„...édes Hazámnak akartam szolgálni...”

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

„...édes Hazámnak akartam szolgálni..."

„....édes Hazámnak

akartam szolgálni...”

KÁJONI JÁNOS: CANTIONALE CATHOLICUM

PETRÁS INCZE JÁNOS: TUDÓSÍTÁSOK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
DOMOKOS PÁL PÉTER

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
BUDAPEST 1979

LEKTORÁLTA
ERDÉLYI ZSUZSA

MINDEN JOG FENNTARTVA
BELEÉRTVE A BÁRMINEMŰ ELJÁRÁSSAL VALÓ
SOKSZOROSÍTÁS JOGÁT IS.

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

KÁJONI JÁNOS a szigorúbb szabályok szerint élő obszerváns ferences a „kalastromjuk nyomdácskáján" Csíksomlyón, 1676-ban énekeskönyvet nyomtatott. A könyv címe : CANTIONALE CATHOLICUM azaz KATHOLIKUS ÉNEKESKÖNYV. A ferences zárda typographiolájá t is ennek a könyvnek kinyomtatása céljából szintén KÁJONI JÁNOS állította fel. A nyomda legelső sengéje 820 egyházi énekszöveget tartalmazó közel ezer oldalas könyv lett. A kezdő nyomdának nem voltak kottafejes betűtípusai s így csak az énekszövegek jelenhettek meg dallam nélkül. A dallamok helyén 820 nótautalás - megannyi fehér folt - áll. Fél érték a szöveg dallam nélkül éppúgy, mint a dallam szöveg nélkül. Célul tűztem ki KÁJONI énekeskönyve dallamainak megkeresését és ezzel a régóta esedékes feladat elvégzését.

A cél megvalósítására serkentőleg hatott KÁJONI énekeskönyve születésének 300 éves jubileuma. E három évszázad arra késztetett, hogy feltárjam KÁJONI dallam-utalásainak forrásait, kijegyezzem a dallamokat és kitöltsem velük az énekeskönyv fehér foltjait. Az első munkaütem elvégzése után látnom kellett, sok nótautalás nélküli szöveg is dallamára vár. Felkutattam tehát a KÁJONI JÁNOS működési helyein a székelyföldi ferences kolostorokban (Csíksomlyón, Gyergyószárhegyen, Mikházán) és azok környékén a vonatkozó történeti zenét nem egyszer éppen KÁJONI kéziratokat - és az ott megtalált, a kérdéses szövegekhez kötődő dallamokat helyeztem a szövegek élére. A még ezek után is némán álló szövegek dallamait az ott élő nép emlékezetéből próbáltam kibányászni és helyükre állítani. A legszorgosabb kutatásom ellenére sem találtam meg 35 énekszöveg dallamát, se rokonságát.[1]

Munkám két részből áll. Első kötete KÁJONI JÁNOS: CANTIONALE CATHOLICUM-ának teljes és betűhív közlése, a már felkutatott dallamokkal együtt. Így e könyv az 1676-os első, az 1719-es második, az 1805-ös harmadik, az 1920-as negyedik (Erdélyi Egyházmegyei Énekes könyv címen) kiadás után, az ötödik: 1978-as kiadásként folytathatja útját. Hangsúlyozom, hogy a kötet kiegészítő kiadás! Avatott szakemberek ugyanis kiadták már a XVI. századi magyar- és a XVII. század énekelt - dallamait kritikai kiadásban[2], de ott számos dallamunkat nem találtam meg. KÁJONI JÁNOS életéről, munkásságáról, munkamódjáról és magáról az énekeskönyvről is az első kötet előszavában ejtek szót.

Nyomdaállítás a távoli Csíksomlyón 1675-ben, s ennek első termékeként közel ezer oldalas énekeskönyv, jelentős művelődéstörténeti mozzanat. Szükségszerűen

kapcsolódik azonban Csíksomlyó ferences kolostorához, ún. „zárdatemplomához", mely híres Mária kegyszobra révén a Székelyföld és Moldva katolikus magyar népének több százados búcsújáró helyévé vált.



A CSÍKSOMLYÓI KEGYTEMPLOM

A Kárpátok mindkét lejtőjéről 1567 óta minden év pünkösdjén Csíksomlyóra özönlő zarándok nép célja a kegytemplom Mária szobrának, és a Kissomlyó hegy csúcsán álló Salvator kápolnának felkeresése. A kegyszobor a XVI. század elején működő önálló székely faragó műhely alkotása, mely Mária székelyföldi tiszteletére épült templomok, vagy oltárok számára készített szobrokat.

A somlyói kegyszoborhoz hasonló értékű Mária szobrok állanak Csíkszenttamás, Zsögöd, és Szentmárton templomaiban is.

Ugyanebben az időben önálló székely festőiskola is működött, amely a szárnyas oltárok sorát alkotta meg.

A szárnyasoltárok Csíksomlyó plébánia templomában, Szentlélek, Delne, Szentimre és Menaság templomaiban a Születés-, Szenvedés történetet és a magyar szentek sorát ábrázolják.

E kiemelkedő Mária tisztelet magával hozta az egyházzene és az egyházi népének fokozott művelését és hagyományozódását.

A csíksomlyói pünkösdi búcsú történetét Katona György krasznai plebános így jegyezte fel: „1567-ben Pünkösd Szombattyán Blandrata György indítványából az ifjú János Király (Zápolya János Zsigmond) az 1566-ban Szent András napja táján hozott azon végzés következtében hogy Erdélben a Vallás dolgában minde-



A CSÍKSOMLYÓI KEGYSZOBOR



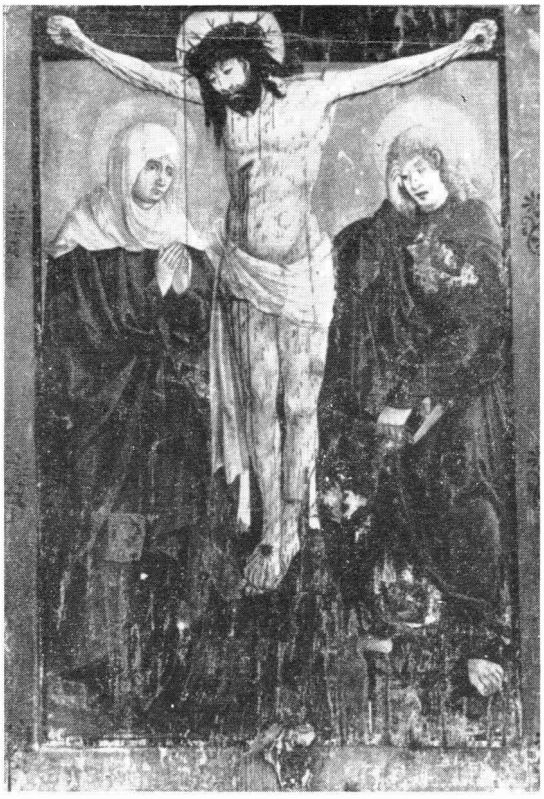
A CSÍKSZENTTAMÁSI MADONNA

CSÍKSZENTLÉLEK SZÁRNYASOLTÁRA





CSÍKSZENTIMREI SZÁRNYASOLTÁR
RÉSZLETE (16. század eleje)

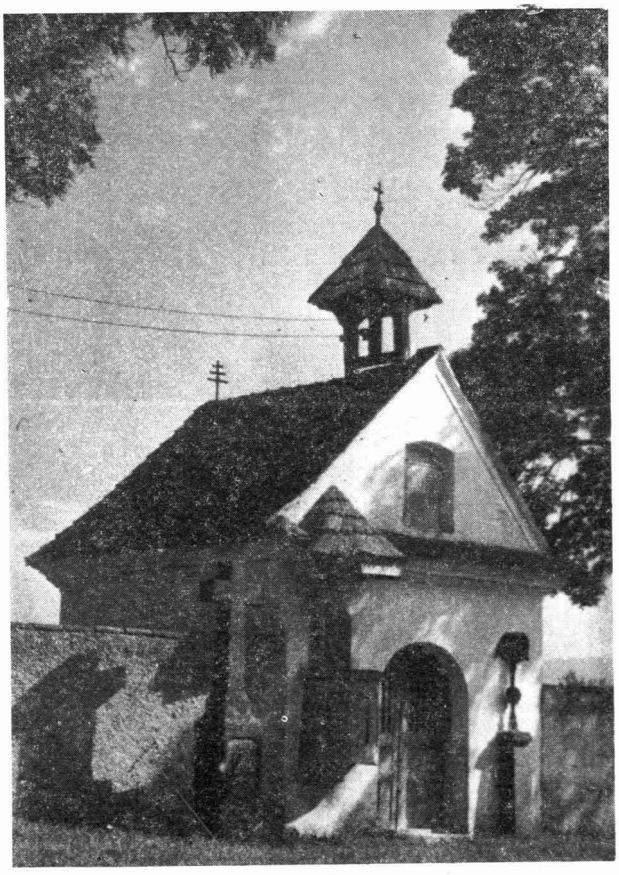


CSÍKSZENTIMREI SZÁRNYASOLTÁR
RÉSZLETE (16. század eleje)

nek Blandratától függjenek Papjaikkal együtt, az ellenszegülők pedig mind hitetlenek büntetődjenek, melynek a Csíki Székelyek engedelmeskedni nem akartak, hasztalan kerülgeté őket János Király hol ígéretekkel, hol fenyegetésekkel, sok fegyveres népet bocsáta a csíkiakra. Vala többi között Alfaluban Gyergyóban – mely Csíknak fiú széke – egy buzgó megyés pap I s t v á n nevű, ez jobban is felbíztatá az álhatatosságra a népet, egyetérte a Fő Rend is velek, elszánák vagyonaikat életeket hitek oltalmára, eljárák azért egymást és azt végezék: hogy ily utolsó veszedelemben az egész nép fejenként kitsitől fogva nagyig házaikot odahagyva gyűljenek össze Somlyóra, egyben is gyűlének minden falukból nagy kézséggel. Hírek érkezék azonban hogy Udvarhely-Szék felőll nyomulának bé feléjek az hadak, kiválaszták magok közzül a fegyver foghatókat, s rendre állíták az ott kiterjedett szép mezőre, a fejérnépeket, gyermekeket, öregeket ottan hagyván, eleibe kezde nyomulni a fegyveres nép a János király hadának. Vagyon Csík és Udvarhely-szék között egy rengeteg nagy erdő (ma is nagy erdőnek hívják, Várdotfalva határának nyugati részében fekszik Oláfalva mellett, melyen keresztül vág az országút már írt Szentegyházas Oláfaluból négy egész óra járóra éppen Csíkszeredában) ott szemben találkozván fegyverre került közöttük a dolog, a Csíkiak jobb

részét levágták a király hadának, a többiek nyakra-főre vissza szaladának. Elvégződvén a verekedés vissza fordulának, a Csíkiak, mikor a Klastromhoz közeledtek a honn maradott őket örömmel fogadottakkal együtt a Templomban menve hálákat adának az Istennek győzedelmeikért, ennek emlékezetére most is egyben gyűlnek minden esztendőben azon a napon nemcsak Csíkból, Gyergyóból Kászonból Udvarhellyszékről, hanem máshonnan is, Moldovából is, míg az által menetelek úgy meg nem szorúlának. Sok bajok lőn annakutánna is János Királlyal a csíkiaknak, de soha a hit dolgában meg nem adták magukat, sőt idővel az említett végzést is visszamondaták az 1591 esztendőben ezen szókkal: „A csíkbéli Klastrom több odavaló helyekkel együtt, miért hogy onnét az ideig is semminémű időben a Romai vallás ki nem írtódott, az adóbeli Atyámfiainak is lelkiismeretek megnyugtatására maradjanak ezen állapotban a mint ekkorig voltak."

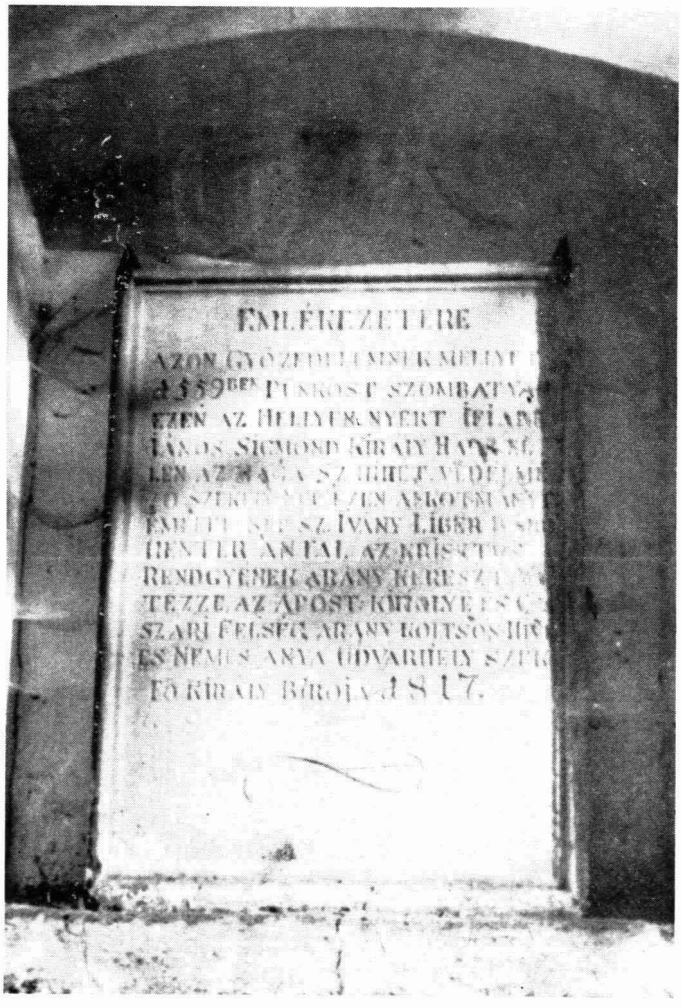
"Az itt leírt történet alapja a Somlyai híres búcsújárásnak, melynek mái modora a következendő: Minden évben Pünkösd első napját megelőzőleg, 9 kedden a Kolostor vagy Convent két tornyu templomából az ide Háromszékről-, Csík-Gyergyó-Kászonból, Udvarhelly székről s az ország más részeiből is tömegesen jőni szokott



CSÍKSOMLYÓ „SZENT JÁNOSKA" KÁPOLNA

nép megindulván (kiknek számok Pünkösd Szombattyán olykor tízezret is tesz) a templomból kihozott zászlókkal, énekelve, harangszók zúgási között megyen először a fennebb is leírt Várdotfalva délkeleti oldalában felemelkedett kettős nagyobb és kissebb Somlyó hegyek közzül az utóbbi tetein létező erőss veress csere kőből épitett Salvator régi kápolnához[2/a], onnan a Szent Antal kápolnához, mindkét helyeken szokott imáikat elvégezve hason rendel visszatérnek a két tornyú nagy templomba."

A leírt történetet a kegytemplom mellett álló Nepomuki Sz. János tiszteletére épült Kápolnán elhelyezett tábla felirata így őrzi:



A HOMLOKZAT EMLÉKKÖVÉNEK FELIRATA (1561)
A tábla számadata hibás! A csata 1567-ben történt.

EMLÉKEZETÉRE

Azon győzedelemnek melyet 1559-ben Pünkösd Szombattyán ezen az heljen nyert ifjabb János Zsigmond Király hada ellen a maga szent hitét védelmező Székely nép, ezen alkotmányt emelte Sepsi Szent Iváni Liber Báro Henter Antal az Krisztus Rendének Arany Keresztes Vitézze, az Apostoli Királyi és Császári Felség Arany kultsos hive, és Nemes Anya Udvarhelly-Szék Fő Király Bírája 1817.[2/b]

A Székelyföld minden tájáról Csíksomlyóra érkező búcsújáró nép énekeit magam is hallottam gyermek – és ifjúkoromban a XX. század első évtizedeiben. Pünkösd - szombat délutánján a Kissomlyó csúcsára vivő búcsús úton harangzúgás, dob-



A CSÍKSOMLYÓI PÜNKÖSDI BÚCSÚ (1909)
(INDUL A NAGY KÖRMENET)

pergés és csengettyűszó kíséretében hangzott fel a processió közös éneke, a Mária litánia. Az énekvezér egyetlen Máriát magasztaló sorára hosszasan és mindig ugyanazon módon válaszolt a keresztalja nagyszámú népe.



A hegytetőn a Salvator kápolna mellett megállott a menet. A szertartást vezető főpap áldásadása után az „Egészen szép vagy Mária" (Tota pulchra es Maria) kezdetű ének csendült fel az énekvezető ajkán, amelyre az egész jelenlevő nép válaszolt.



Visszainduláskor a processio záró éneke: Jézus litániája hangzott el az előbbiek módján hasonlóan hosszú válaszokkal, refrénszerűen.



A 10,000–100,000 közötti lelket számláló búcsús sereg élén mindig a gyergyóalfalvi keresztalja haladt. A hatalmas lobogókkal, zöld ágakkal díszített körmenetet a szomszédos Moldvából érkezett csángómagyarok színpompás csoportja zárta le. Ők a Kárpátokon keresztül jöttek a búcsúra. Énekszótól zengett a táj, amerre elhaladtak:

„Zeng az erdő zeng!
Zúg a levele,
Mária tiszteletire".

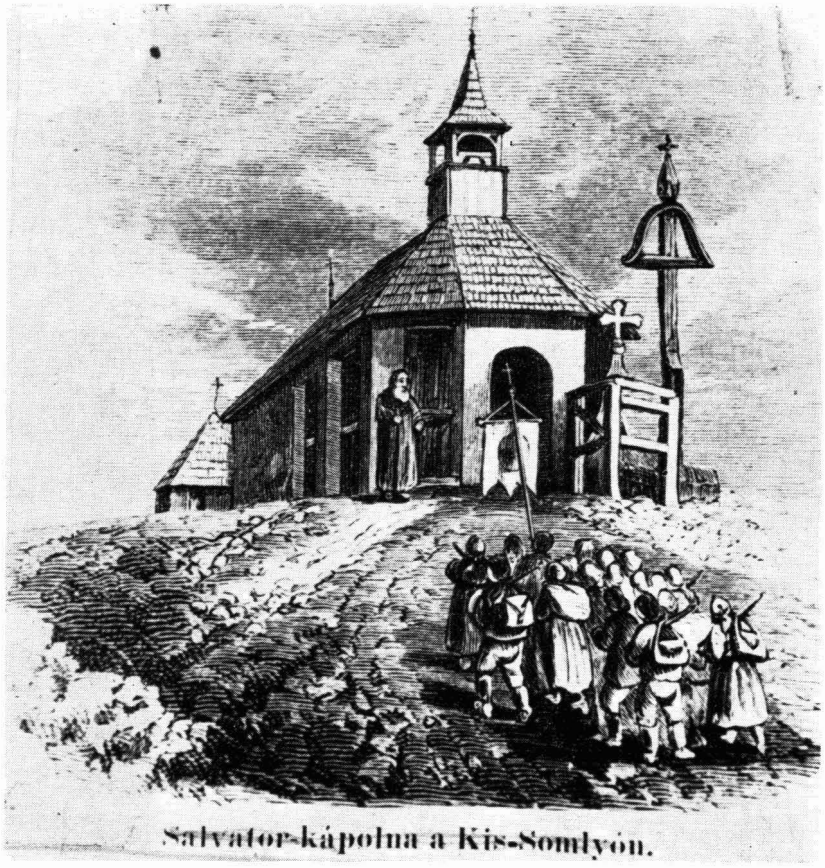
Ezek a búcsúra századok óta járó moldvai csángómagyarok Csíksomlyó egyházközségének – egyházi fogalmazásban „Szent Péter és Pál egyházmegyének" – ajándékozták „Bálványos havasát", melynek ellenében a közülük búcsúra jövők részére három napi ellátást és szállást kértek.

Ezt az adatot Szepesi Ignác erdélyi püspök így jegyezte fel: „Az ezen megye fekvő és felkelhető javairól szóló 1823-ban költ oklevélben szóról-szóra ez van: . . . : „Alpium Bálványos quae per Vajvodam Moldaviae ante duo secula Parochiae S. Petri ea lege collati sunt, ut pro Festis Pentecostalibus (Sz. Péter megye név alatt vannak: Várdotfalva, Csobotfalva, Csomortán, Taplocza) ad Csíksomlyó



SALVATOR-KÁPOLNA CSÍKSOMLYÓN MA

ventitantibus vicinis Ungaris in limitibus Moldaviae degentibus Somlyoienses triduanum hospitium concedant, et pro reditu eosdem commeatu provideant exclusa fuit sylva haec Bálványos ad partes Moldaviae sita, extenditur in longitudine ad duo fere milliaria, late milliare unum, commodum pascuum praestat pecoribus, et pecudibus Cs Somlyoviensibus, pars vero eiusdem annue in arendam locari solet, inde vero majores reparationes in aede sacra domo Parochi et Cantoris perficiuntur, atque necessitates Pagi teguntur. . ." azaz: Bálványos havasa, melyet kétszáz évvel ezelőtt azért adott a moldovai vajda Szent-Péter egyházmegyének,



SALVATOR–KÁPOLNA 100 ÉVVEL KORÁBBAN

hogy Szent Péter egyházmegyéje a szomszédos Moldvából a csíksomlyói pünkösdi búcsúkra jövő magyaroknak három napi ellátást adjon."[2/c]

Édesanyám (1863–1953) mondotta nekem, hogy Ő még főzött leánykorában a Moldvából csíksomlyói pünkösdi búcsúra jött nagykalapú csángómagyaroknak.

Bándi Vazul a csíksomlyói főgimnázium igazgatója azt is feljegyezte, hogy a csíksomlyói pünkösdi búcsúra érkező moldvai csángómagyarok fogadására a csíksomlyói diákság a gyergyói búcsúsokkal együtt a Csíkszépvíz fölötti Szép-havason álló Szent László kápolnáig ment. A fogadó csoport a búcsús vendégek élén haladt, majd csatlakozott és egyben zárta a grandiózus processziót. A moldvai csángómagyarok 1744-ig, a moldvai vám felállításáig járták a búcsút, rendszeresen jöttek minden évben. A moldvai csángómagyaroktól függetlenül a bukaresti magyarok is „Szent István Gyermekei" néven búcsús csoportot szerveztek és a csíksomlyói pünkösdi búcsút rendszeresen látogatták. Lobogójuk egyik oldala Máriát, másik oldala Szent Istvánt ábrázolta.[2/d]



A SZENVEDŐ

nézzük meg, kik ezek a századok óta búcsújáró-, havast ajándékozó – beszélő és éneklő csángómagyarok?

Béla „A magyar népdal" című, 1924-ben megjelent könyvében írta, egész magyar nyelvterületen megtörtént a népdalgyűjtés a Bákó éki csángómagyar falvak kivételével.

yar nyelvterület keleti vége fehér folt a magyar népdalgyűjtés vonatkozá-

e mondata engem indított munkára: 1929-ben Moldvába mentem, fel- a szétszórtan és csoportokban élő csángómagyarságot, és elvégeztem a legelső népdalgyűjtést. A Moldvában gyűjtött népdalanyag az addig yar zenedialektusra tagolódó területet egy ötödik résszel tette teljessé. jaimon megállapíthattam, hogy aki Moldvában katolikus, az magyar, magyar, az egyszersmind katolikus is. Számukat személyes tapasztala- mbavételem, kalendáriumok, egyházi schematizmusok és a hivatalos pszámlálás adatai alapján 120,000-re tettem, akik közül mintegy 80,000- yelvükként beszélik a magyart.

ából századok óta jöttek és jönnek Csíksomlyóra a pünkösdi búcsúra nagyarok. Életükről, körülményeikről, szokásaikról a látottak és tapasz-



A SZENVEDŐ KRISZTUS SZOBRA

taltak alapján „A moldvai magyarság" címen könyvet írtam.[3] Ez a könyv érdeklődést és figyelmet ébresztett az elfelejtett és emberi jogok nélkül élő moldvai magyarok iránt, és a kutatók sorát indította útnak. Könyvemmel és így a csángómagyarok kérdésével akkoriban a magyar sajtó érdemben foglalkozott.[4] A látottak és tapasztaltak alapján megkezdtem a moldvai magyarság történetének és irodalmának tanulmányozását. A kérdés kutatói között egy olyan moldvai származású magyar tudós pap munkásságát is megismertem, aki egész életén át Moldvában működött. Ez a tudós pap: PETRÁS INCZE JÁNOS.

– PETRÁS INCZE JÁNOS az enyhébb rendszabályok szerint élő konventualista minorita ferences, aki működésének megkezdésétől haláláig Klézse plébánosaként tevékenykedett. Felkutattam és kronologikus rendbe állítottam a klézsei pap valamennyi elérhető írását, levelét, és most közreadom jelen könyv második köteteként PETRÁS INCZE JÁNOS: Tudósítások címmel. Ez az életmű mutatja meg, mit tehet egy lelkipásztor népéért.

A csíksomlyói pünkösdi búcsú arról tanúskodik, hogy a magyar nyelvterület keleti végén két régi és eredeti népcsoport: a székelymagyarok és csángómagyarok



MOLDVAI CSÁNGÓMAGYAROK A CSIKSOMLYÓI PÜNKÖSDI BÚCSÚN 1933-BAN

testvéri egyetértésben élik életüket. Érintkezésük akkor is megmarad, amikor a kezdeti középkori hűbéresség után a Kárpátgerinc országhatárrá merevedik. Az országhatárok elválasztó hatását a testvér népek esetében a közös vallás hangosan mondott imádsága, de még inkább éneke enyhíti.

Vessünk rövid pillantást a honfoglaló magyarok szervezett államában élő székelyekre, különös tekintettel az anyanyelvű templomi éneklésre életkezdésüktől a mohácsi vészig. Majd vigyük végbe ugyanezt a vizsgálódást a Kárpátok keleti lejtőin élő csángómagyarok között. A két nép régi idők óta egy búcsúra jár és a búcsújárás fáradalmait megkeresztelésük óta énekelt énekeik felejtetik.

A székelymagyarok élete az Árpád által elfoglalt hazában, a Szent István által megszervezett és kereszténnyé tett Magyarországban zajlott. Lakóhelyük a Székelyföld, mely a székely székekből összetevődött négy vármegye- Csík, Háromszék, Marostorda, és Udvarhely területéből alakult.

Magyarországon az ezredik év körül jelenik meg a katolikus vallást képviselő, meghirdető, és tanító egyház. Olyan világi papok és szerzetesek igyekeznek minden itt talált és idejött nép lelki vezetését kézbevenni, akiknek gyakorló vallási életük központjában a katolikus egyház hivatalos nyelvén, a latin nyelven énekelt mindennapos előírás szerinti mise és a nap szakaira beosztott, szóval mondott, vagy énekelt breviárium imádkozása állott.

A mise vértelen áldozat, a keresztáldozatnak az oltáron való titokzatos megújítása. Ennek középrésze a IV–V. századtól a mai napig változatlan, csak külső megjelenítése, környezete, a benne levő imák, olvasmányok változnak napról napra.

A katekétizálás, a vallás tanítása, hívekkel való megértetése, a nép életével kapcsolatos vonatkozások: vecsernyék, körmenetek, keresztelés, gyónás, áldozás,

házasság, temetés, keresztút járás, rózsafűzér mondás, közös imádkozás és közös éneklés ellenben csak és kizárólag az illető nép nyelvén történhetett. Természetes, hogy a legrégibb, anyanyelven énekelt és mondott szövegeket nem a misével kapcsolatosan, hanem a felsorolt vallásos gyakorlatokban kell keresnünk.

A világi papság mellett a szerzetes kolostorok templomaiban folyó istentiszteletekre, oratóriumaikban felhangzó mondott imáikra, énekeikre is már a kezdetektől figyelnünk kell.

Bencések és ciszterciek ugyanakkor, a XI. sz.-ban tevékenykedtek. Hazánkban munkát kér és kap velük egyidőben az augusztinusok rendje. A premontreieknek 1134-ben Váradhegyfokán már olyan anyaházuk van, ahonnan tíznél több, friss alapítású kolostor életét irányítják. A XII. sz.-ban a karthauziak és a karmeliták jelennek meg. Az egyetlen magyar alapítású rend, a pálos rend 1225-ben kezdte életét. A dominikánusok és ferencesek a pálosokkal egy időben alapítják rendjeiket. A klérus mel lett a XII.sz. végén kezdett szerveződni egy különös női társulás: a beginák csoportja. Ennek a Nyugat-Európából-Belgiumból kiinduló „Religiositas Beginarum" nevű mozgalomnak fő sajátosságai:

1. Lényege szerint laikus, vallásos társadalmi mozgalom, melyet 2. az egyházon belül, reformok végrehajtására a premontreiek, ciszterciek, továbbá (az eretnekség ellen) a ferences- és domonkos rendiek ellenőriznek. 3. A szegénység, tisztaság a követendő cselekvő munkás élet.

A beginizmus által felébresztett szellemi igények kielégítésére vallásos anyanyelvű irodalomra van szükség. Ez az igény segíti elő a vallásos irodalom kialakulását, elsősorban az anyanyelvű olvasmány a kolláció és az anyanyelvű ének, a kanció műfaját.

Tudjuk pl., hogy Árpádházi Szent Margit életében magyarul olvasta a Passiót és „zent Ystván királynak legendáját".[5]

A megkeresztelt magyarság papjai ajkáról a szentmise állandó és változó részeit hallotta latin nyelven énekelni. Az előadás gyakoriságából következően mind a prózát, mind a verset az egyháziak egyforma könnyedséggel énekelték. A katolikus egyház gyakorlatában az éneklés mindig is fontos, sőt középponti helyet foglalt el. A mindenkori káptalan egyik vezető tagja, az éneklő kanonok hivatásszerű tudója, ismerője, tanítója, szakembere az egyházzenének, s az egyházmegyében felelőse is a kérdésnek. Az énekes szentmise dallamai állandó és változó részeikkel, a zsoltárdallamok sora, a különleges éneklési mód, pl. ugyanaz a dallam háromszor, de mindig magasabban, mint az „Ecce lignum crucis", vagy a „Pax vobis ego sum", mindezeket anyanyelvükön is próbálgathatták megszólaltatni.

A jelenleg ismert legrégibb összefüggő szövegű magyar nyelvemlékünk, a Halotti Beszéd és Könyörgés, mely egy hártyalevélre írt misekönyv 157/a lapján olvasható. A misekönyvet 1192 után kezdték írni és 1203 előtt fejezték be. A 172 hártyalevélre írt misekönyvet a pozsonyi társas-káptalan adományából a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtára őrzi kézirattári osztályában. Régi jelzete: Quart. Hung. 387. Új jelzete: MNY. 1.

A Halotti Beszéd 26 sorában 227 szó, a Könyörgés 6 sorában 47 szó, összesen 274, az ismétlődéseket leszámítva mintegy 190 szó fordul elő. A kódex 8 fejezetre oszlik. A nyolcadik és egyben utolsó fejezet további, kisebb részekre tagolódik.

Az „f"-el jelzett rész címe: Sermo super sepulchrum, mely alatt a Halotti Beszéd és Könyörgés következik magyarul, és amelyet a sírba lebocsátott holttest fölött kellett mondani. Egykorú az anyanyelven való imádkozás a kereszténység felvételével. A misén kívül álló szertartások gyakorlata az anyanyelv használata nélkül nem képzelhető el. A minden ember életét lezáró halál valósága, majd annak végső aktusa a temetés intő jelként és központi kérdésként marad az élve maradottak számára. Aki egyszer hallotta: „Latiatuc feleim zumtuchel mic vogmuc, ysa pur es chomu vuogmuc" stb. a Halotti Beszéd és Könyörgést az soha sem felejti el.[5/a]

A második ősi, összefüggő, magyar nyelvű szöveg, egyszersmind az ismert legrégibb magyar vers az Ómagyar Mária siralom, mely a Halotti Beszéd után száz évvel (1280–1310) közti évekből való. A XIII. századból származó „Sermones" című latin kódex 137/b lapján található. – A vallásos magyar laikus nőmozgalom, az említett beginizmus legjelentősebb magyarnyelvű emléke – latin eredetiből való átköltés. Geoffroi de Breteuil XII. sz.-i himnuszköltő „Planctus ante nescia" kezdetű szekvenciája eredetileg liturgikus funkciót töltött be, Misén, vagy zsolozsmán énekelték.

Szabad fordítású magyar változatában már elvesztette szertartásbeli szerepét. Laikus énekként (cantio-cantiléna) élt a nagyheti vallásos gyakorlatok, történések során. Siralom, sírató ének csendül meg a földi szenvedések (passio) után sírba szállt halott felett az Ó Magyar Mária Siralom tanúságtétele szerint. Mária emberré lett, szenvedést és halált szenvedett Fia felett népnek szánt egyházi fogalmazásból magyarra fordítva halljuk a sirató éneket, a siralmat:

„Volek syrolm thudothlon sy //
rolmol sepedyk. buol ozuk //
epedek. Walasth vylagum //
tul sydou fyodumtul ezes //
urume/m/tuul. O en eses urodu/m/ //
eggen yg fyodum, syrou a- //
-niath thekunched buabeleul //
kyniuhhad. Scemem kunuel //
arad, en iunhum buol farad //
the werud hullothya en iu/n/ //
hum olelothya Vylag uila //
ga viragnac uiraga. keseru- //
en kynzathul uos scegegkel //
werethul. Vh nequem en //
fyon (!) ezes mezuul Scege //
-nul scepsegud wirud hioll //
wyzeul. Syrolmom fuha //
-zatum therthetyk kyul en //
iumhumnok (!) bel bua qui //
sumha nym /kyul/ hyul //

Wegh halal engumet / egge- //
dum illen /maraggun uro //
dum, kyth wylag felleyn (!) //
b) hasáb:
O ygoz symeonnok bezzeg //
scouuo ere en erzem ez bu- //
thuruth / kyt niha egyre. //
Tuled ualmun (!) de num //
ualallal, hul yg kynzassal, //
Fyom halallal. Sydou //
myth thez turuentelen / //
fyom merth hol byuntelen / //
fugwa / huztuzwa wklel / //
-ue / kethwe, ulud. Kegug //
-gethuk fyomnok / ne leg, //
kegulm mogomnok / owog //
halal kynaal, anyath ezes //
fyaal / egembelu ullyetuk //"[5/e]

Az Istenanya fájdalmát megrázó beleéléssel tolmácsoló éneket, mely fejlett ritmusérzéket és emelkedett költőiséget árul el, domonkos eredetű kódex őrizte meg számunkra latin eredetijével együtt, több latin nyelvű nagyheti beszédgyűjtemény között. A kódex a Lőweni Egyetemi Könyvtár tulajdona. A benne levő nagybecsű nyelvemlékről 1922 óta van tudomásunk.

E nagyértékű költői emléknek Mezey László adja részletes ismertetését.[6] Figyeljünk fel a Siralom legelső latin- és mellette magyar fordítására:

Planctus ante nescia	Volek syrolm thudothlon
Planctu lassor anxia	syrolmol sepedyk. buol ozuk
crucior dolore	epedek.

A siralom legelső versszaka, latin versszaka mellett a magyar fordítás az anyanyelven való megszólalás igen korai gyakorlatát igazolja.

Az Ó Magyar Mária Siralmat harmadik nyelvemlékként a ferencrendi származású, 1320–1320 körül készült „Gyulafehérvári Glosszák" nevű három részre oszló, 15 sorból álló nyelvemlék követi. Az első öt sor Jézus nevéről szól. A második négy soros rész azt mondja el, miként látják a hívők Krisztust. A harmadik rész hat sora Krisztus szenvedéséről szól. Íme a III. nyelvemlék:

I.

„Habrosagben walacnok kegussege –
eleeknek /kegusse/ vruksege.
Koorsagban walaknok egessege –
Sciuksegben walaknok beusege.
ehezeu/cnek elegsege/

II.

Chudalatus míuin/e/c ielenetuiben
vnu/n/ zaiaual mu/n/dut igen/e/c tonossagaban
sce/n/t oltaru/n/ kuner kepeben.
oz kerezt fan figeu kepeben

III.

Vnun tonohtuananac arulatia
Nemzetui nepnech vadulatia.
J/e/r/usa/l/e/m uarasanac tistes fugadatia.
Isten fianach artotlonsaga.
halalanoch scidalmos quina.
bbodug ascunnac scemehel la/tatia/."

Mind a három magyar szövegrész alatt latin alapszöveg áll. A második csoportban a latin szöveg kezdő betűi felülről aláfelé olvasva a JESUS nevet adják. (Akrostichon). A két első rész magyar szövege „Jézus nevéről" készülő litánia résznek látszik, melyre a vallásos élet kezdő szakában mindig szükség volt. A bemutatott szöveg harmadik csoportja „Passio"-résznek fogható fel, melyben a „bbodug assun" szó korai megjelenésére figyelhetünk fel.

* * *

Időrendben negyedik helyen álló összefüggő nyelvemlékünk a XIV. század közepén keletkezett Königsbergi Töredék és Szalagjai., Ez a nyelvemlék három részre tagolódik:

1. A Königsbergi Töredék kilenc sora. (Mária szűzanyaságát magasztaló elmélkedés.)
2. A Königsbergi Töredék Szalagjainak előlapja (Isten szava Gabrielhez (arkangyal) és az Ave Maria kezdete).
3. A Königsbergi Töredék Szalagjainak hátlapja (az „Ara coeli" legenda nagyon töredékes és rosszul olvasható részlete).

Ezúttal a Töredék első kilenc sorát idézzük:

„ug scolanoc, wylag,^{noc} kezdetuitul fugua? rohtonc //
ez nem levt. wala. hug scuz lean. fiot sciulhessen! //
scuz segnec tukere. tistan maradhassun! es nekunc //
hyrunc benne ne leyessen. Tudyuc latiuc,^{evt} scuz lean //
nac qui vleben tart chudaltus fiot. furiscte musia! //
etety ymleti. ug hug ana sciluttet. de qui legen neky //
atia ozut nem tud^{hot}iuc. Ez oz ysten mynt.,^{evt} esmeriuc! //
quit sceplev nem illthet. mert ha ysten eb num uo //
lna„ (eu) benne bynut lelhetneync. Amen. //"[5/d]

Az Országos Széchényi Könyvtár őriz egy négy teljes- és két csonka (280 ∞ 195 mm-es) foliót tartalmazó kottás kéziratot. Jelzete „Inc. 1344". A folio 3 versso a kézirat legjelentősebb lapja. A felső kottasor felett ugyanis a magyar húsvéti népének szövegét olvashatjuk:

Krisztus fel tamada
ment en nagi kyniabaol
ason mies erelung
Krisztus legien remeneng
ky relei son

A kézirat az 1300–1450 közötti időből származhat. Mezey László véleménye szerint Iglón, 1420 körül készülhetett. Az adatra Murányi Róbert figyelt föl, ő hívta fel rá a Népzenekutató Csoportban Rajeczky Benjamin, Dobszay László és Szendrei Janka figyelmét, akik tudományosan feldolgozták régi népénekünket és tisztázták kapcsolatait.[7]

A magyar állam létét Zsigmond és a Hunyadiak idejében már a török expanzió fenyegette, vallási egységét Husz János tana kezdte megbontani. Az új huszita tan Csehországban hamar elterjedt, s hatása a szomszédos országokban, így Magyarországon is jelentkezett. A magyar királyok azonban nem tűrték az új vallást, és annak követőit országukból kiűzték.

A huszita vallás alapja a biblia anyanyelven való olvasása. Ennek megfelelően állítólag lefordították a bibliát magyar anyanyelvre. Amennyiben e dolog így áll, fordításaikat az Apor-, Bécsi-, és Müncheni kódexek őrzik. Debreczy Sándor azonban úgy látja, hogy ezek az ún. „huszita kódexek" egy korábbi katolikus fordításra mennek vissza. Tételét így indokolja meg: „Az Apor kódex[8] zsoltár és himnusz fordítója énekléssel dicsőíti az Istent: „éneklek Jacob istennek" – „cantabo Deo Jacob" (74. 10); a bizonyos napokon ünnepli „itt innepednek közepette" – „in medios solemnitatis tuae" (73. 4.); habár a Vulgata nem határozott ünnepnapokról beszél. Istent bőjttel is magasztalja. „...az neguen napi zenth beitökben", (173.), vagy „En terdeim meg betegoltek boitol" – a „ieiunio" (108. 24).; Az Apor szövegben megtalálhatók a kereszt és ostya tisztelet is: „a kereztnek titk zenthsege fenlik", „Vexilla regis" és „Oh bizon melto zent osta", „Christo canamus"; a fordító egyházához is hű: „Téged feldnek kerekségeben zenth eghazval" „Te Deum" Apor k. 166. A husziták a fenti dogmatikus előírásokat elvetették. „Diuinum officium et cantum ecclesiasticum negant et derident." (Isteni tiszteletükben nincs egyházi ének, azt kinevetik.) „Nullum festum colunt praeter diem dominicam." (A vasárnapokon kívül más ünnepet nem tartanak.) „Ieiunia non curant." (Bőjtöt nem tartanak.)

Az Apor kódex zsoltár és himnuszfordításainak szövegében egy olyan kezdetleges vallási világnézet neve és őszintesége verődik vissza, mely inkább a korabeli hivatalos katolikus világnézetnek, mint a leegyszerűsített, s minden külsőséggel harcoló huszita szellemnek felel meg... Az Apor kódex szövege ősmitológiai képzeteket tükröző világnézetet sugároz, ami csak azzal indokolható, hogy a kora-

beli római katolikus egyház a fordítást csak a hagyományok pontos és betűszerinti követésével engedélyezte.

„Az eredetkérdést szövegkritikai szempontból vizsgálván éppen azokat a huszitákra nézve legkényesebb részeket válogattuk ki a fordítás szövegéből, melyekkel szemben a huszita felfogású fordítónak föltétlenül állást kellett foglalnia, legalább érzelmileg. A fordítás a husziták tanaival éles ellentétben, a vallási tanok letagadhatatlan katolikus tisztelete, a katolikus hitvilág lépten-nyomon előretörő ereje, a sorok közé iktatott betoldások, kihagyások, végül a fordítás módja, a Vulgata szószerinti átültetése arról tanúskodik, hogy a fordítást nem végezhette más, mint maga a hivatalos római katolikus egyház."[9]

Debreczyvel teljesen egyetértve az Apor–Bécsi–Müncheni kódexeket eredeti katolikus alapfordításból készült másolatoknak tartom magam is. Anyaguk nagyrésze magyar nyelvű egyházi énekeket tartalmaz. Az állítást az alábbiakkal igazolom:

Az 1466-ban másolt „Müncheni Kódex"-ben a „Mi Atyánk, ki vagy mennyekben" – és a „Passiók", – melyeket Szent Margit már magyarul imádkozott – írva állanak, és ezek a szövegek a forrásai a napjainkban is gyakorlatban levő passióknak. Az említett kódexekben igen sokszor fordul elő az é n e k szó. „My vigasagos eneket éneklonk nektek" (Apor k. 97.) „eneklem..., enekletek..." (54. 59.) „énekletet" (87.) „éneklete" (97.), „énekletek Istennek" 102, „io az enek" (161.) „énekeljetek az urnak vig eneket" (98.) – a szónak végtelen sorát lehetne idézni. A szó nagyszámú jelenléte arról tanúskodik, hogy a templomokban elhangzott az ének. Íme néhány ma is élő énekkezdet az említett kódexből: „Megaldottad Vram te foldedet; elforditottad a fogságot iacobtól" (81.). A rorate coeli de super zsoltárrésze.

„Gyermekek diczerietek urat; diczerietek urnak nevét." (127.) A gyermek temetés zsoltára.

„Melysegekbol kialtottam..." (143.) A mélységekből kiáltottam Tehozzád Uram.

„Babillonnak foloi felet ot vltonk..." (149.) Babilonnak vizei felett...

„Mendenneknek zemek..." (160.) Oculi omnium fordítása.

„Lezallot poklokiatchoz, harmad napon felkolt halottaibol..." (166.) Hiszekegy rész.

„Tegedet isten diceronk." (167.) Te Deum fordítása.

„En lelkem fel magaztatta vrat." (168.) Magnificat fordítása.

„Ioy nemzeteknek zabadeitoia..." (171.) Reggeli ima.

„A züz nem tuduan ferfiat (172.)
ige miat foga fiat" Íme a tökéletesen összecsengő két nyolcas sor.

„iduezleg tengernek cillaga..." (175.) Ave maris stella.

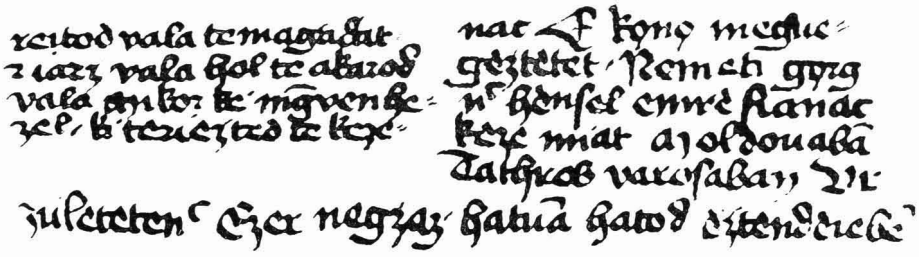
„Dicheseg ystennek magassagban" (176.) A Gloria fordítása.

„Nageytya vrat..." (177.) A Magnificat – másodszor magyarul.

„Aldoth wr yzraelnek ystene." (177.) A Benediktus temetési zsoltár.

„Isten teged dycherewnk..." (178.) A Te Deum másodszor.

„Vrnak mynden dolgy..." (180.) Minden alkotmánynak régi formája.



A MÜNCHENI KÓDEX ZÁRÓADATA

Olvasata: E kono meguegeztetet Nemeti gorgnec hensel emre fianac keze miat Moldouaban Tathros varosaban Ur zuletetin 'Ezer negzaz hatuan hatod eztendóieben

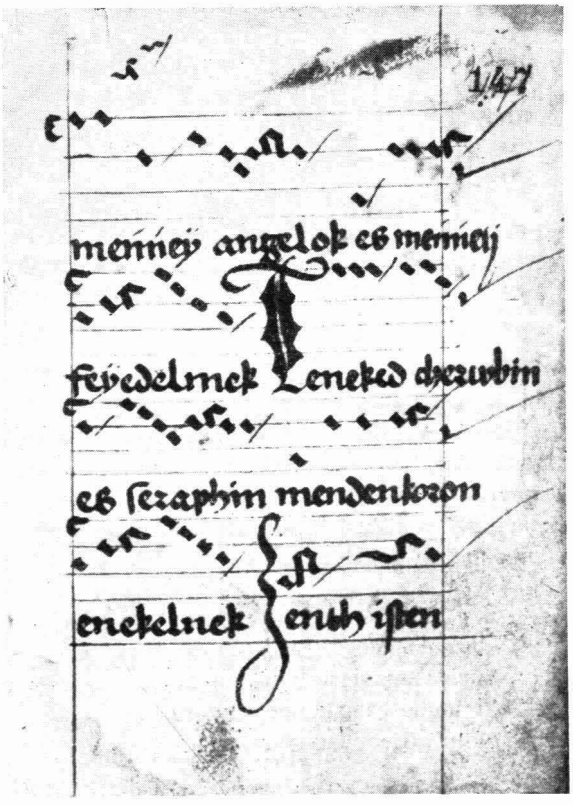
A szent Ambrus hálaénekeként ismert, de valószínűleg már Remesini Niketas alkotta T e D e u m, a katolikus magyarok anyanyelvű egyházi népének gyakorlatának egyik legelső és legfontosabb dokumentuma. Kísérjük végig a hangjegyekkel is régen feljegyzett T e D e u m magyarországi útját. Nagy elterjedtségére és sűrű előfordulására már Frick József is rámutatott[10]. Varga Damján mintegy tíz párhuzamát mutatta be[11]. A T e D e u m a katolikus világ egyik legszebb és legkedveltebb himnusza, amelyet alapkőletételeknél, év befejeztével, ellenség kiűzésével, és nagy hálaünnepek végén énekeltek. Minden nép ezt a latin Te Deumot ültette át legelőször anyanyelvére. A „Téged Isten dicsérünk" himnusz latin prózájának magyarja nálunk talán legelsőnek csendült fel népünk ajkán, melyet azután a templomokban, vagy nagy alkalmakkor máshol is egy emberként énekelt. Állításom igazolására a T e D e u m 20 magyarországi előfordulási helyét megjelölöm:

1. A Te Deum alap latin szövege a Római Breviáriumból a XIII. sz.-ból.
2. A Zágrábi Pálos Antiphonale hangjegyes szövege a XV. sz.-ból.
3. Az Apor-kódex szövege magyarul a XV. sz.-ból.
4. Az Apor-kódex második magyar szövege a XV. sz.-ból.
5. A Festetich-kódex magyar szövege a XV. sz.-ból.
6. A Festetich-kódex második magyar szövege a XV. sz.-ból.
7. A Döbrentei-kódex magyar szövege a XVI. sz.-ból.
8. *A Peer-kódex hangjegyes magyar szövege a XVI. sz. elejéről.*
9. A Gömöri-kódex magyar szövege a XVI. sz.-ból.
10. A Keszthelyi-kódex magyar szövege a XVI. sz.-ból.
11. A Kulcsár-kódex magyar szövege a XVI. sz.-ból.
12. A Vásárhelyi András-féle Imakönyv magyar szövege 1599-ből.
13. A Pázmány Péter-féle Imádságos könyv magyar szövege, 1610-ből.
14. A Kisdi—Szőlősy-féle: Cantus Catholici magyar szövege 1651-ből.
15. A Kájoni János-féle Cantionale Catholicum magyar szövege 1676-ból.
16. A Kájoni—Balázs Ágoston-féle Cantionale Catholicum magyar szövege 1719-ből.

17. A Hymni vesperarum latin kottás szövege 1741-ből, Csíksomlyó.
18. *A Hymni vesperarum magyar kottás szövege 1741-ből, Csíksomlyó.*
19. Az Andrási Rafael-féle Énekeskönyv magyar szövege 1805-ből,.
20. A Baka János-féle Erdély Egyházmegyei Énekeskönyv magyar kottás szövege 1920-ból.

A felsorolt húsz változatból egy korábbi tanulmányomban táblázatot állítottam össze, kronologikus sorrendben egymás alá írva a változatok dallamát és szövegét. Azt állapítottam meg, hogy a latin prózát magyar prózában minden nehézség nélkül lehet énekelni, az egyes sorok szótagszámának eltérése sem jelent semmi nehézséget. Az adatsor a nyelvfejlődés szempontjából is tanulságos.

A Peer-kódex hangjegyes magyar nyelvű Te Deuma népzenekutatásunk számára is forrásértékű. Ugyanis a régi dallam maradványait a katolikus hagyomány tartotta fenn. Nem idegen forrásból származik tehát, hanem a sajátos középkori gregorián gyakorlatból. Szövege népies jellegű és a liturgiától némiképp elkülönülő tendenciát mutat. Az utóbbi megállapítások a felsorolt húsz Te Deum változat szövegein és dallamain alapulnak és mintegy igazolják e kedvelt ének népies kap-



A PEER-K.: EGY LAPJA
A KOTTÁS MAGYAR TE DEUM RÉSSZEL



A PEER KÓDEX EGY LAPJA. 154. A KOTTÁS TE DEUM VÉGE, ÉS A „DE SANCTO LADISLAO" KEZDETE

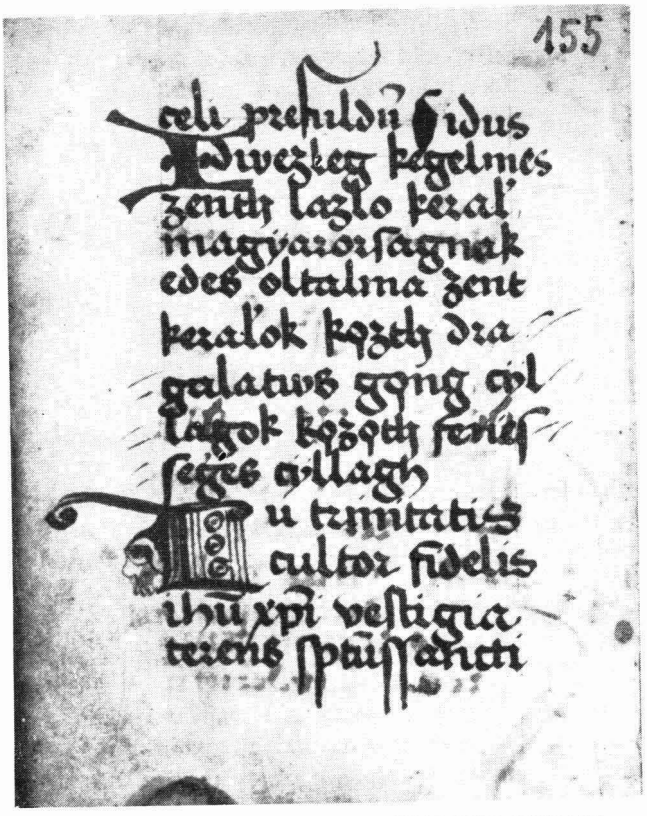
csolatait. Ezzel az egyik legelső népénekünkkel a már említett irodalmon kívül legújabban Szendrei Janka foglalkozott.[12]

A Peer-kódex „Téged Isten dicsérünk" kezdetű kottás magyar népéneke után a Szent László magyar királyról szóló éneket említjük. A latin eredeti minden versszakát annak magyar fordítása követi.

Szent László énekéhez hasonlóan Szent Istvánról is volt népének[12/a], de ennek csak egyetlen versszaka maradt reánk Bartalis Antal jegenyei plébános 1794. évi feljegyzésében:

„O deucheoseeges zenth iob keez;
melyet magiar ohaitua neez
draagha genche neepunknec,
nagy eoreome ziueunknec."[13]

A verset Nürnbergben 1484-ben nyomtatták ki. A vers további szakaszai még nem kerültek elő.



A PEER KÓDEX EGY LAPJA. 155. A „DE SANCTO LADISLAO" ELSŐ VERSSZAKÁNAK UTOLSÓ SORA ÉS A VERSSZAK MAGYARJA

Az „Angyaloknak nagyságos asszonya" szavakkal kezdődő, négyszer tízes sorokban szóló népénekünk a legelső vers, amely szerzőjének, nevét, a szerzés helyét és idejét is megadja. Íme a vers néhány versszaka:

Angyaloknak nagyságos asszonya
Úr Jézusnak dicsőséges anyja
Mennyországnak királyné asszonya
Paradicsomnak megnyílt kapuja.

Reád néznek szenteknek szemei,
És véneknek keserves szüvei,
És árváknak nyomorult ihai,
Bűnösöknek óhajtó lelkei.

Segéljed meg te benned bízókat,
Engeszteld meg az apostolokat,
Fordítsd hozzánk a mártiromokat,
Térítsd hozzánk a konfesszorokat.

Halottaknak megszabadítója,
Törököknek megnyomorítója,
Királyoknak jó tanácsadója,
Magyaroknak megoltalmazója!

Ezt szerezték Pestnek városában,
Ugyanott Szent Péter utcájában,
Születet után elmúlt időben
Ezerötszáz és nyolc esztendőben.[14]

Vásárhelyi András ferences szerzőnek ez a kedvelt éneke hosszú századokon át élt a nép ajkán. A szerző a 4×10-es szerkezetet a „Jubilus aureus BMV" című 100 versszakos 4×10-es sorokból álló középkori himnuszról vehette (Dreves: XXXII. 176–190. lapok).

Az 1508-ban készült Nádor kódexben a következő három hangjegyes katolikus népénekeket találtam: „Ave salutis hostia, Iduezleg istennek anna és Miserorum pia auditrix."

Az első dallam latin szövegének versszakai a magyar fordítás versszakaival váltakozva Petri András énekeskönyvében a 105/b oldalon olvashatók.[15] Ez a XVII. szd. elejéről származó variáns igazolja a népének elterjedtségét és népének voltát.

A második ének dallamának is 1508-ból való a kottája. A melódia gregorián származású. Erre a dallamra több szöveget énekelnek magyarul is, latinul is: az „Ave hierarchia"-t és annak magyar fordítását, az „Iduezlegi Maria"-t, valamint a „Siralmunk oka" kezdetűt. Kisdi–Szőllősy: Cantus Catholicijében 1651-ben ezt a dallamot „A kereszténységben" kezdetű szöveg fölé írva találjuk. Valamennyi idézett szöveg először Petri András énekeskönyvében szerepel. A széltében élő egyházi népének katolikus származása nem lehet kétséges, amikor az 1508-as és 1651-es katolikus forrás dallama összecseng.

A harmadik éneknek sem dallamát sem szövegrokonságát nem találom. A születéstörténet-népének kezdetei a „Königsbergi Töredék" nagy idejében nyúlnak vissza (XIV. szd.), majd a kódex-irodalomban érik virágzásukat (XV–XVI. szd.) hogy termésük kifejlődött teljességében Telegdinél nyomtatásban is szétáradhasson. Az írással és verseléssel egyformán küszködő szerzőnek nem lehetett könnyű dolga – a XIV. szd.-ban – a mysterium tanának formába öntésénél, mégis sikerült megoldania a nehéz feladatot. A töredék szavai szerint:

„Wylag noc kezdetuitul (fugua)
Ez nem levt wala
hug Scuz lean
fiut sciulhessen.

scuz seg nek tukere;
tistan maradhassun:
es nekunc hyrunc
benne ne leyessen.
Tudyuc latiuc, eot
scuz leannac
qui vleben tart chudaltus fiot
furiste musia;
etety ymleti.
ug hug ana sciluttet.
de qui legen neky atia
ozut nem tudhotiuc.....”[16]

Vessük össze a Winkler-kódex „Dies est laetitiae” kezdetű énekének második latin versszakával:

„Orto Dei Filio
Virgine de pura
Ut rosa de lilio
Stupescit natura,
quem parit iuvencula
Natum ante saecula
Conditorem rerum-”[17]

„Isten fia tamada
tizta nemes szuzteol,
mint rosa liljomtól,
termezhet el amul
Kitt az szuz liany zule
uilagh eleót ez ualla
mindeneknek terempteója...”

Petri András énekeskönyve is tartalmaz egy megfelelő versszakot:

„Az Szuz szule szent fiat eoruendezunk
Rosa nemze liliumot Jer vigagiunk
Attja nekul szuletek fiat
Eó Aniaual Jer diczjriuk.[18]

Ezekből a gyökerekből táplálkozik és kerül nyomtatásra 1573-ben Telegdi hat karácsonyi éneke: 1. Dicheretes az germec, 2. Nagy orom nap, 3. Gyermec szuletec Betlehemben, 4. Jer dicheriüc..., 5. Halat adgyunc..., 6. Nekünc születec...[19]

A „Töredék” szövegéhez rokonságot mutat a „Mittit ad Virginem non quemvis Angelum” szövege is:

„Ki legyen én hív szolgam
ki küetségöm viselhesse.
angyaloknak karát
hamar elé mulhassa,
menyeknek egét
megé törje
názáret városát
megé lelhesse.
Ihol vagyon
szüz leannak lakodalma
keráli magzat
belől támadatja,
dicső Áron
ágbelől áradatja;[20]

Eme sequentia használatát a Pozsonyi Missale 1341-ből írja elő. Tudunk a XVI. szd. elején feljegyzett „Jer mi diczeriuc áldgyuc és fel magasztallyuc", „Ith jelen vagion", a „Salve Regina" és magyarja: a „Mennyországnak királynéja", az „Alma Redemptoris-Uduezitonknek zent Annia", az „Ave Regina-menorzagnak kiralne azzonya" és a „Regina coeli – Meninec Kiralne Azzonia" kezdetű antifonákról, valamint: „Mittit ad Virginem", és a „Dies irae" sequentiákról.[21]

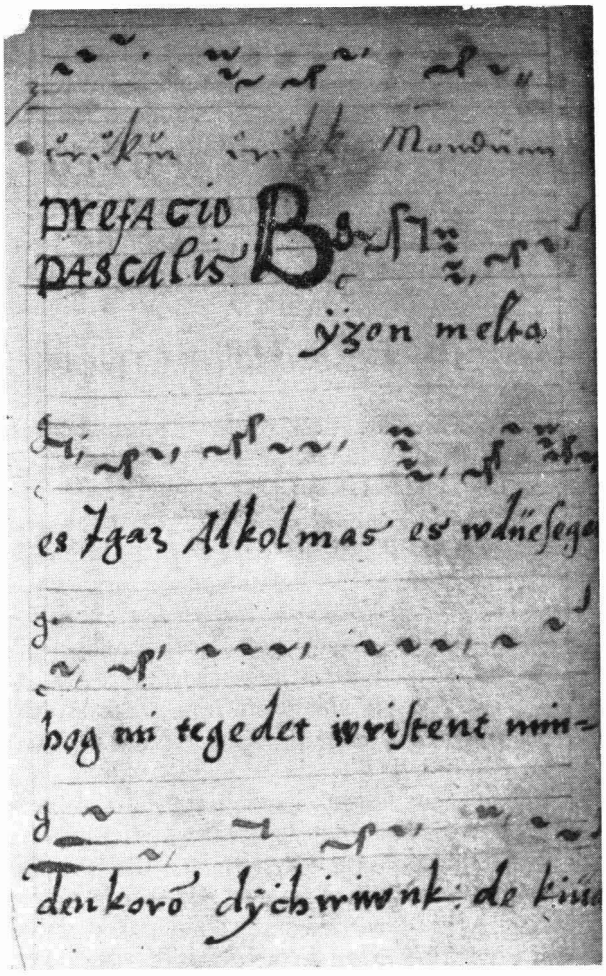
Félreérthetetlenül mise szöveg anyanyelven való megszólaltatásával is találkozunk az Apor kódexben:

„Dicheseg ystennek magassagban:
Ees feldewn bekeseg yo akaratos embereknek
Dycherenk teged: aldonk teged
Imadonk teged: Dycheséytewnk teged
halath adwnk neked: te nagy dychesegedderth
Wram ysten Mennyey kyraly mynden thehetew atya..
wram ysten istennek baranya: atyanak fya;
ky wylagnac bynet el wezed...
fogadyad my kenyergesewnket: atyanak
yogyara ylz yrgalmazy nekewnk
Mert tennen magad zent: tennen magad wr
tennen magad zent felseghes Jesus cristus
zent lelekel mynd ystennek dychesegeben amen.[22]

„Prefációkat" is fordítottak magyar nyelvre. Tulajdonomban van hat fotokópia, amelyekről két teljes és egy csonka magyar prefáció olvasható kottasorok alatt. Az alábbi fotókópia a „Húsvéti prefáció" kezdetét mutatja be:

A Szent Háromság-, a hétköznapi és a húsvéti prefációk maradtak fenn. A három szöveg három féle zenei ruhában áll a XVI. szd.-i kottaképeken.[22]- Mind a szövegek, mind a dallamok tanulságosak és származási idejük eligazítói.

Az elmondottak igazolták, hogy Magyarországon a katolikus templomokban az anyanyelvű éneket a kezdeti idők óta rendszeresen énekelték. A kódexek másolói jelzik: „Vedd jól eszedbe, hogy minden szentek himnuszát azon nótán kell mondani, mint: A solis ortus, valamely hozzáillik; Ezen pedig megismered: A melynek vége Yo deo patri vagyon, hozzá illik; de Szent Estvánére és Sanctorum meritisre non convenit, azaz nem illik a nóta hozzá. És mely himnust ugy mondotok, mint a solus ortust, azoknak a végébe Gloria tibi Domine qui natus es: ezt kell mondani."[23]



A CSÍKSOMLYÓI 16. SZÁZADI PREFACIÓ EGY OLDALA

Tudunk hivatalos rendelkezésről is, amely a katolikusok szertartás-sorozatának magyar anyanyelven való gyakorlását kötelezően előírta, mint olyan gyakorlatot, amelyet a rendelkező püspök j o g e l ő d e i is folytattak. Geréb László (1476—1501) erdélyi püspök vonatkozó rendelkezése így hangzott: „Quum muntii partium illarum Transilvanarum . . . nos iterato . . . adierint . . quatenus . . . concedemus ut quemadmodum i d p r i d e m j a m t e m p o r e p r a e d e c e n s o r i s n o s t r i DEMETRII exponitur, sacramenta bbabtismi, confirmationis, Eucharistiae et Matrimonii Christi fidelibus partium illarum *non latino sed vernaculo* sermone administrarentur . . ." azaz Geréb László erdélyi püspök elődje Demeter gyakorlatára hivatkozva úgy rendelkezett, hogy püspöksége területén Erdélyben a keresztelés-, bérmálás-, oltáriszentség-, házasság-, szentségeit *ne latinul, hanem a nép nyelvén szolgáltassák ki.*[24]

Geréb László Hunyadi Mátyás kortársa, Mátyás édesapja Hunyadi János Magyarország kormányzója az egyetlen európai kormányfő, aki a török invázió útját többször sikerrel elállja. Több török feletti győzelméből a marosszentimreit és

Nándorfehérvár felszabadítását említjük. Hunyadi János a marosszentimrei, törökkel vívott győzelme emlékére építtette a csíksomlyói ferences zárdatemplomot – a mai kegytemplom ősét — és ferences zárdát. A Kissomlyó csúcsán álló „Salvator" kápolna Nándorfehérvár 1475. augusztus 6-i felszabadításának emlékére épült az ugyanakkor életrehívott „Salvator" nevű ferences provincia határán. A Salvator kápolna az „Urunk színe-változása" tiszteletére épült. Az „Urunk színeváltozása" képét a szárnyasoltár középképét a búcsú főnapján a főoltárra helyezik. A biblikus jelenetet az alábbi ének is megörökíti, melynek szövegében régi devóciós játék nyomai ismerhetők fel.

DE TRANSFIGURATIONE CHRISTI JESU

1. Emlekezünk kereztjenek az ur Christusról, ki melle ueue Szent Péter Apostolt teób Tanituani keózul es melle ueue zent Janost, Zent Jakabot, fel mene Tabor hegire.
2. Eo Zent szynet feniessegben előttök el ualtastata, Kinek zent szyne hasonlatos leue az fenyesseges naphoz es zent ruhai hasonlok leuenek az feierseges hohoz
3. Azon kőzbe megh ielenek az Zent Illies propheta uele egyetemben megh ielenek az Mojzes propheta Kiknek zent beszédek az Iesus Christussal ekkeppen kezdete el
4. Halat adunk neked Jesus Christus, hogy ez vilagra idővel bünöseoknek ualtsagara Istenteól kiöldettel Elseő szyleink ésésekért emberseget ueuel fel
5. Hogy ezeket latuan Zent Peter Apostol az Christusnak igh szola ha akarod uram Jesus Christus epittess hailekokot, egiet Feolsegednek: mas Moisesnek, harmadot Illies prophetanak
6. Ez szo keozben nagj fénies keőd mindniaian be foga eőkeőt az fenies keodbeol illien szo adatek ki el remite eokeot ez az én Zent fiam, kiben kéduem teolt es halgassatok eőteőt
7. Ez szot haluan az Zent Apostolok mind harman le esenek, Jesus Christus hogj ez dolgot lata kezeteől illetének es szolla nekik kellietek fel semmiteol se féllietek
8. Fel emeluen Zent szemeket senkitis nem látának Hanem chak Jesust, s az Thabor hegiereol eok uissza indulának Paranczolá, hogj ez látást senkinek se mondanák
9. Engegied megh eóreók Attia, Zent fiad haláláert Hogj bjneinkbeól mi is kj terheessunk Zent fiad erdemiert bunnek zemeliet ualtoztathassuk jduessegre Zent fijadert
10. Kiert halakot mj neked adhassunk az eóreók bodogjsaghban Attja fiu es Zent lelek tellies zent haromsagban Egj bjzonj Isten kjelz es uralkodol az magas menjorzagjban Finis. . .[25]

A csíksomlyói helybeli búcsúsok vallási életének s főként egyházi népénekeik fejlődésének áttekintése után pillantsunk át a Kárpátok keleti lejtőire, a szomszédban élő csángó magyar búcsús nép hasonló körülményeire és annak a térnek történetére.

1086-ban Erdély délkeleti szomszédságában a pogány kun nép telepedett meg. Az új szomszéd kétszer a keleti –, harmadszor a déli Kárpátokon át Magyarországra tört. Végig rabolta, pusztította a tájat, de a rablott holmikkal és foglyokkal való visszatértében mind a három alkalommal: 1071-ben Kerlésnél – irodalmunkban Cserhalom – 1081-ben a Szabolcs megyei Bökönynél és 1091-ben a temesparti Pogányosnál Szent László tönkreverte és az országból kiűzte a kun sereget. Száz évi nyugalom után a kunok újra megtámadták az országot, feldúlták, kirabolták, elhamvasztották a Barcaságot. „Deserta et inhabitata" = elhagyottá és lakatlanná vált a táj.[26]

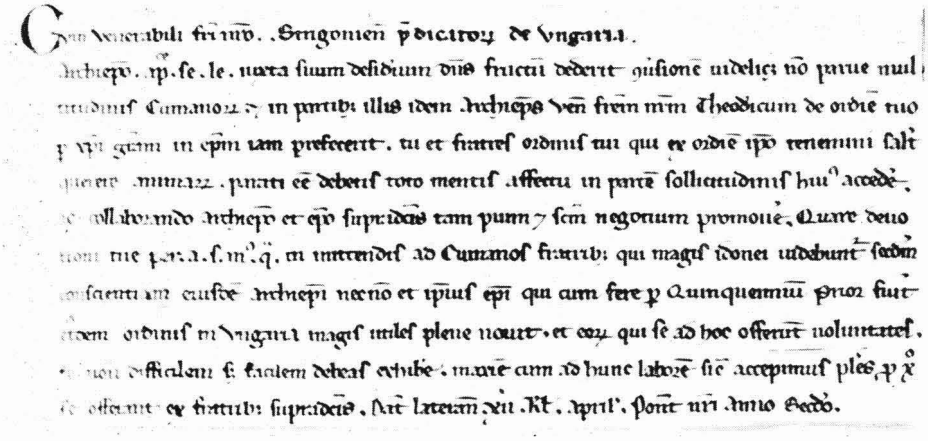
II. Endre magyar király határvédelemre Hermann de Salza nagymester német lovagrendjét telepítette a keleti-Kárpátok mindkét lejtőjére, ellátván a rendet sok kiváltsággal. A lovagok ebben a király gyengeségét látták, és elhatározták, hogy egy önálló, Magyarországtól független kis német államot alapítanak. II. Endre észlelve az 1211-ben behívottak igazi szándékát 1225-ben kiűzte országából a német lovagokat. Az üresen maradt, 14 év alatt kiépített védővonalba magyar határvédőket telepített. Ez az első Kunországba került magyar csoport, a csángó magyarok legelső csoportja.[27]

Minden pogány nép kereszténnyé tételének terve a mindenkori pápák legfőbb gondja volt. A pápai szándék leghűbb támogatói a szerzetesrendek voltak. Szent Domokos rendje alapításának egyik céljául a pogány kun nép megtérítését tűzte ki. A térítő missziót maga a rendalapító akarta vezetni. Ezért növelte meg szakállát, ezért tanult meg kunul. Előre haladott kora és betegsége miatt mégse vezethette az első kun missziót. Talán szerencséjére, mert a kunok az első dominikánus kun misszió tagjait leölték. A második misszió azonban sikerrel járt, és Borz Membrókot, a kunok vezetőjét megnyerték a vallás ügyének. Borz Membrok saját fiát dominikánusokkal Esztergomba küldte. Arra kérte a magyar primást, jöjjön Kunországba, keresztelje meg a kun népet és szenteljen fel a kunoknak egy püspököt is. A magyar primás jelentette a pápának a kunok kérését és engedélyt kért annak teljesítésére. A pápa legátusává nevezte ki a primást, és teljes felhatalmazást adott a szükséges teendők keresztülvitelére. A magyar primás maga mellé vette a veszprémi, a pécsi és erdélyi püspököket, IV. Béla herceget kis csapattal kíséretül és elment Kunországba. Milkov városában végezte el a kun nép megkeresztelésének feladatát, Teodorikot a kunok első püspökévé, azaz milkovi püspökké szentelte.

Az esztergomi prímás pápai legátussá való kinevezésének-, kúnországi útjának- és a kunok számára való püspökszentelésnek tényét három korabeli okmánnyal igazolom: A Vatikáni Titkos Levéltárából való mind a három. Az első levél a magyarországi dominikánusok főnökének, a második irat az esztergomi prímásnak, a harmadik okmány Béla hercegnek, II. Endre magyar király fiának, a későbbi IV. Bélának, Magyarország második megalapítójának szól. Az okmányokat az alábbi módon teszem közzé:

a) első helyen a Vatikáni forrás fénymásolata,
b) alatta annak olvasata,
c) alatta annak magyar fordítása következik

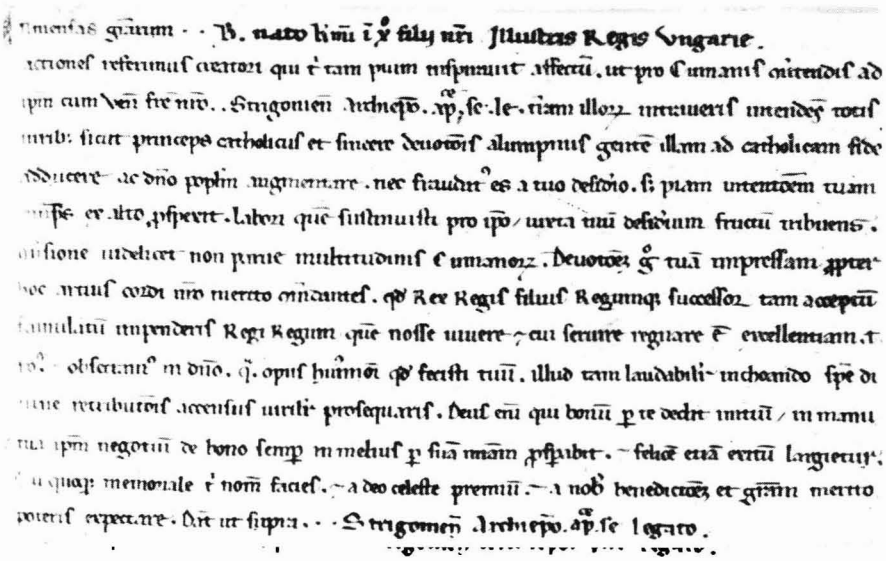
Itt mondok köszönetet Mezey Lászlónak, ki a kora középkori szövegeket kiolvasta és a rövidítéseket feloldotta.



CUM VENERABILI FRATRI NOSTRO PRIORI ORDINIS PRAEDICATORUM DE VNGARIA. Archiepiscopo apostolicae sedis legato iuxta suum desiderium dominus fructum dederit conversionem videlicet non parve multitudinis cumanorum in partibus illis idem archiepiscopus venerabilem fratrem nostrum Teodoricum de ordine tuo per Christi gratiam in episcopum iam prefecerit tu et fratres ordinis tui qui ex ordine ipso tenemini salutem quaerere animarum parati esse debitis poco mentis affecti in partem sollicitudinis huius accedere ac collaborando archiepiscopo et episcopo supradictis tam pium et sanctum negotium promovere. Quare devotioni tui per apostolica scripta mandamus quatenus inmittendis ad cumanos fratribus qui magis idonei videbuntur secundum conscientiam eiusdem archiepiscopi necnon et ipsius episcopi qui cum fere per quinquennium prior fueri eiusdem ordinis in Vngaria magis miles plene novi et eorum qui se adhoc offerunt voluntatis te non difficilem sed facilem debeas exhibere. Maxime ad hunc laborem sicut accepimus plures pro Christo se offerant ex fratribus supradictis. Datum Laterani XII. Calendas Apriles pontificatus nostri anno secundo.

A PRÉDIKÁTOROK RENDJE PERJELÉNEK MAGYARORSZÁGBAN. Minthogy tisztelendő testvérünknek az esztergomi érseknek az apostoli szék követének kívánsága szerint az Úr gyümölcsöt juttatott, tudnivaló a kunok nem csekély sokaságának megtérését ama részeken ugyanezen érsek tisztelendő testvérünket Theodorikot, a te rendedből Krisztus kegyelme által már püspökké tette. Te és rendednek testvérei, kik tulajdon rendetek szerint tartoztok a lelkek üdvét keresni, kell, hogy készek legyetek elmétek teljes érzésével e nagy gondban részt venni és a felülmon-

dott érsekkel és püspökkel együtt munkálkodva az oly jámbor és szent ügyet előmozdítani. Ezért jámborságtoknak apostoli írásunk által megparancsoljuk, hogy a kunokhoz küldendő testvérek dolgában, olyanokéban, akik inkább alkalmasnak látszanak ugyanazon érsek nemkülönben azon püspök lelkiismerete szerint – ez utóbbi csaknem öt éven át ugyanazon rend perjele volt Magyarországban és teljesen megismerték, hogy arra inkább alkalmasak, és azoknak is, akik magukat erre fölajánlják, magadat ne nehéznek, hanem könnyednek mutasd. Leginkább mikor erre a munkára, miként értesültünk, a felülmondott testvérek közül magukat Krisztusért többen ajánlják. Kelt Lateránban, április kalendaeje előtti 12 napon, pápaságunk második esztendejében.

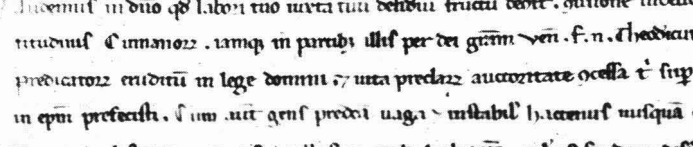


B. NATO KARISSIMI IN XO FILII NOSTRI ILLUSTRIS REGIS VNGARIAE. Immensas gratiarum actiones referimus creatori qui tibi tam pium inspirauit affectum, ut pro Cumanis convertendis ad ipsum cum Venerabili fratre nostro. Strigoniensi archiepiscopo apostolice sedis legato terram illorum intraveris intendens totis viribus sicut princeps catholicus et sincere devotionis alumpnus gentem illam ad catholicam fidem adducere ac domino populum augmentare, nec fraudatus es a tuo desiderio, sed piam intentionem tuam omnipotens ex alto prospexit, labori quem sustinuisti pro ipso iuxta tuum desiderium fructum tribuens conuentionem videlicet non parue multitudinis Cumanorum.. Devotionem ergo tuam impressam propter hoc artius cordi nostro merito documendantes, quod rex regum regumque successor tam acceptum famulatum impendens Regi Regum quem noster vivere et cui servire regnare est, excellentiam tuam rogamus et obsecramus in domino quatenus opus huiusmodi quod fecisti illum tuum illud tam laudabiliter inchoando spe divine retributionis accensus visibiliter prosequaris. Deus enim qui bonum per te dedit initium in manu tua ipsum negotium de bono semper in

melius per suam misericordiam prosperabit, et felicem exitum langietur. Tu quoque memoriale tibi nomen facies et a deo celeste premium et a nobis benedictionem et gratiam merito poteris expectare. Datum ut supra...

B(ÉLÁNAK) KRISZTUSBAN SZERETETT FIUNK MAGYARORSZÁG KIVÁLÓ KIRÁLYA SZÜLÖTTJÉNEK.

Mérhetetlen hálaadást végzünk a teremtőnek, ki neked oly jámbor érzést sugallt, hogy a kunok hozzátérítése érdekében, tisztelendő testvérünkkel az esztergomi érsekkel, az apostoli szék követével, azoknak földjére mentél, teljes erőddel törekedvén, hogy mint katolikus fejedelem és az őszinte áhítat neveltje, ama népet a katolikus hitre vezesd és az Úr számára a népet megnöveld; óhajodban meg nem csalatkoztál; de a te jámbor szándékodat, az Úr a magasból megtekintette, fáradságodra, mit elviseltél óhajod szerint gyümölcsöt juttatván, tudnivaló a kunok nem csekély sokaságának megtérését. A te áhitatosságodat méltán akarván erősebben szívünkbe vésni, hogy király, király fia és királyok utódja, oly elfogadott szolgálatot teljesítesz a Királyok Királyának, kit ismerni élet és kinek szolgálni uralkodás. Kitűnőségedet kérjük és esdjük, az Úrban hogy ugyanis e művet, amit magadévá tettél, ezt oly dicséretesen elkezdvén, az isteni fizetség reménye által lángragyújtva férfiasan folytasd. Isten ugyanis aki általad jó kezdetet adott kezed által, könyörületességével azon ügyet a jóról mindég a még jobbra sikeríti és a boldog kimúlást bőkezűen engedi. Mind pedig magadnak is emlékezetes nevet szerzesz és Istentől mennyei jutalmat, tőlünk áldást és kegyelmet méltán várhatsz. Kelt mint fent...



STRIGONIENSI ARCHIEPISCOPO apostolice sedis legato.
Gaudeamus in domino quod labori tuo iuxta desiderium fructum dedit conventionem videlicet non parva multitudinis cumanorum iamque in partibus illis per dei gratiam venerabilem fratrem nostrum Theodoricum, de ordine fratrum predicatorum eruditum in lege domini et vita preclarum auctoritate concessa tibi super hoc a sede apostolica in episcopum prefecisti. Cum autem gens predicta vaga et instabilis hactenus nusquam certas habuit mansiones et tunc hedificare ciuitates et uillas in quibus habibent et ecclesias fundare desideret. nos audita super hoc petitione tua presentium tibi auctoritate concedimus ut fidelibus qui personaliter inerint vel miserint subsidium ad construendum ibidem ecclesias et edificia oportuna peccatorum indulgentiam que tamen centum dierum spatium non excedat et proficientibus ad recuperandam christianorum terras cumanis vicinas quas Soldanus de Iconio uel infideles alii occuparunt. ac euntibus contra illos quis cumanos convertos impugnant et prohibent alios ad fidem christianam uenire missionem biennium tamen non excedentem iuxta devotionis affectum quantitatem subsidium et laborem quem propter hoc sustinuerint largialis et indulgentiam et remissionem huiusmodi denunties et denuntiari facias ubi uideris expedire Ad hec ad predictum negotium melius promovendum auctoritate tibi presentium indulgemus. ut si de iam profectis uel proficiscendis in cumaniam pro servitio iesu christi aliqui in canonem inciderint sententie promulgate uel id confitentes secreto nolunt publice penitere cum a nemine impetantur possis eis iuxta formam ecclesie consuetam absolutionis beneficium impertiri nisi ad mutilatonem membri forsitan sit processum. Datum ut supra...

AZ ESZTERGOMI ÉRSEKNEK, AZ APOSTOLI SZÉK KÖVETÉNEK. – Örvendünk az Úrban, hogy munkád gyümölcsét kívánságod szerint megadta, tudnivaló a kunok nem kis sokaságának megtérését és már ama részeken az Isten kegyelméből tisztelendő testvérünket Theodorikot a predikáló testvérek rendjéből, ki művelt az Úr törvényében és életére nézve messze kincs, az erre nézve neked az apostoli szék által engedett tekintéllyel püspökké tetted. Mivel pedig az említett kósza és állhatatlan nép ezideig sehol bizonyos lakóhellyel nem rendelkezett és akar városokat és falvakat építeni melyekben lakozzon és egyházakat is alapítani kíván, mi meghallgatván erre vonatkozó kérésedet, jelen levelünk tekintélyével neked megengedjük, hogy a híveknek, kik személyesen elmentek, vagy segélyt küldtek, hogy ott egyházakat és alkalmas épületeket emeljenek búcsút engedélyezz, mely azonban száz napot meg nem halad és azoknak akik elvonulnak, hogy a keresztényeknek a kunokkal szomszédos földjét, melyet az ikoniumi szultán és mások foglaltak el és azoknak, kik megtért kunokat támadók és másokat a keresztény hitre jönni akadályozók ellen mennek, bűnbocsánatot, amely azonban a két évet nem haladhatja meg, az áhitatos érzés, a segély mennyisége és a fáradtság szerint, mit azért felvállaltak és ezt a búcsút és bűnbocsánatot kihirdesd és kihirdettesd ahol alkalmasnak látod. Még ehhez, hogy az említett ügy előmozdíttassék jobban jelen levelünk tekintélyével neked engedjük, hogyha azok közül kik Jézus Christus szolgálatában Kunországba már elmentek, vagy oda menendők, meghirdetett ítéletszerinti kánoni bűntetésbe estek, vagy ha azt titkon megvallották, nyilvánosan

bűnbánatot tartani nem akarnak, mivel senki őket e miatt nem támadja neked hatalmadba álljon az egyház szokott formája szerint nekik a feloldozás ajándékát juttatni ha csak tag megcsonkítására, vagy halálig nem jutott a dolog. Kelt mint fent...

Béla herceg fogadta a kunok hódolatát. Ettől a perctől kezdve viseli címében a *Rex Cumanie* – Kunok királya címet. Az új püspököt a magyar püspöki kar tagjaként Milkovon hagyva, hazatért. Az új püspök új hívei között nem maradhatott magára. Kanonoki kar, alsó papság, katonaság és főként dolgozó nép nélkül püspöki teendőinek nem tehetett eleget. Ez az 1227-ben Milkovon történt püspökszentelés vitte Kunországba a magyarok újabb csapatát, a csángómagyarok második nagyobb csoportját.[28]

A mikrofilmeket személyesen készíttettem a vatikáni titkos levéltár eredeti anyagából.[29] Ez a három pápai levél mindennél hitelesebben igazolja a Kunországban történt püspökszentelés és a kun nép megkeresztelésének tényét.

Az elmondottakból megállapítható, hogy magyar egyházi és világi segédlettel alakult meg a kun püspökség; hogy maga Kunország is magyar hűbér lett. Hivatalos iratok igazolják, hogy a kun püspök tagja volt a magyar püspöki karnak és a püspökkari gyűléseken több ízben részt vett. Az 1227-ben alakult milkovi püspökség – kun püspökség – csaknem a mohácsi vészig élte életét. Püspökeinek nagy részét névszerint ismerjük. A milkovi püspökséget Bakócz Tamás olvasztotta be egyházkerületébe.

A milkovi-, vagy kun püspökök névsora:

1.	Teodorik dominikánus	1227
2.	Vitus de Monteferro	1332–
3.	Nymti Tamás Ágoston	1347–
4.	Bernard	1353–
5.	Albert de Usk	†1371–
6.	Nicolaus de Buda	1371–
7.	Emericus Siculus	1441–
8.	Grigorius	1433–
9.	Ladislaus de Osdola	1469–
10.	Paulus Ladislaus	1502–
11.	Michael	1512–
12.	Laurentius	1525–[30]

1238-ban Kunország 40 000 kun családja kért és kapott a magyar királytól Magyarországra való telepedési engedélyt. A kun jövevények a Duna–Tisza közé telepedtek és mai napig is ott vannak.

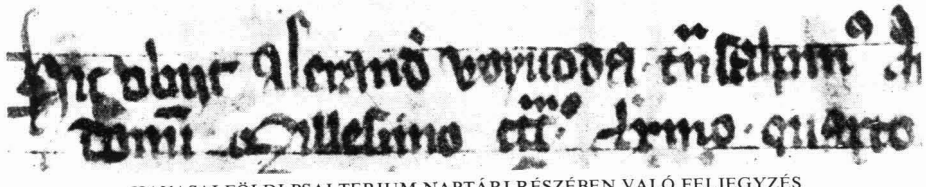
A Kunországban maradt és megkeresztelt kunok az odatelepedett magyarokkal és a lovagrend ott maradt népével átvészelték az 1241-ben pusztító tatárjárást. Ám vallásos életüket a hirtelen terjedő „bogumil" eretnekség kezdte veszélyeztetni. Ennek kivédésére a pápa teljesítette a magyar király kérését és a Duna bal partján, Szörénytornyán 1246-ban megalapította a második katolikus püspökséget. A püspökség élete 1416-ig követhető nyomon, püspökeinek egy részét név szerint ismerjük. A szörénytornyai katolikus püspökök névsora:

1. Gregorius 1369
2. Lukács-Franciscus 1340
3. Nicolaus 1399
4. Jacobus 1412
5. Dionisius 1437
6. Benedictus 1439
7. Stephanus 1447

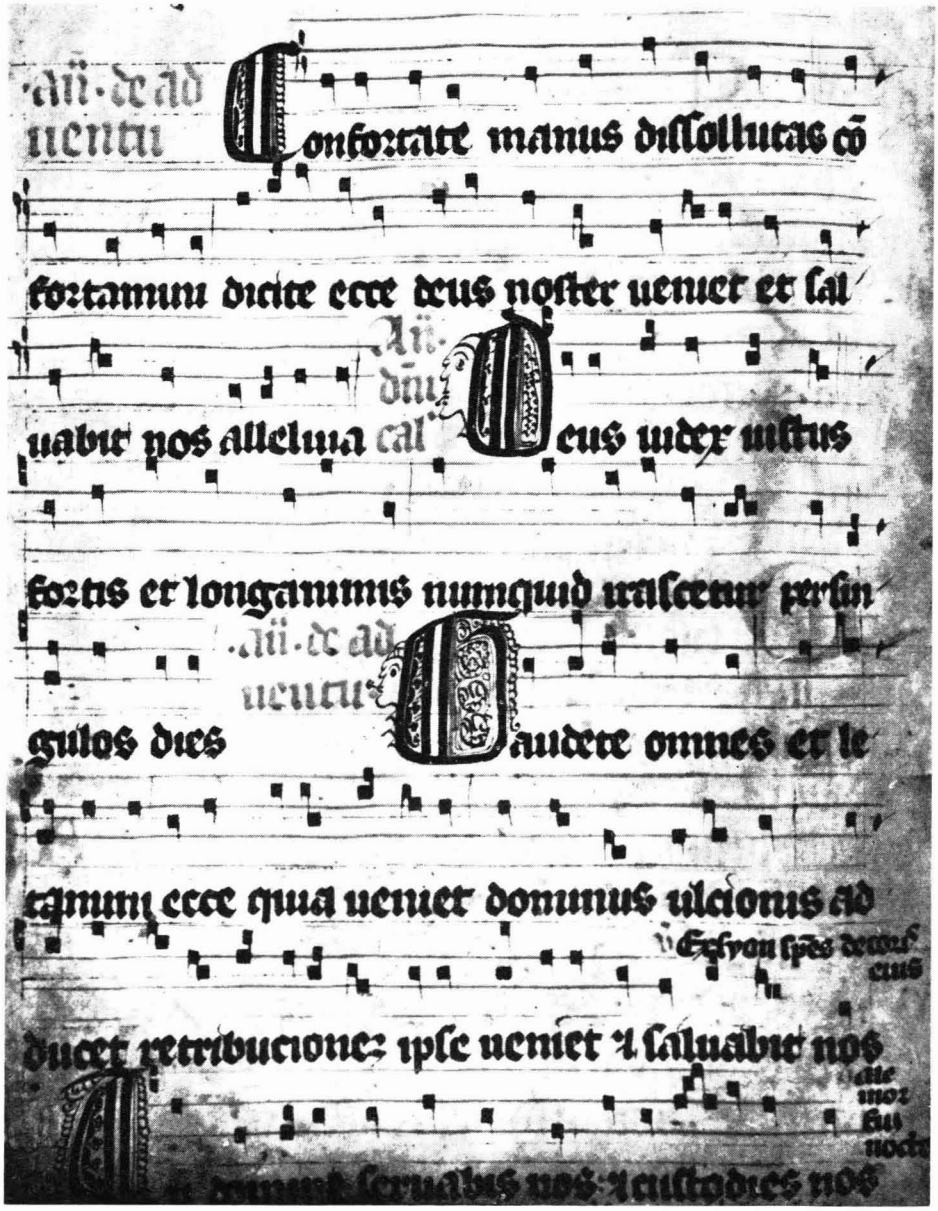
Minden új püspökség alapításakor egyidejűleg magyar csoportok is megtelepednek a régi Kunország területén.[31]

A Kunországból Magyarországra telepedett 40 000 kun család üresen maradt helyeire a Balkánról megleno-kucko- és az ún. „A"románok vándoroltak fel és árasztották el az egész Kunországot, sőt kis hányaduk Erdélybe is feljutott. Ez a nép ortodox volt, szláv nyelvű liturgiával. Az így Kunországba jutott román- és az ott talált kun, német, valamint a betelepült magyarokból álló népcsoportokból Róbert Károly magyar király Ungro-Vlachia néven vajdaságot szervezett. Ez a név az idők folyamán Munténia-ra, magyarul Havasalföldre, latinul Transalpiniára változott. Területét a Duna balpartjának Vaskaputól a Fekete-tengerig nyúló szakasza a déli Kárpátgerinc és a Milkov patak jobb partja fogta közre. Kunország még megmaradt északi felén a keleti Kárpátgerinc keleti lejtője, a Pruth folyó jobb partja és a Milkov patak bal partja közötti területen Nagy Lajos megszervezte Kara Bogdánia nevű hűbéres vajdaságát, amelyből később Moldva lett. Az 1324-ben alapított Ungro-Vlachia első vajdája Basarab volt. A hűbérúr és Basarab vajda között nem volt egyetértés. Annál szívélyesebb viszony jött létre haláluk után az új vajda Alexander és az új hűbérúr: Nagy Lajos magyar király között. Nagy Lajos éppen Brassóban járt a szászok között, amikor Alexander székhelyéről Kimpulungból (Campo longo, Langfeld, Hosszúmező) Brassóba ment és hódolt a magyar királynak. A király kedvét keresve, második feleségül a magyar királyi házhoz közelálló Dobokai Klárát választotta. Klára, a vajdáné székbe jutott magyar asszony, öntudatos katolikus volt. A pápával is levelezésben állott. Ezekből a levelekből tudjuk meg, hogy a pápa felhívására a herezisben élő mostoha leányait és Vlaicu nevű fiát igyekezett visszahozni a katolikus egyház kebelébe. A vajdáné székhelyén katolikus plébániatemplom is volt, valamint egy második ferences zárdatemplom. A két templom papsága a vajdáné közreműködésével élénk tevékenységet fejtett ki, és számos ortodox főurat, köztük Vlaicut is megnyerte a katolikus vallás ügyének. A kimpulungi magyar ferencesek egy kottás latin zsoltárkönyvet, Psalteriumot írtak. Ennek naptári részébe jegyezték fel Alexander halála napját,

melynek olvasata: Hic obÿt Alexander voivod Transalpin
Anno Domini MCCC mo LX mo quarto

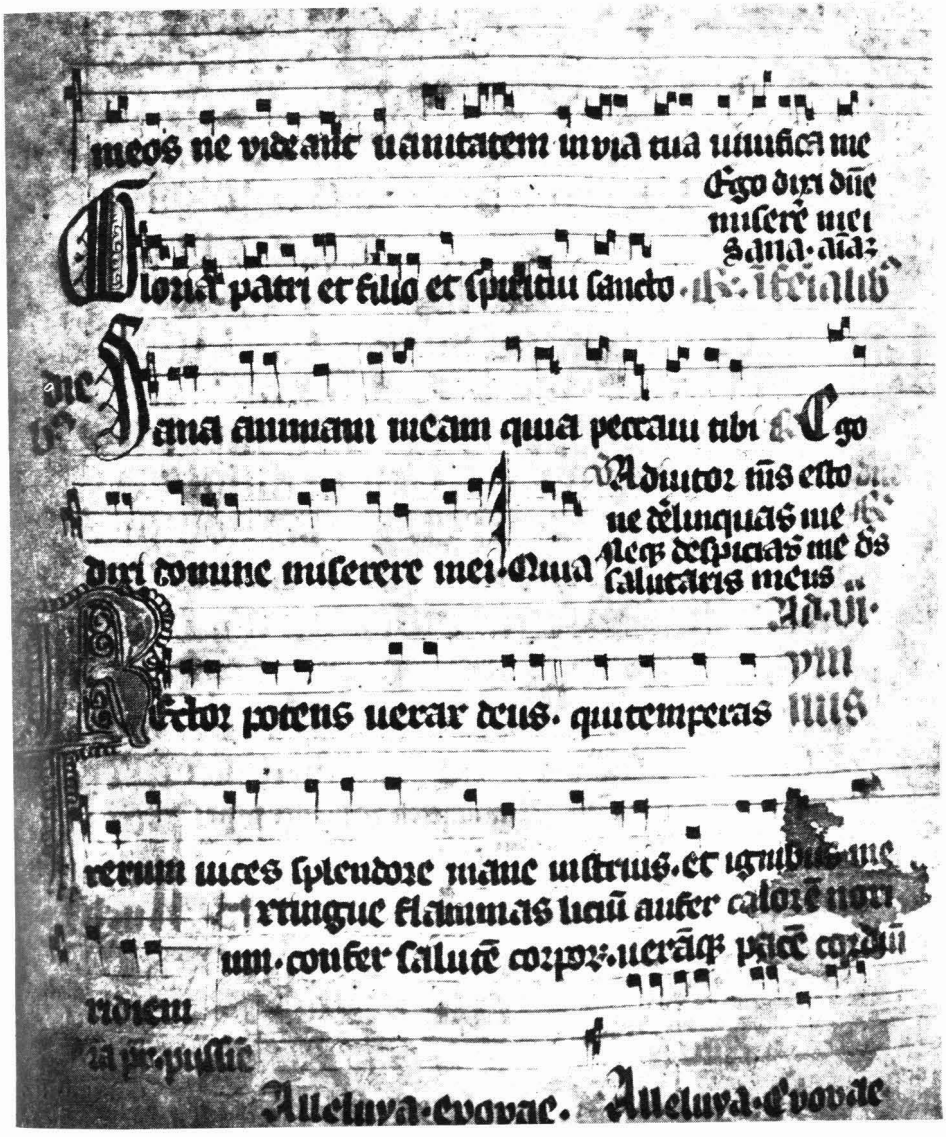


HAVASALFÖLDI PSALTERIUM NAPTÁRI RÉSZÉBEN VALÓ FELJEGYZÉS



HAVASALFÖLDI PSALTERIUM KOTTÁS LAPJA

Ez a kottás kézirat időközben a brassói-, majd a csíksomlyói ferences zárdába került. Később onnan Nagyboldogasszony (Csíkkarcfalva) plébániájára jutott. A Psalteriumot a XX. szd. első éveiben Ráduly Simon csíksomlyói pap-tanár az Országos Széchényi Könyvtárba juttatta. Ma is ott található, a Ms. Lat. 366 szám



HAVASALFÖLDI PSALTERIUM KOTTÁS LAPJA

alatt. Hogy a tájon működő két szerzetes rend közül (dominikánusok és ferencesek) a ferencesek írták ezt a Psalteriumot, azt 16 ferencesekkel kapcsolatos adat dönti el, szemben a dominikánusok egyetlen adatával. Az író ferencesek magyar voltát a Psalteriumban szerepeltetett négy magyar szent igazolja.

Ez az 1364-ből származó kottás kézirat 124 folio lapján zsoltárokat őriz. Ezek a régen feljegyzett dallamok a bejegyzések tanúsága szerint különböző tulajdonosok kezén élve éltek, használták, énekelték őket, az „Istud invitatorium *cantatur*..."!

szavaknak megfelelően. A kézirat tulajdonosa 1580-ban a csíksomlyói ferences zárdában-, később Gyergyóban élő Madaras Tamás. A másik bejegyzés szerint a kéziratot Thamási Gergely Csík-Gyergyó-Kászon székely székek főesperese egyben Nagyboldogasszony plébánosa átolvasta, átnézte, revideálta és jóváhagyta 1667 április 16-án. A kézirat 12 énekének sorkezdete: „1. Ave Maris stella, 2. Dies irae, 3. Iste confessor, 4. Jesu corona virginum, 5. Pange linqua, 6. Sanctorum meritis, 7. Utqueant laxis, 8. Veni sancte Spiritus, 9. Veni Creator, 10. Vexilla regis, 11. Victime paschali, 12. Venite exultemus. Korai, talán első feljegyzéseknek tűnnek, forrásoknak. Az itt szereplő „Sanctorum meritis és Iste confessor" Kájoni énekeskönyveiben (1676, 1719), a Hymni Vesperarum kottás kiadványában 1741-ben, és az ugyancsak 1741-ből származó „Ferences Névtelen" kottás kéziratában fordul elő megegyező dallammal és szöveggel. A végig kottás latin kéziratban magyar énekkezdetek:

Ur Isten az en Imattsagom kerlek vegyed füleidben (fol. 9.), Az egek beszélik az Urnak (fol. 18), Az Ur Isten regnal mert (fol. 23.), Az Isten az én reménségem (Fol. 31.), Csak te benned bízik Uram az en lelkem (Fol. 33.), Várván várom az Istent (Fol. 42.), eppen mint az szép híves (Fol. 44.), Az Isten az mi remensegunk (Fol. 46.), A földön levő nemzetek (Fol. 47.), Irgalmazz Uram (Fol. 53.).

A vajdaságról mondottak után még megemlítjük, hogy Kimpulung katolikus templomának síremlékén ma is olvasható ez a felírás: „Comes Laurentius de Campo Longo MCCC" azaz: „Hosszumezei Lőrinc gróf 1300". Ez a síremlék megint csak arról tanúskodik, hogy már a vajdaság megalakulása előtt volt magyar élet Hosszúmezőn. Megemlítendő az is, hogy Brassó megyétől délre egy megyényi terület neve S e c u e n i azaz Székelyföld volt, már a legrégebbi idők óta, egészen a XIX. szd. harmadik negyedéig.

Nagy Lajos király kérésére a pápa Kurtea de Arges-en 1382-ben felállította a harmadik római katolikus püspökséget. Végül szót érdemel még, hogy a havasalföldi Tirgovist nevű városkában a ferences templom zárdájában 1540–1570 között Csíksomlyóról küldött magyar obszerváns ferencesek a gvardiánok, akiket névszerint ismerünk.[32]

Említettem, hogy Nagy Lajos magyar király 1342-ben szervezte meg Kara Bogdánia néven hűbéres vajdaságát, amelynek neve később Moldva lett. 1370-ben Montefiaskonéban a pápánál két minorita ferences jelentkezett: Schweideni Pál és Mehlsack N., akik Moldvából érkeztek, Laczkónak, Moldva vajdájának küldötteiként. Jelenteniük kellett a pápának, hogy az ő prédikálásaik hatására mind az uralkodó vajda, mind a vajdaság egész népe, amely eddig ortodox volt, felveszik a katolikus hitet. Laczkó arra kérte pápát, hogy Szeretet emelje városi rangra, állíttasson fel püspökséget, s adjon püspököt is, aki tanítja és egyben megőrzi a vajdát és népét a katolikus hitben. E jelentés eredményeképp a pápa utasította a prágai-, boroszlói-, és krakkói érsekeket, hogy vizsgálják meg az ügyet, jelöljék ki az egyházmegye határait és a püspök személyére tegyenek javaslatot. A pápai rendelkezésnek megfelelően Szeretet városi rangra emelték, templomát katedrálissá nyilvánították és ferences Andrást, Nagy Lajos édesanyjának gyóntatóját, 1371. márc. 9-én szereti püspökké szentelték. Laczkó vajda és népe katolikussá lett. A szereti püspökség 125 évig állott fenn. Íme a szereti katolikus püspökök névsora:

1. Andreas de Cracovia O. S. Fr. 1371–1386
2. Stephanus Martini 1386–1394
3. Joannes Sartori O. S. Dom.–1402
4. Stephanus Zaracech O. S.Dom.–1418
5. Nicolaus
6. Thomas Erneber
7. Joannes III.1428–1433
8. Simeon–1433
9. Thomas de Zagradino –1497
10. Lequien III.[33]

A szereti püspökök névsorában szereplő *Nicolaus* adat nélkül áll. A XIV. szd. végén és a XV. szd. elején területi vita volt Moldva és Havasalföld kérdésében Magyarország és Lengyelország között. A való helyzetet senki sem látta tisztán. Így történhetett meg, hogy a moldvabányai püspökség alapítása idején az üresedésben levő szereti püspöki székre az adat nélküli Nicolaust és Ebener Tamást, tehát egy székre két személyt nevezett ki Róma. Hogy a kavarodás teljes legyen Nicolaust 1418-ban Scardonia püspökévé is kinevezték.[34]
Az adat nélküli Nicolaus kilétére és magyar voltára Römer Flóris és e jelen sorok írójának kutatásai vetnek fényt.:[35]

A győri székesegyház biblia termében síremlékek állanak a falhoz támasztva. Az első egy két méteres márványtömb, melynek felső részén hat sornyi gót betűs írás vehető észre. A síremlék idecsatolt fotokópiájáról a következő szöveg olvasható:

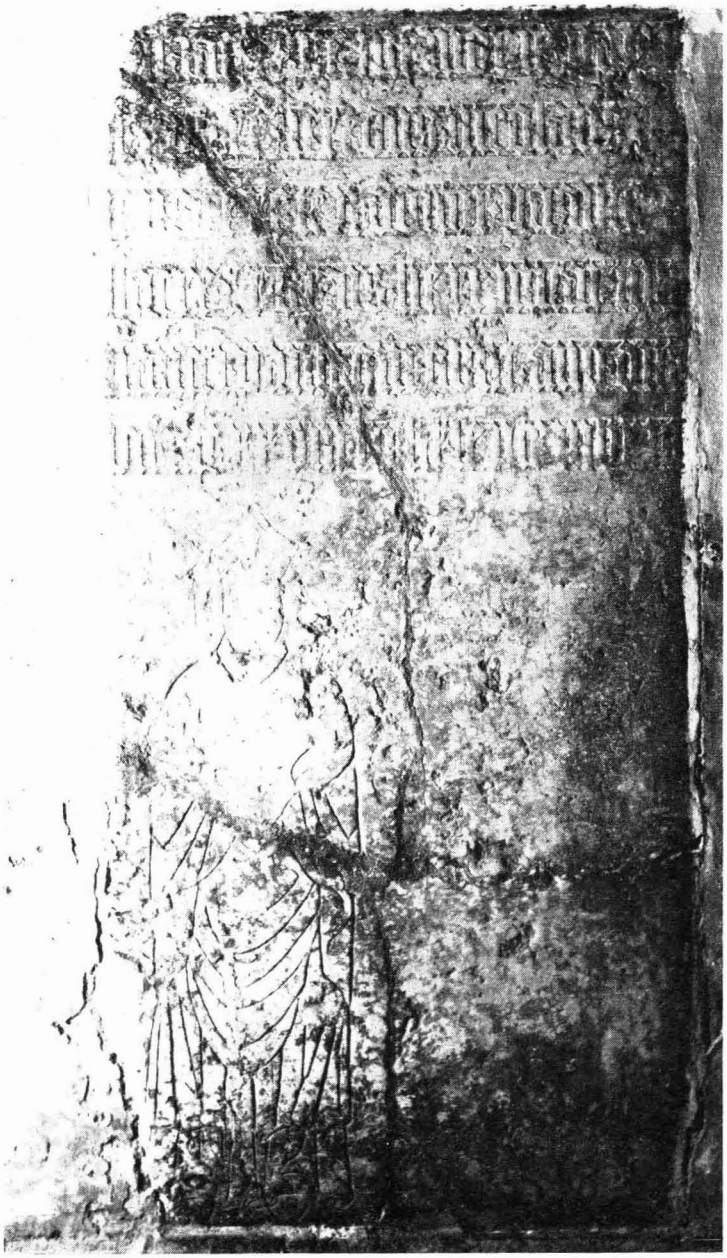
Hic iacet pie memorie pater in Christo reverendus n i c o l a u s e p i s c o p u s c e r e t e n s i s doctor pagine sacre frater ordinis heremitarum Sancti Pauli qui obiit anno domini MCCCCXXVIII kalendae III. septembris azaz „Itt fekszik Krisztusban tisztelendő boldog emlékű atya M i k l ó s s z e r e t i p ü s p ö k a szentírás tudományok doktora, pálosrendű szerzetes, aki 1428 szeptember 3-án halt meg."

A márványkő szabadon maradt jobb felén infulás-, püspöki botot tartó bekarcolt alak látható bőredőzetű miseruhában. A bal oldal üres.

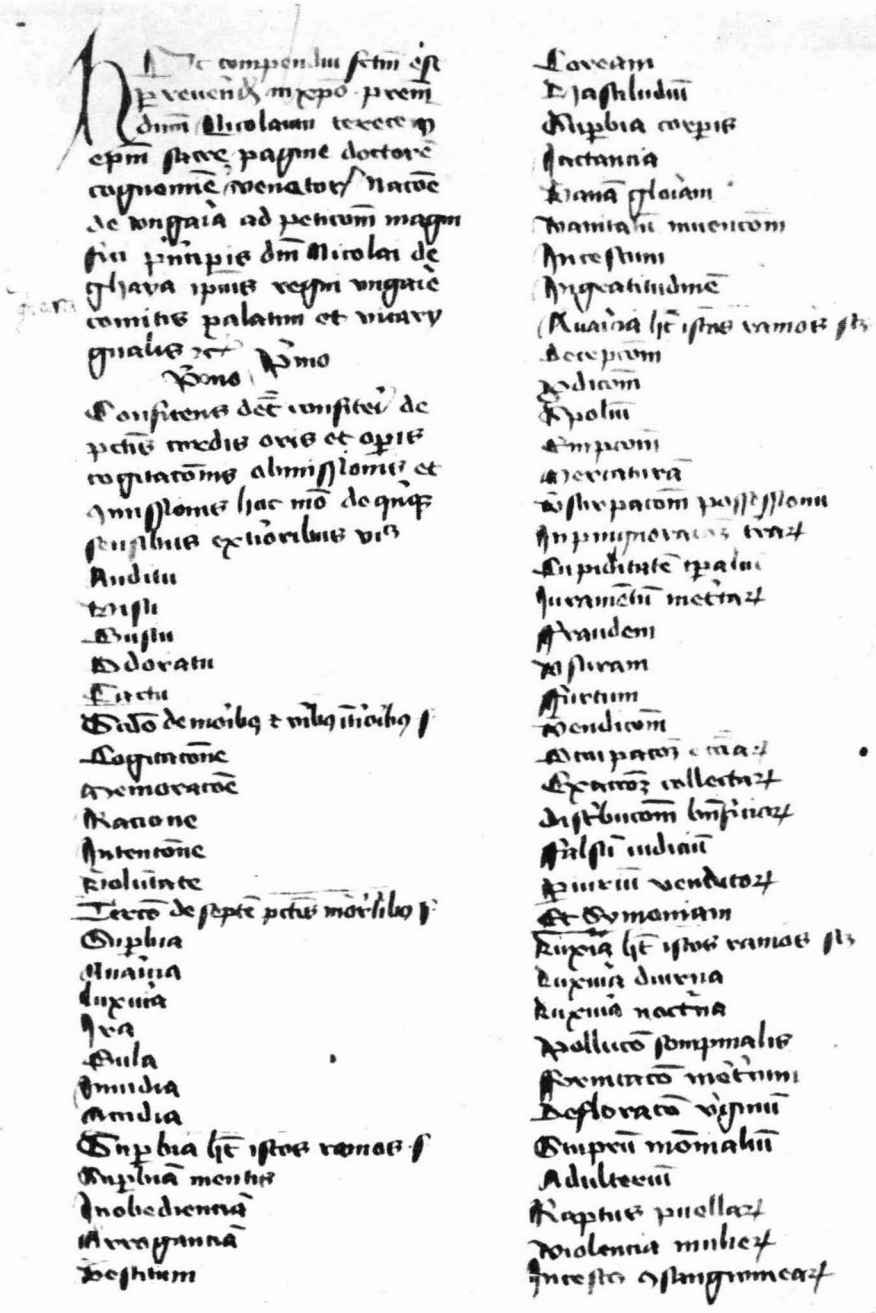
A síremléket Römer Flóris egy gyóntatószék padlózataként vette észre és adott róla hírt.

De fennmaradt ennek a szereti püspöknek egy kézirata is a müncheni állami levéltárban. Íme a kéziratról készült fotómásolat, melynek kezdete:

„Hoc compendium factum est per me reverendum in Christo patrem dominum N i c o l a u m c e r e t e n s e m e p i s c o p u m sacre pagine doctorem cognomine W E N A T O R natione de Ungaria ad petitionem magnifici principis domini NICOLAI de GHARA ipsius regni Ungariae comitis palatini et vicary generalis" azaz „Ezt az összefoglalást a Krisztusban tiszteletre méltó atya MIKLÓS úr szereti püspök, a szentírás tudományok doktora, családi nevén VADÁSZ, nemzetiségére magyar ember állította össze, mégpedig az igen előkelő úrnak GHARAI MIKLÓSNAK ugyanazon Magyarország nádorispánjának és a király egyetemes helynökének kérésére." A tíz oldalos összefoglalás befejező szavai:



VADÁSZ MIKLÓS SZERETI (MOLDVA) PÜSPÖK SÍREMLÉKE
A GYŐRI SZÉKESEGYHÁZ BIBLIATERMÉBEN



VADÁSZ MIKLÓS SZERETI PÜSPÖK COMPENDIUMÁNAK FOTÓKÓPIÁJA
A MÜNCHENI ÁLL. LEVÉLTÁRBÓL

„Ista sunt dicta propter novos teologos" azaz „Mindezeket az új teológusok számára diktáltam."[36]

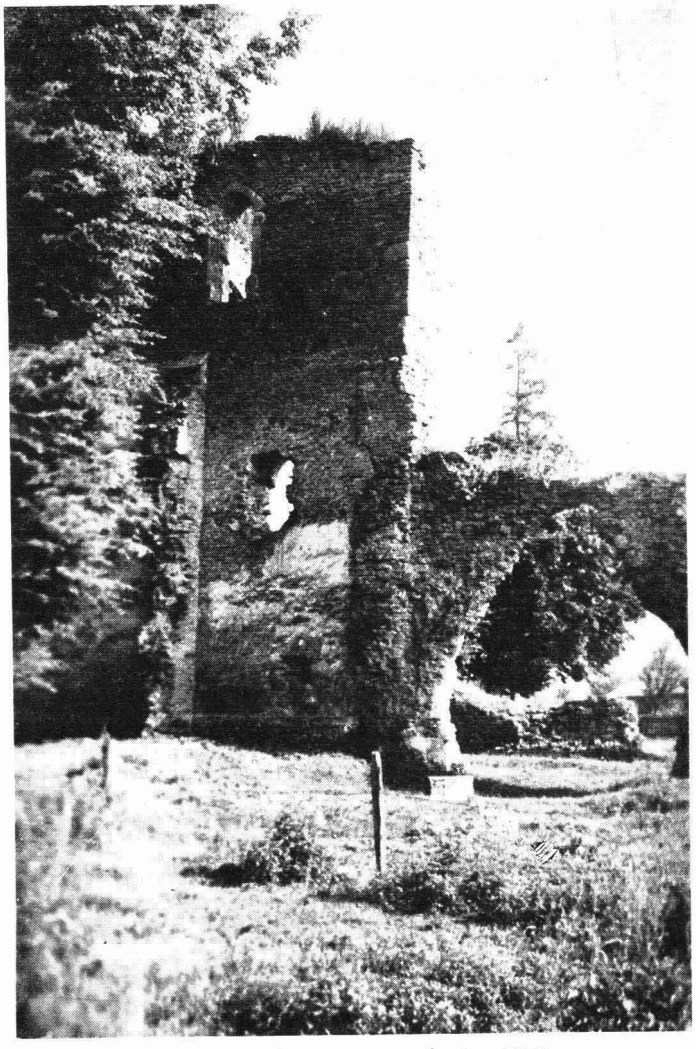
Vadász Miklós szereti püspök kézíratának további sorai 24 fejezetbe csoportosítják a bűnök megvallásának és feloldásának körülményeit. A közlendők során külön foglalkozik az irgalmasság testi- és lelki cselekedeteivel, a „Mi Atyánkkal", részekre bontja és magyarázza azt, és az „Apostoli Credo"-val az egyes ágazatokat az apostolok szájába adva. A kézírat nagyobb része szentírás magyarázat.

Vadász Miklós kézirata kétségtelenül egyetemi hallgatók (teológusok) számára írt jegyzet, mely két szentmise részt: a „Miatyánkot" és a „Hiszek egy"-et különös gonddal tárja fel. Meglepő, hogy nem a szent mise „Credo"-ját, hanem az „Apostoli Credo"-t. A szerző ezzel talán azt hangsúlyozza, hogy a „niceai"-szent mise Credoját a klérus tagjainak, az „Apostoli Credot" a laikusoknak kell megtanulniuk és alkalmazniuk. Erről tanúskodik egy képzőművészeti alkotás is. Nyírbélteken a templom freskóinak feltárásakor a mészréteg alól a 12 apostol képe került elő. Mindegyik apostol feje fölött szalagot tart, melyen a neki tulajdonított Credo-ágazat olvasható.

Így tanúsítják az okmányok Moldva egykorú történetét. A vajdának és népének katolikus hitben való maradása azonban nem lehetett hosszú életű. Nagy Lajos 1382-ben bekövetkezett halála idején a két hűbéres vajdaságban négy katolikus püspökség működött. A püspökségek és a püspökök száma arról tanúskodik, hogy ezen területen olyan jelentős volt a magyarok száma, hogy lelkigondozásukra négy püspökség felállítására volt szükség. Nagy Lajos utódai már nem voltak képesek az elkezdett munka folytatására. Kivétel leánya, Hedvig, aki a lengyel Ulászló király felesége. Ulászló felesége jogán szemmel tartotta Moldvát és életrehívta a Szeret városától nem messze fekvő Moldvabányán (Baia, Bania, Moldenmarkt) Moldva első székhelyén az ötödik katolikus püspökséget 1410-ben. Meglepőek ennek a német alapítású városkának és környékének helynevei: Hanga, Békás, Delelő, Meggyeske, Halom, Somos, Malom, Gerinces, Homoród, Farkas, Patak, Sár, Ráró, Gyula ... stb., amelyek arról tanúskodnak, hogy a helyneveket ott is az ősfoglaló magyarok adták.[37]

Amikor a moldvai vajdai széken Jó Sándor ült, jelentős számú magyar lakott a vajdaságban. A vajda felesége Losonczi Margit az erdélyi vajdának, Losonczi Istvánnak leánya. Ez a katolikus magyar asszony férjére nagy hatással volt. Margit asszony kedvére és kérésére a vajda a katolikus templomok sorát építtette meg. A vajdai udvar fő emberei között több magyar tisztviselő volt. Ghelebi Miklóst és Leveti Miklóst hű szolgálataikért a vajda az Ojtoz és Halas patakok partjain fekvő öt faluval (Vöcsök, Gorzafalva, Stănisorești, Laslovți és Stoinești) ajándékozta meg.

A bákói magyar ferenceseknek, Tatros városának, a moldvabányai katolikus püspökségnek Jó Sándor vajda építtetett templomokat. A moldvabányai katedrálisról írják 1646[38]-ban:" A Nagyboldogasszony tiszteletére épült boltozatos templom épségben van, melynek hossza ötven lépés. A templomnak Moldvában nincs párja., négy szögletes magas kő tornya... öt oltára van. A templom közepén keresztelő-kút van. Az alatt nyugszik Margit, az az igazi drága gyöngy a



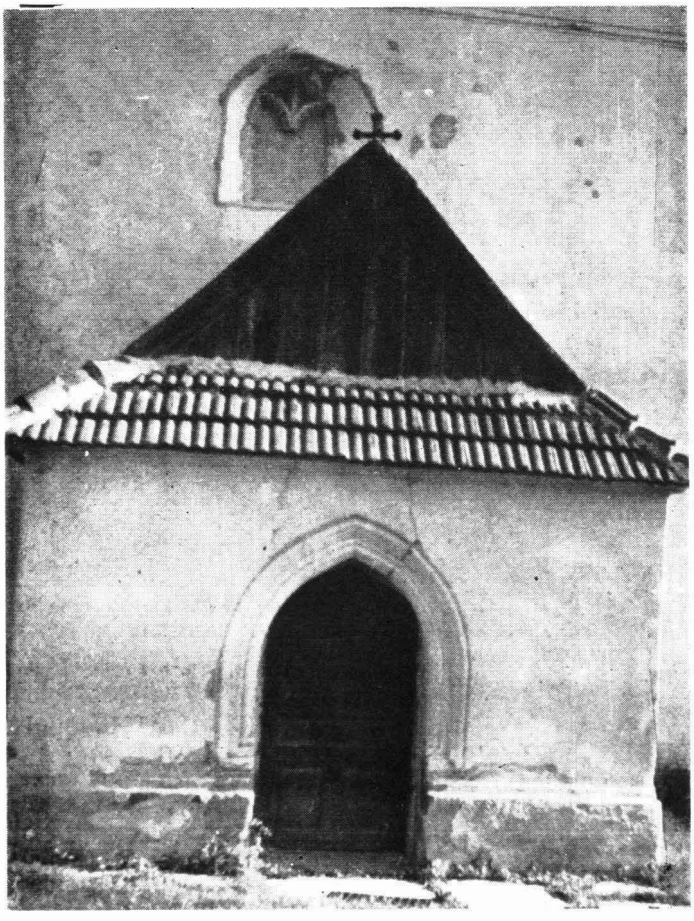
A MOLDVABÁNYAI KATEDRÁLIS ROMJAI, AHOL LOSONCZI MARGIT NYUGSZIK

yházak alapítója. A szentélyben az oltár jobb oldalán ez az olvasható: ANNO 1410 HOC TEMPLUM IN HONOREM EDICATUM; AB ILLUSTRISSIMO PRINCIPE ALEXANDRO EDIFICATUM EST UNA CUM MONASTERIO MOLDAVI-JS PIAE MEMORIAE CONJUX MARGARETA, SUB FONTE TIS SEPULTA EST. REQUIESCAT IN VITAE AETERNAE CTIONEM. AMEN. Azaz: Ezt a templomot a Boldogságos Szűz letére méltóságos Sándor vajda építtette 1410-ben feleségének Margit emlékezetére, aki a keresztelő kút alatt van eltemetve. Nyugodjék az

örök életben a feltámadásig. Ugyanott, ugyanaz a feljegyző a templom l
között két zsoltárkönyvet, egy kézzel írott an
könyvet, egy Gradualét és a szent bibliának e
példányát találta. Ugyanez a Losonczi Margit építtette a
Esztelneken a falu alsó végén a Simon és Juda tiszteletét szolgáló te
amelynek mai bejáróját az alábbi fotó mutatja.

Ezidőtájt indul a török expanzió, mely az egész Balkánt, a vajdaság
Magyarországot is veszélyeztette.

Túl a török expanzión új tanítás jelent meg Középeurópában, mel
országba menekült Wiclif vallását terjesztő angoloktól Hus János átvet
fejlesztett. Hus János tanítása gyorsan szétterjedt és Magyarországra
A magyar királyok azonban nem tűrték és országukból kiűzték a



A LOSONCZI MARGIT ÁLTAL ALAPÍTOTT ESZTELNEKI TEMPLOM
MAI BEJÁRÓJA

A Magyarországból kiüldözött magyar husziták a Szörénységen és Munténián át Moldvába vándoroltak. Tamás és Bálint papjaik vezetésével Jó Sándor vajda engedélyével le is telepedtek Moldvában. Működésükről, szétterjeszkedésükről, régi katolikus bibliafordításon alapuló fordításaikról, vagy azok másolatáról (Bécsi-, Apor-Müncheni kódexek) már megemlékeztem. Felsoroltam az énekeket is, melyek ezekben a forrásmunkákban adva vannak. Érdemük a mondottakon túl, hogy Hus és Csöbörcsök városát három másik faluval együtt ők alapították.

A magyar katolikusság létszáma a két vajdaságban 1227-től fokozatosan emelkedett, s különösen az egyes püspökségek szervezésekor növekedett erőteljesebben. Azonkívül a vajdák magyar katolikus feleségei is vonzottak magyarokat a vajdaságokba. A katolikus vallásra sem a hirtelen átvonuló tatárjárás, sem a bogumil tanítás nem volt különösebb hatással. A rövidesen többségbe jutott ortodoxok szláv vallását Havasalföldön Alexander, Moldvában jó Sándor vette gondozásba, amikor vajdaságukba vitték az ortodox metropolitákat. A nagyszámú magyar husziták megjelenése új színt vitt a moldvai csángómagyarok életébe. A magyarok számát alaposan megnövelte, viszont az eddig egyvallású katolikusságot vallásában megosztotta.

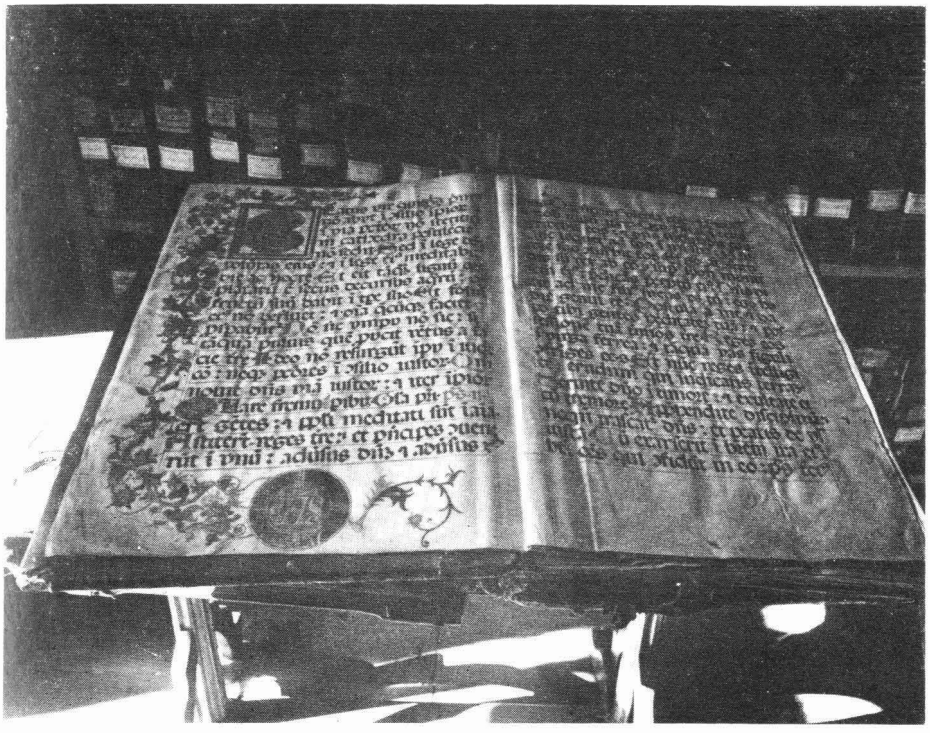
Hunyadi Mátyás uralkodása idején a lengyel király vitatta a Moldva feletti tulajdonjogot, amire Mátyás írásban így választolt: „Terram vero illam nostri juris esse antiquissimus et continuatissimus..." – azaz: „Moldva a mienk. Ezt bizonyítja elődeinek legrégibb és folytonos birtoklása..."[10]

Mátyással egyidőben Nagy István ült a moldvai vajda székében. Többször került sor közöttük csatára, amelyek közül most csak a moldvabányait említem meg. Janus Pannonius szerint a csatát itt Mátyás nyerte meg, és sebesülése ellenére a moldvaiak számos zászlóját megszerezte, s azokat a budavári templomban helyezte el. Nagy István többször betört Erdélybe, és a mindannyiszor magával hurcolt magyar foglyokat Moldvába telepítette. Szabófalvát, Berendest és más falvakat az ilyen alkalmakkor odahurcolt foglyok alapították. Nagy István végrendeletileg meghagyta környezetének, hogy török szövetségre lépjen és abban éljen.

Mátyás király fekete hadserege szervezése alkalmával nem vette figyelembe a régi székely jogot, és ez a székelyekben kedvetlenséget keltett. A székelységgel azonban legkegyetlenebbül Báthori István erdélyi vajda bánt. Annyira meggyötörte ezt a népet, hogy a székelyek a királytól kértek védelmet a vajda önkényeskedései ellen, „...amit ha meg nem kapnak, kivándorolnak".[11] A magyar király ugyan elmozdította a kegyetlen vajdát, de utódja sem volt különb és ezért nagyszámú székely Moldvába vándorolt.

Magyarország élete az 1526-ban bekövetkezett „Mohácsi csatavesztéssel", az 1517-ben meghírdetett „Lutheri tanok" elterjedésével és az önálló „Erdélyi Fejedelemség" megvalósításával gyökeresen megváltozott. Érdeklődésünket a következőkben főként a három részre bomlott Magyarország keleti felére Erdélyre irányítjuk.

A magyar királlyá koronázott Zápolya János volt Erdély első ura. Őt rövid uralkodása majd halála után utóda a csecsemő János Zsigmond helyett a török szultán, mint hűbérúr akaratának megfelelően Utjesenevich Martinuzzi Frater György követte.[12] A nyíltan török szövetséges Martinuzzi titokban megegyezett Habsburg Ferdinánddal, hogy Erdélyt átjátssza Bécsnek. 1541-ben Nagyváradon indul útjára az „Önálló Erdélyi Fejedelemség". A nagy tehetségű Martinuzzi az Erdélyi Fejedelemséget az akkor elérhető legtökéletesebb életformára szervezte mind pénzügyi, mind katonai vonatkozásban. Nagy, időtálló munkája ellenére a bíborossá is kinevezett pótolhatatlan vezető politikust „György Barátot" alvinci kastélyában Pallavicini őrgróf és társai Ferdinánd parancsára megölték. Martinuzzi megöletését követően Izabella-János Zsigmond uralma alatt Tordán a világon legelsőként kimondják a szabad vallásgyakorlatot, de ezt valójában csak a református-, unitárius-, evangélikus és római katolikus vallásra értették. Ez a négy vallás volt a „befogadott", „recipiált" vallás. A többi: az ortodox, a zsidó stb. csak mint „megtűrt", toleralt vallás élt. A szabad vallásgyakorlatot a katolikusokra is kimondó főurak Tordáról Gyulafehérvárra alig hazaérkezve a római katolikus püspököt székhelyéről kiüldözték, javait elvették és palotájába a fejedelmet ültették. A püspököt az erdélyi fejedelemség ideje alatt vissza se engedték. A „Tordai gyűlésig" a „magyar-székely- és szász", a „három nemzet" vallása, államvallása az 1437-ben kötött Unio Trium Nationum megkötése óta a római katolikus volt. A tordai gyűlés után e vallás üldözötté vált Erdélyben. A Németországból hazatért szász diákok és a fejedelem környezetét képező földbirtokos főurak révén gyorsan terjedt az új vallás, amely rövid idő alatt – három formát – lutheránus, református, unitárius, – is öltött a „cuius regio illius religio" elv alapján. Az új vallás hatása a Székelyföldön is elterjedt, csak a legkeletibb Csík megyébe és a Csíkot övező háromszéki-, udvarhelyi-, és marosszéki „Szent Földekre" nem juthatott el. Ott, főként Csíksomlyón a ferences atyák olyan ellenállást fejtettek ki, hogy az új tanítások nem terjedhettek el. A katolikus püspök elűzésével vezető nélkül maradt világi papság tagjai a feloszlatott szerzetesrendekkel együtt Csíksomlyón, az obszerváns ferencesek ezúttal sértetlenül maradt fellegvárában találtak menedéket. Itt, az erdélyi katolikus szellemi élet középpontjában önálló székely szobrász-, festő iskola alakul, és eredményesen tevékenykedik. Könyvtárat is létesítettek az obszerváns zárdában, ahová begyűjtöttek minden kéziratot, hivatalos és félhivatalos nyomtatványt; az incunábulumok sorát, a misekönyveket, a bibliafordításokat, sőt az új vallás „átkos"-nak nevezett könyveit is. Fejérpataki László 1908-ban a csíksomlyói ferences zárda könyvtárában végzett kutatásakor látta és feljegyezte a fontosabb könyveket: „Papi kézirat bőrkötésben a XVI. sz.-ból, 1–147. lap melynek C) részében: Capituli institutiones MDCXVIII aput beatum Capistranum in conventu de Uylak celebrati" –, Dévai András beszédei 1532-ből, Ordo Missae Cracoviae 1512-ből, Incunabulum 1494-ből, Antiphonarium a XVI. sz.-ból, Fr. Petrus de Scepes felirattal, Cantionale a XVI. sz.-ból, per manus Fratris Clementis de Hunyad, 1522-ből, Cantionale sec. XVI. folio 1525-ből, Psalterium a XVI. sz.-ból 1523-ból, – a beszédek sorozata, Missale Strigoniensi 1511-ből, Biblia in 4° Velencéből 1493-ból –, Szent Ágoston: De civitate Dei, Basiliae 1489 –, Incunabulum Mariale ex viri Bernardini de Busti ord. Franc. a címlap b oldalán: „Iste liber



CSIKSOMLYÓI FERENCES KOLOSTOR KÖNYVTÁRA

rocuratus est Moldaviae... per Petrum Fabiani de Zegezzwar-," Sermones . Vintentii fratris ordinis praedicatorum impr. Argentinae 1493-, Jacobi de oragine: Sermones 1499, Incunabulum Pelbarti de Temeswar Hagenaw 1489, rima- Secunda- Tertia etc Pars Lyre Basilie 1506, Inc. Graduale Venetiis ICCCCC, címlapján Nicolaus Zent Damokosy, Inc. Lib. sextus decretalium i concilio Lugdumensis –, hozzákötve az utolsó nyomtatvány első levele – 1536. lichael Thabuk zeghedinus dono dedit suo Fabio Tordensi tunc pastori in lenasagh sedis Csik, Ortus sanitatis. Venetiis 1511, Breviarium Strigoniense XVI. sz. elejéről –, Obsequiale Strigoniensis. Venetiis 1501. – Missale Parisiis 516, –,Pelbarti Temeswar: Sermones pomerii de tempore, Ordinarium seu ordo vinus saecundum ritum etc. Strigoniensis impr. Joanis Budensis Pap MDV. –, ermones Pomerii fr. Pelbart de Temeswar, Vetus ac novum Testamentum. uremberge 1482 stb. stb."[43].

A könyvtár kivonatos jegyzékéből látni lehet, hogy a kolostor lakói nyugattal pést tartottak és mindenről tájékozódtak, ami a világban történt.

Erdély félezernél több évig egységes római katolikus vallásban töltötte életét. z az egység a protestáns tanok meghirdetésével a mohácsi vész után megoszlott. övid köztörténeti tájékoztatás szükséges ahhoz, hogy a vallási kérdés tisztábban

álljon előttünk: A magyar nyelvterület erdélyi része – nagyjában azonos az erdélyi római katolikus püspökség területével – a mohácsi vészt követően önálló „Erdélyi Fejedelemséggé" alakult. A fejedelemség határozott arculatot 1541-ben kapott. Mintegy 150 évig tartó életében – a Habsburg házhoz való csatlakozási szándék, szerződés, tárgyalás ellenére – török vazallus volt. Az lett a fejedelem, ki gyorsabban Konstantinápolyba ért, több pénzt vitt és hozta a vonatkozó iratokat, jelvényeket. Az 1517-ben meghirdetett protestáns tanítás is ezidőtájt jutott itt szóhoz. Martinuzzi Frater György – Erdély irányítói között kétségtelenül a legtehetségesebb politikus – tartja kezében Erdély kormányát. Amikor a bíboros kormányzó életképes állammá szervezte Erdélyt, sínekre tette, a trónörököst gondozta és még Lippát is visszafoglalta, császári parancsra alvinczi kastélyában éjjel, imádkozás közben gyilkos bérencek megölték.

A Martinuzzi kormányzását követő erdélyi fejedelem János Zsigmond a régi szabadságukat követelő székelységet könyörtelenül letiporta, *Székely-támad és Székely-bánja* várakat a letiprottakkal felépíttette és úgy porig alázta, hogy sohasem juthattak többé ősi jogaikhoz. János Zsigmond katolikusnak született, majd reformátussá lett és később Blandrata nevű orvosa tanácsára unitáriussá vált, és egész Erdélyt – amint már láttuk – unitáriussá akarta tenni. János Zsigmond utódjául Békés Gáspárt jelölte meg. A fejedelemségre igényt tartó Báthori István azonban Kerelőszentpálnál Békés seregét tönkreverte s győzelme alapján Erdély fejedelme lett. A Békés serege jórészt székelyekből állott... Itt kezdődött a Báthori család és a székelyek között a szakadás, mely nem forrt össze hanem az időhaladtával mind jobban mélyült...

Báthori István hű maradt vallásához és ezt azzal hangsúlyozta ki, hogy rövid ideig tartó erdélyi fejedelemsége alatt Erdélybe hívta a jezsuitákat iskolaalapítás céljából. Az iskolaalapításhoz szükséges és elégséges alapot is bocsátott a jezsuita-rend rendelkezésére. Terveit nem fejezhette be, mert időközben Lengyelország királyává választották. Báthori István a lengyeleknek nagyon tisztelt és megbecsült királya lett. Az Erdélybe érkezett jezsuiták Kolozsvárott és Gyulafehérváron kitűnő iskolákat alapítottak.

Báthori István után az erdélyi fejedelmek sorában az ingatag és izgága Báthori Zsigmondot említjük, mint aki gyakori meggondolatlan lemondásaival, visszatéréseivel, magyar értékek tudatos pusztításával, indokolatlan öldökléseivel sokkal többet ártott, mint használt Erdély népeinek. Akkor is hibázott, amikor katolikus volta ellenére a jezsuita-rendet Erdélyből kiűzte, akkor is, amikor trónját unokaöccsére ruházta. Itt említjük meg Zsigmond egyik pártfogoltjának, Mihálynak szerepét is, a havasalföldi főúrét, ki életveszélyében Zsigmondnál kapott menedéket. Zsigmond látva Mihál yszorongatott helyzetét, levelet írt a szultánnak és egy angol diplomatának kérve Mihály pártfogását, sőt egyenesen havasalföldi vajdává való kinevezését. A szultán Zsigmond kérésére Mihályt Havasalföld vajdájává ki is nevezte. Mihály Zsigmondot hűbér urának ismerte el és a hűbéreskü is letette.

A szultán és Mihály, az új havasalföldi vajda között pénzkérdésben ellenségeskedésre, majd hadviselésre került sor. Zsigmond, Mihály seregét kemény székely csapatokkal, sok magyar tiszttel segítette sőt maga, személyesen is részt vett

a csatákban. A diadalok kivívóinak, a székelyeknek csatába indulásukkor Zsigmond a régi székely szabadság visszaadását ígérte. A diadalmas csatasorozat legfőbb embere Király Albert. A győzelmesen hazatérő székelyek nem kapták meg az ígért régi szabadságot, mert Zsigmond visszavonta adott szavát. Trónját unokaöccsének Báthori Endrének adta át. Mihály vajda új hűbérurának Báthori Endrének kezébe az alábbi esküt tette: „Én Mihály vajda Havasalföldnek Ura és az felséges erdélyi-, moldvai- havasalföldi etc. fejedelemnek híve és tanácsa... esküszöm az élő Istenre, hogy az minemű hűséggel, igassággal, engedelmességgel voltam Zsigmond fejedelemhez, azon hűséggel, engedelmességgel leszek Ő felségének is ez mostani fejedelemnek Báthori Andrásnak, barátainak barátja, ellenségeinek ellensége leszek..."

Mihály ugyanakkor felajánlja kardját Rudolf királynak is Erdély ellen. A király 1599. ápr. 8-i levelében ígéri, hogy az elmúlt évre ígért 100,000 forint hátralevő részét 41,00 forintot engedélyezi és az 1599 évre járó 100,000 forintot is küldi, csak Mihály legyen készen, bármerre szólítaná a szükség!

Mihály ezek után a megalázott székelységet „régi szabadságuk visszaadása" ígéretével táborába csalta, hűbérura Báthori Endre fejére vérdíjat tűzött, majd Erdélyt megtámadta. A csata Schellenbergnél folyt. A csata még eldöntetlen volt, amikor Báthori Endre odahagyta a csatateret, hogy Lengyelországba menjen. Csíkszentdomokos határában, Pásztorbükk nevű helyen Nagy Kristály András és Ördög Balázs megölték. Az időpontot és a gyilkosok nevét históriás ének utolsó két sora így örökíti meg:[44]

„Tulajdoníttatik Nagy Kristály Andrásnak,
Mikor egy héjja volt az ezerhatszáznak."

Erdély XVI. századi köztörténete után próbálom megkeresni a két vajdaságban élő magyarok ugyanarra a századra vonatkozó adatait. Ezek az adatok bevilágítanak ott élő magyarjaink köztörténetébe.

Láttuk, hogy Erdélyben az államvallás rangjáról a „befogadottak" rendjébe sorolt katolikusok a legkeletibb sarokba szorultak és hogy lelkiirányításukat a csíksomlyói ferencesek vették a kezükbe. A „befogadottan" is üldözött katolikus vallás ferencesei a csíksomlyói anyaházban a saját országuk vallásában megmaradt réteget féltően gondozták, de a veszélyes vallásmozgalmak idején érdeklődésük a két szomszédos vajdaságra is kiterjedt. 1531-től 1572-ig Bakó (Moldva)-Tirgovist (Havasalföld) ferences kolostorainak Csíksomlyó ferences anyaháza adta a gvardiánokat (házfőnökök). Névszerint is ismerjük őket.

1. 1531-ben Pater Franciscus de Somogyvár
2. 1533-ban Pater Franciscus de Somogyvár
3. 1535-ben Pater Johannes de Petherd
4. 1537-ben Pater Martinus de Enyedino
5. 1542-ben Pater Martinus de Enyedino cum aliis octo rel. sis
6. 1544-ben Pater Mathias de Ebretz cum quinque rel. sis

7. 1546-ban Pater Gasparus de Várallya
8. 1548-ban Pater Mathias sub quo duo sacerdos et tres laisi
9. 1550-ban Pater Laurentius de Kolozsvár cum totidem
10. 1552-ben Pater Petrus de Sancto Michaele
11. 1556-ban Pater Laurentius de Vásárhely
12. 1561-ben Pater Laurentius de Kolozsvár cum tribus
13. 1570-ben Pater Mathias de Satmár
14. 1572-ben Pater Mathias de Satmár cum uno pater et uno laico.[15]

A munténiai magyar katolikus hívek lelkigondozása Hosszúmező-Krajova, Pitest-, Rimnik, Karakal és Tirgovist ferences kolostorainak ill. plébániáinak gondozásába került. Tirgovistre is Csíksomlyó küldi a gvardiánokat, akik a következők:

1. 1531-ben Pater Hunyadi Gáspárt
2. 1533-ban Pater Hunyadi Gáspárt
3. 1535-ben Pater Váradi Ágostont
4. 1542-ben Pater Somogyvári Ferencet
5. 1544-ben Pater Hunyadi Gáspárt
6. 1546-ban Pater Hunyadi Gáspárt
7. 1552-ben Szerdahelyi Jakabot.[16]

I. Ferdinánd szász származású moldvai követe 1541-ben bejárta Moldvát, és a következő városneveket jegyezte fel: 1. Nester Feiervar, 2. Swczwa, 3. Chotina, 4. Nempzs, 5. Romaniwiwar. 6. Bahloiiazwar, 7. Vaslo, 8. Zoruka 9. Orhe 10. Huztwaras. 11. Tataros, 12. Barlat, 13. Romanwasar. Nyilvánvaló, hogy az ilyen nevekkel nevezett városok lakossága vagy legalábbis a lakosok többsége a névadó magyarság.[17]

1571-ben Tatros város plébánosának, a szegedi származású Thabuk Mihálynak sikerült a Husi- és Román városbeli, valamint az azok környékén lakó huszitákat visszatéríteni a katolikus vallásra. Erről a tényről az alábbi levélből értesülünk: „Secretarius Eppi Camenecensis Vincentium a Porticu nunt. ap. de prosperis fidei catholicae in Moldavia progressibus ediret.: In executionem litterae credentialis Episcopi Cameniciae sabbato post Festum Ascensionis Domini Anno 1571 Notifico Dominationi Vestrae Rmme nomine dicti Episcopi, qualiter Michael Thabuk Zegedinus praedicator facundissimus Ungarus, qui habitat in Tatros Moldaviae in confinibus Transilvaniae, ad notitiam deduxit praedicto Episcopo de Camenic, qualiter Deo sic favente Ungari qui erant in oppido Huztoaras, item in alio oppido dicto Romanvaras et in villis vicinis duo millis hominum incirca sunt conversi ad fidem catolicam, Qui prius sequabantur haeresim Joannis Hus et propterea a praedicto Rmo Episcopo petit dictus Michael Thabuk ad dicta loca transmitti praesbiteros consacratos pro formanda catolica religione.

Item qualiter praefatus Rmus Eppus creavit usque ad duodecim praesbiteros, et illos transmisit ad dicta loca sub custodia dicti Michaelis Thabuk, qui est in dicto loco Plebanus et concionator suppremus.

Item ad notitiam deducit, qualiter Bogdan filius Alexandri voyvodae ad praesens Moldaviae, qui fidem grecam tenet, et est annorum decem et octo, virtute praeditus et maxime spei iuvenis, quia proponsus est erga fidem catolicam multumque favet dicto Michaeli Thabuk zegedinus, et quia in multis utitur consilio Episcopi Camenicensis ex quo Camenitia distat per duas legas in Hotyn, in quo loco nunc dictus Bogdan princeps Moldaviae moratur et sedem suam habet.

Indicat praefatus Eppus ultra ea, quae alias significavit, quod nunc esset occasio princeps non contammenda, ut catolica religio iaceret fundamenta bona in partibus illis, et hoc succederet iuditio suo, si nomine Pontificis praefatus Bogdanus exhortaretur ad prosequendum gloriosum hoc opus. Judicat etenim dictus Rmus quod si praedictus Michael Thabuk Zegedinus plebanus et contionator haberet aliquem titulum a Sede Apostolico super ungaris convertis et convertendis, quod praefatus Princeps Bogdan non solum approbaret, verum etiam non praeberet se difficilem ad concadendum illi proventum iuxta antiquum consuetudinem, quando adorant Episcopi; sunt enim dicta loca sub iurisdictione sua.

Et propterea supradicta notificando ad Laudem et Gloriam Dei petit auxilium et consilium a Dominationi Vestra Rmma, postquam illam pluries propensissimam cognoscit erga propagationem religionis catholicae ex literis Nuntiis ad ipsum pluries transmissis.

Varsoviae, in domo praedicti Reverendissimi legati.

Ego Gregorius Vasari Ungarus et Ordinatione Rmi Eppi Camenicensis supradicta notificavi et in scriptis dedi manu propria et sigillo meo quo utor signavi die 20 Augustu 1571."[18]

A fontos levél lényegi részét szószerint, többi részét szabadon fordítom:

Vince kamenici lengyel püspök titkára a lengyel apostoli nunciusnak jelentést küld a moldvai katolikus vallással kapcsolatos sikerekről: A kamenici püspök bizalmas levelét 1571-ben, mennybemenetel ünnepe utáni szombaton készítettem. Főtisztelendő uraságodnak nevezett püspököm nevében jelentem, hogy a szegedi származású híres magyar szónok Thabuk Mihály az erdélyi határ közelében, Moldvában, Tatros városában lakik, a megnevezett kamenici püspök tudomására hozta, hogy Isten segítségével azokat a magyarokat, kik Huztvárosában es másik Románvárosnak nevezett helységekben és azoknak szomszédságában élnek visszatérítettem a katolikus vallásra, akik régebben Hus János herezisét követték. Ezen kívül nevezett tisztelendő püspöktől Thabuk Mihály a megjelölt helyekre felszentelt papokat kér a katolikus vallás gondozására.

E célból nevezett főtisztelendő püspök tizenkét papot keresett és elküldötte a jelzett helyekre Thabuk Mihály őrizete alá, ki a nevezett helyek plebánosa és legfőbb szónoka.

Feljegyezzük azt is, hogy Bogdán Alexandernek, a jelenlegi moldvai vajdának fia a görög vallást követi és kb. 18 éves, jóságos, nagyreményű ifjú, aki sokat

tehet a katolikus hitért, pártfogója a szegedi Thabuk Mihálynak és... érdeklődést mutat a katolicizmus iránt..., ez az idő volna alkalmas, hogy segítségével megalapozzuk a katolicizmus jövőjét e tájakon. Bogdán, aki Hotinban lakik Kamienictől alig két óra járásra, szereti Thabukot és jó néven venné, ha Thabuk fáradozásaiért valami rangot kapna, hogy méltán tudná gondozni a visszatérítetteket és visszatérítendőket...

Én Vaszari György magyar ember a főtisztelendő Kamienici püspök parancsára diktálását leírtam, saját kezemmel aláírtam és pecsétemmel is hitelesítettem. Mint fent 1571 augusztus 20-án.

A moldvai magyar katolikusokról, azoknak XVI. sz.-végi életéről átfogó képet csak Brutti Bertalan 14 olasz nyelvű levelének tanulmányozása révén kaphatunk.[50] Brutti Bertalan Petru Schiopnak, azaz Sánta Péternek, - az először 1574–79 években, másodszor 1582-91 években uralkodó vajdának a kancellárja, aki a katolikusok ügyében írt leveleit a lengyel nunciushoz, a pápához, és egy ismeretlen kardinálishoz küldi. Idős, rangos, tudós pap levele felveti „az atyák jobb helyzetének" kérdését Moldvában. Brutti válaszolja, hogy ő erre mindig kész és segíteni is fog; záró szavai: „... küldhetne ide nehány jó szerzetest..." Következő, pápához szóló levelében elmondja, hogy vajdája a pápa levelét, brévéjét meghívottak jelenlétében mily nagy ünnepélyességgel bontotta fel, jelenti a moldvai 15,000-es lélekszámot, majd a vajda a lerombolt templomokat helyreállíttatta; azt is, hogy Terebes községet 50 magyar katolikus családdal, két szőlővel, és két malommal a bákói obszerváns ferenceseknek adta. További levélben Kotnárt említi, hol a plebánosnak 1,000 pénz bevétele van a borból. Anibál nápolyi érseknek és lengyelországi nunciusnak írja, hogy a magyar és német Kotnárban négy jezsuita atya működik. Hat bernardinus atyát kér. Következő levelében elmondja, hogy vajdája az Erdélyből kiüldözött jezsuitákat befogadta, majd tudósít Sinán basánál tett látogatásáról politikai tárgyalásainak eredményéről. Soron következő levelében arról értesülünk, hogy vélekedése szerint Moldvában az egyházi vezetést a jezsuita atyák kezébe kellene adni, s számukra Jasiban kolostort és templomot kellene építeni. A vajda az építkezéshez 700 munkást adott. Brutti ugyanerre a célra három faluját ajánlotta fel. Egy olyan püspök szükségességéről is szól, akivel a hívek megértethetnék magukat. Egyik későbbi levele szerint eljárt a török - lengyel béke ügyében is. Utolsó leveleiben a magyar katolikus hívek számát 20,000-re teszi. Vajdája Sánta Péter, mielőtt elhagyta Moldvát (megölték?) feljegyzést készíttetett Moldva lakosságáról. Az összeírás szerint Moldva lakóinak létszáma 47,167 fő. A két számadat szerint 1592-ben Moldva lakóinak 42%-a magyar. Az 1597-ben vajdai székre jutott Áron Bruttit megölette.

Erdély és Moldva köztörténetének átpillantása után az új vallás tanítása, elterjesztése és meggyökeresedése különös figyelmet érdemel.

Luther Márton 1517-ben meghirdette az új tanítását. A lutheri tanok a XVI század harmadik évtizedében éreztették hatásukat Magyarországon. Az új református vallás papsága, régi vallásukat odahagyó világi papok és szerzetesek a biblia anyanyelven való olvasásában és az anyanyelven való éneklésben látták meg a céljuk felé vivő utat. Az ének ható erejét és annak anyanyelven való alkalmazását a katolikus egyház már félezer év óta gyakorolta szertartásaiban és Mária éneke-

iben. Az anyanyelven való bibliaolvasás sem volt a katolikusok előtt ismeretlen. A református vallás legfőbb irányítói az anyanyelven való bibliaolvasást, és templomi éneklést kötelezően előírták. A rendelkezés végrehajtásához hiányoztak azonban az eszközök. Nem volt a papság kezében se anyanyelven írt biblia, se énekeskönyv. Legelső lépésként nyomdákat kell felállítani és azokban bibliát és énekeskönyvet kell nyomtatni. Szerte Magyarországon 16 nyomdát állítottak fel a protestáns papok és a katolikus vallástól örökölt templomokba begyűjtve híveiket már a XVI. század folyamán az alábbi 21 református énekeskönyvet nyomtatták ki és adták híveik kezébe: 1. Gálszécsi István féle énekeskönyv. Krakkó 1536, 2. Székely Istvántul magyar nyelvre fordíttatott: Istenes Énekek Krakkó 1538, 3. Székely István féle Soltárkönyv Krakkó 1638, 4. Hofgreff féle Énekeskönyv, Kolozsvár 1554, 5. Huszár Gál féle: Isteni dicséretek és Psalmusok, Debrecen 1560, 6. Huszár Gál féle: A keresztyén gyülekezetben való Isteni dicséretek és imádságok (Komjáth) 1574, 7. Heltai Gáspár féle Soltár azaz Szent Dávidnak és egyéb Prophétáknak psalmusinak, avagy isteni dicséreteknek könyve, Kolozsvár 1560, 8. Heltai Gáspár-féle Soltár, Kolozsvár 1561, 9. Szegedi Gergely féle: Énekeskönyv Debrecen 1562, 10. Szegedi Gergely féle: Énekeskönyv, melyből szoktanak, 1569, 11. Szegedi Gergely féle: Énekeskönyv, melyből szoktak, Debrecen 1569–1574, 12. Szegedi Gergely féle Énekeskönyv melyből szoktak. Debrecen 1574–1579. 13. Szegedi Gergely féle: Énekeskönyv melyből szoktanak Debrecen 1579. 14. Szegedi Gergely féle Énekeskönyv melyből szoktanak Debrecen 1579–1590, 15. Szegedi Gergely féle Énekeskönyv melyből szoktanak Debrecen 1590, 16. A keresztyén gyülekezetbe való L. F. által. Várad 1566, 17. Meliusz Péter: Igaz szentírásból kiszedetett Ének. Debrecen 1570. 18. Dávid Ferenc féle Énekeskönyve hn.! én.! 19. Bornemissza Péter féle: Énekek három rendbe különb-különb félék. Detrekő 1682. 20. Gönczi György-féle: Keresztyéni énekek Debrecen 1590. 21. Gönczi György-féle: Keresztyéni Énekek Debrecen 1592.[51]

Protestáns tudósok énekköltészetük legelső forrásául a római katolikus egyház középkori latin költészetét, énekköltészetét jelölik meg, azaz a katolikus énekanyagnak a protestáns istentiszteletben is haszonosítható részét; második forrásuk a német protestáns énekköltészet volt. Harmadik forrásuk pedig az eredeti magyar protestáns énekköltészet.

A protestáns énekírók dogmatizáltak, katekizmust tanítottak és himnuszokat fordítottak. Énekeiket egyaránt jellemzi a hitvitázó szellem és a katolikus egyházat támadó szándék. A régi katolikus énekekben hasonló vádaskodásoknak nem volt helye. Heltai nyomdája a Hofgreff-énekeskönyvet, és Tinódi Cronicáját hangjegyekkel nyomtatta ki. Hangjegyekkel jelent meg Gálszécsi énekeskönyve is, amely Luther énekeinek rímtelen verses fordításait tartalmazza. A két első a Tíz parancsolatot és a Hiszekegyet magyarázza, amelyeket Luther középkori énekekből dolgozott át, a harmadik Krisztus vacsorájáról szól. Az ének és vers kérdésének összekapcsolása – amint már láttuk – a katolikus Lányi kódex (1519) után másodszor itt, a Gálszécsi könyvében bukkan fel. Figyelmezteti az olvasót, hogy: „... versében néha több az ige (a szó) mint a nóta szerint kellene, de az olyat egy nótán teljesítsék bé."[52]

A protestáns énekanyag vizsgálatánál az énekszerzők életsorsát is célszerű számbavenni. Gálszécsi István 1522-ben Bécsben, majd 1526-ban Krakkóban tanult, itt baccalaurus. 1529-ben Kassán tanított és itt tért a református hitre. Sztárai Mihály egyetemi végzettségét és nagyobb énekkultúráját Páduában, ferences szerzetesként szerezte. Patakon tért az új hitre, és megházasodva az új hit oszlopává, püspökévé vált. A hasonló életsorsú énekszerzők sorát hosszan folytathatnók...

Tanulságos az Erdélyben élő népek ez időszerinti vallási megoszlásának számszerű ismerete is.[53] Az Árpádok uralkodásának vége és az Anjou-ház trónra jutásának kezdeti idejében az erdélyi katolikus püspökség területén 310,000 magyar-székely-, 21,000 szász katolikus és 18,000 ortodox román élt.[54] Az új vallás közvetlen felvétele előtt ez a lélekszám így változott meg: 100,000 magyar, 100,000 székely, 100,000 szász és 100,000 román. A számsor arról beszél, hogy a szövetségben élő magyarok és székelyek száma 310,000-ről 200,000-re apadt, a szövetségbe tartozó szászok száma 21,000-ről 100,000-re nőtt, a szövetségből kimaradt románok száma 19,000-ről 100,000-re emelkedett.[55] Katonáskodott, háborút viselt, adót fizetett és minden országos terhet is viselt a magyar székely lakósság, és e küzdelmekben folyton fogyott. Ugyanezt tette Erdély harmadik nemzete: a szász is, de az ország gondjainak rendezésében olyan mérséklettel vett részt kiváltságokkal gazdagon ellátott életében, hogy a magyar-székely fogyással szemben fejlődést mutatott. Az erdélyi román nép a kezdeti időkben nem katonáskodott, háborúkban nem vett részt, adóként csak a „júh ötvenedet" fizette. Pásztorkodó, kisebb felelősségű életében, örökös vándorlásában természetes szapodását a két vajdaságból való állandó beözönlés a lakósság kezdeti 4%-áról 25%-ra növelte. Bevándorlásuknak senki sem áll útjába! A fejedelmi parancs így rendelkezik: „...valahol Havasföldről kijött szegény népek vannak, azokat senki meg ne tartóztassa és ne háborgassa".[56]

Az új vallás megosztotta a magyarságot és székelységet. A szászság teljes egészében protestánssá lett. Az ortodox románság a saját külön útját járta, az új hit tanai nem érintették.

A bibliát már anyanyelvükön olvasó, és anyanyelven is éneklő szászok felfigyeltek a számban melléjük növekedett, ortodoxiában, pontosabban szláv nyelvű ortodoxiában élő román népre, és elhatározták, hogy román nyelvű könyvek nyomtatásával e népet reformátussá teszik. Ki is nyomtattak 1544-ben egy románnyelvű katekizmust. A besztercei Wurmbach Albert írja 1546-ban: „Van itt egy nép a román, bár keresztény, de a szertartása a mienktől elütő, az evangéliumot nem a maga anyanyelvén hallgatja. A katekizmus nyelvükre le van fordítva, és rác betűkkel ki van nyomtatva."[57] Ez az 1544-ben rác betűkkel nyomtatott román nyelvű katekizmus a legelső román könyv, amely alapvetője az egész román irodalomnak Erdélyben is, a két vajdaságban is. Erdélyben az új vallást követő szászok, magyarok, székelyek 1544 és 1588 között összesen 19 könyvet nyomtattak ki a románok számára, amelyek közül hét románnyelvű, a többi pedig szláv. Ugyanezen idő alatt a két vajdaságban egyetlen könyv sem látott napvilágot. Az 1544-es katekiz-

mus érvényesítette s egyben kanonizálta is a román nyelvet az ortodox egyház életében.

A románok protestánssá tétele magánvállalkozásként, vagy városi, hatósági intézkedés féleredményeként a szászoktól indult ki. A brassói városi tanács pl. a barcasági románok földesura volt, és így jogosultnak érezte magát, hogy alattvalóinak lelkiüdvéről is gondoskodjék. Terveinek keresztülvitelére Coresi, a tirgovisti metropolita diakonusa jött segítségére, aki megtanulta a nyomtatás mesterségét és a „Négy Evangélista" írásait román nyelven 1561-ben Brassóban kiadta. Később Hirsch Lukács brassói szász bíró az evangélium magyarázatát is kiadatta román nyelven. Ezek a könyvkiadások győzték meg a románokat arról, hogy a román parasztnak anyanyelvén is lehet írni. A szászok be nem vallott célja az új vallás révén a románok elszászosítása volt.

Az új vallás magyarjai kálvinista szellemű román könyveket is kiadtak, és kálvinista román egyházközségeket is szerveztek. A román irodalom legrégibb emlékeként a „Voroneci kódex", a „Voroneci Zsoltár", valamint a „Scheiai Zsoltár" került Bianu kezébe, aki a művek származási idejét 1482-re tette.[58] Közelebbi vizsgálatuk alkalmával azonban kiderült, hogy az „1482"-es írások a brassói papírgyárban készült papírra vannak írva, ez a gyár viszont csak 1546-ban létesült. Bebizonyosodott tehát, hogy a másolatok csak a XVI. szd-ban készülhettek – magyar eredeti-ről. Az említett művek kiadási költségeit a magyar Háportoni Solyom Miklós fedezte. Az Ószövetséget Palia címen, Szászvároson nyomtatták 1582-ben, román nyelven. Tordosi Mihály, a románok választott püspöke, Hercse István karánsebesi prédikátor és mások végezték a fordítási munkát. A kiadás költségeit Geszty Ferenc választott erdélyi és magyarországi hadnagy viselte. Túla románok könyvekkel való ellátásán erdélyi országos törvény mondja ki, „A románok püspököt a fejedelemtől kérjenek, olyant, akit egyenlő tetszésből a román papok alkalmasnak ismernek es ha a fejedelmek illendőnek látják lenni, úgy adjanak confirmatiot rea". György superintendens, Tordosi Pál és Tordosi Mihály püspökök neveit nyilvántartás őrzi. 1570-ben nyomtatták ki a román irodalom legelső latin betűs könyvét, Szegedi Gergely: Énekeskönyvének román fordítását.[59] A magyar protestánsok próbálkozásai azonban a könyvkiadások, a plébánia és püspökségszervezések ellenére sem jutottak eredményre. A románok nem lettek sem szász, sem magyar protestánsok. Az új vallás terjesztői egyébként Moldvában is megjelentek. 1562-63-ban Kotnáron a híres bortermő magyar katolikus faluban megalapították mindkét vajdaság legelső iskoláját, és kollégiumának élére Sommer Jánost állították.

Az ellenreformáció a XVI. szd. utolsó negyedében jelentkezett. A jezsuiták által irányított mozgalom rövidesen nagy eredményeket hozott. Loyolai Szent Ignác rendje 1541-ben kezdte meg működését. Az alig 20 éve működő rendet 1561-ben Oláh Miklós hívta be az egész Magyarországon elterjedt protestantizmus hatásának mérséklése céljából. A jezsuiták, Pázmány Péterrel az élen viszonylag rövid idő alatt nagyszámú magyar főurat térítettek vissza a katolikus vallásra. A török jelenléte miatt Esztergomból Nagyszombatra költözött prímási székhelyen Pázmány egyetemet, Bécsben pedig papneveldét szervezett. A Nagyszombaton alapított Pázmány Péter Tudományegyetem és a bécsi Pázmáneum nevelte az alapítás idő-

pontjától több mint három évszázadon át a magyar értelmiség és a magyar klérus jelentős hányadát. Pázmány: Igazságra vezérlő kalauza és Imádságos könyvei a magyar irodalomnak maradandó értékei. Telegdi Miklós Nagyszombaton 1577-ben nyomdát állított fel, amelyben kinyomatták: „Az Evangélium Magyarázatytya" című három kötetes könyvet.

Az első kötetben található a születéstörténet éneksora: a „Dicsiretes az gyermek, Nagy örömnap, Gyermek születék, Jer dicsirjük, Nekünk születék, és a Hálát adgyunk" kezdetű népénekek, amelyek a Königsbergi töredékkel állanak kapcsolatban. Telegdi második kötetében többek között a „Christus feltámada, és a Feltámadt Christus" népénekek kerültek közlésre. Ezen énekek gyökerei a magyar katolikus élet kezdeti szakaszába nyúlnak vissza. Még a XVI. szd-ban, annak utolsó 1599. évében jelent meg Vásárhelyi Gergely imakönyve,[60] mely a Te Deumot közli, (214. l.) magyarul, majd az „Adoro te devote latens..."-t, (215. l.) az „Ave verum-"ot, 226. az „Ave lux mundi"-t 227. és a „Cur mundus (227/b) latin énekeit. Pázmány Péter Graz-ban 1606-ban megjelent: Imádságos könyvében a hét bűnbánati zsoltárt – melyeknek latin eredetii a „Mária Horái"-ban olvashatók – „Meg ne fedgy engemet, Bodogok az kiknek, Véghetetlen irgalmu, Uram hald meg suómat, Sok háboruságban, Haicz meg füleidet", a négy antifonát: „Thengernek finies chillaga, Menyországnac Királyneia, Udvezitonknek zent annia, Menninec kiralne Asszonia", az „Adoro te..." magyar fordítását és litániákat találjuk, magyarra fordítva, népének szövegként. Feltűnik, hogy Pázmány ebben a munkájában nem a nagyszámú, nép által is ismert és használt apostoli Credo szövegét, hanem a mise „Niceai Credo"-ját tartja közlésre szükségesnek.

Kopchányi Márton: Az Evangéliumok és epistolák... ennehány karácsonyi és husvéti énekekkel... Bécs 1616 és Elmélkedések Bécs 1634 című munkáiban ismét az énekek népénekké vált sorát találjuk. „Dicséretes az gyermek, Hálát adgyunk minnyájan, Gyermek születék, Nagy örömnap, Nekünk született, Christus feltámada", a Passió magyar szövege, a 6 részből álló „Kérlek én zarándok lelkem, Ez nap kit az Ur szerzett, „Nyéki Vörös Mátyás: „Tintinnabulum" c. könyvében (1629): „Mondgy naponként..., Szörnyű halál, Igazságszerető, Jaj miképpen dobog szivem, Mit használ kérlek a világ..."

Hajnal Mátyás: „A Jézus szivét szerető.. Bécs 1629 c. kiadványában: „Az örökké élő kutat, Jézus édes emlékezet, Minden napon áldást mondgyon, Ember Isten alkotmánya, Atyának bölcsessége, Alla az keserves anya, Az nap nagy haragnak napja, Dicsérd Sion, Zengjed nyelvem, Mit bizik e világ, Bocsásd meg Uristen, Angyaloknak nagyságos asszonya, Hajnali csillagnak, Dicsőült helyeken, Teremtett állatok, Ó nagy szeretetnek, Magyarország szép nemes csillaga, Drága színbe öltözött, Édes Jézus..." kezdetű énekeket találjuk.

A kódexekben említett és az 1629-ig nyomtatásban is megjelent imádságos könyvekben kinyomtatott, itt sorkezdetben felsorolt énekek származási ideje a XVI. szd. legeleje, vagy még korábbi idő, a XV. szd. vége.

Az egyházi népének származási ideje vizsgálatánál, kora keresésénél perdöntő a Mária énekek léte és nagy száma. Ezek az énekek a katolikusok anyanyelven való éneklésének legfontosabb tanúi. A már említett „Angyaloknak nagyságos asszonya" kezdetű ének záró szakasza a kort és szerzőt is megnevezi. Nem két-

séges talán, hogy a szép Mária ének már 1508-ban népénekként élt. A 4×10 szótagos szakasz latin mintája katolikus gyűjteményekben gyakran szereplő itt következő latin ős:

„Salve Mater misericordie
Mater Dei et mater gratiae,
Mater spej et mater uenie
Mater in quam totius gloriae."[61]

Iduez legj irgalmassaghnak Annja
Isten Annja es malaztnak annja
Remenseghnek boczanathnak Annja
mondom tellies dizieosegjnek Annja

Ez az ének az 1569-ben megjelent Szegedi Gergely-féle énekeskönyvben a 166. lapon „Nota. Salve Mater"-ként figyelmezteti korára az olvasót.

A magyar egyházi énekirodalomnak ez a kiemelkedő jellegzetes, nagyarányú énekanyaga kizárólag a katolikus vallás területén született, élt és - ahogy tudjuk még ma is dúsan virágzik. Amint a XVI. szd. eleji székely szobrásziskola alkotásai központjában a napba öltözött Istenanya áll, úgy ábrázolják Mária-énekeink is Máriát. Az énekek Máriája általában a szenvedő-kesergő Istenanya, kinek lelkén nincs árny, testének liliom tisztasága nem ismer szeplőt. Ő mentes az eredeti bűntől is. Pelbárt Máriája a magyar kat. nép közé nőtt és a földről mutatja az égbe vezető utat. Erről a Máriáról nem volt nehéz magasztaló éneket írni. Hiszen Temesvári Pelbárt évszázaddal a protestantizmus előtt összeszedte és összefoglalta mindazt a szépet, magasztosat, amit előző századok tudós elméi Máriáról elmondtak. Ő a szegény ferences költői képzeletével fénylő egésszé alakította anyagát. Mária-énekeink zengése idején mintha dúsgazdag pillérek, ívek, bizarr ékítmények erdejében járnánk, megnyugtató büszkeséggel ejtve: „Te a mi nemzetünknek vagy tisztessége..." Csoda-e, ha Pelbárt Pomerium-a, Stellarium-a, Vitae patris-a hatására egyházi rendbe tömörülő asszonyok hangosan imádkoznak, sőt énekelik Mária „Passioját", antifonáit, a „Fájdalmas Anya" Fiának születésétől haláláig tartó mennybe vivő földi útját és mennybemenetelét? Hogy Sövényházi Márták, Nyújtódi Juditok, sőt Margitok és Erzsébetek születtek? Magyar nyelven zeng tehát az ének a magyar tájakon és olyan bő forrásban árad, hogy meríthet és meríti is abból mindenki, mert bár *régi a tanítás, de tiszta és kifogyhatatlan.*

Erdély XVII. századi fejedelmei közül Bocskai Istvánt, Bethlen Gábort, a két Rákóczi Györgyöt és Apafi Mihályt említjük még, akik Erdély népeiért sokat tettek. Közülük is Bethlen Gábor jelentette a legbiztonságosabb életet és a protestáns iskolaalapítás, könyvkiadás legmagasabb fokát. A fejedelmek szinte egyértelműen pártfogolják saját magyar népük mellett a fejedelemségükben élő harmadik nemzetet a szászt, és a XVII. század kezdetére Erdély fele lakosságának számára szaporodott ortodox román népet is. Eme kedvezés hátterében a reformálási cél állott.

Első Rákóczi György 1635. november 5. és 12-e között „egi egész hetegh mustrala" a székelységet[62] Háromszéken. A fejedelem ezt az alkalmat arra is felhasználta, hogy gyűlésre hívta a katolikus papságot és kifejezésre juttatta óhaját, mi szerint örülne, ha a katolikus klérus népével együtt a református vallásra térne. Az összehívott papság azonban hitéhez hű maradt. A fejedelem a háromszéki lustra után Csíkba távozott.

A katolikus vallásban megmaradt székelység között több kántor látva az új vallás kántorainak énekeskönyvekkel való ellátottságát, maga is énekgyűjtéshez és azok szövegeinek feljegyzéséhez fogott. Ismerjük Czerei János katolikus egyházi énekgyűjtőt, kántort, aki 1634 és 1651. között Háromszéken Kézdiszentlélek, Lemhény, Almás községekben működött. Több latin ének dallamát is lekottázta. Czerei gyűjteménye rövid zeneelméleti feljegyzést is tartalmaz. Hangjegyekkel jegyezte fel: az Exultet cum laudibus, az Ave maris stella, az O pater sancte mitis, az Ibant magi, a Salve Regina, az Ave Regina coelorum, a Christe qui lux es, a Conditor alme, a Regina coeli laetare, a Verbum caro factum est, a Stabat mater (12/b), Zsoltár-Benedictus-Magnificat (17/a.) című énekeket valamint a következőket: „Inuentor rutili dux bona" (20/a), és az „Et omnes ad quos" (25/a). Nem kottásan szerepelnek: „Lauda Syon-Diczerd Syon, (9.) „Balassi Bálint munkáia Domine ne in furore tuo-(Boczasd meg Ur Isten (11/a). Tekencz ream Istenem nyavaliamban, Szarandoksagimnak te vagi kalauza, Teremptet alatok, Alla a keserves anya, Haynali csillagnak, Haycz hozzám Uram, Kerlek es intlek, Oh, Istennek nepei, O Maria Christus annia, Vagion vilagban egy kaszas, Josep, Josep, Jollehet nagy sokat szioltunk, Haborusaga David kiralyna. Emlekezzel kerlek, Oh mely igen rövid..."

A legnagyobb munkát az Udvarhelyszentkirályon és Kisasszonyfalván (Csíkrákoson) működő kántor, Petri András végezte. Énekeskönyvében a következő 207 magyar és 32 latin énekszöveg van:

1. Sok nyomorusaggal
2. Iesus Christus Istennek szent fia
3. Zuksegh kereztienek mindennek elteben
4. Oh te megh hallando emberj nemzetsegj
5. Illik erreol nekunk giakron emlekeznunk
6. Eberegiel fel ember az te buneidbeól
7. Gondolkogial ember te allapotodrol
8. Oh halando ember bunnel büuelkedeő
9. Megh zabadultam mar en az testj halaltol
10. Zent Istuan kiraly Istennek zolgaia
11. Istennek zuez suleie
12. Sok halla adassal mj most tartozunk
13. Az igaz hitben uegigh meg maragiunk
14. Ember emlekezel az szomoru halalrol
15. Vristen kj azte Szent Testedet my eretunk attad
16. Nem alkuatek megh Igassagh hamissagh
17. Kegis zep zuz maria
18. Oh gloriosa domina, excelsa
19. Iesus Christusnak kedues tanjtuanja
20. Fiant Domine oculi tui intendentes
21. Attia istennek szerelmes szent fia
22. Ez az istennek kedues zent zolgaia
23. Emlekezunk keresztjenek az ur Christusrol

24. Zent Marton sabarjaban születek
25. Szent Martont szep Istenj felelemel
26. Az poganj nembeól egj szep szwz tamada
27. sZuz tamada poganj nepnek nemzetjbeól
28. Emlekezunk mostan Marja magdolnárol
29. Dichiretes uagj zep zuz Marja
30. Emlekesunk az szuz Marjarul
31. Gieónierkeógiel zuz marja
32. Istennek szent annja zepseges Marja
33. Diczirtessel kegis zuz Marja
34. Kegis szep zuz marja
35. Mindeneknek terempteie
36. Az kerestienseghben
37. Ez vilagot Adam hogj el vezte
38. Mjttjtur ad virginem Dej fortitudo
39. Idvez legj marja
40. Oh fenieseges szep hainal
41. Ave domina tu es preclara
42. Oh Dichieóseges Jesus Christusnak
43. Idvez legj azoniom
44. Ave fuit prima salus
45. O aurora lucidissima
46. Aue Hyerarchia coelestis et pia
47. Diczeretes uagj szep zuz marja
48. Tisztelendő oh kegis szuzesegj
49. Diczjretes az giermek ki ez nap zuletek
50. Szuz szulle zent fiat
51. Ez nap nekunk diczjretes Nap
52. Gignit virgo filium
53. Jer mjnjan uruluonk
54. Christus Jesus szuletek
55. Giermek zuletek Betlehemben
56. Puer Natus in Betlehem
57. Jer diczjriuk ez maj napon mj urunkot
58. Jer mj dicziriuk Algiuk es fel magaztalliuk
59. En uirgo parit Filium Jubilemus
60. Jer dicjriuk . .az ur Christust
61. Magnum nomen dominj Emanuel quod Annuncjatus est
62. Paranczjola az Augustus czjazar
63. Dies est laetjtjae in ortu regalj
64. Dies iam laetjtjae salutisque fiducjae
65. Missus est a patre gentis expectetjo
66. Natus est nobis hodie
67. Nekunk zuletek Meniey kirali
68. O te fenies kis Czjlagh kj ez nap tamada

69. Mi diczjriuk ez mai Napon
70. Eoruendezunk az Nagj Istennel
71. Mjkor Christus Betlehemben
72. Natus est nobis rex gloriae
73. In dulcj iubilo uigan enekelliunk
74. Modulisemus omnes corde, uoce ore concrepantes
75. Natus est hodie ex Marja virgine
76. In natalj Dominj
77. Mj attjank Attja Isten
78. iesus zuletek Idueóssegunkre
79. Ióy el hozank Idueziteó Iesus Christus
80. Menybeól ieóuek most hozatok
81. Halgas megj kerunk Vristen
82. Jesus edes emlekezet
83. Beóitnek tundeókleó szep napia
84. Gloria Lavs et honor
85. Jesus tanituanjnak labokot megmosogata
86. Az olajſanak nagj magos hegien
87. Himnum dicamus Domino
88. Patris sapientja uerjtatis Diujna
89. Christus ellen sidok kjaltanak
90. Sok rutsagal kezdek cziuſolnja
91. Ruthsagh ualla sidoknak szaigassok
92. Lattjak ualla ayettatos nepek
93. Enj niomorussag hogj riam ne zalion
94. Jesus Christus my egietlen egy urunk
95. Tekencz reank Szemedel oh szepseges Jesus
96. Mongj naponkent es orankent
97. Örülj uigadgy és halakat agj
98. Megh ne eiczen szegienjczen
99. Ember Isten alkotmannia
100. Szörnjü halal imé hol all
101. Mit bizik ez uilag eo alnoksagaban
102. Kirié qui Cathérinam in Costj Regis natam
103. Kirye qui natus es nobis de pura uirgine
104. Christus Menjbe fel mene
105. Jesus Christus mj ualtsagunk
106. Az Christus menjbe fel mene Atta
107. Chrisuts menyekben fel mene
108. Jeóuel zent lelek vr Isten lelkunknek
109. Az ur christus Isten fia
110. Pinkest Napia be teluen
111. Az pinkestnek Jelles Napian
112. Spiritus sanctj gratja
113. Az pinkestnek Jelles napian

114. Imadunk my teged szent haromsagh
115. Oh mj zent Attjank kegis es kigielmes
116. Oh pater sancte mitis atque pie oh Jesu Christe
117. Tellies szent haromsagj egj bizonj Istensegj
118. Attia fiu szent lelek egj Isten
119. Keoueti ualla nepnek sokasaga
120. Az nagj magos menjben Isten orzagaban
121. Maria Malaztnak Annia
122. Irgalmas es kigielmes Vr Isten
123. Geriezd fel Vr Isten szerelmedet lelkjnkben
124. Hallat adunk te neked eóreók Isten
125. Oh diczieósseges
126. Keónieóregiunk az istennek zent lelkenek
127. Vristen kerunk az te szent fiadert
128. Ebregiel fel uilagh bunejdbeól
129. Azert ur Isten te hozad foljamunk
130. Oh kegis Isten kj rank nez mindenben
131. Hogj ierusalemnek draga templomat
132. Emlekezel vr Isten hiueidreól
133. Urnak szolgaj no diczirietek
134. Semmit ne bankogial Christus szent serege
135. Emlekezel megh te giarlo ember azte Istenedreól
136. Oh mely igen reőuid lam ez vilagh
137. Az ki uettj segedelmit az istennek hatalmaban
138. Mj kegis Attjank kit uallunk hitunkben
139. Aldot az ur Isten eóreóke menieghben
140. Teged ur Isten my kereztjenek
141. Uristen te aldasod
142. Felseges Isten hozzad kiáltunk
143. Keónieórgunk neked Istennek zent fia
144. Az kj akar uduezulnj
145. Felseges Isten mennek feóldnek Vra
146. Oh kegis Isten ky rank nez
147. Szent Davit kirali bunei ellen igj panazolkodik
148. Mw Vrunk Jesus Christusnak szerelmes szent Attja
149. Zszent uagh eóreóke Attja
150. Szwksegj megh tudnunk vdueósegjnek dolgat
151. Kerlek es intlek mostan tegedet
152. Menj sokat szol az Isten embernek
153. Minden hw kereztienek megh halljatok
154. Tery megh ember
155. Diczirіuk mindenkor az mj Istenunkeót
156. Szent dauid propheta enekleó keóniuennek huszonharmad rezeben
157. Wram benned megh az en remensegem
158. Haictzj le en hozam felseges Isten kegis fuleidet

159. Nepeknek zol Isten kiczinded seregem
160. Jer emlekezunk kereztien nepek
161. Adgiunk halat mindniaian az attja Vr Istennek
162. Az melczisedec rendin vallo feó pap
163. Idueóz legj Christus szent teste
164. Halgasmegj mostan felseges Isten
165. Szent Dauidnak halliuk megh imadsagat
166. Lasd meg Vram en wgiemet
167. My kegis Attiank Beölcziessegjnek ura
168. Felseges Vr Isten kj lakol meniekben
169. Teged uristen az nagj felsegben
170. Mire bankodol oh te en lelkem
171. Ne hagj el esnem felseges Isten
172. (K)egielmes megh ualto Irgalmas Istenunk mar tehozad kialtunk
173. Felsegedhez nagj Vr Isten felkialtok
174. Kerestien nepek ezel tartoznak
175. (G)iarlo embereknek
176. Diczirlek teged menjbeli Isten
177. Az istennek nagj zerelme
178. Emlekezel meg Vr Isten az my nagj giarlosagunkrol
179. Menibelj Vr Isten halgas meg engemet az en keónieörgessemben
180. Angialoknak nagj azonia
181. Angyaloknak nagjsagos Azonnja
182. Gieönieórkegiel Jesusnak zent Annja
183. Feniesseges Tengernek czillaga
184. Diczieóseges szuz marja
185. Marja diczieosegjnek Annja
186. Salue mater misericordie
187. Marja mater gratiae
188. Virgo Dej genitri
189. Ved io nevén en sziuémét oh edés Jesusom
190. Engemet miért szeretgetcz oh edes Istenem
191. Oh titokzatos nagi Istensegh
192. Idüoz legi szent kéniérelétünk kut feie
193. Az nap elieö nagi haragal
194. Oh dragalatos nagi szentsegh
195. Az Eőrőktől foguan walo
196. Szüz alatal ieött ez uilagra
197. Oh Istennek szent Annia szépséges Maria
198. Oh egeknek kirallia diczoségés széntségi
199. Feniés ménjorsagiban Levő Éghen feoldeon wralkodo
200. Eőruendez oh én lelkem teste lőt igének
201. Szüuem Jesus neked adom, oh szüuek iegiese
202. Czudallatos Istensegi es megh merhetetlen felsegi
203. Itt vagyon az lelkj szepsegh

204. Ez szin alatt az kévant io
205. Wduoz legi eletünk teye
206. Wdüőz légi szentseges ostia
207. Oh magnum sacramentum, oh nominis testamentum
208. Ualczagunknak draga arra
209. Iduez legi szép Jesus hiuek eltetoie
210. Menynek kjralné aszonia
211. Oh Istennek szent fia, oh sepseges Jesus
212. Kegis Isten kegielmedbeol nezz reank
213. Diczosegh menjben Istennek
214. Oh en szerelmes Jesusom, kegis teremtom
215. Iduez legj istennek zent teste
216. Aue salutis hostia fily dei caste matris
217. Imadunk teged Istennek fia
218. Itt iellen uagion
219. Iduez legj Christus Istennek fia
220. Oh diczieóseges es zent Aldozat
221. Az Christus Jesus Istennek fia
222. Iduez legj feold Menj beolczj terempteie
223. Christus Jesus Istennek zent fia
224. Rorate coelj de super
225. Et is terra pax hominibus bone voluntatis
226. Sanctus, sanctus, sanctus sabaott
227. Patrem omnipotentem
228. Resonemus parjter cum trjpudialj
229. Mongiunk nagj diczíretet Isteny felelmel
230. . . .esset menieghbeol es ertunk szuletet
231. Kirie sanctorum lumen illustrator
232. Menjbeli szenteknek eóreók diczieósege
233. . . .felsege kigielmet mutassa
234. Menyországhnak diczieó uarossa kj uagj zentek lako haza
235. Meg kerult satan schariotest
236. Tuduan Jesus hogj ieot oraia
237. Vdueziteonknek szent Annia

A szakirodalom Petri András énekeskönyvét csak futólag érintette; 1974-ben került az anyag egy része közlésre. (RMKT XVII/7) Petri bő anyaga arról tanúskodik, hogy nem a közkézen forgó könyvekből táplálkozik, hanem az ős forrásokból, a kódexekből merít. Ennek igazolására álljon itt néhány példa: A legelső népénekünk a Nádor kódexből való:

„Ave salutis hostia
fily dei casteque matris
nam te fide apprehenso
sincériter pleneque credo"[63]

Petrinél a latin szöveg magyarjával együtt így olvasható:

„Aue salutis hostija
fily dei caste matris
nam te fide apprehendo
sinceriteque plene credo
Iduez legj zentseges hostia
Isten Annjanak zent fia
En tegedet hitel vallak
Tizta es tellies sziuel hizlek" (ld. Petri: 105/b)

Petrinél a népéneknek négy latin és négy magyar versszaka van. Ugyanígy a Winkler kódex szövege is fellelhető Petri Andrásnál:

(Winkler Kódex: 150 b.)

„Athyanak beólczjesege
bizonj Istensege
Christus ember fogatek
Vethernenek ideien
Az ew thaneitwanytol
Eyel el hagyattateek
Sidoknak arwltatek
Adatek ees kenzatek"

(Petri 39/a)

„Attjanak beólczjesege
bizonj Istensege
Christus ember fogatek
Veczierniének idején
Tanjtuanj ismerek
eóteót mind elhagiak
sidoknak arultatek
igen megj kenoztatek"

Petri András énekeskönyvéből az „Oh gloriosa domina" kezdetű éneknek a Cornides-, Festetics, Peer kódexekhez-, az „Ave Hyerarchia"-nak, az „Ave salutis hostia"-nak a Nádor kódexhez-," A szűz szülé szent fiat-, Ó Istennek szent annya-, Ó egeknek kirallianak, - Ó Istennek szent Fia-nak, Iduez legj Istennek szent testenek, az ur Christus Isten fianak a Peer kódexhez-, s végül a „Dichiretes az giermek"-nek a Winkler kódexhez van kapcsolata.

A Gyöngyösi toldalék-, a Kuun kódex és Mihál Farkas gyűjteménye tartalmaznak még a XVII. szd. elején használatban levő, feljegyzett magyar katolikus egyházi népének anyagot.

A lengyel királyi trónra vágyó II. Rákóczi György az elődei által komolyan megszervezett teljes erdélyi hadsereggel megtámadta Lengyelországot. Terve keresztülviteléhez azonban nem kért engedélyt hűbérurától, a török szultántól. Erdélyi környezetének tiltakozására sem hallgatott. A csatát elvesztette, hadserege

pedig a krími tatárok fogságába került. Maga a fejedelem is csak futással menthette meg életét. Moldvai és havasalföldi vajdák-, a tatárok betörései következtek ezután, amelyekre 1661-ben a török szultán megtorló hadjárata tett pontot. A török sereg fölperzselte, végigpusztította Erdélyt és benne a Székelyföldet, nem kímélve az egyházak templomsorát sem.

XIV. Gergely pápa a XVI. szd. utolsó évtizedében Querini Bernardot nevezte ki moldvai püspökké, és székhelyéül a bákói obszerváns ferences kolostort jelölte meg. Hét év leforgása alatt jutott csak el Moldvába. Megérkezését követően meglátogatta egyházmegyéjét. 1591-többségében magyar katolikus családot talált, 10,704 lélekkel, akik 15 városban és 16 faluban laknak. Moldva vajdája ekkor Movila Jeremiás, aki lengyel segítséggel került a vajdai székbe. A vajda felesége magyar asszony, Csomortáni Erzsébet, a Báthoriak hű emberének, Csomortáni Tamásnak a leánya. A vajdáné pártfogolta a magyarokat. A vajda Szücsi katolikus templomában oltárt állít. Viszont a két legszebb és leggazdagabb magyar falut, Szabófalvát és Berendestet a szekuli ortodox kalugereknek adja, jobbágyfaluként. Querini Bernard a csiksomlyói obszerváns ferencesekkel sűrű érintkezést tartott és a moldvai csángómagyarok lelkigondozását is legszívesebben azokra bízta volna. Rómában jártakor ilyen értelemben is beszélt, de a sok tatárbetörés és lengyel intrika miatt nem valósíthatta meg tervét. A püspök nehéz életéről 1604-ben így ír: „...a tatárok Erdélyből Moldvából és Munténiából 100,000 embert fűztek rabszíjra... az eltemetetteknek se szeri, se száma... egyházmegyénk tönkrement."[61] Végül maga is egy ilyen tatárdúlásnak lett az áldozata. Utódja Arsengo Jeromos, akit Lubinieczky Valerián követett a bákói püspöki székben. Ettől kezdve mintegy 200 éven át lengyel püspökök ültek a bákói katolikus püspöki székben, akik egyházmegyéjüket meglehetősen elhanyagolták.

Róma a pogány népek örökös térítési szándékán túl a megkeresztelt hívek megtartására is törekedett. Olyan országokban, melyekben nem a katolikus vallás volt az államvallás, – partes infidelium – a vallás védelmére misszionáriusokat küldött. A misszionáriusok képzése céljából létrehozta a „de Propaganda Fide" nevű szervezetet. Erdélyt a protestantizmus elterjedése, továbbá Moldva és Havasalföld ortodox államvallása miatt „m i s s z i ó s" területté nyilvánították, ahová Róma egy missziós főnök vezetésével misszionáriusokat küldött, 1622-től.

A missziós főnököt „prefektus"-nak, „vizitátor"-nak, „püspök"-nek nevezték. Legtöbbjük konventualista minorita ferences volt. A nehézség abban állt, hogy a Rómából jött misszionáriusok nem értették a moldvai magyar katolikusok nyelvét. Nehezen ment lelki gondozásuk nyelvük ismerete híján. Értelmi egység alig alakulhatott ki pap és hívő között, érzelmi pedig még kevésbé. A gyónás pl. „ita" és „non"-ra egyszerűsödött, sem a gyónónak, sem pedig a papnak nem származhatott lelki haszna. 1622 és 1812 között ötven missziós prefektust ismerünk név szerint is, akik a moldvai csángómagyarok lelki gondozását vezették. Az ötven név között egyetlen magyar sincs. Minden missziós főnöknek jelentést kellett küldenie Rómába működési területéről. Ezek a jelentések 1622, az alapítási év óta a de Propaganda Fide levéltárában napjainkig fellelhetők. (Megemlítem, hogy a de

Propaganda Fide okmánytárából „Diplomatarium Italicum" címen egy I–IV folio alakú kötetet adott közre a két világháború között egy magát „Scoala Româna di Roma" (Romai Román iskola)-nak nevező csoport.) Minthogy ezek a jelentések a Moldvában élő csángó magyar katolikusokról szólnak, nagy érdeklődéssel olvashatjuk az idegen missziós főnökök írásait. Lássunk nehány ilyen jelentést:[65]

Boguslavicz András dalmát minorita 1623-ban küldte jelentését.[66]: "Az Ottomán birodalom Moldva nevű provinciájában van egy Bacovia nevű város. Itt a mi minorita atyáinknak egy kolostoruk van templommal, mely szent Ferenc tiszteletére épült. Itt székel a bákói püspök hat testvérrel. A városban *száz magyar katolikus ház van.* Kolostorunkhoz tartozik a városon kívül két falu *85 házzal, kik mind tiszta magyar katolikusok.* A provinciában van egy másik helység, melynek neve Totrus. Itt egy templomunk van és *70 magyar katolikus ház*, ennek szomszédságában van egy falu 28 katolikus házzal. A Moldva folyó mellett van Romanno nevű helység, melyben *70 magyar katolikus ház van*, szent Péter tiszteletére épült templommal és papjuk is van. Szomszédságában négy falu van, mindegyikében templommal 60 katolikus házzal. Továbbá van egy város Magyarország határánál Sozzavia (Szucsava, a régi Szücsi). Itt két templom van. Egyik a szent Háromság tiszteletére, mely régen a dominikánusoké volt, másik a mi Urunk tiszteletére van szentelve. *68 magyar ház van itt.* Van papjuk és mindkét templom jól gondozott. A város mellett két helység van: Pietre (Karácsonkő) és Serrato (?) ahol *84 magyar ház van*, és szászok. Van templomuk is, papjuk is. Egy másik előkelő helység Chotnár. Itt több mint *260 magyar ház van, szászok is vannak.* Védőfallal körülvett gyönyörű templomuk-, egy magyar és egy német papjuk van és iskolamesterük is. Moldvának fővárosa Giasso (Jassy), ahol a vajda székel. Sokféle nép él itt: törökök, tatárok, eretnekek és szakadárok nagy tömegben, gondolom 60,000-nél többen. Templomuk a szent Szüznek van ajánlva. A plebánián két pap lakik. A környéken *84 magyar katolikus ház* van. Az eddigi főnök Gasparo Gratiani életét veszítette. Én itt maradtam a tatárok rabszolgájaként a sok katolikussal. Innen egy napi járó földre vannak falvak, melyekben katolikusok laknak. Ezek között a legnagyobb Hus, ahol több mint *80 magyar katolikus ház van.* Papjuk sincs Giasso városából látják el őket. Itt mind huszíták laktak, akiket a mi urunk segítségével és az én négy évi munkámmal visszahoztam a katolikus hitre, de most is vágynak a két színben való áldozásra. A Fekete tenger felé sok falu van, melyekben kevés katolikus él. Legtöbben Acgermanban és Baba-ban vannak. Moldvában 15 plebániatemplom van 1010 katolikus ház 26,630 lélekkel. A vajda Stephano Tumpsa szakadár szerb." Boguslavicz bejárta Munténiát is. Ott 15 katolikus templomot talált és megállapította, hogy a katolikus hívek 406 házban laknak, lélekszámuk pedig 856 fő.[67]

A moldvai katolikus magyarok állapotáról szóló következő jelentést Paolos Bonnici de Malta tette 1630. április 24-én.[68] Jelentését majd 9 év múlva, miután végig ott tartózkodott, megismétli. Először 11-, másodszor 18 helységről tesz említést. C e b e r c i u t- (Csöbörcsököt) az ő jelentése említi legelőször. Figyelmet érdemel a de Propaganda Fide-nek tett javaslata, mely szerint Szucsaván kellene egy teológiát felállítani, ahol a szükséges és elégséges papnevelést el lehetne végezni egész Moldva–Havasalföld és a Székelyföld számára. Színessé teszi jelentését a

szucsavai metropolitával és a csíki főkapitánnyal, Mikó Ferenccel folytatott szócsatája. Vitáik tettlegességig fajultak, mígnem Béldi Kelemen védő fellépése csillapította le a kedélyeket.

A De Propaganda Fide római levéltárában a látogatások és jelentések című kötet végén Diodat Péter Moldva és Havasföld apostoli vikáriusának jelentése van 1641-ből.[69] Ez a jelentés a de Propaganda Fide megalapítása óta a legbővebb, és így történelmi jelentőségű. Az irányító körök innen láthattak be a moldvai csángómagyarok életébe. Diodat látogatásakor megállapítja, hogy a lengyel bákói püspökök nem tartózkodtak egyházmegyéjükben. Nem szerettek ott lenni. Rövid megjelenésük után megkárosították az egyházmegyét, mint Adam Goiski, vagy Zamoyski és valósággal elszöktek székhelyükről. Sem lengyel egyházi felettesük, sem a moldvai vajda, sem a lengyel király, sem a de Propaganda Fide rendelkezésére nem tértek vissza székhelyükre. Ezért szervezték meg Rómában Moldva és Havasalföld számára ezt az apostoli Vikáriátust, és Diodat már ebben a minőségben jöhetett Vasile Lupu vajda segítségére, aki a Propagandától 12000 katolikus hívő számára lelkivezetőt kért. Diodat jelentéséből is csak a házak számát és a történelmi adatokat mutatom be, „de Propaganda Fide" ltára: „Látogatások és Kollégiumok" c. kötet: XXI. rész. 3–32. l. (ld. Dipl. Italic: 75–135. l.): „1. Galatiban, 2. Ismailban, 3. Isaceaban *51 magyar katolikus családot talált*, 4. Birladban 160 katolikust, akik magyar anyanyelvüket elfelejtették. 5. Husiban *496 magyar anyanyelvű felnőtt katolikust és 95 gyermeket és* két környékbeli faluban 70 hívő lakott. *Magyarul éneklik a Gloriát, és Credot, valamint más templomi énekeket is.* Néhány öreg ember ma is két színben való áldoztatást követel. Diodat itt, Husiban érte el és mentette fel az elszökött bákói püspökhelyettest: P. G. Osimot, aki a templom felszerelésével Csöbörcsökbe akart szökni. 6. *Iasi*[70] *városában és környékén 160 felnőttet és 42 gyereket vett számba. Ezek magyarok.* 7. Cotnariban az összes katolikusok száma a gyermekekkel együtt *380 fő, szászok, és magyarok.* Kőtemplomuk a szépek közt is a legszebb. Impozáns, 28 lépés hosszú és 10 lépés széles 1619-ben épült. Van egy másik kőből épült templomuk is 9 lépés hosszú és 5 lépés széles. Minden felszerelésük megvan, könyveik és sok szőlőjük van. Harmadik templomuk is kőből épült. 8. Suceava városában a katolikusok *száma a gyermekekkel együtt 40. Szászok.* Gyönyörű templomuk van. 27 lépés hosszú és a szentélynél 8, a hajóban 10 lépés széles. A plébánia épülete romos. A vajda kertjében van még a katolikusoknak egy kőtemplomuk 23 lépés hosszú és 10 lépés széles. A vajda magának akarta megszerezni ezt a templomot, de a hívek nem adták. 9. Baia városában *160 katolikus felnőtt és 80 gyermek van, szászok és magyarok.* Szép templomuk 33 lépés hosszú és 10 lépés széles. A templom közepén keresztelőkút van. Alatta Losonczi Margit, Jó Sándor vajda felesége pihen. A falon felirat: „Anno MCCCCX." (Ezt a felírást fentebb idéztem). Van még itt egy másik templom is, amelyet Szent Péter tiszteletére emeltek. Ez nagy templomnak épült de a tatárok lerombolták. 10. Neamti városában a katolikusok *száma 63 felnőtt és 29 gyerek, szászok.* Templomuk 18 lépés széles. Volt Neamtiban egy nagyon szép kőtemplom... de ma csak romjait mutogatják. 11. Meglátogattam Sabaoani falucskát. A faluban *130 felnőtt és 29 gyermek van. Magyarok.* Nagy kőtemplomuk 24 lépes hosszú és 10 lépés széles. Idetartozik a környékén levő öt falu:

12. Rachiteni, melyben *150 felnőtt és 45 gyermek él, magyarok* 13. Agiudeni itt *100 felnőtt 16 gyermekkel, magyarok*. 14. Tamaseni -*50 lélekkel, és 14 gyermek magyar nemzetiségűek*. 15. Tetcani -itt *125 lélek van, 40 gyermek*. Ezek nem magyarok, nincs sem templomuk, sem egyéb felszerelésük. 16. Licuseni *25 felnőtt és 8 gyermek van, magyarok*. 17 lépés hosszú és 7 lépés széles templomuk romos. Egy kelyhük 1513-ban készült. A haranglábban három régi harang. 17. Romana városban kevés a katolikus *25 lélek, 6 gyermek, magyarok*. Fatemplomuk van 17 lépés hosszú, 7 lépés széles, de majdnem teljesen romos. Van ezüst kehely, amelyet 1513-ban készítettek, s kereszt és monstranza szintén ezüstből, patenák, antipendiumok és egyéb, a miséhez való kellékek. Van egy fa harangtorony, amelyben nagyon régi három harang volt. 18. Bacau[71] (ld. Bákó) városát látogatta meg Diodat 1641. október 24-én. Itt *400 felnőttet és 120 gyermeket talált, akik magyarok*, és egy művelt magyar papjuk van. Templomuk Moldvában első volt, most utolsó helyen áll, romos. 25 lépés hosszú, 10 lépés széles. Templomukat még Margit fejedelemasszony építtette, aki katolikus magyar asszony volt, a szerzeteseket ő hozatta be Magyarországról. Vannak még öreg hívők, akik tudják, hogy a kolostorban 10-nél többen voltak facipőben járó szerzetesek. Maga a vajda és a püspök a templomot „szerzetesi"-nek hívja. Volt a helységnek egy faluja, melyet a vajda a bákói püspökök visszaélései miatt elvett és saját szerzeteseinek adott. Diodat visszakérte, a vajda pedig visszaígérte a falut. Diodat utasította vikáriusát, hogy ha visszakerül a birtok, úgy annak minden jövedelmét a templom rendbehozására kell fordítani. A kérdéses falut -19-. Terebesnek hívják. A kolostor ma romhalmaz és nem ismerhető fel csak a fal és a kolostor cellái. A torony ledőlt, a sekrestye és a kolostorból néhány cella maradt. A kolostor mellett áll a templom nagy gyümölcsös kerttel. Bákó körül néhány tanyabirtok van, amelyek, közül az első - 20. Faraoani, ahol *250 felnőtt és 50 gyermek van, magyarok*. Van ott egy kis fatemplom is. 21. Trebes *100 felnőtt és 25 gyermekkel, akik magyarok*. Negyedik tanya -22 Solont, ahol *70 felnőtt és 20 gyermek van, akik magyarok*. Negyedik tanya -23-Lucacesti, melyben 53 *felnőtt és 10 gyermek él, mind magyarok*. Az ötödik birtokot -24- Valla Seaca-nak hívják, melyben 42 felnőtt és 8 *gyermek él, akik mind magyarok*. A bákói Boldizsár nevű plébános mondotta, hogy sok román faluban él még egy-két-három, vagy négy család, magyar katolikus.

Diodat 1641 október 27-én 25. Trotus városát és környékét látogatta meg. A Trotus városát környező vidéken bányásszák a sót oly nagy mennyiségben, hogy Russziát, Turkiát és más országokat is innen látnak el a Dunán és a Fekete tengeren át egész Konstantinápolyig. Büntetett rabok bányásszák a sót rettentő körülmények között. Trotus városa nevét a mellette folyó Tatros vizétől vette. *A városkában a felnőtt katolikusok száma 94, a gyermekeké 28, magyarok*. Szép magas kőtemplomuk hossza 33 lépés, szélessége 10 lépés. Szent Miklós tiszteletére 1557-ben épült. Trotus plébániájához filiák tartoznak. Pap sem a plébánián, sem a filiákban nincs. A bákói plébános látogat el hozzájuk nagy ritkán. Az első filiában a Trotushoz közel eső -26-Stanesti-ben, *87 lélek, és 19 gyermek él, mind magyarok és van egy kis templomuk*. A másik három filia: 27. Borzesti, 28. Manesti, 29. Balana. A három filiában összesen 90 *felnőtt és 50 gyermek él. Mindnyájan magyarok*. Mind a három községnek temploma van. Trotus és környékének számbavételé-

vel befejeződött a moldvai látogatás. Diodat innen Munténiába ment és ott Tirgovisten kezdte meg látogatását.

Diodat moldvai útját követően 1646-ban utódja, Bandulovits Márk marcianopolisi érsek- és moldvai püspök járta be egyházmegyéjét, titkára, a magyar Beke Pál kíséretében. Jelentése „Codex Bandinus" néven ismeretes. A Codex Bandinust legelőször töredékesen P. Gegő Elek Nicephor ismertette 1838-ban. Másodszor a Román Akadémia tette közzé eredeti latin nyelvén és román fordításban, 1895-ben. A Codex Bandinus teljes szövegének magyar fordítását e sorok írója: „Adalékok Moldva történetéhez" c. könyvében tette közzé Kolozsvárott 1940-ben. Ennek a két legfontosabb jelentésnek helységnév és lélekszám adatait egymás mellett közlöm, középen a helységek magyar nevével:

Diodat adata 1641		Helységnév magyarul	Bandinus adata 1646	
1. Galati	43+6	Galac	1. Galac	70
2. Ismail	0/	Izmail	2. Smoila	0
3. Isacea	51		3. Isacea	
4. Birlad	160	Berlád	4. Barlad	150
5. Husi	496+95	Husz	5. Husz	682
6. Iasi	160+42	Jászvásár	6. Jászvásár	300
7. Cotnari	380	Kotnár	7. Kotnár	276
8. Suceava	40	Szücsi	8. Szuceava	25
9. Baia	160+80	Moldvabánya	9. Baia	256
10. Neamti	63+29	Németváros	10. Nemzi	94
11. Sabaoani	130+29	Szabófalva	11. Szabófalva	300
12. Rachiteni	150+45	Rekitén	12. Dumafalu	389
13. Agiudeni	100+16	Dsidafalva	13. Dsidafalva	173
14. Tamaseni	50+14	Tamásfalva	14. Tamásfalva	70
15. Tetcani	125+40	Kickófalva	15. Steckófalu	160
16. Licuseni	25+8	Lökösfalva	16. Lökösfalva	40
17. Roman	25+6	Román-vásár	17. Román	36
18. Bacau	400+120	Bakó	18. Bakó	380
19. Terebes	100+25	Terebes	19. Terebes	155
20. Faraoani	250+50	Forrófalva	20. Forrófalva	400
21. Trebes	100+25	Terebes	21. Terebes	155
22. Solont	70+20	Szalánc	22. Szalonca	175
23. Lucacesti	53+10	Lukácsfalva	23. Lukácsfalva	86
24. Valla Seaca	42+8	Bogdánfalva	24. Bogdánfalva	86
25. Trotusc	94...28	Tatros	25. Tatros	125
26. Stanesti	87+19	Stánfalva	26. Stánfalva	150
27. Borzesti		Borzest	27. Borzest	0
28. Manesti	90+20	Manfalva	28. Manesti	48
29. Balana		Vöcsök[72]	29. Vlicic	57

A két egybevágó adatsor arról tanúskodik, hogy a Galac–Izmail–Barlat–Hus–Csöbörcsök (A Dnyeszter partján) –Tekucs, Jászvásár–, Kotnár–Moldvabánya–Gyula–Szucsava–Szeret–Németváros– és Karácsonkő városokkal megjelölt határterületen és azon belül a Román körüli – attól északra –, a Bákó körüli – attól délre – és Tatros város körüli, illetve Tatros-parti népcsoportok, mégpedig magyar népcsoportok a moldvai vajdaság megalapítása előtti időtől 1225-től megszakítás nélkül élik életüket Moldvában a számukra alapított katolikus püspökségek: Milkov–, Szeret–, Moldvabánya és Bakó vezetése, illetve 1622 óta a de Propaganda Fide irányítása alatt. A meg-megcsillanó lengyel érdeklődés nincs jó hatással a moldvai magyar katolikus életre. Ennek tanúja az alábbi panaszlevél, melyet „szabófalvi és a többi öt községbeli" magyarok Rómába küldtek a de Propaganda Fidehez 1671 októberében magyar és latin nyelven:[73] 1671 októ-

berében Szabófalva és a többi öt község hívei a Propaganda kardinálisához fordulnak a misszionáriusok elleni panaszukkal, amelyet ha nem orvosolnak, ők az ortodox püspököt fogják hallgatni, ortodoxokká lesznek.

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI DNI DNI NOBIS COLENDISSIMI

Mü Szabo Falui keresztienek az eöt Faluval edgüt alazatoson es teöredelmes szűbeöl akarok Nag(isag)toknak es Szentsegtek(ne)k niomorusagos eletünkeöt jelenteni.

Mü nekünk az mü eletünk hasonlo az oktalan barmokhoz, kik soha az Istent diczjrni nem tudjiak, hanem cziak az oktalansagban elnek. Azért keönieörgünk alazatoson Nagisaktoknak es Szentsegteknek es az Szent Gülekezetnek, hogi az melj Miszionarius Baratokot Szentsegtek es az Szent Gülekezet ide küldót, azok ereö hatalommal akarnak raijtunk lakni, nem ugi viselik magokot az mint az Regula kevanna, hanem reszegesek, azzonember utan jarok, azokkal conversalkodnak, rut fertelmes elótet viselnek, melj minden embereknek, de mü nekünk magiaroknak legh inkab nagi botrankozasunkra vagion: nem vehetünk teölleök semmi lelkünk idvöszegire valo giümeölczöt, ugij akarnak hogij ereővel lakianak raijtunk. Az el múlt esztendeőben tartottunk egij iambor Papot. Hirünk nelkül Pater Vitus cum Joanne Baptista ra ment az Parochialis hazra, az papot megh fogtak, vasban vertek s vittek Lublimba, az melliet mostis ott tartnak fogsagban, ennek semmi vetke nem leven, hanem cziak az jamborsagaert. Az mü püspökünkreöl nem akarnak dependealni, azt mongiak semmit nem adnak raijta, vagion nekik praefectusok.

Nos Oppidi Szabo Falva Christiani, cum quinque Pagis humillime et corde contrito destinavimus EE.VV. et Sanc-Sanctissimo miserrimam nostram vitam patefacere.

Nostra vita est similis brutis animalibus, quae nunquam Deum sciunt laudare, sed vivunt in brutalitate Ideo supplicamus humillime EE.VV. et Suae Sanctitati et toti sacre Congregationi, quos Fratres Missionarios Sua Sanctitas et Sacra Congregatio huc misit, violenter volunt inter nos manere, non sicse gerunt ut in Regula desiderat, sed sunt ebriosi, faeminas sequuntur, cum illis conversantur, turpem et impudicam vitam ducunt, quod omnibus hominibus, sed maxime nobis Hungaris, magno scandalo est: nullum fructum spiritualem poterimus ab eis habere, ipsi per vim volunt apud nos commorari. Anno praeterio intertenuimus unum bonum Patrem. Absque nostro situ, Pater Vitus cum Ioanne Babtista invaserunt Parochiam, sacerdotem incaptivarunt, ad compedes coniecerunt, et Leopolim abduxerunt, quem defacto captivum tenent, qui nullam habuit culpam, sed solam probitatem. A nostro Episcopo nullam volunt habere dependentiam, nihil curantes ipsum, cum illi habeant Praefectum.

Alazatosan keönieörgünk annak okaert az szent gülekezetnek es Nagisaktoknak, tekenczen Nagisagtok az Christus Jesus szent halalanak erdemire s visellien Istenesen gondot az mü szegeni büneos lelkünkre, hogij mü is idvözülheszünk, mert inkab megh czelekedjük azt, hogij az olahok scismaiara allunk es az eő Püspökeökteöl halgatunk, mert nem lelki pasztorok, hanem lelek veszteők es karhoztatok, hogij nem mint soha eökeöt acceptalliuk. Az szent Gülekezetteöl es Nagisagtoktol jo es kegielmes valaszt varunk mint szentseges Atianktol. Datum in Szabo Falva die... octobris 1671.

Szentsegteknek es Nagisagtoknak alazatos szegenij fiai az Szabo Falva megieiebelj keresztienek egienleő szübeöl jo valaszt varunk.

Mü Szabofaluiak az töb öt falukval Varga Gergely, Demö Bálint, Kati Peter, Jáno Lorincz, Kadar Jano Dobos Gergely, Thamo Georgy, Deske Gergely mind az töb alavalo emberekkel eggiút

Ideo humillime supplicamus Sacrae Congregationi et EE.VV. ob merita Domini Jesu Christi, habeant curam nostrarum miserarum animarum, ut etiam nos salvi simus, alias amplectemur Schisma Valachorum et ipsorum Episcopo obtemperabimus; quia illi non pastores animarum, sed animarum perditores et damnatores, nos nunquam illos recipiemus.

A sacra Congregatione et ab EE.VV. et a Sua Sanctitate bonum et gratiosum responsum expectabimus. Datum in Oppido Szabofalua die ...octobris 1671.

Sanctissimi et Eminentiarum Vestrarum pauperes Filij Parochiae Szabofalviensis Christiani, ex corde bonum responsum expectamus.

Nos ex Szabofalva et quinque Pagorum

Gregorius Varga, Valentinus Demo, Petrus Kati, Laurentius Iano, Ioannes Kadar, Gregorius Dobos, Georgius Thamo, Georgius Deske, et tota Communitas et Plebs

Eminentissimis ac Rev. is Dominis Patronis nobis Colendissimis, Sacrae Congragationis de Propaganda Fide Chardinalibus. Romae.

A bemutatott dokumentumok a moldvai magyar katolikusok életéről hű képet adtak. Hogy az említett moldvai népcsoport a székelyföldi katolikus népességgel milyen intenzív érintkezésben volt, arról KÁLNOKI SAMUEL XVII. századvégi levele beszél, melyet mint a császár és király őfelsége erdélyi aulikus jegyzője írt a kongregációnak.[71] Íme a levél fénymásolata, majd teljes latin szövege és fordítása.

Ad Mandatum Sacr. Congregationis, de propaganda Fide, circà nonnullam Statûs Missionariorum, Conventualium Transylvaniæ & Moldaviæ, humillima, & sincera Informatio.

Provincia Moldaviæ tempore dedition. Cameniecy Podolicæ, ingenti Barbarorum transeuntium pondere pressa, & exposita, continuis Tartarorum in partes Polonicas, Excursionibus, exhausta, et depopulata est, ità, ut non nullæ Parochiarum Catholicarum, olim populosæ, nunc desolatæ in tantum sint, ut vix vestigia sibi relinquerint, aliquæ autem ità enervatæ, ut Parochis sustentandis planè incapaces; aliquæ verò, etiamsi alimenta suppeditare possent ad victum, sed non sufficiunt ad amictum. Certissimum etiam est frequentissimè, dum Tartari Cameniecium, victualia comitantur, aut in Poloniam excurrunt, Reverendis Patribus Missionarijs unà cum Populo per abrupta & abdita sylvarum receptacula, salutem sibi quærere debere, ac proindè, ipsos sumptibus valdè indigere.

Domus Missionis, in Ciuitate Jassy, minimum Loco Residentiæ Principis Moldaviæ, ubi ordinariè Admodum Reverendus Pater Missionis Præfectus, qui nunc est Pater Antonius Zanoli, residere solet, uti ex certa Relatione mihi constat, reparatione indiget, sumptus tamen pro ædificando expendendos, placeret in manus aliquorum bonæ fidei Dominum Catholicorum Jassiensium assignari facere, quorum aliquos ego ipse novi, qui jam pro baram ædificandi habent Experientiam.

Missionariorum Patrum, quos nam sint de facto in Moldavia, &

an

an in locum revocatorum nomi succeserint, ignoro, præter admodum Reverendum Patrem Missionariorum Præfectum, Felicem Antonium Zanoli, et Patrem Bernardinum, qui est ex antiquioribus.

Placuit etiam ad notitiam sacræ Congregationis amovere, in Moldavia fuisse Baccoviam, Sedem Episcopalem, cujus Templum per vehementiam Fluvij Bistriczæ, eversum est, Templa simul cum Parochijs, Patros, Stanfalva, Gorza falva, Forro falva, Terebes, Zabofalva, Roman Vasár, Va svasár, Kotnar, Hus vasr, Palacz, nyamez, Szuczava, Bajja, & in his Populum Ungarum devotissimum, sed maxima est difficultas in hoc, quòd ipsi Vngarici & valachici Linguæ periti, à Pambus Missionarijs illarum Linguarum ignaris in Confessionibus audiri nequeunt, pariter & confiteri ipsis Reverendis Patres non possint, undè in perfidiam schismaticam plurimi illorum degenerant, Ad hoc autem Animarum periculum evitandum satius foret sacræ Congregationi peritos illarum Linguarum Parochos vel Missionarios delegare, cum defacto dentur in ipsa Moldavia oriundi ex olim sacræ Congregationis Alumni Reverendi Patres Barbinus, et Jacobinus Volfius, in Moldavia extra Parochias habitantes. Super hoc Animarum periculo Transylvanus Catholicus Transylvaniæ Sacram Congregationem informare et rem hanc notabili Indagatione dignissimam remonstrare statuerat.

Exercerant etiam in Sicilia Transylvanica, & Pago Esthonum Residentiam Patres Missionarij antè spatium aliquot Annorum per succursum sacræ Congregationis, et Catholicorum Patronorum, ubi Scholas Humaniores fundantes, defacto continuant duos Magistros intertenentes, quibus etiam solvendis & beneficijs continuandis Sacra Congregatio utilissimè subvenire potest, cum Scholastica hæc juventus, passim constet etiam ex ipsis Moldavorum filijs, poterunt succrescere et emergere in Parochos Moldaviæ.

Hæc ad

81

Hac ad Mandatum de Tanti, unus Ego Transylvanorum Catholicorum indignus et devotissimus Sacrae Congregationis servus & filius in mea Conscientia pura amavi, plura verò de Eo quæ nunc omissa tunc per majorem experientiam & diuturniorem à Transylvania absentiam supplere cum timore studebo. Altissimo Deo Omnipotentem exoraturus pro Incremento Ecclesiæ suæ Sanctæ. Recommendando me humillima cum Reverentia, mancipo mandatis obsequiosissimè con-stantissimèque profitendo, quod Him ad Cineres germanus

Sacræ Congregationis

Humillimus Servus & Filius

Samuel Kalinski

Sacræ Cæs: Regiæ &c.

Matis Cancellarius

Multic: Transylvanicus

Ad Mandatum Sacrae Congregationis, de propaganda Fide, circa notitiam Status Missionariorum, Conventualium Transylvaniae et Moldaviae, humillima et, syncera Informatio.

Provincia Moldaviae tempore deditionis Camenicy Podoliae ingenti Barbarorum transeuntium pondere pressa, et expost continuis Tartarorum in Partes Polonicas excursionibus, exhausta, et depopulata est, ita ut nonnulla Parochiarum Catholicarum, olim populosae, nunc desolatae in tantum sint, ut vix vestigia sibi reliquerint, aliquae autem ita enervatae, ut Parochis sustentandis plane incapaces: Aliquam vero, etiamsi alimenta suppeditare possent ad victum, sed non sufficiunt ad amictum. Certissimum etiam est frequentissime, dum Tartari Camenicium victualia comitentur, aut in Poloniam excurrunt, Reverendis Patribus Missionariis una cum Populo per abrupta et abdita sylvarum receptacula, salutem sibi querere debere, ac proinde, ipsos sumtibus valde indigere.

Domus Missionis in civitate Iassy nimirum Loco Residentiae Principis Moldaviae, ubi ordinarie Admodum Reverendus Pater Missionis Praefectus, (qui nunc est Pater Antonius Zauoli) residere solet, uti ex certa Relatione mihi constat, reparatione indiget, sumptus tamen pro aedificando expectendos placeret in manus aliquorum bonae fidei hominum Catholicorum Jassensium assignari facere, quorum aliquos ego ipse novi, qui jam probatam aedificandi habent experientiam.

Missionariorum Patrum quot nam sint defacto in Moldavia et an in locum revocatorum novi successerint, ignoro propter admodum Reverendum Patrem

A Szent Hitterjesztési Kongregáció parancsára készült feljegyzés és alázatos tájékoztatás az erdélyi- és moldvai konventualista misszionáriusokról, illetve azok státusáról.

A moldvai provincia podóliai Kamenicnek való átadása idejében a pogány barbárok súlya alatt nyögött és azután a tatárok állandó lengyel részekre való kalandozásaival kirabolt és elnéptelenedett, annyira, hogy néhány valamikor népes plebánia katolikusai annyira szétzüllöttek, hogy saját nyomaikra alig találnak vissza, mások annyira elgyengültek, hogy papot képtelenek tartani. Mások életüket az élelmiszer összegyűjtésével mentik, de ruházatot már nem szerezhetnek. Igen nagy baj az is, hogy igen gyakran, míg a tatárok Kamenicben élelmiszert rabolnak vagy Lengyelországban kalandoznak a tisztelendő misszionárius atyák egyike a néppel elszakadva az erdők rejtett kunyhóiban keres menedéket magának, amiért ők pénztelenség miatt nagyon szűkölködnek.

A misszió városi Jassii háza nincs messze a moldvai vajda palotájától, ahol rendszerint a misszió tisztelendő pater prefektusa, aki most Pater ANTONIUS ZAUOLI szokott lakni, amint nekem biztos értesülésből mondták, javításra szorul, de az építéshez szükséges költség a Jassii katolikus hívő embereknek kezében van, akik közül nehánynak én magam ismerem az építésben való jártasságát és gyakorlatát.

Hogy a misszionárius atyák hányan vannak Moldvában és visszahívásuk után helyükre miként kerülnek vissza, nem tudom a misszió prefektus atyán

Missionariorum Praefectum, Faelicem Antonium Zauoli, et patrem Bernardinum, qui est ex antiquioribus.

Placuit etiam ad notitiam Sacrae Congregationis annotarentur in Moldavia fuisse Baccoviam sedem Episcopalem, cujus Templum per vehementiam Fluvy Bistricza eversum est. Templa simul cum Parochiis Tatros, Stanfalva, Gorzafalva, Forrófalva, Terebes, Szabófalva, Románvasár, Jasvasár, Kotnar, Husvaros, Galacz, nyamcz, Szucsava, Bajja et in his populum ungarum devotissimum, sed maxima est difficultas, in hoc, quod ipsi Ungarica et Valachicae linqua' periti a Patribus Missionariis illarum linquarum ignoris in confessionibus audiri nequent, pariter et concionari ipsis Reverendi Patris non possint, unde in perfidiam schizmaticam plurimi illorum degenerant. Ad hocce autem Animarum periculum evitandum satius foret Sacrae Congregationi peritos illarum Linquarum Parochos vel Missionarios delegare cum defacto dentur in ipsa Moldavia oriundi Imo olim Sacrae Congregationis Alumni Reverendi Patres Barkucs et Jacobinus Volfius in Moldavia extra Parochias habitantes. Super hoc animarum periculo Status Catholicus Transylvaniae Sacram Congregationem informare et rem hanc notabili Indagationem dignissimam remonstare statuerat.

Erexerant etiam in Siculia Transylvanica ex Pago Esztelnek Residentiam Patres Missionarÿ ante spatium aliquot Annorum per succursum Sacrae Congregationis et Catholicorum Patronorum, ubi scholas Humaniores fundantes, defacto continuant duos Magistros intertenentes, quibus etiam solvendis et beneficÿis continuandis Sacra Congregatio utilissime subvenire potest

PAUOLI ANTAL Félixen kívül és Bernardinus atyán kívül, akik a régebbiek közül valók.

Feljegyeztük a Szent Kongregáció számára, hogy Moldvában Bako városában püspöki székhely létesült, melynek templomát a megáradt Beszterce elpusztította. Temploma és plebániája van Tatros, Stanfalva, Gorzafalva, Forrofalva, Terebes, Szabofalva, Románvasár, Jasvasár, Kotnár, Hus város, Galacz, Nyamcz, Szucsava, Bajja helységeknek és itt ezekben a községekben a legbuzgóbb magyar nép él, akiknek legnagyobb nehézségük az, hogy nem tudják sem a magyar, sem a román nyelvet, s így a misszionárius atyáknak ezeken a nyelveken nem tudnak gyónni, mert az atyák nem értik és beszédeket se tudnak mondani a tisztelendő páterek, amiért a hitetlen skizmatikusok legtöbbjüket csufolják. Ehhez pedig lelki veszedelem is járul ha a szent Kongregáció e nyelvekben jártas papokat vagy misszionáriusokat nem küld, mint amilyen magából Moldvából származó, magának a Kongregációnak neveltje: Barkucs és Volfius Jakab főtisztelendő páterek Moldvában plebánián kívül laktak. Ezen lelki veszedelmekről az erdélyi katolikus státus a szent kongregációt informálja és ezt a feljegyezni való dolgot a legméltóbban nyomozza és emlékezetben tartja.

Erdélyben, Székelyföldön Esztelnek községben a misszionárius atyák rezidentiájában nehány évvel ezelőtt a Szent Kongregáció segítségével és katolikus patronusokéval humaniorák iskoláját alapították folytatólagosan két tanítót tartván, akiknek a fizetését és javait a Szent Kongragáció fizeti. Ez a leghasznosabb befektetés, mert odajutó ifjuság között Moldvai fiúk

cum scholastica hac juventus, passim constet etiam ex ipsis Moldavorum Filÿs poteruntque succresceri et emergere in Parochos Moldaviae.

Haec ad Mandatum de praetenti unus ego Transylvanorum Catholicorum indignus et devotissimus Sacrae Congregationis et servus filius, in mea conscientia pura annotavi, Plura vero de yis quae nunc omissa Sunt per inexperientiam et diuturniorem a Transilvania absentiam Supplexe cum Tempore studebo. Ardentissimo Zelo Deum omnipotentem exoraturus pro incremento Ecclesiae Suae Sanctae, Recommendando me humillima cum Reverentia mancipo mandatis obsequiosissime, constantissimaeque, profitendo quod sim ad cineres permansurus Sacrae Congregationis humillimus servus et Filius

Samuel Kalnoki
sacrae Caes. Regiaeque
Majestatis cancellarius
aulico Transilvanicus

is nevelkedvén kimehetnek a moldvai plebániákra.

A parancsra ezeket jelenthettem én, egy méltatlan erdélyi katolikus (igen buzgó) a Sz. Kongregáció fia lelkiismeretesen, tisztán jegyeztem. Többeket róluk most elmellőzök a gyakorlatlanságom és hosszadalmas Erdélytől való távollétem miatt. Idővel megtanulom. Lángoló lélekkel kérem Istent az Anyaszentegyház előhaladásáért és alázatos tisztelettel ajánlván magam adom át tiszteletteljes jelentésemet (állhatatost) óhajtva, hogy hamu maradhassak a Szent Kongregáció előtt., a legalázatosabb szolgája és fia

Kálnoki Sámuel
császári és királyi
őfelségének erdélyi udvari kancelláriusa

BANDINUS püspök 1650. január 17-én bekövetkezett halála után Észak-Moldvában a magyar és lengyel jezsuiták versengése figyelhető meg. Versengésük vége az lett, hogy a magyar jezsuita házak lengyel fennhatóság alá kerültek. Az intézkedést követően négy lengyel jezsuita is Moldvába érkezett, akiket a magyar katolikusság elkeseredéssel fogadott. A lengyel mozgolódásra a csíksomlyói obszervans ferencesek elérkezettnek látták az időt, hogy bákói kolostorukat, templomukat ismét birtokba vegyék. Generálisuk, MANERO PÉTER a bákói kolostort 1651-ben örök időkre az erdélyi kustódia hatósága alá rendelte. JEGENYEI FERENC a kustódia biztosaként meg is jelent Bákóban. JEGENYEIt a bákói nép örömmel fogadta és mindent megtett, hogy a csíksomlyói ferencesek visszamenjenek.

BANDINUS utolsó kívánságát, hogy utódja PARCHEVICH PÉTER legyen, aki neki tíz éven át hű titkára volt, a moldvai vajda, DUKA is támogatta és a nép is írásban kérte. 1656 február 3-án PARCHEVICH PÉTERt marcianopolisi érsekké, majd Moldva apostoli kormányzójává nevezték ki. A kinevezésen kívül a moldvai vajda egy levéllel is megerősíti PARCHEVICHET. Íme a levél szövege: „Datam cartea Domniei Mele rugatorului nostri archiepiscopului de la episcopia cea ungurească din tirg din Bacău ca să fie tare și puternic cu cartea

D. M...." (Teljesítettem Bakó magyar püspökének kérését, hogy levelemmel legyen hatalmas és erős.)[75]

Az erdélyi obszerváns ferences rend őrét DOMOKOS KÁZMÉRT Erdély püspökévé nevezték ki és helyébe a kustódia őrévé JEGENYEI FERENCET választották. 1670. július 2-án PARCHEVICH PÉTER bákói püspök Csíksomlyóra utazott és ismerve e somlyói ferencesek munkásságát, valamint a bákói rendházhoz való kapcsolatukat, jogukat, felajánlotta nekik a bákói kolostort. A csíksomlyói ferencesek szerződésileg ígérték, hogy a bákói kolostort átveszik és ilyen értelemben írtak Rómába a Kongregációnak is, kérve a hozzájárulást. PARCHEVICH 1671. március 27-én át is adta GÖRÖG (alias) TAPLOCZAI ISTVÁNNAK, csíksomlyói gvardiánnak a bákói kolostort. TAPLOCZAI GÖRÖG ISTVÁN nyelveket ismerő, lánglelkű szónok volt. A két „Oláh-falut" és Lövétét Ő mentette meg a katolicizmusnak. PARCEVICH GÖRÖGÖT gazdag embernek tudta, aki a bákói kolostor rendbehozására valóban sokat áldozott. Levelet írt a Propagandának, melyben bőségesen megírta GÖRÖG érdemeit, és arra kérte a Propagandát, hogy utódjává GÖRÖGÖT nevezzék ki.

A buzgó PARCHEVICH nem is sejtette, hogy a bákói kolostor átadása és TAPLOCZAI ISTVÁN kineveztetése mily nagy visszatetszést keltett PILUZI VITUSBAN a konventualista moldvai misszió prefektusában, aki bejárta missziós területét, és útjáról jelentést küldött Rómának. A Lengyelországban székelő bákói püspökkel is egyetértett és PARCHEVICH terveinek keresztülvitelét a legkülönbözőbb módokon akadályozta. PILUZI VITUS és a Lengyelországban székelő bákói püspök mindenfelé hangoztatott panaszára a lengyel nuncius igazolásra szólította fel PARCHEVICHet a bákói kolostor átengedése ügyében. PARCHEVICH nem bocsájtkozott tulajdonjogi kérdésbe, mert azt a somlyóiak illetékes helyen már megtették. Annyit válaszolt csupán, hogy Csíksomlyó Bákótól két napi járásra van, és így az ottani obszervánsok Moldvából könnyen nyerhetnek új nemzedéket, *„mert majdnem az egész katolikus nép, mely Moldvában, sőt Tatárországban él, magyar nemzetiségű és beszéli a magyar nyelvet"*.[76] Különben a somlyói obszervánsok Szabófalván kolostort akarnak építeni. PARCHEVICH a bákói lengyel püspökre célozva zárja válaszát: " A bákói templom, a püspök székesegyháza, a többinek anyaegyháza a vénségtől és a becsurgó esőtől nemsokára összedől, s vele vége lesz mindennek, püspöknek, papoknak és népnek és nincs a földön egy istenes ember, ki ezt az örök szent emléket felújítani tudná, hogy a régi katolikusságnak ezt a hagyatékát megőrizze."[77] PARCHEVICH ez ügyben még többször írt a nunciusnak, de levelei válasz nélkül maradtak. Az e területre felvigyázó nuncius Rómát is a lengyel érdekeknek megfelelően tájékoztatta s így a Propaganda arra hallgatott. PARCHEVICH az ügyben Rómába utazott; személyesen is istápolta az ügyet, és szorgalmazta GÖRÖG TAPLOCZAI ISTVÁN kinevezését.[78] Bár 1674 végén Rómában váratlanul meghalt, a Propaganda mégis kieszközölte TAPLOCZAI GÖRÖG ISTVÁN kinevezését Moldva apostoli vikáriusává. Sajnos az új vikárius csak rövid ideig végezhette áldozatos, eredményes munkáját, mert Csíksomlyón, ahová egészsége helyreállítása céljából utazott, meghalt.

A Lengyelországban székelő bákói katolikus püspök Lengyelország nunciusát PILUZI VITUSSAL a moldvai misszió prefektussal egyetértve úgy tájékoztatta,

hogy a PARCHEVICH által pártfogolt csíksomlyói obszervánsok munkája, GÖRÖG TAPLOCZAI ISTVÁN kinevezésével együtt nem egyezik az ő terveikkel. Mindebből tehát konventualista és obszerváns ellentét körvonalai bontakoztak ki. GÖRÖG halálával a bákói kolostor végleg kicsúszott a csíksomlyóiak kezéből. PILUZI VITUS marcianopolisi érsek- és moldvai püspök lett és ezzel a konventualisták ölébe hullott a moldvai-, havasalföldi- és erdélyi területek katolikusainak lelki gondozása. PILUZZI élt is hatalmával. Sűrű jelentései a Propaganda irattárában láthatók.[79] Templomszenteléseket végzett Székelyföldön, papokat szentelt és kapcsolatot tartott Erdély katolikus főuraival is.[80]

Megkülönböztetett figyelmet érdemel az a lázas építő munka, amelyet az 1661. évi török pusztítás után egész Erdélyben, de különösen a katolikus Székelyföldön és Moldvában főként egyházi férfiak, világi papok és szerzetesek fejtettek ki. Lerombolt templomaik felépítésére, renoválására, orgonaépítésre országos gyűjtést végeztek és gyakran maguk is az építők sorába állva manuális munkájukkal működtek közre az újraépítésben. Az Erdélyi Római Katolikus Statust megalkotó férfiak sem voltak tétlenek. A Székelyföld legkeletibb részén négy ferences zárdában működtek a küldetést vállaló ferencesek: Csíksomlyó anyaháza az első, ahol DOMOKOS KÁZMÉR, SOMLYÓI MIKLÓS, TAPLOCZAI GÖRÖG ISTVÁN,[81] KÁJONI JÁNOS, DÓCZI IMRE, JEGENYEI FERENC, HOZÓ PÉTER és még többen mások dolgoztak. Az esztelneki zárda alapítása NAGY MÓZES gelencei plebános és MIKES KELEMEN világi főúr nevéhez fűződik. A mikházi kolostor szervezője, megépítője DOMOKOS KÁZMÉR volt, aki egyszerű miséző páter, majd több rendház gvardianja, később a rendtartomány őre, végül Erdély püspöke lett. DOMOKOS KÁZMÉR az őrtartomány alapító SZALINAI ISTVÁNNAK „szája, keze és lába volt". Ízig-vérig székely ember, aki a nehézségekkel bátran szembenézett. Erdélyt gyakran bejárta s oly ékesen beszélt, hogy szavaival mindenkit elragadott és a hitben sokakat magához vonzott. Többször megfordult Rómában. A papi rendet ott vette fel, és püspökké is ott szentelték. Püspökként még 9 évig „gondozta az Úr szőllőjét". A gyergyószárhegyi ferences zárda életrehívása a LÁZÁR ISTVÁN világi főúr nevéhez fűződik, megépíttetője GÖRÖG TAPLOCZAI ISTVÁN és KÁJONI JÁNOS voltak. KÁJONI JÁNOS neve köré az alkotások sora fonódik, s személyisége magasan rendtársai fölé emelkedik. KÁJONI JÁNOS túl a templomépítésekben való közreműködésen, a zárdatemplomokban orgonát épített, és az ifjú növendékeket meg is tanította „annak nyomására".[82] Nagy zeneértőként összegyűjtötte a népe ajkán élő egyházi énekeket, és abból állította össze azt az énekeskönyvét, melyet e kötetben teljes egészében közzéteszek. Könyve kinyomtatásához előbb nyomdát is állított. Egész életét, valamennyi munkáját könyvem előszavában tárom fel; énekeskönyvére különös tekintettel leszek. Birtokomban van a Rómába a de Propagande Fidéhez küldött levelének fotókópiája,[83] amelyben elismeri, megköszöni az erdélyi apostoli kormányzóvá való kinevezéséről szóló pápai bullát, és a Kongregáció Határozatát. Ugyanebben a levelében említi a csíksomlyói „iskolamesterségért" járó fizetését, amelyet a kongregációtól még nem kapott kézhez, de vár. A lelkek gondozásán kívül tehát iskolákat is szerveztek a kolostorok mellett, melyeknek tanítóiról a de Propaganda Fide gondoskodott.

1683-ban a török Bécs elfoglalására indult. Táborába parancsolta az erdélyi hadakkal együtt Apafi Mihályt és Thököly Imrét is. A török Bécs alatti csatavesztése egyszersmind végzetes bukását is jelentette, amely után gyors ütemben megindult a török megszállás magyarországi felszámolása is. Ám megindult az önálló erdélyi fejedelemség bukása is. Apafi, Teleki próbáltak ugyan kiegyezni Lipót császárral, de a császári sereg megszállta és bekebelezte Erdélyt. Megszállását Lotharingiai Károly hajtotta végre. A Diploma Leopoldinum szabályozta Erdély mint „nagyhercegség-Grossfürstentuhm" közjogi helyzetét.[84] A Habsburg uralkodó diplomában biztosította Erdély rendi kormányzatának, intézményeinek és törvényeinek fenntartását , és a négy bevett vallásfelekezet szabadságát, de a való élet eltért a diploma szavaitól.

Az eddig elmondottakból is látni lehetett, hogy az egyházi népének kérdése milyen mélyen érinti a népek mindennapi életét. Azt is, hogy a katolikus egyház latinul énekelt tanításai mellett, azokkal csaknem egy időben miképpen szólalt meg anyanyelven az egykor latin nyelvű ének. A kódexek sorában a származás módját feltáró dokumentumok beszélik el egy helyen való jelenlétükkel az anyanyelvre való törekvést, főként a szertartások rendjében. A kéziratos kódexek után a kéziratos kántorkönyvek, majd a nyomtatott könyvek indulnak hívőt kereső útjukra. Kájoni énekeskönyvével nem ér véget a katolikus nyomtatott énekeskönyvek sora. Illyés András Erdély püspöke, de még inkább testvéröccse Illyés István szenttamási prépost és esztergomi kanonok kottákkal is ellátott, három részből álló énekeskönyvet adott ki. Az első rész címe: Sóltári Énekek a magyar anyaszentegyház vigasztalására; a második részé: Halottas Énekek a szomorú temetések alkalmatosságára; a harmadik részé: A jó meghaláshoz való készület. „Kibocsáttattak Illyés István szenttamási prépost és esztergomi kanonok által. Nyomtatta Nagyszombatban az akadémiai bötükkel Horman János 1693 esztendőben." (Újabb kiadásai: 1721-, 1749-, 1781-, 1793-, 1809-, 1847-, 1860-, 1868-, 1874-, és 1894.) Illyés könyvének kiadó mecénása a 103 évet élt Széchéni György prímás amint az ajánlás záró soraiból kitűnik: "... így nagyságod b é v a d a k o z á s á b ó l az török *H i l l á k* helyén *Alleluják* énekeltetnek".

ÍME ILLYÉS EGYIK KÖNYVÉNEK NÉHÁNY SORKEZDETE, NÓTAUTALÁSA:

1. Szent Dávid nagy háborúságában	Nota: Boldog az olyan ember	Pag.	8
2. A szent Dávid ötödik énekében	Nota: Hangjegyes	Pag.	11
3. Az Úr Isten nékem édes táplálóm	Nota: A régi Cantionalban	Pag.	35
4. Az Úr énnekem őriző pásztorom	Nota: A szent Dávid Istennek	Pag.	37
5. A' szent Dávid Istennek hajlékot	Nota: Csak Tebenned Uram	Pag.	44
6. Az Úr Istent magasztalom	Nota: Hangjegyes	Pag.	103
7. Az Úr Isten áll minden bíráknak	Nota: O mely félelem	Pag.	108
8. A' jó hitű ember szelíd	Nota: Irgalmas Úr Isten	Pag.	110
9. A' ki az Istent meg megismerheti	Nota: Gyakorta való buzgó	Pag.	121

10. Az Izraelnek népe régenten	Nota: Adgyunk hálát	Pag.	131
11. A' nap feljövén immáron	Nota: Mivel már béestvéledett	Pag.	159
12. Boldog az olyan ember	Nota: Hangjegyes	Pag.	1
13. Benned bíztam Uram Isten	Nota: Omni die dic Marie	Pag.	49
14. Boldog az olyan ember a világon	Nota: Boldog az olyan ember	Pag.	54
15. Boldog az olyan ember az ő lelke	Nota: Boldog az olyan ember	Pag.	1
16. Boldogok azok, kik az Istent	Nota: Boldog az olyan ember	Pag.	1
17. Dávid prófétának	Nota: Hangjegyes	Pag.	46

és így következik tovább a Sóltári Énekek 86 sorkezdete és nótautalása, valamint a Halottas Énekek 73 éneke és nótautalása. Illyésnél is látható a Kisdi—Kájoni gyakorlata a nótautalás vonatkozásában. A Soltári Énekek 86 szövegét 17 dallamra, a Halottas Énekek 73 szövegét 18 dallamra énekelteti. Az azonos szótagszámú szövegeknél minden további nélkül alkalmazza a rendelkezésre álló dallamot.

A Csíkszentgyörgyről származó Illyés testvérek gyermekkoruk emlékeként, mint akik Csíksomlyó ferences zárdájában végezték alsóbb iskoláikat, vihették magukkal a Kájoni-féle dallamokat...

A XVII. század utolsó nyomtatott katolikus énekeskönyvként Náray György: Lyra Coelestis-ét említem. Legnagyobbrészt maga költötte dallamai nem kerültek a katolikus magyar közéletbe. Mégis, mint jelentős hatást kifejtő énekét: „A katekizmusi éneket" említem meg, mert élve él és a magyar katolikus nép századok múlva is kedvelt énekként használja.[85] Ez az ének Náray énekeskönyvében a 6–8 lapon így szerepel:[86] „Cantio pro pueris quandam quasi Catechism in se complectens". E szavak szerint az éneknek a „Katekizmusi ének" nevet Náray adta. A számszimbólikát tartalmazó ének kora a kerszténység előtti időre megy vissza, már a szánszkritok ismerik. Egyik magyar változatának utolsó sora így tartalmazza a teljes éneket: Mestereknek mestere! Mondd meg mi a tizenkettő: Tizenkét tanítványtizenegy apostol-, tíz parancsolat-, kilenc idegen bűn-, nyolc boldogság-, hét a szentség-, hat pohár bor Kánaánban-, éjjünk mindig barátságban-, öt az egyház parancsa-, négy az evangélista-, három a pátriárcha-, kettő Mózes táblája-, egy az Isten, az Úr Isten, aki él fölöttünk mindörökké. Amen. Az ének asszimetrikus szerkezete „Én elmentem a vásárra" népdalnak, vagy Hová ménsz te kis nyulacska-, Én elmentem szőr gyűjteni stb.-nek alapja. A „Kánai menyegző" népi-játékokban, lakodalmakban, a „Katekizmusi ének" elmaradhatatlan.

Erdély néprajzi térképe 1700-ban a számok tükrében ezt mutatja:

magyar–székely:	200 000[87]
szász:	100 000
román (vlach):	200 000

Az Erdélyi Fejedelemség ideje alatt feltűnően megszaporodott ortodox román nép katolikussá tételével – a szászok és magyar protestánsok sikertelen térítési kísérletei után – a katolikusok is megpróbálkoztak. E célra a kitűnő képzettségű jezsuiták mutatkoztak a legalkalmasabbaknak.[88] A rendnek a Habsburg házban is,

Rómában is nagy szava volt. A nagyszombati születésű Ravasz Ferenc már 1687-ben tervet dolgozott ki az erdélyi ortodox románok Rómával való egyesítésére uniálására. Szentiványi Márton és Baranyi Pál László jezsuiták Ravasz tervét megoldásra készítették elő, majd Illyés István erdélyi püspökkel és Hevenessi Gábor jezsuitával Bécsbe küldötték Kolonics Lipót érsekhez jóváhagyásra. Kolonics a tervet az uralkodó elé terjesztette, jóváhagyatta és annak keresztülvitelére felhatalmazást is kapott. Az ortodoxok vladikája Teofil is jónak találta a tervet, papjait zsinatra hívta s az anyagi előnyöket hangoztatva meggyőzte őket az unió szükségességéről. Teofil a maga és klérusa nevében *kimondotta az uniót*. Az unió kimondása után rövid idő múlva meghalt Teofil. Utódja Athanasius Anghel lett, aki szintén egyetértett az unióval, és azt papjaival együtt másodszor is, harmadszor is kimondotta. Az utolsó zsinaton 54 esperes és 1653 pap volt jelen. Lipót császár két diplomában is megerősítette az ortodox románok Rómával egyesült – uniált – vallását. Ezzel az erdélyi románok görög katolikus vallása elismert, befogadott, recipiált vallás lett Erdélyben, melynek papjai és hívei a római katolikus papokkal és hívekkel egyenlő jogokhoz jutottak. Az unitusok teljes jogú elismerésén túl Szunyogh Ferenc jezsuita 1696-ban románnyelvű katekizmust, cirillbetűs katekizmust adott ki 12 000 példányban. 1703-ban a jezsuiták kolozsvári nyomdájában Buitul György fordításában Canisius Péter Katekizmusát nyomtatták ki román nyelven a közkézen forgó protestáns katekizmusok ellen. Baranyi Pál: Panea pruncilor című kis katekizmusát több ezer példányban nyomtatták ki Kolonics költségén és ingyen terjesztették a nép között. „Bucoavna" címen egy ABC-s könyv is akkor indult útjára. Ezek a görög katolikus vallás terjesztésére kiadott könyvek kétségkívül az elindítói mind az erdélyi-, mind a vajdasági románok nemzeti öntudatra való ébresztésének.

A Rómával való „uniót", a „görög katolikus vallást" az ortodox románok, a székelyföldi római katolikus papság, de maga az uniált nép se fogadta jó szívvel. A sugalmazó és saját javait megosztó római katolikus egyház ingyen katekizmusai és egyéb szent könyvei tették meg a román nyelvet az „uniált" egyház hivatalos nyelvévé. Nem kétséges, hogy az új „görög katolikus" vallás elindításánál is a legnagyobb szolgálatot a könyvek tették.

Az egyházi népének kérdése a Kájoni-Illyés, Nárai énekeskönyvek kiadása után is az érdeklődés központjában maradt. Csíkkarcfalvi Mártonfi György erdélyi püspök segítségével Balás Ágoston kézdiszentléleki születésű obszerváns ferences Kájoni János: Cantionale Catholicum c. könyvét másodszor is kiadta Csíksomlyón, 1719-ben, mégpedig ugyanazon betűkkel és ugyanazon formában. Balás Kájoninak mintegy 100 énekét nem tette közzé a második kiadásban. A második kiadás Csíkszentmiklósi Gáspár provinciális idejében, Ács János teológiai lektorsága, Bögözi László gvardiánsága alatt, Demény Lőrincz szentkereszti-, Cseh Mihály torjai-, és Antalffi István kézdiszentmiklósi plébánosok cenzori hozzájárulásával jelent meg, a szentszék és az erdélyi püspök engedélye alapján. Balás is csak az énekek szövegét hozza, a dallamokra Kájonihoz hasonlóan csak utal. A II. kiadás 727–730 számozatlan lapjain a zsoltárdallamok kottásan vannak közölve, tehát akkor már volt a csíksomlyói ferences zárda nyomdájának kottafejes betűtípusa.[89]

A Kájoni énekeskönyvének két első kiadásához tartozó mintegy 170 dallamot az

1774-es évszámmal is ellátott ún. „Deák-Szentes" kézirat tartalmazza. A kérdéses adat a kéziratban így áll:[90] „Ad usum concessit P(atri) Moysi Szentes P. F. Emericus Deák 1774". azaz Deák Imre atya használatra adja Szentes Mózes atyának 1774-ben. A kézirat dallamai ugyanabban a rendben következnek egymásután, mint az énekeskönyv szövegei. A ritmus nélkül feljegyzett dallamok nem pontszerű-, nem is négyzetes alakúak, hanem fektetett „s" betűszerű görbevonalak, melyek középen megduzzadnak, végeik felé vonallá szűkülnek és igen gyakran legtöbbjük fölött szám áll. Két különböző magasságban álló jel néha függőleges egyenes két oldalához ragad, néha három-, négy- és öt is. Feltehető, hogy az egyenesek legato vonal megfelelői. A hangjegyek fölött álló számok a dallam kíséretére alkalmazandó összhangokat írják elő sajátos és eddig megoldatlan módon. A dallamok feljegyzője kétségtelenül zenész ember, sőt tanítója a zenének, aki a tanulóknak tanítás közben utasításokat ad. A zenész ember, a dallamfeljegyző Balás Ágoston lehet, aki a Kájoni énekeskönyvének II. kiadását sajtó alá rendezte. Eredeti terve hangjegyes kiadás lehetett, ahhoz gyűjtötte össze a dallamokat még a század elején. Az 1680 és 1748 évek között élt Balás-Kájoni halálakor hét éves – kit 1708-ban szentelnek pappá, éppen a legalkalmasabb korban kezd kéziratán dolgozni. Mindez feltevés. Sajnos nincs kezeírásával ellátott összehasonlító anyag. Maga a kézirat is elveszett a második világháború idején, csak Bartha Dénes-, Szabolcsi Bencze közleményeiből és a kéziratot lemásoló Papp Géza feljegyzéseiből vehetem adataimat.

Még a Balás Ágoston életében, 1741-ben készült a csíksomlyói ferences nyomdában egy kottás kiadvány is Hymni Vesperarum Ecclesiastici címen, mely anyagát a Romai Psalteriumból, a miséket a Gradualéból vette[91] „Pro usu expeditiore Organistarum nostrae Provintiae, strictioris Observ. S. P. N. Francisci in Transylvania. Permissu superiorum. In Conventu Csikiensi ad B. M. V. Visitantem MDCCXLI" azaz: Egyházi vecsernyék himnuszai a Romai Psalteriumból és misék különböző Gradualékból a szigorúbb szabályok szerint élő ferencesek orgonistáinak gyakorlás céljából való használatára, főhatósági engedéllyel a csíksomlyói „Látogató Mária" tiszteletére épült kolostorban 1741-ben. Feltehető, hogy ezt a kiadványt is még Balás Ágoston rendezte sajtó alá, hogy orgonistáinak kézikönyve legyen. Ebben a kiadványban a Téged Isten dicsérünk kottásan jelent meg magyar nyelven, a latin Te Deumot követően.

Ugyanebből az évből (1741) egy kottás kézirat is maradt, melyet munkánkban „Ferences Névtelen"[92] névvel szerepeltetünk. A sajátos ferences anyagot ez a három kottás forrás őrzi.

Köztudomású, hogy Magyarország asszony királya Mária Terézia 1764-ben Csíkmadéfelvánál összelövette az oda tanácskozásra hívott és össze is gyűlt székelységet, mert a székelység, kiváltságaira hivatkozva, nem akart a határőrség sorkatonájává válni. A tömeggyilkosság emlékét Csíkmadéfalva határában kőpiramis őrzi, oldalán az eseményt megörökítő versekkel, közöttük arany betűkkel ez a szó:

SICULICIDIUM

(Székelyek megöletése)

A latin szó betűinek számérték összege: 1764 azaz a gyilkosság éve! A királynő a gyilkosságot követő napon „Criminalis Comissiót" – Bűnvizsgáló bizottságot – állított fel, melynek feladata volt a résztvevők és felbújtók felkeresése.[93] Azoknak ugyanis – így szól a parancs – fejét és vagyonát kell venni! A bűnvizsgálat elől a székelység nagy tömegei menekültek Moldvába. Csík vármegyéből mentek a legtöbben, de a háromszékiek száma sem volt jelentéktelen. Az időközben, az idők folyamán Moldvába menekültek között talán ez, az 1764-ben kimenekült csoport volt a legnagyobb számú. Moldvában hosszasan keresték letelepedésük helyét. Ausztria 1788–89-ben annektálta Moldvát. Az osztrák hadsereg OTZELOVITZ nevű kapitánya olyan méretű térképet készített Moldva öt megyéjéről, amelyen a házak is fel vannak tüntetve. A térképet két hatalmas kötet leíró rész egészíti ki, melyben a falvak lakóinak és azok javainak számszerű adatai is adva vannak. Mintegy 25 népcsoport még mozgásban volt, kereste telephelyét. Ezeket OTZELOVITZ kapitány „Beschenari = bújdosók" névvel nevezte meg. Bukovina is akkor került osztrák fennhatóság alá, meglehetősen lakatlanul. HADIK ANDRÁS generális Bukovina katonai parancsnoka a Moldvába menekült székelyek egy részét MÁRTONFFY MÓR ferences szerzetes segítségével Bukovinába telepítette: HADIK-, ANDRÁS-, JÓZSEFfalva, ISTENsegíts és FogadjISTEN nevű falvakba.

A SICULICIDIUMOT, vagy „Madéfalvi Veszedelmet" megelőző székely ellenállás megszervezője és keresztülvivője ZÖLD PÉTER csíkszentléleki plebános volt. Fölötte, a papi személy fölött nem ítélkezhetett a Kriminális Komisszió. Püspöke, az aulikus BAJTAY erdélyi püspök ítélkezett ZÖLD PÉTER és három pap társa fölött. Három évi kenyéren és vízen élő, Gyulafehérvárt kitöltendő börtönbüntetés lett büntetésük. ZÖLD a társaival együtt megkezdett börtönbüntetéséből megszökött és hívei után Moldvába ment. A Moldvában most már a régi magyarsággal összekeveredetten nagyszámú magyar élt. ZÖLD meglátogatta a Moldvában élő magyar csoportokat, még a dnyeszterparti Csöbörcsökben is közel két hetet töltött, majd az útjáról jelentést[95] írt az új erdélyi püspöknek BATTHYÁNYI IGNÁCnak. ZÖLD jelentése rövid történeti bevezetés után a plébániákat így sorolja fel: Az ő *első* plébániájuk *Jassy*. Ebben a városban székel a misszió pater prefektusa, egy társával. Fatemplomuk van és fa rezidenciában laknak és onnan látják el ezt a plébániát. Ezen plebánián kb. kétezer, vagy még több katolikus lakik, a bevándorló magyar-, német-, lengyel és Európa majdnem minden nemzetéhez tartozóknak maradékai, kik különféle mesterséget űznek. Egy filiája van Kiperest nevű a Sise patak partján. Az itt lakók mind szövő-ipart űznek. *Második* plébániájuk Podolia határszélén Mugyilo városában van. Ezt egy misszionárius atya látja el. A köröskörül szétszórt román falvakban nehány katolikus magyar család, akik mind kovakővágással foglalkoznak. *Harmadik* plébániájuk a Szeret folyó mellett Reketin falu, melyet magyarul Dumafalvának neveznek. Filiái a folyó mindkét partján fekvő 17 magyar falu, melyek három- sőt több ezer lelket tesznek ki és egy

misszionárius szolgálja őket, aki az összes többinél igazabb ember. A *negyedik* plébánia a Szeret és Moldva folyók összefolyásánál Szabófalva községben van. Filiái: Halocsest, Gyerjést, Ticzkófalva, Kokosel, Ankuca, Urbest és mások. Ezt is egy misszionárius gondozza. Az *ötödik* a most mondott Moldva folyó másik részén Talpa községben van, filiái: Vale alba, Bergován, Homocsin, Turturest, Macskatsi, Felsőmarsinén, Saska és Vunatori. Ez a plébánia gyakran üres. Ilyenkor a szabófalvi gondozza. *Hatodik* plébániájuk Kalugerpataka községben van a Beszterce folyó alatt. Filiái: Barát-, Alsó marsinén-, Fund Fontinel-, Blegyest-, Kömpén-, Tázló-, Frumosza-, Szalánc, Jánosvölgye, Ungurén-, Plubók és a Szeret és Beszterce folyók összefolyásánál Bákó város. Itt látszanak a püspökség romjai. A templomot szakadár szerzetesek foglalták el, kiket kalugereknek hívnak. *Hetedik* plébániájuk az előbb említett Kalugerpatakin alul Bogdánfalván van. Filiái: Szőlőhegy, Sóspatak-, Újhegy, Valiszaka, és Alsófund. *Nyolcadik* plébánia Forrófalván van. Filiái: Kövespatak-, Clésé-, Nagypatak-, Nagylonkán-, Diószén-, és Nagyszőllős. Ez a plebánia az összes moldvaiak között a legterjedelmesebb, mert csak Forrófalván több mint ötszáz gazdát számlál. *Kilencedik* plébánia a háromszéki havasok tövénél Gorzafalván van. Filiái: Tatros és Okna városok, Petreska-, Kászon- és Hersa közel az ojtozi szoroshoz. Megemlékezik Husról és környékéről, majd a dnyeszterparti csöbörcsöki látogatását így írja le: ... 1767-ik esztendőben hozzájuk utaztam CARISI FERENTZ nevű öreg misszionáriussal, kik holott 17 esztendeig katolikus papot nem láttak, bennünket úgy fogadtak, mint égből szállott angyalokat. Kőből vagyon a templomjok, jó a plebániaház is. A szőllő, mely a szentmisére szolgál és az lelki attyoknak szőlője a szőlőhegyük közepén fekszik. Azt minden esztendőben művelik, a bort az említett célra megtartják, míg el nem romlik. A templomba gyülekeznek minden vasárnap és ünnepnapon. Ott egy kézdii (háromszéki) bizonyos öreg ember, ki írni és olvasni is tud kevéssé előttük imádkozik és az olvasót napjában velük kétszer elmondja. Énekelnek egy nehány ájtatos éneket is. Az olvasót vastag cérna-gombokból készítik. A tatár khán első feleségének birtokában vannak. Azért nem meri őket bántani senki... Más nap, hogy odaérkeztünk, elvégezvén imádságainkat, nekifogtunk a dolognak. Én magyarul keresztény tanítást tettem temérdek nép hallatára. Azután az öregeket gyóntattuk. Végezetre bemutattuk a szent áldozatot. Délest két órakor ismét tanításhoz állottam, majd amiket a két tanításban mondottam kérdezve s feleletre vevén a népet ismét fejükbe vertem. Később a bábáktól és a litzentiátustól értekezénk a keresztség feladása módjáról. Másnap a gyónásról tettem tanítást. Gyóntattunk, kereszteltünk. Tizenkét nap alatt, ameddig náluk valánk, meggyóntattunk 7139 személyt, ujjonan kereszteltünk 2512 személyt. A 13. napon elbúcsuztunk. Sírás, rívás, jajgatás közt kétezernél több férfi és asszony majd egy magyar mérföldnyire kísértek és Krisztus vérehullására kértek, hogy küldjünk nekik papot, kérjünk a miszszió elöljárójától papot. Mi visszajövet Jassyban az említett előljárónak bé-adánk a kérést, de azt felelé: hogy oda nem kíván menni senki, Ő nem kénszeríthet senkit, mert őket csak Moldva számára küldték...

A moldvai papokról még ezt írja ZÖLD: A misszionárius atyák mind olaszok, kik sem a román sem a magyar nyelvet nem tudják beszélni és azt a 9 magyar plebániát teljességgel nyomorultul szolgálják. Nyomorultan mondom a nyelvnek nem

tudása miatt. Miért is a magyarok hangos sóhajtás közt imádkoznak, hogy az Isten igazgassa szerencsésen a magyar király fegyverét és a római szék szívét, hogy az olasz misszionáriusok helyett magyarokat és az ő nyelvüket értő lelkipásztorokat méltóztassék nékik küldeni.

ZÖLD PÉTER jelentését Erdély püspöke Romába küldte, de a kérés érdemi meghallgatásra nem talált. ZÖLD hazatért Székelyföldre és Csíkdelnének, majd Csíkrákosnak plebánosaként működött haláláig.

Mindezen idő alatt nem maradtak az ortodox hitűek sem tétlenségben Erdélyben. A keleti ortodoxia varázslatos gazdag világa kínált védelmet számukra, amelyet VISARION-, KOTORE-, de legfőképpen SOFRONIUS kalugerek közvetítettek. Valósággal izgatták az ortodoxiában megmaradtakat az uniáltak ellen. Az orosz cárok NAGY PÉTER óta szemüket nem vették le délkelet Európa ortodox népeiről. ERZSÉBET cárnő a brassói ortodox románok templomát renováltatja. A templom oldalán levő következő felírás szerint: „Pie liberalitate ELISABETHAE Imperatricis totius Russiae monocratricis invictae, hic sacer locus est renovatum Anno 1750." Az erdélyi ortodoxiát egyenesen a moszkvai szinódusnak kívánták alárendelni. Eme törekvések kényszerítették a HABSBURG házat, hogy az erdélyi ortodoxoknak is püspökséget adjon. Az ortodox nép számára készített új vallás Erdélyben végig a XVIII. században kétségtelen disszonánciát okozott. Létrejötte óta megszünt a „Három Nemzet és Négy Vallás" országának viszonylag békés élete.

A XIX. század legelején 1805-ben a KÁJONI énekeskönyvének harmadik kiadására került sor. Andrássy Rafael páter rendezte sajtó alá a könyvet, de címét sem tartotta meg, hanem „Keresztény Katolikusok Egyházi Énekeskönyve" névvel nevezte meg művét, amelyet „A Katolikus Kántorok Ceremoniás Könyve" résszel is megtoldotta művét. Az új énekeskönyv 463 éneket tartalmaz. Ezek közül 303 Szentmihályi Mihály kanonok Egerben 1769-ben kiadott énekeskönyvéből való, 85 a Kájoni–Balás Ágoston féle 1719. évi II. kiadásból és 75 az eredeti Kájoni 1676-os első kiadásából.

Gyergyószentmiklóson az első világháborút követő időkben „Erdélyi Egyházmegyei Énekeskönyv" címen Sándori Mihály nyomdájában P. Sántha Angelusz és Baka János gondozásában. – hangjegyekkel – megjelent az énekeskönyv negyedik kiadása is.[96] A Sántha–Baka énekeskönyvben 442 ének van. A Kájoni János: Cantionale Catholicum 1676-os első kiadásából 48, a Kájoni–Balás: Cantionale Catholicum 1719-es kiadásból 10, az Andrássy 1805-ös énekeskönyvéből 113, a Tárkányi–Zsasskovszky énekeskönyvből 91, a Szemennyei–Kapossi énekeskönyvből 21, Kersch énekeskönyvéből 24, Kisdi–Szőllősy énekeskönyvéből 17, a Bozóky énekeskönyvből 11, a „Csíki kézíratos"-ból 35, saját szerzeményét 15 éneket vettek fel és közöltek. Az adatokból látható, hogy a harmadik, negyedik kiadás nem a Kájoni által megjelölt úton járt.

A Moldvában élő csángómagyar katolikusok a „Madéfalvi veszedelem" kimenekültjeivel alaposan megszaporodtak. Az osztrák megszállástól kezdődően Jassyban osztrák konzulátus működött, melynek vezetője szemmel tartotta a Moldvában élő katolikus magyarokat is.

Hammer osztrák konzul 1807. május 14-én jelentette megbízóinak a Moldvában levő katolikus plébániák sorát és az azokban élő hívők létszámát. Íme Hammer adatsora:[97]

1. Faraoni	(Forrófalva)	350 család	1 935 lélek
2. Clesia	(Klézse)	380 család	1 928 lélek
3. Grosescht	(Gorzafalva)	310 család	1 581 lélek
4. Valesacca	(Bogdánfalva)	278 család	1 365 lélek
5. Kalughera	(Lujzikalugar)	762 család	3 647 lélek
6. Temaschen	(Tamásfalva)	450 család	2 370 lélek
7. Reketeni	(Dumafalva)	340 család	1 874 lélek
8. Allaucsest	(Halasfalva)	460 család	2 367 lélek
9. Sabaoani	(Szabófalva)	680 család	3 448 lélek
10. Husch	(Husz)	172 család	792 lélek
	Összesen:	4182 család	21 307 lélek

Lippa konzul 1827-ben ugyanezen a területen 50 000 magyarról számol be.

Az 1851. évi moldvai „Schematizmus" 22 plébániát és 186 filiát sorol fel, összesen 208 helységet, feltüntetve a plebániákon használatos nyelvet is. Eszerint a 22 plébánia közül 16-ban magyarul beszélnek, azaz Dsidafalván-, Bákóban-, Bergován-ban, Buteán-, Kalugarban-, Klézsén-, -, Forrófalván-, Foksánban-, Gorzafalván-, Halasfalván-, Prezesten-, Szabófalván-, Pusztinában-, Tatrosban-, Bogdánfalván és Valénban.

Hogy Moldvában a katolikusok anyanyelve magyar az abból is kitűnik, hogy 1866-ban Iasii-ban Josef Salandari püspök és Moldva Apostoli Visitatora „Katehismul Elementar" címen 1—45 lapos könyvet adatott ki az egyik oldalon román-, a másik oldalon magyar szöveggel.

1881-ben Moldva apostoli vizitátorává Camilli József Miklóst nevezték ki, akinek ideje alatt 1884-ben megszűnik a „Misszió" cím, hogy helyét a „Jasii Romai Katolikus Püspökség" név foglalja el. Camilli, az első ferences püspök energikusan irányította az egyház és az egyesült vajdaságok ügyét a boldogulás felé. Kétszer volt Moldva püspöke: először 1881–1893-ban, másodszor: 1904 és 1915 között Camilli püspök azt akarta elérni, hogy egyházmegyéjében a templomokban csak a román nyelvet használják. 1889. szept. 17/29-én kelt pásztor levelében írja: „... poruncim ca în Bisericile Parohiale, unde se adună credincioşi de deosebită naţiuni, toată rugăciunile poruncite de Papa in aceasta a sa Enciclica să nu se spune in altă limba decât in limba româna... azaz: ... megparancsoljuk, hogy a plébániák templomaiban a pápai enciklikában előírt imádságok semmi más nyelven nem mondhatók, csak románul..."[101]

Mindezek ellenére a lujzikalugeri csángómagyarok engedélyt kértek a magyarnyelvű imádkozásra, éneklésre, prédikációra. A kérésre Camilli püspök 1915. május 6-án így válaszolt: „Reclamanţi ar trebui şă ştie că, in România limba poporului român este limba română şi nici nu poate fi altă. Deci ar fi o injurie in contra naţiunii sale şi o ruşine în contra persoanei sale... se vorbească in ţara sa o limba straină de exemplu cea ungară..." azaz „A kérvényezőknek tudniuk kellene, hogy

Romániában a nép nyelve román, és nem is lehet más. Saját nemzete elleni jogtalanság és szégyen volna a saját szemében ebben a hazában egy idegen nyelven beszélni, mint pl. magyarul..." A levél további fontos részeit csak fordításomban idézem: „Kérem Lujzikalugar lakóit, akik mint maguk írják „más nemzetekkel összekeveredve", élnek ebben az országban polgári és politikai jogokban, ebben az országban születtek és nőttek fel, ennek kenyerét ették *mondják meg nekem, hogy magyarok, vagy románok?* ha magyarok, menjenek Magyarországba, ahol magyarul beszélnek, de ha románok, minthogy igazán azok szégyelniök kell magukat, hogy nem ismerik az ország nyelvét..."

Az első világháborút követően Erdélyt Romániához csatolták. A keleti Kárpátok mindkét lejtőjének katolikus népe egy országba került. Az erdélyi római katolikus püspökség - amint láttuk - a magyar népet magyarul gondozta. Ugyanazon ország Kárpátok nevű hegyláncának nyugati felén szabad volt a magyar beszéd, keleti lejtőin pedig tiltották, bűnnek és üldözendőnek tekintették.

1927-ben Róma konkordatumot kötött Romániával. Ennek alapján az ortodox államvallású Románia szabad vallásgyakorlatot engedélyezett a katolikusoknak. A görög katolikusoknak, a Gyulafehérvári róm. kat. püspökség híveinek, a Jasii róm. kat. püspökség híveinek és a Bukaresti érsekség híveinek és biztosította vallásának szabad gyakorlatát. Arról nem tudunk, hogy a tárgyalásokon a moldvai csángómagyarok nyelvi kérdése is szóba került volna, de arról igen, hogy életrehívták a moldvai konventualista minoriták önálló provinciáját "Szent József Provincia" címen és tíz csángómagyar plébániát: Szabófalvát, Halasfalvát, Dsidafalvát, Prezestet, Bákót, Lujzikalugart, Forrófalvát, Tatrost, Galacot és Hust filiáikkal együtt örök időkre a minoriták gondozására bízták, az állam pedig a Szent József Provinciát jogi személynek nyilvánította.[102]

A XIX. század utolsó éveiben és a XX. század első éveiben figyelemre méltó momentum jelentkezik a moldvai csángómagyarok életében. Az 1898-ban megjelenő Románia nagy földrajzi Szótára (Marele Dicţionar Geografic al Romîniei Bucureşti 1898) írja: „... Bakó megye legnagyobbrészt román..., de találunk a földműves nép között régi telepeket, melyek magyar eredetűek és a mai napig megőrizték nyelvüket és vallásukat.... Vannak száz és száz családokat számláló helységek, ahol a lakósság egyetlen román szót sem tud kiejteni mint pl. Fărăoani, Cleje stb.... A moldvai csángómagyarok két csoportra oszlanak: először a csángómagyarok, akik a legrégibb időktől, a moldvai vajdaság megalapítása előtti időktől lakják a Szeret medencéjét, annak jobb partján Lécpedtől Rekecsinig..."[103]

Radu Rosetti: Despre unguri si episcopiile catolice din Moldova c. könyvében (Magyarok és katolikus püspökségek Moldvában) szinte szórul szóra megismétli a Nagy Földrajzi szótár idézett szavait.[104]

1929-ben, azóta több alkalommal magam is megjártam Moldvát és megírtam Moldvai Magyarság című könyvemet. Saját szememmel láttam Moldva minden magyar katolikus faluját. Mintegy 120 000 csángómagyar katolikust vehettem számba, akik közül 80 000-nyi lélek még magyarul beszél. Énekeiket fonográfra vettem és legelsőnek hoztam csángómagyar népdalt Moldvából. Balladákat, népdalokat... az adatok sorát. Könyvem nagy érdeklődést keltett. Követőim is akadtak: Veress Sándor, Lükő Gábor, Balla Péter és mások.

Az 1940-ben az említett öt bukovinai magyar falu 14 000 főnyi lakosságát és Moldva 120 000 lakósa közül mintegy ezret Magyarországra telepítettek. Ők előbb Bácskába, majd Tolna megye „Völgységi járásába" kerültek.

A moldvai csángómagyarok 1946, 1947-es esztendőben száznál több magyarnyelvű iskolát kaptak és 150-nél több magyar tanítót. A szükségletként felállított magyar iskolák rövid nehány év múlva megszűntek. Az utolsó magyarnyelvű állami iskolát Lécpeden 1960-ban láttam.

A „Moldvai Magyar Nyelvatlaszt" Szabó T Attila egyetemi tanár és munkatársai állították össze. Népdalgyűjtést Jagamas János, Szegő Júlia és Kallós Zoltán végeztek. Gyűjtésükről a könyvek sora jelent meg.[105] Moldva ma is ontja a kimerithetetlennek látszó nagyszerű néprajzi anyagot. A statisztikákban azonban eredménytelenül keressük őket. Ők már a statisztikában sem kapnak helyet. „Nincsenek." A hatalmas népzenei-, népnyelvi- és egyéb néprajzi anyag olyan nép ajkáról gyűjtődött, amelyik *nincs*.

A moldvai magyarok testvéreink tehát; nyelv, történelem, kultúra hozzánk köti őket. Kötelességünk ismerni a csángómagyarokat, hogy így múltbéli önmagunkat is jobban ismerjük.

A történeti áttekintésből kitűnik, hogy a magyar nyelvterület keleti részén 1225-től napjainkig katolikus magyar népcsoport él. A népcsoportot 1342 óta országhatár vonal választotta el, mely a Keleti Kárpátok gerincén haladt. A megosztó vonal a két csoport összetartozásának tudatát nem törte meg. Kapcsolatuk a történelem folyamán végig fennállott. A keleti rész a történeti földrajz fogalmazásában *Moldva*, a nyugati rész Magyarország keleti része, *Erdély*. A magyar nép nevelését Moldvában is, Erdélyben is a római katolikus egyház tartotta kezében. Világi papok püspökségeikkel, püspökeikkel (Erdélyben a gyulafehérvári püspökség, gyulafehérvári püspökével) (Moldvában a milkovi-, szörénytornyai-, szereti-, kurtea de argesi- és moldvabányai püspökségek a püspökeikkel) és két szerzetes rend: a dominikánusok és ferencesek rendje. A tájon a térítést végző dominikánus rend az első, kiknek segítségéül küldi Róma másodikként a ferenceseket. A ferences rend két ágra oszlott: a szigorúbb rendszabályok szerint élő obszervánsokra, és a könnyebb rendszabályok szerint élő konventualistákra. Mindkét csoport szóhoz jut Moldvában, is Erdélyben is, mégis Erdélyben az obszervánsok fejtenek ki észrevehetőbb működést csíksomlyói anyaházukból; Moldvában a konventualisták veszik kezükbe az irányítást.

Az erdélyi katolikus magyar nép gondozásában az obszerváns ferences KÁJONI JÁNOS, a moldvai magyar katolikus nép irányításában a konventualista PETRÁS INCZE JÁNOS emelkedik messze magasra lelkipásztor társaik fölé. Róluk a történeti áttekintésben és a kettejük munkáját feltáró két kötet előszavában részletesen megemlékezem. Az olvasó a két ferences munkásságának számbavételénél és történeti szerepük méltatásánál ismétléseket láthat. Az ilyenfajta ismétlés a jelenlegihez hasonló nagylélegzetű és a körülményekre szükség szerint utaló munkánál elkerülhetetlen.

Továbbá fölmerülhet a kérdés is, hogy miképpen, milyen alapon kerül a két férfiú egy könyvben az olvasó kezében nem beszélve időben való megjelenésük nagy különbségéről?! A kérdés választ nyer, ha e két férfiúnak nem az eltérő, hanem a

megegyező vonásait keressük. Így fedezzük föl azon feltűnő azonosságaikat, melyek szinte kínálják egyidejű tárgyalásukat. Mindkét férfi ferences lelkipásztor, Kájoni is, Petrás is. Mindkettő a magyar nyelvterület keleti felén dolgozik, életén át híveinek szolgálatában ég. Ezt a törekvést Kájoni Énekeskönyve írásakor ki is hangsúlyozza, mondván – könyvem címét –: „... édes Hazámnak akartam szolgálni". Nemcsak mondja, de éli is e szolgálatot. Ugyanúgy, ahogy Petrás is éli, aki megszegi a kenyeret a kicsinyeknek, mert: „a kicsinyek kenyeret kértek, és nem vala, ki megszegje nekik". S e szolgálat mindkettőjük számára életük sokrétű munkálkodásában valósul meg. Ennek során kényszerűen válnak polihisztorokká, ahogy ezt életjelzett műveik bizonyítják. Csak emlékeztetőül: Kájoni füvészkönyveiben a betegségek népi gyógyításmódját írja le, orgonát épít, azon játszik, tanít, templomot épít, nyomdát állít, énekeskönyvet ír, népzenét jegyez fel, ősi székely ABC-t vizsgál. stb. Ő az erdélyi magyar népismeret egyik első tudatos kutatója. Petrás népe sorsának, nyelvének, életének számba vevője és megírója, papi, szerzetesi tevékenysége, tudós szervezőkészsége, legelső magyar népdalgyűjtői munkássága a moldvai magyar néprajz kétségtelenül legelső öntudatos kutatójává avatja. Amilyen egyek a szolgálatban, oly azonosak későbbi korokra tett hatásukban is. Petrás munkáját folytatják mindazok, akik népük életét, kultúráját, hagyományait vizsgálják, minderről könyveket, tanulmányokat írnak. Mindezek után egyértelmű, miért került e két férfiú életrendje egyazon könyvbe.



KÁJONI JÁNOS

KÁJONI JÁNOS

KÁJONI JÁNOS MAGYAR VOLTÁT A ROMÁNOK VITATJÁK, ROMÁNNAK TARTJÁK ÉS HIRDETIK.[106] AZ ÜGYBEN MAGA KÁJONI DÖNTÖTT, AMIKOR „OLÁ"SZÁRMAZÁSÁT ÍRÁSBAN TÖBBSZÖR MEGVALLOTTA, DE „OLÁ" NYELVEN EGYETLEN SZÓT SEM ÍRT LE. ÉLETMŰVÉNEK HUSZONNÉGY DARABJÁT LEGNAGYOBB RÉSZT MAGYARUL, KISEBB RÉSZBEN LATINUL ÍRTA, TEHÁT A MAGYAR KULTÚRÁT TUDTA ÉS VALLOTTA MAGÁÉNAK. Én KÁJONI JÁNOST a magyar kultúra nagyértékű munkásának tekintem.

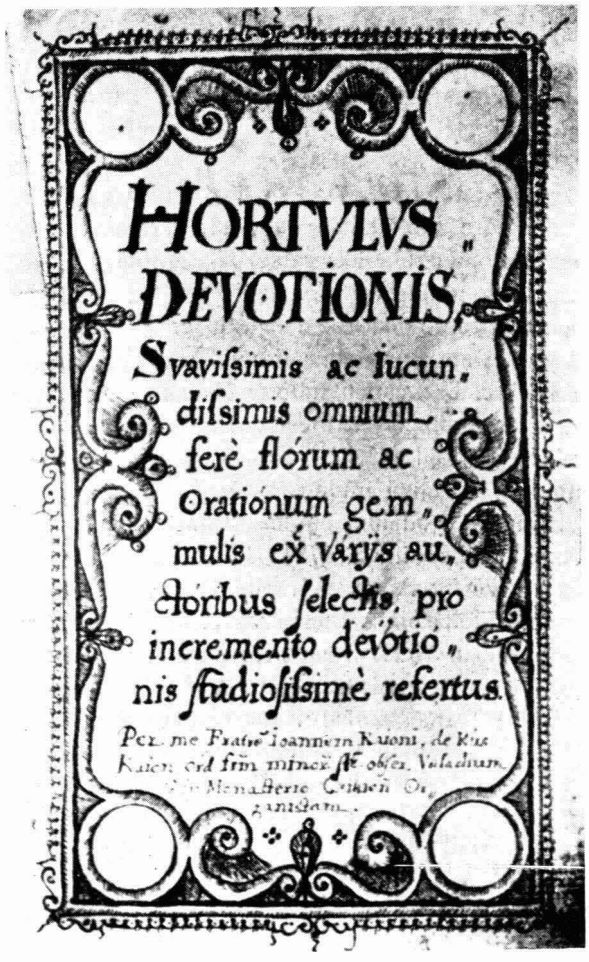
A magyar irodalomtörténet ez ideig csak futó pillantást vetett KÁJONI JÁNOS írásaira, de őt magát, az embert a magán életben, a közélet forgatagában, a mestert a nyomdában, vagy a kolostorok, templomok, orgonák építésén, a fejedelmi követet a királyi és főpapi udvarokban, a papot a templom oltára előtt, orgonája mellett, a szószéken, alig ismeri.

KÁJONI JÁNOS a magyar zene- a magyar irodalom- a magyar nyelv- a magyar történelem- növénytan – tudomány kielemekedő, sokoldalú művelője volt a XVII. században. Alapvető jellegű tudományos eredményekkel gazdagította a magyar művelődéstörténetet, legtöbbször előzmény nélkül, magánosan, szerzetesi voltához, „kordájához" méltó lenyűgöző szerénységgel. Szerteágazó tevékenységét a Székelyföldön fejtette ki, majd később Moldvára is kiterjesztette. Sokirányú, nagy munkáját sem kora, sem az utókor nem méltatta jelentőségéhez mérten. A múlt század végén és e század első évtizedeiben biztató lendületet vett ugyan a KÁJONI kutatás, de a világháború eseményei és következményei megakadályozták a további kívánt eredmények létrejöttét. A tudomány máig sem tudta tisztázni, hogy KÁJONI kéziratai nagyobb részének mi lett a sorsa. Ezért arra kényszerülünk, hogy az eltűnt kéziratokról fennmaradt ismertetések[107] és reliquiák, valamint a Csíksomlyón kinyomtatott műveiből, végül fennmaradt és ma is látható két kéziratából sejttessük meg munkásságának nagy értékét és jelentőségét. Ehhez a célhoz csak KÁJONI életútjának ismeretében juthatunk el, amelyet a rendelkezésünkre álló kevés adatból próbálunk összeállítani.

SZÁRMAZÁSA, ÉLETÉNEK ELSŐ SZAKASZA

Vessünk egy pillantást KÁJONI JÁNOS azon műve címlapjának fotókópiájára, melyet saját kezével díszített és írt.

A kép legalsó négy sorát alaposabban vegyük szemügyre:



„HORTULUS DEVOTIONIS Svavissimis ac Iucundissimis omnium feré flórum ac Oratiónum gemmulis ex varys auctóribus selectis, pro incremento devotiónis studiosissimé refertus. *Per me Fratre(m) Ioannem Kaioni, de Küs Kaion ord(inis) fr(atru)m minor(um) str(ict) obser(vantium) Valachum et in Monasterio Csikien(sis) Organistam.* – azaz: ÁJTATOSSÁG KERTECSKÉJE Az ájtatosság öregbítése céljából különböző szerzőktől összeválogatott virágok és imádságok legédesebb és gyönyörűbb drágagyöngyei nagyon alaposan feldolgozva állanak itt mindenkinek a javára. *Általam: a Küs Kájonból való Kájoni Jánostól, a szigorúbb rendszabályok szerint élő kisebb rendből való fratertől, aki oláh, és a csíki Kolostor orgonistája.*

KÁJONI JÁNOS frater, obszerváns ferences tehát saját kezeírásának tanúsága szerint Kiskájonban született, „oláh", „v a l a c h" gyermekként.

Erdélyben a XVII. században élő „oláhok" kivétel nélkül az ortodox görögkeleti vallást követték s így a magát „o l á h"-nak író KÁJONI JÁNOSt is görögkeletinek (ortodoxnak) keresztelték. Az ortodoxia akkor még az Erdélyi Fejedelemségben nem volt államilag elismert, „befogadott" (recipiált) egyház, csupán „megtűrt" (toleratus) valláskén szerepelhetett.

A Szolnok-Doboka megyében fekvő Kiskájon az idők folyamán a Hallerek, Béldiek, majd Bethlenek jobbágy-faluja volt, ortodox román lakossággal. Az 1900. évi magyar népszámlálás a faluban 863 lelket talált, akik közül 828 román, 5 magyar és 20 német volt. Ez a népesség vallás szerint 806 görög katolikus, 1 róm. kat., 16 görögkeleti, 4 ref. és 36 zsidó lelket számlált. A falu lakói 1774-ben tértek az ortodoxiából a görög katolikus vallásra. A KÁJONIval foglalkozó irodalomban a legtöbben azt állítják, hogy KÁJONI JÁNOS a Kolozs megyei Jegenye községben született.[108] Jegenye a protestáns Kalotaszeg szélén álló egyetlen tiszta katolikus és magyar falu. A magyar népszámlálás itt 1900-ban összesen 485 lelket talált, akik közül 483 magyar, és ezek közül 469 róm kat. vallású.

KÁJONI JÁNOS a „Custodia története" című művében, amikor a Kolozsvár környéki állapotokról beszél, elmondja, „hogy a katolikus vallás csupán négy községben maradt meg: Monostoron, Bácsban, Fenesen és J e g e n y é n", s ez utóbbihoz hozzáteszi: „quae m e i n h a n c l u c e m e d i d i t"[109] – szórul-szóra fordítva: „amely engem erre a világosságra hozott". Ennek alapján tartották a KÁJONI szülőfalujának Jegenyét.

Én a latin mondat „in hanc lucem"-jét úgy értelmezem, hogy az én eredeti ortodox hitemből Jegenye hozott „e r r e a m o s t a n i v i l á g o s s á g r a" (katolikus hitre). KÁJONI családja, vagy csak ő maga valami módon az ortodox román környezetből átkerült a katolikus magyar Jegenyére. KÁJONI családja is valószínűleg katolikus vallásra tért és magyarrá vált, mert édes testvére KÁJONI Judit nemes és nemzetes Rácz Istvánhoz ment feleségül Csíkszeredába. KÁJONI nagy magyar és latin versgyűjteménye 813. lapján a következő szöveg olvasható: Siralmas versek. Midőn a' Nemes Csíkszereda Városában lakó Nemzetes Rácz István uram, lelkét az ő Teremtőjének meg atta, szomoru gyászt szerelmes házastársának hagyot, es mások szemében maganak jó emlekezésit, és kivanatos nyájasságát marasztotta, kinek hideg Tetemi a' hires Nevezetes Csíki Kalostromban nyugosznak. Die 6. Septemb. 1677

KÁJONI maga készítette el versekben sógorának halotti búcsúztatóját, melyben a rávonatkozó rész így hangzik:

1. Pater János Uram, szerelmes sogorom
   Erdélyben kitől függ ket nagy szep kalastrom,
   KAJONI JUDITTAL édes egy vagy tudom
   Tölled is azert most e'keppen bucsuzom.
2. Sokáig az Isten eltessen kivanom
   Mert jmmar szep szodot többször nem halhatom,

Istennek uttyára vittel, azt meg vallom
Kiert a' Menybeli nagy Ur megis aldgyon.

3. Szallyon rad mindenkor Istennek aldasa
Mennyei vizeknek az ő bő forrása
Lelked nedvesicse, hogy szemed meg lassa
Istennek varosat, kinek nincsen massa.

4. Meg bocsas ennekem, hogy ha mit vetettem
Mivel gyarlosaggal tellyes volt eletem
Aruasagra jutot szep Hugod előttem
Viseld gondgyát kerlek. Szomat igy vegeztem.

Jegenyéről azt is megemlítem, hogy az egész falu a jezsuiták tulajdona volt.[110] A kitűnő iskolákat tartó jezsuiták felfigyelhettek az értelmes ifjúra, a katolikus hitre térítették, és jól szervezett iskoláik valamelyikében (Kolozsvár, Gyulafehérvár) zenész emberré, orgonistává nevelték.

Az említett jezsuita iskoláknak híres egyházi kórusaik voltak; zenészeiket alkalmanként Bethlen Gábor is igénybevette.[111] Millei János jezsuita 1648–53. évi jelentésében „Az iskolákról" című fejezetben írja, hogy a tanulók jó része „korális" éneket tanul, iskolai játékok, drámák előadásában részt vesz, s hogy ezek az előadások nagyon látogatottak.[112]

A jezsuiták az erdélyi fejedelemségben az egyedül megtűrt ferences renddel állandó, szerves kapcsolatban voltak és maradtak üldöztetésük ideje alatt is. A jezsuita nevelés KÁJONI figyelmét a szerzetesi élet felé irányította. 1647-ben Csíksomlyóra ment, és belépett a ferencesek rendjébe. Egyszerű és végső fogadalmát Somlyai Miklós gvardián előtt tette le, és az ő kezéből vette át a rend ruháját.

A „híres és nagy tehetségű" ifjút beöltözését követően Brassóba küldték orgonavásárlásra, megbízták az orgona elhozásával és felállításával is; a Custodia történetének megírására utasították. Nemsokkal ezután teológiai tanulmányainak elvégzésére, és a zenei anyagban való elmélyülés céljából Nagyszombatba küldték. Ott tanulta meg az Ammerbach-féle tabulatúra írást, s ott ismerkedett meg a kor zenészeivel, pl. Szőlősy Benedekkel. Tanulmányainak befejezése után Zongot Zsigmond nagyváradi püspök és esztergomi nagyprépost 1655. szeptember 5-én szentelte pappá.[113]

A szerzetesi életre való komoly felkészülés mellett KÁJONI JÁNOS alkalmat keresett, és módot talált arra, hogy a természet világával is megismerkedjék. Megszerezte, áttanulmányozta és magával vitte Dorstenius Theodoricus: Ortus Sanitatis című, 1540-ben készült gyógyfüves könyvét.

A 150 évig fennálló erdélyi fejedelemségben a római katolikus vallás bár befogadott, a valóságban mégis üldözött vallás volt. A katolikus székelyek a fejedelemség szélére szorultak. Csupán Csík vármegye, és a Csíkkal szomszédos háromszéki-, udvarhelyi- és marostordai „Szentföldek" maradtak meg töretlenül a katolikus

vallásban. Üldözött, „választott" püspökeiket, az üldözött jezsuitákat a vallás-hűségben maradt világi papok, de főként a *ferences szerzetesek* helyettesítették.

A ferencesek jól felszerelt anyaháza Csíksomlyón volt, de Gyergyószárhegyre (Csík m.) és Mikházára (Maros-Torda m.) is építettek ferences rendházakat és templomokat. Az 1661-es török pusztítás ezt a három ferences templomot is lerombolta zárdáikkal együtt.[114] KÁJONI JÁNOS a ferencesek csíksomlyói rendházában, az „anyaházban" kezdte működését. Csíksomlyón, Szárhegyen, Mikházán szolgált felváltva, a szükségnek megfelelően egyszerű miséző barát, vagy gvardián, őr, vagy rendfőnök a Szent István custodiában, vagy éppen a szomszédos Moldva katolikus híveinek irányítója.

KÁJONI JÁNOS munkásságáról ez ideig két számottevő dolgozat készült. Az első *Ráduly Simon*, erdélyi pap tanár (akit Seprődi tévesen vél ferences szerzetesnek) 445 oldalas tanári szakdolgozata „KÁJONI JÁNOS (-GÁBOR-) működése" címen. A dolgozatot a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetem tanárvizsgáló bizottsága 477/1903 szám alatt iktatta. Ráduly munkájának zenei vonatkozásaira Széchy Károly hívta fel Seprődi János figyelmét. Seprődi János Ráduly Simon dolgozata alapján készítette el KÁJONIval kapcsolatos cikk-sorozatát.[115] Ráduly dolgozatát ő látta utoljára, azóta nyoma veszett.

A második *Jénáki Ferenc:* KÁJONI JÁNOS énekes könyve és forrásai. Kolozsvár, 1914.

KÁJONI JÁNOS MUNKÁI IDŐRENDBEN

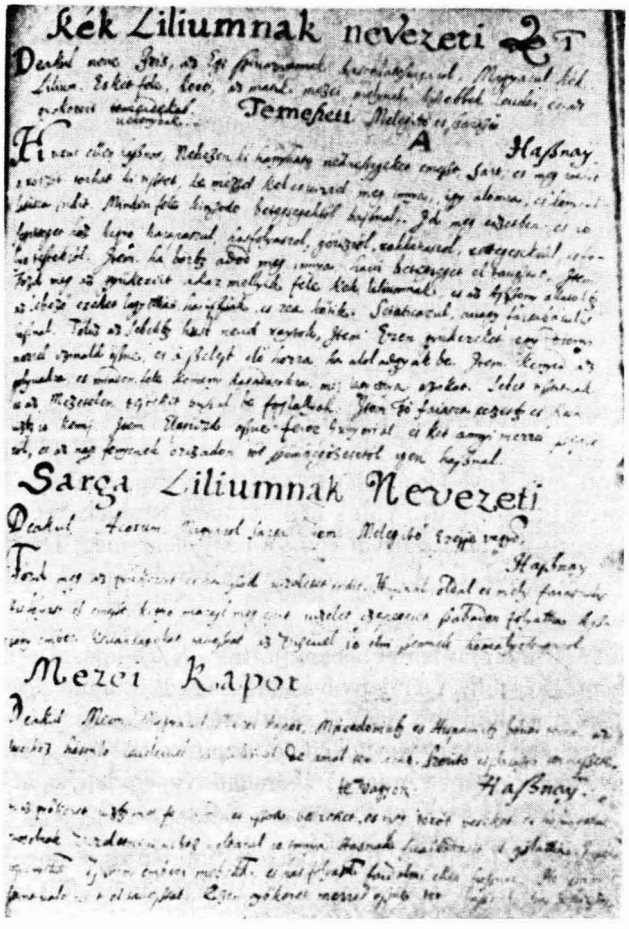
1. **Aranyos ház.** Nyomtatott mű. Egyetlen példánya sem ismeretes. Rádulytól az alábbi szöveget idézi Seprődi: „Első műve volt s nép számára írt énekeket és imákat tartalmazott. Lehet, hogy a Cantionaleval egy időben jelent meg. Hírét száz év múlva is emlegették a rendtársak, mint közönségesen ismert és használt könyvet."[116]

2. **Hortulus Devotionis. 1669.** Címlapját fentebb bemutattuk. A fotómásolat a Széchy hagyatékában levő képről készült. A címlap olvasatát már a Ráduly kézirat is tartalmazta a 413. lapon. „Az egész könyv KÁJONI sajátkezű irata keretrajzokkal, initialékkal, bezáró jelvényekkel, csak az egyik oldalon számozott 272 lappal. Az Epistola praefatoria végén 1669 évszám van írva."[117] Imakönyv, eredeti, sajátkezű írás."[118]

3. **Calendarium.** 1678. „KÁJONI (Joannes) 1678. Calendarium. In quo omnes sancti, Breviary Romani Ordinis Fratrum Minorum Regni Hungariae ac ad libitum suis locis inserti continentur F4 Joannes KAIONI. In Conventu Csikiensis 1678. 8 r.A–I–9 ív, 36 levél számozatlan. Csíki Ferences Zárda."[119]

4. **Kéziratos Calendarium.** „Kéziratos Calendarium egy 1515-ből való Párisban nyomtatott misekönyv elején. Ráduly szerint (im. 471. 1.) ezt nyomtathatta ki 1678-ban KÁJONI."[120]

5. **Magyar Herbarium.** „Magyar Herbarium. Függelékül írta egy latin nyelvű nyomtatott „Ortus Sanitatis" című növénytani munkához. Ráduly im. 419. lap. Rupp Kornél: Magyar Könyvszemle 1896. 67. lap. Széchy hagyatékában van egy fényképmásolat, mely KÁJONI kézírásában a kék- és sárga liliomról, meg a mezei kaporról szól."[121] Jenáki közli is a képet megjegyzés nélkül.[122] „Ortus Sanitatis. Venetiis 1511. A terjedelmes könyv tele van XVI. századi magyar szavakkal, melyek növények, állatok, ásványok stb. képeihez írvák. A végén ez áll: Ezt a szép magyar herbáriumot írtam volt ennek előtte tizenhét esztendővel, amint megtetszik fol. 12/c de mind eddig nem csinálhattam volt táblát neki. Most azért nagy munkával im jó táblát csináltam neki, mellyen két hétnél tovább fárottam: melyet kegyes olvasó ha jól megtekint eszébe vehet: maga is megpróbálhatná mint fogna csinálni illyen táblát és mennyi sok numerust egybe hordani csak nézni is nem könnyű dolog. Vale. Frater Joannes Kaioni, Ordinis minorum Strict. Obs. organista et organifaber et guardianus residentiae in Szarhegy Gyergyó. Anno 1674."[123] Kájoni János: „Herbáriumának" egyik lapja. Jénáki: i. m. 68–69. lapok között. A fényképmásolat szövegének olvasatát is részben közreadom: „Kék Liliumnak nevezeti. Deakul neve Iris az Egi sziuarvannak hasonlatossagarol, Magyarul kék Lilium Es két féle, kerti, az masik mezei melynek kissebbek levelei es az gyökere is vékonybak. T e m e s z e t i (!) Melegitő es szarazto. A h a s z n a y


Kék Liliumnak nevezeti
Temeſzeti
Hasznay
Sarga Liliumnak Nevezeti
Hasznay
Mezei Kapor
Hasznay

KÁJONI JÁNOS
„HERBARIUMÁNAK EGY LAPJA."

Ez urut ellen hasznos, nehezen ki hányható nedvessegeket emeszt, sárt es meg rothat s rögzöt torhat ki tisztét, de mézzel kel es vizzel meg innya, így alomra és könyhullatasra indit. Minden fele kinzodo betegségtől használ. Id meg eczetben es io segitseget hoz kigyo harapásról, hasfolyasról, görczről, rokkanasrol, rettegesekrül es folyótestekről. Item, ha borba adod meginnya havi betegseget el tavoztat. Item. Főzd meg az gyükereit akar mellyik kek liliumnak es az asszony allatokban az lebező ereket lagyettia, ha isszak es rea kötik. Sciaticorul, avagy farsaborul is hasznal. Tölcz az sebekben hust (?) nend (?) raytok. Item. Ezen gyükereket egy dionyi mezzel czinald öszve, es a szeleyt elő hozza ha alol adgyák be. Item. Kenyed az golyvakra es minden fele kemeny dagadasokra, meg lagy ittya azokat. Sebet tisztitnak, czak mezetelen testeket hussal befoglallyak. Item fő faiasra eczetben es rosavizben is kenni. Item. Elegiczd öszve feier hunyorral (?) és két annyi mézzel szeplőről es az nap fényének orczadon töt szömörgözesetől igen hasznal.

Sarga Liliumnak Nevezeti.

Deakul Acorum. Magyarul Sarga liliom. Melegítő ereje vagyon.

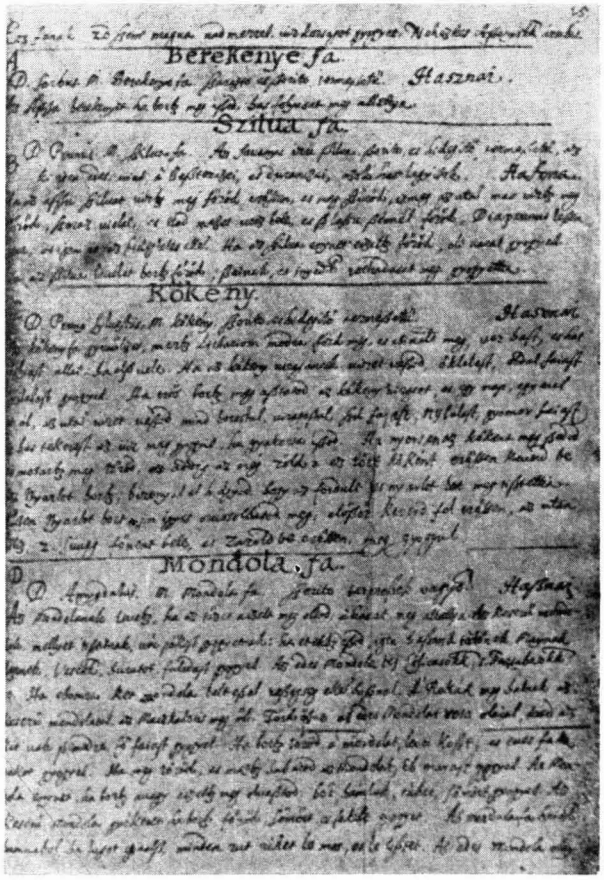
6. **Rendtartás.** „Rendtartás a kolozsvári archivumban, mely a rendi elöljárók jogairól és kötelességeiről szól. Ráduly i. m. 418. lap".[124]

7. **Nagy Magyar Herbarium. Füvészkönyv.** „Erről ma is beszélnek a rendtársak; jóllehet dr Nemes Dénes somlyai természetrajz tanár kutatásai és rendezései nyomán a könyvtárból nyomtalanul eltünt. Raduly i. m. 430. lap."[125] Kájoni János. „Füvészkönyv."

„Ez fanak 20 szem magva nadmezzel vízkorságot gyogyít. Nehezkes asszonyoknak...

Berekenye fa.

A D. sorbus. n. Berekenye fa szrazto és szorito termeszetü. Hasznai. Az asszu berekenyét ha borba meg iszod, has folyasat meg allattya



MUTATVÁNY KÁJONI „FÜVÉSZKÖNYVÉBŐL".

Szilva fa.

B. D. Prunis. n. Szilva fa. Az savanyu izü szilva szoritó és hidegitő termeszetel, az ki igen édes, mint az beszterczei es duranczai, azok has lagyitok Haszna. Ha az asszu szilvat vizbe megfőzöd erőssen, es megszüröd ismeg az után mas vizbe megfőzöd, szaraz violat(?) es nad mezet vecz bele es ezt lassu szénnél főzöd Diaprunus leszen.... es igen io az hidegleles ellen(?) Ha az szilvat egyszer eczetben főzöd de ..... az szilva levelet borban főzöd, szainak, es inyednek rothadását meg gyogyittya.

Kökény.

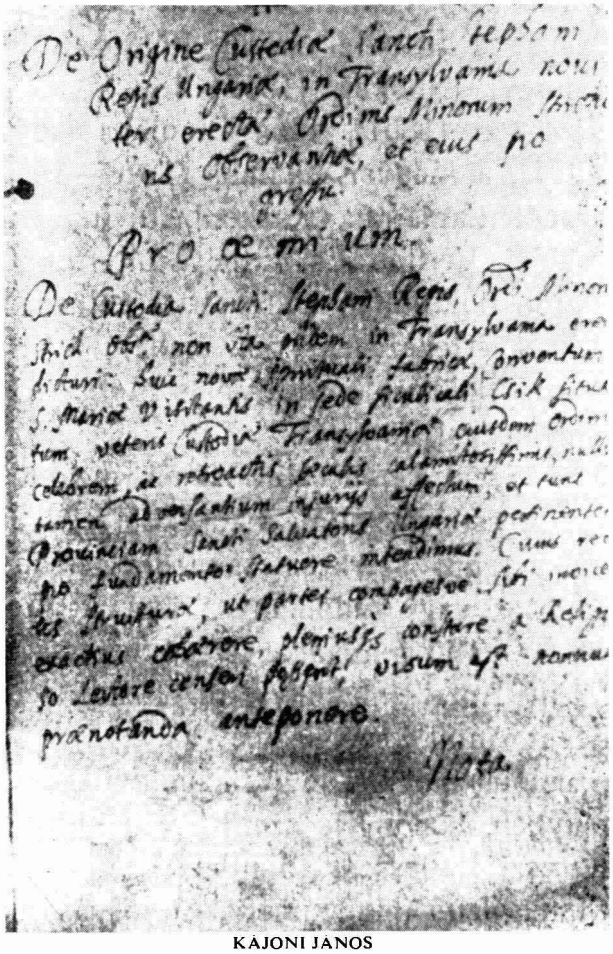
C. D. Prunus Sylvestris. N. kökény szorito és hidegitő természetü. Hasznai. A kökényfa gyümölcsét, mezben lictariom modra főzd meg, es csinald meg, ver hast es hasfolyast allat, ha elsz vele. Ha az kökeny virágnak vizet veszed, öklelést, oldal faiast nyilalast gyogyit. Ha erős borban megasztatod viragot s egy nap, egy eiel ál, az után vizet veszed mind borostul, virágostul, szek fojast, nylalat, gyomorfaiast es hastekerest az viz meggyogyit ha gyakorta iszod. Ha nyersen az kökent meg szeded es mosarban megtöröd ez addig amig zöld ez tört kőként erőssen keverd be az nyarlot (?) borban, bizonnyal elhidgyed, hogy az fordult es nyarlot bort megtisztettia. Ezen nyarlot bort im igyis oruzsolhatod meg: először keverd fel erőssen, az utan tölcz 2 süveg fövént bele es zarold be erőssen, meg gyógyul.

A közel múltban KÁJONI Herbáriumának egy 1700-ban készített másolata került elő, amint azt Miklóssy V. Vilmos muzeológus cikkéből olvassuk a Muzsika 1978. évi februári számában a 44. lapon. A másolat „gyertyán fáról szóló" cikke a következő meglepő adatsort is tartalmazza: „*En is ilyen fabul csinaltam az virginaban majd 75. tangentakot, mikor az virginat csinalo valek 1656 esztendőben, Majusban Fr Joannes Kajoni Valachus Organista Conv. Csikiensis Sacerdos*". Ez az új adat a zenész KÁJONIról eddig kialakított képet tovább szélesíti. A zongora ősét a Virginált, annak tangentáit (érintőit, billentyűit) számszerint 75-öt (öt oktáv szükségletét) a nagyon kemény gyertyánfából akkor faragta ki, amikor még virginacsináló volt... Nagy örömmel iktattam az új adatot ide mint olyant, mely teljesebbé teszi KÁJONI zenei munkásságát.

8. **Régi mód szerint való Székely ABC.** „Régi mód szerént való székely ABC, mellyel régentén a Székelyek éltek, mellyet vissza kell olvasni és írni. Fr Joannes KAIONI Scribebat 1673. KÁIONI a székely ABC-t egy hittani művébe írta bele, amely később elveszett. Raduly 432."[126]

9. **A Custodia története.** „A Custodia története 1650-1684-ig. Úgy látszik RÁDULY ismertetéséből s bő idézeteiből (RÁDULY 440. lap) hogy nemcsak szorosan vett custodiatörténet ez, amely megelégszik a napok krónikaszerű felsorolásával, hanem egyik elsőrangú forrásmű a XVII. század vallásügyi, politikai és művelődési viszonyainak a megismerésére. Inkább KÁJONI emlékiratának látszik, mint a rend történetének. A rend későbbi történeírói (UJFALVI ALBERT, GYÖRFFY PÁL, LOSTEINER) saját bevallásuk szerint alaposan használták. KÁJONI e művének kiadása mégis ajánlatos volna."[127] Kájoni eme művét „Fekete-könyv" néven ismerik. „KÁJONI történeti följegyzéseit a Fekete-könyvbe

foglalta össze. Nagy körültekintéssel megemlékezik mindenről, ami a XVII. század katolikus hitéletére Erdélyben befolyással lehetett. Nehány vonással az akkori egyházi életről olyan hű képet fest, hogy ehhez hasonlót e korból hiába keresünk. Oly közérdekű dolgok foglaltatnak benne, amelyek korának szegény vallásművelődési irodalmában forrásul szolgálhatnak. – „Fekete-könyv" nevét külső alakjáról, bekötési táblájáról kapta. És helyesen, mert ez a kézirat nemcsak a ferencrendiek erdélyi Őrségével foglalkozik kiváltképpen – bár rendi dolgokról találunk benne följegyzéseket –, de a szorosan vett történeten kívül más feljegyzésekről sem feledkezett meg, amelyeknek később hasznát lehetett venni. A „Fekete-könyv" negyedrét (20×15 cm) jó, erős papírra íródott. Anyagának elrendezése nem egységes, de nem is naplójegyzet. Teljesen történeti munkának készült. Eltekintve attól, hogy az egyes kolostorok levéltári anyaga külön kötetben volt feldolgozva, mert nehány töredéklap abból is fennmaradt, mégis a Fekete-könyvben közli a fontosabb iratokat, melyekről méltán gondolta, hogy az utókornak szüksége lehet azokra majd. – A Custodia történetét VIII. ORBÁN pápa bullája, Kongregációi határozatok., királyoknak és fejedelmeknek confraterségét megerősítő levelei., adásvételi szerződések: a mikházi-, fejéregyházi- és szárhegyi kolostoroknak tett adományozások és főkirálybírói rendeletek előzik meg a 38/a oldalig. Csak a 38/a oldalon veszi kezdetét a Custodia története: De Origine Custodiae Sancti Stephani Regis Ungariae etc.; a 38/a oldaltól a 65/b oldalig teljesen összefüggő rész. Történetét az Őrség előljáróinak felsorolásával zárván be anno 1687-tel. Sajátkezű írása itt megszakad. A 67/a–68/b



KÁJONI JÁNOS
„KUSZTÓDIA TÖRTÉNETÉNEK" CÍM: ÉS ELŐSZAVA

oldalakon a csíksomlyói kolostor történetével foglalkozik. A kolostor általános leírása. Házfőnökeinek felsorolása. A kolostor jótevőinek betűrendes sorrendben való összeállítása és végül a templomi felszerelés leltára következik az Ő főnöksége idejéből. 1683. júl. 38... a „Fekete-könyvet" kell a kor leghitelesebb történeti forrásanyagának tekintenünk."[128]

A kézirat előbbi oldalon közölt első oldalának képét Boros Fortunat. Az erd. ferencrendiek. 211. lapról vettem, melynek olvasata így kezdődik:
De Origine Custodiae Sanct. Stephani Regis Ungariae, in Transilvaniae noviter erectam Ordinis Minorum Strictoris Observantiae, et eius progressu
Proemium.
De Custodia sancti Stephani Regis, Ord. Min. Strict. Obs. non ita in Transylvania erec decturi: Sive novae sprituali fabricae, conventum S Mariae Visitantis in sede siculicali Csik situatum, veteris Custodiae Transylvaniae cuiusdem ordinis celebrem, ac retroactis saeculis calamitosissimis nullis tamen adversantium injurys affectum, et sunt Provintiam Sancti Salvatoris Ungariae pertinentem pro fundamento statuere intendimus. Cuius realis structurae, ut partes compagesque sibi inocten.

10. **Egyházi szent beszédek.** „Egyházi szent beszédek 8r. 461. levél. Kéziratban. Hiányos a sok használattól. Ráduly 377. l."[129]

A *Cantionale Catholicum 1676.* c., sorrendben most következő munkával KÁJONI műveinek utolsó darabjaként foglalkozom.

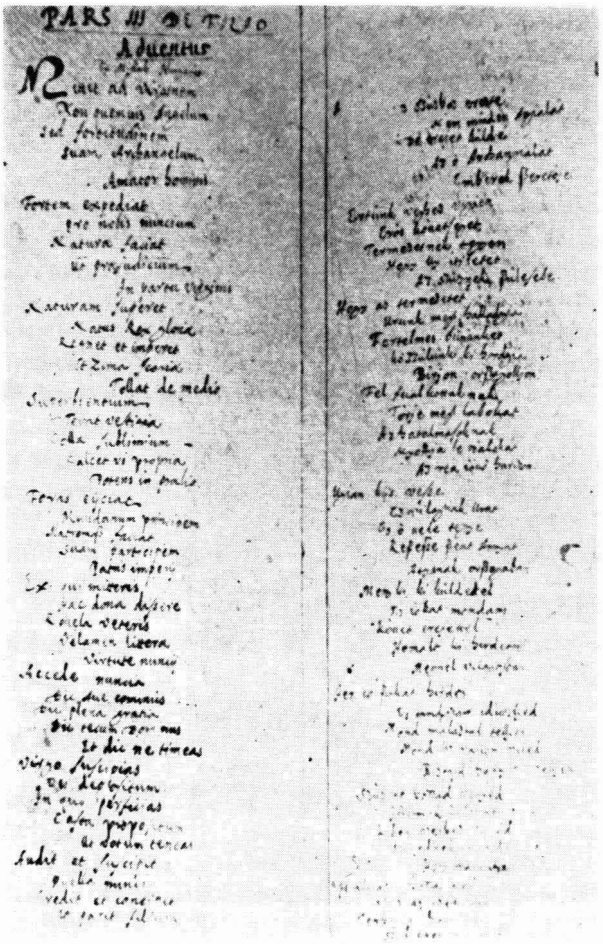
11. **Latin és magyar versgyűjtemény:** Ez a becses versgyűjtemény a csíksomlyói ferencesek könyvtárában volt. A kézirat mai lelőhelye ismeretlen. A folio alakú kéziratos könyv 1036 oldalból áll, amelyeken a kéziratos szöveg két hasábosan van írva. Elől csonka, 22 oldal hiányzik, és így a 23. lapon kezdődik. A végén 11 két hasábos oldalra terjedő tartalomjegyzék van. A tartalomjegyzék szerint *1129* latin–magyar énekszöveget tartalmazna, ha az említett hiány nem állana fenn. A két hasábos oldalak egyik felére a latin szöveget írta, a másik felét a fordítás számára hagyta. A latin himnuszokat a misekönyvekből, breviáriumokból és más himnuszgyűjteményekből jegyezte fel. Ha ezeknek jó fordítását találta valamelyik gyűjteményben, azt írta a latin szöveg mellé. A legtöbb költemény fölé KÁJONI saját kezével odaírta a forrást, ahonnan a szöveget vette, s így ez a nyom a dallamok forrásaihoz is elvezet. A szerzők között található Nyéki Vörös Mátyás, Fenesi Mihály, a források között pedig a Comico Tragoedia, „Cantiones Balassae", Thymiatate Svavissimo, Ex Antidoto Animae, Ex hortulo animae, Ex libello Pázmány Petri, Ex libro Parasceves, Ex lectulo Florido, Ex Breviario Cisterciensium, Ex Promptuario Cath. Devot. Davidis Cosneri., Ex Roseto spirituali Joanni Hanburni, Ipsa Passionis Processus ex libro Cectochoviensis, Ex Missale Hungarica, Ex antiquo Missale Olumicensi, Ex Missale Parisiensi 1515, Ex Breviario Strigoniensi, Ex Missale Strigoniensi. A párisi Missale antiquumból KÁJONI 65 latin himnuszt vett át, közöttük a magyar életre oly nagy jelentőségű „Ómagyar Máriasiralom" latin eredetijének változatát. KÁJONI gyűjteményében a „Planctus" a 881. szám alatt szerepel. Bekerül az énekeskönyvbe is, a nagycsütörtöki „Lamentatio" egyik énekeként.



KÁJONI KÉZÍRATOS
MAGYAR LATIN VERSGYŰJTEMÉNYÉNEK EGY LAPJA

A fenti fényképmásolatot P. Német Gellért: Kájoni János a régi Erdély kulturmunkása. Pásztortüz. 1926. 324. lapról vettem, melynek olvasata így kezdődik:

Comico Tragoedia I
Constans scenis quattuor silicet
De virtute et Vitio Virtus
De Divite et Lazaro Justitia
De Milite scelerato Temperantia
De Praefecto Tyranno Fortitudo
Scena prima habet Actus quinque Constantia
Personae in his quinque Actibus sunt Sq.



KÁJONI JÁNOS KÉZÍRATOS
MAGYAR-LATIN VERSGYŰJTEMÉNYÉNEK EGY LAPJA

Jénáki: Kájoni János énekeskönyve és forrásai. 42. és 43. lapok közötti mell. fényképmásolata, melynek olvasata így kezdődik:

2

Constantia
Vitium
Timiditas
Voluptas
Injustitia
Inconstantia
Virtus

3

Vitium
Virtus
Molestia
Impatientia
Ingratitudo
Ira
Crudelitas
Superbia
Fortitudo
Injustitia
Voluptas
Cupido
Ebrietas

4

Vitium
Actus primus scenae primae Personae
Virtus, Justitia, Temperantia
Fortitudo, Constantia

„PARS III. DE FOLIO

Aduentus	
St Michali Hungarice	
Mittit ad Virginem	A Szüzhöz ereszté
Non quemvis Angelum	nem minden Angialát
sed fortitudinem	De erejét küldé
suam Archangelum	Az ő Archangyalát
Amator hominis	Emberek szeretője
Fortem expediat	Ertünk véghez vigjen
pro nobis nuncium	Erős követseget
Naturae faciat	Termeszetnek tegyen
Ut praejudicium	Hogy uy itiletet
In partu Virginis	Az Szüznek szülésébe
Naturam superet	Hogy az termeszetet
Natus Rex gloriae	Urunk megh halladgia
Regnet et imperet	Fertelmes bününket
Et Zima Scoriae	Köszülünk ki hordgia
Tollat de medio	Birjon országolljon

Ebből a nagy versgyűjteményből való a „Planctus" szövege is, amit KÁJONI a Párisi Missale Antiquumból így vett át:

Planctus ante nescia
Planctu lassor anxia
Crutior dolore

Orbat orbem radio
Me Judaea Filio
Gaudio dolore (! sic!)

Fili dulcor unice
Singulare gaudium,
Matrem flentem respice,
Conferens solatium

Pectus mentem lumina
Tua torquent vulnera,
Quae Mater, quae foemina
Tam felix, tam misera.

O quam sero deditus,
Quam cito me deseris
O quam digne genitus
Quam abjecte moreris.

O quis amor corporis
Sibi fecit spolia,
O quam dulcis pignoris
Quam amara praemia.

Quod crimen, quae scelera,
Gens commisit effera
Vincla, virgas, vulnera
Sputa, spinas caetera

Nato quaeso parcite,
Matrem crucifigite,
Aut in crucis stipite,
Nos simul affigite. Amen.

Ez a Planctus a nagy versgyűjteményben 881. szám alatt szerepel. Kancionáléjában nagycsütörtökön, a délutáni lamentációban. A Planctus szövege az Ó magyar Mária siralom eredeti latin szövegének változata. Csak egyházi népénekként kerülhet be a Kancionálé énekei közé. Előkerülhet még a magyar változat is.

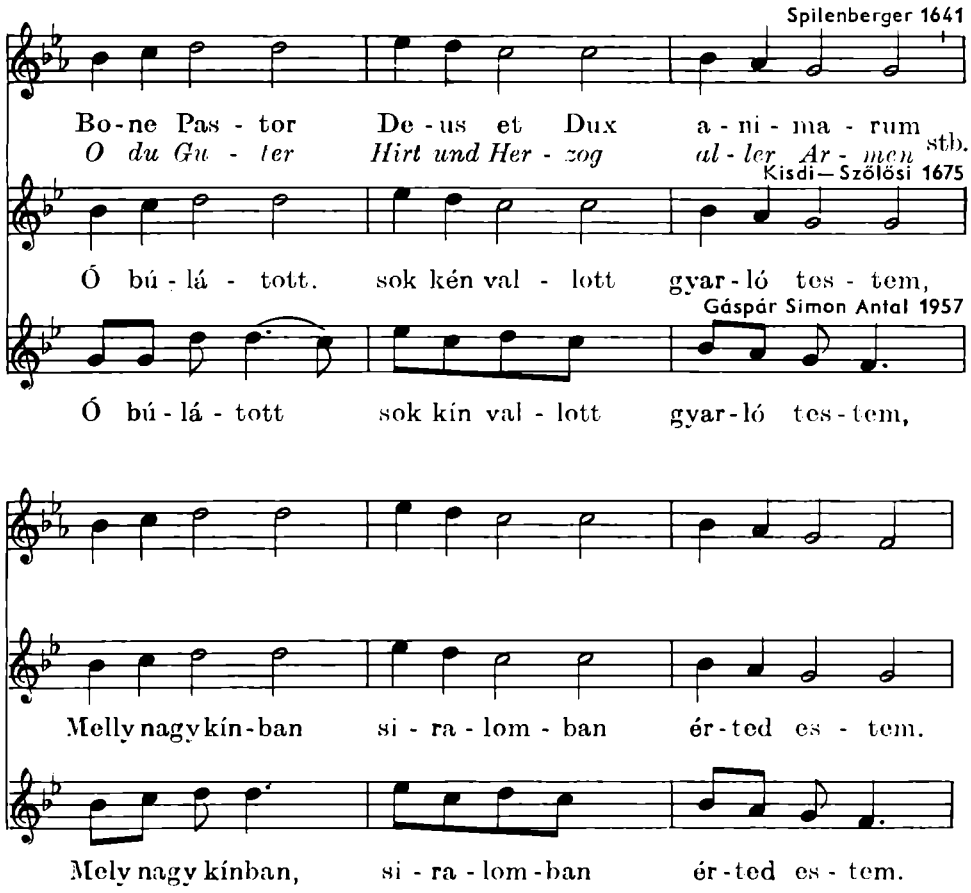
Ugyancsak ebben a gyűjteményben szerepel a Comico-Tragoedia is. A Cantionale Catholicum ebből a „Gazdag" (Dives) siralmát közli. Ezt az éneket a székely nép énekli, sőt a „Dúsgazdag" című iskoladrámát házról-házra járva meg is jeleníti. Húshagyó kedden pedig valósággal megköveteli a kántortól, hogy a mise alatt a „Dúsgazdag siralmát" elénekelje.

A „méretes", végig „ti-ti-tá-tás" ún. „jonicus minor" dallam a Cantus Catholici énekeskönyvből, annak is második kiadásából volt ismeretes.[130] Azonban már korábban is megtalálható: Spilenberger Márton Ódás könyvének német és latin szövege fölött tűnt fel először, 1641-ben.[131]

Spilenberger Márton Gölnicbányán született, és Besztercebánya városa nevelte; Ódás könyvét ezért hálából Besztercebánya városának ajánlotta.

A Cantus Cath. Spilenberger dallamát vehette át, és a dallam alá a „Dúsgazdag siralmának" szövegét írta.

A siralmat Gáspár Simon Antal, Bukovinából hazatelepített székelytől magam is feljegyeztem. Íme a három dallam összevetése:





A magyar irodalomnak kimondhatatlan kára származott abból, hogy KÁJONI latin–magyar versgyűjteményére nem figyelt fel a kutatás, és hogy kiadásra nem került.

12. **Cantus Catholici,** másik címe a kézirat végéről: **Cantionale cum cottis scriptum.** Kis folio alakú 110 levélből álló kézirat: „Scripsit fr(ater) Joannes Kájoni 1650. aug. 14. in residentia Szárhegy." Graduale féle hymnuszokkal és mise énekekkel..., a végén magyar nyelven írt utasítások az orgonisták és énekesek számára. Valami módon Csontosi Jánoshoz, a Nemzeti Múzeum könyvtári tisztviselőjéhez került, s onnan ismerte meg Dankó József, aki használta is a művet. Ráduly im. 345. lapjáról idézi Seprődi.[132]

13. **Organo Missale.** A fényképmásolatról olvasható címlap szövege: „Organo Missale. Opera ac studio Fratris Patris Joannis Kaioni Ordinis Minorum Organistae et Organifabri, Guardiani Conventûs Mikhaziensis. Anno 1667. Contenta in hoc libello, Index monstrabit." : : azaz: Organo Missale. Frater és pater

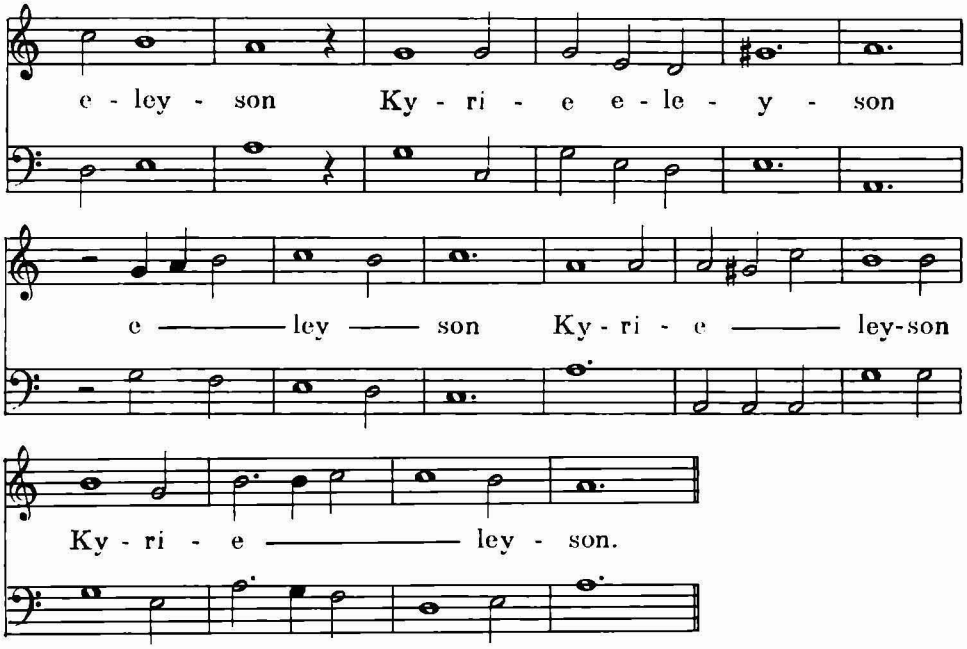


AZ ORGANO MISSALE CÍMLAPJA

Kájoni János kisebbrendű szerzetes munkája és tanulmánya, aki a mikházi kolostor gvardiánja, az 1667. évben. A könyvecske tartalmát tartalomjegyzék mutatja.

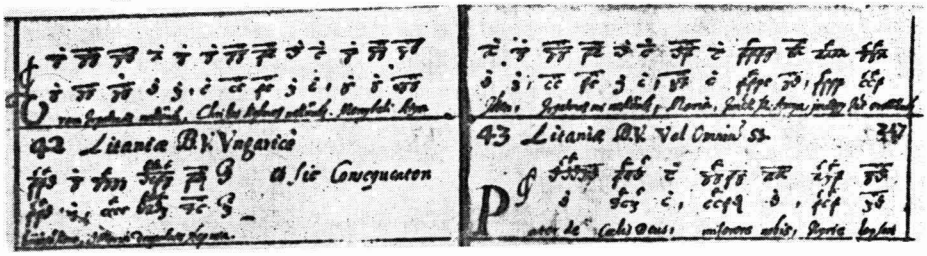
KÁJONI Organo Missalejának tartalma: misék, litániák, antifónák és néhány más szertartásos ének, mint pl. az „Asperges", „Vidi aquam" dallama, alatta basszus szólam, néha számozott. Hangjegyzése az Ammerbach féle tabulatura írás. A kézirat haránt, negyedrét alakú, és 238 számozott levelet tartalmaz. Mintegy 53 litániájának, számos miséjének címe mutatja a zenei anyag származási helyét. Nemzetközi anyag, amelyben megcsillannak a helyi szerzők és szerzemények is. Az egyik misét pl. Somlyai Miklós (Csíksomlyói házfőnök 1643-ban és 48 között, 1651–56 között és 1659–61 között) írta. A „Missa Siculorum"-ot KÁJONI JÁNOS szerezte. Íme a „Missa Siculorum" egy részletének fényképmásolata, majd annak megoldása.

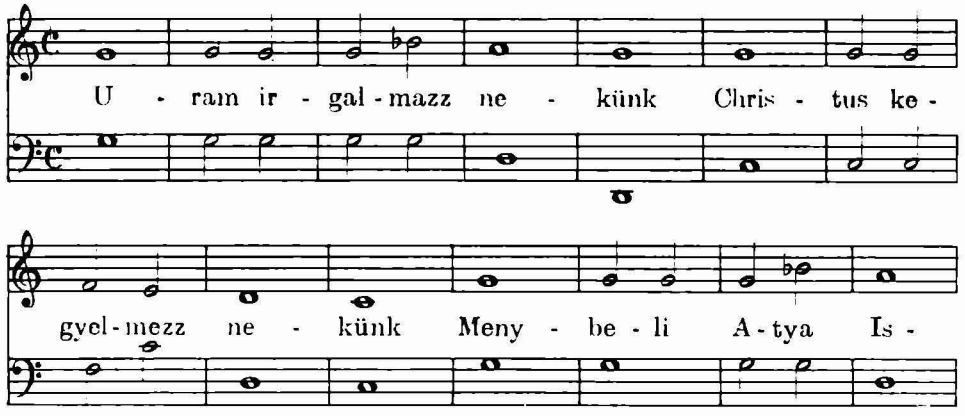


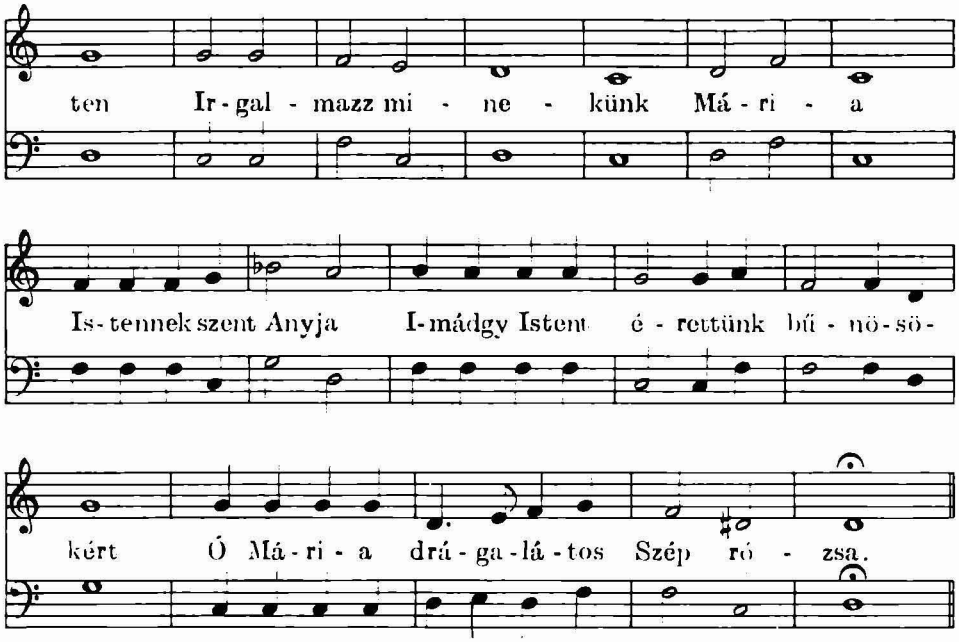


A csíksomlyói ferences zárda gvárdiánjának, Somlyai Miklósnak magyar, majd latin litániája következik az Organo Missale fotókópiájáról. Mindkettő a Somlyói Mária tiszteletére készült. Innen értesülünk arról, hogy Kájonival egy időben, s ugyanott egy másik zeneértő ember is működik Somlyai Miklós gvardián személyében.

Íme a magyar litánia:





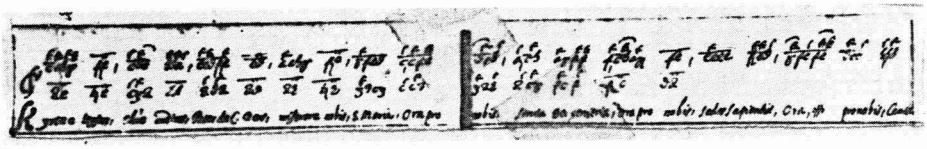


Íme Somlyai Miklós második litániája, neve feltüntetésével.



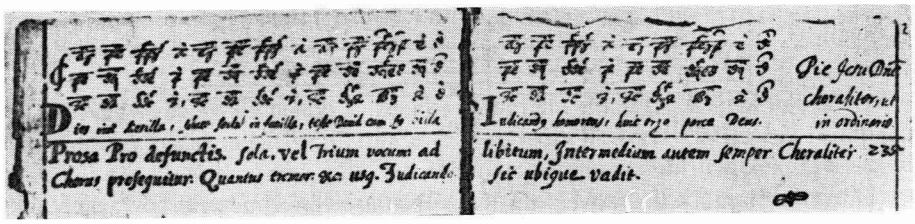
Sic consequenter usque ad Finem.

A ritmus megfigyelése céljából még egy cím nélküli litániát mutatok be az Organo Missaleból. A feljegyző, vagy szerző a második szólam, helyesebben a basszus szólam két utolsó ütemét elfelejtette bejegyezni.





KÁJONI Organo Missaléjában egyetlen háromszólamú egyházi énekfeldolgozás van, a „Dies irae". Alább az eredeti fénykép másolata, majd megoldása látható.







A három szólamú latin szöveg alá KÁJONI latin figyelmeztetést írt, melynek magyar fordítása így hangzik: Ez a halottakért való próza szóló éneklésre, vagy három szólamú kórusra van írva. Tetszés szerint! Közjátékként mindig korálisan énekeljük, a Quantus tremor-tól a Judicantiig így megy mindenütt.

Az Organo Missale 53 litániájából Bartalus 18-at közölt, és a Dies irae-t.[133] Ez utóbbiról megállapította, hogy a nép ajkán „Mikor még nőtelen voltam" szöveggel él. Az Organo Missale teljes tematikus jegyzékét Papp Géza adta közre.[134] Feltűnő, hogy a misék témáit az „Infinitae bonitatis", valamint a „Tota pulchra es Maria" kezdetű énekek adják. Az előbbi sok énekszöveg nótautalásaként szerepel, az utóbbi pedig Székelyföldön a Mária Társulatokba lépő ifjak szertartásos kezdő éneke lett.

Olmütz és Częstochowa említése Kájoni nagyszombati kapcsolataira utal.

14. **Sacri Concentus.** „Diversorum Authorum, praesertim Ludovici Viadanae. Opera ac studio R(everendi) P(atris) Fratris Joannis Kájoni, Organistae, et Organifabri. Guardiani Mikhaziensis mira svavitate, ac diligenti artificio ad Vnius Vocis Cantum reducti, atque in usum, commodumque Fratrum Organistarum Or(dinis) Minor(um) Claustri Csikiensis Custodiae S(ancti) Stephani Regis in Transylvania in hunc locum congesti. Anno 1669. 25 Marty. Contenta in hoc libello, index monstrabit." Raduly im. 350 lapjáról idézte Seprődi.[135] Magyarul: „*Egyházi Énekgyűjtemény*, melyet különféle szerzők, de főként Viadana Lajos írt, Frater Pater KÁJONI János orgonista és orgonaépítő tanulmánya és munkája, aki jelenleg Mikházi gvardián, aki nagy kedvességgel és a művészetért való lelkesedésből az énekeket egy szólamra írta és úgy tanította, vitte szokásba az erdélyi Szent István custodia ferences testvéreinek. Az anyagot ezen a helyen, Mikházán hordta egybe 1669. március 25-én. A könyvecske tartalmát tartalomjegyzék mutatja."

Fejérpataki László írja a kéziratról: „Kis 4r-kötet. Betűjelzéses kottákkal és latin szöveggel."[136]

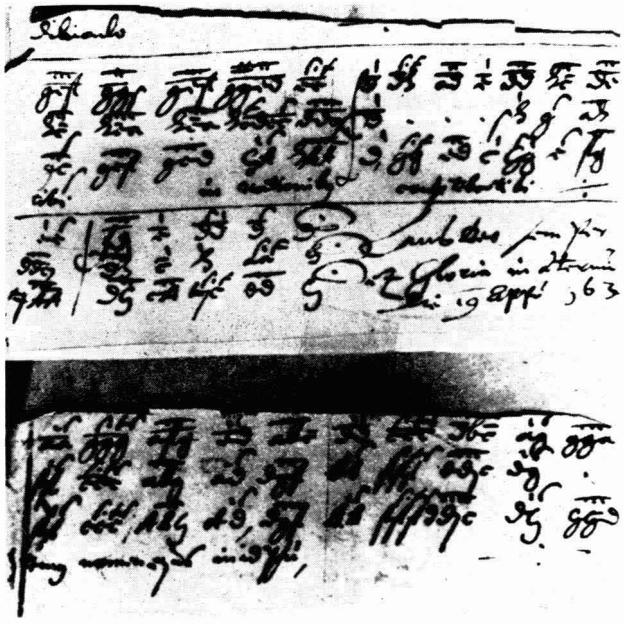
Ezeket az adatokat azzal bővíthetem ki, hogy volt a csíksomlyói ferencesek könyvtárában egy könyv, melynek címe a következő:" „Opera omnia ss. concentum I.-II.-III.-IV vocum... cum basso continuo et generali organo, adplicata novaque inventione pro omni genere et sorte cantorum et organistarum accomodato Auctore excellentissimo Musico D. N. Ludovico Viadana, Italo, huius novae

artis musicae inventore primo. Additamenta in super in basso generali, huius novae inventionis instructiosa et succinta explicatione, Latine Italice et germanice Bassus generalis. Francfurti, Anno 1626." Viadanának ez az 1-.2-.3-.4 szólamra írt énekgyűjteménye valóságos tankönyv volt. A somlyói könyvtár Viadana köteteit KÁJONI igen sokszor átlapozta és teleírta széljegyzetekkel. Magam is átlapoztam mind a négy kötetet. Szándékomat, hogy az egész művet lefényképeztetem, nem vihettem keresztül.

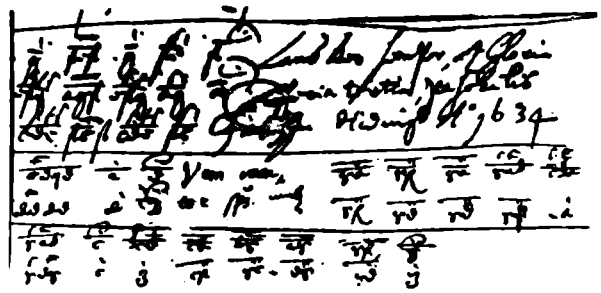
15. **Nagy zenegyűjtemény**, a zeneirodalomban inkább **„Kájoni-kódex"** néven ismerik. „A kódex negyedrétű, rendes írópapirosra írt kötet. Szélessége 16-, magassága 20 cm. Sarkán ócska bőr, két tábláján pergamen boríték, tele Gergely féle hangjegyekkel. Egykorú levélszámozás szerint 212 beírt levél, de a hiányok miatt csak 211 levelet számolhatunk. A romlott címlap épen maradt és betűroncsaiból a következő szöveget kapjuk:...iko -Act- 17. die Marty Obla... atri Patri Joanni Kájoni Organistae Claustri Csikiensis. Incipiuntur scribendi. In gloriam dej. Trin. die 8 April. Ebből csak ennyit lehet kivenni, hogy a kódexet valaki Kájoninak ajándékozta..."[137] A kódex legnagyobb részét két kéz írja. Egy S. M. (Seregély Mátyás), aki elkezdi írni a kéziratot már 1634-ben (amikor Kájoni még alig öt éves), majd 1652-ben S. M. Kájoninak ajándékozza, aki akkor már orgonista és orgonaépítő. Kájoni az elkezdett munkát tovább folytatja, a kéziratot rendbehozza és végig írja az üres helyeket. Íme a kódex írását elkezdő Seregély Mátyásnak az első datált bejegyzése a kódexben:

Az eredeti laptöredéket én kaptam Dománffy Pétertől, aki a csíksomlyói tanítóképző zenetanára volt. Dománffy a becses laptöredéket nekem ajándékozta, én pedig a Magyar Tudományos Akadémia irattárába helyeztem el. A töredék évszámos adata: „Laus Deo semper et Gloria in aeternum. Die 19 appri(lis) 1634" azaz Dicséret Istennek mindig és örökkévaló dicsőség. 1634. április 19.

A kódex másik évszámos adata, ahol a kódexkezdő keltezési helyeként Hidvéget jelöli meg. Ugyanaz a kéz, mint az első évszámos adat írójának keze.



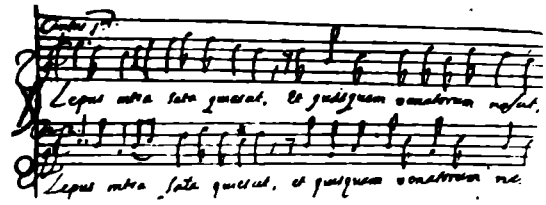
A KÁJONI KÓDEX LEGELSŐ ADATOS LAPJA



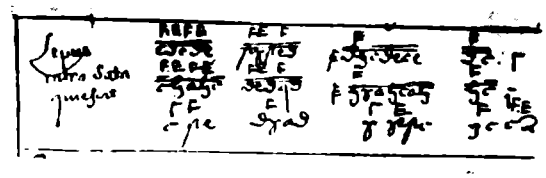
SEREGÉLY ÉS KÁJONI ÍRÁSA EGY LAPON. ÉVSZÁM.

Íme a vonatkozó fényképmásolat:
Itt, a keltezési helyet és évszámos adatot feltüntető kódexlapon az új tulajdonos és a kódexet végigíró KÁJONI János írása is feltűnik. Hidvég a Kolozsmonostorról kijáró jezsuitáknak volt átmeneti tartózkodási helyük. A kódex 33/b lapján az itt már két alkalommal látott kéz azt írja: „accepi a Valentino" azaz „Bálinttól kaptam". Ez a Valentinus egy Tasnádi Bálint nevű jezsuita, aki a könyvet, az elkezdett kéziratot M. S.-nek Seregély Mátyás jezsuitának adja, emez pedig 1652-ben számos tabulaturás bejegyzéssel a kéziratot KÁJONI JÁNOSNAK adta. A rongált címlapon szereplő „iko" szó őrizheti annak a Mikó István jezsuitának nevét, aki már 1652-ben kiment az országból az akkor lefolyt jezsuita per következményeként.[138]

A KÁJONI Kódex 157/b lapján a „Lepus intra sata quiescit" = „A nyúl a vetemények között pihen" kezdetű ének tabulatura írással van feljegyezve. Ugyanazt a dallamot KÁJONI a 126/b lapon öt vonalos vonalrendszeren modern kottaírással is feljegyzi: – A tabulatúra írás a zenei hangokat nem vonalrendszerre írja, hanem az ABC hét első betűjével: a, b, c, d, e, f, g-vel jelöli. Ezek a törzshangok csak felfelé emelhetők egy fél hanggal. A felemelés jele az illető betűhöz ragasztott hosszú vonás. Nagy betűkkel a nagy-, kis betűkkel a kisnyolcadot jelöli. A kis betű fölött vízszintes vonal az egy vonalos-, két vízszintes vonal a két vonalos oktávot jelenti. A nagy betű alá húzott egy vízszintes vonal a kontra-, két vízszintes vonal a subkontra oktávot jelenti. Az egy ütembe tartozó betűket egy csoportba írja. A szólamokat egymás alá. A hosszúságot a betű fölötti függőleges vonal jelenti. Az egy függőleges egész értéket, a függőlegesre húzott szár fél értéket, két szár negyed értéket, három szár nyolcad értéket jelent. A pontot a mai értelemben használja.



A KÁJONI KÓDEX 157/b LAPJA



A KÁJONI KÓDEX 126/b lapja

A KÁJONI kódex fontos magyar táncdallamokat is feljegyez, sőt „két oláh tánc" és „két cigány tánc" is szerepel benne. A kódex tartalmaz még nehány Chorea-t is. A kódex-

ben levő nehány egyházi népéneket és a „Patrem"-ek sorát a KÁJONI énekeskönyvében, helyükön közlöm a későbbiekben. Mindezekből láthattuk, hogy a KÁJONI kódex az egyik legfontosabb kéziratunk a XVII. századból.

16. **Antiphonarium Romanum."** De Tempore. Anno Domini: MDCXXXXIX. Ad usum ecclesiae Romanae cum Cantu Gregoriano. Rádulynál is, a Széchy jegyzetei között is a KÁJONI műveként szerepel, bár csak egyes leírások vannak tőle, egyébként másnak a gyűjteménye. Conventus Szarhegyiensis". Seprődi nem tartja a KÁJONI kéziratának.[139] A Római Egyház számára készült Antifonale. 1649-ből. A szárhegyi rendház tulajdona volt.

17. **Töredék.** „Egy 1680-ban írt hangjegyes mű végét tartalmazza. Ráduly említi im. 355. lapján."[140]

18. **Hymnarium.** „Terjedelmes gyűjtemény volt. Voltak benne magyar vonatkozások is de újabban nyomaveszett. Ráduly im. 355 lapján említi."[141]

19. **Cantionale.** Ezt Kozma Döme dézsi házfőnök az 1860-as években Fogarasban Reményi Ede, híres hegedűművésznek adta oda. Ráduly im. 355. lapján említi.[142]

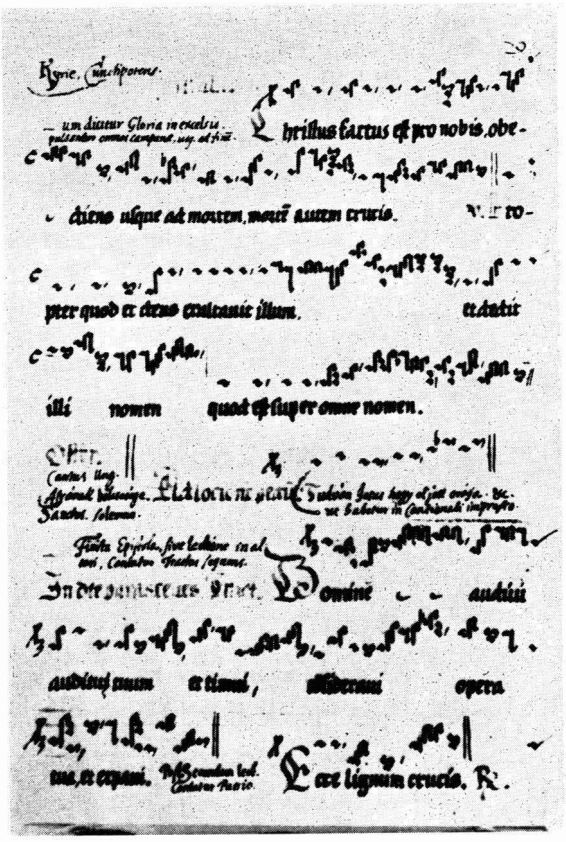
20. **Kéziratos hangjegyes művei** volnának még a fogarasi-, vajdahunyadi- és a medgyesi zárdákban is Ráduly im. 355. lapja szerint.[143]

21. **Latin Mise-énekeskönyv.** „Csak az első 55 lapot írta KÁJONI, a többi üresen maradt lapra később mások tettek bejegyzéseket és pótlásokat. KÁJONI bejegyzése 1681-ből való. Ráduly im. 357 lap".[144] Ez a „Latin mise-énekeskönyv", melyről Seprődi Ráduly útján értesült a Magyar Tudományos Akadémia kézirattárában található. Jelzete K 786. „A kódex fekete bőrbe kötött, most kopottas 298 × × 210 mm. nagyságú, 168 oldalas, papírra írt munka. A kézirat KÁJONI csíksomlyói házfőnöksége idejében keletkezett, amint azt a 14. lapon levő sajátkezű bejegyzése igazolja: Fr(ater) Joannes Kájoni scribebat Guard) (ianus) Convent(ui) Csikiens(is) 1681. A kódex négy kéz írása. Az első három oldalon KÁJONI kurzív kézírásával és négy sorra írt sajátos hangjegyeivel egy ma már nem használatos Immaculata Conceptio-zsolozsma antifonáit találjuk, a hozzájuk tartozó zsoltárrészletekkel. A 3. oldalon az antifonák fölötti kétsoros, ugyancsak KÁJONI kezétől eredő Kyrie duplex maius van tabulatúra írással, de csupán a kezdősor. Ez a Kyrie ebben a formában teljes egészében megtalálható KÁJONI Organo Missalejában. Íme a kézirat datált és aláírt lapja. (Lásd a fényképmásolatot!)

A kézirat következő lapját kivágták. Utána következik 55 oldal a KÁJONI saját lapszámozásával, hiány nélkül. Ez a rész az egyházi év ünnepeinek Propriumait tartalmazza advent első vasárnapjától a pünkösd utáni ötödik vasárnapi Introitusig... Gregorián miseének gyűjtemény. Az írás gótikus, mintha a XV. századi írás minta pontos másolatául készült volna. Közben KÁJONI sokszor sajátkezű, magyarnyelvű bejegyzésekkel utal az akkori ottani gyakorlatra. Íme a kéz-



A „LATIN MISE-ÉNEKKÖNYV" DATÁLT ÉS ALÁÍRT LAPJA



A „LATIN MISE-ÉNEKKÖNYV" LAPJA KOTTÁS MAGYAR ÉNEKKEZDETTEL

irat egy lapja kottás magyar egyházi ének kezdettel: Nagybőjt I. vasárnapjának Tractusa után az Offertorium helyére ezt az utalást teszi: Cantus ungaricos quadragesimales. Ez annak a bizonyítéka, hogy a XVII. században a latinnyelvű misék keretében magyar nyelvű énekek is helyet kaptak. A magyar énekeket a nagybőjt minden napján megemlíti. Nagypénteken, az Ecce lignum Crucis dallama után...: Én nemzetem... következzék! Az 55. oldalon megszűnik KÁJONI kezeírása.[145] A datálásból, aláírásból, a kézirat anyagából azt látom, hogy a Forrai Magdolna által ismertetetett, „Ismeretlen KÁJONI kézirat" címen írt közlemény a Ráduly által ismertetett „Latin Mise-énekeskönyv"-vel azonos. Rendkívül fontos viszont, hogy az elveszettnek hitt KÁJONI kézirat a Magyar Tudományos Akadémia kézirattárában van.

22. **Antiphonae de Sanctis Ordinis Minorum.** Opera, labore ac industria Patris Fratris Joannis KÁJONI, Ordinis Minor(um) Organistae, et organifabri ac

Guardiani Residentiae in Szárhegy. Anno 1670. Scribebat O(mnia) A(d) M(aiorem) D(ei) G(loriam). Rádulynál a 253. lapon úgy szerepel, mint az Antiphonarium Romanum IV. része.[146]

23. **A Csíkcsobotfalvi Kájoni Kézirat**

A kéziratot a 20-as évek végén találtam. Kisdi-Szőlősy Cantus Catholici 1651 c. könyvével egybekötve, elől-hátul csonkán került elő Csíkcsobotfalváról; Petres András asztalos tulajdona volt. A kéziratot, amely 12 dallamot is tartalmazott, közel egyidősnek láttam a nyomtatvánnyal; egész anyaga pedig KÁJONI Cantionale Catholicumának megfelelő darabjaival vágott egybe. A kézírás írásszöge egyezett a Kájoniéval, ha a betűk formái eltértek is. A kézirat írójának KÁJONIt tartom. Ebben egyetértett velem a csíksomlyói zárda akkori gvardiánja, Bíró Benedek, majd Szabolcsi Bence is. A kéziratot, amelyet írójáról és lelőhelyéről neveztem el, bemutattam Kodály Zoltánnak és Lajtha Lászlónak, majd írásban ismertettem.[147] Jelenleg az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárának birtokában van.[148]

MŰKÖDÉSE, ÉLETÚTJA

KÁJONI aláírásaiban gyakran szerepel az „organista et organifaber" szópár, ami orgonista és orgonaépítőt jelent. Hogy mindkét tevékenységet már ifjúkorától értette és gyakorolta, az saját kezével írt feljegyzéséből tűnik ki, melyet Orbán Balázs 1869-ben közölt,[149] én pedig 1930-ban, az orgona oldalára függesztve saját szememmel láttam, és olvastam. Íme a feljegyzés szószerinti szövege:

„Anno 1650 die 15 Aug.(ustus) ezt az orgonát a Bold.(ogságos) sz.(üz) Maria templomának ékességére, a csíki klastromban a Felséges Istennek tiszteletére vette örök emlékezetre méltó Tiszt.(elendő) P(ate)r Miklos Somlyai Gvardgyán ejusdem con(ven)tus et pater Cazimírus Domokos Czyk Pro(vinci)alis Patres et fundatores basisq(ue) custodiae S(ancti) Stephani Regis in Transilvania. Istenben elnyugodott Tekintetes és nagyságos Haller Istvánné idehagyott alamizsnájából Ezer ötven magyar forinton eperjesi orgona tsinálotol Jánostól, melyet Brassoba a prazmári szászok számára tsinált volt; de megdrágálván belé hadtak, mi megvettük. Hozták ki két szekeren pro H(ungarico) Fl(orino) 10; de hogy Istennek reánk bocsájtott ostorából anno Domini 1661. 21. oct(ober) in festa S. Ursulae a pogányság az egész Csíkot elrabolta, elégette (akkor P. Miklost Somlyait két fraterrel levágták P. Petrus Pálfalvát elégették, 4 fratert elraboltak, noha azokat Isten megszabaditotta) akkor az orgona is mind elégett volt, de mivel hogy az Isten engemet ingyen való irgalmasságából megtartott, minthogy az elalkuvásban, megvételében és kihozásában jelen lévén eszköz voltam és sokat fáradtam im megint anno 1664 esztendőben a romlás után pro gloria Dei *megtsináltam ujolag helyben állítottam, felépítettem megcorrigáltam.* Azomban a R.(everendus) P.(ater) Casimirus Domokos a klastromot éppen csak nem mind fundamentumából megépitette, megboltatta, megfedte, oltárokkal a templomot felékesitette, a mint a tornyon lévő levelekből kitetszik, annak felette *új positivumot Mikhazi* és Gyergyai klastromba tsinaltam és

Udvarhelyre PP.(atris) Jesuitis, et alia multa instrumenta etc. et Fratres Stef(anus) Alfalvi et Nicol.(aus) Ferenczi Clericos megis tanitottam Mikházi qvárdjánsagomban annak nyomására. Scriptum anno 1664 Fr. Joannes Kájoni valachus, Dissinátor Actualis, concionator, confesarius, organista, organi faber p.(rezen)t. Qvárdjánus Szárhegy."

A feljegyzésből kitűnik, hogy Kájoni már 1647-ben, középiskolái elvégzése után komoly szakembernek számít, akit a rendi vezetők az orgonavásárlás felelősségteljes feladatával bíznak meg.

S még csak ez után megy 1652–55 között Nagyszombatba, ahol teológiai tanulmányait végzi, tovább bővíti zenei ismereteit és más tudományágakkal is foglalkozik. Az egyházi ének hivatalos dallamvilágának, a gregoriánnak megismerése mellett az anyanyelven való éneklés hazai kezdetei is foglalkoztatják. Megkeresi, és összegyűjti a nyomtatásban megjelent énekeket, az olyan imádságos és prédikációs könyveket, amelyekben énekek is vannak. (Telegdi Miklós, Nyéki Vörös Mátyás, Vásárhelyi Gergely, Kopcsányi Márton, Pázmány Péter, Hajnal Mátyás). Majd a hangjegyekkel megjelent Kisdi Benedek–Szőlősy Benedek Cantus Catholicije kelti fel érdeklődését, és érleli meg benne hasonló könyv életrehívásának szándékát.

KÁJONI számára Nagyszombat egyeteme volt az a hely, amelynek könyvtáraiban korszerű forrásanyaghoz jutott. Lehetősége volt beszerezni a kor egyházi és világi zenéjét, kapcsolatba került a testvér jezsuita egyetemek (Graz, Bécs, Olmütz) képviselőivel, s mindazokkal az egyházi és világi személyekkel, akik az egyetemi várost a három részre szakadt országból, a Felvidékről, Dunántúlról és Erdélyből felkeresték. A kéziratainban előforduló zeneszerző – nevek a zene világában való tájékozottságát, és érdeklődésének irányát mutatják.[150]

Az 1655-ben pappá szentelt ifjú szerzetes több tudományág ismeretében, szellemileg felkészülten és könyvekkel ellátva került első működési helyére, Csíksomlyóra, a már ismerős anyaházba. Csíksomlyón, a Hunyadi János óta álló és működő kolostorban szerény könyvtárat is talált, amelyben együtt volt az addig megjelent egyházi könyvek és kéziratok sora. Jellemzésül álljon itt néhány adat: a könyvtárnak 142 incunabuluma volt, mind latin nyelvű. De ott voltak a régi ferencesek híres könyvei is, így Temesvári Pelbárt „Opus sermonum Pomerii de tempore et de Sanctis" három példányban, több mint tíz latin biblia, régi missalék. Fejérpataki László 161 régi könyv címét jegyezte fel.[151] Az 1511-ből való, Velencében megjelent Ortus Sanitatis-ba KÁJONI a növények és állatok ábrázolásához magyar szavakat írt, lapokat kötött hozzá, és abba írta az 5. szám alatt ismertetett művét. Ludovico Viadana: Sacri Concentus c. művét vagy Nagyszombatból hozta magával, vagy már a könyvtárban találta, de használta, mert a könyv margóit jegyzetekkel írta tele, és ugyanazon a címen kéziratot is készített. KÁJONI JÁNOS szerzetesi működésének kezdő éveiben a Custodia vezetésében Mikházára került bolgár ferences szerzetesek és a somlyói anyaházban működő ferences vezetők között tulajdonjogi vita támadt, melynek szálai Rómáig értek. A Gyulafehérvárt működő néhány katolikus vezető főúr segítségével a harc a somlyóiak javára dőlt el. A Mikházán zajlott vita egyik szemtanúja KÁJONI volt. Ezekben az években történt a már említett lengyelországi csatavesztés, és török pusztítás,

amely felperzselte a Székelyföldet templomaival, kolostoraival együtt, s amelynek SOMLYAI Miklós is áldozatául esett.

A megsemmisített templomok és rendházak újraépítése céljából Domokos Kázmér országos gyűjtőútra indult. Az építkezésekhez csaknem egész Erdély és Felsőmagyarország hozzájárult. Néhány név az adakozók közül: Apor Lázár és felesége Imets Judit, Apor István, Spinola kardinális, Domokos Tamás, Mikes Kelemen, Petki Farkas, és sokan mások. Mint KÁJONI már idézett feljegyzéséből olvasható, Domokos Kázmér a kegytemplomot csaknem fundamentumából megépítette, megboltatta, megfedte, oltárokkal felékesítette. KÁJONI pedig ebbe az újjá épített templomba, valamint a szárhegyi templomba és az udvarhelyi jezsuiták templomába orgonákat állított, javított, sőt mikházi gvárdiánságában Alfalvi Istvánt és Ferenczi Miklós klerikusokat „annak nyomására is megtanította".

Mikházán 1663, 1666 és 1668-ban házfőnök. Ez idő alatt lebontotta a vesszőből és vályogból épített rendházat, és kőből, téglából újraépítette. 1667-ben írta az Organo Missalét.

Gyergyószárhegyen 1669–75 között tevékenykedett. Itt írja Hortulus Devotionis és Sacri Concentus c. műveit 1669-ben; nagyban készül énekeskönyve megírására: a „Patremeket" és miserészeket itt fordítja magyarra 1671-ben; 1673-ban írja meg hittani művét, amelyben a székely ABC-t a betűk rendjében és alkalmazásban ismerteti; ugyanez évben festi meg önarcképét, amelyet Simon Jukundián talált meg, és közölt.

1671-ben történt, hogy Czeglédi István kassai protestáns prédikátort azzal a hamis váddal, hogy Erdélyben Apafinál járt volna protestáns rendek számára hadisegélyt kérni, elfogták és bebörtönözték. Apafi fejedelem 1671. ápr. 7-én hívatta Domokos Kázmér erdélyi püspököt, és arra kérte, hogy tartson gyűlést a ferencesekkel, és a gyűlésen tiltakozzanak Czeglédi István bebörtönzése ellen, KÁJONI JÁNOSt pedig küldje el Czeglédi kiszabadítására. KÁJONI személyesen ment el a legmagasabb fórumokig, de közbenjárása nem járt sikerrel. Nagyszombatban való megfordulása viszont fontos volt nyomdaalapítási terve keresztülvitelében.

KÁJONI lázas tevékenységének fő gondja az énekeskönyv kiadása volt. A megvalósításon töprengve látta, hogy terve nyomda nélkül nem valósulhat meg. Legsürgősebb és legfontosabb feladat tehát egy nyomda felállítása. Ennek menetét „Az Őrség eredete" c. kéziratában így jegyezte fel: „P. Joannes Kajoni szerzette a Typographiat pro necessitate Missionis Apostolicae, et Catholicorum huic regni, (az apostoli szentszék és e birodalom katolikusainak szükségére), melynek szerzésében se Csik, se Mikházi kalastrom egy pénzt sem adott, ha nem kézi munkájával szerzette az árát cum omnibus requisitis et pertinetiis suis." (mindenféle összetevőjével és járulékaival együtt.) Korniss Gáspár és Haller Jánosné 100 forintot, Banffy Kristofné pedig 10 ft. A könyvnyomtatásban segítségére volt Kassai András testvér és könyvkötőt Róma engedélyével a mariana rendtartományból kapott,...".[152]

Ennek a nyomdának körülményeiről egy római irat is tájékoztat: „Feria 2-a. die 22 Julii 1676, Sacrae Indicis Congregationis decreto licet Patri fratri Joanni Caioni Ordinis Minorum Strictioris Observantiae typis excudere Donatum de primi rudimentis gramatice, Emanuelis Alvari grammaticam, Librum Abbaci et epistolas

familiares Ciceronis. In quorum fidem etc. Romae, in Palatio Apostolico Quirinali, die et Anno supradicto Jacobus Ricius Ord. Pred. Sac. Congr. Secret." azaz 1676 június 22-én a szent Kongregáció javaslatára határozatot adunk Pater frater KÁJONI János szigorúbb szabályok szerint élő ferencesnek egy nyomda felállítására, amelyben a kis iskolák nyelvtanát: Alvari gramatikáját, Abbacus könyvét és Cicero családi levelezését nyomhatják. Roma, fenti dátum.[153]

Erről a nyomdáról van még egy latinnyelvű megemlékezés, amelynek fordítását itt közlöm: „Erdélyben a szigorúbb rendtartás szerint élő ferencesek az Apostoli Szentszék kegyességéből egy *nyomdácskát* (Typographiolat) alapítottak három betűtípussal: Media, Cicero és Garmand a Csíki Kolostorban KÁJONI János Nagy Kájonból (!) a nyomda első mozgatója és alapítója. A nyomda második embere Kassai András Magyarországról, 3. Balog Leó Csíktaplocáról, 4. Dobos Miklós Csíkszenttamásról, 5. Ambrus Paschalis Nagykászonból."[154]

KÁJONI 1676-ban Torma István főispán költségén adta ki énekeskönyvét, s ebben az évben jelent meg az „Aranyos ház" c. imádságokat és énekeket tartalmazó könyve is.

1677. szeptember 5-én Domokos Kázmér Erdély püspöke, a ferencesek nagyérdemű vezető személyisége, KÁJONI János nevelő, gondozója, majd főnöke eltávozott az élők sorából. Halála az erdélyi ferences életben fontos változásokat okozott, amelyekről KÁJONI János Rómába a Propagandához küldött leveléből értesülünk. A Propaganda levéltárában őrzött latinnyelvű levél fényképmásolata birtokomban van.

EMINENTISSIME DOMINE DOMINE AC PATRONE GRATIOSISSIME

His meis sat tristem Suae Eminentissimae Dominationi sisto nuntium, scilicet: mortem sanctam nostri Reverendissimi Patris Casimiri Damokos Vicarii Generalis Transylvaniae, qui obiit 5. Sepetmb. anni praeteriti 1677. et 12. die eiusdem mensis in Conventu fratrum Cik sepultus, averto ex litteris suis nondum recepisse meas, quas Suae Eminentissimo Dominationi transmiseram adhuc praeterito anno, super morte Patris Casimiri pie defuncti. Ego autem 22. Febr. anni praesentis recepi bullam Suae Sanctitatis, et Decretum Sacrae Congregationis de Vicariatu Apostolicu in Transylvania, simul cum litteris Suae Eminentissimae Dominationis et Sacrae Congregationis, quas nostro Reverendissimo pie defuncto transmiserant, unde intelligo Sacrae Congregationis ordinationem, quod sanctissimo Domino nostro annuente me Vicarium Apostolicum Transylvaniae, et Patrem Stephenum Taploczai Vicarium Apostolicum in Episcopatu Moldaviae, constituerit, Suae Sanctitati, et Sacrae Congregetioni et Suae Eminentissimae Dominationi, totus prostratus sumillimas ago gratias, quod meam parvitatem promoverit, et quod Sacram Congregationem commendaverit donec vixero non obliviscar in meis indignis precibus, litteras pro confirmatione Vicarii, a nostro Celsissimo Principe necdum recepi, quia Domini Catholici distulerunt ad futura Comitia Generalia regni, in proximo mense Maii celebranda, tunc quid futurum sit, non scio, quia clerus est totus contrarius, ut ex ordine fratrum minorum habeant vicarium, ego totus

Eminentiss. Domine D. ac Pñe. gratiosissime

II

30

His mais sat tristem suæ Eminentiæ. Domino Sisto nostrum. scilicet. mortem
Patrem nostri Patris Casimiri Damokos Vicarij Generalis Transylvaniæ,
qui obijt 5. Septemb. anni præteriti 1677. et 12. die eiusdem mensis
in Conventu Cibinij sepultus, adverto ex litteris suis nondum recepisse
meas. quas suæ Emin. Dñni transmiseram adhuc præterito anno, su-
per morte Patris Casimiri piè defuncti. Ego autem 22. Febr. anni
præsentis recepi Bullam suæ Sanctitatis, et Decretum Sacræ Congis de
Vicariatu Apostolico in Transylvania simul cum litteris suæ Emin. Dñis
et Sacræ Congis, quas mo Revdus. piè defuncto transmiserant, unde intellexi
Sacræ Congis ordinationem, quod S. D. nostro annuente me Vicarium Apostoli-
cum Transylvaniæ, et Patrem Stephanum Taploczai Vicarium Apostoli-
cum Episcopatus Moldaviæ, constituerit suæ Sanctitas, et Sacræ Congis et
suæ Eminæ. Dñnis, totus prostratus Sumillimas ago gratias, quod meam
parvitatem, ac imbecillitatem promoverit. et apud Sacram Congem. commen-
dare voluerit donec vivero non obliviscar in meis indignis precibus, litteras pro
confirmatione Vicarij, à nostro Celsissimo Principe nondum recepi, quia
Domini Catholici distulerunt ad futura Comitia Generalia regni, in proximo
mense Maij celebranda, tunc quid futurum sit non sio, quia Clerus est
totus contrarius, ut ex ordine fratrum minor. habeant Vicarium. ego totus
allaborabo, ut intentioni et imperio Sacræ Congis satisfaciam, ac proinde
suam Emam. D. Similiter rogo, litteris suis commendare me velit. si ita
videtur et Statui Catholico. ut assistant, protegant, et ipsi Clero, ut se
ordinationi Sacræ Congis et suæ Sanctitatis accomodare velint. Pecuniam
pro magistro Scholæ nondum recepi, quam primum recipiam, fidelim significato.
similiter nec experiar, Sacræ Congis à Dño Capitaneo Francisco Biale. Sup
hoc autem expecto resolutionem suæ Emæ. Dñis. Me suisque omnes Similiter
exoscator Quam Deus. q. Ex Conventu Cib. 25. Martij. Anno 1678

Emæ. Dñtiæ

Humilis famulus

Fr. Joannes Kájoni ultim Provinc
Transylvaniæ, et Vicarius Sti. Apostolici

allaborabo, ut intentioni et imperio Sacrae Congregationis satisfaciam, ac proinde Suam Eminentissimam Dominationem humiliter rogo, litteris suis commendare velit, si ita videtur, et statui Catholico, ut assistant, protegant, et ipsi cleri ut se ordinationi Sacrae Congregationis et Suae Sanctitatis accomodare velint. Pecuniam pro magistro scholae nondum recepi, quam primum recipiam, statim significabo, similiter nec expersam Sacrae Congregationis a Domino Capitaneo Francisco Biale, super hoc autem expecto resolutionem Suae Eminentissimae Dominationis. His sacra-s manus humiliter exosculor. Luam Deus etc. Ex Conventu Cik. 25. Martii Anno 1678.

Eminentissimae Dominationis

Humilis Capellanus
Frater Joannes Kajoni Custos Provincialis Transylvanie et Vicarius Generalis (?) Apostolicus

FŐTISZTELENDŐ ÚR, LEGMÉLTÓSÁGOSABB PATRÓNUS URAM

Jelen (soraimmal) igen szomorú hírt közlök Eminenciás Uraságoddal, tudniillik főtisztelendő atyánknak, Damokos Kázmérnak, Transylvánia generális vikáriusának szentséges halálát. Az elmúlt 1677. év szept. 5-én hunyt el és még ugyanazon hó 12-én a csíki testvérek konventjében eltemették. Leveléből arra következtetek, hogy még nem kapta meg az enyémet, melyet az elmúlt évben küldtem Eminenciás Uraságodnak a kegyesen elhunyt Kázmér atya halálával kapcsolatban. Én pedig ez év február 22-én megkaptam Őszentsége bulláját és a Szt Congragatio dekrétumát az apostoli vikariátusról Transylvaniában, egyszersmind Eminenciás Uraságod és a Szt Congregatio levelét, melyet a kegyesen elhunyt főtisztelendő (urunknak) küldtek, melyből megtudtam a Szt Congregatio határozatát, hogy legszentebb urunk beleegyezésével engem Transylvánia apostoli vikáriusává neveztek ki, Taploczai István atyát pedig a moldvai püspökségben apostoli vikáriussá. Őszentségének, a Szt Congregationak és eminenciás Uraságodnak földre-borulva adok a legalázatosabban hálát, hogy csekélységemet előléptette, és hogy a Szt Congregationak ajánlott. Amíg élek, nem fogom elfelejteni méltatlan imáimban. A vikáriátus megerősítésével kapcsolatban még nem kaptam levelet felséges fejedelmünktől, mivel a katolikus urak elhalasztották a következő nemzetgyűlésre, melyet a következő május hónapban ülnek. Nem tudom, hogy mi lesz azután, mivel az egész klérus ellenzi, hogy a minoriták rendjéből kerüljön ki a vikárius. Én teljes erőmmel azon leszek, hogy eleget tegyek a Szt Congregatio akaratának és utasításának, és kérem egyben alázattal Eminenciás Uraságodat, hogy, ha jónak látja, szíveskedjék levélben ajánlani a katolikus vezetésnek, hogy támogassanak, segítsenek és magának a klérusnak, hogy a Szt Congregatio és Őszentsége rendelkezésének engedelmeskedjenek. A pénzt az iskola tanító fizetését még nem kaptam meg, mihelyt megkapom, jelezni fogom. Hasonlóképpen nem szórom szét a Szt

Congregatio Biale Ferenc kapitány urtól való (pénzét?) evvel kapcsolatban is várom Eminenciás Uraságod rendelkezését. Ezekkel alázatosan csókolom szent kezeit.

A csíki konventből 1678. márc. 25.

Eminenciás Uraságodnak

alázatos káplánja
KÁJONI JÁNOS Transylvána
Custos generalisa és pápa apostoli vikárius
generálisa[155]

KÁJONI levele több szempontból tanulságos: Annak a Domokos Kázmér erdélyi püspöknek haláláról és temetési körülményeiről tesz jelentést Rómának, aki őt szerzetesi ruhába öltöztette, az orgonavásárlással megbízta, aki a rendtörténet megírását rábízta, aki a Custodiát megalapította és a mikházi rendházat-templomot építette, akinek munkatársává vált, kinek tiszteletére zeneművet alkotott és hangversenyt rendezett. KÁJONI levele a szomorú hír közlése után mintegy ellentétként, jelenti megbízóinak, a legmagasabb római köröknek, hogy kezeihez érkezett a pápának irata, mely őt, KÁJONI Jánost Erdély apostoli kormányzójává nevezte ki, rendtársának Taploczai (alias Görög) Istvánnak moldvai apostoli kormányzóvá való kinevezésével együtt. (A csíksomlyói- és bákói obszerváns ferences kolostorok szerves kapcsolatának a két kinevezés Somlyóra való küldése is kétségbevonhatatlan bizonyítéka.)

A levélből kitetszik, hogy KÁJONI a magas méltóságra magát kicsinynek, méltatlannak érzi, de minthogy a Propaganda ajánlatára a pápa kinevezte, legjobb tudása szerint igyekszik szolgálatát teljesíteni. Ezzel a kinevezéssel KÁJONI JÁNOS pályája csúcsára jutott, de tisztában van a valóságos helyzettel: az erdélyi fejedelemtől még eddig nem kapott megerősítést, és az erdélyi világi klérus nem szívesen veszi, hogy ferences szerzetes legyen a vezető immár második alkalommal, és a státus katolikus urai is töprengők.

Meglepődve olvassuk, levele végén, hogy a de Propaganda Fidetől: „az iskolatanító pénzét (pecuniam) még nem kapta meg". Kéri és ígéri, hogyha meg fogja kapni, azonnal jelentést tesz. Íme a bizonysága annak, hogy a csíksomlyói ferences rendház iskolát tartott fenn, melynek tanítóját a de Propaganda Fide fizette Rómából. Keltező aláírásában használja címét: Vicarius Generalis Apostolicus.

KÁJONI kinevezését követően fentebb felsorolt munkáin dolgozott. Legnagyobb és legjelentősebb műve kétségtelenül énekeskönyve:

24. **a Cantionale Catholicum.** Csíksomlyó 1676.

A Cantionale Catholicum I–III részből álló, 786 oldalas, 4r alakú könyv. Torma Istvánnak, Belső-Szolnok vármegye főispánjának bíztatására és költségén jelent meg, ezért az ajánlás neki szól: „azért mind munkámnak, mind pedig most nagy fáratsággal és költséggel újontán hozatott *Typographiámnak* első Sengéjét Kegyelmednek szentelem,..." (VIII. l.)

A könyv elkészültének előzményeiről, KÁJONI szándékának érlelődéséről, az őt ösztönző korábbi kiadványokról az előbbiekben már többször szóltam. Látta,

hogy a nép kezében nincs, vagy csak szűken van énekeskönyv, ezért hatalmas vállalkozásához (mintegy 820 ének, 560 magyar, 260 latin nyelvű) összegyűjtötte a kántorok által másolt, írt énekeskönyveket is: Petri András kisasszonyi (Csíkrákos) iskolamester, Mihál Farkas közrendű székely, Czerei János énekeskönyvét; *magyarra fordította* a sz. mise állandó részeit, „mely eddig sohasem vólt" (XV. 1.) – 300 évvel a liturgia anyanyelven való szentesített megszólaltatása előtt; s célja mindezzel: „édes Hazámnak akartam szólgálni, és másoknak-is alkalmatosságot e' kis múnkámmal adni, hogy akadály-nélkül dicsirhessék az Istent".

Szól a kántorokhoz és muzsikusokhoz is, zenei utasításokat adva a zsoltárok éneklési módjára (XVI. 1.), majd az egyházi év rendjében sorra következnek az énekszövegek.

KÁJONI nem gondolhatott arra, hogy énekeskönyvét hangjegyekkel adja ki, hiszen frissen alapított nyomdájában nem volt meg a hangjegyek szedéséhez szükséges igényes felszerelés. A dallam kérdését ezért úgy oldotta meg, hogy utalt az 1651-ben megjelent Kisdi–Szőlősy-féle Cantus Catholici dallamaira. Ebben a kottás könyvben 200 énekszöveg szerepel, 120 magyar és 80 latin. A 200 ének éneklésére 128 dallam áll rendelkezésre. Nyilvánvaló, hogy egy dallamra több szöveget énekeltek, a szótagszámban egyezőket egy dallamra is lehet énekelni.

Ezt a gyakorlatot szemléltetjük a következőkben, amikor felsorakoztatjuk KÁJONI leggyakrabban használt „ad notam" utalásait a Cantionale Catholicum megfelelő szövegkezdeteivel:

A 4×10-es szerkezetű strófák „nótája" az „Angyaloknak Nagyságos Aszszonya", vagy a „Menynek, földnek" kezdetű dallam. Az idetartozó 26 ének 455 versszakával az egész könyvnek csaknem tizedét teszi. Az énekcsoport legterjedelmesebb, jellegzetes tagja a verses passió 156 versszakával, amely már Petri András kéziratos könyvében szerepel. Mária 50 szakaszos passióját is erre a dallamra éneklik (a dallamot l. a Cant. Cath. 26. sz.-nál).

Fontos tudni, hogy az énekeskönyv valamennyi négy soros 4×10-es szerkezetű szövegét erre a dallamra énekelik, még ha nótautalás nincs is, vagy ha „Régi ének", vagy más a nótautalás.

Sorszám	Sorkezdet	Utalás módja	
26. sz.	Dicsíretes vagy	Nóta: Angyaloknak nagyságos	10 vsz
180. sz.	Menynek, Földnek	Nóta: Angyaloknak nagyságos	156 vsz
181. sz.	Szüz Maria Iesusnak	Nóta: Azon nótára	50 vsz
182. sz.	Isten Fia magát	Nóta: Azon nótára	17 vsz
184. sz.	Ez Világnak szépséges	Nóta: Angyaloknak Nagyságos	17 vsz
202. sz.	Ier dicsirjük	Nóta: Angyaloknak Nagyságos	23 vsz
207. sz.	Tudván IESUS	Nóta: Menynek földnek	19 vsz
223. sz.	Magas hegyén	Nóta: Menynek földnek ez	4 vsz
225. sz.	Az én lelkem nagy	Nóta: Menynek földnek ez	4 vsz
227. sz.	Az hitetlen Sidóknak	Nóta: Menynek földnek ez	6 vsz
229. sz.	Mind fejen-ként	Nóta: Ut supra	5 vsz

231. sz.	Mikor IESUS	Nóta: Menynek földnek ez	8 vsz
233. sz.	En tégedet	Nóta: Menynek földnek ez	6 vsz
242. sz.	Christus Urunk	Nóta: ut supra	5 vsz
244. sz.	Sirasd magad	Nóta: Menynek, földnek	5 vsz
246. sz.	Oh én népem	Nóta: Menynek, földnek	5 vsz
328. sz.	Szent Háromság	Nóta: Menynek, földnek	6 vsz
336. sz.	Imádunk mi téged	Nóta: Angyaloknak Nagyságos	10 vsz
408. sz.	Angyaloknak Nagyságos Aszszonya	Nóta: REGI SZEP ENEK	9 vsz
472. sz.	Salve Mater misericordiae	Nota: Angyaloknak nagyságos	13 vsz
473. sz.	Salve porta	Nota: Nota eadem	9 vsz
490. sz.	Fel-vitetett magas Meny-országba	Nóta: Angyaloknak nagyságos	22 vsz
564. sz.	Edes IESUS Szüzeknek	Nóta: Angyaloknak nagyságos	19 vsz
585. sz.	Magyar-Ország szép	Nóta: Angyaloknak nagyságos	11 vsz
615. sz.	Fényességes Menybéli	Nóta: Angyaloknak nagyságos	6 vsz
749. sz.	Környül-vöttek halálnak sérelmi	Nóta: Angyaloknak nagyságos	10 vsz

Számban több, de terjedelemben kevesebb a 4×8-as szerkezetű énekek sora. Nótautalások: „O gloriosa Domina", „Menyországnak királynéja", „Idvezitőnknek Szent Annya", „Ave fuit prima salus". Az „O gloriosa Domina" (438. sz.) nótautalása „Menyországnak Királynéja" (433. sz.), annak nótautalása „Idvezitőnknek Szent Annya" (19. sz.), annak nótautalása „Menyországnak Királynéja". A Cantus Catholici közli az „Idvezitőnknek Szent Annya" dallamát. Ez a 4×8-as dallam az alapja tehát a KÁJONI Cantionaléjában eme nótautalásokkal összekapcsolt énekeknek:

3. sz.	Dicsösség Menyben	Nóta: O gloriosa Domina
13. sz.	Gábriel el-választaték	Nóta: O gloriosa Domina
35. sz.	Menyböl az Ige le-jöve	Nóta: O gloriosa Domina
123. sz.	Világ Váltója születik	Nóta: O gloriosa Domina
152. sz.	Laetare Virgo Israel	Nóta: O gloriosa Domina
153. sz.	Eörvengy ó áldott Israel	Nóta: O gloriosa Domina
175. sz.	Uj Csillag jelent az Egen	Nóta: O gloriosa Domina
197. sz.	In mea sint memoria	Nóta: O gloriosa Domina
289. sz.	Menynek Királyné-Aszszonya	Nóta: O gloriosa Domina
286. sz.	Oh te bóldog Szent Háromság	Nóta: vel gloriosa Domina
370. sz.	Idvez-légy Christus Szent Teste	Nóta: O gloriosa Domina
414. sz.	Idvez-légy Christus Szent Annya	Nóta: O gloriosa Domina
457. sz.	Az Egeknek szép Csillaga	Nóta: O gloriosa Domina
483. sz.	O Christi Mater Coelica	Nóta: O gloriosa Domina
491. sz.	MARIA Mater Numinis!	Nóta: O gloriosa Domina
498. sz.	Idvez-légy Világ Aszszonya	Nóta: O gloriosa Domina

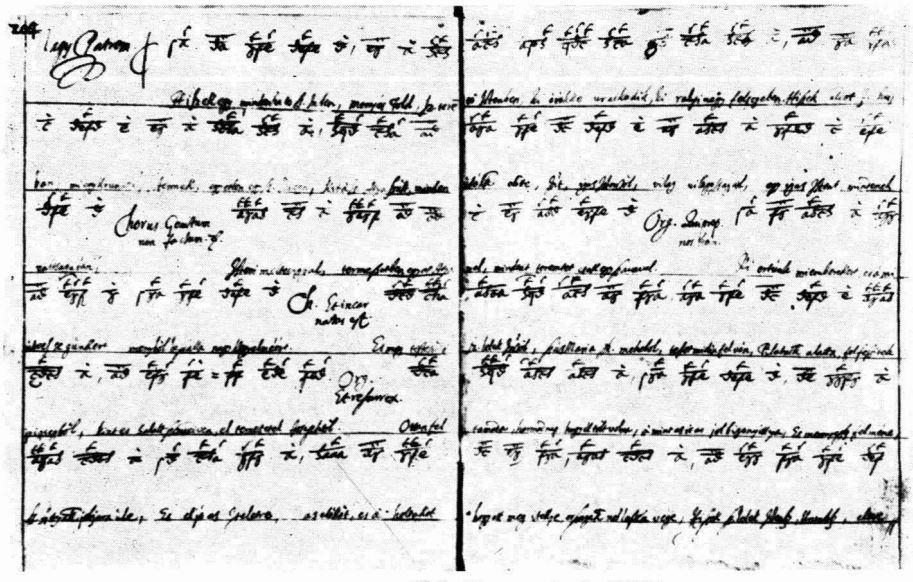
516. sz.	SZENT ANDRAS Isten szolgája	Nóta: O gloriosa Domina
518. sz.	De Patre Verbum prodiens	Nóta: O gloriosa Domina
573. sz.	Idvez-légy Szüz Szent Borbála	Nóta: O gloriosa Domina
659. sz.	Idvez-légy édes IESUS-unk	Nóta: O gloriosa Domina
665. sz.	Allatoknak meg-tartója	Nóta: O gloriosa Domina
668. sz.	O Mennyeknek fényessége	Nóta: O gloriosa Domina
670. sz.	Oh áldott Atya Ur Isten	Nóta: O gloriosa Domina
19. sz.	Üdvezitönknek szent Annya	Nóta: Menyországnak Királynéja
22. sz.	Ave, fuit prima Salus	Nóta: Menyországnak Királynéja
23. sz.	Idvezlettel az idvesség	Nóta: Nota eadem
39. sz.	Mindeneknek teremtöje	Nóta: vel Menyországnak Királynéja
209. sz.	Atyáinknak szokásokból	Nóta: Menyországnak
252. sz.	Menyországnak Királynéja	Nóta: Menyországnak Királynéja
304. sz.	Az Ur Christus Isten Fia	Nóta: Menyországnak Királynéja
428. sz.	Szeplötelen Szüz MARIA	Nóta: Menyországnak Királynéja
438. sz.	O Gloriosa Domina	Nóta: Menyországnak Királynéja
439. sz.	O Dicsöséges Aszszonyság	Nóta: Menyországnak Királynéja
442. sz.	Eörülly IESUS-nak Szent Annya	Nóta: Menyországnak Királynéja
493. sz.	E'Mái-nap e' Világra	Nóta: Menyországnak Királynéja
534. sz.	Igaz Napnak szép hajnalát	Nóta: Menyországnak Királynéja
712. sz.	Az Ur Istent magasztalom	Nóta: Menyországnak Királynéja
433. sz.	Menyországnak Királynéja	Nóta: Idvezitönknek Szent Annya
474. sz.	Dicsösséges Szüz MARIA	Nóta: Idvezitönknek Szent Annya
653. sz.	Aldott Izraelnek Ura	Nóta: Idvezitönknek Szent Annya
87. sz.	Iövel Népek meg-váltója	Nóta: Ave fuit prima salus
641. sz.	A'Ki akar idvezülni	Nóta: Ave fuit prima salus
760. sz.	Christusnak hü kereszténvi	Nóta: Ave fuit prima salus

Az előbbieknél nem sokkal kevesebb a 4×13-asba tartozó azon énekek száma, melyeknek nótautalása „Mittitur ad Virginem", tehát latin dallamutalás. Az idetartozó énekeink nagyobb része latinnyelvű.

24. sz.	Mittitur ad Virginem	ALIUS
25. sz.	Küldeték a' szent Szüzhöz	Nóta: Eadem
31. sz.	Missus est Archangelus	Nóta: Mittitur ad Virginem
32. sz.	Küldeték az Arkangyal	Nóta: Eadem
189. sz.	Hora jam Matutina	Nóta: Mittitur ad Virginem Dei
208. sz.	Mater Sapientiae	Nóta: Mittitur ad Virginem Dei
250. sz.	Coenam cum Discipulis	Nóta: Mittitur ad Virginem Dei
332. sz.	Quicumque vult	Nóta: Mittitur ad Virginem Dei
333. sz.	Hogy-ha valaki akar idvességet nyerni	Nóta: Nota eadem
334. sz.	Alme rerum conditor	Nóta: Nota eadem

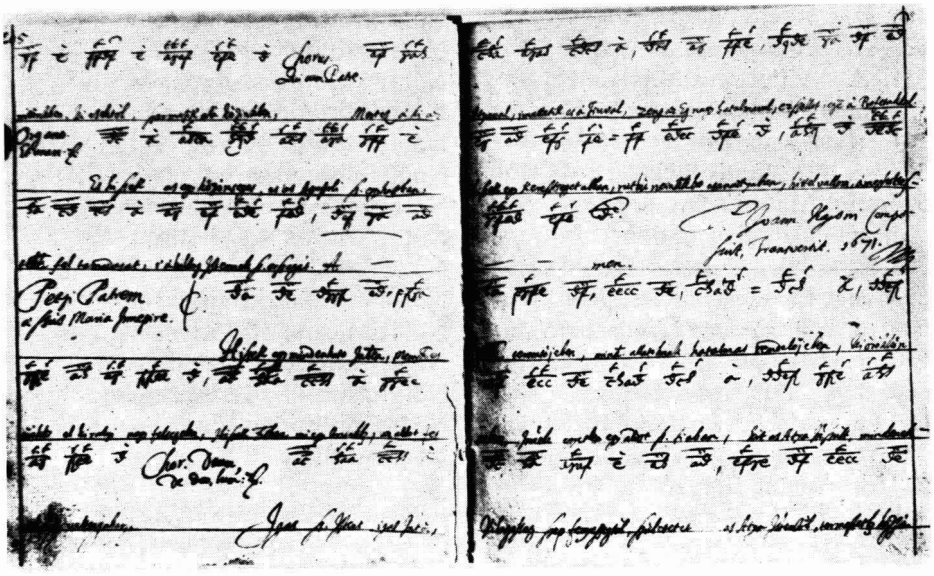
335. sz.	Allatok teremtöje	Nota: eadem
390. sz.	Ave vivens hostia	Nóta: Mittitur ad Virginem
399. sz.	Corporis mysterium	Nóta: Mittitur ad Virginem
421. sz.	Sancta DEI Genitrix	Nóta: Mittitur ad Virginem
479. sz.	Veni Virgo Virginum	Nóta: Mittitur ad Virginem
488. sz.	Ave o puerpera	Nóta: Mittitur ad Virginem
530. sz.	Imé egykor Sz István	Nóta: Mittitur ad Virginem
551. sz.	Vitiorum scabie	Nóta: Mittitur ad Virginem
552. sz.	Midön e' gyarló Világot	Nóta: Mittitur ad Virginem
561. sz.	Csudálatos Szent Ignát	Nóta: Mittitur ad Virginem
569. sz.	Castitatis lilium	Nóta: Mittitur ad Virginem
572. sz.	Matutino tempore	Nóta: Mittitur ad Virginem
593. sz.	Tu qui es notitia	Nóta: Mittitur ad Virginem
595. sz.	Salve Custos Angele	Nóta: Mittitur ad Virginem
603. sz.	Dicsösség az Istennek	Nóta: Mittitur ad Virginem
606. sz.	Hiszek egy Mindenható	Nóta: Mittitur ad Virginem
620. sz.	Csak te-benned Ur Isten	Nóta: Küldeték Szüz Szent
660. sz.	Oh te ember Istennek	Nóta: Mittitur ad Virginem
689. sz.	Mostan hozzád fel-kiáltok	Nóta: Mittitur ad Virginem
735. sz.	Ave Virgo Virginum	Nóta: Mittitur ad Virginem

Ilyen módon a Cantus Catholici 128 dallama elegendő lenne a Cantionale 820 énekszövegéhez. A szövegek nagyobb részének énekeltetésére azonban nincsen ilyen dús utalási lehetőség, a nagyobb résznek saját dallama van. Ezeket a magános dallamokat KÁJONI a már megnevezett forrásokból, kiadványokból veszi, de



A PATREMEK ELSŐ LAPJA: NAGY PATREM

veheti a nép ajkáról, sőt írhatja maga is. Pl. az öt Credo dallama ismeretes már korábbról is, de tabulaturába való írásuk, ritmizálásuk már KÁJONI munkája. Íme a Patremek fényképmásolata. [Az öt Credo átírt formáját az énekeskönyv megfelelő helyén (607–610. sz.) közöljük.]



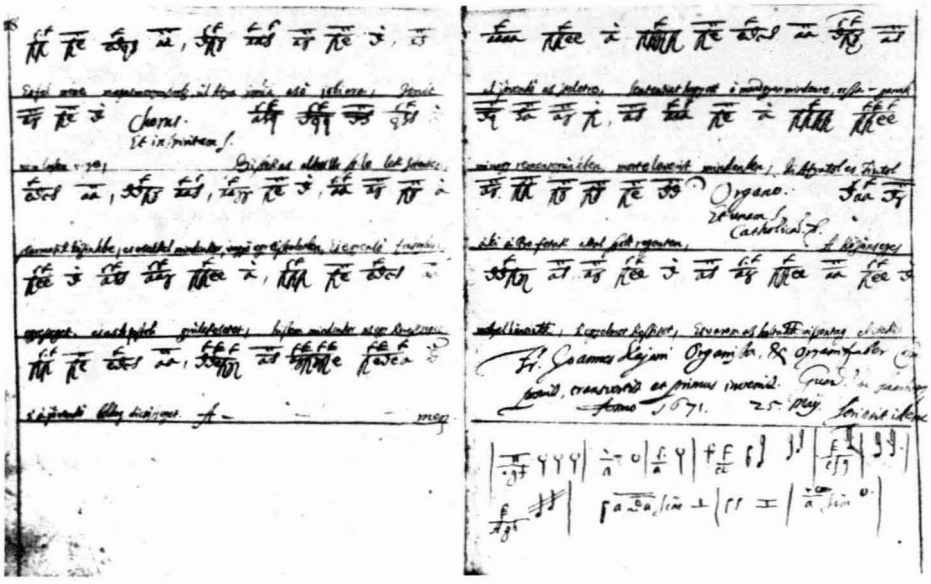
A PATREMEK MÁSODIK LAPJA: PETSI PATREM



A PATREMEK HARMADIK LAPJA: PETSI PATREM FOLYTATÁS



A PATREMEK NEGYEDIK LAPJA: CUNCTIPOTENS PATREM



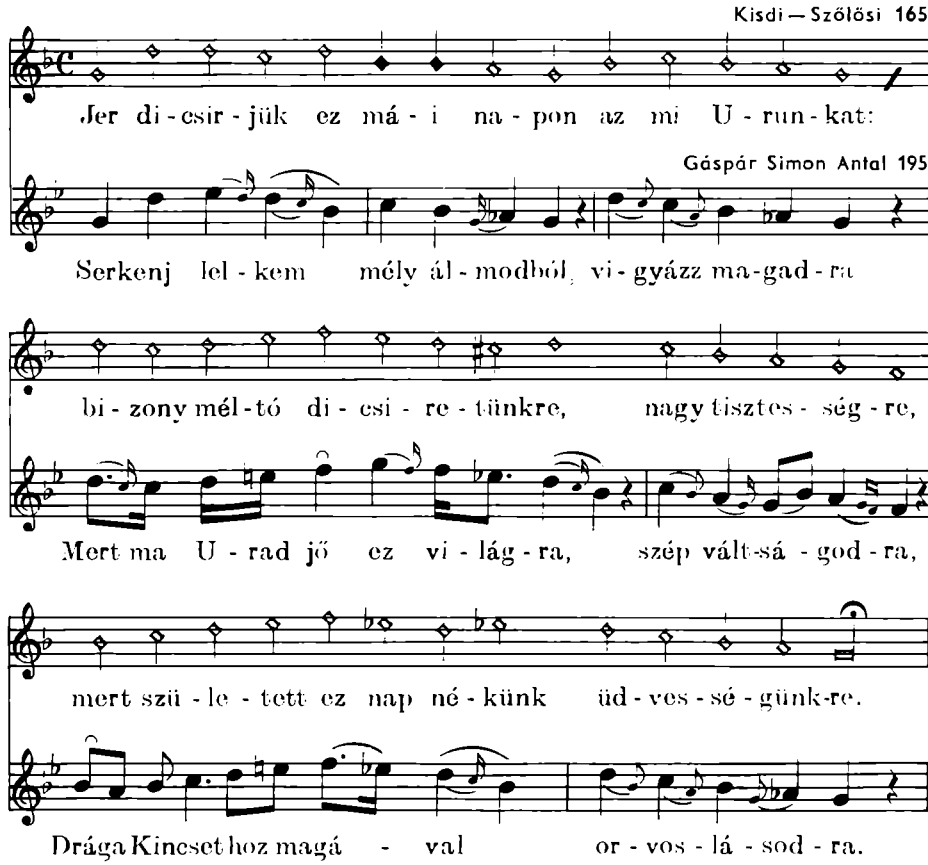
A PATREMEK ÖTÖDIK LAPJA: A CUNCTIPOTENS PATREM FOLYTATÁSA

KÁJONI az állandó mise-részeket azért fordította magyarra, hogy *a közönség értse*. A szövegközi bejegyzések szerint a „Patrem"-ek egyes részeit orgonakíséret mellett, más részét kíséret nélkül énekelte a kórus. Ez arról tanúskodik, hogy a ritmizált dallamok szárnyán élve éltek a magyarra fordított szövegek. A kolozsvári ferences zárda könyvtárásban egy régi, szúette kéziratos könyv is tartalmazza ezt a „Credo"-sorozatot. A kézirat „Pro Choro Szárhegyiensis", azaz a szárhegyi ferences zárda kórusának készült. Tehát KÁJONI munkája a kórusok éneklési tananyaga volt.

Kísérjük figyelemmel a Cantionale Catholicumból egy karácsonyi ének útját (97. sz.). Szövegét, a versfőkből olvashatóan STEPHANUS SZABO(D), azaz Szabó István írta, akinek kilétét nem ismerjük.

MAS

Nota: Jer dicsirjük ez mái-napon etc.
„Serkeny lelkem mély álmodból, vigyázz magadra,
Mert ma Urad jö ez Világra, szép Váltságodra
Drága kincset hoz magával, orvoslásodra." stb.



Az ének 14 háromsoros versszakból áll, 13–14–13 szótagúak. A nótautalásnak megfelelően felnyitom a Cantus Catholici 19. lapját: itt olvasható „MAS REGI ENEK" főcím alatt a „Jer dicsirjük ez mái napon" kezdetű ének. A „Serkenj lelkem"-et azonban a népi gyakorlatból is ismerjük, mind a mai napig éneklik. Az ötvenes években magam is feljegyeztem a bukovinai Gáspár Simon Antaltól. Íme a két ének egymás mellett. Az összevetésből látszik azonosságuk.

Végig tekintve KÁJONI JÁNOS munkáinak hosszú során, a hármas fogadalmát élő olyan szerzetest láthatunk, aki szemünkben minden idők példájává magasztosul. Románnak született, de a magyar kultúrának lett olyan kimagasló munkása, akit a magyarság büszkeséggel sajátjának vall. Ezt a megbecsülést akarja kifejezésre juttatni a Szent István Társulat, amikor KÁJONI JÁNOS nevezetes Cantionale Catholicumát első megjelenésének háromszáz éves jubileumán betűhíven és dallamokkal ellátottan közreadja.

***

A továbbiakban ismertetem, hogy miképpen valósítottam meg a Cantionale Catholicum szövegeinek dallamhoz kapcsolását. A dallamokat, a Kájoni nóta utalások szerint, először a Kisdi-Szőlősy: Cantus Catholici 1651-es kiadásában kerestem. Amikor több szöveg tartozik egy „nótá"-hoz a dallamot csak egyszer, az *első* utalás helyén közlöm. Sok szöveg azonban nótautalás nélkül szerepel, pl. így: MAS; REGEI ENEK; NOTA COMMUNIS stb. Ilyen esetekben a legtöbb dallamot a szakirodalomban – bár indokolatlanul – Deák-Szentes névvel nevezett, 1774-re datált, valójában 18. sz. eleji kéziratban találtam meg.[156] Ez a kézirat a dallamhangoknak csak magasságát jelzi, ritmusát nem, ezért egy általam javasolt ritmus-megoldást közlök a dallamok fölött, a kottafejekkel össze nem kötött szárak formájában.

A még ezek után is dallam nélkül álló szövegek dallamait az általam elérhető kéziratos és nyomtatott forrásokból, ill. forráskiadványokból kerestem elő, tekintet nélkül azok keletkezési idejére, vagy felekezeti hovatartozására.

Forrásként használtam a *nép emlékezetét* is. Életem során különböző formákban tapasztalhattam, hogy a Kájoni által egybegyűjtött egyházi énekek a Székelyföld katolikus részein, Moldvában, de Erdély többi területén, sőt Magyarországon is élve éltek a nép ajkán.[157]

A népi anyagon belül is külön figyelmet érdemel a bukovinai székelyek KÁJONI énekhagyománya. A mádéfalvi veszedelmet (1764) követő bűnvizsgálat elől Moldvába menekült nagyobbrészt csíki, kisebbrészt háromszéki népesség ugyanis a KÁJONI énekanyagot vitte magával. Ez a kibujdosott csapat 20 évig bolyongott Moldvában, (ahol szintén a Kájoni énekanyag élt), majd egy részük Bukovina öt községébe telepedett le. Itt teljesen idegen nyelvi és vallási környezetbe kerülve (német, rutén, román, lengyel, zsidó) mintegy szigetet alkottak, s ezért még állhatatosabban őrizték a magukkal vitt hagyományt; komolyan és szigorúan gyakorolt vallásos életük templomi és templomon kívüli megnyilvánulásaiban a „KÁJONI koncionálét" használták.[158] A hazatelepített bukovinaiak egyik kiemelkedő

képességű képviselőjétől, az 1895-ben, Istensegítsen született Gáspár Simon Antaltól a Cantionale Catholicum énekeinek hosszú sorát jegyeztem föl.

KÁJONI helyesírását betűszerint követem, kivéve az ö-, ő-, ü-, ű betűket és a német származású s (scharfes s) írását. KÁJONI a négy első betűt a két alap betű (o, u) fölé tett kis e betűcskével írja, így: ö-, ü. Ez az írásforma nyomdatechnikánknak nehéz. Én a négy betű helyett minden esetben csak a rövid ö és ü betűt alkalmazom. A hosszú s helyett minden esetben s-et írok.

KÁJONI végig írt szövegeit vers formában közlöm.

JEGYZETEK

1. Ezeknek nagy része énekelhető valamelyik, szótagszámban egyező szöveg ismert dallamára. Ezekről a megfelelő szövegek jegyzetében említést teszek.
2. *Csomasz Tóth Kálmán:* A XVI. század magyar dallamai. Régi Magyar Dallamok Tára I. Bp. 1958., a *Papp Géza:* A XVII. század énekelt dallamai. Régi Magyar Dallamok Tára II. Bp. 1970.

2/a *Kisbaconi Benkő Károly:* Csík-Gyergyó és Kászon székek leírása, Kolozsvár 1853. 91–97.

2/b *Kisbaconi Benkő Károly:* im. 94.

2/c *Kisbaconi Benkő Károly:* im. 97.

3. *Domokos Pál Péter:* A moldvai magyarság, Csíkszereda 1931, Kolozsvár 1934, és Kolozsvár 1941.
4. *Nyirő József:* Keleti Újság. Kolozsvár, 1932. II. 14.
Sulyok István: Erdélyi Lapok. Nagyvárad, 1932. II.14.
Venczel József: Ellenzék. Kolozsvár, 1932. I. 23.
Szentimrei Jenő: Helikon. Kolozsvár, 1932. 2. szám
Hercegh Ferenc: Pesti Hírlap. 1932. II. 7.
Szász Zsombor: Magyar Szemle. Budapest, 1932. XIV. k. 3.
uő. Nouvelle Revue Hong. Budapest, 1932. VI. sz.
Milotay István: Magyarság. Budapest, 1932. V. 1.
Kacsó Sándor: Brassói Lapok. Brassó, 1932. V. 29.
Móricz Miklós: Budapesti Hírlap. 1932. II. 21.
dr. Závodszky Levente: Napkelet. Budapest, 1932.
dr. Kovács Alajos: Statisztikai Szemle. Budapest, 1932. III.
dr. Tóth László: Magyar Kultúra. Budapest, 1932. V. 20.
Almásy Mihály: Prágai Magyar Hírlap. 1932. IV. 2.
Csűry Bálint: Pásztortűz. Kolozsvár, 1932. V. sz.
n.n. Ungarische Jahrbücher 1932.
Andreas Molnar: Nation und Staat. Wien, 1933. I.
Vincze Sándor: Századok. Budapest, 1934. stb.
5. *Mezey László:* Irodalmi anyanyelvűségünk kezdetei az Árpád-kor végén. Bp. 1955.

5/a *Jakubovich-Pais:* Ó magyar Olvasókönyv. Pécs, 1929. 65. lap és *Molnár József-Simon Györgyi:* Magyar Nyelvemlékek. Bp. 1976. 26. l.

5/b *Jakubovich-Pais:* im. 123 l. és *Molnár József-Simon Györgyi:* im. 42. l.

5/c *Jakubovich–Pais:* im. 132. l. és *Molnár József–Simon Györgyi:* im. 48. l.
5/d *Jakubovich–Pais:* im. 173 és *Molnár József–Simon Györgyi:* im. 51. l.
6. *Mezey László* i.m.
uő. Leuweni jegyzetek az Ómagyar Mária-siralomról. It. 1971/1.
7. *Rajeczky Benjámin* írásai. Bp. 1976. 151–196. l.
8. Apor-kódex. Erdélyi Tudományos Intézet Codices Hungarici II. Kolozsvár 1942.
9. *Debreczy Sándor:* Újabb adatok a legrégibb bibliafordításunk eredetkérdéséhez. Erdélyi Múzeum 1940.
10. *Frick József:* A középkori magyar himnuszköltészet. Kolozsvár 1910. 67–68. l.
11. *Varga Damján:* A Te Deum fordítása kódex irodalmunkban. It 1912.
11/a *Domokos Pál Péter:* A Te Deum magyarországi útja. Kézirat a MTA Zenetudományi Intézetében.
12. *Szendrei Janka:* Die Tedeum-Melodie im Kodex Peer. Stud Mus 14. 1972. 169–201.
12/a *Bartalis Antal:* Nolitia Parochiae Jegenyensis. Claudiopoli 1794.
13. Frick i.m. 108.l.
14. *Horváth Cyrill:* A magyar irodalom története. Bp. 1899. 170. l.
15. *Petri András–Réti János* énekeskönyve 1630–1668. Kézirat az OSZKT-ban. Részbeni kiadása RMKT VII. 1977.
16. Frick i.m. 14. l.
17. Frick i.m. 14. l.
18. *Petri András–Réti János* énekeskönyve 27/b
19. *Telegdi Miklós:* Az Euangeliomoknac magyarazattya... 1577. in: RMDT II. 14. l.
20. Frick, i.m. 15. l.
21. *Lányi–Knauz:* Magyar egyháztörténelem. Esztergom 1866.
22. Apor kódex: 176–177. l.
23. Lányi kódex 47–48. l. in: Horváth Cyrill im. 134
24. *Gyárfás László:* A magyar rituale történetéhez. Batthyaneum I. 124–126. Brassó 1910.
25. *Petri András–Réti János* énekeskönyve 10/b l.
26. *Ioan Ferenţ:* Cumani si Episcopia lor. Balázsfalva 1931.
27. Ioan Ferent i.m.
28. Ioan Ferenţ i.m.
29. A szöveg elolvasásánál Mezey László volt segítségemre, akinek itt mondok köszönetet.
Makkai László (A milkói (kún) püspökség és népei) – lehetetlennek tartja, hogy az esztergomi prímás Kunországban járt volna; véleménye a levél ismeretében megdől.
30. *N. Iorga:* Istoria bisericii românești. Vălenii de-Munte 1909. 322–328. l.
31. *Auner Károly:* A romániai magyar telepek történeti vázlata. Temesvár, 1908. és N. Jorga: im. ih.
32. Auner i.m. Domokos P. P. i.m. 1940.

33. *P. B. Gams* (Bonifatius): Series Episcoporum Ecclesiae Catholicae. Ratisbonae, 1873. és N. Jorga im., ih.
34. *Eubel, Conrad:* Zur Geschichte der röm. kath. Kirche in der Moldau. Römische Quartelschrift, 1898. 107. l.
35. *Rómer Flóris:* Régészeti levelek Ipolyi Arnoldhoz. Vasárnapi Újság 1861. 629–631. l. *Domokos P. P.:* Dramatizált „Credo" a XV. század első negyedében Filologiai Közlöny 1964. 123–131. l.
u.ő. Vadász Miklós Compendiuma 1428-ból. Magyar Történelmi Szemle 1971. 243–268. l.
36. Eubel i.m.
37. Auner i.m.
38. *V. A. Urechia:* Codex Bandinus. Bucuresti, 1895. 70. l.
Bandinus püspök 1646-ban járt ott. Előtte pár évvel Diodat Péter már hírt adott erről. Tőle veszi Bandinus az adatokat.
Gh. Vinulescu: Pietro Diodato e la sua relazione sulla Moldavia (1641). Diplomatarium Italicum IV. 75–126.
39. *Orbán Balázs:* A Székelyföld leírása III. Háromszék 116. l.
40. *Schmidt Vilmos* gyűjteménye XI. doboz 208. sz. OSzK.
41. *Szabó Károly:* Székely Oklevéltár I. 276–277. l.
42. *Asztalos Miklós:* Erdély története. Bp. 1936.
43. *Fejérpataky László* jelentése 1901–10 között; kézirat OSzK.
44. Báthori András históriája; Pátria lemez: F 110/a
45. *Domokos P. P.:* A moldvai magyarság 34. l.
Iosif Petru Pal: Originea Catolicilor din Moldova Săbăoani, 1942. 137. l.
46. Iorga i.m.
47. *Reicherstorffer, Georgius:* Moldaviae, quae olim Daciae pars Chorographia. Viennae MDXLI.
48. *A. Theiner:* Monumenta Poloniae I–IV. – Nuntiatura Poloniae I. tomus III. fol. 130.
49. Eubel i.m.
50. A „de Propaganda Fide" levéltárából a szerző hozta el Brutti 16 olasz nyelvű levelének fotokópiáját.
51. *Erdélyi Pál:* Énekes könyveink a XVI. és XVII. században. Bp. 1899. 27–38. l.
52. *Gálszécsi István:* Kegyes énekekről... Krakkó 1536.
53. A szerző megállapítása az 1332-es és 1337. évi pápai tizedszedő lajstrom alapján.
54. *Tamás Lajos:* Rómaiak, románok és oláhok Dácia Trajánában. Bp. 1935. 42. l.
55. *Beke Antal:* Az erdélyi egyházmegye képe a XIV. század elején. (Az 1332–1337. évi pápai tizedjegyzék világánál.) Esztergom, 1894. l. Verancsics XVI. sz-i adatai: Tamás Lajos: i.m. 15. l.
56. Asztalos Miklós i.m.
57. *Sztripszky Hiador–Alexics György:* Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban. (Protestáns hatások a hazai románságra). Budapest, 1911. 85–86. l.

58. Ioan Bianu a Román Tudományos Akadémia könyvtárosa volt 1914 k.
59. Sztripszky–Alexics i.m.
60. *Vásárhelyi Gergely:* Az keresztyeni tudomanynak summaianac részei in: RMKT I. 312. l.
61. Petri A.–Réti J. i.m. 91/b.
62. Czerey János énekeskönyv (1634–1651) OSzK Oct. Hung. 1609.
63. RMDT II. 26. l.
64. Auner i.m. 26. l.
65. Diplomatarium Italicum Documenti Raccolti negli Archivi Italiani Roma é.n.
66. Dipl. It. II. 327. l.
67. Dipl. It. VI. ford. a szerző.
68. Dipl. It.
69. Dipl. It. I. 75–99. l.
70. Jassi: (Jassy, Jászár, Jászvásár, Balhói Jászvár, Iasi).
71. Bákó: (Bacau, Bakó, Bacac, Bacău).
72. Helynevekhez l. R. Rosetti: Despre Ungurii... Bucarest, 1905.
73. *Francisc Pall:* Le controversie tra i Minori conventuali e i Gesuiti nelle missioni di Moldavia. Dipl. It. XXIV.
74. A „de Propaganda Fide" levéltárából fotokópia. Ford. a szerző.
75. Iorga i.m. ford. D.P.P.
76. Auner i.m. 41. l.
77. Auner i.m. 41. l.
78. Auner, i.m. 42. l.
79. A „de Propaganda Fide" levéltárából fotokópia szerző birtokában.
80. *Kis Batzoni Benkő Károly:* Csík Gyergyó és Kászon leírások. Kolozsvár, 1853. 96. l.
81. *Paulo Gyorffy:* Opusculum de Ortu... Romae 1729. IV. rész 39. l.
82. *Orbán Balázs:* A Székelyföld leírása II. k. Csík-Szék. 17. l. további adatokhoz l. kötetünkben Kájoni J. munkásságánál.
83. A „de Propaganda Fide" levéltárából mikrofilmen a szerző birtokában. A levél kelte 1678. nov. 25.
84. *I. Tóth Zoltán:* Az erdélyi román nacionalizmus első százada 1697–1792. Bp. 1946.
85. Ismertette Papp Géza a RMDT II. 47. lapon.
86. *Náray György:* Lyra Coelestis. Tyrnaviae 1695. 6–8. l.
Molnár Antal: A népzenekutatás kérdéseiből. Bp. 1953.
Domokos Pál Péter: A Népművészeti Intézet újabb gyűjtéseiből. Zenetudományi Tanulmányok I. 339–372.
87. *Kovács Alajos:* Erdély népesedési viszonyai. A szerző a jezsuiták számbavétele szerint dolgozott.
88. Az adatokhoz l. I. Tóth Zoltán i.m. 19. l.
Hóman–Szekfű: Magyar történet IV. k. 264. l.
89. *Balázs Ágoston:* Cantionale catholicum. Csík-Somlyó 1719.
Papp Géza készített róla másolatot, s ezt írta le a szerző.
90. Magát a kéziratot Bartha Dénes ismertette Asztalos M. i.m. 600–622. l.

91. A nyomtatványról – amely az OSzK-ban található – a szerző fényképmásolatot készíttetett, és feldolgozta azt a Zenetudományi Intézet számára. (kéziratban)
92. A kéziratot Kolozsváron találták meg, s a jelen sorok írója adta neki a „Ferences Névtelen" elnevezést.
93. *Szádeczky Lajos:* A székely határőrség szervezése. 176–264. l.
94. *Domokos P. P.:* Adalékok Moldva történetéhez Kolozsvár 1940. (Topographische General Beschreibung XC–XCII.
95. *Domokos P. P.:* A moldvai magyarság. Kolozsvár, 1941. 52–60. l.
Bitay Árpád is foglalkozott a kérdéssel, l. Erdélyi Irodalmi Szemle 1924. 264. l.
96. *Domokos P. P.:* A csíki énekeskönyvek. *Csutak Vilmos:* Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötven éves jubileumára. Sepsiszentgyörgy, 1929. 102–112. l.
97. Auner i.m. 65–66. l.
98. *D. Mátai Mária:* Egy elfelejtett reformkori magyar tudós Gegő Elek (1805–1844). Bp. 1976.
99. L. kötetünkben Okmánytár XII. szám – Tudománytár – Új folyam 6. év 1842. XII. 7–34, 67–98, 147–163. l.
100. Jerney János keleti utazása a magyarok őrhelyeinek kinyomozása végett I–II. l. Pest, 1844/45.
Ballagi Aladár: A magyarság Moldvában. Földrajzi Közlemények 1888.
Munkácsi Bernát: A moldvai csángók nyelvjárása. Magyar Nyelv 1881, IX–XII. füzet.
Wichmann, Yrjő: Wörterbuch des Ungarischen Moldauer Nordcsángó und Hétfaluer Csángódialektes... Helsinki, 1936.
Veszely, Imets és Kovács utazása Moldva-Oláhországban 1868. Marosvásárhely, 1870.
101. Iosif Petru M. Pal i.m., ford. D.P.P.
102. *Endes Miklós:* Erdély három nemzete és négy vallása autonomiájának története. Bp. 1935. 499. l. és Josif Petru Pal im.
103. *G. I. Lahovari:* Marele Dicţionar Geografic al Romîniei Bucuresti, 1898. 173. l.
104. R. Rosetti, i.m.
105. *Jagamas János–Faragó József:* Moldvai csángó népdalok és népballadák. Bucarest 1954.
A többi szerzők műveit l. Petrás – jegyzetek 9.10. sz.
106. *Mocanu, Vasile:* Joan Caian. Bucureşti 1973.
Cosma, Viorel: Compositori al Musicologi Romani. – Mic Lexicon Caianu (Caioni) Ion. Bucuresti 19
107. *Bartalus István:* A magyar egyházak szertartásos énekei a XVI.–XVII. században (Az Organo Missale) 1869.
108. *Bartalus István:* Adalékok a magyar zene történetéhez, Bp. 1882.
109. *Seprődi János:* A Kájoni-codex irodalom- s zenetörténeti adalékai. Irodalomtörténeti Közlemények, Bp. XIX. 1909. 129–146; 282–301; 385–424. l.

110. *Lukács, Ladislaus:* Documenta Historiae Soc. Jesu in Regni olim Corona Hungariae Unitis. III. 1581–86. Romae 1967.
111. Erdélyi Országgyűlési Emlékek XV. 483. l.
112. Lukács, L. i.m.
113. *György József:* A ferencrendiek élete és működése Erdélyben. Kolozsvár, 1930.
114. György J. i.m.
115. Seprődi J. i.m.
116. Seprődi i.m.
117. György, J. i.m. 522. l.
118. *Fejérpataki László* jegyzetei Csíksomlyóról, 1908. júl. 14–18. Országos Széchenyi Könyvtár Fol. Hung. 1525.
119. *Szabó Károly:* Régi Magyar Könyvtár I.
120. Seprődi J. i.m.
121. Seprődi J. i.m.
122. *Jénáki Ferenc:* Kájoni János énekes könyve és forrásai, Kolozsvár, 1914.
123. Fejérpataki L. i.m.
124. Seprődi J i.m.
125. Seprődi J. i.m.
126. Seprődi J. i.m.
127. Seprődi J. i.m.
128. *Boros Fortunát:* Kájoni János: Fekete könyv. Hírnök. 1923. IX. l. 405–407. l.
129. Seprődi J. i.m.
130. Cantus Catholici Nagyszombat, 1675.
131. *Domokos Pál Péter:* Két zenetörténeti dokumentum. I. Spilenberger Márton hangjegyes ódái. Zenetudományi Tanulmányok VII. Bp. 1959.
132. Seprődi J. i.m.
133. Bartalus I. i.m.
134. *Papp Géza:* Kájoni János orgonakönyve, Bp. 1942.
135. Seprődi J. i.m.
136. Fejérpataki L. i.m.
137. Seprődi J. i.m.
138. *Boros Fortunát:* A Kájoni kódex első írói. Erdélyi Irodalmi Szemle, 1924. 261. l.
139. Seprődi J. i.m.
140. Seprődi J. i.m.
141. Seprődi J. i.m.
142. Seprődi J. i.m.
143. Seprődi J. i.m.
144. Seprődi J. i.m.
145. *Forrai Magdolna:* Egy ismeretlen Kájoni Kézirat. Magyar Könyvszemle, 1972/1–2. sz.
146. Seprődi J. i.m.
147. *Domokos Pál Péter:* A csíki énekeskönyvek. in: Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára. Szerk. Csutak Vilmos. Sepsiszentgyörgy, 1929. 102–112. l.

148. régi fóliálás: 274–372; új: 1–186.
149. *Orbán Balázs:* A Székelyföld leírása II. (Csík) 17. l.
150. Az olasz zeneszerzők közül: Adriano Banchieri (1568–1634), Gasparo Casati (+1643), Alessandro Grandi (+1630), Ludovico Viadana (1564–1645), Orazio Tarditi (1602–1677), Giovanno Valentino (XVII. sz.), és Giovanni Rovetta (+1668).
A német zeneszerzők közül: Melchior Frank (1580–1639), Leo Hassler (1564–1612), Hieronimus Praetorius (1560–1629) és Heinrich Schütz (1585–1672).
151. Fejérpataki L. i.m.
152. *Boros Fortunát:* Az erdélyi ferencrendiek Kolozsvár, 1927. 283. l. zárójeles fordítások D.P.P.
153. Boros F. u.o. fordítás D.P.P.
154. *Kis Batzoni Benkő Károly:* Csík Gyergyó és Kászon leírások, Kolozsvár, 1853; fordítás D.P.P.
155. Madas Edit fordítása.
156. Feltevésem szerint e kézirat dallamainak összeírója a Cantionale Catholicum 2. 1719-es kiadásának sajtó alá rendezője, Balázs Ágoston. A kérdéssel részletesen foglalkozom „Énektanítás Csíksomlyón a 18. sz. elején" c. dolgozatomban. Kézirat a MTA Zenetudományi Intézetében.
157. A ferences kolostorok egymás között minden időben szoros kapcsolatot tartottak. Esztendőnként ismétlődő gyűléseiken kicserélték ismereteiket, kiadványaikat; az egyik helyen megjelent énekeskönyv az egész ország területére eljutott a ferences házak révén.
158. Világi dalanyaguk vonatkozásában ugyanerre az eredményre jutott Kodály Zoltán, aki 1914-es bukovinai gyűjtése során a leghagyományosabb székely anyagot találta ott. A Székelyfonóban feldolgozott dalanyag tetemes része bukovinai népdal.

Kájoni János

CANTIONALE CATHOLICUM

DOMOKOS PÁL PÉTER
GONDOZÁSÁBAN ÉS GYÜJTÖTT KOTTÁIVAL
KIEGÉSZÍTVE

CANTIONALE CATHOLICUM

Régi és Uj, Deák és Magyar Aitatos

EGYHÁZI

ENEKEK

Dicséretek, Soltárok, és Lytániák;

Kikkel a' Keresztyének Esztendö-által-való Templomi-Solemnitásokban, Processiókban és egyébb áitatosságokban szoktanak élni. Halottas Temetéskor — való, és a' négy utolsó dolgokról emlékeztető Enekekkel eggyütt. Most újonnan nagy szorgalmatossággal egybe-szedettek, meg—jobbíttattak, és a' Keresztyének éppületire s'lelki — vigasztalásokra ki-bocsáttattak,

A' SZENT FERENCZ - SZERZETIBEN LÉVŐ
KÁJONI, P. FRATER JÁNOS ÁLTAL.

SUPERIORUM PERMISSU.
A' CSÍKI KALASTROMBAN,

NYOMTATTATOTT CASSAI ANDRÁS ÁLTAL.
1676-BEN

S. PAULUS APOSTOLUS AD EPHES. 5. V. 19
IMPLEMINI SPIRITU SANCTO, LOQUENTES VOBISMETIPSIS IN PSALMIS ET HYMNIS ET CANTICIS SPIRITUALIBUS, CANTANTES ET PSALLENTES IN CORDIBUS VESTRIS DOMINO.
TELYESEGYETEK-BÉ SZENT LÉLEKKEL, SZÓLVÁN MAGATOK KÖZÖTT SOLTÁROKKAL ÉS DICSÉRETEKKEL ÉS LELKI ÉNEKEKKEL ÉNEKELVÉN ÉS DICSÉRETET MONDVÁN A' TI SZIVETEKBEN AZ ÚRNAK.

A' Tekéntetes, Nemes és Nemzetes

CSICSO-KERESZTURI

TORMA ISTVAN

URAMNAK;

NEMES BELSÖ-SZOLNOK-VARMEGYENEK

eggyik Fö-Ispánnyának, etc. Nékem becsülletes Pátrónusomnak.

Ez életben Isteni áldásokat, szerencsés bóldog hoszszú életet, az-után pedig az örök Bóldogságnak Koronáját, kívánom Istentül.

A' Ki az Istenhez akar járúlni, és az ö igaz Tiszteleti és szólgálattya-által idvességet kíván nyerni, a' Mennyei Bölcseségnek vezérléséböl *Hinni* és *Tudni* kell; hogy e' Világnak, vezérlö Ura, gond-viselö Fejedelme, teremtö Istene vagyon: Ki, minden-haló erejével e' Világot alkotta, bölcseségével vezérli, gond-viselésével Szent Nevének dicsösségére igazgattya, és ezt a' Felséges Istent, tartozunk ex *toto corde*, tisztelni, szeretni és dicsérni. *Quem laudant Astra matutina:* A' kit dicsérnek a' Hajnali-Csillagok; holott, a' mint Sz. Dávid mondgya: *A Solis ortu usque ad occasum, laudabile Nomen Domini:* Nap-kelettül-fogva, Nap-nyugatig, dicséretes az Ur Neve, mert jó, mert örökké az ö irgalmassága. Az Istennek ugyan-is illyen nagy hatalmáról, és szeretetiröl elmélkedik vólt régenten ezen Próféta, midön nagy lelki buzgósággal azt énekli vala: *Domine, Dominus noster, quam admirabile est Nomen tuum in universa terra!* En Uram, én Istenem, mely csudálatos a' te Neved, az egész földkerekségében! *Laudabilis et gloriosus in saecula!* Dicsösséges és örökkéváló dicséretre, szeretetre, és hálá-adásra méltó vagy szerelmes Istenem!

Hebr. 11. V. 6

Luc. 10. V. 23.

Job. 38. V. 7.

Psal. 112

Psal. 8.

Dan. 3. V. 52

De mely igen el-hült légyen *Nemzetes Uram*, e' mostani, Világi Embereknek szive, az Isteni-szeretettöl, napon-ként láttyuk; melyböl
1. *Corint.* egyebet nem itílhetünk, hanem hogy a' Világnak seprejére, és majd
10. a' végére jutottunk; és igazán bé-tellyesedett már, az Istentül el-hült
2. *Tim.* szivekben, Szent Pál mondása: *In novissimis diebus, instabunt tempora*
3. V. 1. *periculosa. Et refrigescet charitas multorum:* Az utólsó napokban,
Matth. veszedelmes idök lésznek. És sokakban meg-hül a' szeretet. *Et erunt*
24. v. 12. *homines seipsos amantes:* Es magok-szeretö emberek lésznek, test-
2. *Tim.* szerint élnek, és igy nagy veszedelembe ejtik magokat, és majd mind
3. V. 1. el-vesznek szeretet-nélkül, holott ugyan azokról azt mondgya Szent
Rom. 8. Pál Apostol: *Si secundum carnem vixeritis, moriemini:* Mivel-hogy a' testnek kedveznek, mindenben a' test akarattyán járnak, nem csak testben, de lélekben-is meg-halnak.

Lib. 2. *Alexander Philosophus* irja, hogy *in Apulia* olly mérges *Tarantula*-
cap. 16. nevü kígyók teremnek, hogy a' kiket meg-mardosnak az emberek-közzül, azok majd mint-egy halva földre esnek, és semmi, akárminémü drága orvosságokkal, vagy Patikában-lévö kedves illatokkal meg-nem éllednek, fel-nem támadnak, hanem csak szinte *Musica*-szóval, és énekléssel, a' mely dolgot önnön-maga szemével látott; ennek pedig a' Természet-visgálók nem egyébb okát adgyák, hanem, hogy a' *Tarantula* méregnek hideg természete, az embernek szivét el-fogja, természet-szerint-való hévségét el-óltya, meg-hidegiti, és úgy lesz, mint a' halottak, csak úgy feküsznek. Nem csuda tehát *Nemzetes Uram*, ha a' mostani Világ-fiai, úgy annyira el-aluttak, meg-hültek
Rom. 7. az Isteni Szent szeretettül, és majd mint-egy halva feküsznek e' ha-
V. 24 landó-testnek koporsójában; mert a' Pokol-béli *Tarantula* kígyónak halálos fulákja meg-sértette öket, és annak ártalmas mérge meg-járta az ö sziveket; de mivel ének-szó-nélkül szükölködnek, költs-fel TE öket Nemzetes TORMA ISTVÁN ezekkel az Enekélsekkel, ezekkel az Isteni Dicséretekkel, ezekkel az Isteni-szeretetre gerjesztö Sóltárokkal, ezekkel mondom, az aítatos, buzgó, és Istenes Enekekkel, *Lytani*ákkal, és a' Mennyei bóldogság-kívánására indító Imádságokkal, mert az Isten, TEGED rendelt arra, midön azoknak ki-nyomtatására legelsöben-is fel-indított, engem bíztatott, és annak költségét magára válalta: nem-is egyéb-ért, hanem csak szinte a' nagy Istennek dicsösségére, a' Keresztyén Hívek vigasztalására, és hogy az Isteni-szeretetre fel-indítsa az embereket, és a' Mennyei Szent tüzet fel-gyújtsa a' meg-hült szivekben.

Ugyan-is, ha meg-visgálom az el-múlt idöket, nem-de nem illyenek vóltanak-é a' TE eleid? midön Egy azok-közzül, *Infulatus Abbas* lévén, mind példa-adásával, mind tanításával, mind pedig az Istenes élettel napon-ként ébresztette, gyújtogatta a' Mennyei tüzet, és szeretetet, a' meg-hidegült szivekben? Vallyon nem elég bizonság-é, a' Nemes

Besztercze Várossában lévö szép Kalastrom? mellyet a' TE Eleid fundált és éppített vólt, a' kire kíncsét, gazdagságát, jószágát nem szánta, nem egyéb-ért, hanem hogy a' Pokol-béli méregtöl megrészegült lelkek meg-élledgyenek; melyben a' Seraphim Szent Ferencz alázatos Fiai, éjjel nappal Istent szolgáltak, Orgonáltak, prédikállottak, és terjesztették az Istennek nagy diçsösségét? A' melynek ékes, és rendesen éppített kö-falai most-is fen-vannak, noha gyászolnak. Vaj-ki sokan lélekben meg-hólt emberek támadnak-fel abban, és nagy jutalmat vettek azért a' TE Eleid. O mely szép Oltárokat emeltek azokban mondok, a' TE régi aítatos Eleid, a' mellyeken osztogatták az Ur J E S U S -nak Szentséges Testét, és Vérét, nem egyéb-ért, hanem hogy a' bünös lelkek, az áldott J E S U S Vérében, mint drágalátos feredöben meg-mosódgyanak, meg-éledgyenek! mert a' mi édes Idvezitönk-is magával tüzet hozott-le az Egböl, és azt akarja, hogy meg-gyúladgyon. Ujíts-meg tehát TE-is *Nemzetes Uram*, és támazd-fel Jámbor Isten-félö Eleidnek TORMA emlekezetit, hadd lássa a' mostani hideg Világ, hogy a' régi TORMA Nemzetségnek, a' nyers gyükere még meg-maradott, és szépen zöldellik: Es mint a' Torma, hogy ki-szokta a' szemekböl hozni a' könyvet, nem kétlem hogy ezek-is az Istenes Enekek, sokaknak ki-hozzák az ö könyveket, midön oda-bé éréngetik, és tapogattyák a' sziveket: és mint a' Torma, mikor a' hideg Tél el-múlik, levelei meg-újúlnak, meg-zöldellik, és meg-virágzik; úgy lesz, hogy az emberek szivének-is Jege elolvadván, az Isteni Tisztelet, és a' Mennyei szeretet meg-újúl, meg-zöldellik, meg-virágzik, és meg-gyümölcsözik az emberekben.

Joan. 6. *Cor.* 6. V. 11

Luc. 12 V. 49

Az Istennek kedves embere Dávid, olly Czitarás, és olly énekes vólt, hogy mikor édesdeden pengette az ö Hárfáját, éneklette az Ur Sóltárit, a' gonosz Lélek mindgyárt el-távozik, és futamodást vészen vala Saul Királytól, midön gyötrené; nyilván el-hittem *Nemzetes Uram*, hogy midön ezek az Enekek (a' kiktöl Kegyelmed költségét nem szánta, hanem ki-bocsáttatta, *public*áltatta) zengedezni fognak a' Keresztyén Hivek torkában, el-távozik a' gonosz Lélek az emberektöl, és az Istennek Szent Lelke foglallya-el az ö sziveket: Söt maga-is Dávid, *Cytharam percutiebat in domo Domini*, Gyönyörködve éneklette az Ur házában az Istennek szép dicséretit. Vallyon inkább Te, *Nemzetes* TORMA ISTVAN, nem gyönyörködöl-é az Isteni dicséretekben? vallyon nem örömmel hallod-é, midön sok helyeken a TE Könyvedböl Istent dicsérnek, és köszönik, hogy illy jó dolgot cselekedtél az Istenfélö Keresztyének-közt, és örök emlekezetre-való dicséretes példát hattál az embereknek?

1. *Reg.* 16.

2. *Reg.* 6

A' mi dicsösséges Szent Ferencz Atyánk, úgy annyira gyönyörködött az Isteni dicséretekben, hogy mikor egy idöjártába dicsérné a' Felséges Istent. le-jövének hozzá az Isten Angyali Czitarával, és *Mu-*

S. Bonav *sica*-szóval kezdék vigasztalni, melynek édességében el-ájúlván, monda:

Szünnyél-meg Isten Angyala, a' Mennyei Czitarát pengetni,
Mert ennek édességét az én szivem el-nem viselheti.

Meg-nyugottam azért abban, *Nemzetes Uram*, hogy ezeknek az Istenes Enekeknek hallásában, ha színte az emberek el-nem ájúlnak-is, de
Ezech. nagy lelki édességet fognak érezni az ö szivekben. Es a' mint Ezékiel
37. V. 1. Próféta parancsolattyára, a' száraz csontok meg-elevenedének, és egy nagy roppantott sereg lábára álla: úgy ezekre az Istenes dicséretekre, a' száraz csontok meg-elevenednek; mert micsoda egyébb a' BÜN, amaz mérges *Tarantula* kígyó mérgénél? mely minden jószágos-cselekedettöl meg-fosztya embert, és mind egy-aránt, az iffiakat a' vénekkel a' földre le-veri, lelki nedvességeket ki-száraztya, és hasonlóvá tészi a' száraz csontokhoz.

E' vólt az oka *Nemzetes Uram*, hogy, sem múnkámat nem kímílettem, sem fáratságomat nem szántam, hanem az Istentöl nékem adott
Luc. 19. kicsiny Tálentomot ki-osztottam, hogy mikor el-jö, usorával meg-
V. 12. vehesse a' Túnya-szólgákon, és meg-jutalmazza az igazakat. Gondolám azért magamban, ha valami szép Nótákra szerzett Enekeket, Sóltárokat, és Dicséreteket egybe-szedegetnék, jobb formában rakogatnék, rendesebben helyheztetnék, és ki-bocsátanék: talám az Isteni szeretettöl el-hült szivekben tüzet gerjeszthetnék, és másoknak-is afféle Istenes dolgokra alkalmatosságot adnék. Egy-nehány esztendötülfogva azért mind eddig-is, e' mostani változandó állapatok-miatt véghez nem vihettem jó *intentiómot*, és igyekezetemet; noha Kegyelmed mindenkor bíztatott, és szivessen-is fáradott Nyomtatásában; mert én, hogy igazán meg-mondgyam, azt mondhatom a' Poëtával:

Ovidius *Da veniam scriptis, quoniam non gloria nobis*
lib. 3. de *Causa, sed utilitas officiumque fuit.*
Pont. Csak az Istennek dicsösségét, és a' Közönséges hasznot, s' szükséget tekíntettem: azért mind múnkámnak, mind pedig most nagy fáratsággal és költséggel újontán hozatott *Typographiám*nak elsö Sengéjét Kegyelmednek szentelem, *dedicálom*, és alázatoson ajánlom; sot ö maga-is ez a' Könyv, *Nemzetes* TORMA ISTVÁN Uram jó-vóltához folyamodik, mert ha ama' nagy emlekezetü Isten-félö, Szent életü
Breviar. *Carolus Borromeaus Cardinal*, egy Nap negyven-ezer, más Nap húsz-
Rom. 4. ezer aranyát nem szánta Isten szerelmé-ért ki-osztogatni a' szegények-
Novemb. nek: Kegyelmed sem szánta az Isten tisztességéért, söt életével sem gondolna, ha a' szükség kívánná, az Isten mellett. Vegye kedvesen azért Kegyelmed *Nemzetes Uram* e' kis múnkámat:

Astra Notas dico, Coelum reor esse Volumen,
Librum cudit amor, Verba dedit pietas.

A' mely csak szeretetböl származott, és ha a szegény özvegy Asszony fillére, becsüssebb vólt az Isten házában a' több kincseknél, *Luc.* 21. ollyan reménségem vagyon, hogy noha alacson, de jó szivel a' maga *protectió*ja-alá fogja ezt bocsátani. Engedgye Isten, *Nemzetes Uram*, hogy mind Kegyelmednek, s' mind Nemzetséginek, mind pedig egyebeknek, a' Kegyelmed segítsége-által lött múnkám, szolgállyon idvességekre.

Költ a' Csíki Kalastromban, Mind-szent Havának
18. napján. 1675. Esztendöben.

Kegyelmednek

Alázatos Isten imádó Káplánnya,
SZENT FERENCZ *Zászlója-alatt vitézkedö*
KAJONI FRATER JANOS,
Custos Provincialis.

FACULTAS.

REVERENDISSIMI PATRIS COMMISSARII

Generalis Cismontanae Familiae, Ordinis Minorum.

Frater JACOBUS a Spinetulo, *Ordinis Minorum Seraphici Patris Nostri Sancti FRANCISCI, Cismontanae Familiae Commissarius Generalis, et Servus. Dilecto nobis in Christo Patri Fratri* JOANNI KAJONI, *Almae nostrae Custodiae Strictioris Observantiae, Sancti Stephani Regis in Transylvania, CUSTODI Provinciali, Salutem in Domino sempiternam.*

OPus quoddam Musicale, cui Titulus est: CANTIONALE CATHOLICUM, pro majori DEI gloria, augenda Catholicorum devotione, pro elevandoque in DEUM spiritu, a Te compositum, et ex diversis Auctoribus collectum, servatis servandis, revisum, et approbatum, ut typis excudatur, facultatem concedimus. Datum Romae, in Conventu nostro S. Francisci Trans-Tyberim. die 24. Maji. Anno M. DC. LXXV.

FRATER JACOBUS *a Spinetulo, Commissarius Generalis.*

LICENTIA

REVERENDISSIMI ORDINARII.

Frater CASIMIRUS DAMOKOS, Ordinis Minorum Strictioris Observantiae. Miseratione Divina, et Sanctae Sedis Apostolicae gratia per Transylvaniam Vicarius Apostolicus Generalis, etc.
Omnibus has visuris Salutem in Domino.

Cum Liber hic, cui Titulus est: CANTIONALE CATHOLICUM, a Reverendo Patre JOANNE KAIONI, ejusdem Ordinis, Custodiae Sancti Stephani Regis in Transylvania, Custode Provinciali; ex variis, et approbatis Auctoribus collectus et compositus, a doctis Viris et Theologis revisus, nihil habeat impedimenti, quin in lucem emitti debeat: Ac proinde ut ad consolationem Catholicorum lucem videre possit, (quem spero non ingratum prodire) desideriisque et votis multorum satisfactum sit, harum vigore, ad majorem DEI gloriam, et animarum profectum, licentiam concedo
Datum in Monasterio Csikiensi, die 21. April. Anno Domini M.DC.LXXVI.

Imprimatur.

Locus (✠) Sigilli.

Frater C A S I M I R U S. qui supra m. p.

CAntionale hoc Catholicum, labore Admodum Reverendi Patris Fratris JOANNIS KAJONI, Ordinis Minorum Strictioris observantiae, Custodis Provincialis, Custodiae Sancti Stephani Regis in Transylvania, congestum, et summo ingenio ex variis Auctoribus in hunc ordinem deductum, ex mandato Reverendissimi Patris JACOBI, a Spinetulo, Commissarii Generalis, ea qua potui diligentia perlegi, revolvi, et satis accurate perspexi, sed nihil contrarietatis, ambiguitatis nihil, vel fidei Catholicae oppositum in eo reperi, quin potius lucem videre debere operae pretium existimavi, ut vel Sic DEI cultus, et pietas Christiana, summum incrementum; ac unusquisque desideratam Spiritus consolationem percipere possit; quod et futurum, hos Sacros Hymnos pie concinenti, et libellum hunc devota mente revolventi Sancte polliceor. Datum in Conventu Sancti Stephani Regis in Mikhaza, die II. Martii. Anno M.DC.LXXVI.

Fr. P. ADALBERTUS UIFALVI, SS. Theol.
Lector, et Custodiae Pater.
Fr. P. EMERICUS DOTTZI, Theol. Concionator,
et Custodiae Diffinitor actualis.

LUcubrationes Reverendi Patris IOANNIS KAIONI, Ordinis Minorum, Custodis Provincialis, in augmentum Christianae pietatis studiose elaboratas, ego sat diligenter, et magna cum inspectione vidi, et revolvi, sed nihil contra fidem Catholicam positive in eis reperi, quinimo solam ac meram pietatem redolere, divinique cultus promovendi studium hic contineri video, ac proinde, ut ad summam DEI gloriam, Ecclesiae incrementum, fidelium devotionem augendam, Cantionale hoc Catholicum lucem videre, praeloque committi possit, non incongruum esse arbitror. Datum in domo Parochiali Sancti Martini in Csik. Die 29. Martii. Anno M.DC.LXXVI.

P. PETRUS HOZO, ss. Theol. Licent.
P. JOANNES NAGY, ss. Theol. Licent.

AUTHOR IN OPUS.

ITo meum vigilans studium, rigidi ite labores,
Daedala ceu laetis apis arte sua legit hortis
Nectareos labio sugens e flore liquores.
Hic et ego veterum pia volvens cantica; solo
Numine Coelesti Sacro aspirante labori.
Huc vos congessi, justo simul ordine finxi.
Diliciae ite meae spatiosas Orbis in oras:
Ite mei plausus, recreatio, gaudia, risus.
Ite bonis velis, ventis remeate secundis.
Ite mei Cantus, lusus meus, ito per Orbem,
Servitore meis, seclis servite futuris,
Numinis aeterni, sic per vos gloria crescat.

Ad Benevolum Lectorem.

Quaeso memento mei, semper mi Candide Lector;
Unum dic pro me, Virginis illud AVE.

Liber de seipso.

Perpeti huc vestros pede ferte gressus,
Est quibus Coelos animus domandi
Subministrabo Pharetras domes queis
Numinis iram.
Sum alter AEneas, pietate, Sacra
Pulpita exorno, loquor alma, fermo
Cum D E O sit. Quid? pietate non sum
Crede secundus.

A' KERESZTYEN OLVASONAK,

Istentöl minden jót kívánok.

Az Emberi-Nemzet a' végre teremtetett, hogy az Istent dicsirje, és e' földön néki szolgálván, hólta-után a' Mennyei bóldogságban böséges jutalmát vegye, a' mi édes Idvézitönk-is nem egyéb-ért szállott-le az Egekböl, hanem, hogy az Embert, kit a' maga személyére teremtett vala, mind példájával, s' mind tanitásával, Isteni tiszteletre, és szolgálatra vihetné, hogy igy a' Pokol-béli Sátánnak tömlöczéből ki-szabadítván, a' Mennyei bóldogságnak örökös lakossává tehetné.

Ennek pedig az Isteni Dicsiretnek formáját, maga Christus Urunk meg-mutatta, és az ö kedves Tanitványit-is meg-tanította, a'mint Szent Máthé emlekezik felöle: Hogy a' Vég-Vacsorán, Hymno dicto, exierunt in montem; Dicsiretet énekeltek, és úgy mentek-ki az Olaj-fák hegyére. Az Apostolok-is pedig, meg-tartották ezt a' szép rend-tartást; a'mint Sz. Pál bizonyíttya, intvén a' hiveket, hogy Soltárokat, Dicsireteket, és lelki énekeket mondgyanak az Urnak: módgyát-is megmondgya, hogy kellessék énekelni: Cantantes, et psallentes in cordibus vestris: Enekelvén, és dicsiretet mondván a' ti sziveitekben. Söt az ó Törvényben-is szokás vólt, hogy Sóltárokat énekeltek az Isten házában: Sacerdotes stabant in officiis suis, et Levitae in Organis carminum Domini, quae fecit David Rex, ad laudandum Dominum. Quoniam in aeternum misericordia ejus, Hymnos David canentes per manus suas: A' Papok az ö tisztekben álnak vala, és a' Léviták az Ur énekinek eszközivel, mellyeket Dávid Király csinált vala, az Ur dicsiretire. Mert örökké az ö irgalmassága, a' Dávid dicsiretit énekelvén, az ö kezek-által.

Matth. 26.

Coloss. 3. Eph. 5.

2. Paral. cap. 7.

Szent Dávid Király önnön-maga-is hasonló-képpen int, hogy, Laudabo nomen Dei cum cantico, et magnificabo eum in laude. Dicsirem az Isten nevét énekkel, és fel-magasztalom ötet dicsirettel. Innen vagyon az Anya-szent-egyháznak régi bé-vött szokása, hogy mind Templomokban, Processiókban, s' mind pedig egyébb áitatosságokban, Psalmusokkal, Hymnusokkal, Lytaniákkal, és szép Istenes Dicsiretekkel éllyen.

Psal. 68. V. 31. Walarf. de rebus Eccles. cap. 25.

S. Hyer. Radulph. propos. 10.

A' Magyarok, minek-utánna a' pogányságból az igaz Hitre tértek vólna, szép Isteni Dicsireteket, Lytániákat, és egyébb aítatosságra-gerjesztő Hymnusokat szerzének, Szent Dávid Sóltáriban sokat magyarúl fordítának, mellyekkel Templomban, és házoknál dicsirték az Istent: Követvén ebben az Istennek Szent Angyalit, kik, Christus Urunk születésekor az Egből leszálván, szép dicsirettel tisztelték a' Gyermek J E S U S - t.

Lucæ 2.

Ezt elöttök viselvén, fiokot-is szép Istenes Dicsiretekre taníttatták, a' mint most-is világoson ki-tetszik, a' Templomok mellett éppíttetett Oskolákból, a'holott az iffiúság egyben-gyülekezvén, nem csak a' tudományban, hanem az Anya-szent-egyházi éneklésben-is taníttatott, hogy a' Papi rend a' Szent Oltárnál az Isteni szolgálatot végben vivén, ök azonban ének-szóval Istent dicsirnének.

Hogy pedig jobb, s' alkalmatosabb módgyok lehessen az Egyházi-szolgáknak, az Isteni Dicsireteknek éneklésében, sok szép, Uj és Régi, Deák és Magyar énekeket, noha sok múnkával, és fáratsággal, de igen szép rendesen szedtem egybe, mivel láttam a' Romano-Catholica Religión-lévő efféle Enekes-Könyveknek szük-vóltokat, úgy-annyira, hogy a Cántorok, és Tanító-Mesterek, kénszeríttettek magoknak sok alkalmatlansággal Enekes-Könyvet irni, és igy a' sok irás, és kézről-kézre adott énekek (mint-hogy jó rész-szerint, nem minnyájan jó irók vagyunk) úgy meg-vesztegetödtenek, és corrumpáltattanak, hogy az első születésektöl igen távol estenek vólt, azokat pedig régi szép ruhájokban öltöztetvén, és elébbeni épségekben állítván, ki-bocsátottam: Erre pedig gerjesztett engem, Sz. Ferencz Atyánknak szép rend-tartása, mellyet iffiúságomtúl-fogva követtem, ki azt kívánnya az ö fiaitól, hogy éjjel nappal dicsirjék az Istent, és a' kösséget-is Isteni dicsiretre tanitsák, mellyet maga-is (a' mint Sz. Dávid, totis viribus saltabat ante Dominum) minden tehetségével meg-igyekezett cselekedni, ez okon énekli róla az Anya-szent-egyház, Non sibi soli vivere, sed et aliis proficere vult Dei zelo ductus.

2. Reg. 6. in ejus offic 4. Octobr.

Másodszor, hogy az uniformitás minden Templomokban meg-tartassék, hogy mindenütt uno ore, egy szivel, szájjal, egy forma énekekkel szólgállyunk Istennek.

Harmadszor, édes Hazámnak akartam szólgálni, és másoknak-is alkalmatosságot e' kis múnkámmal adni, hogy akadály-nélkül dicsirhessék az Istent: Mert ha lelki hasznát az éneklésnek meg-tekíntyük, felette nagy buzgóságra, és lelki áhítatosságra indittya Embert, a' szép Nótára formált Istenes ének-szónak hallása, azért szokták közpéldában mondani: Qui cantat, bis orat; a'ki énekel két annyit cselekszik, mint-ha imátkoznék, mert a' Templom-béli szép éneklésáltal, mások-is áhítatosságra gerjedeznek, és örömöst halgattyák az Istennek dicsiretit, ngyobb kívánsággal-is igyekeznek öszvegyülni az Isten igéje halgatására.

Hogy pedig semmi heával ne lenne a' Keresztyén Olvasó, a' Sz.

Mise-alatt-való Kyrie-t, Et in terra-t, Patrem-et, Sanctus-t, Agnus-t, magyarúl fordítottam, mely eddig soha nem vólt, és mint-hogy az-is szokás vólt, hogy az Egyházi-szólgák, Halottak temetésén énekeltenek; Halott-temetéskorra-való, és a' négy utólsó dolgokra emlekeztetö énekekkel fejezem-bé e' munkámat; szép Lytaniákkal eggyütt. Ha kedved-szerint-valók kegyes Olvasó, ély vélek, és Istent dicsirj.

Odilo. Abbas. Anno 607. Petrus de Natal. Cap. 18.

Költ a' Csiki Kalastromban, Die 9. Maji.
Anno 1676

AD CANTORES ET MUSICOS.

Ha azt akarod meg-tudni, hogy az énekes Vecsernyén miképpen kellessék intonálni a' Psalmusokat, az az: hányadik Tonus-t kellessék kezdeni. Tekínts-meg (ha vagyon Antiphonariumod) micsoda kótán, avagy Notulán végezödik az Antiphona, mellyet mondani akarsz: és viszontag tekints-meg, micsoda kótán kezdődik-el az Evovae-nak első kótája, és mindgyárt meg-mutatodik, mert minden Antiphona végiben gyakrabban, fö-képpen a' régi Gradualékban illyen szót szoktanak irni kótával, Evovae. Verbi gratia: Ha valamely Antiphonának leg-utólsób kótája, Re, és az Evovae-nak leg-első kótája La lészen, akkor a' primus Tonus-t kell kezdeni. Item: Ha valamely Antiphonának az leg-utólsób kótája Re, és az Evovae-nak az első kótája Fa lészen, akkor a' secundus Tonus-t kell kezdeni. Et sic consequenter. Pro quibus haec observanda. Unde V,

Re, La. Primus Tonus	Fa, Fa. Quintus Tonus.
Re, Fa. Secundus.	Fa, La. Sextus.
Mi, Fa. Tertius.	Ut, Sol Septimus.
Mi, La. Quartus.	Ut, Fa. Octavus.

Mivel pedig hogy a' Psalmusokat, nem több, hanem csak nyólcz Nótára szoktuk énekelni, regulariter. (Excepto, in exitu Israël de AEgypto.) Noha néha a' Psalmusok vége külömböz valamennyire, minden Tonusban, hogy azokra-is útat nyissak, im fel-jegyzettem: mivel ipsa varietas delectat, hogy ne csak mindenkor eggyet mondgyon: Mind-azon-által, scientibus legem loquor. Az első és Hatodik Tonus ezen kezdődik: Fa, Sol, La. A' második és nyólczadik igy kezdetik: Ut, Re, Ut. Et sic consequenter. Unde Versus tales dantur:

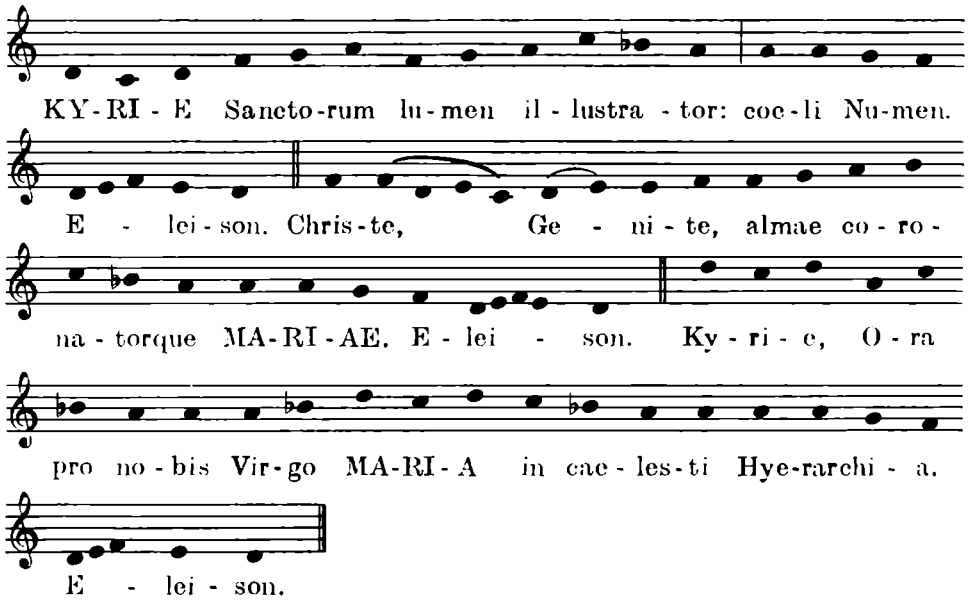
Octo Tonos servant Psalmi generaliter omnes:
Primus cum Sexto, Fa, sol, la, semper habeto.
Ut, re, ut, Octavus, retinet, pariterquè Secundus,
Tertius Ut, re, fa. La, sol, la, sit tibi quartus.
Ut, mi sol, quintus. Fa, mi fa, sol, septimus esto.

CANTUS DE ADVENTU DOMINI.

Adventi énekek.

AD RORATE.

1.



2.

KYRIE SANCTORUM.



3.

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

ET IN TERRA PAX. NOTA: O GLORIOSA DOMINA.



Dicsösség Menyben Istennek,
Békesség földi-népeknek,
Jó-akaratu Hiveknek,
kik Istenben örvendeznek.

Téged meg-váltó Királyunk,
Kit szent Atyánknak kiáltunk,
Tisztelünk, áldunk, imádunk,
Es néked hálákat adunk.

Mert te vagy Szent csak egyedül,
Ki ülsz Atyád jobja körül.
Te vagy örök végetlenül,
Ur a' magos Egen fellyül.

Te vagy az Isten báránya,
Ki büneinket el-hánnya.
Lelkünk váltsága, arannya,
Mely életünket kivánnya.

Te a' szent Lélek Istennel,
Háromság-béli személlyel.
Egyenlö szép dicsösséggel,
Dicsirtessél nagy felséggel.

Amen.

4.

PROSA DE ANNUNCIATIONE ANGELICA.



MIttit ad Virginem,
non quemvis Angelum;
sed fortitudinem
suam, Archangelum,
Amator Hominis.

Fortem expediat
pro nobis nuntium,
nature faciat,
ut praejudicium,
in partu Virginis.

Naturam superet
natus Rex gloriae,
regnet, et imperet,
et Zima scoriae,
tollat de medio.

Superbientium
terat fastigia,
colla sublimium,
calcet vi propriâ,
potens in praelio.

Foras ejiciat
mundanum principem,
Matremque faciat
secum participem;
Patris imperij.

Exi, qui mitteris,
haec dona dicere:
Revela veteris
velamen literae,
virtute nuntij.

Accede, nuncia,
dic *Ave* cominus;
dic *plena gratia;*
dic *tecum Dominus.*
et dic *ne timeas.*

Virgo suscipias
DEI depositum,
in quo perficias
casta propositum,
et votum teneas.

Audit, et suscipit
puella nuntium,
credit, et concipit,
et parit Filium;
sed admirabilem.

Consiliarium
humani generis,
DEUM et Hominem,
et Patrem posteris,
et pacem stabilem.

Cujus stabilitas,
nos reddat stabiles:
ne nos, labilitas
humana, labiles:
secum praecipitet.

Sed dator veniae,
concessâ veniâ,
per Matrem gratiae,
obtentâ gratiâ,
in nobis habitet.

Qui nobis tribuat
peccati veniam;
reatus diluat,
et donet Patriam,
in arce Syderum.

Amen.

5.

MITTIT AD VIRGINEM. NOTA EADEM.

(Dallamát l. a 4. sz. alatt)

KÜldé az Ur Isten,
gyors és hü szólgáját,
Szüzhöz Názáretben
Gábriel Angyalát,
Hozzánk jó-kedvében.

Erös követséget
értünk hogy fel-venne,
Es a' természetben
csudát jövendölne;
Szüznek szülésében.

Dicsösség Királlya
természet hatalmát,
Birja, s'-fellyül müllya,
és a'bün kovászszát,
Közzülünk ki-vegye.

Kevélyeknek útát,
rontsa hatalmával,
Világ, s'-ördög nyakát
tapodgya sarkával,
jelentvén hatalmát.

Ki-üzi erövel
Világ Fejedelmét,
Es Annyával közli
Isteni kegyelmét,
s' Attya birodalmát.

Meny-el azért Angyal
ez új hirt hirdetni,
El-rejtett titkait
Irásnak jelents-ki,
Nagy Isten hatalmát.

Közelgess a' Szüzhöz,
nagy szépen köszöntsed,
Idvez légy MARIA,
Ur vagyon te-veled,
Félelmed ne légyen.

Méhedben fogadod
Istennek szent Fiát,
De szüzességednek
meg-tartod virágját,
Tisztán maradsz éppen.

Hallya, s'-érti szent Szüz
szóllását Angyalnak,
Hiszen, s'ottan lészen
Annya egy Fiúnak;
Csudálatra méltó!

Ki Tanácsa lészen
Emberi-Nemzetnek,
Istene, és Attya
föld-szinén élöknek;
Lesz békesség-tartó.

Kinek erössége,
minket úgy örizzen,
hogy világ sok vétke,
minket meg ne sértsen,
Pokolra ne vessen.

Adgyon bocsánatott
Ura bocsánatnak;
Es malasztot nyerjen
Annya szent Malasztnak,
Ki mi-velünk légyen.

Dicsiret, dicsösség,
az örök Atyának,
Es az ö Fiának,
Ur Jésus Christusnak,
Mind öröcké, Amen.

6.

CREDO IN UNUM DEUM.

PATREM. NOTA: ET IN TERRA HOMINIBUS. UT INFRA.



HIszünk egy bizony Istenben,
Kit áldunk Atya nevében,
Mindenek teremtöjében.

Es az Ur JESUS Christusban,
ö eggyetlen egy Fiában,
Mi szentséges meg-váltónkban.

Ki Angyaltól hirdetteték,
Szent Lélektöl fogantaték,
Szüz MARIATOL születék.

Pilátus alatt kínzaték,
Rút halálra itílteték,
Kereszt-fára feszítteték.

Latrok közt fügvén meg-hala,
Poklokra szent Lelke szálla:
Szent Atyákat szabadéta.

Gyözedelmet vön halálon,
ördögön, bünön, és poklon,
Fel-támada harmad-napon.

Az-után Menyégben méne,
Szent Attya jobjára üle,
Hogy minékünk helyt szerzene.

Onnét jö-el itélnie,
Mindeneknek fizetnie,
A' kinek mi lesz érdeme.

Hiszünk szent Lélek Istenben,
Mi meg-elevenitönkben,
Lelkünk meg-szentelöjében.

Ki öröcké az Atyától,
Származik: és a' Fiútól,
Dicsirtessék Angyaloktól.

Hiszszük bününk bocsánattyát,
Testnek ö fel-támadását,
Várjuk Hitünknek jutalmát.

Es az örök-élet lészen,
Mellyet meg-ád a' szent Isten,
Erre minden mondgya Amen.

Ha más Et in terrat. Patremet kivánsz,
vide infra in Communi.

7.

AVE MARIA.

NOTA: IDVEZ-LÉGY SZÉPSÉGES MARIA.



KÜldé az Ur szent Arkangyalát,
Hogy köszöntené Szüz Mariát:
Örüly Maria, szüzeknek Aszszonya.

Hogy érkezék-el Názáretben,
Semmit nem túd a'szent Szüz ebben,
Örüly Maria, szüzeknek Aszszonya.

Egböl le-hozott követséggel,
El-kezdé szavát sietséggel.
Örüly Mária.

Mond: Üdvez-légy szép Szüz Maria,
Méhedben szál az Isten Fia.
Örüly Maria, etc.

Mennyei Ur vagyon te veled,
Malasztyával tellyes kebeled.
Örüly etc.

Aldott vagy te Aszszonyok között,
Menyböl Isten hozzád költözött.
Örüly Maria, etc.

Aldott méhednek-is gyümölcse,
Kit ékesit nemes erkölcse. Örüly:

JESUS fiad imádd érettünk:
Kik ellene sokat vétettünk. Örüly:

Most, és óráján halálunknak,
Segitséggel légy minnyájunknak.
Örüly Maria, szüzeknek Aszszonya.

Amen.

8.

SANCTUS.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEUS Sabaoth.



OMnes unanimiter
mundi nationes:
dicite svaviter
juvenes, et senes.

Angeli, Archangeli,
Dominationes,
Cherubin et Seraphin,
Troni, Potestates.

Principatus, Virtutes
in coelis ovantes,
Date Gloriam DEO,
Christum venerantes.

Universi populi,
simul congaudete,
DEUM Trinum et Unum
hymnis collaudate.

De Coelo pro homine
descendit Messias:
Quem praedixit Gabriel,
Vates Isaias.

Ergo tu progredere
Rector potentiae,
Jube benedicere
In laudem Mariae.

Amen.

9.

OMNES UNANIMITER. NOTA EADEM.

(Dallamát l. a 8. sz. alatt)

FÖldön lévö Nemzetek,
mind iffiak, s'-mind vének,
Angyali szép seregek,
szüzek, s'-minden Szentek.

Chérubim és Seraphim,
egek, s'-minden népek:
Vig-szóval énekelvén,
igy zengedezzetek:

Szent vagy Uram, Szent vagy te,
nagy dicsösségedben:
Ki el-jöttél már hozzánk,
Isteni erödben.

Tellyes az Eg és a'Föld
nagy dicsösségeddel:
A'kereszt-fán kit szerzél,
meg-feszitéseddel.

Szent vagy Uram, Szent vagy te,
nagy dicsösségedben:
Ki el-jöttél már hozzánk,
Isteni erödben.

Aldott vagy te szép JESUS,
Mariának Fia,
Ki el-jöttél már hozzánk,
Egek szép Királya.

Szent vagy Uram, Szent vagy te,
nagy dicsösségedben:
Ki el-jöttél már hozzánk,
Isteni erödben.

Szép Hosanna éneckel
ötet dicsérjétek:
Földön lévö sok népek
ötet szeressétek.

Szent vagy Uram, Szent vagy te,
nagy dicsösségedben:
Ki el-jöttél már hozzánk,
Isteni erödben.

Amen.

10.

RESONEMUS.



REsonemus pariter
cum tripudiali,
voces tonent per nubila
Christo jam venienti.
|Szóval mondva:|
Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus DEUS Sabaoth.

Patres nostri in Lymbo,
diu expectantes,
optabant unanimiter
alta voce dicentes.

Benedictus MARIAE
natus, homo DEUS,
qui jam venit in nomine
Domini: Christus JESUS.

Rorent Coeli desuper,
et nubes pluant justum,
aperiatur terra, et
germinet Salvatorem.

Osanna nunc promamus,
ubiquè in terris,
et in Coelo cum Angelis,
Osanna in excelsis. Amen.

11.

RESONEMUS. NOTA EADEM.



ENekellyünk minnyájan,
vigan s' nagy örömmel:
Zengedezzenek a' felhök,
Christus jövetelivel.
|Szóval mondva:|
Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus DEUS Sabaoth.

Földön lévö állatok,
nagy fen kiáltsátok:
Dicsirvén ötet minnyájan,
nékie ezt mondgyátok.

Tellyes az Eg, és a' Föld,
te dicsösségeddel,
Osanna a' magosságban
Isteni felségeddel.

Mi Atyáink Lymbusban,
Messiást ohajtván:
Kivánták egyenlö-képpen,
fel-szóval ezt kiáltván.

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus DEUS Sabaoth.

Harmatozzanak egek,
s'-igazat adgyanak:
Idvezitöt teremteni
föld erei nyillyanak.

Aldott MARIA Fia,
emberré lött Isten:
Ki az Urnak szent Nevében,
jelen vagyon már itten.

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus DEUS Sabaoth.

Dicsiret, és dicsösség
légyen a' Christusnak:
Vég-nélkül, és mind öröcké,
dicsö szent Háromságnak. Amen.

12.

AGNUS.

NOTA: RESONEMUS.
(Dallamát l. a 10. sz. alatt)

IStennek szent bárányа,
bününket töröld-el,
és mi-nékünk légy irgalmas,
a' te szent kegyelmeddel.

Istennek szent bárányа,
bününket töröld-el,
és mi-nékünk légy irgalmas,
a' te szent kegyelmeddel.

Istennek szent bárányа,
bününket töröld-el,
és ajándékozz-meg minket
igaz békességeddel. Amen.

13.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, etc.
(Dallamát l. a 3. sz. alatt)

GAbriel el-választaték,
Atya Istentöl küldeték:
Követségben rendelteték,
Názáretben el-érkezék.

A' Szüzet ottan köszönti,
Ur akarattyát jelenti,
Engedelmességre inti,
félelmétöl-is meg-menti.

Szüzet Angyal nevén hija,
ne fély, ugy-mond, Szüz MARIA:
Veled az Ur Isten Fia,
bünös embereknek dija.

Dávidnak Nemzetségéböl,
Szent Lélek szövetségéböl:
Malasztyának bövségéböl,
fogontatik fiad ebböl.

Mellyet szüzen szülsz Világra,
s'-nem hat szeplö Szüz virágra:
Szörnyü csudálatosságra,
Szüzen jutz az Anyaságra.

Fiad neve JESUS lészen,
ki Világról bünt el-vészen:
ördögön hatalmat tészen,
ezt, drága Szüz fogadd készen.

Retten a' Szüz elméjében,
az Arkangyal beszédében:
Szavait tartya szivében,
igy felel nagy félelmében.

Légyen az Ur akarattya,
a' ki veled ezt mondattya:
Jöjjön-el áldott magzattya;
bünös népek áldozattya.
Amen.

14.

MAS.



Ave MARIA, bóldog Isten Annya;
te benned termet váltságunk arannya.
Téged dicsirni nyelvem meg nem únnya.
Ave MARIA.

Gratia plena, vagy malasztal tellyes,
mert te szent méhed Istenséggel ékes.
Hogy nagy Pátronánk azért nékünk lehess.
Ave MARIA.

Dominus tecum. Ur vagyon te veled,
senki nem tudgya, mely ékes te méhed
Kiben kedvére lakik örök-élet.
Ave MARIA.

Ter benedicta. Mindenek közt áldott,
Isteni malaszt éppen beléd szállott.
Mennyei sereg nyilván melléd állott.
Ave MARIA.

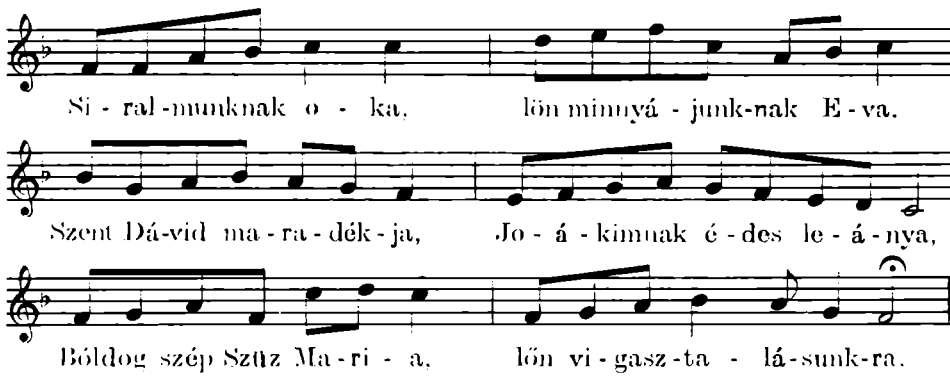
Et benedictus, méhed szent gyümölcse,
áldott ki népét pokoltól meg-mentse:
örök-életre árvákat segitse.
Ave MARIA.

Sancta MARIA, könyörögj érettünk,
te szent személyed nyerhet jót minékünk,
JESUS-hoz vezérly, mikor el-fogy éltünk.
Ave MARIA. Amen.

15.

MAS.

NOTA: A' KERESZTYÉNSÉGBEN, etc.



SIralmunknak oka,
lön minnyájunknak Eva.
Szent Dávid maradékja,
Joákimnak édes leánya,
Bóldog szép Szüz Maria,
lön vigasztalásunkra.

Meg-szereté ingyen,
Szüz Mariát az Isten,
azért nagy követségben,
fö Angyalát el-küldé menten:
hogy köszöntse nagy szépen,
mert Isten Annya lészen.

Angyal hogy el-juta,
Galilea Országba,
Názáret Városába,
ott bé-méne a'Szüz házába,
nagy becsülettel monda:
Idvez-légy Szüz MARIA.

Ur vagyon te veled,
malasztal tellyes méhed
Retten a'Szüz hogy hallya,
de az Angyal szépen biztattya,
ne fély mert Isten Fia,
lészen méhed lakója.

Nevezd Ur JESUSNAK,
Világ szabadétónak,
mert Isten, mint Fiának,
néki adgya székit Dávidnak:
Vége nem lesz öröcké,
az ö Királyságának.

MARIA nagy szépen,
Angyalt kérdi, mint lészen?
Mond Gabriel e'képpen:
Mert Istennél nincs lehetetlen:
Bé-tölt Szent-Lélek éppen,
Ur JESUS szál méhedben.

Vén Ersébet Aszszony,
hogy férfiat hordozzon,
most jár hatod hólnapon.
MARIA mond alázatoson:
Im az Ur szólgálója,
légyen mint ö akarja.

Mihelyt Szüz MARIA,
Angyalnak választ ada,
mindgyárt az Isten Fia,
tisztaságos méhében szálla.
Aldott légy Isten Fia,
és szent Anyád MARIA.

Dicsértessél Isten,
Ki szent Anyád méhében,
mint szép virágos kertben,
emberekért mulatz kedvesen:
Atya, Fiú, Szent Lélek,
most és öröcké. Amen.

16.

MAS.

NOTA: KÖVETI VALA NÉPNEK etc.



NAgy szivel várják
vala régentén,
az Istennek Fiát;
Abrahám Atyánk,
és a'Pátriárkák.

Mert tudgyák vala,
a'nagy Istennek
az ö igiretit,
Adám Atyánknak,
mondot fogadásit.

Es fel-emelvén
az ö szemeket,
égbe néznek vala;
Kiáltván ötet,
im ezt mondgyák vala.

Felséges Isten,
ki teremtetted
Mennyet, és a'Földet;
Es mind ezekben
lévö szépségeket.

Tekints mi reánk,
bocsásd-el immár
a'mi meg-váltónkat;
Mellyet igértél,
a'te szent Fiadat.

Szakadozzatok
ti magos felhök,
és temérdek Egek:
Bocsássátok-be,
mert vagyunk szegények.

Mikoron azért
ezt szivek szerint
gyakorta mondanák:
Imádságokat
Istenhez nyújtanák.

Gabriel által
Szüz Mariának
illyen szó adaték:
Kin az ö szive,
igen meg-félemlék.

Üdvez-légy, ugy-mond,
te Menyországnak
Királyné Aszszonya:
Kitöl meg-Váltó
születik Világra.

Ur vagyon veled,
és áldott vagy te,
minden Nemzetségbe:
Meg-szenteltetett
méhednek gyümölcse.

Ne félly Maria,
mert oly Fiat szülsz,
ugy-mond e'világra:
Ki bünösöknek,
lészen meg-váltója.

El-töri, ugy-mond,
ez, a'pokolnak
minden birodalmát:
Es a'mennyeknek
meg-nyittya kapuját.

Sok Fejedelmek,
és nagy Királyok
ennek fejet hajtnak:
Mert békességet
csak ö tölle várnak.

Annak-okáért,
mi-is fel-kelvén
a' mi büneinkböl:
Fel-fohászkodgyunk
töredelmességböl.

Hogy adgya nékünk,
a' Menyországból
az ö szent malasztyát;
Várhassuk vigan
Christusnak szent napját.

Dicsíret légyen
az Atya, Fiú,
és a'szent malasztnak:
Dicsíret légyen
a' szüz MARIANAK.
Amen.

17.

MAS REGI ENEK.

(Dallamát l. a 15. sz. alatt)

AZ Keresztyénségben,
igaz vallás az Hitben,
Hogy hidgyünk egy Istenben,
Atya, Fiú, és Szent Lélekben,
Menynek, földnek, tengernek,
ö teremtöjében.

Hiszünk a' Christusban,
Istennek egy Fiában,
Mi kegyes szó-szólónkban,
üdvezitö JESUS Christusban:
Kit Adámnak igire,
az Paradicsomban.

Gábriel Arkangyal
Názáretben küldeték,
A' Szüz meg-gyümölcsözék,
Szent Lélektöl teréhben esék,
Jó hir nékünk mondaték,
Hogy meg-váltónk születnék.

Bethlemben születék,
Angyalok meg-jelenték:
Pásztoroknak hirdeték,
Hogy UR Christus nékünk születék,
Nagy öröm hirdetteték,
üdvesség meg-adaték.

Jászolban feküvék,
a'pásztorok meg-lelék,
Az Angyalok dicsirék,
dicsösségét ott meg-jelenték,
Békesség, jó-akarat,
e' földre hirdetteték.

A' Christus kínt valla,
a' kereszt-fán meg-hala,
ö szent vére ki-omla:
Mi halálunk ottan meg-romla:
Harmad Nap fel-támada,
minket meg-igazíta.

Menyégben fel-méne,
az örök dicsösségbe,
Ott nékünk helyet szerze,
El-jövendö az itíletre;
Ott meg-fizet mindennek,
ki-ki mint érdemlette.

Hiszek Szent Lélekben,
vigasztaló Istenben.
Hiszem a' Szent-egyházat,
Szenteknek ö gyülekezetit.
Hiszem Christus kedvé-ért
bünömnek bocsánattyát.

Hiszem a' hólt testnek,
ismég fel-támadását.
Hiszem a' dicsösséget,
hiszem én az örök-életet.
Ez hittel bátoritom
minden életemet.
Amen.

18.

MAS.

NOTA: KÖVETI VALA NÉPNEK etc.
(Dallamát l. a 16. sz. alatt)

AZ Ur Istennek,
csuda hatalma,
im azt cselekedé:
Abrázattyára,
az Embert teremté.

A'gonosz ördög,
e' sok drága Jót,
ottan meg-irígylé,
Hogy Isten embert
ily nagyra teremté.

Igen ékesen,
halál, s' bün-nélkül,
és nagy okossággal,
Hogy Teremtöjét
ismérhesse azzal.

Tört vete néki,
hogy hamarsággal
ötet meg-csalhatná:
Gyönyörüségtöl
éppen meg-foszthatná.

Es hogy lakozzék,
ott uralkodgyék
a'Paradicsomban;
Csak hogy ne egyék
a' tiltott almában.

Az álnok Kigyó,
az Embert ejté,
illyen nagy veszélyben,
Az egy almának,
hogy kóstolt iziben.

Mellyért az Ember
gyönyörüségét,
s' örömét el-veszté,
magát helyére
nehezen térité.

Miglen bé nem tölt,
a'mit jövendölt
régen a'Próféta;
hogy meg-Váltónknak
Szüz lészen szent Annya.

A'Szent Lélektöl,
s nem férfiútól
lön testesülése,
a'tisztaságos
szent Szüznek méhébe.

Szüztöl, mag-nélkül,
ki-nyílt szép Rósa,
ugy mint a'Messiás;
Mely mi Istenünk,
néki hálá-adás.

Meg-szabadíttya
Embert rabságból,
s'fiává fogadgya,
s'-Ördögnek rajta
nem lesz már hatalma.

Christus kegyelme
azt cselekedte,
hogy testben öltöznék,
Ki nem mondhatni,
mint meg-aláztatnék.

Halála által
Poklot el-rontá,
és meg-szabaditá
A'kik valának
ördög fogságába.

Az Angyaloknak
lön nagy örömök,
hogy ez hir fel-hata:
Hogy Christus vére
Embereket válta.

Dicsírjük azért
UR JESUS Christust,
ki velünk tött sok jót;
kiknél jobbakat,
ember nem is hallott.

Amen, dicsíret,
tisztesség légyen
Mennyei Atyának,
Kedves Fiának,
s' Szent Vigasztalónak.
Amen.

19.

ALMA REDEMPTORIS MATER.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA



ÜDvezitönknek szent Annya,
Mennyeknek meg-nyílt kapuja,
Tenger-evezök csillaga,
Bóldogságos Szüz MARIA.

Légy segitsége népednek,
Az el-esett bünösöknek,
Ki Szüléje Istenednek,
s'Annya löl te Teremtödnek.

A'természetnek folyását,
Es a'szülésnek szokását;
Fellyül-haladád nagy átkát,
Minden Szüléknek igáját.

Mert Angyali köszöntésböl,
Terhes löl a'Szent Lélektöl,
Szüzen, terh-fáratság nélkül,
Szülél, és fájdalom-nélkül.

Te azért Istennek Annya,
Légy bünösöknek gyámola;
Nyavalyánk vigasztalója,
Üdvességünknek kapuja.

Hálát adgyunk az Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek:
Egyenlö három személynek,
Egy állatú Istenségnek.
Amen.

20.

AZ ANGYALI ÜDVEZLETRÖL.



Ave MARIA, gratia plena.
Igy üdvezlé Angyal a' szép Szüz MARIAT,
Christusnak választott Annyát.

Dominus tecum, Ur van te veled.
Imé fogadsz Fiat, a'kin fogsz örülni;
Meny, és a'Föld álmélkodni.

O Angyal, ugy-mond: Miként lehet ez?
Mert szüz Leány vagyok, férjet nem ismérek,
bizonságim ebben Egek.

A'Szent Léleknek rád szál ereje;
Mert miként a'harmat reggel szál a'földre,
ugy lészen az ö szülése.

Angyal szavának hivén a' szent Szüz;
Magát meg-alázá, Szólgálónak vallá:
Légyen úgy, mint szavát mondgya.

Szüzek virága, szép Szüz MARIA:
Örülly, és örvendezz, mert nagy Anyaságra
választattál s' méltóságra.

Engeszteld értünk könyörgésiddel,
A' te Szent Fiadot, hogy testesülése
légyen, nékünk-is örömre.

Amen.

21.

MAS.



EZ Világot Adám hogy el-veszté,
A' Sátánnak birtokában ejté,
Illyen módon az Isten meg-menté.
Illyen módon az Isten meg-menté.

El-bocsátá Menyböl szent Angyalát,
Hogy üdvezlye a' szép Szüz MARIAT,
Méhében hogy fogadná szent Fiát.
Méhében:

Követséget Angyal meg-beszélle,
Háborodék a' Szüz elméjébe;
Gondolkodik e' dolog mint lenne.
Gondolkod:

Bátoritá Angyal Szüz MARIAT,
Szent Lélektöl fogadná szent Fiát,
Angyalnak MARIA hivé szavát.
Angyalnak:

Ottan JESUST méhében fogadgya,
E' világra nagy örömet hoza,
Mikor szülé öt az Istállóba.
Mikor:

Mihelt a' gyermek fel-nevekedék,
A' Sátán Országa meg-töreték,
Isten kegyelme reánk folyamék.
Isten:

MARIAT mi minnyájan tisztellyük,
Kegyes Anyát ötet azon kérjük,
Hogy gonosztúl szent óltamát nyerjük.
Hogy gonosztul:

Dicsiret, dicsösség az Atyának,
Ö Fiának Ur JESUS Christusnak,
Szent Léleknek mi vigasztalónknak,
Szent Léleknek mi vigasztalónknak.
Amen.

22.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
(l. a 19. sz. dallamot)

AVe, fuit prima Salus,
Qua vincitur hostis malus
Remordet culpa noxia,
Juva nos. Ave MARIA.

MARIA dum Salutaris,
Ab Angelo sic vocaris,
Nomen tuum Daemonia
Repellit. Ave MARIA.

Gratia Sancti Spiritus,
Foecundavit te penitus,
Gratiarum nunc praemia
Da nobis. Ave MARIA.

Plena tu es virtutibus,
Praecunctis coeli civibus,
Virtutes et auxilia
praesta nunc. Ave MARIA.

Dominus ab initio,
Destinavit te Filio,
Tu es Mater, et Filia,
o foelix! Ave MARIA.

Tecum laetantur Angeli,
Et exultant Archangeli,
Coeli, coelorum curia,
o dulcis! Ave MARIA.

Benedicta semper eris,
Tam in terris, quam in Coelis,
Placa Natum prece pia,
o dulcis! Ave MARIA.

Tu in Coelis coronaris,
Sic a DEO honoraris,
Fac nobis detur venia,
o dulcis. Ave MARIA.

Mulieribus omnibus,
Repleris summis opibus,
Reple tua nos gratia,
o clemens. Ave MARIA.

Et post partum, velut prius,
Virgo manes: et Filius
descendit sicut pluvia,
in vellus. Ave MARIA.

Benedictus fructus tuus,
In aeternum Christus JESUS,
Adjutrix et propitia,
Sis nobis. Ave MARIA.

Ventris tui foecunditas,
Replet Coelorum ruinas,
Audi nostra precamina,
o dulcis. Ave MARIA.

JESUS Salvator Filius,
Perducat nos superius,
Ubi regnas in gloria,
o dulcis. Ave MARIA.

Amen. Est finis salutis,
Aperiens vocem mutis,
Coeli portas, et gaudia,
Aperi nobis. MARIA. Amen.

23.

AVE FUIT. NOTA EADEM.

(Dallamát l. a 19. sz. alatt)

Idvezlettel az idvesség,
Jöve hozzánk az Istenség,
Aldott JESUS-nak szent Annya,
Idvez-légy szép Szüz MARIA.

MARIA hogy köszöntettél,
Szent Léleckel tellyesedtél.
Aldott JESUS-nak szent Annya,
Idvez-légy szép Szüz MARIA.

Malasztal drágalátos Szüz,
Kinek lelkében nincsen büz.
Aldott JESUS-nak szent:

Tellyes vagy minden jósággal,
Szent Léleknek malasztyával.
Aldott JESUS-nak szent:

UR téged öröktül-fogva,
Az ö Fiának választa.
Aldott JESUS-nak szent:

Veled Menyben az Angyalok,
Örülnek az Arkangyalok.
Aldott JESUS-nak szent:

Aldott vagy Aszszonyok között,
Mert Isten beléd költözött.
Aldott JESUS-nak szent:

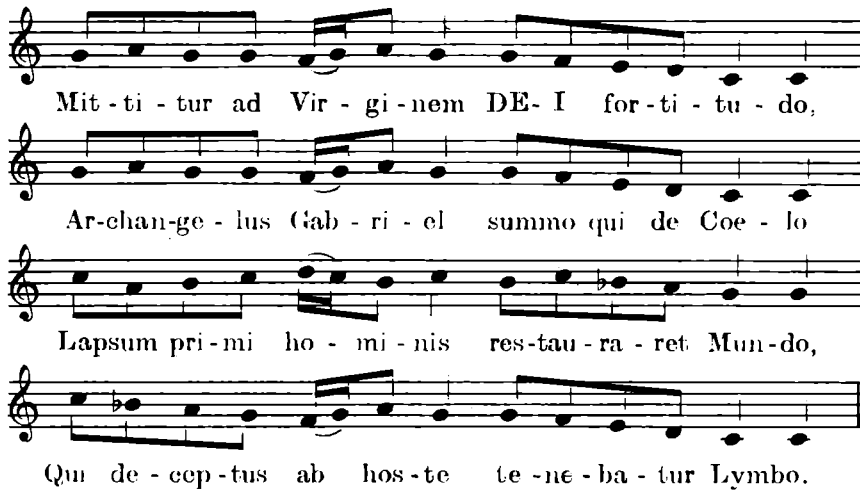
Aldott méhednek gyümölcse,
Mert Isten téged el-jedze.
Aldott JESUS-nak szent:

JESUS mi egy reménségünk,
Hóltunk után idvességünk.
Aldott JESUS-nak szent:

Amen, a'Felséges Urnak,
Hálá-légyen a'Christusnak.
Aldott JESUS-nak szent Annya,
Idvez-légy szép Szüz Maria.
Amen.

24.

ALIUS.



Mittitur ad Virginem DEI fortitudo,
Archangelus Gabriel summo qui de Coelo.
Lapsum primi hominis restauraret Mundo,
Qui deceptus ab hoste tenebatur Lymbô.

Ave, inquit Angelus, Virgo benedicta,
Est nam tecum Dominus, gratia tu plena,
Quo auditu, turbatur Virginum Regina
Confortatur ab illo ut esset secura.

A Sancto nam flamine eris conceptura,
Regem Regum Dominum DEUM paritura,
Statim se humiliavit Domini Ancilla,
Fiat mihi, inquit hoc, saecundùm praedicta.

Gloria sit aeterno atque Patri summo,
Nec non ejus Filio JESU per benigno,
Simul et consolatori Spiritui Sancto,
Trino simul, ac uni altissimi DEO. Amen.

25.

MITTITUR AD VIRGINEM. NOTA EADEM

[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Küldeték a' szent Szüzhöz Isten erössége,
A' Gábriel Arkangyal Urnak fö követe,
Ki Adámnak esetit állatná helyére,
Pokol sötetségében ki vólt meg-kötözve.

Idvez-légy te Maria, ezt mondá az Angyal,
Im Ur vagyon te-veled, vagy tellyes malasztal:
Halván a' Szüz meg-ijede, az illyen szozattal,
De meg bátorittaték azon Angyal által.

Szent Lélek erejétöl mert fogadsz méhedben;
Királyoknak Királlyát szülöd emberségben:
Anya magát meg alázá szemérmetességben,
Im az Ur szólgálója; mint mondod: úgy légyen.

Dicsírtessék az Atya mindenható Isten,
Vele eggyütt örökké a' Fiú Ur Isten:
Egyetemben vigasztaló Szent Lélek Ur Isten,
A' tellyes Szent Háromság, a' magas Mennyégben. Amen.

26.

MAS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ETC.



DIcsíretes vagy szép Szüz MARIA,
Rád tekinte Mennyeknek Királlya,
Hogy te lennél Christusnak szent Annya,
Szent Léleknek drága kincs-tartója.

Hozzád küldé az Atya Ur Isten,
Fö követit Gábrielt, elödben,
Üdvezlene Téged köszöntésben,
Hogy Szent Fiat fogadnál méhedben.

Szózattya lön leg-ottan Angyalnak,
Üdvez-légy szép Szüze Aszszonyoknak,
Im fogadsz egy szép Fiat magadnak,
Kinek Nevét mondod szép JESUS-nak.

E' szót halván Szüzeknek virága,
Gondban esék leg-ottan magába,
Szolgálattyát ajánlya azonba,
Légyen, ugy-mond, Urnak akarattya.

Mikor el-hüd Angyalnak beszédét,
Szent Léleknek bö malasztyát érzed:
Istenünknek ö alkotá testét,
Szent vérével hogy meg-váltsa népét.

Boldog vagy Te JESUS-nak Szent Annya,
Mert Urunkat szüléd e' Világra,
Szent Léleknek vagy kegyes mátkája,
Szent Háromság szólgáló Leánnya.

Paradicsom szépséges Kapuja,
Eva Anyánk kit bé-zárlott vala,
Te általad boldog Szüz MARIA,
Meg-nyittaték Istennek Országa.

Te vagy azért árvák reménsége,
Minden Szentek szépséges tüköre,
Menyországnak drágalátos fénye,
Mert Szent Fiad ültetett melléje.

Kérünk téged Christusnak szent Annya,
Menyországnak Királyné Aszszonya,
Esedezzél értünk Menyországba,
Ne hadgy minket ellenség torkába.

Dicsirtessél áldott Atya Isten,
Veled eggyütt a' Fiú Ur Isten,
Egyetemben Szent Lélek Ur Isten,
Bóldog Szent Szüz, a' magas Menyégben. Amen.

27.

MAS.

DE BEATA VIRGINE



IEr mi dicsirjük a' szép Szüz Mariát,
Mennyeknek Királyné Aszszonyát,
A' ki hordozá e' Világ Urát,
Az üdvezitö Christusnak szent
Annyát.

Szentül, és tisztán te Fiat fogadál,
Noha elmédben háborodál,
Az Angyal által meg-bátorodál,
Meg-váltó Christust e' világra hozál.

Te róllad irtak sokat a' Próféták,
Magodot várták Pátriárkák,
Jövendöt tudtak pogány Sybillák,
Bálám csillaga fel-támad; azt mondták.

A' kit az Egek csak meg sem foghatnak,
A' mélységek-is nem tarthatnak;
Te tiszta méhed szállást ád annak,
Midön Annya löl a' Christus
JESUS-nak

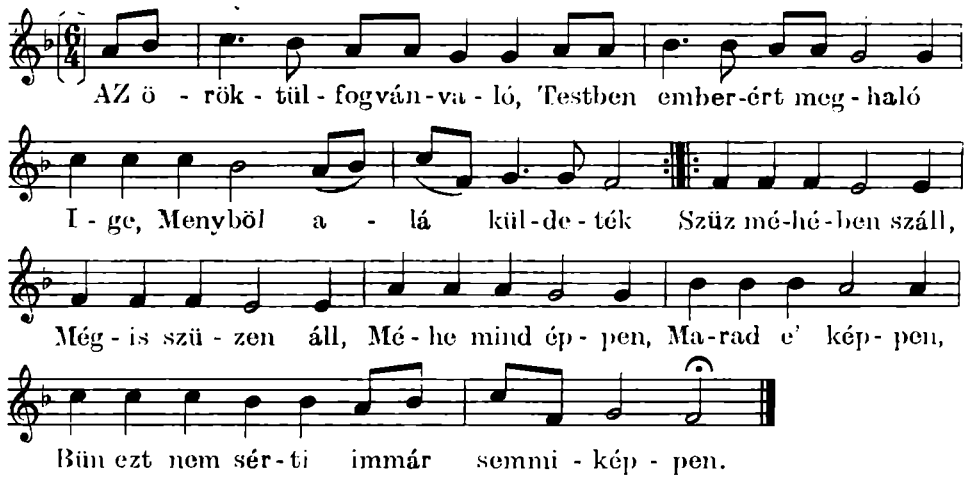
Szüzen fogadád JESUST köszöntésben,
Ki jelen vala teremtésben,
Szüzen maradál te szülésedben,
Szüzen vitetél te fel a' Menyégben.

Alázatoson Aszszonyunk MARIA,
Kérünk, kik vagyunk bünnek rabja,
Mikoron el-jö halál órája,
Bünös lelkünknek légy bátoritója.
Amen.

28.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS



AZ öröktül-fogván-való,
Testben ember-ért meg-haló
Ige, Menyböl alá küldeték.
Szüz méhében száll,
Még-is szüzen áll,
Méhe mind éppen,
Marad e'képpen,
Bün ezt nem sérti
immár semmiképpen.

Veszedelmét e' Világnak,
el-vészi, mint termett ágnak,
Gyümölcstöl terhét ki könnyíti.
Szüz méhében száll: etc.

Eva maradványa vétkét,
Mint méreggel forrott étkét,
Szent testét adván orvosollya.
Szüz méhében száll:

Manna helyén testét adgya,
Hogy szájunkban vegyük hadgya,
Fájós lelkünknek eledelül.
Szüz méhében:

Adám savanyú almáját,
Töböl ki-tördelvén fáját,
Maga testével édesiti.
Szüz méhében:

Romlandó testet fel-vészen,
Isten ily nagy csudát tészen,
Bünböl lelkünk hogy ki-vehesse.
Szüz méhében:

Jászol nem Palota helye,
Sok hideg deret tür mellye,
Még sem magá-ért ezt szenvedi.
Szüz méhében:

Aldás légyen az Atyának,
Aldás testé lött szavának,
Ki által a bün el-rontatik.
Szüz méhében száll,
Még-is szüzen áll,
Méhe mind éppen,
Marad e'képpen!
Bün ezt nem sérti
immár semmiképpen. Amen.

29.

MAS.

NOTA: SZÜZ MARIA KEGYES ANYA, ETC.



ALdott gyümölcse szép Szüznek,
Olts-meg langját a' nagy tüznek:
Mely lelkünket fojtya,
Adám hogy fel-nyújtya,
Kezét fára,
Mert magára,
Atkott vett;
s' maradványára.

Veszedelmes kár-vallása,
Lön az almá-ért nyúlása,
Kígyóhoz Evának;
Mert ezzel magának,
Súlyos kárt tött;
Haragot vött,
s' Maradványa
halandó lött.

Ezeknek újitására,
Jobb úttyok fel-nyitására,
A' Szüz rendelteték,
Egböl el-jedzeték,
Ugy hogy szüllyön,
Szüzen üllyön,
Fia Földön
könyörüllyön.

Menyböl egy Angyal alá-szál,
Kezében szép Liliom szál,
Hogy szüz Anya lészen;
Valakit fel-vészen,
Egek Attya,
Hogy magzattya,
Testben öltözzék
szózattya.

Az Arkangyal mond: Idvez-légy,
Titkos szókat eszedbe végy,
Malasztal tellyes vagy,
Ur vagyon veled nagy,
Imé fogadsz,
Szüzen maradsz,
Világnak
szabaditót adsz.

Igen ijed hogy Szüz hallya,
Férfiat nem túd azt vallya,
Angyal bátoríttya,
Szent Lélek harmattya,
Monda rád száll,
S környül foglál,
s' Ne-fély hát ó
szép Virág szál.

Régen mert te meg-áldattál,
Mikor erre választattál,
Aldott lesz gyümölcsöd,
Mert nemes erkölcsöd:
Kérdezd szivböl,
Tömlöczéböl,
Bünnek; mentsen
kegyelméböl.

Annak légyen akarattya,
Szüz mond: Ki veled mondattya,
Imé szólgálója,
Szava-fogadója,
Néki lészek;
a' mig vészek
Lélegzetet,
s' áldást tészek.

Amen.

30.

MAS.

NOTA: A' KERESZTYÉNSÉGBEN, ETC.
[Dallamát l. a 15. sz. alatt]

IDvez-légy MARIA,
Te vagy tenger csillaga,
Jessének szép virága,
Es Szenteknek nagy vigassága,
Setétségben lévöknek,
Fényességes hajnala.

UR vagyon te-veled,
Angyal igy-mond te-néked,
Szent Lélek lesz környüled,
Ki meg-tartsa szép szüzességed;
Cherubim és Seraphim
felett lészen szent helyed.

Malasztal vagy tellyes,
Mert te méhed lön terhes,
Hogy menyégben fel-mehess,
Isten Fiának Annya lehess,
Paradicsom kapuja,
Bünösöknek úgy lehess.

Te vagy azért *áldott,*
Mert méhed meg-virágzott,
Dicsösséges te vóltod,
Büntöl Isten meg-óltalmazott,
Mert szerelmes szent Fia,
Méhedben fogontatott.

S z ü z e k n e k közötte,
Koszorúját kötötte,
Gábrieltöl izente,
Hogy Sz. Háromság el-jedzette,
Es bé-pecsétlet kútnak,
Dávidnak ö nevezte.

Aldott te méhednek
gyümölcse, Szent Léleknek,
Mert ereje Istennek,
Reád szállott; hogy bünös népnek,
Meg-váltót csak te szülnél,
Kit JESUS-nak neveznek.

Imádgy mi-érettünk,
Mert bün alá vettettünk,
Es ki esedez értünk,
Ha el-hágy régi szent Aszszonyunk?
Most, s' halálunk óráján,
Imádgy MARIA értünk.
Amen.

31.

MAS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Missus est Archangelus ad Virgine ire,
Ut salutaret eam, Ave dicens mire:
Quae refringeret vires jam potestatis dirae,
Cujus vis in hoc mundo caeperat se'vire.

Ave Virgo suscipe in utero DEUM,
Ut tibi denunciem, hoc est opus meum:
Eris Mater quia tibi non est corpus reum,
Virgineo ubere tu lactabis eum.

Repenté hoc auditu Regina turbatur,
Per eundem Angelum cito confortatur:
Ne timeas Dei Mater, placidè solatur,
De Coelis cujus eris Mater ille datur.

Illa dicit: Domine, non cognosco Virum,
Quo sine Matrem esse foret valdè mirum:
Ut Filium uterô quae portaret nimirùm,
Et votum violare vel maximé dirum.

Ait illi Angelus, in te descensurus,
Virgo, Spiritus erit et obumbraturus:
Sacrum pectus diva tuum ubi cubaturus,
Rex Regum, et Dominus Dominorum purus.

His auditis puella Angelum affatur,
Fiat verbum Domini, quod per te mandatur,
Ecce nunc magis quàm fuit, et humiliatur,
Et qui vos ad me misit illi Serva datur.

O Virgo suscipias verbum tibi dictum,
Quod transtulit Angelus quia non est fictum,
Concipies et paries DEUM et invictum,
Hominem: ex ubere cui dabis victum.

Zelo ferventes tibi Pater sempiterne,
Canunt, Infans et tibi simul coëterne:
Cum Paracleto Spiritu in Personis terne,
Matri tuae canentes, piâ fronte cerne.
Amen.

32.

MISSUS EST ARCHANGELUS.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Küldeték az Archangyal a' Szüzhöz el-menni,
Es néki csuda szóval idvezletet tenni,
Ki által ördög hatalmán diadalmas lenni
Kel vala: mely már eröt kezdett vala venni.

Üdvez-légy Szüz, méhedben im az Isten mégyen,
Hozzád küldött Menyégböl hogy Szüz Annya légyen,
Méhedben jö téged hogy Annyának igy tégyen,
Kebeledböl Szüz-tejet eledelül végyen.

Lám ezt halván meg-ijed Királyné szertelen,
De Angyal bátoríttya szép szóval hirtelen:
Ne-fély Egek Aszszonya nem vagy reméntelen,
Mert Menyböl neveztetel ily névei szüntelen.

De Férfiat még eddig, monda, nem ismérek,
Azt fogadtam, hogy ahoz soha nem-is térek,
Istenemtöl malasztot arra szüböl kérek,
Ily fogadást meg-szegnem nem kel; mert igy élek.

Ez monda, Vigasztaló Szent Lélek reád száll,
Szüz-méhedben tégedet oh Szüz környül talál,
Melyben az igaz Ige nyugszik s' csendesen hál,
A' Királyok Királya ideig ebben áll.

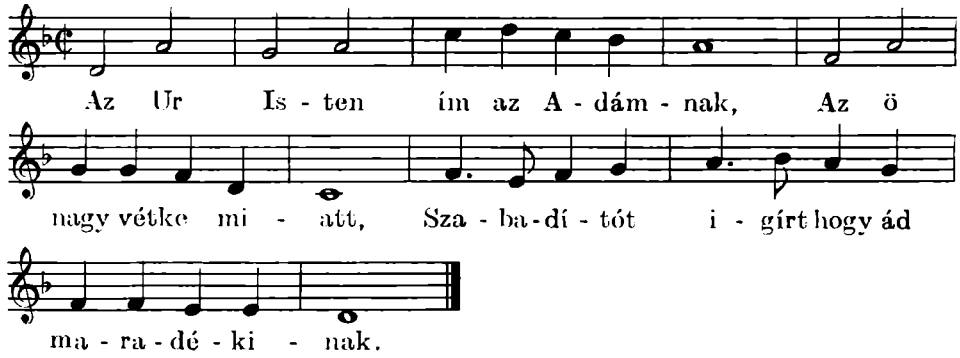
Tégedet a'ki küldott, mit akar a' légyen,
Ugy-mond a' Szüz. én-...velem öröcké jót tégyen,
Im az Ur szólgálója, eleiben mégyen,
Hogy szent akarattyáról töle kérdést végyen.

El-vedd Szüz a' szent Igét, a'ki te-hozzád jött,
Angyal által, mert Isten téged Annyának vött,
Hogy méhedben fogadván szüllyed, a' végre tött,
Emlöidböl tartatni akarván, Ember lött.

Tenéked buzgó szivel mint örök Atyának,
Hálát adunk, és néked örök szózattyának,
Vigasztaló Szent Lélek Isten malasztyának,
A' három Személyben egy Isten állattyának.
Amen.

33.

MAS REGI ENEK.



AZ Ur Isten im az Adámnak,
az ö nagy vétke miatt,
Szabadítót igírt hogy ád
maradékinak.

Mikor az álnok kígyónak mondá:
Paradicsom kertében,
Hogy az Aszszony-ember magva,
öt meg-rontaná.

A' Próféták-is igy prófétálták,
irásban-is úgy hadták,
Hogy Messiást szül egy szép Szüz,
bizonnyal tudták.

Bálám-Próféta igy ira rólla,
hogy egy csillag támadna,
Az Israël-népe közzül,
ki, meg-váltana.

Esaiás-is meg-Prófétálta,
Szüz Mariáról szólla,
Hogy a' Jesse-gyükeréböl
veszszö támadna.

Es a' gyükérnek szép veszszejéböl,
nemes Virág származnék,
Ki jelenti az UR Christust,
Szüznek méhéböl.

Jeremiás-is igy ira rólla,
imé napok el-jönek,
Fel-támad Dávid Királynak
egy jeles magva.

Es a' Dávidnak jeles magvából,
Király fel-nevekedik,
Igasságot, itíletet,
követ magától.

Ezékiel, és a' több Próféták,
az egy Messiást mondták,
A' mint az ö irásokban
most-is találllyák.

Azért immáron nékünk született,
és mi-nékünk küldetett,
Esaiás a' mint mondgya:
Isten velünk lett.

Szükség azért meg-emlékeznünk,
a' más jöveteliröl,
Mikor el-jö, és mint mondgya
Mit cselekedtünk.

Ackor meg-fizet ö mindeneknek,
cselekedetek szerint,
Kinek-kinek hivatallya,
s' érdeme szerint.

A' választottakat, job-keze-felöl,
és a' gonosz népeket,
Erdemek szerint állattya
bal-keze-felöl.

Kérjük azért az Atya Istent,
hogy ö állasson minket,
Job-keze-felöl helyhesztessen,
érdemünk felett.

Hálát adgyunk Atya Istennek,
és a' Fiú Istennek,
Mind öröcké a' Szent Lélek
nagy Ur Istennek.
Amen.

34.

MAS.

NOTA: A' KERESZTYÉNSÉGBEN, ETC.
[Dallamát l. a 15. sz. alatt]

AZ Atya Ur Isten,
Adámot hogy teremté,
Ki beszédét meg-szegé,
Szent Fiát néki meg-igíré,
Üdö bé-tellyesedvén,
Bünösök-ért ereszté.

Ezt nagy sok régiek,
lám kívánták el-jöni,
E' világra jelenni,
és ö érettek születtetni,
Bünösöket váltani,
és meg-igazitani.

Mi Keresztyén népek,
immár hidgyünk a' Hitben,
Erettünk Születetben,
meg-hólt, és fel-támadt Igében,
Menyben ment Istenségben,
uralkodó Istenben.

Várjuk immár vigan,
minnyájan e' világra,
Ki-ki mint halálára,
és az itíletnek napjára,
Mert csak ö lön mi-nékünk,
idvességünk-nek árra.

Mert el-jö itílni,
jókat szabadítani,
Minket igazitani,
és a' Menyországban bé-vinni,
Gonoszokat rontani,
és mind el-kárhoztatni.

Rettenetes lészen
a' Christusnak szóllása,
Erös sentencziája,
de a' jóknak vigasságára,
Es mind a' gonoszoknak
lészen nagy sirására.

Jöjjetek-el, úgy-mond,
Atyámnak áldottai,
Es ti kedves fiai,
igaz hitü szelíd juhai,
Mert örök dicsösséggel
akarok meg-fizetni.

Távozzatok-el ti,
Atyámnak átkoztai,
Es hitetlen Szólgái,
Gonosztévöknek sok népei,
Az örök kárhozatnak
lésztek ti mind fiai.

Vége lészen ackor
az itílet-napjának,
Jóknak nyavalyájoknak
nagy keserü sirásoknak,
Mert örökösi lésznek
az örök boldogságnak.

Dicsíret Atyának,
dicsösség Szent Fiának,
Légyen JESUS Christusnak,
mi kegyes édes meg-váltónknak,
Szent Lélek Ur Istennek,
és a' Szent Háromságnak. Amen.

35.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

Menyböl az Ige le-jöve,
Kit Isten értünk rendele,
Születék idvességünkre,
Es fogságinkból ki-mente.

Te vagy Atyának igéje,
Kit Adámnak meg-igíre,
Es Abrahámnak hirdete,
Dávidnak-is meg-jelente.

Bocsásd-meg azért bününket,
Világositsd-meg szivünket,
Erösitsd bennünk Hitünket,
Nyerhessük idvességünket.

Jelents-meg nékünk igédet,
Kiböl hihessünk tégedet,
Es légy mi-nékünk épület,
Ut, igasság, örök-élet.

Hogy mikor itílethez fogsz,
Légy kegyelmes fiaidhoz,
Es vigy minket szent Atyádhoz,
Bóldogsággal ajándékozz.

Dicsösség Atya Istennek,
Es Te-néked Igéjének,
Dicsiret a' Szent Léleknek,
Szent Háromság egy Istennek.
Amen.

36.

MAS.

NOTA: UR ISTEN TÉGED DICSÍRÜNK, ETC.



AZ Idvezitöt régenten,
Mint meg-igírte az Isten,
Ezt az utólsó idöben,
Meg-adá Szüznek méhében.

Szüz Mariához az Isten,
Gábrielt el-küldé menten,
Idvezlé ötet ékesen,
Istennél kedvet jelentsen.

Ave, ugy-mond, szent Szüz, igen,
Kedves vagy az Urnál ingyen,
Aldott vagy a'te nemedben,
Mert Fiat fogadsz méhedben.

Szent-Lélektöl fogantatik,
Isten Fiának hivatik,
Dávid székin uralkodik;
Országa nem végeződik.

Neve leszen JESUS ennek,
Mert idvessége népének,
Kik az ö nevében hisznek,
Bünökböl ki-menekednek.

Mojses régen így írt vala,
Az Aszszony-állatnak magva,
Kigyónak fejét meg-rontya,
Es birodalmát el-bontya.

Esaiás-is ezenröl,
Szüz Fiat szül, úgy jövendöl,
Kinek az egész Nép örül,
Velünk Isten, lesz nevéröl.

Imé nagy csuda magától,
Fiú születik Anyától:
Ki született vólt Atyától,
Öröktöl; csak nem Anyától.

Le-szálla égböl e' földre,
Hogy minket földröl fel-vinne:
Mi-érettünk szegény lenne,
Hogy minket gazdaggá tenne.

Folyamjunk hát szüböl ehez,
Szüz MARIA szülöttéhez:
Ki küldeték ö népéhez,
Vezérül üdvességéhez.

Ur JESUS kérünk tégedet,
Bocsásd-meg mi büneinket:
Adgyad a' te Szent Lelkedet,
Hogy követhessünk tégedet.

Légyen a' Szüznek élete,
Mi életünknek tüköre;
Hogy követvén, lelkünk vége,
Légyen Egek fényessége.

Dicsösség légyen Atyának,
Es te-néked ö Fiának,
A' mi Szent Vigasztalónknak,
A' dicsö Szent Háromságnak.
Amen.

37.

MAS.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA.



IStentől választott népek,
Minnyájan egybe-gyüllyetek,
Tiszta szivböl örüllyetek,
Az UR Istent dicsírjétek.

Es néki hálát adgyatok,
Lélekben magasztallyátok,
Mert hüséggel igíretit,
Bé-tellyesité mondásit.

Mint a' Próféták-által szólt,
Nékünk egy Királyt igírt vólt,
Ki a' Pokolnak kínnyától,
Meg-mentene kárhozattól.

Kit régen a' Szentek vártak,
Kivánsággal ohajtottak,
El-jötét szentül visgálták,
Lelki szemeckel tartották.

Sem késik, sem siet Isten,
Hatalmas ö mindenekben,
Bölcs minden rendelésében,
Nincs hiba igíretiben.

Mert mikor a' tellyességnek,
El-jöt ideje Istennek,
Szent Fia testben öltözék,
Szüztöl nékünk meg-adaték.

Senki immár a' Sátántól,
Ne féllyen, sem a Pokoltól,
Sem büntöl, sem e' Világtól,
Sem a' törvénynek átkától.

Illyen nagy irgalmasság-ért,
Velünk nagy jó-tételé-ért,
Az Ur Istent szivünk-szerint,
Fel-magasztallyuk fejenként.

Söt minden nagy bátorságban,
Légyen a JESUS Christusban,
Ki-ki mondhattya magában,
Istent Attyának: biztában.

Annak mind földön, mind mennyen,
Illendö tisztesség légyen,
Ki szent Fiát küldé nékünk,
Hogy meg-váltana mi-bennünk.

Seregeknek bóldog Ura,
Üdvességünknek Tútora,
Aldott légy te szent Fiaddal,
Es a' mi Vigasztalónkal.
Amen.

38.

HYMNUS IN ADVENTU.

39.

CONDITOR ALME.

NOTA EADEM, VEL MENY-
ORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 38. vagy a 19. sz. alatt]



COnditor alme siderum,
AEterna lux credentium,
Christe redemptor omnium,
Exaudi preces supplicum.

MIndeneknek teremtöje,
Es hiveknek éltetöje:
Atyának eggyetlen eggye;
Christus bünösök reménye.

Qui condolens interitu,
Mortis perire saeculum,
Salvasti mundum lanquidum,
Donans reis remedium.

Halgasd-meg könyörgesünket,
Erösitsed szent Hitünket:
Atyádhoz hogy bé-vigy minket,
Ugy rendellyed életünket.

Vergente mundi vespere,
Uti Sponsus de thalamo,
Egressus honestissima,
Virginis Matris clausula.

Cujus forti potentiae,
Genu curvantur omnia,
Coelestia, terrestria,
Nutu fatentur subdita.

Te deprecamur Agie,
Venture Judex saeculi,
Conserva nos in tempore,
Hostis a telo perfidi.

Laus, honor, virtus, gloria,
DEO Patri, et Filio,
Sancto simul paracleto,
In saeculorum saecula.
Amen.

E' világnak veszedelmét,
Meg-szánád ö nagy esetét:
Kedvedet hozzá jelentéd,
A' testet Szüztöl fel-vévéd.

Bünösökért te meg-halál,
Minket véreddel meg-váltál:
Pokoltól meg-szabadítál,
Atyád kedvében jutatál.

Azért néked esedezünk,
Es buzgó szivböl könyörgünk:
Eletünkben légy melletünk,
E' világ ellen fegyverünk.

Dicsíret légyen Atyának,
Es ö Fiának Christusnak,
Szent Lélek ajándékának,
A' dicsö Szent Háromságnak.
Amen.

40.

ALIUS, DE ANNUNCIATIONE ANGELICA.

MIssus Gabriel de Coelis,
Verbi bajulus fidelis,
Sacris disserat loquelis,
Cum MARIA Virgine.

Verbum bonum et suave,
Pandit intus in conclave.
Et ex Eva, format Ave,
Evae verso nomine.

Consequenter juxta pactum,
Adest Verbum caro factum,
Semper tamen est intactum,
Puellare gremium.

41.

MISSUS GABRIEL.

NOTA EADEM

GAbriel Egböl küldeték,
Követséggel terhelteték:
Beszélgetni rendelteték,
A' szép Szüz Mariával.

Jó, és gyönyörüséges szót,
Monda: meg-nyitván az ajtót:
El-fordítván *újra az ót*,
Nevet váltván Evával.

Rendel a' miként fogadott,
Az Igének testet adott,
De még-is Szüzen maradott,
A' Szüz Leány kebele.

Patrem pariens ignorat,
Et quam homo non deflorat,
Non terretur, nec laborat,
Quando parit Filium.

Virga sicca sine rore,
Novo ritu, novo more,
Fructum protulit cum flore,
Sicque Virgo peperit.

Benedictus talis fructus,
Fructus gaudij non luctus,
Non erit Adam seductus,
Si de hoc gustaverit.

JESUS noster, JESUS bonus,
Piae Matris pium onus,
Cujus est in Coelo Tronus,
Nascitur in stabulo.

Qui sic est pro nobis natus,
Nostros deleat reatus,
Ipsi gloria, et laus,
Nunc et in perpetuum.
Amen.

Atyát, szülvén nem isméri,
Férfi keze öt nem éri,
Fájás bántani nem méri,
Noha Fiat nevele.

Harmat-nélkül aszszú veszszö,
Uj formában, s' új módon nö:
Szép gyümölcse virággal jö,
A' Szüz igy szüle Fiat.

Az ily gyümölcs bizony áldott,
Kit siralom s bün nem bántott
Adám sem lészen csalatott,
Hogy-ha ebben kóstolhat.

O jó JESUS, mi JESUS-unk,
Kegyes terhed szent Aszszonyunk:
Kinek helyet Egben vallunk,
Istálóban születik.

A' ki értünk igy született,
Töle bününk el-vétetett:
Néki mondgyunk dicsiretet,
Mint tölünk ki-telhetik.
Amen.

42.

HAJNALI ENEK. BÓLDOG ASZSZONYRÓL.



O Fényességes szép Hajnal,
Kit szépen köszönt az Angyal.
Üdvöz-légy tellyes Malasztal.

Dicsösséges Szüz MARIA,
Atya Istennek Leánya,
Es Szent Léleknek Mátkája.

JESUS Christusnak szent Annya,
Szent Háromságnak Tár-háza,
S' annak leg-szebb alkotmánya.

Te hozzád küldetett Menyböl,
Gábriel Angyal követül,
Istennek rendelésébül.

Követsége szent Angyalnak:
Izeneti szent Atyának,
Söt egész Szent Háromságnak.

Hogy Fiat fogadsz méhedben,
Embert, s' Istent természetben,
S' kárt nem vallasz Szüzességben.

Annya lészesz Teremtödnek:
Dajkája Üdvezitödnek,
Szüléje te Istenednek.

O dicsírendö Szüzesség!
Kihez hasonló ékesség:
Nem vólt, nem-is lészen szépség.

O Szüzességes Anyaság!
Kihez hasonló méltóság,
Nem vólt, nem-is lészen Nagyság.

Dicsíret Szent Háromságnak,
Böcsület Szüz Mariának,
Mint Üdvezitönk Annyának.
Amen.

43.

MAS AZONROL.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

O Aurora lucidissima,
Mater Christi Virgo pia,
Subveni nobis MARIA.

Ave Mater gratiosa,
Ab Angelo salutata,
Gratia DEI repleta.

Stella maris appellaris,
Tu es Virgo singularis,
Ave ô portus Salutis.

O laudanda Virginitas,
Quam praeservavit Deitas,
Et desponsavit Trinitas.

Quàm praeclara, quàm lucida,
In coelesti Hyerarchia,
Es, dulcis Virgo MARIA.

44.

O AURORA LUCIDISSIMA

NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

O Fényességes szép hajnal,
Christus Annya kegyelmes Szüz,
Légy velünk nyomorúltackal.

Üdvez-légy kegyelmes Anya,
Gábriel a'mint mondotta,
Üdvez-légy szép Szüz MARIA.

Tenger-evezök csillaga,
Te vagy, bünösök óltalma:
Üdvezitönknek szent Annya.

O dicsírendö szüzesség,
A'kit örzött az Istenség,
Es meg-kedvelt a' nagy Felség.

Te vagy a' szép Szüz MARIA,
Szent Háromságnak mátkája,
Aldott JESUS-nak szent Annya.

Omnes simul imploremus,
Matrem DEI honoremus,
Quâ natus est Christus JESUS.

Veni de Lybano, veni,
Jam coronaberis, veni:
Veni Mater DEI veri.

Libera nos de vinculo,
Laudemus te in gaudio:
Dulcissimo JESU Christo.

Sit laus DEO Matris Nato,
Sancto simul paracleto,
In saecula saeculorum.
Amen.

Fejen-ként néked könyörgünk,
Isten Annya téged kérünk:
Christus után, légy reményünk.

Jövel, jövel Lybánusból,
Jövel meg-koronáztatól:
Isten Annyának mondatol.

Szabadits-meg a' veszélyböl:
Hogy dicsirhessük örömböl,
az Ur JESUST: jó-tétéröl.

Dicsíret légyen Atyának,
Szüz MARIA szent Fiának,
S' a' tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

45.

MAS AZONROL.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

OH fel-kelö fényes nappal,
Tündöklö szép piros hajnal,
Drágalátos Szüz MARIA.

Vedd Fiadat szent öledben,
Szoritsd szived kebelében,
Drágalátos Szüz MARIA.

Légy szó-szóllója népednek,
Engesztelöje Istennek,
Drágalátos Szüz MARIA.

Te vagy az életnek fája,
Szent Háromságnak Mátkája:
Drágalátos Szüz MARIA.

Mert Szüzen mint piros hajnal,
Meg-maradtál szent Fiaddal:
Drágalátos Szüz MÁRIA.

JESUS Christus Világ díja,
Menyországnak meg-nyitója:
Aldott JESUS Isten Fia.

Piros véreddel meg-tisztítál,
Szent Atyádnak bé-ajánlál:
Aldott JESUS Isten Fia.

Hozd-fel nékünk az igaz napot,
Hogy láthassuk szent Atyánkot:
Aldott JESUS Isten Fia.

Dicsírtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Most, és mind öröcké. Amen.

46.

MAS AZONROL.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

Idvez-légy szép Szüz MARIA,
Angyaloknak Királynéja,
Világosságnak hajnala.

O dicsírendö Szüzesség,
Menyország-béli nagy felség,
Paradicsomban ékesség.

Te vagy fejér Liliom-szál,
Csipke közt a'ki virágzál:
s' Mint Balsamom illatozál.

Te vagy a' fel-jött szép hajnal,
Fényes Csillag szebb az Hóldnál,
Igy vagy irva Salamonnál.

Libánusnak szép Cedrussa:
Paradicsomban élö-fa,
Te vagy a' szép termö Pálma.

Tisztább vagy a' fényes Napnál,
Illatossabb Balsamomnál,
Tekintetesb a' Cyprusnál.

Gedeonnak fejér gyapja,
Mellyet Szent Lélek harmattya,
Meg-áztatott szent Malasztya.

Te vagy a' Frigynek szekrénye,
Aron Papnak zöld veszszeje,
Pusztában Sidók vezére.

Te vagy az élöknek Annya,
Bölcseségnek meg-adója,
Paradicsomnak kapuja.

Elö kútnak folyó-vize,
Salamonnak ülö-széke,
Jerusalem dicsössége.

Langadozó Csipke-bokor,
Jó békesség-szerzö Sátor,
Egyben-gyüjtött erös Tábor.

Te vagy Dávid Király tornya,
Szent Háromság szüz Leánya,
Jácób látott lajtorjája.

JESUS Christusnak szent Annya,
Szeretetnek égö-langja,
Istennek gazdag Tár-háza.

Szabadúlásnak Városa,
Szüzességnek szép virága;
Temjén illatok óltára.

Mártyromok erössége,
Confessorok bölcsesége,
Szenteknek te vagy szépsége.

Bünösök óltalmazója,
Erötleneknek gyámola,
Te vagy Szüzek bátorsága.

Vedd hozzád imádságinkat,
Kérjed azon mi Urunkat,
Hogy láthassuk szent Atyánkat.

Dicsírtességk Szent Háromság,
Igaz fényü világosság,
Menyországban egy Uraság.
Amen.

47.

MAS AZONROL.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

OH fényességes szép Hajnal,
Christus Annya; kit az Angyal,
Üdvezle tellyes Malasztal.

Üdvez-légy kegyelmes Anya,
Szent Lélek kedves lakása,
Üdvösségünknek Tár-háza.

Töled vött Testet az Ige,
Méhednek édes gyümölcse,
Üdvösségünknek szerzöje.

Oh Méltóság, s' nagy gazdagság!
Mit gondolhat az okosság,
Kit fel nem múl ez Aszszonyság?

Fogantatása bün-nélkül,
Neveltetett az Istentül,
Öriztetett Szent Lélektül.

Lám az hajnal harmattal tellyes,
Aszszonyunk-is ezzel diszes,
Isten erejével tellyes.

Oh dicsírendö Szüzesség,
Kiben nyugodt az Istenség,
Eletre jött az Emberség.

Mint a' hajnal Nap-fényességét,
Mi-mutattya fel-jövését,
Oszlattya Ej sötétségét.

Igy Mennyei Napunk-világa,
Szent Háromságnak Leánya,
Hoza Nap-fényt e' Világra.

Ki a' bünnek sötétes mérgét,
Oszlatná ördög erejét,
Oltalmazná ember ügyét.

Tiszta Rósa, szép termö-fa,
Aldott Anya, mint szép Pálma,
Angyaloknak jó illattya.

Dicsírtessék Atya Isten,
Véle eggyütt Fiú Isten,
A' Szent Lélek bizony Isten.
Amen.

48.

ALIUS, DE B.V.

NOTA: O FENYESSEGES ETC.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

AVe Mater JESU Christi,
Quae de Coelo concepisti,
Haud carnis commercie.

A contactu viri pura,
Concepisti paritura,
Gaudium cum gaudio.

Peperisti medicinam,
Non humanam, sed divinam,
Pereunti saeculo.

Totus Mundus in langvore,
Totus erat in dolore,
Totus in periculo.

Ave Virgo gloriosa,
Plus Obryzo pretiosa,
Fragrans super Lilia.

Tibi cedit laus gemmarum,
Florum decor, et herbarum,
Libanique gloria.

O MARIA maris stella,
Pro conservis interpella,
Jugi prece filium.

Quia jugis est assultus,
Jugis noster est singultus,
Juge et suspirium.

Gloria sit Patri DEO,
Laus, honor, atque Filio,
Simul ac Paraclyto.
Amen.

49.

HAINAL. AZ ITILETRÖL.

[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

JESUS Kristus egy igaz Hajnal,
Ki le-szállál Menyországból,
Születél Szüz Mariától.

Szent véreddel meg-mosogatál,
Midön kereszt-fán meg-halál,
Menyországra útat nyitál.

Alá-szállál a' Poklokra,
Jókot szabaditania,
Gonoszokot rontania.

Fel-támadál harmad napra,
E' világnak csudájára,
Szent Anyád vigaságára.

Negyven-napig vigasztalád,
Tanitványid bátoritád,
Hogy szined nékik mutatád.

Ezek után az Egekben,
Fel-vitetél, a' felhökben,
Ülvén már lakó helyedben.

Onnan leszesz el-jövendö,
Bünösököt meg-itílö,
Es örök tüzzel büntetö.

A' nagy erös itíleten,
Jaj, ackor a' bünös medgyen,
Te elödben miként mennyen?

Mert elötted szent Angyalid,
Ugy reszketnek sok Szenteid,
Kik vóltanak követöid.

A' bünösök sem nyughatnak,
Rettegéstöl úgy változnak,
Jajt kiáltván átkozódnak.

Atkozott vólt a' mi óránk,
Melyben szült vólt a'mi Anyánk,
Hogy nem vólt gondgya mi-reánk.

Azonban Christus-is szavát,
Fordíttya reájok átkát,
Fejekre mond sentenciát.

En Atyámtól átkozottak,
Kik én tölem nem halgattak.
Im mely nagy búra jutottak.

Mennyetek-el örök tüzre,
Kiket a' bün arra üze,
Menyországból ki-rekeszte.

Hamar, hamar szinem elöl,
Távozzatok Szentim mellöl,
Már nem ültök job-kéz-felöl.

Szállyatok-le a' Pokolra,
Mely ti-néktek fel van nyitva,
Mostantól lesz már bé-zárva.

Ott lészen fog-csikorgástok,
Ördögöckel ordítástok,
Es öröcké maradástok.

Jaj, jaj örök kiáltástok,
Nem lészen szabadulástok,
Végtelen sok kínlódástok.

Ti Atyámnak áldottai,
Szent Fiának szeretöi,
Menyben legyetek lakosi.

Jöjjetek-bé én Atyámnak,
Országában szent Fiának,
Kit készitett barátinak.

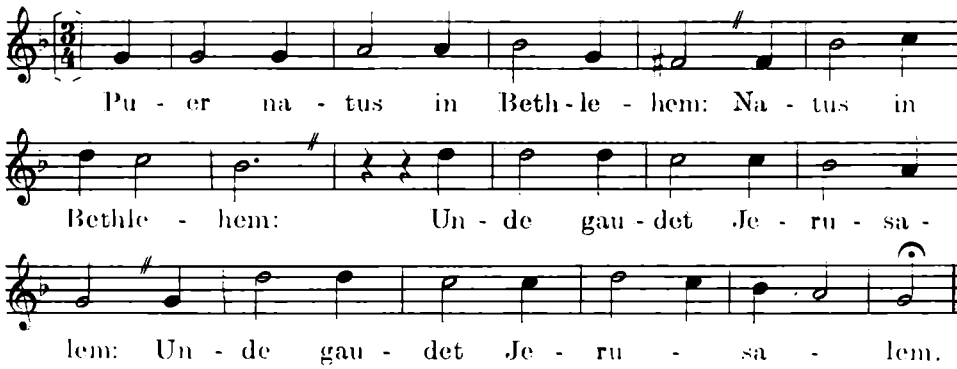
Dicsírjétek szent Atyámot,
Velem eggyütt szent Anyámot,
Es egész Szent Háromságot.

Dicsirtessék Szent Háromság,
A' mennyei nagy Uraság,
Néki adassék méltóság.
Amen.

CANTUS DE NATIVITATE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

50.

Karácsoni énekek.



Puer natus in Bethlehem:
Natus in Bethlehem:

Unde gaudet Jerusalem:
Unde gaudet Jerusalem.

Assumpsit formam Hominis:
Verbum Patris altissimi:

Per Gabrielem nuntium:
Virgo concepit Filium: Virgo etc.

Tanquam Sponsus de thalamo:
Processit Matris utero:

Hic jacet in praesepio:
Qui regnat sine termino: Qui regnat etc.

Cognovit bos, et asinus:
Quod puer erat Dominus: Quod etc.

Reges de Saba veniunt:
Aurum, thus, myrrham offerunt:

Intrantes domum invicem:
Salutant novum Principem:

In hoc Natali gaudio:
Benedicamus Domino: Benedicamus etc.

Laudetur Sancta Trinitas:
Deo dicamus gratias: Deo etc. Amen.

51.

PUER NATUS ETC.

[Dallamát l. az 50. sz. alatt]

GYermek születék Bethlehemben:
születék Bethlehemben,
Kinn örüle Jerusalem:
Kinn örüle Jerusalem.

Emberi testet fel-véve:
Testet fel-véve,
Atya Istennek Igéje:
Atya Istennek Igéje.

Gabrieltöl izenteték: izenteték,
Isten Szüztöl fogantaték:
Isten Szüztöl fogantaték.

Mint Vö-Legény ö ágyából: ö ágyából,
Ugy születék szent Annyától:
úgy születék szent Annyától.

Imé a' Jászolban fekszik:
Jászolban fekszik,
Ki öröcké uralkodik:
Ki öröcké uralkodik.

Eökör, s' Szamár meg-ismérik:
Meg-ismérik,
Hogy Ur légyen ki itt fekszik:
Hogy Ur légyen, ki itt fekszik.

Királyok Sabából jönek:
Sabából jönek,
Aranyat, temjént, myrrhát visznek:
Aranyat, temjént etc.

Egyszer s' mind házban bé-mennek:
Házban bé-mennek,
Az új Királynak köszönnek:
Az új Királynak köszönnek.

Az egy örök nagy Istennek:
Örök nagy Istennak,
Adgyunk hálát Teremtönknek:
Adgyunk hálát etc. Amen.

52.

NOTA SECUNDA



PUer natus in Bethlehem:
Unde gaudet Jerusalem.
Amor, amor, amor, amor,
amor, quam dulcis es amor.

Assumpsit formam Hominis,
Verbum Patris altissimi, etc.

53.

NOTA TERTIA



PUer natus in Bethlehem.
Nunc in gaudio.
Unde gaudet Jerusalem.
Corde jubilo, dulci jubilo.

Reliqua ut supra.

54.

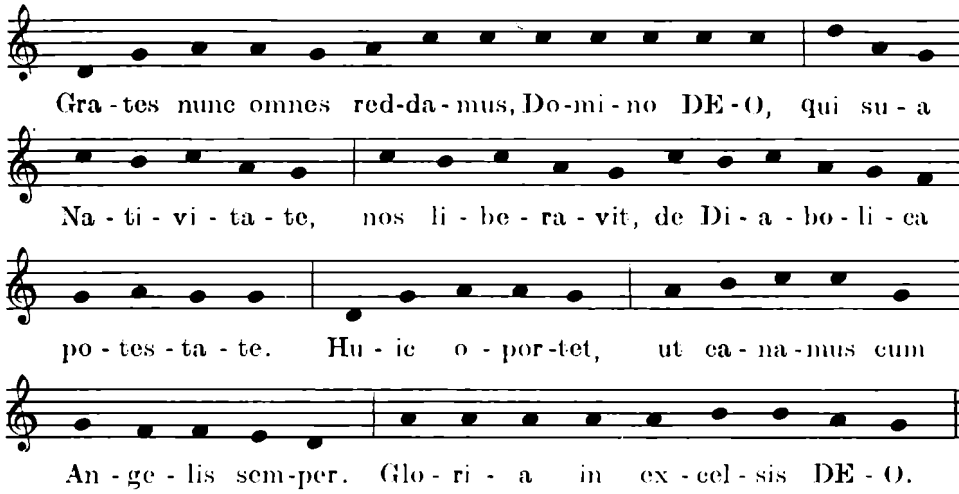
[Dallamát l. az 53. sz. alatt]

GYermek születék Bethlehemben.
Mostani örömben.
Kin örüle Jerusalem.
Immár örüllyünk, s' immár vigadgyunk.

Reliqua ut supra.

55.

S. GREGORIJ PAPAE.



GRates nunc omnes reddamus,
Domino DEO,
qui sua Nativitate,
nos liberavit,
de Diabolica potestate.
Huic oportet, ut canamus
cum Angelis semper.
Gloria in excelsis DEO.

56.

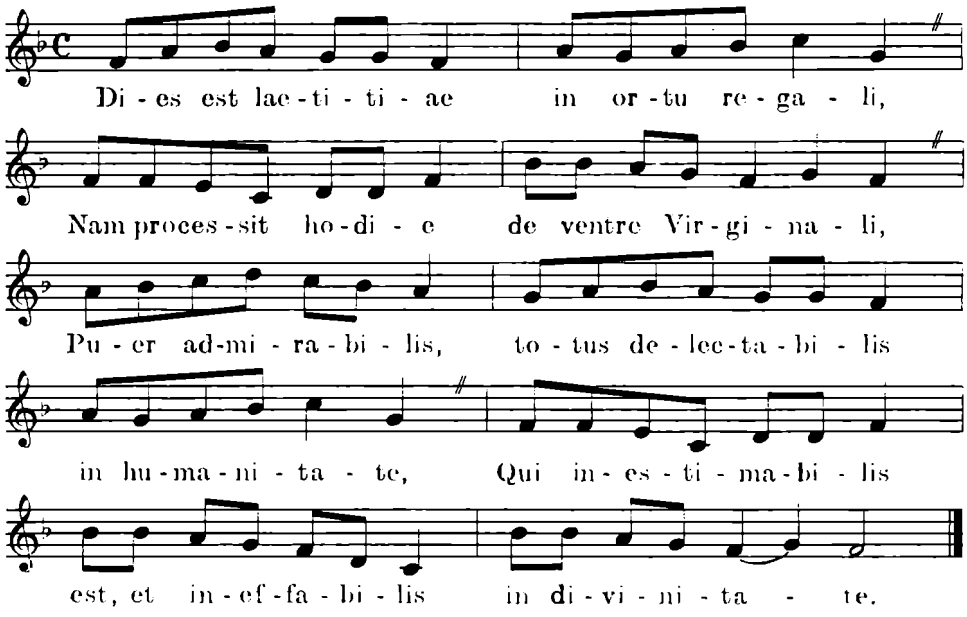
[Dallamát l. az 55. sz. alatt]

HAlát adgyunk minnyájan,
az Ur Istennek,
Ki minket születésével
meg-szabaditott,
ördögnek hatalmasságából.
Ennek illik hogy énekellyünk
az Angyalockal.
Dicsösség magasságban az Istennek.
Amen.

57.

REGI ENEK.

NOTA: DICSIRETES AZ GYERMEK ETC.



Dies est laetitiae
in ortu regali,
Nam processit hodie
ventre Virginali,
Puer admirabilis,
totus delectabilis
in humanitate,
Qui inaestimabilis
est, et ineffabilis
in divinitate.

Orto DEI Filio,
Virgine de pura:
Ut rosa, de lilio,
stupescit natura.
Quem parit juvencula,
natum ante saecula
Creatorem rerum:
Quod uber munditiae,
dat lac pudititiae,
antiquo dierum.

Ut vitrum non laeditur
Sole penetrante:
Sic illaesa creditur
Virgo, post et ante.
Foelix es puerpera,
cujus casta viscera,
DEUM genuerunt;
Et beata ubera,
quae aetate tenera,
Christum lactaverunt.

Angelus Pastoribus
juxta suum gregem,
Noctem vigilantibus
natum Coeli Regem:
Nuntiat cum gaudio,
Jacentem praesepio,
Infantem pannosum,
Angelorum Dominum,
Et prae Natis omnibus
Formâ speciosum.

Mater haec, est Filia:
Pater hic, est Natus.
Quis audivit talia
DEUS, Homo factus.
Servus est, et Dominus,
qui ubique cominùs,
nequit comprehendi.
Praesens est, et eminùs:
Stupor ille geminus,
nequit comprehendi.

In obscuris nascitur,
illustrator Solis,
Stabulô reponitur
Princeps terrae molis.
Fasciatur dextera,
qui affixit Sidera,
dum Coelos extendit:
Congregat vagitibus,
qui tonat in Nubibus,
dum Fulgur descendit.

Christe qui nos propriis
manibus fecisti,
Et pro nobis omnibus
nasci voluisti.
Te devote' petimus,
laxa quod peccavimus,
ne sinas perire;
Post mortem nos miseros,
ne simul ad inferos,
patiaris ire. Amen.

58.

DIES EST LAETITIAE

NOTA EADEM.
[Dallamát l. az 57. sz. alatt]

NAgy öröm-nap ez nékünk;
mert Christus születék,
Ki ez napon származék
egy Szüznek méhéből.
Csudálatos a' gyermek,
és nagy gyönyörüséges,
ö Emberségében;
De meg-gondolhatatlan,
és ki-jelenthetetlen,
ö Istenségében.

Isten Fia támada,
tiszta Nemes Szüztöl;
Mint rósa liliomtól,
természet el-ámul,
Kit a' szüz Leány szüle,
világ elött vólt léte,
s' minden Teremtöje,
Ki tiszta emlöjével,
s' tisztaságos tejével,
a' Christust fel-nevelte.

Mint üveg meg nem szegik.
Nap-fény által-hatva,
Ugy a' Szüz szülésében
séretlen marada.
Bóldog a' gyermek-szülö,
kinek tiszta szent méhe,
Mert az Istent szülé,
Es bóldog az az emlö,
mely kis gyenge korában,
a' Christust fel-nevelé.

Angyal a' Pásztoroknak,
az ö nyájok mellett,
Ejjel hogy vigyáznának
új örömet hirdet.
Mert született új Király,
kit Jászolban bé-polál,
Szüz Leány szent Anya.
Ki Angyaloknak Ura,
és mindent fellyül-halad,
fényes ö ábrázattya.

Az Leány itt, az Anya,
és a' Fiu Atya,
Isten hogy emberré lött,
vallyon ki hallotta?
Ki szolga, és Ur lévén,
mindenütt jelen élvén,
s' meg nem tartathatik:
Távol vagyon, és közel;
Nagy csuda, mert elmével,
Meg nem foghattatik.

Ej-félkorban születik,
Napnak fényessége:
Jászolban helyeztetik,
földnek idvessége.
Az a' kéz póláztatik,
ki által Csillag fénlik,
s' ki Eget teremtett;
Sirással szeme telik,
ki meny-dörög, villámlik,
Meny-kövel-is rettegtet.

Kristus szent Kezeiddel
ki minket teremtél;
Es a' mi Váltságunk-ért
egy Szüztöl születél.
Kérünk azon tégedet,
bocsásd-meg vétkeinket,
Hogy el ne kárhozzunk.
Halálunknak idején,
adgyad nékünk Ur Isten,
szent Szinedet láthatnunk. Amen.

59.

PREDIKACZIO ELÖTT



DIcsíretes az Gyermek
ki ez nap születék.
Egy szeplötelen Szüztöl,
vigasztalásunkra.

R) Ha nem született vólna,
mi mind el-vesztünk vólna.
O mi idevességünk:
eggyetlen-egy JESUS-unk,
Ki mi-értünk születtél:
óltalmazz Poklotúl.

Esaiás Próféta
ezt régen meg írta;
Születtetik egy Szüztöl,
ugy-mond, a' Messiás.

R) Kinek szent születésén,
az Angyalok örülnek;
Mely Idvezitönek,
születéséröl-való
örömet, ök jelentnek,
elöször Pásztoroknak.

Vegyük azért eszünkben
Angyalnak mondását.
Ki azt mondá Josefnek
ötet vigasztalván.

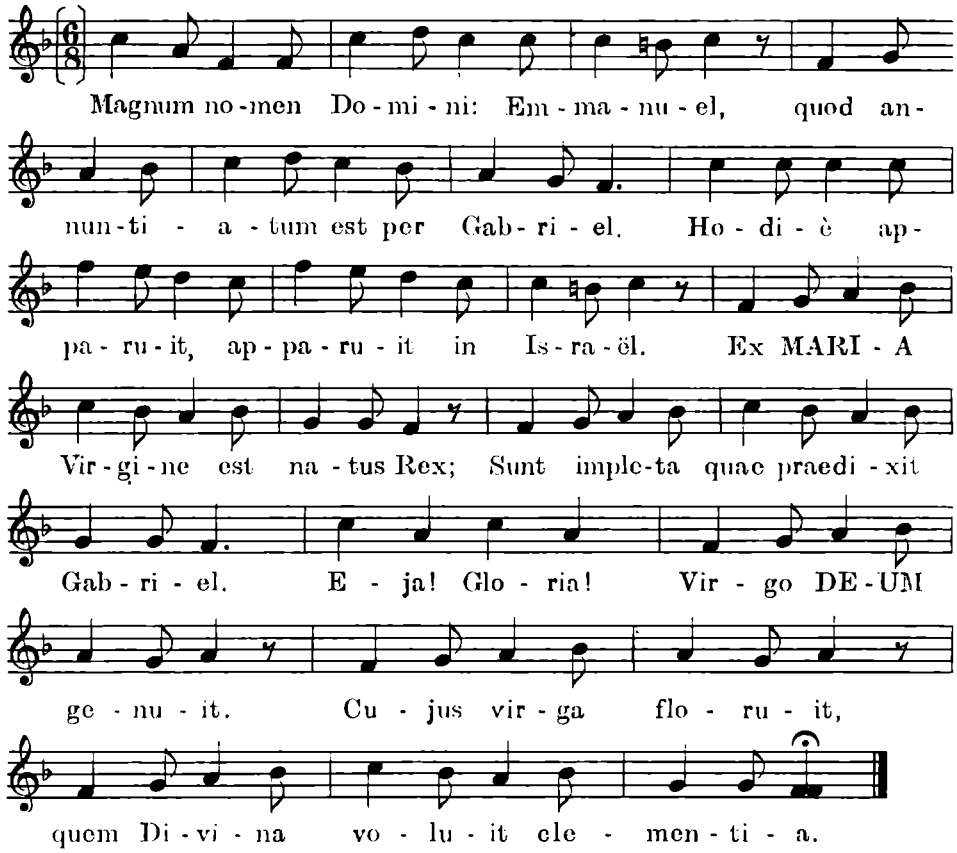
R) Im fogad Szüz M á r i a,
Lélektöl magzatot;
Kit JESUS-nak nevez;
az az Idvezitönek
Halálával ki minket
kárhozattól meg-ment.

Ezen mi mind örüllyünk,
és Kristust dicsírjük.
Mert mi-értünk születék,
hogy mind el-ne-veszszünk.

R) Hálát adgyunk ö néki,
eröt ö töle kérjünk,
hogy benne bizhassunk:
Mert kik Christusban biznak,
meg nem szégyeníttetnek,
itíletnek napján.

60.

REGI ENEK



MAgnum nomen Domini: Emmanuel,
quod annuntiatum est per Gabriel.
Hodiè apparuit, apparuit in Israël.
Ex MARIA Virgine est natus Rex;
Sunt impleta quae praedixit Gabriel.
Eja! Gloria!
Virgo DEUM genuit.
Cujus virga floruit,
quem Divina voluit clementia.

Resonet in laudibus, cum jucundis plausibus,
Sion cum fidelibus:
Apparuit, quem genuit MARIA.
Hodiè etc.

Pueri concinite,
nato Regi psallite,
pia voce canite.
Apparuit, quem genuit MARIA.
Hodiè apparuit etc.

Natus est Emmanuel,
quem praedixit Gabriel,
Testis est Ezechiel.
Apparuit, quem genuit MARIA.
Hodiè apparuit etc.

Sion lauda Dominum,
Salvatorem hominum,
purgatorem criminum.
Apparuit, quem genuit MARIA.
Hodiè apparuit etc.

Christus natus hodiè,
ex MARIA Virgine,
sine viri semine.
Apparuit, quem genuit MARIA.
Hodiè apparuit in Israël etc.

61.

MAGNUM NOMEN DOMINI. NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 60. sz. alatt]

VRnak nagy nevezeti Emmánuel,
kit hirdetett a' nagy Angyal Gábriel.
Ma jelenék, ma jelenék Sidóságban.
Im Királyt szült szüzen a' Szüz MARIA:
Bé-tölt immár Gábrielnek mondása.
Örüllyünk, vigadgyunk,
Szüztöl Isten születék,
veszszö-szál virágozék:
Kit irgalma engede az Istennek.

Zengjen nagy dicsírettel,
kedvességes örömmel,
Sion ö hiveivel.
Im jelenék, kit szüle Szüz MARIA.
Ma jelenék, ma jel: etc.

Gyermekek örüllyetek,
uj Királyt tisztellyétek:
Vig-szóval dicsirjétek,
Im jelenék, kit szüle Szüz MARIA.
Ma jelenék, etc.

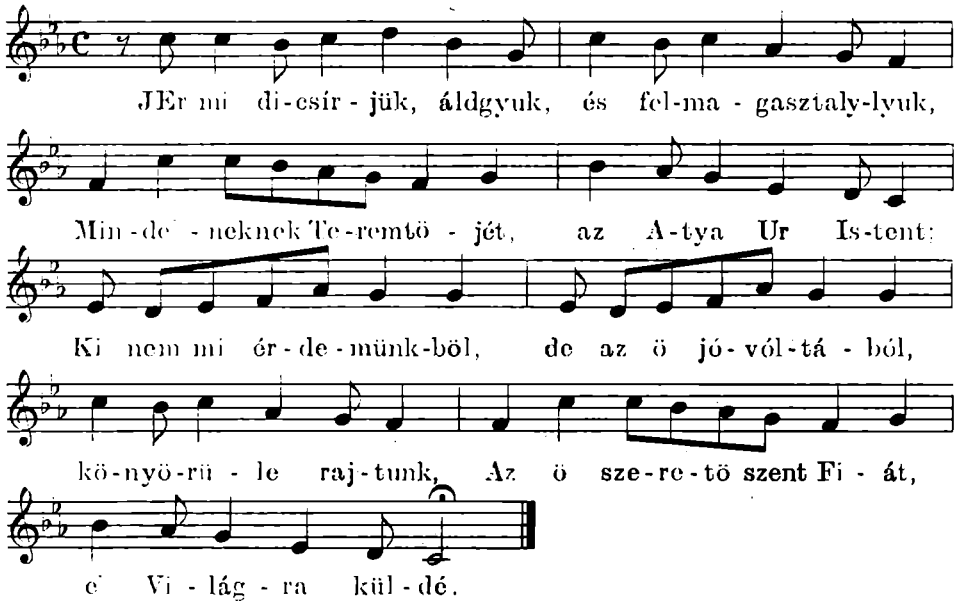
Született Emmánuel,
kit jövendölt Gábriel,
bizonyit Ezechiel.
Im jelenék, kit szüle Szüz MARIA.
Ma jelenék, etc.

Sion dicsírd Uradat,
és a' te meg váltódat,
büntöl szabadítódat.
Im jelenék, kit szüle Szüz MARIA.
Ma jelenék, etc.

Ez nap Christus születék,
MARIA-TOL származék,
mag-nélkül fogantaték.
Im jelenék, kit szüle Szüz MARIA.
Ma jelenék, ma jelenék Sidóságban.
Im Királyt szült szüzen a' Szüz MARIA.
Bé-tölt immár Gábrielnek mondása.
Örüllyünk, vigadgyunk,
Szüztöl Isten születék,
veszszö-szál virágozék,
kit irgalma engede az Istennek.

62.

MAS REGI ENEK.



JEr mi dicsírjük, áldgyuk, és fel-magasztallyuk
Mindeneknek Teremtöjét, az Atya Ur Istent;
Ki nem mi érdemünkböl, de az ö jó-voltából,
könyörüle rajtunk,
Az ö szeretö szent Fiát e' Világra küldé.

Szüz MARIA -tól testet, és emberi Személyt,
Magát igen meg-alázván, reája fel-vévé;
Hogy minket meg-váltana, és meg-szabaditana,
mi ellenséginktöl,
Büntöl, haláltól, ördögtöl, örök kárhozattól.

Adámtúl-fogva, régi el-múlt nagy idökben: (Gen. 3.)
Meg-igírte vala nékünk, ezt, az Atya Isten
Kigyónak mikor monda, Aszszony-állatnak magva,
meg-töri fejedet:
El -vészi birodalmadat, minden hatalmadat.

Abrahám Pátriárkának ugyan azt mondá: (Gen. 26.)
Meg-sokasitom én néked, te kevés magodat,
Mint az égnek csillagit, és tengernek fövényit:
Mert a' te magodban,
Meg-áldatnak minden népnek hivö nemzetségi.

Már fel-támadott Bálámnak fényes csillaga,
Kit jövendö-képpen Sidó-népnek mondott vala,
Hogy Jákób nemzetéböl, támad fényes Csillag,
és Sidóság-közzül
származnék a' JESUS Christus, Embersége szerint.

Ez vala azért a' Hatalmas nagy Próféta,
Kit Mójses a' Sidó-népnek meg-jelentett vala,
Istennek igíretit; mikor nékik meg-mondá:
En ti-közzületek,
Támasztok egy nagy Prófétát, néktek váltságtokra.

Dávid Királynak ezen végre meg-esküvék:
Hogy az igírt JESUS Christust nékie meg-adná:
Mikor ecképpen monda; hogy meg ne csalatkoznék.
En a' te székedre,
vetek Királyi méhednek drága gyümölcsében.

Szent Esaiás erröl igy prófétált vala:
Veszszö származik Jessenek Nemes gyükeréböl:
Kiböl egy ékes Virág, újonnan nevekedik,
Kinn Istennek lelke,
bölcsesége, és tanácsa igen meg-nyugoszik.

Simeon Prófétának jövendö-mondása:
MARIA-nak a'mit monda, ám bé-tellyesedék.
Ez Gyermek, veszedelmére, és sokak idvességére,
vettetett Sidók-közt,
Es jegy-képpen, kinek sokan ellene-támadnak.

Szent Pál ajánlya, e' születésnek nagy vóltát:
Meg-jelenté ö mi-nékünk használatosságát,
Üdö bé-tellyesedvén, el-küldé Atya Isten,
eggyetlen-egy Fiát;
Hogy mi választott Fiai Christus által lennénk.

Ez lön a' Fiú, kiröl az Angyal azt mondá:
Mikor Jósef Szüz MARIAT el-akará hadni.
Dávidnak Fia Jósef, vedd hozzád a' MARIAT,
mert ez oly Fiat szül,
Ki meg-szabadittya népét, gonosz büneiböl.

E' születésnek ö nagy drágalátos vóltát,
Meg-jelenték az Angyalok szegény Pásztoroknak:
Mikor nékik mondának: Hirdetünk nagy örömet,
mely lészen ti-néktek,
Es az egész földön-való bünös embereknek.

Ez vala az Atya Istennek ö Igéje,
A' ki mind kezdettöl-fogva az Istennél vala: (Job. 1.)
Mindenek ö-általa, és ö-miatta vadnak
Kit a' gyarló világ,
Az ö gyarlósága miatt, meg nem ismért vala.

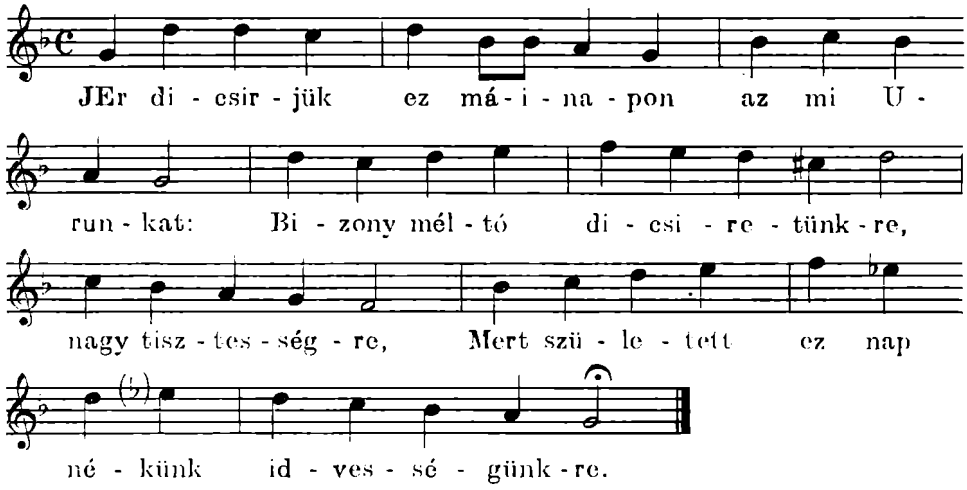
Ö tulajdoni közzé e' Világra jöve;
De öt e' világ fiai nem akarák venni:
Es a' kik ötet vévék, hatalmat ada nékik
Isten fiaivá lenni,
Valakik az ö nevében bizonnyal hinnének.

Eörüllyünk azért, és mi lelkünkben vigadgyunk;
Nagy hálákat adván immár a' JESUS Christusnak:
Ki ö születésével, minket meg-vigasztala,
és meg-bátorita,
Ki dicsösségével rakva földnek kereksége.

Erröl az Irás tanú-bizonságot tészen;
Hogy valakik benne hisznek, meg nem csalatkoznak:
De az örök-életet, és örök dicsösséget
igérte azoknak,
Hogy véle uralkodgyanak öröckön öröcké.

63.

MAS REGI ENEK.



JEr dicsirjük ez mái-napon az mi Urunkat:
Bizony méltó dicsiretünkre, nagy tisztességre,
Mert születetett ez nap nékünk idvességünkre.

Az Augustus Római Császár uralkodik vala,
Sidóságot ki bírja vala és Galileát:
Parancsolá e' világot levélben iratni.

Mennek vala minden-felöl a' Városokból:
Eredet-szerint, Nemzetség-szerint, és hazájokból
Hogy bé-iratnák ö magokat Császár levelében.

Ez hir halván a' szent Jósef Szüz MARIA-val;
El-indúla Galileából, a' Názáretböl,
Dávid Királynak Városában a' Bethlehemben.

Immár a' sok Vendég-néppel, minden szállások,
A' Városban bé-töltek vala. Azért szent Jósef,
El-bé-szálla Jegyesével, egy Istállóba.

Tisztaságban mi Urunkat, a Szüz MARIA:
Szüzen szülé nékünk világra, az Istállóban,
Bé-pólálván, s' helyheztetvén, öt a' Jászolban.

Szent Pál irja: Bizony beszéd mellyet hinnünk kell.
E' világra Ur Christus jöve: ennek okáért;
Hogy ö minket bünösöket idvezitene.

De ha irgalmasságából el nem jött vólna,
Mi minnyájan el-vesztünk vólna, kárhoztunk vólna,
Mert mind fejen-ként Ur Istennek valánk haragjában.

A' mi elsö Adám Atyánk mikor vétkezék;
Ur Istennek parancsolattyát, hogy ö meg-szegé,
Magát ejté, és fiait Isten haragjában.

Minden lelkek, kik ö töle származnak vala,
Esnek vala Isten átkában és haragjában,
Fogantatván, születtetvén eredendö bünben.

Senki jó-cselekedetiböl, és érdeméböl,
Menyországba nem mehet vala, és Ur Istennek
Nem engesztelheti vala ö nagy haragját.

Esaiás szent Próféta örömet monda:
Hogy mi-nékünk gyermek születnék, fiú adatnék,
Ki Istennek nagy haragját meg-engesztelné.

Angyal Pásztoroknak éjjel hogy meg-jelenék,
E' szót mondá: Hirdetek néktek én nag' örömet:
Mert született ez nap néktek Idvezitötök.

Nagy sereggel az Angyalok Egben éneklik:
Ur Istennek dicsösség menyben, és itt e' földön,
Békeség, és jó-akarat az embereknek.

A' Pásztorok mind felkelvén, el-bé-menének,
Bethlehembe, és megtalálák a' szent Jósephet,
Szüz MARIA-val a' gyermeket; ott a' jászolban.

Dicsöiték, és dicsírék Istent mindenben,
Mellyeket ök hallottak vala, és láttak vala:
Azért mi-is dicsíretet nékie mondgyunk.

Oh te áldott, és szép gyermek Ur JESUS Christus:
Hálát adunk ez nap te-néked, és kérünk téged:
Tekints reánk magas Menyböl mint fiaidra.

Adgyad nékünk ajándékúl Szent Lélek Istent,
Hogy valhassunk téged öröcké, és dicsírhessünk,
Hóltunk-után Menyországban téged láthassunk. Amen.

64.

MAS REGI ENEK.



EZ nap nékünk dicsíretes nap, bizony vigaságnak napja,
Es idvességnek bizodalma,
Mert születék ez nap nékünk mi váltságunkra,
az Christus JESUS Istennek Fia.
Aronnak veszszeje meg-virágozék,
Tiszta Szüztöl gyermek születék,
Mennyei Királyúl nékünk adaték,
Christus JESUS-nak nevezteték.

Ez Gyermek vólt a' meg-igírt mag, mi elsö Atyáinknak:
Adám atyánknak, Abrahámnak,
Kiben minden nemzetségek meg-áldatának,
örök-életre fel-támadnak.
Aronnak veszszeje etc.

Meg-töreték e' Gyermek miatt, az ördögnek hatalma:
Az halál, a' bün, s' ördög országa,
Meg-nyittaték Menyországnak erös kapuja,
Istennek kedve mi-reánk szálla.
Aronnak etc.

Nincsen rajtunk semmi hatalma, és semmi gyözedelme,
Bünnek, ördögnek, s' kárhozatnak,
Es a' Mójses törvényének ö nagy átkának,
örök halálnak, és pokolnak.
Aronnak etc.

Meg-töretnek a' pogány népek, kik e' Gyermekben nem hisznek.
A' nagy Istennek nem kellenek:
Az ördögnek hatalmában öröcké esnek,
a' kik a' bünnek véget nem vetnek.
Aronnak etc.

Hálát adgyunk az Ur Istennek, Atya, Fiú, Szent Léleknek,
Es mind örüllyünk e' Gyermeknek;
Nagy örömet az Angyalok nékünk hirdetnek.
dicsírvén Istent, énekelnek.
Aronnak veszszeje megvirágozék, tiszta etc. Amen.

65.

MAS REGI ENEK.



JEr minnyájan örüllyünk,
Es szivünkben vigadgyunk;
Mert született Ur JESUS nékünk.
Kit az Atya Ur Isten,
Könyörülvén emberen;
El-bocsátá hatodik idöben.

Mert-meg vala igírve,
Még az elsö idöben,
Teremtésnek ö kezdetiben:

A' mi első Atyánknak,
Adámnak fiainak,
Es utánna maradékinak.

Az-után Abrahámnak,
Jákób Pátriárkának:
Végezetre Dávid Királynak.

Kinek nemzetségéböl,
Méhének gyümölcséböl,
Születék szeplötelen Szüztöl.

Kinek neve MARIA,
UR JESUS-nak szent Annya,
Es ö neki szolgáló-leánya.

E szép Szüztöl születék,
Atya Istentöl adaték,
Es mi-nékünk ajándékoztaték.

Angyali szép zengések,
Es ékes éneklések,
Jelenének Mennyei seregek.

Hirdetvén Pásztoroknak,
Juh mellett vigyázóknak,
Vigadnának az Ur JESUS-nak.

Mert csak ö Idvezitö,
Mindeneckel jó-tévö,
Senkit pedig hátra nem vetö.

Hozzá hi mindeneket;
Gonosz bünben élöket,
Meg-bocsáttya az ö bünöket.

El-hagya gazdagságát,
Véghetetlen országát,
Hogy érettünk adná ö magát.

Azért jöve hogy élnénk,
és meg-engeszteltetnénk,
Erdeméböl kegyelmet nyernénk.

Nagy szeretet mindenekhez,
Hogy Isten emberekhez,
Jöve nyomorúlt bünösökhöz.

Eö életnek adója,
Szivnek vigasztalója,
Lelkünknek világositója.

A'kik benne nem biznak.
Söt bizni sem akarnak,
Örök halállal mind meg-halnak.

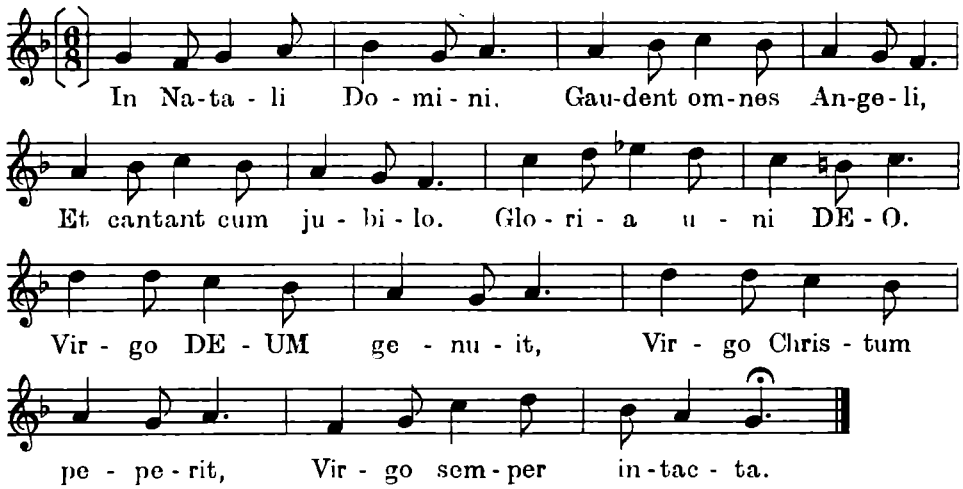
Mi azért e' Felségnek,
Emberré lött Istennek:
Hidgyünk mind nagy reménségünknek.

Ki nékünk igírteték,
Es érettünk születék,
Tölünk öröcké dicsírtessék.

Eö Attyával egyetemben,
Szent Háromság Mennyégben,
Dicsírtessék az egy igaz Hitben.
Amen.

66.

MAS ENEK.



IN Natali Domini, Gaudent omnes Angeli,
Et cantant cum jubilo. Gloria uni DEO.
Virgo DEUM genuit, Virgo Christum peperit,
Virgo semper intacta.

Nuntiavit Angelus, Gaudium Pastoribus,
Christi natalitia, Magna cum laetitia.
Virgo DEUM genuit, etc.

Natus est Emmanuël, Quem praedixit Gabriël,
Testis est Ezechiël, à Patre processit El.
Virgo DEUM genuit, etc.

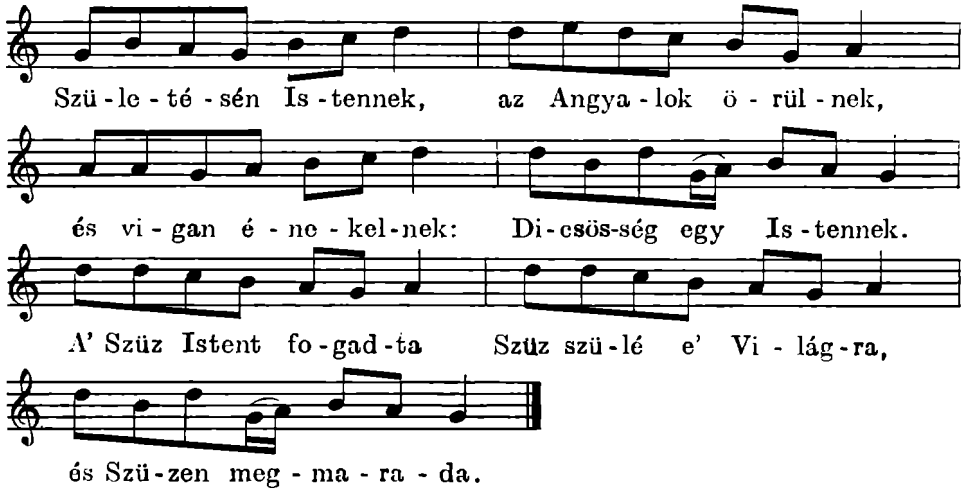
Christus natus hodie, Ex MARIA Virgine,
Sine Viri semine, Apparuit hodie,
Virgo DEUM genuit, etc.

Magi DEUM adorant, Aurum, thus, myrrham donant,
Regum Regi Domino. Gloria uni DEO.
Virgo DEUM genuit, etc.

67.

IN NATALI DOMINI.

NOTA EADEM.



SZületésén Istennek, az Angyalok örülnek,
és vigan énekelnek: Dicsösség egy Istennek.
A' Szüz Istent fogada, Szüz szüle e' Világra,
és Szüzen meg-marada.

Szent Angyal menyböl hirdet, Pásztoroknak örömet,
Christusnak születését, és nagy gyönyörüségét.
A' Szüz Istent etc.

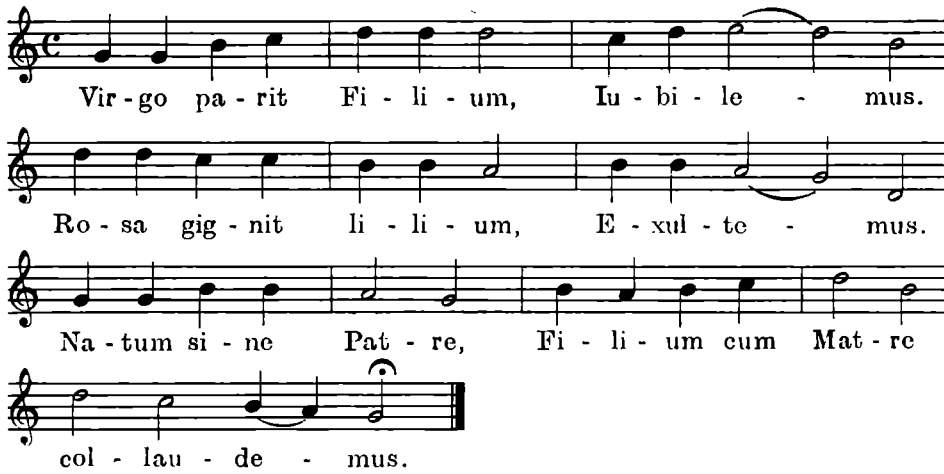
Született Emmanuël, kit meg-monda Gabriël,
bizonyit Ezechiël, Attyától származék El.
A' Szüz etc.

Ez nap Christus született, MARIA-tól szüzen lett,
Kit Férfi nem illetett, ma mi-nékünk meg-jelent.
A' Szüz etc.

Királyok öt imádgyák, és meg-ajándékozzák,
a' Királyoknak Urát, Szentségét magasztallyák.
A' Szüz Istent fog. etc. Amen.

68.

MAS REGI ENEK.



VIrgo parit Filium, Iubilemus.
Rosa gignit lilium, Exultemus.
Natum sine Patre, Filium cum Matre
collaudemus.

Qui prophetizatus: Iubilemus,
Est in orbem natus. Exultemus.
Natum etc.

Contra jus, humanam: Iubilemus.
Assumpsit naturam. Exultemus. etc.

Goliat prostratus: Iubilemus.
Homo liberatus. Exultemus.
Natum sine Patre, Filium cum Matre .
collaudemus. Amen.

69.

VIRGO PARIT: NOTA EADEM.



A' Szüz szülé szent Fiát: örvendezzünk.
Rósa nemze Liliomot. Jer vigadgyunk.
Atya-nélkül született Fiat, ö Annyával,
jer dicsírjük.

Meg-prófétáltatva: örvendezzünk.
Születék e' világra: Jer etc.

Emberi természetet: örvendezzünk.
Fel-vön természet-ellen, etc.

Goliát meg-öleték: örvendezzünk.
Az ember meg-menteték: Jer vigadgyunk.
Atya-nélkül született Fiat, ö Annyával, etc. Amen.

70.

MAS REGI ENEK.



EN nagy vigaságos örömet hirdetek:
Mert a' Christus JESUS Szüztöl születtetett;
Mennyei Királyunk, Menynek, földnek Ura,
meg-jelenék nékünk.

Nap, hóld, és csillagok ragyogván örülnek,
Nagy örömet nékünk azzal jelentenek,
Emberi-állatnak hogy immár ideje
el-jött váltságának.

Dávid nemzetéből meg-prófétáltaték:
A' mi látásunkra Jászolban tételék.
Eökör, és a' Szamár, az áldott gyermekre
lehelvén, dicsírék.

Régen Esaiás ezt meg-jelentette,
Hogy meg-virágozik Aáronnak veszszeje;
Kinek szép gyümölcse, Emberi-nemzetet
kárhozattól mentse.

Eva, és az Adám, az almában önek,
Kiért ö fiai meg-keseredének,
Valamig Christusnak, ideje el nem jött
szent születésének.

Angyalok az égben sereggel röpdösnek,
Ekes dicsíretet mondanak Istennek,
örömet hirdetnek, s' Kivánt békeséget
földi-embereknek.

Az új Csillag fénlik, és Christust jelenti,
Es a' mi szivünket ö-hozzá gerjeszti.
Ezt kivánnyák vala a' régi szent Atyák,
a' sötét Lymbusba.

Azért mi-is néki minnyájan örvendgyünk:
Született Christusnak új éneket mondgyunk.
A' szent Angyalockal eggyütt vigadozván:
Allelujját zengjünk. Amen.

71.

MAS ENEK.



BEata immaculata, Virgo puerpera:
Quam pura es creatura, tàm digna viscera.
R Concipere in ubere, lumen Paternae gloriae.

O Matrem, quae nostrum Patrem fundis in aëra.
O florem, quae coeli rorem, trahis ad ubera.
R Lactas DEUM infantulum, Coeli, teraeque Dominum.

O Nate pro nobis date noster Emmanuēl,
De fruge MARIAE suge, butyrum lac, et mel.
R Sunt dulcia, sunt lactea, sunt pura Matris ubera.

Primaeva seductrix Eva, dux morientium,
Tu vera salutis vena, Mater viventium.
R Tu reseras, tu revocas, ad Paradisi Januam.

Nos dentis mali serpentis, morsus invaserat.
Divina sed medicina venena superat.
R Tu medicum das puerum, cujus est nomen oleum.

Regina, ô Heroina, nova Ierusalem,
Sis bona nobis patrona, in ista Bethlehem;
R Te Cherubim, te Seraphim laudant MARIAM perpetim.

Laudemus, et invocemus, fortem Mulierem,
MARIAM dulcem, et piam quae vincit Daemonem.
R Hanc cordibus, hanc vocibus, hanc veneremur mentibus.
Amen.

72.

BEATA IMMACULATA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 71. sz. alatt]

SZeplötelen Szüz MARIA, Istennek szent Annya,
Az Urnak vagy szép, és tiszta teremtett-állattya:
Mert méhedben, s' szent testedben szállott menyböl Isten Fia.

O Anya, ki mi Atyánkat hozád e' világra!
O virág! Ki Isten Fiát szüléd váltságunkra:
Szent emlöddel, szent tejeddel tartaték meny és föld Ura.

Ö értünk született Szüztöl, kegyes Emmanuēl,
Tápláltassál MARIA-nak szent eledelével.
Mert édesség, s' gyönyörüség tartatni Szüz emlöjével.

A' halálnak bé-hozója, vesztett minket Eva,
De idvességünk úttyának, te löl kalaúzza,
Mert általad fel-van nyitva a' Paradicsom kapúja.

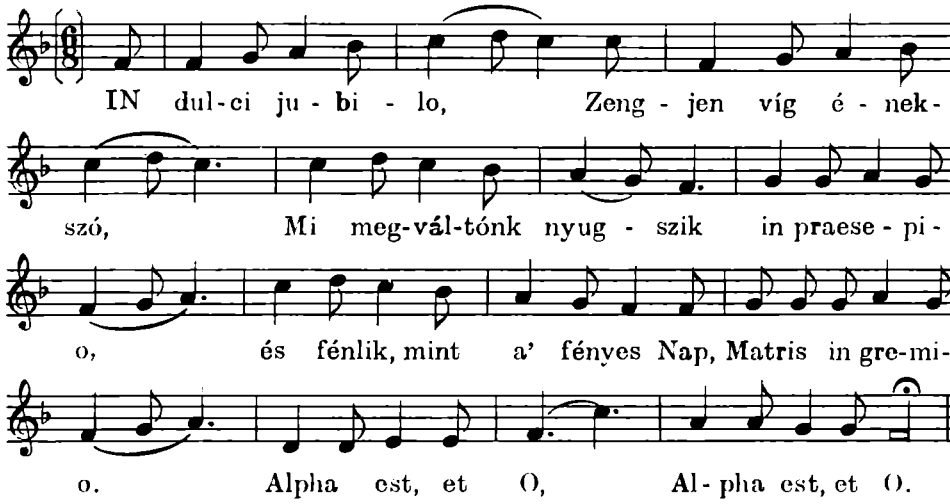
A' gonosz kigyónak mérge, minket ferteztetett,
De te menyböl sebeinkre, hozál szent kenetet,
Orvost adál, s' meg gyógyítál, szülvén Istennek Igéjét.

O felséges, kellemetes új Jerusalemünk,
Légy kegyelmes, ez életbe nékünk Bethlehemünk,
Cherubimmal, s' Serafimmal hogy tégedet dicírhessünk.

Aldgyuk, és fel-magasztallyuk, ezt a' nagy szent Szüzet,
Szüz MARIAT, Ki ördögön, vön nagy gyözedelmet,
Ezt szivünkel, ezt elménkel, tisztellyük mint szeretönket.
Amen.

73.

REGI ENEK.



IN dulci jubilo, Zengjen víg ének-szó,
Mi meg-váltónk nyugszik in praesepio,
és fénlik, mint a fényes Nap, Matris in gremio.
Alpha est, et O, Alpha est, et O.

O JESU parvule, ó kisded gyermecske,
Szivünket vigasztallyad, ô puer optime.
Minden te javaiddal, ô Princeps gloriae.
Trahe nos post te, Trahe nos post te.

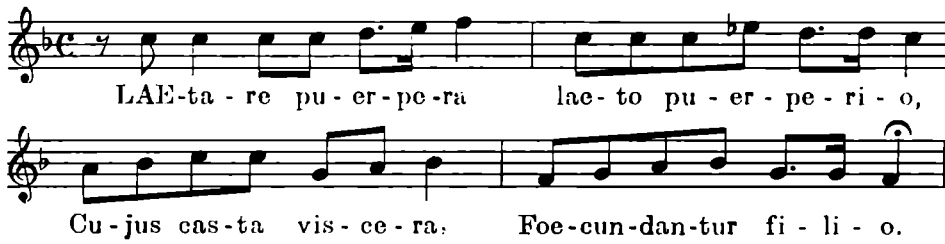
Ubi sunt gaudia, A' mennyei hajlékba,
Nagy örömmel éneklik, nova cantica,
Mind a' mennyei Karok, in Regis curia.
Eja gloria! eja gloria!

Mater, et Filia, A' szép Szüz MARIA,
Mi mind el-vesztünk vólna per nostra crimina,
De ö nékünk meg nyerte Coelorum gaudia,
Eja qualia! eja qualia!

74.

PROSA DE BEATA VIRGINE MARIA.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA, ETC.



LAEtare puerpera
laeto puerperio,
Cujus casta viscera,
Foecundantur filio.

Lacte fluunt ubera,
cum pudoris lilio,
Membra fovet tenera,
Virgo lacte proprio.

Patris Unigenitus,
per quem fecit saecula,
Hic degit humanitus,
sub Matre paupercula.

Ibi Sanctos reficit
Angelos laetitiâ:
Hic sitit et esurit,
egens ab infantia.

Ibi regit omnia;
hic a Matre regitur:
Ibi dat imperia;
hic Ancillae subditur.

Ibi summi culminis;
residet in solio:
Hic ligatus fasciis
vagit in praesepio.

O homo considera,
revocans memoriae;
Quanta sint haec opera,
divinae clementiae.

Non desperes veniam,
si multum deliqueris,
Ubi tot insignia
charitatis videris.

Sub Matris refugium,
fuge causa veniae;
Nam tenet in gremio
fontem indulgentiae.

Hanc salutes saepius,
cum spei fiducia,
Dicens flexis genibus:
Ave plena gratia.

Quondam flentis lachrymas,
sedasti uberibus;
Nunc iratum mitiga,
pro nostris excessibus.

JESU lapsos respice,
piae Matris precibus.
Emendatos effice
dignos Coeli civibus.

Amen.

75.

AD CHRISTUM NATUM.



DUlcis JESU, dulce nomen, dulcis DEI Genitrix.
Dulce Coelum, dulce solum, dulce Matris gaudium.
R Dulcis natus, nobis datus, dulcis DEI Filius.
Dulcis chorus, dulcis thorus, et dulce praesepium.

Pulchrum numen, pulchrum lumen noctis in solatium.
Pulchrum flamen, pulchrum stramen, et pulchrum palatium.
R Antrum pulchrum, pulchrum fulchrum, et pulchrum tugurium.
Pulchrae cunae, ut lux lunae; sed puellus pulchrior.

Salve Virgo, salve virga, quae de Jesse floruit;
Salve nate nobis date, quem MARIA genuit.
R Foelix tellus, quae per vellus rore Coeli maduit.
Foelix Homo, qui pro pomo vitae panem accipit.

JESU veni, flatu leni, cor nostrum refrigera:
Carnis aestus, orci questus cessent mundi praelia.
R Cor devotum, te vult totum; Nam tu solus omnia.
Ergo veni, simus pleni, fontis tui copia.

Pie JESU, qui pro esu pomi, per te vetiti.
Nudus nasci, lacte pasci voluisti perpeti.
R Da salutem per virtutem qua' polles divinitus,
Ut hîc donum, illîc bonum acquiramus coelitùs.

Tuus fletus JESU, laetus, moestum mundum recreat.
Ejulatus tuus gratus, Patri nos conciliat;
R Sed da verè, tecum flere causam mali, crimina:
Ut pòst mortem, Coeli fortem, nobis det in saecula.
Amen.

76.

ALIUS.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

INfinitae bonitatis, Et immensae charitatis,
Scenam recludit praesepium:
Hic ignis friget,
hîc amor riget,
hîc DEUS jacet,
hic verbum tacet;
Hic immortalis nascitur mortalis.

Pennis venti qui portatur, hic à ventis flagellatur,
Lux vera nocte obruitur,
Soles gemelli,
pluunt ocelli,
amore plenae
diffluunt genae.
Artus tenelli trepidant puelli.

Quem nec ampla terrae castra, nec Coelorum capiunt astra,
parvis integitur fasciolis.
Pro coeli aula,
vilis est caula,
Illustre tectum,
vix tegit lectum,
patens rigori, pervium furori.

Orbem terrae qui fundavit, Coeli molem, qui formavit:
Non habet locum in diversorio.
Cui coelum sedes,
non habet aedes:
Qui nos amoenat,
qui nos serenat.
Flet sub acerbis boreae procellis.

Egredimini de duris, cordis obstinati muris;
Filiae Sion egredimini.
Videte bellum
Regem puellum,
cui sella gramen,
cui thronus stramen,
Cujus misellus servus est asellus.

O mi DEUS, ô meorum, vena primae gaudiorum!
ô Angelorum laetitia!
O mi amator,
ô sospitator!
Tune miselle
Rex es puelle,
Tune Creator Coeli Imperator.

O immensae charitatis, inexhaustae bonitatis,
tuae, mi Jesule quis est numerus?
Quis te amor angit,
quis ignis tangit.
O mundi lumen,
ô coeli Numen,
Salutis author, Patrone et Fautor.

O cunabula, ô foenum! ô praesepe DEO plenum!
O Virgo parens, ô pupule!
Puelle nate,
DEUS incarnate:
Hic ignis crescit,
cor emolescit,
Pectus liquescit, amor obstupescit. Amen.

77.

NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

A' Véghetetlen kegyelmü,
s' meg mérhetetlen szerelmü,
Gyermek, Jászolban helyheztetik:
Itt a' tüz fázik,
Szénában fekszik,
s' az Ige halgat,
mostan nem szólhat;
Im halandóvá lött az halhatatlan.

A'kitöl ö tiszteltetik,
Im attól most kötöztetik,
dörgö szelektöl legyeztetik,
Két szép szemei,
Egek gyöngyei,
Most folydogalnak,
sürün húllanak,
A' szeretettöl, ki le-húzta menyböl.

Kit a' földnek kereksége,
Meg nem fog; az Eg felsége,
egy kis posztóba takartatik.
Menyország helyett,
egy Istállót lelt,
Szerelmünk ágya,
a' barmok jászla,
A' szelek úttya ö meleg szobája.

A' ki-által teremtettek,
Meny, Föld, Tenger, és mindenek,
Im nem talál magának helyet:
Ki az Eget adgya,
nincsen hajlékja,
Fris Palotája,
ökrök Pajtája,
Minden Udvara, ökre, és Szamára.

Oh aczél-szivü Emberek,
Embertelen kemény szivek,
Sziv-nélkül élö kegyetlenek!
Ide nézzetek,
szelidüllyetek,
Nem szégyenlitek,
hogy idvességtek,
Lévén köztetek; meg nem isméritek.

Örömömnek elsö Tárgya, Gyengeségemnek Istápja,
Lelkem éjjének fényes Csillaga:
Ki kénszeritett
erre tégedet,
Hogy ily dereket,
fergetegeket,
Szenvedgy? Miért kinzod kis ártatlan tagod?

Szeretetednek nagyságát, Irgalmasságodnak számát,
Nincs oly' elme ki meg foghassa:
Ennyit érettünk,
az kik vétettünk,
s' Téged üldöztünk,
szenvedsz! De kérünk,
Meg-bocsáss nékünk, oh egy idvességünk!

Oh ökör s' szamár Szénája, Oh Istennek tellyes Jászlya,
Oh szép Szüz Anya, oh édes JESUS!
Halgasd meg szólgád,
vedd Szivét hozzád,
Midön igy gyúlad,
S' csaknem el-olvad,
Szerelmed miatt már ugyan el-bádgyatt. Amen.

78.

MAS.

NOTA: EMLEKEZZÉL-MEG TE GYARLÓ EMBER ETC.



SZent Esaiás igy irt Christusnak szent Születéséröl,
Hogy egy veszszö-szál fel-nevekedik Jesse gyükeréröl.

Ennek gyükerén egy virágocska ugy-mond nevekedik,
Kin az Istennek örök Atyának Szent Lelke meg-nyugszik.

Győzedelmesnek, nagy hatalmasnak, irgalmasnak vallya,
Nagy kegyelemmel, és igassággal öt tellyesnek mondgya.

Ez-által lészen az Ur Istennel nékünk békességünk,
Mert közben-járónk Szent Attya-elött, ö lészen mi-nékünk.

Drága jószágot, és örökséget szerez ö mi-nékünk,
Adósságinkat nagy gazdagsággal meg-fizeti értünk.

Igasságával mind e világot itilnie fogja,
Mert Atya Isten az itiletet kezében bocsáttya.

Nagy békességet lelki örömet hoz ö e'világra,
Mert Királyságot nagy birodalmot vészen-fel vállára.

Semmi félelmet Keresztyéneken az ördög nem tészen,
Kiknek Christusban nagy bizodalmok reménségek lészen.

Az ö Zászlóját fel-emelteti Ö Szent-egyházában,
Es szent Igéjét praedikáltattya e' széles Világban.

Meg-hal ackoron a' Király Christus a' mi büneink-ért,
De harmad-napon ismég fel-támad igazúlásunk-ért.

Kik lakozának örök halálnak sötét árnyékában,
világosságot támaszta nékik az ö szent Fiában.

Meg-szabadíta minnyájan minket ördög Országából,
Szent Országában bé-hoza minket irgalmasságából.

Nagy Szabadsággal, és nemességgel meg-ajándékoza,
Mind fiaivá, és jegyessévé a' Király választa.

Nagy dicsösséggel immár született a' kit reménlettünk:
A' mi Királyunk Istenünk Fia adatott mi-nékünk.

Nagy csudálatos tanácsossa ez, az Atya Istennek,
Nagy erös Isten, ö lészen Attya jövendö életnek.

Istennél-való békességünknek örök Fejedelme,
Birodalmának, országlásának soha nincsen vége.

Dávid Királynak Királyi-székit magának foglallya,
Igazán-való ítiletivel igassággal bírja.

Ezt cselekedi a' Seregeknek Ura és Istene,
Az Ur Istennek reánk áradott buzgó nagy szerelme.

Születéséröl Christus JESUS-nak azért emlékezzünk,
Bizodalommal, hálá-adással rajta örvendezzünk.

Nagy vigasságunk, örvendezésünk légyen a' Gyermekben,
Mert idvességünk vagyon mi-nékünk szent Születésében.

Dicsiret légyen Atya Istennek, és a' kis gyermeknek:
A' vigasztaló, s' világosító, kegyes szent Léleknek.
Amen.

79.

MAS.

NOTA: JER MINNYÁJAN ÖRÜLLYÜNK, ETC.
[Dallamát l. a 65. sz. alatt]

CHristus JESUS születék,
Atya Istentül küldeték,
E' világra nékünk adaték.

Két ember választaték,
Adám elsö adaték,
A' Christus az után születék.

Minnyájan az Adámban,
Esénk örök halálban,
Istenségnek nagy haragjában,

Elsö Atyánk mi-nékünk,
Adám nagy veszedelmünk,
lön mi-nékünk örök halálunk.

De a' kegyelmes Isten,
Ki irgalmas mindenben,
Ismég bé-vön az ö kedvében.

Igéré e' Világra,
Szent Fiát a' halálra,
Mindeneknek nagy váltságára.

Kezdetben vala az Ige,
A' Christus ö felsége,
Szent Attyának eggyetlen eggye.

Le-szálla Meny-országból,
Attya akarattyából,
Istenségnek gazdagságából.

Isteni bölcseségböl,
Szent Lélek ihléséböl,
Születék a' Szüznek méhéböl.

E' világra adaték,
Ez nap nékünk születék,
Emberi-Nem hogy meg-váltatnék.

Atyáknak áldozások,
Prófétáknak irások,
Ezt bizonyittya ö mondások.

Ez az Istennek Fia,
Ki jött most e' világra,
Mindeneknek meg-váltására.

Mint Adámban kesergünk,
A' Christusban vigadunk,
Mert ö nékünk minden örömünk.

Mert Adámban meg-halánk,
De lön Christus mi Atyánk,
Ki által ismég fel-támadánk.

Vigadgyunk és örvendgyünk,
Istennek hálát adgyunk,
Hogy halálból életre mennyünk.

Dicsirtessél Ur Isten,
Christusban, te Igidben,
Szent Léleckel egy Istenségben
Amen.

80.

MAS, AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 65. sz. alatt]

Ur Istennek szent Fia,
Ez nap nékünk születék,
Idvességre nékünk adaték.

Atya Isten tanácsa,
Régtöl-fogván e' vala,
Hogy szent Fiát érettünk adgya.

Jöve alázatoson,
Hogy minket meg-válthasson,
Fiaivá mind választhasson.

Pásztoroknak jelenék,
Angyaltól izenteték,
Hogy mi-nékünk gyermek születnék.

E' világra születék,
Jászolban helyhezteték,
Mert ö néki hely ott adaték.

Ö Szent Fiát MARIA,
Mihelt szülé világra,
Térden-álva ottan imadgya.

Mi-is azért Urunkat,
Imádgyuk, mint Atyánkat,
Es mi-nékünk szabaditónkat.

Láthassuk Menyországot,
Mint örökös hazánkat,
Mennyei nagy bóldogságunkat.

Dicsösség Ur Istennek,
Született kis gyermeknek:
Egyetemben a' Szent Léleknek.
Amen.

81.

MAS.



JESUS születék idvességünkre,
A'mint régenten vala igírve,
Attia Istennek nagy szerelme,
Emberi Nemhez tetszék ebben kegissége.

Elsö Szüléink vétkei miatt,
Es az ördögi csalárdság miatt,
Nyerénk magunknak örök halált,
Es kárhozatot, pokol kénnyát, sok nyavalyát.

Senki oly nem lön ki meg-mentene,
A' te szent Attiad meg-könörüle,
Téged igire, s' idö-telve,
Szabaditóul mi-nékünk menyböl alá-külde.

Veöl mi-érettünk a' Szüztöl testet,
Kiben szenvedél és töl eleget,
Elvévéd a' mi büneinket,
Nyerél mi-nékünk szép életet, dicsösséget.

Siess már hozzánk meg-váltó Urunk,
Adgyad hogy végig benned bizhassunk,
Es Szent Atyáddal meg-láthassunk,
Menyben te-veled lakozhassunk, vigadhassunk.

Légyen tisztesség te Felségednek,
Es Szent Atyádnak mi teremtönknek,
Es egyetemben Szent Léleknek,
Dicsösség a' Szent Háromságnak, egy Istennek.
Amen.

82.

MAS REGI ENEK.



MEnyböl jövök most hozzátok,
Es imé nagy jó hírt mondok:
Nagy örömet majd hirdetek,
Mellyen örvend ti szivetek.

E' mái-nap egy kis Gyermek,
Szép Szüztöl születék néktek,
A' Gyermek szép, és oly ékes,
Vigaságra kellemetes.

Már le-hozta az életet,
Mely Istennél vólt készitet,
Hogy ti-is véle éllyetek,
Bóldogságban örvendgyetek.

Ez lesz néktek a' Jegy róla,
Imé fekszik a' Jászolba,
Ott meg-találályátok ötet,
Kitöl Meny Föld teremtetett.

Az UR Christus mi Istenünk,
Nyavalyáinkban ki-mentönk,
Ö lészen az Idvezitönk,
Minden bününkböl ki-vévönk.

Nyily-meg szivem lásd-meg jobban,
Ki fekszik itt a' Jászolban,
Ez a' Gyermek bizonyára,
A' szép JESUS Isten Fia.

Jertek hát mi-is örvendgyünk,
A' Pásztorockal bé-mennyünk,
Lássuk mit adott az Isten,
Hozzánk-való szerelmében.

Állatoknak teremtöje,
Miért vagy ily szegénységben?
Hogy fekszel az aszszú szénán,
Szamár ökrök-közt aluván.

Nincs-é senki e' világon,
Ki tégedet bé-fogadgyon?
Nincsen-é meleg helyecskéd,
Sem gyengén rengö bölcsöcskéd?

Néked bársonyos tafotád,
Aszszú-Széna lágy párnácskád,
Noha nagy dicsö Király vagy
Ime mostan mely szegény vagy.

Oh én szerelmes JESUS-om,
Edes meg-váltó Christusom,
Jövel, csinály csendes ágyat,
Szivemben magadnak házat.

Oh kedves Vendég nálam szálly,
Bünömtöl ne iszonyodgyál,
Jöj-bé hozzám te szólgádhoz,
Szegény meg-térö juhodhoz.

En lelkemnek rejtekében,
Zárkozzál-bé szekrényében,
Hogy el-ne felejthesselek,
Söt öröcké dicsírjelek.

Az Mennyei magas Egben,
Istennek dicsösség légyen,
Ki Szent Fiát küldé nékünk,
Hogy meg-váltana mi bennünk.
Amen.

83.

MAS.

NOTA: OH ISTENNEK SZENT ANNYA, etc.
[Dallamát l. a 74. sz. alatt]

PAsztorok kik a' Nyájnál
szüntelen vigyáztok,
Néktek im kedves hírt mond
Angyal, vigadgyatok.

E'mái-nap ti-néktek
Királytok születék;
Kit magasztallyon a' Föld
és Angyali felség.

Mennyetek hamarsággal
Bethlehem Városban,
Aldgyátok az Ur JESUST
gyarló ábrázatban.

Im Dávid Városában
Világ meg-váltója,
Házúl választ Istállót
oh Eg s' Föld csudája!

Rabságtoknak Istennél
ki, lön drága árra,
Gyenge testét meleggel
táplál barom-pára.

Bölcsöje néki Jászol,
rothat-szalma ágya,
Oh mely kemény Nyoszolyát
választ Isten Fia.

Nézzed gyenge tagjait,
Tél mint sanyargattya,
De inkább te szivednek,
kemény Dere bántya.

Szemléld Isteni-testét,
szalma mint lyuggattya,
Ki neheztelli inkább,
hogy bünöd faggattya.

Istálló néki háza,
kinek büzit nyelni,
Méltób néki, hogy-sem-mint
bünös Szívben lakni.

Im a' barmok lábához,
borúlt a' Dicsösség,
Szánn inkább, hogy tégedet
tapod a' kevélység.

Sohajt szoros Jászolban,
Aszszonyunk szent Fia,
Hogy szived helyt nem adott,
azt inkább sirattya.

Szoros pólya tagjait,
JESUS-nak szoríttya,
Hogy bününkböl meg-mentsen,
magát sanyargattya.

Oh szerelmes, JESUS-om,
miért szenvedsz annyi kínt?
Miért hogy a' rabságban,
nem hadsz bününk-szerint?

Mi romlott életünknek,
nem vólt-é más árra?
Uram! leg-drágább kincsed,
miért öntéd világra?

Oh szeplötelen Szüznek,
Istenes magzattya,
Ki világnak Atyádnál,
löttél szó-szólója.

Mutasd mint adhat néked
világ, méltó hálát,
Hogy bünösökhöz ingyen
irgalmadat nyújtád.

Szüntelen örvendezö,
ti áldott Angyalok,
Velünk ezekért JESUST
öröcké áldgyátok.

Oh idvezült Aszszonyunk,
kegyes Szüz MARIA,
Nyerd-meg te szent Fiadtól,
szállyon ránk malasztya.

Szent Angyaltól idvezlett,
JESUS palotája:
Imádgy Istent, hogy légyen
jó, végünk órája. Amen.

84.

MAS.



VR Isten veletek,
Keresztyének örüllyetek,
Igaz Hittel ha ti fel-készültetek,
Büneitekböl ki-tértetek.

Istennek szent Fia,
E' világnak meg-váltója,
Az örök kárhozatnak elrontója,
Es Menyországnak meg-nyitója.

Nékünk születteték,
Bün közzülünk ki-viteték,
Igasság újonnan meg építteték,
Az örök-élet igírteték.

Adámnak ö vétke,
Lön mindennek veszedelme:
De az UR Christus JESUS születése,
Mindeneknek lön idvessége.

Ezen mind örüllyünk,
Mert a' Christus reménségünk:
Ha ö benne igazán mi hijendünk,
Es büneinkböl ki-térendünk.

Dicsösség Atyának,
Eggyetlen egy szent Fiának,
Mind ezeknek nemes ajándékának,
A' tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

85.

MAS.



TEllyes szivel örvendgyünk,
Es lélekben vigadgyunk,
Mert születék Christus nékünk,
Mi kegyes Idvezitönk. Alleluja.

Kit az Isten régenten,
Meg-igírt vólt Adámnak,
Ábrahámnak, és Isáknak,
Jákobnak, és Dávidnak. Alleluja.

Hogy szerelmes szent Fia,
El-jöne e' világra,
Es Szüztöl Testet magára,
Venne mi váltságunkra. Alleluja.

Ebben Isten kegyelme,
Emberekhez jelennék,
Haragja engeszteltetnék,
Vig-kedve meg-tetczenék. Alleluja.

Mert minnyájan Adámban,
Estünk vala halálban,
Az ördögnek fogságában,
Törvénnek ö átkában. Alleluja.

Sem az Egi lelkekben,
Sem földön Emberekben,
Kinek vólna ö nevében,
Idvesség érdemében. Alleluja.

Nem találtaték másban,
Hanem csak a' Christusban,
Az Istennek egy Fiában,
Dávidnak ö magvában. Alleluja.

Veszszö-szál nevekednék,
Es fiatal származnék,
A' Dávid Király házából,
Meg-tartó adattatnék. Alleluja.

Esaiás Próféta,
Erröl jövendöt monda,
Hogy Isai törsökéböl,
Es ennek gyükeréböl. Alleluja.

Kin Istennek Szent Lelke,
Meg-nyugodnék víg-kedve,
Bölcsesége, és értelme,
Tanácsa, és ereje. Alleluja.

Dicsíret az Atyának,
Most született Christusnak,
Es ezeknek Malasztyának,
Tellyes Szent Háromságnak. Alleluja.
Amen.

86.

MAS.

NOTA: JER DICSIRJÜK EZ MÁI-NAPON etc.
[L. a 63. sz. dallamát]

MOst örüllyünk örvendezzünk Keresztyén-Népek,
Mert mi-nékünk Gyermek születék, Fiú adaték,
Isten, s Ember, ez nap nékünk meg-jelenteték.

Magos fákon fészket gyüjtnek Egi-madarak,
A' Rókák-is lyukakat ásnak, melyben nyugosznak,
Isten Fia nem találá helyet magának.

Dicsösségnek Szent Királlya, Jászolban fekszik,
Ki által az Eg terjesztetik, e' földön nyugszik,
Azért jöve bünösök-ért kik ötet veszik.

Váltságunkra azért nékünk JESUS születék,
Magas Menyböl nékünk adaték, értünk származék,
Istállóban mert hely néki, im ott adaték.

E' világnak ö nagy terhét vállára vévé,
Sötétségböl ö e' világot, világra vivé,
Ö hiveit Szent Attyával meg-békélteté.

Esaiás Szent Próféta, öröm-mondása,
Am bé-telék ö biztatása, és bizonysága:
Isten Fia hogy mi-értünk jöne Világra.

Örüllyünk hát s' örvendezzünk, nagy hálát adgyunk,
A' Gyermeknek: Ki nékünk Urunk és jó Mesterünk,
Mert általa meg-adatott mi idvességünk.

JESUS Christus Embereckel, illyen sok jót tön,
Adám helyett ö fiainak ,mert ö Attya lön,
ö kedvében mind fejen-ként ö minket bé-vön.

Dicsirtessék Szent Háromság e' mái-napon,
Atya, Fiú, és a' Szent Lélek, egy bizony Isten,
Es óltalmunk a míg élünk mi-nékünk légyen. Amen.

87.

MAS.

NOTA: AVE FUIT PRIMA SALUS ETC.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

Jövel Népek meg-váltója,
Szüznek Nemes szép virága,
E' Világnak vigassága,
Istennek hatalmassága.

Az Ige testben öltözék,
Szüznek méhe meg-virágzék,
De nem Férfiú-véréből,
Hanem Szent Lélek Istentöl.

Szüznek méhe nevekedék,
Szeplötelen meg-tartaték,
Isten hatalma jelenék,
Szüztöl Christus születteték.

Egyenlö Atya Istennel,
Es Szent Lélek Ur Istennel,
Eggyesüle Emberséggel,
Es Emberség Istenséggel.

Dicsíret légyen Atyának,
Es eggyetlen-egy Fiának,
Ezeknek ajándékának,
A' tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

88.

MAS.

[Dallamát l. a 66. sz. alatt]

Mi Atyánk Atya Isten, Vezérünk Fiú Isten,
Es Szent Lélek Ur Isten, Vigasztalónk mindenben,
Kik vagyunk igaz Hitben, Christusnak ö kedvében,
Jer dicsírjük énekben.

Jó Isten e' Világot, Hogy teremté Adámot,
Es a' Paradicsomot, Hagya Parancsolatot,
Mellyet Adám el-hagyott, Mikor ördöghöz hajlott,
Istentöl el-szakadott.

Haragja az Istennek, Vagyon fején mindennek,
Kik világra születnek, Bünös Adámtól lésznek,
Mert minnyájan vétkeznek, Még hogy annyokban lésznek,
Rabjai az ördögnek.

Az irgalmas Ur Isten, Miért hogy nem kegyetlen,
Azt kiáltya szüntelen, Nincsen senki büntelen,
En vagyok igaz Isten, Térjetek-meg hirtelen,
Lészek irgalmas ingyen.

Ezért küldé szent Fiát, E' Világ meg-váltóját,
Es meg-szabadítóját. Ki meg-alázá magát,
Adámnak ábrázattyát, Fel-vévé ö állattyát,
Szenvedé bünnek kinnyát.

Légyen örök dicsösség, Az Atyának ki felség,
A Fiúnak tisztesség, Szent Léleknek egy hüség,
Háromság egy Istenség, Kérünk hogy légy segitség,
Légyen köztünk békesség.

Amen.

89.

MAS. DE JESULO.



ALugy ó magzatom,
édes kis JESUS-om,
Alugy, Alugy.
Ágyad a' Jászolban
van kemény szénában
Alugy, Alugy.

Néked szól az Anyád,
örül, vigad, és áld,
Alugy, Alugy.
Tejet, mézet, néked
nyújtok kedves kincset.
Alugy, Alugy.

Oh én tisztességem,
édes szép szerelmem.
Alugy, Alugy.
Szivem vigassága
e' Világ váltsága.
Alugy, Alugy.

Néked csillag fénlik,
az Ég mézzel nyilik.
Alugy, Alugy.
Gyönyörü magzatom,
drága szép JESUS-om
Alugy, Alugy.

Oh én kedves mézem,
igaz, víg, jó-kedvem:
Alugy, Alugy.

Meny, Föld alkotója,
Csillagoknak Ura:
Alugy, Alugy.

Te lelkem pohára,
életem határa
Alugy, Alugy.
Elötted itt állok,
mint tellyes Hóld; szóllok.
Alugy, Alugy.

O bünös váltsága,
szerelmünk Tár-háza
Alugy, Alugy.
Virágok virága,
halgass szóllásomra.
Alugy, Alugy.

Bé-hintem virággal
a' szénát, s' rósával.
Alugy, Alugy.
Liliommal szinlem,
a' JESUST szépitem
Alugy, Alugy.

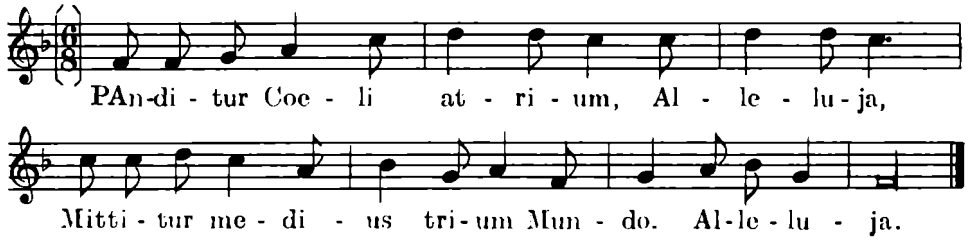
Téged szóval áldlak,
Bethlemben imádlak.
Alugy, Alugy.
A' Szenteket hivom,
töled el-búcsúzom.
Alugy, Alugy.

Amen.

90.

ALIUS.

NOTA: FIT PORTA CHRISTI PERVIA



PAnditur Coeli atrium, Alleluja,
Mittitur medius trium Mundo. Alleluja.

Volens hic Coelos relinquit, Alleluja,
Salvus homo ut sit, inquit, Veni. Alleluja.

Ecce Virgo capit eum, Allel.
Claudit in utero DEUM verum. Alleluja.

Rex Coelorum flet in foeno, Allel.
in praesepio obsceno vagit. Alleluja.

Non agnoscunt hunc Judaei, Alleluja.
Quod esset Filius DEI veri. Alleluja.

Asinus et bos adorant, Allel.
Quem Homines non honorant DEUM. Allel.

Tharsis et Insulae Reges, Allel.
Donis plenos portant greges huic. Alleluja.

Virgo mitis nixa DEUM, Allel.
Vili panno tegit eum, Fovens. Alleluja.

Stellâ duce Magos videt, Alleluja.
Regum donis Rex arridet Puer, Alleluja.

In thure notatur DEUS, Allel.
Quod sit Rex, est signum ejus aurum. Allel.

Natus homo, mundi bono, Allel.
Verus est, hoc Myrrhae dono patet. Alleluja.

Bos agnoscit creatorem, Alleluja.
Asinus mundi satorem timet. Alleluja.

In hyemali tempore, Alleluja.
Artus trepidant frigore hujus. Alleluja.

Te Coeli Rex, te Domine, Allel.
Quis prostravit in stramine duro? Alleluja.

Linquens Coeli palatia, Alleluja,
Quaeris pia solatia Matris. Alleluja.

Ergone Coelos deseris, Allel.
Ut subvenires miseris nobis. Alleluja.

Huc cor, oculos vertite, Alleluja.
Cuncti nascentem cernite DEUM. Allel.

Ejus canamus gloriam, Allel.
Et laudem multifariam demus. Alleluja.

Mi JESU dulcis bellule, Allel.
Dormi, Nate tenellule DEUS. Alleluja.

Qui finem non dant saecula, Alleluja.
Per infinita saecula regnes, Allel.
Amen.

91.

PANDITUR COELI ATRIUM. NOTA EADEM.

[l. a 90. sz. dallamát]

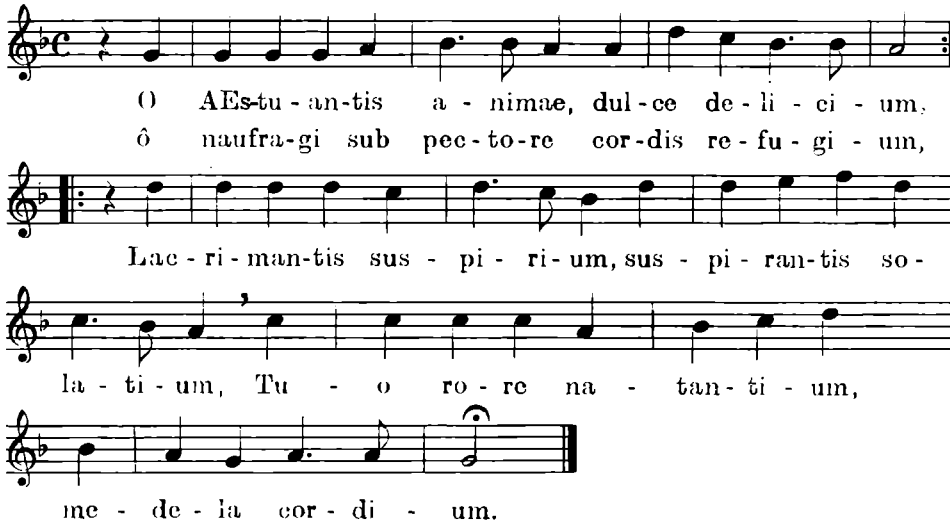
MEg-nyílt Menyország kapuja, Alleluja,
El-küldeték Isten Fia, hozzánk. Alleluja.
Akarva Mennyet el-hadgya, All.
Magát Emberek-ért adgya, bérül. Al.
Im a' Szüz méhében le-szál, Allel.
Kinek Meny, s' Föld félve szólgál, Isten. Alleluja.

Eg Királlya a' szénán sír, Allel.
Ki mind Mennyel, és Földel bir, jajgat.
Ezt a' Sidók nem ismérik, All.
Noha hogy el-jöjjön kérik Istent. Allel.
Szamár, és ökör imádgyák, All.
Noha Emberek el-hadgyák ötet. Alle.
Tarsis, s' szigeték Királlyit, All.
Vonsza, rontván akadállyit nékik all.
A' szelid Szüz Istent szülte, all.
Hitván posztó közzé kötte, sirván allel.
Csillag után meszszül jünek, all.
A' Magusok, s' rendeltönek áldást.
Temjénnel, Isten hogy légyen, all.
S' mint Király aranyat végyen, jedzik. alleluja.
Igaz Ember hogy született, all.
Myrhából visznek kenetet, azért. allel.
Eökör az ö Teremtöjét, allel
Isméri; s' szamár szerzöjét, féli allel.
Im kemény téli-idöben, all
Fázik, hitván lepedöben fekvén. alleluja.
Téged Uram Ég Királlya, allel.
Ki fektetett a' szalmára, kérlek? allel.
El-hagyván Egek szállását, alle.
Halgatod Anyád szóllását, kedvel. all.
Talám azért hagyád Eget, all.
Hogy értünk tennél eleget, itten. allel.
Erre szemmel szivböl tekints, all.
Ember; imé a' drága kincs nyugszik.
Enekellyük dicsiretit, alleluja.
Hálállyuk-meg szeretetit néki alleluja.
Oh én drága kis JESUS-om, alle.
Aludgyál kegyes orvosom immár.
Kinek idö véget nem ád, allel.
Szent Lélekkel Te Szent Atyád Regnál. alleluja. Amen.

92.

ALIUS.

NOTA: VEDD JÓ NÉVEN ÉN SZIVEMET, ETC.



O Aestuantis animae, dulce delicium,
ô naufragi sub pectore cordis refugium,
Lacrimantis suspirium, suspirantis solatium,
Tuo rore natantium, medela cordium.

Tibi fluunt hae lacrymae, ô DEUS Parvule,
Tibi cor jam exanime, foelix infantule,
Se dicat pro praesepio, se dat pro diversorio,
Ingredere cum gaudio, o DEUS pusio.

O mi puer ingredere, hoc corde fruere,
His lacrymis jam flectere, hoc cor amplectere:
Huic cordi innascere, da mihi, da liquescere,
Ut mollius sub pectore possis quiescere.

Rimare cor medullitus, en patent intima,
Pervade cuncta penitùs cor prima victima:
Surgit tibi, cadit tibi, calet tibi, friget tibi,
Ridet tibi, plorat tibi, fit una lacryma.

O vos, ô vos capilluli DEI infantuli,
O aurei cincinnuli infantis parvula.
Huc alligate conculum, ô ter beatum vinculum!
O maneat hoc vinculum per omne saeculum.

Si vulnerare jam sciunt crines beatuli,
Si forte vitam siciunt dulces Tyranulli:
Sub oculis, sunt foculi, sub foculis igniculi,
Sub ignibus sunt blanduli, praedones corculi.

O vos mei gemelluli dulces ocelluli,
Jaculatores parvuli fortes igniculi,
Jam nolo prorsus vivere, absque beato vulnere
Te cicatricem claudere, volo sub pectore.

Ab dulcis hîc igniculus, friget in stabulo,
Prunis plenus hic foculus fors eget pabulô,
Cor quod dedi in stabulum, idem dabo in pabulum:
Factum bidental corculum, fit unum bustulum.

Antiphrasis praxis nova frigentis flammulae,
Cor antiquatum renova torpentis animae,
Non frigeat, sed caleat, non tepeat sed ferveat
Sic ferveat, ut ardeat, sub tuo cinere.

Cerno rigentem parvulum, heu totum tremulum,
Hinc asinum, hinc bosculum ad praesepiolum:
Jam fiam ut jumentulum, huc admovebo corculum,
Ut halitu vel paululum, soler infantulum.

Quod si dùm calefacio frigentem JESULUM,
In frigido palatio jacentem Regulum:
Quod si dùm do anhelitum, illic expirem spiritum
Cunis tuis implicitum, volo reconditum.

Amen.

93.

MAS.

NOTA: VIRGO PARIT FILIUM, ETC.
[Dallamát l. a. 68. sz. alatt]

A' Szüz egy Fiat szült, Alleluja.
Uj reménség mi-belénk gyült Alleluja.
A' Szüzet fiával, Vig ének-szavával,
áldgyuk Alleluja.

Váltságunkra született, Alleluja.
Idvességünkre küldetett. Alleluja.
A Szüzet fiával, etc.

Eva bünös fiait, Alleluja.
Váltya: rontván bün kúlcsait. Alleluja.
A' Szüzet fiával etc.

Menyégböl leszállott. Alleluja.
Hideg Istállóban állott. Alleluja.
A' Szüzet fiával, etc.

Adám vétkének foka. Alleluja.
Lön születésének oka. Alleluja.
A' Szüzet fiával, etc.

Reménséged légyen. Alleluja.
Ember, hogy kedvében végyen. Alleluja.
A' Szüzet fiával, etc.

JESUS-unk áldott vagy, Alleluja.
Hozzánk irgalmasságod nagy. Alleluja.
A' Szüzet fiával, etc.

Aldott légy MARIA, Alleluja.
Kinek Embert váltott Fia. Alleluja.
A Szüzet fiával, Víg ének szavával,
Aldgyuk. Allel. Amen.

94.

AD JESULUM.

NOTA: O M A R I A VIRGO PIA, etc.



O JESULE mi floscule
ô mei pectoris animule,
Quis hominum tám rigidum
tibi Pupule stravit lectulum?

Tu rosulis candidulis
cubare dignus in liliolis,
Sed olido nunc stabulo
pro coeli uteris palatio.

Viden' duro hoc ut foeno
tenellus ad te vagit Pusio:
Appropera marmorea huic pande
Hospiti praecordia.

Qui horrida tonitrua
manu qui strinxit olim fulmina,
Rubeolis calidulas
mittis ocellulis lacrymulas.

Mi Parvule, mi JESULE!
Quando te diligam mi Popule?
O loquere mi Parvule,
Quid me vis facere mi JESULE?

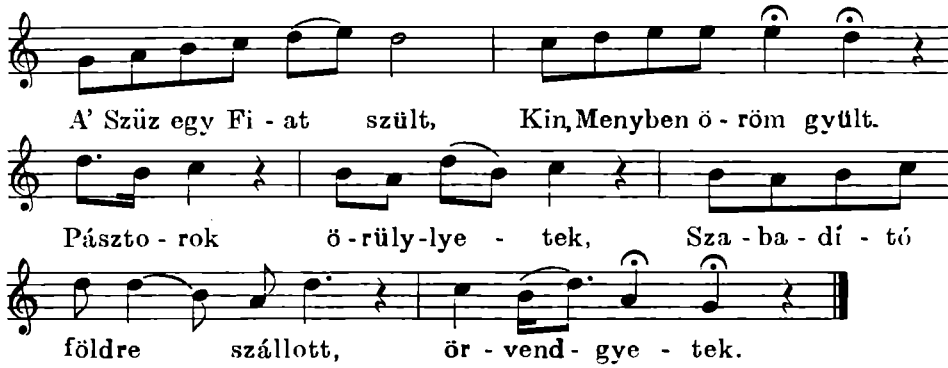
Calidulas lacrymulas
vis hauriam ut sacras flammulas?
En haurio, en ardeo
totus in cineres jam abeo.

O cor meum ad parvulum,
advola felix ad JESULUM!
Vis? calidas en faculas
dulcis amoris JESU flammulas.

Ascendite comburite
cor vestri sitiens ô flammulae,
O flammulae, lacrymulae
o praetiosulae vos gemmulae.
Amen.

95.

MAS.



A' Szüz egy Fiat szült,
Kin, Menyben öröm gyült.
Pásztorok örüllyetek,
Szabaditó földre szállott, örvendgyetek!

Szent Attya küldötte,
Gábriel le-vitte. Pásztorok etc.

El-hadta Országát,
ö nagy gazdagságát Pásztorok etc.

Adám vétkét váltya,
fel-szóval kiáltya. Pásztorok etc.

Poklot meg-rontotta,
Hatalmát el-vonta. Pásztorok etc.

A' testet meg-győzte,
Halált meg-kötözte Pásztorok etc.

Szent Annya elött sir,
Noha mindennel bir. Pásztorok etc.

Meg-váltva Világot,
ö hozott váltságot. Pásztorok etc.

Eörül a' szép Eg is,
Limbus sötetség-is. Pásztorok etc.

Atyák szabadultak,
Mennyekbe indultak. Pásztorok etc.

Dicsösség Istennek,
Ki adója ennek,
Békesség Földi-népeknek:
Szabadító földre szállott, örvendgyetek.
Amen.

96.

ALIUS, AD JESUM.



O Puer dilectissime, tu moves pectora;
O JESULE chare, ut sydera clare,
O parvule Nate, plus millies grate
Tu moves pectora, Tu moves pectora.

Si tua spectem Lumina haec dico Astra sunt:
ex quibus amoena, cum luce serena,
Quot fulmina jacis, tot vulnera facis,
Vivit qui tangitur? Vivit etc.

Os tuum merus hortulus, ah in hoc hortulo:
O quàm generosae sunt labia rosae,
Ex illis per illas sermonem distillas;
Plusquam rosaceum. Plusquam etc.

Vel mundum omnem tollito, tu mihi mundus es,
Tu dignus amari, tu scitus jocari,
Tu pectore rapto, et animo capto,
Me totum vendicas. Me etc.

Tibi o JESU dedico, jam dudùm cor meum:
Si totum comburis, jam tui est juris,
Hoc unicum spirat, ut tuum acquirat,
Votis altissimis. Votis etc.

Ocelle mi, dilecte mi, quid nisi nutrio,
Incendium grave, sed blandum et suave,
Si expetis lectum, en porrigo tectum,
In centro pectoris, in centro etc.

Nunquid jam dilectissime, sic rectè canitur:
O JESULE blande, ô puer amande,
O pusio decens, Infantule recens,
Tu moves pectora. Tu moves pectora. Amen.

97.

MAS.

NOTA: JER DICSIRJÜK EZ MÁI-NAPON etc.



SErkeny lelkem mély álmodból, vigyázz magadra,
Mert ma Urad jö ez Világra, szép Váltságodra,
Drága kincset hoz magával, orvoslásodra.

Tellyes szivel s' vig örömmel, ma az Angyalok,
Pásztoroknak im meg-jelentik; hogy az ö Urok,
E' Világra születtetnék Egi Királyok.

Örüly, ha vóltál bánatban, immár én lelkem,
Ne-irtózzál tölle, én szivem, mert Egi-kincsem,
El-érkezett ma te-hozzád erös kegyelem.

Pásztorokkal egyetemben menny Bethlehemben,
Alázatos víg éneklésben, zengedezésben,
Alleluját néki mondván, ö el-jötiben.

Hegyen, völgyön, erdön, mezön lakozó Vadak,
Egben jáczodozó Madarak, minden állatok,
Született édes Uratok: Jer mind áldgyátok.

Aronnak szép veszszö-szála, ma meg-virágzott,
Angyaloknak szépséges Raja, a' kire szállott,
Kiröl minden édességet, magára rázott.

No tehát már ô én lelkem JESUS Annyával,
Magasztallyad az Angyalokkal, szép buzgósággal,
Örvendetes, vigaságos szép musikákkal.

Ur JESUS Szüz Mariának édes magzattya,
En lelkemnek erös óltalma, nagy bátorsága,
Indits szivem hozzád-való ohajtására.

Senki nem vólt Betlehemben, ki bé-fogadgyon,
Ki ennyi jót Világra hozzon, s' meg-látogasson,
Egi kíncsel, s' minden jókkal ajándékozzon.

SZálly-bé kérlek én szivemben édes JESUS-om,
Rengö bölcsöd, tedd-bé lelkemben, édes Christusom,
Hadd gyúladgyon Szent tüzedtöl én ohajtásom.

Aldott légy te Menyországnak fényes Csillaga,
Szüz MARIA édes magzattya, Világnak Ura,
En szivemnek és lelkemnek nagy vigassága.

Benned bízunk mind örökké édes Christusunk,
A' míg élünk, téged dicsirünk, édes JESUS-unk,
Hóltunk-után add-meg kérünk mi bóldogságunk.

O Áronnak szép zöldellö kedves virága,
Menyország Királyné Asszonya, szép Szüz MÁRIA:
Imádgy értünk mind örökké JESUS Szent Annya.

Dicsirtessél mind örökké édes Fiaddal,
Menyországnak Gyöngy-virágával, jó illattyával,
Adgya nékünk Szent Országát minden javával.
Amen.

98.

ALIUS DE NATIVITATE.

NAto nobis Salvatore,
Celebremus cum honore,
Diem natalitium.

Nobis datus, nobis natus,
Et nobiscum conversatus,
Lux, et salus gentium.

Eva prius interemit,
Sed MARIA Christum gerit,
Pro nostro remedio.

Prima Parens nobis luctum,
Sed secunda Vitae fructum,
Protulit cum gaudio.

Gigas velox, Gigas fortis,
Gigas nostrae victor mortis,
Accinctus potentia.

Ad currendam venit viam,
Complens in se Prophetiam,
Et Legis mysteria.

JESU nostra Salutaris,
Medicina singularis:
Nostra Pax, et Gloria.

Quia Servis redimendis,
Tam clementer condescendis,
Te collaudant omnia.

99.

MAS.

EZ nap mi örvendezzünk, mert dicsiretes,
és idvességes minékünk:
Az új Királynak, Szent Angyalokkal örüllyünk.

Született Emmánuel, Dávid Királynak
szép Városában Bethlehemben,
Meg-nyílt Virág-szál, Aron veszszeje jó földben.

Angyalok meg-jelentik a' Pásztoroknak,
hogy mi meg-Váltónk születik,
Gyenge szép Szüznek tiszta méhéből adatik.

Szép JESUST tisztaságba, szép Szüz MÁRIA,
szülé mi-nékünk világra;
Az Istállóban, mert másutt helye nem vala.

Bé-takará posztóban, ökör és Szamár
rea lehele Jászolban,
ök meg-ismérék Mennyei Királyt házokban.

Ismérjük mi-is ötet, Mert mi bününk-ért,
idvességünk-ért született,
Kivánnya tölünk, szállásúl adgyuk szivünket.

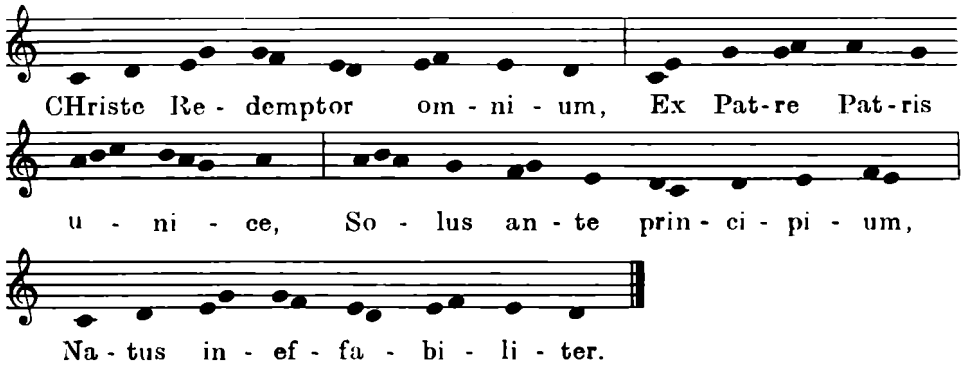
Szalma, széna ö ágya, Jászolban úgy rengeti
Szent Annya MÁRIA,
ö melegsége barom lehellés, nem ruha.

Jöve Emberek közzé, A' Világ bünét
Adámtól-fogva fel-vévé,
Hogy bünös Embert, Szent Országában vihetné.

Dicsösség az Istennek, Kicsiny JESUS-nok,
és Szent Lélek UR Istennek,
Békesség legyen a Földön-lévö Népeknek.
Amen.

100.

HYMNUS DE NATIVITATE D.N.J.C.



CHriste Redemptor omnium,
Ex Patre Patris unice,
Solus ante principium,
Natus ineffabiliter.

Tu lumen, tu splendor Patris,
Tu spes perennis omnium:
Intende quas fundum preces,
Tui per Orbem famuli.

Memento salutis Auctor,
Quòd nostri quondam corporis,
Ex illibata Virgine,
Nascendo formam sumpseris.

Sic praesens testatur dies,
Currens per Anni circulum:
Quòd solus à sede Patris,
Mundi salus adveneris.

Hunc Coelum, Terra, hunc Mare,
Hunc omne quod in eis est:
Auctorem adventûs tui,
Laudens exultat cantico.

Nos quoque qui Sancto tuo,
Redempti Sanqvine sumus,
Ob diem Natalis tui,
Hymnum novum concinnimus.

Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et Sancto Spiritu,
In sempiterna saecula. Amen.

101.

CHRISTE REDEMPTOR OMNIUM. NOTA EADEM.



CHristus minden meg-váltója,
Atya Istennek egy Fia,
Kit, hogy még kezdet nem vala,
Csuda-képpen szült az Atya.

Te, Atyának fényessége,
Mindeneknek reménsége:
Tekints mi könyörgésünkre,
Tölled segitség-kérökre.

Emlékezzél egy Védelmünk,
Meg-tekintvén a'mi testünk:
Szüztöl születvén érettünk,
Fel-vévéd a' mi személyünk.

Ez Innepnek, bizonyittya,
Esztendö-béli forgása:
Hogy Atyától óltalmunkra,
Magad jövél e Világra.

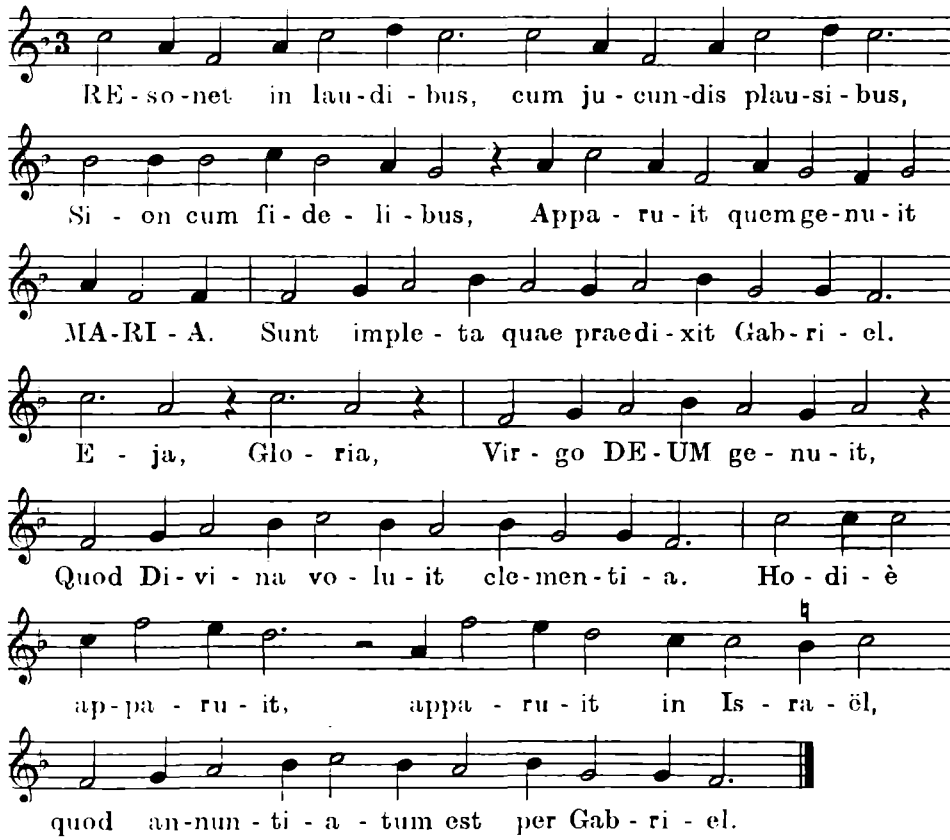
Ezt Meny, Föld, Tenger, és minden,
Bennek-lévök áldgyák szépen:
Mert az ö jöveteliben,
Vannak nagy énekléseken.

Mi-is a' kik sebeiddel,
Meg-váltattunk szent Véreddel:
Innepeden nagy örömmel,
Dicsírünk új énekeckel.

Dicsösség Uram te-néked,
Kinek Szüztöl születésed:
Te Szent Atyád, és Szent Lelked,
Tiszteltessenek te-veled.
Amen.

102.

ROTULA I.



REsonet in laudibus, cum jucundis plausibus,
Sion cum fidelibus,
Apparuit quem genuit MARIA.
Sunt impleta quae praedixit Gabriel.
Eja, Gloria,
Virgo DEUM genuit,
Quod Divina voluit clementia.
Hodiè apparuit, apparuit in Israël,
quod annuntiatum est per Gabriel.
Sion lauda Dominum, Salvatorem omnium,
Lavatorem criminum,
Apparuit quem genuit MARIA.

103.

ROTULA II.

SAlve JESU parvule,
ô Christe Infantule,
In hoc natalitio,
Virginis puerperio,
Exultemus et laetemur,
pio cum tripudio Domino,

Tubâ, tubâ canite,
Modulos concinite:
In hoc natalitio etc.
Coeli pluunt gratiam,
Terra promit gloriam:
In hoc natalitio. etc.

104.

ROTULA III.

NAscente Christo Domino, stupescit natura;
DEUS tonans Infantulus, vagit.
Author saeculorum,
in sine saeculorum, fit creatura.

Nascente Christo Domino, stupescit natura:
Virgo DEUM juvencula parit,
fons de vivo scatet.
Virgo radicem profert, authorem factura.

Nascente Christo Domino, stupescit natura,
DEI Patris verbum Infans tacet.
Potens fasciatur,
Immensus angustiatur in praesepio.

Nascente Christo Domino, stupescit natura:
Pax vera nobis coelitus, datur.
Angeli laetantur,
Pastores venerantur, DEUM in stabulo.

Huic et nos Infantulo laeti concinamus:
Jacenti in Cunabulis dicamus:
Nate JESU salve,
Nos à culpis absolve, Ut tecum regnemus.

105.

ROTULA IV.

ANgelus Pastoribus,
dixit vigilantibus;
Nuntio vobis magnum gaudium,
Salvatorem hominum,
in terris genitum.

Pastores dicto creduli
Bethlehem petunt seduli,
Humile introeunt stabulum,
Inveniunt parvulum
intra praesepium.

O mira Nativitas,
inaudita Novitas,
Concepit salvâ virginitate,
Mira faecunditate,
MARIA Filium.

106.

ROTULA V.



OMnis mundus jucundetur nato Salvatore,
Casta Mater quem concepit Gabrielis ore,
Sònoris vocibus, sinceris mentibus, Gaudeamus,
Et laetemur hodiè, Christus natus de MARIA Virgine,
Gaudeamus, et laetemur itaque.

107.

ROTULA VI.

COelum gaude, Terra plaude,
Effer dia magnalia,
Gaudeamus et laetemur.

Virgo Mater, Gnatus Pater,
Sator satus, DEUS natus.
Gaudeamus etc.

Virtus jacet, Verbum tacet,
Pastor pastus, Infans vastus.
Gaudeamus etc.

Novi Regis, Duces gregis,
Vitae Ducem, vident lucem.
Gaudeamus et laetem:

Novum melos, ferit Coelos,
Et in polum migrat solum.
Gaudeamus et laetemur.

108.

ROTULA VII.

PUer nobis nascitur de pura Virgine,
Quem Angeli laudant sine termino.
Cui bos, et Asinus genua flexerunt,
Quia suum Dominum esse cognoverunt.

Reges Tharsis, et Insulae munera portârunt:
Aurum, thus, et myrrham Christo donârunt.
Nos quoque concinantus huic parvulo:
Ut Regi et Salvatori nostro Domino.

109.

ROTULA VIII.

COllaudemus :*ff*: Christum Regem,
Qui natus est in Bethlehem.

Quem laudat Sol, quem laudat Sol, atque Luna,
Universa Creatura.

MARIAMque :*ff*: genitricem,
Orphanorum adjutricem.

Christe nostri miserere, miserere,
Mater DEI nos tuere.

110.

JEr dicsirjük, jer dicsirjük, az UR Christust,
Ki születék Bethlemben most.

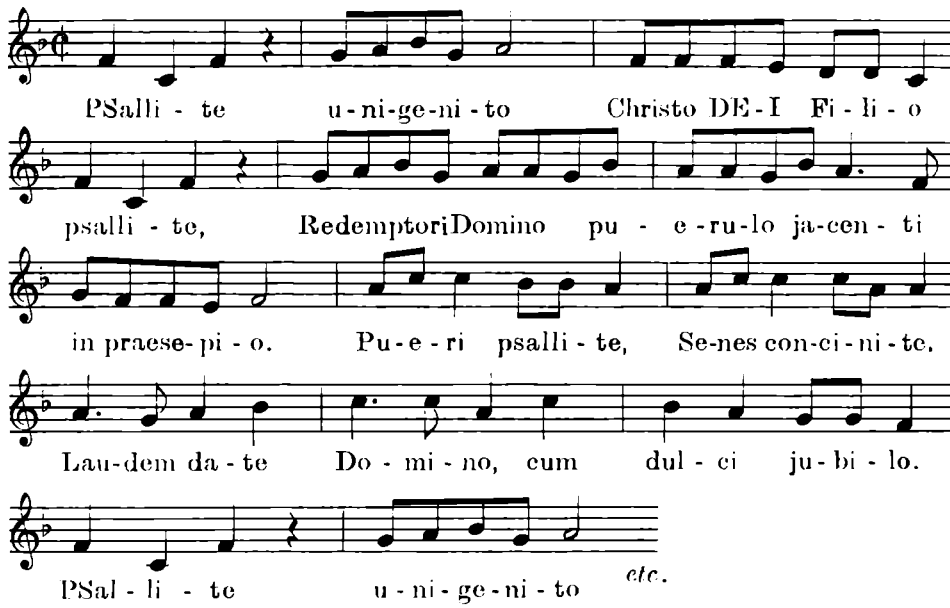
Kit dicsirnek, kit dicsirnek, a' Nap, és Hóld:
Minden teremtet-állatok.

Mariát-is, Mariát-is, az ö Annyát:
Az Arvák óltalmazóját.

Segély Christus, segély Christus, téged kérünk.
Szüz Maria légy melletünk.

111.

ROTULA IX.



PSallite unigenito
Christo DEI Filio
psallite, Redemptori Domino
puerulo jacenti in praesepio.
Pueri psallite,
Senes concinite,
Laudem date Domino, cum dulci jubilo.
Psallite unigenito etc.

112.

ROTULA X.

ANgelus ad Pastores ait,
Annuncio vobis magnum gaudium,
Quia natus est Salvator Mundi de MARIA Virgine,
in Bethlehem Juda.
Venite omnes adoremus,
JESUM natum, MARIAE Filium.

Huic canamus cum Angelis semper,
psallentes, jubilantes,
sine sine laudantes Dominum.

113.

ROTULA XI.

VEnit Lux in Mundum, nocte hodierna,
In quae DEI Filius missus est de Coelis,
Quem Patres e' Limbo terrae postulabant descendere,
clamantes et dicentes:
Rumpe coelum, Mitte rorem, Solare afflictos.

114.

ROTULA XII.

PRomit vox Angelica, cum cantico festivo,
nato Christo Domino, Mariaeque Filio.
Pax in terris populis benevolis.
Virgo manens Casta Christum peperit.

115.

ROTULA XIII.

PSallite Senes, psallite juvenes
nunc nato Regi Coelorum:
Psallite senes, psallite juvenes,
per saecula saeculorum,
In Timpanis, et Organis,
in Cymbalis, et Cytharis,
psallite Regi Coelorum.

Gloriam senes, gloriam juvenes,
nunc nato Regi Coelorum,
Afferte senes, afferte juvenes,
per saecula saeculorum,
In Tympanis, et Organis,
in Cymbalis, et Cytharis,
psallite Regi Coelorum.

116.

ROTULA XIV.

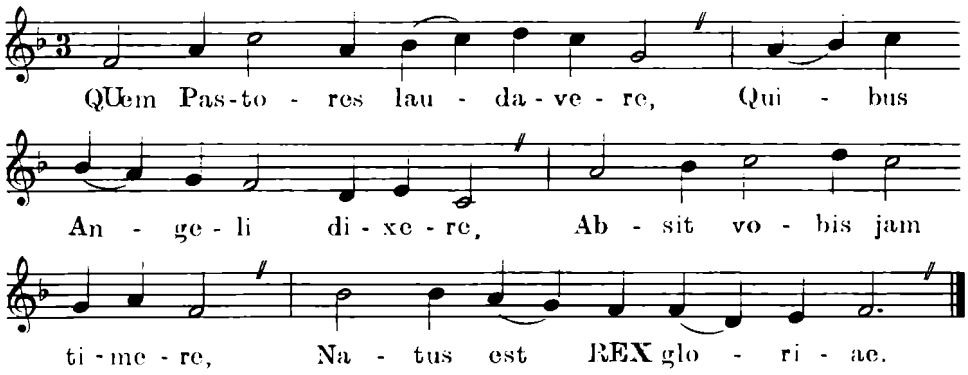
VErbum Caro terris degit,
Servum fert, qui Coelos regit,
O amor, ô benignitas,
O infinita charitas!

Recumbit in praesepio,
Qui Coeli sedet solio,
Jumentis consociatur,
Qui in Coelis adoratur.

Lacte Virginis pascitur,
Per quem qui vivit alitur,
O amor, ô benignitas,
O infinita charitas!

117.

ROTULA XV.



QUem Pastores laudavere,
Quibus Angeli dixere,
Absit vobis jam timere,
Natus est REX gloriae.

Ad quem Reges festinabant,
Myrrham, Aurum, Thus portabant,
Immolabant haec devoti,
Regi, DEO, Sacerdoti.

Exultemus cum MARIA,
Coelique cum Hierarchia,
Hymnum demus voce pia,
Dulci cum Symphonia.

Christo DEO incarnato,
Per MARIAM nobis nato,
Virtus, Salus, Victoria,
Laus, honor sit, et gloria.

118.

ROTULA XVI.

LArgum vesper, Rex gloriae,
Da nobis hodiè largum vesper.
Cui Regi dona Magi,
Aurum, Thus, et Myrrham obtulerunt.
Aurum Regem, Thus Sacerdotem,
Myrrha designat Passionem.

119.

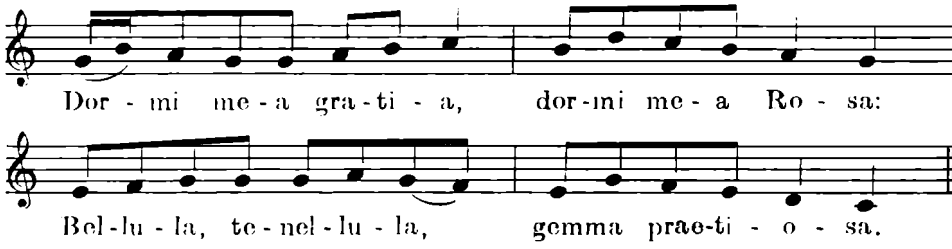
ROTULA XVII.

Dicsírjük az áldott JESUST, az Istennek Szent Fiát:
az Istennek Szent Fiát.
Mi meg-váltó Urunkat, a' Jászolban feküvö aldott szép JESUST:
Néki légyen dicsösség, gyözedelemség,
mind örökkön örökké, mind örökkön örökké.
Amen.

120.

ALIUS.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA, etc.



DOrmi mea gratia,
dormi mea Rosa:
Bellula, tenellula,
gemma praetiosa.

Dormi parve floscule,
florum Imperator:
Bellule, tenellule,
dormi mi Amator.

Dormi campi Lilium,
collium ligustrum:
Bellulum, tenellulum,
dormi flos amorum.

Dormi cordis ocelle,
servator animule:
Bellule, tenellule,
dormi mi ocelle.

Dormi mi amorcule,
domitor amorum:
Bellule, tenellule,
tibi dat COR thorum.

Dormi mea Stallula,
clarior Planetis:
Bellula, tenellula,
dormi mea Stella.

Dormi Patris hortule,
Matris Paradyse:
Bellule, tenellule,
dormi mi Narcisse.

Qui videt Infantulum,
et non obstupescit:
Bellulum, tenellulum,
et non colliquescit.

Si gustarem IESULUM,
Manna praedicarem:
Bellulum, tenellulum,
quid pro hoc non darem.

Ergo dormi pupule,
speciose puppe:
Bellule, tenellule,
amor, flos, ocelle.
Amen.

121.

MAS.

NOTA: JER DICSÍRJÜK EZ MÁI-NAPON ETC.
[Dallamát l. a. 63. sz. alatt.]

MA születék e' Világnak Idvezitöje,
Bünnek és kegyetlen halálnak meg-rettentöje.
Az mely-után e' Világon öröm terjede.

Ellenkezett természetünk az igassággal,
Azért Isten elsö Atyánkot ö Angyalával:
paradicsomból ki-üzeté, Eva Anyánkal.

Mostan azon Angyal jó hírt hirdet Embernek.
Melyben örök dicsösség légyen az Ur Istennek:
Békeség és jó-akarat Földi-népeknek.

Örül az Atya UR Isten szép Menyországban,
Szent Angyalival egyetemben a' bóldogságban:
Nagy seregben minden Szentek nagy vigaságban.

Örüllyetek Szent Angyalok magas Mennyégben,
Kik állotok az Isten elött nagy fényességben:
Mert bé-telik Angyali mondás, s lésztek örömben.

Minden Nemzetek e' Földnek kerekségében,
Örüllyenek kik ö nevében, és Igéjében:
Idvességeket reménlik Istenségében.

Örüly elsö Adám Atyánk az Ur Christusnak,
Paradicsomban igirtetett maradékodnak:
Ki el-törli minden bünét te fiaidnak.

Vigassággal bövölködgyél Szent Dávid Király,
Mert te Nemzetedböl származik Felséges Király:
Királyoknak Szent Királlya, Mennyei Király.

Örüly nagy Hitü Abrahám Szent Pátriárka,
Mert te-benned minden Nemzetek, a' mint mondotta:
Meg-áldatnak minden Népek az UR Christusba.

Örüly vigan vén Simeon az UR Christusnak,
Mert vége lött e' mái napon kivánságodnak:
Hogy kezeddel a' szép JESUST mutasd az Urnak.

Örvendezzetek Próféták, és vigadgyatok,
Mert igazán bé-tellyesedett Prófétálástok:
Mellyet ti az Ur Christusról meg-mondottatok.

Örvendgyetek Uratokon, kik szólgállyátok,
Mert imé hozzátok közelget Szabaditótok:
Ki el-veszi vállatokról sok fáratságtok.

Örüllyetek a' Christusnak, kik bünben vadtok,
Keserüség, Penitencziát, és a' bánatott,
Víg örömre ez mái-nap hogy fordicsátok.

Iffiak, Vének, és szép Szüzek mind örvendgyetek,
Mert ez napon Idvességtekre nagy Jelek löttek:
Isten Fia e' Világra származék néktek.

Minden jóknak meg-adója Christus Egy Isten,
Könyörgünk most te-néked itten, Egyenlö-képpen:
Szent születésed idvességes mi-nékünk légyen.

Dicsirtessél Atya Isten Egeknek Ura,
Te Szent Fiad Ur Christus JESUS Emberek dija,
Kit küldöttél büneinknek bocsánattyára.

Amen.

122.

ALIUS.



REdemptor Orbis natus est,
MARIA Virgo Mater est.
O per beatum nuntium,
O dulce cordis gaudium. Alleluja, Alleluja.

Hanc diem fecit Dominus,
Quâ nos invisit servulos.
O per beatum etc.

Jam radix Jesse floruit,
Et Virgo fructum protulit.
O per beatum etc.

Foecunda partum edidit,
Et Virgo Mater permanet.
O per beatum etc.

In Coelis cantant Angeli,
In terris Adae filii.
O per beatum etc.

Pastores laeti affluunt,
Magiquè currunt ocyus.
O per beatum etc.

Resultat Lymbus jubilo,
Quod Christus Orbi natus est.
O per beatum etc.

Praecursor ejus omnibus,
Salutem certam nuntiat.
O per beatum etc.

Sit Trinitati gloria,
Per quam haec nobis gratia.
O per beatum etc.

Tibiquè dulcis JESULE,
Sit laus cum Matre Virgine.
O per beatum nuntium,
O dulce cordis gaudium. Alleluja, Alleluja. Amen.

123.

ALIUS.

REDEMPTOR ORBIS NATUS EST. NOTA: O GLORIOSA DOMINA.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

*V*Ilág *V*áltója születik
Szüz-által nekünk adatik:
Ez napot az UR szerzette,
Szent Fiát hozzánk küldötte.

Jesse veszszeje virágzott,
Es a' Szüz gyümölcsöt hozott.
Ez napot az Ur szerzette,
Ur Christus e' földre jöve.

Ki mag-nélkül fogantatott,
*Az A*nya szüzen maradott.
Ez napot az Ur szerzette,
Az Ige meg-testesüle.

Eneklik Menyben Angyalok,
*F*iai *f*öldön Adámnak.
Ez napot az Ur szerzette,
Meg-Váltónk közinkbe jöve.

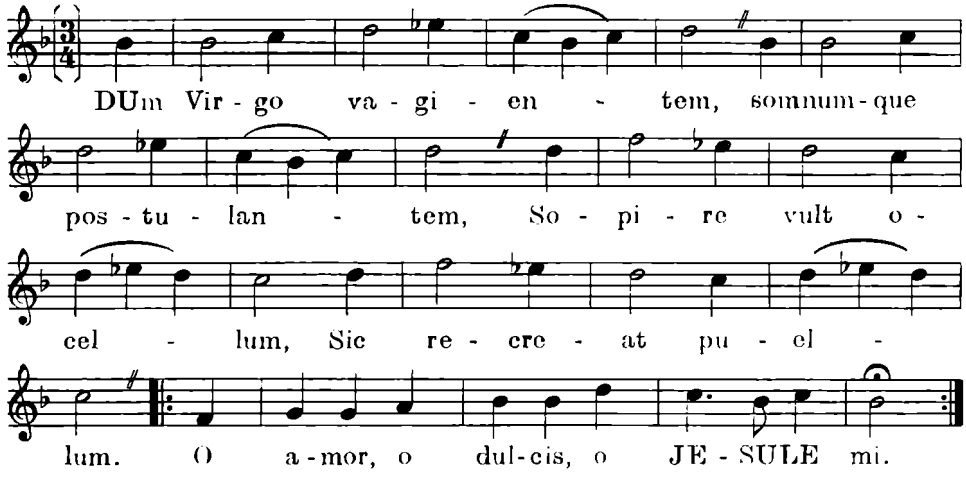
Lymbus nagy zengve énekel,
Kötele most óldatik-el.
Ez napot az Ur szerzette,
Hogy *M*enyország *m*iénk lenne.

Ne fely bünös, ki vétettél,
Bünért kétségben ne essél.
Ez napot az Ur szerzette,
Irgalmát velünk közlötte.

Szent Háromságnak dicsösség,
Kitöl áradott e' felség.
Ez napot az Ur szerzette,
Örvendetes éneklésre.
Amen.

124.

ALIUS.



DUm Virgo vagientem,
somnumque postulantem,
Sopire vult ocellum,
sic recreat puellum.
O amor, o dulcis,
O JESULE mi.
O amor, etc.

O Numen, o puelle,
o Nate plene melle:
In lectulo informi,
in foeno Nate dormi.
O amor, etc.

O Nate mi mellite,
o vita meae vitae:
O dormi mea rosa,
o gemma pretiosa.
O amor, etc.

O dormi meus thronus:
O dormi puer bonus.
O dormi mea salus,
dum sinit mundus malus.
O amor, etc.

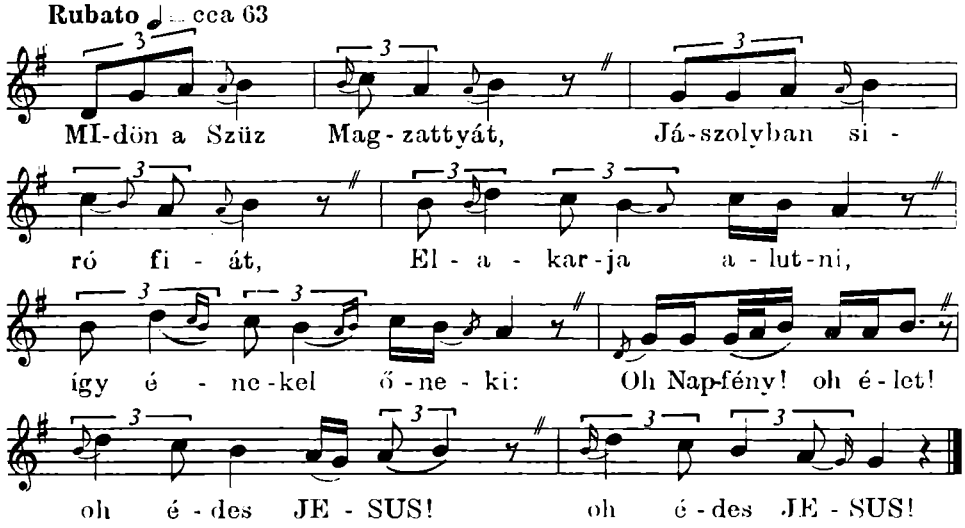
O gaudium Parentis,
solatiumque mentis,
O nate mi et Pater,
o dormi, canit Mater.
O amor, etc.

Vis alios cantores,
vocabimus Pastores.
His nulli sunt priores,
et voce castiores.
O amor, etc.

Clamabunt o puelle:
O Sol orbis ocelle.
O dormi, dormi, dormi,
praesepio informi.
O amor, o dulcis, on JESULE mi.
O amor, etc. Amen.

125.

DUM VIRGO VAGIENTEM ETC.



*M*ldön a' Szüz *M*agzattyát,
Jászolyban siró fiát,
El-*a*karja *a*lutni,
így énekel néki:
*O*h Nap-fény! *o*h élet!
oh édes JESUS!
oh édes JESUS!

Oh édes Napom-fénye!
oh életem reménye!
A' barmok Jászolában,
alugy a' lágy szénában.
O Nap-fény etc.

Oh *én* *é*des Gyermekem!
csak téged kíván lelkem,
Alugy édes Virágom,
zöldellö rozmarinom,
Oh Nap-fény etc.

Oh alugy én Királyom,
alugy édes magzatom,
*A*lugy, *a*lugy *a*lakom,
míg hadnak ez Világon.
Oh Nap-fény etc.

Oh Atyának öröme,
oh Anyának szerelme!
Oh *A*nyád *A*ttya *a*lugy,
oh Anyád Fia alugy
Oh Nap-fény etc.

Akarsz más éneklöket?
Majd hivok juh-örzöket:
Ezeknél senki nincsen,
a' ki ékesben zengjen.
Oh Nap-fény etc.

Mihelyt kedved meg-értik,
ottan eggyütt rá-kezdik,
Oh *a*lugy JESUS, *a*lugy,
Itt *az* Jászolyban *a*lugy.
*O*h Nap-fény! *o*h élet! *o*h édes JESUS!
oh áldott Jesus. AMEN.

126.

ALIUS, AD JESUM.



DOrmi Fili, dormi, Mater cantat unigenito.
Dormi Puer, dormi, Pater nato clamat parvulo.
Millies tibi laudes canamus, mille, mille, millies.

Lectum stravi tibi soli, dormi, nate bellule,
Stravi lectum foeno molli, dormi mi animule.
Millies tibi etc.

Dormi decus, et corona, dormi nectar coelicum,
Dormi, Mater dabo dona, dabo favum melleum.
Millies tibi etc.

Dormi sapor, et dulcedo, dormi mea gloria,
Quicquid vis, en tibi cedo, inter haec praesepia.
Millies tibi etc.

Dormi Nate mi, mellite, dormi plene zaccaro,
Dormi vita meae vitae, casto natus utero.
Millies tibi etc.

QUicquid optas volo dare, dormi parve pupule,
Dormi fili, dormi carae Matris deliciolae.
Millies tibi etc.

Dormi cor, et meus thronus, dormi Matris jubilum:
Aurium coelestis sonus, et suave sibilum
Millies tibi etc.

Dormi fili, dulce Mater, dulce melos concinam,
Dormi Nate, svave Pater, svave carmen accinam.
Millies tibi etc.

Ne quid desit, sternam rosis, sternam foenum violis.
Pavimentum Hiacynthis et praesepe liliis.
Millies tibi etc.

Si vis Musicam, Pastores convocabo protinùs,
Illis nulli sunt priores, nemo canit castiùs.
Millies tibi laudes canamus, mille, mille, millies. Amen.

127.

DORMI FILI DORMI, ETC.

[Dallamát l. a 126. sz. alatt]

*A*Lugy fiam, így énekel *A*nnya ö szülöttének,
*A*lugy fiam, *a*lugy, *A*ttya *k*iáltya *k*isdedének.
*E*zerszer néked éneket mondgyunk, töményteni *e*zerszer.

Jó ágyat néked vetettem, alugy édes kisdedem,
Csak magadnak készitettem, alugy édes Gyermekem.
Ezerszer néked etc.

Alugy szépség, és *é*kesség, Menyböl cseppent *é*desség,
*A*lugy *a*jándékot *a*dok, *m*ajd lépes-*m*ézet hozok.
Ezerszer néked etc.

Alugy *sz*ájam édes ize, *sz*ivem tellyes öröme,
*Alug*y *é*des mézzel tellyes, *alugy* lelkem *é*lete,
Ezerszer néked etc.

*M*it *k*érsz? hozok, *m*ond-*m*eg s' adok, alugy *k*ét szemem-fénye.
Füleimnek szépen zengö vigaságos éneke.
Ezerszer néked etc.

Alugy szivemnek *K*irállya, lelkemnek *k*oronája,
Szüzességemnek mátkája, Angyalok tisztasága.
Ezerszer néked etc.

Alugy, *én* pedig *é*neklek, *m*int *m*éh körüled zengek:
Nem engedem hogy álmodból téged fel-ébreszszenek.
Ezerszer néked etc.

*Alu*gy fiam, *alu*gy, midön tégedet igy rengetlek;
Alugy fiam *alugy*, midön tégedet szeretgetlek.
Ezerszer néked etc.

Hogy semmi heával ne-légy, Jászlod szép virágockal:
*K*örös-*k*örül, bé-*k*ertelem gyenge Liliomockal.
Ezerszer néked etc.

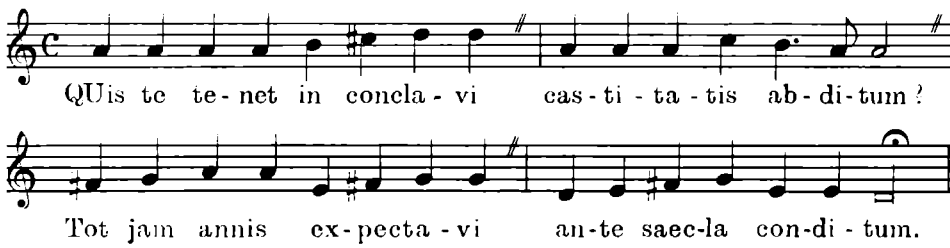
A' szénát-is Violáckal, jó-illatú Rósáckal,
Bé-hintem Tulipánockal, s' gyenge Narcissusockal.
Ezerszer néked etc.

Pásztorokat a' Nyáj-*m*ellöl, *m*indgyárt ide hivatom,
Ezek tisztán énekelnek: mely tetzik néked tudom.
Ezerszer néked éneket mondgyunk, töményteni ezerszer. Amen.

128.

VOTUM CHRISTO NASCITURO.

NOTA: OMNI DIE ETC.



QUis te tenet in conclavi
castitatis abditum?
Tot jam annis expectavi
ante saecla conditum.

Redde pignus quod tulisti
Virgo, manens integra:
Satis alvo nutrivisti
Matris, dones ubera.

Scimus Matrem, scimus Natum
nasciturum saeculo:
Virgo Natum quae fovisti,
imple lacte ubera.

Amor prodit Coelo datum,
quem fovebas clanculo:
Virgo carnem quae dedisti,
Virgo dabis ubera.

Felix Virgo, felix Mater
DEI prole gravida:
Natus suget, et implebit
plena lactis ubera.

Nata Patri, Sponsa Sponso:
Virgo dabis ubera:
Creatura Craetori,
Et Ancilla Domino.

Gaude Sponsa, Mater, Nata
Castitatis lilium:
DEI dono, mundo data:
Virgo dabis Filium.

Virgo sinum per intactum
leva laeta pondera:
Dona VERBUM CARNEM
FACTUM,
quod distendit ubera. Amen.

129.

DE JESULO IN STABULO.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 128. sz. alatt]

DUlci collo pendens pondus
ludit inter basia:
Onus leve cui mundus,
Matre ridet socia.

Cantat Mater, ridet Natus,
Cantat Joseph Parvulo,
Sola Virgine prognatus
colluctator Gerulo.

Cantant Angeli ludentem
in Divinis nexibus:
Factum DEUM Infantulum
Matris in amplexibus.

Laeti concinunt Pastores
novo terris Domino:
Spargunt melos spargunt flores,
dulci mentis jubilo.

Nobis datus, nobis natus
ex intacta Virgine:
Coelo datus, mundo datus
Christus natus hodie.

Exultemus, et laetemur
in chordis et Organo,
Alternantes collaetemur
in tubis, et tympano.

In fistulis et cymbalmis
svaviter conantibus:
In Lituis, et buccinis
sonore clangentibus.

Plaudant sylvae, plaudant prata,
laeta plaudant nemora:
Et quaecunque capis Nata
plaudant Nato flumina.

Plaudant valles, plaudant montes,
frondes, flores, germina:
Plaudant rupes, et torrentes
Nato plaudant omnia. Amen.

130.

AD JESULUM.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA ETC.
[Dallamát l. a 120. sz. alatt]

O Mi dulcis JESULE,
Pusio venuste,
Virginis puerperae,
Svavianda proles.

Quo dolore bellulus,
Vultulus madescit,
Aureisquè lacrymis
gemmulant ocelli.

Has amoris lacrymas;
fundo delicatus,
Sangvinem virilior
prodiget juventus.

Heu ferire desinant,
JESULUM amores,
Lineis puellulus
fasciis ligatus.

Ad ligatum parvulum
citius accede,
Peccatorum audiet
veniam petentem.

Hoc Natali gaudio,
Gloria sit Patri,
Filioque Genito,
Spirítui Sancto.
Amen.

131.

NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 120. sz. alatt]

O Mi dulcis JESULE
Sponsule decore,
Ubi es? ah! ubi es?
langveo amore.

Quis te fovet lectulus,
lectulus plumatus?
Quae te fovent cunulae,
cunulae beatae?

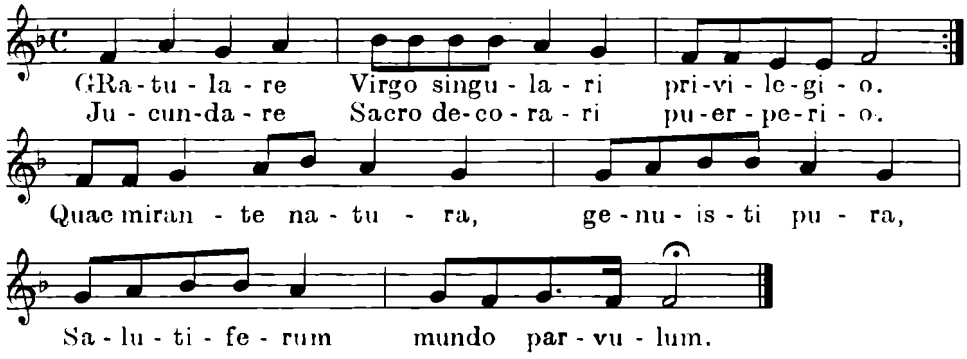
O beata limina,
fasciae beatae,
Quae te stringunt JESULE
arctius amore.

O beata ubera,
et o lac beatum,
Quod te pascit Parvule!
dulcius est melle.

Utinam me famulum
Sponsule legisses!
O quàm fidum famulum
Sponsule legisses.
Amen.

132.

MAS.



GRatulare Virgo singulari privilegio.
Jucundare Sacro decorari puerperio.
Quae mirante natura, genuisti pura,
Salutiferum mundo parvulum.

Salve cubans adorande Puer in praesepio:
Salve gaudens veneranda Mater novo gaudio.
Tu Virginum Corona, Castitatis norma
celeberrima, Matrum maxima.

Digna puro puerpera Parens puerperio,
Cerne duro puritatis pignus in praesepio,
Dilecta supra mille, dulciora melle
fige oscula, o Virguncula.

Colunt nudum Dominum devotè Bos et Asinus,
Inter quorum medio duorum jacet medius.
Quem profitentur DEUM, Creatorem rerum
corde credendum, ore canendum.

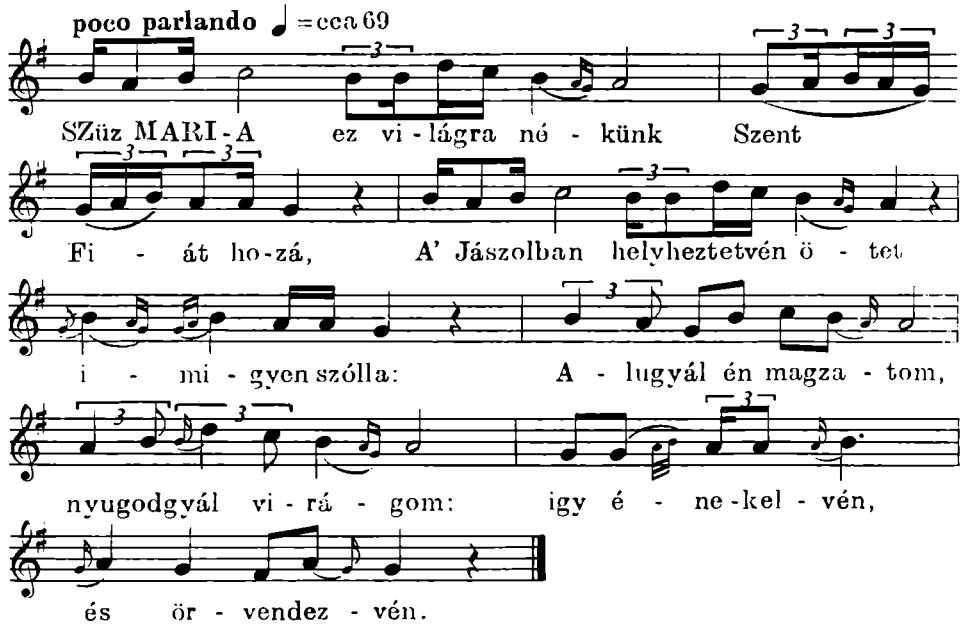
Ergo grati pariter devoti Nato pusillo,
laudum Vota offeramus toto cordis jubilo,
proni geniculemur, Nato gratulemur
per obsequium, ad Praesepium.

Venerandum Puellum lactentem Matris gremio,
Veneremur ubera lambentem novo gaudio,
Quem veneranda trium devotio Regum
munerabatur, venerabatur.

Ob sacratam Parvuli lactentis Nativitatem,
Obsecramus tenerae Parentis integritatem:
Pro nobis omni hora jugiter exora ô
Mater pia, Virgo MARIA.
Amen.

133.

NOTA EADEM.



SZÜz MARIA ez világra nékünk Szent Fiát hozá,
A' Jászolban helyheztetvén ötet imigyen szólla:
Alugyál én magzatom, nyugodgyál virágom;
így énekelvén, és örvendezvén.

Ökör, Szamár reája lehelvén, mint-ha mondanák:
UR és Isten most közöttünk fekszik; eggyütt vigadnak
Már az Egi-madarak, és Erdei-vadak
ötet imádgyák, és magasztallyák.

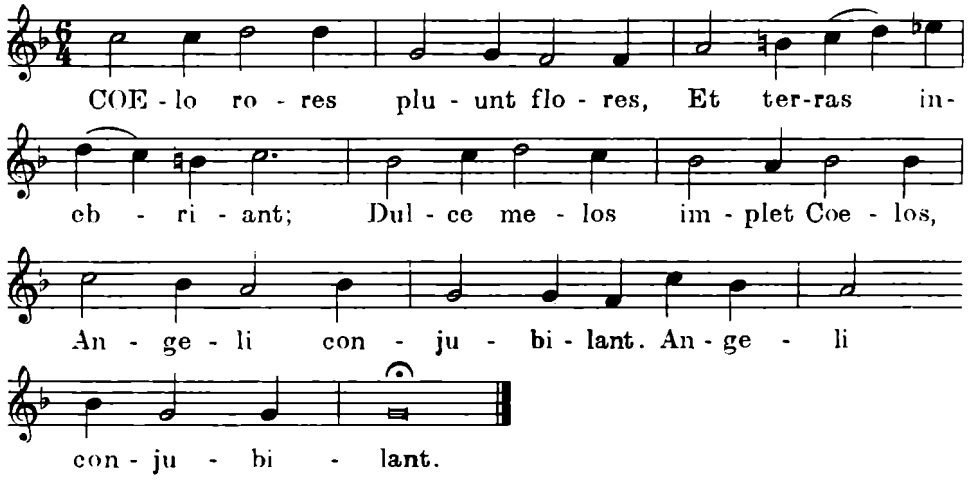
Azért mi-is halandó Emberek ötet dicsirjük,
Dicsösséges születése napját vigan szentellyük.
Az Atya Ur Istennek nékünk kegyelmesnek
hálákat adgyunk, szivböl vigadgyunk.

A' ki hozzánk irgalmasságából Szent Fiát küldé,
Hogy ö mind az bünös Embereket idvezitené.
Ki mihent születteték, ottan kergetteték
kegyes Királyunk, édes JESUS-unk.

Oh te kegyes Aszszonyunk MARIA, Istennek Annya,
E' világnak te vagy esedezö óltalmazója.
Ne felejtkezzél rólunk, oh édes gyámolunk!
Te légy óltalmunk, erös paisunk.
Amen.

134.

ALIUS.



COelo rores pluunt flores,
Et terras inebriant;
Dulce melos implet Coelos,
Angeli conjubilant. Angeli conjubilant.

Coelum plaudit, tellus audit,
quam est svavis musica!
Angelorum turba gaudet
Nato DEO concinit. Nato DEO concinit.

O MARIA dulcis pia
Virgo Mater Numinis:
Et natura obstupescit,
absque viro Mater es. Cumque viro Virgo es.

Peperisti qui te fecit,
Redemtorem hominum.
Gaudent montes, saltant fontes
cum sonoro jubilo, cum sonoro jubilo.

O Filii mortalium
rei Adam crimine,
Triumphate mecum omnes,
JESUS Dei Filius. Adam est innoxius.

Tibi Laus, qui natus es
ex intacta Virgine,
DEUS carmen induisti,
Liberator hominum. Liberator hominum.
Amen.

135.

ALIUS.

NOTA EADEM. VEL, OMNI DIE, DIC MARIAE.
[Dallamát l. 134. sz. v. 128. sz. alatt]

COelo rores pluunt flores,
Et terras inebriant,
Dulce melos implet Coelos,
Angeli conjubilant.

Rident sata, virent prata,
Nato Regi parvulo;
Gaudent montes, saltant fontes,
magno mundi Domino.

Mater plorat cùm adorat
Deum factum Hominem,
Natus ridet quando videt,
Charam Matrem Virginem.

Vitant caulam petunt Aulam
Regis nati Coelicam,
En pastores sunt cantores,
JESU cantant Ecclogam.

Ridet foenum inamoenum:
Et ridet praesepium,
Sic innectens sic amplectens
Universi Dominum.

En adstantes animantes
fuso fovent spiritu,
Admirantes salutantes,
Parvulum cum gemitu.

Cum nivalis hyemalis
casam inflat Boreas,
En tenella mollicella
membra tremunt choreas.

Crasso filo rupto lino
Virgo ligat parvulum,
Et algentem et trementem
Mater fovet Filium.

Nostrum pectus Christo lectus,
Et sit cor Praesepium,
Deo plenum caro foenum,
Et sit pectus Stabulum.
Et sit pectus Stabulum.
Amen.

136.

AD JESULUM.

NOTA: O STELLULA, MARIA FULGIDA, ETC.



O JESULE! dulcedo cordium,
Cupido mentium, tenellule:
O! unicum bellissimae
formae compendium Puellule.

Ah! lumina, amorum sphaerulae,
Fortunae rotulae, chrystallina:
O! flammei: jam ardeo
vestro, Carbunculi, incendio.

Ah! genulae fluenta gratiae,
lactis et purpurae areolae,
Ut colligam o Jesule!
permitte Conchulam hoc littore.

Cincinnuti, solares radii
o vos ramusculi electrini!
Dilecte mi sunt stamina;
his vitae laqueis o capiar.

Ah! labia rosarum phialae,
amorum venulae, coralina:
His mergere jucundum
est, his pectus Urere beatum est.

Ambrosia ex ore nascitur,
favus diffunditur in flumina:
Hic templum est, ingredere;
hic Amor Echus est, eloquere.

Ah! digitos, quamvis in fasciis
armatos jaculis, Eburneos:
Ingemina plus millies;
amabo vulnera quae facies.
Amen.

137.

ALIA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

O Angeli, cito accurrite,
Regique syderum applaudite:
Puellulo concinnite,
Gementi dulce melos fundite,

Lucescite beata Numina,
Virgo cum Prole bina lumina:
Splendores o vos gemini
praebete coeco facem homini.

Ad Stabulum res mira provocat;
Hic Virgo Mater Natum collocat:
Qui Natus, Pater Matris est;
Coelique grandis Imperator est.

In Bethlehem te duce tendimus
o stella Maris imus, currimus:
Iam Bethlehem attigimus;
hic mira protinus deprendimus.

E maximo praebet se parvulum,
Ut profugum reducat servulum:
Ut referat Oviculam,
Deus humanam sumpsit formulam.

Patescunt hic a saeclis abdita
Matris hic sorte Virgo praedita:
Hic Pater est qui Filius
nihil in Coelo quaere melius

Hoc Angeli stupent miraculum,
Quod nullum ante vidit saeculum:
Et gloriam dant Numini;
Denunciantque pacem homini.

Te dulciter te fruar jugiter
tibi mi Pusio geniculans;
Te contrectabo leniter
praesepe millies exosculans.

Hic Salomon regnat pacificus;
Jacet foeno puer Deificus:
Qui mortuos vivificat,
Praesepio Mundum centrificat.

O foenulum! o praesepiolum!
o dulce Dei tabernaculum;
Quaesitus hic inveniar
hoc foeno pascar, et hoc moriar.

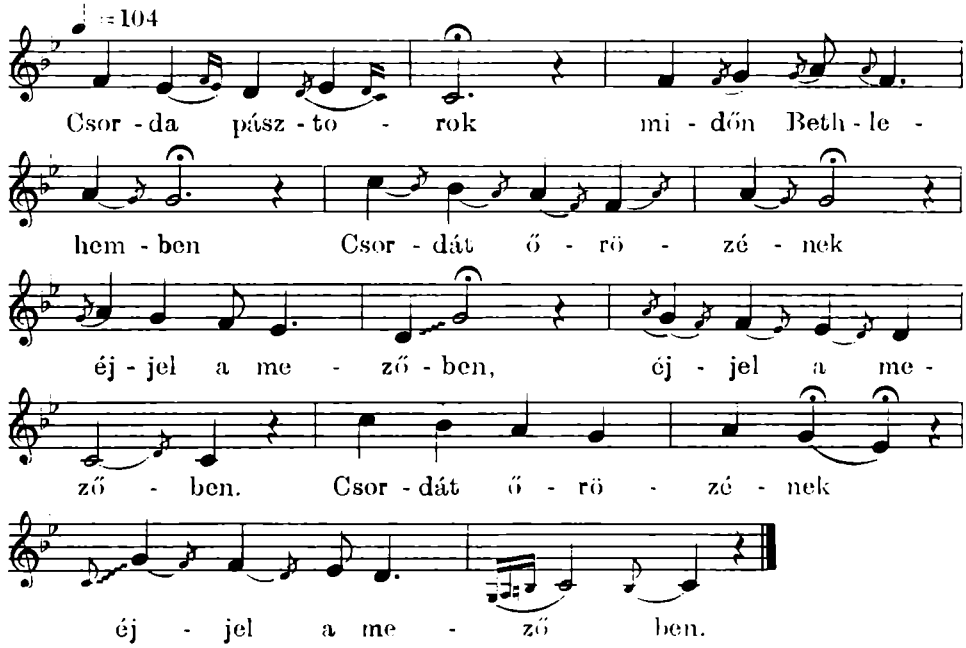
Te concinam tibique serviam,
Et insequar quousque capiam:
Hiberne, JESU, floscule,
te mei cordis petunt flammulae.

Ah foenulo strate mi lectule,
tenellis lacrymis mellitule:
Mellite mi Puellule,
dulcoris plene mi pusillule.

Sit mihi tui quaeso copia
nil vana mundi curo gaudia:
Mellite mi, tenelle mi,
Divine Pusio, pulchelle mi

138.

MAS.



CSorda Pásztorok
midön Bethlehemben,
Csordát öriznek
éjjel az mezöben,
Éjjel az mezöben.

Isten Angyali
jövének melléjek,
Nagy félelemmel
telék-meg ö szivek.
Telék meg ö szivek.

Örömet mondok
*né*ktek *ne* féllyetek,
Mert születék néktek
ma idvességtek.
Ma idvességtek.

Mennyetek-el-bé
gyorsan a' Városban,
Ott talállyátok
*J*ESUST a' *J*ászolyban.
JESUST a Jászolyban.

El-indúlának,
és el-bé-jutának,
Szüz Máriának
jó napot mondának.
Jó napot mondának.

Hol fekszik JESUS,
*m*ond-*m*eg a' Jászolyban,
Kit bé-takartál
mostan a' Pólában?
Mostan a' Pólában.

Isten titeket
hozott Uratokhoz,
De nem szólhatok
mostan Szent Fiamhoz.
Mostan Szent Fiamhoz.

*M*ert *m*ost aluszik,
és Pólában nyúgszik,
Hideg Jászolyban
szénán bádgyadozik.
Szénán bádgyadozik.

Nem fekszik ágyban,
sem friss Palotában,
Hanem Jászolyban,
romlott Istállóban.
Romlott Istállóban.

Serkentsd-fel JESUST,
Szent Fiadat nékünk,
Mert Angyaloktól
hozzája küldettünk.
Hozzája küldettünk.

Serkeny-*f*el *F*iam
Pásztorok el-jöttek,
Szent Angyalidtól
*k*ik hozzád *k*üldettek.
Kik hozzád küldettek.

Idvöz-légy JESUS
*P*ásztorok *P*ásztora,
Menynek és földnek
teremtö Szent Ura.
Teremtö Szent Ura.

Ha nem útálsz-meg
te szólgaid vagyunk,
és azért jöttünk
hogy téged imádgyunk.

Kérünk tégedet,
mint Idvezitönket,
bününkért tölled
hogy el ne üzz minket,

MARIA te-is
könyörögj érettünk,
hogy ez világból
bóldogúl ki-mennyünk,

Dicsiret néked
örök Atya Isten,
Kicsínded JESUS,
és Szent Lélek Isten.
És Szent Lélek Isten. Amen.

139.

MAS.

NOTA: O STELLULA, MARIA FULGIDA, ETC.



O Edesem, szerelmes kisdedem,
Ertem emberré löt szent Istenem:
O véghetetlen szerelem,
Es ki-beszélhetetlen értelem.

O nagy szentség, szép tiszta tüköre,
Ur JESUS lelkünk drága czimere:
O bóldogságunk gyükere,
Aldott Ur JESUS minden jók ere.

O Szüz Anya! tiszta szép Mellyével,
Táplállya Szent Fiát nagy örömmel:
O JESUS kérünk ne-hadgy-el,
Vonny magadhoz minket kegyelmeddel.

O emberek, ne keménkedgyetek;
Ur JESUS-hoz lágyúllyon szivetek:
Szünnyék-meg a' bün tölletek,
Ugy lesz Ur JESUS éppen tiétek.

Nagy dicsiret légyen az Atyának,
Es ö Fiának áldott JESUS-nak:
A' tellyes Szent Háromságnak,
Es a' bóldog szép Szüz Mariának.

140.

MAS.

NOTA: MIDÖN A' SZÜZ MAGZATTYÁT, ETC.



*K*ely-fel *K*eresztény lélek,
a' nagy Istenre kérlek,
Tekints-bé a' Jászolyban,
Ur JESUS fekszik abban.
O én szerelmes Jesusom!

Nézd mely kemény az ágya,
*t*iszta szerelmünk *t*árgya,
Azért fekszik oly ágyon,
hogy szerelmünk gyúladgyon.
Oh én szerelm:

*Sz*üz Annyának *sz*ent Teje,
Ur JESUS eledele,
Kinállya sziveinket,
hogy üzze vétkeinket.
O én szerelmes Jesusom!

Hirdessük egész földnek,
nagy vóltát e' gyermeknek:
Legyünk kedves hajléki,
szivünket adgyuk néki.
O én szerelmes etc.

Csókollyuk-meg kezeit,
törölgessük szemeit.
Büneinket útállyuk,
magunkat néki adgyuk.
O én szerelmes Jesusom!

*D*icsiret, és *d*icsösség,
az Atyának ki felség,
Ur JESUS-nak tisztesség.
*M*ondgyon *m*inden Nemzetség.
O én szerelm: etc.
Amen.

141.

MAS.

NOTA: JESU SALVATOR, MUNDI ETC.



SZép violácska,
kedves rósácska
Szerelmes Jésusom
Emberré löttél,
értünk születtél.
Irgalmazz nékünk.

Szivemet vond-el,
bünöm töröld-el
Szerelmes Jesusom,
Igen kedvellek,
szivből szeretlek.
Irgalmazz nékünk.

Vigasztaly minket,
foglald szivünket
Szerelmes Jesusom
Néked szólgállyunk
és hálát adgyunk.
Irgalmazz nékünk.

Jászolba látlak,
szivembe várlak,
Szerelmes Jésusom,
Tüzeid nagyok,
im tiéd vagyok.
Irgalmazz nékünk.

Én Szent Teremtöm,
és Idvezitöm
Szerelmes Jesusom,
Dicsiret néked,
mellyet mond néped.
Irgalmazz nékünk.

142.

ALIUS.

NOTA: MIDÖN A' SZÜZ MAGZATTYÁT, ETC.
[Dallamát l. a 124. sz. alatt]

Exultet et laetetur,
Totusque jucundetur,
Mundus tuo natali,
O Jesule mi, o pupule mi.

Plaudat dies beata,
dum coelitus citata,
Manu sonant choraules.
O Jesule etc.

Tristes silete cantus,
non vult habere planctus,
Salvator orbis natus;
O Jesule etc.

Alauda lirlirando,
passerque circitando,
Natale pangant carmen,
O Jesule etc.

Dulcos mei sodales,
adeste commensales,
Ad nuptias regales
O Jesule etc.

Eja Angelo credentes,
stellam Ducem sequentes,
Regem novum quaeramus,
O Jesule etc.

Quid tam diu moramur,
Pastoribus jungamur,
In Bethlehem pergamus
O Jesule etc.

Praesepe circumdemus,
Et voculus aptemus,
Simulque cantilemus
O Jesule etc.

Infantulo, novello,
pulchellulo, tenello,
Psallamus omnes, omnes
O Jesule etc.

Pro fasciiscunisque, stratis,
Crepundiisque,
Cor molle preparemus
O Jesule etc.

Sat est, sat est, cessemus,
dum blandulum videmus
Iam somnulum venire.
O Jesule etc.

Eamus hinc ad claustra,
jam bina nutant astra,
Dicamus omnes dormi.
O Jesule mi, o pupule mi.
Amen.

143.

MAS.

EXULTET ET LAETETUR. NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 124. sz. alatt]

Eörüllyön és vigadgyon,
Gyönyörködvén jót mondgyon;
Világ Teremtöjének.
O én szerelmes Jesusom.

Szomorú éneklések,
Keserves vers szerzések,
Szünnyetek-meg inségek.
O én szerelmes Jesusom.

Mert világ Teremtöje,
Idvességnek szerzöje,
El-jött: öröm tevöje
O én szerelmes Jesusom.

En szerelmes rokonim,
Jertek Vendég-társaim,
Egi Urhoz barátim
O én szerelmes Jesusom

Királyi vendégségben,
öröm és békességben,
Mennyünk-el eggyességben.
O én szerelmes Jesusom.

Angyal beszéllésére,
Csillag vezérlésére,
Siessünk idvezlésre.
O én szerelmes Jesusom.

Uj királyt hamarsággal,
Pásztori társasággal,
Tisztellyük imádsággal.
O én szerelmes Jesusom.

Bethlehem Városában,
Barom közt Uraságban
Jászlyon fekszik szállásban.
O én szerelmes Jesusom.

Siessünk bölcsöjéhez,
Gyengén szült Személyéhez,
Edes kedves Képéhez
O én szerelmes Jesusom.

Beszédünkel köszöntsük,
Enekekkel dicsirjük,
áldással dicsöitsük.
O én szerelmes Jesusom.

Dicsirtessél Királyunk,
Dicsirtessél Jesusunk,
Dicsirtessél Váltságunk.
O én szerelmes Jesusom. Amen.

144.

MAS.

NOTA: FIT PORTA CHRISTI ETC.
[Dallamát l. a 90. sz. alatt]

Született új Király nékünk
Eörvendezzünk
Mert el-jött mi idvessegünk
Vigan énekellyünk.

Innepi szent tiszteletben
Eörvendezzünk
Isteni szép dicsiretben
Vigan enekellyünk.

Nap-kelettöl fel-támadott,
Eörvendezzünk,
Nap-nyúgotig által-hatott
Vigan énekellyünk.

Az Egek bölcs Alkotója
Eörvendezzünk
Lött embernek meg-Váltója
Vigan enekellyünk

Angyaloktól izentetett
Eörvendezzünk
Pásztoroknak hirdettetett
Vigan énekellyünk

Bethlehemben születtetett
Eörvendezzünk,
Istállóban helyheztetett
Vigan énekellyünk

Posztóban bé-takartatott
Eörvendezzünk,
Királyoktól imádtatott
Vigan énekellyünk

Jertek-el a' Pásztorokkal,
Eörvendezzünk,
Keressük nagy vigassággal
Vigan énekellyünk

Siessünk a' Királyokkal
Eörvendezzünk,
Imádgyuk nagy buzgósággal
Vigan énekellyünk

Hirdessük az Angyalokkal
Eörvendezzünk,
Tiszta szent ártatlansággal
Vigan énekellyünk

Dicsösség menyben Istennek
Eörvendezzünk
Békesség az Embereknek
Vigan énekellyünk

145.

ALIUS.

[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

Cor tibi JESU offero, ô cordis sponsule,
Et totâ mente dedico, mi svavis parvule.
℟ Amore tui ardeat, totumque in te transeat.
O mi beate pupule, pulchelle IESULE.

Amore cor accenditur, ô ardens IESULE,
Liquescit, et dissolvitur amande parvule.
℟ Urit dolor in viscere, urit amor in pectore:
Nudum te quando video, Matris in gremio.

Quid fecit? ut eligeres pro Coelo Stabula;
Amoris haec audaculi sunt stratagemata.
℟ O Amor, ô quàm fortis es, ut Coelo Deum traheres;
Ah flectere gemmeolis parvi lacrymulis.

O Sol, ô spes, ô unicum mentis solatium!
Quantum amoris patior, tui incendium.
℟ Non capio tot flammulas, quêis mihi pectus ustulas;
Ardebo dum intenues, dissolvar cineres.

Plus millies te diligo, ó blande IESULE!
Mori coram praesepio, quàm vellem parvule.
℟ En cor plenum amoribus, tuis advolvo pedibus,
Tuo mi svavis pusio, include corculo.

Non meus sum, sed tuus sum ó dulcis parvule,
Ego tuum tu cor meum, habes ó IESULE
℟ Accurre Amor, ultima tibi debetur laurea,
Utrumque cor in unicum liquescat corculum.
Amen.

146.

COR TIBI JESU OFFERO. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

Vedd jó néven én szivemet, oh édes Jesusom.
Öncs-ki most szeretetedet, oh édes kisdedem:
Osztozzál, s' vedd-el szivemet, önts-ki te-is kegyelmedet.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

Immár szivem el-olvadott, oh édes Jesusom.
Szeretettöl mert gyúladott, oh édes kisdedem.
Midön téged a' Jászolyban szemléllek kemény pólában.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

Ki kénszeritett tégedet oh édes Jesusom.
Jászolyban hajtsad fejedet? oh édes kisdedem!
A' véghetetlen szerelem, s' ki-mondhatatlan értelem.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

Téged én szivböl szeretlek, oh édes Jesusom.
Mindennél inkább kedvellek, oh édes kisdedem:
Nyisd-ki szivednek kapuját, hogy érezzem buzgó langját.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

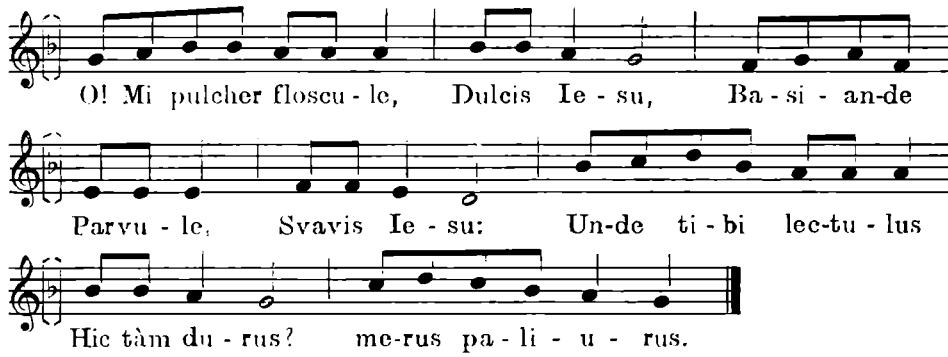
Látván vigyázó szemedet, oh édes Jesusom.
Oly szép, mosolygó szinedet, oh édes kisdedem.
Te-hozzád hajtom fejemet, mert mutatod víg kedvedet.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

Sebesítsd-meg én lelkemet, oh édes Jesusom.
Neveld meg-gyúlatt sebemet, oh édes kisdedem.
Foglald hozzád életemet, vezérld mindenben lelkemet.
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

Immár éppen tiéd vagyok, oh édes Jesusom,
Szeretettöl mert gyúladok, oh édes kisdedem.
Te-reád biztam fejemet, te-benned reménségemet
Oh én édes szép kisdedem, oh édes Jesusom.

147.

ALIUS.



O! Mi pulcher floscule,
Dulcis Iesu,
Basiande Parvule,
Svavis Iesu:
Unde tibi lectulus
Hic tàm durus?
merus paliurus.

Tu cubare rosulis,
Dulcis Iesu,
Dignus et liliolis,
Svavis Iesu:
Ergo quòd in Stabulo
Te locâsti;
memet vulnerâsti.

Quòd nunc in durusculo,
Dulcis Iesu,
Vagis Infans Lectulo,
Svavis Iesu:
Nostram sic aspredinem
vis mollire;
ferum cor lenire.

Qui perfringis culmina,
Dulcis Iesu,
Dira mittens fulmina,
Svavis Iesu:
Nunc effundis lacrymas,
Miseratus;
et nobis placatus.

Quodsi adhuc obloquor,
Dulcis Iesu,
Si tibi non obsequor,
Svavis Iesu:
Juro: tuas lacrymas
pertimesco,
Necdum si mollesco.

Qui liquescis lacrymans,
Dulcis Iesu,
Mihi temet intimans,
Svavis Iesu;
Fac et me liquescere
vi amoris,
et fructum da floris.

Si te verè diligo,
Dulcis Iesu;
Castos fructus eligo,
Svavis Iesu:
Vanitati protinu valedico,
pectore pudico.

Genitrix Virguncula,
Dulcis Iesu;
Tibi figit oscula,
Svavis Iesu:
Matris hoc obsequium
sit favori,
Mihi peccatori.
Amen.

148.

MAS.

O PUER DILECTISSIME. AZON NÓTÁRA.

[Dallamát l. a 96. sz. alatt]

SZerelmes édes Jesusom,
Te vonszod szivemet;
Es alázatos vóltodhoz
szoritod mellyemet:
Mint csillagok fénye,
Mint arany szekrénye;
Annál-is erösben,
Es sokkal kedvesben,
Te vonszod szivemet:
Te vonszod szivemet.

A' te gyémántos két szemed,
szerelmes Jesusom;
Olly, mint kettös Nap te-benned,
o édes Jesusom:
Abból mind kettöböl,
mint tüzes felhökböl,
Sürü meny-követ hánsz,
sebtöl senkit nem szánsz;
Meg-éled a' kit ütsz,
Meg-éled a' kit ütsz.

A' te szentséges szájacskád,
szerelmes Jesusom:
Két drága szép ajakacskád,
o édes Jesusom;
Olly mint szép kertecske,
mint Rósás edényke,
Melyböl a' jó illat,
vigaságot mutat,
Es életre indit:
Es életre indit.

Bár veszszen-el ez a' Világ,
szerelmes Jesusom,
Csak Te maradgy-meg épp Virág,
o édes Jesusom:
Veled meg-elégszünk,
szükségben sem lészünk;
Csak te-benned éllyünk,
nem lesz kitöl féllyünk;
Foglaly magadnak el:
Foglaly magadnak el!

Immár a' mely én szivem vólt,
szerelmes Jesusom,
Eppen te-néked meg-hajolt,
o édes Jesusom:
Mindent semminek tart,
és csak téged óhajt,
Jászolyhoz el-menni,
s' néked udvarolni,
Igen kivánkozik:
Igen kivánkozik.

Zengö sirásid halgatom,
szerelmes Jesusom;
Hozzám jó-vóltodat látom,
o édes Jesusom:
Ha Jászoly nem tetszik,
hol testecskéd fekszik;
Jöj-bé én szivemben,
lelkem rejtekében,
s' Ott nyugodgy örökké:
s' Ott nyugodgy örökké.

O áldott Szüz, új kincsedet,
fektesd én szivemben;
Ertem Szent könyörgésidet
ne szánd szükségemben:
Hogy Jesusnak éllyek,
gonosztúl ne féllyek,
Az Istent szeressem,
s' országát vehessem,
Az örök-életben:
Az örök-életben. Amen.

149.

ALIUS.

NOTA: SZÜZ MARIA, EZ VILÁGRA NÉKÜNK. FOL. 80.
[Dallamát l. a 132. sz. alatt]

Iam Divini succensum amoris ignem sentio:
O! Divine Puer, ne des finem huic incendio:
Sed fac, ut flammas spirem, et amando durem,
JESU mi nate, Cunis ligate.

Vis doloris est magna, dum plorat hic Infantulus:
Sed amoris major vis, dum ridet Puer JESULUS.
Fac me tecum ridere, tecum Jesu flere:
Risu fervescam, fletu liquescam.

Is Te JESU, qui micant ocelli, stellis praevalent:
Sunt amoris flabra, tua labra; si cor involent.
O! genae delicatae, Flammulae beatae:
Mellis poculum, si dem osculum.

Frons Infantis isthaec, Angelorum pascit oculos:
Frons beata, succendit amoris in me foculos.
O! Frontis pulchritudo, Nostra plenitudo,
Foris nivescit, intus dulcescit.

Dum te Mater, Amor incarnate, nudum conspicit;
O! Mi nate sollicite dicens, Coelum suspicit.
Virgineo dum lacte, Pascit JESUM casté
Stupescunt proni, Coelici Throni.

Orbe toto cui vix invenit locum Deitas;
Hunc locavit rudi saltem foeno nunc humilitas.
E! Lilium beatum, e coelo translatum;
Non saltem vernum, sed et aeternum.

Beata, sorte Matris aucta, Virgo Virginum;
Joseph chare, JESULO parare qui scis gaudium:
Infirmos supportate, Nosque commendate
Nunc Infantulo, charo Jesulo.

JESU, JESU, quam valde mi Jesu, Te desidero:
Dicam semper, JESU, o! mi JESU, donec vixero.
Hoc solum sit in ore, quod Christe amore
Fesso corpori Dulce sit mori. Amen.

150.

ALIUS.

NOTA: DICSIRETES A' GYERMEK, ETC. FOL. 36.
[Dallamát l. az 59. sz. alatt]

EJa mea anima,
Bethlehem eamus,
Virtute magnanima
puerum quaeramus,
Verbum ineffabile,
Angelis mirabile,
Cubans sinu Patris:
Objectum spectabile,
Summè contemplabile,
Datum fide Matris.

Virgo Pudicitiae,
Throne Deitatis,
Et Joseph nutritie
IESU paupertatis:
Me indignum famulum,
ducatis ad Stabulum,
mei Creatoris.
Fundam tintinabulum
laudis, et cunabulum
volvam vi amoris.

O Pater dulcissime,
omnibus optate,
Venisti gratissime
salutis Legate.
Te Vatum oracula,
te Legis umbracula,
Exortum testantur.
Polus, tellus, maria,
laude multifariâ
Tibi adjocantur.

Heu! quòd jacet Stabulo
omnium Creator,
Vagiens cunabulo
Mundi reparator.
Si Rex, ubi purpura?
vel clientum munera?
ubi Aula Regis?
Hic omnis pecunia,
paupertatis curia,
Forma novae Legis.

Isthuc amor generis
traxit Te humani,
Quod me noxa sceleris
perdidit profani:
His tuis inopiis,
gratiarum copiis
me pergo ditare:
Hocce natalitio,
vero Sacrificio
me volens beare.

O Coeli attendite
Infantis amorem,
Angeli rependite
laudem et honorem:
Verbum est dulcissimum,
Ens istud altissimum,
Coelum admiratur:
Verbum divinissimum,
AEternum dulcissimum,
Spretum pauperatur.

O mera dignatio,
immensum locari;
Nostra gloriatio,
Deum humanari.
O stupor ô gaudium,
Hostis technas fraudium
tuus ludit ortus:
Jam Orbi quadrifido
tibi grato, fervido,
Coeli patet hortus.

Salve Rex, Principium,
Verbum incarnatum,
Effectus mancipium
foeno reclinatum.
Salve sordens Stabulum,
salveto cunabulum
Sponsi amatoris.
Tu meum latibulum,
construam hîc nidulum:
Non manebo foris.

Stringens meis brachiis,
IESU te amplector,
Ac totis praecordiis
tibi condelector.
Cogis IESU tenere,
lacrymas me fundere
Puer Euphratene,
Amor ineffabilis,
et inaestimabilis,
IESU Nazarene.

O ardens incendium,
Deus incarnate;
Animae suspendium
tibi desponsatae.
Omni reverentiâ,
humili decentiâ
IESU te honoro:
Cum benevolentia
grata complacentia
Pronus te adoro.

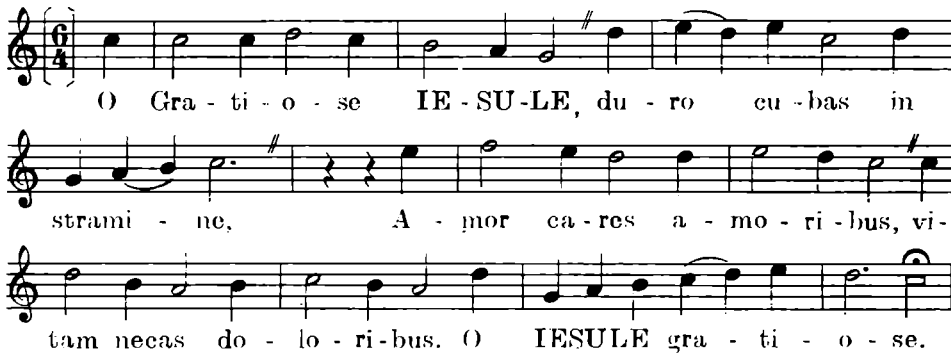
En te laudum millibus
laudo, laudo, laudo!
Tantis mirabilibus
plaudo, plaudo, plaudo!
Amabilis gloria,
et grata memoria
Domino in altis;
Cui testimonia
dantur, et praeconia
Coelicis à psaltis.

O Puer dulcissime,
me purga, lustrato;
Corrigas altissime,
corda inflammato:
Redimens salvifica,
mequae compurifica
Hoc tuo natali.
Perfectè sanctifica,
tecum beatifica,
Vitâ aeternali.

Pater natalitium
suscipe sophiae,
Gratum sacrificium
manibus Mariae:
Corpus, sensus, animam,
in viventem victimam
Lito IESU nato:
Et Sponsae unanimam
laudem svavissimam
Litans voto grato.
Amen.

151.

ALIUS.



O Gratiose IESULE,
duro cubas in stramine,
Amor cares amoribus,
vitam necas doloribus.
O IESULE gratiose.

O mi suävis pusio,
Patris cares palatio.
Amor cares amoribus,
privas Deum Coelestibus.
O Iesule gratiose.

O mi beate parvule,
pro me jaces in frigore.
Amor cares amoribus,
privas Deum caloribus.
O Iesule gratiose.

De Virgo mihi Filium,
novum dabo Praesepium.
Amor places amoribus,
Christum levas doloribus.
O Jesule gratiose.

Te Christe claudam pectore,
hoc dulcius nil carcere.
Amor places amoribus.
Christum foves caloribus.
O Iesule gratiose.

Nunc prave dormi pusio,
in hoc novo palatio.
Amor fave Praesepio,
somnum fove silentio.
O Iesule gratiose.

Amen.

152.

ALIUS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

LAEtare Virgo Israël,
qua natus est Emmanuël.
Quae eras ante filia,
nunc Matris habes gaudia.

Laetare dum Bethlemicis,
excluderis ab incolis.
Fers nobis magnum gaudium,
dum Virgo paris filium.

Laetare dum te Gabriël,
salutat florem Israël.
Foecunda Numen recipis,
et Virgo Christum concipis.

Laetare ad Praesepia,
tres ducunt Magos sydera.
Qui suas opes ingerunt,
aurum, thus, myrrham offerunt.

Laetare ab exilio,
dum stas in solo patrio.
Laetare Templo perditum,
cum Natum ducis subditum.

Amen.

153.

LAETARE VIRGO ISRAËL. NOTA EADEM.
[Dallamát l. a. 3. sz. alatt]

EOrvendgy o áldott Israël;
Im tölled jö Emmanuël.
Szent Szüz nagy jót cselekedtél,
Hogy Istennek Annya lettél.

Örvendgy kit a' szent Gábriël,
Egböl köszönt nagy örömmel.
Szent Anya szüzen maradál,
Es szüzen Szent Fiat hozál.

Örvendgy Szüz, kit Bethlehemböl,
Ki-zárának irígységböl.
Rajtad a' természet el-hül,
Hogy ím szüz Méhed Fiat szül.

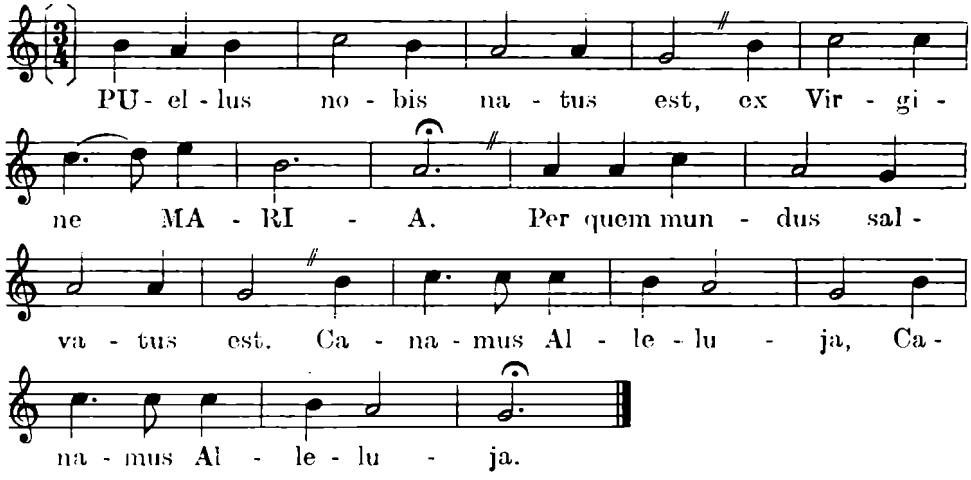
Örvendgy Szüz; mert a'Jászolyhoz,
Szénán fekvö Szent Fiadhoz,
Királyok majd el-érkeznek,
Sok szép ajándékot visznek.

Örvendgy; mert szám-ki-vetésböl,
Meg-térsz az idegen földröl.
Hogy mi-is Mennyben mehessünk,
Nyerd-meg Szent Fiadtól, kérünk.

Dicsirtessék Atya Isten,
UR IESUS-sal egyetemben.
Es a' Szent Lélek Ur Isten,
Most, és mind örökké. Amen.

154.

ALIUS.



Puellus nobis natus est,
ex Virgine MARIA.
Per quem mundus salvatus est.
Canamus Alleluja, Canamus Alleluja.

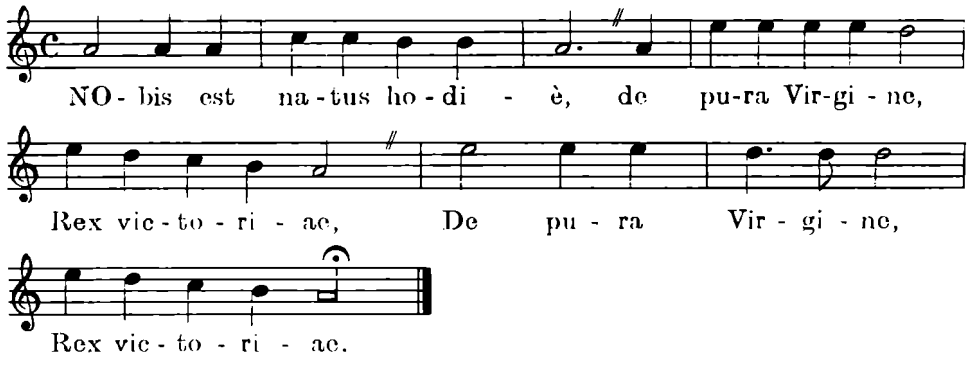
AEterni Patris Filius,
Et Coelorum fabricator,
Tenellus sit Infantulus,
immensus Imperator; Immensus Imperator.

Recumbit inter bestias,
Majestas infinita.
Tenellas fundit lacrymas,
mortalium pro vita: mortalium pro vita.

Hanc ergo propter gratiam,
laetemur et exultemus,
Deoque demus gloriam,
et nunquam finiamus, et nunquam finiamus.
Amen.

155.

ALIUS.



NObis est natus hodie,
de pura Virgine,
Rex victoriae.
De pura Virgine,
Rex victoriae.

Cui Sol, Luna et Terra,
omnia Sydera,
vernant per tempora.
Omnia Sydera,
vernant per tempora.

Ideo nos terrigenae,
laudemus hodie
Regem potentiae.
Laudemus hodie
Regem potentiae.

Ut dentur nobis praemia,
magnaque gaudia
in Coeli curia.
Magnaque gaudia
in Coeli curia.

Ob hoc nunc pangamus ei,
Omnes, et singuli
in voce Chorali.
Omnes, et singuli
in voce Chorali.

Laudemus nostrum Dominum,
MARIAE Filium,
Regem Angelorum.
MARIAE Filium,
Regem Angelorum.

Salus illi, et gloria,
atque victoria,
per cuncta saecula.
Atque victoria,
Per cuncta saecula. Amen.

156.

ALIUS.

[Dallamát l. a 90. sz. alatt)

FIt porta Christi pervia;
Fulget dies, Fulget dies.
Feferta plena gratia;
fulget dies ista. Referta etc.

Diei solemnia;
fulget dies, etc.
Celebrat Ecclesia,
fulget dies etc.

Genus superni luminis:
fulget dies, etc.
Processit alvo Virginis:
fulget etc.

Honor Matris, et gaudium.
Fulget etc.
Immensa spes credentium.
Fulget etc.

Nascuntur mundo gaudia,
fulget etc.
AEterni Patris germina,
fulget etc.

Gloria tibi Domine,
fulget etc.
Qui natus es de Virgine,
fulget etc.

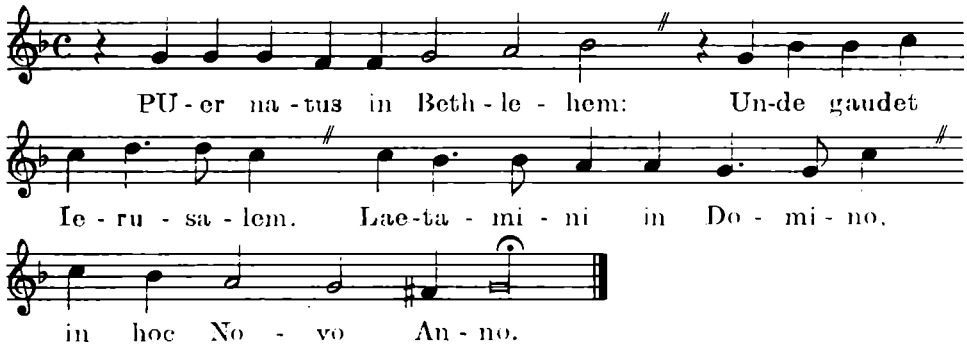
Cum Patre, et Sancto Spiritu:
fulget etc.
In sempiterna saecula.
fulget etc.

NOVUS ANNUS.

UI ESZTENDÖRE VALO ENEKEK.

157. **158.**

[Dallamát l. a 157. sz. alatt]



PUer natus in Bethlehem:
Unde gaudet Ierusalem.
Laetamini in Domino,
in hoc Novo Anno.

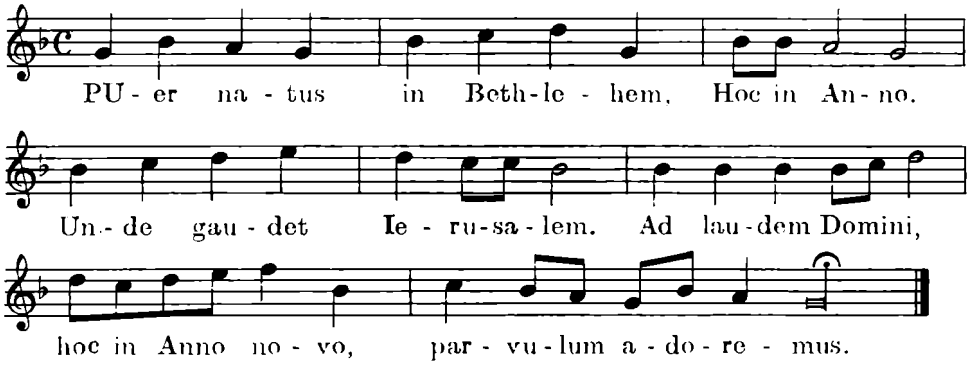
GYermek születék Bethlehemben,
Kinn örüle Ierusalem.
Örvendezzünk, és vigadgyunk,
az Uj esztendöben.

Assumpsit formam hominis, etc.
Vide supra.

Emberi testet fel-véve, etc.
Vide supra fol. 33.

159.

NOTA SECUNDA.



PUer natus in Bethlehem,
Hoc in Anno.
Unde gaudet Jerusalem.
Ad laudem Domini,
hoc in Anno novo,
parvulum adoremus.

160.

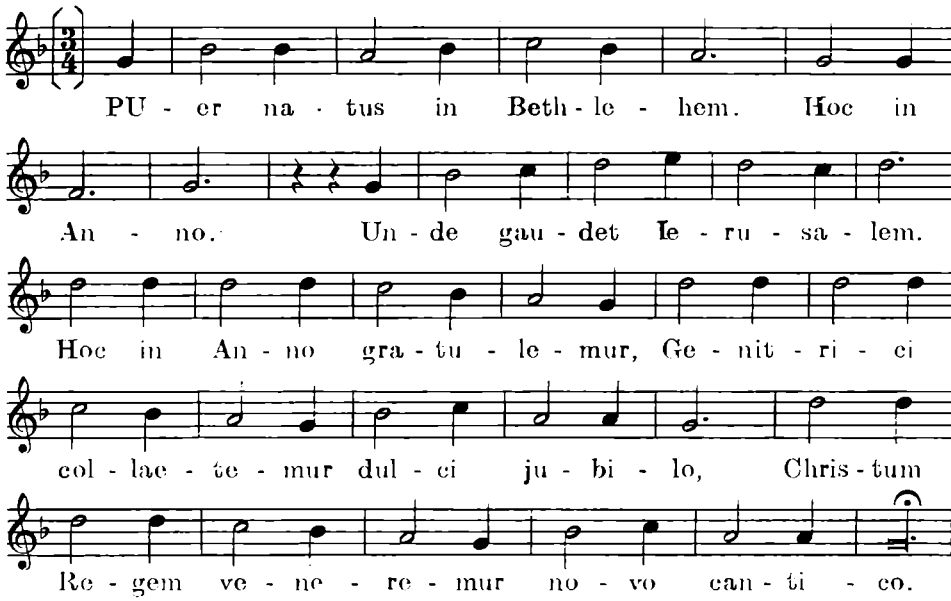
[Dallamát l. a 159. sz. alatt)

GYermek születék Bethlehemben.
Az idöben.
Kin örüle Jerusalem.
Mi-is már örüllyünk,
az új Esztendöben,
a' szép JESUST dicsirjük, etc.

161. 162.

NOTA TERTIA.

[Dallamát l. a 161. sz. alatt]



PUer natus in Bethlehem.
Hoc in Anno.
Unde gaudet Jerusalem.
Hoc in Anno gratulemur,
Genitrici collaetemur
dulci jubilo,
Christum Regem veneremur
novo cantico. Vide reliqua fol. 37.

GYermek születék Bethlehemben.
Az idöben.
Kinn örüle Jerusalem.
Az idöben mi vigadgyunk,
Szüz Anyának örvendezzünk
kedves örömmel;
Christus Királyt mi imádgyuk
új énekekkel.

163.

REGI ENEK.



NEkünk születék Mennyei Király,
Szüz Mariának tiszta méhéböl.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk,
Született JESUST mi imádgyuk.

Ötet követé Bóldog Szent István:
Elsö Mártyra lön Ur Istennek.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Szent János vala választatott,
Es egyebek között szerelmetesb.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Apró Szentek meg-öletének,
Az Ur kedvéért halált szenvedének.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Szent Thamás Püspök, és Fejedelem:
Bóldogságos Szent Thamás emlekezeti.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Sylvester Pápa hívattaték,
Es Meny-országban koronáztaték.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Kis Karácsonnak hivattaték,
És idvességnek nevezteték.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Királyok Sábából jövének,
Aranyat, tömjént, myrrhát hozának.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Dicsirtessék a' Szent Háromság;
Hálá légyen az Ur Istennek.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk,
született JESUSt mi imádgyuk. Amen.

164.

MAS.

NOTA: IER MI DICSIRJÜK A' SZÉP SZÜZ MARIÁT.
[Dallamát l. a 27. sz. alatt]

NEkünk születék Mennyei Király,
Kit Idvezitönek monda az Angyal.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk,
született szép JESUST mi imádgyuk.

Régen meg-irták ezt a' Próféták,
Hogy Fiat szülne egy nemes Virág.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

Szüz Mariától gyermek születék,
De Szent Lélektöl ö fogontaték.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk, etc.

És nyólczad napon környül-metélék,
Az ó Törvényben a'mint rendelék.
Uj Esztendöben etc.

Nagy hatalmas lön a' kisded Gyermek,
Meg-töretének sok ellenségek.
Uj Esztendöben etc.

Gyözedelmet vön a' kárhozaton,
Gyözedelmet vön örök halálon.
Uj Esztendöben etc.

Nincsen a' bünnek hatalma rajtunk,
Midön a' Gyermek lészen óltalmunk.
Uj Esztendöben etc.

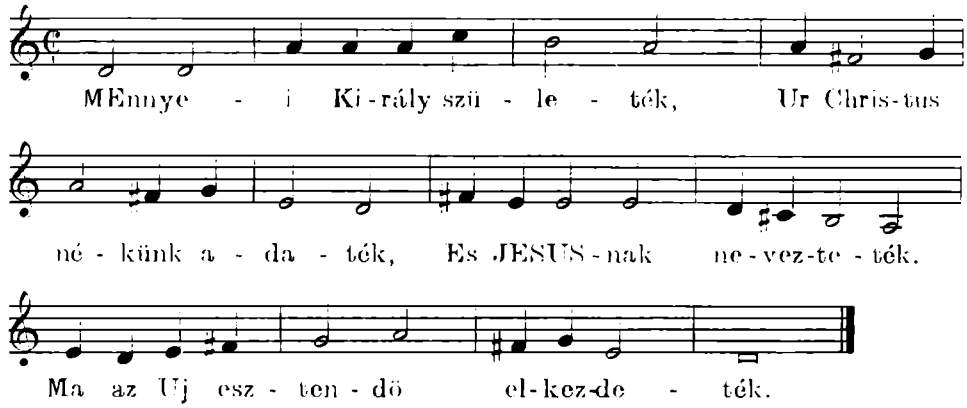
Hálát adgyunk az Ur JESUS-nak,
Az Idvezitö áldott Christusnak.
Uj Esztendöben etc.

Dicsirtessék a' Szent Háromság,
Adgya mi-nékünk Szent ajándékát.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk,
született szép JESUST mi imádgyuk.
Amen.

165.

MAS.

NOTA: MIKOR CHRISTUS BETHLEHEMBEN, ETC.



MEnnyei Király születék,
Ur Christus nékünk adaték,
Es JESUS-nak nevezteték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Az áldott mag, meg-adaték,
Ki régenten meg-mondaték,
Abrahámnak igirteték;
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

A' fényes Csillag fel-tetszék,
Jácóbból világosodék,
Ki Bálámtól meg-mondaték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

A' nagy Próféta születék,
Ki Mójsestöl meg-mondaték,
Israëlnek igirteték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Esaiástól mondaték,
Hogy a' Szüz meg-virágoznék,
Es nékünk Gyermek születnék.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték

Júdából el-ki-véteték,
Királyi-pálcza ki-esék,
Mert a' Christus születteték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Szüz Mariától születék,
Kigyó feje meg-töreték,
Ördög hatalma rontaték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Christus környül-metélkedék,
Szent vére ki-bocsáttaték,
Világ büne el-mosaték.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

A' törvény bé-tellyesedék,
Adósságunk le-téteték,
Isten velünk meg-békéllék.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Azért e' Szent Innepekben,
Vigadgyunk Uj esztendöben,
Örvendezzünk mi szivünkben.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Bizodalmunk csak Istenben,
Légyen Christus érdemében,
Örüllyünk ez esztendöben.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Hadgyuk hátra büneinket,
Jobbitsuk-meg életünket,
Engesztellyük Istenünket.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Mikor ez élet el-múlik,
Es e' Világ végezödik,
Christus Urunk meg-jelenik.
Ma az Uj esztendö el-kezdeték.

Akkor mi-is a' Christussal,
Véghetetlen bóldogsággal,
Elünk halhatatlansággal,
Uj esztendöt érünk vigasággal.

Dicsirtessél Atya, Isten,
Szent Fiaddal a' Mennyégben,
Szent Lélekkel egyetemben,
Aldgy-meg minket ez Uj esztendöben.
Amen.

166.

MAS.

NOTA: MI DICSIRJÜK E' MÁI-NAPON, etc.



MEg-tellyesité az Atya Isten,
Szent igiretit bé-tölté szépen.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk.

Im hozzánk küldé szentséges Fiát,
Annyának választá a' Szüz Mariát.
Született Jesust mi imádgyuk.

Csuda-képpen értünk születék,
A' Szent Lélektöl mert fogontaték.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk.

Hideg idöben születése lön,
A' barmok Jászla ö bölcsöje lön.
Született Jesust mi imádgyuk.

A' Gyermek Jesus fel-nevekedék,
Es Ember-korrá hogy el-érkezék.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk.

Ellene monda sok hatalmasság,
A' halál, ördög, hitetlen Világ.
Született Jesust mi imádgyuk.

Látván öket értünk meg-veré,
Nagy erejeket semmivé tévé.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk.

Verd-meg öket, te vas-veszszöddel,
Szájadból származott drága igéddel.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk.

Támadgy mellénk most-is Ur Isten,
Es uralkodgyál ellenségiden.
Született Jesust mi imádgyuk.

Biztass minket te Szent Fiaddal,
Kit értünk adtál Jesus Christussal.
Született Jesust mi imádgyuk.

Adgyunk hálát a' jó Istennek,
Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek.
Uj Esztendöben mi vigadgyunk,
született JESUST mi imádgyuk. Amen.

167.

MAS.

NOTA: SZÜZ MARIA EZ VILÁGRA NÉKÜNK. FOL. 80.
[Dallamát l. a 132. sz. alatt]

O Szép Jesus ez új Esztendöben végy seregedben,
O Maria, Istennek Szent Annya legyünk kedvedben.
Esedezzél érettünk, igaz szivel legyünk
Jesus nevének dicsiretiben.

O szép Jesus drága szent Neved-ért, kely-fel néped-ért.
O Maria tekints hiveidre Jesus Nevé-ért.
Hogy ez új Esztendöben, tellyes életünkben,
legyünk Jesusnak drága kedvében.

O szép Jesus, kik félik Nevedet, vigyázz azokra.
O Maria Jesusnak Szent Annya, földünk virága.
Könyörögj népeid-ért, a' te sereged-ért,
Te Szent Fiadnak örök-élet-ért. Amen.

168.

MAS.

NOTA: MI DICSIRJÜK EZ MÁI-NAPON, ETC.
[Dallamát l. a 166. sz. alatt]

JEr mondgyunk éneket a' mi Urunknak,
Es nékünk született Jesus Christusnak.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Heródes Király Sidó népeket,
Mikoron birná Jerusálemet.
Született Jesust mi imádgyuk.

Bethlehem Városban Jesus születék,
Es Pásztoroknak meg-jelenteték.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Nap-kelet-felöl-való Országból,
Bölcsek jövének nagy Persiából.
Született Jesust mi imádgyuk.

Jerusálemben hogy bé-jutának,
Ott a' népeknek mindgyárt mondának.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

A' mostan született Sidók Királlyát:
Mutassátok-meg a' szent Messiást.
Született Jesust mi imádgyuk.

Mert az ö fényes és új csillagát,
Láttuk Nap-keletröl fel-támadását.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Es azért jöttünk mi ennyi földre,
Ötet imádni és tisztelnie.
Született Jesust mi imádgyuk.

Heródes Király hogy ezt meg-hallá,
Meg-háborodék, és meg-búsúla.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Azonban hamar Gyülést hirdete:
Nagy sok Bölcseket öszve-gyüjtete.
Született Jesust mi imádgyuk.

Erössen töllök ö tudakozék,
Hogy a' Messiás holott születnék.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

A' Papi-renden-való Fö népek,
Király beszédire igy felelének:
Született Jesust mi imádgyuk.

A' Júda Nemzetnek Tartományában,
Kell születtetni Bethlen Városban.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Herodes Király hogy ezt meg-hallá,
A' három Bölcseket titkon hivatá.
Született Jesust mi imádgyuk.

Bethlehemben, ugy-mond, ti el-mennyetek:
Es a' Messiást ott keressétek.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Mihelyen pedig meg-talállyátok,
Mindgyárt énnékem-is ti meg-mondgyátok.
Született Jesust mi imádgyuk.

Hogy én-is hozzá szépen mehessek:
Es tisztességet néki tehessek.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Szavát a' Bölcsek halván Királynak,
Bethlehem-felé el-indúlának.
Született Jesust mi imádgyuk.

A' Csillag elöttök mendegel vala,
Mind addig holott a' Jesus vala.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

A' házban Jessut Szüz Mariával:
Am meg-találák ö Szent Annyával.
Született Jesust mi imádgyuk.

A' Gyermek elött térdre esének:
Nagy tisztességet Istennek tönek.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Drága kincseket néki nyújtának,
Aranyat, Temjént, Myrrhát adának.
Született Jesust mi imádgyuk.

Istennek Angyala öket álmokba:
Inté hogy más úton mennének viszszá.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Té's Jósef kely-fel most, az Angyal monda:
Vedd-fel a' gyermeket fuss Egyptusba.
Született Jesust mi imádgyuk.

Mert álnok Herodes, a' kis Gyermeket,
Halálra keresi mint ellenséget.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Szent Jósef azért a' kis Jesussal,
El-futa mindgyárt az ö Annyával.
Született Jesust mi imádgyuk.

Herodes látván a' Királyoktól,
Hogy meg-csúfoltatott a' Mágusoktól.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Igen nagy haraggal, és dühösséggel,
Seregét indítá kegyetlenséggel.
Született Jesust mi imádgyuk.

Száz negyven-négy ezer ártatlanokat,
Meg-ölé mind környül a' magzatokat.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

No azért mi-is hü Keresztyének,
Örök-életre választott Népek.
Született Jesust mi imádgyuk.

Mennyünk fejen-ként Jesus Christushoz,
A' Szent Bölcsekkel édes Urunkhoz.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Imádgyuk a'Christust mint Istenünket:
Es meg-váltónkat, Idvezitönket.
Született Jesust mi imádgyuk.

Es meg-óltalmaz a' Herodestöl,
Angyala-által az ellenségtöl.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Ha mi-is Christus-ért halált szenvedünk:
Az apró Szentekkel Menyben vitetünk.
Született Jesust mi imádgyuk.

Ott a' mi mostani nagy sok siralmunk:
Örömre változik minden bánatunk.
Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Ezt nékünk engedgye a' Jesus Christus:
Kinek dicsösség légyen örökké.
Született Jesust mi imádgyuk. Amen.

169.

MAS.

NOTA: MENNYEI KIRÁLY SZÜLETÉK, ETC.
[Dallamát l. a 165. sz. alatt]

Mikor Christus Bethlehemben,
Születék a' szegénységben,
A' Jászolynak közepiben,
Heródes Királynak idejében.

A' magas égen Csillaga,
Meg-jelenék Szent Zászlója,
Bölcsek láták Persiába,
Nem nyughatának ö hazájokba.

Támadatról indulának,
Jerusálembe jutának,
Christusról tudakozának,
Hól született vólna, így szóllának.

Nap-keletröl ö Csillaga,
Jelent nékünk Szent Zászlója:
Jöttünk azért ez Országra,
Ötet meg-keresni, s' imádnia.

Heródes halván rémüle,
Jerusálem fel-zendüle,
Papokat hamar gyüjtete,
Christus születését meg-érthesse.

Erre Papok azt felelék:
Hogy Bethlehemben születnék,
Mert ekképpen ök olvasták,
Mikéás könyvében igy találták.

Ugy-mond, te-is kis Bethlehem,
Nem vagy kisseb én seregem,
Városim közt: Mert Vezérem,
Te-belöled jö-ki én Herczegem.

Származik-ki Sidóságra,
Népem elött Hadnagyságra:
Hiveim közt Királyságra,
Hogy légyen út örök bóldogságra.

Király ezen retteg vala,
Titkon Bölcseket hivattya,
Erössen kérdez vala,
Csillag támadását: s' igy szól vala:

Ezentúl már el-mennyetek,
Es igen meg-kérdezzétek,
A' Gyermeket, s' keressétek,
Es mikoron Ötet meg-lelitek,

Nékem mindgyárt izennyetek,
Es hamarsággal el-mégyek,
Könyörgök ott a' Gyermeknek,
Es ottan imádom ti-veletek.

Király szaván eredének,
Csillag után el-menének,
s' Hogy meg-álla örülének,
Bölcsek ott egy házba bé-menének.

Gyermek Jesust ö Attyával,
Meg-találák szent Annyával,
Imádák nagy buzgósággal,
Es ajándékozák ajándékkal.

Rajta csudálkoznak vala,
Kik e' dolgot láttyák vala,
Mert mind ki hirhedett valla,
Gyermek Jesust dicsöitik vala.

Angyala éjel Istennek,
Meg-jelenék a' Bölcseknek,
Ki ezt mondá: Ne mennyetek,
Heródes Királyhoz se térjetek.

Hazájokba készülének,
Heródeshez nem térének,
Más úton el-eredének
Es lön mikor haza-érkezének.

Imé Istennek Angyala,
Jósefnek monda álmába,
Kely-fel Jósef hamarjába,
Es nagy sietséggel indúly útra.

A' gyermeket hamarsággal
Vedd-fel mindgyárt ö Annyával,
Es fuss hamar Egyptomba,
légy ott míg meg-mondom, hogy térj
[viszsza.

Nagy haddal mert az Heródes,
Keresi a' kis Gyermeket,
Akarván veszíteni ötet,
Azért hamarsággal vidd-el öket.

Zúzmaraz és nagy dér vala,
Mariát fel-vötte vala,
Kis Jesus ölében vala,
Egyptomba ötet vitte vala.

Heródes meg-háborodék,
A' Bölcsekre boszszonkodék:
Hogy töllök meg-csúfoltaték,
Azért nagy Serege bocsáttaték.

Tartományát Bethlehemnek,
Nyargallyák a' sok Seregek,
Sok gyermekeket meg-ölnek,
Hogy Christust meg-ölnék, igyekeznek.

Sok gyermeket le-vágának,
Valamennyit találának,
A' Christus-ért meg-halának,
Száz negyven-négy ezert számlálának.

Tagjokat ö magzattyoknak,
Csókolgattyák szép fioknak,
Magokban csak meg nem halnak,
A' keserves Anyák; úgy jajgatnak.

Akkor telék-bé a' mondás,
Mellyet meg-írt Jeremiás,
Hogy Rámában nagy kiáltás
Hallaték zokogás, sívás, rívás.

Ráchel két fiát sirattya,
Nem akar már vigadnia,
Meg-öletett két szép fia,
Kik-ért magát halálra bocsátta.

Josef pedig Mariával,
Egyptomba szép Jesussal,
Lakának, mi meg-Váltónkal:
Míg Heródes el-veszne halállal.

Jósef az után fel-kele,
Onnét Názáretbe mene,
Az Ur Christus fel-serdüle,
Sidóságban prédikálni kezde.

Titkait Ö Szent Attyának,
Ki-hirdeté Sidóságnak,
Azután mind e' Világnak,
Mostan nékünk bünös fiainak.

Kiért néki hálát adgyunk,
Es öröcké magasztallyuk:
Szent igéjét meg-fogadgyuk,
Hogy örökké véle uralkodgyunk.
AMEN

170.

ALIUS.

NOTA: O MI PULCHER FLOSCULE. FOL. 88.
[Dallamát l. a 147. sz. alatt]

PUer circumciditur, Dulcis JESUS:
Cui Nomen imponitur, Svavis JESUS.
O! medela vulnerum, Dulce Nomen;
Pietatis Omen.

Dans cruorem tenerum, Dulcis Jesu,
Meum levas humerum, Svavis Jesu.
Nefas circumcidere dein' ullum,
post dulcem Puellum.

Culter ille saxeus, Dulcis Jesu;
Per Te totus lacteus, Svavis Jesu:
Nos jam nequit laedere, hebes factus;
ad Petram confractus.

Dulce Nomen meruit, Dulcis Jesus;
Qui se dulcem praebuit, Svavis Jesus:
Dum Legis aspredinem mollefecit;
Jugum svave jecit.

Legem priscam dum necas, Dulcis Jesu;
Novum Annum revocas, Svavis Jesu.
O beata novitas gregis Christi!
privans lege tristi.

Foelix Novus Annus hic, Dulcis JESU;
Per te nobis currat sic, Svavis JESU:
Si cum Tuo Nomine consentimus;
Tecum JESU simus.
Amen.

EPIPHANIA DOMINI.

VIZ-KERESZT NAPJÁRA VALÓ ENEKEK.

171.

NOTA: A' SZÜZ SZÜLÉ SZENT FIÁT, ETC.



Klrályoknak Királlyának Jesus Christusnak,
Mariának Szent Fiának, mi egy Urunknak,
Jer mi mondgyunk dicsiretet mi meg-Váltónknak.

Jer dicsirjük ö Felségét Istenségében,
Es tisztellyük csudálatos Emberségében,
Hogy juthassunk ö általa a' dicsöségben.

Nyólczad napja a' Gyermeknek midön bé-telék,
Salamonnak Templomában környül-metélék,
Idvezitö Ur Jesusnak ötet nevezék.

Három Király meszsze földröl hogy el-érkezék,
Jerusálemben az új Királyt igen kérdezék,
Gáspár, Menyhárt, és Boldisár, igen keresék.

Ezt hogy hallá a' Heródes meg-háborodék,
Es a' Város azon igen el-csudálkozék,
A' Gyermekröl a' Heródes igy tudakozék.

A' Városból bé-hivatá a' Fö-Papokat,
Szent irásból tanúlt, okos, bölcs Doctorokat,
Parancsolá hogy látnának Szent irásokat.

A' Doctorok Szent irásban ám meg-keresék,
A' Sidóknak ö Királlyát e'képpen lelék,
Hogy a' hires Bethlehemben Christus születnék.

Doctoroktól a' Heródes hogy ezt meg-tudá,
Nagy haragra az ö szivét ottan indítá,
Mert a' Jesust el-veszteni, s' ölni akará.

Királyokat a' Heródes hozzá hivatá,
Barátságát, szeretetit nékik mutatá,
De szivének nagy haragját nékik nem mondá.

Mennyetek-el jó Királyok a' Bethlehemben,
Az új Királyt keressétek ott a' Fö helyben,
Mert az Irás oda mutat a' mi könyvünkben.

Kérlek azon jó Királyok ha meg-lelitek,
Ajándékkal, imádsággal meg-tisztellyétek,
Hogy meg-tértek, azt tegyétek; hozzám jöjjetek.

Mert kivánom én-is ötet látnom, s' hallanom,
Ajándékkal, tisztességgel meg-látogatnom,
Mint Istentöl adott Királyt, látnom, s'imádnom.

A' Királyok halván szavát a' Heródesnek,
ö elöle fö-hajtással el-ki-menének,
A' városnak ö kapuján ám-kimenének.

Ur Istennek ott meg-jöve fényes Csillaga,
Es reájok ki-árada világossága,
Lön a' Csillag Királyoknak nagy vigassága.

A' Csillagot ök követvén el-indúlának,
Bethlehemnek Városához hogy el-jutának,
A' Városnak szép kapuján ök meg-állanak.

Ott a' Csillag egy ház-felett veszteg-ál vala,
Holott Urunk Christus Jesus született vala,
A' szép Szüznek Mariának ölében vala.

A' Királyok a' Csillagos-házban menének,
Es a' földhöz békéllének, úgy köszönének,
Drágalátos ruhájokba fel-öltözének.

Hog a' házban bé-jutának, térdet hajtának,
Buzgó szivböl, szeretettel le-borúlának,
Es imádván: dicsiretet néki mondának.

Aldott vagy te Jesus Christus Felséges Király,
Mennyen, Földön uralkodó hatalmas Király,
Könyörgésünk vedd-bé hozzád: minket ne-útály.

Félelemmel, háládással ök fel-kelének,
Látván fényes szép Személlyét meg-félemlének:
Bátorságot de hogy vönek, közel menének.

A' Szent Bölcsek ö kincseket ottan meg-nyiták,
Ur Jesusnak, s' Mariának meg-mutogaták,
Aranyat, temjént, szent Kenetet, szépen bé-adák.

Szüz Maria a' Bölcseket ott meg-tanitá,
A' Szent Hitre: mert ö nékik nyilván meg-mondá,
Hogy a' Gyermek Isten, s' Ember, mindenek Ura.

A' Királyok nézik vala a' Szüz Mariát,
Nagy örömmel vészik vala ö tanitását,
Edesdeden hallyák vala minden mondását.

Ott a' házban a' fényes Nap Christus ben-vala,
Mind Istennek, és Embernek ök vallyák vala,
A' szép Szüznek Mariának ölében vala.

Szüz Maria a' kis Jesust fel-vette vala,
A' Bölcseknek ö láttokra ki-tartya vala,
Oh mely édes Szent Malasztot éreznek vala!

Arabiának arannya hogy fénlik vala,
A' Temjénnek, és Kenetnek jó szaga vala,
Nemes illat mind a' házat bé-fogta vala.

Az Arannyon példáztaték ö Királysága
A' Temjénen ö Isteni nagy méltósága,
A' Keneten ö Emberi halandósága.

Szüz Maria tisztességgel a Bölcs Urakot,
Am meg-áldá, és köszöné ajándékokot,
Jó-vóltokot, Szent Fiához, s' szólgálattyokot.

A' szállásra hogy mennének, búcsút mondának,
Etelt, italt hogy vennének, ott maradának,
Az egy napon, és egy éjjel ott mulatának.

Midön éjjel alunnának álmot látának,
Tanúságot az Angyaltól ottan hallának,
Hogy az álnok Heródeshez ne indúlnának.

Ez lön oka hogy az Bölcsek reggel kelének,
Heródeshez nem menének, jóbra térének,
Vigassággal, nagy örömmel haza menének.

Hazájokban pogányoknak hirdetik vala,
Hogy Istenhez Csillag öket bé-vitte vólna,
Menynek, s' Földnek Sz. Királlyát ök látták vólna.

Dicsirtessél áldott Jesus, Világnak Ura,
Kit mi-nékünk váltságunkra, szült a' Maria.
Engedgyed Hozzád mehessünk Sz. országodba. A.

172.

MAS REGI ENEK.



O Praeclara lucidaquae Stella hodie exorta,
Splendor cuius Mundi hujus oras penetravit,
Tenebrasquæ universas procul abdicavit.

De longinquis hi tres Magi terris adsunt Zelo cordis,
Tria dona Deo grata secum deferentes,
Orbis terrae, Sanctum Regem, pie requirentes.

Postquam ergo iter acceperunt, Bethlehem intrarunt;
Stella, casa demonstrata, stat:
ubi Maria Prole Sancta vigilabat, Mundum redemptura.

Simul una in domum intrarunt, pie salutarunt,
Ac Infantem verum esse DEUM agnovere,
Hominemquae huic Mundo mori credidere.

Auro puro Christum venerantur, Regemquæ fatentur,
Thure Sancto tanquam DEO gratificabantur,
Hominique morituro Myrrha donabatur.

Per aliam viam rediere, Angelo jubente,
Ut Herodes ira fervens sic illuderetur,
Regisquæ jam recens nati oblivisceretur.

Haec nunc vobis pro exemplo damus, vosquæ informamus,
Trium horum sequamini vestigia Regum,
Hominem ac Christum verum adorantes Deum.
Amen.

173.

O PRAECLARA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 172. sz. alatt]

O Te fényes kis Csillag, ki ez nap támadál,
Kinek fénye e' Világot mind széllyel bé-járá,
E' Világnak setétségét el-távoztatá.

Világ végin három Szent Királyok, sziveket fel-gerjeszték,
Három-némü ajándékkal ök el-eredének,
E' Világnak áldott Urát meg-keresnéjék

Minek-utánna ök el-eredének, mind Bethlehemiglen,
A' ház felett meg-állapék, a' hol Szüz Maria,
Tartya vala ö Szent Fiát e' Világ Urát.

Egyetemben házba bé-menének, ékest köszönének,
Meg-ismérék, hogy a' Gyermek ö Istenség vólna,
Bizony Ember e' Világ-ért halandó vólna.

Arannyal a' szent ajándékkal Királysága vóltát,
Sz. Temjénnel meg-mutaták Istensége vóltát,
Sz. Kenettel meg-mutaták halando vóltát.

Más úton haza-eredének, Angyali szózat miatt,
Hogy Heródes el-feledné az ö nagy haragját,
Kit a' gyermek felöl halván, szivében vött vólna.

Ezt ti-néktek csak példáúl mondgyuk, hogy meg-tanúllyátok,
Szent Királyoknak járásából ezt ti igy hidgyétek,
Hivén Christust bizony Embert, és bizony Istent.
Amen.

174.

MAS.

NOTA: JER MINNYÁJAN ÖRÜLLYÜNK, ETC.
[Dallamát l. a 65. sz. alatt]

POgányok, Nemzetségek,
Nyelvek, és minden népek,
Az Ur Christust no dicsirjétek.

Víg-orczával nékie,
Járúllyunk eleibe,
Mert született idvességünkre.

Effrátes határában,
Bethlehem Várossában,
Dávid Király eggyik házában.

Bölcsek Nap-kelet felöl,
Tiszta buzgó örömböl,
Hozzá mennek nagy meszsze földröl.

Kik Nemes ajándékkal,
Menének hamarsággal,
Hogy tisztelnék nagy buzgósággal.

Imádák a' Gyermeket,
Mint igaz Isteneket,
Menyböl szállott idvességeket.

Angyaltól intetének,
Hogy viszszá ne térnének,
De más úton haza mennének.

Mert kegyetlen Heródes,
A' Gyermeket keresné,
Jövendöre hogy el-vesztené.

A' Bölcsek, hogy ezt érték,
Jóbra úttyok tériték,
A' kis Jesust ottan hirdeték.

Dicsiret Ur Istennek,
Született kis Gyermeknek,
Egyetemben a' Szent Léleknek.
Amen.

175.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

UJ Csillag jelent az Egen,
Kit meg-prófétáltak régen:
Ez jele az új Királynak,
Kit a' szegény lelkek várnak.

Gáspár ott az új Királynak,
Enged; és szép Csillagának:
Ur Jesusnak Királyságát,
Arannyal jegyzi nagy-vóltát.

Menyhárt Temiénnel áldgya,
Ur Jesust Istennek mondgya.
Noha láttya szegénységét,
Még-is hiszi Istenségét.

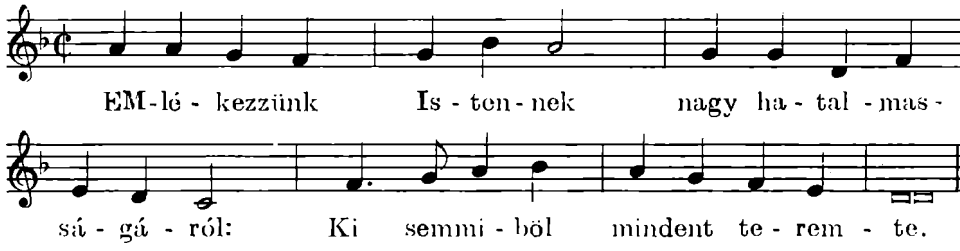
Bóldisár-is Myrrhát viszen,
Róla bizonyságot tészen.
Hogy az Isten emberré lött,
Szép Szüztöl e' Világra jött.

Arany, Temjén, Myrrha kenet;
Hit, Reménség, és Szeretet.
Ezzel Jesushoz mehetünk,
Es Szent kedvében lehetünk.

Aldott JESUS új Királyunk,
Elötted földre borulunk.
Dicsirtessél Szent Atyáddal,
Szent Anyád Szüz Mariával.
Amen.

176.

DE CREATIONE MUNDI.



EMlékezzünk Istennek
nagy hatalmasságáról;
Ki semmiböl mindent teremte.

Elsö napon az Isten
Mennyet, Földet teremté:
Szép világgal fel-ékesité.

Másod napon az Eget,
vizzel meg-elegyité,
Csillagokkal fel-ékesité.

Harmad napon a' vizet
széles földre el-osztá:
Füvel, fával földet meg-raká.

Negyed napon két Lámpást
Magas Egbe emele:
Napnak, Hóldnak kiket neveze.

Ötöd napon teremté
vizben élö állatokat:
Es az égi szép Madarakat.

Hatod napon teremté
földön lévö állatokat:
Rendek-szerént ö mind azokat.

Ugyanazon hatod nap,
földböl Embert teremte;
Személlyére kit ékesite.

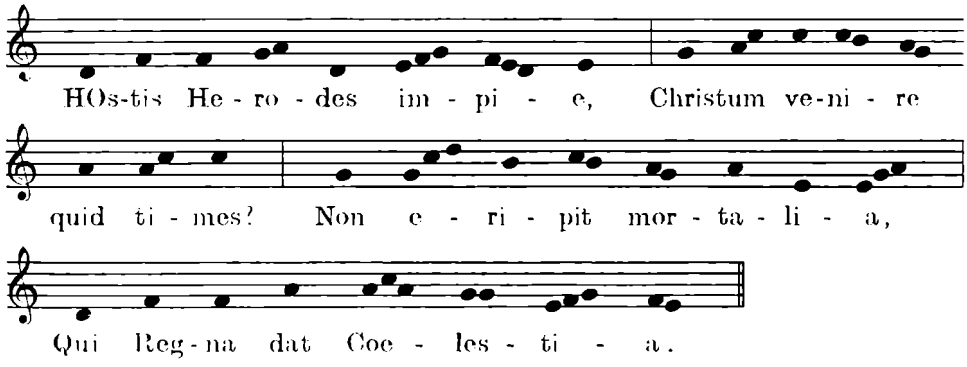
Heted napon meg-szünék
minden teremtésétöl:
Meg-nyugovék rendelésétöl.

Igy teremté az Isten,
mind e' széles Világot:
Kiröl néki adgyunk hálákot.

Dicsirtessél Ur Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Mi Urunkal Christussal. Amen.

177.

HYMNUS. NOTA COMMUNIS.



HOstis Herodes impie,
Christum venire quid times?
Non eripit mortalia,
Qui Regna dat Coelestia.

Lavacra puri gurgitis,
Coelestis Agnus attigit:
Peccata quae non detulit,
Nos abluendo sustulit.

Ibant Magi quam viderant,
Stellam sequentes praeviam,
Lumen requirunt lumine,
DEUM fatentur munere.

Novum genus potentiae,
Aquae rubescunt Hydriae,
Vinumquae jussa fundere,
Mutavit Unda Originem.

Gloria tibi Domine,
Qui apparuisti hodie,
Cum Patre, et Sancto Spiritu,
In sempiterna saecula. Amen.

178.

HOSTIS HERODES IMPIE. NOTA COMMUNIS.
[Dallamát l. a 177. sz. alatt]

GOnosz kegyetlen Heródes,
Uj Királytól vagy félelmes,
Nem vészen-el mulandókat,
De ád örökké-valókat.

Nap-keleteröl Bölcsek mennek,
Vezér Csillagot követnek,
Világosságot keresnek,
Hogy új Királyt tisztellyenek.

A' Keresztségnek vizével,
Mennyei Bárány vérével,
Mosá Christus bününket el,
Kiért Attya immár kedvel.

Urunk elsö nagy csudáját,
Ez nap tévé: hogy hatalmát,
Völegénynek meg-mutatná,
Vizet borrá változtatá.

Dicsiret légyen Atyának,
Es eggyetlen-egy Fiának,
Ezeknek ajándékának,
A' tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

179.

MAS REGI ENEK.

NOTA: NÉKÜNK SZÜLETÉK MENNYEI KIRÁLY, etc.
[Dallamát l. a 163. sz. alatt]

MI dicsirjük e' mai napon,
Nagy tisztességgel a' mi Urunkat. Uj esztendőben mi vigadgyunk.
Dicsösségesen a' Szüz Maria,
Az ö Szent Fiát szülé világra. Született Jesust mi imádgyuk.
Angyalok Mennyégböl alá-jövének:
Nagy dicsiretet ök éneklének. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Dicsösség Mennyégben az Ur Istennek:
Békeség legyen földi népeknek. Született Jésust mi imádgyuk.
Pásztorok Juhokat öriznek vala:
Angyalok Mennyégben vigadnak vala. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Bethlem Városában egy Istállóban,
Tétetett Jesus egy kis Jászolyban. Született Jesust mi imádgyuk.
Három Királyok Csillagot láttak,
Az ö szivekben illyet gondoltak. Uj esztendöben mi vigadgyunk.

Mennyünk-el s' keressük, ha meg-találályuk,
Ajándékokkal ötet tisztellyük. Született Jesust mi imádgyuk.
Jerusálemben hogy érkezének.
Heródes Királytól kérdezkedének. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Hol vagyon született Sidók Királlya:
Meg-jelent nékünk az Ö Csillaga. Született Jesust mi imádgyuk.
Heródes Királytól el-búcsúzának,
Bethlehem-felé ök indúlának. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Bethlem Városában hogy érkezének;
A' Gyermek elött földre esének. Született Jesust mi imádgyuk.
Gáspártól tiszta nemes Arannyal,
Ajándékoztaték Mennyei Király. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Bóldisár mutata drága kenetet,
Igaz Embernek ismérvén ötet. Született Jesust mi imádgyuk.
Menyhárt tisztelé Temjén-illattal,
Ö Istenségét jelentvén azzal. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Jesusnak Annya ezeket látá,
s' Rá figyelmezve magába tartá. Született Jesust mi imádgyuk.
Más úton haza el-indúlának,
Mint az Angyaltól intve valának. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Heródes Király fel-háborodék,
s a' Gyermek-ellen fel-fegyverkezék. Született Jesust mi imádgyuk.
Száz negyven-négy ezer ártatlanokat,
Le-vágattata szép magzatokat. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Azok már vigadnak az Ur JESUS-sal,
Szüz MARIA-val, s' az Angyalokkal. Született Jesust mi imádgyuk.
Mi-is szenvedgyünk az Ur JESUS-ért,
Ki magát adá mi büneink-ért. Uj esztendöben mi vigadgyunk.
Azért kérjük a' Szüz MARIAT,
Imádgya érettünk az ö Szent Fiát. Született Jesust mi imádgyuk.
Dicsirtessék a' Szent Háromság,
Kitöl reánk szál minden bóldogság.
Uj esztendöben mi vigadgyunk,
született JESUST mi imádgyuk.

Amen.

CANTUS QUADRAGESIMALES.

NAGY BÖITRE-VALO ENEKEK.

180.

PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

PRIMA PARS

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

MEnynek, Földnek, ez Világnak Ura,
Atya Isten, mindenek tudója,
Embereknek sziveknek látója,
Segély minket mindenek birája.

A' Föld, s' az Meny, még ingyen sem vala,
Bölcseséged Lelkedben nagy vala,
Teremtésre akaratod vala,
Kiböl minden ki-jövendö vala.

Reánk nézél jó-akaratoddal,
Es Isteni hatalmasságoddal,
Bölcsességes hozzánk látásoddal,
E' Világot, ki irád újoddal.

Igen tisztán Adámot teremtéd,
Okossággal naggyal nemesitéd,
Te lelkeddel, lelkit meg-pecsétléd,
Hogy fel-nézne az Egre, úgy szerzéd.

Adám Atyát a' kertben bé-vivéd,
Eva Anyát óldalából szerzéd,
Az almában ne ennének, intéd,
De hogy önek, ottan szám-ki-vetéd.

Meg-tekintéd Embernek életét,
El-ismeréd az ö nagy sok vétkét,
Vétke miatt pokolra menetét,
Am meg-szánád az ö nagy esetét.

A' Menyégböl a' földre bocsátád,
Szent Fiadot váltságunkra adád,
Szent Lélektöl bölcsen fogantatád,
Mariának méhében szállítád.

Tisztaságos, és Nemes szép Rósa,
Szüz Maria, Szüzeknek Virága,
Szent Annának elsö fö Leánya,
Szüzen szülé Jesust e' Világra.

E' Szent Gyermek Jesus nevekedék,
Bölcseséggel, Malasztal bé-telék,
Minden jókkal földön fényeskedék,
Emberekért sokat múnkálkodék.

Rettenetes lön hatalmassága,
Használatos jóságos szóllása,
Betegeket szám-nélkül gyógyíta,
Halottakat sokakat támaszta.

Gonosz Sátán e' jókot meg-látá,
Meg-búsúla, Júdást fel-támasztá,
Júdás Christust Sidóknak árúlá,
Harmincz pénzen nagy olcsón el-adá.

Reá-jövö kinnyát el-isméré,
Tanítványit Christus mellé vévé,
Csötörtökön Jerusálembe vivé,
Vég-Vacsoráját vélek ott évé.

A' Vacsorán lábokot meg-mosá,
Nem engedi Szent Péter, azt mondá;
ö Sz. Testit, Vérit nékik adá,
ó Törvényért az új Törvényt hagyá.

Christus onnét a' kertbe bé-méne,
Szent Attyának háromszor könyörge,
Hogy a' halált rólla el-vennéje,
De ö maga akarattya lenne.

Itt ö tölle meg-nem halgattaték,
De Angyaltól meg-bátoríttaték,
A' Sidóktól ö meg-fogattaték,
Ismeröktöl mind el-hagyattaték.

El Annáshoz kötözve viteték,
Egy Sidótól ott arczúl vereték,
Szent Pétertöl ott meg-tagadtaték,
Caipháshoz onnét bocsáttaték.

Mind bé-hivá ez a' Tanácsokat,
Christus-ellen támaszta Tanúkat,
Kik ezekben vádollyák Urunkat,
Szólta vólna im-ez mondásokat:

A' Templomot hogy ö el-rontaná,
Harmad-napra de ismég fel-rakná;
Jesus Urunk, ezt mind el-halgatá,
Békességnek példáját mert adná.

Tehát néki Caiphás igy monda:
Kénszeritlek Istennek vóltára,
Mond-meg, ha te vagy Istennek Fia?
Kinek Urunk, En vagyok: úgy monda.

E' mondását hogy hallá Urunknak,
Meg-szakasztá ruháját magának,
Mondá Jesust nyilván káromlónak,
Tanács-nélkül halálra-méltónak.

Riaszkodék a' Nép, s' reá esék,
Meg-pökdösék, arczúl, nyakon verék,
Szent Szemeit Urunknak bé-köték,
Egész éjjel csúfolván: igy gyötrék.

Még háromszor Kakas nem szólt vala,
Háromszor már meg-tagadta vala
Szent Péter ott: és el-ki-ment vala,
Erröl magát úgy sirattya vala.

Jesust ismét Caiphás ki-küldé,
Nagy-Pénteken Pilátusnak küldé,
A' Pilátus Christust bé-viteté,
Ott kün-álló Sidókat kérdezé.

Sidók Jesust vádollyák háromról,
A' köz-népnek el-fordításáról,
Az Adónak ö meg-tiltásáról,
Sidóságnak ö Királyságáról.

Ez vádolást Pilátus hogy hallya,
Urunk Jesust meg-kérdé; s' azt mondgya:
A' Sidóknak te vagy-é Királlya?
Kinek Urunk; felelvén, igy monda:

Róllam mondhad, mert én Király vagyok,
Királyságban születtetett vagyok,
E' világra más Világról vagyok,
Bizonyságra bocsáttatott vagyok.

Jesus elöl Pilátus ki-mene,
A' Sidókhoz; kiknek igy felele:
A' Jesusban nincsen bünnek helye,
Meg-kérdeztem, nincs halálra vétke.

Christus-ellen Sidók kiáltának,
Mondván ötet nyilván káromlónak,
Sidóság fel-háborítójának,
Jerusálemnek, és Galileának.

Ott meg-érté Pilátus hogy vólna,
Heródesnek Jesuson hatalma:
Azért néki Urunkat bocsáttya,
Véle ötet meg-ajándékozza.

Reá nézvén Heródes Urunkra,
Rajta igen örüle, s' vigada,
Mert ö tölle látni kiván vala,
Nagy csudákat: avagy hallania.

De mikoron Heródes látnája,
Hogy a' Jesus nékie nem szólna,
Kérdésére csak egy szót sem adna,
Mondá ötet, hogy vólna egy Néma.

Jesust azért bolondnak alitá,
Ruhájában csúfon meg-járatá,
Meg-csúfolá, meg-játékoztatá,
Pilátusnak meg viszsza bocsátá.

El-bé-vivék Pilátus házában,
Le-ülteték Jesust a' pitvarban,
Környül-álnak Sidók az Udvarban,
Kiknek szólván Pilátus azonban.

SECUNDA PARS

Tí az Embert ismég meg-hoztátok,
Nem-ölte-meg Heródes, láttyátok,
Mert ö-benne bünt nem lelt, tudgyátok,
El-bocsátom, hogy-ha akarjátok.

Ugy mondának Sidók Pilátusnak,
Mi törvényünk halált itél annak,
Ki ö magát mondgya Királyunknak,
Avagy pedig, Istennek Fiának.

Nékik mondá Pilátus, hogy-ha kell,
Öllyétek-meg a' ti törvénytekkel,
Kinek Sidók mondának, nyelvekkel,
Nem ölhetünk Embert mi kezünkkel.

Or, és Tolvajt akkor fogtak vala,
A' Barrabást, ki, embert ölt vala,
Es a' Húsvét el-közelget vala,
Kire foglyot szabadítnak vala.

Szólla azért Pilátus Sidóknak,
Monda: ha kell, ti jó szokástoknak,
A' Húsvétra eggyikét foglyoknak
El-bocsátom; kit hítok Christusnak.

A' Sidóság monda: azt ne tegyed,
Mert a' Christus igen bünös, hidgyed,
A' Barabást szabadon ereszszed,
Es a' Christust, kínzóknak engedgyed.

Beszédeket Pilátus hogy hallá,
Es semmi jót nem tehetne, látná,
A' Barrabást szabadon bocsátá,
Es a' Christust Hóhéroknak adá.

Hitetlenek Urunkat meg-foszták,
Mezitelen kö-lábhoz szoríták,
Ostorokkal, s' veszszökkel szaggaták,
Ö Szent vérét a' földre ki-onták,

Oszlop-mellöl Urunkat el-öldák,
Tövissekkel fejét koronázák,
Hitvány bársonyt nyaka-körül vonák,
Es kezében a' Nád-szálat adák.

Sok rútsággal kezdék ott csúfolni,
Szent Szakállát, és haját rángatni,
A' koronát Szent fejében nyomni,
Arczúl, nyakon kezdék öt't csapdosni.

Térden-álva úgy káromlyák vala,
Nevetséggel néki mondgyák vala,
Idvez-légy te Sidóknak Királlya.
Azon-közben meg-pökdösik vala.

El-ki-vivé Pilátus Urunkat,
Meg-mutatá mind vérben fagyottat,
A Sidóknak szólla illyen szókat,
Imé Ember, ki, látott kinokat.

Pilátusnak a' Sidók mondának,
Halálára add a' kereszt-fának;
Monda azért Pilátus Sidóknak:
De ezt kell-é tennem Királytoknak?

Rettenetes lön Sidóknak szavok,
Meg-tagadák Jesust, hogy nem Urok,
Ugy mondának hogy nincsen Királlyok,
Nincs több Urok, hanem csak Császárok.

Oda juta Szüz Annya Maria,
Véle vala Maria Magdolna,
Es két húga, mind kettö Maria,
Es Szent Janos az ö rokonsága.

Több helyeken meg-keresték vala,
Urunk Jesust: hól halhattyák vala,
Jerusálemet mind bé-járták vala,
De még ötet nem láthattyák vala.

Ez Udvarba nehezen juthata,
Olykor jöve, hát Jesust ki-hozta
A' Pilátus: es arczal ki-tartya,
Mutogattya ötet, hogy kínozta.

Gyengeséges Szüz Annya Maria,
Fel-tekinte: hát ott áll Szent Fia,
Törött véres mind Szeme s' Orczája,
Igen reszket, az Ina nem tartya.

Es meg-kötve az ö Szent két Karja,
Üres nád-szál Királyi-pálczája,
Bokor tövis az ö Koronája,
Hitván bársony ruhája, s' Palástya.

Ezt-is látá, tehát lánczon tartyák,
Tanitványi ötet mind el-hatták,
A' sok Sidók vádollyák, káromlyák,
Kereszt-fára kiáltyák, hogy vonnyák.

Térdre esék Aszszonyunk Maria,
Hogy Ö Fiát Jesust imádnája,
De hogy látá, szivét bánat fogja,
El-ájúlván a' földre borúla.

Jesust Urát úgy sirattya vala,
Kit, méhében Szüzen viselt vala,
Szüzek ötöt költögetik vala,
Hogy ne sirna, azon kérik vala.

Népek-elöl Pilátus bé-vivé,
Urunk Jesust: csak magának vévé,
Honnan-való, s' ki vólna kérdezé,
De azokat Urunk el-veszteglé.

Hát Pilátus monda: Szóly énnékem,
Nem tudod-é hatalmomot nékem,
Szabad vagyok téged meg-öletnem,
Szabad vagyok el-is eresztenem.

Ottan monda Urunk, hogy nem vólna,
Ha Mennyégböl engedve nem vólna,
Mondá azt is: Nagyobb büne vólna,
A'ki ötet néki adta vólna.

Rútság vala Sidóknak zajgások,
Méne azért Pilátus hozzájok,
Monda nékik de mit kiáltotok,
Nincsen büne halálra, láttyátok.

A' Sidóság ö néki igy monda,
Hogy nem lenne Császárnak baráttya,
Ha a' Jesust el-bocsátanája,
Söt ö reá szállana haragja.

Meg-ijede Pilátus, hogy hallá,
Ö Véréböl kezeit ki-mosá,
Artatlannak önnön magát mondá,
Kéz-mosással bizonságát adá.

Ott ezt látván Sidóság; kiálta,
Pilátusnak im illyen szót monda,
Christus vére szállyon mi magunkra,
Fiainkra, s' azoknak fiokra.

Rettenetes szavokot hogy hallá,
A' Pilátus: de hogy azt-is látná,
Hogy a' Jesust ö meg-nem óhatná,
El-tökéllé hogy kezekben adná.

Tanács elött Pilátus le-üle,
Felesége ö-néki izene,
Hogy Christuson halált ne tétetne,
Mert ördögtöl nagy sok kint szenvedne.

Izenetin ö semmit nem ada,
De Jesusra sententiát monda,
Hogy kereszt-fán feszülve meg-halna,
Sidóságban tovább ne maradna.

Sidók, bársonyt Urunkról le-vonák,
Ö ruháját ismég reá-adák,
A' kereszt-fát vállára fel-tolyák,
A' két Tolvajt melléje ki-hozák.

Sok nép gyüle, trombitát meg-fúvák,
A' foglyokat kapura inditák,
Szent Aszszonyok kapun-kivül várják,
Urunk Jesust hogy ök meg-láthatnák.

Urunk Jesust kapun hogy ki-vivék,
Szüz Maria Szent Fiára esék,
Mind a kettö a' földre térdeplék,
A' kereszt-fa ö-reájok esék.

Söt e' dolgot a' Szüz nem általlya,
Szüz Maria esék Szent Fiára,
Nagy szeretet mert meg-gyözte vala,
Hogy mit tenne, soha nem tudhattya.

Christus fejét meg-ölelte vala,
Szeretettel ötet ápólgattya,
Jaj miképpen szive hasad rajta,
Nagy sirástol magát nem ohattya.

Jesus Urunk kínban csak nyög vala,
Könyves-szemmel néz ö Szent Annyára,
Ö bánattyán újúl meg bánattya,
Zokogástol szavát nem mondhattya.

Pogány népek e'dolgot csudállyák,
Szent Aszszonyok Urunkat sirattyák,
Szüz Mariát gyengén ápolgattyák,
Népek-közül bajjal ki-hozhattyák.

Edes Jesust Sidok fel-rángaták,
A kereszt-fát vállára fel-adák,
Sietséggel az útra indíták,
A' vén Simont segítségül adák.

TERTIA PARS

GYakor ütést rajta tésznek vala,
A' Hohérok: s ötet vonszák vala,
Sido népek taszigállyák vala,
Sido fiak hagyigállyák vala.

Láttyák vala az ájtatos népek,
Mind Férfiak, és Aszszonyi rendek,
Hogy mint vernék Jesust kegyetlenek,
Sírnak, mert nincs azért mit tenniek.

Ott hogy látá Urunk hogy sirnának,
Monda nékik, hogy ne jajgatnának,
De magokon jobb siránkoznának,
Mert idöre azért kínt látnának.

Reá juta Golgota hegyére,
Urunk Jesus: fáradva, s' epedve,
Kereszt-fával le-esék a' földre,
Ott meg-foszták s' ülteték keresztre.

Jesust reá hanyottá fekteték,
A' két kezét két-felé feszíték,
A' két lábát mind egyben-szegezék,
A' koronát Szent fejében verék.

Az ö Nevét fejéhez ragaszták,
Honnan-való, s' ki volna, meg-irák;
Es mind addig földön lenni hagyák,
Mig két Tolvajt fára fel-akaszták.

Társaságot a' Sidok szollíták,
Kereszt-fával Jesust fel-támaszták,
Hogy kereszt-fát veremben zokkanták,
Urunk kínnyát igen meg-újíták.

Itt Jesusnak ruháját fel-kapák,
A' Hohérok: és gyorsan meg-oszták;
Azon-közben Felségét káromlyák,
Szidalommal csalárdnak kiáltyák.

Boldogtalan Sidok úgy káromlyák,
Izraëlnek Királlyának hiják;
Ha a' Christus Isten Fia mondgyák,
Kereszt-fáról szállyon-le, had lássák.

Jesus halván szavokat Sidoknak,
Imátkozva könyörög Attyának,
Bocsássa-meg bünököt azoknak,
Mert nem tudgyák hogy mit szollanának.

De láss csudát, mint káromlyák vala,
Tolvajok-is, kik ott fügnek vala;
Végre eggyik Urunkhoz tert vala,
Könyörögvén néki igy mond vala:

Országodban mikor bé-jutcz Uram,
Kérlek téged emlékezzél rólam.
Monda Jesus: Bizonyos légy abban,
Hogy velem lész ma Paradicsomban.

Meg-hallá ezt távúl Szüz Mária,
Fel-tekinte, hát fán függ Szent Fia,
Mezitelen feszittetett vólna.
A Tolvajnak kereszt-fáról szólna.

Jánost kéré hogy ötet bé-vinné,
Sok nép-között Jesust ott meg-lelé,
Szüz Maria Szent Fiát tekinté,
Jesus Urunk Szent Annyát meg-nézé.

Nem türheté Jesus ne beszéllyen,
Szent Annyával: avagy mi jót tégyen.
Monda néki: Fiad János légyen;
Néked János, Anyám, Anyád légyen.

Edes Jesus nagy kínt szenved vala,
Szegek-között csak tekereg vala,
Szent Attyához fohászkodik vala,
Könyörögvén néki igy szól vala:

En Istenem, Istenem, de mire
Hogy el-hagyál engemet ennyire?
Im Urunknak az ö beszédire,
Minden hajla, könyörületire.

Vérben kezde im a' Nap öltözni,
Hatod órán kezde setétedni,
Mi Urunknak kínnyán könyörülni,
Szent Halálán úgy-mint sirást tenni.

Illyen csudán a' föld meg-indúla,
Le-szakada Templomnak kárpittya,
Kö-sziklák kezdének romlania,
Sok koporsók földböl ki-nyílnia.

Nagyon kezde Jesus szomjúhozni,
Szent Véréböl kereszt-fán száradni,
Nagy fel-szóval kezde kiáltani;
Epét, mérget, készek innya adni.

Azt mihelyen Urunk meg-kóstolá,
Hát ételö: innya nem akará,
Végezödtek mindenek, azt mondá,
Mint Próféta ezeket meg-irá.

Tellyességgel kilencz óra vala,
Urunk Jesus hogy válék halálra,
ö Szent szine ottan el-hervada,
Szent Attyának illyen-képpen szólla:

Vegyed Atyám kezedben lelkemet,
Adgyad Menyben veled én helyemet,
Mert mindenben töttem te kedvedet,
Embereknek adtam törvényedet.

Sok kin között Szent Lelkét ki-adá,
Szent Attyának kezében bocsátá,
Ö Szent fejét jobja-felé hajtá,
Meg-hólt testét kereszt-fán fenn tartá.

Ezt hogy látá Szüz Annya Mária,
El-ijede, és ugyan el-hala,
Nagy bánatban a' földre borúla,
Lön sirása, Szent Fia halála.

Sok csudákat, kik ott löttek vala,
Centurio Urunkra mutata,
s' Az ott álló Sidóknak azt mondgya,
Bizony e' vólt Istennek Szent Fia.

De többen-is, kik ott álnak vala,
Hogy meg-ölték igen bánnyák vala,
Ö mellyeket kézzel verik vala,
Nagy bánattal viszszá térnek vala.

Egy kegyetlen Sidó im ezt tévé,
Hogy láncsáját ö kezében vévé,
Jesus szivét véle meg-öklelé,
Kiböl testét, vér, és viz el-telé

Urunk Annya, midön ezt meg-látá,
Mint öklelé; le-esék hanyottá,
Mély sebéböl hogy Szent vérit ontá,
Szüz Máriát bánat le-taszitá.

János ötet emelgeti vala,
Es a' népek, kik ezt láttyák vala,
Szüz Márián igen sirnak vala,
Minden-képpen keseregnek vala.

Ronták, törék a' két Tolvajoknak,
Ö szárokot: hogy fán meg-halnának,
Es a földre le-bocsáttatnának,
Húsvét napján fenn ne láttatnának.

Gazdag Jósef Pilátushoz méne,
Ötet kéré, hogy meg-engednéje,
Hogy Jesusnak testét le-vennéje,
Tisztességgel, és el-temetnéje.

Jesus ha él, Pilátus meg-kérdé,
Centuriótól jobban meg-érté,
Hogy már meg-hólt, Jósefnek engedé,
Nicodémust Jósef mellé-vévé.

Nagy bánattal ök fel-készülének,
Tiszta gyólcsot, és kenetet vönek,
Ember-ölö hegyre ki-menének,
Ahoz-való eszközöt szerzének.

El-ki-jutván lajtorját fel-tévék,
A szegeket fogókkal ki-szedék,
Urunk Jesus Szent testét le-vevék,
Szent Annyának öliben fekteték.

CSuda dolog mint el-keseredék,
Szüz Maria Szent Fiára esék,
Ö mellyével mellyéhez hasonlék,
Szent szivére bánat ereszkedék.

Urunk Jesus el-fonnyadott vala,
Vereségtöl mind el-kékült vala,
Szent sebei el-ki-nyiltak vala,
Ö Szent vére ki száradot vala.

Mely nagy sirást tészen vala rajta,
Szüz Maria: hólt testét hogy láttya,
Ö Szent Fiát öleli, s' csókollya,
Szemit száját kezével bé-fogja.

Piros vérit rólla törölgeti,
Fátyolával szépen bé-fedezi,
Szent sebeit nézvén úgy könyvezi,
Jaj én Fiam, Jesus: igy nevezi.

A' Szent János fejét tartya vala,
Tövisseket fejéböl szed vala,
A' Magdolna lábánál sir vala,
Ölelgetvén apólgattya vala.

Térden álván sok ajtatos népek,
A' Férfiak, és Aszszonyi-rendek,
Urunk testén vala kesergések,
Mesterek-ért sürü könyvezések.

Rajta-siró Szüz Mariát kérék,
Hogy öliben a' Jesust meg-kennék,
Es az-után ötet el-temetnék,
Mivel-hogy már a' Nap el-nyúgodnék.

Ezt engedvén, Urunkat meg-kenék,
Minden testit Myrrhával illeték,
Gyólcsban tévék, és egy kertben vivék,
Koporsónak melléje le-tévék.

E' koporsó a' Jósefé vala,
Márvány-köböl vala ki-faragva,
Ö magának csináltatta vala,
Benne senkit nem temettek vala.

Tisztességgel koporsóba tevék,
Urunk Jesust, gyólcsba helyhezteték,
Meg-siratván, könyvekkel öntözék,
A' nagy követ koporsóra veték.

Sok sirással térdre le-esének,
Ur Istennek tisztességet tönek,
Koporsóhoz hozzá-békéllének,
Es az-után tölle búcsút vönek.

A' Szent János költögeti vala,
Szüz Mariát; ki térden áll vala,
A' koporsót meg-ölelte vala,
Fiát JESUST úgy sirattya vala.

Nagy bánattal innét fel-kelének,
Jerusálembe estve bé-térének,
Szállásokra ismég bé-menének,
Harmad napig mind ott kesergének.

Koporsóra pecsétet vetének,
Nagy-Szombaton Örzöt rendelének,
A' fö Sidók: Urunkhoz küldének,
Hogy ellene vigyázók lennének.

Tanitványok hogy el-futtak vala,
Urunk testét töllök féltik vala,
Urunk pedig fel-támadott vala,
Harmad napra: mint meg-mondta vala.

Oh jó Jesus szeretetnek Ura,
Mariának Szüzen szült Szent Fia,
Menyországnak Felséges Királya,
s' e' Világnak halállal Váltója.

Segély minket Irgalmasságoddal,
Bocsád bününk te Szent haláloddal,
Es örizz-meg te Szent Malasztoddal,
Hogy láthassunk téged Szent Atyáddal.

Péntek napon Szent Lelked ki-adád,
Szent Atyákat Lymbusban meg-látád,
Vigasztalád, és világositád,
Gonosz Sátánt megrontád, s' gyalázád.

Igen édest reád néznek vala,
A' Szent Lelkek: s úgy örülnek vala,
Szeretettel hálát adnak vala,
Ez igíket néked mondgyák vala:

Régtöl-fogván téged ohajtottunk,
Szeretettel; Istenünk mi vártunk,
Im el-jöttél: néked hálát adunk,
Mind örökké dicsiretet mondunk.

Jó Istenünk téged azon kérünk,
Tégy jól velünk; vidd-ki innét lelkünk,
Hogy te veled lehessünk, élhessünk,
Szent szinedre örökké nézhessünk.

Téged azon mi-is igen kérünk,
E' világon kik még testben élünk,
Malasztoddal világosits lelkünk,
Hogy bününkböl igazán fel-kellyünk.

Vidd lelkünket, kik most itt kesergünk,
Menyországban: hogy veled lehessünk,
Magasztallyunk, vigan dicsirhessünk,
Mind örökké te-veled élhessünk.

Jesus lelked hogy Lymbusban szálla,
Istenséggel Lelked-is ott álla;
Te Szent tested koporsóban hála,
A' Sidóktúl örizet lön nála.

Nagy inneplö Húsvét közel vala,
Mert harmad nap immár el-tölt vala,
Fel-támadást Szentek várják vala,
Mind e Világ vesztegségben vala.

Sok lelkeket jó Jesus meg-áldád,
Kéréseket nékik meg-halgatád,
Hogy Lymbusból öket el-ki-hozád,
Koporsónál szépen meg-állatád.

A' koporso-környül sokan álnak,
Az Angyalok kik néked szolgálnak,
A' lelkek-is rendel udvart álnak,
Fel-támadnál, tégedet úgy várnak.

Meg-halgatád öket: és fel-vévéd
Szent testedet: és meg-dicsöitéd,
Fényességgel naggyal nemesitéd,
A' lelkeket azzal erösitéd.

Pogányokat Sidókat rettentéd,
Örizöket földre mind le-ejtéd,
Ö sziveket félelemben vetéd,
Hatalmadat azzal meg-jelentéd.

Jesus néked nagy hálát adának,
A' Szent Lelkek; téged imádának,
Az Angyalok; nagy áldást mondának,
Fel-támadtál, tégedet áldának.

Testben veled sokan támadának,
Lelkek-közzül kik veled valának,
Kik, sokaktúl nyilván láttatának,
Bizonyságot te-rollad szóllának.

Es hajnalban jókor fel-kelének,
A' Mariák te-hozzád menének,
Keneteket néked készítének,
De koporsót üressen lelének.

Reggel jutván ott nem találának,
Koporsóban ök Angyalt látának,
Tanúságot a'kitöl hallának,
Nagy örömmel ök haza futának.

Nagy sokaknak látást meg-beszéllék,
Jerusálemben, és a' kik nem hivek,
Ki-menének: azok-is úgy lelék,
Azon-közben Jesus meg-jelenék.

Azon-közben siró Magdolnának,
Meg-jelenék s' az ö Szent Annyának,
Nem csak egyszer az Apostoloknak,
Uton-járó két szarándokoknak.

Sok jó hivek úgy örülnek vala,
Mestereket hogy ök láttyák vala,
Dicsösségben fel-támadott vala,
Szeretettel reá néznek vala.

E' világra hogy ö fel-támada,
Negyven napig vélek meg-marada,
Tanitása reájok árada,
Idvességre nékik útat nyita.

Az Menyégböl Jesus, Nemes Urunk,
Ez Világra itílni le-várunk,
Fel-támadván téged mind meg-látunk,
Tölled Menyben meg-koronáztatunk.

Christus vélek végtére ezt tévé,
Jerusálemben öket bé-vivé,
Olaj-fáknak hegyére késéré,
Ott ö töllök vég-búcsúját vévé.

Mostan azért adgyad Szent Lelkedet,
Dicsirhessük véle felségedet,
Es egy-házi te szentelésedet,
Eggyességben bé-gyült sok Szentidet.

Urunk Jesus onnét Menyben méne,
Mind Menyország ezen megörüle,
Szent Attyának Jóbja-felöl üle,
Onnét lészen Világ itilöje.

Ez életben bocsásd-meg bününket,
Itiletkor támasd-fel testünket,
Eggyesitvén testünkel lelkünket,
Jobb-kéz-felöl engedgyed helyünket.

Légy kegyelmes Jesus Szent Atyáddal,
Légy szó-szóllónk drága Szent kinoddal;
Segély minket Menyböl Malasztoddal,
öriztess-meg te Szent Angyaloddal.

Nagy Ur Isten vegyed e' Versünket,
Szeretetböl szerzett énekünket,
Bóldogitsad testünket, lelkünket,
Adgyad Menyben örök-életünket.

Aldgy-meg minket a' te Szent igéddel,
Moss-meg minket drága Szent véreddel,
Vigasztaly-meg a' te Szent Lelkeddel,
Dicsöits-meg te Istenségeddel.

Dicsirtessék az Atya Ur Isten,
Dicsirtessék a' Fiú Ur Isten,
Dicsirtessék Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság, egy bizony UR Isten.
Amen.

181.

PASSIO BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE.

BOLDOG ASZSZONY PASSIO-JA
AZON NOTARA.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

SZüz Maria Jesusnak Szent Annya,
Angyaloknak, s' Szenteknek Aszszonya,
Bünös népnek kegyes szó-szólója,
Reménsége, óltalma, gyámola.

Azt említem, hogy Bétániában,
Magdolnának ö Palotájában,
Jesus hiva belsö-kamarában,
Nagy titkokat monda néked abban.

Emlékezem mostan Szent Fiadról,
A' Jesusról, mi édes Urunkról,
Ö kinnyáról, és Szent haláláról,
Es szivednek nagy sok sirásáról.

Azok között illyent-is jelente,
Hogy Jerusálemben ö fel-menne:
Vég-Vacsorát a' Városban tenne,
Ó Törvényért ott újat rendelne.

Es az-után a' kínokra menne,
Vereséget nagy sokat szenvedne,
Kereszt-fára feszítetve lenne,
E' Világ-ért halált azon venne.

Te ezeket oh Szent Szüz hogy hallád,
El-ijedvén fejedet le-hajtád,
Térdeidet a' földre bocsátád,
Szent Fiadnak e' szókot úgy mondád:

Oh énnékem, szerelmes Szent Fiam,
En Istenem, és szentséges Uram!
Kérlek téged emlékezzél róllam,
Kérésemet halgasd-meg, hadd
mondgyam.

Kérlek ne-menny most fel a' Városba,
De maradgy-meg itt Betániába,
Mert a' Sidók vadnak nagy haragba,
Te-ellened: és gonosz szándékba.

Maradgy-meg itt gondodat viselem,
Vég-Vacsorát én meg-szereztetem,
A' Húsvéti-Bárányt meg-süttetem,
Az étkeket kedvedre készitem.

Kérlek engedgy én könyörgésemnek,
Ne-tégy nagyobb bánatot szivemnek,
Mert ha fel-mégy, és ott meg-ölendnek,
Nagy kínt szerzesz az én életemnek.

Monda Jesus az ö Szent Annyának,
Akarattya az én Szent Atyámnak,
Irások is tartyák Prófétáknak,
Hogy el-vegyem bünét e' Világnak.

Szükség azért, hogy én oda mennyek,
A' Városba: s' mindent el-végezzek,
Vég-Vacsorán új Törvényt szerezzek,
Es az-után kínt, halált szenvedgyek.

Oh Maria ezeket hogy hallád,
Szent Fiadnak im e' szókat szóllád:
Tudom Uram, úgy vagyon mint mondád,
Igy rendelte ezeket Szent Atyád.

De én velem kérlek hogy ezt tegyed,
Hogy lelkemet testemböl ki-vegyed,
Addig, a' mig a' halált szenvedgyed,
Akarattyát Atyádnak bé-töltsed.

Ne láthassam én a' te kínodat,
Se pediglen szörnyü halálodat,
De te lássad az én halálomat,
E' Világból én ki-múlásomat.

Jobb énnékem Világtól meg-válnom,
Es lelkemet te Kezedben adnom,
Hogy-sem-mint te halálodat látnom,
A látásból bánatban meg-halnom.

Kérlek azért vedd-ki most lelkemet,
E' Világból az én életemet,
Kezeiddel fogd-bé szemeimet,
Es az-után temesd-el testemet.

Urunk Jesus látván nagy bánattyát,
Szent Annyának keserves síralmát,
Le-térdeplék, s' meg-ölelé Annyát,
Meg-csókolá az ö Szent orczáját.

Szent Annyának, sírván csügg a' vállán,
Ugy bánkódik az ö nagy bánattyán,
Engeszteli szép szóval biztatván,
Hogy ne-sirna, kéri, bátoritván.

De mind ketten ök zokognak vala,
Egy-mást szépen meg-ölelték vala,
Térden-álva siránkoznak vala,
Szent Annyának Jesus igy szól vala:

Kérlek Anyám, hogy légy békességben,
Csendességben, szivedben, s' elmédben,
Mert énnékem akaratom ebben,
Hogy szenvedgyek halált én testemben.

Nem jobb vólna, ha te most meg-halnál,
Es engemet e' Világon hadnál,
Mert bizonnyal Lymbusra szállanál,
Menyországban bé-nem bocsáttatnál.

Nám jól tudod, hogy a' vén Próféta,
A' Simeon te-néked meg-mondta,
Hogy lelkedet a' tör által-járja,
En kinomat, midön szemed láttya.

En Szent Fiam, monda Szüz Maria,
E' világnak halállal Váltója,
En szivemnek csak te vagy tudója,
Szereteti, és bátorítója.

Légyen bátor énnékem, mint mondta,
A' Próféta: s irásban mint hatta;
Hogy szivemet a' bánat el-hattya,
Kinaidot midön szemem láttya.

Csak hogy kérlek ne-hadgy-el engemet,
En elölem ne-vedd-el Szinedet,
Részesits bár kinokban engemet,
Mellyek alá veted Szent testedet.

Engedd kérlek hogy veled lehessek,
Es mindenben eggyütt szenvedhessek,
Kint, és halált, temetést vehessek,
Veled hallyak, s' te-veled élhessek.

Monda Jesus: Szent Anyám MARIA:
Nem bocsátlak téged a' kinokra,
Nem kell menned mostan a' halálra,
De akarom hogy csak nézz kinomra.

Maradgy-meg te, monda Szent
Annyának,
Légy Aszszonyok az Apostoloknak,
Tanitója a' Tanitványoknak,
E' világon példa minden jóknak.

Ezt-is mondá, Szent Anyám hogy szültél,
Szent méhedben, öledben viseltél,
Hogy engemet ennyire neveltél,
Es nagy hiven eddig meg-öriztél.

Köszönöm én te szólgálatodat,
Velem-való dajkálkodásodat,
Szeretettel rám vigyázásodat,
Nagy hüséges szorgalmasságodat.

Im elölled most én búcsút vészek,
Es te-tölled bocsánatot kérek,
Mert immár Jerusálemben mégyek,
Kínt, és halált holott én szenvedek.

A' Poklokra az-után le-szállok,
Sok Lelkeket én onnét ki-hozok,
Fényességben hogy én fel-támadok,
Néked akkor nagy örömet adok.

Im ezeket hogy Jesus meg-mondá,
Ö Szent Annyát meg-áldá, s' csókolá,
Es az-után ö maga fel-álla,
Szent Annyát-is állatá lábára.

Idvezitönk innét ki-fordúla,
A' Szent Szüz-is utánna indúla,
Szüz Mária mert igen sirattya,
A' kün-álló Sokaság jól láttya.

A' ház-népe Urunkhoz járula,
Tudni-illik, Maria Magdolna,
Kik a' Szüzet látván hogy úgy sírna,
Ott meg-kérdék hogy mi oka vólna?

Szüz Maria hogy okát meg-mondgya,
Hogy Szent Fia most menne halálra,
Azzal öket indítá sirásra,
Ohajtásra, és nagy zokogásra.

Kérik vala a Jesust ök mind arra,
Hogy ne-menne a' szörnyü halálra,
Ne-menne fel a' Vég-Vacsorára,
Mert eleget föznének ök arra.

Monda Jesus a' jó Aszszonyoknak,
Akarattya az én Szent Atyámnak,
Irások-is tartya Prófétáknak,
Hogy magamat adgyam a' kínoknak.

Kéré Jesus Maria Magdolnát,
Hogy vennéje hozzája Szent Annyát,
Es viselné mindenben jól gondgyát,
Enyhítené az ö nagy bánattyát.

Jesus Urunk mind az ott állókat,
Az keserves Aszszony-állatokat,
Szent kezével meg-áldá sirókat,
Meg-köszöné nékik jó-vóltokat.

Az Udvarból Christus ki-fordúla,
Apostoli Sereg véle vala,
Jerusalem-felé el-indúla,
Illyen-képpen mégyen a' halálra.

Szent Annya-is utánna indúla,
Jó népekkel ottan el-ki-álla,
Könyves szemmel néz vala utánna,
Fiát Jesust erössen sirattya.

Szent Fia-is sir az úton menvén,
Es nagy gyakran Annyára tekintvén,
Apostolok e' dolgot szemlélvén,
Ök-is azon bánkodnak könyvezvén.

Christus Urunk menvén a' Városban,
Szüz Maria áll vala az útban,
A' sok jókkal marada bánatban,
Nagy sirásban, és sok ohajtásban.

Ez a' dolog Csötörtökön vala,
A' Nap immár le-menésben vala,
Az út pedig ott félelmes vala,
Azért Szüzet haza híják vala.

Az útról ök mind haza térének,
Szállásokra estvére menének,
Es házokban le-telepedének,
Kamarában Szüznek helyt szerzének.

Ott a Szent Szüz szivböl imádkozik,
Szent Fiáról gyakran gondolkodik,
Szent Attyához azért fohászkodik,
Fia miatt felette bánkódik.

Szüz Mária mi-is Téged kérünk,
Bünös népek, kik még testben élünk,
Hogy a' Jesust imádgyad érettünk,
Légy szó-szóllónk elötte mi-nékünk.

Hogy bününkböl mi ki-tisztúlhassunk,
s' Szent Malasztban és meg-újúlhassunk,
Menyországban hozzád bé-juthassunk,
Mind örökké veled vigadhassunk.
Amen.

182.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

ISten Fia magát meg-alázá,
Menyországból jöve e' világra
Mariának bé-szálla méhében,
Es öltözék Emberi-személyben.

Ehséget, és gyakor szomjúságot,
Fáratságot, és sok boszszúságot:
Gyalázatot érettünk szenvede,
Hogy bününkröl eleget tehetne.

Sok vakoknak szemeket meg-nyitá,
Poklosokat szépen meg-gyógyítá:
Halottakat támaszta életre,
Jó példával útat nyita Menybe.

A' kegyetlen Sidók meg-irígylék,
A' Tanácsban ottan el-vígezék:
Hogy a' Jesust kötözve meg-fognák,
Es végtére a' halálra adnák.

Ez Tanácsot Júdás hogy meg-hallá,
A' Sidókkal ö-is azt jóvallá:
Meg-ölessék a' JESUS; azt mondgya,
Maga lészen, ki kezekben adgya.

Ezt hogy hallák Sidók, örülének:
Es harmincz-pénzt néki igirének:
Júdás a' pénzt Sidóktól el-vévé,
Es a' Jesust kezekbe úgy ejté.

Nagy sok néppel Júdás fel-készüle,
Jesus-után a' kertbe bé-méne:
Mondván nékik: A' kit meg-csókolok,
Azt fogjátok, s' erössen tartsátok.

Látván Jesus Sidók sokaságát,
Ottan töllök meg- kérdé az okát:
Kit keresnek? JESUST. ök azt mondák,
Hogy Júdás már jelt adgyon, azt várák.

Monda Jesus szép gyenge beszéddel,
A' Sidóknak szólván szelídséggel:
Ha engemet akartok meg-fogni,
Tanitványim hadgyátok el-menni.

Ottan Jesust a' Sidók meg-fogák,
Meg-kötözék, s' mód-nélkül rángaták:
Szent szakállát meg-tépék, szaggaták,
Szent orcáját pökdösék, rútíták.

Cedron-vizén Jesust viszsza-hozák,
Annás Papnak házában állaták:
A' Sidóktól néki vádoltaték,
Tanitványi hol vadnak? azt kérdék.

Meg-felele Jesus Annás Papnak,
Tanitványim azt kérded hol vadnak:
Es mi légyen az én tanításom,
Tudgyák a'kik hallották szóllásom.

Azon-közbe egy kegyetlen szólga,
Az ördögnek undok moslék rabja:
Arczul csapá Jesust, és igy monda:
Igy felelsz-é a Fö Pap szavára?

Monda Jesus engedelmességgel,
Mit versz engem ily kegyetlenséggel?
Gonosz szókat ha én most mondottam,
Bizonyitsd-meg, ha nem jól szóllottam.

Annás Jesust Kaipháshoz küldé,
A' Kaiphás házában bé-vivé:
Es ott Jesust meg-kérdé magának,
Hogy-ha mondgyák öt't Isten Fiának.

Kaifásnak Jesus igy felele:
Magad mondod; és meg-látsz végtére,
Itiletre szép felhöben jöni,
Szent Atyámnak Jóbja-felöl ülni.

Dicsirtessék az Atya Ur Isten,
Ö Igije a' Fiú Ur Isten:
Egyetemben Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság egy bizony Ur Isten.
Amen.

183.

MAS SZEP ENEK.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA, ETC.

I.



KErlek én Szarándok lelkem,
Téged-is halandó testem.
1. Ertsetek eggyet velem.
Ertsetek eggyet velem.

Igyekezem Istenemnek,
Szólgálnom én Teremtömnek.
2. Világ Fejedelmének.
Világ Fejedelmének.

Ebben a' Szarándokságban,
Poenitenczia-tartásban.
3. Lészek lelki-bánatban.
Lészek lelki-bánatban.

Mert hogy lehetne víg kedvem,
Midön szenved Fejedelmem.
4. Tövis-alatt én Fejem.
Tövis-alatt én Fejem.

A' Nap, a' Hóld, Föld, s' kö-
[sziklák,
Urunk halálát sirattyák.
5. A' csudák bizonyittyák,
A' csudák bizonyittyák.

A' békességnek Angyali,
Istennek kedves Szólgái.
6. Tudtak akkoron sirni.
Tudtak akkoron sirni.

Koporsók meg-nyilatkoztak,
A' halottak fel-támadtak.
7. A' Városban láttattak,
A' Városban láttattak.

Csak a' Sidók örvendeztek,
Ö bünökben dicsekedtek.
8. De ezért meg-fizettek
De ezért meg-fizettek.

En Christus Szent halálá-ért,
Szüz Annya epességé-ért.
9. Sirok, s' meg-halok ezért.
Sírok, s' meghalok ezért.

Kezén, lábán, szegek-helyét,
Vérrel-festett sebes testét.
10. Es óldala mély sebét.
Es óldala mély sebét.

Köny-húllatásommal mosom,
Nagy szerelemmel csókolom.
11. Ölemben szárogatom.
Ölemben szárogatom.

II.

KInek Nevére Föld, s' az Eg,
Térdet hajt Pokol, és mélység,
12. Minden Fejedelemség.
Minden Fejedelemség.

Oh Isten méltóztatása,
Judás lábát-is meg-mosta.
16. Ki ötet el-árulta.
Ki ötet el-árulta.

Kit dicsirnek az Angyalok,
Imádnak hatalmasságok.
13. Rettegnek Uraságok.
Rettegnek Uraságok.

Intvén poenitencziára,
Elete jobbítására
17. De nem lön ö hasznára.
De nem lön ö hasznára.

Intésére meg-rémülnek,
Egek oszlopi reszketnek.
14. Kö-szálak repedeznek.
Kö-szálak repedeznek.

Mert vólt az ördög töriben,
Fösvénységnek örvényében.
18. Immár Pokol tüzében.
Immár Pokol tüzében.

Térdre esett, mint a' Szólga,
Tanitványok lábát mossa.
15. Törölvén szárogattya.
Törölvén szárogattya.

Christus alázatosságát,
Kövessük ö tanítását.
19. Ugy vesszük bóldogságát.
Ugy veszszük bóldogságát.

III.

NAgyobb csudát nem olvasott,
Ez e' Világ; nem-is hallott.
20. Szemeivel sem látott.
Szemeivel sem látott.

Midön készült a' halálra,
Meg-mondhatatlan kinokra.
22. A' magas kereszt-fára.
A' magas kereszt-fára.

Urunk orczáján a vérnél,
Es véres-veréjtezésnél.
21. Hoszszú szenvedésénél.
Hoszszú szenvedésénél.

Látván az egész szenvedést,
Ostorozást és pökdösést.
23. Csúfolást, s' nyakon-verést.
Csúfolást s' nyakon-verést.

Népe háládatlanságát,
Vérének meg-tapodását.
24. Maga meg-útálását.
Maga meg-útálását.

Jerusálemnek romlását,
Sidó-Ország pusztúlását.
25. Sok Nemzet kárhozattyát.
Sok Nemzet kárhozattyát.

Gondolkodván mind azokról,
Vér-verejték orczájáról.
26. Földre folyt, ruhájáról
Földre folyt ruhájáról.

Oh én lelkem te-is azért,
Bánkodgyál sok büneid-ért.
27. s' Christus szenvedésé-ért.
s' Christus szenvedésé-ért.

Mert a'mint a' szenvedésnek,
Társa lész most keresztének.
28. Ugy lészesz örömének.
Ugy lészesz örömének

SECUNDA PARS.

I.

VEres verejtéke után,
Jesus a' jövendöt tudván.
29. Judást Sidókkal várván.
Judást Sidókkal várván.

Tanitványit hogy fel-költé,
Es az Imádságra inté.
30. s' Hóhérit meg-jelenté.
s' Hóhérit meg-jelenté.

Júdás sok fegyveres-kézzel,
Sok égö-szövetnekekkel.
31. Erkezék készülettel.
Erkezék készülettel.

Nézd a' dühös farkasokot,
Mint készitik agyarokot.
32. Bárány-Tellen fogokot.
Bárány-ellen fogokot.

Meg-kérdvén, kit keresnének?
Rémülvén hátra menének.
33. Es a' földre esének.
Es a' földre esének.

Nem titkolta Istenségét,
Meg-gyógyítván Málkus fülét.
34. Tiltván Péter fegyverét.
Tiltván Péter fegyverét.

Emberségét sem titkolá,
Mert ám magát kézben adá.
35. Meg-fogák, mert akará.
Meg-fogák, mert akará.

Te áruló fösvény Júdás,
Hol a' méltó hálá-adás?
36. Mit jelent a' csókolás?
Mit jelent a' csókolás?

Christus néked testét, s' vérét,
Adta: mosván lábad szennyét.
37. Hogy vennéd dicsösségét.
Hogy vennéd dicsösségét.

Te pedig meg-ejtésére,
Vermet ásál: Es vérére,
38. Pénzt vettél; gyötrelmére.
Pénzt vettél; gyötrelmére.

Roszszúl kereskedö Kalmár,
Erszény-hordozó Or, Sáfár;
39. Gehennában fizetsz már.
Gehennában fizetsz már.

II.

AZ Eg, és Föld írtózzanak,
Arczúl-verésén Christusnak.
40. Attya ábrázattyának.
Attya ábrázattyának.

Kit egy hizelkedö szólga,
Ördögnek rosz moslék rabja.
41. Ok-nélkül arczúl-csapa.
Ok-nélkül arczúl-csapa.

Seraſimok, Cherubimok,
Angyalok és Archangyalok.
42. Kik Istennek szolgáltok.
Kik Istennek szolgáltok.

Kik az elsö szülötteket,
Egyptusban meg-ölétek.
43. A' népet meg-verétek.
A' népet meg-verétek.

Kik Lucifert le-vetétek,
Sodomát meg-égetétek.
44. Pharaót meg-ölétek.
Pharaót meg-ölétek.

Mi az oka hogy halgattok,
Midön szenved ti Uratok.
45. Es boszszút nem állotok.
Es boszszút nem állotok.

Tudom hogy idvességünk-ért,
Halgat Christus; ti is azért,
46. Mennyei éppület-ért.
Mennyei éppület-ért.

Bé-kell telni az Irásnak,
Szenvedni kell a' Christusnak,
47. Váltságok-ért sokaknak.
Váltságok-ért sokaknak.

Mert rólla prófétáltatott,
Hogy szenved sok boszszúságot.
48. Orczája gyalázatot.
Orczája gyalázatot.

TERTIA PARS.

I.

ISaiásnak írása,
Dávidnak prófétálása.
49. Példák árnyékozása.
Példák árnyékozása.

Üdöknek tellyes vóltára,
Bé-töltek: midön Christusra,
50. Szállott szenvedés habja.
Szállott szenvedés habja.

Meg-némult Kaifás elött,
Mint bárány, a' nyírök elött.
51. A' hamis Tanúk elött.
A' hamis Tanúk elött.

Öket egy szóval sem feddé,
Magát elöttök nem menté.
52. Kaifás sem érdemlé.
Kaifás sem érdemlé.

Mert jött vala ö szenvedni,
Mi büneink-ért fizetni.
53. s' Azért akart halgatni.
s' Azért akart halgatni.

Szent orczáját bé-födözték,
Kezeit hátra kötözték.
54. Hogy bátrabban verhetnék.
Hogy bátrabban verhetnék.

Némelly pökdöste orczáját,
Némelly szaggatta szakállát.
55. Öklével verte hátát.
Öklével verte hátát.

A' többit meg-nem mondhatom,
Könnyebb Christussal
bánkódnom.
56. Bóldog-Aszszonnyal sirnom.
Bóldog Aszszonnyal sirnom.

Ollyanná tötte orczáját,
Mint igen kemény kö-sziklát.
57. Gondolhatod sok kínnyát.
Gondolhatod sok kínnyát.

Oh ember tanúly halgatni,
Ha kedved Christust követni.
58. Es véle uralkodni.
Es véle uralkodni.

59. Bóldogok, a'kik szenvednek,
Boszszúság-ért nem fizetnek.
Isten fiai lésznek.
Isten fiai lésznek.

II.

SOk káromlás, taglás után,
Fö-Papok Sinatot tartván.
60. Nagy-Péntekre virradván.
Nagy-Péntekre virradván.

Kötve vivék Pilátushoz,
Christust a' Pogány Biróhoz.
61. Hogy szólna halálához.
Hogy szólna halálához.

De az ö vádolásokat,
Fontolván, menté Urunkat.
62. Meg-vetvén panaszokat.
Meg-vetvén panaszokat.

Mondván: Okot nem találok,
Az Emberben, kit vádoltok.
63. Jobb ha el-bocsáttyátok.
Jobb, ha el-bocsáttyátok.

Ha el-bocsátod, mondának;
Nem lész baráttya Császárnak.
64. s' Kedvek telik Sidóknak.
s' Kedvek telik Sidóknak.

Pilátusnak nincs mentsége,
Ki vólt Sidók Fejedelme.
65. Római Császár-Képe.
Római Császár-Képe.

Midön Christust kézben adá,
Halálra sentenciázá.
Szörnyen ostoroztatá.
Szörnyen ostoroztatá.

Mert a' Tanúk hamisságát,
Tudta a' Sidók haragját.
s' Christus ártatlanságát.
s' Christus ártatlanságát.

Még-is hozatván Medenczét,
Fedezni akarván vétkét.
Meg-mosá véres kezét.
Meg-mosá véres kezét.

De Urunkat kézben adván,
Barrabást meg-szabaditván.
Gonossága lön nyilván.
Gonossága lön nyilván.

s' Mint-hogy Császár grátiáját,
Hogy sem Törvény igasságát.
Inkább szerette magát.
Inkább szerette magát.

Császártól sem becsülteték,
Szám-ki-vetésre üzeték.
Bünében el-kárhozék.
Bünében el-kárhozék.

Pilátusnak követöi,
Christusnak meg-feszitöi.
Es kegyetlen hóhéri.
Es kegyetlen hóhéri.

Valakik bünt cselekesznek,
Pilátussal eggyütt lésznek.
Es örökké gyötrödnek.
Es örökké gyötrödnek.

QUARTA PARS.

I.

A'Tyának örök Igéjét,
Es, dicsösségének fényét.
Szépségének tükörét.
Szépségének tükörét.

Mindeneknek Teremtöjét,
Minden Tudománynak kincsét.
Istennek bölcseségét.
Istennek bölcseségét.

Kevély Heródeshez vivék,
A'hol Jesust meg-neveték.
Es bolondnak nevezék.
Es bolondnak nevezék.

Mert fejérbe öltözteté,
Pilátushoz viszsza-küldé.
Csak semminek itilé.
Csak semminek itilé.

Valaki elöl-találta,
Avagy által-menvén látta.
Jesust minden csúfolta.
Jesust minden csúfolta.

Igy csúfolá régen Nóët,
A' gonosz Chám ö Szüléjét.
Látván ö részegségét.
Látván ö részegségét.

Christust-is fejér ruhába,
Meg-részegitette vala.
A' szeretetnek bora.
A' szeretetnek bora.

Azért lön csúfja mindennek,
A' Sidó, és pogány Népnek.
Egész Jerusálemnek.
Egész Jerusálemnek.

Ez-után más öltözetben,
Meg-láttyák fényes felhöben.
82. Christust itílö-székben.
Christust itílö-székben.

Jajgatván magok sirattyák,
Mondván: Ti magos kö-sziklák,
83. Essetek ránk minden fák.
Essetek ránk minden fák.

Ne-hallyuk a' Bíró szavát,
Az ö rettenetes átkát.
84. Ne-lássuk ö orczáját.
Ne-lássuk ö orczáját.

II.

O En lelkem Teremtöd-ért,
Mennyei Vö-legényed-ért.
85. Es meg-dicsöitöd-ért.
Es meg-dicsöitöd-ért.

Nézzed a' Mennyei Urat,
A' kín miatt nem-is szólhat.
90. Látod ostorok alatt.
Látod ostorok alatt.

Öltözzél most gyász-ruhában,
Menny Pilátus Udvarában.
86. Sirván könyvez magadban.
Sirván könyvez magadban.

Christus csapása számos vólt,
Öt-ezer, négy-száz, negyven vólt.
91. Es erre oka nem vólt.
Es erre oka nem vólt.

A'Római pogány szólgák,
Az ártatlan Jesust fosztyák.
87. Veszszözik, s' ostorozzák.
Veszszözik, s' ostorozzák.

A' lába talpától-fogva,
Egésség benne nem vala.
92. Tetejé-ig seb vala.
Tetejé-ig seb vala.

Nincs senki óltalmazója,
Mellette nincs szó-szóllója.
88. Nincsen szánakodója.
Nincsen szánakodója.

Nem vólt szine, ékessége,
Orczájának tekintete.
93. Kit meg nem törölhete.
Kit meg nem törölhete.

Ah! ki gondolhatta vólna,
Hogy az Istennek vállára.
98. Valaha ostor szálna.
Valaha ostor szálna.

En már többet nem szólhatok,
Köny-húllatással áradok.
94. Bóldog-Aszszonnyal sirok.
Bóldog-Aszszonnyal sirok.

QUINTA PARS.

I

NEzd az Ur Christus Szent teste,
Sok sebekkel van terhelve,
Szent vérével bé-festve.
Szent vérével bé-festve.

De ezzel nem elégednek,
Hivei a' Lucipernek
Uj kínokat szereznek.
Uj kínokat szereznek.

Bársony ruhát adtak reá,
A' végre, hogy a'ki látná.
Csúf-Királynak tartaná.
Csúf-Királynak tartaná.

Kezében Nádat adának,
Hogy már nincs országa annak.
Mint pártos lázzasztónak.
Mint pártos lázzasztónak.

Ottan tövis Koronával,
Fajdalmas nagy gyalázattal
Koronázák nagy kínnal.
Koronázák nagy kínnal.

Az iszonyú Koronába,
Illy hallatlan találmányba
Hetven-két tövis vala.
Hetven-két tövis vala.

Azt akkor fejében verék,
Szent orczáját meg-vérezék.
Koponyáját meg-sérték.
Koponyáját meg-sérték.

Ezt Pilátus nem formálta,
Söt más ember sem gondolta,
Illy szokás nem is vala.
Illy szokás nem is vala.

Ennek kegyetlen mestere,
A' kevélyek Fejedelme,
Vólt Pokol mü-helyébe.
Vólt Pokol mü-helyébe.

De Urunknak nem-árthatott,
Harmad-napra fel-támadott,
Menyben koronáztatott.
Menyben koronáztatott.

Ellenségit mind meg-gyözte,
Pokol táborát meg-verte.
Lucipert meg-kötözte.
Lucipert meg-kötözte.

Pilátus Christus inségét,
Látván tövissel vert fejét.
Sebes, beteges testét.
Sebes, beteges testét.

Szánakodék, s' azt gondolá,
Hogy-ha a' Sidóság látná.
Békével bocsátaná.
Békével bocsátaná.

De a' papok gonossága,
A' népet el-ámította.
Mind halálig nem szánta.
Mind halálig nem szánta.

Barrabást add ugy-mond nékünk,
Ezt feszítsd-meg; hogy-ha vétünk,
Vére maradgyon rajtunk.
Vére maradgyon rajtunk.

A' Tolvajt meg-szabadittya,
A Nép; de Jesust halálra.
Ottan sentencziázza.
Ottan sentencziázza.

Pilátusnak nincs mentsége,
Judással vagyon gyötrelme.
111. Kén-köves feredöbe,
Kén-köves feredöbe.

II.

O Szüzek Szüz Királynéja,
Urnak Szólgáló-Leánya.
112. Isten Fiának Annya.
Isten Fiának Annya.

Szemléld kit visznek halálra,
A' magas Kalváriára.
113. Mint Bárányt áldozatra.
Mint Bárányt áldozatra.

Imé vállán a' kereszt-fa,
A' Fején tövis Korona,
114. Orczáján vér, és torha.
Orczáján vér, és torha.

Ez-é az Istennek Fia?
Ez-é az Embernek Fia?
115. Ez-é Sidók Királlya.
Ez-é Sidók Királlya.

Ez-é a' kit Názáretben?
Szüzen fogadtál méhedben,
116. Es szültél Bethlehemben?
Es szültél Bethlehemben?

Nem szólhat a' Kegyes Anya,
Szivét éles-tör szaggattya,
117. Szent Fiát úgy jajgattya.
Szent Fiát úgy jajgattya.

Péter, ez-é a' kit látál,
Tábor-hegyén midön vólnál?
118. Rajta el-álmélkodál.
Rajta el-álmélkodál.

Midön vólna dicsösségben,
Hónál fejérb öltözetben.
119. Orczája fényességben.
Orczája fényességben.

Péter-is halgat bánkodván,
Mert vétkezett többet szólván.
120. Mesterét meg-tagadván.
Mesterét meg-tagadván.

Nékünk-is jobb most halgatnunk,
Urunk halálán bánkodnunk,
121. Szent Annyával siratnunk.
Szent Annyával siratnunk.

Christus tövis Koronád-ért,
A' kopott bársony ruhád-ért
122. Es a' rosz üres nádért.
Es a' rosz üres nádért.

Add az élet Koronáját,
Halhatatlanság ruháját,
123. Tár-házad gazdagságát.
Tár-házad gazdagságát.

SEXTA PARS.

I.

KI az Eget Nappal, Hóldal,
A' bújdosó Plánétákkal.
Tündöklö Csillagokkal.
Tündöklö Csillagokkal.

Ki az Erdöt szép zöld fákkal,
A' völgyeket forrásokkal.
Gyönyörü Madár-szókkal.
Gyönyörü Madár-szókkal.

Ki a' Földet virágokkal,
Föld-gyomrát ezüst, arannyal:
Gyémántal, fü-szerszámmal.
Gyémántal, fü-szerszámmal.

Ki gyümölcsel a' kerteket,
Szölö-gerezdel hegyeket,
Halakkal a' vizeket.
Halakkal a' vizeket.

Ki az Embert okossággal,
Madarakat szép tollakkal.
Meg-ruház jó módgyával.
Meg-ruház jó módgyával.

Ruháitúl meg-fosztatik,
Keze, lába szegeztetik,
Es fára függesztetik.
Es fára függesztetik.

Im Anya-szült-mezitelen,
Három órát a' kereszten.
Függ a' nagy vas-szegeken.
Függ a' nagy vas-szegeken.

O én szerelmes Jesusom,
Mely kemény ágyad van látom:
Rajtad a' nagy fajdalom.
Rajtad a' nagy fajdalom.

Fejednek selyem vánkosa,
A' kemény tövis korona.
O fájdalmak Férfia!
O fájdalmak Férfia!

II.

KI ád vizet én fejemnek,
Köny-húllatást szemeimnek.
Hogy én-is keseregjek.
Hogy én is keseregjek.

Mert a' Világnak nagy Ura,
Függesztetett kereszt-fára.
Gyalázatos halálra.
Gyalázatos halálra.

Im az Istennek Szüléje,
Vagyon nagy keserüségbe.
Epeség tengerébe.
Epeség tengerébe.

A' Nap-is az ö orczáját,
Bé-fedte világosságát.
Gyászollya Isten Fiát.
Gyászollya Isten Fiát.

Föld-oszlopi meg-rendültek,
Kö-sziklák meg-repedeztek.
Sidókra nehezteltek.
Sidókra nehezteltek.

Mert a' betegek orvosát.
A' halottak támasztóját.
A' vakok gyógyítóját.
A' vakok gyógyítóját.

Minek-utánna meg-verték,
Pökdösték, vérbe keverték.
Meg-feszitvén, meg-ölték.
Meg-feszitvén, meg-ölték.

Akkoron ketté-szakada,
A' templomnak suporláttya.
Világ vólt nagy homályba.
Világ vólt nagy homályba.

Az Angyalok-is csudálták,
Urunk halálát hogy látták,
s' Keservesen siratták.
s' Keservesen siratták.

III

O Háládatlan Sidóság,
Mit vétheted az Igasság.
Az isteni méltóság!
Az isteni méltóság!

Hogy hozzá illy kemény szivel,
Lennél illy kegyetlenséggel.
Oktalan dühösséggel.
Oktalan dühösséggel.

Hogy nem csak meg-feszitenéd,
De boszszúval-is illetnéd.
Halálakor nevetnéd.
Halálakor nevetnéd.

Ö te-éretted Farahót,
Meg-veré mind az Országot.
s' téged meg-szabaditott.
s' téged meg-szabaditott.

A' Tengeren száraz-lábbal,
Altal-hozott gazdagsággal.
Nagy rettentö csudákkal.
Nagy rettentö csudákkal.

Te pedig ötet kötözve,
Pogány Pilátus kezébe.
Adtad meg-feszitésre.
Adtad meg-feszitésre.

Ö téged táplált Mannával,
Köböl-forró jó itallal.
Te pedig epés-borral.
Te pedig epés borral.

A' te ruhád meg-nem kopott,
Negyven esztendeig tartott.
Nem adott semmi gondot.
Nem adott semmi gondot.

Te, ruhájától meg-fosztád,
Merös mezítelen hagyád.
Kereszt-fára akasztád.
Kereszt-fára akasztád.

Ö, Királyi-Koronával,
Becsüllött Uri-pompával.
Földnek minden javával.
Földnek minden javával.

De te tövis-Koronával,
Koronáztad gyalázattal.
Csúfoltad üres Náddal.
Csúfoltad üres Náddal.

Jaj azért néked Sidóság,
Reád szál sok nyomorúság.
Szám-ki-vetés és rabság.
Szám-ki-vetés és rabság.

Nem lesz Országod, s' királyod,
Oltárod, és áldozatod.
Csak méltó gyalázatod.
Csak méltó gyalázatod.

O Töredelmes Szüz Anya,
156. Kinek szivét búsúltába.
Hegyes-tör által-járta.
Hegyes-tör által-járta.

Engedd, most veled sirhassunk,
157. Szent Fiadon bánkodhassunk,
Köny-húllással jajgassunk.
Köny-húllással jajgassunk.

Kereszt mellett veled legyünk,
158. Szent kínnyával meg-epedgyünk.
Sebével sebesedgyünk.
Sebével sebesedgyünk.

Oldala sebében lépjünk,
159. Vérével meg-részegüllyünk.
Szent szerelmével égjünk.
Szent szerelmével égjünk.

Szent Kereszte meg-örizzen,
160. Halála elevenitsen,
Malasztya idvezitsen.
Malasztya idvezitsen.

Ur Jesusnak Annya engedd,
161. Midön bünös testem senyved.
Lelkem éllyen te-veled.
Lelkem éllyen te-veled.

Dicsiret az Ur Jesusnak,
162. Meg-epedt Szüz Mariának:
Tellyes Szent Háromságnak.
Tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

184.

MAS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ASZSZONYA, ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

EZ Világnak szépséges tüköre,
Jesus Christus örök dicsössége,
Atya Isten véghetetlensége,
Abrázattya, és nagy bölcsesége.

E Világra jöve tanitani,
Sok csudákat kezde cselekedni,
Bünösöket a' jóra inteni,
Mindeneket idvességre híni.

A' mi szükség mi idvességünkre,
s' Kivántatik az örök-életre,
Akarattyát mindennek hirdette,
Példájának ínt követésére.

Igy szól Urunk Evangeliomban,
Tanúllyatok töllem jó-vóltomban,
Példát adtam néktek minden jóban,
Kövessetek engem nyomdokimban.

Negyven-napig Jesus a' Pusztában,
Böjtölt értünk nagy sanyarúságban,
Sokat fáradt ártatlanságában,
Késértette Sátán torkosságban.

A' Christusnak jó-cselekedete,
Mint-egy tükör nékünk Szent élete,
Jóra-intö maga-viselése,
Követése, s' jó-példa-szerzése.

Mikor Urunk Ninivé Városát,
El-akará veszteni kö-falát,
Böjtöléssel enyhíték haragját,
Es úgy vévék Istennek irgalmát.

Magdaléna Mesterét követvén,
A' Pusztában méne nagy sietvén,
Büneiröl Istent engesztelvén,
Sok ideig szenvede, böjtölvén.

Mikor Isten Adámot teremté,
Paradicsomban bé-helyhezteté,
Ottan néki a' Böjtöt hirdeté,
Tiltott almát, szájában ne-venné.

De hogy Adám Istennek hagyását,
Altal-hágá ö parancsolattyát,
A' halálra kötelezte magát,
Reá-vévé Istennek haragját.

Mind fejen-ként Adámnak fiai,
Vagyunk néki el-hagyott árvái,
Szám-ki-vetett Eva maradéki,
Sok bün-alá vettetett népei.

Véle-öszve az almában öttünk,
Isten-ellen minnyájan vétkeztünk,
Azért immár Istent engesztellyünk,
Szenvedéssel bünt meszsze kerüllyünk.

Keresztségben tudgyuk mit fogadtunk,
A' Sátánnak hogy ellene-mondunk,
Es test-ellen mindenben támadunk,
Akarattya-ellen tusakodunk.

Tartsuk-meg hát mi fogadásinkat,
Zabolázzuk mi kivánságinkat,
Kérvén azon szentséges Atyánkat,
Igazgassa jóra szándékunkat.

Jesus Christus ki értünk szenvedtél,
Mi példánkra negyven-nap böjtöltél,
Es hasznunkra mindent cselekedtél,
Szent életre minket úgy intettél.

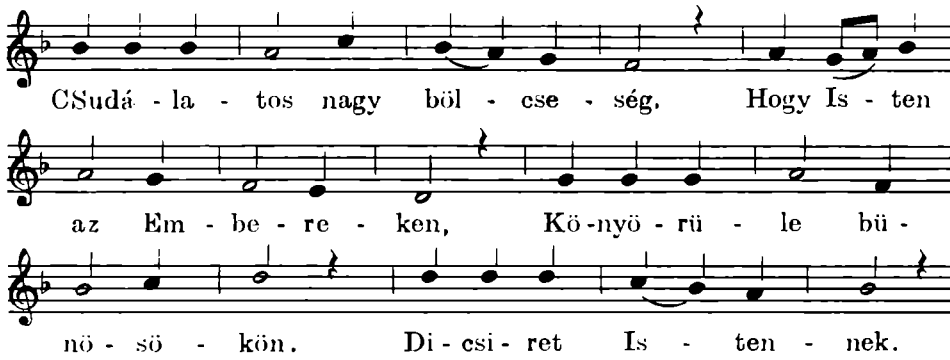
Kérünk téged halgass-meg most minket,
Vegyed hozzád mi könyörgésünket:
Tölts-bé nékünk ebben kérésünket,
Veled Menyben rendellyed helyünket.

Dicsirtessék az Atya Ur Isten,
Véle együtt a' Fiú Ur Isten,
Egyetemben Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság egy bizony UR Isten.
Amen.

185.

MAS.

NOTA: A' PÜNKÖSTNEK JELES NAPJÁN, ETC.



CSudálatos nagy bölcseség,
Hogy Isten az Embereken,
Könyörüle bünösökön.
Dicsiret Istennek.

Mert orvosságot készite,
Kivel az Ember élhetne,
Es magában el-ne veszne.
Dicsiret Istennek.

Fiát az Isten választá,
Szerelméből értünk adá,
Közinkbe ötet bocsátá.
Dicsiret Istennek.

Végezé ezt az Ur Isten,
Fiát hogy Emberi-testben,
Öltöztetné mint fegyverben.
Dicsiret Istennek.

Kezes lévén Emberek-ért,
Ö tenne elégséges bért:
Embereknek váltságá-ért.
Dicsiret Istennek.

Hogy mindent meg-újítana,
Es mindent helyére hozna,
Kit Adám meg-rontott vala.
Dicsiret Istennek.

Bajt vína törvény átkával,
Bünnel, és a' kárhozattal,
Istennek nagy haragjával.
Dicsiret I stennek.

Ertünk halált, s' kínt szenvede,
Törvénynek átkát meg-törte,
Haragtol minket meg-mente.
Dicsiret Istennek.

Annyira meg-kínoztaték,
Epp semmi benne nem tetszék:
Mert Szent teste meg-töreték.
Dicsiret Istennek.

Meg-verék, és meg-szaggaták,
Meg-pökdösék, és csúfolák,
Es szörnyen meg-ostorozák.
Dicsiret Istennek.

E' világ bünei Sóldgya,
Mint a' vizeknek soksága,
Az ö fejére borúla.
Dicsiret Istennek.

Nem vólt ábrázat ö rajta,
Mind vér taglásnak miatta,
Fetreng a' sok nyavalyába.
Dicsiret Istennek.

Hatalma már az ördögnek,
Nincsen mi-rajtunk a' bünnek,
Pokolnak, és kárhozatnak.
Dicsiret Istennek.

Az Istennek békességben,
Mi Atyánknak szerelmében,
Vagyunk immár jó kedvében.
Dicsiret Istennek.

Keserves kínnya Christusnak,
Lön el-rontása Pokolnak,
Bünnek, és örök halálnak.
Dicsiret Istennek.

Az ö halála ereje,
Immár el hatott lelkünkre,
Diadalmunk hogy igy lenne.
Dicsiret Istennek.

Fel-támadása Christusnak,
Elesztése lön hóltaknak,
Szabadsága minnyájunknak.
Dicsiret Istennek.

Mert meg-hozá életünket,
Es meg-igazita minket,
Hogy fel-támasztá lelkünket.
Dicsiret Istennek.

Bizonnyal immár Christusban,
Fel-támadunk mi Urunkban,
Uralkodunk országában.
Dicsiret Istennek.

Dicsiret Atya Istennek,
Dicsiret Fiú Istennek,
Dícsiret a' Szent Léleknek,
Egy bizony Istennek. Amen.

186.

MAS.

OH Egeknek fényessége,
Dicsösségnek ékessége,
Edes Napom tündöklése,
Jaj imé mely homályban méne.

Oh drágalátos szép gyémánt,
Ki vagy az én szivem-arántt,
Jaj a' Sidó veled mint bánt,
Téged a' koporsóban hánt.

Oh szentséges édes kezek,
Mellyek érettem szenvedtek,
O drágalátos mély sebek,
Szent vérével földet festnek.

O ti magos kék fellegek,
Mostan igen könyvezzetek,
Szép Csillagok fényességtek,
Homályban bé-rekeszszétek.

Oh ti nagy magos kö-sziklák,
Repedezzetek, s termö-fák,
Szomorkodgyék a' vigaság,
Imé meg-hólt az igasság.

Oh Menybéli Szent Angyalok,
Koporsóhoz járúllyatok,
Kérlek mostan sirassátok,
Imé meg-hólt ti Uratok.

Oh felséges Atya Isten,
Ki lakozol magas Menyben:
Szent fiadra tekints itten,
Mely kínt szenved keservesen.

Büneimnek undokságát,
Mossa-el minden rútságát,
Szent Fiadnak ezért kínnyát,
Vegyed vére ki-ontását.

Dicsiret légyen Atyának,
Ertünk szenvedett Christusnak,
Szent Lélek Vigasztalónknak,
A' dicsö Szent Háromságnak.
Amen.

187.

MAS SZEP ENEK.

NOTA: SZÖRNYÜ HALÁL, IMÉ HOL ÁLL, ETC.



JOseph, Jóseph, hol vagy Jóseph?
hol téged én keresselek:
Nagy hegyeken, és völgyeken,
el-mégyek, hogy meg-lellyelek.

Jóseph Atyád, szived Anyád,
mely hirtelenül el-hagyád;
Országodat, és hazádat:
halálra vetvén magadat.

Jesus, Jesus, hol vagy Jesus,
hol téged én vesztettelek:
Mely tengeren, vagy csak téren,
jaj nékem hol keresselek.

Jesus Egek Ura, s' Földnek
rettenetes birója:
Meg-rettentél, hogy el-mentél,
Pokolnak meg-rontója.

Benned bízott Jácób, s' hízott;
oh Jóseph viszsza-térüly:
Meg-hal Atyád, meg-hal Anyád,
ö-töllök hát el-ne kerüly.

Világ kincse, Jesus élsz-é?
Vagy még kereszt-fán száradol:
Szálly-le hozzánk, pirúly orczánk,
Hogy értünk ott szomjúhozol.

Talám vadtól, vagy Farkastól
el-szaggattatott a' tested:
Vaj-ha tudnám! már nem várnám
o Jóseph a' te életed.

Kebelemben, vagy mellyemben
ereszszed drága fejedet:
Ne-igya meg, ne-szopja-meg,
akar-ki piros véredet.

Csepegetett ruhád ijeszt,
jaj bizony a' te véred ez:
Olly piros vólt, mikor ki-folyt,
el-rejthetetlen dolog ez.

A' mely Dárda által-járta,
csontodot, és óldalodot:
Oh Jesusom, ugyan azon,
hadd járja én óldalomot.

Hát meg-hóltál, hogy jó vóltál,
oh Jesus Világ tüköre:
Veled járok, s' veled halok,
nem élek esztendöre.

Jaj mit késel, hogy nem jösz-el,
csak rám erezd kinaidat:
Hogy el-vegyem, és szenvedgyem,
minden-féle bánatidat.

Im szivemben, vagy lelkemben
halálod után sirt ások:
Ott teremtlek Jóseph, s' tészlek,
hogy meg-ne tudhassák mások.

Szivem lobog, vermet vájok,
koporsót bennem faragok:
Nálam lakjál szép virág-szál,
mert éppen már tied vagyok.

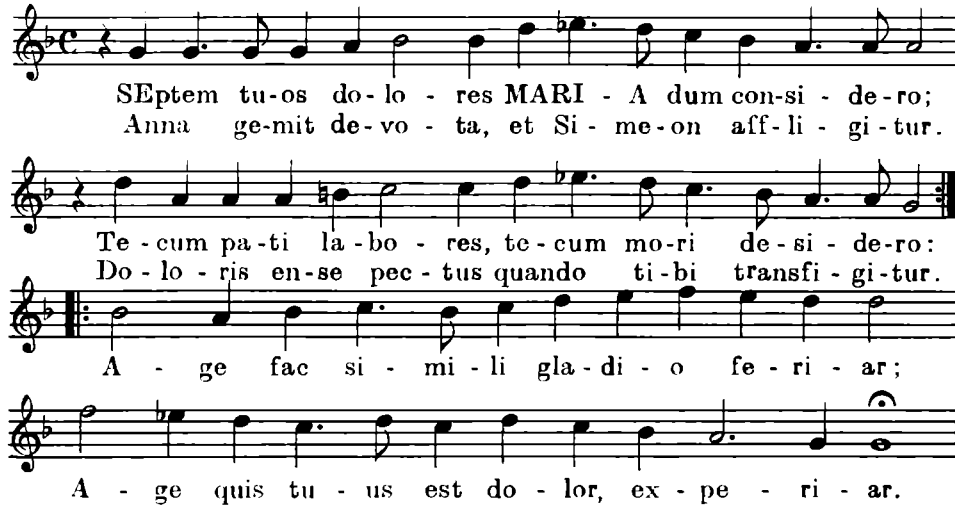
Szeretettel hogy táplállyunk,
noha mi magunk koplalunk,
Minden múnkát, fordítunk rád,
nállad hogy kedvet találunk.

Oh Jesusunk, oh Istenünk,
nagy haragot érdemlettünk:
Hogy véredet, és erödet,
Sidók ki-szopták érettünk.

De bocsád-meg és halgasd-meg,
siralmas óhajtásunkat:
Hogy használlyon, és meg-áldgyon,
Szent halálod minnyájunkat.
Amen.

188.

SEPTEM DOLORES BEATAE MARIAE VIRGINIS.



SEptem tuos dolores MARIA dum considero;
Anna gemit devota, et Simeon affligitur.
Tecum pati labores, tecum mori desidero:
Doloris ense pectus quando tibi transfigitur.
Age fac simili gladio feriar;
Age quis tuus est dolor, experiar.

Fugis MARIA, prolis Onusta charo pondere;
Et luminare Solis De nocte vis abscondere.
AEgyptus est asyli Locus, tuis amoribus:
Juxta fluenta Nili Liquescis in doloribus.
Dolor his lacrymis meus elicitur,
Meus his lacrymis amor afficitur.

In Patris esse rebus Cum nesciebas Filium;
Visa es tribus diebus Pallere, sicut Lilium.
Clamans per angiportus, Fili! replebas aethera:
Lictura plus, obortus Dolor, premebat caetera.
Tibi condoleo, tibi compatior,
Tibi collacrymo, nec adhuc fatior.

En fert trabale lignum, Flagrisque JESUS icitur.
O Mater! ecce signum Cui porro contradicitur.
Eheu crucem ferenti Corpus pluit cruoribus;
Et cor tibi Parenti Submergitur doloribus.
Plue sanquineis lacrymis anima:
Age me dolor, ó dolor, exanima.

Calvaria est amoris, Et est doloris vinea;
Sunt praela vinitoris, Clavi, et corona spinea.
Dum fixus est JESUS, Crucisque calcat torculum;
Amor dolore laesus, Premit Mariae corculum.
Mihi crux, amor, et dolor hinc oritur;
Crucifixus amor meus emoritur.

MARIA quando petrae Sensu doloris scinditur;
Diesque nocte tetra Luget, tibi cor finditur.
Deposta membra ligno, Sed membra cassa lumine,
Foves sinu benigno, Lavas doloris flumine.
Abit has etiam super exuvias Dolor,
ac animus meus in pluvias.

Cum filio sepulto Lapis sepulchro advolvitur;
Tibi MARIA multo Dolore, vita solvitur.
Sedens ad antra tumbae, Moesti susurro murmuris,
Instar gemis columbae, Et plangis instar turturis.
Ita congeritur dolor in cumulum;
Facis e lacrymis tibimet tumulum.

O Mater! ut dolorum Per hanc amaritudinem;
Coelestium bonorum Gustem suavitudinem;
Tecum pati labores, Tecum mori desidero;
Septem tuos dolores Dum plango, dum considero.
Sit honor Triadi, Triadi canimus:
Sit ei dolor hic sacer, ac animus. Amen.

189.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM DEI ETC.
[Dallamát l. a. 24. sz. alatt]

HOra jam Matutina Matri nunciatur,
Quod Jesus a Judaeis falsis captivatur:
Domum Annae petiit: illuc ducebatur,
Toto corde tremuit male dum tractatur.

Hora prima MARIA Jesum suum Natum,
Sequitur suspiriis crebris ad Pilatum:
Falsos testes audiens, sputo maculatum,
Ingemiscit tam dire cernens verberatum.

Hora audit tertia crucifigi Natum,
Videt tectum purpura, spinis coronatum.
Ad mortis sententiam eumdem damnatum,
Trabe magna graviter crucis oneratum.

Hora sexta Maria videt conclavari,
Corpus Christi tenerum in altum levari,
Ac Jesum sitientem felle saturari,
Et proprio sanquine vestem rubricari.

Hora nona Maria Jesum expirantem,
Videns: ac magna voce audit clamantem.
Joanni Matrem, Patri Flamen commendantem,
Simeonis cor ejus ensem perforantem.

Hora jam Vespertina Mater dolorosa,
De cruce depositum voce quaerulosa.
Continens ingremio, dixit: O meorum,
Vitae sustentatio, lumen oculorum.

Hora completorii venit ad sepulchrum,
Aromate Maria corpus unxit pulchrum.
Deformatum pallore, Jesu mortis durae,
Redemptionis nostrae praemium futurae.
Amen.

190.

MAS.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA, ETC.
[Dallamát l. a. 37. sz. alatt]

IDvez-légy Jesus Szent feje,
Kit Sidók irigy elméje,
Tövissel, s' Náddal verete,
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy minden haj-szála,
Vérben-fagyott Szent szakálla,
Kiket hóhér meg-szaggata
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy fényes orczája,
Kit Sidók büdös torhája,
Undokíta, s' csapdostata.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Urunk két szeme,
Irgalmasságnak Szent jele,
Ki, sürü könyvet ereszte.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy édesség szája,
Kit egy vitéz Spongiája,
Eczet, s' epével kínála.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Urunk Szent Füle,
Kiket a' Sidók vad-nyelve,
Szitkokkal igen terhele.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Uram Szent Nyaka,
Kit a' kötél, s' hóhér marka,
Képtelen meg-szorongata.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Ur Szent Vállai
Kegyes Pellikán Szárnyai,
s' fára terjesztett Karjai.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Urunk Szent Keze,
Kiket hóhér undok keze,
Meg-lyuggata, és szegeze.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Jesus óldala,
Melyböl viz, és Vér csordúla,
Mihelyt láncsától meg-nyíla.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Ur Jesus Szive,
Ki érettünk meg-epede,
Kínt, terhet sokat szenvede.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Jesus Szent Lába,
Kik Jerusálem útára,
Mentenek sokszor fáradva.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Jesus Szent Vére,
Bünösöknek nemes Bére,
Ki, folyál Sion földére.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Jesus Szent Teste,
Kit ostor vérrel meg-feste,
s' Hóhér keresztre függeszte.
E' világnak vétkei-ért.

Idvez-légy Lelke JESUS-nak,
Kit ajánlál Szent Atyádnak.
Dicsiret Szent Háromságnak,
Ertünk szenvedett Christusnak.
A M E N

191.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

SZÜz-által jött e' Világra,
Ki vérével Menyországra,
Utat nyitott a' bóldogságra,
Kereszten meg-hólt,
mellyen hetet szólt,
Az elsö e' vólt,
hogy bünök nem vólt;
Kik miatt testén
vértöl esett sok fólt.

Attyát mivel azon kéri,
Hóhérinak piros véri,
Bünöknek légyen váltó béri,
Tudatlan tötték,
hogy öt meg-ölték,
Oszlophoz kötték,
kinnyát szerzették,
Hogy Urok légyen
eszekben nem vötték.

Lásd, a' második szózattya,
A' nagy bünöst meg-halgattya,
s' Paradicsomba jutattya.
Ma veled lészek,
Mondván: jól tészek,
Örömid készek
néked, nagy részek,
Menyben; mert róllad
minden bünt el-vészek.

Véres fejét Szent vállára,
Hajtván tekint Szent Annyára,
s' kedvessebbik Tanitványára,
Harmadszor hadgya,
szavát fogadgya,
Annyának adgya,
Szent Annyát, s' mondgya:
Hogy eggyüt légyen
véle, s' el-ne hadgya.

Erts-meg negyedszer, mint várja,
Attyát kiáltván hogy zárja,
El nagy kínnyát, mely testét járja,
Sidók káromlyák,
s' aval csúfollyák,
Most hija, mondgyák:
Illyést, meg-láttyák,
Hogy kinnyaitól,
ha meg-szabadittyák.

Rettenetes szomjúsága,
De nem bornak kivánsága,
Hogy tisztúllyon bünöd rútsága,
Azért innya kér,
testéböl foly vér,
Mely mi-reánk tér,
Attyáig fel-ér,
Hogy büneink-ért,
ö légyen elég Bér.

Ez a' hatodik szóllása,
Keresztröl hogy ki-bocsássa,
Lelkét: s' légyen már ki-múlása,
Vegye hozzája,
tekintsen rája,
Vólt sok múnkája,
meg-epedt szája,
Oldalán sebet tött
vitéz kopiája.

Gyözedelmes halála lött,
Testen, ördögön eröt vött,
Végre mindenekben véget tött,
Nem kímíllette,
Vérét töltötte,
Mind ki-öntötte,
vétkét el-vötte;
Világnak: kiért
életét le-tötte.

Itt vagyon hát bö váltsága,
Eletednek szabadsága,
Itt romlott-el, lelked rabsága,
Meg-szabaditott,
útra indított,
Mellyet meg-nyitott,
meg-is tanított,
Mint kellyen járnod,
úgy lesz ajtód nyitott.

Nézd azon váltságod árra,
Itt vétetett az óltárra,
Járúly lelki-szemeddel arra;
Szüz Fia teste,
ki fel-kereste,
Eleted leste,
vérével feste,
Kereszten midön
érted lön el-este.

Aldott légy drágalátos test,
Ki, halálnak vetettél lest,
Midon piros véred földet fest,
Azon Isten vagy,
itt hatalmad nagy,
Minket el-ne hadgy,
söt Malasztot adgy,
Te hiveiddel,
mind végig itt maradgy.
Amen.

192.

HYMNUS.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA, ETC.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

AUdi benigne Conditor,
Nostras preces cum fletibus,
In hoc Sacro jejunio
Fusas quadragenario.

Scrutator alme cordium,
Infirma tu scis virium:
Ad te reversis exhibe
Remissionis gratiam.

Multum quidem peccavimus,
Sed parce confitentibus:
Ad laudem tui Nominis,
Confer medelam langvidis.

Sic corpus extra conteri
Dona per abstinentiam,
Jejunet ut mens sobria,
a labe prorsus criminum.

Praesta beata Trinitas,
Concede simplex unitas,
Ut fructuosa sint tuis
Jejuniorum munera.
Amen.

193.

AUDI BENIGNE CONDITOR. NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

Halgass-meg minket Ur Isten,
Keserves könyörgésünkben,
E' Szentséges szenvedésben,
Negyven-napi böjtölésben.

Te látod Uram szivünket,
Tudod erötlenségünköt,
Adgyad te-hozzád téröknek,
Bocsánattyát büneinknek.

Sokkal Uram meg-bántottunk,
De légy kegyelmes mi-nékünk,
Es lelkünkben orvosságunk,
Hogy mi sziböl böjtölhessünk.

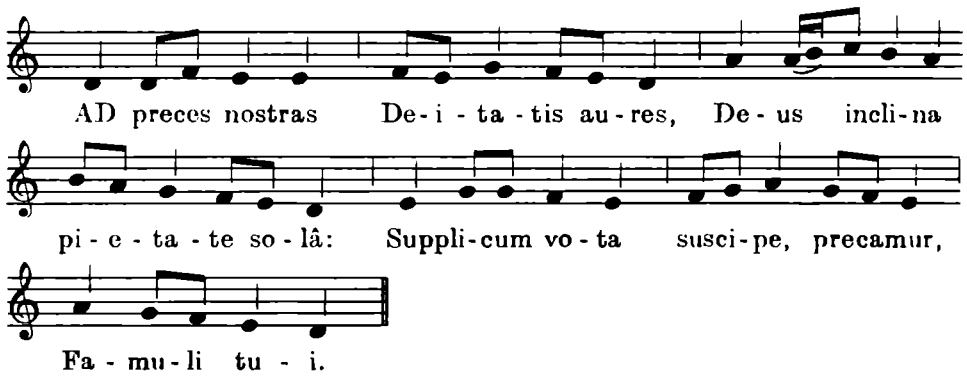
Ur Isten engedgyed kérünk,
Kik testünkben most böjtölünk,
Hogy lelkünkben örvendezzünk,
Minden bünt távol kerüllyünk.

Engedd-meg ezt Szent Ur Isten,
Szent Fiaddal egyetemben,
Hogy hasznos légyen mi-nékünk,
Az mi testi-szenvedésünk.
Amen.

194.

HYMNUS.

NOTA: O PATER SANCTE, ETC.



AD preces nostras Deitatis aures,
Deus inclina pietate sola:
Supplicum vota suscipe, precamur,
Famuli tui.

Respice clemens solio de Sancto,
Vultu sereno Lampades illustra:
Lumine tuo tenebras depelle,
Pectore nostro.

Crimina laxa pietate multa,
Ablue sordes, vincula disrumpe:
Parce peccatis, releva jacentes,
Dextera tua.

Te sine, tetro mergimur profundo,
Labimur alta sceleris sub unda:
Brachio tuo trahimur ad clara,
Sidera coeli.

Christe Lux vera, bonitas et vita,
Gaudium Mundi, pietas immensa:
Qui nos a morte roseo salvasti,
Sangvine tuo.

Insere tuum, petimus amorem,
Mentibus nostris, fidei refunde:
Lumen aeternum, charitatis auge,
Dilectionem.

Tu nobis done fontem lacrymarum,
Jejuniorum fortia ministra:
Vitia carnis millia retunde,
Framea tua.

Procul a nobis perfidus absistat,
Satan a tuis viribus confractus:
Sanctus assistat Spiritus a tua,
Sede demissus.

Gloria Deo sit aeterno Patri,
Sit tibi semper genitoris Nate:
Cum quo aequalis Spiritus per cuncta
Saecula regnat.

Amen.

195.

AD PRECES NOSTRAS. NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

Könyörgésünkre kegyes füleidet,
Hajts-le Ur Isten, s' nyisd meg az Egeket,
Es kegyelmesen fogadd kérésünket
Dicsiretünket.

Nézz kegyelmesen reánk Szent Székedböl,
Tiszta kedvedböl tekints alá Menyböl,
Es világoddal vigy-ki setétségböl,
E' nagy inségböl.

Fojts-meg, vétkünket te nagy jó-vóltodból,
Mosd-el bününket irgalmasságod-ból:
Bünben lévöket, emelly kegyessen-fel,
Szent kezeiddel.

Christus jó világ, jóság és igasság,
Es a' Mennyei vigasság, bóldogság,
Ki életünk-ért egyedül löl váltság,
Szent irgalmasság.

Olts-belénk kérlek, Szent szeretetedet,
Önts-bé elménkbe a' te Szent Hitedet,
Egi-világgal táplállyad népedet,
Te hiveidet.

Engedgy mi-nékünk böséges köny-húllást,
Böjtölésünkben vétkünktöl távozást,
Szent szerelmedböl igazán újúlást,
Végig-maradást.

Távúl mi-töllünk légyen az ellenség,
Ugy mint Istentöl rontatott dühösség,
De jelen légyen Szent Lélek Istenség,
Meny-béli dicsösség.

Dicsösség légyen néked Atya Isten,
Tisztesség néked áldott Fiú Isten,
Es mind ezekkel, Szent Lélek Ur Isten,
Mind örökké ámen.

196.

MAS.

NOTA: MENYBÖL JÖVÖK MOST HOZZÁTOK, ETC.
[Dallamát l. a 82. sz. alatt]

NO Földnek minden Népei,
Egnek dicsöült Seregi:
Emberek, s' minden állatok,
Jertek ide hol kik vadtok.

En vagyok az Isten Fia,
Kit Atya újjal mutata:
Amaz áldott Szent Messiás,
Ki-által lött a' meg-váltás.

Mi az oka hát e' világ,
Hogy engem igy üldöz, és vág?
Illyen háládatlanságot,
Földön, Mennyen hol ki látott?

En vagyok-é gonoszt-tévö,
Isten Neve-ellen vétö?
Illyen iszszonyú kinokra,
Világ mint szentencziáza.

Nincsen senki ez Világon,
Ki, igaz-melle támadgyon:
Illyen méltatlan fogságot,
Hogy kell szenvednem kinokot.

Az én szerelmes Emberem,
Ki nékem ötte kenyerem:
Az én kedves Tanitványom,
Im mint lön csalárd árúlóm.

En barátim kik vóltanak,
Pártot ütvén el-hadtanak:
Az önnön saját Nemzetim,
Löttenek nékem gyilkosim.

Minden ki száját táthattya,
Nevemet pöki káromlya,
Környül-fogott sok nyavalya,
Kinomat senki nem láttya.

Noszsza Emberek, s' Angyalok,
Kik Eget, Földet lakjátok:
Szemléllyetek-meg engemet,
Ha ki látott illy vert Embert.

Nincs Emberi ábrázatom,
Rakva fekélyekkel tagom,
Nincsen helyén csak egy csontom,
Azt mivelte szörnyü kinom.

Oh Adám bünös fiai,
Hogy nem-tudtok engem szánni:
Kinomot hogy nézhetitek,
Hogy nem esik-meg szivetek.

Sír én-rajtam az Hegy, és Völgy,
Meg-indúlt helyéböl a' Föld:
Köziklák meg-repedeznek,
E' szörnyü dolgon rettegnek.

Sirat engem a' Nap és Hóld,
Nem-szenvedheti kínomot,
Orczáját homály bé-fogta,
Teremtöjét az-is szánnya.

Sirnak a' fényes Csillagok,
Mert szenved Teremtö Urok,
Vagyon széllyel bolyongások,
Mert nincsen igazgatójok.

Oh kemény-szivü Emberek,
De ti még-is mit miveltek?
Az Eg, és föld szán engemet,
Ti nevetitek ügyemet.

Atyám ne-rejts-el orczádat,
Hogy nem-szánod-meg Fiadat,
Ostorodat ne-súllyositsd,
Inkább kínomat könnyebitsd.

Lám te-hozzád éjjel nappal,
Kiáltok teli torokkal:
Szánny-meg ennyi kérésemre,
Ne-hagy-el szintén ennyire.

Nincs-é más út immár soha,
E' világ meg-váltására?
Hogy adod Fiad halálra,
E' szörnyü baj-viadalra.

Jelents-meg szivednek titkát,
Ha meg-kell innom e' pohárt:
Nem tartok ellent jól tudod,
Légyen te Szent akaratod.

Mind-az-által kérlek arra,
Viselly gondot Szent Fiadra:
Nyújts-ki Menyböl kezeidet,
Néked ajánlom lelkemet.
Amen.

197.

HYMNUS DEVOTISSIMUS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

IN mea sint memoria,
JESU pie signacula:
QUae passionis tempore,
Pertulisti durissime.

Hoc primum exercitio,
Denarios conspicio:
Quibus te Judas vendidit,
Et te Judaeis tradidit.

Hinc calix adest, fugiunt,
Discipuli; et rugiunt:
Saevi Lupí, cum facibus,
Verbis adsunt minacibus.

Das proditori osculum,
Voce prosternis cuneum:
Petrus ferit in gladio,
Malchum, quem sanas subito.

Tunc fustibus et gladiis,
Chordis ligatus, duceris:
Ad domum Annae, colaphis,
Ubi conputus caederis.

Hinc Caiphas te respuit,
Herodes quoque despicit:
Petrus negat, dum metuit
Ancillam, Gallus cecinit.

Coram Pilato sisteris,
Falsis testibus premeris:
Te spernunt, petunt Barrabam,
Metrem repellunt miseram.

Tolle, tolle vociferant,
Hunc crucifige, clamitant:
Reus est mortis, traheris:
Columnae tu affigeris.

Stas rigidus et debilis,
Flagris et verbis asperis:
Tunc Caro tua virvida,
Fit duris plagis livida.

Hinc tu vestiris Chlamyde,
Data tibi Arundine:
Pro sceptro sedes ponitur,
Corona caput pungitur.

Tunc facie conspueris,
Et manibus obrueris:
Crini nec barbae parcitur,
Dum tibi sic illuditur.

Ave Rex, flexis genibus,
Dicunt parvi cum senibus;
Nec verba cessant aspera,
Donec detur sententia.

Tunc revestitus duceris,
Crucem deportans humeris:
Dorso curvus, vestigia,
Facis cruore rosea.

Simon juvat, et Foeminae,
Quae comitantur geminae:
Quos videns tu alloqueris,
Sed progredi compelleris.

Occurrit flens Veronica,
Cum Matre semi-mortua:
Te plangit, tu compateris,
Dum flentem Matrem conspicis.

Ad montem mox Calvariae,
Venis, nudaris, asperae:
Spinae cruorem exprimunt,
Ad terram te projiciunt.

Adsunt malleus, terebrum,
Scala, clavique vulnerum:
Dira fiunt foramina,
Per manus et vestigia.

In terra crucifigeris,
Cum Scala mox erigeris:
Pendensque cum Latronibus,
Oras pro illusoribus.

Latrom spes promittitur,
Servo Mater committitur:
Et clamante te sitio,
Judaei tunc, convitio.

Pleni blasphemant: acidum.
In vase praebent poculum:
Cum aloe et Spongia,
Arundini imposita.

Gustans potare renuis,
Est consummatum praecinis:
Caput inclinans pendulum,
Patri commendans Spiritum.

Tunc lancea cor aperit,
Miles; et sangvis effluit:
Cum aqua, unde protinus,
Coeci sanatur oculus.

Vestes hinc aptant Milites,
Quas exuisti triplices:
Albam ferunt et rubeam,
Sed sortiuntur tunicam.

Quae texta esse creditur,
Mox titulus apponitur:
Sol, velum, terra, lapides,
Testantur, quia Deus es.

Confirmat haec Centurio,
Longinus, et Decurio:
Judaei fiunt territi,
Dum multi surgunt mortui.

Tenellum corpus solvitur,
Et ungventis perfunditur:
Quod involutum Sindone,
Mox clauditur sub lapide.

Flet MARIA cum caeteris,
Qui erant in exequiis:
Te pro peccato hominum,
Sepultum suum Dominum.

Sed surgens die tertia,
Non obstante custodia:
Novum fecisti gaudium,
In cordibus fidelium.

De quorum JESU numero,
Me reputari supplico:
Per passionis meritum,
Et nunc, et in perpetuum.
Amen.

198.

MAS.

NOTA: ATYÁNAK BÖLCSESÉGE, ETC.



EMlekezzünk mi hivek Urunknak haláláról,
Erettünk lött kinnyáról, kinnya-közt hét szaváról,
A' mi idvességünkröl, és a' mi váltságunkról,
Es legyünk bizonyosok Christus Emberségéröl.

Elsö szava: Bocsásd-meg Atyám nékik vétkeket,
Mert ha tudnák ki vólnék, nem kínoznák testemet,
Söt dicsösség Királlyát tisztelnének engemet,
De igy kell ennek lenni, hogy meg-tartsam hiveidet.

Másod szavában Urunk szólítá ö Szent Annyát,
Hogy mint Fiát szeretné, Szent János Tanitványát,
Tanitvány is Szent Annyát tartaná úgy mint Annyát,
Anya-szent-egyházáról mutata nagy szép példát.

Harmad szava Urunknak lön a' bünös Tolvajhoz,
Mondván: Paradicsomban velem jösz ma Atyámhoz:
Igy lesz dólgok mindennek, kik futnak irgalmamhoz,
Mert az én áldozatom mindennek kegyelmet hoz.

Negyed szavában Urunk kegyessen szomjúhozza,
Meg-térést mindennek, mert Szent érdeme hozza,
Emberi-Nem romlását felette szánakozza,
Mond: Szomjúhozom Atyám, mert akaratod hozza.

Ötöd szavával Urunk, mentöl nagyobb kínnyában,
Kiáltá ö Szent Attyát, rettenetes szózatban:
Istenem, én Istenem, miért hagyál-el kínomban,
Nekünk-is példát hagya hogy hidgyünk Sz. Attyában.

Hatod szavában Urunk, monda: El-végeztetett,
Atyámnak Décrétoma, a' mint el-rendeltetett,
Szent irásban felölem a' mint fel-jegyeztetett,
Emberi-Nem váltsága töllem végben-vitetett.

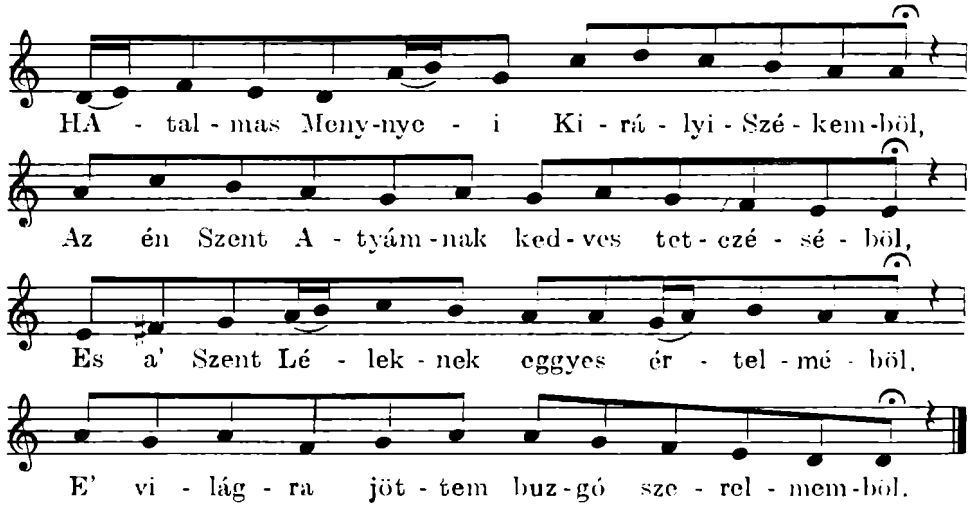
Heted szavában Urunk szép csendes elméjében,
Ö Szent Lelkét ajánlá Szent Attyának kezében;
Mondván: Atyám lelkemet le-tészem Szent kezedben,
Mert tudom hogy Szent testem, nem rothad-meg a' földben.

Illyen szép hét igiket minden jónak kút-feje,
Christus Urunk kínnya közt, kereszt-fáról beszélle,
Engedd azért mi Urunk, hogy Szent dicsösségedre,
A' Szentséges igiket hidgyük idvességünkre. Amen.

199.

MAS SZEP ENEK.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN ETC.



HAtalmas Mennyei Királyi-Székemböl,
Az én Szent Atyámnak kedves tetczéséböl,
Es a' Szent Léleknek eggyes értelméböl,
E' világra jöttem buzgó szerelmemböl.

E' széles világnak adó-fizetöje,
Hogy lennék: s' Atyámnál békesség-szerzöje,
E' végre szállottam Menyégböl a' földre,
Szent Atyámnak tellyék mindenekben kedve.

Engedelmes vóltam az én Szent Atyámnak,
Holott irások-is tartyák Profétáknak,
Hogy el-vegyem bünét e'széles Világnak,
Meg-rontsam hatalmát halálnak, s' pokolnak.

A' Jerusálemben tudgyátok fel-mentem,
Es az O Törvény-ért új Törvényt szerzettem,
Gethtsemani kertben a' fogságban estem,
A' hóhér Sidóktól kötözve vitettem.

Vallyon Caipháshoz ki vétkéért vittek,
Ottan csúf-ruhában kiért öltöztettek,
Mint egy gonosz-tévöt kötözve viseltek,
Nem szenvedtem másért, hanem érettetek.

A' Fö-Pap házában én meg-kötöztettem,
Mind arczúl, s' mind nyakon gyakran verettettem,
Sok undok pökdösést, és nagy verést türtem,
Sok-féle ostornak fájdalmát szenvedtem.

Tövisböl énnékem Koronát csináltak,
Es csúfolván engem, térdet hajtottanak,
Bársony ruhában-is meg-jáczodoztattak,
Es igy minden helyen gyaláztak, s' csúfoltak.

Nehéz keresztemet vàllamon viseltem,
Reá karjaimat el-ki-terjesztettem,
Kegyetlen szegekkel arra szegeztettem,
Lábaimmal együtt, érted igy szenvedtem.

Mikor szomjúhoztam, érted, mérget ittam,
A' magas Kereszt-fán halállal bajt víttam,
Tulajdon magamat te-éretted adtam,
Országot te-néked halállal váltottam.

Olly nagy drága kincset néked vásárlottam,
Menyország kapuját néked meg-nyitottam,
Az örök-életre útat igy mutattam,
Végezetre lelkem éretted ki-adtam.

Illy nagy szeretetet mutattam hozzátok,
Jertek hát már velem, Országom birjátok,
El-készült Menyégben fényes Koronátok,
Szent, Szent, az Egekben, mindenkor mondgyátok.

Dicsiret, dicsöség a JESUS Christusnak,
Szent Lélekkel eggyütt az ö Szent Attyának,
Bóldog Szent Annyának a' Szüz Mariának,
Dicsiret, dicsösség, a' JESUS Christusnak. Amen.

200.

MAS.

POPULE MEUS? NOTA: JOSEPH, JÓSEPH, ETC.
[Dallamát l. a 187. sz. alatt]

EN Nemzetem Sidó népem,
Te-ellened mit vétettem?
Hogy tölled halált szenvedtem,
Felelly-meg immár énnékem.

En tégedet AEgyptusból,
Ki-hoztalak nagy rabságból:
Te engem kedves hazámból,
Ki-vetél a' Szent Városból.

En Nemzetem... etc. *ut supra.*

AEgyptusból ki-mentedben,
Nyílást töttem a' tengerben:
Te mellyemet meg-nyitottad,
Láncsáddal vérem ontottad.

A' Pusztában itattalak,
Es Mannával tápláltalak:
Engem epével itattál,
Mérges eczettel kináltál.

En Nemzetem etc.

Veled szép fényes oszlopban,
Jártam, és hires homályban:
Te-is én elöttem jártál,
De meg-kötözve hordoztál.

Ellenségedet meg-vertem,
A' Kánáneust el-üztem:
Te engem ostorral vertél,
Es talpig vérben kevertél.

En Nemzetem Sidó népem, etc.

Kánánéust meg-fosztottam,
Országát kezedben adtam:
Te pedig Náddal tiszteltél,
Heródessel meg-vetettél.

En téged nagy méltóságra,
Fel-vittelek Királyságra;
Te tövissel koronáztál,
Csúfos bársonnyal ruháztál.

En Nemzetem Sidó népem, etc.

Téged Chanáán földére,
Vezettelek Mézes helyre:
Te Kálvária hegyére,
Vittél minden szenvedésre.

En Szölömben plántáltalak,
Esövel harmatoztalak:
Te rosz gyümölcsöt termettél,
Latrok-közzé feszítettél.

Egig fel-magasztaltalak,
Becsülettel tartottalak:
Te a' földig meg-aláztál,
Gyalázattal rágalmaztál.

En Nemzetem, Sidó népem,
Többet mit cselekedhettem:
Te-ellened mit vétettem,
Felelly-meg mostan énnékem.

Ne-essél még-is kétségben,
Csak légy buzgó meg-térésben:
Könyvezz, és térj Istenedhez,
Hozzám te Idvezitödhöz.

Akarlak idveziteni,
Bünödet meg-bocsátani,
Fiamnak-is bé-fogadni,
Csak ne-késsél hozzám térni.
Amen.

201.

CONFITEOR. NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.



GYÓnom az élö Atyának,
Mindenkor Szüz Mariának,
Keresztelö Szent Jánosnak,
Szent Péter, s' Pál Apostolnak.
Istennek minden Szentinek
vallom magamat bünösnek.

En vagyok a' ki a' sárban,
Arczal estem rút mocsárban,
Es baromi-ábrázatban,
Gyönyörködvén a' rútságban.
Istennek etc.

Nincsen-is rútabb nálamnál,
Büdössebb vagyok ganéjnál,
Utálatosb a' kigyónál,
Csúszó-mászó-állatoknál.
Istennek etc.

De a'mi leg-nagyobb vétkem,
Christusomat meg-vetettem,
Meg-pökdösvén arczúl-vertem,
Csúfolván meg-is nevettem.
Istennek etc.

Ruháit rólla le-vontam,
Mert a' szegényt nem ruháztam,
Százszor el-üztem, nem szántam,
De ezerszer már meg-bántam.
Istennek etc.

Eletemnek rútságával,
Mint hóhér ö dárdájával,
Ur Jesusom óldalával,
Bántam, és Szent Orczájával.
Istennek etc.

Irigységnek szegeivel,
Lábait két kezeivel,
Kereszt-fára fel-szegeztem,
Sidó Királynak neveztem.
Istennek etc.

Az én telhetetlenségem,
Lött énnékem ellenségem:
Gonosz nyelvem káromlása,
Christus Jesusnak halála.
Istennek etc.

Nyila dühös haragomnak,
Drága testét Ur Jesusnak,
Meg-szaggatta; jaj magamnak!
Hogy ezt töttem Orvosomnak.
Istennek etc.

Oh Jesusom mit miveltél,
Hogy hegyre keresztet vittél?
Mindent értem cselekedtél,
Hogy engem idvezithetnél.
Istennek etc.

Szánom bánom sok bünömet,
Orvosra biztam sebemet,
Kérem csak Idvezitömet,
Adgya-meg egésségemet.
Istennek minden Szentinek
vallom magamat bünösnek.
Amen.

202.

MAS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ASZSZONYA, ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

JEr dicsirjük az Istennek Fiát,
A' szép Szüznek áldott Szent Magzattyát,
E' Világnak édes meg-váltóját,
Bünösöknek kegyes szószólóját.

JESUS Christus kegyelmes meg-váltónk,
Ur Istentöl adatott Tanítónk,
Szent Atyáddal felséges meg-tartónk,
Szent Lélekkel minden igazgatónk.

Téged vallunk hatalmas Istennek,
Kezdet-nélkül-való természetnek,
Szent Atyáddal egy örök Felségnek,
Allattyából születtél Istennek.

Te-általad e' Világ kezdeték,
Es semmiböl szépen teremteték,
A' Csillagos szép Eg terjeszteték,
Nappal, Hóldal meg-ékesítteték.

E' széles Föld te-tölled adaték,
Termö-fákkal meg-gyümölcsözteték,
Szép zöldellö füvel éppítteték,
Virágokkal meg-csillagoztaték.

Te-általad Adam teremteték,
Földböl teste szépen alkottaték,
Menyböl lelke a' testben adaték,
Eva társúl mellé rendelteték.

Paradicsom-kertiben viteték,
Ördög-miá ott meg-csalattaték,
Minden jótúl ottan meg-fosztaték,
Az Emberi-Nemzet kárhoztaték.

Mikor Adám ott magát el-veszté,
Es fiait a' halálban ejté,
Atya Isten magát ki-jelenté,
Te nevedet Adámnak hirdeté.

Fel-öltözél az Emberi-testben,
E' Világra jövél mi-közinkben,
Igaz Hitet adál mi szivünkben,
Uj-világot gerjesztél lelkünkben.

Szent véreddel te minket meg-váltál,
Büneinkböl szépen ki-tisztitál,
Szent Lelkeddel meg-világositál,
Es Atyádnak kedvében juttatál.

A' kereszt-fán érettünk meg-halál,
Harmad-napon ismég fel-támadál,
Menyországban fel-magasztaltatál,
Tisztességgel met-koronáztatál.

Azért vallunk téged Királyunknak,
Es örökké-való nagy Papunknak,
Isten-elött minden gyámolunknak,
E' Világon minden óltalmunknak.

Az Istennek nagy haragja-ellen,
Az ördögnek dühössége-ellen,
E' Világnak kergetése-ellen,
A' bünöknek rettentése-ellen.

Te vagy nékünk a' mi reménségünk,
E' Világon mi nagy tisztességünk,
Isten elött minden dicsösségünk,
Menyországban örök idvességünk.

Oh Istennek kedves áldozattya,
Kit jó-szemmel meg-tekínt az Atya,
Es meg-marad az ö jó-illattya,
Mind örökké kedves fogonattya.

Edes JESUS elödben járúlunk,
Széked-előtt arczal le-borúlunk,
Keservesen te-hozzád óhajtunk,
Es nagy sirván Menyben fel-kiáltunk.

Mert az ördög ellenünk támadott,
A' gonosság köztünk el-áradott,
A' mi erönk immár el-fáradott,
Jelents azért mostan hatalmadot.

Emlékezzél gyarló esetünkröl,
Emlékezzél erötlenségünkröl,
Emlékezzél kegyelmességedröl,
Emlékezzél Szent igiretedröl.

Oltalmazz-meg azért az örödögtöl,
E' Világi sok kegyetlenektöl,
Szabadits-meg a' mi büneinktöl,
Testünk-béli fertelmességektöl.

Adgyad nékünk a' te Szent Lelkedet,
Terjesztessed a' te Szent igidet,
Ismérjünk-meg minnyájan tégedet,
Dicsirhessük a' te Szent Nevedet.

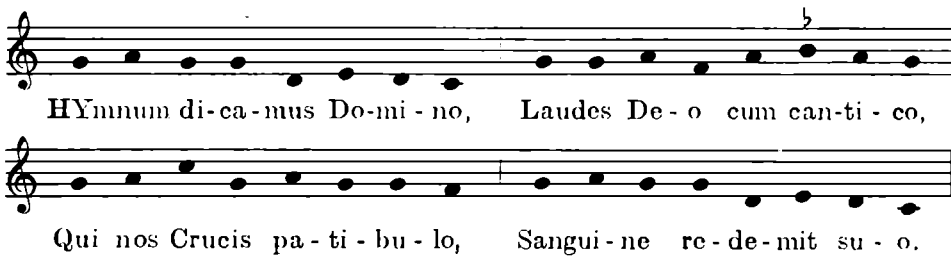
Tekints reánk most a' magas Menyböl,
Látogass-meg Királyi-Székedböl,
Tégy jól velünk kegyelmességedböl,
Ments-meg minket keserüségünkböl.

Vigasztald-meg a' mi siralmunkat,
Tellyesits-bé mi kívánságunkat,
Mi-is néked hálá-adásunkat,
Bé-mutattyuk mi áldozatunkat.

Dicsirtessék az Atya Ur Isten,
Dicsirtessék a' Fiú Ur Isten,
Dicsirtessék a' Szent Lélek Isten,
Szent Háromság egy bizony Ur Isten.
Amen.

203.

HYMNUS IN COENA DOMINI.



Hymnum dicamus Domino,
Laudes Deo cum cantico,
Qui nos Crucis patibulo,
Sangvine redemit suo.
Kyrie eleison.
Christe exaudi nos.
Salvator adjuva nos.

Die decursu ad Vesperam,
Passioni Christi proximam:
Impius venit ad Coenam;
Qui Christum Deum tradet jam.
Kyrie etc.

JESUS futura nunciat,
Coenantibus hoc indicat,
Quod Judas eum jam vendat,
Quamvis in Mensa discumbat.
Kyrie etc.

Judas pessimus mercator,
Intrat in hortum ut Proditor,
Osculo tradens Dominum,
Per quem conditum est saeculum.
Kyrie etc.

Denariorum numero,
Christum vendit hoc praetio:
Innocens Christus Dominus,
Pro nobis ad tormenta ductus.
Kyrie etc.

Praeses Pilatus proclamat,
Nihil in Christo inveniat:
Ablutis inde manibus,
Tradit eum tortoribus.
Kyrie etc.

Fallaces Judaei impii,
Barrabam malunt dimitti:
Graviter Christum accusant,
Crucifigatur inclamant.
Kyrie etc.

Barrabas Latro dimittitur,
Quis reus mortis asseritur:
Salus Mundi suspenditur,
Mortui per quem excitantur.
Kyrie etc.

Gloria Patri Domino,
Gloria Unigenito,
Una cum Spiritu Sancto,
Nunc, et in omni saeculo.
Kyrie eleison.
Christe exaudi nos.
Salvator adjuva nos.
Amen.

204.

HYMNUM DICAMUS DOMINO.



Dicsiretet mondgyunk Ur Istennek,
Es ö Fiának Christusnak,
Ki minket Szent halálával,
Meg-válta vére-húllásával.
Jesus irgalmazz nékünk.
Christus kegyelmezz nékünk.
Ur Isten halgass-meg minket.
Idvezitönk idvezits minket.

JESUS jövendöt hirdete,
Hogy érettünk halálra menne,
Tanítványinak meg-mondá,
Hogy Júdás ötet el-árúlná.
Jesus stb.

Akkor való harmincz pénzen,
Júdás Christust el-adá ingyen,
Noha a' Christus ártatlan:
Ertünk halált szenved nagy bátran.
Jesus stb.

Júdás az hamis gonosz Kalmár,
Csókkal Christust el-árúlá,
Ö mint ártatlan Bárány,
Júdástól magát meg-nem voná.
Jesus stb.

Pilátus nagy fel-szóval kiálta:
Hogy bünt benne nem találna,
Kezeit vizben meg-mosá,
Es Christust, a' Sidóknak adá.
Jesus stb.

Csalárd Sidók hogy ezt láttyák,
Barrabás Tolvajt el bocsáttyák,
Es a' Christust vádollyák,
Meg-feszíttessék, kiáltyák.
Jesus stb.

Tolvaj Barrabás el-ereszteték,
Noha halálra meg-fogaték,
E' Világ Ura meg-feszítteték,
Ki-által sok halott fel-támadék.
Jesus stb.

Dicsiret néked Ur Isten,
Dicsiret néked Fiú Isten,
Szent Lélekkel egyetemben,
Örökkön örökké, Amen.
Jesus irgalmazz nékünk.
Christus kegyelmezz nékünk.
Ur Isten, halgass-meg minket,
Idvezitönk idvezits minket. Amen.

205.

MAS SZEP ENEK



BŰnös lélek, sirasd kérlek,
Uradnak nagy kínnyát:
Mert ártatlan, mint egy Bárány,
Szenved a' kereszt-fán.

Tekints kérlek, Szent sebekre,
édes Teremtödnek:
Mellyet szenved, hogy lelkedet
adgya idvességnek.

Siránkozik büneink-ért,
és úgy mosogattya:
Rútságinkat, mocskainkat,
vérrel tisztogattya.

Büneink-ért ostorozzák
az ártatlan Bárányt:
Tövissekkel koronázzák,
s' kínozzák egy-aránt.

Arczúl-verik büneink-ért,
pökdösik orczáját:
Irgalmatlanúl csúfollyák,
szaggattyák Szent haját.

Kegyes Jesust, mint egy Bárányt,
uczákon hurcollyák:
Kaifástól Pilátushoz
kötözve hordozzák.

Te Szent Atya, Szent Fiadat
vérbe bé-keverve:
Tekints kérlek Magzatodat
Latrok-közt feszitve.

Indully kérlek veszett lelkem,
Szánnyad Szent Uradat:
Keservesen büneid-ért
sirassad magadat.

Oh te Egek erössége,
szivünk gyenge méze:
A' Csillagok fényessége,
el-vagyon felejtve.

Oh te Világ nagy öröme,
lelkünk csendessége:
Angyaloknak ékessége,
mint húznak keresztre.

Föld, Tenger, Egek sirjatok,
szenved most Uratok:
Ti Csillagok zokogjatok,
kínnyait szánnyátok.

A' Latrok-közt mint kínlódik
Világ szabadsága:
Veszszökkel ostoroztatik
Egeknek Császára.

Ki a' Földet gyümölcsökkel,
drága termö-fákkal:
Bé-fedi szép virágokkal,
zöldellö ágakkal.

Most Anya-szült mezitelen,
oszlophoz kötözve:
Veszszöztetik kegyetlenül,
bününk miatt nyögve.

Ki a' Napot fényességgel,
Eget Csillagokkal:
A' Hóldat tartya világgal,
bününk miatt meg-hal.

Bünös lélek, indülly kérlek,
sirasd büneidet:
Nézd Uradnak szenvedését,
mint keres tégedet.

Oh én lelkem csendessége,
el vagy most hagyatva:
Sidóktól igy kínoztatol
az mi bününk sóldgya.

Oh én keserves szemeim
ezt nézvén sirjatok:
Mert kereszt fán felfüggesztve,
szegezve Uratok.

Kegyes JESUS légy kegyelmes
nékem büneim-ért:
Ki a' magas Szent kereszt-fán,
öntözél értem vért.

Büneim-ért úgy ne fizess
a' mint érdemlettem:
Gonosz cselekedetimét;
bocsásd-meg énnékem. Amen.

206.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

JAj mit látok, s' mit szemlélek,
Mikor kereszt-fára nézek,
Meg-feszült drága Jesusomra:
O könyvez szemem,
sir az én szivem,
Bánkódik lelkem,
nincs semmi kedvem,
Szomorúságtól
mert nem-szólhat nyelvem.

Vallyon s'kérlek ki ne sirna,
Téged Jesus ki ne szánna,
Illy keserves, illy rút kínok-ért?
Bizony kemény szü,
vad természetü,
Ha szive rajtad,
sirva nem fakad,
Oh szép meg-Váltóm,
kínok-közt mint lankad.

Menyországnak nagy Királlya,
Szenteknek szép Koronája,
Egy rút keresztre szegeztetik:
Az egész tested,
el-fogta véred,
El-ájul szived,
jaj nincsen szined,
Rútúl változott
szép ékes Személlyed.

Dicsösséges gyenge Kezed,
Mely fundálta az Egeket,
Jaj, kereszt-fára szegeztetett:
Szentséges lábak,
Kik bünt tapodnak,
Im egy keresztre,
vadnak szegezve,
Kemény szegekkel
rútúl által-verve.

Hol Felséged, hol Nagyságod?
Hová lött szép ábrázatod?
Oh lám mely véres az óldalod:
Ki nem siratna,
s téged nem szánna?
Te Szent testedet,
ékes Szinedet,
Eppen bé-fogta
a' vér Szent Fejedet.

Oh Királlyoknak Királlya,
Oh Istennek szép Báránnya,
Oh ártatlan édes Jesusom!
Mit cselekedtél,
kinek vétettél?
Hogy keresztfára,
illy rút halálra,
Sentenciáztak
mindenek láttára.

En vagyok Uram, én vagyok,
A' kinek bünei nagyok,
Büntelen vagy; te nem vétettél:
Oh miért értem,
a' ki bünt töttem,
Téged kínoznak,
és ostoroznak,
Edes Jesusom
ártatlan vondoznak?

Allyon-elé a' ki látott,
Illyen törvényt; a'ki hallott,
Illy hamis, illy rút sentenciát:
Szólgák vétkeznek,
Királyt büntetnek,
Bünös el-téved,
Az Ura szenved,
Keresztre mégyen
Isten, Ember érted.

Oh keresztyén igaz Lelkek,
Kereszt-fára tekincsetek,
Meg-feszült drága Jesusomra:
Mondgyátok kérlek,
ha ki-köztetek,
Illy dólgot látott,
illy csudát hallott,
Minémü mostan
a' kereszt-fán látczott.

Itt igaz életnek Ura,
Itiltetik a' halálra,
Büntelen szenved bünösök-ért:
Az Ige halgat,
Az Isten jajgat,
A' Virág hervad,
a' zöld-ág fonnyad,
Halandóvá lött
az Isten miattad.

Ki az Egtöl tiszteltetik,
Angyaloktól imádtatik,
A' bünösöktöl csúfoltatik:
Kit az Országok,
félnek: a' latrok,
Nevetni merik,
s' azt arczúl verik,
Pökdösik Istent,
s' vérében keverik.

Menynek és Földnek Királlyát,
Csak tövissel koronázzák,
Minden czimeri csak vas-szegek:
A' hegyes kopja,
Királyi-pálca,
Két Lator között,
vérben öltözött,
Sidók Királlya
vért bövön öntözött.

A'ki ruház minnyájunkat,
Ekesiti virágokat,
Mezitelenül feszittetik:
Ki a' kincset adgya,
nincsen ruhája,
Bársony-Palástya,
néki szállása:
Leg-jobb jószága
tövis Koronája.

Oh bóldogságom kút feje,
Oh én lelkem, s' szemem-fénye,
Oh JESUS szivem egy öröme:
Ki kénszerített
erre tégedet,
Hogy büneim-ért,
s' szegény lelkem-ért,
Rút halált szenvedgy
érettem, szegény-ért.

Halálodnak kegyes-vóltát,
Minden véred ki-ontását,
Nincs olly Ember, ki meg-szólgálná:
Ha életemet,
s' minden véremet,
Néked áldoznám,
s' lelkemet adnám:
Szeretetedet
meg-nem szólgálhatnám.

Vaj-ha drága kereszt-fádhoz,
Magdolnával lábaidhoz;
Borúlhatnék édes Jesusom:
Szemem-könyvével,
mint-egy kenettel,
Lábaid kenném,
és ölelgetném,
Haj-szálaimmal
csókolván törölném.

Oh kereszt hegyes tövisek,
Emberek-ért fel-vött szegek,
Oh piros sebek, oh szép JESUS:
Ah tekints reám,
Mennyei Mannám,
Szivem el-bádgyatt,
nyelvem nem szólhat,
Szerelmed miatt
már halálig óhajt.
Amen.

207.

FERIA QUINTA. IN LOTIONE PEDUM.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

TUdván JESUS hogy el-jött órája,
Halálához közelített vala,
Tanitványit igen bátorittya,
Imádságra szüntelen taníttya.

Meg-kerülé Sátán gonosz Judást,
Inté ötet hogy tenne támadást,
Addig súga, hogy tön nagy árulást,
Simon fia el-adá Christusát.

A' mi Urunk vég-vacsorát szerze,
Szeretetet mindennek hirdete,
Bocsánatot bünöknek engede,
A' ki hiszi örök-élet helye.

Minden javát Isten néki adta,
Földön, Mennyen meg-engedte Attya,
Mindeneknek ö legyen Birája,
Magát lássad im mint meg-alázta.

Bünös-vóltát nem nézé Júdásnak,
Nagy Ur lévén szolgál Tanulóknak,
Ideje lön mikor Vacsorának,
Magát adá a' Tanítványoknak.

A' köntöst-is magáról le-veté,
Keszkenöjét ö kezében vévé,
Kivel magát ottan bé-övedzé,
Szokásokat Sidóknak jelenté.

Reá néznek miben igyekezik,
Medenczébe viz tölle öntetik,
Tanitványok lába meg-mosatik,
Csudálkoznak hogy mit cselekeszik.

A' lábokot mikoron mosnája,
Rendel juta Christus a' Simonra,
Simon monda hogy nem-méltó arra,
Nem-engedi, néki lábát mossa.

Nagy szép szóval JESUS igy felele:
Ha nem-moslak, részed dicsösségbe,
Nem fog lenni velem az Egekbe,
Mikor jutok Atyám eleibe.

Im ezt halván Péter el-ijede,
Fenyegetö-szótúl el-rettene,
Búsúlt szivel Urunknak könyörge,
Lábát, fejét neki öntöznéje.

Hogy lábokat szép rendel meg-mosá,
Ö testére ruháját ragadá,
Vacsorához magát véllek adá,
Tanúságra akkoron ezt mondá:

Tudgyátok-é mit én cselekedtem?
Noha Urrá, és Mesterré löttem,
Lábotokat meg-mostam, s' meg-kentem,
Ugy tegyetek a' mint én miveltem.

Sok jó példát adtam-is ti-néktek,
Meg-mutattam mit cselekedgyetek,
Uratoknak kedvét keressétek,
Akarattyát néki kövessétek.

Ha ezeket ti meg-tanúllyátok,
Kiket töllem sokszor hallottatok,
En Atyámnak szavát fogadgyátok,
Ha tartyátok, igy lésztek bóldogok.

Fejen-ként mi a'kik Keresztyének,
Vagyunk: szükség szólgálnunk Istennek,
Jó gyümölcsét teremtsük Hitünknek,
Hogy jutalmát vehessük ezeknek.

Barátinknak lábokot meg-mossuk,
Mi Urunktól a' mint megtanúltuk,
Ki szomorú, azt meg-vigasztallyuk,
Ha goromba, jó tanáccsal tarcsuk.

Boszszúságot békével szenvedgyünk,
Szegényeknek igen adakozzunk,
Ha tudatlan szükség tanítanunk,
A'ki vétett bünét meg-bocsássuk.

Láb-mosásnak ez magyarázattya,
Mellyet Christus Vacsorán mutata,
Egy-más terhét el-viselnünk hadgya,
Országában bóldogságát adgya.

Dicsirtessék az Atya Ur Isten,
Véle-öszve a'-Fiú Ur Isten,
Szent Lélekkel egy bizony Ur Isten,
Mind örökkön örökké úgy légyen. Amen.

208.

MAS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM DEI ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Mater Sapientiae Rosa sine spina,
MARIA ingemuit hora matutina,
Dúm audivit Dominum captum, et ligatum,
Pergit Jerosolymam, ut videret Natum.

Horâ prima Filium caesum, et afflictum,
Cernit et ab impiis vinculis adstrictum,
Ad Pilatum Praesidem duci cum clamore,
Tota tunc contremuit magno prae dolore.

Acclamantem populum hora tertiarum,
Crucifige: percipit cor sit plus amarum,
Spinis punctum aspicit Natum, et ferentem:
Crucem, sequens Filium moestam habens mentem.

Hora sextâ Dominum, in Cruce levari,
Respicit, et ferreis clavis conclavari,
Frangi membra Filii, et sangvinem fundi,
Repletur doloribus Dominatrix Mundi.

Horâ nona Spiritum Patri commendantem,
Audit Natum lugubri voce expirantem:
Cujus latus Lancea quando perforavit,
Genitricis viscera ferrum penetravit.

De Cruce depositum hora Vespertina,
Tenet inter brachia Coelorum Regina,
Quem dum lavit lacrymis, madidum cruore,
Se aspergit sangvinis sacrati dolore.

Hora Completorii quando sepulturae,
Corpus Sacrum traditur Virgo Mater dure,
Lamentatur ejulans se tam desolatam,
Natoque tam inclyto sic fo.e.privatam.

Has horas Canonicas tibi cum amore,
Virgo Mater offero pro tuo dolore,
Ut quae Crucem Filii mente pertulisti,
Nos ducas ad gaudia sempiterna Christi.
Amen.

209.

MAS.

EX MORE DOCTI MYSTICO. NOTA: MENYORSZÁGNAK ETC.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

ATyáinknak szokásokból,
Keresztyéni rend-tartásból,
Tartsuk meg a' böjt-napokat,
Szentül viselvén magunkat.

Elsöben ezt a'Prófétak,
Meg-tartották a'Szent Atyák,
A'Christus-is meg-szentelé,
Negyven-napiglan böjtölé.

Ellyünk immár józanséggal,
ételünkel, italunkal,
Poenitenczia-tartással,
Legyünk lelki-vigyázással.

Távoztassuk-el a' vétket,
Hogy ne-rútítsa lelkünket,
Utat ne-nyisson szivünkre,
A'Sátán késértetire.

Istenünkhöz fohászkodgyunk,
Egy szivel hozzá kiáltsunk,
Le-borúlván könyörögjünk,
Szent haragját engesztellyük.

Büneinkel Felségedet,
Meg-bántottuk Szent nevedet,
De tudgyuk hogy irgalmas vagy,
Bünösök kegyes Attya vagy.

Emlékezzél-meg mi-róllunk,
Hogy gyarló fiaid vagyunk,
Adgyad nekünk Szent Lelkedet,
Dicsirhessük Szent Nevedet.

Bocsásd-meg mi büneinket,
Es jobbits-meg életünket,
Hogy te kedvedben lehessünk,
Es veled eggyütt élhessünk.

Engedgyed ezt Szent Háromság,
Ki mindenben vagy igasság,
Foganatos könyörgésünk,
Légyen hasznos szenvedésünk.

Dicsösség légyen Atyának,
Ö eggyetlen-egy Fiának,
Mi kegyes Vigasztalónknak,
A' tellyes Szent Háromságnak. Amen.

210.

HYMNUS DE PASSIONE DOMINI.

[Dallamát l. a 198. sz. alatt]

PAtris Sapientia, Veritas divina,
DEUS Homo captus est; hora matutina,
A notis Discipulis citò derelictus,
A Judaeis traditus, venditus, et afflictus.

Hora prima Dominum, ducunt ad Pilatum,
Et a falsis testibus, multum accusatum,
Colaphis percutiunt, manibus ligatum;
Vultum DEI conspuunt, lumen Coeli gratum.

Crucifige clamitant, hora tertiarum,
Illusus induitur, veste purpurarum;
Caput ejus pungitur, corona spinarum:
Crucem portat humeris ad locum poenarum.

Hora sexta JESUS est Cruci conclavatus,
Et-est cum latronibus, pendens deputatus.
Prae cormentis sitiens, felle saturatus,
Agnus crimen diluens, sic ludificatus.

Hora nona Dominus JESUS, expiravit.
Eli clamans, spiritum Patri commendavit.
Latus ejus lancea miles perforavit,
Terra tunc contremuit, et Sol obscuravit.

De Cruce deponitur hora Vespertina;
Fortitudo latuit in mente divina,
Talem mortem subiit, vitae medicina:
Heu! Corona gloriae jacuit supina.

Hora Completorii, datur sepulturae,
Corpus Christi nobile, spes vitae futurae,
Conditur aromate: implentur Scripturae.
Jugi sit memoriae, mors haec mihi curae.

Has horas Canonicas, cum devotione,
Tibi Christe recolo pia ratione:
Ut qui pro me passus es, amoris ardore,
Sis mihi solatium, mortis in agone.

211.

PATRIS SAPIENTIA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 198. sz. alatt]

ATyának Bölcsége bizony Istensége,
Vecsernyekor fogaték Christus Embersége.
Az ö Tanitványitól hamar el-hagyattaték,
Sidóknak árultaték, igen meg-kötözteték.

Elsö órán Ur JESUS Pilátushoz viteték,
Hamis tanúságoktól igen bé-vádoltaték:
Arczúl s' nyakon vereték, kötözve viselteték,
Egi-világosságnak Szent orczáját pökdösék.

Harmad órán Ur Jesust, fesziteni kiálták;
Bársonyban öltöztetvén méltatlanúl csúfolák.
Tövisses koronával, Szent fejét meg-liggatták,
Kereszt-fáját viselni, Szent vállára, fel-adák.

Hatod órán Ur Jesust, kereszt-fára feszité,
Kinnya miatt szomjúzék méreggel itattaték.
Fügvén a' tolvajok-közt, hozzájok hasonlíttaték;
Bün el mosó bárányunk, ekképpen csúfoltaték.

Kilenc órán Ur Jesus, e' világból ki-múlék.
Szent Attyához kiáltván, lelke ki-bocsáttaték,
Egy Vitéz dárdájával, óldala lyuggattaték,
Föld ottan meg-indula, a' Nap meg-homályosodék.

Vecsernyének idején keresztröl le-véteték,
Istennek nagy ereje, illy módon titkoltaték,
Eletnek orvossága, illy kinnal öletteték,
Jaj, Menynek dicsössége, illy-képpen tapodtaték.

Complétának idején, koporsóban téteték,
Christusnak nemes teste, s' gyólcsban bé takartaték,
Kenettel meg-keneték. Irások bé-telének.
Légyen emlékezete, nálunk e' szenvedésnek.

Ez szentséges igéket, nagy áhítatossággal,
Néked Christus mi mondgyuk, keserves ohajtással,
Mint, ki értünk szenvedél, szeretetnek langjával.
Légy halálunk óráján, nekünk vigasztalással. Amen.

212.

PLANCTUS BEATAE VIRGINIS MARIAE.

[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

STabat Mater dolorosa,
Juxta Crucem lacrymosa,
Dùm pendebat Filius:
Dùm pendebat Filius.

Cujus animam gementem,
Contristantem, et dolentem.
Pertransivit gladius.

O quàm tristis, et afflicta,
Fuit illa benedicta.
Mater Unigeniti,
Mater etc.

Quae moerebat, et dolebat,
Et tremebat cum videbat,
Nati poenas inclyti.

Quis est homo, qui non fleret,
Christi Matrem si videret.
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari,
Piam Matrem contemplari.
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis suae gentis,
Vidit Jesum in tormentis.
Et flagellis subditum.
Et stc.

Vidit suum dulcem Natum,
Morientem desolatum.
Dùm emisit spiritum.

Eja Mater fons amoris,
Me sentire vim doloris.
Fac, ut tecum lugeam.
Fac, ut:

Fac, ut ardeat cor meum,
In amando Christum Deum.
Ut sibi complaceam.

Sancta Mater istud agas,
Crucifixi fige plagas.
Cordi meo validè.
Cordi etc.

Tui Nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati.
Poenas mecum divide.
Poenas:

Fac me verè, tecum flere,
Crucifixo condolere.
Donec ego vixero.
Donec etc.

Juxta Crucem tecum stare,
Te libenter sociare.
In planctu desidero.
In etc.

Virgo Virginum praeclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

Fac, ut portem Christi mortem,
Passionis ejus sortem,
Et plagas recolere,
Et plagas recolere.

Fac me plagis vulnerari
Cruce hac inebriari
Ob amorem Filii,
Ob amorem Filii.

Inflammatus, et accensus,
Per te Virgo sim defensus.
In die Judicii.
In etc.

Fac me Cruce custodiri,
Morte Christi praemuniri,
Confoveri gratiâ.

Quando corpus morietur,
Fac, ut animae donetur.
Paradisi gloria.
Paradisi gloria. Amen.

213.

STABAT MATER DOLOROSA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

ALla a' keserves Anya,
Kereszt-fánál siralmába.
Midön fügne Szent Fia.
Midön fügne Szent Fia.

Kinek meg-epedett szivét,
Töredelmes, és bús-lelkét.
Hegyes-tör által-járta.
Hegyes-tör etc.

Oh mely keseredet igyben,
Akkor vala gyötrelemben.
Eggyetlen-egynek Annya.
Eggyetlen- etc.

Ki sir vala, és kínlódék,
Retteg vala, s' szomorkodék,
Hogy lön Fia halála.
Hogy lön etc.

Vagyon-é ki ne-siratná,
Christus Annyát hogy-ha látná.
Illy nagy szomorúságban.
Illy nagy etc.

s' Ki türhetné hogy ne-szánná,
E' Szent Anyát hogy-ha látná:
Fiával illy nagy kínban?
Fiával etc.

Az ö népének vétké-ért,
Látta JESUS-nak gyötrelmét.
Es meg-ostorozását.
Es etc.

Látta az ö édes Fiát,
Hólt-számban ö el-hagyását.
Szent Lelke ki-adását.
Szent etc.

Oh Szüz szeretet forrása,
Hogy fájdalmad lelkem lássa.
Engedd s' kínod visellyem,
Engedd etc.

Add, hogy szivem fel-gerjedgyen,
JESUS szerelmétöl égjen,
Hogy néki kedveskedgyem.
Hogy etc.

Oh Szent Anya ezt mivellyed,
Meg feszültnek belém rejtsed
Mélységesen sebeit,
Mélységesen sebeit.

Meg-sebesült Szent Fiadnak,
Ertem türö Magzatodnak.
Közöld velem kínnyait,
Közöld etc.

Engedd, hogy veled sírhassak,
Szent Fiadon jajgathassak,
Mig e' világban élek,
Mig etc.

Kereszt-alatt veled állyak,
Ottan társúl fogadgyalak.
Es te-veled könyvezzek,
Es te- etc.

Ah Szüzeknek Nemes Szüze,
Ne-légy keserüségemre,
Szent Fiadnak kedvé-ért,
Szent etc.

Christus halálának kínnyát,
Kín-szenvedésének súllyát,
Viselhessem sebeit,
Viselhessem sebeit.

Sebeivel sebesíts-meg,
Keresztivel részegíts-meg.
Hogy kedvében lehessek.
Hogy kedvében lehessek.

Hogy fel-gerjedt tiszta szivel,
Szüz általad, s' vig-örömmel.
Itíletre mehessek.
Itíletre mehessek.

Christus Kereszti örizzen,
Szent halála el-készitsen.
Szent Malasztya segéllyen.
Szent etc.

Midön a' test, földé lészen,
Add a' lélek bé-mehessen.
Paradicsom fényében.
Paradicsom fényében. Amen.

214.

PLANCTUS 2-DUS DE BEATA VIRGINE: PER MODUM DIALOGI.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA, ETC.



STabat juxta Crucem Christi,
Virgo Mater corde tristi.
Suum cernens Filium.

Manus Sacras elevabat;
Et pendentis peroptabat.
Nati, membra tangere.

Dic MARIA quid vidisti,
Contemplando Crucem Christi.
Lacrymosis oculis?

Quando Crucem contemplabar,
Nati, saevo perforabar,
Simeonis gladio.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi vultum pretiosum,
Et prae cunctis speciosum.
Maculatum sanguine.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi Manus delicatas,
Divis plagis perforatas.
In Crucis patibulo.
In etc.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi pedes innocentes,
Et culpam nullam habentes.
Duro fixos stipite.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi latus vulneratum,
Et Longini perforatum.
Saevientis lancea.
Saevientis:

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi crines Agni puros,
Pallescentes, et obscuros.
Prae livore sangvinis.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi Natum lacrymantem,
Et Parenti supplicantem.
Cum clamore valido.

Dic MARIA quid *vidisti*, Etc.

Vidi fructum ventris mei,
Verbum Summi Patris DEI.
Emittentem spiritum.

Dic MARIA quid dixisti
Quando Christum conspexisti.
Inclinato capite?

Coepi tristis exclamare.
Eheu Nate mihi care!
Cur me solam deseris?

Dic MARIA quid *dixisti*, Etc.

Moestas voces eructabam,
Et ad fletus concitabam.
Totam mundi machinam.

Dic MARIA quid *dixisti*, Etc.

Coepi nimium plorare,
Triste pectus conturbare.
Prae moeroris copia.

Dic MARIA quid fecisti,
Quando Christum perdidisti.
Angelorum Dominum?

Ligna Crucis amplectebar,
Et manantis osculabar.
Sacras guttas sangvinis.

O MARIA noli flere,
Surget natus tuus vere.
Et te consolabitur.

Consolare Virgo Mater,
Supra cunctos Summus Pater.
Te mortales diligit.

Et te Sponsam consecratam,
Margaritis decoratam.
In excelsis statuet.

In excelsa te levabit,
Et a dextris collocabit.
Tui Virgo Filii.

Ubi throno sublimata,
Super choros exaltata.
Imperabis saeculis. Amen.

215.

HYMNUS SANCTI BERNARDI AD CHRISTUM CRUCIFIXUM.

[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

AD PEDES.

SAlve Mundi salutare.
Salve, salve JESU chare.
Cruci tuae me aptare,
Vellem vere, tu scis quare.
Tuum mihi da amorem,
tuo fac amore mori.

Acsi praesens sis accedo,
Imo te praesentem credo:
O quam nudum hic te cerno!
Ecce tibi me prosterno.
Tuum mihi etc.

Clavos pedum, plagas duras,
Et tam graves impressuras,
Circumplector cum affectu,
Tuo pavens in aspectu.
Tuum mihi etc.

Grates tantae charitati,
Nos agamus vulnerati:
O Amator peccatorum,
Reparator confractorum.
Tuum mihi etc.

Quidquid est in me confractum,
Dissipatum, aut distractum,
Dulcis JESU totum sana
Tu restaura, tu complana.
Tuum mihi etc.

Te in tua Cruce quero,
Prout queo, corde mero:
Me sanabis hic, ut spero:
Sana me, et salvus ero.
Tuum mihi etc.

Plagas tuas rubicundas,
Et fixuras tam profundas,
Cordi meo fac inscribi:
Ut configar totus tibi.
Tuum mihi etc.

Dulcis JESU, pie DEUS,
Ad te clamo, licet reus,
Prebe mihi te benignum:
Ne repellas me indignum.
Tuum mihi etc.

Coram Cruce procumbentem,
Hosque pedes complectentem,
JESU bone non me spernas:
Sed de Cruce Sancta cernas.
Tuum mihi etc.

In hac Cruce stans directe,
Vide me, o mi Dilecte,
Ad te totum me converte;
Esto sanus, dic aperte.
Tuum mihi etc.

AD GENUA.

SAlve JESU Rex Sanctorum,
Spes votiva peccatorum,
Crucis ligno tanquam reus,
Pendens homo verus DEUS.
Tuum mihi etc.

O quam pauper! O quam nudus!
Qualis es in Cruce ludus?
Derisorum jocus factus,
Sponte tamen, non coactus.
Tuum mihi etc.

Sangvis tuus abundanter,
Fusus fluit incessanter,
Totus lotus in cruore,
Stans in maximo dolore.
Tuum mihi etc.

O Majestas infinita!
O egestas inaudita!
Quis pro tanta charitate,
Quaerit te in veritate.
Tuum mihi etc.

Quid sum tibi responsurus,
Actu vilis, corde durus?
Quid rependam Amatori,
Qui elegit pro me mori.
Tuum mihi etc.

Amor tuus, amor fortis,
Quem non vincunt jura mortis:
O quam pia me sub cura,
Tua foves in pressura.
Tuum mihi etc.

Ecce tuo prae amore,
Te complector cum rubore:
Me coapto diligenter,
Tu scis causam evidenter;
Tuum mihi etc.

Hoc quod ago, non te gravet,
Sed me sanet, et me lavet,
Inquinatum et aegrotum,
Sangvis hic fluens per totum.
Tuum mihi etc.

In hac Cruce, te cruentum,
Te contemptum, et distentum,
Ut requiram, me impelle:
In hac imple meum velle.
Tuum mihi etc.

Ut te quaeram mente pura,
Sit haec mea prima cura:
Non est labor, nec gravabor,
Sed sanabor, et mundabor.
Tuum mihi etc.

AD MANUS.

SAlve JESU Pastor bone,
Fatigatus in agone,
Qui per lignum es distractus,
Et ad lignum es compactus.
Tuum mihi da amorem, etc.

Manus Sanctae vos avete,
Rosis novis adimpletae;
Hos ad ramos diré junctae,
Et crudeli ferro punctae.
Tuum mihi da amorem, etc.

Ecce fluit circumquaque,
Manu tua de utraque,
Sangvis tuus copiose,
Rubicundus instar Rosae.
Tuum mihi da amorem, etc.

Manus clavis perforatas,
Et cruore purpuratas,
Corde premo prae amore,
Sitibundo bibens ore.
Tuum mihi da amorem, etc.

O quam large te exponis,
Promptus malis, atque bonis:
Trahis pigros, pios vocas,
Et in tuis ulnis locas.
Tuum mihi da amorem, etc.

Ecce tibi me praesento,
Vulnerato et cruento.
Semper agris misereris:
De me ergo ne graveris.
Tuum mihi da amorem, etc.

In hac Cruce sic extensus,
In te meos trahe sensus,
Meum posse, velle, scire,
Cruci tuae fac servire.
Tuum mihi da amorem, etc.

In tam lata Charitate,
Trahe me in veritate:
Propter tuam Crucem almam,
Trahe me ad Crucis palmam.
Tuum mihi da amorem, etc.

Manus Sanctae vos amplector,
Et gemendo condelector:
Grates ago plagis tantis,
Clavis duris, guttis Sanctis.
Tuum mihi da amorem, etc.

In cruore tuo lotum,
Me commendo tibi totum:
Tuae Sanctae Maenus istae,
Me defendant, JESU Christe.
Tuum mihi da amorem, etc.

AD LATUS.

SAlve JESU summe bonus,
Ad parcendum nimis pronus:
Membra tua macilenta,
Quam acerbe sunt distenta.
Tuum mihi da amorem, etc.

Salve Latus Salvatoris,
In quo latet mel dulcoris,
In quo patet vis amoris,
Ex quo scatet fons cruoris.
Tuum mihi da amorem, etc.

Ecce tibi appropinquo,
Parce JESU, si delinquo:
Verecunda quidem fronte,
Ad te tamen veni sponte.
Tuum mihi da amorem, etc.

Salve mitis apertura,
De qua manat vena pura,
Porta patens et profunda,
Super rosam rubicunda.
Tuum mihi da amorem, etc.

Odor tuus super vinum,
Virus pellens serpentinum:
Potus tuus potus vitae,
Qui sititis, huc venite.
Tuum mihi da amorem, etc.

Plaga rubens aperire,
Fac cor meum te sitire:
Sine me in te transire,
Vellem totus introire.
Tuum mihi da amorem, etc.

Ore meo te contingo,
Et ardenter ad me stringo,
In te meum cor intingo,
Et ferventi corde lingo.
Tuum mihi da amorem, etc.

O quam dulcis sapor iste!
Qui te gustat JESU Christe,
Tuo victus a dulcore,
Mori posset prae amore.
Tuum mihi da amorem, etc.

In hac fossa me reconde,
Infer meum cor profunde:
Ubi latens incalescat,
Et in pace conquiescat.
Tuum mihi da amorem, etc.

Hora mortis meus flatus,
Intret JESUS, tuum latus:
Hinc expirans in te vadat,
Ne hunc Leo trux invadat.
Tuum mihi da amorem, etc.

AD PECTUS.

SAlve Salus mea DEUS,
JESU dulcis Amor meus;
Salve Pectus reverendum,
Cum tremore contingendum.
Tuum mihi da amorem, etc.

Ave Splendor et figura,
Summi DEI Genitura:
De Thesauris tuis plenis,
Fer afflictis et egenis.
Tuum mihi etc.

Ave Thronus Trinitatis,
Arca latae Charitatis,
Firmamentum infirmitatis,
Pax et pausa fagitatis.
Tuum mihi da amorem, etc.

Dulce JESU Christi Pectus,
Tuo fiam dono rectus,
Absolutus a peccatis,
Ardens igne charitatis.
Tuum mihi etc.

Salve JESU reverende,
Digne semper inquirende:
Me praesentem hic attende,
Accedentem me succende.
Tuum mihi etc.

Tu Abyssus es Sophiae:
Angelorum Harmoniae,
Te collaudant, ex te fluxit,
Quod Joannes cubans suxit.
Tuum mihi etc.

Pectus mihi confer mundum,
Ardens, pium, gemebundum;
Voluntatem abnegatam,
Tibi semper conformatam.
Tuum mihi etc.

Ave fons benignitatis,
Plenitudo Deitatis,
Corporalis in te manet:
Vanitatem in me sanet.
Tuum mihi etc.

JESU dulcis Pastor pie,
Fili DEI et MARIAE,
Lava fonte tui cordis,
Foeditatem meae sordis.
Tuum mihi etc.

Ave verum Templum DEI,
Precor, miserere mei:
Tu totius Arca boni,
Fac electis me apponi.
Tuum mihi da amorem, etc.

AD COR.

Summi Regis Cor aveto,
Te saluto corde laeto,
Te complecti me delectat,
Et hoc meum cor affectat.
Tuum mihi etc.

Quo amore vincebaris,
Quo dolore torquebaris,
Cum te totum exhaurires,
Ut te nobis impertires.
Tuum mihi etc.

O Mors illa quam amara,
Quam immitis, quam avara,
Quae per cellam introivit,
In qua mundi Vita vivit.
Tuum mihi etc.

Propter mortem, quam tulisti,
Quando pro me defecisti,
Cordis mei o Cor dilectum,
In te meum rape affectum.
Tuum mihi etc.

O Cor dulce, praedilectum,
Munda meum cor illectum,
Et in vanis induratum,
Pium fac et timoratum.
Tuum mihi etc.

Per medullam cordis mei,
Peccatoris atque rei,
Tuus amor transferatur,
Quo Cor totum rapiatur.
Tuum mihi etc.

Dilatare, aperire,
Tanquam Rosa fragrans mire,
Cordi meo te conjunge,
Illud unge, et compunge.
Tuum mihi etc.

Quidnam agat, nescit vere,
Nec se valet cohibere:
Nullum modum dat amori:
Multa morte vellet mori.
Tuum mihi etc.

Viva cordis voce clamo,
Dulce Cor, te namque amo:
Ad cor meum inclinare,
Ut se possit applicare.
Tuum mihi etc.

Tuo vivat in amore,
Ne dormitet in torpore:
Ad te oret, ad te ploret,
Te honoret, te adoret.
Tuum mihi etc.

Rosa cordis aperire,
Cujus odor fragrat mire:
Te dignare dilatare,
Fac cor meum anhelare.
Tuum mihi etc.

Da cor cordi sociari,
Tecum JESU vulnerari:
Nam cor cordi similatur,
Si cor meum perforatur.
Tuum mihi etc.

Infer tuum intra sinum,
Cor; ut tibi sit vicinum,
In dolore gaudioso,
Cum deformi specioso.
Tuum mihi etc.

Hic hic pauset, hic moretur,
Ecce jam post te movetur,
Te ardenter vult sitire:
JESU, noli contraire.
Tuum mihi da amorem, etc.

AD FACIEM.

SAlve Caput cruentatum,
Totum spinis coronatum,
Conquassatum, vulneratum,
Arundine verberatum.
Tuum mihi da amorem, etc.

Salve, cujus dulcis vultus
Immutatus et incultus,
Immutavit suum florem,
Totus versus in pallorem.
Tuum mihi etc.

Omnis vigor, atque viror,
Hinc recessit; non admiror:
Mors apparet in aspectu,
Totus pendens in defectu.
Tuum mihi etc.

Sic affectus, sic despectus,
Propter me sic interfectus,
Peccatori tam indigno,
Cum amoris intersigno.
Tuum mihi etc.

In hac tua Passione,
Me agnosce Pastor bone:
Cujus sumsi mel ex ore,
Haustum lactis cum dulcore.
Tuum mihi etc.

Non me reum asperneris, .
Nec indignum dedigneris:
Morte tibi jam vicina,
Tuum Caput hic reclina.
Tuum mihi etc.

Tuae sanctae Passioni,
Me gauderem interponi,
In hac Cruce tecum mori,
Praesta Crucis Amatori.
Tuum mihi etc.

Morti tuae tam amarae,
Grates ago JESU chare.
O mi clemens, pie DEUS,
Fac, quod petit tuus reus.
Tuum mihi etc.

Dum me mori est necesse,
Noli mihi tunc deesse:
In tremenda mortis hora,
Veni JESU absque mora.
Tuum mihi etc.

Cum me jubes emigrare,
JESU chare, tunc appare:
O Amator complectende,
Temetipsum tunc ostende.
Tuum mihi da amorem,
tuo fac amore mori.

216.

SALVE MUNDI SALUTARE. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

A' LÁBAIHOZ.

IDvez-légy Világ váltója;
Idvességnek meg-adója.
Keresztedre felhágnia,
Kívánok: tudod mi oka.
Add JESUS-om szerelmedet;
Szerelmed-ért meg-hóltomat.

Mint-ha itt vólnál úgy vészlek;
Söt jelen-valónak hiszlek.
Mely mezitelenen nézlek?
De igy kegyelmesz fejemnek.
Add etc.

Lábaidnak mély sebeit,
Es illy kemény liggatásit,
Ölelgetem ö szegeit,
Emlegetvén nagy kínnyait.
Add etc.

Hálállyuk-meg illy szerelmét,
Mi sebesek, s' nagy kegyelmét,
Bünösöknek szeretöjét,
Magasztalván éppitöjét.
Add etc.

Valami bennünk meg-romlott,
El-oszlatott, s' pusztíttatott,
Edes Jesus mind azokot,
Orvosolván fel-állítod.
Add etc.

Szent Kereszteden kereslek,
Szomorú szivvel szemléllek,
Mert igy gyógyúlást reménlek,
Hát moss-meg véredben, s' élek.
Add etc.

Vérben-fagyott Lábaidat,
Illy melységes kútaidat,
Mesd szivembe, s' fájdalmidat,
Veled visellyem kínodat.
Add etc.

Edes JESUS, kegyes Isten,
Hozzád kiáltok szüntelen,
Könyörülly rajtam szegényen,
Lábadhoz borúlt vétkesen.
Add etc.

Kereszted-elött feküvöt,
Szent Lábaid ölelgetöt,
Ne-utáld JESUS meg-vetöt,
Söt tekints már hozzád-téröt.
Add etc.

Ez Keresztröl én reményem,
Tekints reám én szerelmem,
Eppen térits hozzád engem,
Mondván: bünöd meg-engedtem.
Add etc.

A' TÉRDEIRE.

IDvez-légy Szentek Királlya,
Bünösök szabadítója,
Térden-álló áldozattya,
Keresztre ment Isten Fia.
Add etc.

Oh mely szegény, s' mezítelen,
Csúfúl függesz kereszteden!
Latrok nevetnek igyeden,
Ertünk meg-táglott testeden!
Add etc.

Szent véred foly böségesen,
Mi váltságunk-ért szüntelen,
Le-húll fájdalmas testeden,
Kis rongytól fedett részeden.
Add etc.

Oh meg-mérhetetlen Felség!
Oh eddig nem-történt szükség!
Mely sziv-szeretettöl úgy ég,
Hogy vérében Ö légyen vég.
Add etc.

Néked felelni mit tudok,
En meg-általkodott undok?
Ki, hogy örökké ne-vesznék,
Meg-halál értem, hogy élnék.
Add etc.

Szerelmed ereje mely lágy,
Ki halál sóldgyának nem-hágy,
Reám gondod oh mely jó ágy,
Ki halálban esnem nem-hágy.
Add:

Szerelmed-ért, én veszélyes,
Noha pirúlással tellyes,
Meg-ölellek rút mételyes,
Viselly, és tisztíts, mint kegyes.
Add etc.

Ne-gerjedezz vétkem-ellen,
Söt véreddel kegyelmessen,
Illy mocskos beteget hiven,
Moss-meg, s' büntöl üress lészen
Add etc.

Ez kereszteden tégedet,
Kit minden el-hagyott, s vetett.
Hogy keresselek mivellyed,
Itt kedvem-telni engedgyed.
Add etc.

Ez lesz nékem leg-főbb gondom,
Téged keresselek, tudom:
Akkor szünik fáradságom,
Midön meg-foglak JESUS-om.
Add etc.

A' KEZEIRE.

IDvez-légy JESUS jó Pásztor,
Harczon el-fáradott bátor.
Kinek Szent Kezeit sok pór,
Kereszten liggatta, s' lator.
Add etc.

Magam mutatom feszültnek,
Es érettem sebesültnek:
Mert tégedet szeretöknek,
Vagy Attyok és keresöknek.
Add etc.

Aldassatok ó Szent Kezek,
Piros szinekkel tellyesek,
Vassal kereszthez szegeztek,
Csorgó vértöl ékesültek.
Add etc.

Ez keresztre végy engemet,
s' Minden érzékenységimet,
Szándékomat, értelmemet,
Karjaid-közzé testemet.
Add etc.

Im foly véred böségesen,
Kezeidböl nagy sebessen,
Vagy öltözve rósa szinben,
Idvességünknek bérében.
Add etc.

Engem illy nagy szerelmedböl,
Végy hozzád Szent érdemedböl.
Vegyek erött keresztedböl,
Es végy búcsút büneimtöl.
Add etc.

Lyuggattatott kezeidet,
Kiket piros véred festett,
Langozó szivel örömest,
Csókolom; sziván véredet.
Add etc.

Siránkozván ó Szent Kezek,
Gyönyörködöm ti-bennetek,
Csókolgatlak ó Szent sebek,
Kemény szegek, Szent vér-cseppek.
Add:

Oh mely bövön magad osztod,
Jóknak, s' gonoszoknak adod,
Mindeneknek szivét vonszod,
s' Ingyen rájok javad ontod!
Add etc.

Ajánlom néked magamat,
Véredtöl tisztúlt szólgádat,
Erezzem JESUS karodat,
Igyeimben óltalmadat.
Add etc.

AZ OLDALÁRA.

IDvez-légy JESUS minden jó,
Irgalmasságra hajlandó,
Tagaidban nagy kínt látó,
Kereszt gyalázattyát valló.
Add etc.

Idvez-légy JESUS óldala,
Minden édesség tár-háza,
Igaz szeretet forrása,
Szivek tisztító folyása.
Add etc.

JESUS-om im hozzád jöttem,
Meg-bocsáss hogy-ha vétettem,
Pirúlok, magam nem mentem,
De azért szabadon jöttem.
Add:

Idvez-légy JESUS nyílt sebe,
Melyböl foly lelkünk élete,
Kapu vagy kinn az életre,
Lelkünknek vagyon menése.
Add etc.

Gyönyörü a' te illatod,
Kivel kigyó mérgét rontod;
Elet-itala, italod,
Kire lelkeinket hivod.
Add etc.

Oh nyíllyál-fel piros forrás,
Mert tölem nagy rád a' vágyás!
Engem magaddá változtass,
s' Kapud nékem légyen tágas.
Add etc.

Téged édessen csókollak,
s' Egvén magamhoz szoritlak,
Szivemmel hozzám kapcsollak,
s' Többé el-is nem bocsátlak.
Add etc.

Azoknak mely édes izek,
Kiknek JESUS benned részek?
Edessegedtöl gyözetnek,
Azért halni érted készek.
Add etc.

Ez hasadékban engemet,
Rejts-el méllyen, s' én szívemet,
Holott végyen melegséget,
Es állandó békességet.
Add etc.

Mikor én lelkem ki-mégyen,
Oldalodban helye légyen,
Hogy kigyó hozzá ne férjen,
Hanem veled Menyben éllyen.
Add etc.

A' MELLYÉRE.

IDvez-légy én idvességem,
Edes JESUS én szerelmem,
Idvez-légy Szent Mellye, nékem,
Kiben vagyon rejtve kincsem.
Add etc.

Szent Háromságnak Zeczele
Idvez-légy szeretet Széke,
Erötlenek erössége,
Es fáradtak enyhítöje.
Add etc.

Idvez-légy JESUS-om Mellye,
Ki méltó vagy keresésre,
Tekints itt álló bünösre,
Es gerjesz-fel szerelmedre.
Add etc.

Adgy énnékem tiszta szivet,
Zokogót, kegyest, gerjedtett.
Veled eggyezö értelmet,
Minden jóra-vonó lelket.
Add etc.

Edes JESUS Isten Fia,
MARIA-nak Szent Magzattya.
Te szivednek bö forrása,
Büneimet mosogassa.
Add etc.

Menyböl le-szállott fényesség,
Atyától származott Felség,
Kincsedet kit vár szegénység,
Osztogassad óh nagy böség.
Add etc.

Edes JESUS-omnak Mellye,
Aldásod szivem visellye,
Büneimtöl üresitse
Malasztyával ékesítse.
Add etc.

Te vagy bölcseség örvénye,
Kiböl Szent János merite,
Téged Angyalok zengése,
Dicsir, s' Szentek éneklése.
Add etc.

Nem veszendö jóknak ere,
Istenségnek tellyessége,
El-rejtett titkos mélysége,
Kösd íradat sebeimre.
Add etc.

Oh igaz Isteni Templom,
Sirván kérlek légy gyámolom,
Minden jóra Kalauzom,
Dicsöült Szentekhez útom.
Add etc.

A' SZIVÉRE.

OH én Királyomnak szive,
Téged köszönt szólgád szive,
Siet ölelgetésedre,
Hogy szóllyak ínt mérészségre.
Add etc.

Téged gyözött mély szerelem,
Kénszerített mély sérelem,
Hogy magad adnád érettem,
Haláltól mentvén életem.
Add etc.

Oh mely keserves halál vólt,
Mellyet Ur JESUS meg-kóstolt.
Meg-nem tarthatta az a' bólt,
Kiben Világ élete vólt.
Add etc.

Ez keserves halálod-ért,
Mellyet fel-vettél eset-ért,
Vedd szivemet mind ezek-ért,
Meg-érdemlett jutalmad-ért.
Add etc.

Oh édes Sziv szivem czéllya;
Legyek töled meg-tisztítva,
Ki valék meg-általkodva,
Gerjesztvén elébbi jókra.
Add etc.

Te szerelmed ez bünösnek,
Szivét gyújtsa el-veszetnek,
Hogy éppen veled élhessek,
Vévén tüzét, szerelmednek.
Add etc.

Jövel, jövel lelkem árra,
Szivemet éltetö rósa,
Kenegess lelkem orvosa,
s' Mely nagy lesz szivemnek langja!
Add etc.

Oh mely nagy szerelmed tüze,
Ha kinek ebben van része!
Mérték-nélkül szerelmedre,
Gerjed, s' fút ölelésedre.
Add etc.

Edes sziv hozzád kiáltok,
Mivel tüzedtöl langolok.
Veled eggyé lenni vágyok;
Jöj hozzám, s' kész szállás vagyok.
Add etc.

Kösd-öszve szivem sziveddel,
Edes JESUS töltvén sebbel,
s' En szivem-is ha foly vérrel,
Eggyezni fog te sziveddel.
Add etc.

Szivem szerelmedben éllyen,
Túnyaságtól távol légyen,
Te szólgálatodban féllyen,
Hogy veled örökké éllyen.
Add etc.

Szívem kebeledben légyen,
Hogy tölled távol ne-mennyen,
Jókkal-tellyes sebeidben,
Hogy nagy vigasággal légyen.
Add etc.

Nyílly-fel édes sziv rósája,
Jó illatú violája,
Hogy lehessen maradása,
Szivemnek benned, s' lakása.
Add etc.

Itt, itt lakjék, s' jáczodozzék;
Mert már veled járni tetczik,
Téged buzgón igyekezik,
Szólgálni, s' meg-sem csökkenik.
Add etc.

AZ ORCZÁJÁRA.

IDvez-légy Fö, kit vér fogott,
Hegyes tövis koronázott,
Veretett, ostoroztatott,
Torhákkal undokíttatott.
Add etc.

Ez te nagy kín-szenvedésed,
Mutattya te kegyességed;
Melyböl szedek lépes-mézet,
s' Maradandó édességet.
Add etc.

Idvez-légy gyönyörü Orcza,
Virágoknak szép virága:
Honnét orczád sárgasága,
Kit imád Meny sokasága?
Add etc.

Engem bünöst kérlek ne-hadgy,
s' Halál rabját kínra ne-adgy.
Söt midön a' halálra mégy,
Karjaim-közt nyugodván légy.
Add etc.

Eröd, s szépséged távozott,
Nem-csudálom, szín el-hagyott;
Mert a' halál igy fonnyasztott,
s' Mint cserepet meg-szárasztott.
Add:

Kivánnék veled szenvedni,
s' Te kereszteden meg-halni.
Hát ki kereszted szereti,
Ö árnyékában múllyék-ki.
Add etc.

Mind ezeket én-érettem,
Vetted-fel ô én életem,
Hogy már víg-orczád nézhessem,
Engedd édes reménségem.
Add etc.

Illy keserves halálod-ért,
JESUS áldassál kinod-ért,
Kegyes Isten mind ezek-ért,
Veled legyek jutalmad-ért.
Add etc.

Amaz rettenetes óra,
Eletem végsö határa,
Mikor lészen ne-álly hátra,
JESUS életem óltára.
Add etc.

Hanem mikor ki-szólítasz,
Követet hozzám bocsátasz,
Akkor ott légy, s' reám vigyázz,
Hogy halálom ne-légyen gyász.
Add JESUS-om szerelmedet,
szerelmed-ért meg-hóltomat.

AMEN.

217.

HYMNUS DE SANCTA CRUCE PRO DOMINICA PASSIONIS.



VExilla Regis prodeunt,
Fulget Crucis mysterium:
Quo carne carnis Conditor,
Suspensus est patibulo.

Quo vulneratus insuper,
Mucrone diro lanceae:
Ut nos lavaret crimine,
Manavit unda sangvine.

Impleta sunt quae concinit,
David fideli carmine.
Dicens: in nationibus,
Regnavit a ligno DEUS.

Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura:
Electa digno stipite,
Tam Sancta membra tangere.

Beata cujus brachiis,
Saecli pependit praetium:
Statera facta corporis,
Praedamque tulit tartari.

O Crux ave Spes unica,
Hoc passionis tempore!
Auge piis justitiam,
Reisquae dona veniam.

Te Summa DEUS Trinitas,
Collaudet omnis spiritus:
Quos per Crucis mysterium,
Salvas: rege per saecula.
Amen.

218.

VEXILLA REGIS. NOTA EADEM.



Klrályi Zászlók lobognak,
Fénlik titka Kereszt-fának:
Kin az élet meg-öletet,
s' Halálával életet nyert.

Kit meg-sebesitett vala,
A' bünnek éles dárdája:
Vérrel, s' vizzel foly óldala,
Hogy lelkünk szennyét el-mossa.

Bé-tellyesedet irása,
Dávid Királynak mondása:
Népeknek e'képpen szólván,
Uralkodott ISTEN a' fán.

O áldott Fa, s' tekíntetes,
Királyi bársonnyal ékes:
Méltó vagy nagy becsületre,
Mert JESUS vére meg-feste.

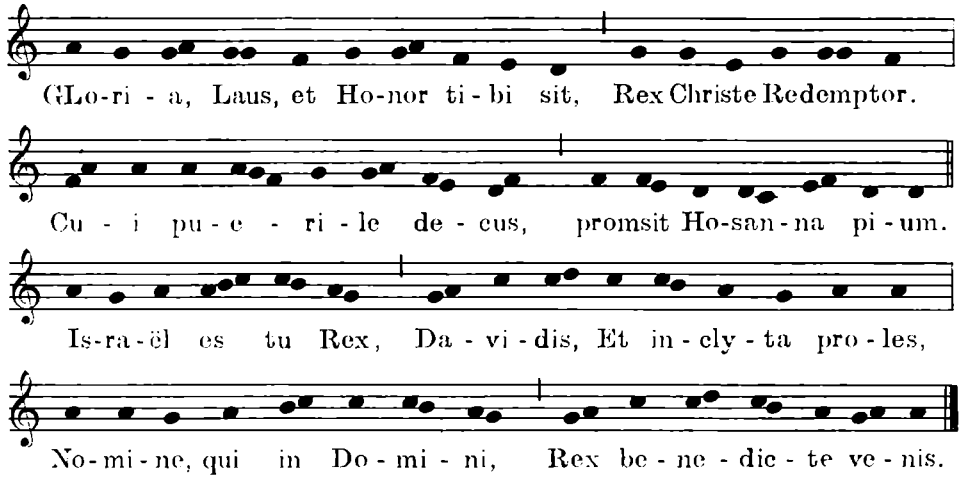
Aldott Fa! kinek ágára,
Függesztetett Világ árra:
Ur JESUS testét meg-mérted,
Ördögöt, Poklot meg-győzted.

O Szent Kereszt reménségünk,
Idvez-légy mi békességünk:
Nevelly bennünk igasságot,
Meg-rontván a' gonosságot.

Eleven-kút Szent Háromság,
Téged áldunk minden jóság:
Szent Keresztnek győzedelmét,
Közöld velünk Szent érdemét.
Amen.

219.

HYMNUS PRO DOMINICA PALMARUM.



GLoria, Laus, et Honor
tibi sit, Rex Christe Redemptor.
Cui puerile decus,
promsit Hosanna pium.

Israël es tu Rex, Davidis,
Et inclyta proles,
Nomine, qui in Domini,
Rex benedicte venis. Gloria laus etc.

Coetus in excelsis,
te laudat coelitus omnis,
Et mortalis Homo,
cuncta creata simul. Gloria laus etc.

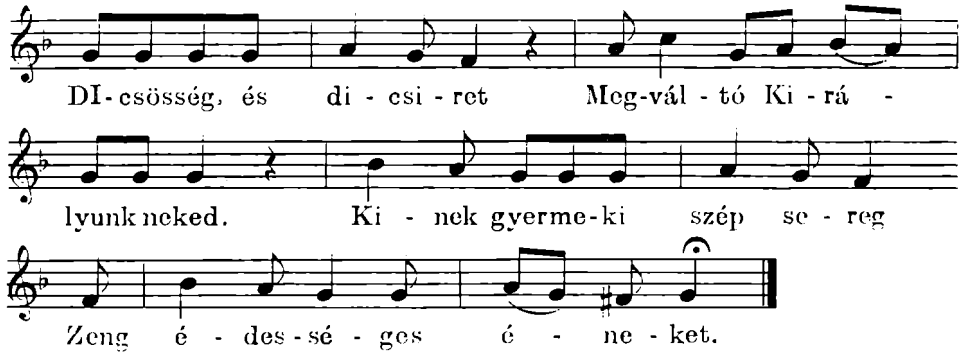
Plebs Hebraea tibi
cum palmis obviam venit.
Cum prece, voto, hymnis
adsumus ecce tibi. Gloria laus etc.

Hi tibi passuro,
solvebant munia laudis,
Nos tibi regnanti
pangimus ecce melos. Gloria laus etc.

Hi placuëre tibi,
placeat devotio nostra,
Rex bone, Rex clemens,
cui bona cuncta placent. Gloria laus etc.

220.

GLORIA, LAUS, ET HONOR ETC.
NOTA EADEM.



*DIcs*össég, és *dics*iret
te-néked meg-váltó Királyunk:
Kinek Gyermeki szép Sereg,
mond édességes éneket.

Izraëlnek te vagy Királlya,
és Dávid Királynak magzattya:
Ki az Urnak nevében,
jösz hozzánk dicsőségedben.
Dicsösség etc.

Mennyei Seregek,
Minnyájan tégedet dicsirnek:
Dicsir Emberi-szózat,
és minden teremtett-állat.
Dicsösség etc.

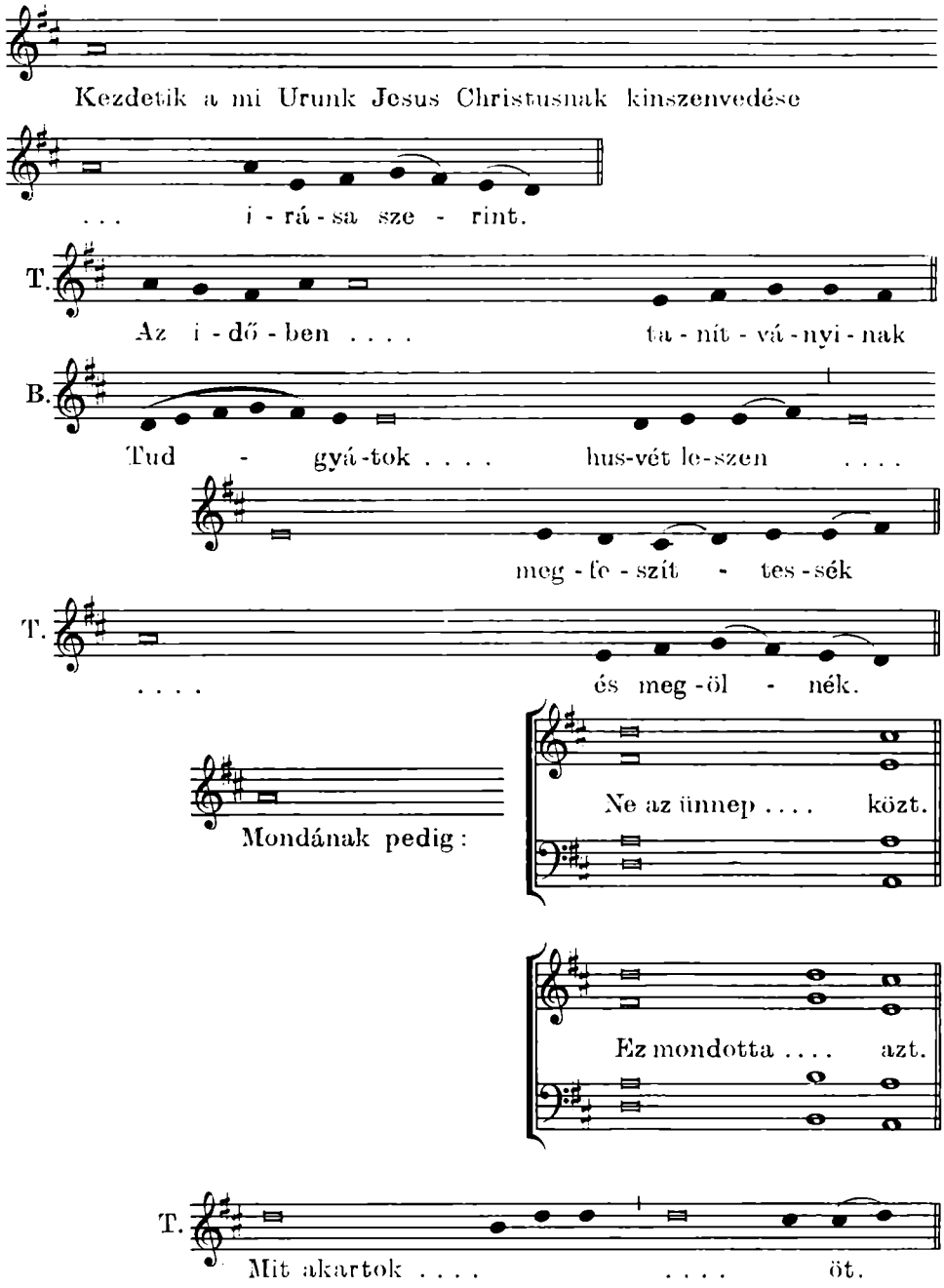
*S*idóknak *S*erege,
Pálmákkal jövének elödbe:
Mi-is könyörgésekkel,
Jöttünk hozzád, s' énekekkel.
Dicsösség etc.

Idején szenvedésednek,
im-ezek téged dicsirtenek:
*M*ert *m*idön *M*enyben lakol,
mi elménk énekkel hódol.
Dicsösség etc.

Tetszék Sidóknak éneke,
im tessék mi nyelvünk zengése:
Mert *k*egyelmes *K*irály vagy,
kinél minden jó kedves, és nagy.

*Dics*össég és *dics*iret,
te-néked meg-váltó Királyunk:
Kinek Gyermeki szép Sereg,
mond édességes éneket Amen.

VIRÁG-VASÁRNAPRA-VALÓ PASSIO



Mivel a' Passionak három Tonussa vagyon: Tenor, Bassus, Altus; azért, a' hol T, betü lészen, ott közép-renden, a' hol B, alatt: a' hol pedig A, találtatik, fenn kell énekelni.

Tenor: AZ idöben, monda JESUS az ö Tanitványinak: *Bassus:* Tudgyátok, hogy két-nap-után Husvét lészen, és az Ember fia el-árultatik, hogy meg-feszittessék. T. Akkor egybe-gyülének a' Papi-Fejedelmek, és a népnek Vénei, a' Fö-Pap pitvarában, ki mondatik vala Kaifásnak: és tanácsot tartának, hogy JESUST álnoksággal meg-fognák, és meg-ölnék. Mondának pedig: *Altus:* Ne az Innepnapon, hogy ne-talám támadás ne légyen a' Nép között. **T.** Mikor pedig JESUS Bétániában vólna, a' Poklos Simon házában, járula ö-hozzája egy Aszszonyi-állat, kinek drága kenetü alabástroma vala, és az asztalnál-ülönek a' fejére önté. Látván pedig a' Tanitványok, boszszonkodának mondván: **A.** Mire-való e' vesztegetés? mert ezt drágán el-adhatták vólna, és a' szegényeknek adhatták vólna. **T.** Tudván pedig JESUS, monda nékik: **B.** Miért vattok ez Aszszony-állatnak bántására? mert jó-cselekedetet cselekedett velem. Mert mindenkor vadnak szegények veletek, én pedig nem mindenkor vagyok veletek. Mert ez, e' kenetet a' testemre öntvén, az én temetésemre cselekedte. Bizony mondom néktek, valahol ez az Evangeliom prédikáltatik az egész Világon, az-is meg-mondatik, a' mit ez cselekedett az ö emlekezetire. **T.** Akkor ki-mene egy a' tizen-kettö-közzül, ki mondatik vala Judás Iskariotesnek a' Papi-Fejedelmekhez: és monda nékik: **A.** Mit akartok nekem adni, és én ötet kezetekben adom? **T.** Azok pedig rendelének neki harmincz ezüst-pénzt. Es attúl-fogva alkalmatosságot keres vala, hogy ötet el-árulná. A kovásztalanoknak elsö napján pedig, járúlának a' Tanitványok JESUShoz, mondván: **A.** Hol akarod, hogy el-készitsük néked ételedre az Husvétet? **T.** Jesus pedig monda: **B.** Mennyetek a' Városba egy némelyhez, és mondgyátok annak: A' Mester mondgya: Az én idöm közel vagyon, nálad szerzem az Husvétet, az én Tanitványimmal. **T.** Es cselekedének a' Tanitványok, a' mint rendelte vala nékik JESUS, és el-készíték a' Husvétet. Estve lévén pedig, le-telepedett vala a' tizen-két Tanitványával Es midön ök ennének, monda: **B.** Bizony mondom néktek, hogy egy közületek el-árúl engem. **T.** Es igen meg-szomorodván, kezdék eggyen-ként mondani: **A.** Vallyon én vagyok-é Uram? **T.** Ö pedig felelvén monda: **B.** A' ki a' kezét velem a' tálba mártya, az árúl-el engem. Az Ember Fia el-mégyen ugyan, a' mint irva vagyon felöle: Jaj annak az Embernek, a' ki-által az Ember Fia el-árultatik: Jobb lett volna néki, ha nem születtetett volna az az Ember. **T.** Felelvén pedig Júdás, a' ki el-árúlta ötet, monda: **A.** Vallyon én vagyok-é Rabbi? **T.** Mondá néki: **B.** Te mondád. **T.** Ök pedig vacsorálván, véve Jesus a' kenyeret, és meg-áldá, és megszegé, és adá a' Tanitványinak, és monda: **B.** Vegyétek, és egyétek: Ez az én testem. **T.** Es vévén a' pohárt, hálákat ada: és nékik adá, mondván: **B.** Igyatok ebböl minnyájan: Mert ez az én vérem az Uj Testamentomé, mely sokakért kiontatik a' bünök bocsánattyára. Mondom pedig néktek: nem-iszom mostantól-fogva e' szölö-terméséböl, a' napig, mikor amaz újat iszom veletek, az Atyám Országában. **T.** Es dicsiretet mondván, ki-menének az Olaj-fák hegyére. Akkor monda nékik Jesus: **B.** Ti minnyájan meg-botránkoztok én-bennem ez éjjel. Mert irva vagyon: Meg-verem a' Pásztort, és el-oszolnak a' Nyáj-juhai. Minek-utánna

pedig fel-támadok, elötöket vészem Galilaeában. **T.** Felelvén pedig Péter, monda néki: **A.** Ha minnyájan meg-botránkoznak-is benned, én soha meg-nem botránkozom. **T.** Monda néki Jésus: **B.** Bizony mondom néked, hogy ez éjjel minek-elötte a' Kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engem. **T.** Monda néki Péter: **A.** Ha meg-kell halnom-is veled, meg-nem tagadlak téged. **T.** Hasonlóképpen mondának a' Tanitványok-is minnyájan. Akkor méne Jésus vélek a' Majorba, mely Gethsemaninak hivatik, és monda a' Tanitványinak: **B.** Üllyetek itt, mig amoda mégyek, és imádkozom. **T.** Es el-vivén Pétert, és a' Zebedaeus két fiát, kezde bánkodni, és szomorkodni. Akkor mondá nékik: **B.** Szomorú a' lelkem mind halálig: várakozzatok itt, és vigyázzatok velem. **T.** Es egy-kevéssé elébb-menvén, orczájára borúla imádkozván, és mondván: **B.** Atyám, ha lehetséges, múllyék-el e' pohár tölem, mind-az -által nem a' mint én akarom, hanem a' mint te. **T.** Es méne a' Tanitványihoz, és aluva találá öket, és monda Péternek: **B.** Igy nem-vigyázhattok-é velem egy óráig? vigyázzatok, és imádkozzatok, hogy kisírtetbe ne-essetek. A' Lélek kész ugyan, de a' test erötlen. **T.** Ismég másodszor el-méne, és imádkozék, mondván: **B.** Atyám, ha e' pohár el-nem múlhatik, hanem ha azt meg-iszom, légyen a' te akaratod. **T.** Es el-jöve ismég, és aluva találá öket: Mert az ö szemek meg-nehezíttetve valának. Es el-hagyván öket ismég el-méne, és imádkozék, harmadszor, azon beszédet mondván. Akkor a' Tanitványihoz jöve és monda nékik: **B.** Aludgyatok már, és nyugodgyatok: imé el-közelgetet az óra, és az Ember Fia a' bünösök kezében adatik. Kellyetek-fel, mennyünk-el: imé el-közelgetett a'ki engem el-árul. **T.** Még ö szólván, imé Júdás egy a' tizen-kettö közzül el-jöve, és ö véle sok sereg, kardokkal, és dorongokkal, küldetvén a' Papi-Fejedelmektöl, és a' népnek véneitöl. A'ki pedig el-árulta ötet, jelt adott nékik mondván: **A.** Valakit meg-csókolok, ö az, fogjátok ötet. **T.** Es mingyárt Jesushoz járulván monda: **A.** Idvez-légy Rabbi **T.** Es meg-csókolá ötet. Es monda néki Jesus: **B.** Barátom mire jöttél? **T.** Akkor hozzája menének, és kezeket Jesusra veték, és meg-fogák ötet. Es imé egy azok-közzül kik Jesussal valának, ki-nyújtván kezét, kivoná kargyát, és csapván a' Papi-Fejedelem szólgáját, el-vágá annak fülét. Akkor monda neki Jesus: **B.** Tedd helyére kardodat: mert minnyájan a'kik fegyvert fognak, fegyverrel vesznek-el. Véled-é hogy én nem kérhetem az Atyámot és ád énnékem most többet tizen-két Legio Angyalnál? Miképpen tellyesednek-bé tehát az írások, mert igy kell lenni? **T.** Azon órában monda Jesus a' Seregeknek: **B.** Mint latorra, ugy jöttetek-ki kardokkal, és dorongokkal engem meg-fogni: Mindennap nálatok ülök vala tanitván a' Templomban, és meg-nem fogátok engem. Ez pedig mind lön, hogy bé-tellyesednének a' Próféták irási. **T.** Akkoron a' Tanitványok minnyájan el-hagyván ötet, el-futának. Azok pedig megfogván JESUST, vivék Kaifáshoz a' Papi-Fejedelemhez, a' hol az Irás-tudók, és a' vének egybe-gyültek vala. Péter pedig követi vala ötet távúl, a' Papi-Fejedelem pitvaráig. Es oda bé-menvén, ül vala a' szólgákkal, hogy látná a' végét. A' Papi-Fejedelmek pedig, és az egész gyülekezet hamis bizonyságot keresnek vala JESUS-ellen, hogy ötet halálra adnák: és nem-találának, noha sok hamis-tanúk jöttek vólna elö. Utolszor pedig jövének két hamis-tanúk, és mondának: **A.** Ez mondotta: El-ronthatom az Isten Templomát, és harmad nap-után fel-építhetem azt. **T.** Es fel-kelvén a' Papi-Fejedelem monda néki: **A.** Semmit nem-felelsz-é azokra, a' miket

ezek ellened-bizonyitnak? **T.** JESUS pedig halgat vala. Es a' Papi-Fejedelem monda néki: **A.** Kénszerítlek téged az élö Istenre, hogy meg-mondgyad nékünk, ha te vagy a' Christus, az Istennek Fia. **T.** Monda néki JESUS: **B.** Te mondád: Mind-az-által mondom néktek, ez-után meg-láttyátok az Ember Fiát ülni az Isten erejének jóbján, és el-jöni az Egnek felhöiben. **T.** Akkor a' Papi-Fejedelem megszaggatá ruháit, mondván: **A.** Káromkodék: Mit szükölködünk még tanúknélkül? imé most hallátok a' káromlást: mi tetszik néktek? **T.** Azok pedig felelvén, mondának: **A.** Méltó halálra. **T.** Akkoron az orczájára pökdösének, és nyakon csapdosák ötet, némellyek pedig tenyerekkel arczúl-verék, mondván: **A.** Prófétálly nékünk Christus, kicsoda üte téged? **T.** Péter pedig kivül a' pitvarban ül vala: és hozzá járula egy Szólgáló, mondván: **A.** Te-is a' Galileai JESUS-sal valál. **T.** Ö pedig tagadá mindenek elött, mondván: **A.** Nem-tudom mit mondasz. **T.** Ki-menvén pedig ö az ajtón, más Szólgáló látá ötet; és monda azoknak, kik ott valának: **A.** Ez-is a' Názáreti JESUS-sal vala. **T.** Es ismég tagadá esküvéssel, hogy nem-ismérem az Embert. Es egy-kevés vártatva, hozzája menének a' kik állanak vala, és mondának Péternek: **A.** Bizonyára te-is azok közzül-való vagy; mert a' szóllásod-is ki-jelent tégedet. **T.** Akkor kezde átkozódni, és eskünni, hogy nem-ismérte-vólna az Embert. Es mindgyárt meg-szóllala a' Kakas. Es megemlékezék Péter a' JESUS igéjéröl, mellyet mondott vala: Minek-elötte a' Kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engemet. Es oda-ki menvén, keservesen sira.

Reggel lévén pedig, tanácsot tartának minnyájan a' Papi-Fejedelmek és a' Népnek vénei JESUS-ellen, hogy ötet halálra adnák. Es kötve vivék ötet, és adák Pontius Pilátus Tiszt-tartónak. Akkoron látván Júdás, a'ki ötet el-árulta, hogy halálra kárhoztattatott vólna; meg-bánván, viszsza-vivé a harmincz ezüst pénzt, a' Papi-Fejedelmeknek, és a' véneknek, mondván: **A.** Vétkeztem, el-árulván az igaz vért. **T.** Ők pedig mondának: **A.** Mi gondunk véle? te lássad. **T.** Es el-vetvén a' Templomba az ezüst pénzeket, viszsza-tére, és el-menvén fel-akasztá magát. A' Papi-Fejedelmek pedig fel-vévén az ezüst pénzeket, mondának: **A.** Nem szabad azokat a' Templom pénze-közzé vetni: mert vér-árra. **T.** Tanácsot tartván pedig meg-vevék azokon a' fazakas mezejét, a' jövevények temetésére. Azért hivattatik az a' mezö Hakeldamának az az: vér-mezejének, e' mái-napig. Akkor bé-tellyesedék, a' mi meg-mondatott Jeremiás Próféta-által, mondván: Es vévék az harmincz ezüst pénzt, a' meg-böcsültetnek árrát, kit böcsülve vöttek-meg az Israël fiaitól: és adák az Fazakas mezejé-ért, a' mint nékem rendelte az Ur. JESUS pedig a' tiszttartó elött álla és meg-kérdé ötet a' tiszt-tartó, mondván: **A.** Te vagy-é a' Sidók Királlya? **T.** Monda néki JESUS: **B.** Te mondod. **T.** Es midön vádoltatnék a' Papi-Fejedelmektöl és a' vénektöl, semmit nem-felele. Akkor monda néki Pilátus: **A.** Nem hallod-é menyi bizonyságokat mondanak ellened? **T.** Es nem-felele néki egy szavára-is, úgy hogy felette igen csudálkoznék a' tiszt-tartó. Az Innep-napon pedig, el-szokott vala bocsátani a' tiszt-tartó, a' népnek egy foglyot, a' kit akarnának. Vala pedig akkor egy hires foglya, ki mondatik vala Barrabásnak. Egybengyülvén azért azok, monda Pilatus: **A.** Kit akartok, hogy el-bocsássak néktek: Barrabást-é, avagy a' JESUST, ki Christusnak mondatik? **T.** Mert tudgya vala, hogy irigységböl árúlták vólna el ötet. Ülvén pedig ö az itílö-székben, hozzája külde a' felesége, mondván: **A.** Semmi közöd néked azzal az igazzal, mert sokat

szenvedtem ma, látás-által ö-miatta. **T.** A' Papi-Fejedelmek pedig, és a' Vének, el-általták a' Népet, hogy Barrabást kérnék, JESUS-t pedig el-vesztenék. Felelvén pedig a' Tiszt-tartó, monda nékik: **A.** Kit akartok, hogy néktek a' kettö-közzül el-bocsássak? **T.** Ök pedig mondának: **A.** Barrabást. **T.** Monda nékik Pilátus: **A.** Mit cselekedgyem tehát a' JESUS-sal, ki Christusnak mondatik? **T.** Mondának minnyájan: **A.** Feszíttessék-meg. **T.** Monda nékik a' Tiszt-tartó: **A.** De mi gonoszt cselekedett? **T.** Azok pedig inkább kiáltanak vala, mondván: **A.** Feszíttessék-meg. **T.** Látván pedig Pilátus, hogy semmit nem használna, hanem inkább támadás lenne: vizet vévén, meg-mosá kezeit a' nép-elött, mondván: **A.** Artatlan vagyok én ez igaznak vérétöl: ti lássátok. **T.** Es felelvén az egész Nép, monda: **A.** Az ö vére mi-rajtunk, és a' mi fiainkon. **T.** Akkor el-bocsátá nékik Barrabást, a' meg-ostoroztatott JESUS-t pedig kezekben adá, hogy meg-feszíttetnék. Akkor a' Tiszt-tartó vitézi el-vivén JESUST a' Tanácsházban, egybe-gyüjték hozzája az egész csoportot és le-vetkeztetvén ötet, veres karmasin-színü felsö-ruhát adának reá; és tövisböl koronát fonván, a' fejére tévék, és nádat a' jobb-kezébe. Es térdet hajtván elötte, csúfollyák vala ötet, mondván: **A.** Idvez-légy Sidók Királlya. **T.** Es reá pökdösvén, vévék a' nádat, és a' fejét verik vala. Es minek-utánna meg-csúfolák ötet, le-vetkezteték a' felsö-ruhából, és fel-öltözteték az ö ruháiba, és vivék ötet, hogy meg-feszítenék. Kimenvén pedig, találának egy Simon-nevü Czyrénei Embert: ezt kénszerité hogy fel-venné az ö keresztit. Es jövének a' helyre, mely Galgotának mondatik, mely az Agy-kaponyának helye. Es adának néki innya epével egyelíttetett bort: Es mikor meg-kóstolta vólna, nem-akará innya. Minek-utánna pedig meg-feszíték ötet, el-oszták az ö ruháit, sorsot vetvén, hogy bé-tellyesednék, a' mi meg-mondatott a Próféta-által, mondván: El-osztották magoknak az én ruháimot, és az én ruhámra sorsot vetettek. Es ülvén, örzik vala ötet, és tévék a' feje-feliben az ö ügyét irva: EZ AZ JESUS A' SIDOK KIRALLYA. Akkor meg-feszítteték ö-véle két lator, eggyik jobja-felöl, és a' másik bal-felöl. Az elö-menök pedig káromlyák vala ötet, hajtogatván a' fejeket, és mondván: **A.** Vah, ki az Isten Templomát el-rontod, és harmad-napra azt fel-éppíted: Szabaditsd-meg magadat: ha Istennek Fia vagy, szálly-le a' keresztröl. **T.** Hasonló-képpen a' Papi-Fejedelmek-is csufolván az Irás-tudókkal, és a' Vénekkel, mondanak vala: **A.** Egyebeket meg-szabadított, magát meg-nem szabadíthattya: ha Izraëlnek Királlya, szállyon-le most a' keresztröl, és hiszünk néki: az Istenben bízott: szabaditsa-meg most, ha akarja ötet: mert azt mondotta: Hogy Isten Fia vagyok. **T.** Ugyan azont hánnyák vala pedig szemére a' Latrok-is, kik meg-feszíttettek vala véle. Hat-órától-fogva pedig setétség lön az egész földön kilencz óráig. Es kilencz-óra-felé kiálta JESUS; nagy szóval mondván: **B.** ELI, ELI, Lamma Sabaktáni? **T.** az az: EN ISTENEM, EN ISTENEM, mért hattál-el engem? **T.** Némellyek pedig ott álván, és halván, mondának: **A.** Illyést hija ez. **T.** Es mindgyárt el-futamodván egy közzüllök, spongiát vévén, meg-tölté eczettel, és nádra tevé, és innya ád vala néki. A' többi pedig mondának: **A.** Hadd lássuk, ha el-jö-é Illyés, meg-szabaditván ötet. **T.** JESUS pedig ismég kiáltván nagy szóval, ki-bocsátá Lelkét.

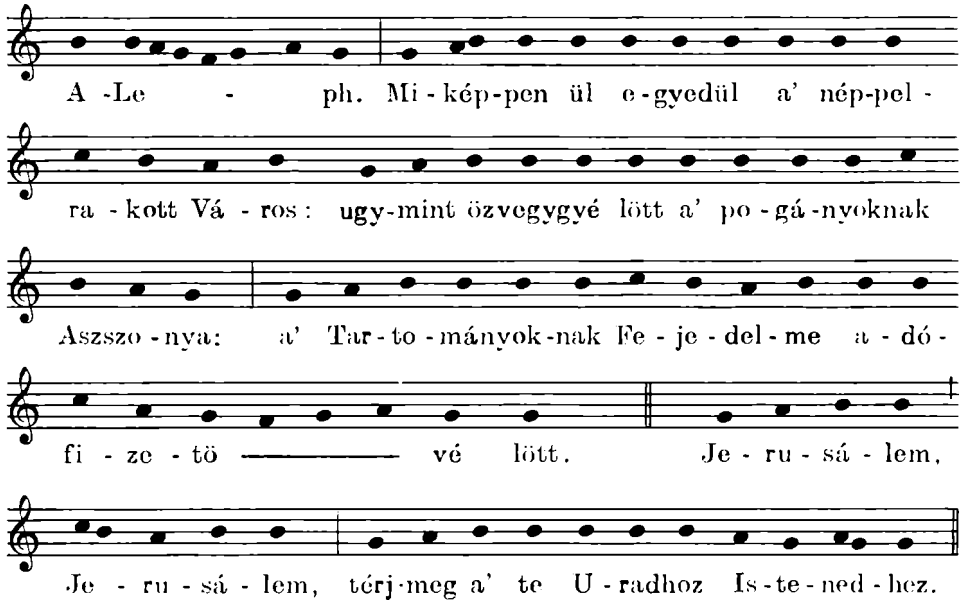
HIC ALIQUANTULUM PAUSATUR.

Es imé a' Templom superláttya két-részre szakada, a' felitöl-fogva az allyáig; és a' föld meg-indula, és a' kö-sziklák meg-repedezének, és a' koporsók meg-nyílának: és sok Szentek testei, kik el-aluttak vala, fel-támadának. Es ki-menvén a' koporsókból az ö fel-támadása-után, jövének a' Szent Városba, és sokaknak meg-jelenének. A' Százados pedig, és a' kik véle valának, örizvén JESUS-t, látván a' föld-indúlást, és azokat mellyek lészen vala, igen meg-félemlének, mondván: **A.** Bizony ez az Isten Fia vólt. **T.** Valának pedig ott sok Aszszony-állatok távúl, kik követték vala JESUST Galilaeából, szólgálván néki: Kik között vala Maria Magdolna, és Maria a' Jakab és Jóseph Annya, és a' Zebedaeus fiai Annya. Mikor pedig estve lött vólna, jöve egy Arimataeai Jóseph-nevü gazdag Ember, ki ö-is a' JESUS Tanitványa vala. Ez el-méne Pilátushoz, és meg-kéré a' JESUS testét. Akkor Pilátus meg-hagyá, hogy meg-adnák a testet. Es el-vivén a testet, Joseph bé-takará azt tiszta gyólcsban. Es tévé azt az ö koporsójába, mellyet a' kö-sziklában vágott vala. Es nagy követ hengerite a' koporsó aljára és el-méne. Ott vala pedig Mária Magdolna, és a' másik Mária, a' koporsó-ellenében ülvén. Másod-nap pedig, mely az Innep készülete-után vagyon, egybe-gyülének a' Papi-Fejedelmek és a' Pharisaeusok Pilátushoz, mondván: **A.** Uram, meg-emlékeztünk, hogy ama' hitetö még éltében mondotta: Harmad-nap-után fel-támadok. Had-meg azért hogy örizzék a' koporsót harmad-napig: hogy valamiképpen el-ne jöjjenek az ö Tanitványi, és el-lopják ötet, és azt mondgyák a' kösségnek: fel-támadott halottaiból. Es az utolsó tévelygés, gonoszb lészen az elsőnél. **T.** Monda nékik Pilátus: **A.** Vagyon örizötök, mennyetek-el, örizzétek, az mint tudgyátok. **T.** Azok pedig el-menvén, meg-erössiték a' koporsót örizökkel, meg-pecsételvén a' követ.

222.

NAGY-SZEREDARA-VALO LAMENTATIO

Minek-utánna Sidóság Babilloniának fogságában viteték, és Jerusálem el-töreték, Jeremiás Próféta le-üle sirván, és Jerusálem Városának jövendö pusztúlásáról szomorú szivel ezt mondá:



ALEPH. Miképpen ül egyedül a' néppel-rakott Város:
ugy-mint özvegygyé lött a' pogányoknak Aszszonya:
a' Tartományoknak Fejedelme adó-fizetövé lött.

BETH. Sirván sirt éjjel, és az ö köny-húllatási az ö orczáin:
nincs a' ki vigasztallya ötet, minden szerelmesi-közül:
minden baráti meg-útálták ötet, és ö ellenségivé lettek.

GHIMEL. El-költözött Júdás a' nyomorgatás-ért, és a' szólgálatnak sokaságá-ért:
a' pogányok-között lakott, s' nem-talált nyugodalmat:
minden ö üldözöi meg-fogták ötet a' szorongatásban.

DALET. A' Sion útai szomorkodnak, azért, hogy nincsenek a'kik az Innepnapra jöjjenek:
Minden kapui el-romlottak: az ö Papjai sirnak:
az ö Szüzei nyomorúltak, és ö-maga el-nyomattatott a' keserüségtöl.

HE. Az ö ellenségi fövé lettek, az ö ellenségi meg-gazdagúltak:
mert az Ur szóllott ö-ellene az ö hamisságának sokaságá-ért:
az ö kisdedi fogságba vitettek, a' nyomorgatónak szine elött.

Jerusálem, Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

223.

R. IN MONTE OLIVETI.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK EZ VILÁGNAK ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

Magas hegyén im az olaj-fáknak,
Imádságot tévék Szent Atyámnak;
Hogy-ha vólna lehetsége annak,
Szörnyüsége távoznék kínomnak.

Jóllehet a' Lélek kész halálra,
Noha testnek nagy ö gyarlósága,
Mindaz-által Atyám akarattya,
Tellyesedgyék: Szent parancsolattya.

Szükség azért, hogy most vigyázzatok,
Tanitványim, és imádkozzatok,
Késértetben hogy ti ne-jussatok,
Az ellenség reánk törr tudgyátok.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

224.

LAMENTATIO SECUNDA.

[Dallamát l. a 222. sz. alatt]

VAU. Es el-távozott a' Sion Leányától minden ö ékessége:
az ö Fejedelmi ollyá löttek, mint legeltetést nem-találó kosok:
és el-mentek erö-nélkül a' kergetönek szine-elött.

ZAIN. Meg-emlékezett Jerusálem az ö nyomorúságának napjairól, és vétkéröl, minden kivánatos dolgai-ért,
mellyekben vólt a' régi napoktól-fogva, midön az ö népe az ellenség kezében esnék, és nem vólna segitöje:
látták ötet az ellenségek, és meg-csúfolták az ö Szombatit.

HETH. Felette igen vétkezett Jerusálem, az-oká-ért lött bujdosóvá:
Minnyájan a'kik dicsöitik vala ötet, meg-útálták ötet,
mert látták az ö gyalázattyát; ö pedig nyögvén hátra-fordúlt.

THETH. Az ö undoksági az ö lábain, és meg-nem emlékezett az ö végéröl:
felette igen le-tétetett, nem lévén vigasztalója:
Lássad Uram az én nyomorúságomot, mert fel-emelkedett az ellenség.

Jerusálem, Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

225.

R. TRISTIS EST ANIMA MEA ETC.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK EZ VILÁGNAK ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

Az én lelkem nagy szomorúsággal,
Tellyes: miglen meg-vívom halállal,
Békességet szerzek Szent Atyámmal,
E' Világot meg-váltván kínommal.

Legyetek itt velem, s' vigyázzatok,
A' Sereget majdan meg-láttyátok,
Meg-környékez engem, mint a latrot,
Ti fejen-ként engem mind el-hadtok.

En pediglen mégyek a' halálra,
Szent Atyám kedves áldozattyára,
Az meg-romlott Népnek váltságára,
A' hiveknek nagy bóldogságára.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur Jesus Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsöség a' Szent Háromságnak. Amen.

226.

LAMENTATIO TERTIA.

[Dallamát l. a 222. sz. alatt]

JÓD. Az ellenség kezét vetette annak minden kívánatos dolgaira: mert látta a' pogányokat bé-menni, az ö Szent helyére, kik-felöl megparancsoltad vala, hogy bé-nemennének a' te Gyülekezetedbe.

CAPH. Minden ö népe fohászkodik, és kenyeret keres: Minden drága marhákat oda-adtak, az eledel-ért, a' léleknek meg-élesztésére. Lássad Uram, és gondold-meg, mert alá-valóvá löttem.

LAMED. Oh ti minnyájan, a'kik által-mentek az úton, figyelmezzetek, és lássátok, ha vagyon-é fájdalom, mint az én fájdalmam: mert megszedett engem a' mint szóllott az Ur, az ö búsúlása haragjának napján.

NEM. A' magasságból tüzet bocsátott, az én csontaim közibe, és megtanított engem: Meg-vetette a' hálót az én lábaimnak, hátra-téritett engem, pusztává tött engem; egész-nap bánattal emésztett meg.

NUN. Vigyázott az én hamisságimnak igája: az ö kezében egybe-takartattak, és a' nyakamra tétettek: Meg-erötlenült az én eröm: kezében adott engem az Ur, melyböl fel-nem-kelhetek.

Jerusálem, Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

227.

R. ECCE VIDIMUS.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK UT SUPRA.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

AZ hitetlen Sidóknak Serege,
A' JESUS-ra mely mindenkor töre,
Szent Személyét boszszúval illette,
Isten Fia hogy vólna, nem hitte.

Imé mostan ö drága Személye,
Nem-tetszik-meg, szine, s' Embersége,
Mert a' Sidók nagy kegyetlensége,
Kegyetlenül vérében keverte.

Ez a' JESUS, ki a' bünt el-vette,
Es érettünk egyedül szenvede,
Ki Mennyégböl Attyától le-jöve,
Mellyet a' Sidó-Nép nem becsülle.

Christust értünk Sidók sebesiték,
Betegségünk tölle viselteték,
Mi sokságú vétkünk-ért vereték,
Halálával bününk el-mosaték.

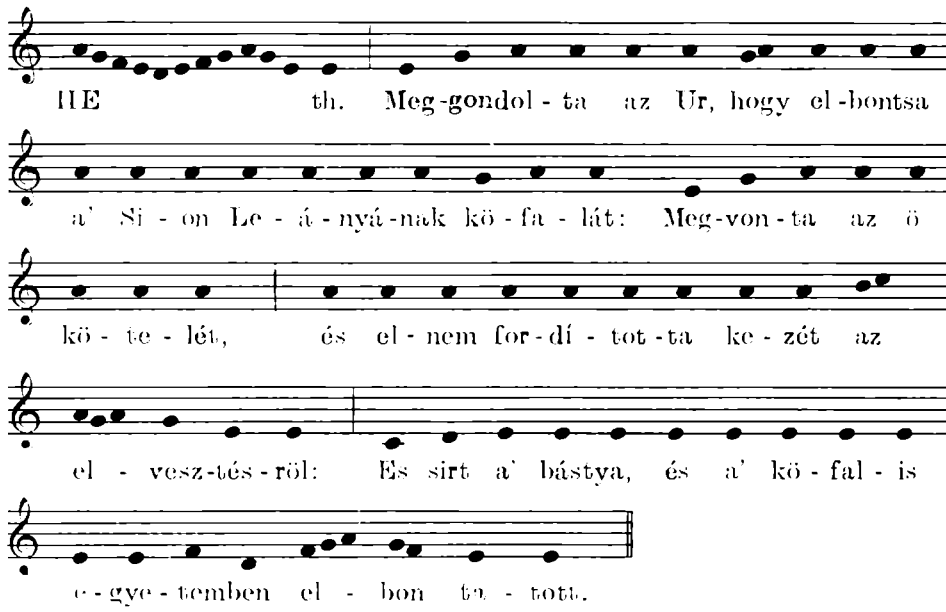
Meg-rontaték ördögnek hatalma,
A' Pokolnak rettenetes kínnya,
Mert halálnak el-jöve halála,
Kiröl régen a' Próféta szólla.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

228.

NAGY-CSÜTÖRTÖKRE-VALO LAMENTATIO.

JEREMIÁS PRÓFÉTÁNAK SIRALMÁRÓL.



HETH. Meg-gondolta az Ur, hogy el-bontsa a' Sion Leányának kö-falát: Meg-vonta az ö kötelét, és el-nem fordította kezét az el-vesztésröl: Es sirt a' bástya, és a' kö-fal-is egyetemben el-bontatott.

THETH. A' földben szegeztettek az ö kapui: El-vesztette, és el-rontotta az ö zárjait; az ö Királlyát, s' az ö Fejedelmit a' pogányok-között: Nincs Törvény, és az ö Prófétáinak nem lött látások az Urtól.

JOD. A' földön ültek, meg-csendesedtek a' Sion Leányának vénei; Hammuval hintették-meg a' fejeket, Ször-sákokat övedzettek magokra, a' földre függesztették fejeket a' Jerusálem Szüzei.

CAPH. El-fogyatkoztak a' köny-húllatások miatt, az én szemeim: Meg-háborodtanak az én belsö részeim: Ki-omlott a földre a' májam, az én népem Leányának romlása-miatt, midön el-fogyatkoznék a' kisded és a' csecsemö a' Város úczáin.

Jerusálem; Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

229.

R. OMNES AMICI. NOTA: UT SUPRA.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

MInd fejen-ként kik velem valának,
En barátim engem el-hagyának,
Tanitványim töllem távozának,
Csalárd Sidók reám támadának.

Nagy hirtelen engem el-árúla,
Tanitványom: kit szeretek vala,
A'ki nékem fö Sáfárom vala,
A' Sidóknak kezekben ez ada.

Es a' Sidók hogy meg-csúfolának,
Rettenetes-képpen rongálának,
Nagy kereszt-fát vállamra adának,
Sok káromlást én reám szóllának.

En keserves nagy kin-vallásomban,
A' kereszt-fán nagy szomjúságomban,
Mérget tönek eczettel pohárban,
Hogy meg-innám fel-nyújták szájamban.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

230.

LAMENTATIO SECUNDA.

[Dallamát l. a 228. sz. alatt]

LAMED. AZ Annyoknak mondának: Hol vagyon a' búza, és a' bor? mikor el-fogyatkoznának mint a' sebesültek a' Város úczáin: Mikor kibocsátanák az ö Lelkeket az Annyok ölében.

MEM. Kihez hasonlitsalak téged? Vagy kihez mondgyalak hasonlónak téged, Jerusálem Leánya? Kivel vesselek-öszve téged, és vigasztallyalak téged, Sionnak Szüz Leánya? Mert nagy mint a' tenger, a' te nyomorúságod: Ki gyógyít-meg téged?

NUN. A' te Prófétáid hamisságokat, és bolondságokat láttak néked, és meg-nem nyilatkoztatták hamisságodat, hogy téged poenitencziára intenének: láttak pedig néked hamis terheket, és ki-üzéseket.

SAMECH. Kezekkel tapsoltak te-rajtad minden úton-járók: süvöltöttek, és hajtogatták fejeket a' Jerusálem Leányán; mondván: Ez-é a tökélletes ékességü Város az egész föld öröme?

Jerusálem, Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

231.

R. VELUM TEMPLI.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK EZ VILÁGNAK ETC.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

MIkor JESUS kereszt-fán függ vala,
E' földön lön akkor illyen csuda,
Meg-szakada a' Templom kárpittya,
Es mind az Eg, s' az Föld meg-indúla.

A' kö-sziklák meg-hasadozának,
Koporsók-is meg-nyilatkozának,
Sok halottak kikböl támadának,
Es sokaktól meg-is láttatának.

A' Nap, s az Eg, meg-homályosodék,
Es e' földön setétség láttaték,
Mely kilenczed óráig tartaték,
Ezen nagy sok Ember csudálkozék.

A' Tolvaj-is a' kereszt-fán vala,
Büne-szerint fel-tétetett vala,
Ur JESUS-hoz fel-szóval kiálta,
Illyen szóval imádkozik vala:

Midön bé-mégy a' te Országodban,
Szent Atyádhoz magas Menyországban,
Róllam kérlek emlékezzél ottan,
Hiveidnek vigy bóldogságában.

Kegyes JESUS tekíntvén Tolvajra,
Drága szóval nékie igy szólla:
Néked mondom Tolvaj bizonyára,
Ma velem lész szép Paradicsomba.

Mi-is néki könyörögjünk mostan,
Vigyen minket a' Paradicsomban,
Szent Attyának drága Országában,
Régtöl-fogva meg-szerzett sok jókban.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

232.

LAMENTATIO TERTIA

[Dallamát l. a 228. sz. alatt]

ALEPH. EN vagyok a' Férfiú, látván az én szegénységemet, az ö búsúlásának veszszejében.

ALEPH. Engem vezetett, és a' setétségre vitt, és nem a' világosságra.

ALEPH. Csak én-reám fordította, és forgatta az ö kezét, egész nap.

BETH. Meg-fonnyasztotta az én börömöt, és a' húsomot, megrontotta az én csontaimat.

BETH. Epitett környülem, és környül-vett engem epével, és múnkával.

BETH. Setétes helyekre helyheztetett engem, mint az örökké meghóltakat.

GHIMEL. Körös-körül épített ellenem, hogy ki-ne-mennyek: meg-nehezítette az én békómot.

GHIMEL. De midön kiáltok, s' könyörgök-is, ki-rekesztette az én imádságomat.

GHIMEL. Bé-rekesztette útaimat, négy-szegü kövekkel, az én ösvényimet fel-forgatta.

Jerusálem, Jerusálem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

233.

R. VINEA MEA. NOTA: MENYNEK FÖLDNEK ETC.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

EN tégedet, én szerelmes szölöm,
Plántáltalak gyenge szölö-vesszöm,
Hogy énnekem lennél jó szölö-töm,
Kedvem-szerint-való jó gyümölcsöm.

De lám miért vad-gyümölcsé löttél,
Jó gyümölcsböl, te csipkét termettél,
Es engemet meg-keserítettél:
Gyalázatos halálomra löttél.

Mert a' latrot te el-bocsátottad,
Az ártatlant a' halálra adtad,
Minden-féle kínokkal kínoztad;
Végezetre kereszt-fára vontad.

Nem-tekintéd sok fáratságomat,
Te-éretted-való sok múnkámat;
Ehségemet, és szomjúságomat,
Minden-féle sok nyavalyáimat.

Nem-kívántam a' te romlásodat,
Söt kívántam meg-jobbúlásodat,
Es Pokolból szabadúlásodat,
Menyországban velem lakásodat.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

234.

PLANCTUS BEATAE VIRGINIS MARIAE.

PLanctús anté nescia,
Planctu lassor anxia,
Crucior dolore.
Orbat Orbem radio,
Me Judaea Filio,
Gaudio dolore.

Fili dulcor unice,
Singulare gaudium,
Matrem flentem respice,
Conferens solatium.

Pectus, mentem, lumina,
Tua torquent vulnera,
Quae Mater, quae foemina,
tám felix, tám misera.

O quám sero deditus,
Quám citó me deseris,
O quám digné genitus,
Quám abjecté moreris.

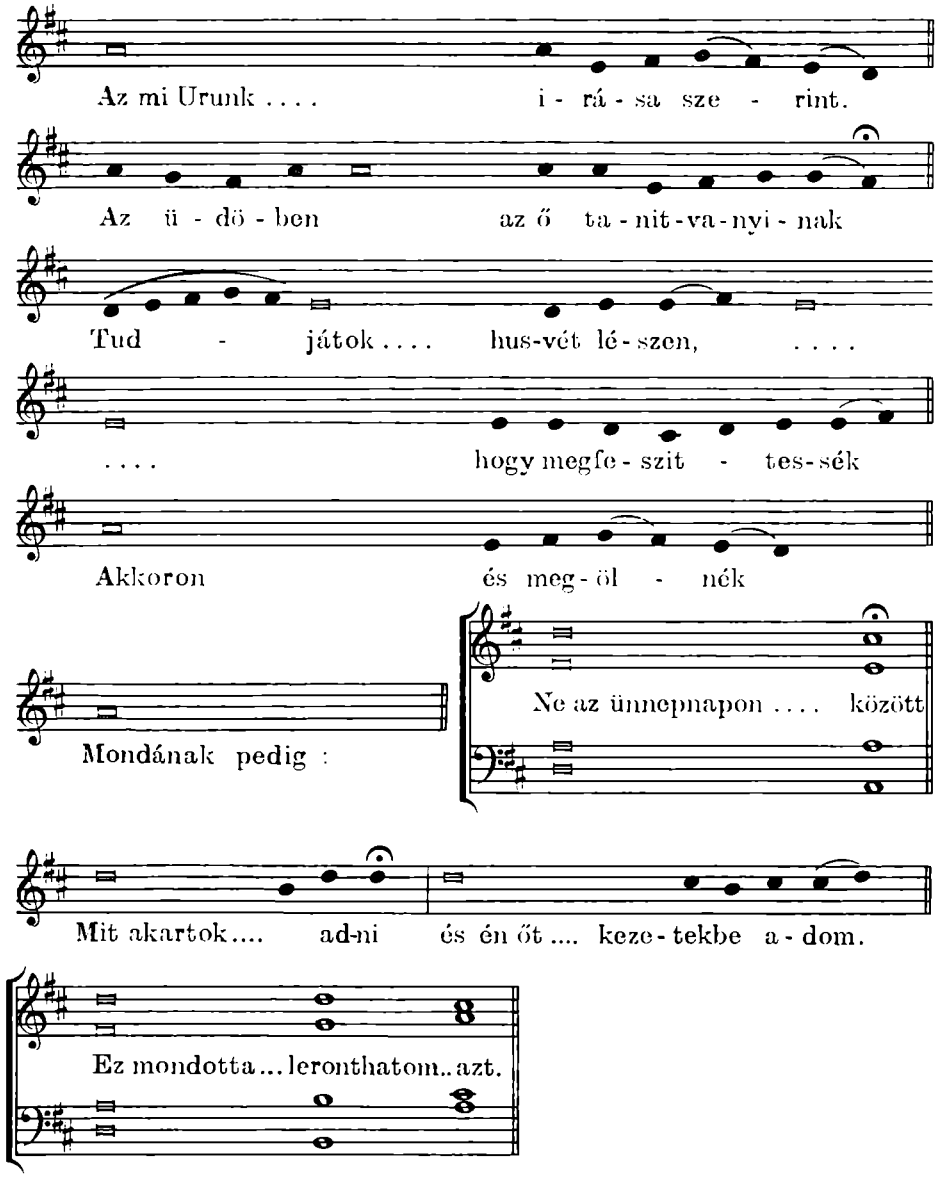
O quis amor corporis
Sibi fecit spolia,
O quám dulcis pignoris,
Quám amara praemia.

Quod crimen, quae scelera,
Gens commisit effera:
Vincla, virgas, vulnera,
Sputa, spinas caetera.

Nato queso parcite,
Matrem crucifigite:
Aut in Crucis stipite,
nos simul affigite.
Amen.

235.

NAGY-PENTEKRE-VALÓ PASSIO.



Az Mi Urunk JESUS Christusnak kin-szenvedése, illyen képpen következik, a' Szent Evangelistáknak irása-szerint.

Tenor. AZ üdöben, mikor el-közelgetett vólna a'kovásztalanok Innepe -napja, mely Húsvétnek mondatik vala, monda Urunk JESUS az ö Tanitványinak: *Bassus.* Tudgyátok, hogy két nap-múlva Húsvét-napja lészen, és az Ember-Fia el árúltatik, hogy meg-feszítessék. *Tenor.* Akkoron egybe-gyülének a' Papi-Fejedelmek, és a' népnek Vénei a' Caiphás fö-Pap Palotájában, és tanácsot tartának, hogy Urunk JESUSt álnoksággal meg-fognák és meg-ölnék. Es azt mondgyák vala: *Altus.* Ne az Innep-napon, hogy ne-talámtán támadás ne-légyen a' Nép között. *Tenor.* Mikor pedig JESUS Betániában vólna, a' Poklos-Simon házában, járúla ö-hozzá egy Aszszony-állat, kinek drága kenetü Alabástrom-Szelenczéje vala, és az Ur JESUS-nak a' fejére önté. Látván pedig a' Tanitványok, bosszonkodnak és zúgolódnak vala, mondván: *Altus.* Mire-való e' vesztegetés? mert ezt drágán el-adhatták vólna, és a' szegényeknek adhatták vólna. *Tenor.* Tudván pedig JESUS, monda nékiek: *Bass.* Miért vattok ez Aszszony-állatnak bántására? mert jó-cselekedetet cselekedett én-velem, mert mindenkor vadnak szegények veletek, de én nem-mindenkor vagyok veletek. Mert ez a' kenetet az én testemre öntvén, az én temetésemre cselekedte. Bizony mondom néktek, valahol az Evangeliom prédikáltatik az egész Világon, az-is meg-hirdettetik az ö emlékezetire. *Tenor.* Bé-méne pedig a' Sátán Judásba, ki Iskáriotesnek mondatik vala, a' ki a' tizen-kettö-közzül egygyik vala, és el-méne a Papi-Fejedelmekhez és monda nékiek: *Altus.* Mit akartok énnékem adni, és én kezetekben adom ötet? *Ten.* Ezt halván a' Sidók, örülének rajta, és igérének néki harmincz ezüst pénzt. Es attól-fogva alkalmatosságot keres vala, hogy miképpen elárúlná, és kezekben adná ötet.

El-jöve azért az Húsvétnek Innepe-napja, melyben a' Báránt áldozni kell vala. A' kovásztalanok elsö napján azért meg-kérdék JESUS-t az ö Tanitványi, mondván: *Altus.* Hol akarod, hogy el-készítsük néked a' Húsvéti-Báránt? *Tenor.* Akkor el-külde kettöt az ö Tanitványi-közzül, és monda nékik: *Bassus.* Mennyetek-bé a' Városba, és imé egy ember egy korsó-vizzel jö elötökbe, és mondgyátok ezt ö néki: A' Mester mondgya: az én idöm közel vagyon, te-nálad eszem-meg az Húsvétet az én Tanitványimmal. Es ö mutat néktek egy el-készített Vacsoráló-helyt és ott készítsetek nekünk. *Tenor.* El-menvén azért a' Tanitványok, úgy találák a'mint Urunk JESUS meg-mondotta vala nékik. Es el-készíték a Húsvétet. Estve lévén pedig, le-telepedett vala a' tizen-két Tanitványával. Es midön ök ennének, monda: *Bassus.* Kivánva kivántam e' Húsvétet meg-enni veletek, minek-elötte szenvedgyek. *Tenor.* Es fel-kelvén a' Vacsorától, le tévé az ö ruháit, és midön kendöt kötött vólna elö, megövedzé magát. Es vizet töltvén a' Medenczében, kezdé mosni a' Tanitványok lábait, és meg-törli vala a' kendövel, mellyet magához övedzett vala. Mikoron pedig jutott vólna Simon Péterhez, monda néki Péter: *Altus.* Uram, te mosod-é-meg az én lábaimat? *Tenor.* Felele JESUS, és monda néki: *Bassus.* A' mit én most cselekeszem, te most nem-tudod, de ennek-utánna meg-tudod. *Tenor.* Monda néki Péter: *Altus.* Soha örökké meg-nem-mosod az én lábaimat. *Tenor.* Felelé néki JESUS: *Bassus.* Ha meg-nem-moslak téged, nem lészen részed énvelem. *Tenor.* Monda néki Simon Péter: *Altus.* Uram, nem csak a' lábaimat, de a'

kezeimet, s' fejemet is. *Tenor.* Monda néki JESUS: *Bassus.* A'ki meg-mosódot, nem szükség meg-mosni, hanem csak a' lábait. Ti-is tiszták vattok, de nem minnyájan. *Tenor.* Mert tudgya vala, ki vólna, ki ötet el-árulná, és azért mondá, nem vattok tiszták minnyájan. Minek-utánna azért meg-mosá az ö lábokat, ruháját fel-vévén, az asztalhoz üle, és monda nékik: *Bassus.* Tudgyátok-é, mit cselekedtem veletek? Ti engem Msternek, és Urnak hítok, és jól mondgyátok: mert az vagyok. Ha azért én meg-mostam lábaitokat, UR, és MESTER lévén, ti-is egy-másnak meg-mossátok lábaitokat. Mert példát attam néktek, hogy a' mit én cselekedtem veletek, ti-is azt cselekedgyétek. Bizony, bizony mondom néktek, nem nagyobb a' szólga az ö Uránál.

Tenor. Es mikor ennének, monda az ö Tanitványinak: *Bassus.* Bizony, bizony mondom ti-néktek, hogy egy közzületek el-árúl engemet. *Tenor.* Ök pedig igen meg-szomorodának, és egy-másra nézvén, kezdének egy-más-közt kérdezkedni, hogy ki cselekedné, és ki-felöl mondanája azt? Es ki-ki mind azt mondgya vala néki: *Altus.* Nem-de én vagyok-é Uram? *Tenor.* Felelvén JESUS, monda: *Bassus.* A' ki a' kezét én-velem a' tálba mártya, az árúl-el engem. Az Ember-Fia el-mégyen ugyan, a' mint irva vagyon felöle, de jaj annak az Embernek, ki-által az Ember-Fia el-árultatik: Jobb lett vólna, ha az az Ember nem-született vólna. *Tenor.* Felelvén pedig Júdás, a' ki el-árúlta vala ötet, és monda: *Altus.* Vallyon én vagyok-é Mester? *Tenor.* Monda néki Urunk JESUS: *Bassus.* Te-magad mondod. *Tenor.* Es mikoron vacsoráltak vólna, vévé JESUS a' kenyeret, és hálákat adván, meg-áldá, és megszegé, és adá az ö Tanitványinak, és monda: *Bassus.* Vegyétek, és egyétek, ez az én TESTEM, mely ti-érettetek halálra adatik. *Tenor.* Es vévén a' pohárt, hálákat ada, és nékik adá, mondván: *Bassus.* Igyatok ebböl minnyájan, mert ez az én VÉREM, az Uj Testamentomnak vére, mely ti-érettetek, és sokaknak bünök-bocsánattyára ki-ontatik. Ezt valamenyiszer cselekeszitek, az én emlekezetemre mivelitek. *Tenor.* Es minnyájan ivának belöle, és monda nékik: *Bassus.* Bizony mondom ti-néktek, nem-iszom mastantúl-fogva e' szölö-terméséböl, a' napig, mikor amaz újat iszom veletek az én Atyám Országában. *Tenor.* Eczaka lévén pedig, fel-kele Júdás közzülök, és mindgyárt ki-méne, és monda JESUS az ö Tanitványinak: *Bassus.* Mostan dicsöíttetett-meg az Ember-Fia: és az Isten meg-dicsöíttetett ö benne. Fiacskáim, még egy-kevessé veletek vagyok, kerestek engem, és a'hová megyek, ti most oda nem jöhettek. *Tenor.* Monda néki Simon Péter: *Altus.* Uram, miért nem-követhetnélek téged, mert kész vagyok veled a' tömlöczbe, és halálra menni, mert az én életemet adom éretted. *Tenor.* Es dicsiretet mondván, ki-menének a'Cedron patakán-által, az Olaj-fák hegyére, és monda nékik JESUS: *Bassus.* Ti minnyájan meg-botránkoztok én bennem ez éjjel, mert irva vagyon, meg-verem a'Pásztort, és el-oszolnak a' Nyáj-juhai, minek-utánna pedig fel-támadok, elötöket vészem Galilaeába. *Tenor.* Felelvén pedig Péter, monda néki: *Altus.* Ha minnyájan meg-botránkoznak-is benned, én soha meg-nem botránkozom. *Tenor.* Monda néki JESUS: *Bassus.* Bizony mondom te-néked, hogy ez-éjjel minek-elötte a' Kakas szóllyon, háromszor tagadsz-meg engemet. *Tenor.* Es Péter annál inkább mondgya vala: *Altus.* Ha meg-kell halnom-is veled, soha meg-nem tagadlak téged. *Tenor.* Azon-képpen a' több Tanitványok-is mondnak vala. Akkor méne JESUS vélek a' Majorba, mely Gethsemaninak mondatik, holott vala egy Kert, melyben bémene ö, és az ö

Tanitványi. Tudgya vala pedig Judás-is azt a' helyt, mert gyakorta mégyen vala oda Urunk JESUS az ö Tanitványival. Es monda az ö Tanitványinak: *Bassus.* Üllyetek itt, mig amoda mégyek, és imádkozom. *Tenor.* Es melléje-véve Pétert, és a' Zebedeus két fiát, Jakabot és Jánost. Es mikoron a' helyre jutottak vólna, kezde igen rettegni, bánkodni, és szomorkodni. Es monda nékik. *Bassus.* Szomorú az én lelkem mind halálig: Vigyázzatok velem, és imádkozzatok, hogy kisírtetbe ne-essetek. *Tenor.* Ö pedig egy-kevessé, mint-egy kö-hagyitásnira elébb-menvén, térdre-esék, és orczájára-borúlván, imádkozik vala, mondván: *Bassus.* Ha lehetséges szerelmes Atyám, távozzék-el e' pohár töllem, mind-az-által, nem a'mint én akarom, hanem a' mint te, úgy légyen. *Tenor.* Es jöve a' Tanitványokhoz, és aluva találá öket, és monda Péternek: *Bassus.* Igy nem-vigyázhattok-é velem egy-óráig. Vigyázzatok, és imádkozzatok, hogy kisírtetbe ne-essetek. A' lélek kész ugyan, de a' test erötlen. *Tenor.* Ismég, másodszor-is el-méne, és imádkozék, mondván: *Bass:* Atyám, ha e' pohár el-nem-múlhatik, hanem meg-kell innom, légyen a' te akaratod. *Tenor.* Es el-jöve ismég az ö Tanitványihoz, és aluva találá öket, mert az ö szemek meg-nehezittetve valának, és nem-tudgyák vala mit felelnének néki. Akkor monda Péternek: *Bassus.* Simon, aluszol-é? nem vigyázhattál egy óráig velem. Vigyázzatok, és imádkozzatok, hogy kisírtetben ne-essetek. *Tenor.* Harmadszor-is el-menvén, és azon beszéddel imádkozék. Jelenék pedig néki egy Angyal Menyböl, bátorítván, és biztatván ötet. Es a' halállal tusakodván hoszszabban imádkozik vala. Es az ö verejtéke mint a' vér-cseppek a' földre folynak vala. Es fel-kelvén az imádságról, jöve a' Tanitványihoz és aluva találá öket, és monda nékiek. *Bassus.* Aludgyatok bár immár, és nyugodgyatok, imé el-közelgetett az óra, és az Ember-Fia a' bünösök kezébe adatik. Kellyetek-fel, és mennyünk eleikben, mert imé el-közelget, a' ki el-árúl engem.

Tenor. Es midön még ö szóllana, imé Judás egy a' tizen-kettö-közzül, sereget, és szólgákat vévén a' Fö-Papoktól, a' Vénektöl, és az Irás-tudóktól, el-jöve lámpásokkal, kardokkal, dorongokkal, és botokkal, és jelt adott vala nékik, mondván: *Altus.* Valakit én megcsókolok, az a' JESUS, fogjátok-meg ötet. *Tenor.* JESUS pedig tudván mindeneket, a' melylyek reája-jövendök valának, eleikben méne, és monda nékiek. *Bassus.* Kit kerestek? *Tenor.* Azok pedig felelének néki: *Altus:* a' Názáret-béli JESUS-t. *Tenor.* Monda nékik JESUS: *Bassus.* En vagyok. *Tenor.* Vélek áll vala Júdás-is, a'ki el-árúllya vala ötet. Hogy azért mondá nékik JESUS: En vagyok; hátra-menének, és a' földre mind le-esének. Es ismég meg-kérdé öket, mondván: *Bassus.* Kit kerestek. *Tenor.* Azok pedig mondának: *Altus.* A'Názáreti JESUS-t. *Tenor.* Felele Urunk JESUS: *Bassus.* Meg-mondám néktek, hogy én vagyok: ha azért engem kerestek, ereszszétek-el ezeket. *Tenor.* Hogy bé-tellyesednék a' beszéd, mellyet mondott: hogy a' kiket nékem attál, senkit azok közzül el-nem vesztettem. Es azon-közben hozzá-járúlván Júdás, monda néki: *Altus.* Idvez-légy Mester. *Tenor.* Es meg-csókolá ötet. *Tenor.* Es monda néki JESUS: *Bassus.* Barátom, miért jöttél? Csókkal árúlod-é-el Júdás az Embernek Fiát? *Tenor.* Akkor a' Sidók kezeket JESUS-ra vetvén, meg-fogták ötet. Simon Péternek pedig kardgya lévén, ki-voná azt, és a' Papi-Fejedelem szólgájához csapa, és el-vágá annak jobb fülét. A' szólgának pedig Malchus vala neve. Monda pedig JESUS Péternek: *Bassus.* Tedd helyére a' te kardodat, mert minnyájan a' kik fegyvert

fognak, fegyver-miatt vesznek-el. Azt véled-é, hogy nem-kérhetem az Atyámot, és ád énnekem most többet tizenkét Sereg Angyalnál. Avagy azt akarod-é, hogy a' Pohárt mellyet nékem Atyám adott, meg-ne-igyam. Miképpen tellyesednek-bé tehát az irások? mert igy kell lenni. *Tenor.* Akkor monda JESUS a' Sidók Sereginek: *Bassus.* Mint egy Latorra úgy jöttetek-ki kardokkal és dorongokkal engem meg-fogni: Minden-nap nálatok ülök vala, tanítván a' Templomban, és meg-nem fogtatok engem. De ez a' ti órátok, a' setétségnek hatalma. *Tenor.* Es azonban Urunk JESUS illeté a' Málkus fülét, és meg-gyógyítá. Ez pedig mind azért lön, hogy bé-tellyesednének a' Próféták irási. Akkoron a' Tanítványok minnyájan elhagyván ötet, el-futának. Követi vala pedig egy iffiacska, kinek mezitelensége gyólcsal vala bé-fedezve, és meg-fogák ötet. Az iffiú pedig el-vetvén a' gyólcsot, mezítelen el-futa töllök. A' Sereg azért, és a' Hadnagy, és a' Sidóknak szólgái, meg-fogák JESUS-t, és meg-kötözék, és vivék ötet elöszször Annás Püspökhöz, mert Ipa vala Kaifásnak, ki fö-Pap vala azon esztendöben Kaifás pedig az vala,a' ki tanácsot adott vala a' Sidóknak, hogy hasznos egy Embernek meg-halni a' Népért.

Követik vala pedig Urunk JESUS-t két Tanítványi távol, Simon Péter, és János. János azért, mivel-hogy ismeretségében vala a' Papi-Fejedelemnek, bé-mene JESUS-sal a' Fö-Pap palotájában. Péter pedig kivül a' pitvarban álván, fütözik vala. Mikoron azért az ajtón-álló Leánzó látta vólna, monda Péternek: *Altus.* Nem-de te-is az Embernek Tanitványi-közzül vagy-é? *Tenor.* Péter pedig meg-tagadá, mondván: *Altus.* Aszszonyi-állat, nem-vagyok, söt nem-is tudom mit mondasz. *Tenor.* A' fö-Papok pedig és az egész gyülekezet, JESUS ellen hamis Tanú-bizonyságot keresnek vala, hogy ötet halálra adnák, és nem-találnak vala. Végezetre el-jövének két hamis-tanúk, és mondának: *Altus.* Mi hallottuk, hogy ez Ember azt mondotta, elronthatom az Isten Templomát, és harmad-napra iség fel-épitem azt. *Tenor.* Es fel-kelvén a' Papi-Fejedelem, monda JESUSnak: *Alt.* Semmit nem-felelsz-é azokra, a'miket ezek ellened bizonyitnak? *Ten.* JESUS pedig csak halgat vala. Es a' Papi-Fejedelem iség monda néki *Altus.* Kénszeritlek téged az élö Istenre, hogy meg-mondgyad nékünk, ha te vagy a' Christus, az élö Istennek Szent Fia. *Tenor.* Monda néki JESUS: *Bassus.* Te mondád, mert én vagyok, és mondom néktek, ez-után meg-láttyátok az Ember Fiát ülni az Isten erejének jobján, midön el-jö a' fényes felhöben. *Tenor.* Akkoron a' Papi-Fejedelem meg-szakasztá a' maga ruháját, mondván: *Altus.* Káromkodék, mi szükség a' bizonyságra, imé mostan hallátok a' káromlást, mi tetczik néktek? *Tenor.* Azok pedig minnyájan fel-kiáltának, mondván: *Altus.* Méltó az halálra. *Tenor.* Akkoron az orczájára pökdösének, és nyakon csapdosák ötet. Némellyek pedig bé-köték szemeit, tenyerekkel arczúl-verik vala ötet mondván: *Alt.* Prófétály Christus, és mond-meg ki üte most tégedet? *Ten.* Mikoron azért a' szólgák tüzet töttek vólna a' pitvarban, fütöznek vala, mert hideg vala. Simon Péter-is fütözvén közöttük ül vala. Es midön látta vólna ötet más leánzó, kezdé mondani azoknak a' kik ott álnak vala. *Alt.* Ez-is a' Názáret-béli JESUS-sal vala. *Tenor.* Meg-tagadá nagy esküvéssel Péter, hogy nem tudná ki vólna, és nem-ismérte vólna az Embert, mondván: *Altus.* Sem hirem, sem tanácsom, nem-tudom mit mondasz. *Tenor.* Es egy-kevés vártatva, hozzája menének a' kik ott állának vala, és a' szólgák közzül mondának néki: *Altus.* Bizonyára te-is azok-közzül-való vagy, még a' szóllásod-is ki-jelent téged.

Tenor. Monda néki egy a' fö-Pap szólgai-közzül, annak rokona, kinek Péter el-vágta vala a' fülét. *Alt.* Nem-de-nem láttalaké én téged a' kertben ö-véle? *Tenor.* Akkor Péter harmadszor-is kezde eskünni, és átkozódni, hogy soha sem ismérte vólna az Embert, a' ki-felöl szóllanának. Es mindgyárt meg-szóllala a' Kakas. Es meg-fordúlván JESUS, meg-tekínté Pétert; és ottan meg-emlékezék a' JESUS beszédéröl, mellyet mondott vala: hogy minek-elötte a' Kakas szóllana, háromszor meg-tagadsz engemet. Es ki-menvén onnét Péter, nagy keservesen sira.

Reggel lévén pedig, öszve-gyülének a' Papi-Fejedelmek, az Irástudók, és a' népnek Vénei, és tanácsot tartának JESUS-ellen, hogy ötet meg-ölnék. Es kötve vivék ötet, és adák Pontius Pilátus tiszt-tartónak kezében. Akkoron látván Júdás, a'ki ötet el-árúlta, hogy halálra kárhoztatott vólna, magába-térvén, meg-bánd, és viszsza-vivé a' harmincz ezüst-pénzt a Papi-Fejedelmeknek, és Véneknek, mondván: *Alt.* Vétkeztem, el-árúlván az ártatlan vért. *Ten.* Ök pedig mondának: *Alt.* Mi gondunk véle, te lássad. *Ten.* Es el-vetvén a' Templomban az ezüst-pénzt, el-menvén fel-akasztá magát, és ketté hasada, és az ö béle mind ki-omlék. A' Papi-Fejedelmek pedig, fel-vévén a' harmincz ezüst-pénzt, mondának: *Alt.* Nem-szabad azokat a' Templom pénzze-közzé tenni, mert vér-árra. *Ten.* Tanácsot tartván pedig, meg-vévék azokon a' fazakas-mezejét, a' jövevények temetésére. Azért hívattaték az a' mezö, Hakeldama: az az, vér mezejének e' mái-napig. Akkor bé-tellyesedék a' mi meg-mondatott Jeremiás Próféta-által, mondván: *Alt.* Es vivék a' harmincz ezüst-pénzt, a' meg-becsültetett Christusnak árrát, kit vöttek az Izrael fiaitól, és adák azokat a' fazakas mezejé-ért, a' mint rendelte nékem az Ur. *Ten.* JESUS pedig a' tiszt-tartó elött áll vala, és a' Papok bé-nem-menének az itílö-házban, hogy meg-ne ferteztetnének, hanem hogy meg-ennék a' Húsvéti Báránt. Ki-jöve azért Pilátus hozzájok, mondván: *Alt.* Micsoda vádolást hoztok ez Ember-ellen? *Ten.* Felelének a' Sidók, és mondának néki: *Alt.* Ha ez gonosz-tévö nem vólna, nem-adtuk vólna ötet kezedben. *Te.* Monda azért nékik Pilátus: *Al.* Vegyétek-el ti ötet, és a' ti törvényetek-szerint ítíllyétek-meg ötet. *Ten.* Mondának erre a' Sidók: *Alt.* Nékünk nem-szabad senkit meg-ölnünk. *Ten.* Mondának ismég néki: *Al.* Ezt találtuk, hogy a' mi Nemzetségünket el-fordította, és meg-tíltotta a' Császárnak az adót adni, és Királlyá tette ö-magát. *Te.* Bé-méne azért ismég Pilátus a' Tanács-házba, és szóllítá JESUST, és monda néki: *Al.* Te vagy-é a' Sidók Királlya? *Te.* Felele Jesus: *Bas.* Te-magadtól mondod-é ezt, vagy egyebek mondották néked én felölem? *Te.* Felele Pilátus: *Al.* Nem-de Sidó vagyoké én? A' te Nemzetséged, és a' fö-Papok attak téged kezemben, mit miveltél? *Te.* Felele Jesus: *Bas.* Az én Országom nem e' Világból való, ha a' Világból-való vólna az én Országom, az én szólgáim harczolnának ugyan, hogy kezekbé ne-adattatnám a' Sidóknak: Most pedig az én Országom nem innét való. *Te.* Monda néki Pilátus: *Al.* Tehát Király vagy te? *Ten.* Felele Jesus: *Bas.* Te mondod hogy Király vagyok én. En arra születtem, és azért jöttem a' Világra, hogy bizonyságot tegyek az igasságról, minden a' ki az igasságból vagyon, halgattya az én szómat. *Ten.* Monda neki Pilátus: *Al.* Micsoda az igasság' *Ten.* Es midön azt mondotta vólna, ismég ki-méne a' Sidókhoz. *Ten.* Es midön vádoltatnék a' Papi-Fejedelmektöl, és a' Vénektöl, semit nem-felele. Akkor monda néki Pilátus: *Al.* Nem-hallod-é, mennyi bizonságot mondanak ellened? *Ten.* Jesus pedig nem-felele néki egy szavára-is, ugy hogy fe-

lette igen csudálkoznék rajta Pilátus. Küldé pedig Jesust, Pilátus Herodesnek, mert ö-is Jerusálemben vala azokban a' napokban. Herodes pedig látván Jesust, igen örüle, mert sok idötöl-fogva kívánta vala ötet látni, és reménli vala, hogy valami nagy csudát tenne ö-elötte. Kérdezi vala pedig ötet sok beszéddel, Jesus pedig nem-felel vala semmit néki. Meg-útálá pedig ötet Herodes az ö Udvarával: és meg-csúfolá, fejér-ruhában öltöztetvén, és viszsza-küldé Pilátushoz. Es meg-barátkozának azon napon Pilátus és Herodes, mert annak-elötte ellenségek valának. Pilátus azért egybe-híván a' Papi-Fejedelmeket, és tiszt-viselöket, és a' kösséget, monda nékiek: *Al.* Ismég elömbe hoztátok ez Embert, de én semmi vétket nem-találok ö-benne, azért meg-veretvén, el-eresztem ötet. *Te.* Mert tudgya vala, hogy csak irígységböl árulták vólna el ötet. Es monda a' Sidóknak: *Al.* Szokástok tinéktek, hogy az Innep-napon egy foglyot el-bocsássak néktek: Mellyiket akarjátok a' kettö-közzül hogy el-bocsássam néktek, Barrabást-é, vagy a' Christust, a' Sidók Királlyát? *Tenor.* Fel-kiálta azért az egész Sereg mondván: *Altus.* Nem ezt, hanem Barrabást. *Tenor.* Barrabás pedig gyilkos és Tolvaj vala.

Ülvén azért Pilátus az itílö-székben, hozzája-küldé a' Felesége, mondván: *Alt.* Semmi közöd néked azzal az igazzal, mert sokat szenvedtem ma látás-által ö-miatta. *Ten.* Pilátus azért szólla nékik, mondván: *Alt.* Mit akartok, hogy cselekedgyem a' JESUS-sal, ki Christusnak mondatik? *Ten.* Amazok pedig mondának minnyájan: *Alt.* Feszittessék-meg. *Ten.* Monda harmadszor-is nékik a' tisztartó: *Alt.* De mi gonoszt cselekedett? Semmi halálra-valót nem-találok ö-benne. *Ten.* Azok pedig inkább kiáltnak vala, mondván: *Alt.* Feszíts-meg, feszíts-meg ötet. *Ten.* Akkor Pilátus igen meg-ostorozá JESUS-t. Es a' Vitézek Koronát fonván tövissekböl, az ö-fejébe nyomák, és veres-bársony ruhát adának reája, és nád-szálat adának jobb kezében, és csufolván térdre esének vala elötte. Es imádgyák, és idvezlik vala ötet, mondván: *Alt.* Idvez-légy Sidók Királlya.*Ten.* Es arczúl csapdossák vala ötet, és a' nád-szálat ki-veszik vala a' kezéböl, és a' fejét verik vala véle. Ki-méne azért ismég Pilátus a' Sidókhoz, és monda nékik: *Alt.* Imé ki-hozom néktek ötet, hogy meg-tudgyátok, hogy semmi halálra-való okot nem találtam ö-benne. *Ten.* Ki-méne azért JESUS a' tövis Koronát-viselvén, és a' veres-bársony Palástot. Es monda Pilátus: *Altus.* Imé az Ember. *Ten.* Midön azért látták vólna ötet, kiáltnak vala minnyájan, mondván: *Alt.* Vidd-el, vidd-el, feszíts-meg, feszíts-meg ötet. *Ten.* Monda nekik Pilátus: *Alt.* Vegyétek ti ötet, és feszítsétek-meg, mert én nem-találok okot ö-benne. *Ten.* Felelének néki a' Sidók: *Alt.* Nékünk törvényünk vagyon, és a' törvény-szerint meg-kell halni, mert Isten Fiává tötte ö magát. *Ten.* Mikor azért Pilátus hallotta vólna e' beszédet, inkább meg-ijede. Es ismég bé-méne a' Tanács-házba, és monda JESUS-nak: *Alt.* Honnan-való vagy te? *Ten.* JESUS pedig semmit nem-felele néki. Monda azért néki Pilátus: *Alt.* Nékem nem-szóllasz-é? nem-tudod-é, hogy hatalmam vagyon a' te meg-feszítésedre, és hatalmam vagyon a' te el-bocsátásodra? *Ten.* Felele JESUS. *Bass.* Nem-vólna semmi hatalmad ellenem, ha te-néked onnan-fellyül nem adatott vólna. Az okáért, a' ki engem kézbe-adott néked, nagyobb büne vagyon. *Tenor.* Es attúlfogva igyekezik vala Pilátus, hogy el-bocsátaná ötet. A' Sidók kiáltnak vala, mondván: *Altus.* Ha ezt el-bocsátod, nem vagy a' Császár baráttya, mert minden a ki magát Királlyá tészi, ellene-mond a' Császárnak. *Tenor.* Monda nékik Pilátus:

Altus. A' ti Királytokat feszítsem-é meg? *Tenor:* Felelének a' Fö-Papok: *Altus.* Nincsen Királyunk, hanem csak Császárunk. *Tenor.* Látván azért Pilátus, hogy semmit nem-használna, hanem inkább támadás lenne, eleget akarván tenni a' népnek, azt itílé, hogy a' mint kivánnák, ugy lenne. Es vizet kérvén, meg-mosá kezeit a' nép-elött, mondván: *Altus.* Artatlan vagyok én ez igaznak vérétöl, ti lássátok. *Tenor.* Es felelvén az egész nép, monda: *Altus.* Az ö vére mi-rajtunk, és a' mi fiainkon. *Tenor.* Akkor a' meg-ostoroztatott JESUS-t kezekben adá, hogy meg-feszítenék. Barrabást pedig el-bocsátá nékik. Akkor a' Vitézek fogák JESUS-t, és le-vonák rólla a' veres-bársony Palástot, és az ö-maga ruháiban öltözteték ötet, és vállára adának egy nagy keresztet, hogy a' feszitésnek helyére ki-vinné. Es mikor el-fáradván, nem-bírná a' nagy kereszt-fát, találának egy Cirénei Embert, hogy a' mezöröl jöne, és azt kénszeríték, hogy JESUS-után vinné a' keresztet. Követi vala pedig JESUS-t, a' népnek, és aszszony állatnak sok serege, kik siratták és kesergik vala ötet. Hozzájuk fordúlván pedig JESUS, monda: *Bassus.* Jerusálem Leányi, ne-sirjatok én-rajtam, hanem magatokon sirjatok, és fiaitokon. Mert imé el-jönek a' napok, a' mellyekben mondgyák: Bóldogok a' Magtalanok, és a' méhek melyek nem-szültek, és az emlök, mellyek nem szoptattak. Akkor kezdik mondani a' hegyeknek: Szakadgyatok reánk, hegyek: és halmok, borítsatok-el minket. Mert ha a' zöldellö-fán ezeket mivelik, a' szárazon mi lészen? *Tenor.* Vitetnek vala pedig ö-véle két gonosz-tévök-is, hogy meg-ölettessenek. Es vivék JESUS-t a' helyre, mely Agy-koponyának mondatik, Sidóúl pedig Golgotának. Es ott meg-feszíték ötet, és ö véle két Lator két-felöl, eggyik jobja-felöl, a' másik bal-felöl, középben pedig JESUS-t. Es akkor telék-bé az irás: Az hamissak-közzé számláltatott. Es adának néki innya myrrhával és epével elegyített eczetet. Es mikoron meg-kóstolta vólna, nem-akará innya. Fellyül-való irást-is ira Pilátus, és helyhezteté a' feje-feliben a' keresztre, mondván: *Altus.* A' NAZARET-BELI JESUS, a' SIDOKNAK KIRALLYA. *Tenor.* Ezt azért a' fellyül-való irást sokan olvasák a' Sidók-közzül, mert közel vala a' Városhoz a' hely, a'hol meg-feszítteték JESUS. Es irva vala Sidóúl, Görögül és Deákúl. Mondának azért Pilátusnak a' Sidók Fö-Papjai: *Altus.* Ne-ird hogy a' Sidók Királlya, hanem hogy ö mondotta, a' Sidók Királlya vagyok. *Tenor.* Felele Pilátus: *Altus.* A' mit meg-irtam, meg-irtam. *Tenor.* Es monda Urunk JESUS a' kereszt-fán: *Bassus.* En Mennyei Szent Atyám, bocsásd-meg nékik, mert nem-tudgyák mit cselekesznek. *Tenor.* A' vitézek pedig midön meg-feszítették vólna ötet, vévék az ö ruháját, és négy-részre oszták, mindeniknek egy-egy részt, és a' köntöst-is. A' köntös pedig varratlan vala, mert egészlen szöttetett vala. Mondának azért egy-másnak: *Altus.* Ne-metéllyük-el azt, hanem vessünk sorsot reá, kié légyen. *Tenor.* Hogy az irás bé-tellyesednék, mondván: *Altus:* El-oszták az én ruháimat ö magoknak, és a' köntösömre sorsot vetének.

Tenor. Allanak vala pedig a' JESUS kereszte-mellett, az ö Annya, és az Annyának Nénnye, Maria Kleofe, és Maria Magdolna. Mikoron azért látta vólna JESUS az Annyát, és a' Tanitványt ott állani, a' kit szeret vala, monda az Annyának: *Bassus.* Aszszonyi-állat, imé a' te fiad. *Tenor.* Az-után monda a' Tanitványnak: *Bassus.* Imé a' te Anyád. *Tenor.* Es az-órától fogva vévé a' Tanitvány magához. Es a'kik azon elé-mennek vala, szidalmazzák és káromlyák vala ötet, hajtogatván

fejeket, mondván: *Altus.* Vah, ki el rontod az Isten Templomát, és harmad-napra ismég fel-éppíted azt Ha Isten Fia vagy, szabadíts meg magad, és szálly-le a' keresztröl. *Tenor.* Hasonló-képpen a' Fö-Papok-is csúfolván, egy-másnak az Irás-tudókkal mondgyák vala: *Altus.* Egyebeket meg-szabadított, önnön-magát meg-nem szabadithattya. Christus az Izraël Királlya, szállyon-le most a' keresztröl hadd lássuk, és hiszünk néki. Az Istenben bizott, szabaditsa-meg ötet most ha akarja: mert azt mondotta, hogy Isten Fia vagyok. *Tenor.* Azon-képpen a' Latrok-is, kik véle eggyütt meg-feszitve valának, szidalmazzák vala ötet: Eggyik pedig azok-közzül káromkodik vala ellene, mondván: *Altus.* Ha te vagy a' Christus az Isten Fia, szabadits-meg magad, és minket-is. *Tenor.* Felelvén pedig a' másik, feddi vala ötet, mondván: *Altus.* Bizonyára te sem féled az Istent, holott azon kárhoztatásban vagy. Mi ugyan méltán szenvedgyük, és gonosz-cselekedetinknek méltó jutalmát veszszük, de ez semmit nem-cselekedett. *Tenor.* Es monda JESUS-nak: *Altus.* Uram, emlékezzél-meg róllam, mikor Országodban jutsz. *Tenor.* Felele néki JESUS: *Bassus.* Bizony mondom néked, ma velem lész Paradicsomban. *Tenor.* Vala pedig mint-egy hat-óra-tájban, és nagy setétség lön az egész földön, egész kilencz óráig. Es kilencz-óra-felé, kiálta JESUS nagy szóval, mondván: *Bassus.* ELI, ELI, Lamma Sabaktani! az az: En Istenem, én Istenem, miért hattál-el engemet. *Tenor.* Es némellyek az ott állók-közzül mondának: *Altus.* Illyést hija ez. *Ten.* Tudván azért Urunk JESUS, hogy mindenek el-végeztettek, hogy bétellyesednék az irás, monda: *Bassus.* Szomjuhozom. *Tenor.* Vala pedig ott egy edény le-téve teli eczettel: Es egy az ott állók-közzül elfutamodván, meg-tölté a' spongiát eczettel, isópot tévén környüle, és a' szájához vivé hogy innék, mondván: *Altus.* Hadgyátok-el, lássuk ha el-jö-é Illyés, hogy meg-szabaditsa, és le-vegye ötet. *Tenor.* Mikoron azért Urunk JESUS meg-kóstolta vólna a' méreggel teli eczetet, monda: *Bassus.* Bé-tellyesedett. *Tenor.* Es ismég nagy felszóval kiálta, mondván: *Bassus.* Atyám, a' te kezedben ajánlom az én lelkemet. *Tenor.* Es Urunk JESUS le-hajtván fejét, ki-bocsátá Lelkét.

Hic pausatur aliquantulum.

Es imé a' Templomnak suporláttya ketté-szakada, tetejétöl-fogva az allyáig. Es a' Nap meg-homályosodék. A' Föld meg-indúla, és a' kö-sziklák meg-szakadozának. Es a' koporsók meg-nyílának, és sok Szentek testei, kik el-aluttak vala, fel-támadának. Es ki-menvén a' koporsókból az ö fel-támadása-után, jövének a' Szent Városban, és sokaknak meg-jelenének. A' Százados pedig, és a' kik véle valának, örizvén JESUS-t, látván a' föld-indúlást, és azokat mellyek lésznek vala, igen meg-félemlének, mondván: *Altus.* Bizony ez az Ember az Isten Fia vólt. *Tenor.* Es a' több sokaság haza menvén, a' mellyét veri vala. Valának pedig ott az ö ismeröi, és sok Aszszony-állatok távol, kik követték vala JESUS-t Galileából, szólgálván néki, kik-között vala Maria Magdolna, és Maria a' Jakab és Jósef Annya, és Maria Salome, és egyebek sokan, kik véle-eggyütt fel-mentek vala Jerusálembe. A' Sidók azért, mivel-hogy az Innep készületi vala, hogy ne-maradnának a' testek Szombaton a' fán, (mert ama' Nagy-Szombat vala) kérék Pilátust, hogy meg-töretnének az ö szárok, és le-vétetnének. El-jövének azért a' Vitézek,

és az elsönek meg-törék szárait, és a' másiknak-is, ki meg-feszíttetett vala ö-véle. JESUS-hoz pedig mikor jöttek vólna, látván ötet hogy már meg-hólt, nem-törék-meg az ö szárait: hanem egy a' Vitézek-közzül Láncsával meg-öklelé, és megnyitá az ö óldalát, és leg-ottan vér, és viz jöve-ki belöle. Es a' ki ezeket látta, bizonságot tött: és igaz az ö bizonsága. Es ö tudgya hogy igazat mond, hogy ti-is hidgyétek. Mert ezek mind azért löttek, hogy az irás bé-tellyesednék: *Altus.* Csontot meg-ne rontsatok ö-benne. *Tenor.* Es más irás azt mondgya: *Altus.* Meg-láttyák, kit vertenek-által.

Mikor pedig estve lött vólna, el-jöve egy Arimataeai Jósef-nevü gazdag tisztesség-béli Tanács-Ember, ki a' Sidók tanácsára nem-hajlott vala, mert ö-is titkon-való Tanitványa vala JESUS-nak: és ö-is várja vala az Isten Országát. Es bátran bé-méne Pilátushoz, és megkéré a' JESUS testét. Pilátus pedig mikor meg-értette vólna a' Századostól, hogy immár meg-hólt, Jósefnek ajándékozá a' JESUS testét. Le-vévé Jósef JESUS Urunk testét a' kereszt-fáról. El-jöve azért Nicodemus-is, és drága kenetet hoza, ugy-mint száz fontot. Es meg-kenék aval JESUS-nak testét, és tiszta gyólcs-lepedöben kötözék fü-szerszámokkal, a' mint szokások a' Sidóknak temetni. Vala pedig csak ott közel, a'hol meg-feszítették vala, egy kert, és a' kertben egy új koporsó, kiben még senkit nem-temettek vala, mellyet Jósef magának köböl faragtatott vala, és abban helyhezteték JESUS-nak testét. Es nagy követ hengeritének a' koporsó ajtajára. Maria Magdolna pedig, és Maria a' Jósef Annya, és Maria Salome, nézik vala hová tételték JESUS. Meg-térvén pedig azok-is onnét, jó-szagú drága kenetet szerzének, hogy a' Szombatnak elsö-napján el-menvén, meg-kennék JESUS-nak testét. Más nap pedig egybe-gyülének a' Papi-Fejedelmek, és a' Farizeusok Pilátushoz, mondván: *Altus.* Uram, meg-emlékeztünk rólla, hogy ama' hitetö még éltében azt mondotta: Harmad-nap-után fel-támadok. Hadd-meg azért hogy örizzék a' koporsót harmad-napig: hogy valami-képpen el-ne jöjjenek az ö Tanitványi, és el-lopják ötet, és azt mondgyák a' kösségnek: Fel-támadt halottaiból, és az utólsó tévelygés gonoszb lesz az elsönél. *Tenor.* Monda nékik Pilátus: *Altus.* Vagyon örizötök, mennyetek-el örizzétek, a' mint tudgyátok. *Tenor.* Azok pedig el-menvén, megerösiték a' koporsót az örizökkel, és meg-pecsételték a' követ.

Es imé midőn a' Szombatnak elsö-napjára virradna, nagy földindulás lön, az Ur Angyala le-szálla Menyböl, és oda járulván elhengeríté a' követ, és reá-üle, és az ö tekínteti mint a' villámás vala, és a' ruhája mint a' hó. Látván az örizök, meg-rémülének, és hólt-elevenen földre le-hullának. Es Urunk JESUS nagy dicsösségesen fel-támada.

AMEN

Vide alteram Passionem in fine libri, de VITA CHRISTI.

236.

EX LECTULO FLORIDO.

[Dallamát l. a 198. sz. alatt]

PAtris Sapientia, Christus in agone,
Nocte fudit sanguinem in oratione:
Obviam sit hostibus turbis se dat prone,
Mox hunc Judas tradidit osculatione.

Capitur, constringitur, à suis relictus,
Domo Annae spernitur, alapa afflictus:
Negat hunc Discipulus, metu mortis victus,
Ducitur ad Caipham JESUS dirè strictus.

Falsos testes patitur, blasphemus vocatur,
Reus mortis dicitur, colaphis mactatur:
Hinc velatus facie, sputis maculatur,
Caedunt, et prophetiza, validè clamatur.

Horà primà Dominus manè praesentatur,
Pilato: et testibus falsis accusatur:
Regi missus spernitur, veste subsannatur,
Hinc Pilato mittitur, ut morte plectatur:

Mirum sit concambium hora tertiarum,
Latro solvi petitur, neci Rex terrarum:
Crucifige clamitant Gentes tenebrarum,
Vestibus exuitur decus anomarum.

Ad columnam ducitur, vinculis ligatur,
Flagris atquè funibus, dirè laceratur:
Purpurà induitur, spinis coronatur,
Percussus arundine, falsè salutatur.

Caeditur, conspuitur, vultus ejus laetus,
Atquè multiplicitèr a gentibus spretus:
Exit de praetorio, opprobriis plenus,
Crucifige repetit Judaeorum Caetus.

Horà sextà Dominum Pilatus damnavit,
Crucem suam propriam humeris portavit:
JESUM turba militum vestibus nudavit,
Affigens patibulo, clavis perforavit.

Ut Propheta cecinit, vestes dividuntur,
Titulus inscribitur, blaspema dicuntur:
Matris cor et Filii simul patiuntur,
Virgo cum Discipulo paritèr junguntur.

Horà nonà Dominus linqui se clamavit,
Sitiens nostram salutem, acetum potavit:
Dicens, consummatum est, spiritum efflavit,
Latus ejus lanceà miles perforavit.

De Cruce deponitur horà vespertinà,
Ungitur aromate vitae medicina:
Volvitur in syndone, latet vis divina,
Sic Corona gloriae jacuit supina.

Horà Completorii JESUS tumulatur,
Petra grandi clauditur, fletu honoratur:
Infernus, dat spolia, Coelum referatur,
Salus olim perdita, JESUS reparatur.

Horas has cum lacrymis antè Crucis aram,
Christe tibi offero mortem in amaram:
Quam tu pro me passus es, animam tàm charam,
Meam sic existimans; hanc tibi sacràram.
Amen.

237.

MAS.
SEPTEM DOLORES BEATAE VIRGINIS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

SZüz MARIA hét fájdalma,
Keserves lelke siralma,
Zengjen mostan a'mi nyelvünkön.
Elsöben azon,
Sir, hogy Simeon,
Mivel azt mondgya,
Hogy ö Szent Fia,
Lészen sokaknak
Nagy botránkozása.
Adatik az Isten Fia,
Jelül, s'im Szent Anna várja,
Simeonnal a' Szent Templomban.
A'mit jövendölt,
Sokakban bé-tölt,
A'JESUS Neve,
botlásnak köve,
Lészen, mert sokan
Mondanak ellene.

Lásd másodszor mely kínra jút,
A'midön Egyiptomba fút,
Ur JESUS-sal a'Szüz MARIA.
Alig született,
S'már üldöztetett,
Idegen helyen,
Szenved csendesen,
Mig viszsza-hija
Angyal Izraelben.

Vólt Egyiptusban romlása,
A'bálványoknak hogy lássa,
Mint romol idegen Istene.
Izraelbe tér,
Hogy omollyék vér,
Testéböl értünk,
A'kik vétkeztünk,
Es Szent Attyánál
Szóllana mellettünk.

Erez harmadszor szörnyü kínt,
Attya akarattya-szerint,
Hogy Ur JESUS tölle el-marad.
Búsúl Szent Fián,
Keresi sírván,
Ki a' Templomban,
Lévén azonban,
Bölcseket meg-gyöz
A' disputálásban.

MARIA negyedik kínnya,
Keresztet vinni hogy láttya,
Szent Fiát a'nagy magas hegyre.
Folynak könyvei,
Drága cseppei,
El-fogy öröme,
Szenvedés töre,
Keserves Anya
Szivét által-verte.

Ah mely drága szölöt plántált,
Az Ur JESUS midön halált,
Szenved, hogy adna jó édes bort.
Tövis-Korona,
Sidók ostora,
Szent vérét ontá,
Halált meg-rontá,
Idveségünk-ért
Szent testét nem-száná.

Teli-tölt JESUS pohára,
El-jött élete-határa,
Hogy meg-hallyon a'Szent Kereszt-fán.
Látván meg-feszült,
Ötödször merült,
Maria kínban,
Meg-halni abban,
Könnyebb lett vólna,
Mint élni Világban.

Életünk drága reménye,
Es setét világ Nap-fénye,
Keservesen Világból ki-múl.
Kö-szikla hasad,
Halott fel-támad,
Nap, és Hóld gyászol,
Ördög, s' bün romol:
Es minden állat
Siralomra onszol.

Rettenetes nagy fájdalma,
Mariának nagy siralma,
Hatodszor lön, hogy Jesus meg-hólt.
Reménye ki-múlt,
Öröme sohult,
Nincs: Jesus, meg-hült,
A'kit szüzen szült,
Illyen fájdalom
Lássátok meg hol vólt.

De még-is meg-nem gondollya,
Az Ember és nem gyászollya,
Kit minden állat fél az Eg-alatt.
Az élet Ura,
Lelkünk Pásztora,
Vérit nem-szánta,
Hogy vesztünk látta,
Egek kapuját
Immár meg-nyitotta.

Ezer kinoknak tengere,
Jö a' Maria szivére,
Hogy Szent Fia a' keresztfáról
Alá-vétetik,
El-temettetik,
Keserves kínnal,
Jaj már azonnal,
El-vál Fiától,
Az Egek Urától.

Immár Nap, Hóld, Eg sirjatok,
Es Csillagok zokogjatok,
Látván az Ur el-temettetett.
Minket meg-váltott,
halált meg-rontott.
Szentséges Anyánk,
tekints már reánk,
Hogy az UR JESUS
fordúllyon mi-hozzánk.
Amen.

238.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

VAltságunknak drága árra,
Feszíttetvén kereszt-fára,
Keservesen tekint Annyára.
Gondgyát viseli,
noha már teli,
Az ö pohára,
jött váltságunkra,
Es ö Szent Annyát
bízza Szent Jánosra.

Eg, Föld nézzétek az Istent,
Semmiböl ki teremt mindent,
Szenvedi bününk igáját.
Ki mindent segit,
kereszt-fán függ itt,
Mi bününk sóldgya,
kinnyait tóldgya,
Hogy Adám Atyánk
az almát kóstolta.

Rettenetes szóval kiált,
Midön Jesus halálra vált,
Hogy bününk-ért eleget-tegyen.
Meg-csúfoltatot,
koronáztatott,
Mérget kóstollya,
Szentséges szája,
Oldalát sérti
a' Vitéz láncsája.

Nézzétek keresztyén lelkek,
Mély sebét Jesus szivének,
Víz, és vér foly, hogy meg-tisztítson,
Lelkünk orvossa,
bününket mossa,
Drágalátos vért,
ád ezért nagy bért,
Almáért Adám
mert sok bünt reánk mért.

Jesus a' Sz. pállya-futást,
El-végezvén vár nyugovást,
Hogy Sz. Lelkét a' Sz. kereszt-fán.
Már ki-bocsássa,
Istennek adgya,
Ki halált meg-gyöz,
Mindent óld, s' kötöz,
Irgalmasság-ért
lött érettünk nagy köz.

Nagy követséget már el-járt,
Vérével kit a' bün bé-zárt,
Egek kapuit fel-nyitotta.
Immár vissza tér,
Attyához fel-ér,
Es kegyelmet kér,
kik-ért omlott vér,
Sok büneink-ért
ö lévén elég bér.

Aldgyuk az hatalmas Istent,
Vérével meg-szerzett mindent,
Büneinket mind el-törlötte.
Azért áldott légy,
velünk sok jót tégy,
Archangyalokkal,
Cherubimokkal,
Hogy dicsirhessünk
mind örökké. Amen.

239.

MAS.

NOTA: JER MI DICSIRJÜK A' SZÉP SZÜZ. FOL. 17.
[Dallamát l. a 27. sz. alatt]

DIcsirjük JESUS-t az Istennek Fiát,
Ki meg-adta ez Világ diját,
Magára vette Attya haragját,
Hogy Menyországban nézhessük orczáját.

Oka mindennek az ö nagy szerelme,
Kit meg-nem foghat semmi elme,
Lelkünknek hogy ne-lenne gyötrelme,
Lön az Ur JESUS Világ Fejedelme.

O bóldog Ország, a'kit illy Vezér bír,
Kit Meny, és Pokol retteg, s' dicsír,
Nagy békességet lelkünknek igír,
Elö-könyvében meg-téröket bé-ir.

Dicsösséges helyt Szüz méhében talált,
Ki Eget, Földet, szóval formált,
Hogy a' bün nemzé sóldgyát a' halált,
Christus meg-váltott kit a' szép Szüz táplált.

Csudálatosok Istennek múnkái,
Hogy el-tévedtek ö juhai,
Meg-mutatta hogy nem mostohái,
Söt vérrel váltott szerelmes fiai.

El-jött Világra hogy a'régi kigyót,
Ki Egben, s' Földön nem szerzett jót.
Meg-rontsa: s' nékünk a' Menyországot,
Meg-nyissa, mellyet az átok bé-zárlott.

Ez vólt Istennek Szent gyönyörüsége,
Hogy velünk lakjék ö Felsége,
De az Emberi-szü keménysége,
Üldözi JESUS-t, mint az ellensége.

Ah aczél-szivü bünben meg-hólt Ember,
Lágyítsd-meg szived immár egyszer,
Miért bántod-meg Istent ennyiszer?
Lám bé-borított a' bün mint a' tenger.

Dicsiret légyen az örök Atyának,
Dicsiret légyen Ur JESUS-nak,
Dicsiret a' Szent Vigasztalónak,
Dicsiret légyen a' Szent Háromságnak.
Amen.

240.

HYMNUS.

Consolare Domina,
Mater et Regina,
Cur moerore deficis
stella matutina,
Tuus levat Filius
Mundum à ruina.

Consolare Genitrix
Et memento mei,
Quem etenim conspicis
nunc in forma rei,
Verè nosti Filium
verum esse DEI.

Dolet tuus Filius
magis te dolente,
Sursum tollit lumina
te respiciente,
Et intendit gemitus
suos te gemente.

Consolare MARIA
Et pro me exora,
Tuum Natum; ne perdar
in extrema hora,
Sed exuto corpore
Coeli fruar aura.

Cruor ejus vulnerum
sanet me foetentem,
In peccatis: et pro his
facias dolentem,
Quibus dein' eversis
servem puram mentem.

Consolare Domina
servum, ut veniam
Consequar, ad regnaque
Coeli perveniam,
Ubi Lazari locum
incolere queam.
Amen.

241.

NAGY-PENTEKRE-VALO LAMENTATIO.

JEREMIÁS PRÓFÉTÁNAK SIRALMÁRÓL.

[Dallamát l. a 222. sz. alatt]

HETH. AZ Ur Irgalmasságí, hogy meg-nem emésztettünk: Mert el-nem fogytak az ö könyörületességi.
HETH. Tudtam jó reggel nagy a' te hivséged.
HETH. Az én részem az Ur, azt mondá az én lelkem: azért várom ötet.
TETH. Jó az Ur az ö-benne-bízóknak: az ötet keresö léleknek.
TETH. Jó halgatással várni az Isten szabaditását.
TETH. Jó a' férfiúnak, midön az igát iffiúságától-fogva viseli.

JOD. Le-ül egyedül, és halgat: mert fel-vette magára.
JOD. A' porba tészi a' száját, ha valami-képpen reménség lenne.
JOD. Fordíttya orczáját az ötet-verönek, bé-telik gyalázatokkal.

Jerusalem, Jerusalem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

242.

R. SEPULTO DOMINO.

NOTA: UT SUPRA.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

CHristus Urunk hogy meg-feszítteték,
Sok kín-által Világból ki-múlék,
Ö Szent Lelke Attyának adaték,
Es e'Világ tölle meg-váltaték.

Kereszt-fáról teste le-véteték,
Szent kenettel hogy meg-kenetteték,
Es szép tiszta gyólcsban takartaték,
Koporsóban ottan temetteték.

A' koporsó meg-pecsételteték,
Örizökkel meg-erösitteték,
Minden felöl meg-környékezteték,
Hogy Szent teste el-ne lopattatnék.

Tanitványok el-széllyettek vala,
Rémültökben csak lappangnak vala,
Ide s' tova ök bújdosnak vala,
Christus testét töllök féltik vala.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.
Amen.

243.

LAMENTATIO SECUNDA.

[Dallamát l. a 222. sz. alatt]

ALEPH. Mint homályosodott-meg az arany, el-változott az igen jó szín, El-hagyattattak a' Szent helynek kövei, minden úczáknak kezdetin.

BETH. Sionnak dicsösséges fiai, és a' kik tiszta aranyba öltöztek: Mi-képpen hasonlíttattak a' cserép-edényekhez, a' fazakas kezei csinálmányához?

GHIMEL. De még a' boszorkányok-is fel-fedték emlöjöket, szoptatták az ö kölyköket: Az én népem Leánya kegyetlen, mint a' Strucz-madár a' pusztában.

DALETH. A' szopónak nyelve az inyéhez ragadott a' szomjúságban: Kenyeret kértek az kisdedek, és nem vala a' ki szegdelne nékik.

HE. A' kik gyönyörüségesen esznek vala, el-vesztek az útakon: A' kik selyembe neveltetnek vala, a' ganéjokat ölelgették.

VAU. Es nagyobbá lött az én népem hamissága, a' Sodomaiak bünénél, mely fel-fordíttatott egy szem-pillantásban, és nem-fogtak ahoz kézzel.

Jerusálem, Jerusálem, térj meg a' te Uradhoz Istenedhez.

244.

R. JERUSALEM LUGE.

NOTA: MENYNEK, FÖLDNEK, ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

SIrasd magad oh te Jerusálem,
Mert reád jö a' nagy veszedelem,
Fel-támadál Idvezitöd-ellen,
Kiért tölled el-múlt a' kegyelem.

Mert te-benned Israël Királlya,
Meg-öleték Világnak váltsága,
Régtöl-fogva kit sok Szent várt vala,
Te-benned lön siralmas halála.

Öltözzél-fel hamar gyász-ruhában,
Meg-alázván magad bánatodban,
Találtassál poenitencziában,
Vétked miatt nagy szomorúságban.

Bocsássa-meg a' te büneidet,
Christus Urunk: s' gyógyítsa sebedet,
Szent vérével mossa-el vétkedet,
Es adgya-meg örök-életedet.

Mindenható Szentséges Attyának,
A' meg feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.

Amen.

245.

KEZDETIK JEREMIÁS PROFETANAK IMADSAGA.



EMlekezzél-meg Uram mi történt rajtunk: tekínts-meg és lásd-meg gyalázatunkat. A' mi örökségünk idegenekre szállott; a' mi házaink a' kivül-valókra. Arvákká löttünk Atya-nélkül, az Anyáink mint az özvegyek. Vizünket pénzen ittuk: fáinkat árron vettük. Nyakunkon-fogva vonattattunk, a' meg-fáradtaknak nem-adatott nyugodalom. AEgyptusnak nyújtottuk kezünket, és az Assyriusoknak, hogy meg-elégittetnénk kenyérrel. Az Atyáink vétkeztek, és nincsenek: és mi viseltük az ö hamisságokat. A' Szólgák uralkodtak rajtunk: nem vólt a' ki meg-szabadítana azoknak kezéből. Eletünk veszedelmével hozunk vala magunknak kenyeret, a' fegyver-miatt a' pusztában. A' mi börünk mint a' kemencze meg-égett az éhségnek háborúi-miatt. Az Aszszonyokat Sionban meg-alázták, és a' Szüzeket a' Júda Városiban.

A' Fejedelmek kézzel akasztattak-fel; a' Vének orczáját nem-böcsülték. Az iffiakkal szemtelenül éltek: és a' gyermekek a' fa-miatt el-estek. A' Vének el-fogytak a' kapukról; az iffiak az énekesek seregéből. El-fogyott a' mi szivünknek öröme: Siralomra változott a' mi éneklö seregünk. El-esett a' mi fejünknek koronája: Jaj nékünk, mert igen vétkeztünk.

Az oká-ért szomorúvá lött a' mi szivünk, azért homályosodtak-meg a' szemeink. A' Sion hegyé-ért, mivel-hogy el-veszett, a rókák jártak azon: Te pedig Uram örökké meg-maradsz, a' te Királyi-széked Nemzetségröl Nemzetségre. Mi-ért feletkezél el rólunk mind örökké? el-hadsz-é minket a' napoknak sokaságá-ig? Térits hozzád minket Uram, Es meg térünk: Ujitsd-meg a mi napjainkat, A' mint eleitöl-fogva. De el-vetvén meg-vetettél minket, fölötte igen meg-haragudtál ellenünk.

Jerúsalem, Jerúsalem, térj-meg a' te Uradhoz Istenedhez.

Amen.

246.

PLANGE QUASI VIRGO.

NOTA: MENYNEK FÖLDNEK ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

Oh én népem indúly siralomra,
Es zokogjon szüzeknek soksága,
Öltözzél-fel hamar gyász-ruhában,
Találtassál poenitenciába.

Minden rendek félvén rettegjetek,
Es Istennek ti könyörögjetek,
Szivetekben ö-hozzá térjetek,
Hogy fejen-ként mind el-ne-veszszetek.

Mert az Urnak az ö nagy haragja,
Rettenetes nagy boszszú-állása,
El-jö reád az haragnak napja,
Kinek súllyát senki nem álhattya.

Térj-meg azért te gonosságodból,
Es számtalan sok álnokságidból,
Hogy tégedet ö nagy haragjából,
Ki ne-vessen ö Szent Országából.

Mindenható Szentséges Atyának,
A' meg-feszült Ur JESUS Christusnak,
Hozzánk-küldött Szent Vigasztalónknak,
Nagy dicsösség a' Szent Háromságnak.

Amen.

247,

HYMNUS SANCTI GREGORII PAPAE DEVOTISSIMUS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

Ave Manus dextra Christi,
Perforata plaga tristi.
Nos ad dextram jube sisti,
Quos per Crucem redemisti.
JESU dulcedo cordium.

Ave palma JESU laeva,
Sic confixa plaga saeva.
Nos ab illa morte leva,
Quam produxit Mater Eva.
JESU dulcedo cordium.

Ave vulnus dextri pedis,
Aedem mentis pié laedis.
Dum ad eam saepe redis:
Esto nobis spes mercedis.
JESU dulcedo cordium.
Amen.

248.

AVE MANUS DEXTRA.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 201. alatt.]

IDvez-légy Christus jobb-Keze,
Kit mély sebbel le-szegeze,
Hóhér Istentelen keze,
Melynek kereszt lön eszköze.
Oh én szerelmes JESUSOM.

Idvez-légy bal-Láb mélysége,
Kivel épül jók szépsége.
Sebeidnek dicsössége,
Légyen lelkünk egéssége.
Oh én etc.

Idvez-légy bal-Kéz sebeddel,
Drága folyó Szent véreddel.
Minket örizz kegyelmeddel,
Eva vétkét rólunk vedd el.
Oh én etc.

Idvez-légy JESUS-nak Szive,
Kit dárda meg-sebesite,
Légy útunknak fényessége,
Hogy mehessünk dicsösségre.
Oh én etc.

Idvez-légy sebe jobb-Lábnak,
El-üzöje sok homálynak,
Kik elménkre gyakran szálnak,
Ne adgy minket a' halálnak.
Oh én etc.

Idvez-légy JESUS Szent Teste,
Menynek, földnek egy szépsége,
Vigy-bé az örök-életbe,
Szenteknek eggyességébe.
Oh én szerelmes JESUSOM. Amen.

249.

BOLDOG SZÜZ MARIA SIRALMA.

NAGY-PÉNTEKRE.



AH! ah! jaj nékem szomorúnak!
Ah jaj nékem keserves Anyának.
Immár medgyek, s'hová legyek,
Bánatimban kit reménlyek.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Látván hogy Fiam nagy kínban,
méltatlanúl függ kereszt-fán.

O méhem magzattya,
Angyalok Királlya!
Mindenektöl el-hagyattattál,
és latrokhoz hasonlíttattál.
Bünösöknek lél csúfja,
ki vagy Világnak Ura.

Oh! oh én drágalátos szülöttem!
Mi-okért aláztattál illy-képpen?
Szenvedsz iszszonyú kínokat,
Sidóktól, és nagy átkokat.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Oh szivem vigasztalója!
lelkemnek bátorítója!
Oh eggyetlen eggyem,
és minden örömem.
Vigasztald szomorú Anyádat,
adván nékem biztató szódat:
Hogy meg-ne sebesedgyem,
haláltúl keservesen.

Oh fájdalmimnak iszszonyúsága!
Oh bánatimnak szörnyü órája!
Oh napok teli méreggel!
Oh órák rakvák epével!
Ez-napon, bú-napon, kin-napon.
Im szivem meg-sebesedett,
sok sirástúl meg-epedett,
én Fiam éretted;
azért azt cselekedd:
Hogy világból veled ki-múllyak,
Kereszt-fa mellett veled-hallyak.
El-ne-hadgy tölled engem,
ez világon kinlódnom.

Oh Istennek minden alkotmányi,
kivált-képpen Adámnak fiai!
Fejen-ként siránkozzatok,
s' velem-eggyütt bánkodgyatok.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Anyák sirjatok fiamon:
gyenge Szüzek Mátkátokon,
Férfiak, Aszszonyok,
ti-is o Angyalok:
Öltözzetek szomorú gyászban,
Egek, Hóld, Csillagok, s' bánatban,
Nap ne-világoskodgyék,
mert ma Fiam kínzatik.

Ti-is minden teremtett-állatok,
valahol e' széles földön vattok:
En-velem szomorkodgyatok,
és illy nagy dolgon siránkozzatok.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Bánkodgyatok fene-vadak:
örvényekben lakó halak:
Repesö-madarak:
csúszó-mászó-csudák.
Hegyek, völgyek meg-indúllyatok:
csorgó-vizek ti ne-follyatok.
Szakadgyatok kö-sziklák,
mert ma fiamat kínzák.

Térjetek-meg azért bünös Népek,
Kevély és meg-keményedett szivek.
Csekkennyetek kegyetlenek,
illy fájdalmán Istenteknek.
Ez-napon, bú-napon, kín napon.
Mellyet a' mi váltságunk-ért,
szenvedett, s' idvességünk-ért.
Tiszta szeretetböl,
s' jó-akarattyából:
Magát érettünk meg-áldozván,
és keserves halálra adván.
Folyamodgyunk már hozzá,
hogy bününk meg-bocsássa.

Oh JESUS Istennek áldott Fia,
bünösöknek kegyes meg-váltója!
Emlekezzél kínaidról,
és a' nagy epeségedröl.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Kiket szenvedél Ember-ért,
magad áldozván vétké-ért:
Azért könyörgéssel,
és esedezéssel,
Engesztellyed te Szent Atyádat,
hogy ne-nézze bünös-vóltunkat;
De vegyen Malasztyába,
ne-jussunk kárhozatra.

Siránkozzunk azért mi minnyájan,
illy keserves Urunknak halálán.
Emlekezzünk kínnyairól,
és az ö nagy fájdalmiról.
Ez-napon, bú-napon, kín-napon.
Nézzünk kesergö Annyára,
s' kereszt-fán függö Fiára:
Mennyei Királyra,
Szüzek virágára;
Hogy bóldogságában juthassunk,
midön e' világból ki-múlunk.
Légyen szó-szóllónk Menyben,
Szent Attya-elött, Amen.

250.

DE PASSIONE DOMINI SEQUENTIA.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM, ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

COenam cum Discipulis Christe celebrasti,
Et mortem Apostolis palam nunciasti:
Et Authorem sceleris Judam demonstrasti,
Et egressus protinus hortulum intrasti.

Tunc procidens Dominus humo se prostravit,
Et transferri Calicem a se postulavit:
Sed Patris arbitrio illud commendavit,
Et ecce mox sangvinis sudor emanavit.

Judas post hoc osculum ori dedit Christi,
Ad quid, inquit Dominus: amice venisti?
Nunquid trades osculo, quem jam vendidisti?
Assistentes protinus irruunt Ministri.

Nox insomnis itaque tota ducebatur,
Nulla prorsus requies JESU praestabatur:
Magistrorum impia plebs injuriatur,
Alapis, et colaphis, innocens mactatur.

Dum JESUM eripere Pilatus conatur,
Judaeorum furia magis inflammatur:
Et tumultus populi ingens excitatur,
Et vox plebis intonat, ut crucifigatur.

Traditur militibus, vinculis arctatur,
Undique verberibus corpus cruentatur:
Caput Regis gloriae spinis coronatur,
Postquam flexis genibus ab his irritatur.

Ecce caro tenera pii Salvatoris,
Ad columnam nequiter coarctatur loris:
Sic flagellis caeditur impii tortoris,
Quod emanant rivuli, undique cruoris.

Post per Urbis medium JESUS procedebat,
Et Crucis patibulum humeris ferebat:
Ad fores, ad ostia Populus fluebat,
Ejusque confusio omnibus patebat.

Ad pudoris cumulum JESU denudaris,
Ad ventum, ad frigora nudus spoliaris:
Innocens cum impiis in cruce damnaris,
Et quasi Dux sceleris medio locaris.

Tensis ligno brachiis manus conclavantur,
Cruci caro, cruribus clavis tractabantur:
Nervi, venae simili modo laniantur,
Pedes, plantae etiam ferro concavantur.

Loquens JESUS postea, sitio dicebat,
Et acetum protinus felle commiscebat:
Ac infusum spongiae, ori porrigebat,
Quod degustans paululum, sumere nolebat.

O JESU mirifice, quid est quod agebas?
Tu de siti conquerens, de Cruce silebas:
Nunquid hanc doloribus magis sitiebas,
Aut salutem potius nostram sitiebas?

Vocem promens ultimam, Patrem invocasti,
Spiritumque manibus ejus commendasti:
Cum clamore valido, tandem expirasti,
Sic salutem omnium opus consumasti.

Nunc ego supernio, tu humiliaris,
Ego culpas perpetro, tu poena gravaris:
Ego pomum mordeo, tu felle potaris,
Ego peto mollia, tu dire tractaris.

Domum cujus valeat mens, vel lingva fari,
Virgo intus creditur quantum cruciari:
Dum cernit jam mortui latus vulnerari,
Atque Nati viscera lancea rimari.

Corpus quidem mortuum, jam nil sentiebat,
Militis sed lancea pectus insigebat:
Quam fixam in Filii latere videbat,
Unde aqua sangvine mixta effluebat.

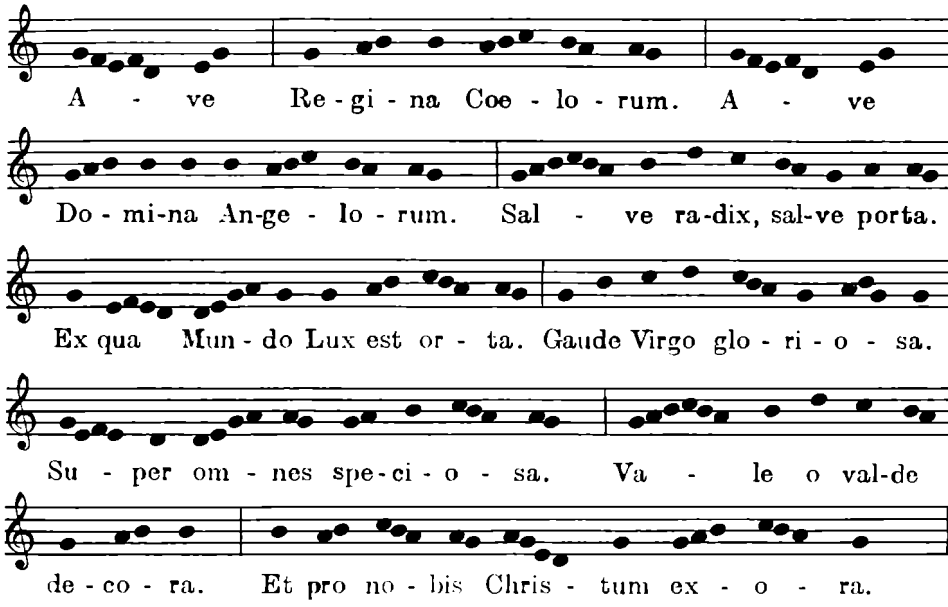
Fundunt rivos sangvinis fontes Salvatoris,
Properans huc anima currat peccatoris:
Et hauriat quispiam Sacrati livoris,
Quo frequenter liniat vulnera doloris.

Ad hunc ergo propera fontem Salvatoris,
Ut fluentis impleas viscera dulcoris:
Atque vitae lavacrum precium cruoris,
Hinc tui curatio profluat langvoris.
Amen.

251.

ANTIPHONA POST VESPERAS.

A FESTO PURIFICATIONIS USQ: AD PASCHA.



Ave Regina Coelorum.
Ave Domina Angelorum.
Salve radix, salve porta.
Ex qua Mundo Lux est orta.
Gaude Virgo gloriosa.
Super omnes speciosa.
Vale o valde decora.
Et pro nobis Christum exora.

252.

EADEM. NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.

[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

MEnyországnak Királynéja,
Angyaloknak Szent Aszszonya:
Aldott gyükér Szüz MARIA,
Idvez-légy Christus Szent Annya.

Te-általad e' Világra,
Uj-Világosság virrada:
Örülly dicsösség virága,
Kinél szebb nem-jött Világra.

Aldott légy, drágalátos Szüz,
Isten veled, szép virág Szüz:
Menyben Szent Fiad-mellett ülsz,
Tudgyuk rajtunk-is könyörülsz.

V. Dignare me laudare te Virgo Sacrata.
R. Da mihi Virtutem contra hostes tuos.

OREMUS.

COncede misericors DEUS, fragilitati nostrae subsidium: ut qui Sancte DEI Genitricis memoriam agimus, intercessionis ejus auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. Per eundem Christum Dominum nostrum.

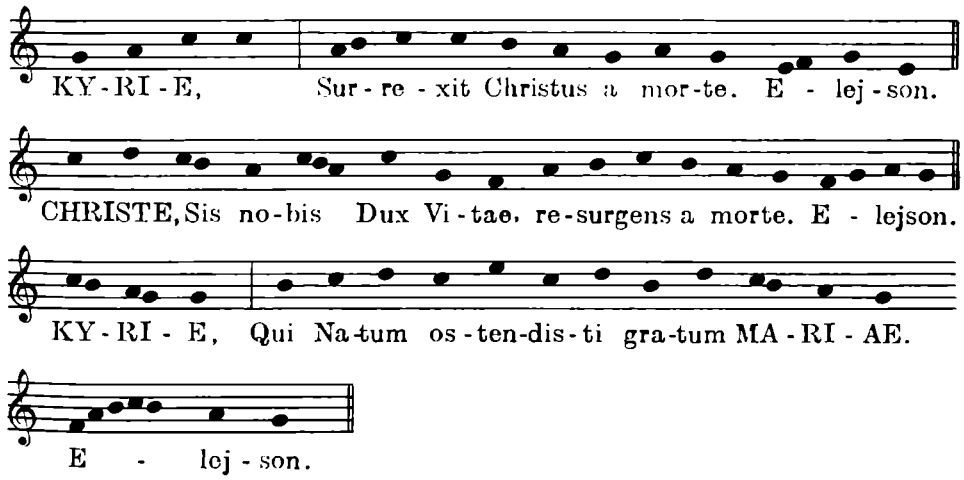
Divinum auxilium maneat semper nobiscum. R. Amen.

CANTUS DE RESVRRECTIONE DOMINI.

HUSVETI ENEKEK.

253.

K Y R I E, Surrexit Christus a morte. Elejson.
C H R I S T E, Sis nobis Dux Vitae, resurgens a morte. Elejson.
K Y R I E, Qui Natum ostendisti gratum MARIAE. Elejson.



GLORIA IN EXCELSIS DEO.

ET IN TERRA PAX. NOTA: O GLORIOSA DOMINA.
Dicsösség Menyben Istennek. (fol. 1.)

SEQUENTIA.


VIcti - mae Pascha - li lau - des immo - lent Christi - a - ni,
Ag - nus re - de - mit o - ves, Christus in - no - cens Pat - ri,
re - con - ci - li - a - vit pecca - to - res. Mors et vi - ta du - el - lo,
confli - xe - re mi - ran - do, Dux Vi - tae mortu - us, regnat vi - vus.
Dic no - bis MA - RI - A, quid vi - dis - ti in vi - a?
Se - pulchrum Christi vi - ven - tis, et glo - ri - am vi - di
re - sur - gen - tis. An - ge - li - cos tes - tes, su - da -
ri - um et ves - tes. Sur - re - xit Christus Spes me - a,
praece - det vos in Ga - li - lae - am. Sci - mus Christum
sur - re - xis - se a mortu - is ve - re: Tu no - bis
victor Rex mi - se - re - re. A - men. Al - le - lu - ja.

Victimae Paschali laudes immolent Christiani,
Agnus redemit oves, Christus innocens Patri,
reconciliavit peccatores.
Mors et vita duello, conflixere mirando,
Dux Vitae mortuus, regnat vivus.
Dic nobis MARIA, quid vidisti in via?
Sepulchrum Christi viventis, et gloriam vidi resurgentis.
Angelicos testes, sudarium et vestes.
Surrexit Christus Spes mea, praecedet vos in Galilaeam.
Scimus Christum surrexisse a mortuis vere:

255.



CHristus fel-támada, Mi bününket el-mosá:
Es kiket ö szerete, Menyországban fel-vivé. Kyrie eleison.
Alleluja.
Mindenható Ur Isten, Halottaiból fel-támada:
Ma-is ötet dicsirjük, Vigaságos énekekkel. Kyrie eleison.
Alleluja.
Szálla alá poklokra, etc. ut infra.
Tu nobis victor Rex miserere. Alleluja.

256.

CREDO.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, KYRIEL. ALLEL.
[Dallamát l. a 255. sz. alatt]

Hiszünk igaz Istenben,
Meny, s' Föld Teremtöjében:
Mindenható eröben,
kivel vagyunk életben. Kyrielejson. Alleluja.

Hiszünk JESUS Christusban,
Idvezitö Urunkban:
Ki igaz Fiú Isten,
Meny, Föld, kit tisztel éppen. Kyrieleison. Allel.

Le-szálla az Egekböl,
Születék tiszta Szüztöl:
Szenvede nagy kedvéböl,
Hogy szabadúlnánk bünböl. Kyriel. Allel.

Szálla-alá Poklokra,
Nézvén szegény Foglyokra:
Fel-támad harmad-napra,
Menybe menvén ül Jóbra. Kyriel. Allel.

Hiszünk a' Szent Lélekben,
Szentek eggyességében:
Hiszszük bün-bocsánattyát,
Testünk fel-támadását. Kyrieleison. Alleluja.

Ha más Et in terrát, Patrem-et kivánsz. Vide infra.

257.

MAS REGI ENEK.



CHristus fel-támada, mi bününket el-mosá,
Es kiket ö szerete, Menyországba fel-vivé.
Ur Isten meg-váltá mind ez Világot
Szent halálával.

Mindenható Ur Isten, halottaiból fel-támada:
Ma-is ötet dicsirjük vigaságos énekekkel.
Ur Isten etc.

Szálla-alá poklokra, jókat szabaditani:
Gonoszokat ott hadni, nagy kínokat vallani.
Ur Isten etc.

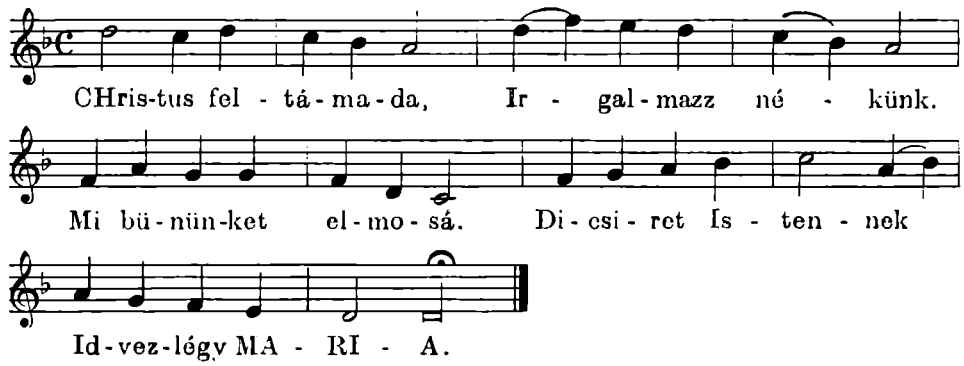
Koporsóban feküvék, harmincz-hat óráiglan:
Az-után fel-támada, kit fel-költe Szent Attya.
Ur Isten etc.

Christus fel-támada, nékünk példát úgy hagya:
Hogy mi-is fel-támadgyunk, véle-öszve vigadgyunk.
Ur Isten etc.

O kegyes Szüz MARIA, te Mennyei szép rósa;
Kérjed te Szent Fiadat, idvezitse lelkünket.
Ur Isten meg-váltá mind ez Világot Szent halálával.
Amen.

258.

AZON ENEKNEK, MÁSODIK NÓTÁJA.



CHristus fel-támada, Irgalmazz nékünk.
Mi bününket el-mosá. Dicsiret Istennek.
Idvez-légy MARIA.

Es kiket ö szerete, Irgalmaz nékünk.
Menyországban fel-vivé. Dicsir:
Mindenható Ur Isten etc.

259.

AZON ENEKNEK, HARMADIK NÓTÁJA.

CHristus fel-támada,
Mi örüllyünk, örvendezzünk, és vigadgyunk.
Dicsiret Istennek. Mi bününket el-mosá.
JESUS irgalmaz nékünk.

Es kiket ö szerete, Mi örüllyünk, örvendezzünk,
és vigadgyunk. Dicsiret Istennek. Menyországban fel-
vivé. JESUS irgalmaz nékünk.

Mindenható Ur Isten, etc. Ut supra. .

260.

NEGYEDIK NÓTÁJA.

CHristus fel-támada. Alleluja.
Mi bününket el-mosá.
Örülly MARIA. MARIA imádgy érettünk. Alleluja.
Es kiket ö szerete. Alleluja. Menyországban fel-vivé.
etc. Ut supra.

261.

ÖTÖDIK NÓTÁJA.

PROCESSIO-KORRA-VALÓ.



CHristus fel-támada, mi bününket el-mosá.
Kyrie elejson. Kyrie elejsont énekellyünk.
JESUS Christust mi imádgyuk. Idvez-légy Szüz MARIA.
Es kiket ö szerete, Menyországban fel-vivé. K. E.
Mindenható Ur Isten, halottaiból fel-támada. K. E.
Ma-is ötet dicsirjük, etc.

262.

HATODIK NÓTÁJA.

[Dallamát l. a 255. sz. alatt]

CHristus fel-támada, mi bününket el-mosá, Es kiket ö szerete, Menyországban fel-vivé. Kirielejson. Alleluja. Mindenható Ur Isten, etc.

263.

MAS REGI ENEK.



CHristus fel-támada, igasságunkra,
Utat szerze Menyországra, örök bóldogságra.

Az elsö Atyánkban mind bünben esénk;
Az Istennek jó-kedvéböl, ottan el-ki-esénk.

De a' Christus JESUS kedvében ejte,
Emberré lön, és a' bünnek ottan véget vete.

Mind e' Világ terhét vállára vévé,
Az hatalmas Atya Istent, értünk meg-köveré.

Ördögnek hatalma vala mi-rajtunk,
Mert mind az elsö Emberre az almában ettünk.

Mind az alma-miatt fogunk meg-vásék:
Reánk-szálla a' nagy bünért minden keserüség.

Gyülölség, irígység, minden kevélység,
Fáratságos nagy sok munka, és minden betegség.

De lám ezt nem-érti a' háládatlanság,
Emberekre honnan szállna ennyi nyomorúság.

Azért nem-fogadgya Isten beszédét,
Jóra-intö Szent igéjét, Christus idvességét.

Christus fel-támada, igen kiáltyuk;
De a' bünnek undokságát mi meg-nem útállyuk.

Tudván bünben élünk, semmit nem-félünk:
Azért a' Christus halála, nem-használ mi-nékünk.

Támadgyunk-fel azért undok bününkböl;
Ki-miatt ki-rekesztetünk a' nagy dicsösségböl.

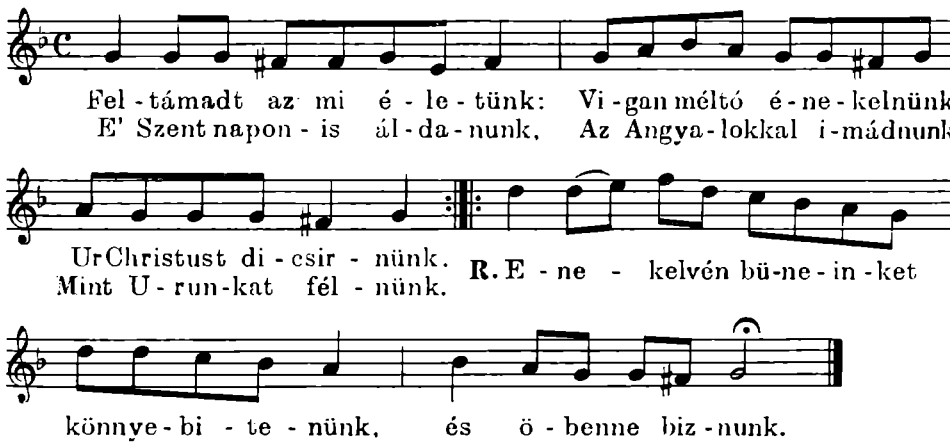
Vegyük nagy jó-kedvel, Christus jó-vóltát,
Atya Isten-elött-való, kedves áldozattyát.

Dicsösség Mennyégben az UR Istennek;
Atya, Fiú, Szent Léleknek, mind örökké,

Amen.

264.

MAS REGI ENEK.



FEltámadt az mi életünk: Vigan méltó énekelnünk,
UR Christust dicsirnünk.
E' Szent napon-is áldanunk, Az Angyalokkal imádnunk,
Mint Urunkat félnünk.
R. Enekelvén büneinket könnyebitenünk, és ö-benne biznunk.

A' földbe minden gyökerek, Fáknak bimbói terjednek,
mezök megzöldülnek.
Egi-madarak zengenek, Fákon vigan énekelnek,
szárnyokon röpdösnek.
R. Minden füvek illatozván gyönyörködtetnek, dicsiretre intnek.

Most azért Keresztyén lélek, örvendezz a' nagy Istennek,
édes Teremtödnek,
(Mert nem-vagy ragja a' bünnek, Köteliben álnok testnek,
s' a' csalárd ördögnek).
R. Kit dicsirnek a' Nap, és Hóld, égi Seregek, a' Mennyei Szentek.

Feltámadt mert ö igazán, Angyalát küldé-el nyilván,
ül Istennek Jóbján.
Tanitványival vigadván, Meg-jelent Galileában,
Pétert vigasztalván.
R. Örvendezz, ha vóltál bün-ért sokszor sirásban, alázatosságban.

Dicsiret légyen Istennek, Eletet ki nyert népének,
s' az bünös Embernek.
Részeltette az Egekkel, Minden lakó-helyeivel,
s' gyönyörüségivel.
R. Jóvaival látogatta, s' gazdagította, térését kivánnya.

Amen.

265.

MAS REGI ENEK.

NOTA: MENYORSZÁGNAK DICSŐ VÁROSSA, ETC.



FEnlik a' Nap fenyességgel,
Zeng az Eg nagy dicsirettel:
E' Világ vigad örömmel,
Ordít Pokol rettegéssel.

Mert a' Christus fel-támadván,
Halál erejét meg-rontván:
Pokol torkát meg-tapodta,
A' foglyokat el-ki-hozta.

Koporsóban temetteték,
Vitézektöl örizteték:
De Attyától fel-költeték,
s' Halál töle meg-gyözeték.

Meg-mentett minket Pokoltól,
Es a' lelki-háborútól:
Mert fel-támadt a' halálból,
Mint meg-mondatott Angyaltól.

Meg-hólt vala bünein-ért,
Fel-támadt igasságunk-ért:
Hogy mi-is már fel-támadgyunk,
s' Az örök-életre jussunk.

Ez Húsvéti Innepekben,
Dicsirjük Istent lelkünkben:
Mert a' Christus nagy örömben,
Fel-támadt dicsöült testben.

Christus ki vagy mi Istenünk,
Hozzád kivánkozik szivünk:
Hogy néked buzgó éneket,
Mondhassunk, és dicsiretet.

Hálákat adunk te-néked,
Ki Poklot, s' halált meg-gyözted:
Uralkodol Szent Atyáddal,
Eggyütt, s' az Vigasztalóval. Amen.

266.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, ETC. UT SUP. (FOL. 235.)
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

CHristus fel-támada,
Ki értünk meg-hólt vala:
Mi bününk-ért kínt valla,
Minket meg-igazíta.
Kérünk téged áldott Urunk
JESUS Christus;
irgalmaz nékünk.

Egy Adámnak vétké-ért,
Engedetlenségé-ért:
Az alma meg-étel-ért,
örök halált érdemlénk.
Kérünk téged etc.

Ott el-vesze szentségünk,
Es ártatlan életünk:
Isteni bölcseségünk,
Es tökéletességünk.
Kérünk téged etc.

Természetünk meg-romla,
Szépségünk meg-rútúla:
Nagy bün ott reánk szálla,
Istennek nagy haragja.
Kérünk téged etc.

Ki-üzeténk a' kertböl,
Tisztességnek helyéböl:
Ki-esénk az épségböl,
Az Istennek kedvéböl.
Kérünk téged etc.

Menyország bé-zárlaték,
Adám földre vetteték:
Hogy ö ott veriteznék,
Bajjal kenyeret ennék.
Kérünk téged etc.

De irgalmas az Isten,
Bölcs, hatalmas mindenben:
Okot lele ezekben,
Meg-szána el-vesztünkben.
Kérünk téged etc.

Igiretet akkor tön,
Ördögön hatalmat vön:
Mely nékünk nagy jó hír lön,
Mert reménségünk ott lön.
Kérünk téged etc.

Sok esztendö bé-telék,
A' Magzat meg-adaték:
Szüztöl Gyermek születék,
JESUS-nak nevezteték.
Kérünk téged etc.

E' Gyermek lön hatalmas,
Isten, Ember, és igaz:
Mindenekhez irgalmas,
Sok gonosztúl óltalmaz.
Kérünk téged etc.

Testben értünk meg-hala,
Büntelen nagy kínt valla:
Harmad-nap fel-támada,
Minket meg-vigasztala.
Kérünk téged etc.

Egy Embernek vétké-ért,
Estünk vala haragba:
A' Christusnak kedvé-ért,
Jutánk nagy bóldogságba.
Kérünk téged etc.

Ellenségünk meg-romla,
Lucipernek tábora:
Halál a' bünnek sóldgya,
A' Törvénynek hatalma.
Kérünk téged etc.

Immár nékünk Tiszt-tartónk,
Isten-elött szó-szóllónk:
Egyedül közben-járónk,
Eggyetlen-egy óltalmunk.
Kérünk téged etc.

Nincs félelmünk haláltól,
Semmi nyomorúságtól:
Kárhozattól, Pokoltól,
Es a' Törvény átkától.
Kérünk téged etc.

Már mi-is fel-támadgyunk,
Minden gonoszt el-hadgyunk:
Igasságnak szólgállyunk,
Es a' bünnek meg-hallyunk.
Kérünk etc.

Hálát adgyunk Istennek,
Mi édes Mesterünknek:
Es Szent Lélek Istennek,
Mind örökkön örökké.
Kérünk téged áldott Urunk
JESUS Christus;
irgalmaz nékünk.
Amen.

267.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

CHristus fel-támada,
Mi bününket el-mosá,
Ö Szent vére húllása,
Lön vétkünknek romlása.
Csak ö nékünk az Atya Istennél
kedves szó-szóllónk.

Istennek bölcsesége,
Hozzánk-való szerelme,
Jelenék dicsössége,
El-rejtett nagy kegyelme.
Csak ö nékünk etc.

Nagy lön Adámnak vétke,
Mellyet halál követe,
Parancsolat szegése,
Mindeneket sebhete.
Csak ö etc.

A' kegyelmes Ur Isten,
Könyörüle Emberen,
Hatalmat vön ördögön,
Mi nagy ellenségünkön.
Csak ö etc.

Lön elsö öröm-mondás,
Adámnak nagy vídúlás,
El-esetnek támadás,
Meg-romlotnak újúlás.
Csak ö etc.

Hün az Ember Istenben,
Ö nagy igiretiben,
Hozzá-való kedvében,
Bizik nagy szerelmében.
Csak ö etc.

Christus ártatlan Bárány,
Ki mi-értünk áldozván,
Bününkböl szabadítván,
Es életre újítván.
Csak ö etc.

El-vévé halálunkat,
Ö meg-töré Poklunkat,
Meg-szerzé Országunkat,
Mi nagy bóldogságunkat
Csak ö etc.

Ez a' nagy irgalmasság,
Mondhatatlan vigaság,
Ki vólt halhatatlanság,
Lön értünk szidalmasság.
Csak ö etc.

Csudálatos harcz vala,
Hol az élet meg-hala,
De nagyobb csuda vala,
Hogy ö fel-támadt vala.
Csak ö etc.

Szenvede mi bününk-ért,
Vérét ontá vétkünk-ért:
Meg-hala mi-érettünk,
Fel-támada mi-nékünk.
Csak ö etc.

Hallyunk-meg büneinknek,
Véget vessünk vétkünknek,
Ellyünk mi új életnek,
Adgyunk hálát Istennek.
Csak ö etc.

Méltó azért vigadnunk,
Mi szivünkben örülnünk:
Christus JESUS-t dicsirnünk,
Es Öt fel-magasztalnunk.
Csak ö etc.

Dicsirtessék szivünkben,
Szent Háromság Mennyégben,
Vallyuk Istent éltünkben,
Maradgyunk-meg az Hitben.
Csak ö nékünk az Atya Istennél
kedves szó-szóllónk.
Amen.

268.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

CHristus fel-támada,
Nékünk örömet ada,
Vére reánk árada,
Haszna rajtunk marada.
Nyerj irgalmat
közben-járó JESUS Christus
Szent Atyád elött.

Christus meg-hólt bününk-ért,
Fel-támadott éltünk-ért,
Mi vigasztalásunk-ért,
Es igazúlásunk-ért.
Nyerj irgalmat etc.

Christus kínnya érdemünk,
Szent halála váltságunk,
Vére ártatlanságunk,
Fel-költe vigaságunk.
Nyerj irgalmat etc.

Ez az Isten Báránnya,
Váltságunknak arannya,
Halálunknak halála,
A' kigyónak rontója.
Nyerj irgalmat etc.

Az ö fel-támadása,
Lön Pokolnak romlása,
Az ö öröm-mondása,
Lelkünknek vídúlása.
Nyerj irgalmat etc.

Ö meg-mente bününktöl,
A' Törvénynek átkától,
Istennek haragjától,
Az ördögtöl, Pokoltól.
Nyerj irgalmat etc.

Ez lön az öröm-mondás,
Es a' meg-vigasztalás,
Hogy az egy fel-támadás,
Lön a' meg-bóldogúlás.
Nyerj irgalmat etc.

Azért mi-is bününkböl,
Fel-támadgyunk vétkünkböl,
E' világi kínunkból,
Es mi nagy halálunkból.
Nyerj irgalmat etc.

Közben-járó Christusunk,
Atya Istennek Szent Fia,
Kérjed te Szent Atyádat,
Hogy idvezitsen minket.
Nyerj irgalmat közben-járó
JESUS Christus
Szent Atyád elött.
Amen.

269.

MAS.

NOTA: VIDE SUPRA (FOL. 236.) NOTAM SEXTAM.
[Dallamát l. a 255. sz. alatt]

CHristust meg-feszíték,
Kegyetlen Sidó népek,
Ki érettünk születék,
Menyböl nékünk adaték.
Kyrieleison. Alleluja.

Taníttatunk Istentöl,
Ne-rettegjünk pokoltól,
Es ne-féllyünk ördögtöl,
Meg-rontaték Istentöl.
Kyriel. Allel.

Halálának utánna,
Harmad-nap fel-támada,
Hogy mi-értünk meg-hala,
örök halált meg-ronta.
Kyriel. All.

Vagyon nagy bizodalmunk,
Mert mi is fel-támadunk,
Christussal uralkodunk,
Véle-öszve vigadunk.
Kyriel. Allel.

Régen azt beszéllették,
Próféták azt hirdették,
Hogy a' Christus születnék,
Értünk meg-feszíttetnék.
Kyriel. Allel.

Reménségünk nagy légyen,
Hitünk gyümölcsös légyen,
Más Istenünk ne-légyen,
Mely Pokolra ne-vigyen.
Kyriel. Allel.

Ezt Szent Máthé meg-irta,
Hogy Christus meg-fárada,
Fige-fát meg-átkozta,
Mert gyümölcse nem vala.
Kyriel. Allel.

A' Christus fel-támada,
Minket igen biztata,
Imádkozni tanita,
Késértet ne-találna.
Kyriel. Allel.

Szálla-alá Poklokra,
Sokaknak váltságára,
Poklot hagyá bánatba,
Mert nincsen bizodalma.
Kyriel. Allel.

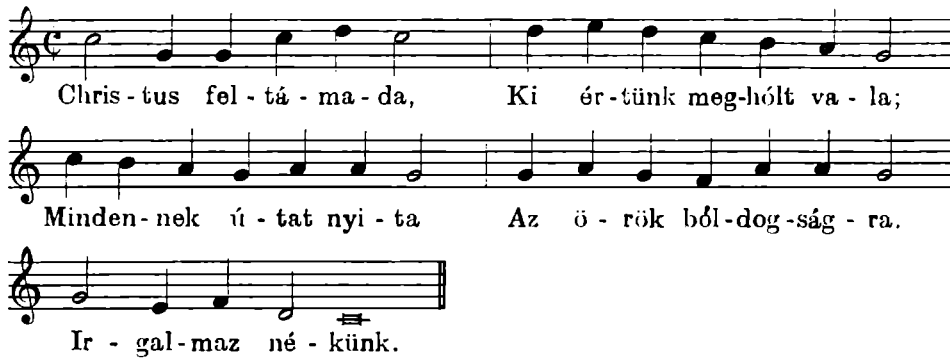
Igasságot szeressünk,
Hamisságot ne-tegyünk,
Szegényeket segéllyünk,
Christus JESUS reményünk.
Kyriel. Allel.

Téged kérünk Ur Isten,
Tarts-meg minket Hitünkben:
Hogy bizzunk te nevedben,
Es legyünk szerelmedben.
Kyrieleison. Alleluja. Amen.

270.

MAS.

NOTA: FEL TÁMADA MI URUNK. (FOL. 246.)



CHristus fel-támada,
Ki értünk meg-hólt vala;
Mindennek, útat nyita,
Az örök bóldogságra.
Irgalmaz nékünk.

Az halállal meg-víva,
Diadalmat vön rajta,
Kigyó-fejét meg-rontá,
Talpa-alá nyomodá.
Irg:

A' Törvénynek nagy átka,
Olly igen vádol vala,
De a' Christus halála,
Minket meg igazíta.
Irg:

Oh mely igen nagy vala,
Az Istennek haragja,
Mely rettenetes vala,
Bünnek számtalan vólta.
Irg:

Kit Christus mikor láta,
Hogy imádkozik vala,
Retteg, és reszket vala,
Vérrel verítez vala.
Irg:

Az Istennek jó-vólta,
Ö nagy irgalmassága,
Veszedelmünket látá,
Fiát érettünk adá.
Irg:

Noha büntelen vala,
De engedelmes vala,
Mint Szent Attya akarta,
Méne az áldozatra.
Irg:

Ez áldozat olly drága,
Olly méltóságos vala,
Kivel Isten haragja
Engeszteltetik vala.
Irg:

Erre senki nem vala,
Sem találtatik vala,
Hogy ki elég lött volna,
Csak az Istennek Fia.
Irg:

Jó-szemmel néz az Atya,
Illy kedves áldozatra,
Ki-ért irgalmassága,
újonnan reánk-szálla.
Irg:

Szent testét koporsóba,
Mint a' Próféta mondgya,
Nem hagyá ö Szent Attya,
Hogy jusson rothadásra.
Irg:

Harmad-nap fel-támada,
Mint meg-mondotta vala,
Kinek fel-támadása,
Nagy dicsösséges vala.
Irg:

Innep hogy el-múlt vala,
Mariák mennek vala,
Reggel indúltak vala,
Christus testét látnia.
Irg:

Még el-nem juttak vala,
Igen sietnek vala,
A' Nap már fel-költ vala,
Egy-másnak mondgyák vala.
Irgalmaz:

Vallyon s' kicsoda vólna,
Ki a' követ el-vonnya,
Kit Sidók töttek vala,
Koporsó ajtajára.
Irgalmaz:

Nézvén a' koporsóra,
Láták, hogy nyitva vólna,
Követ el-vonták vólna,
Mely kö igen nagy vala,
Irgalmaz:

Bé-menvén koporsóba,
Egy iffiat láttak vala,
Ki jobb-felöl ül vala,
Fejér ruhában vala.
Irgalmaz:

Nékik iffiú szóllala,
Ne féllyetek, igy monda,
Kegyessen bátorittya,
Mert meg-ijedtek vala.
Irgalmaz:

Már fel-támadott vala,
Kit ott nem-leltek vala,
Angyal kérdezi vala,
Hogy miért mentek vólna.
Irgalmaz:

Azon-közben azt mondgya,
Mennyetek-el azt hadgya,
Es ott Galilaeába,
Meg-láttyátok azt mondgya.
Irgalmaz:

A' Maria Magdolna,
Mint a' Szent János irja,
Még a' kertben meg-látta,
Gondolván kertész vólna.
Irgalmaz:

Tudakozik nagy sirva,
Ne-talámtán ö vólna,
Ki el-rejtette vólna,
Christus néki szóllala.
Irgalmaz:

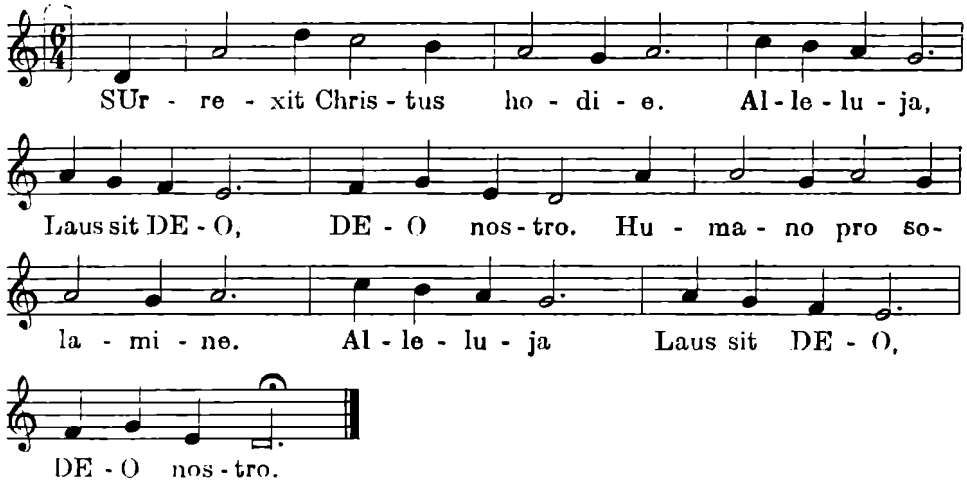
Hozzá siet Maria,
Meg-isméré hogy Ura,
A' Christus öt meg-tíltá,
illetni ne akarná.
Irgalmaz:

Kérjük Atyánk irgalmát,
Vegye-el már haragját,
Nézze Fia halálát,
Dicsö fel-támadását.
Irgalmaz:

Adgya Szent ajándékát,
Ismérhessük jó-vóltát,
Erthessük akarattyát,
Adgyunk néki nagy hálát.
Irgalmaz nékünk.
Amen.

271.

ALIUS.



SUrrexit Christus hodie. Alleluja, Laus sit DEO, DEO nostro.
Humano pro solamine. Alleluja, Laus sit DEO, DEO nostro.
Mortem qui passus pridie, Alleluja. Miserrimo pro homine. Alleluja.
Mulieres ad tumulum, Alleluja. Dona ferunt aromatum. Alleluja.
Album cernentes Angelum, Alleluja. Annuntiantem gaudium. Alleluja.
Mulieres o tremulae, Alleluja. In Galilaeam pergite. Alleluja.
Discipulis hoc dicite, Alleluja. Quod surrexit Rex gloriae. Alleluja.
Apparuit primo Matri, Alleluja. Post Magdalenae dolenti. Alleluja.
Petro de-hinc, et caeteris, Alleluja. Apparuit Apostolis. Alleluja.
In hoc Paschali gaudio, Alleluja. Benedicamus Domino. Alleluja.
Laudetur Sancta Trinitas, Alleluja. DEO dicamus gratias. Alleluja, etc.

272.

SURREXIT CHRISTUS HODIE.
NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 271. sz. alatt]

FEl-támadt Christus ez napon, Alleluja, Hálá légyen az Istennek.
Hogy az Ember vigadozzon, Alleluja, Hálá légyen az Istennek.
Szörnyü halált ki szenvedett, Allel.
Váltván bünös Embereket. All.

Szent Asszonyok koporsóhoz, All.
Visznek kenetet Christushoz. All.
Fényes Angyalt ök látának, All.
Vig örömet-is hallának. All.
Félelmes Aszszony-emberek, Allel.
Galileában mennyetek. Allel.
Tanitványoknak hirdetvén, All.
Urunk hogy él dicsösségben. All.
Meg-jelenék Szent Annyának, All.
Es keserves Magdolnának. All.
Az-után jelent Péternek, All.
s'Több Apostol hiveinek Allel.
Ez Húsvéti víg örömben, All.
Dicsirjük Istent lelkünkben. All.
Dicsösség Szent Háromságnak, Allel.
Hálát adgyunk mi Urunknak. Alleluja, Hálá légyen az Istennek. Amen.

273.

AZON ENEKNEK, MÁS NÓTÁJA.

FEL-támadt Christus ez napon, Alleluja, alleluja, alleluja.
Hogy az Ember vigadozzon. Alle, alleluja.
Szörnyü halált, etc. Ut supra.

274.

MAS.



O JESUS mi Idvezitönk, kiben vagyon Hitünk,
Ki mi-értünk születél, kínt, és halált szenvedél.
Irgalmaz mi-nékünk.

El-vévéd róllunk haragját, a 'te Szent Atyádnak,
Vérednek húllásával, meg-engeszteléd hozzánk.
Irgalm:

Az ördögnek tömlöczéből, ki-vévél a' bünből,
Az halál köteléböl, ki-mentél az inségböl.
Irgalm:

Te bün-nélkül születtetvén, a' Szüznek méhéből,
Erettünk eleget-*töl*, Szent Atyádnak kedvéből.
Irgalm:

Bünön, Poklon, és Halálon, birodalmad vagyon,
Az élet, és kegyelem, csak te kezedben vagyon.
Irgalm:

Kerünk téged azért mostan, tekints reánk Menyből,
Kik hozzád esedezünk, és segitséget várunk.
Irgalmaz mi-nékünk. Amen.

275.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, ETC. UT SUP. (FOL. 243.)
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

FEl-támada mi Urunk,
JESUS Christus Istenünk,
Koporsóból érettünk,
Azért mi-is örüllyünk.
Irgalmaz nékünk.

Ki kereszt-fán meg-hala,
Hogy feszítve függ vala,
Kivel Lymbus el-romla,
Ember meg-szabadúla.
Irgalm:

Szent Atyákat ki-vivé,
Ördögöt meg-kötözé,
Es kiket ö szerete,
Véle Menyben fel-vitte.
Irgalm:

Isten Annya MARIA,
Imádgy értünk, s' örülly ma:
Veszszen ördög hatalma,
Kit Szent Fiad meg-ronta.
Irgalm:

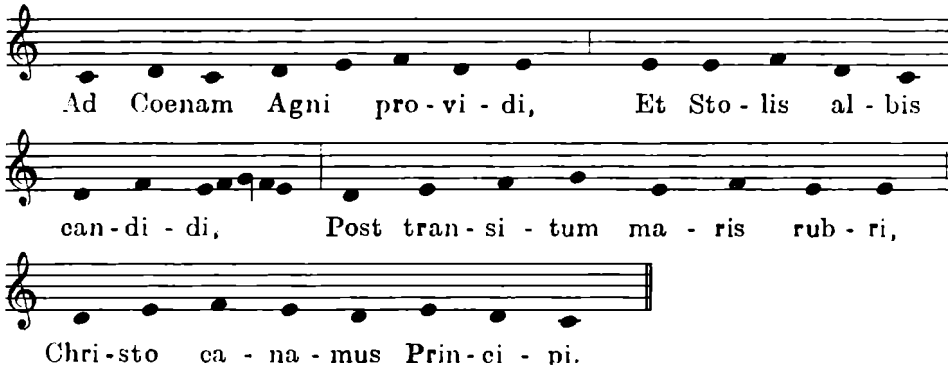
Végsö-napon el-ne-hadgy,
Ellenségünk igen nagy:
Szent Fiadnak minket adgy,
Mert irgalmasságod nagy.
Irgalm:

E' napon úgy vigadgyunk,
Bününkböl fel-támadgyunk,
Hogy Istenhez juthassunk,
Es ö-véle maradgyunk
Irgalm:

Kit mi-nékünk engedgyen,
Atya, Fiú Szent Isten:
Szent Lélekkel egyemben,
Most, és örökké, Amen.
Irgalmaz nékünk.

276.

HYMNUS.



AD Coenam Agni providi,
Et Stolis albis candidi,
Post transitum maris rubri,
Christo canamus Principi.

Cujus Corpus Sanctissimum,
In ara Crucis torridum:
Cruore ejus roseo,
Gustando vivimus DEO.

Protecti Paschae vespere,
A devastante Angelo,
Erepti de durissimo,
Pharaonis imperio.

Jam Pascha nostrum Christus est,
Qui immolatus Agnus est,
Sinceritatis azyma,
Caro ejus oblata est.

O vere digna Hostia,
Per quam fracta sunt Tartara,
Redempta Plebs captivata,
Reddita Vitae praemia.

Cum surgit Christus Tumulo,
Victor redit de Barathro,
Tyrannum trudens vinculo,
Et paradysum reserans.

Quaesumus auctor omnium,
In hoc Paschali gaudio,
Ab omni mortis impetu,
Tuum defende Populum.

Gloria tibi Domine,
Qui surrexisti a mortuis,
Cum Patre, et Sancto Spiritu,
In sempiterna saecula. Amen.

277.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁM: UR ISTEN MEG-VÁLTÁ.
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

ELsö-napján Szombatnak,
A' Mariák indúlnak,
Hogy kenettel Christusnak,
Testét kennyék Urunknak.
O kegyes, kegyelmes
áldott Uram JESUS.
Irgalmaz nékünk.

A' Mariák szóllának,
Uton járván egy-másnak:
Ajtaján koporsónak,
Nagy kö fekszik, mondának.
O kegyes, etc.

Piros hajnal hasada,
Setétség meg-virrada:
El-jutván, koporsóra,
Tekíntének; s' hát nyitva.
O kegyes, etc.

Es hogy oda jutának,
Fényes Angyalt látának:
Mellyen háborodának,
Es ott jó hírt hallának.
O kegyes, etc.

Szent Angyal vigasztalá,
Mariákat biztatá:
Ne-féllyenek, azt mondá,
Christus fel-költ állatá.
O kegyes, etc.

Tanitványoknak mondgyák,
Hogy nyilván él, tudhassák:
Pétert-is vigasztallyák,
Kegyelmet nyér, biztassák.
O kegyes, etc.

Nagy örömmel hogy mennek,
Szóllal az Ur nékiek:
Semmit ne-rettegjetek,
Mert én vagyok, és élek.
O kegyes, etc.

Mondgyátok minnyájoknak,
Az én Tanitványimnak:
Hogy én élek, s' meg-látnak,
Hidgyenek mondásomnak.
O kegyes, etc.

Dicsösség az Atyának,
Ertünk meg-hólt Christusnak:
A' Szent Vigasztalónak,
Tellyes Szent Háromságnak.
O kegyes, kegyelmes
áldott Uram JESUS.
Irgalmaz nékünk.
Amen.

278.

MAS REGI ENEK.



CHristus Halált meg-gyözé, a' Sátánt meg-kötözé,
Poklokat el-pusztíta, Atyákat szabadíta.
Már mi mind örüllyünk, az átokban kik vóltunk,
Christus meg-békéltetett, áldott Atya Istennel,
Magát értünk áldozván. Kyrie eleison, Alleluja.

Szintén piros-hajnalban, Isteni méltóságban:
Fel kele mint Oroszlán, Poklok kapuit rontván.
Már etc.

A' szomorú Mariák, keneteket hozának:
Az Angyal meg-jelenté, hogy JESUS él, hirdeté.
Már etc.

Magdolna meg-találá, lábaihoz borúla:
Azokat nem-engedé, hogy Maria illetné.
Már etc.

Tanitványimnak mond-meg, hogy im élek jelents-meg:
Galilaeában menvén meg-látnak dicsösségben.
Már etc.

Teremtö Szent Atyának, és meg-váltó Fiúnak:
Dicsösség Szent Léleknek, az egy örök Istennek.
Már mi mind örüllyünk, az átokban kik vóltunk,
Christus meg-békéltetett, áldott Atya Istennel,
Magát értünk áldozván. Kyrie eleison, Alleluja. Amen.

279.

ALIUS.



REsurgente Domino,
Qui pependit in ligno.
Jubilemus, Exultemus.

Si non resurrexisset,
Reus homo mansisset.
Jubilemus, Exultemus.

Mortis ejus praemia,
Sunt nostra solatia.
Jubilemus, Exultemus.

Ejus Resurrectio,
Est mortis destructio.
Jubilemus, Exultemus.

Inferni vastatio,
Est poli apertio.
Jubilemus, Exultemus.

Ergo cum tripudio,
Plaudat omnis Cantio.
Jubilemus, Exultemus.

Gloria sit aeterno,
Patri, atque Filio.
Jubilemus, Exultemus.

Simul, ac Paraclyto,
DEO uni et Trino.
Jubilemus. Exultemus.

280.

RESURGENTE DOMINO.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA ETC.
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

URnak fel-támadásán,
Ki meg-hala kereszt-fán:
Örüllyünk, és vigadgyunk,
Istennek hálát adgyunk.
Ur Isten meg-váltá
mind ez Világot
Szent halálával.

Ha fel-nem támadt vólna,
Mi mind el-vesztünk vólna:
Az ö fel-támadása,
Lön vétkünknek romlása. Ur Isten etc.

Halálának érdeme,
Lön népének öröme.
Örüllyünk, és vigadgyunk,
Istennek hálát adgyunk. Ur Isten etc.

A' pokol meg-rontaték,
Menyország meg-nyittaték:
Az Isten meg-békéllék,
Bün róllunk el-véteték. Ur Isten etc.

Aldott légy nagy Ur Isten,
Szent Háromság Mennyégben:
Örüllyünk, és vigadgyunk,
Istennek hálát adgyunk.
Ur Isten meg-váltá
mind ez Világot
Szent halálával. Amen.

281.

MAS.

NOTA. STABAT MATER DOLOROSA, ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

I.

EZ a' Nap, kit az Ur szerzett,
Ki Nagy-Pénteken szenvedett,
Keresztre feszíttetett.
Keresztre feszíttetett.

Kit az ö Választott-népe,
Ada Pogányok kezébe,
Méltatlan szenvedésre.
Méltatlan szenvedésre.

Meg-változott állapattya,
Örömre fordúlt nagy kínnya,
Meny, és Föld ötet áldgya.
Meny, és Föld ötet áldgya.

Ö gyalázatos halála,
Fordúlt halhatatlanságra,
örök nagy bóldogságra.
örök nagy bóldogságra.

Fel-támadott, harmad-napra,
Rabok szabadítására,
Pokol kár-vallására.
Pokol kár-vallására.

Immár fel-magasztaltatott,
Ördög, halál szégyent vallott,
Mi-reánk áldás szállott.
Mi-reánk áldás szállott.

Mert az ö fel-támadása,
A' hivek vigasztalása,
Es örök bóldogsága.
Es örök bóldogsága.

Most azért illik vigadnunk,
Ennek élnünk, örvendeznünk,
Es nagy hálákat adnunk.
Es nagy hálákat adnunk.

Mert ez a' Nap, mellyet szerzett,
Ki mi-érettünk szenvedett,
s' Az-után örvendezett.
s' Az-után örvendezett.

A' ki jól akar vigadni,
Uj-életben kell öltözni,
Büneiböl fel-kelni.
Büneiböl fel-kelni.

Mert ha még-is bünben élünk,
Es annak véget nem-vetünk,
Christus nem-használ nékünk.
Christus nem-használ nékünk.

Kérünk véred érdemé-ért,
JESUS fel-támadásod-ért,
Idvezíts szerelmed-ért.
Idvezíts szerelmed-ért.

II.

SZent Lélek Isten Jegyesse,
Jessének drága veszszeje,
Irgalmasság Szüléje.
Irgalmasság Szüléje.

Vess határt az epeségnek,
Keserüség tengerének,
Es a' gyász-öltözetnek.
Es a' gyász-öltözetnek.

Légy immár örömnek Annya,
Lelkünknek vigasztalója,
Aszszonyunk Szüz MARIA.
Aszszonyunk Szüz MARIA.

Harmad-napi hervatt-Virág,
Meg-újúlt mint zöldellö-ág,
Kinek örül a' Világ.
Kinek örül a' Világ.

Fel-támadott a' mint várád,
Dicsösséged és Czitharád,
Sóltárod és Koronád.
Sóltárod és Koronád.

Az halál s' az ö fulákja,
El-nyeletett nincs ártalma,
Mert Fiad vólt halála.
Mert Fiad vólt halála.

Pokolnak is réz-kapuja,
El-rontatott a' vas-rúdgya,
Fiad vólt harapása.
Fiad vólt harapása.

A' jók mind meg-szabadúltak,
A' gonoszok ott maradtak,
Júdással ott kínlódnak.
Júdással ott kínlódnak.

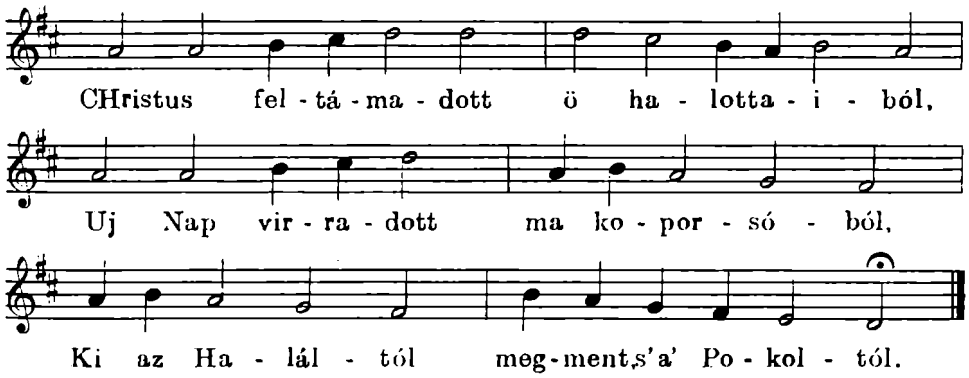
Ez nap nagy örömnek napja,
Azért örvendezzünk rajta,
Veled eggyütt Szüz Anya.
Veled eggyütt Szüz Anya.

El-ne-feletkezzél róllunk,
Kik most veled kesergettünk,
Nyerd-meg hogy veled éllyünk.
Nyerd-meg hogy veled éllyünk.
Amen.

282.

MAS.

NOTA: PSAL. 81.ÖRVENDEZZETEK AZ ERÖS ISTENNEK.



CHristus fel-támadott ö halottaiból,
Uj Nap virradott ma koporsóból,
Ki az Haláltól meg-ment, s' a' Pokoltól.

A' Christus halála meg-gyözte a' Sátánt,
Fel-támadása Halált, s Oroszlánt,
A' ki vermet hánt, söt kínozni sem szánt.

Drága szép kenettel keresi Mária,
Fel-kelvén reggel csak Angyalt láta,
Ki néki monda, fel-támadt az Ur ma.

Mennyetek-el hamar a' Christus JESUS-hoz,
Galilaeában nagy örömet hoz,
Szent óldalához járúllyatok ahoz.

Im minden Országok hajolnak kedvére,
Olly erös bajnok Szentek vezére,
Meny, Föld ereje, engednek Nevére.

Illyen nagy szerelmét Isten e' Világhoz,
Már meg-mutatta, hogy fiaihoz,
Szent Fiát küldte, lásson váltságunkhoz.

Terhünket ö vállán egyedül hordozta,
A' Szent kereszt-fán vérét ontotta,
Értünk nem-szánta, hogy meg-szabadítna.

Aldgyuk magasztallyuk az ISTENT éltünkben,
A' Szent Háromság egy Istenségben,
A' magas Egben, mind örökké, Amen.

283.

MAS.

NOTA: EN NAGY VIGASÁGOS. (FOL. 45.)
[Dallamát l. a 70. sz. alatt]

UR JESUS kereszt-fán, mint erös Oroszlán,
Ördög, és bün sóldgyán, Halálon prédát hány:
Midön kínoztatik, és meg-áldoztatik, *az Húsvéti-Bárány.*

Az Halált el-rontá Christus Calvárián,
Hogy szent, vérit ontá, mint kegyes Pellikán:
Hogy meg-hólt Fiait, Ádám maradváit, *éleszsze halálán.*

A' fának gyümölcse Atyáinkban meg-ölt,
Eva rosz erkölcse, gyarló testünkben költ:
De a' Törvény vége, hogy Christus el-jöve, *ez mái-nap bé-tölt.*

Lévén Izraëllel régen szövetsége,
Már végbe-ment ezzel Egi-követsége:
A'mit meg-jövendölt, Mójses-által; bé-tölt, *Szentek reménsége.*

Dicsirjük egy szivel tehát mi ötet ma,
Szép dicsiretekkel, mert az ö hatalma:
A' mi életünknek, és bünös lelkünknek, *egyedül óltalma.*

Minden-féle állat tiszteli, mert nagy Szent,
Nap gyászol, hogy Urát verik, Föld meg-rettent:
Kö-sziklák hasadnak, halottak támadnak, *szánnyák az Ur Istent.*

Csak az Ember szive kegyetlen, nem búsúl,
Nincs ki szánnya senki, hogy Világból ki-múl:
Ah! Ki nem-csudállya, az Egek Királlya, *meg-hal ártatlanúl.*

Lelkünknek orvossa az Ur Christus JESUS,
Ha vagyon sérelmed, o bünös ehez fuss:
Nézd Kereszt-óltárát, Keserves pohárát, *o Világ ne légy bús.*

Az életnek kúttya ö óldalából folyt,
Idvességünk árra, Szent áldozattya vólt:
Isten, s' Ember között, a' Christus frigyet töt, *hogy érettünk meg-hólt.*

Hálát adgyunk azért minnyájan Istennek,
Illy nagy jó-vóltá-ért áldást mondgyunk ennek:
Vigan énekellyünk, hogy Egben mehessünk. *Dicsiret Istennek.*
Amen.

284.

MAS.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA, etc.
[Dallamát l. a 74. sz. alatt]

EÖrülly, örvendezz Szent Szüz, Alle, alleluja.
Menyországi fényes tüz, Alle, alleluja.
Kit méhedben hordoztál, Alle, all. Erösb vólt a' Halálnál, Alle, all.
Ki-jött a' koporsóból, Alle,allel. Es meg-mente halálból. Alle, allel.
Fel-támadása-által, Alle, allel. Minket JESUS magasztal. Alle, allel.
Halálának érdeme, Alle, allel. Lön Népének öröme. Alle, allel.
JESUS fel-támadása, Alle, allel. Lön vétkünknek romlása. Alle, allel.
Aldott légy Christus virág, Alle, allel. Örömre vivö zöld-ág. Alle, allel.
Vigan énekellyetek, Alle, allel. Nagyok, és minden rendek. Alle, allel.
Szent Szüz, tellyes örömmel, Alle, allel. Tarts-meg földünk békével:
Dicsirtessél Szent Isten, Alle, allel. Fiú, Szent Lélek Isten. Alle, alleluja.

285.

MAS.

NOTA: SURREXIT CHRISTUS HODIE, ETC.
[Dallamát l. a 271. sz. alatt]

Az Ur Christus fel-támada,
Nékünk reménséget ada. Alleluja.
Hogy mi-is mind fel-támadunk;
Es ö véle uralkodunk. allel.

Fel-támadása Urunknak,
Romlása lön a' Pokolnak. allel.
Ellyünk immár a' Christusban,
örvendezzünk mi Urunkban. allel.

Dicsösség az egy Istennek:
Atya, Fiú, Szent Léleknek. allel.
Amen.

286.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, IGASSÁGUNKRA, ETC.
[Dallamát l. a 263. sz. alatt]

CHristus fel-támada, Hálá Istennek. Halált, Poklot meg-rontotta. Dicsiret Istennek.
Az kigyót meg-rontá, Hálá: Bün kötelit el-szaggatá. Dicsiret:
Ördögön eröt vön, Hálá: Christus az igaz Dávid lön. Dicsiret:
Christus minket táplál, Hálá: Hogy a' Sacramentomban szál. Dics:
Az Halált meg-gyözte, Hálá: Sátán erejét meg-verte. Dicsiret:
Christus erös Sámson, Hálá: Ördög-ellen nagy óltalom. Dicsiret:
O bünös gerjedgy fel, Hálá: Sok büneidböl már kelly-fel. Dicsiret:
Dicsirtessél Isten, Hálá Istennek. Három személyben egy Isten. Dicsiret Istennek.
Amen.

287.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL- TÁMADA. (FOL. 235.) AD NOTAM PRIMAM.
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

CHristus fel-támada,
Húsvét-napján virrada:
Sidók szine hervada,
Szüz MARIA vigada.
Ur Isten meg-váltá
mind ez Világot
Szent halálával.

Christus mihelt fel-kele,
A' Halál meg-ijede:
Az ördög el-sillyede,
Hatalma veszni kezde.
Ur Isten etc.

Christus fel-költ épp testben,
Legyünk vigan lelkünkben:
Isteni dicsiretben,
Ekes éneklésekben.
Ur Isten etc.

Christus halva feküvék,
Dicsösségbe öltözék:
Harmad-nap meg-jelenék,
Hivekkel társalkodék.
Ur Isten etc.

Christus azért kínzaték,
Hogy Adám meg-csalaték:
A' nagy harag ránk esék,
Hogy az almában evék.
Ur Isten etc.

Christus bünös Embernek,
Reménye meg-téröknek:
Lön öröme hiveknek,
Gyözöje ellenségnek.
Ur Isten etc.

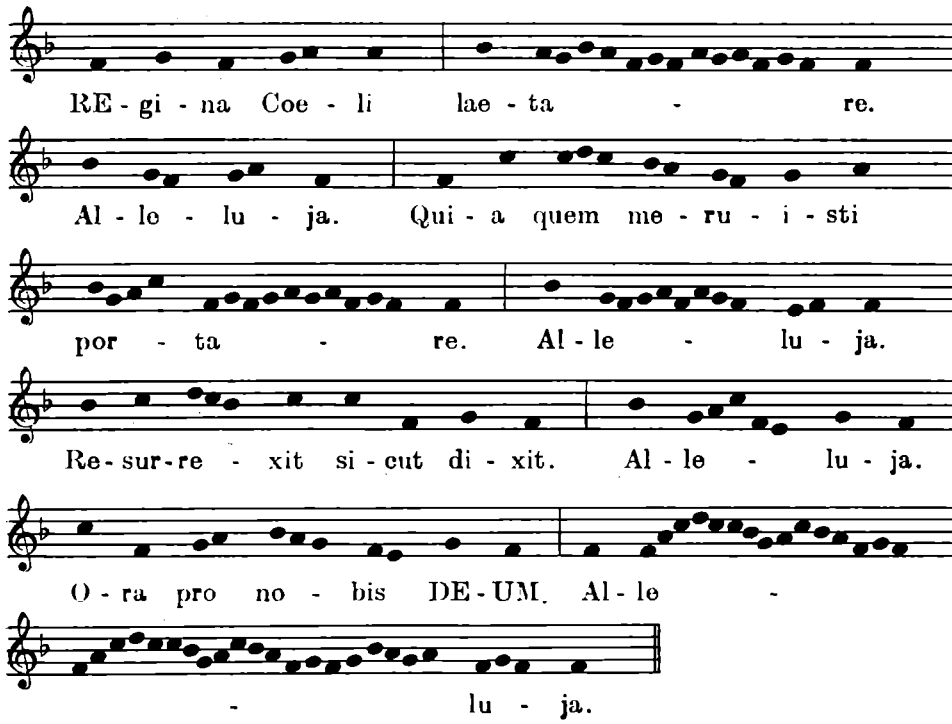
Christus JESUS-t urallyuk,
Idvezitönknek vallyuk:
Beszédinek helyt adgyunk,
Szent Nevére hajollyunk.
Ur Isten etc.

Dicsösség az Atyának,
Es az ö Szent Fiának:
Ezek ajándékának,
Dicsö Szent Háromságnak.
Ur Isten meg-váltá etc.
Amen.

288.

ANTIPHONA.

A COMPLETORIO SABBATHI SANCTI, USQUE;
AD SANCTAM TRINITATEM.



REgina Coeli laetare. Alleluja.
Quia quem meruisti portare. Alleluja.
Resurrexit sicut dixit. Alleluja.
Ora pro nobis DEUM. Alleluja.

R.

ALLe, Domine, Nate Matris DEUS alme:
Nobis confer, nobis confer,
praestaquè vivere.

Quoniam te decet, laus et honor Domine:
Qui de morte surrexisti REX pie.

Christum Natum credimus, de Beata Virgine:
Mortem eum à Judaeis sustinuisse.
Pro peccatis passus est, Dominus nostris:
Ergo laudemus Dominum omni tempore.
Fac nos tecum surgere. Alleluja.

289.

REGINA COELI. NOTA: O GLORIOSA DOMINA.

[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

MEnynek Királyné-Aszszonya,
örülly szép Szüz. Alleluja.
Mert, kit méhedben hordozni
méltó vóltál. Alleluja.

A' mint meg-mondotta vala,
fel-támadott. Alleluja.
Imádgy Istent hogy le-mossa
büneinket. Alleluja.

V. Gaude et laetare Virgo MARIA. Alleluja.
R. Quia surrexit Dominus vere. Alleluja.

OREMUS.

DEus, qui per Resurrectionem Filii tui Domini nostri JESU Christi, Mundum laetificare dignatus es: Praesta quaesumus: ut per ejus Genitricem Virginem MARIAM, perpetuae capiamus gaudia Vitae. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Divinum auxilium maneat semper nobiscum R. Amen.

CANTUS
DE
ASCENSIONE DOMINI.

ALDOZORA-VALO ENEKEK.

290.

UR MENYBE-MENETELI NAPJÁRA.

NOTA: FONS BONITATIS.





KYRIE, qui ascendisti ad Coelos hodie, ad dexteram Patris residens. Eleison.

CHRISTE, solio de excelso respice: JESU Christe miserere nobis: Tuos famulos, qui devote colunt ascendentem: mundo corde, puraque mente. Eleison.

KYRIE, qui surrexisti, et ad Coelos ascendisti: tu nostras suscipe; preces ad te pie clamantes. Eleison.

Et in terra. Patrem. Sanctus. Vide in Indice. MISSA.

291.

SEQUENTIA.

POstquam hostem, et inferna,
Spoliavit ad Superna,
Christus redit gaudia.

Angelorum ascendenti,
Sicut olim descendenti,
Parantur obsequia.

Super astra sublimatur,
Non apparet, absentatur,
Corporis praesentia.

Cuncta tamen moderantur,
Cujus Patri coaequantur,
Honor, et potentia.

Modo victor, modo tutus,
Est in Coelis constitutus,
Rector super omnia.

Non est rursum moriturus,
Nec per mortem mundaturus,
Hominum contagia.

Semel enim incarnatus,
Semel passus, semel datus,
Pro peccatis hostia.

Nullam feret ultra poenam,
Nam quietem habet plenam,
Cum summa laetitia.

Dum recessit, ita dixit,
Intimavit et affixit,
talia Discipulis.

Omnes vos in Mundum ite,
Universos erudite,
Verbis, et miraculis.

Nam ad Patrem meum ibo,
Sed sciatis quod redibo,
Veniet Paraclitus.

Qui discretos, et loquaces,
Et securos, et audaces,
Faciet vos penitus.

Super aegros, et langventes,
Manus vestras imponentes,
Sanitatem dabitis.

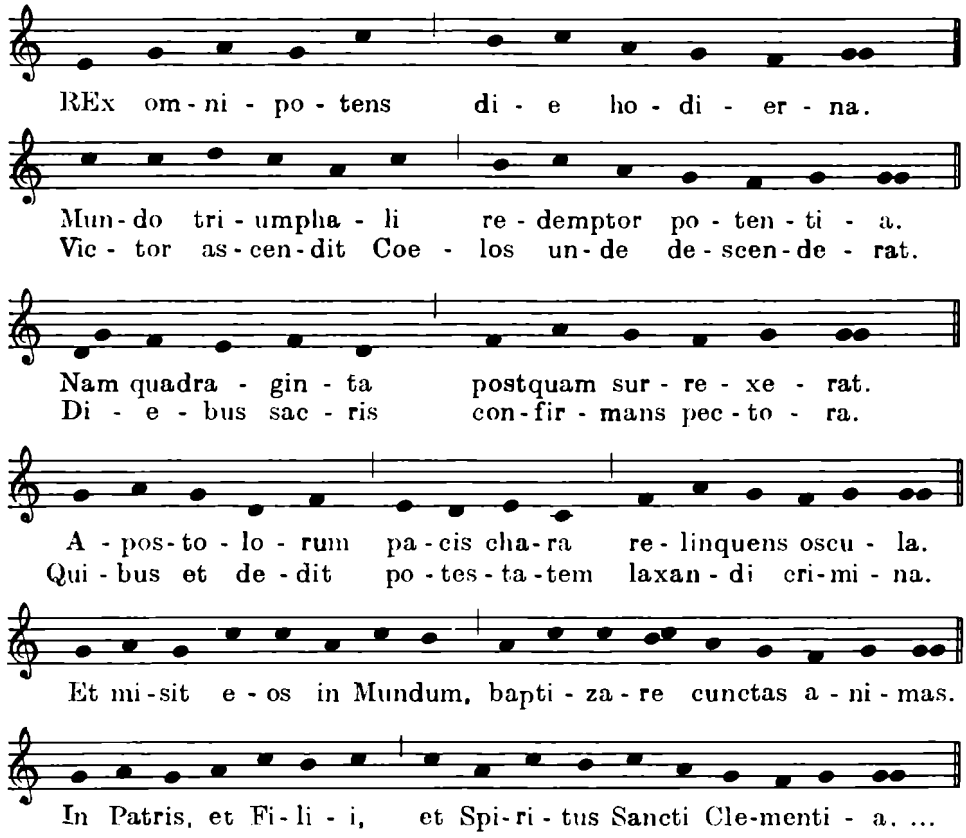
Universas res nocentes,
Inimicos et serpentes,
Et morbos fugabitis.

Qui fidelis est futurus,
Et cum fide suscepturus,
Baptismi remedium.

A peccatis erit purus,
Et cum justis habiturus,
Sempiternum gaudium.
Amen.

292.

ALIA SEQUENTIA.



REx omnipotens die hodierna. Mundo triumphali redempta potentia.
Victor ascendit Coelos unde descenderat. Nam quadraginta postquam surrexerat.

Diebus sacris confirmans pectora. Apostolorum pacis chara relinquens oscula.
Quibus et dedit potestatem laxandi crimina.

Et misit eos in Mundum, baptizare cunctas animas. In Patris, et Filii, et Spiritus Sancti Clementia.

O DEUS maris, poli, arvi. Da nobis sempiterna gaudia. Alleluja. Amen.

293.

ALIUS.

NOTA: A' PÜNKÖSTNEK JELES NAPJÁN.



AScendit Christus hodie, Alleluja, Alleluja. Super Coelos REX gloriae. Alle, Alleluja.
Apostolis cernentibus, Alleluja, allel. Et Angelis dicentibus, Alle, alleluja.
Viri quid admiramini? Alleluja, allel. Coelumque contemplamini, Alle, allel.
Hic qui ascendit coelitus, Allel. allel. Sic descendet humanitus. Alle. allel.
Captivitatem captivam, Allel. allel. Ad Coeli duxit patriam. Alle. alleluja.
Praeparavit nobis viam, Allel. allel. Dum ascendit ad gloriam. Alle, alleluja.
Galilaei aspicite, Alleluja, alleluja. Et in Domino plaudite, Alle. alleluja.
Ergo nunc cum tripudio, Allel. allel. Benedicamus Domino. Alle, alleluja.
Laudetur Sancta Trinitas, Allel. allel. DEO dicamus gratias. Alle, alleluja.

294.

ASCENDIT CHRISTUS. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

A' Christus Menybe fel-méne, Alleluja, alleluja. A' Mennyei dicsösségre. Alle, alleluja.
Láttokra Apostoloknak, All. all. Kiknek Angyalok mondának All.
Férfiak mit csudálkoztok? All. s' Egbe nézvén álmélkodtok? All.
Ez a' mint Mennybe fel-méne, Allel. Ugy jö ismét itíletre. Allel.
Fogva vivé a fogságot, All. Adván néki bóldogságot. All.
Minékünk-is útat szerze, All. Testbe menvén dicsösségre. All.
Már az Urban örvendgyetek, All. Ti Galilaea-béliek. All.
Ezen mi-is örvendezzünk, All. Es Istennek énekellyünk. All.
Dicsösség Szent Háromságnak, Alleluja, alleluja. s' Menybe-ment Király Urunknak. Alle, alleluja. Amen.

295.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, MI BÜNÜNKET ETC.
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

CHristus Menybe fel-méne,
Nékünk helyet szerzenie:
Ül Attyának jobjára,
Lön mindeneknek Ura.
Christus ül Attyának
Menyben jobjára,
és uralkodik.

Christus meg-hólt bününk-ért,
Fel-támadott életünk-ért:
Meg-jelenék Péternek,
Es a' több hiveinek.
Christus etc.

Negyven-napon lön vélek,
Meg-vigasztalván öket:
Hogy él, bizonságokkal,
Meg-jelenté csudákkal.
Christus etc.

Nékik meg-parancsolá,
Jerusálemböl, mondá,
Addig el-ne-mennének,
Míg Szent Lelket vennének.
Christus etc.

Fel-mégyek én Atyámhoz,
Ti kegyes Atyátokhoz:
Fel-mégyek Istenemhez,
Es a' ti Istentekhez.
Christus etc.

Vigasztaló Szent Lelket,
Küldök Mennyégböl néktek:
Es ti lésztek énnékem,
Bizonyságim mindenben.
Christus etc.

Sidó-Országtól-fogva,
Egész Szamariára,
Es mind e' széles földnek,
Miglen végére érnek.
Christus etc.

Azért ti el-mennyetek,
Hirdessétek mindennek,
Az Evangeliomot,
Mellyet Szent Atyám adott.
Christus etc.

Tanitsátok a' népet,
Meg-keresztelvén öket,
Atya, Fiú Istennek,
Nevében Szent Léleknek.
Christus etc.

A'kik én bennem hisznek,
Es meg-keresztelkednek:
Azok el-nem kárhoznak,
De Menyországban jutnak.
Christus etc.

A' kik pedig nem hisznek,
Kárhozatra vitetnek:
Örök tüzre küldetnek,
Melyben örökké égnek.
Christus etc.

Vagyon nékem hatalmom,
Mennyen, földön, és Poklon:
Es én veletek vagyok,
s' Ti köztetek maradok.
Christus etc.

Hogy ezeket meg-mondá,
Magát Egben indítá:
Es a' fényes köd ötet,
Fel-emelé azon helyt.
Christus etc.

Mikor a' Christust néznék,
Menybe hogy fel-vitetnék:
Két Angyalok fejérben,
Állának elejekben.
Christus etc.

Azok nékik mondának,
Hogy mit csudálkoznának:
E'-képpen jö itílni,
Mint láttátok fel-menni.
Christus etc.

Uralkodik most Menyben,
Isteni dicsösségben:
Esedezik érettünk,
Attyánál kik vétettünk.
Christus etc.

Nékünk már osztogattya,
Szent ajándékát adgya:
Kivel igazgat minket,
Míg tartya életünket.
Christus etc.

Világ Közben-járója,
Atya Istennek Szent Fia:
Kérj Atyádtól Szent Lelket,
Mely igazgasson minket.
Christus ül Attyának
Menyben jobjára,
és uralkodik.

Amen.

296.

MAS.

NOTA: A' PÜNKÖSTNEK JELES NAPJÁN.
[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

A' Christus Menybe fel-méne,
Nékünk helyet szerzenie,
Attyával meg-békéltetne,
Eletre bé-vinne.

Mert Menyböl le-szállott vala,
Minékünk született vala,
Erettünk szenvedett vala,
Fel-támadott vala.

Sokat szenvede érettünk,
Sokat nyomorga közöttünk,
Hogy meg-váltana mi-bennünk,
Kik ö-benne hiszünk.

Mindennél szidalmasb vala,
Mindennek szólgája vala,
De ö lön mindennek Ura,
Hatalmas Királlya.

Mert Menybe el-fel-viteték,
Attya-mellé ültetteték,
Meny, és Föld néki adaték,
Hogy ö uralkodnék.

Ördögön, Poklon, Halálon,
Mennyei hatalmasságon,
Urakon, és Császárokon,
Hatalmasságokon.

Ne-féllyünk immár Atyától,
Sem törvénynek ö átkától,
Haláltúl, és kárhozattúl,
Meg-mentett ezektül.

De az ö Szent Attyát kérjük,
hogy irgalmazzon mi-nékünk,
Tegyen jól Fiá-ért velünk,
Hogy véle élhessünk.

Oh mi kegyelmes Mesterünk,
Emlékezzél-meg mi-rólunk,
Ki szenvedél mi-érettünk,
Légy jelen mi-velünk.

Látod Menyböl életünket,
Es nagy keserüségünket,
Vigasztald a' mi lelkünket,
Hogy hidgyünk tégedet.

Mert azt fogadád mi-nékünk,
Hogy lész örökké mi-velünk,
Adgyad Szent Lelked mi-nékünk,
Hogy téged hihessünk.

Es óltalmazz-meg mindentöl,
Szent Atyádnak haragjától,
ördögtöl, és kárhozattól,
Minden dühösségtöl.

Mert meg-esküvél mi-nékünk,
Hogy meg-adod a' mit kérünk,
Szent Neved-ért most könyörgünk,
Tégy jól itt mi-velünk.

Tekints nagy gyarlóságunkra,
E' Világ csalárdságára,
Vigy-bé a' nagy bóldogságra,
Te Szent Országodba.

Egyetemben keresztyének,
Az Ur Christust dicsirjétek,
ö-néki hálát adgyatok,
fel-magasztallyátok.

Dicsiret légyen Atyának,
Es ö Fiának Christusnak,
Es a' mi Vigasztalónknak,
A' Szent Háromságnak.
Amen.

297.

MAS.

NOTA: A' PÜNKÖSTNEK JELES NAPJÁN.
[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

A' Christus Menybe fel-méne,
Minden Egeknek felette,
Honnét az-elött le-jöve,
Ismég oda méne.

Meg-rontá ellenséginket,
ördögöt, Poklot, bününket,
Meg-szerzé idvességünket,
örök-életünket.

A'mely testet Szüztöl fel-vén,
Istenséggel eggyesülvén,
Azon testet fel-emelvén,
Fel-méne Mennyégben.

No azért mi keresztyének,
Vessünk véget a' bünöknek,
Ellyünk immár új életnek,
Tegyük jelét hitnek.

Hadgyunk-el minden hívságot,
Es ördögi csalárdságot,
Testünk-béli kívánságot,
Minden gonosságot.

Hogy mi-is Menybe mehessünk,
Christussal eggyütt lehessünk,
örökké véle élhessünk,
Es örvendezhessünk.

Kérünk mi Christus tégedet,
Bocsásd-meg mi büneinket,
Vigy-fel Menybe veled minket,
Adgy örök-életet.

Dicsösség légyen Atyának,
Es ö Fiának Christusnak,
Mi kegyes Vigasztalónknak,
A' Szent Háromságnak.
Amen.

298.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA IGASSÁGUNKRA.
[Dallamát l. a 263. sz. alatt]

CHristus kínt szenvede mi büneink-ért,
Fel-támada hiveinek igazúlásá-ért.

Fel-támadás-után Szüz MARIÁ-nak,
Meg-jelenék, és az-után Szent Tanitványinak.

Negyven-nap bé-telvén, az Olaj-hegyre,
Tanitványival fel-menvén, onnan Menybe méne.

Úl Attya Jóbjára dicsösségébe,
Hogy minden ö ellenségin birodalma lenne.

Es rólunk nagy gondot hiven viselne,
Attya elött mi-érettünk esedezönk lenne.

Es Szent Lelket nékünk el-bocsátaná,
Hogy hiveit vigasztalná, és bátorítaná.

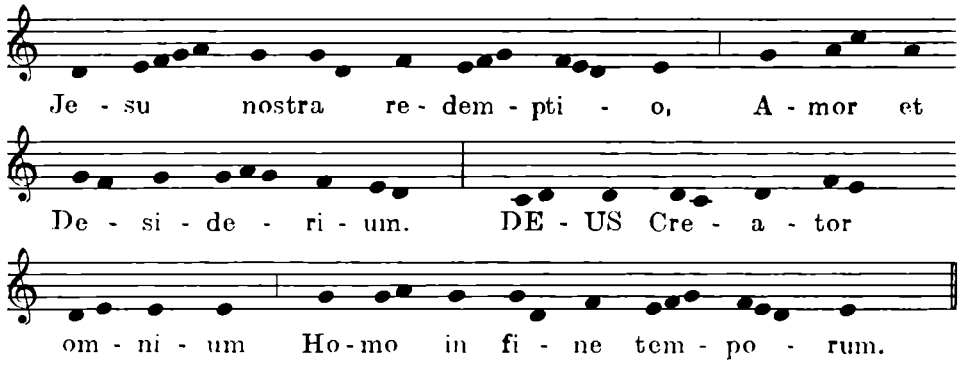
Hogy mi-is utánna a' dicsösségbe,
Fel-mennénk, és véle lennénk örökkön örökké.

Azért Christus JESUS, légy Vigasztalónk,
E' Világban óltalmazónk, Mennyégben fel-vivönk.

Dicsösség Mennyégben az Ur Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek, egy bizony Istennek.
Amen.

299.

HYMNUS.



JESU nostra redemptio,
Amor et Desiderium,
DEUS Creator omnium,
Homo in fine temporum.

Quae te vicit clementia,
Ut ferres nostra crimina:
Crudelem mortem patiens,
Ut nos a morte tolleres.

Inferni claustra penetrans,
Tuos captivos redimens,
Victor triumpho Nobili,
Ad dexteram Patris residens.

Ipsa te cogat pietas,
Ut mala nostra superes,
Parcendo, et voti compotes,
Nos tuo vultu saties.

Tu esto nostrum gaudium,
Qui es futurus praemium,
Sit nostra in te gloria,
Per cuncta semper saecula.
Amen.

CANTUS DE SPIRITU SANCTO.

PÜNKÖSTI ENEKEK.

300.

NOTA: KYRIE VIRGINITATIS.

[Dallamát l. a 290. sz. alatt]

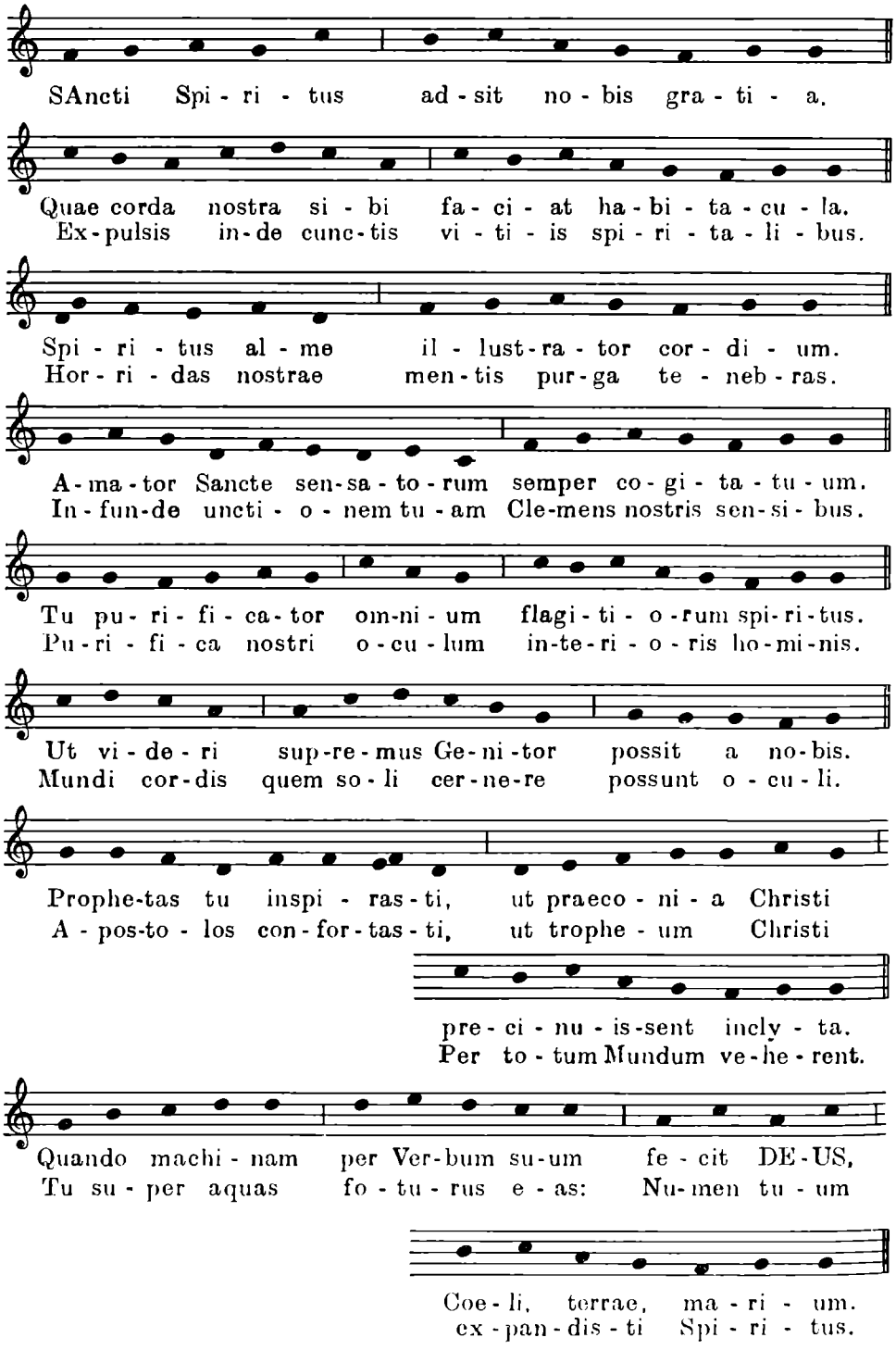
KYRIE, fons bonitatis Pater ingenite: a quo bona cuncta procedunt. Eleison.

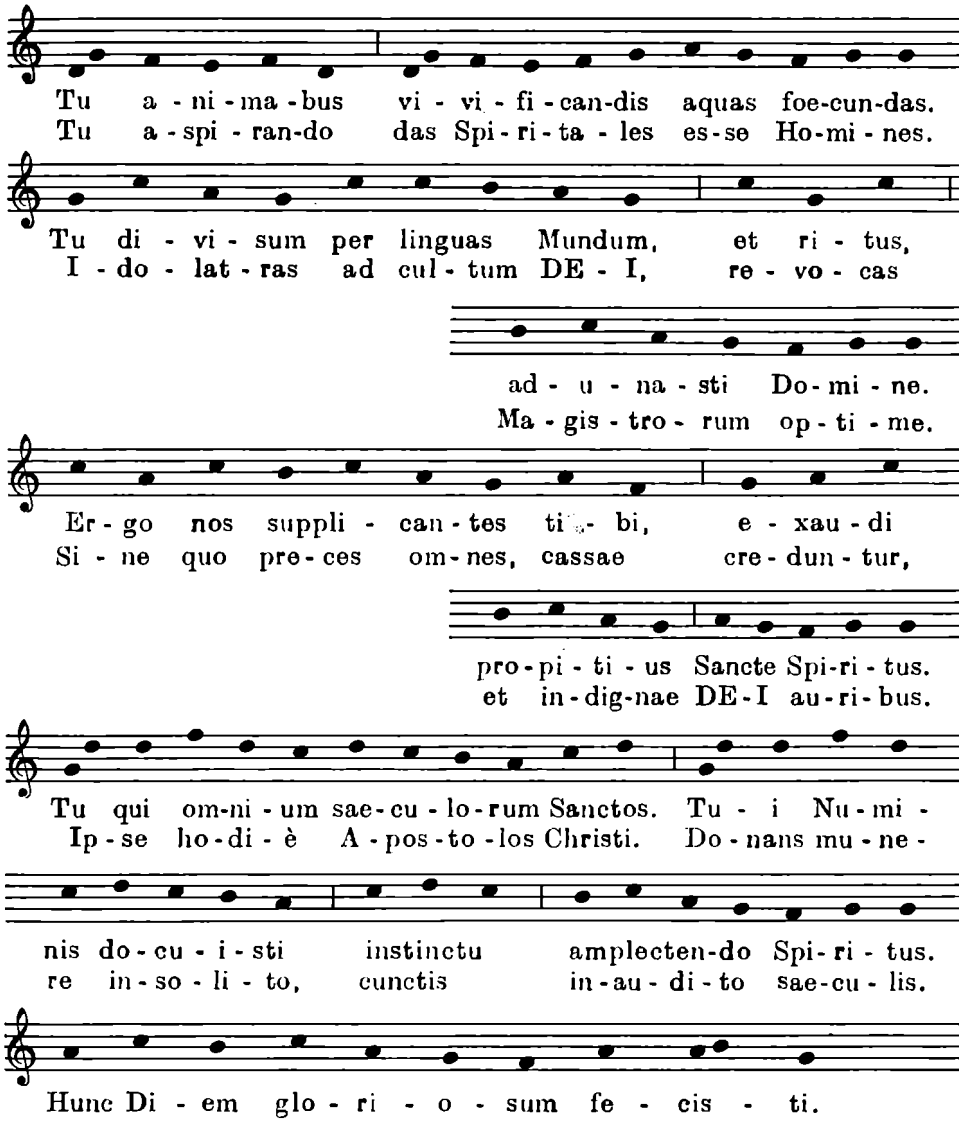
CHRISTE, Unice DEI Patris genite, JESU Christe, miserere nobis: Quem de Virgine nasciturum Mundo mirifice, Sancti praedixerunt Prophetae. Eleison.

KYRIE, Ignis divine, pectora nostra succende, ut digne pariter, te laudare possimus semper. Eleison.

Et in terra. Patrem. Sanctus. Agnus. Vide in Indice MISSA.

SEQUENTIA.


SAncti Spi - ri - tus ad - sit no - bis gra - ti - a.
Quae corda nostra si - bi fa - ci - at ha - bi - ta - cu - la.
Ex - pulsis in - de cunc - tis vi - ti - is spi - ri - ta - li - bus.
Spi - ri - tus al - me il - lust - ra - tor cor - di - um.
Hor - ri - das nostrae men - tis pur - ga te - neb - ras.
A - ma - tor Sancte sen - sa - to - rum semper co - gi - ta - tu - um.
In - fun - de uncti - o - nem tu - am Cle - mens nostris sen - si - bus.
Tu pu - ri - fi - ca - tor om - ni - um flagi - ti - o - rum spi - ri - tus.
Pu - ri - fi - ca nostri o - cu - lum in - te - ri - o - ris ho - mi - nis.
Ut vi - de - ri sup - re - mus Ge - ni - tor possit a no - bis.
Mundi cor - dis quem so - li cer - ne - re possunt o - cu - li.
Prophe - tas tu inspi - ras - ti, ut praeco - ni - a Christi
A - pos - to - los con - for - tas - ti, ut trophe - um Christi
pre - ci - nu - is - sent incly - ta.
Per to - tum Mundum ve - he - rent.
Quando machi - nam per Ver - bum su - um fe - cit DE - US,
Tu su - per aquas fo - tu - rus e - as: Nu - men tu - um
Coe - li, terrae, ma - ri - um.
ex - pan - dis - ti Spi - ri - tus.



SAncti Spiritus adsit nobis gratia. Quae corda nostra sibi faciat habitacula.
Expulsis inde cunctis vitiis spiritalibus. Spiritus alme illustrator cordium.
Horridas nostrae mentis purga tenebras. Amator Sancte sensatorum semper cogitatuum.

Infunde unctionem tuam Clemens nostris sensibus.
Tu purificator omnium flagitiorum spiritus. Purifica nostri oculum interioris hominis.
Ut videri supremus Genitor possit à nobis. Mundi cordis quem soli cernere possunt oculi.

Prophetas tu inspirasti, ut praeconia Christi precinuissent inclyta.
Apostolos confortasti, Ut tropheum Christi, Per totum Mundum veherent.
Quando machinam per Verbum suum fecit DEUS, Coeli, terrae, marium.
Tu super aquas foturus eas: Numen tuum expandisti Spiritus.
Tu animabus vivificandis aquas faecundas.
Tu aspirando das Spirituales esse Homines.
Tu divisum per lingvas Mundum, et ritus, adunasti Domine.
Idolatras ad cultum DEI, revocas Magistrorum optime.
Ergo nos supplicantes tibi, exaudi propitius Sancte Spiritus.
Sine quo preces omnes, cassae creduntur, et indignae DEI auribus
Tu qui omnium saeculorum Sanctos.
Tui Numinis docuisti instinctu amplectendo Spiritus.
Ipse hodiè Apostolos Christi. Donans munere insolito, cunctis inaudito saeculis.
Hunc Diem gloriosum fecisti, Alleluja.

302.

ALIA SEQUENTIA.



VEni Sancte Spiritus,
Et emitte coelitus,
Lucis tuae radium.

Veni Pater pauperum;
Veni dator munerum;
Veni lumen cordium.

Consolator optime;
Dulcis hospes animae:
Dulce refrigerium.

In labore requies;
In aestu temperies;
In fletu solatium.

O Lux beatissima,
reple cordis intima,
tuorum fidelium.

Sine tuo Numine,
nihil est in homine,
nihil est innoxium.

Lava quod est sordidum,
riga quod est aridum,
sana quod est saucium.

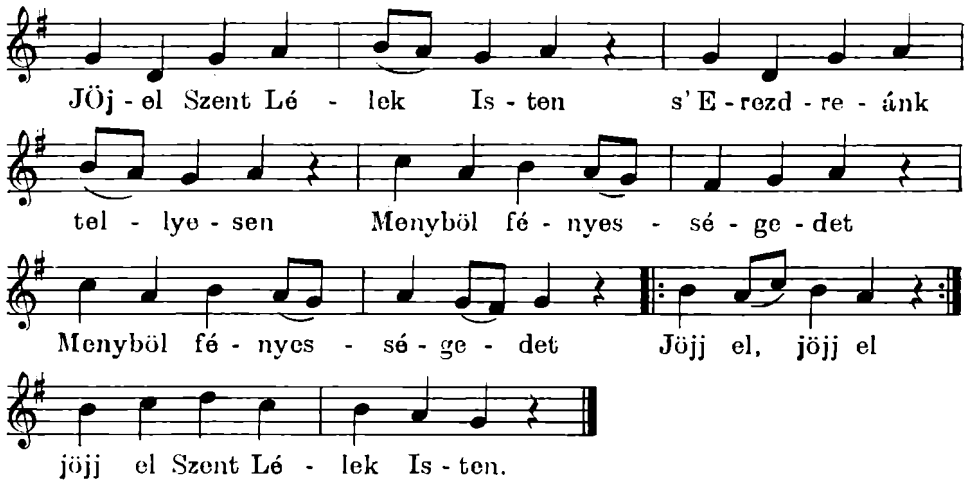
Flecte quod est rigidum,
fove quod est frigidum,
rege quod est devium.

Da tuis fidelibus,
in te confidentibus,
Sacrum septenarium.

Da virtutis meritum;
Da salutis exitum;
Da perenne gaudium.
Amen.

303.

VENI SANCTE SPIRITUS. NOTA EADEM.



JÖj-el Szent Lélek Isten,
s'Erezd-reánk tellyesen,
Menyböl fényességedet.

Jöj-el árvák gyámola,
Jöj-el szivünk orvosa,
Ozd-ki Egi-kincsedet.

O kegyes Vigasztalónk,
Testi lelki táplálónk,
Erezzük böségedet.

Fáradságban nyugalmunk,
Hévségünkben árnyékunk,
Sirásunkban örömünk.

Oh dicsö Nap, hiveid
Szivek minden részeit,
Világositsd, légy velünk.

Nincsen Istenünk-kivül,
Semmi jó Ember körül,
Mert vétkezten-vétkeztünk.

Bününk mocskát tisztogasd,
Szárazságunk mosogasd,
Gyógyitsd a' sebhetteket.

Ronts kemény nyakunk agyát,
Lágyíts-meg szivünk fagyát,
s' Téritsd tévelyedteket.

Engedd hü szólgáidnak,
Kik csak téged ohajtnak,
Hétszeres kegyelmedet.

Add jó-tétünk érdemét,
Bóldogitsd éltünk végét,
Add az örök-életet.
Amen.

304.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA, ETC.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

AZ Ur Christus Isten Fia,
Menyországból el-bocsátta,
A' Szent Lelket e'Világra,
Öszve-gyült Tanitványokra.

Zúgás Egből nagy támada,
Fellegekből szél indúla,
Fényesség öket bé-fogta,
Az hol öszve-gyültek vala.

Sok nyelven szólni kezdének,
Mert Menyből meg-öntetének:
Istennek Szent Malasztyával,
Szent Lélek áldomásával.

Bé-telének Szent Lélekkel,
Prédikálnak sok nyelvekkel,
Almélkodnak rettegéssel,
Kik halgattyák vesztegséggel.

Nem-de Sidóságban laknak,
Férfiak kik most itt szólnak?
Nagy sok külömb-féle nyelven,
Mi születettünk ezekben.

Partus, Medus, Elamita,
Asia, Sidóság Creta,
Arabia, Pamphilia,
Minden Nemzet csak halgattya.

Dicsiret légyen Atyának,
Tisztesség ö Szent Fiának,
Dicsösség Vigasztalónknak,
Lelkünkben bátoritónknak.
Amen.

305.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, KI ÉRTÜNK MEG-HÓLT.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

AZ Pünkösd Innep-napján,
Tanitványok egy házban,
Bé-gyülének minnyájan,
Egyenlö akaratban.
Irgalmaz nékünk.

Azonban a'Mennyégből,
Hirtelen az Istentöl,
Nagy zúgás lön az Egből,
Mint egy nagy sebes széltöl. Irgalm:

Láták hogy nagy sok nyelvek,
Kik mind ugyan tüzesek,
El-oszlának sok részre,
Mindeniknek fejére. Irgalm:

Ottan a' Szent Lélekkel,
Bé-telvén egyetemben,
Tanitványok az helyben,
Szólnak külömb nyelveken. Irgalm.

Mint a' Lélek taníttya,
Szólni öket oktattya,
Mindenik úgy kiáltya,
Isten dólgait mondgya. Irgalm:

Valának Isten-félök,
Sokan Városban-valók,
Jerusálemben lakók,
Minden Nemzetböl-állók. Irgalm:

Ez hir hogy ki-terjede,
A' Nép ott meg-zendüle:
Hallyák hogy minden nyelven,
Ezek szólnak sok-képpen. Irgalm:

Csudálkoznak a' Népek,
Es ezt mondgyák ö köztök:
Mind ezek kik beszélnek,
Galilaea-béliek. Irgalm:

Micsoda ennek oka,
Hogy mindenikünk hallya,
A' nyelveken szólnia,
Melyben születtünk vólna. Irgalm:

Kik lakozzák Asiát,
Párthiát, és Médiát,
Es Mésopotámiát,
Pontust Cappadociát. Irgalm:

Indiát, és Phrygiát,
Egyptust, Pámphiliát,
Lybia tartományát,
Es Cyréne határát. Irgalm:

Jövevény Rómaiak,
Sidók, és Elámiták,
Kik pogányok valának,
de Istenhez hajlának. Irgalm:

Kik lakoznak Crétában,
Es az Arabiában,
Széllyel az Országokban,
Es sok Tartományokban. Irgalm:

Hallyák öket szóllani,
Nyelveken beszélleni,
Az Istennek titkait,
Es sok csuda dólgait. Irgalm:

Almélkodnak minnyájan,
Csudálkoznak magokban,
Es ezt mondgyák azonban,
Mi lészen e' dologban. Irgalm:

De némellyek csúfollyák,
Nevetik, és káromlyák,
Hogy beszédeket hallyák,
Részegeknek mind mondgyák. Irgalm:

Szent Péter hogy ezt hallá,
Azokat meg-szóllítá:
A' sok Népnek ezt mondá,
Okát ennek mutatá. Irgalm:

Jerusálemben lakók,
Férfiak kik itt vadtok,
Szómat meg-halgassátok,
mellyet most néktek mondok. Irgalm:

Nem részegségböl vagyon,
Hogy sok-féle szó vagyon:
Mert három óra vagyon,
Minden józanon vagyon. Irgalm:

De az Istennek szava,
Bé-tölt ö fogadása:
Mellyet Jóel Próféta,
Régen meg mondott vala. Irgalm:

Hogy a' kegyelmes Isten,
Az utólsó idöben,
Szent Lélekböl részt tészen,
Kit hivö-Nép el-vészen. Irgalm:

Sok beszéddel szól vala,
Es bizonyittya vala:
Hogy az Istentöl vólna,
Mit a' Nép ott hallana. Irgalm:

Ezt hogy hallák a' Népek,
Sokan meg-ijedének:
Meg-térének hivének,
Meg-keresztelkedének. Irgalm:

Ugyan az elsö-napon,
Térének-meg nagy sokan:
Ugy-mint három-ezeren,
Lönek Christus hitiben. Irgalm:

Add nékünk-is Ur-Isten,
Szent Lelkedet éltünkben:
Dicsirhessünk tégedet,
Mind örökkön örökké.
Irgalmaz nékünk. Amen.

306.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA, MI BÜNÜNKET ETC.
[Dallamát l. a 257. sz. alatt]

PÜnköst napja bé-telvén,
Jerusálemben lévén,
Apostolok valának,
Egyenlö akaratban.
Szent Lélek Istenröl,
Christus igireti
bé-tellyesedék.

Hogy várnák a' Szent Lelket,
Mely akkor igirtetett,
Zendülés lön az Egböl,
Mint-egy nagy sebes széltöl. Szent etc.

A' zendülés jele lön,
Hogy a' Szent Lélek el-jön:
Es a' házat bé-tölté,
Melyben hiveit lelé. Szent etc.

Apostolok látának,
Sok nyelvek hogy jutának,
Kik tüzesek valának,
s' Mindenekre szállának. Szent etc.

Minnyájan bé-telének,
Szent Lelkével Istennek,
s' Sok nyelven szólnak vala,
Mint szólniok ád vala. Szent etc.

E' dolog ki-hirhede,
A' sok Nép egybe-gyüle,
s' Azonnal eszek-vesze,
Hogy ebböl már mi lenne. Szent etc.

Mind álmélkodnak vala,
s' Egy-másnak mondgyák vala:
Nem-de ezek kik szólnak,
Galiléában laknak. Szent etc.

Es mi-képpen hogy ezek,
Mi nyelvünkön beszélnek,
Illyen nagy csuda dólgot,
Ember soha nem-hallott. Szent etc.

Nagy sok Ország-béliek,
Valának ott sok Népek,
Kik Párthia-béliek,
Es meszsze-földröl jöttek. Szent etc.

Elám Ország-béliek,
Es Média-béliek,
A' kik laknak Pontusban,
Környül a' Sidóságban. Szent etc.

Es Kappadociában,
Asia, Phrigiában,
Mesopotámiában,
Pamphilia Országban. Szent etc.

Egyptus Országában,
Lybia határában,
Sokan Cyréneiek,
Római jövevények. Szent etc.

Romában lakó Népek,
Igaz Hitre térének,
Créta-Sziget-béliek,
Arabia-béliek. Szent etc.

E' sok Ország-béliek,
Egy-másnak igy beszélnek,
Hallyuk szólni ezeket,
Minden-féle nyelveket. Szent etc.

Nagy fel-szóval kiáltyák,
Bátorsággal azt mondgyák,
Hogy a' felséges Isten,
Nagy cselekedetiben. Szent etc.

Szent Lélek jöj mi-hozzánk,
Kegyelmedet önts reánk,
Világosits elménkben,
Erösits-meg a' Hitben.
Szent Lélek Istenröl,
Christus igireti
bé-tellyesedék. Amen.

307.

MAS.

[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

AZ Pünköstnek jeles napján,
Szent Lélek Isten küldeték,
Erösiteni sziveket,
Az Apostoloknak.

Bé-telvén a' Szent Lélekkel,
Kezdének szólni nyelvekkel,
Mint ö-nékik a' Szent Lélek,
Ad vala szóllani.

Mellyet Christus igirt vala,
Akkor a' Tanitványoknak,
Menyországba mikor méne,
Mindenek láttára.

Örüllyünk azért ö-néki,
Mondván ékes énekeket,
Fel-magasztalván ö Nevét,
örökkön örökké.

Tüzes-nyelveknek szóllasa,
Ugy-mint szeleknek zúgása,
Le-szálla az ö fejekre,
Nagy hirtelenséggel.

Dicsirtessél Atya Isten,
Véle meg-váltó Fiú Isten,
Szent Lélekkel egyetemben,
Mind örökké, Amen.

308.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

REgi Pünköstnek idején,
Jöve Sionból a' törvény,
Az-után Christus idején,
Öröm adaték ö helyén.

Atya, Fiú ajándéka,
Hiveket Menyböl meg-szálla,
Bátoritván vigasztala,
Nyelvekkel ajándékoza.

Valamit hirdetnek vala,
Csudák erösítik vala,
Világ gyaláztatik vala,
Idvesség adatik vala.

Szentely-meg most-is Ur Isten,
Nevedet terjezd igidben,
Ronts-meg a' gonoszt erödben,
Legyünk te-veled örömben.

Dicsösség légyen Atyának,
Véle Fiának Christusnak,
Ezeknek ajándékának,
A' Szent Háromságnak. Amen.

309.

MAS.



JÖvel Szent Lélek Ur Isten,
Lelkünknek vigasága,
Szivünknek bátorsága.
Adgyad minden hiveidnek,
te Szent ajándékodat.
Jövel vigasztaló Szent Lélek Isten.

Távoztasd-el mi szivünknek
hitetlen setétségét.
Világosits-meg minket:
Hogy az Istennek igéjét
halhassuk, és érthessük.
Jövel, és taníts-meg az igaz Hitre.

Jövel meg-nyomorúltaknak,
Nemes vigasztalója.
Arváknak édes-Attya.
Tölts-bé siralmas szivünket,
lelki nagy örömmel.
Jövel mi lelkünknek édes vendége.

Jövel, s' gerjezd-fel szivünkben,
Szent szerelmednek tüzét.
Ronts-el a' gyülölséget:
Hogy mi eggyesek lehessünk,
Isteni szerelmedben.
Jövel mi lelkünknek nagy vigasága.

Te vagy bizony örök Isten,
Ki Atyától, és Fiútól,
mind örökké származol.
Te vagy mi Urunk Christusnak
áldott Szent igírete.
Te vagy mi lelkünknek meg-szentelője.

Te vagy, ki a' Prófétáknak-
általa régen szóllál.
Christust nékünk igéréd
Te a' Szent Apostoloknak
sziveket bátoritád.
Te vagy erössége minden Szenteknek.

Te vagy a' nagy Ur Istennek
Mennyei ajándéka.
Igasságnak Mestere.
Taníts minket a' Christusnak
igaz ismeretire.
Te vagy mi lelkünknek bölcs tanítója.

Világosits-meg elménket,
hogy hihessük a' Christust,
egy idvességnek lenni;
és az áldott Atya Istent,
kegyes Atyánknak lenni.
Téged ismérhessünk Vigasztalónknak.

Adgyad Szent ajándékidat:
Bátoríts-meg lelkünket,
Hogy vallhassuk a' Christust.
Adgyad hogy mi meg-győzhessük
ördögnek csalárdságát.
Te vagy mi biztatónk, és bátoritónk.

Biztasd félelmes szivünket,
hogy kétségbe ne-essünk,
Halálunknak idején,
De nagy bátorsággal, vigan,
e' Világból ki-müllyunk.
Jövel Vigasztaló Szent Lélek Isten.
Amen.

310.

MAS.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA, ETC.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

JÖvel Szent Lélek Ur Isten,
Ki Atyával vagy egy Isten,
Tégy mi-velünk kegyelmesen.
A' Christusnak érdemé-ért.

Bünösök vagyunk elötted,
Nem-fogadtuk intésedet,
Mi büneinket fedezzed. A' Christ:

Ald-meg Szent Lélek szivünket,
Szenteld-meg a' mi elménket,
Ujíts-meg természetünket. A' Christ:

Te vagy szivünknek világa,
Minket tart bünnek soksága,
Ne-legyünk ördög Országa. A' Christ:

A' hitetlenségnek bünét,
Es kegyetlenségnek terhét,
Ronts-el kárhozat kötelét. A' Christ:

Visellyed a' mi gondunkat,
Néked adtuk mi-magunkat,
Vezéreld a' mi útunkat. A' Christ:

Az igaz Hitnek gyümölcsét,
s' Szeretetnek eggyességét,
Plántáld mindenütt jó hirét. A' Christ:

Setétségünknek világa,
Mi szivünknek nyájassága,
Lelkünknek légy bóldogsága. A' Christ:

Szent Lélek kérünk tégedet,
Oltalmazd a' te igidet,
Ismérhessünk-meg tégedet. A' Christ:
Dicsiret Atya Istennek,
Mi Urunk JESUS Christusnak,
A' Szent Lélek Ur Istennek,
Most, és mind örökké, Amen.

311.

MAS.

NOTA: JÖVEL SZENT LÉLEK UR ISTEN, LELKÜNK:
[Dallamát l. a 309. sz. alatt]

JÖvel Szent Lélek Ur Isten,
világosits-meg elménkben,
Erösits-meg az igaz Hitben,
Adgy szeretetet lelkünkben,
s' kegyességet szivünkben
Jövel vigasztaló Szent Lélek Isten.

Te származál, az Atyától,
Egyetemben a' Fiútól,
Igaz Isten igaz Istentöl,
Világosság világosságtól,
Szeretet szeretettöl.
Jövel etc.

Te biztatod az árvákat,
Vigasztalsz nyomorúltakat,
Bátoritod gyarló-vóltunkat,
Tanítod a' tudatlanokat,
Igazgatod útunkat.
Jövel etc.

Te adod a' bölcseséget,
Tudományt, Nemes értelmet,
Erösséget, és kegyességet,
Tölled származik az igaßság,
Igaz Hit, és tisztaság.
Jövel etc.

Lakozzál kérünk mi-bennünk,
Rekezd-ki a' bünt belölünk,
Vedd-el a' kemény szivet tölünk,
Gerjezd-fel Szent szerelmednek,
buzgóságát mi-bennünk.
Jövel etc.

Ismérhessünk meg tégedet,
Atyát, Fiút egyetemben,
Ki veled örök Istenségben,
Uralkodik egy dicsösségben,
Méltóságos felségben.
Jövel etc.

Dicsösség légyen Atyának,
Fiúnak, és Szent Léleknek,
Egy bizony igaz Szent Istennek:
Ki él, és uralkodik most,
és mind örökkön örökké.
Jövel vigasztaló Szent Lélek Isten.
Amen.

312.

MAS.

NOTA: A' PÜNKÖSTNEK JELES NAPJÁN.
[Dallamát l. a 293. sz. alatt]

AZ Pünköstnek jeles napján, *Hálá légyen az Istennek.*
ÖRüllyünk, hálákat adván. *Dicsiret Istennek.*

A' Szent Lélek el-küldeték,	Hálá: Es ma nékünk meg-adaték.	Dics:
Christusnak mondása-szerint,	Hálá: Es Szent fogadása-szerint.	Dicsir:
Mellyet az Apostoloknak,	Hálá: Igire Tanitványoknak.	Dicsiret:
El-küldöm a' Vigasztalót,	Hálá: Kit én néktek igirtem vólt.	Dicsir:
Mely az igasságnak lelke,	Hálá: Hiveknek kegyes vezére.	Dicsiret:
Kit én, és Atyám bocsátunk,	Hálá: Bizonságot tészen rólunk.	Dics:
Es engemet meg-dicsöit,	Hálá: De titeket-is meg-tanit.	Dicsiret:
Minden lelki igasságra,	Hálá: Mert ö vezérel jó útra.	Dicsiret:
Meg-feddi ö e' Világot,	Hálá: A' bünt tíltya, s'hamisságot.	Dicsir:
Es a' hamis itíletröl,	Hálá: Minden hitetlenségekröl.	Dicsiret:
Mostan ti sirtok, bánkodtok,	Hálá: Akkor örültök, vigadtok.	Dics:
Azért mi-is igaz hitböl,	Hálá: Örvendezzünk mi szivünkböl.	Dicsir:
Világositsa elménket,	Hálá: Es vigasztallya lelkünket	Dicsiret:
Az ö kedves ajándékát,	Hálá: Adgya nékünk Szent Malasztyát:	Di:
Hogy végiglen mi ö-benne,	Hálá: Meg-maradgyunk igaz Hitbe.	Di:

Atya, Fiú, és Szent Lélek, Hálá légyen az Istennek.
Dicsiret légyen ezeknek, Egy örök Istennek. Amen.

313.

MAS.

NOTA: SPIRITUS SANCTI GRATIA, ETC.



A' Szent Léleknek Malasztya,
Atya Istennek akarattya,
Christus Jesusnak szép ajándéka,
Minden hiveknek jó bíztatója,
és bátorítója.

Adaték az Apostoloknak,
Kik Világ-szerte indúlának,
Minden bölcseségre tanittatának,
Mindennek példáúl ök adatának,
és választatának.

Azért hivek már ne-féllyetek,
Az Ur Istent ti dicsirjétek,
Segitségtekre nagy bátran kérjétek,
Es vigasztalástokra reménlyétek,
igy énekellyetek:

Jövel Szent Léleknek Malasztya,
Jövel lelkünk világossága,
Jövel mi szivünknek nagy bátorsága,
Jövel nyomorúlt árvák vigassága,
Lelki nyájassága.

Jövel lelkünk édes vendége,
Idvességünk gyönyörüsége,
Jövel fáratságunk nagy könnyebsége,
Jövel hiveidnek nagy csendessége,
tellyes reménsége.

Oh Szent Lélek Nemes tüköre,
Keresztyéneknek segedelme,
Szegény nyomorúlt árváknak vezére,
Es benned bizóknak erös fegyvere,
Nagyságos ereje.

Tölts-bé hiveidnek sziveit,
Világositsd lelki szemeit,
Jövel mosogasd-meg minden sebeit,
Es kegyelmesen töröld-el büneit,
Bocsásd-meg vétkeit.

Dicsirtessék az Atya Isten,
Véle-eggyütt a' Fiú Isten,
A' Szent Lélekkel mind egy Istenségben,
Három személyben egyenlö felségben,
Minden dicsösségben. Amen.

314.

HYMNUS.

[Dallamát l. a 313. sz. alatt]

Spiritus Sancti gratia,
Apostolorum pectora,
Replevit sua: §: gratia,
Donans lingvarum: §: genera,
lingvarum genera.

Misit per Mundi clymata,
Fari verbi potentia.
Ut praedicarent nuntium gratiae,
Variis lingvis omni creaturae,
omni creaturae.

Dicens eis: Accipite
Spiritum Sanctum hodie.
Qui vos docebit: §: omnia,
Futura, atque praesentia,
atque praesentia.

Dicens eis: Quando steteritis,
Coram Regibus, et Dynastis.
Nihil sitis: §: soliciti,
Quomodo aut quid loquamini,
aut quid loquamini.

Dabitur vobis in illa hora,
DEI virtus, et sapientia.
Quae replebit vestra desideria,
Sua virtute: §: divina,
virtute divina.

Spiritum Sanctum misit hodie,
Ab aetheris Rex gloriae.
Huic canamus melos laetitiae,
Plaudat, et omne decus harmoniae,
decus harmoniae.

Ergo nunc cum tripudio,
Benedicamus Domino.
Laudetur Sancta: §: Trinitas,
DEO dicamus: §: gratias,
dicamus gratias. Amen.

315.

SPIRITUS SANCTI GRATIA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 313. sz. alatt]

A' Szent Léleknek kegyelme,
Apostolokat bé-tölte,
Az ö Mennyei kegyelmességével,
Aldván öket külömb-féle nyelvekkel,
Sok külömb nyelvekkel.

Küldé öket e' széles Világra,
Ö Isteni hatalmassága,
Hirdetésére Evangeliomnak,
s' Tanítására Emberi-állatnak.
Emberi-állatnak.

Monda-nékik: Imé vegyétek,
E' mái-napon a' Szent Lelket,
A' ki nyilván, meg-jelenti ti-néktek,
Az el-múlt dólgokat, és jövendöket;
Es mindeneket.

Mondván nékik: Midön vitettek,
Királyok, s' Fejedelmekhez mentek.
Akkor ne legyetek szorgalmatosok;
Miképpen, avagy mit kellyen szólnotok,
Mit kellyen szólnotok.

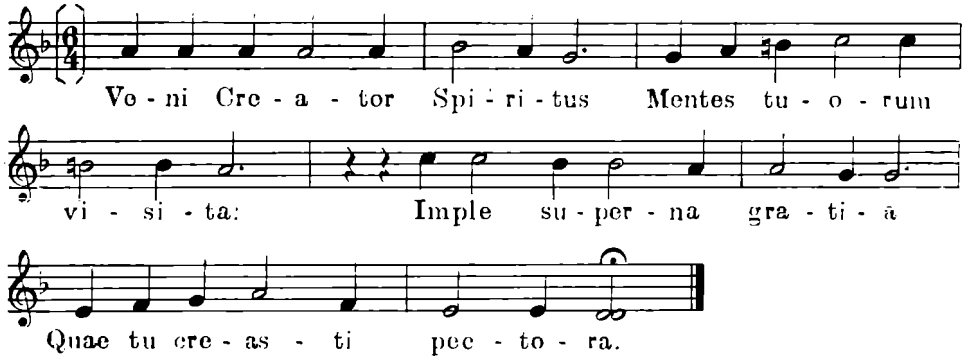
Mert ugyanazon Szent órában,
Az én Atyámtól szájatokban:
Adatik Szent Léleknek bölcsesége,
Kit meg-nem győzhet Ember eszessége,
Ember eszessége.

Azért néki nagy lelki örömmel,
Adgyunk hálát víg énekekkel.
Dicsirtessék a' dicsö Szent Háromság,
Kinél vagyon amaz örök bóldogság,
Az örök bóldogság.

Amen.

316.

HYMNUS DE SPIRITU SANCTO.



VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita:
Imple superna gratia,
Quae tu creasti pectora.

Qui Paraclytus diceris,
Donum DEI altissimi:
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
Dextrae DEI tu digitus:
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem, cordibus:
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus:
Ductore sic te praevio,
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem;
Noscamus atque Filium;
Te utriusque Spiritum,
Credamus omni tempore.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui a mortuis,
Surrexit, ac Paraclyto,
In saeculorum saecula.
Amen.

317.

VENI CREATOR SPIRITUS.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

JÖj-el Szent Lélek Istenünk,
Látogasd-meg-serült lelkünk,
Malasztoddal tölts-bé szivünk,
Kiket teremtél, s' légy bennünk.

Te vagy mi vigasztalásunk,
Isteni nagy ajándékunk,
Elö-kút, tüz, szeretetünk,
Lelkünk sebére kenetünk.

Te hét-féle adománya,
Vagy Isten Jobjának úja,
Atyától meg-igért javunk,
Vagy, s' torkunkban ékes szavunk.

Setét érzékenységünket,
Világositsd-meg szivünket,
Gerjezd-fel szeretetünket,
Erössitsd gyengeségünket.

Üzd meszsze ellenségünket,
Es add-meg békeségünket,
Hogy te lévén mi vezérünk,
Minden büntöl távol legyünk.

Te-általad a' Szent Atyát,
Tudhassuk, s' az ö Szent Fiát:
Téged azok lehellését,
Hidgyünk, s' Mennyböl el-küldését.

Dicsirtessél Atya Isten,
Fel-támadott Fiú Isten.
Te- is Szent Lélek Ur Isten,
Most, és mind örökké, Amen.

318.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Nobis Sancti Spiritus gratia sit data,
De qua Virgo Virginum fuit obumbrata,
Cum per Sanctum Angelum fuit salutata:
VERBUM CARO factum est. Virgo foecundata.

De MARIA Virgine Christus fuit natus.
Crucifixus, mortuus, atque tumulatus.
Resurgens Discipulis fuit demonstratus,
Et ipsis cernentibus in Coelos levatus.

Suum Sanctum Spiritum, DEUS delegavit;
In die Pentecostes suos confortavit.
Et de lingvis igneis, ipsos inflammavit,
Relinquere orphanos eos denegavit.

Septiformem gratiam, omnes acceperunt:
Quare idiomata cuncta cognoverunt,
Ad diversa clymata Mundi, recesserunt,
Fidemque Catholicam depraedicaverunt.

Spiritus Paraclytus, fuit appellatus,
Donum DEI, Charitas, Fons vivificatus.
Spiritalis unctio, ignis inflammatus,
Septiformis gratia, Charisma vocatus.

Dextrae DEI digitus, virtus spiritalis,
Nos defendat, eruat, ab omnibus malis:
Ut nobis non noceat Daemon infernalis,
Protegat et nutriat foveat sub alis.

Spiritus Paraclytus nos velit juvare,
Gressus nostros regere, et illuminare,
Ut cum DEUS venerit, omnes judicare,
Nos velit ad dexteram suam collocare.

Has Horas Canonicas cum devotione,
Tibi Sancte Spiritus pia ratione,
Dicimus, ut visites inspiratione,
Et fruamur jugiter Coeli regione.
Amen.

319.

NOBIS SANCTI SPIRITUS. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

MI-nékünk adattassék Szent Lélek Malasztya,
Melytöl árnyékoztatott, a' Szüzek Virága;
Midön ötet Gábriel, idvezléssel áldgya,
S 'Testbe öltözött Igét méhébe fogadgya.

Szüz Anyától születék Christus Istállóban,
Kínt, és halált szenvedvén, fekvék koporsóban,
Es magát meg-jelentvén fel-támadásában,
Tanitványi láttára méne Menyországban.

Pünkösd-napján Szent Lelkét Isten el-küldötte,
Az Apostolok szivét, meg-erössitette.
Tüzes-nyelvekkel öket fel-is gerjesztette,
s' Hogy árván maradgyanak, azt meg-nem engedte.

Hét-féle ajándékot akkoron vévének,
Azért minden nyelveket által-érthetének,
Világnak külömb-külömb részére menének,
s' Egy közönséges Hitet akkor hirdetének.

Hivatott Vigasztaló dicsö Szent Léleknek,
Isten ajándékának, kút-fö, s' szeretetnek,
Drága lelki kenetnek, meg-gyúladott tüznek,
Hétszeres adománynak, s' Nemes szerelemnek.

Isten jobb-keze úja ereje segitsen,
Minden-némü gonosztól kegyessen meg-mentsen,
s' Hogy a kegyetlen ördög minket meg-ne sértsen,
Táplállyon óltalmazzon, s'szárnya-alá rejtsen.

Vigasztaló Szent Lélek, minket gyámolítson,
Utunkat vezérellye, s'meg-világositson:
Hogy minket itíletkor az Isten meg-szánnyon,
Es az ö Jobja felé kedvesen szólítson.

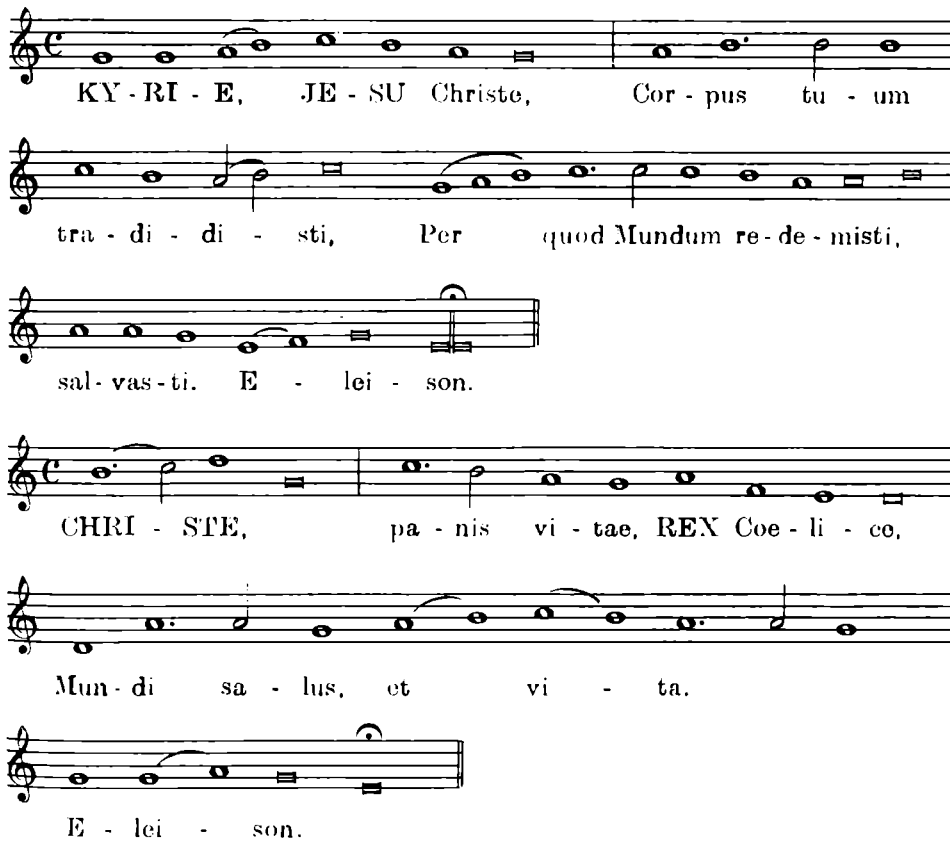
Ez el-rendelt órákat ahítatossággal,
Néked mondgyuk Szent Lélek lelki buzgósággal,
Hogy minket meg-látogass lelki sugallással,
s' Mind örökké élhessünk Mennyben vigassággal.
Amen.

IN SOLEMNITATE CORPORIS CHRISTI.

UR-NAPI PROCESSIORA.

320.

NOTA: KYRIE MAGNE DEUS, ETC.





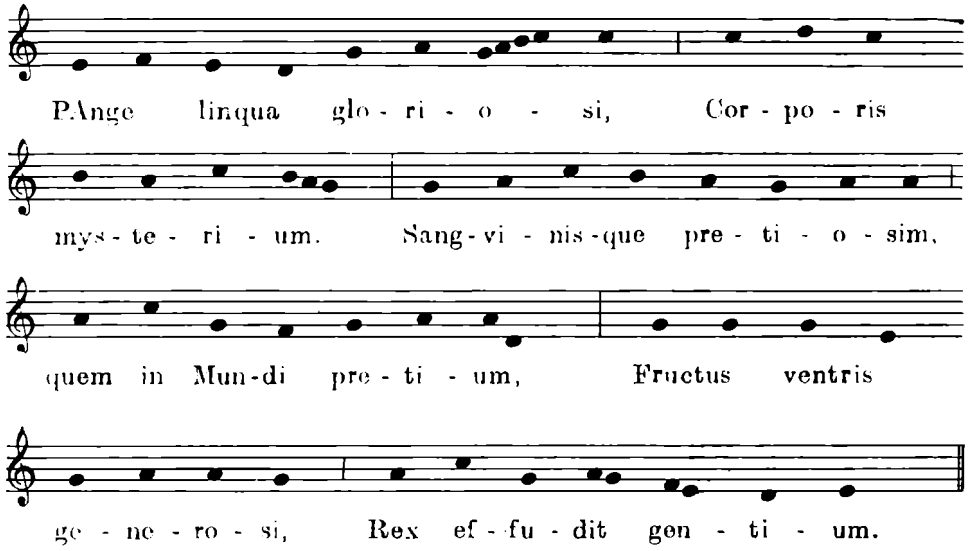
KYRIE, JESU Christe, Corpus tuum tradidisti, Per quod Mundum redemisti, salvasti. Eleison.

CHRISTE, panis Vitae, Rex Coelice, Mundi salus, et vita. Eleison.

KYRIE, Caro Christi, Panis Sancte, et Medice, Per quod Mundum redemisti, salvasti. Eleison.

321.

HYMNUS D. THOMAE AQUINATIS.



PAnge lingva gloriosi,
Corporis mysterium.
Sangvinisque pretiosi,
quem in Mundi pretium,
Fructus ventris generosi,
Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus,
ex intacta Virgine,
Et in Mundo conversatus,
sparso Verbi femine,
Sui moras incolatus,
miro clausit ordine.

In supremae nocte Coenae,
recumbens cum fratribus,
Observata lege plené,
cibis in legalibus,
Cibum turbae duodenae,
se dat suis manibus.

Verbum Caro, panem verum,
verbo carnem efficit,
Fitque Sangvis Christi merum;
etsi sensus deficit,
Ad firmandum cor sincerum,
sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum,
veneremur cernui,
Et antiquum documentum,
novo cedat ritui,
Praestet fides supplementum,
sensuum defectui.

Genitori, Genitoque,
laus, et jubilatio:
Salus, honor, virtus quoque,
sit, et benedictio,
Procedenti ab utroque
compar sit laudatio.

Amen.

322.

PANGE LINGVA GLORIOSI. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 321. sz. alatt]

MOndgy éneket zengö nyelvem
Szentséges Ur testének,
Adgy hálákat buzgó lelkem,
drágalátos Vérének:
Kit a' Szüznek méhéböl vön,
s' ád Emberi-Nemzetnek.

E' Világra hogy született
tiszta Szüznek méhéböl,
Szent Igével legeltetett
hozzánk-való kedvéböl:
Lakásának véget vetett,
csudálatos rendiböl.

Vég-Vacsorán, mikor ennék
kedves Tanítványival,
Az Innepet hogy szentelnék
ó Törvénynek módgyával,
Kenyér, és bor, szine-alatt,
Testét adá magával.

A' Test Ige, kenyér Testé,
s' a' bor Vérré változék,
Ha az elme, s' érzékenség
ezekben meg-ütköznék,
Gyarlósága mi szivünknek
Hitünkel erösödgyék.

Azért ezt a' nagy Szentséget,
le-borúlván imádgyuk,
Teste, Vére a' Christusnak
mert itt vagyon jól tudgyuk:
Ha az elme tompa erre,
Hitünkkel meg-foghattyuk.

Az Atyának és Fiúnak
dicsiret, és tisztesség,
Szent Lélekkel egyetemben
áldás, örök dicsöség.
Háromságban egy Szent Istent,
áldgyon minden Nemzetség.
Amen.

323.

PROSA D. THOMAE AQUIN. DE SS. SACRAMENTO.



LAuda Sion Salvatorem,
Lauda Ducem, et Pastorem,
In Hymnis, et Canticis.

Quantum potes, tantum aude,
Quia major omni laude;
Nec laudare sufficis.

Laudis thema specialis,
Panis vivus, et vitalis,
Hodie proponitur.

Sic laus plena, sit sonora,
Sit jucunda, sit decora,
Mentis jubilatio.

In hac mensa novi Regis;
Novum Pascha, Novae Legis:
Phase vetus terminat.

Quod in Coena Christus gessit,
Faciendum hoc experessit,
In sui memoriam.

Dogma datur Christianis,
Quod in Carnem transit Panis,
Et Vinum, in Sangvinem.

Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat Fides,
Praeter rerum ordinem.

Caro cibus, Sangvis potus,
Manet tamen Christus totus,
Sub utraque specie.

A sumente, non concisus,
Non confractus, non divisus,
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille,
Quantum isti, tantum ille,
Nec sumtus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali,
Sorte tamen inaequali,
Vitae, vel interitus.

Mors est malis, Vita bonis:
Vide paris sumptionis,
Quam sit dispar exitus.

Fracto demum Sacramento,
Ne vacilles sed memento,
Tantum esse sub fragmento,
Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura,
Signi tantum fit fractura,
Qua nec status ,nec statura,
Signati minuitur.

Ecce Panis Angelorum,
Factus cibus viatorum,
Vere panis filiorum,
Non mittendus canibus.

In figuris praesignatur,
Cum Isaac immolatur;
Agnus Paschae deputatur;
Datur Manna Patribus.

Bone Pastor, Panis vere,
IESU nostri miserere.
Tu nos pasce, nos tuere;
Tu nos bona fac videre,
In terra viventium.

Tu qui cuncta scis, et vales,
Qui nos pascis hic mortales:
Tuos ibi commensales,
Cohaeredes, et sodales,
Fac Sanctorum civium.
Amen.

324.

LAUDA SION SALVATOREM. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

DIcsird Sion Meg-váltódat,
Vezéredet, Pásztorodat,
Víg szivel, és énekkel.

A' mint lehet, úgy tisztellyed;
Mert alacsonyb minden ügyed,
Nem érsz tiszteletivel.

Ez áldásban fel-tött czélunk,
Elsö, s' éltetö kenyerünk.
Ez napon helyheztetik.

Tellyes légyen, hangos légyen;
Víg, és tiszteletes légyen,
Lelki örvendezésünk.

Ez asztalnál, új Királynak,
új Húsvéttya. O-tartásnak
Húsvéttyát, elfogyattya.

A' mit Urunk cselekedet,
Mi-is cselekedgyük, íntett,
Szent emlekezetire.

Az Hiveknek Hit adatik;
Hogy a Kenyér, Testé válik,
s' a' Bor, Christus Vérévé.

A' mit nem-látsz, s' meg-nem foghatsz,
Erös Hit azt gyámolítsa,
Természetnek felette.

A'Test étel, a' Vér ital,
De a' Christus épségben áll,
Mind egy, s'mind két szín-alatt.

Az évöktöl szegettetlen,
Oszlattatlan, törettetlen,
Vétettetik egészszen.

Vészi egy, és vészi ezer,
De annyit egy, mennyit ezer:
Az évés sem fogyattya.

Mind jók, s' mind gonoszok észik.
De ellenzö sorsát vészik,
Eltekre vagy vesztekre.

Amott élet, imitt halál.
Nézd mely ellenzö sorsban áll,
Azon ételnek vége.

Meg-töretvén a'Szent Ostya,
Ne tántorogj, a'Hit tartya,
Hogy annyi van egy morsában,
Mennyi egész épségben.

Allattyában törhetetlen,
Törtelés van csak a'szinben,
Mellyel szin-alatt lévöben,
Nem esik fogyatkozás.

Imé Angyalok kenyere,
Embereknek lön étele,
Bizony fiamnak étele,
Ebeknek nem-vetendö.

Te jó Pásztor bizony étkünk,
JESUS légy kegyelmességünk:
Fel-nevelönk meg-örizönk;
Minden jókkal gazdagítónk,
Az élöknek földében.

Amen.

CANTIONALE CATHOLICUM

Régi és uj, Deák és Magyar

EGYHAZI

ENEKEK,

DICSIRETEK és Lytaniák.

Kikkel a Keresztyének Esztendö-által-való Templomi-Solemnitásokban, Processiókban, és egyébb áhítatosságokban, és Temetéskor szoktanak élni.

Most újonnan ki- bocsáttattak:

PARS II.

A' SZENT FERENCZ SZERZETIBEN LÉVŐ

KAJONI FRATER JANOS

ÁLTAL

Superiorum permissu.

A' CSIKI-KALASTROMBAN

NYOMTATTATOTT, CASSAI ANDRÁS ÁLTAL.
1676-BEN.

CANTUS DE SACRO-SANCTA TRINITATE.

A' SZENT HÁROMSÁGROL.

325.

HYMNUS SS. AMBROSII, ET AUGUSTINI.

TE DEUM laudamus; te Dominum confitemur.
Te aeternum Patrem; omnis Terra veneratur.
Tibi omnes Angeli; tibi Coeli, et universae potestates.
Tibi Cherubim, et Seraphim: incessabili voce proclamant:
Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEUS Sabaoth.
Pleni sunt Coeli, et Terra: Majestatis gloriae tuae.
Te gloriosus Apostolorum Chorus.
Te Prophetarum laudabilis numerus.
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per Orbem Terrarum: Sancta confitetur Ecclesia.
Patrem immensae Majestatis.
Venerandum tuum verum, et unicum Filium.
Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.
Tu R E X gloriae CHRISTE.
Tu Patris sempiternus es Filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti Virginis uterum.
Tu devicto Mortis aculeo: aperuisti credentibus regna Coelorum.
Tu ad dexteram D E I sedes: in gloria Patris.
Judex crederis esse venturus.
Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni: quos pretioso sangvine redemisti.
AEterna fac cum Sanctis tuis gloria numerari.


Te De - um lau - da - mus; te Do - mi - num con - fi - te - mur.
Te ae - ter - num Pat - rem: omnis Ter - ra ve - ne - ra - tur.
Ti - bi omnes An - ge - li: ti - bi Coe - li et u - ni - ver - sae
po - tes - ta - tes. Ti - bi Che - ru - bim, et Se - ra - phim:
in - ces - sa - bi - li vo - ce procla - mant: Sanc - tus,
Sanc - tus. Sanctus, Do - mi - nus De - us Sa - ba - oth.
Pleni sunt Coeli, et Ter - ra: Ma - jes - ta - tis glo - ri - ae
tu - ae. Te glo - ri - o - sus A - pos - to - lo - rum Cho - rus.
Te Pro - phe - ta - rum lau - da - bi - lis nu - me - rus.
Te Marty - rum can - di - da - tus lau - dat e - xer - ti - tus.
Te per Orbem Ter - ra - rum: Sancta con - fi - te - tur Ecc - le -
si - a. Pat - rem immen - sae Ma - jes - ta - tis. Ve - ne -
randum tu - um ve - rum, et u - ni - cum Fi li - um.


Sanc - tum quo-que Pa - rac - li - tum Spi - ri - tum. Tu REX
glo - ri - ae CHRISTE. Tu Pat - ris sem-pi - ter - nus es
Fi - li - us. Tu ad li - be - ran-dum sus - cep - tu - rus
ho - mi - nem: non horru - is - ti Vir - gi - nis u - te - rum.
Tu de - vic - to Mortis a - cu - le - o: a - pe - ru - is - ti
cre - den - ti - bus reg - na Coe - lo - rum. Tu ad dex - te - ram
DE - I se - des: in glo - ri - a Pat - ris. Ju - dex
cre - de - ris es - se ven-tu - rus. Tu er - go qua-su-mus, tu - is
fa - mu - lis sub - ve - ni: quos pre - ti - o - so sangui - ne
re - de - mis - ti. Ae - ter - na fac cum Sanctis tu - is
glo - ri - a nu - me - ra - ri. Sal - vum fac Po - pu - lum tu-um
Do - mi - ne: et be - ne - dic he - re - di - ta - ti tu - ae.

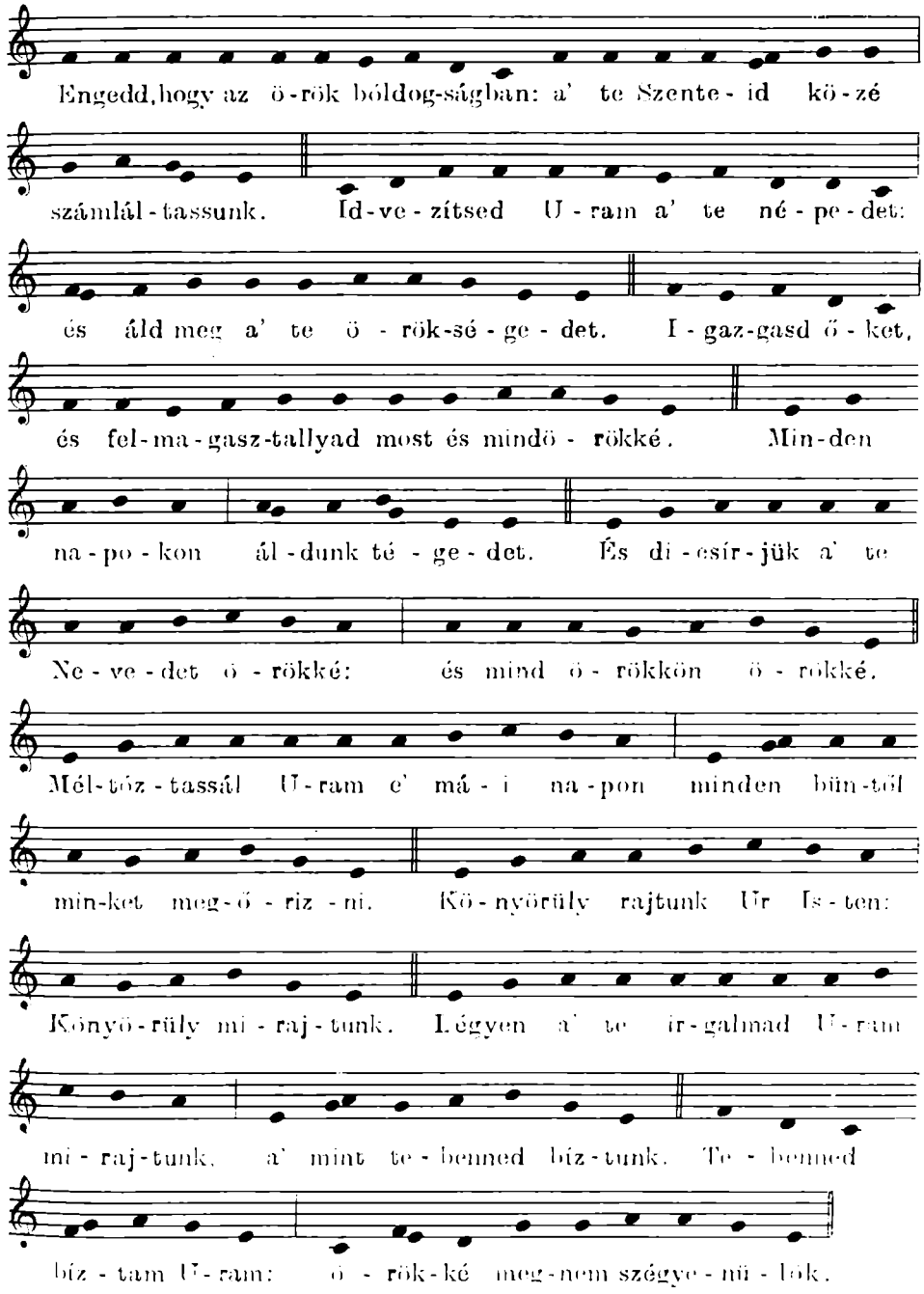


Salvum fac Populum tuum Domine: et benedic hereditati tuae.
Et rege eos, et extolle illos: usque in aeternum.
Per singulos dies benedicimus te.
Et laudamus Nomen tuum in saeculum: et in saeculum saeculi.
Dignare Domine die isto: sine peccato nos custodire.
Miserere nostri Domine: miserere nostri.
Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum speravimus in te,
In te Domine speravi: non confundar in aeternum. Amen.

TE DEUM LAUDAMUS, ETC.




Vég - he - tet - len Fel - sé - gü A - tya Is - tent. A' te
tisz-te - le - tes, i - gaz, és eggyet - len - egy Fi - a - dat
A Vi - gaszta - ló Szent Lelket is. Te di-csösség-nek
Ki - rállya Christus. Te az Atya Is - tennek ö - rökké -
- va - ló Fi - a vagy. Te a' megsza - ba - dí - tás - ért fel - vé - vén
az Embe - ri - ter - mé - sze - tet: nem i - szonyodtál a'
Szüznek mé - hé - től. Te meg-gyözvén az ha - lál fu - lánk - ját:
meg-nyitád hi - ve - id - nek Mennyország - ot. Te az Is-tennek
job-ján ülsz: A - tyádnak dicsös - sé - gé - ben E' Vi - lág -
ra - jö - vendő Bi - ró - nak: hiszünk té - ged len - ni.
Té - ged a - zért kérünk légy segit - séggel a' te szolgá - idnak:
ki - ket Szent Vé - red - del meg - vál - tot - tál.


Engedd,hogy az ö-rök bóldog-ságban: a' te Szente-id kö-zé
számlál-tassunk. Id-ve-zítsed U-ram a' te né-pe-det:
és áld meg a' te ö-rök-sé-ge-det. I-gaz-gasd ő-ket,
és fel-ma-gasz-tallyad most és mindö-rökké. Min-den
na-po-kon ál-dunk té-ge-det. És di-csír-jük a' te
Ne-ve-det ö-rökké: és mind ö-rökkön ö-rökké.
Mél-tóz-tassál U-ram e' má-i na-pon minden bün-től
min-ket meg-ő-riz-ni. Kö-nyörüly rajtunk Ur Is-ten:
Könyö-rüly mi-raj-tunk. Légyen a' te ir-galmad U-ram
mi-raj-tunk, a' mint te-benned bíz-tunk. Te-benned
bíz-tam U-ram: ö-rök-ké meg-nem szégyc-nü-lök.

TEged Isten dicsirünk: téged Urnak vallunk.
Téged örök Atya Istent: minden földi-állat tisztel.
Néked minnyájan az Angyalok: néked az Egek, és minden hatalmasságok.
Néked a' Cherubin, és Serafin Angyalok: szüntelen szóval énekelnek.
Szent, Szent, Szent, a' Seregeknek Ura Istene.
Tellyesek a' föld, és az Egek: Felségednek dicsösségével.
Téged az Apostoloknak dicsösséges Karok.
Téged a' Prófétáknak dicsiretes számok.
Téged a' Mártyroknak fényes seregi dicsirnek.
Téged széles e' Világon: vall, és dicsír az Anya-szent-egyház.
Véghetetlen-Felségü Atya Istent.
A' te tiszteletes, igaz, és eggyetlen-egy Fiadat.
A' Vigasztaló Szent Lelket-is.
Te dicsösségnek Királlya Christus.
Te az Atya Istennek örökké-való Fia vagy.
Te a' meg-szabadítás-ért fel-vévén az Emberi-természetet: nem iszonyodtál a' Szüznek méhétöl.
Te meg-gyözvén az halál fulákját: meg-nyitád hiveidnek Mennyországot.
Te az Istennek jobján ülsz: Atyádnak dicsösségében.
E' Világra-jövendö Birónak: hiszünk téged lenni.
Téged azért kérünk légy segitséggel a' te szolgáidnak: kiket Szent Véreddel meg- – váltottál.
Engedd hogy az örök bóldogságban: a' te Szenteiddel eggyütt meg-ajándékoztassunk. (a' te Szenteid közé számláltassunk.)
Idvezítsed Uram a' te népedet: és áld-meg a' te örökségedet.
Igazgasd öket, és fel-magasztallyad: most, és mind örökké.
Minden napokon áldunk tégedet.
Es dicsírjük a' te Nevedet örökké: és mind örökkön örökké.
Méltóztassál Uram, e' mái-napon: minden büntöl minket meg-örizni.
Könyörüly rajtunk Ur Isten: könyörüly mi-rajtunk.
Légyen a' te irgalmad Uram mi-rajtunk, a' mint te-benned bíztunk.
Te-benned bíztam Uram: örökké meg-nem szégyenülök. Amen.

327.

DE SANCTA TRINITATE PROSA.

NOTA: LAUDA SION SALVATOREM.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

PRofitentes Trinitatem, Veneremur Unitatem, Pari reverentia.
Tres Personas asserentes, Personali differentes, A se differentia.
Simplex esse, simplex posse, simplex velle, simplex nosse, Cuncta sunt simplicia.

Non unius quam duarum, Sive trium Personarum, Minor efficacia.
Pater, Proles, Sacrum Flamen, Deus unus. Sed hi tamen, Habent quaedam propria.
Una Virtus, unum Numen, Unus splendor, unum Lumen, Haec una, quod alia.
Patri Proles est aequalis, Nec hoc tollit Personalis, Amborum distinctio.
Patri compar, Filioque, Spiritalis ab utroque, Procedit connexio.
Nil in Deo praeter Deum, Nulla Virtus praeter eum, Qui creat causalia.
Digne loqui de Personis, Vim transcendit rationis, Excedit ingenia.
Serva fidem, forma mores, Nec attendas ad errores, Quos damnat Ecclesia.
Trinae sit laus Unitati, sit et simplex Trinitati, Coaeterna gloria. Amen.

328.

MAS.

NOTA: MENYNEK, FÖLDNEK, ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

Szent Háromság, és csak Egy Istenség,
Kit meg-nem fog semmi érzékenység:
Mi-vóltodban vagyon olly nagy Szentség,
Három Személy, és egyenlö Felség.

Téged vallunk egy örök Istennek,
Kezdet-nélkül-való Természetnek:
Atya, Fiú, Szent Lélek Istennek,
Három Személyt és csak egy Istennek.

Te teremtéd Mennyet, és a' Földet,
Atya Isten: s' minden ékességet:
Te Szent Fiad Vére váltott minket,
A' Szent Lélek vigasztal bennünket.

Bé-bocsátád szivünkben Lelkedet,
Meg-szentelvén a' mi életünket:
Bátorítván szomorú szivünket,
Erösitvén bennünk a' Szent Hitet.

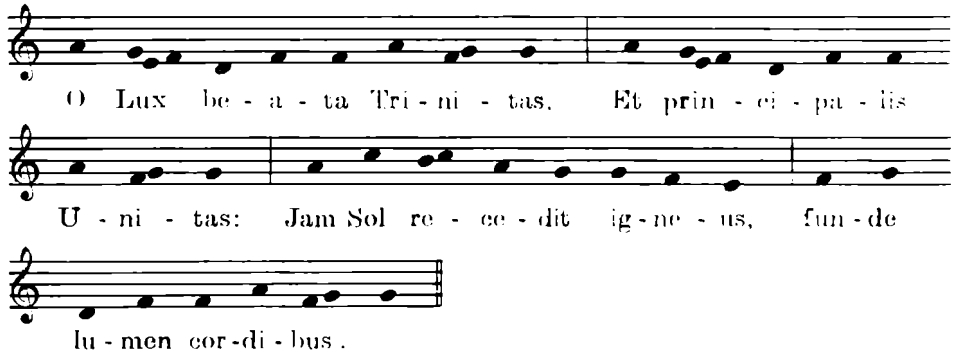
Ez-után-is kérünk ne-hadgy minket,
Igaz Hitben tarts-meg hiveidet,
Menyben lássuk szép dicsösségedet,
Magasztalván Szent Istenségedet.

Dicsirtessél Felséges Ur Isten,
Atya, Fiú, Szent Lélek Ur Isten:
Szent Háromság egy bizony Ur Isten,
Mind örökkön örökké úgy légyen. Amen.

329.

HYMNUS.

PRO DIEBUS SABBATHI, AD VESPERAS.



O Lux beata Trinitas,
Et principalis Unitas:
Jam Sol recedit igneus,
In funde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine,
Te deprecemur vespere:
Te nostra supplex gloria,
Per cuncta laudet saecula.

DEO Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio:
Cum Spiritu Paracleto,
In sempiterna saecula. Amen.

330.

UNGARICE. NOTA EADEM. VEL, O GLORIOSA DOMINA.

[Dallamát l. a 329. vagy a 3. sz. alatt]

OH te bóldog Szent Háromság,
s' Méltóságos nagy Uraság:
Már el-mégyen a' Nap-világ,
Légy szivünkben világosság.

Téged dicsírünk Versekkel,
Reggel, estve könyörgéssel:
Téged imádó nyelvünkel,
Aldunk szép tiszteletekkel.

Dicsösség légyen Atyának,
Es eggyetlen-egy Fiának:
A' Vigasztaló Malasztnak,
Mind örökké egy Urunknak. Amen.

331.

MAS.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN RÓLAD ETC.

[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

OH örökké-való Egység, és Háromság,
A' kit meg-nem foghat Emberi-okosság,
Kinek függ kezétöl minden állandóság,
Mind Mennyen, és Földön-való hatalmasság.

Fiúhoz hasonló örök Atya Isten,
Atyával egyenlö Fiú örök Isten:
Ezektöl származó Szent Lélek Ur Isten,
Jöj-el világosits homályos szivünkben.

Adgyad hogy én elmém csak te-reád nézzen,
Mindent hátra-vetvén csak téged keressen:
Es hagyományídtól mind-örökké fügjen,
Te-néked szolgálni mindenkor kész légyen.

Te kegyelmes Atya bocsásd-meg bününket,
Te Fiú, Atyádhoz irtsad ösvényünket:
Szent Lélek tarts nékünk égö szövetneket,
Hadd lássuk Mennyégben szép fényességedet.

Legyen nagy dicsösség néked nagy Uraság,
Ki az Egy-állatban vagy tellyes Háromság:
Mennyen, és a' Földön örökös Méltóság,
Kit tisztel, és imád, a' Föld, és Menyország. Amen.

332.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Quicunque vult animam sirmiter salvare,
Tres Personas credere, ipsas honorare,
Tenetur; et precibus jugiter orare,
Unum DEUM dicere, solum adorare.

Trinitatem credimus summum Genitorem,
Sanctum ejus Filium, nostrum Redemptorem:
Sanctumque Paracletum gratiae Datorem,
Unum tamen dicimus DEUM Creatorem.

A se Patrem credimus, cum hunc generavit,
Filium, de lumine, lumen resultavit:
Procedentem Spiritum uterque spiravit,
Neuter horum genuit ipsum, vel creavit.

Ad Patrem vox pertinet super baptizatum,
Qua sonuit Filium humane vocatum:
Naturae susceptio, columbae volatum,
Credimus Spiritui Paracleto datum.

In Patre potentia cuncta denotatur,
Filio prudentia omnis declaratur:
Gloria Paracleto universa datur,
Qui cum Patre, Natoque conglorificatur.

Voluntate Filius Patris incarnatus,
Est de Sancto Spiritu: de Virgine natus,
Crucifixus, mortuus, atque tumulatus,
Resurgens a mortuis Coelis elevatus.

Et per ipsum erimus omnes judicati,
Beati ad gloriam aeternam vocati:
Ad poenas perpetuas ibunt condemnati,
Haec omnia tenentur credere beati.

Has horas sic recolo, ut in Trinitate,
Veneretur Unitas, et in Unitate,
Honoretur Trinitas. Atque pietate,
Faciat me credere hoc cum firmitate. Amen.

333.

QUICUNQUE VULT.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

HOgy-ha valaki akar idvességet nyerni,
Három Személyt kell hinni, és öket tisztelni:
Es szép könyörgésekkel szüntelen kérlelni.
Egy Istent kell mondani, s' egyedül imádni.

A' Háromságban hiszszük Mennyei Atyánkat,
Ö szerelmes Szent Fiát, a' mi Meg-váltónkat:
Vigasztaló Szent Lelket Kegyelem- adónknak,
Mondunk; de csak egy Istent tartunk Alkotónknak.

Magától van az Atya hogy szülné Szent Fiát,
Akkoron világosság mutatá világát:
Mind a' kettö fuvallá származott Malasztyát,
De eggyik sem tarthattya, mint saját múnkáját.

Keresztelt Fiún-való szó, az Atyát nézi,
A' természet fel-vétel, a' Fiat tekínti:
A' Galamb repülését de a' mi illeti,
A' Léleknek adatott, bizonnyal kell hinni.

Hatalom az Atyában nékünk jelentetik.
A' Fiúban okosság ki-nyilatkoztatik.
Szent Léleknek dicsösség mindenütt adatik.
Ki, Atyával, Fiúval eggyütt tiszteltetik.

Atya akarattyából Fiú testesedik.
Szent Lélektöl fogonik. Szüztöl születtetik.
Meg-feszül, kínnal meg-hal, és el-temettetik.
Fel-támadván halálból, Menyben emeltetik.

Es ö általa lészünk minnyájan itílve.
Hol a' jók hivattatnak örök dicsösségre.
A' gonoszok de mennek örök büntetésre.
A' hiveknek ezeket, mind el-kell hinnie.

Illy szentséges igéket, mellyet most én mondok,
Szent Háromság egy Isten, te-elödben nyújtok.
Légy velem mikor végsö órámra fordúlok.
Illyen Hitben tarts Uram, míg hozzád indúlok. Amen.

334.

ALIUS.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

ALme rerum conditor in Personis Trine,
Quem unius fateor virtutis Divinae:
Te laudare molior stylo columbinae,
Vocis, salva deprecor me in meo sine.

Benedicam Domine tuam Majestatem,
Coelesti cum agmine per aeternitatem:
Si tuo cum lumine meam coecitatem,
Pellis, et cum crimine omnem pravitatem.

Causa tu pulcherrima omnium bonorum,
Quam laudat Catholica Plebs sonis Hymnorum:
Aufer cuncta lubrica desideriorum,
Nec non et phantastica, cum causis eorum.

E N S quod laudant Superi summo cum conatu,
Angeli, et caeteri Coeli comitatu:
Ad te clamant miseri maximo ploratu,
A suo ut liberi fiant incolatu.

Grates nunc referimus Sanctae Trinitati,
Qua sumus, et vivimus fide congregati:
Tibi nos prosternimus summae bonitati,
Ut nos mundes ocyus a sorde peccati.

Vere Lux es Nobilis, super omnem lucem,
Quem nostrum cum Angelis profitemur Ducem:
A nobis cum scandalis hostem pelle trucem,
Qui ligatus vinculis est per Sanctam Crucem.

Christianae pluribus malis jam oppressae,
Plebi, D E U S citius digneris adesse:
Dum naturae legibus mori est necesse,
Electorum Coetibus fac nos interesse.

Zelotes amabilis, Pater, Logos, Flamen,
Quem laudat cum Angelis nostrum congregamen:
Servet a periculis nos tuum solamen,
Et finitis saeculis, ad te ducas, Amen.

335.

ALME RERUM. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

ALlatok teremtöje, ki Személyben három,
Egy Isteni ereje vagyon, a' mint vallom:
A' te dicsiretedre galamb-szóm indítom,
Kérlek vígy idvességre végemen kivánom.

Aldom Uram fel-szóval, te Szent Felségedet,
A' Mennyei Karokkal örökké Nevedet:
Ha világosságoddal meg-vakúlt szememet,
Meg-gyógyítod rútsággal fertezet szivemet.

Téged ékes okának mondunk minden jóknak,
Kit Seregi a' jóknak dicsirettel áldnak:
Mocskai mosódgyanak mi kívánságinknak,
Minden gondolatinknak okai múllyanak.

V A G Y, kit lelkek dicsirnek nagy igyekezettel,
Angyalok, és egyebek Mennyei sereggel:
Nyavalyások kiáltnak keserves beszéddel,
Hogy ki-menekednének testekböl szépséggel.

Hálákat mostan adunk a' Szent Háromságnak,
Kiben vagyunk, és élünk népe Egyházának;
Elötte le-borúlunk kegyelmes orczádnak,
Hogy hamarább tisztúllyunk gazzától mocskunknak.

Nemesb világosság vagy, minden fényességnél,
Nálunk Angyali Hadnagy vallunk hogy már lettél:
Ellenségtöl el-ragadgy, kit régen meg-gyöztél,
Néki menséget ne-adgy, kit fán meg-kötöztél.

Sok nyomorúságokkal meg-epedt népednek,
Isten légy óltalommal a' Keresztyénségnek:
Romlására a' halál midön jö a' testnek,
Tégy a' Választottakkal lakossá Mennyégnek.

Atya, Fiú, Szent Lélek, kit egy szeretetben,
Angyalokkal dicsirnek seregink egyemben:
Tüze kegyességednek égessen szivünkben,
Idök ha végezödnek, végy te-hozzád, Amen.

336.

MAS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ASZSZONYA.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

IMádunk mi téged Szent Háromság,
Kiben semmi nem lehet hamisság:
Hanem csak az Szent örök igasság,
Segítségre bizony nagy gazdagság.

Atya, Fiú, és Szent Lélek Isten,
Három Személy, de egy erösségben:
Fogyatkozás nállad semmi nincsen,
Uralkodván örök dicsösségben.

Imádunk mi téged Atya Isten,
Fiad-által könyörgünk szüntelen:
Szent Lelkedet önts-belénk tellyesen,
Hogy meg-tartson végig igaz Hitben.

Imádunk mi téged, Fiú Isten,
Kit az Atya szült örök idökben:
Es érettünk alkalmas idöben,
Bé-öltözél nyomorúlt testünkben.

Kínt szenvedél, meg-halál érettünk,
Hogy általad le-mosatnék szennyünk:
Es Szent Atyád kedvellene bennünk,
Kik tégedet igazán tisztelünk.

Imádunk mi tégedet Szent Lélek,
Ki, tüzétöl meg-gyuladván égek:
szerelmedtöl ugyan meg-éledek,
Bánatimban vigasztalást lelek.

Te vagy nékünk kedves vigasztalónk,
Ördög-ellen harczunkban bíztatónk:
Félelmünkben erös bátorítónk,
El-estünkben te vagy gyámolítónk.

Téged azért egy örök Istennek,
Vallunk, s' hiszünk egyenlö erönek:
Meg-szentelö Szent Lélek Istennek,
Háromságban harmadik Személynek.

Te származál az Atya Istentöl,
Egyetemben a' Fiú Istentöl:
Nem-születvén, hanem szerelmektöl,
Fualtatál, mint egy erös széltöl.

Dicsirtessél azért Szent Háromság,
Teremtö Ur és nemzö Atyaság:
Meg-testesült született Fiúság,
Es Szent Lélek örvendö vigaság.
Amen.

337.

HYMNUS.

NOTA: AVE MARIA, BÓLDOG ISTEN ANNYA.
[Dallamát l. a 14. vagy a 194. sz. alatt]

O Pater Sancte mitis atque pie,
O J E S U Christe Fili venerande,
Paracleteque Spiritus et alme,
D E U S aeterne.

Trinitas Sancta, Unitasque firma,
Deitas vera, bonitas immensa,
Lux Angelorum, Salus Orphanorum,
Spesque cunctorum.

Serviunt tibi cuncta que fecisti,
Te benedicunt, laudant quos creasti.
Nos quoque tibi psallimus devoti,
Tu nos exaudi.

Gloria tibi omnipotens D E U S,
Trinus, et Unus, magnus, et excelsus.
Te decet Hymnus, Honor, Laus, et Decus,
Omne per aevum. Amen.

338.

[Dallamát l. a 14. vagy a 194. sz. alatt]

OH mi Szent Atyánk, kegyes, és kegyelmes,
O J E S U S Christus, tisztelendö Fiú,
Vigasztaló, és éltetö Sz. Lélek,
Egy bizony Isten.

Te Szent Háromság, és erös Eggyesség,
Felséges jóság, és bizony Istenség,
Angyalok Napja, árvák segitsége,
Bünös reménye.

Néked szolgálnak teremtett-állatid,
Dicsirnek téged minden alkotmányíd:
Mi- is te-néked dicséretet mondunk,
Halgass-meg kérünk.

Dicsösség néked Minden-ható Isten,
Ki állatban Egy, és Három Személyben:
Tégedet illet tisztesség,
dicsiret, Örökké, Amen.

339.

DE DULCISSIMO NOMINE JESU.

A' DRÁGALÁTOS JESUS NEVÉRÖL.

[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

JESU Salvator, Mundi amator.
Tu es florum flos. O JESU pie,
Fili MARIAE, Eja audi nos.

Alme Rex Regum, Conditor rerum.
Bellator fortis, devictor mortis.
J E S U benigne, honore digne.
Sponse Coelestis, Divine testis.
O gloriose, J E S U formose.
Ovium Pastor, noster plasmator.
O J E S U dulcis, qui nos hic fulcis.
O Consolator, et Vitae sator.
Nostrum solamen, dulce levamen.

Tu es Florum Flos.
O JESU pie,
Fili MARIAE,
Eja audi nos.

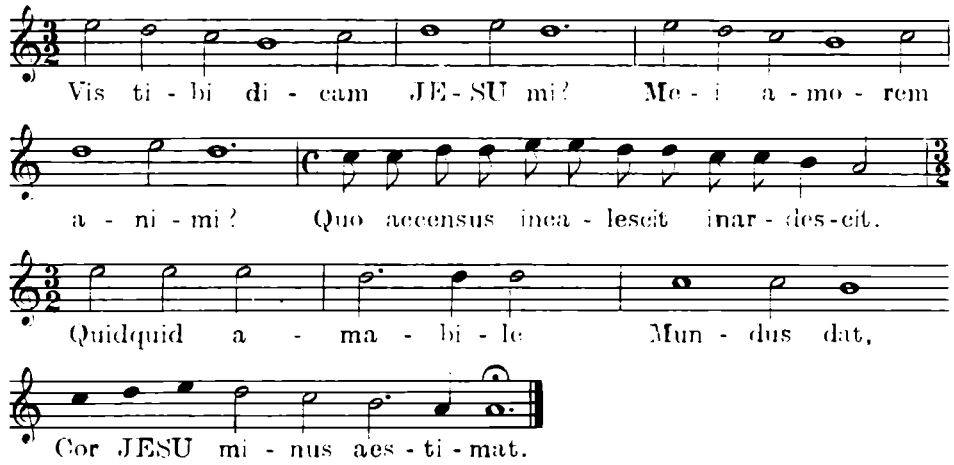
O J E S U mitis, o vera vitis.
J E S U mirande, et praedicande.
Patriarcharum lux Prophetarum.
Apostolorum Doctor Doctorum.
Gemma Virtutum, fac iter tutum.
Ad Coeli Regna nobis aeterna.
Sit tibi Christe modulus iste.
Et tibi Pater, honor ter, quater.
Sit Trinitati, quam laudant Sancti.

Tu es Florum Flos.
O JESU pie,
Fili MARIAE,
Eja audi nos.

340.

AFFECTUS IN JESUM SUPER OMNIA AMABILEM.

PER CONTEMPTUM QUATUOR ELEMENTORUM.



Vis tibi dicam JESU mi?
Mei amorem animi?
Quo accensus incalescit inardescit.
Quidquid amabile Mundus dat,
Cor JESU minus aestimat.

T E R R A thesauris allicit,
Flores spirantes exerit,
Monstrat flores, monstrat frondes, Urbes, montes.
Quidquid amabile TERRA dat,
Cor JESU minus aestimat.

MARE corallum jactitat,
Se diligendum praedicat,
Uniones et Syrenes, fontes amnes.
Quidquid amabile MARE dat,
Cor JESU etc.

Flabilis AURA sibilat,
Aves in me circumvolant,
Quidquid vivit, per me spirat, et se gyrat.
Quidquid amabile AURA dat,
Cor etc.

I G N I S ad haec ingreditur,
Is ita cor alloquitur:
Suum vitalem dans calorem, dans ardorem.
Quidquid amabile I G N I S dat,
Cor etc.

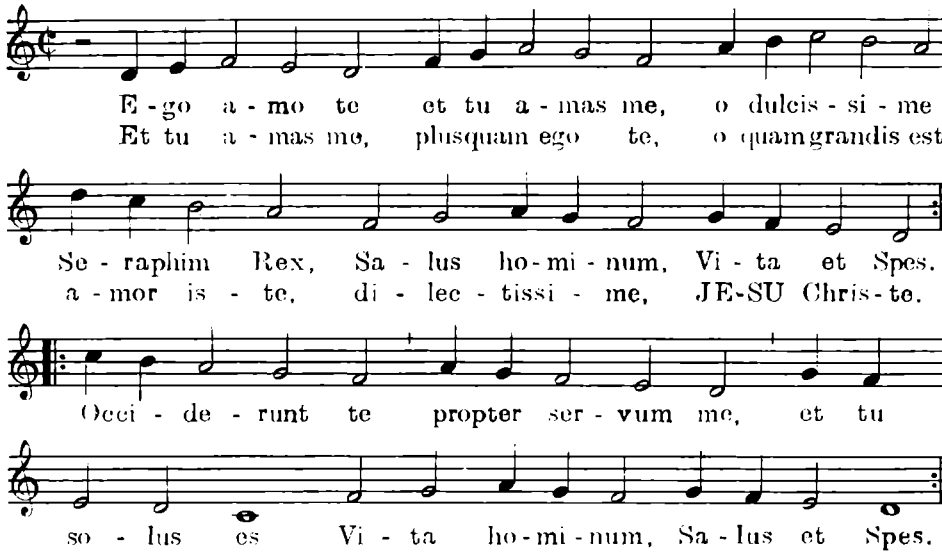
C A R O venatur sensibus,
Sensus adhaeret dapibus,
Inescatur, impingvatur, dilatatur.
Quidquid amabile C A R O dat,
Cor JESU minus aestimat.

D O E M O N irrepit callidus,
Allicit cor honoribus,
Ponit fraudes inter laudes, cantus, saltus.
Quidquid amabile D O E M O N dat,
Cor etc.

Adde mundorum millia,
Mille millena gaudia,
Cordis aestum non explebunt, non arcebunt.
Quidquid amabile T O T U M dat,
Cor JESU minus aestimat. Amen.

341.

ALIUS.



EGo amo te, et tu amas me,
o dulcissime Seraphim Rex,
Salus hominum, Vita et Spes.
Et tu amas me, plusquam ego te,
o quam grandis est amor iste,
dilectissime, JESU Christe.
R.: Occiderunt te propter servum me,
Et tu solus es Vita hominum,
Salus et Spes.
Tu creasti me, ego laesi te,
In patibulo video te,
in deliciis respice me.
Tu ornatum me, ego nudum te,
Tua anima erit pro me,
meam teneo solum pro te.
R.: Audi JESU me deprecantem te,
Et perducas me, ubi Angeli
vivunt in te. Amen.

342.

ALIUS.

GAudete dulces lacrymae, cesset dolor.
O JESU plenus gratiae, crescit amor.
R. Amor JESU, mea Vita, Salus mea,
Spes mea, Voluptas mea infinita.

JESU meum solatium, Coeli Numen,
Fons vivus, omne gaudium, mentis Lumen.
R. Tu Lux Mundi, tu Thesaurus, tu Salvator,
tu Coeli Rex, tu Coelestis Imperator.

JESU flos Matris Virginis, dulcis ori,
Amore tui Nominis fac me mori.
R. Frivola Mundi voluptas, quam vilescit,
Et mens ad nectar Coeleste inardescit.

Tu mea gloriatio, meus odor,
Amoris consummatio, totus ardor.
R. Te praedicat Coeli Chorus, te honorat,
Et tuas laudes replicat, te adorat.

O JESU mi dulcissime, Vitae vena,
Spes suspirantis animae, et Corona.
R. Tibi Laus, tibi Honor, tibi Regnum,
Tibi Cultus, tibi Decus in aeternum. Amen.

343.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

OH én szerelmes JESUS-om,
Kegyes Teremtöm, Királyom,
Eletem, világosságom,
Koronám, és bóldogságom.

Lelkemnek édes vendége,
Drága kincse, s' Vö-legénye:
Kérlek ne távozzál tölem,
Maradgy mindenkor én-velem.

Hogy gyarló testem nyugodgyék,
De lelkem el-ne aludgyék:
Csak te-benned gyönyörködgyék,
Veled bátran nyájaskodgyék.

Szent Neved légyen paisa,
Fényes sisakja, s' pánczéllya:
Te Szent Kereszted fegyvere,
Ellenségem rettentöje.

Ments-meg hirtelen haláltól,
Ördög incselkedésétöl:
Testnek fertelmességétöl,
Minden halálos-vétektöl.

Hálát adgyunk az Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek:
Egyenlö három Személynek,
Egy-állatú Istenségnek. Amen.

344.

MAS.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA ETC.
[Dallamát l. a 74. sz. alatt]

O Istennek Szent Fia, ó szépséges JESUS.
Mennyeknek alkotója. Edességes JESUS.

Tekínts reánk szemeddel,ó szépséges JESUS.
Látogass kegyelmeddel. Edességes JESUS.

Adgy Malasztot népednek, ó szépséges Jesus.
Kik szüntelen dicsirnek. Edességes Jesus.

Országunknak óltalma, ó szépséges Jesus.
Tündöklö Arany-alma. Edességes Jesus.

Ne-hadgy minket el-veszni, ó szépséges Jesus.
Bünnek torkában esni. Edességes Jesus.

Gerjezd-fel mi szivünket, ó szépséges Jesus.
Vidd-bé Menyben lelkünket. Edességes Jesus.

Esedezzél érettünk, ó szépséges Jesus.
Légy mindenkor mellettünk. Edességes Jesus.

Ne-fordúly-el orczáddal, ó szépséges Jesus.
Tölcs-bé ajándékiddal. Edességes Jesus.

Öncs-belénk szerelmedet, ó szépséges Jesus.
Tisztán égö tüzedet. Edességes Jesus.

Hogy Szüz testel szolgállyunk, ó szépséges Jesus.
Tiszta szivünkel áldgyunk. Edességes Jesus.

Segíts kérünk, minnyájan, ó szépséges Jesus.
Halálunknak óráján. Edességes Jesus.

Gyönyörködgyél Mennyégben, ó szépséges Jesus.
Szenteknek seregiben. Edességes Jesus.

Vég-nélkül dicsirtessél, ó szépséges J E S U S.
Atya, Fiú, Szent Lélek. Edességes J E S U S. Amen.

345.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

BAtorítója szivünknek, Vigasztalója lelkünknek,
Légy ó JESUS életünkben, s' Mellénk-álly minden ügyünkben.
O JESUS légy segítségünk:
Nincs kivüled reménségünk.

Önts-reánk Szent áldomásid, Küld hozzánk régi áldásid:
Gyógyíts-meg lelkünk fájdalmit, Enyhíts-meg szivünk siralmit.
O etc.

Lám azt igírted mi-nékünk, Szent Nevedben a' mit kérünk:
Minden meg-adatik nékünk, Ne-nézd tehát a' mi vétkünk.
O etc.

Kegyelmes Menybéli Király, Vétkeink-ért meg-ne útály:
Söt kegyelmesen mellénk szály, Nagy eröddel környülünkály.
O etc.

Irígy ördög ne-bánthasson, Kisírteti ne-árthasson:
Mellénk közel ne-járhasson, Hogy hozzája ne-hajthasson.
O etc.

Szent Háromság áldott légyen, Szent kedvében minket végyen:
Es kívánt jót velünk tégyen, Mondgya minden Lélek, Amen.
O JESUS légy segitségünk:
Nincs kivüled reménségünk.

346.

ALIUS.

NOTA: O MI PULCHER FLOSCULE. (FOL. 88.)
[Dallamát l. a 147. sz. alatt]

JESU cordis gaudium, salve JESU.
Pectoris incendium, salve JESU.
Animae praesidium, salve JESU.
Salve bone JESU.

Nihil te est svavius, svavis amor.
Nihil te est dulcius, dulcis amor.
Nihil te est mitius, mitis amor.
JESU mitis amor.

Millies te cogito, veni Sponse.
Millies te flagito, veni Sponse.
Millies te rogito, veni Sponse.
Chare veni Sponse.

Merge me visceribus, Cor liquescit.
Lacta me uberibus, mens dulcescit.
Conde me vulneribus, spes virescit.
Vita repubescit.

Frigeo; accende me, o Creator.
Lugeo; solare me, o Solator.
Morior; defende me, o Salvator.
JESU mi Salvator. Amen.

347.

MAS.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA, ETC.
[Dallamát l. a 74. sz. alatt]

Idvez-légy Szent életünk,	O szépséges JESUS	Téged ohajt mi lelkünk.
Buzgó szivel imádunk,		Szent óltáron áldozunk.
Igédet magasztallyuk,		Jelen létedet vallyuk.
Jöj mi-hozzánk, ne-késsél,		Lelkünkben igyekezzél.
Hogy szeressük Országod,		Utállyuk e' Világot.
Azért kegyes Pellikán,		Ne-hadgy éltünk utóllyán.
Szent testednek kínnyait,		Szemléllyük mindenkor itt.
A' te nagy érdemedet,		Ez-által ránk terjeszszed.
Igy gerjed-fel mi szivünk,		Hogy csak téged szeressünk.
Mert a' te Szent szerelmed,		Igaz öröm jó-kedved.
Add bününk-bocsánattyát,		Szánd lelkünk kárhozattyát.
Mi lelkünk meg-tisztúlván,		Akkor fogadd-bé méltán.
Veled szivünk meg-újul,		Minden bánatunk el-múl.
Dicsiret az Atyának.		Tellyes Szent Háromságnak

Édességes JESUS.

348.

JUBILUS SANCTI BERNARDI DE NOMINE JESU.

[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

JESU dulcis memoria,
Dans vera cordis gaudia,
Sed super mel, et omnia,
Ejus dulcis praesentia.

Nil canitur suavius,
Auditur nil jucundius,
Nil cogitatur dulcius,
Quam JESUS, DEI Filius.

JESU spes poenitentibus,
Quam pius es petentibus,
Quam bonus te quaerentibus,
Sed quid invenientibus?

JESU dulcedo cordium,
Fons vivus, lumen mentium.
Excedens omne gaudium,
Et omne desiderium.

Nec lingva valet dicere,
Nec litera exprimere,
Expertus potest credere,
Quid sit JESUM diligere.

JESUM quaerem in lectulo,
Clauso cordis cubiculo,
Privatim et in publico,
Quaeram amore sedulo.

Cum MARIA diluculo,
JESUM quaeram in tumulo,
Clamore cordis quaerulo,
Mente quaram, non oculo.

Tumbam perfundam fletibus,
Locum replens gemitibus,
JESU provolvar pedibus,
Strictis haerens amplexibus.

JESU Rex admirabilis,
Et triumphator Nobilis,
Dulcedo ineffabilis,
Totus desiderabilis.

Mane nobiscum Domine,
Et nos illustrae lumine,
Pulsa noctis caligine,
Mentem replens dulcedine.

Quando cor nostrum visitas,
Tunc lucet ei veritas:
Mundi vitescit vanitas.
Et intus fervet Charitas.

Amor JESU dulcissimus,
Et vere suavissimus,
Plus millies gratissimus,
Quam dicere sufficimus.

Hoc probat ejus passio:
Hoc sangvinis effusio;
Per quam nobis Redemptio,
Datur, et DEI visio.

JESUM omnes cognoscite,
Amorem ejus poscite,
JESUM ardenter quaerite,
Quaerendo inardescite.

Sic amantem diligite,
Amoris vicem reddite,
In hunc odorem currite,
Et vota votis reddite.

PARS SECUNDA.

JESU mi bone sentiam,
Amoris tui copiam,
Da mihi per praesentiam,
Tuam videre gloriam.

Cum digne loqui nequeam.
De te tamen ne sileam,
Amor facit ut audeam,
Cum de te solo gaudeam.

Tua JESU dilectio,
Grata mentis refectio,
Replens sine fastidio,
Dans famem desiderio.

Qui te gustant, esuriunt,
Qui bibunt adhuc sitiunt,
Desiderare nesciunt.
Nisc JESUM quem diligunt.

Quem tuus amor ebriat,
Novit quid JESUS sapiat,
Quam foelix est, quem satiat.
Non est ultra quod cupiat.

JESU decus Angelicum,
In aure dulce canticum.
In ore mel mirisicum,
In corde nectar Coelicum.

Desidero te millies,
Mi JESU quando venies?
Me laetum quando facies?
Ut tuo vultu faties.

Amor tuus conitinuus,
Mihi langvor assiduus,
Mihi JESUS mellifluus,
Fructus vitae perpetuus.

JESU summa benignitas,
Mihi cordis jucunditas,
Incomprehensa bonitas,
Tua me stringat Charitas.

Bonum mihi diligere,
JESUM, nil ultra quaerere,
Mihi prorsus deficere,
Ut illi queam vivere.

O JESU mi dulcissime,
Spes supirantis animae,
Te quaerunt piae lachrymae;
Te clamor mentis intimae.

Quocunque loco fuero,
Mecum JESUM desidero,
Quam laetus cum invenero;
Quam foelix cum tenuero.

Tunc amplexus, tunc oscula,
Quae vincunt mellis pocula;
Sed in his parva morula,
JESUM sequar per saecula.

Jam quod quaesivi, video,
Quod concupivi, teneo.
Amore JESU langveo,
Et corde totus ardeo.

JESUS cum sic diligitur,
Hic amor non extingvitur,
Non tepescit, nec moritur,
Plus crescit, et accenditur.

Hic amor ardet jugiter,
Dulcescit mirabiliter,
Sapit delectabiliter,
Et delectat foelicter.

TERTIA PARS.

Hic amor missus coelitus,
Haret mihi medullitus,
Mentem accendit poenitus,
Hoc delectatur spiritus.

O beatum incendium!
Et ardens desiderium.
O dulce refrigerium!
Amare DEI Filium.

JESU flos Matris Virginis,
Amor nostrae dulcedinis;
Tibi laus, honor, Numinis,
Regnum beatitudinis.

Veni, veni Rex optime,
Pater immensae gloriae.
Affulge menti clarius,
Jam expectatus saepius.

JESUS Sole serenior,
Et balsamo suavior,
Omni dulcore dulcior,
Prae cunctis amabilior.

Cujus gustus sic afficit,
Cujus odor sic reficit,
In quo mens mea deficit,
Solus amanti sufficit.

Tu mentis delectatio,
Amoris consummatio.
Tu mea gloriatio,
JESU Mundi salvatio.

Dilecte mi revertere;
Consors paternae dexterae;
Hostem vicisti prospere,
Jam Coeli Regno fruere.

Sequar quocunque ieris,
Mihi tolli non poteris,
Cum meum cor abstuleris,
JESU laus nostri generis.

Coeli Cives occurrite,
Portas vestras attollite,
Triumphatori dicite:
Ave JESU Rex inclyte.

Rex Virtutum, Rex Gloriae,
Rex insignis victoriae.
JESU largitor gratiae,
Honor Coelestis curiae.

Tu fons misericordiae;
Tu verae lumen patriae:
Pelle nubem tristitiae,
Dans nobis lumen gloriae.

Te Coeli chorus praedicat,
Et tuas laudes replicat,
JESUS Orbem laetificat,
Et nos DEO pacificat.

JESUS in pace imperat,
Quae omnem sensum superat:
Hanc mea mens desiderat,
Et illa frui properat.

JESUS ad Patrem rediit,
Coeleste regnum subiit;
Cor meum a me transiit,
Simul post JESUM abiit.

Quaem prosequamur laudibus,
Hymnis, votis, et precibus,
Ut nos donet coelestibus,
Secum perfrui sedibus. Amen.

349.

JESU DULCIS ETC. SZENT BERNÁRD SZIVE ÖRÖME TAPSOLÁSA.

[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

JESUS Szent szivek arannya,
Mennyei sereg Királlya:
Lelkünk éjének csillaga,
Dicsösségnek fényes Napja.

Nincsen ékesebb éneklés,
Nincsen kedvesebb fül-zengés:
Vigaságosb hegedülés,
JESUS nevénél édesb méz.

JESUS meg-téröknek fénye,
Hozzád kiáltók reménye:
Minden kincsünknek szekrénye,
Bünös lelkünknek vezére.

JESUS szivnek édessége,
Elö-kúttya, fényessége:
Téged keresőknek kincse;
Meg-találóidnak színe.

Sem nyelv azt meg-nem mondhattya,
Sem elme meg-nem foghattya;
Csak ki próbálta, tudhattya:
Mi légyen szerelmed langja.

Jesust ágyamban keresem,
Soha el-nem felejthetem:
Szivemböl ki-nem vethetem,
Hozzá vonszon szeretetem.

Semmi-képpen nem-nyughatom,
Míg Jesust fel-nem találom:
Keresem, s' ha meg-lelhetem,
Szivem kebelében tészem.

Mariákkal jó hajnalban,
Keresem a' koporsóban:
Sziv-béli óhajtásimban,
Kiáltom kívánságimban.

A' sirt köny-hullatásimmal,
Meg-öntözöm sirásimmal:
Lábát szemem forrásával,
Mosom, s' meg-törlöm hajammal.

Jesus te Királyi-széked,
Gyöngyel fénlik öltözeted:
Balsamommal tellyes kezed,
Mézzel foly szádból beszéded.

Uram Jesus maradgy nálunk,
Légy lelkünkben fényes Napunk:
Hogy el-mennyen setét éjünk,
Csak te légy világosságunk.

Mikor látogatsz bennünket,
Meg-vídámítod szivünket:
Földhöz ragadott elménket,
Egbe emeled lelkünket.

Edes a' Jesus szerelme,
El-fogyhatatlan kegyelme:
Ezerszer édesb szép színe,
Hogy sem egész Világ méze.

Meg-mutatta ezt sok kínnya,
Drága Vérének ontása:
Mely lön bününk el-mosása,
Lelkünk sebe gyógyítása.

Jesust minnyájan keressük,
Velünk-létét szomjúhozzuk:
Nagy buzgó szivel kívánnyuk,
Ha el-távozik, óhajtsuk.

Ily szeretönket szeressük,
Es szeretettel fizessünk:
Illattya után siessünk,
Kedvé-ért kedvet téritsünk.

Jesus Malasztnak kút-feje,
Szeretetünknek gyükere:
Kegyelemnek folyó-vize,
El-fogyhatatlan tengere.

Jesus Malasztnak kezdöje,
Örömnek fel-gerjesztöje:
Uj kegyelemnek reménye,
Minden jóknak meg-szerzöje.

Kegyes JESUS add érzenem,
Szerelmednek langját bennem:
Engedgyed nyilván szemlélnem,
Szent színed, s' veled egy lennem.

Méltán rólad nem szólhatok,
De még-is nem halgathatok:
Mert szerelmedtöl gyuladok,
s' Csak te-benned vigadhatok.

Jesus a' te szereteted,
Ad nékünk gyönyörüséget:
Lelkünkben Mennyei mézet,
Harczunkban nagy győzedelmet.

Kik téged észnek, éheznek,
Mert szereteteddel égnek:
Szent tüzeddel gerjedeznek;
Jelen-léteddel örülnek.

A' kik isznak, szomjúhoznak,
Hozzád Jesus kívánkoznak:
Semmit kívánni nem tudnak,
Hanem Jesust, kit sòhajtnak.

Szerelmed kit meg-elégit,
Az tudgya javaid ízit:
Bóldog a' kit meg-részegit,
Edes borával vídámít.

Angyali zengés fülünkben,
Mennyei Manna nyelvünkben:
Gyönyörüség életünkben,
Jesus neve méz szivünkben.

Jesus ezerszer kívánlak,
s' Mikor lészen hogy lássalak:
Mikor mondod hogy ím híjlak,
Kebelemben meg-nyugotlak?

A' te szüntelen szerelmed,
Hoz nékem kedves gyötrelmet:
Napnál világosb értelmet,
örök-életre kegyelmet.

Jesus Angyali ékesség,
Fülben szép zengö kedvesség:
Szájban méz-izü édesség,
Szivben víg örvendetesség.

Jesus te Mennyei Szentség,
Sziv-béli csuda édesség:
Meg-foghatatlan ékesség,
Vonny hozzád Mennyei szépség.

Jó nékem Jesust szeretnem,
Kivüle mást nem-keresnem:
Magamtól fottig el-esnem,
Véle éppen eggyé lennem.

Oh én szerelmes Jesusom,
Minden igyemben óltalmom:
Téged sok köny-húllatásom,
Ohajt; minden kívánságom.

Valahol lészek kívánlak,
Siralmim-között kiáltlak:
Bóldog lészek, ha meg-foglak:
Bóldogabb ha meg-tarthatlak.

Akkor bátran ölelgetlek,
Szivem kebelébe veszlek:
Lelkem ágyába feketlek,
Ölemböl el-nem eresztlek.

Ott tégedet örömömben,
Tészlek Császári-székedben:
Hogy Király lehess szivemben,
Koronát tészek fejedben.

Már látom a' kit kedveltem,
Meg-leltem a' kit kerestem:
JESUS tölled fel-gerjedtem,
Szerelmedtöl meg-győzettem.

Immár vígan botod-alá,
Hóldolok szép Zászlód-alá:
Minden búmban szárnyad-alá,
Sietek óltalmad-alá.

Oh Jesus édes szerelmem,
Siess hozzám drága kincsem:
Szeretetedre gerjedtem,
Oh Jesus egy reménségem.

Jesust mikor igy szerettyük,
Lelki kincsünket nevellyük:
Szivünk házát ékesittyük,
Vont-aranyba öltöztettyük.

Illy álhatatos szeretet,
Szerez szivben csuda izet:
Nemz csuda gyönyörüséget,
Es bóldogságos örömet.

HARMADIK RÉSZ

Ez szeretet Menyböl szállott,
Csontom velejében hatott:
Követésére indított,
Szeretetire gyulasztott.

Jesus Szüz Anya virága,
Szerelmünknek kedves háza:
Menybéli dicsiret áldgya,
Neved; idvesség Királlya.

O bóldogságos gyuladás,
Sziv-béli kedves langozás,
O nyugodalmas fáradás,
Jesussal-való maradás.

Oh szivnek gyönyörüsége,
Szerelemnek tellyessége:
Lelkemnek oh dicsössége,
Jesus Világ idvessége.

Jesus szivünk gyöngy-virága,
Lelki-kertünknek rósája:
Jó-illatú Lilioma,
Fejünk gyémánt-koszorúja.

Jesust minnyájan örömmel,
Magasztallyuk dicsirettel:
Szeressük tiszta lélekkel,
Kövessük langoló szivel.

Jövel oh Szentek Krállya,
Dicsösségnek Koronája:
Jöj-el, jöj-el szivünk Napja,
Es kivánatos világa.

Hogy a' ki illyen kínokat,
Szenvedett illy fájdalmakat:
Test-szaggató ostorokat,
Illy kegyetlen hóhérokat.

Jesus Nap-fényénél fényesbb,
Csillagok gyöngyénél ékesbb:
Méz-édességnél édesebb,
Minden kincsnél leg-kedvesebb.

Annak mi-is életünket,
Adhassuk minden erönket:
Oltárul nyújtsuk szivünket,
Szent áldozatúl lelkünket.

Már hozzád vontad szivemet,
Vezérletted kérésemet:
Lelkemre ékes színedet,
Nyomd pecsétül személlyedet.

Ezzel fizessünk kínnyá-ért,
Illy buzgó szeretetí-ért:
Ertünk szenvedt halálá-ért,
Drága Vére ontásá-ért.

No már szerelmem, menny haza,
Atya Istennek Job-karja:
Meg-hóldolt kezed bajnokja,
Légy Országodnak Királlya.

Követlek mindenütt téged,
Senki tölled el-nem vehet:
Ha már elvontad szivemet,
Jesus el-ne-hadgy engemet.

Eleiben Szent Angyalok,
Emellyétek-fel kaputok:
Nyertes Királyt fogadgyátok,
Idvezlyétek, mert Uratok.

Dicsösségnek vagy Királlya,
Erös harcznak nagy bajnokja:
Jesus Malasztnak adója,
Örök jónak alkotója.

Te vagy bizony hazánk fénye,
Te érdemünknek szekrénye:
Te bánatunk enyhítöje,
Te bóldogságnak szerzöje.

Tégedet áldnak Mennyégben,
Magasztalnak dicsösségben:
Jesus vigasztaly éltünkben,
Jutass Atyádnak kedvében.

Békességben van Országod,
Minden jóbúl áll, jószágod:
Jesus e' szép gazdagságod,
Gazdagítson meg, s' áldásod.

Jesus Attyához fel-hatott,
Örökségében bé-szállott:
Szivem töllem el-szakadott,
Jesus-után ragadtatott.

Kit kövessünk dicsirettel,
Jó-akarattal, víg-kedvel,
Hogy mi-is a' Szent Lélekkel,
Lehessünk eggyütt Istennel.

Jesus Angyalok öröme,
Aldott légy szemünknek fénye:
Aldott légy Szenteknek kincse,
Aldott légy Angyalok gyöngye.

Ezerszer JESUS áldott légy,
Meg tiz-ezerszer áldott légy:
Még száz-ezerszer áldott légy,
Tömény ezerszer áldott légy.
AMEN.

350.

JESUS PUSIO ADAMATUS, ET PER TOTIUS SUAE VITAE ACTA CONQUISITUS, ET CONCOMITATUS.

PRIMA PARS

NOTA: VEDD JÓ NÉVEN ÉN SZIVEMET
[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

I.

MIg nem-látom víg orczádat,
O édes Iesus-om.
s' Nem-hallom bíztató szódat,
O édes IESUS-om.
Gyászban tartod én lelkemet,
s' gyötrelemben bús-szivemet.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes IESUS-om.

SIC DICUNTUR OMNES VERSUS.

Mert im szivem fel-gyúladott.
Szerelmed-ért el-lankadott.
Meg-únta e' rosz Világot,
s' benned keres nyugodalmot.

A' földnek nagy kerekségét.
Bé-járom míg szerelmesét.
Téged lelkem egy örömét,
fel-talállak drágább kincsét.

Mikor széllyel bújdostomban.
Mindent kérdeznék útomban.
Hol van az én szerelmesem,
a' kit szeret az én lelkem?

Imé én jó szerencsémre.
Juda Bethlehem földébe.
Igazítnak hogy el-mennék,
s' ott találnám kit keresnék.

Nagy gyorson Bethlen Városba.
El-menék egy Istállóba.
Keresvén ott a' Jászolyba,
találálak kis pólába.

Ottan mindgyárt le-borúlék.
Szent Atyádnak hálát adék.
Nagy gyengén lábadhoz nyúlék,
s' azt meg-csókolván, így szóllék:

II.

Mivel már fel-találtalak,
O édes JESUS-om.
Most szivemhez úgy kapcsollak,
O édes JESUS-om.

Hogy sohúl el-ne maradgyak:
veled éllyek, járjak, s' hallyak.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Nyólcad-nap mikor Nevedet.
Adgyák, s' metéllik testedet.
Fel-szedem csepp-véreidet,
s' bé-kötöm kis sebecskédet.

Artatlan Véred cseppeit.
Köny-húllatásod gyöngyeit.
Szivembe piros rubintít,
bé-rejtem mint drága kincsit.

Három Király mint Királyhoz.
El-jö hozzád mint Urához.
Aranyat, Temjént, Myrrhát hoz,
imádván meg-ajándékoz.

Azonban mennyünk Templomba.
Szüz Anyáddal tisztúlásra.
Ott foglak, s' teszlek Oltárra,
mint bárányt az áldozatra.

Osztán fussunk Egyiptomba.
Mert Heródes nagy haragba.
Hogy ne-juthass Királyságra,
keres téged a' halálra.

Olly nagy úton az ölembe.
Gyakran veszlek kebelembe.
Ölelgetvén örömömbe,
csókolgatlak szerelmembe.

III.

OTt az idegen Országban,
O édes JESUS-om.
Hét esztendöt Sellér-házban,
O édes JESUS-om.

Töltsünk szegény állapatba,
míg lesz Heródes halála.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Meg jöjünk Galilaeába.
A' Názáret Városába.
Szent Anyád szolgálattyába,
ott legyünk iffiúságodba.

Hogy lész tizen-két esztendös.
Nem lesz Doctor olly nagy idös.
Kit Templomban midön bé-jösz,
közöttök ülvén meg-nem gyözsz.

Akkor harmad-nap jaj-szóval.
Hegyen, völgyön Szent Anyáddal.
Kereslek nagy fájdalommal,
míg találllak Doctorokkal.

Viszszá-megyünk nagy örömben.
Meg-lelt kincsel Názáretben.
Ott éllyünk engedelemben,
néha Fa-Acs mesterségben.

Harminczadik esztendöben.
János meg-keresztel vizben.
Szent Atyád szól az Egekben,
Szent Lélek rád szál a' közben.

Onnat mennyünk a' pusztába.
A' vadak társaságába.
Ott negyven-nap böjtölésben,
legyünk csak elmélkedésben.

IV.

A' Sátán el-jö meg-késért,
O édes JESUS-om.
Kövel; Isteni eröd-ért,
O édes JESUS-om.

A' Templomon, szentséged-ért:
a' hegyen, imádás-ért.
Oh én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Mind a' háromszor meg-győzöd.
Es nagy szégyennel el-üzöd.
Elé-jünek Szent Angyalid,
szolgálnak mint hü szolgaid.

Az-után mégy halászokat.
Keresni Tanitványokat.
Szegény igye-fogyottakat,
s' gyógyítani nyavalyákat.

Leg-elsöben híj engemet.
Gyógyits-meg lelki sebemet.
Egesd, metéld a' testemet,
csak idvezítsed lelkemet.

Három esztendöt tanítván.
Töltesz: a' népet gyógyítván.
Tartományokat bé-járván,
s' mindent Menyországban híván.

Mikor mindennel jól tészesz.
Sok fáratságot fel-vészesz.
s' Ennyi ideig ott lészesz.
szidalmat jutalmúl vészesz.

SECUNDA PARS.

I.

Mennyünk-fel már az Innepre,
O édes JESUS-om.
Mind eggyütt Jerusálembe,
O édes JESUS-om.

Pálmával jönek elödbe,
Osanna-szót énekelve.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Ott meg-ládd kik örömökbe.
Ruhájok terítik földre.
Ötöd-napra életedre,
szomjúhoznak Szent véredre.

Mikor leszünk a' Városba.
Vacsoráló vendég-házba.
Egnek, Földnek csudájára,
térdre állasz láb-mosásra.

A' többi-közt gyilkosnak-is.
Lábát mosod Júdásnak-is.
Mosd-meg Szivem énnékem-is!
nem csak lábom, de fejem-is.

Ezek-felett szerelmedbe.
Tested, s' Véred eledelbe.
Testamentom-tételedbe,
hagyád kenyér, s' bor-színébe.

Mennyünk-ki már éczakára.
A' Getsemani Majorba.
Vér-veríték jó orczádra,
háromszori imádságba.

Erted-jönek lámpásokkal.
Papok szolgai botokkal.
Júdás el-árul a' csókkal,
s' szolgák meg-kötnek rab-szíjal.

II.

VIszsza-visznek a' Városba,
O édes JESUS-om.
Vernek mindenütt az útba,
O édes JESUS-om.

Rúgnak, s' döfnek haragjokba,
míg jutnak Annás házába.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Segély reá hogy ne-féllyek,
A' hol kínoznak ott legyek.
Sohonnan ki-ne rekedgyek,
s' minden kínodban részt vegyek.

Annás Papnál kínaidat.
El-kezdéd sok fájdalmidat.
Hogy kérdik tudományodat,
arczúl-csapják Szent orczádat.

Mindgyárt visznek Kaifáshoz.
s' Rosz gaz-cseléd ott mint kínoz.
Ejjel csak rajtad mulatoz,
nincsen száma mennyi kínt hoz.

Reggel adnak Pilátusnak.
A' Császár Tiszt-tartójának.
Ott hamissan bé-vádolnak,
hogy magad mondtad Királynak.

Pilátus küld Heródesnek.
Hogy ott halgatsz mikor kérdnek.
Merö bolondnak itílnek,
s' csúff-ruhába öltöztetnek.

A' számtalan Nép láttára.
Kik egybe-gyültek csudádra.
Minden-felöl az úczákra,
ki-hoznak a' csúff-ruhába.

III.

EGig hallik a' kiáltás,
O édes JESUS-om.
Minden-felöl a' húritás,
O édes JESUS-om.

Nincs egyébb csak szidalmazás,
s' véghetetlen sok káromlás.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Pilátushoz úgy hurczolnak.
Viszsza-vivén tépnek, s' rúgnak.
Tanács-házba meg-állítnak,
sok kínzástól meg-nem álnak.

Itt újobban bé-árulnak.
Pilátusnak igy vádolnak.
Hogy adót többé Császárnak,
meg-tíltottad ne-adgyanak.

Miattad már az Országban.
Vadnak csak háborúságban.
Az egész Nép bódúlásban,
s' rövid-nap el-fordúlásban.

Jobb egy embernek halála.
Hogy sem sokaknak romlása.
Ez Kaifás kiáltása,
s' jövendö prófétálása.

Illy szókra támad indúlás.
A' nép-között nagy riadás.
Minden-felöl csak rikóltás,
öld-meg, öld-meg; illy kiáltás.

Azt immár el-nem álhatom.
Szemeimet bé-kell zárnom.
Mert látásra nem birhatom,
szóval-is alig mondhatom.

IV.

TEged Világ Teremtöjét,
O édes JESUS-om.
Mindenek bé-fedezöjét,
O édes JESUS-om.

Ruháidtól meg-fosztának,
s' merö mezítelen hadnak.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Szent Lélektöl formáltatott.
Szüztöl szüzen adattatott.
Szüz tejével tápláltatott,
s' illy ártatlant föld nem látott.

Ezt a' gyenge Szent testedet.
Le-kötözvén kezeidet.
Hohérok verik, szaggattyák,
Szent véred rútúl tapodgyák.

Ostor, s' veszszö el-szakadnak.
A' hohérok el-fáradnak.
Epséget benned nem hadnak,
s' hólt-elevenen már látnak.

Még sem elég; mást gondolnak.
Tövisböl Koronát fonnak.
Azt fejeden addig verik,
míg agyad-velejit érik.

Szemeidet bé-kötözik.
Arczúl-vernek, s' azt kérdezik.
Ki üte? ök azt nevetik,
s' Szent orczád mind bé-pökdösik.

Pilátus népnek ki-mutat.
Viszont reád fel-kiáltat.
Öld-meg, öld-meg, nincs Királyunk,
hanem vagyon csak Császárunk.

Sententziát reád mondnak.
Kereszt-fát válladra adnak.
Tolvajok-közzé állatnak,
s' Calváriáig hurczolnak.

TERTIA PARS

I.

EZ útadban veled mégyek,
O édes JESUS-om.
Ha ezer ütést-is vészek,
O édes JESUS-om.

Másnak vinni nem engedem,
Keresztedet: csak én viszem.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Calvárián le-rángattyák.
Ruháidot, hogy fel-oszszák.
Tested vérrel bé-boríttyák,
és csak mezítelen hadgyák.

Hohérok gyorson forgódnak.
Mert félnek hogy-ha mulatnak.
Míg keresztre fel-hágatnak,
kezekbe halva találnak.

Fára rángatva fektetnek.
Vas-szegekkel le-szegeznek.
Két Tolvaj-közzé emelnek,
s' csúfolván reád süvöltnek.

Mezítelen vas-szegek közt.
Hogy kínlódol Tolvajok-közt.
En attam arra az ezközt,
mikor vóltam a' vétkek-közt.

Ha te értem illy bünös-ért.
Sok kínnal halsz-meg szolgád-ért.
Hallyak-meg én-is Uram ért:
érted; illy szép szeretöm-ért.

Hétszer szóllasz a' kereszt-fán.
Epét meg-kóstolsz, szomjúzván.
Ottan fejedet le-hajtod,
s' Lelked Atyádnak meg-adod.

II.

EGen a' Nap nem álhattya,
O édes JESUS-om.
Kinaidat nem láthattya,
O édes JESUS-om.

Halva láttyák Szent testedet.
Még-is dárdával szivedet.
Meg-nyittyák; hogy szerelmedet,
nézzük végsö csepp véredet.

Magát gyászba bé-boríttya,
s' halálodat úgy sirattya.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Meg-hasitott gyenge szived.
Meg-mutatott nagy szerelmed.
Engem hiu hogy el-mennyek,
a' keresztrül le-vegyelek.

Kö-sziklák-is meg-repednek.
Módgyok-szerint keseregnek.
Nagy hegyek-is meg-rendülnek,
féltekben ugyan reszketnek.

Mindgyárt keresztre fel-hágok.
Vas-szegeket ki-rángatok.
Le-hozlak által-ölelve,
s' tészlek Szent Anyád ölébe.

Hát én bünös hová legyek.
Ejjel nappal mint keressek.
Elég vizet szemeimnek,
a' sirásra hol merítsek?

Ott több Szent gyülekezettel.
En-is egy-felöl kenettel.
Kenlek: s' moslak könyveimmel,
sebeid törlöm nyelvemmel.

III.

VEgre gyólcsban bé-takarunk,
O édes JESUS-om.
Kik hozzád férünk, meg-fogunk,
O édes JESUS-om.

Negyven-nap velünk itt mulatsz.
Es minden vigasztalást adsz.
Sok szenvedésre meg-bíztatsz,
mert árvaságba el-nem hadsz.

Sirva koporsóhoz viszünk,
sok jaj-szóval el-temetünk.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Olaj-fa hegyröl láttunkra.
Egbe mégy Atyád jobjára.
Onnét Szent Lelket nyájadra,
küldesz ránk Pünköst-napjára.

Harmad-nap dicsösségesen.
Fel-támadsz gyözedelmesen.
Sok ezer lelket fogságból,
hozván magaddal Lymbusból.

Szent Lelket mikor el-veszszük.
Erödet bennünk érezzük.
Vigan mindent cselekeszünk,
s' éretted halálra megyünk.

Noha tölem távúl mentél.
Mikor földröl Egbe léptél.
Szemeimtöl el-enyésztél,
de szivemben helyet vertél.

Bethlehemi istállóból.
Míg Atyád akarattyából.
Pállya-futások el-végzéd,
Veled járék; míg engedéd.

IV.

ENgedd immár halálomig,
O édes JESUS-om.
Utolsó pillantásomig,
O édes JESUS-om.

Még-is addig keresselek,
míg a' hol vagy; meg-lellyelek.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.

Kérlek ne-halazd sokkára.
Készíts engem-is halálra.
Szent Lelkeddel baj-vívásra:
s' légy velem végsö órámra.

A' szarvas nem kívánkozik.
Hideg kútra hogy szomjúzik.
Utánnad mint óhajtozik,
lelkem: s' szüntelen vágyódik.

Jövel, jövel szerelmesem.
Eggyetlen-egy reménségem.
Nedvesits meg szárazságom,
s' ólcs-meg éppen szomjúságom.

Segély, segély ez szándékba.
Legyek úgy hozzád kapcsolva.
Veled éllyek, járjak, s' hallyak,
Szent Országodban lássalak.

Akkor lelkem gyász-ruháját.
El-vészed szivem fájdalmát.
Hogy meglátom víg orczádat,
s' meg-hallom bíztató szódat.

Szivem, ártatlan Bárányom.
Most eledelem, s' váltságom.
Hóltom-után nagy jutalmom,
légyen veled lakadalmom.

Ez mostani kéz-fogásunk,
O édes JESUS-om.
Hittel-adott mátkaságunk,
O édes JESUS-om.

Menyegzövel valósodgyék,
s'Országodban bóldogodgyék.
O én édes szép kisdedem,
szerelmes JESUS-om.
AMEN.

351.

DE SANCTISSIMO EUCHARISTIAE SACRAMENTO. HYMNUS D. THOMAE AQUINATIS.

A' SZENT OLTÁRI SZENTSÉGRŐL. ADORO TE DEVOTE LATENS ETC.



IMádlak téged el-rejtett Istenség,
Ez színek-alatt jelen-lévö felség.
Ez színek-alatt jelen-lévö felség.

Im szivem néked adgya magát rabúl,
Mely rólad elmélkedvén, majd el-ájúl.
Mely rólad etc.

Szem, száj, íz, illetés, itt meg-csalatnak,
Bátran hiszem a' mit füleim halnak.
Bátran hiszem etc.

Hiszem a' míket az Isten Fia mond;
Mert egyedül, csak ez Ige, szól bizont.
Mert egyedül, etc.

Mind-az-által, mind kettöt hiszem, s' vallom,
Es a' mit kért, a jó Lator, kívánom.
Es a' mit etc.

Sebeidet, mint Tamás nem szemlélem;
De Istenségedet hirdetem, s' félem.
De Istenségedet etc.

Add hogy ennél-is inkább hihesselek,
s' Téged reménlvén, inkább szeresselek,
s' Téged etc.

Ur halálának emlékeztetöje,
Elö-kenyér, éh-ember éltetöje.
Elö:

Engedd hogy lelkem belöled élhessen,
s' Edességet csak benned érezhessen.
Edességet etc.

O kegyes Pelikán, drága JESUS-om,
Véreddel tisztíts-meg engem orvosom.
Véreddel etc.

Melyböl egy csepp elég el-mosására,
E' Világ bünének, s' meg-váltására.
E' Világ etc.

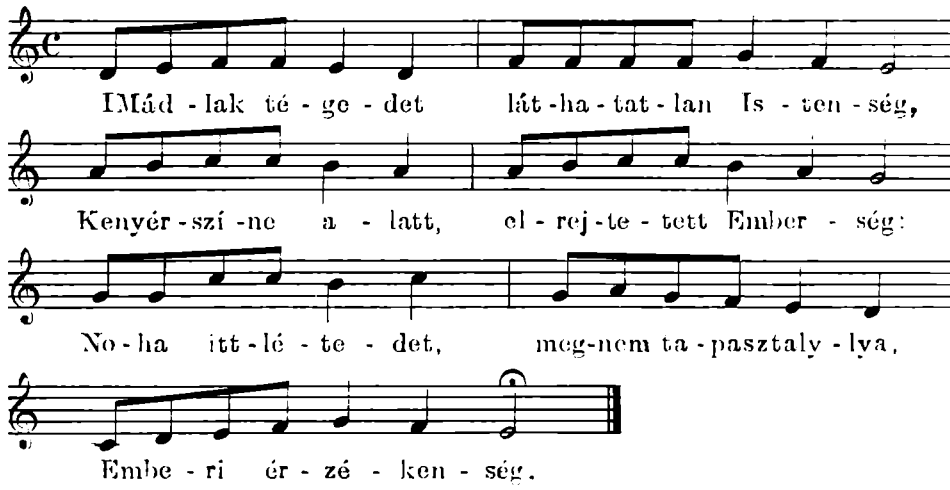
Oh JESUS, kit most fedél-alatt nézek,
Részesültess abban, a' mit éhezek.
Részesültess etc.

Hogy én szinröl szinre lássalak téged;
s' örökkön örökké áldgyam Szent Neved.
s' örökkön etc.
Amen.

352.

IDEM ADORATE. AD ELEVATIONEM S. HOSTIAE.

NOTA: BOCSÁSD-MEG UR ISTEN, IFFIÚSÁGOMNAK ETC.



IMádlak tégedet láthatatlan Istenség,
Kenyér-színe-alatt, el-rejtett Emberség:
Noha itt létedet,
meg-nem tapasztallya,
Emberi-érzékenség.

Isteni erödet el-rejted a' Kereszt-fán,
Testi gyarlóságnak homályával bé-fogván:
Itt-is Szent Testedet
el-rejted, kenyérnek
szine-alatt mutatván.

Noha Szent Tamással sebed helyét nem-látom,
Uram, igaz Hittel, jelen-létedet vallom.
Tarts-meg e' vallásban,
és te Szent szinedet,
add bóldogúl meg-látnom.

Ad Elevationem Sacri Calicis.

Váltságomnak árra, száratt-szivem ereje,
En bünös lelkemnek megtisztító fördöje.
Szomjú, s' fáratt lelkem
meg-vigasztalója,
idvességem záloga.

Részegíts-meg engem, Uram Szent Pohároddal.
Oltsd-el én szivemnek gonosz langját boroddal.
Szent Véred pecsétét
(miként AEgyiptomban)
vesd szivem ajtajára.

A m e n.

353.

MAS.

NOTA: EZ SZÍN-ALATT A' KÍVÁNT JÓ
[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

O Magnum Sacramentum,
o Numinis testamentum,
Tu cibus es, tu pignus es,
tu baculus viatorum.

Ave Manna ter beatum,
ab Angelis degustatum,
O sapor, o mel Coelicum,
o gloria beatorum!

Ave o favus distillans,
dulcedo de Coelo stillans,
Amarum fac, sit vitium:
solatium infirmorum.

Ave de Coelo descendens,
o panis, et cor accendens,
Quam dulcis cibus Coelorum,
delicium Angelorum!

Ave Scrinium amoris,
Coelestis o fons dulcoris,
O charitatis vinculum,
speculum virtutis Sanctum.

O lux beata diei,
ubertas o domus DEI,
O agnus absque macula,
Margarita speciosa.

Tu Vita tu Sanctarum,
refectio animarum,
Thesaurus tu fidelium,
Gloriae pignus futurum.

A m e n.

354.

O MAGNUM SACRAMENTUM.
NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

O Titkos, és mély Szentség,
csudálatos nagy Istenség,
Eledelünk vagy, s' italunk,
Menyországban vivö útunk.

O Manna idvességes,
Angyali nemzetnek édes,
O bóldog íz, Menybéli méz,
kit Menyország kívánva néz.

O Mennyégböl folyó mézünk,
büneinkböl reád nézünk:
Add keserü légyen bününk,
vigasztalást tölled kérünk.

O szeretetnek szekrénye,
szivünknek szükséges fénye,
Kergesd-el setétségünket,
vezéreld Menybe lelkünket.

Idvez-légy életünk teje,
gyönyörüségnek kút-feje,
Szivünk kegyes segitöje,
setétségnek el-üzöje.

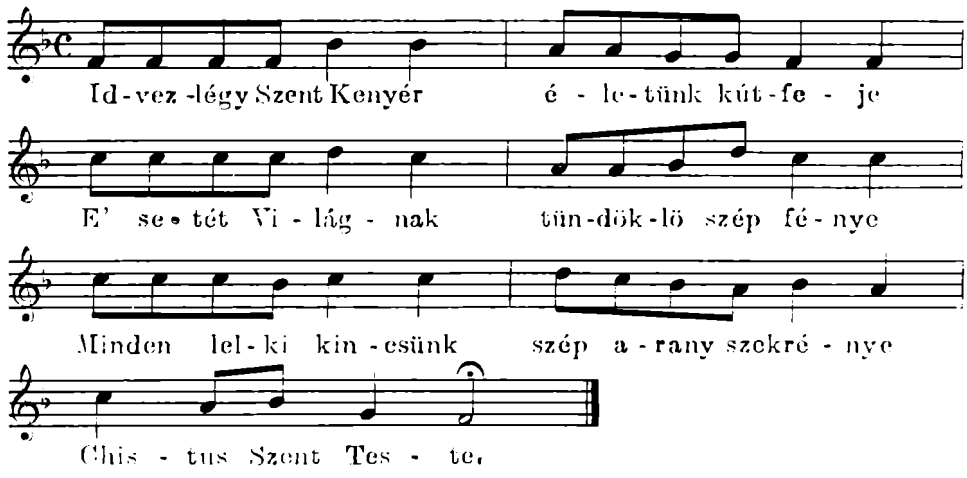
Idvez-légy Egeknek Ura,
Szent Angyaloknak Királlya,
Lelkünk drágalátos árra,
bün-ellen szivünknek zára.

Rémülünk találmányodon,
csudálkozunk hatalmadon,
Hogy áldásod ránk folyhasson,
magad adod csuda-módon.
A m e n.

355.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.



Idvez-légy Szent Kenyér, életünk kút-feje,
E' setét Világnak tündöklö szép fénye,
Minden lelki kincsünk szép arany szekrénye.
Christus Szent Teste.

Idvez-légy Egeknek, hatalmas nagy Ura,
Angyali Seregnek, koronás Királlya,
Lelkünk váltságának drágalátos árra.
Christus:

Menyböl alá-jövén, szállál Szüz méhében
minden nyavalyáknak úszál tengerében,
Gazdag lévén, éltél velünk szegénységben.
Christus Szent Teste.

A' Szent Kereszt-fán löl, mi-nékünk váltságunk,
szarándokságunkban löl mi úti-társunk,
Hogy meg-ne éheznénk löl mi eledelünk.
Christus Szent Teste.

Ki ne csudálkoznék illy nagy hatalmadon,
Hogy nagyobb áldásod népedre szálhasson,
Magad nékünk adod illyen csuda-módon.
Christus Szent Teste.

Atyád jobján már ülsz, Királyi-székedben,
De még-is e' széles föld-kerékségében,
Mindenütt jelen vagy, e' Szent eledelben.
Chri.

O szép JESUS, lelkünk nagy gyönyörüsége,
Ehezö lelkünknek te vagy édes méze,
O szeretöidnek véghetetlen kincse.
Christ:

Adgyad hogy te-néked méltó dicsirettel,
Szolgálhasson néped méltó tisztelettel,
Enekellyen vigan buzgó szeretettel.
Christus etc.

Aldott légy Szent asztal, lelkünk vendégsége,
Aldott légy Emberi-szivnek eledele,
Aldott légy Angyalok Szent gyönyörüsége,
Christus Szent Teste.

A m e n.

356.

MAS SZEP ENEK.



Idvöz-légy Christus Szent Teste,
Bünösöknek reménsége,
Ki Menyböl jövél e' földre,
Mi-nékünk idvességünkre.

Ki az Atyától küldetél,
Gábrieltől izentetél,
Szüz Máriától születél,
Hogy nékünk Meg-váltónk lennél.

Meg-szánád nyavalyáinkat,
Ördög-miatt fogságinkat,
Igy értünk adád magadat,
Engesztelléd Szent Atyádat.

Ur Christus kérünk tégedet,
Hogy végy-bé kedvedben minket,
Te Szent Atyádnak elötte,
Commendállyad hiveidet.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben,
Es Szent Lélek Ur Istennel
Örökkön örökké. Amen.

357.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

O Drágalátos nagy Szentség,
O idvességes vendégség,
Itt vagyon minden édesség,
és a' Mennyei nagy Felség.
Idvez-légy Christus Szent Teste,
Idvez-légy JESUS Szent Vére.

A' Christus a' Kenyér-színben,
Miként oda-fel Mennyégben,
Jelen vagyon e' Szentségben,
Ne légyen kétséged ebben.
Idvez-légy Christus Szent Teste,
Idvez-légy Jesus Szent Vére.

Itten a' bor, és a' kenyér,
Kit okosságunk fel-nem ér,
Midön a' bor, bizonyos Vér,
Testé lesz nyilván a' kenyér.
Idvez-légy Mennyei Felség,
Idvez-légy óltári Szentség.

Dicsirtessék az Istenség,
Menyböl le-szállott édesség,
Aldott légy óltári Szentség,
Aldott légy Isteni Felség.
Drága Mennyei vendégség,
Idvez-légy óltári Szentség. Amen.

358.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Csudálatos Istenség,
Meg-mérhetetlen nagy Felség,
Aldott légy óltári Szentség.
Egböl jött Manna, Istennek Fia,
Téged imádunk, éneket mondunk,
Idvez-légy Szent test, Christusnak Szent vére.

O Angyaloknak Kenyere,
Szent Lelkeknek eledele,
Minden jóknak tellyessége.
Te népeidnek, kik benned hisznek,
Nagy gazdagsága, lelki világa,
Szarándokságunk szép fényes csillaga.

Idvez-légy töllünk örökké,
Zengjen szájunkban az *AVE*,
Christusnak Szent Teste *SALVE*.
Isten, és Ember, bün-ellen fegyver,
Eg alkotója, Pokol rontója,
Elet, igasság, jóknak meg-adója.

Dicsirtessél Istenségben,
Mennyei nagy fényességben;
Egy Isten három Személyben:
Dicsiret Menyben, minden Szentidben,
Kik udvarolnak, s' néked szolgálnak,
Aldott Szent Isten mind örökké, Amen.

359.

MAS.

NOTA: VEDD JÓ NÉVEN ÉN SZIVEMET.
[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

ÖRüly, vigadgy ó én lelkem, Testé lött Igének,
Mondgy dicsiretet szivedböl illy drága Szentségnek,
Mert ez Ura az Egeknek,
egész föld kerekségének,
Adgy hálát tehát Istennek,
Christus Szent Testének.

Idvez-légy lelkem orvossa, Testé lött Szent Ige,
Kenyér-szín-alatt rejtezett Christus Istensége,
Légy lelkünknek erössége,
szeretetünknek szekrénye,
Dicsösségnek édessége,
Testé lött Szent Ige.

Szálly-bé az én hajlékomban, Testé lött Szent Ige,
Ne légyen bünnek ott helye, Christusnak Szent Vére:
Idvez-légy drága nagy Szentség,
Idvez-légy Mennyei Felség,
Idvez-légy óltári Szentség,
Christusnak Szent Teste.

Válazd magadnak lelkemet, Testé lött Szent Ige,
Gyógyítsd halálos sebemet, Christusnak Szent Vére,
Lelkemnek Szent eledele,
idvességemnek vezére,
Dicsiret földön, és Menybe,
Testé lött Szent Ige.

Dicsirtessél mindenestöl, Testé-lött Szent Ige,
Egi, és Földi rendektöl, Christusnak Szent Teste,
Hallgass-meg könyörgésünkbe,
adgy békességet földünkbe,
Helyheztess Szentek közibe,
Mennyei örömbe. Amen.

360.

MAS.

NOTA: O ISTENNEK SZENT ANNYA, ETC.
[Dallamát l. a 74. sz. alatt]

O Egeknek Királlya,
Bünösök orvossága,
Szent Kenyér, Christus Teste,
Ellenségünket rontsd-meg,
Légy mi-nékünk gyámolunk,
Adgy Malasztot mi-nékünk,
Légyen néked dicsösség

Drágalátos Szentség.

Mennyeknek alkotója.
Ördög-ellen óltalma.
A' Bor Szentséges Vére.
Fegyvertöl óltalmazz-meg.
A' bün-ellen paisunk.
Hogy téged dicsirhessünk.
Mennyen, földön tisztesség.

Menybéli nagy Felség.

361.

MAS.

NOTA: O STELLULA MARIA FULGIDA ETC.
[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

O JESUS-om, hitünk segedelme,
Lelkünknek Jegyesse és ereje,
A' kit meg-nem fog az elme.
Szállyon ránk Szent Vérednek érdeme.

O Jesusom, erös nagy hatalma,
Mind Mennyen, földön nagy birodalma.
Hogy veszte a' tíltott alma,
E' kenyérben az Egböl szállott ma.

O Jesusom Kereszted óltárán,
A' kin Szent Tested áldozád drágán.
Lelkünket Szent Véred árrán,
Eltesd mindennap, és a' vég-órán.

O Jesusom váltságunknak dija,
Békeség-szerzö Istennek Fia.
Midön lelkünket bün vija,
Ellenségnek ne-ártson kéz-ija.

O Jesusom Országunk Királlya,
Sz. kegyelmed Nemzetünk táplállya.
Ellenség ha ostromollya,
Légy Jesus árváidnak gyámola.
Amen.

362.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

O Jesusom, kinek az Eg széki,
Lábainak Zámolya Föld-széli.
Eröd nem mondhattya senki,
Asztalodtól minket ne-rekesz-ki.

O Jesusom, mely csuda Isten vagy,
Egen, és a földön tanácsod nagy.
Ellenség kezében ne-hadgy,
Söt te fiaiddal velünk maradgy.

O Jesusom, ki-által Eg forog,
Meg-nem foghat föld, mely csuda dolog.
E kenyér-szín még-is bé-fog,
Orvoslod lelkünk midön nyomorog.

O Jesusom Istennek Báránnya,
Lelkünk váltsága, drága arannya.
Légy hiveid fö bajnokja,
Minden ellenség-ellen jobb karja.

O Jesusom a' Sz. Háromságban,
Dicsirtessél az egy Uraságban.
Aldás légyen magasságban,
Fogadgy-bé minket Sz. Országodban.
Am.

363.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.

[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

IDvez-légy JESUS Christusnak Sz. Teste,
Ki a' kereszt-fán kínt halált szenvede.
Isten haragját mi-róllunk el-vette.
Irgalmazz nékünk.

Idvez-légy áldott Jesusnak Szent Vére,
Ki büneinknek löl el-mosó bére.
Bünös lelkünknek böséges érdeme.
Irgalm:

Dicsiret néked, dicsö Sz. Háromság,
Földön, és Mennyen hatalmas Uraság.
Tégedet illet tisztesség, méltóság,
örök bóldogság.
Amen.

364.

MAS. LAUDA SION SALVATOREM.

NOTA: VEDD JÓ NEVEN ÉN SZIVEMET.
[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

IMádgyuk Istenségedet, oh kegyes Pásztorunk,
Magasztallyuk Felségedet, oh drága Jesusunk.
A' mint lehet úgy tisztelünk,
mert alacson minden igyünk:
Nem ér veled becsülletünk.
Oh drága Jesusunk.

A' mint Urunk cselekedél, oh kegyes Pásztorunk,
Mi-is cselekedgyünk, intél, oh drága Jesusunk.
Sz. Szerzetböl meg-tanúlván,
kenyeret, és bort meg-áldván,
Veszszük; Sz. Testednek mondván.
Oh.

A' Test étel, s' a' Vér ital, oh kegyes Pásztorunk,
De a' Christus épségben áll, oh drága Jesusunk.
El-oszlatatlan, s' töretlen,
söt vételel itt egészlen,
A' hivektöl kenyér-színben.
Oh etc.

Veszi egy, és veszi ezer, oh kegyes Pásztorunk,
Mint ezer, egy annyit egyszer, oh drága Jesusunk.
Mind jók, s' mind gonoszok eszik,
de ellenzö sorsát veszik,
Eltek, vagy vesztek érkezik.
Oh etc.

Meg-töretvén a' Szent Ostya, oh kegyes Pásztorunk,
Nem tántorgunk, Hitünk tartya, oh drága Jesusunk.
Hogy annyi van egy morsában,
mennyi van egész Ostyában,
Evéstöl nem lesz fogyásban:
Oh etc.

Allattyában törhetetlen, óh kegyes Pásztorunk,
Tördelés van csak a' színben, óh drága Jesusunk.
A' szín-alatt, itt vagyon más,
kiben nem lesz fogyatkozás,
Vagy a' Sz. testben változás.
Oh etc.

Példáztattál O-példákban, oh kegyes Pásztorunk,
Isáknak áldozattyában, oh drága Jesusunk.
Es a' Húsvéti-Bárányban,
s' az Egböl-szállott Mannában,
Vagyunk ez igaz Vallásban.
Oh etc.

Te jó Pásztor bizony étkünk, oh kegyes Pásztorunk,
Jesus légy kegyelmességünk, óh drága Jesusunk.
Fel-nevelönk, s' meg-örizönk,
s' minden jóra hív vezérlönk,
Az élet földében vivönk.
Oh etc.

Te ki mindent tudsz, s' mivelhetsz, oh kegyes Pásztorunk,
Ki minket a' földön éltetsz, óh drága Jesusunk.
Menyben te Szent asztalodhoz,
Ültess, s' Egi Pólgárokhoz,
Egyenlökké tégy azokhoz.
Oh drága Jesusunk.

Amen.

365.

MAS.



IDvez-légy Istennek Szent Teste,
Szent óltáron áldoztatál,
Atya Istentöl adatál, és születél
szeplötelen Szüz Máriától.

IDvez-légy Christusnak Szent Vére,
mi lelkünknek édes itala,
Ki, kiontatál Ur JESUS-nak testéből,
büneinknek bocsánattyára.

Gábriel Archangyal-által,
Szüz Mariának meg-izenteték,
Isaiás Próféta meg-mondá,
Szent Léleknek Malasztya-miatt.

Ez az Angyali Szent Kenyér,
kit Szüz Maria szüzen szült vala,
Valaki ezt nem-hiszi, kárhozik,
Menyországból ki-rekesztetik.

O te dicsösséges Szent Test,
te vagy az örök Isten,
Ki, áldoztatál óltáron Papi-kéztöl,
Szent halálodnak emlékezetire.

O Mennyei nagy dicsösség,
Paradicsomnak Nemes gyümölcse,
Szüz Mariának Szent Fia,
szép Jesus; világitsd-meg a' mi elménket.

Szeplötelen Szüz Maria,
kegyes Christusnak Szent Annya,
Szent Háromságnak Leánya,
szép rósa, nyerj irgalmat, ez nap mi-nékünk.

Amen.

366.

MAS.

OH áldott Manna Istennek Teste,
Meg-tért bünösnek nagy reménsége.
Meg-tért bünösnek nagy reménsége.

A' kik te-hozzád méltán járúlnak,
Minden bünökböl meg-szabadúlnak.
Minden etc.

Archangyalok-is környüled vadnak,
Es velünk-eggyütt áldotnak mondnak.
Es velünk etc.

Imádunk téged, Istennek Fia,
Kit hiszünk lenni ez áldozatba.
Kit:

Elö kenyerek vagy az hiveknek,
Kik hozzád térnek a' bünösöknek.

Angyali Karok téged dicsirnek,
Szüzekkel-eggyütt igy énekelnek.

Dicsiret néked Szent Háromságban,
Egy Istenségben örökké, Amen.
Egy Istenségben örökké, Amen.

367.

MAS.

NOTA: O ÁLDOTT MANNA ETC.

Idvez-légy Christus Istennek Fia,
Ki nékünk adád te Szent Testedet,
Es nékünk adád te Szent Véredet.

Hogy nékünk lenne, vigasságunkra;
Es óltalmunkra mi nyavalyánkba.
Es óltalmunkra etc.

Idvez-légy Manna Istennek Teste,
Ki Menyböl jöttél m életünkre.
Ki Menyböl etc.

Te vagy mi-nékünk úti-költségünk,
Es betegségben, mi orvosságunk
Es betegségben etc.

Angyali Kenyér lön Ember étke,
A' Szent óltáron, kit Christus szerze.
A' Szent etc.

Lelki orvosság az Embereknek,
Menyböl adatik a' bünösöknek.
Menyböl etc.

A' ki ezt észi, el-nem kárhozik,
De az Istenben örökké nyugszik.
De az etc.

Dicsiret néked, Atya Istennek,
Es Szent Léleknek örökké Amen.
Es Szent Léleknek örökké Amen.

368.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

Ur vagyon a' Kenyér-színben,
El-rejtezve, mint felhöben,
Arany, s' ezüst mint a' tüzben,
Gyöngy a' vizben, tüz a' köben.
Siess az óltárhoz kérlek,
igasság szeretö Lélek.

A' ki az Eg szélességét,
Es a' tengernek mélységét,
A' földnek minden szépségét,
Egy szóval csinálta, s' végét.
Siess etc.

A' ki a' mi veszélyünket,
Meg-szánà, és el-estünket,
Fel-vevé természetünket,
s' Meg-adá idvességünket.
Siess etc.

Ennek bizony Istensége,
Tökélletes Embersége,
Teste, Vére, s' tehetsége,
Jelen van itt e' Szentségbe.
Siess etc.

A' Vacsorán mellyen vévé,
A' kenyeret, s' Testé tévé,
A' bort szentelé Vérévé,
s' Tévé váltságunk bérévé.
Siess etc.

Ezeket mondván vegyétek,
Ez az én Testem, s' egyétek,
Ti-is azt cselekedgyétek,
Jó-tétem emlegessétek.
Siess etc.

Mely igikkel két nagy dolgot,
Cselekedett, s' igasságot,
Apostoloknak Papságot,
s' Nékünk hagyott orvosságot.
Siess etc.

Kik viszontag új Papokat,
Szentelének, s' Doctorokat,
Kézröl-kézre hatalmokat,
Hagyák, és tudományokat.

Azért most-is azon szókkal,
Christustól vött hatalommal,
Ellyünk az Áldozatokkal,
Mint Christus Apostolokkal.
Siess etc.

Innét vagyon indúlattya,
Hogy a' Kenyérnek állattya,
Itt helyét nem találhattya,
Mihelt a' Pap meg-áldhattya.
Siess az óltárhoz kérlek,
igasság szeretö Lélek.
Amen.

369.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

IDvez-légy Szent Kenyér, Emberek élete,
Ki most áldoztatál Angyalok Kenyere,
Es most fel-mutattál; örök dicsössége.
Testé lött Ige.

A' te Szent Atyádnak te vagy bölcsesége,
Nagy szeretetinek ki-folyó ereje,
Békességet szerzél, második Személlye.
Testé lött Ige.

Ez a' Móisesnek, éltetö Mannája,
Izraël népének, elégséges árra,
A' Keresztyénségnek terített asztala.
Testé lött Ige.

Dicsirtessél azért Christusnak Szent Teste,
Dicsirtessél áldott JESUS-nak Szent Vére,
Dicsirtessél, mert vagy méltó dicsiretre.
Testé lött Ige.
Amen.

370.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

IDvez-légy Christus Szent Teste,
Bünösöknek reménsége,
Idvez-légy drága Szent Vére,
Kit imádunk e' Szentségbe.

Te vagy lelkek édessége,
Kór-betegek egéssége,
Benned-bízók reménsége,
Ördög-ellen segítsége.

Oh csudálatos vendégség,
Kiben vagyon minden szépség,
Napnál-is fényesb ékesség,
Mindent meg-haladó Felség.

Mert kik téged méltán vésznek,
Azok Pokolban nem-esnek,
Söt Mennyégben fel-vitetnek,
Szent asztalodhoz ültetnek.

Hálát adgyunk az Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek,
Egyenlö három Személynek,
Egy állatú Istenségnek.

371.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

OH kegyelmes szivü JESUS,
Lelkünk hajlékában hogy juss,
Lágyíts-meg kemény szivünket.
Kiket bün terhe, kemény ereje,
Földre tapodott, és úgy meg-rontott,
Hogy eröd-nélkül nem lehet fel-kelnünk.

Itt vagy Uram, én el-hittem,
Meg-is nyugott abban lelkem,
Bünösök nagy reménségére.
Keressed lelkünk, kit el-vesztettünk,
Intesz Igiddel, vonsz kezeiddel,
Bün terhe-miatt, hogy mind el-ne veszszünk.

Kelly-fel Ember, Christus vonszon,
Jöj-el hozzá hogy gyógyítson,
Nyomorúk fö orvosságához.
Jelen-vóltával, sok javaival,
Tégedet illet, annyira szeret,
Mert Szent Testével idvességre vezet.

Oh Menybéli Szentséges Test,
Mellyet szép fejérség el-rejt,
Téged buzgó szivel dicsirünk.
Térdünk meg-hajtyuk, szivünket nyújtyuk,
Nagy tisztességgel, bóldog örömmel,
Te Szentségedet lelkünkben fogadgyuk.

O dicsösséges élö Vér,
Bünösök-ért kiontott bér,
Aldott légy föld kerekségében:
Lelkünket mossad, bününket rontsad,
Szivünket gyújtsad, tüzzel táplállyad
Szeretetednek házában bé-vonnyad.

Jesus Christus Isten Fia,
Bünös lelkünk drága díja,
Téged áldunk, és magasztalunk,
Add szerelmed-ért, nagy jó-vóltod-ért,
Mind e' Világban, és Menyországban,
Szent Angyalokkal dicsirhessünk, Amen.

372.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

VAltságunknak drága árra,
Mi vitt téged Isten arra,
Hogy te mindeneknek Ura,
Bölcsességedet, kegyességedet,
Istenségedet, Emberségedet,
Kis liszt-langjában, rejtsed Felségedet.

O láthatatlan Emberség,
O el-rejtezett Istenség!
Kit nem tapasztal érzékenség;
Hatalom Attya, Föld alkotója,
Egek rakója, bölcs fundálója,
O mi lelkünknek édes bizodalma.

O idvesség élö-fája,
Christus Jesus Isten Fia,
Tápláló szivünk Mannája:
Egböl jött nectár, kit éh lelkünk vár,
Bününk váltsága, halálunk díja,
O édes Jesus Menyország kapuja.

M lchisedek áldozattya'
Lelkünknek élö búzája,
Cherubimok gazdagsága:
Isten Bárannya, Angyalok Napja '
Aron virága, Mojses oszlopa,
O el-rejtetett Emberek dajkája.

Kit Eg, és Föld meg-nem foghat,
Mint kivánná nem uralhat,
Emberi nyelv meg-nem mondhat:
Itt e' Kenyérben, jelen van éppen,
Igiretiben hiba nem lészen,
Itt van az örök mindenható Isten.

O bölcseségnek Istene,
Szerelmünknek tellyessége,
Bünös lelkünk reménsége:
Edes meg-váltó, kegyes tápláló,
Egböl vigyázó, gondunk viselö,
O drága Jesus szállyon ránk minden jó.

Idvez-légy Világ váltója,
Bünös Adám drága díja,
Vétkünk árra meg-adója:
Mennyek Királlya, árvák óltalma,
Pokol rontója, Menyország úttya,
Oh földieknek édes kívánsága.

373.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

OH Menyország ékessége,
Cherubim édes szerelme,
Nyomorúltak segedelme.
Mi gazdagságunk, életre útunk,
Kincs-tartó házunk, gazdag asztalunk,
Oh az életre csak egy orvosságunk.

Oh el-bádgyatt szivünk étke,
O Királyok édessége,
Asverusnak vendégsége.
Sámsonnak méze, Cháleb szölöje,
Menyország dísze, Daniel étke,
O ez Világnak nagy gyönyörüsége.

Oh Paradicsomnak gyöngye,
Istenségnek nagy mélysége,
Életünknek bö kút-feje.
Egekböl folyó, szivünkre csorgó,
Minden jót hozó, Istent mutató,
O Gedeonnak harmattyával forró.

Vajha szivünk föld-edénye,
Adámnak romlott csészéje,
Hajlandóságunk mértéke:
Benned ásztatnék, és meríttetnék,
Mely gyengék lennénk, és meg-szépülnénk,
Szent Véred-által, szivünk eggyé válnék.

Oh Illyésnek kis felhöje,
Világnak kívánt esöje,
Istenségnek folyóvize.
Malaszt adója, irgalom Attya,
Egek patakja, idvesség Napja,
O ez Világon evezök Csillaga.

Aradgy reánk Isten Vére,
Kegyelmesen szálly szivünkre,
Mosogass-meg, szerelmedre.
Szép kristály-színü, bóldogság ízü,
Jósággal sürü, arany fövenyü,
O siess ehez, ki vagy igaz Hitü.

O bünösök förödöje,
El-esteknek éllesztöje,
Rútságunknak el-törlöje.
Adám flastromja, Eva zálogja,
Minnyájunk Attya, Vigasztalója,
O édes Jesus idvesség adója.

374.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Menynek égö-lámpása,
Tévelygöknek fényes Holdgya,
O elveszteknek Csillaga.
Szivünk fáklyája; lelkünknek lángja,
Szerelmünk czéllya, élet kapuja,
O idvességnek kegyes meg-adója.

Oh nyavalyánk enyhítöje,
Bóldogságunknak szerzöje,
Kivánságunknak szekrénye.
Pokol bajnoka, földnek Királlya,
Menyország kúlcsa, Isten jobb karja,
O mi lelkünknek igaz alkotója.

JESUS Malasztnak adója,
Kegyelem osztogatója,
Dicsösség mutogatója.
Téged ohajtunk, hozzák kiáltunk,
Szivböl imádunk, Atyánknak mondunk,
Mint Istenünket földön magasztalunk.

Te vagy JESUS Egek fénye,
Es böséges Isten kincse,
Szegénységünknek szekrénye.
Elet szerzöje, dicsöitöje,
Egben vívöje, élet kút-feje,
Idvességünknek kedves erössége.

Kérünk, legeltesd lelkünket,
Hozzád gerjezd-fel szivünket,
Hogy dicsirjük Istenünket.
O mi örömünk, édes Istenünk,
Csak egy szerelmünk, egy reménségünk,
E' kenyér-színben az Isten mellettünk.

Oh édes lelkünk Szentsége,
Seraphimok reménsége,
Magas Egek Istensége.
E' Szent Ostyában, Sacramentomban,
Frígy-ládájában, Egi Mannában,
Oh dicsirtessél! mind örökké, Amen.

375.

MAS.

NOTA: AVE DOMINA ETC.
[Dallamát l. a 78. sz. alatt]

ATya Ur Isten, öröktöl-fogva-való Szent Fiadnak,
Hálá-adással Szentséges Testét, idvezlyük Christusnak.

Idvez-légy mostan, és mind örökké, meg-testesült Ige,
Idvez-légy mostan, és mind örökké, Angyalok élete.

Idvez-légy Christus, ki mi-érettünk, szegény bünösök-ért,
Magadat adád, a' Szent óltáron, minden Emberek-ért.

Idvez-légy Christus, a' Menyországra mert csak te vagy útunk,
Nagy reménségünk, és bizodalmunk, csak te vagy életünk.

Meg-váltó Christus, ne-hadgy el-vesznünk, irgalmasságod-ért,
Szent halálod-ért, ne-nézd bününket, kegyelmességed-ért.

Légyen dicsösség, Szent Angyaloknak, és mind a' Szenteknek·
Légyen dicsösség Jesus Christusnak, Szentséges Testének.
Amen.

376.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

IDvez-légy szép JESUS hivek éltetöje,
Bün szennyéböl lelkünk tisztító fördöje,
Örök-életünknek kínnal meg-szerzöje.
Testé lött Ige.

Idvez-légy Jászolban tétetett gyermecske,
Pólában bé-takart siró kisdedecske,
Barmok istállója, helyed édesecske.
Testé lött Ige.

Idvez-légy arannyal, tiszteltetett Király,
Dicsösség ablakán, helyheztetett Kristály,
Ellenségünk-ellen, kérünk mellettünk álly.
Te:

Idvez-légy makula-nélkül-való Bárány,
Kinek meg-váltatott e' Világ az árrán,
Hogy véredet ontád a' Kereszt-óltárán.
Testé etc.

Idvez-légy bününk-ért áldoztatott Ostya,
Ki bövön irgalmát hiveire osztya,
Hamissan-nyert prédát ördögtöl el-fosztya.
Testé

Idvez-légy setétben fényeskedö Nap-fény,
Békesség-házában szenteltetett edény,
Végsö itiletkor hozzánk ne-légy kemény.
Testé:

Idvez-légy Jérikó-mellett, nött rósácska,
Sürü tövissek-közt, jött liliomocska,
Lybánus erdein költött galambocska.
Testé etc.

Idvez-légy, Engaddi igaz szölö-veszszö,
Nem árt gyümölcsödnek semmi köves-essö,
Mi kivánságunknak czéllya légy, leg-elsö.
Testé lött Ige.

Idvez-légy, Jósuénak meg-hoszszabbúlt napja,
Gedeonnak fejér, gyözedelmes gyapja,
Melchisedech rendin-való föbbik Papja.
Testé:

Idvez-légy juhokat örzö igaz Pásztor,
Jó békesség-szerzö Mennyei szép Sátor,
Bádgyatt néped szive általad lesz bátor.
Testé lött Ige.

Idvez-légy, hirvadást nem-érzö Virág-szál,
Kire bövön Menyböl Balsamom-illat szál,
Lelkünk idvessége benned egyedül áll.
Testé:

Idvez-légy, ártatlan szenvedett Abelünk,
Szarándokságunkból, mihelt által-kelünk,
Szép dicsösségedet közöllyed mi velünk.
Testé:

Idvez-légy Mennyei Karok ékessége,
Idvez-légy Mártyrok, próbált erössége,
Idvez-légy bünösök, leg föbb reménsége,
Testé lött Ige.
Amen.

377.

MAS.

NOTA: O MAGNUM SACRAMENTUM ETC.
[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

E' Szín-alatt a' kívánt jó,
Vagyon; ki csak egyedül jó,
Mennyen, földön valami jó,
Az csak ettöl adatott jó.

Idvez-légy testé-lött Kenyér,
Ki halálból életet nyér,
Belöled foly tiszta viz, s' vér,
Bóldog a' ki te-hozzád tér.

Idvez-légy Angyali étel,
Méreg-ellen hasznos vétel,
Bün-ért vagy bö elég-tétel,
Te-benned nincs sértö métely.

Atyád jobján Mennyégben ülsz,
Noha Kereszten meg-feszülsz,
Hozzánk kegyelmedböl kerülsz,
s' Tudgyuk bününkön könyörülsz.

Bünösöktöl mind áldassál,
Hivektöl magasztaltassál,
Könyörgésink méltóztassál,
Hallani; hogy imádtassál.

Idvez-légy Isten Báránnya,
Világ váltsága, arannya,
Kit Kereszt-alatt Szent Annya,
Sirat, hogy öregbül kínnya.

Idvez-légy igaz Mannája,
Urunknak, nem csak példája,
Kit az óltár Szent ládája,
Bé-foglal; s nem frígy-ládája.

Atyáddal, és Szent Lélekkel,
Eggyütt a' dicsö Szentekkel,
Egi színes Seregekkel,
Tölünk áldassál ezekkel.
Amen

378.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

ITt vagyon Christus Szent Teste,
Kit a' Vég-Vacsorán szerze,
Testamentomnak ereje,
Jelen óltári Szentségbe.

Itt vagyon a' lelki szépség,
Menybéli drága vendégség,
Akkor van lelkünkben épség,
Ha belénk-szál, a' fejérség.

Ha Christus rólla nem szólna,
Hinném, hogy csak Kenyér vólna:
De hogy Szent Testének mondgya,
Eppen elmémet meg-fogja.

Mondhatta vólna ezt jelnek,
A' mit szerzett; nem Testének:
De nyilván mondta Testének
Hogy ne hidgyünk tehát ennek?

Mondhatta vólna pecsétnek,
De Christus mondta Testének:
Hinnünk kell, Szent igéjének,
Nem mondhattyuk hát pecsétnek.

Mondhatta vólna bélyegnek,
De Hittel mondta Testének:
Ki mondhat ellene ennek?
Nem hihetem hát bélyegnek.

Szent Pál levelében jedzi,
A' ki ezt méltatlan veszi,
Hogy Ur Teste, nem itíli,
Lelkét kárhozatra veti.

Szent Pál mondgya, hogy úgy adgya,
Christus JESUS a' mint adta:
De JESUS Szent Testét adta,
Szent Pál-is hát igy osztotta.

Nem hiszünk itt, testi szemnek,
Sem nyelvek izlelésének:
Hanem Christus beszédének,
Menyböl szállott eledelnek.

Azonban téged, Ur Isten,
Imádlak tellyes szivemben.
Dicsösség légyen Menyégben,
Most és mind örökké, Amen.

379.

MAS.

NOTA: ALUGY O MAGZATOM. (fol. 59.)

[Dallamát l. a 89. sz. alatt]

IDvez-légy o Manna, Egi majorána. Egben állott, alá-szállott.
Táplálsz édes ízzel, jó illatú vizzel. Egben állott, alá-szállott.

Mézet édességgel, meg-dúlsz kedvességgel.
Nyavalyánk könnyítö, éhségünk enyhítö.

Tellyes Szent Istenség, bizonyos Emberség.
Idvez-légy élö Test, kit méreg meg-nem fest.

Te Világ váltsága, Foglyok szabadsága.
Elet igassága, szivünk vigasága.

Lágyíts-meg szivünket, erösits Hitünket.
Hogy általad éllyünk, Menyégben örvendgyünk.

Halálunk hogy lészen, végsö órát vészen.
Lelkünk szép Karodba, vidd-bé Országodba.

Egben állott,
alá-szállott.

380.

MAS.

SZÜZ-ÁLTAL JÖTT E' VILÁGRA, ETC. (VIDE SUPRA FOL. 151.)
[= 191. sz; dallama a 28. sz. alatt]

381.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

IDvez-légy Szentséges Ostya,
Ki az ö kegyelmét osztya,
Isten szerelmét ki-ontya,
A' bünt halállal el-rontya.
Itt vagy Uram, én el-hittem,
Meg-is nyugodt ebben lelkem.

Idvez-légy Szentek tüköre,
Választottaknak edénye,
Mi váltságunknak vezére,
Az ördögnek el-üzöje.
Itt vagy etc.

Idvez-légy testé lött Ige,
Istenségnek bölcsesége,
Idvez-légy Christus Szent Vére,
Váltságunknak drága bére.
Itt vagy etc.

Te vagy élet reménsége,
Lelkek kegyes édessége,
Szivünk nagy gyönyörüsége,
Es hivek szép nyeresége.
Itt vagy etc.

Téged a' szép fényességben,
Bé-foglalt kis Kenyér-színben,
Vallunk igaz Istenségben,
Es mind egész Emberségben.
Itt vagy etc.

Nem Dávidnak frígy-ládáját,
Kiben Izraël Mannáját,
Vévén; pengette hárfáját,
Becsülvén ennek példáját.
Itt vagy etc.

De életnek arany ágát,
Téged Szüznek szép virágát,
Régi példáknak váltságát,
Ki bírod, föld Királyságát.
Itt vagy etc.

Idvez-légy Mennyei Kenyér,
Christus Testéből folyt Sz. Vér,
Menyben kit sok sereg dicsir,
Földön-is minden rend igy kér.
Itt etc.

Legeltessed mi lelkünket,
Ne-hadgy árvákká bennünket,
De add a' te Szent Lelkedet,
Ki, hozzád kapcsollyon minket.
Itt vagy Uram, én el-hittem,
Meg-is nyugott ebben lelkem.

Amen.

382.

ALIUS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Amoris Sacramentum,
O doloris incrementum,
O vitae vita, o mortis mors.
Amoris index, doloris vindex,
O pulchra vita, vita infinita,
Exinanita pro servulis.

O Coelestis medicina,
Nobis saporem propina.
O vitae vita, o mortis mors.
Amoris etc.

Hic te praesentem credentes,
Simus Coelo residentes.
O vitae vita, o mortis mors.
Amoris index, doloris vindex,
O pulchra vita, vita infinita,
Exinanita pro servulis.

383.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Szabadságomnak díja,
JESUS Istenemnek Fia,
Mi-képpen függesz, elöttem itt.
Ez-é a' JESUS? az a' nagy JESUS,
Istennek Fia, kit Szüz Maria,
Kit Szüz Maria Bethlehemben szült?

Im egész Világ láttára,
Ki-tétettél az óltárra.
Miképpen függesz, elöttem itt. etc.

Edes Szüznek, Szüz Magzattya,
Bünös lelkem áldozattya.
Miképpen függesz etc.

Szeretetnek tellyessége,
Kit, bé-nem fog Eg felsége.
Miképpen etc.

Vérrel díszesült Királyom,
Ki el-üzöd bün homályom.
Miképpen függesz etc.

Szent, Szent, Szent nevezet halló,
Ur, s' tagaidban kínt látó.
Miképpen függesz etc.

Oh lelkemet meg-váltó kínes,
Kegyelmedböl reám tekínts.
Miképpen függesz etc.

Minden jót, fellyül múló jó,
Eltem vége add légyen jó.
Azért függesz most elöttem itt:
Mert te vagy JESUS, az a' nagy JESUS
Istennek Fia, kit Szüz Maria,
Kit Szüz Maria Bethlehemben szült.

Amen.

384.

MAS.

NOTA: O ÁLDOTT MANNA ETC.

IDvez-légy Christus Istennek Fia,
Kit az ártatlan Abel példáza.
Kit az ártatlan Abel példáza.

Idvez-légy a' ki régen Isákban,
Meg-áldoztatál az áldozatban.
Meg-áldoztatál etc.

Idvez-légy a' kit Jósef példázott,
Ki irígységböl el-adattatott.
Ki etc.

Idvez-légy Szentek szép gabonája,
Szent Szüzességnek nemzö jó bora.
Szent etc.

Idvez-légy tiszta, és szép áldozat,
Szüntelen-való, drága jó illat.
Szüntelen-való etc.

Oh kövér kenyér, Királyok étke,
Minden étkeknek gyönyörüsége.
Minden etc.

Oh mocsok-nélkül-való szép Bárány,
Ki szebb vagy Cristály, finum aranynál.
Ki szebb etc.

Kegyes Meg-váltó Ur Christus JESUS,
Lelkünk tisztíts-meg, s' töllünk el-ne fuss.
Lelkünk etc.

Adgyad hogy Menyben örökké lássunk,
Szent Angyalokkal téged áldhassunk.
Szent etc.

Örök dicsösség adassék annak,
Kit Menyben Szentek dicsirnek, s' áldnak.
Kit Menyben Szentek dicsirnek, s' áldnak.
Amen.

385.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

Idvez-légy lelkünk fejér Gyöngy-virága,
Szomorú szivünk édes vigasága,
A' bóldogságnak bizonyos zálagja.
O drága Manna.

A' fárattakat kegyessen szóllítád,
A' bünösöket kegyelemre hívád,
Szent Tested, s' Véred ételekre adád.
O drága Manna.

Hogy a' ki téged igaz Hittel vészen,
Abban bizonnyal örök-élet lészen,
Elet-fájában annak része lészen.
O drága Manna.

E' Szentséges Ur köztünk maradását,
Csudállya minden, ennek változását,
A' ki nem hiszi Istennek hatalmát.
Nyér kigyótól almát.

Nincs e' Világnak veszedelmesb úttya,
A' káromlókat Pokolba lerántya,
Ha e' kenyérben, Christust meg-útállya.
Szavát tagadgya.

Mennyégben áldás adassék dicsösség,
Tiéd Ur Isten légyen a' tisztesség,
Mert egyedül vagy halhatatlan Felség,
Örök Istenség.
A M E N.

386.

MAS.

NOTA: O ÁLDOTT MANNA ETC.

A' Christus JESUS Istennek Fia,
Itt jelen vagyon ez áldozatba.
Itt jelen vagyon ez áldozatba.

Kegyes Attyának Szent akarattyát,
Bé-tölté a' Próféták irását.
Bé-tölté etc.

Igy hogy halálra ö-magát adá,
Mellyel lelkünket meg-szabadítá.
Mellyel lelkünket etc.

Nem nézé nékünk, bünös-vóltunkat,
De csak tekínté gyarló-vóltunkat.
De csak etc.

Altala romlék ördög hatalma,
Meg-nyitaték Menyország kapuja.
Meg-nyitaték etc.

Oh kegyes Christus, engedgyed nékünk,
Hogy Személyedre Menyben nézhessünk.
Hogy etc.

Tölts-bé mi-nékünk, kívánságunkat,
Add-meg kóstolnunk Szent Országodat.
Add-meg etc.

Hogy színröl színre Személyed lássuk,
Mind itt, s' mind Menyben, Szent Neved áldgyuk.
Mind itt etc.

Csak te vagy Uram, nagy bizodalmunk,
Lelki, és testi jót töled várunk.
Lelki, etc.

Te Szent Atyádat kövesd-meg értünk,
Nagy sok bününkben hogy el-ne veszszünk.
Nagy etc.

A' Szent Háromság Isten Menyégben,
Dicsirtessék mind örökké, Amen.
Dicsirtessék mind örökké, Amen.

387.

ALIUS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

AVe hostia Salutis,
Via candida Virtutis,
Sacrum Corpus Salvatoris.
Hic laetabunda, est per te vita,
Fides avita, in te munita,
Gloria Patri datur infinita.

Ave Coelici saporis,
Vas et urna Salvatoris,
Verum scrinium dulcoris.
O Sacramentum, o alimentum,
Nimis electum, ave frumentum,
Pignus honoris, patiens tormentum.

Datum vitae spiritali,
Manna verius legali,
Foelix annona mortali:
Morbi levamen, et medicamen,
In aestu flumen, et noctu lumen,
Prodromus vitae, sis nobis munimen.

Sacrificium hoc novum,
Vera merces est Coelorum,
Tu es cibus Angelorum:
Dives te sine, nullus in fine,
Turris es plebis tu peregrinae,
Fortium virtus, obvians ruinae.

Ave sumptus, Conditoris
Nostri cibus Redemptoris,
Idem es omnibus horis:
Nil praeter formam, dens commestoris,
Frangit vel tangit, conatus oris,
Tangitur caro morsibus amoris.

Isto Coelesti ardore,
Veni Christe nos ignire,
Iram amore lenire:
Hoc cibo mire, nos vis nutrire,
Veri Pastoris, munus obire,
Tibi nos velis fortiter unire.

Doce nos salutis dator,
JESU verus consolator,
Vincere hostes, pugnator.
O JESU chare, tu noster sator,
Et pereuntis tu reparator,
Temet post mortem da remunerator.

Vita, gaudium cunctorum,
Ampla spes universorum,
Magna merces beatorum:
Se tibi pandit, cor devotorum,
Te solum ambit, vita piorum,
saecula tibi cedant saeculorum. Amen.

388.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Véghetetlen kegyelmü,
s' Meg-mérhetetlen szerelmü,
Lelkünknek étke készíttetett:
Itt a' Nap-fénye, lelkünk reménye,
Felhöben látszik, nyilván ki-tetszik,
Mert melegségét hivei megérzik.

Mennyei drága vendégség,
Velünk tött erös szövetség,
Lelkünk édes szép lakodalma:
Kevés múnkánknak te vagy jutalma,
Gyarlóságunknak nagy bizodalma,
Fáradt lelkünknek örök nyugodalma.

Oh ember ajtódon zörget,
Szép JESUS, s' titkon felelget,
Te szivednek feleletire:
Bár most ne késnél, gyorsan fel kelnél,
Világ álmából, álnokságából,
Kegyelmet nyernél ö nagy irgalmából.

Kelly fel, nyisd-meg az ajtódat,
Készüly, s' ékesitsd magadat,
Drága mátkád jövetelire:
Lelki vendéged, közelget néked,
Csinos hajlékot, kíván te-töled,
Miért nem akarsz, hogy lakjék tebenned?

Kegyelem kútai folynak,
Oltárról hozzánk csorognak,
Isteni Malasztnak pataki:
Csak járuly hozzá, im kedvét nyújtya,
Egi harmattya, szived újíttya,
Szegény lelkedet meg-is gazdagíttya.

Aldott JESUS, rósát hintsed,
Es körül fel-ékesitsed,
Szivemnek rút gazos hajlékát:
Egi harmattal, szép virágokkal,
Fel-ékesitsed, szépen bé-füzzed,
Mert nálad-nélkül, szegény a' te néped.

Vedd a' mesterség pennáját,
Ird-bé szivemnek czélláját,
Szent kínaid szép képeivel:
O JESUS! szivem: lakjál én-bennem,
JESUS szerelmem, legeltess engem,
Mert ha te el-hadsz, el-fogy lélegzetem.

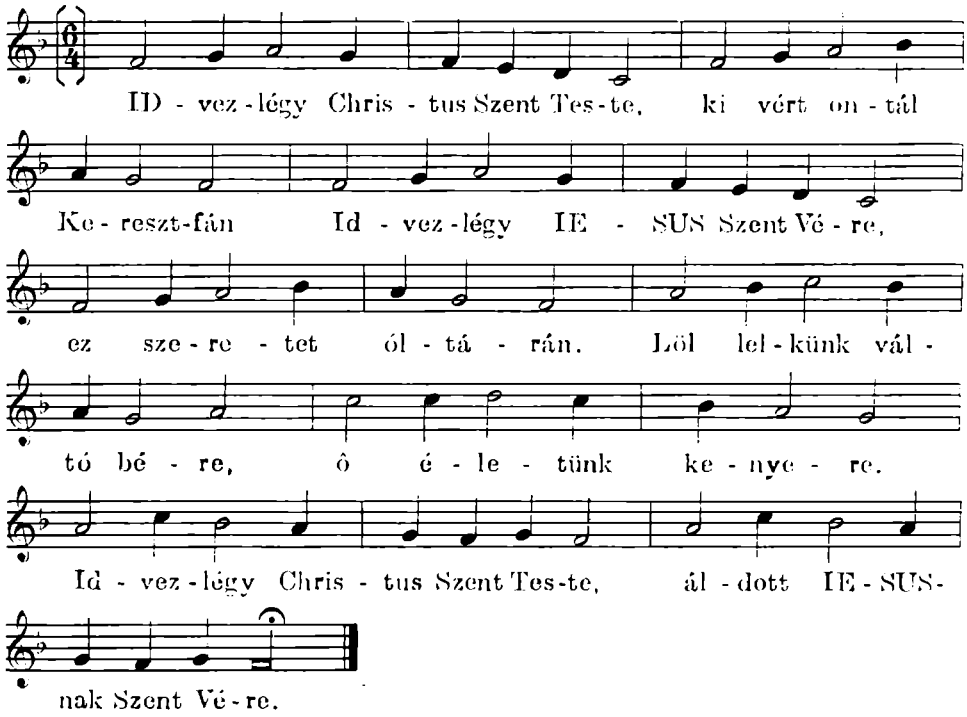
Ally-meg JESUS, már meg-gyöztél,
Söt meg-is sebesitettél,
A' szeretet égö langjával:
Már e' Világtól, csalárdságától,
Végbúcsút vészek, utánnad mégyek.
O áldott JESUS, fogadgy hozzád kérlek!

A m e n.

389.

MAS.

NOTA: MINT A' SZÉP HIVES PATAKRA, ETC.



I.

IDvez-légy Christus Szent Teste,
ki vért ontál Kereszt-fán
Idvez-légy IESUS Szent Vére,
ez szeretet óltárán.
Löl lelkünk váltó bére,
ó életünk kenyere.
Idvez-légy Christus Szent Teste,
áldott IESUS-nak Szent Vére.

Idvez-légy Mennyei Manna,
e' fejér Kenyér-színben.
Idvez-légy Isten Báránnya,
e' Lelki-vendégségben.
Idvez-légy Frígy-ládája,
idvességünk ajtaja.
Idvez-légy e' nagy Szentségben,
Jelen lévö örök Isten.

Ez a' Test a' ki meg-feszült,
Szent Kereszt-fán lelkünk-ért.
Ez a' Vér, ki meg-dicsöít
minket nagy kegyelmé-ért.
Ördög, s' bün meg-szégyenült,
Halál ereje meg-hült.
Idvez-légy Christus Szent Teste,
áldott IESUS-nak Szent Vére.

II.

EZ a' Test az igaz Pásztor,
ki el-üzi a' Sátánt.
Ez a' Vér Mennyei Szent Bor,
kit bünös lelkünk kivánt.
Meg-kegyelmezet sokszor,
nem jött haragos ostor.
Ennek ki értünk viselt bajt,
Meny, Föld, és Pokol térdet hajt.

Ez a' Test Szüz Fia Teste,
ki bünt meg-öld, és kötöz.
Ez a' Vér, a' ki fát feste,
s' lön idvességre eszköz.
Igy kereste lelkünket,
meg-gyözt' ellenségünket.
A' ki már soha meg-nem gyöz,
mert lön Istennél az Ur közz.

Ez a' Test az örök Nap-fény,
ki halálig szelíd vólt.
Ez a' Vér az örök remény,
ki a' Kereszt-fán ki-folyt.
Ne-légy mi-hozzánk kemény,
mert el-nyel a' bün-örvény.
IESUS Kegyelmezz minékünk,
Ki magadat attad értünk.

III.

EZ a' Test igaz Ut Menybe,
s' bátorságos vezérünk.
Ez a' Vér Ur IESUS Vére,
kiben van idvességünk.
O Istennek szerelme,
magát nékünk rendelte,
Kereszt-fán bününk-ért meg-hólt,
s' meg-igazúlásunk-ért szólt.

Ez a' Test, Christus Szent Teste,
ki értünk meg-töretett.
Ez a' Vér, Christusnak Vére,
mely értünk ki-öntetett.
Imádgyuk mind fejen-kínt,
mert IESUS reánk tekínt.
Hozzá ha szivböl kiáltunk,
nála gyógyúlást találunk.

Ez a' Test Eg dicsössége,
Angyaloknak Szent Ura.
Ez a' Vér föld idvessége,
életünknek Pásztora.
O szivünk nagy Szentsége!
O lelkünk vendégsége!
Ne-vess bününk-ért Pokolra,
kik-ért menél szörnyü kínra.

Dicsiret és nagy dicsösség,
légyen az Ur Istennek.
Dicsiret és nagy tisztesség,
Ur IESUS Szent Testének.
Buzgó sziböl imádunk,
itt jelen lenni vallunk.
Idvez-légy Christus Szent Teste.
Aldott IESUS-nak Szent Vére.
A m e n.

390.

HYMNUS SANCTI BONAVENTURAE.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

I.

AVe vivens hostia, veritas, et vita,
In qua sacrificia cuncta sunt finita,
Per te Patri gloria datur infinita,
Per te stat Ecclesia, jugiter munita.

Ave vas clementiae, scrinium dulcoris,
In quo sunt deliciae Coelici saporis,
Veritas substantiae tota Salvatoris,
Sacramentum gratiae, pabulum amoris.

Ave Manna Coelicum verius legali,
Datum in viaticum, misero mortali,
Medicamen mysticum morbo spiritali,
Victum dans Catholicum vitae immortali.

Ave Corpus Domini, Munus es finale,
Corpus junctum Numini Nobile locale:
Quod reliquit homini in memoriale,
Cum finali termino Mundo dixit: Vale.

Ave plenum gaudium, vita beatorum,
Pauperum solatium, honor miserorum,
Grande Privilegium est hoc viatorum,
Quorum Sacrificium Merces est Coelorum.

II.

Ave virtus fortium, obvians ruinae,
Turris, et praesidium plebis peregrinae,
Quam insultus hostium frangere non sine,
Ne vis malignantium praeeat Divinae.

Hic JESUS veraciter, duplex est natura,
Non est parcialiter, nec solum figura,
Sed essentialiter caro Christi pura,
Latens integraliter brevi sub clausura.

Coelo visibiliter caro Christi sita,
Forma panis taliter jacet hic vestita,
Solus novit qualiter, hanc qui ponit ita,
Potest hoc faciliter virtus infinita.

Sumptum non consumitur, Corpus Salvatoris,
Idem totum sumitur omnibus in horis,
Forma panis frangitur dente comestoris,
Virtus carnis tangitur morsibus amoris.

Christus nihil patitur inde laesionis,
Forma panis solvitur vi digestionis,
Tunc si Christus queritur, est in Coeli Thronis,
Sicut vult hinc tollitur, datis vitae donis.

Hoc ardoris calculo, veni nos ignire,
Hoc amoris stimulo, frange motus irae,
Et eodem ferculo, quo nos vis nutrire,
Velis cordis vinculo fortiter unire.

Moris est amantium invicem sitire,
Ut arcana cordium possint introire,
Sic vult Rex Regnantium charitatis mirae,
Cibando fidelium intima subire.

III.

O JESU dulcissime, cibus salutaris,
Qui sic nobis intime tribui dignaris,
Mala nostra deprime, fletibus amaris,
Et affectus imprime, quibus delectaris.

Nobis consecrantibus istud Sacramentum,
Et cunctis credentibus praestet nutrimentum,
Devote sumentibus sit delectamentum,
Omnibus negantibus fiat detrimentum.

JESU vivens hostia placa Majestatem,
Sacramenti gratia confer sanitatem,
Pauperum substantia, da aeternitatem,
Domini memoria fove charitatem.

Vanitatem spernere fac me consolator,
Hostes dona vincere, Christe propugnator,
Et quod doces credere JESU reparator,
Per te tandem cernere, da remunerator.

Ave simplex Deitas Trinae unitatis,
Te laudamus Trinitas hostiis beatis,
Nos affligit pravitas fame egestatis,
Dapes nobis inclytas, da aeternitatis.

Vita, salus, gaudium, spes universorum,
Tu merces, et praemium solus beatorum,
Tibi laudes omnium corda devotorum,
Concinunt in saecula, usque saeculorum.

Uni DEO persona Trino laus summa,
Honor, virtus, gloria, sit donanti dona,
Per quae Sacrificia fert nunc Ecclesia,
Ad delendum crimina per nos perpetrata.

Insuper altissimo grates referamus,
Est a quo refectio, quam nos manducamus,
Cujus Corpore Nato, hic eum laudamus,
Valedicentes Mundo, ut secum vivamus.
Amen.

391.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

IDvez-légy Mennyei Bárány,
Kinek drágalátos árrán,
Adám fiai szabadúlnak.
Szent haláloddal, vér-ontásoddal,
Fel-támad lelkünk, újúl örömünk,
Paradicsomban éppül idvességünk.

Szent vagy ó kegyelmes JESUS,
Bünös népedtöl el-ne fuss,
Könyörüly mi gyarlóságunkon.
Szentséged tüze, bününket üzze,
Malasztot bennünk, nevellyen kérünk,
Nagy büneinkben ne hadgyon el-vesznünk.

O édességes szép Manna,
Kit hogy Atyád nékünk adna,
Menyböl lekülde e' Világra.
Szivünk virága, örömünk czéllya,
Egeknek fénye, lelkünk reménye,
Te vagy népednek véghetetlen kincse.

Téged áldnak Cherubimok,
Egben lakó Seráphimok,
Idvezült Szenteknek seregi.
Angyalok Menyböl, Uri székekböl,
Földre le-jönek, itt egyben-gyülnek,
Es velünk-eggyütt tégedet dicsírnek.

Aldott Manna Christus Teste,
Ezt Mária szüzen szülte,
Szent Lélek Isten Malasztyából.
Drága eledel, kit szivünk kedvel,
Elettel táplál, nem bánt a' halál,
Ki-múlásunkor Szentek-közzé számlál.

Edes ital Christus Vére,
Mellyet Kereszt-fáról mére.
ö Szent Testének sebeiböl.
Essék-meg szived, nem nézi vétked,
Igyad ez pohárt, lelkednek árrát,
Idvességednek hogy ne vallyad kárát.

O drágalátos áldozat,
Mellyet Christus JESUS mutat,
Szent Attyának mi váltságunk-ért.
Engedgyed nékünk, méltán vehessünk,
Hogy hóltunk-után, te-hozzád jutván,
Téged dicsirjünk mind örökké tisztán.
Amen.

392.

MAS.

NOTA: JESU SALVATOR ETC.
[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

SZent, Szent, Szent Isten, ki, Atya Menyben.
A' Szent óltáron; Idvez-légy JESUS:
Menyben ki fen ülsz, Istennek jobján.

Szent, Szent, Szent Isten, másod Személyben.
Szent, Szent, Szent Isten, Szent Lélek Isten.
Szent, Szent méltóság, Te Szent Háromság.
Testé-vált Kenyér, mely szép, mely fejér.
Borból-lött Szent Vér, kit Hitünk ismér.
El-rejtett Isten, kenyér, s' bor-színben.
O Mindenható JESUS Meg-váltó.
Angyali étek, kiben nincs vétek.
El-rejtett Manna, Egi gabona.
Etel, és vendég, óltári Szentség.
Szüzeknek bora, Szentség pohára.
Velünk lakozó, magát ki-osztó.
Hitünknek titka, Szent ajándéka.
Mennyei Ország, halhatatlanság.
Isten Báránnya, lelkünk arannya.
Méltán kik esznek, életet vesznek.
Légyen ez ének, JESUS Nevének.
Piros Vérednek, öt mély sebednek.
A' Szent óltáron; Dicsösség légyen,
sok áldást tégyen, minden Nép,
Amen.

A' Szent óltáron;
Idvez-légy JESUS:
Menyben ki fen ülsz,
Istennek jobján.

393.

MAS.

NOTA: AVE RUBENS ROSA ETC.



Idvez-légy szép rósa,
lelkünknek orvossa.
IESUS Világ Napja,
Melchisedek Papja.
Kinek egy áldozattya,
az Eget meg-nyittya.
Ez Világ meg-váltója,
új kegyelem adója,
kígyó meg-rontója.

Istennek Szent Fia,
bünös lelkünk díja.
El-estek gyámola,
kegyelem hajnala.
Ellenségünk kéz-íja,
Síon Várát víja.
Ne-hadgy; jöj óltalmunkra,
áldott Isten Fia,
Eg és Föld Királlya.

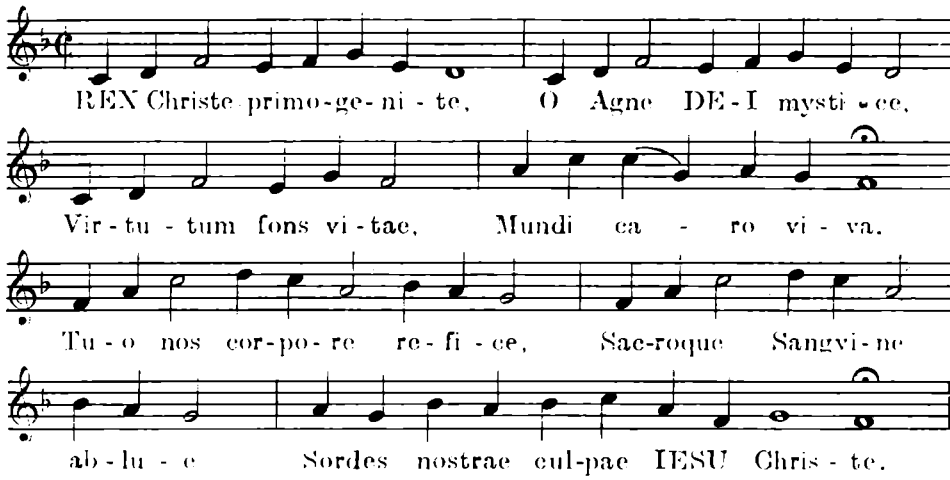
Tekínts-le Menyégböl,
ó lelki Jegyesünk.
Kiáltunk mélységböl,
mert sok ellenségünk.
Mutasd-meg dicsösséged,
hogy áldgyuk Szent Neved.
Szállyon reánk kegyelmed,
és halgasd-meg te néped,
Kérünk Uram téged.

A' Szent Háromságban
dicsirtessél Isten.
Atya, Fiú Menyben,
Szent Lélek Ur Isten.
Imádunk és dicsirünk
itten e' Szentségben.
Aldás, magasztalás
légyen Földön, és Mennyen,
mind örökké, Amen.

394.

HYMNUS.

CANTANDUS IN PROCESSIONE SS. CORPORIS CHRISTI, DUM CUM SANCTISSIMO INTRANT IN ECCLESIAM.



REx Christe primogenite,
O Agne DEI mystice,
Virtutum fons vitae,
Mundi caro viva.
R. Tuo nos corpore refice,
Sacroque Sangvine ablue,
Sordes nostrae culpae IESU Christe.

Divinitatis hostia,
Aeterni Patris victima,
Omnium plasmator,
Mundi restaurator.
R. Tuo nos Corpore refice,
Sacroque Sangvine ablue,
Sordes nostrae culpae IESU Christe.
A m e n.

395.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

ALdott JESUS Kenyér-színben,
Kivánkozik tiszta szüben:
Ha lelkünk vagyon sok bünben,
Meg-mosódik Szent Vérében.
O JESUS-nak Teste, s' Vére;
légy lelkünknek drága bére.

Hol vattok a' kik éheztek,
Mennyei Kenyért ehettek:
s' olly úti társot vehettek,
Ki-által Menybe mehettek.
O etc.

Aldott JESUS jöj mi-hozzánk,
Légy szivünkben égö fáklyánk:
Kedvellyen érted Szent Atyánk,
Menyországban légyen hazánk.
O etc.

Fen vagy Királyi székedben,
Ott-is maradsz Szent helyedben:
Noha föld-kerekségében,
Jelen vagy ez eledelben.
O etc.

Dicsirtessél Christus Teste,
UR JESUS Szentséges Vére:
Méltó vagy nagy dicsiretre,
Meny és Föld-kerekségébe.
O JESUS-nak Teste, s' Vére;
légy lelkünknek drága bére.

A m e n.

396.

MAS.

NOTA: AZ MELCHISEDEK ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

NAgy dicsösségben lakozó Istenség,
Ki-mondhatatlan méltóságos Felség,
Ember-szeretö véghetetlen mélység.
Idvez-légy JESUS.

Ki az Atyával noha vagy egyenlö,
Es Szent Lélekkel egy eröben fénylö,
Bününk terhéböl de löl ki-emelö.
Szerelmes Jesus.

Manna vólt néked példád ó Törvényben,
Mert eledel vagy itt e' Kenyér-színben,
Igy cselekedtél velünk szerelmedben.
Szentséges Jesus.

Kik Mannát öttek, halandóvá löttek,
Kik téged esznek haláltól nem félnek,
Mert kút-feje vagy az örök-életnek.
Irgalmas Jesus.

Menyböl Sidóknak Kenyeret küldöttél,
Jöveteleddel példát el-törlöttél,
Midön ételünk e' Szentségben löttél
Kegyelmes Jesus.

Azért te-néked mostan hálát adunk,
Jelen-vóltodat mert el-hiszszük Urunk,
Szent Felségednek sziböl térdet hajtunk.
O szelíd Jesus.

Dicsirünk téged el-rejtett Istenség,
Szüznek méhéböl származott Emberség,
Tégedet illet Mennyei dicsösség.
O áldott JESUS.
A m e n.

397.

MAS.

NOTA: MINT A' SZÉP HIVES PATAKRA, ETC.
[Dallamát l. a 389. sz. alatt]

IDvez-légy Christus Szent Teste,
Bünösök reménsége:
JESUS-nak leg-drágább kincse,
szivünknek édessége:
Illy nagy jó-tétemény-ért,
Szent Véred érdemé-ért,
Meg-épits romlott Országunk,
tölts-bé rendes kívánságunk.

Aldott Test, kinek az árrán,
lelkünk vétetett drágán:
Aldott Vér, kinek Szentsége,
mi lelkünk ékessége.
O Istennek Szent Fia,
e' gyarló Világ dija;
Itt az óltáron imádunk,
minden jókat tölled várunk.

Lelkünk édes kívánsága,
Istennek szép zöld ága:
Elbádgyatt hiveid étke,
igaz Hitünk mértéke.
Gyújtogasd mi szivünket,
Tisztíts büntöl lelkünket;
Hogy minden makula-nélkül,
téged itt szolgállyunk Szentül.

A m e n.

398.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

ALdott JESUS, Isten Fia,
mi lelkünknek drága dija,
Lelkünket magához hija,
örök-élettel kinállya.
Jövel JESUS te szolgádhoz,
hozzád meg-térö fiadhoz.

Aldott Jesus valóságon,
jelen vagyon az óltáron:
Hozzád jö hogy meg-gyógyítson,
dicsösséggel bóldogítson.
Jövel etc.

Aldott Jesus igaz Bárány,
kivel nem lakik a' Sárkány:
Jesus hatalmas Oroszlány,
minden roszt közzülünk ki-hány.
Jövel etc.

Aldott Jesus Teste, s' Vére,
Istensége, s' Embersége:
Jelen vagyon e' Szentségbe,
nincsen semmi kétség ebbe.
Jövel etc.

Aldott Jesus hozzám várlak,
buzgó szivemböl imádlak:
Jövel, mert régen kivánlak,
szivem rejtekében zárlak.
Jövel etc.

Aldott JESUS Isten Fia,
Mariának szép Magzattya.
Te vagy az Isten Bárannya,
ki lelkünket vigasztallya.
Jövel JESUS te szolgádhoz,
hozzád meg-térö Fiadhoz.

A m e n.

399.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

COrporis mysterium pange gloriosi,
Atque Christi Sangvinis lingva pretiosi,
Qui ob Mundi pretium ventris generosi,
Fructus damnum Daemonis fuit venenosi.

Coenam cum Discipulis affectans coenare,
Exemplis, sermonibus ipsos informare,
Panem in substantiam Carnis transformare,
Vinum in essentiam Sangvinis mutare.

Fregit Panem dixitque, hoc est Corpus meum,
Calicem accipiens benedixit eum:
Et ipsum accipite dixit: ecce Deum
Qui indigne sumpserit, sentiet sereum.

Et quicunque panem hunc rite manducabit,
Et quicunque Sangvinis calicem potabit:
Mortem DEI Filii hic annunciabit,
Et devote recolet quam diu durabit.

Qui indigne sumpserit factus erit reus,
Corporis et Sangvinis, quem effudit Deus:
Dum vulnus aperuit impius Judaeus:
Cum Eloy sonuit, hoc est DEUS meus.

Verbum caro factum est panis gloriosus,
Vinum Sangvis factum est Christi gratiosus,
Traditur Discipulis cibus pretiosus:
Sic manducat Dominum servus timorosus.

A Justis fidelibus ita manducatur,
Sed ob hoc in aliquo nunquam laceratur:
Totus in particula confracta moratur,
Aliena specie DEUS occultatur.

Has horas sic recolo pia ratione,
Tibi Corpus Domini ut Confessione;
Contritus sim: et plena satisfactione:
Valeam te sumere cum devotione.
A m e n.

400.

MAS.

NOTA: O MAGNUM SACRAMENTUM ETC.
[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

O Szép JESUS reménységem,
Idvez-légy én segítségem:
Büneimböl légy mentségem.
O szép JESUS én szerelmem.

Bünöm miatt retteg lelkem,
Rajtam nagy sok régi vétkem:
Légy kegyelmes már énnékem.
O szép etc.

Ur JESUS Szentséges Teste,
Ki a' nagy Kereszt-fán függe:
Sebeidbe rejts-bé engem.
O szép etc.

Drága Szent Véred-húllása,
Légyen bünöm tisztúlása:
Hozzád kívánkozik lelkem.
O szép etc.

O drága Mennyei kincsem,
Jöj-el lakjál én szivemben:
Allas Szentek seregiben.
O szép etc.

Meg útáltam minden vétkem,
Csak JESUS-omat kedvellem:
Testi jómot nem kímillem.
O szép etc.

Aldott-légy örökké Amen,
Egész Föld-kerekségében:
Aldott-légy örökké Menyben.
O szép JESUS én szerelmem.

A M E N.

401.

MAS.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA ETC.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

ALdgyad lelkem JESUS nevét,
Ki kedvünk-ért ontá Vérét,
Itt éppen adgya Szent Testét,
s' Közli velünk idvességét.

O meg-foghatatlan Felség,
Testben öltözött Istenség,
Itt vagyon áldott békeség,
Sziv-béli kedves vendégség.

Oh lelkem; Szent Teremtödet!
Nézd: s' imádd Idvezitödet,
Mert a' Kenyér itt Testé lött,
Menyböl hozzánk Jesus le-jött.

Itt azért Jesus, imádunk,
Mert szavaidnak helyt adunk,
Rettegve, s' félve járulunk,
Asztalodhoz; ó Szent Urunk.

Mely bövön itt magad osztod,
Nem kímélled nagy jó-vóltod,
Mindeneknek szivét vonszod,
Hogy ingyen magad igy adod.

Azért JESUS kegyes Isten,
Hozzád folyamodunk éppen,
Könyörüly szegény népeden,
Hogy lelkünk örökké éllyen.
A m e n.

402.

MAS.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

AZ Melchisedek rendin-való fö Pap,
Ki önnön Testét adgya nékünk ez nap:
A' Szent óltáron kit fel-mutat a' Pap,
Táplál mindennap.

Ez a' Test, a' kit a' Szent Atyák vártak,
Lymbusban lévén lélekben kit láttak:
Es ö-általa Menyországban juttak,
Bizonnyal tudtak.

Ez a' Test, a' ki Menyégböl le-szálla,
Emberi-személyt magára vállala:
A' vétek, s' a' bün el-romlék általa,
s' Meg-szabadíta.

Ez a' Test, a' ki sokak ártalmára,
A' Pogányoknak nagy kárhozattyára:
A' ki ezt nem eszi annak romlására,
Végetlen kínnyára.

Ez a' Test, a' ki el-jö itíletre,
Hogy meg-próbállya kinek mi érdeme:
A' Szent Kereszt-fán kiért esett vére,
Szentséges sebe.

Ez a' Test, a' ki útat készít Menybe,
De csak azoknak, kik vannak a Hitbe:
A' Christus-által mehetnek Menyégbe,
Dicsöült testbe.

Bizonnyal hidgyük, hogy Christus Szent Teste,
A' ki ezt észi, nem lészen el-este:
A' dicsösségben lészen fizetése,
Christus Jegyese.

Adgyad mi-nékünk a' te Szent Lelkedet,
Hittel vehessük Szentséges Testedet:
Hogy dicsirhessük ebböl Szent Nevedet,
Istenségedet.
A m e n.

403.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

ITt jelen vagyon az Istennek Fia,
Itt jelen vagyon Emberek váltója,
Itt jelen vagyon igaz Isten vólta.
A' Christus JESUS.

Itt jelen vagyon mi édes Teremtönk,
Itt jelen vagyon a' mi Közben-járónk,
Itt jelen vagyon lelki vigasztalónk.
A' Christ:

Itt jelen vagyon élet, út, igasság,
Itt jelen vagyon fényes világosság,
Itt jelen vagyon Mennyei Uraság.
A' Christ:

Itt jelen vagyon váltságunknak napja,
Itt jelen vagyon bünnek meg-rontója,
Itt jelen vagyon szeretetnek langja.
A' Christ:

Itt jelen vagyon a' mi vigaságunk,
Itt jelen vagyon örizönk, s' óltalmunk,
Itt jelen vagyon mi lelki Pásztorunk.
A' Christ:

Adgya mi-nékünk az ö Szent Országát,
Hogy meg-láthassuk Szentséges lakását,
Angyali Karból nézhessük orczáját;
Es ö Szent Attyát.
A m e n.

404.

ALIUS.

NOTA: VEDD JÓ NEVEN ÉN SZIVEMET.
[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

QUo me DEUS amore, ultro complecteris.
Indignum me, favore quanto prosequeris.
R. Ex tua quando mensa. O Charitas immensa!
Mortalibus impensa, te das, et sumeris.

Non tauros, neque boves, nec das altilia,
Non coturnices, oves, nec volatilia.
R. Lactucas nec agrestes; sed epulas Coelestes,
Amoris tui testes, donas in copia.

Sub pane te latentem DEUM profiteor:
Hic IESU te praesentem, colo, confiteor.
R. In hoc te Sacramento, sub hoc te velamento,
Ceu tectum vestimento, adoro, veneror.

Valete jam regales luxus Assiriae,
Lautitiae carnales, ollaeque AEgyptiae.
R. Ad Agni tendo Coenam, deliciarum plenam,
Ad salientem venam, fontemque gratiae.

Non siliquis me pasci, volo, sed corpore,
Non capior Damasci undis, et nectare.
R. O quis det e cisterna, Bethlehem superna,
Quem virtus ut falerna, det mihi bibere.

De vineis Engaddi, ah botrum sitio.
Huic Manna super addi Coeleste cupio.
R. O tritici medulla, suävior quam ulla,
Te vilis homo bulla, o quam desidero!

Electum o frumentum, o quando venies!
O cordis firmamentum, me quando munies?
R. Cor meum tibi pando, o quando IESU quando!
Illud inhabitando, me tibi unies.

O dulcis IESU veni, in cordis lectulum,
In quo nil sit obscoeni, fac habitaculum.
R. Virtutibus ornatum, et charitate stratum,
Me tibi praeparatum fac tabernaculum.
A m e n.

405.

QUO ME DEUS. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 92. sz. alatt]

ENgemet miért szeretgetsz, ó édes Istenem,
Illy méltatlant, jó-kedveddel, miért késérsz engem?
R. Mikor te Szent asztalodról, ó véghetetlen kegyelem:
Halandóknak magad adod szerelmes Istenem.

Nem adsz véres állatokat, szerelmes Istenem,
Sem mezei zöld füveket, kegyelmes Istenem,
R. De Egi eledeleket, adod nékem Szent Testedet,
Szerelmednek jelenségét, szerelmes Istenem.

E' Kenyér-színben el-rejtett Istenemet vallom,
Jelen-létedet Jesusom tiszta szivel látom.
R. Tégedet e' nagy Szentségben, tégedet e' Szent színekben,
Mint valami öltözetben: Imádlak szivemben.

Legyetek már magatoknak, testi vendégségek,
Ti bujaságos ebédek, Egyiptomi levek.
R. A' Báránynak asztalához, sietek Vacsorájához,
Kegyelemnek folyamjához, lelkemnek kúttyához.

Nincsen kedvem a' moslékhoz, járúlok Uramhoz,
Nem fül szivem e' Világhoz, szeszes italához.
R. Ki ád italt Bethlehembül, részegíts meg onnét fellyül:
Foly Istenem szerelméből; vidámság szivemből.

Szent Istenem szölöjéből gerezdet áhétok,
De ezzel Mennyei Mannát egyszer s' mind kívánok.
R. Oh Szent búzának Kenyere, édessebb mindennél ize:
Oh én mulandó férgecske, ég szivem ezekre.

Lelkem választott búzája, oh mikoron jösz-el,
Oh én szivemnek gyámola, mikor közelgetsz-el.
R. Szivemet néked terjesztem, oh én JESUS-om siess-el,
Bennem-való lakásodat, oh JESUS kezdgyed-el.

Oh édes JESUS már jöj-el, szivembe ágyadat,
Semmi rútság kiben légyen, rendeld szállásodat.
R. Szent dolgokkal ékesits-fel, szeretet ágy-lepleivel:
Szivem veled mulathasson, lelkem Jegyessével.
A m e n.

406.

MAS.

NOTA: JESU SALVATOR ETC.
[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

IDvez-légy Felség, Oltári Szentség,
szerelmes JESUS-om.
O drága szép kincs, kiben vétek nincs,
reánk sok jót hincs.

Eleven Kenyér, és drága Szent Vér,
szerelmes Jesusom.
Neveld erönket, hogy sok terhünket,
visellyük érted.

Angyali étel, szivbéli vétel,
szerelmes Jesusom.
Ne-hadgy bennünket, örizd lelkünket,
tápláld testünket.

Drágább aranynál, Szentebb Mannánál,
szerelmes Jesusom.
Te Szent Véreddel, és kegyelmeddel,
minket foglally el.

Mennyei bövség, józan vendégség,
szerelmes Jesusom.
Minden idöben, szálly mi szivünkben,
ne éllyünk bünben.

Csudák csudája, életnek fája,
szerelmes Jesusom.
Régi Szent Hitet, köztünk nevellyed,
tarts-meg te néped.

Noë galambja, Jósuë Napja,
szerelmes Jesusom.
Setét éjünkben, világod jöjjön,
bünös lelkünkben.

Frigynek szekrénye, bünös reménye,
szerelmes Jesusom.
Ah gerjezd bennünk, lelki Szent tüzünk,
édes szerelmünk.

Szeretet langja, idvesség hangja,
szerelmes Jesusom.
Vony hozzád minket, minden igyünket,
ajánlyuk néked.

Holtak orvossa, és úti társa,
szerelmes Jesusom.
Még itt éltünkben, e' nagy Szentségben,
jöj mi szivünkben.

Tiszta szerelmünk, néked könyörgünk,
szerelmes Jesusom.
Tarts-meg Hitünket, ne-nézd bününket,
halgass-meg minket.

Légyen ez néked, kedves dicsíret,
szerelmes JESUS-om,
Szent Háromságnak, nagy Uraságnak,
dicsösség,
A M E N.

CANTUS
DE BEATA VIRGINE MARIA.

A' BÓLDOGSÁGOS SZÜZ MARIAROL.

407.

IN SOLEMNITATIBUS BEATAE VIRGINIS.

NOTA: KYRIE FONS BONITATIS.
[Dallamát l. a 290. sz. alatt]

KYRIE Virginitatis amator inclyte: Factor et Creator MARIAE.
Eleison.
CHRISTE, Agie Gigas fortis germine, JESU Christe miserere nobis.
Qui pro homine, homo sine virili semine; prodÿisti de ventre MARIE. Eleison.
KYRIE, qui incarnatus, de MARIAE ventre natus sub nostra specie, Corpus elegisti MARIAE. Eleison.
Et in terra. Patrem. Sanctus. Agnus. Vide in Indice MISSA.

408.

REGI SZEP ENEK.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

ANgyaloknak Nagyságos Aszszonya,
Ur JESUS-nak dicsösséges Annya,
Menyországnak Királyné Aszszonya,
Paradicsomnak meg-nyitott kapuja.

Reád néznek árváknak szemei,
Özvegyeknek keserves szivei,
Szegényeknek nyomorúlt ügyei,
Bünösöknek óhajtó lelkei.

Néked szóllunk Szüzeknek Virága,
Pátriárkáknak nemes unokája,
Apostolok tiszteletes Annya:
Minden Szentek édes vigasága.

Aszszonyoknak vagy tiszta tüköre,
Férfiaknak baj-vivó fegyvere,
Királyoknak oktató Mestere,
Magyar Országnak választott Vezére.

Gyönyörködöl Angyali székedben,
Serafimoknak víg szeretetiben,
Cherubimoknak nagy bölcseségében,
Szent Karoknak rendes Seregében.

Aldott vagy te, Jesusnak dajkája,
Atya Istennek szépséges Leánya,
Szent Léleknek szerelmes Mátkája,
Szent Háromságnak legszebb alkotmánya.

Emlékezzél Angyali Karokról,
Emlékezzél Adám fiairól,
Emlékezzél bünös szolgaidról,
Nagy óhajtva hozzád kiáltókról.

Rettenetes a' mi bajvivásunk,
Mert kegyetlen a' mi ellenségünk,
Rettenetes végsö ki-múlásunk,
Hogy ha Szent Szüz nem lész segítségünk.

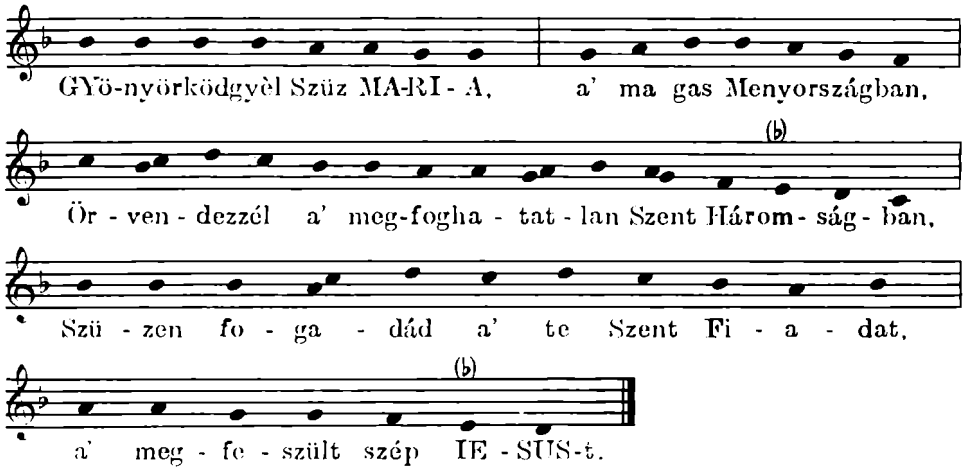
Dicsirtessél dicsö Szent Háromság,
Kitöl árad reánk minden jószág,
Dicsirtessél Nagyságos Aszszonyság,
Ki-által száll reánk az gazdagság.

A m e n .

409.

MAS.

NOTA: ADGYUNK HÁLÁT A' SZENT HÁROMSÁGNAK.



GYönyörködgyél Szüz MARIA, a' magas Menyországban,
Örvendezzél a' meg-foghatatlan Szent Háromságban,
Szüzen fogadád a' te Szent Fiadat,
a' meg-feszült szép JESUS-t.

Aldott vagy te Szüz Mária, Ur Jesusnak Szent Annya;
Szent Háromságnak, örök Istennek, szépséges Leánya;
A' Menyország-béli dicsö sok Szenteknek,
szerelmetes Aszszonya.

Szent Anna Aszszony tégedet fogada, édességes Magzatot,
Kiröl Joáchim a' nagy Ur Istennek, tön kedves áldozatot,
Kinek gyümölcsével, a' fényes Menyország,
szépen meg-virágozott.

Pokol-béli ördögöknek, te vagy rettenetesség,
Kiknek erejeket mind el-rontá a' tiszta Szüzesség;
Mely tiszta Szüzesség az Eretnekségnek,
lön nagy rettenetesség.

A' Templomban fel-nevekedék, egy Cyprus-fa fiatal;
Fényes Menyországból hozzája küldeték, Szent Gábriel
Archangyal,
Szent Lélek Ur Isten, tégedet bé-tölte
Mennyei Szent Malasztal.

Régi Próféták mit hirdettek vala, immár bé-tellyesedék,
Szüz Mariától Szent Ersébet Aszszony, meg-vigasztaltaték:
Rövid idö-múlva, Isten Emberré lön;
Mariától születék.

Fel-neveléd Szüz Maria, Szent Fiadat, szép JESUS-t;
Tizen-két esztendös kicsínded korában, el-vesztéd a' Christust,
Kit kerestek vala szorgalmatossággal,
a' Sidó Doctorok-közt.

Rósa piros, és igen ékes, a' Mennyei harmattal,
Mint a' Király öltözetivel, és jó szolgaival;
Te-is azon-képpen dicsö Szüz Maria,
Szent Fiaddal, Jesussal.

Végy hozzád azért Szüz Maria, ne-hadgy minket el-vesznünk;
Halálunk óráján az ördögnek ne-hadgy, markában esnünk:
Inkább esedezzél te Szent Fiad-elött,
hogy meg-idvezülhessünk.

A m e n.

410.

MAS.



MARIA Mater gratiae, Mater misericordiae,
Tu nos ab hoste protege, In hora mortis suscipe.

MARIA Virgo Virginum, Deposce nobis omnium,
Remissionem criminum, Tuum placando Filium.

Per tuum Virgo Filium, Per Patrem, et Paracletum,
Adsis ad nostrum obitum, Et da foelicem exitum.

Gloria tibi Domine, Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et Sancto Spiritu, In sempiterna saecula.

A m e n.

411.

MAS.

NOTA: JAM MOESTA QUIESCE QUAERELA ETC.



MARIA dicsösségnek Annya,
Mennyeknek Királyné Aszszonya:
A' Szent Háromságnak Leánya,
E' Világnak közben-járója.

Örvendezz JESUS-nak Szüléje,
Szent Léleknek szentelt edénye:
Mennyeieknek ékessége,
Es a' Földieknek reménye.

Te az Angyaloknak föliben,
Helyheztettél nagy dicsösségben:
Szent Fiadnak bölcseségében,
Hogy vigadnál Istenségében.

O mely nagy szép hangos zengésben!
Örvendezvén éneklésekben,
Angyali nagy dicsiretekben,
Szent, Szent, Szent, mondván az Egben.

A' Serafimoknak Seregi,
Szolgálnak Szüzeknek Virági,
Cherubimok készek tisztelni,
Dicsirni, és fel-magasztalni.

Mi-is azért bünös fiai,
Adámnak el-esett árvái,
Es szám-ki-vetett maradéki,
Dicsirünk: Mert illik tisztelni.

Siess azért irgalmas Anyánk,
MARIA; lám Szent István Atyánk,
Ugy hadta hogy lennél mi Anyánk,
Jövel, jövel azért mi-hozzánk.

Ez keserüségnek völgyében,
Kiáltunk, halgass-meg igyünkben,
Ne-veszszünk-el mi büneinkben,
Esedezzél értünk Menyégben.
Amen.

412.

ALIUS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA ETC. (FOL. 243.)
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

Veneremur Virginem, salutis dulcedinem:
Cujus benignitatem, miratur Coeli Agmen.
O Clemens, Pia.

O Genitrix gratiae, fons misericordiae:
Regina prudentiae, Aurora laetitiae.
O Clemens, Pia.

Cujus pulchritudinem, cujus mansvetudinem:
Miram humilitatem, nostrum hoc laudat Carmen.
O Clemens, Pia.

Haec est Aula Regia, Virgo plena gratia:
Stella lucidissima, MARIA Sanctissima.
O Clemens, Pia.

Haec est melle dulcior, Jaspide splendidior:
Castitatis lilium, moeroris solatium.
O Clemens, Pia.

Haec est Virgo sapiens, credendo concipiens:
Stella Solem pariens, Luna nebula carens.
O Clemens, Pia.

Salus nostri generis, cujus splendor Syderis:
Amovit a miseris, peccatorum vinculis.
O Clemens, Pia.

Ave Coeli Domina, Regina Sanctissima:
Quae transcendis agmina, in Coeli militia.
O Clemens, Pia.

Ave felix Foemina, Genitrix puerpera:
Stola gaudens gemina, in Coelesti gloria.
O Clemens, Pia.

O fons admirabilis, Mater exorabilis:
Fidei principium, vas virtutis praecium.
O Clemens, Pia.

Surge, surge propera, Oliva fructifera:
Nostra sanes vulnera, MARIA dulcissima.
O Clemens, Pia

A m e n.

413.

COMPASSIO BEATAE VIRGINIS MARIAE.

NOTA: AVE MANUS DEXTRA. (FOL. 228.)
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

AVe dulcis Mater Christi,
Quae dolebas corde tristi,
Te docente Simeone,
De dirae mortis mucrone.
Dulcis Virgo Virginum.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae in AEgyptum fugisti:
Ubi notis tu carebas,
Et dolore tabescebas.
Dulcis etc.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae dolebas corde tristi:
Natum requirens inclytum,
Tribus diebus perditum.
Dulcis etc.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae dolens et flens vidisti:
Captum, vinctum, dire caesum,
Plenum probris dulcem JESUM.
Dulcis etc.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae Filio occurristi:
Humeris Crucem ferenti,
Et sub illa corruenti.
Dulcis etc.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae dolens et flens vidisti:
Cruci nexum speciosum,
JESUM factum ut leprosum.
Dulcis etc.

Ave dulcis Mater Christi,
Quae de Cruce suscepisti:
Ulnis JESUM jam mortuum,
Piorum plena fletuum.
Dulcis etc.

Ob poenas quas susceperas,
Ista loca dum videras:
Da post haec transitoria,
Mihi locum in Gloria.
Dulcis Virgo Virginum.

AMEN.

414.

AVE DULCIS MATER CHRISTI.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

IDvez-légy Christus Szent Annya,
Kit bánat meg-szomoríta:
Hogy Simeon mondta vala,
Szent Fiad hogy menne kínra.

Emlékezzél e' bánatról,
Visely gondot vég-óránkról:
Nyerjed, Fiadnak kínnyáról,
Gondolkodgyunk haláláról.

Idvez-légy áldott Szent Anya,
Ki bánatos szivel vala:
Hogy JESUS-t már harmad-napra,
El-vesztvén keresi vala.

Adgyad hogy e' bánatod-ért,
Jussunk hozzá kegyelem-ért:
Altalad; hogy öt meg-lellyük,
Maradgyon-meg éppen lelkünk.

Idvez-légy Szüz édes Anya,
Ki bánatban könyvezsz vala:
Midön JESUS-t kötve, vonva,
Arczul-verve látod vala.

Irgalmasságnak Szent Annya,
Emlékezzél e' bánatra:
s' Ördögnek csalárdságától,
Oltalmazz gonosságától.

Idvez-légy Szüz Isten Annya,
A' ki sirván nézed vala:
Hogy Szent Fiad Kereszt-fára,
Mint bél-poklost vonták vala.

Illy keserves bánatid-ért,
Es Szent Fiad halálá-ért:
Mikor el-jö végsö órám,
Légy jelen szerelmes Anyám.

Idvez-légy Szüz Christus Annya,
Ki keservesen sirsz vala:
Hogy Sz. Fiad koporsóba,
Ertem halva fekszik vala.

En szegény bünös lelkemet,
Néked ajánlom, s' éltemet:
Nyavalyáján mindeneknek,
Légy jelen a' bünösöknek.
Amen.

415.

ALIUS.

NOTA: O AURORA LUCIDISSIMA, ETC.
[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

MARIA Virgo Virginum,
Ora pro nobis Dominum.
Dulcis o Ave MARIA.

Fundamentum Ecclesiae,
Fons, aula sapientiae.
Dulcis o Ave Maria.

O Virgo plena gratia,
Mater DEI et filia.
Dulcis o Ave Maria.

Virgo peccati nescia,
Sancti Spiritus gratia.
Dulcis o Ave Maria.

Summi Regis hospitium,
Lumen, vita fidelium.
Dulcis o Ave Maria.

Mundi salus, protectio,
Nos tuo pasce gaudio.
Dulcis o Ave Maria.

Nobis tibi canentibus,
Succurre tuis precibus.
Dulcis o Ave Maria.

Gratia tua faciat,
Ut DEUS nos custodiat.
Dulcis o Ave Maria.

Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine.
Dulcis o Ave Maria.
A m e n.

416.

MAS.

[Dallamát l. a 120. sz. alatt]

O Istennek Szent Annya,
Szépséges MARIA.
Menyország Királynéja.
Idvez-légy MARIA.

Angyaloknak öröme,
Szépséges Maria.
Bünösöknek kegyelme.
Idvez-légy Mária.

Örvendezzél Mennyégben,
Szépséges Mária.
Szenteknek Seregiben.
Idvez-légy Maria.

Liliom ékessége,
Szépséges Maria.
Szép Rósának veszszeje.
Idvez-légy Maria.

Országunknak óltalma,
Szépséges Maria.
Tündöklö arany-alma.
Idvez-légy Maria.

Martyrok erössége,
Szépséges Maria.
Confessorok tüköre.
Idvez-légy Maria.

Egeknek dicsössége,
Szépséges Maria.
Mindenek bölcsesége.
Idvez-légy Maria.

Virágok jó illattya,
Szépséges Maria.
Eletnek szép zöld-fája.
Idvez-légy Maria.

Betegeknek orvossa,
Szépséges Maria.
Özvegyeknek óltalma.
Idvez-légy Maria.

Napnak szép fényessége,
Szépséges Maria.
Csillagok ékessége.
Idvez-légy Maria.

Mennyei drága Manna,
Szépséges Maria.
Magyar-Ország óltalma.
Idvez-légy Maria.

Te vagy nékünk nagy kincsünk,
Szépséges Maria.
Mindenben reménségünk.
Idvez-légy Maria.

Azért légy segitségünk,
Szépséges Maria.
Halálunkor mentségünk.
Idvez-légy Maria.

Tekínts reánk szemeddel,
Szépséges Maria.
Látogass kegyelmeddel.
Idvez-légy Maria.

Adgy Malasztot népednek,
Szépséges Maria.
Kik tégedet dicsirnek.
Idvez-légy Maria.

Ne-hadgy minket el-veszni,
Szépséges Maria.
Bünnek torkában esni.
Idvez-légy Maria.

Gerjezd-fel mi szivünket,
Szépséges Maria.
Vidd-bé Menyben lelkünket.
Idvez-légy Maria.

Mutasd magad Anyánknak,
Szépséges Maria.
Commendály Szent Fiadnak.
Idvez-légy Maria.

Esedezzél érettünk,
Szépséges Maria.
Légy mindenkor mellettünk.
Idvez-légy Maria.

Ne fordúly el orczáddal,
Szépséges Maria.
Tölts-bé ajándékiddal.
Idvez-légy Maria.

Önts belénk szerelmedet,
Szépséges Maria.
Tisztán égö tüzedet.
Idvez-légy Maria.

Hogy te-néked szolgállyunk,
Szépséges Maria.
Szent Fiaddal láthassunk.
Idvez-légy Maria.

Dicsiret az Istennek,
Szépséges MARIA.
Szent Háromságban egynek.
Idvez-légy MARIA.
Amen.

417.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

MEnyországnak Királynéja,
Bünösök fel-jött Csillaga,
Kétségben-esök világa.
Egek ajtaja, Szentek Aszszonya,
Nagy Isten Annya, lelkem arannya,
O bóldogságos áldott Szüz MARIA.

Az Egek-ellen vétkeztem,
Isten-ellen sokat töttem,
De te légy én segitségem.
Ha Szent Fiad vér, sok ostorral ér,
Ally-fel mellettem, könyörögj értem,
Tudom hogy nyerhetsz minden jót énnékem.

Rósa színü szép gyenge Szüz,
Kinek lelkében nincsen büz,
Minden gonoszt tölem el-üz.
Mellyért meg-áldlak, fel-magasztallak,
Mint Isten Annyát, szivem gyámolát,
Tellyes erömböl örökké szolgállak.

Isteni kegyelem árja,
Irgalmasságnak Szent Annya,
El-estek fel-állatója.
Te légy szó-szóllóm, és óltalmazóm,
Aldott Fiadnál, a' nagy Birónál,
Kit Szent mellyeddel szüzen fel-tartottál.

Aldott légy drága Azszonyság,
Szüzek-közt leg-szebb tisztaság,
Seraphim felett méltóság.
Fogadgy szolgáddá, óltalmad alá,
Hogy hatalmason, el-ne kaphasson,
A' gonosz Sátán amaz végsö harczon.

A m e n.

418.

ALIUS.

NOTA: ATYA UR ISTEN ÖRÖKTÖL-FOGVA-VALÓ.
[Dallamát l. a 78. sz. alatt]

AVe Domina, tu es praeclara, Angelisque grata,
Pulchrior Luna, Stellis amicta, Virginum Regina.

MARIA Virgo, tuo unico commenda Filio,
Grato Domino, pro cuncto Clero, sis adjutorio.

Gratia Christi, quem concepisti, et quem tu portasti,
Quem peperisti, et quem lactasti, Mundo contulisti.

Plena gratia, Virgo serena, proles Davidica,
Nostra cantica, tibi sint grata, o Virgo MARIA.

Dominus tuo ventris utero, latuit pudico:
Quem ab Angelo, vulgatum Sancto, concepisti Virgo.

Tecum Dominus, Filius tuus, plasmator excelsus:
Quem pavet Mundus, vocatur DEUS, tremescit infernus.

Benedicta es, quae enixa es pacem hominibus:
Chori Coelestes, prout canentes, sonant pastoribus.

Tu parvi Agni, Leonis magni, Salvatoris nostri,
Virgo intacta, tu erexisti Templum DEI nostri.

In mulieribus tuus uterus, cum sit Virgineus,
Admirabilis est universis, thronus Eburneus.

Et tu Regina, Mater benigna, atque gratiosa:
Filium tuum pro nobis placa, o dulcis MARIA.

Benedictus est, de Coelo missus, hominibus datus:
Redemptor bonus, cui ter Sanctus, sempiterna laus.

Fructus excelsus, panis Coelicus, cibus Angelicus:
Tuus uterus gustavit fidus, gloriosos fructus.

JESUS Christus amen, nostrum juvamen, atque consolamen:
AEternum lumen, Coeli solamen, nobis praestet, Amen.

419.

ALIUS.

NOTA: KÖVETI VALA NÉPNEK ETC.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

O Gloriosa, o speciosa, Stella luminosa:
Domina Mundi, Mater generosa.

Vox Angelica, vox Prophetica, proles Davidica:
Tibi concinit Salamon cantica.

Regina Coeli, correctrix mali, fortitudo poli:
Virgula splendens colore vernali.

Aurora surgens, lucerna lucens, Sol radiis fulgens:
Illuminatrix tenebras excludens.

Pulchra lunaris, fuga langvoris, fer opem revinctis:
Qui puniuntur carcerum catenis.

Solis aemula, fumi virgula, pulchra puellula:
Te concupivit Rex sine macula.

Torques aurea, Regis vinea, turris eburnea:
Sis pauperibus salutis galea.

Palma virtutum, nectar Coelicum, odor aromatum:
Reduc errantes, ad Regnum Coelorum.

Granum excussum, jubar effusum, sydus animosum:
Nostrum exaudi cantum sonorosum.

Dux militiae, fons laetitiae, flos pudicitiae:
In te confluunt Coeli divitiae.

Lilium candens, Rosa rubescens, Viola redolens:
Sydus aureum gremio recondens.

O Sacrum Lumen, Sanctum solamen, Spiritus juvamen:
Tuis famulis vitam confer, Amen.

420.

MAS.

NOTA: KÖVETI VALA NÉPNEK ETC.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

Dicsiretes vagy szép Szüz MARIA,
Christusnak Szent Annya:
Szent Háromságnak Szolgáló-Leánya.

Olly kellemetes, Isteni Malaszt,
kivel tellyes valál:
Mert minden büntöl, azzal meg-tartatál.

Meg-környékeze, s' éppen bé-tölte,
mint Gábriël mondá:
Kegyes Anyának, Fiát néked adá.

Jövendö-képpen régi Próféták,
te-róllad szóllottak:
Szépséges Szüznek tégedet mondottak.

Nagy sok dolgait, Atya Istennek
te-benned dicsirik:
Mert Szent méhedben Christus fogontatik.

A' több Szüzeket, mind meg-haladád
alázatossággal:
Mert Isten vala veled Malasztyával.

Oltalmok valál Szüz társaidnak
igaz szeretettel:
Mert tellyes valál minden kegyességgel.

Rólad mondatik szüntelen-való
Isteni dicsiret:
Mivel meg-rontád csalárd ellenséget.

Angyali orczád nagy vídám vala
buzgó imádságba:
Mikoron vólnál Isten Templomába.

Példájok valál, lám mindeneknek,
Papoknak, Szüzeknek:
Istent szolgáló szegény özvegyeknek.

Romlására löl, fene Sárkánynak,
Szent érdemed-által:
Mert megrontaték Szent Magzatod-által.

Oltalmazz azért, szép Szüz MARIA
minden ellenségtöl:
Te hiveidet tartsd-meg minden büntöl.

Nyomorúlt népek mostan kik vagyunk,
te-hozzád folyamunk:
Mert Fiad elött te vagy mi gyámolunk.

Országolsz mostan te Szent Fiaddal,
Mi Urunk JESUS-sal:
Vigan örvendesz a' Szent Angyalokkal.

Bátorits minket te fiaidat
halálunk óráján:
Es ne-hadgy esnünk, a' halál torkában.

Irgalmasságnak, és Szent Malasztnak
Mert te vagy Szent Annya:
Kik benned bíznak azoknak óltalma.

Segitségedben mindenkor bíztunk
minden szükségünkben:
Mert Szent Fiaddal örökké élsz,

A m e n.

421.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

SAncta DEI Genitrix flos Virginitatis,
Fons misericordiae, Mater pietatis:
Supra Sanctos residens Regno claritatis,
Pro nobis cum caeteris exora beatis.

Angelorum ordines, DEUM qui laudare,
Non cessatis jugiter, atque adorare:
Sanctus, Sanctus, ter Sanctus, invicem clamare,
Actus nostros regere, nolite cessare.

Patriarchae mystico ritu immolantes,
Vita, corde, cantico DEUM honorantes:
Prophetae Prophetico Spiritu flagrantes,
Apostoli publico sono praedicantes.

Evangelistae DEI arcana noscentes,
Verbis Evangelicis eadem scribentes:
Sanctique Discipuli Christo adhaerentes,
Ab Herode mortui sunt et innocentes.

Per palmam Martyrii DEO dedicati,
Martyres Egregii cruore mundati:
Et qui confessione DEO colligati,
Confessores, Monachi, Eremitae grati.

Sanctissimae Virgines, atque conjugatae,
Viduae, et Martyres DEO dedicatae:
Omnes Sancti, Sanctaeque pro nobis orate,
DEUM vestris precibus pro nobis placate.

Ut per vos sit gratia sua nobis data,
Deleantur vitiae, mundentur peccata:
vitentur pericula, omnia sint grata,
Nobis detur gloria, in sede beata.

A m e n.

422.

ALIUS.

JÖVEL LÉGY VELÜNK UR ISTEN.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

SUmme Pater Sancte DEUS,
Peccatorum ego reus:
Peccatorum miserere,
Ut sic digne queam flere,
Quae commisi nequiter.

Si vis potes me mundare,
Sine te non possum stare:
Sed nec ad te datur ire,
Nisi mihi subvenire,
Digneris celeriter.

JESU Christe Verbum Patris,
Qui Carnem, de carne Matris:
Homo factus induisti,
Et propter nos obiisti,
Crucis in patibulo.

Precor tuae memor mortis,
Mihi sis adjutor fortis:
Ac dono tuae virtutis,
Auctor meae sis salutis,
In meo periculo.

Utriusque Pneuma Sacrum,
Esto mihi nunc lavacrum:
Peccatorum sordes mundans,
Atque meum cor foecundans,
Spiritali gratia.

Si me laves, mox mundabor,
Nisi sanes non curabor:
Si non dones nec orare,
Quicquam possum, nec laudare,
DEUM cum fiducia.

Tu qui Trinus in Personis,
Indivisus es in donis:
DEUS Pater, Flamen nate,
Tres in una Deitate,
Unum in substantia.

Meae mentis trinitatem,
Regens duc ad unitatem:
Fidei, spei, timoris,
Totum me Coelestis roris,
Replens abundantia.

O praeclara Stella maris,
Mater Virgo singularis:
Speculum Virginitatis,
Et totius Trinitatis,
Nobile triclinium.

Ora pro me Virgo pia,
Ut in hujus vitae via:
Conversando sic incedam,
Ne post mortem sim in praedam,
Hostibus fidelium.

Chori novem Angelorum,
In Sion DEUM Deorum:
Contemplando quem videtis,
Et in ejus qui gaudetis,
Jugiter praesentia.

Ipsum precor exorate,
Ut ex sua pietate:
Lavet in me quicquid sordet,
Et dimittat quod remordet,
Tristis conscientia.

Joannes Baptista Christi,
Vocem Patris qui audisti:
Et vidisti descendentem,
Spiritum clare nitentem,
In Columbae specie.

Ipsum ora baptizatum,
Ut peccatis emundatum:
Me post temporalem mortem,
Esse faciat confortem,
AEternalis gloriae.

O vos proceres bysseni,
Spiritali musto pleni:
Signis, factis, et doctrina,
Sacramenta qui divina,
Edidistis libere.

Pro me ferte preces pie,
Ut illo tremendo die:
Quando Judex est venturus,
Pius justis, malis durus,
Ejus jungar dexterae.

O beati Christi testes,
Qui lavistis vestras vestes:
Ejus Agni in cruore,
Suo Mundum qui liquore,
Sanavit feliciter.

Vos nunc in conspectu DEI,
Memores estote mei:
Ut post hujus vitae cursum,
In Coelum conscendam sursum,
Ad laetandum jugiter.

Omnes Sancti Confessores,
Quorum vita, verba, mores:
Hic sic Christus approbavit,
Quod vos secum nunc locavit,
In Coeli Palatio.

Ne seductor animarum,
In hac valle lacrymarum:
Me in ulla parte laedat,
Pro me precor intercedat
Vestra supplicatio.

Cum decore Virginali,
Fide Christo speciali:
Quae ferventer adhaesistis,
Et laetanter introistis,
In ejus potentias.

Mihi vestris obtinete,
Precibus, ut cum quiete:
A peccatis absolutus,
Liber vadam atque tutus,
Ad Coelestes nuptias.

Universi cives Coeli,
Precor vos mente fideli:
Qui cum Christo nunc regnatis,
Ut meae calamitatis,
Memores miseriae.

Oretis pro peccatore,
Ut a Leviathan ore:
Ego liber ac solutus,
Ex hac vita vadam tutus,
Ad Tribunal Gloriae.
Amen.

423.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

OH kegyes szép Szüz MARIA,
Egi út, Istennek Annya,
Angyaloknak Szent Aszszonya.
O biztass engem! óltalmazd ügyem;
Ne-ártson nékem, én ellenségem;
Bóldog Szent Anya te légy segedelmem.

Oh világosságnak Annya,
Elménknek kegyes arannya,
Fényeskedgyél Nap-világa,
Bünös szolgádnak, adgy helyt szavának,
Dicsírni téged, hogy ne szünnyék meg,
Christus kedvével kegyessen szenteld-meg.

Kívánságát Menyországnak,
Utálását e' Világnak,
Nyerd-meg kérlek, e' Szolgádnak.
Boldog Szent Anya, szép Szüz Maria,
Oktasd szolgádat; akaratodat,
Akarja égig, és tehesse végig.

Kérlek Szent Fiad kedvé-ért,
Méhednek Szüzességé-ért,
Es több Szentek érdemé-ért:
Ez kis múnkám-ért, fáradságom-ért,
Te-hozzád való nagy szerelmemért,
El-ne üzz engem, ô Szüz büneim-ért.

Dicsirtessél Szüz MARIA,
Aldott IESUS-nak Szent Annya,
Aldott légy Mennyei rósa:
Téged dicsirlek, Anyját Istennek,
Bóldog, s' áldott légy,
Anyánk, Idvez-légy,
Dicsiret néked, mind örökké, Amen.

424.

MAS.

NOTA: MINT A' SZÉP HIVES PATAKRA, ETC.
[Dallamát l. a 389. sz. alatt]

SZüz MARIA, Christus Annya,
Menyország Királynéja.
Atya Isten kincs-tartója,
Magyarok szó-szóllója.
Mennyország fényes úttya,
Irgalmasságnak kúttya,
Te imádságodnak fontya,
Isten irgalmát ránk ontya.

Méltán mondatol Rósának,
Paradicsom fájának,
Elö kenyér hajójának,
Evezök Csillagának.
Aron veszszeje Szent Szüz,
Mójsestöl láttatott tüz,
Ki töllünk minden gonoszt üz,
Es lelkünkre kegyelmet füz.

Lépes méz, frigynek szekrénye,
Szüzesség drága fénye,
Bóldog Szüz, IESUS edénye,
Bünösök Szent reménye.
Hozzád kiált fogságunk,
árva Magyar Országunk,
Tekints-meg nyomorúságunk,
Nyerd-meg régi bóldogságunk.

Szüz MARIA, tarts-meg minket,
Vígasztald bús szívünket,
Téríts hozzád Nemzetünket,
Epíts-meg Szent Hitünket,
Szent Fiad kegyelmében,
végy minket jó kedvében,
Hogy szép IESUS Szent nevében,
Meg-maradgyunk békeségben.
A m e n.

425.

MAS.



EÖrök Atya Isten, hálát adunk néked,
Magas Menyországból meg-áldád te néped:
Te Szent Fiad-által, ki lön te követed.

Az Ur IESUS Christus, meg-nyitá az Eget,
Mert te Szent Felséged bocsátá-el ötet,
Kiben Malasztoddal, bé-töltéd e' Földet.

MARIA méhében, leg-ottan bé-szálla,
Maria Szent Fiát mindgyárást fogada,
Ki-által e' Világ ottan meg-gyógyula.

Ez az arany óltár, és a' kincses láda,
Kiben az Ur IESUS vala drága Manna,
Jesse veszszejének, szép ékes virága.

Dicsö Szüz Mária, Ur IESUS Ládája,
Es a viz-özönnek Noënak bárkája,
Szép tiszta méhedben; lakék Isten Fia.

A' bölcs Salamonnak nagy arany óltára,
Holott az Ur Jesus kezde áldoznia,
Es a' mi bününket kezdé el-mosnia.

Idvez-légy Istennek drága szép Jegyese,
Ki-által történék Christusnak jövése,
Altalad adaték Világ nyeresége.

Adámnak meg-halánk, Evában kárhozánk,
Ur Jesus Christusban, ugyan meg-újúlánk,
Istennek Szent Annya benned bóldogulánk.

A' viz-özön vala, Adám s' Eva büne,
Nékünk e' Világnak általad kegyelme,
Edes Meg-váltónknak mi-hozzánk jövése.

Pátriárchák Annya, Ur Jésus dajkája,
Istennek tár-háza, Menyország ajtaja,
Széles e' Világnak drága kincs-tartója.

Az Paradicsomnak nagy széles kapuja,
Szent Apostoloknak föebb Tanítója,
Evangelistáknak megbátorítója.

A' Szent Próféták is soha nem láttanak,
Még-is drága-képpen téged áldottanak,
Isten ládájának prédikállottanak.

Mi-töllünk is azért áldassál örökké,
Soha meg-ne szünnyék mi szánkban az AVE,
Idvez-légy MARIA, Isten Annya SALVE.

A m e n.

426.

MAS.

NOTA: KÜLDÉ AZ UR SZENT ARKANGYALÁT.
[Dallamát l. a 7. sz. alatt]

IDvez-légy szépséges MARIA,
Dicsö Istennek ô Szent Annya;
Edes Aszszonyunk, hozzád folyamodunk.

Malaszttal mert éppen tellyes vagy,
Igy Istennél tisztességed nagy;
Imádgy Aszszonyunk, Szent Fiadnál értünk.

Veled vagyon a' nagy Ur Isten,
Reánk-is nézzen most kegyessen;
Edes Aszszonyunk, hozzád folyamodunk.

Aldott vagy te Aszszonyok-között,
Mivel Christus beléd költözött;
Imádgy Aszszonyunk, Szent Fiadnál értünk.

Aldott gyümölcse Szent méhednek,
Reménye löl bünös embernek;
Edes Aszszonyunk, hozzád folyamodunk.

Christus IESUS Szent Fiad vigyen,
Aldott Országban minket, Amen.
Imádgy Aszszonyunk, Szent Fiadnál értünk.

Amen.

427.

ALIUS DE BEATA VIRGINE.

NOTA: O JESULE DULCEDO CORDIUM.
[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

O Stellula, MARIA fulgida,
O IESU Genitrix quàm pulchra es!
E millibus ô Virginum, virago parvula electa es.

Te praepotens, respexit humilem,
O Stella, Stellula quàm dulcis es!
Ut fieres puerpera, aeterni Numinis, inventa es.

O filiae, ô Adae filii,
O Eva genitrix quàm foelix es!
En veteris piaculi deletrix Stellula, exorta est.

Te Coelica, Sanctorum Curia,
Te laudant Angeli, ô florum flos!
Et hominum mortalitas, exultat cantico, nam digna es.

O gratiae MARIA Genetrix,
O Rosa mystica, ô florum flos!
O filia Jerusalem, ô arca foederis, exaudi nos.

Immeritis intende famulis,
O domus aurea, te poscimus!
Et genito dulcissimo, ô pia jugiter commenda nos!

A m e n.

428.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

SZeplötelen Szüz MARIA,
Menyországnak vigasága:
Bünösöknek bizodalma,
Tisztaságnak Koronája.

Minden népek Szentnek mondnak,
Es Szüznek lenni kiáltanak:
Közben-járójoknak valnak,
Es kegyességedben bíznak.

Mert a' Christust Szüzességben,
Hordozád a' te méhedben:
Kiért méltó dicsiretben,
Aldatol mind Földön, Menyben.

A' te méhednek gyümölcse,
Lön Pokolnak el-töröje:
A Sátán meg-kötözöje,
Setétségnek fényessége.

O te Mennyei szép Rósa,
Es Szüzességnek Virága:
Szent Fiadat kérjed arra,
Vegyen minket óltalmába.

Tartson-meg igaz Hitünkben,
Es vezérellyen mindenben:
Az ördögnek kötelében,
Ne hadgyon esni kétségben.

Országunkban csendességet,
Es állandó békességet:
Adgyon igaz szeretetet,
Egy-mást szeretö Szent Lelket.

Igaz Lelki Pásztorinkat,
Igijére Tanítókat:
Tartsa-meg köztünk azokat,
Kiért adhassunk hálákat.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
A' Szent Lélekkel mindenben,
Egy Isteni tiszteletben.

A m e n.

429.

MAS.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

O Szentségnek leg-főbb ága,
Szüzességnek Szép Virága,
Ki-által jött Nap-világa.
Tégedet kérünk, légy segitségünk,
Semmit ne ártson, ennyi sok harczon,
A' Pokol-béli Sátán mi ellenünk.

O kegyelemnek bárkája,
Tisztaságnak termö fája,
Szenteknek bé-plántálója.
A' te szolgádot, ha bátorítod,
Erted bajt víni, kész is meghalni,
Te Aszszonyságod örökké áldani.

O kegyelem szép hajléka,
Nyugodalom zöld árnyéka,
Szentek édes maradéka.
Kedves illatod, kivel meg-rontod,
A kígyó mérgét, éppen seregét,
Meg-könnyebbíted Évának ínségét.

Dicsirtessél nagy Aszszonyság,
Utaidban nagy igasság,
Testbe öltözött Angyalság;
Te-benned szeplö, nem volt bün gyeplö,
Azért szolgállak, s' örökké áldlak,
Es mindenkoron Szüz Anyának hílak.

A m e n.

430.

MAS.

NOTA: IESU SALVATOR MUNDI AMATOR, ETC.
[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

NYílnak az Egek, gyül fényes Sereg.
Idvez-légy MARIA; O bóldog Anya,
Szent Arany-Bánya: Imádgy érettünk.

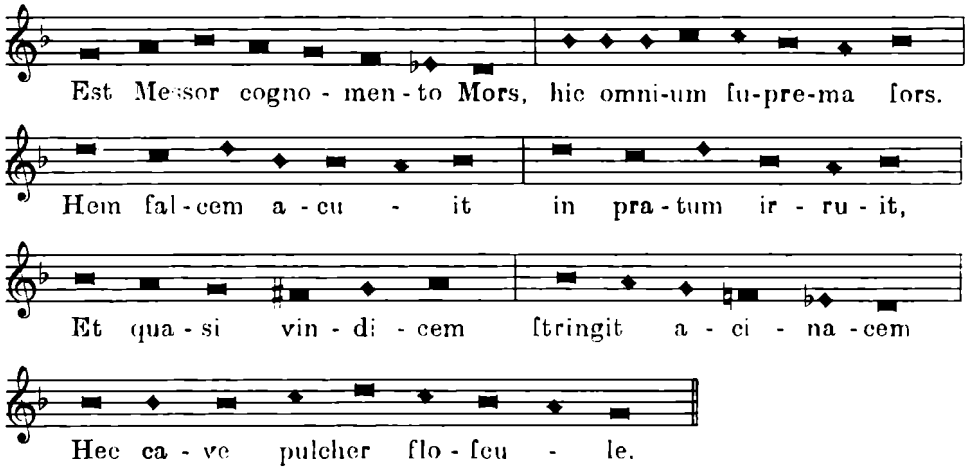
Im néked hajol, Gábriël Angyal.
Mennyei asztal, telyes Malasztal.
Noë bárkája, Isten Mátkája.
Te-benned vagyon, ki minket áldgyon.
UR vagyon veled, virágzik méhed.
Bünös reménye, gyöngyünk szekrénye.
JESUS-sal terhes, hogy fel-repülhess.
Benned van méze, lelkünknek íze.
Ki minden jót ád, kozzánk szállítád.
Mannánk edénye, lelkünk szép fénye.
Elet termö-fa, Mennyei Hárfa.
El-vesszen nékünk, miattad vétkünk.
Adgyad érzenünk, Fiadat bennünk.

Idvez-légy MARIA,
O bóldog Anya,
Sz. Arany-Bánya:
Imádgy érettünk.

431.

ALIUS.

NOTA: EST MESSOR, etc.



LUcesce Stellis amicta, ô Virago benedicta,
Pulchrior es Luna, Solem fallis una,
Tu Mater decora, pro nobis exora.
Lucesce Mundo MARIA.

Violarum salve pura, quam non produxit natura,
Tu florens Lilium, generans Filium,
Virgo Mater facta, et manes intacta.
Lucesce etc.

Castissima Coeli Rosa, filia David formosa,
Sola praeservata, in Patronam data,
Te non laedit Eva, esca sumpta saeva.
Lucesce etc.

Euge flos pulcher byssine Virgo faecunda Femine,
Frustra ventus furit, nîl nocet nec urit,
Te rores non tangunt, frigora nec angunt.
Lucesce etc.

Mirabilis hyacinthus, gratia quam ornat intus,
Mirum das odorem, selectum colorem,
Florem hunc affectat cor quia delectat.
Lucesce etc.

Ad tuum currit odorem, properando supra morem,
Cor plenum dolore, delectes colore,
Te cupit ut nardum, sit licet hoc tardum.
Lucesce etc.

Multipliciter decora, fac ut non sit in me móra,
Ad te properandi: da finem peccandi,
Absit hostis ather, te medente Mater.
Lucesce etc.

Beatior Coeli florum, sis delicium illorum,
Qui tui sunt toti, undis Agni loti,
Quia tuus Natus, sine viro datus.
Lucesce etc.

In te meum pono velle, fac ne poter saevo felle,
Cum venerit hora, ubi sine mora,
Poenam capit reus, nisi parcat DEUS.
Lucesce etc.

Tu mihi sis medicamen, Quando fiet hoc certamen,
Me protege scuto, ne paludis luto,
Totus conficiar, tenebris obruar.
Lucesce Mundo MARIA.

Amen.

432.

MAS REGI ENEK.

NOTA: SZENT DÁVID PRÓFÉTA ÉNEKLÖ KÖNYVÉNEK.



O Dicsöült szép kincs,
Kiben gyarlóság nincs,
s' nem-is férhet setétség.
Jesse törsökéböl
kelvén, s' kebeléböl
löttél bóldog fényesség,
Ekes Csillagokkal,
Nappal, és a' Hóldal
tekíntetes dicsösség.

Te szép Liliom szál,
kiböl kegyelem száll
az Emberi nemzetre.
s' Kinek drága kerte,
jó illatot önte
széllyel az egész földre.
Midön nagy átokban,
örök kárhozatban,
mennénk veszedelemre.

Te Menyország úttya,
Paradicsom kúttya,
füzz ránk irgalmasságot.
Mert szép tiszta Mellyed,
drágalátos tejed,
nevele szép virágot.
A' ki minden büntöl,
ördögnek kezéböl
meg-váltá e' Világot.

Te szép Hajnal-Csillag,
ki mindenkor villag,
Nap-támadása elött.
Mert ártatlanságban,
fénlél e' Világban
az Isten szeme elött.
Te méhedben szálla
az Istennek Fia,
hogy nékünk váltságunk lött.

Te csudálatos szín,
kire nézve, bün, s' kín
távozik az Embertöl.
A' Sátán ne ártson
az utólsó harczon.
nyerd-meg az Ur Istentöl.
Kötözd meg, mert kerül,
tör-hányással készül,
el-vonni szerelmedtöl.

Testi gyarlóságom,
oh én bóldogságom,
meg-ne gyözze lelkemet.
Rút szemtelenségre,
ne gyújtsa vétkekre
ördög az én szivemet.
Igazgassa kedved,
és soha ne szenvedd
tévelyegni éltemet.

Esedezzél értem,
hogy a' bünre tértem,
s' légy hozzám kegyelemmel.
Nyújts-ki Szent kezedet,
el-ne vedd szemedet,
vigyázlak értelemmel.
Tarts-meg kegyelmedben,
mindenkor éltemben,
s' áldlak buzgó örömmel.

Amen.

433.

SALVE REGINA.

NOTA: IDVEZITÖNKNEK SZENT ANNYA.



MEnyországnak Királynéja,
Irgalmasságnak Szent Annya:
Elet, édesség, reménség,
Idvez-légy szép Szüz MARIA.

Evának árva fiai,
Szám-ki-vetett maradéki.
Siralminak örökösi,
Sok nyavalyáknak hajléki.

E' siralomnak völgyében,
Kik nyavalygunk nagy inségben:
Hozzád ohajtunk Mennyégben,
Ki vagy örök dicsösségben.

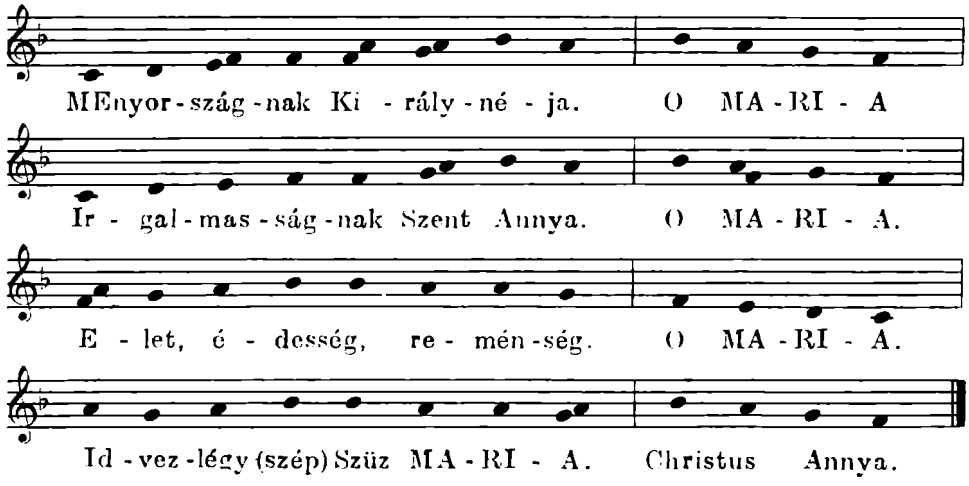
Azért Szó-szóllónk szemedet,
Fordíts hozzánk kegyelmedet:
Es a' te bünös népedet,
Oltalmazzad hiveidet.

Oh édes Szüz irgalmadat,
Mutasd meg kegyes vóltodat:
Hóltunk-után Szent Fiadat,
Mutasd-meg s' bóldogságodat.

A m e n.

434.

AZON ENEK MAS NOTARA.



MEnyországnak Királynéja, O MARIA.
Irgalmasságnak Szent Annya. O MARIA.
Elet, édesség, reménség. O MARIA.
Idvez-légy Szüz MARIA. Christus Annya.
Reliqua et supra.

435.

HYMNUS DE BEATA VIRGINE MARIA.



AVe maris Stella,
DEI Mater alma,
Atque semper Virgo,
Foelix Coeli porta.

Sumens illud Ave,
Gabriëlis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Evae nomen.

Solve vincla reis,
Profer lumen coecis,
Mala nostra pelle,
bona cuncta posce.

Monstra te esse Matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit esse tuus.

Virgo singularis,
Inter omnes mitis:
Nos culpis solutos,
Mites fac, et castos.

Vitam praesta puram;
Iter para tutum:
Ut videntes IESUM,
Semper collaetemur.

Sit laus DEO Patri,
Summo Christo decus,
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus.

A m e n.

436.

AVE MARIS STELLA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 435. sz. alatt]

IDvez-légy MARIA,
Tengernek Csillaga.
Mindenkor Szüz Anya,
Menyország kapuja.

Kit Gábriel Menyböl,
Idvezle Istentöl.
Örizz háborútól,
Eva siralmától.

Old bününk békóját,
Add szemünk-világát,
Mosd-el lelkünk szennyét,
Nyerd Isten kegyelmét.

Mutasd Anyaságod,
Vegye imádságod,
A' ki e' Világra,
Jöve váltságunkra.

O Szüzeknek Szüze,
Minden Szentek disze.
Ments-meg büneinktöl,
Hogy szolgállyunk szentül.

Engedd tisztán éllyünk,
Minden büntöl féllyünk.
JESUS-hoz mehessünk,
s' Véle örvendezzünk.

Dicsirtessék Isten,
A' magas Menyégben.
Ki három Személyben.
Mind örökké, Amen.

437.

IDEM AVE MARIS STELLA.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.

[Dallamát l. a 3. v. 19. sz. alatt]

TEngernek fényes Csillaga,
Idvez-légy Christus Sz. Annya,
Szüzeknek szép Szüz virágja,
Mennyeknek meg-nyílt kapuja.

Ki Menyböl küldött követtöl,
Idvezlettél Gábriëltöl,
Oltalmazz ellenségeinktöl,
Evától vett siralomtól.

Bününknek öld-meg kötelit:
Vakoknak nyisd-meg szemeit;
Vedd-el nyavalyánk terheit,
Nyerjed Istennek javait.

Mutasd Anyánknak magadat;
Engesztellyed Szent Fiadat:
Hallya-meg könyörgésedet,
Ki nem útálta méhedet.

Kegyes és választott szép Szüz,
Kinek lelkében nincsen büz.
A bünt mely éget mint a' tüz,
Oltsd és tölünk távul el-üzz.

Nyerj nékünk tiszta életet,
Mennyégben bátran menetet:
Hogy IESUS-nak lássuk szinét,
Kóstolhassuk nagy örömét.

Hálát adgyunk az Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek.
Egyenlö három Személynek,
Egy állatú Istenségnek.

A m e n.

438.

ALIUS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

O Gloriosa Domina,
Excelsa super Sydera:
Qui te creavit provide,
Lactasti Sacro ubere.

Quod Eva tristis abstulit,
Tu reddis almo germine:
Intrent ut astra flebiles,
Coeli fenestra facta es.

Tu Regis alti Janua,
Et Porta Lucis fulgida:
Vitam datam per Virginem,
Gentes redemptae plaudite.

Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre, et Sancto Spiritu,
In sempiterna saecula.

A m e n.

439.

O GLORIOSA DOMINA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

O Dicsösséges Aszszonyság,
Nap-felett fénlö tisztaság:
Kit illet Menyben bóldogság,
Tisztel Angyali sokaság.

A' ki tégedet alkotott,
Te méhedben fogontatott:
Néked Istentöl adatott,
Szüz tejeden fel-tartatott.

A'mit az Eva elveszte,
Te szülötted azt meg-nyerte:
Az ö siralmát el-vette,
Fiait örömre vitte.

Te magasságnak Kapuja,
Világosságnak Ajtaja:
Kin az élet fénes Napja,
Nékünk magát meg-mutatta.

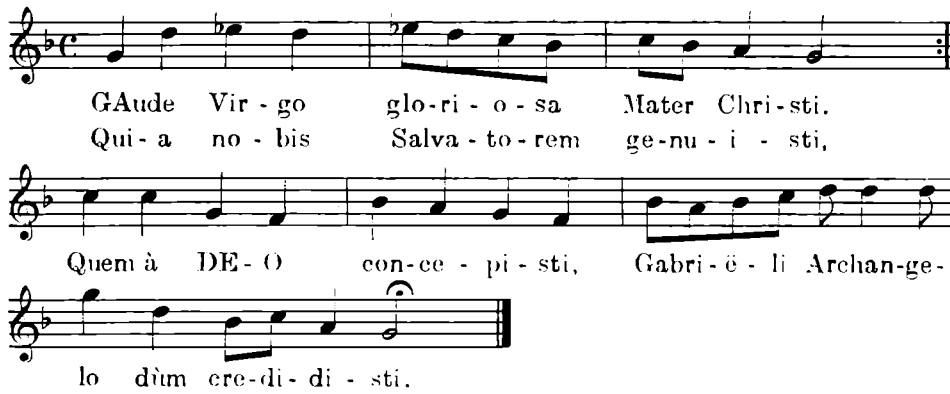
Az te-tölled jött életnek,
A' nemzetek örvendeznek:
Téged örömmel tisztelnek,
Es tapsolván énekelnek.

Dicsösség Menyben Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek:
Ki Teremtöje mindennek,
Egnek, földnek, és Tengernek.

Amen.

440.

AD BEATAM VIRGINEM.



GAude Virgo gloriosa Mater Christi.
Quia nobis Salvatorem genuisti.
Quem à DEO concepisti, Gabriëli
Archangelo dùm credidisti.

Rosa virens tu es Virgo sine fine,
Peccatorum libera tuos ab igne,
Et conserva nos benignè,
ut in tuo servitio laetemur dignè.

Evae lapsum ô MARIA restaurâsti,
Toto corde quando te humiliâsti,
Et devotè respondisti,
dùm ancillam Trinitatis te nominâsti.

Gratiosa restauratrix peccatorum,
Et benigna consolatrix afflictorum,
Miserere pupillorum,
Et repelle insidias inimicorum.

O quàm felix qui te semper veneratur,
Et quàm Sanctus! qui te semper deprecatur,
Ab hostibus liberatur,
et à tuo dulci Nato corroboratur.

Regnum ergo Ungariae te honorat,
Et pro suo auxilio te implorat,
Nam ejus populus orat,
qui Turcarum jugo pressus valdé laborat.

In te totum Ungarorum genus sperat,
Quia quondam commendatum tibi erat,
Dùm Sanctus Rex obierat,
Et Regnum post DEUM tibi soli dicârat.

Ora Virgum tuum Natum pro hac gente,
Ut superet inimicum te juvante,
Et dispergat te orante,
triumphemus super hostes te obtinente.

Sis tu Regni Pannoniae reparatrix,
Paganorum validorum enervatrix,
Ungarorum consolatrix,
postquem mortem ad aeterna gaudia ductrix.
A m e n.

441.

BOLDOG ASZSZONYHOZ.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 440. sz. alatt]

EÖrülly dicsösséges szép Szüz Christus Annya,
Ki nékünk Szabadítót szülél Világra,
Kit Szent Lélektöl fogadál,
Hogy Gábriël Archangyallal kegyesen szóllál.

Szép illatú piros Rósa téged kérünk,
Szent Fiadnál esedezzél mi-érettünk,
Hogy légyen kegyelmes nékünk,
légyen ellenségünk-ellen mi segedelmünk.

Az Evának nevét te el-változtatád,
Tennen-magadat mikoron meg-alázád:
Imé az Angyalnak mondád,
En az Urnak szolgálója, magad ajánlád.

Bünösöknek vagy kegyelmes szó-szóllója,
Es szomorú árváknak vigasztalója,
Nyomorúltak orvoslója,
Szent Nevedet dicsiröknek óltalmazója.

Oh mely bóldogok, kik dicsirnek tégedet,
A' kik segítségül híják Szent Nevedet,
Nem káromlyák Szentségedet,
söt mindenekben keresik dicsiretedet.

Ez Országnak te vagy fö gond-viselöje,
Mindenekben leg-serénnyebb segitöje,
Ellenségtöl meg-mentöje,
Hiveid reménségének fel-ébresztöje.

Szent István elsö Királyunk hogy meg-hala,
Ez Országot akkor néked hadta vala,
Hogy lennél gyámolítója,
Minden-féle ellenségtöl óltalmazója.

Szentséges Szüz azért mostan téged kérünk,
Esedezzél Szent Fiadnál mi-érettünk,
Szánnya-meg mi veszedelmünk,
Adgyon csendes békeséges életet nékünk.

Dicsirtessél magas Menyben Szent Fiaddal,
Es magasztaltassál a' Sz. Háromsággal,
A' Szent Angyali Karokkal,
Szent Szüzek, Mártyromok, és Confessorokkal.

A m e n.

442.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 3. v. 19. sz. alatt]

EÖrülly IESUS-nak Szent Annya,
Atya Istennek leánya:
Menyország fényes Kapuja,
Bünösöknek szó-szólója.

Gedeonnak feír gyapja,
Bóldogságos Szüz MARIA:
Mójses égö Csipke-fája,
Salamonnak szép Temploma.

Tengernek fényes Csillaga,
Szent Lélek kedves Mátkája:
Ur IESUS Szentséges Annya,
E' Világ óltalmazója.

Holofernest Te meg-verted,
Es népét el-széllesztetted:
Pharahót el-merítetted,
Izraēlt meg-segítetted.

Jebusaeus üldözöje,
Sionnak meg-örizöje:
Irgalmadnak nincsen vége,
Bünösöknek légy vezére.

Asverus Király veszszeje,
Fejedet érte kegyelme:
Kevély Amán veszedelme,
Löl Sidóság meg-mentöje.

Babilonnak nagy Királlya,
Nem vitt téged a' fogságra:
Sem Filisteus dárdája,
Néked nem ártott láncsája.

Mint a' szép Nap ö világát,
El-nem veszti szép súgárát:
Ugy te Adámnak rút mocskát,
Nem-is érzéd bünben-vóltát.

Mint a' szép Nap olly fényes vagy,
Irgalmasságod hozzánk nagy:
Mint Hajnal-Csillag ékes vagy,
Halálunkor kérünk ne hadgy.

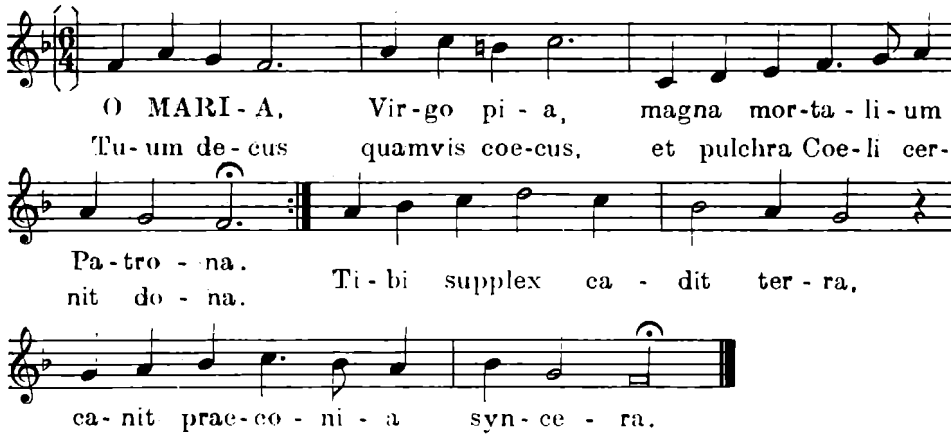
Bóldogtalan senki nem vólt,
Reménsége ha benned vólt:
Mert Sz. Fiad értünk meg-holt,
Halálunk azért bóldog vólt.

Azért te-hozzád kiáltunk,
Es keservesen ohajtunk:
Ne hadgy itt el-nyomorodnunk,
Légy Mennyégben Kalaúzzunk.

Dicsirtessél Szent Háromság,
Menyország-béli Uraság.
Dicsirtessél nagy Aszszonyság,
Kit illet Menyben bóldogság.
Amen.

443.

ALIUS.



O MARIA, Virgo pia,
magna mortalium Patrona.
Tuum decus quamvis coecus,
et pulchra Coeli cernit dona.
R. Tibi supplex cadit terra,
canit praeconia syncera.

Coeli Princeps, et Regina,
Reple nos gratiâ divinâ.
Orci diras, pelle hydras,
ô mundi grandis Heroina.
R. Sub tuis signis pugnamus,
tua virtute milit amus.

O MARIA, nos in via,
et tu in patria triumphas,
Nos extrema torquent mala,
et tu in gloria exultas.
R. Ne nos pupillos relinque,
sed in periculis defende.

O MARIA, Mater pia,
te votis psallimus sinceris;
O Aurora, sine mora,
nostris precamur fulge terris.
R. Tua lux semper serena,
de Coelo gaudia fert plena.

O MARIA, Mater pia,
et afflictorum consolatrix,
Inter luctus, tuos vultus,
spectamus magna Imperatrix.
R. Pectus suspirat, et dolor,
ad Matrem currit gemens amor.

O Corona vitae bona,
rara voluptas Angelorum,
Coeli rosa, et formosa,
grandes delitiae Coelorum.
R. Tuo trahamur decore,
tuo nos recrea fulgore.

O MARIA per te via,
patet errentibus ad vitam,
Habent Ducem, habent lucem,
qui quaerunt patriam Coelestem.
R. Qui scit à Matre amari,
nequit à Filio damnari.

Ergo pia, lux MARIA,
vetus Patrona Ungarorum,
Nobis fave, tuum ave,
dùm canit turba pupillorum.
R. Tuo crescamus favore,
tuo flagrabimus amore.
Amen.

444.

O MARIA, VIRGO PIA. NOTA EADEM

[Dallamát l. a 443. sz. alatt]

SZüz MARIA, Christus Annya,
Emberi nemzetnek óltalma,
Szentségedet, s' szépségedet,
Meny, s' föld álmélkodva csudállya.
R. Néked szolgálnak az Egek,
dicsirnek Angyali Seregek.

O MARIA, dicsösségböl,
tekints földi hiveidre.
Légy szó-szóllónk, s' gyámolítónk,
kik itt nyavalygunk ez életbe.
R. Oltalmazz veszedelemtöl,
kik ostromoltatunk a' büntöl.

O MARIA, kegyes Anya,
s' nyomorúltak vigasztalója,
Bünösöknek, s' el-esteknek,
légy kegyelmes gyámolítója.
R. Minnyájan hozzád sietünk,
és töled segitséget várunk.

O MARIA, nagy Ur Annya,
Es Menynek Királyné Aszszonya,
Baj-vivóknak biztatója,
és ellenségünknek rontója.
R. Zászlód alatt vitézkedünk,
ne hadgy hiveidet el-vesznünk.

O MARIA, Kegyes Anya,
téged tisztelünk víg énekkel,
Téged áldunk, Szent Aszszonyunk,
zengedezö dicsiretekkel.
R. A' te szent emlekezeted,
gerjeszt szivünkben nagy örömet.

O életnek Koronája,
Angyali Karok ékessége,
Egi Rósa és Viola,
földi Emberek reménsége.
R. Utánnad siet mi szivünk,
és téged áhit a' mi lelkünk.

O MARIA, az életre
te vagy lelkünknek Kalaúzza,
Kik keresik Menyországot,
azoknak vagy fényes lámpása.
R. A' kik tölled szerettetnek,
Szent Fiadtól meg-nem vettetnek.

Azért ó Szent Szüz MARIA,
régi Magyarok Pátrónája,
Országodra s' kis nyájadra,
tekínts, s' légy hív óltalmazója.
Nöjön bennünk Szent szerelmed,
és tölünk áldassék Sz. Neved.

Amen.

445.

ALIUS.

[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

IESU Salvator, Mundi amator.
Tu es florum flos.
O IESU pie, Fili MARIAE: eja audi nos.

Conditor rerum, Christe Rex Regum.
Tu es florum flos.
O IESU pie, Fili Mariae: eja audi nos.

DEI Genitrix, Haeresum victrix.
Tu es florum flos.
O Mater pia, Virgo Maria: ora pro nobis.

Inviolata, intemerata.
O vitae vena, gratiâ plena.
Surgens aurora, tota decora.
O maris stella, Jesse puella.
O veneranda, et praedicanda.
Mystica rosa, tota formosa.
Columba una, pulchra ut luna.
Tota dilecta, ut Sol electa.
Conclusus hortus, salutis portus.
Rosa divina, et sine spina.
Ignara fellis, favus es mellis.
O gloriosa, ô Coeli rosa. — Tu es florum flos.
In Sion colle, amicta Sole. — O Mater pia,
O coronata, stellis ornata. — Virgo MARIA,
Mulier fortis, devictrix mortis. — ora pro nobis.
O fons signatus, quo Deus natus.
O Noë iris, et irae finis.
O Cades palma, ô Mater alma.
Tu Gedeonis, es concha roris.
O Advocata, immaculata.
Templum pudoris, et vas honoris.
Hera Coelorum, et Angelorum
Patriarcharum, Lux Prophetarum.
Apostolorum, Doctrix Doctorum.
Martyrum gemma, Virginum Stemma.

Sit tibi Christe, modulus iste.
Tu es florum flos.
O IESU pie, Fili MARIAE, eja audi nos.

Et tibi Mater, alma ter quater.
Tu es florum flos.
O Mater pia, Virgo MARIA, ora pro nobis.

A m e n.

446.

IESU SALVATOR. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 141. sz. alatt]

IESUS szerelmünk, és idvességünk.
Te vagy virág-szál.
O kegyes IESUS, kit MARIA szült,
halgass-meg minket.

Teremtö Isten, kinél jobb nincsen.
Te vagy virág-szál.
O kegyes IESUS, kit MARIA szült,
halgass-meg minket.

Istennek Annya, bünnek rontója.
Te vagy virág-szál.
O kegyes Anya, szép Szüz MARIA,
könyörögj értünk.

O szeplötelen, s' megfedhetetlen.
Szent, és kegyelmes, Malasztal tellyes.
Tündöklö Hajnal, kit nem fog homály.
Jesse Leánya, s' Tenger Csillagja.
O tisztelendö, és dicsirendö.
Te titkos Rósa, szépség Tár-háza.
Kedvesbb Galambnál, tellyesebb Hóldnál.
Eppen szerelmes, mint Nap, olly fényes.
Bé-zárlott kert vagy, életre út vagy.
Mennyei Rósa, Egnek szép háza.
Edes lépes-méz, kit epe nem néz.
Sionnak hegyén, fel-tetszett Nap-fény.
Csillagok fénye, koronák szine.

Te vagy virág-szál.
O kegyes Anya,
szép Szüz MARIA,
könyörögj értünk.

Aszszony vagy erőss, ki halált meg-győzsz.
Meg-jedzett kút-fő, kiből Isten jö.
Zöldellö pálma, szép arany-alma.
Szebb vagy a' Napnál, finum aranynál.
Noënak jegye, haragnak vége.
Gedeon gyapja, s' Egnek harmattya.
O mi szó-szóllónk, és bátorítónk.
Isten Leánya, Malasztnak Annya.
Szüzesség helye, Isten edénye.
Királyné Aszszony, vagy Angyalokon.
Pátriárkákon, és Prófétákon.
Apostolokon, és Doctorokon.

Te vagy virág-szál,
O kegyes Anya
szép Szüz MARIA,
könyörögj értünk.

Mártyrok gyöngye, Szüzeknek Szüze.
Te vagy virág-szál.
O kegyes Anya, szép Szüz Mária,
könyörögj értünk.

Légyen ez néked, Christus éneked.
Te vagy virág-szál.
O kegyes IESUS, kit Maria szült,
halgass-meg minket.

Néked-is Anyánk, kit magasztalánk.
Te vagy virág-szál.
O kegyes Anya, szép Szüz MARIA,
könyörögj értünk.

A m e n.

447.

ALIUS.



SAnctissima, sanctissima Mater Dei.
Ave fulgens, ave fulgens Regina Coeli.

Salve clara, ://: Stella maris,
Quâ processit, ://: Lux Solaris.

O MARIA, ://: flos Virginum,
Velut Rosa, ://: vel Lilium.

Funde preces, ://: ad Filium,
Pro salute, ://: fidelium.

Feras opem, ://: labentibus,
Ne frangamur, ://: tot casibus.

Per te Mater, ://: peccatorum,
Remissio, ://:, sit cunctorum.

Imperatrix, ://: Angelorum,
Esto memor, ://: fragilium.

Praebe tuis, ://: auxilium,
Sis afflictis, ://: solatium.

Cúm venerit, cúm venerit mortis dies.
Nobis detur, nobis detur aeterna requies.

A m e n.

448.

SANCTISSIMA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 447. sz. alatt]

OH Szentséges, oh Szentséges Szüz MARIA,
Menyországnak, Menyországnak Királynéja.

Piros Hajnal, ://: szép Csillaga,
Ki-által jött, ://: Nap-világa.

Oh MARIA, ://: ékes Rósa,
Szüzességnek, ://: szép Virága.

Esedezzél, ://: hiveid-ért,
Szent Fiadnál, ://: s' bünösök-ért.

El-esteknek ://: légy gyámola,
s' Fárattaknak, ://: nyugodalma.

Te-általad, ://: Christus Annya,
Töröltessék, ://: bününk sóldgya.

Angyaloknak, ://: Királynéja,
Légy népednek, ://: szó-szóllója.

Légy betegek, ://: orvossága,
Szomorúak, ://: vigasága.

Midön el-jö, midön el-jö végsö napunk,
Halálunkor, halálunkor légy óltalmunk.

A m e n.

449.

MAS.



O Szentséges, ://: Istennek Szent Annya,
Menyországnak Királynéja,
Idvez-légy MARIA.

O MARIA, ://: Szüzeknek virága,
Jó illatú Liliom-szál,
Idvez-légy MARIA.

Esedezzél, ://: Szent Fiadnál értünk,
Hogy szerezzen lakó-helyet,
Szent Attyánál nékünk.

Engesztellyed, ://: Szent Fiadat értünk,
Hogy bününkböl meg-tisztúlván,
Hozzája mehessünk.

Fényességes, ://: Tengernek Csillaga,
Mint szép Nap-fény tündökölvén,
Légy velünk, MARIA.

A m e n.

450.

ALIUS, DE B. V. MARIA.

[Dallamát l. a 393. sz. alatt]

AVe rubens Rosa, Virgo speciosa.
JESU Christi Mater, tu es gratiosa.
R. Ne ultrix peccatorum, sis formidolosa;
Sis interventrix nostra, ut evadamus fortem,
inimici sortem.

Salve ardens rubus, nihil concrematus;
Per quem Rex Coelorum, est in Orbem natus.
R. Te sibi praeelegit Sponsam virtuosam,
Dominam Angelorum, Coelestium polorum,
omnium regnorum.

Eja Virga Jesse virens, et florida,
Munda corda nostra, nimium arida.
R. Ne sinas nos perire, mortemque adire.
Ut crimen evadentes, gloriam tibi demus
in Coelis canentes.

Ave Imperatrix, nostra Advocatrix,
Virtutum amatrix, et munerum datrix.
R. Aurea ulna splendens, porta es reclusa.
Per Spiritum aperta, facta fuisti certa,
nuntio reperta.

In extrema hora advoca Filium,
Cum maxima turba Sanctorum omnium.
R. Subvenito pro nobis, tuis piis donis.
Ut per tuum juvamen, evadamus examen,
faxis Virgo,

A m e n.

451.

AVE RUBENS ROSA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 393. sz. alatt]

IDvez-légy szép Rósa, Szüzesség virága,
Christusnak dajkája, s' kegyelemnek Annya.
R. Kérünk ne-légy bününknek te boszszú-állója.
Hogy ellenségünk mérge,
lelkünket meg-ne sértse,
Pokolra ne-ejtse.

Idvez-légy zöldellö s' égö Csipke-bokor,
Ki-által kegyelem Menyországból ránk forr.
R. Téged kedvelt Mennyeknek hatalmas Királlya.
Választott ö-magának,
hogy lennél árváinak
meg-vigasztalója.

Azért szép virágzó Jesse veszszö-szála,
Szivünk keménységét irgalmad lágyítsa.
R. Ne-szenvedd hogy el-essünk, halálban el-veszszünk:
Söt kegyelmet nyerhessünk,
s' néked énekelhessünk,
szépen dicsirhessünk.

Idvez-légy bünösök kegyes szó-szóllója,
Jóság kedvellöje, érdemünk adója.
R. Angyali kézben fénlö ékes arany Nád-szál.
Egek fel-nyílt Kapuja,
kin Istennek Malasztya,
éppen mi-reánk száll.

Halálunk óráján Szent Fiadat kérjed,
Ellenünk fel-gerjedt haragját enyhítsed.
R. Légy segitséggel kérünk erötlenségünkben.
Hogy végsö ki-múláskor
ne-essünk késértetben.
Nyerd-meg szép Szüz,

A m e n.

452.

ALIUS, DE BEATA VIRGINE MARIA.



AVe Stella matutina, Peccatorum medicina,
Mundi es Princeps, Princeps Regina,
Angelorumque Domina.

Sola Virgo digna dici contra tela inimi,
Insurge manu, manu victrici,
Corde precamur supplici.

Clypeum pone salutis, Tu es Titulus virtutis,
Nos firmans locis, locis in tutis,
Hostibus cunctis devictis.

O Sponsa DEI electa, Esto nobis via recta,
Ubi est vita, vita perfecta,
Ad aeterna duc gaudia.

O decus Apostolorum, Martyrum, et Confessorum.
Pro nobis ora, mortis in hora,
O Mater clementissima.

Per tuum Virgo Filium, Per Patrem, ac Paraclytum,
Adsis ad nostrum, nostrum obitum,
Et da foelicem exitum.

A m e n.

453.

ALIUS, DE BEATA VIRGINE MARIA.

NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

AVe Mundi spes MARIA,
Ave mitis ave pia,
Ave charitate plena,
Virgo dulcis, et serena.

Sancta Parens JESU Christi,
Electa sola fuisti:
Ut sis Mater sine Viro,
Et lactare more miro.

Angelorum Imperatrix,
Peccatorum consolatrix:
Consolare me lugentem,
In peccatis jam foetentem.

Precor te Regina Coeli,
Corde pleno, et fideli:
Me habeto excusatum,
Apud Christum tuum Natum.

Amen.

454.

ALIUS.

NOTA: O FÉNYESSÉGES SZÉP HAJNAL.
[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

STella maris, o MARIA,
Expers paris, Parens pia,
Plebem tuam respice.

Vitam portans, vitae porta,
Nos supportans nos conforta,
Nos que fortes effice.

Tu Matrona Sanctae spei,
Mater bona, Mater Dei,
Virgo vena veniae.

Tu suavis, delicata,
Coeli clavis, fabricata,
Manu sapientiae.

Spes salutis, pacis portus,
Vas virtutis, florens hortus,
Liliorum area.

Tu serena Sole pleno,
Cella plena vino mero,
Granum sine palea.

Pietatis fons amoenus,
Charitatis calix plenus,
Hospites inebrians.

Tu devotis das virtutem,
Tu aegrotis das salutem,
Reos reconcilians.

O benigna Virgo gaude,
Summe digna summa laude,
Summe venerabilis.

Gaude rosa pura, decens,
Speciosa semper recens,
Flos immarcescibilis.

Styrps beata fac placatum,
Patrem nata, Parens Natum,
Nobis peccatoribus.

Ut te Duce servi tui,
Possint vera luce frui,
Choris in Coelestibus.

Amen.

455.

PIUM OSANNA, DE BEATA VIRGINE MARIA.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

SAncta Messiae Genitrix, MARIA,
Millies salve, toties triumpha;
Millies gaude, miserum Patrona.
Ave MARIA.

Audiat nascens, moriensque Phoebus,
Audiat Coeli, Cherubina virtus,
Virgini Matri moduletur una.
Ave Maria.

Nata, supremi Patris, es Maria,
Filii Mater, pariterque Nata,
Spiritus Sancti veneranda Sponsa.
Ave Maria.

Aula, sacratae Triados Maria,
Montibus Sanctis super excitata,
Anna concepit sine labe pura.
Ave Maria.

Tu supra cunctas benedicta Matres,
Castitas laudes tua vincit omnes,
Virgo nam Mater paris, o pudica.
Ave Maria.

Lacte nutristi proprio Parentem,
Tota fovisti gremio Tonantem.
Casta Josepho sociata Sponsa.
Ave Maria.

Te suam Coelum Dominam celebrat,
Te suam tellus Dominam salutat,
Dum tuis subdunt sua sceptra diva.
Ave Maria.

Pulchrior Coeli facibus refulgens,
Clarior Phoebi radiis renitens,
Sic et auroram superas decora.
Ave Maria.

Splendicas instar speculi Maria,
Mente formosa radias juventa,
Nulla quam labes maculat, venusta.
Ave Maria.

Tu favus stillans, Cypriusque botrus,
Balsamum fragrans thimiama nardus.
Melle, vel musto melior sapore.
Ave Maria.

Tu voluptatis Paradisus orbi,
Arborem vitae generas cadenti,
Gratiae nutrix, Genitrixque clara.
Ave Maria.

O parens Virgo fer opem misellis,
Da jubar caecis, medicamen aegris,
Sis salus cunctis, bona sis Patrona.
Ave Maria.

A m e n.

456.

ALIUS, DE B. V. MARIA, TEMPORE PESTIS.

DÖG-HALÁLKOR, A' BÓLDOGSÁGOS SZÜZ MARIÁRÓL.



STella Coeli extirpavit,
quae lactavit Dominum.
Mortis pestem quam plantavit
primus Parens hominum.

Ipsa Stella nunc dignetur,
sydera compescere.
Quorum bella Plebem caedunt
dirae mortis ulcere.

O piissima Stella maris,
summis digna laudibus.
A peste succure nobis,
et a Mundi fraudibus.

Audi Domina, nam Filius
nihil negans te honorat.
Salva nos JESU pro quibus
Virgo Mater te orat.

A m e n.

457.

STELLA COELI.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

AZ Egeknek szép Csillaga,
mely az Ur JESUS-t szoptatta,
A' döghalált ki-gyomlálta,
kit Adám Atyánk bé-hoza.

Azon Csillag óltalmazzon,
dög-halál nékünk ne ártson,
Az Ur JESUS-t kérje azon,
jó egésségben meg-tartson.

O áldott drágalátos Szüz,
Menyben tündöklö fényes tüz.
Dög-halált töllünk meszsze üzz,
Kit bününk-ért Isten ránk füz.

Halgass-meg édes Aszszonyunk,
mert te-hozzád folyamodunk.
Semmit töled Christus Urunk,
meg-nem tagad. Légy óltalmunk.

JESUS Christus Isten Fia,
figyelmezz imádságunkra.
Ertünk Szent Anyád MARIA,
esedezik Menyországba.

A m e n.

458.

HYMNUS S. CASIMIRI, DE B. VIRGINE MARIA.

[Dallamát l. a 128. sz. alatt]

OMni die, dic MARIAE, mea laudes anima:
Ejus Festa, ejus gesta, cole devotissima.

Contemplare, et mirare, ejus celsitudinem:
Dic foelicem Genitricem, dic Beatam Virginem.

Ipsam cole, ut de mole criminum te liberet,
Hanc appella, ne procella, vitiorum superet.

Haec persona, nobis dona, contulit Coelestia:
Haec Regina, nos divina illustravit gratia.

Lingva mea, dic trophaea, Virginis puerperae;
Quae inflictum maledictum miro transfert germine.

Sine fine, dic Reginae, Mundi laudum cantica:
Ejus bona, semper sona, semper illa praedica.

Omnes mei sensus, ei, personate gloriam:
Frequentate, tam Beatae Virginis memoriam.

Nullus certe, tam disertae extat eloquentiae:
Qui, condignos promat hymnos, ejus excellentiae.

Omnes laudent, unde gaudent, Matrem DEI Virginem:
Nullus fingat, quod attingat, ejus celsitudinem.

Sed necesse, (quod prodesse, piis constat mentibus)
Ut intendam, quod impendam me ipsius laudibus.

Quamvis sciam, quod Mariam nemo digne praedicet:
Tamen vanus et insanus est, qui illam reticet.

Cujus vita, erudita, disciplina Coelica:
Argumenta, et figmenta destruxit haeretica.

Hujus mores, tanquam flores, exornant Ecclesiam:
Actiones, et sermones, miram praestant gratiam.

Evae crimen, nobis limen Paradisi clauserat:
Haec dum credit, et obedit, Coeli claustra reserat.

Propter Evam, homo saevam, accepit sententiam:
Per MARIAM, habet viam, quae ducit ad patriam.

Haec amanda, et laudanda cunctis specialiter:
Venerari, praedicari, eam decet jugiter.

Ipsa donet, ut, quod monet Natus ejus faciam:
Ut finita carnis vita; laetus hunc aspiciam.

SECUNDA PARS.

O Cunctarum foeminarum, decus, atque gloria:
Quam electam, et evectam, scimus super omnia.

Clemens audi, tuae laudi, quos instantes conspicis:
Munda reos, et fac eos, donis dignos Coelicis.

Virga Jesse, spes oppressae mentis, et refugium:
Decus mundi, lux profundi, Domini sacrarium.

Vitae forma, morum norma, plenitudo gratiae:
DEI Templum, et exemplum, totius justitiae.

Virgo salve, per quam valvae Coeli, patent miseris:
Quam non flexit, nec allexit, fraus, serpentis veteris.

Generosa, et formosa, David Regis filia:
Quam elegit Rex, qui regit, et creavit omnia.

Gemma decens, Rosa recens, castitatis Lilium:
Castum chorum, ad polorum, quae perducis gaudium.

Actionis, et sermonis, facultatem tribue:
Ut tuorum meritorum, laudes canam strenue.

Opto nimis, ut imprimis des mihi memoriam:
Ut decenter, et frequenter, tuam cantem gloriam.

Quamvis muta, et polluta, mea sciam labia:
Praesumendum, nec silendum est, de tua gloria.

Virgo gaude, omni laude digna, et praeconio:
Quae damnatis, libertatis, facta es occasio

Semper munda, et foecunda Virgo tu puerpera:
Mater alma, velut palma, florens, et fructifera.

Ejus flore, et odore, recreari cupimus:
Cujus fructu, nos, a luctu, liberari credimus.

Pulchra tota, sine nota, cujuscunque maculae:
Fac nos mundos, et jucundos, te laudare sedule.

O beata, per quam data, nova Mundo gaudia:
Et aperta fide certa, Regna sunt Coelestia.

Per te Mundus, laetabundus, novo fulget lumine:
Antiquarum tenebrarum, exutus caligine.

Nunc potentes sunt egentes, sicut olim dixeras:
Et egeni, fiunt pleni, ut tu prophetaveras.

Per te morum nunc pravorum, relinquuntur devia:
Doctrinarum perversarum, pulsa sunt praestigia.

Mundi luxus, atque fluxus docuisti spernere:
DEUM quaeri, carnem teri, vitiis resistere.

Mentis cursum, tendi sursum, pietatis studio:
Corpus angi, motus frangi, pro Coelesti praemio.

Tu portasti, inter casti ventris claustra Dominum:
Redemptorem, ad honorem, nos reformans pristinum.

Mater facta, sed intacta, genuisti filium:
Regem regum, atque rerum Creatorem omnium.

Benedicta, per quam victa, mortis est versutia:
Destitutis spe salutis, datur indulgentia.

Benedictus Rex invictus, cujus Mater crederis:
Qui creatus, ex te natus, nostri salus generis.

TERTIA PARS.

REparatrix, consolatrix, desperantis animae:
A pressura, quae ventura, malis est nos redime.

Pro me pete, ut quiete sempiterna perfruar:
Ne tormentis, comburentis, stagni miser obruar.

Quod requiro, quod suspiro, mea sana vulnera:
Et da menti, te poscenti, gratiarum munera.

Ut sim castus, et modestus, dulcis, blandus, sobrius:
Pius, rectus, circumspectus, simultatis nescius.

Eruditus, et munitus, divinis eloquiis:
Timoratus, et ornatus, Sacris exercitiis.

Constans, gravis, et suavis, benignus amabilis:
Simplex, purus, et maturus, patiens et humilis.

Corde prudens, ore studens, veritatem dicere:
Malum nolens, DEUM colens, pio semper opere.

Esto tutrix, et adjutrix, Christiani populi:
Pacem praesta, ne molesta nos perturbent saeculi.

Salutaris Stella maris: summis digna laudibus.
Quae praecellis cunctis stellis, atquae luminaribus.

Tua dulci prece, fulci supplices, et refove;
Quidquid gravat, vel depravat, mentes nostras, remove.

Virgo gaude, quod de fraude Daemonum, nos liberas:
Dum in vera, et sincera DEUM carne generas.

Illibata, et dotata, Coelesti progenie:
Gravidata, nec privata, flore pudicitae.

Nam quod eras perseveras, dum intacta generas:
Illum tractans, atquae lactans per quem facta fueras.

Commendare me dignare, Christo tuo filio:
Ut non cadam, sed evadam, de Mundi naufragio.

Fac me mitem: pelle litem, compesce lasciviam:
Contra crimen, da munimen, et mentis constantiam.

Non me liget, nec fatiget, saeculi cupiditas:
Quae indurat, et obscurat, mentes sibi subditas.

Nunquam ira, nunquam dira, me vincat elatio:
Quae multorum, fit malorum, saepius occasio.

Ora DEUM, ut cor meum sua servet gratia:
Ne antiquus inimicus seminet zizania.

Da levamen, et juvamen tuum, illis jugiter:
Tua festa, sive gesta, qui colunt alacriter.

A m e n.

459.

AZON SZ. CASIMIRUS HYMNUSA MAGYARÚL.

[Dallamát l. a 128. sz. alatt]

MOndgy napon-ként, és órán-ként lelkem dicsireteket:
Mariának, Szüz Anyának, ülly vigan innepeket.

Gondolkodgyál, s' álmélkodgyál, felségén Aszszonyodnak:
Mond bóldognak, és áldotnak, mond Istenünk Annyának.

Engesztellyed, és tisztellyed, hogy a' büntöl meg-mentsen:
Ehez fordúly, s' arczal borúly, hogy ördög meg-ne ejtsen.

Erre szemlély, mert e' személy Egi gyümölcsöt hozott:
Nékünk Menyböl, Szent méhéböl, irgalmasságot adott.

Gyözedelmét, és védelmét nyelvem ennek énekeld:
Ekességét, dicsösségét, tellyes eröddel neveld.

Mert átkától, s' rút árkától a' Pokolnak meg-mentett:
Menyország-közt, s' ez Világ-közt állandó frigyet vetett.

Mondgy vég-nélkül, víg énekül, néki szép dicsiretet:
Szentségéröl, s' kegyelméröl, tégy víg emlekezetet.

Minden ízem, tagom, s' részem, Szent Szüzet dicsirjétek:
Enekekkel, és Versekkel gyakran emlegessétek.

Nincs olly elme, ki értelme Szent Szüzet fel-érhesse:
Értékivel, s' bölcs nyelvével, ezt méltán dicsirhesse.

Minden vallya, s' magasztallya mint Szüléjét Istennek:
De ne véllye, hogy fel-érje, senki felségét ennek.

Mind-az-által, alázattal, illik hozzája mennünk:
Sok irgalmú, s' nagy hatalmú Szüz óltalmát keresnünk.

Tudom senki, olly nincsen, ki Szüzet méltán tisztelné:
De meg-kábúlt, s' esze-fordúlt, ki ezt nem énekelné.

Kinek fénlö, s' Eg érdemlö élete meg-áldatott:
Rút kevélység, s' eretnekség általa meg-rontatott.

E' rósával, mint fáklyával, Isten nyája tündöklik:
Életében, s' beszédében, Isten Malasztya fénlik.

Eva vétke, s' tíltott étke az Eget bé-zárlotta:
Ez épsége, és hívsége, viszontag fel-nyitotta.

Eva törbe ejté, s' bünbe az Emberi nemzetet:
E' Szüz-által, ki Malasztal tellyes, nyertünk életet.

Nem szolgállya, s' prédikállya, senki ezt képtelenül:
Eneklésre, s' dicsiretre, mert méltó végetlenül.

E' Szüz adgya (a' mint hadgya Fia) hogy szolgálhassam:
Víg orczáját, s' kegyes Fiát, szinröl szinre láthassam.

MÁSODIK RÉSZE.

OH nagy nemü s' gyözedelmü Aszszonyok dicsösége:
Kit Annyának, s' Aszszonyának, vall a' föld-kereksége.

Nézd kegyessen, s' szerelmessen, a' te tisztelöidet:
Tedd méltókká s' állandókká, a' jóban hiveidet.

Jesse ága, s' szép virága, epett sziv orvossága:
Föld épsége, s' Eg szépsége, és Istennek titkosa.

Elet fája, vagy példája, minden Szent erkölcsöknek:
Palotája, és formája Egi kegyességeknek.

Idvezléssel, s' dicsiréssel kitöl Eg fel-nyittatott:
A' kit amaz, régi ravasz kigyó meg-nem csalhatott.

Tekíntetes, s' nevezetes Dávid Király leánya:
Az választott, ki alkotott téged, Egek Aszszonya.

Gyémánt fényü, s' rósa szinü, tisztaság lilioma:
Kivel éppül, vigad, szépül, Menyország birodalma.

Egi jókkal, s' ékes szókkal kérlek engem nemesits:
Hogy te kedved-szerint, neved dicsirhessem, bátoríts.

Leg-elsöben, add szivemben, a' te szeretetedet:
Hogy terjeszsze, és gerjeszsze lelkem tiszteletedet.

Noha bénna nyelvem, s' néma, ajakim fertelmesek,
De Szentséged, s' dicsösséged, én-nálam szerelmesek.

Örülly, vigadgy, és hálát adgy, mint méltó dicsiretre:
Mert te hittél, s' igy ok löttél, nékünk az új életre.

Tisztasággal, s' igasággal, bövölködö drága Szüz:
Mint virágra, s' pálma ágra Isten rád gyümölcsöt füz.

Jóságoddal, s' jószágoddal, bóldogúlni akarunk:
Kinek magva, jókkal rakva, s' nékünk szerelmes Urunk.

Oh szépséges Szüz, és kegyes, ki vagy makula-nélkül:
Tégy tisztákká, s' igazakká minket-is; s' vétek-nélkül.

Bóldog emlö, s' nagy érdemlö melly szoptatott gyermeket:
Ki meg-nyitá, s' meg-újítá mi-nékünk az Egeket.

Uj világgal, és virággal, általad föld tündöklik:
Setétsége, s' büdössége, régi ködnek el-oszlik.

Gazdag dúsok, most kóldúsok, miként te meg-mondottad:
s' Kik éheztek, most bé-töltek, a' mint meg-prófétáltad.

Meg-fordúlnak, és újúlnak általad rosz szokások:
Meg-pirúlnak, s' el-borúlnak a' sok hamis vallások.

Tanítottál, s' példát attál Világ útálására:
Délczeg testnek, s' rosz erkölcsnek meg-zabolázására.

Szemeinket, s' elméinket hogy Menyben igazgassuk:
Tagjainknak, s' szokásinknak indulatit foghassuk.

Táplálgattad, s' apolgattad a' mi Idvezitönket:
Szüz méhedben, s' kebeledben hordoztad életünket.

Annya löttél, s' szüzen szültél fiat mi váltságunkra:
Dicsösségnek, s' fényességnek Urát vigaságunkra.

Aldott személy, kitöl kevély halál meg-tapodtatott:
s' Bünös ágnak, Menyországnak kapuja meg-nyittatott.

Aldott légyen, s' velünk tégyen jót, kit Anyánknak hiszünk:
Mert született, ki teremtett minket, töled, szép Szüzünk.

HARMADIK RÉSZ.

ELesztöje, s' ébresztöje, ki vagy kétes-szivünknek:
Légy vesztöje, s' sillyesztöje, a' mi ellenséginknek.

A' mint kértem, imádgy értem, s' végy Abrahám keblében:
Hogy ne essem, s' ne vitessem, a' kárhozat tüzében.

Im dicsirlek, s' azon kérlek, hogy meg-gyógyítsd sebemet:
Erdemedböl, s' kegyelmedböl töröld-el sok vétkemet.

Hogy bizony Szüz, mint a' szép tüz lehessek; s' mértékletes:
Igaz, elmés, és kegyelmes, irgalmas, szerelmetes.

Nagy szerelmü, s' gyors értelmü, az Egi tudományban:
Isten-félö, s' szentül élö, Mennyei hagyományban.

Ahétatos, s' álhatatos, szelíd és kellemetes:
Józan, türö, sok jót tévö, nyájas, kegyes, értelmes.

Igaz-mondó, s' a' romlandó Világon alázatos:
Test gyülölö, bün kerülö, s' a' jóban szorgalmatos.

Te örzöjük, s' segítöjök légy a' Keresztyéneknek:
Idvességet, s' békeséget, nyerj az igaz Hiveknek.

Oh Egeknek, s' tengereknek tündöklö szép Csillaga:
Ki mind Hóldnál, s' mind a' Napnál fényessebben villoga.

Szent érdemed, és kegyelmed-által szivem támogasd:
A' mi fáraszt, s' bün meg-áraszt, rólunk azt le-rázogasd.

Ördög kézböl, s' örök tüzböl, az Embert meg-mentetted:
Igaz testben, s' természetben midön Istent nemzetted.

Tisztaságban, s' igasságban noha fiat fogadtál:
Ekességtöl, s' szüzességtöl de te meg-nem fosztattál.

Mert Szüz vóltál, Szüz maradtál, midön töled született:
Azt szoptatván, ápolgatván, a' ki téged teremtett.

Uj magzattal, s' áldozattal fénlö Isten edénye:
Fiat hoztál, s' meg-nem nyiltál szüzességnek szekrénye.

Méltóztassál, Szent áldással, Fiadnak ajánlani:
Fejem tüzre, s' örök büzre, hogy ne kezdgyen szállani.

Lágy szivüjé, s' együgyüvé, engemet tégy végetlen:
A' bün-ellen, s' ördög-ellen, örizz kérlek szüntelen.

Meg-ne ejtsen, s' szégyenítsen e' Világnak szerelme:
El-ámíttya, s' meg-vakíttya kit meg-csalhat öröme.

Hogy kevélység, és gyülölség, elmém meg-ne foghassa:
Pokol mérge, s' undok férge, szivemet ne rághassa.

Reménkedgyél, s' törekedgyél, Fiad elött érettem:
Hogy tekíncsen rám, s' meg-mentsen kíntól, kit érdemlettem.

Légy óltalmok, s' diadalmok, kik üllik Innepedet:
Víg versekkel, s' énekekkel tisztelik Szent Nevedet.

A m e n.

460.

MAS, BOLDOG SZÜZ MARIAROL.

NOTA: ALDOTT GYÜMÖLCSE SZÉP SZÜZNEK.
[Dallamát l. a 29. sz. alatt]

SZüz MARIA kegyes Anya,
Szent Háromságnak leánya:
Szent Lélek Jegyese,
Christusnak kedvese.
Imádgy értünk, téged kérünk,
engesztellyed Christust nékünk.

Zokognak árvák szivei.
Sirnak özvegyek lelkei:
Kiáltván te-hozzád,
Szüz Anya ne útáld,
kiáltásink, s' ohajtásink,
kegyelmesen fogadd hozzád.

Ekes Mennyei virág-szál:
ki méhedben meg-virágzál.
Mutasd-meg szinedet,
segéld-meg népedet,
esedezvén, s' engesztelvén,
add meg-látnunk szülöttedet.

Rósa szinü szép gyenge Szüz;
kinek lelkében nincsen büz.
Ellenséged ronts-meg,
fiaidat tarts-meg,
légy óltalma, a' bün halma,
ne nyomja-meg, légy paisa.

Eredendö vétek-nélkül,
fogontattál szeplö-nélkül,
Tiszta mindenestöl
lelked, minden büntől.
O drága Szüz! ó kegyes Szüz!
mosogass-meg vétkeinktöl.

Dicsiretre méltó Szüz vagy,
Kegyességed mert igen nagy:
Könyörögj néped-ért,
a' te sereged-ért.
Imádgy Istent, nyerhetsz mindent,
JESUS-t engeszteled mihent.

Istentöl választott edény:
Kérünk hozzánk ne légy kemény.
Szüz óltalmad alá,
fogadgy szárnyad alá:
Mert a' Sátán e' föld hátán,
el-veszteni minket kéván.

Mutasd Anyánknak magadat:
Mivel soha nem hallatott;
Hogy el-hagyattatott,
a' ki benned bízott.
Azért ne hadgy, minden jót adgy,
halálunkor hozzád fogadgy.

Aldott Szent Anya gyümölcse.
Adgyad hogy néped erkölcse,
Szentül s' tisztán éllyen,
minden büntöl féllyen;
Légyen igaz, rút mocsok s' gaz,
fészket ne verjen lelkünkben.

Régi Próféták irása,
bé-tellyesedett mondása.
Hogy az Isten Fia,
tölled Szüz MARIA,
születtetik, s' meg-töretik
pokolnak minden kapuja.

Te azért Isten szülö Szüz.
Adgyad hogy a' Mennyei tüz,
szivünkben gerjedgyen,
lelkünkben terjedgyen:
Szentül éllyünk, büntöl féllyünk,
hogy így veled Menyben legyünk.

Oltalmazz-meg ellenségtöl,
Örizz-meg Eretnekségtöl.
De az igaz Hitben,
tarts-meg mind végiglen.
O kegyes Szüz, ó édes Szüz,
esedezzél értünk Menyben.

Nagy dicsiret az Atyának,
az ö Fiának Christusnak,
Mi Vigasztalónknak,
a' Szent Háromságnak,
Légyen áldás, hálá-adás,
az áldott Szüz MARIA-nak. Amen.

461.

ALIUS.

NOTA: FÖLDÖN LÉVÖ NEMZETEK ETC.
[Dallamát l. a 8. sz. alatt]

AVe Mundi Domina, Ave o MARIA.
Nostra solvens vincula.
Dulcis, Clemens, Pia.

Ave sydus genitum, Ave o Maria.
Gignens DEI Filium.
Dulcis, etc.

Ave stirps Davidica, Ave o Maria.
Quam Plebs laudat Coelica.
Dulcis, etc.

Ave Coeli Regina, Ave o Maria.
Plena DEI gratia.
Dulcis, etc.

Ave DEI thalamus, Ave o Maria.
Myrrha, Balsamum, et Thus.
Dulcis, etc.

Ave Sponsa Sophiae, Ave o Maria.
Cella pudicitiae.
Dulcis, Clemens, Pia.

Ave fons justitiae, Ave o Maria.
Origo mundiciae.
Dulcis, etc.

Ave Virgo Virginum, Ave o MARIA.
Mediatrix hominum.
Dulcis, Clemens, Pia.

A m e n.

462.

ALIUS.

NOTA: O FÉNYESSÉGES SZÉP HAJNAL.
[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

SAlve Sponsa Deitatis,
MARIA fons pietatis,
Angelorum Domina.

Ave dulcis o Maria,
Christi Mater et filia,
ulla sine macula.

Tu puteus honestatis,
favus dulcis charitatis,
tu nostra laetitia.

Rosa rubens castitatis,
Lilium Virginitatis,
cum omni fragrantia.

Tu Magistra clementiae,
Mater misericordiae,
nostra delens crimina.

Tu norma innocentiae,
Maria plena gratiae,
tu es Stella matutina.

Tu a DEO fabricata,
in conceptu praeservata,
nulla trahis scelera.

Tu in Coelis coronata,
ab Angelis venerata,
micans super sydera.

Nos famulos rege tuos,
atque tibi fac devotos,
pro tua clementia.

Ab inferno liberatos,
nos postremo fac beatos,
in Coeli militia.

A m e n.

463.

ALIUS.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

GAude flore Virginali,
quae honore speciali,
transcendis splendiferum.

Gaude Sponsa chara DEI,
nam ut lux clara diei,
pellis omne nubilum.

Gaude splendens vas virtutum,
cui parens est ad nutum,
tota Coeli curia.

Gaude Virgo Mater Christi,
quae per aurem concepisti,
Gabriële nuntio.

Gaude quia DEO plena,
peperisti sine poena,
cum pudoris lilio.

Gaude quia oblatio,
Regum quoque devotio,
exhibetur Filio.

Gaude nexu veritatis,
et amplexu charitatis,
juncta sis Altissimo.

Gaude, quia tui Nati,
quem videbas mortem pati,
fulget resurrectio.

Gaude Christo ascendente,
qui in Coelum te vidente,
motu fertur proprio.

Gaude Mater miserorum,
quia Pater saeculorum,
dabit te colentibus.

Gaude Virgo Mater Christi,
quia sola meruisti,
sis Virgo purissima.

Gaude, quia Paracletus,
demissus fuit coelitus,
in tuo collegio.

Gaude Virgo Mater pura,
certa manens et secura,
in Coelesti gloria.

Gaude quae post Christum scandis,
et est honor tibi grandis,
in Coeli palatio.

Ibi fructu ventris tui,
per te nobis detur frui,
in perenni gaudio.
A m e n.

464.

ALIUS.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

AVE nostrae spes salutis,
et humanae servitutis,
removens opprobrium.

MARIA spe destitutis,
Vitae munus et Virtutis,
confer beneficium.

Gratia tu singularis,
Stella maris lux Solaris,
DEI gignens filium.

Plena fluis, imo pluis,
unde tuis pie luis,
peccati contagium.

Dominus qui cuncta regit,
Trinitatis te elegit,
aulam et triclinium.

Tecum manens hostes fregit,
infernales, et subegit,
per carnis commercium.

Benedicta quae praecellis,
in Matronis et puellis,
tenens privilegium.

Tu fons roris vena mellis,
tota dulcis, nullum fellis,
habens seminarium.

In te nihil indecori,
gloriantur in te chori,
supernorum Civium.

Mulieribus honori,
tuus partus est amori,
nationi gentium.

Et quis tuae puritatis,
prosequitur digne satis,
o Virgo praeconium.

Benedictus qui te gratis,
nobis dedit, ut peccatis,
afferret remedium.

Fructus pulcher ex colore,
fructus dulcis ex sapore,
refectio cordium.

Ventris tui natus flore,
sed complutus Coeli rore,
contra fructum noxium.

JESUS flos Virginitatis,
Filiusque summi Patris,
confer salutem.
A m e n.

465.

MAS.

NOTA: HARCZ EMBER ÉLETE ETC.



O Aldott Szüz Anya,
Mennyei szép rósa,
Bóldog Menyországnak
drága gyöngy-virága,
Bünösöknek édes szó-szóllója.
Vigyázz reánk, édes Anyánk;
Angyaloknak Nagyságos Aszszonya.

Hajts hozzánk, ó Anyánk Angyali orczádat,
Imádgyad érettünk drága Sz. Fiadat,
Hogy láthassuk Menyben Sz. Atyánkat.
Vigyázz:

Mely bóldogok azok kik téged dicsirnek,
Buzgó szivel néked vigan énekelnek,
Szent Fiadnál azok kedvet lelnek.
Vigyázz etc.

O Szent Háromságnak szolgáló-leánya,
Adgy erőt szolgádnak dicsiret mondásra,
Szent nevedet örökké áldásra.
Vigyázz etc.

Dicsirjenek téged Angyali seregek,
Drága Menyországban tisztaságos Szüzek,
Vélek eggyütt bóldogságos Szentek.
Vigyázz etc.

Idvez-légy, s'áldott légy JESUS-nak dajkája,
Szegény bünösöknek kegyes szó-szóllója,
Szolgaidnak légy meg-halgatója.
Vigyázz:

Tenger fövenyének mennyi sokasága,
Tavaszi rósáknak drága szép illattya,
Ugy áldott légy, Istennek Szent Annya.
Vigyázz etc.

Alázatos szivel kérünk édes Anyánk,
Hogy midön el-jövend a' mi végsö óránk,
Jobb-kéz-felöl állasson Szent Atyánk.
Vigyázz:

Dicsiret, dicsösség áldott Szent Fiadnak,
Méhed gyümölcsének, az áldott JESUS-nak,
Szent Lélekkel, a' Szent Háromságnak.
Vigyázz reánk, édes Anyánk;
Angyaloknak Nagyságos Aszszonya.

A m e n.

466.

ALIUS.

CHRISTUS FEL-TÁMADA ETC. KYRIE ELEIS: ALLELUJA.
[Dallamát l. a 255. sz. alatt]

AVe Mundi gloria, Virgo Mater MARIA:
Ave benignissima, ave plena gratia.
Clemens, Pia, O MARIA.

Ave decus Virginum, ave salus hominum:
Angelorum Domina, ave praeclarissima.
Clemens, etc.

Ave Mater Domini, Genitrix altissimi:
Ave prudentissima, ave potentissima.
Clemens, etc.

Ave Mater gloriae, Mater indulgentiae:
Ave beatissima, ave Coeli Regina.
Clemens, etc.

Ave Mater luminis, ave honor aetheris:
Ave porta Coelica, ave serenissima.
Clemens, etc.

Ave candens lilium, ave opobalsamum:
Ave fumi Virgula, ave splendidissima.
Clemens, etc.

Ave dulcis MARIA, ave mitis, et pia:
Ave lucidissima, ave clementissima.
Clemens, etc.

Ave Coeli janua, ave Virga aurea:
Ave rubus, et vellus, ave foelicissima.
Clemens, Pia, o Maria.

Ave gemma praeclara, Christique Mater alma:
Ave venustissima, ave nobilissima.
Clemens, Pia, o Maria.

Ave Virgo MARIA, Christum pro nobis ora:
Decus, honor, gloria, sit in Coeli curia.
Clemens, Pia, o MARIA.

A m e n.

467.

ALIUS.

NOTA: JÖVEL LÉGY VELÜNK UR ISTEN.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

AVe Mundi spes MARIA,
ave mitis, ave pia:
Ave charitate plena,
Virgo dulcis et serena.
O dulcis Virgo Virginum.

Eja rosa sine spina,
peccatorum medicina:
Pro me Christum interpella,
ut me salvet a procella.
O dulcis etc.

Christe Fili summi Patris,
per amorem tuae Matris:
Cujus venter te portavit,
et Te dulci lacte pavit.
O dulcis etc.

Te per ipsam rogo supplex,
quia tu es salus duplex:
Salus rerum mundanarum,
atque salus animarum.
O dulcis etc.

Te nunc precor licet reus,
miserere mei DEUS:
Miserere Christe mei,
miserere Fili DEI.
O dulcis etc.

Miserere miserator,
quia vere sum peccator:
Tu peccata dele mea,
et cor mundum in me crea.
O dulcis etc.

Da spem firmam, fidem rectam,
charitatemquae perfectam:
Et concede finem bonum,
quod est super omne donum.
O dulcis etc.

Ut in corde sic compungar,
tibi Christe quod conjungar:
Fac me digne manducare,
Corpus tuum salutare.
O dulcis etc.

Ira tua non me gravet,
Sangvis tuus sic me lavet:
Extra Corpus, et in corde,
a peccatis, et a sorde.
O dulcis etc.

Ut dum instat hora mortis,
Angelus tunc adstet fortis:
A te datus mihi custos,
qui me locet inter justos.
O dulcis etc.

Mors si carnem meam frangat,
mors secunda non me tangat:
Licet caro computrescat,
spiritus in te quiescat.
O dulcis etc.

Ut dum surgam te visurus,
semper tecum sim mansurus:
A te nunquam recessurus,
et te semper laudaturus.
O dulcis Virgo Virginum.

A m e n.

468.

ALIUS.

NOTA: MISSUS GABRIEL DE ETC. (FOL. 26.)

AVe sydus lux dierum,
ave gemma mulierum:
Quae lactasti Regem regum,
Genitorem filia.

Ave verbi summi parens,
ave rosa spina carens:
Per te viret Mundus arens,
per te datur venia.

Ave verbi DEI cella,
Mundi decus maris Stella:
Serva servos a procella,
maris hujus noxia.

Mundum pingis novo flore,
florem paris novo more:
Virgo manens cum pudore,
novi floris gratia.

Gaude Sponsa summi Regis,
condimentum novae legis:
Gaude Mater, gaude dulcis,
gaude salus hominum.

Regis Mater, et Regina,
morum dux et disciplina:
De malorum nos sentina,
perduc ad Coelestia.

Nam es Mater Orphanorum,
et spes vera miserorum:
Atque salus infirmorum,
O Virgo piissima.

Dele culpas o MARIA,
roga Patrem prece pia:
Quia per te patet via,
ad aeterna gaudia.

A m e n.

469.

ALIUS, DE BEATA VIRGINE.



VIrgo DEI Genitrix, quem totus non capit Orbis;
In tua se clausit, viscera: factus homo.

Vera fides geniti, purgavit crimina Mundi:
Et tua Virginitas, manet quam desideras.

Partus et integritas discordant longas per oras:
Virginis in gremio, sed foederantur uno.

Te Matrem pietatis opem fer flagitat Orbis:
Subvenias famulis, o benedicta tuis.

Gloria magna Patri, compar gloria Nascenti:
Et Spiritui Sancto; gloria magna DEO.

A m e n.

470.

VIRGO DEI GENITRIX. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 469. sz. alatt]

KEgyes szép Szüz MARIA,
kit Világ meg-nem foghata:
Emberré lön méhedben,
Isteni természetben.

A' szülés, a' Szüzesség,
egy-más-között nagy külömbség:
De Szüznek ö méhében,
lönek szép eggyességben.

Igassága Christusnak,
el-törlé bünét Világnak:
Es a' te Szüzességed,
tisztán marada méhed.

Te kegyességnek Annya,
Menyországnak Királynéja:
Esedezzél érettünk,
Kik te-hozzád sietünk.

Nagy dicsösség Atyának,
Egyenlö JESUS Christusnak:
Eggyütt a' Szent Léleknek,
nagy dicsösség Istennek.

A m e n.

471.

MAS SZEP ENEK.

JER MI DICSIRJÜK A' SZÉP SZÜZ MARIÁT. VIDE SUPRA *(fol. 17.)*
[l. a 27. sz. alatt]

472.

ALIUS,
DE BEATA VIRGINE.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

SAlve Mater misericordiae,
Mater DEI, et Mater gratiae:
Mater spei, et Mater veniae,
Mater inquam totius gloriae.

Salve decus humani generis,
salve Virgo dignior caeteris:
Tu Virgines omnes transgrederis,
et altius sedes in superis.

Salve Sancta Sanctorum omnium,
laus et honor, salus fidelium:
Aula Christi, domus, palatium,
Deitatis reclinatorium.

Te creavit Pater ingenitus,
obumbravit te Unigenitus:
Foecundavit te Spiritus Sanctus,
tu es facta tota divinitus.

Te creavit DEUS mirabilem,
te respexit ancillam humilem:
Te quaesivit Sponsam amabilem,
tibi nunquam fecit consimilem.

Te beatam laudare cupiunt,
omnes Sancti, sed non sufficiunt:
Nam tot laudes tibi conveniunt,
quod laudare omnes deficiunt.

Ex quo DEUM es digna parere,
nemo digne potest exprimere:
Laudes tuas nec satis dicere,
quantum gaudes divino munere.

Tu es Virgo, caputque Virginum,
et laus summa non habens terminum:
Angelorum laudes et hominum,
promereris sola post Dominum.

Beata es Virgo puerpera,
nam qui sedet in Patris dextera:
Coelum regens, terram, et aethera,
intra tua se clausit viscera.

Salve Virgo multum amabilis,
pia, prudens, decora, nobilis:
Universis incomparabilis,
tibi nunquam fuit consimilis.

Imperatrix cujus imperio,
tota gaudet Coelestis concio:
Tanta laus est tibi in Filio,
quod humana non capit ratio.

Tu es Virgo coeteris purior,
Virginibus et gradu dignior:
Super omnes aspectu pulchrior,
et in Sanctis post DEUM Sanctior.

Pia Mater respice filios,
inter hostes pugnantes impios:
Irruentes repelle gladios,
et Sanctorum fac esse socios.

A m e n.

473.

ALIUS.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

SAlve porta aeternae gloriae,
salve aula misericordiae:
Salve Mater divinae gratiae,
ave Virgo Custos Ecclesiae.

Salve Virgo Mater purissima,
salve item Mater castissima:
Salve Mater o inviolata,
ave Mater tu intemerata.

Salve casta Mater Salvatoris,
ave super omnes amabilis:
Salve, ave Mater Creatoris,
ave Mater o admirabilis.

Salve Virgo tu prudentissima,
ave digne Virgo praedicanda:
Salve, ave semper veneranda,
nam plena es divina gratia.

Salve nunc speculum justitiae,
ave sedes tu sapientiae:
Salve causa nostrae laetitiae,
ave purum vas spirituale.

Salve rosa mystica, jucunda,
ave fortis turris eburnea:
Salve arca, et domus aurea,
salve Virgo Stella matutina.

Salve salus vera infirmorum,
refugium ave peccatorum:
Salve consolatrix afflictorum,
auxilium sis Christianorum.

Salve o Regina Angelorum,
Regina ave Patriarcharum:
Salve Regina Apostolorum,
et Regina omnium Sanctorum.

Gloria sit tibi Mater Christi,
quia DEUM utero portasti:
Honor, virtus, Sanctae Trinitati,
Gloria sit summae Deitati.

A m e n.

474.

MAS.

NOTA: IDVEZITÖNKNEK SZENT ANNYA, ETC.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

DIcsösséges Szüz MARIA,
Idvez-légy Urunk Szent Annya:
Menynek Királyné Aszszonya,
oh irgalmasságnak Annya!

Idvez-légy tölünk Mária,
JESUS tornyos Palotája:
Paradicsomnak Kapuja,
e' Világnak Szent Aszszonya

Urnak szép Nemes virága,
te vagy, tiszta Szüz Mária:
Az Istennek Szent Bárányát,
imádd értünk nagy irgalmát.

Örüly Istennek Szent Annya,
szeplötelen Szüz Mária:
Angyaloknak vigasága,
örüly tengernek Csillaga.

Örüly e' Világ Aszszonya,
légy mi-hozzánk kegyes Anya:
Könyörüly rajtunk Maria,
nyomorúltaknak gyámola.

Örüly, érettünk könyörgö,
bünösök-ért esedezö:
Szent Fiadat engesztelö,
el-esteken keserülö.

Örüly, mert hozzád folyamunk,
Isten-után légy gyámolunk:
JESUS-t a' kit mi imádunk,
engeszteld: és téged áldunk.

Örüllyünk e' szép énekben,
dicsirvén Istent szivünkben:
Magasztallyuk mindenekben,
hogy véle legyünk Menyégben.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Szent Háromság egy Ur Isten,
örökkön örökké, Amen.

475.

MAS.

NOTA: DORMI FILI ETC.
[Dallamát l. a 126. sz. alatt]

EÖrüly Istennek Szent Annya, a' csudáknak csudája:
Dicsösséges Szüz MARIA, Egek, föld Királynéja.
Ezerszer Menyben, meg száz-ezerszer áldassál Szent Fiaddal.

Örüly Szentek édessége, s' Egek gyönyörüsége:
Te méhednek Szent gyümölcse, lelkünknek idvessége.
Ezerszer etc.

Örüly Malasztnak Szent Annya, élö gyümölcsnek fája:
Arvák, özvegyek Tútora, Istenhez Kalaúzza.
Ezerszer etc.

Örüly Istennek hajléka, drága kedves tár-háza:
JESUS-nak szerelmes Annya, leg-drágább alkotmánya.
Ezerszer etc.

Örüly, mert néked örülnek, Menyben az egész Szentek:
Hogy gyümölcse Szent méhednek, nyert életet lelkünknek.
Ezerszer etc.

Örüly Ország Királynéja, Keresztyének paisa:
Ne ártson mi ellenségünk, légy MARIA óltalmunk.
Ezerszer etc.

Kérünk azért buzgó szivel, a' Mennyei lelkekkel:
Hogy ellenségünkre kely-fel, és légy nagy segitséggel.
Ezerszer Menyben, meg száz-ezerszer áldassál Szent Fiaddal.
A m e n.

476.

ALIUS.

NOTA: UR ISTEN TÉGED DICSIRÜNK.
[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

IMperatrix gloriosa, potens et imperiosa:
JESU Christi generosa, Mater atque filia.

Radix Jesse speciosa, Virga florens et frondosa:
Quam produxit copiosa, Deitatis gratia.

Auster lenis te perflavit, et perflando foecundavit:
Aquilonem qui fugavit, sua cum potentia.

Florem ergo genuisti, ex quo fructum protulisti:
Gabriëli dum fuisti, Paranympho credula.

Res miranda, res novella, nam processit Sol de Stella:
Regem dum parit puella, Viri thori nescia.

Ergo clemens et benigna, cunctorumque laude digna:
Tuo Nato nos consigna, pia per suffragia.

A m e n.

477.

ALIUS.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA ETC.
[Dallamát l. a 183. sz alatt]

SAlve Sancta Christi parens,
Salve Virgo labe carens,
Salve decus Virginum.

Salve Virgo singularis,
Salvatorem salva paris,
Et ancilla Dominum.

Salve Redemptoris Mater,
Quem de Coelis misit Pater,
In salutem gentium.

Mundus tibi dicat Ave,
Quia per te mundus, Evae,
Mutat vocem flentium.

Concepisti Virgo DEUM,
Paris, lactas, nutris eum,
Pio probans studio.

In praesepe reclinatur,
Calor quoque membris datur,
Bovis ministerio.

Tu naturae contra ritum,
Ex angusto infinitum,
Ventris profers parvula.

Homo DEUM, Stella Solem,
Nata Patrem, Virgo prolem,
Antiquum juvencula.

Summae vox jucunditatis,
Quia tempus est aestatis,
Imber recens abiit.

Jam vineae floruerunt,
Flores odorem dederunt,
Nam hyems jam transiit.

Ave Virgo gignens florem,
Cujus mirantur odorem,
Coelum, tellus, maria.

Uno sinu fovens Agnum,
Et Leonem parvum,
magnum Genitorem filia.

Audi Mater pietatis,
Nos gementes pro peccatis,
A malis nos libera.

Virgo Mater, Mater DEI,
Te rogamus servi rei,
A peccati carcere.

Educ nos potenti prece,
Nobis detur, victa nece,
Tecum semper vivere.

Virgo munda, nos emunda,
Ne nos trahat mors secunda,
Tuae dono gratiae.

Ora Virgo tuum Natum,
Det nobis locum beatum,
In aeterna requie.

A m e n.

478.

ALIUS.

NOTA: VICTIMAE PASCHALI, ETC.
[Dallamát l. a 254. sz. alatt]

VIrginis MARIAE laudes, intonent Christiani.
Eva vitam abstulit, sed Maria protulit,
Natum, qui redemit peccatores.
Jus naturae modulo, convenere mirando,
MARIAE filius, regnat vivus.
Dic nobis MARIA, Virgo Clemens, et pia.
Quomodo facta es Genitrix,
cum sis plasma de te nascentis.
Angelus est testis,
ad me missus Coelestis.
Natus est ex me spes mea,
sed incredula manet Judaea.
Credendum est magis soli Gabriëli forti,
quam Judaeorum pravae coborti.
Scimus Christum processisse ex MARIA vere,
tu nobis Nate Rex miserere. Alleluja.

479.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

VEni Virgo Virginum, ave Mater Christi.
Veni lumen luminum, salve Mater DEI.
Veni vena veniae, gaude decus Mundi.
Veni salus hominum, vale rosa Coeli.

Consolatrix inclyta, ave Mater Christi.
Veni, vide, visita, salve Mater Dei.
Nos rege, nos excita, gaude decus Mundi.
Nos fove, nos suscita, vale rosa Coeli.

Veni Jesse Virgula, ave Mater Christi.
Veni rosa primula salve Mater Dei
Peccatorum vincula, gaude decus Mundi.
Rumpe prece sedula, vale rosa Coeli.

Fac jungamur superis, ave Mater Christi.
Locemurque a dextris, salve Mater DEI.
Quae Regina diceris, gaude decus Mundi.
Miserere miseris, vale rosa Coeli.

A m e n.

480.

PURIFICATIO BEATAE VIRGINIS MARIAE.

GYERTYA-SZENTELÖ BÓLDOG ASZSZONY NAPJÁRA.

NOTA: LAUDA SION SALVATOREM.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

Lux advenit veneranda, Lux in Choris jubilanda,
Luminosis cordibus.

Hujus laeti lux diei, Festum refert Matris DEI,
Dedicandum laudibus.

Gloriosa dignitate, Viscerosa pietate,
Conpunctiva nomine.

Cum honore Matronali, Cum pudore Virginali,
Nitet Coeli cardine.

Haec est, ille fons signatus, Hortus clausus foecundatus,
Virtutum seminibus.

Haec est, vellus trahens rorem, Plenus ager dans odorem,
Cunctis terrae finibus.

Haec est dicta per exemplum, Mons, castellum, aula, templum,
Thalamus, et Civitas.

Mater bona quam rogamus, Nobis dona quae optamus,
Frui Coelo tribuas.

A m e n.

481.

ALIUS.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA, ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

MARIA in Urbem vadit, Piis votis Templum adit,
Et sistit se Domina.

Ecce qua humilitate, Mater plena majestate,
Stat ad Templi limina.

Quam devote, quam profunde, Instar faeminae immundae,
Ibi se humiliat.

En ut pro oblatione, Et sui mundatione,
Sacerdoti supplicat.

Eja! eja! imiteris, Quisquis tantam intueris,
Virginis modestiam.

Discas te humiliare, DEI leges observare,
Frangere superbiam.

Sed in templum penetremus, Et ibi consideremus,
Virginale gaudium.

Audiamus Simeonis, Coelicis repleti donis,
De JESU praeconium.

En cum quanta svavitate, Hunc ex brachiis beatae
Virginis excipiat.

En ut eo delectetur, Et in illo se soletur,
Jamque mori cupiat.

Hunc agnoscit suum Numen, Gentium futurum lumen,
Plebis suae gloriam.

Multos in hoc surrecturos, Et per illum transituros,
Ad Coelestem Patriam.

Quin tu simul hic laetaris, Et te pariter solaris,
O peccatrix anima.

Nam quaecunque hic contingunt, Ad te spectant, te attingunt,
Pro te fiunt omnia.

Pro te puer praesentatur, Idem jam pro te precatur,
Patrem, ut indulgeat.

In se ponit mala tua, Ut tibi det bona sua,
Gratiam restituat.

Tu pro tam ingenti bono, Venerare vultu prono,
Salutare Domini.

DEO Patri da honorem, Filio refer amorem,
Gratias Spiritui.

Genitrici te commenda, Illam roga per tremenda,
Cordis sui spicula.

Ut dignetur ad altere, Domini te praesentare,
In Coelesti gloria.

A m e n.

482.

ANNUNCIATIO BEATAE VIRGINIS MARIAE.

GYÜMÖLCS-ÓLTÓ BÓLDOG ASZSZONY
NAPJÁRA-VALÓ ÉNEKEK
NOTA: STABAT MATER DOLOROSA ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

SAlve Virgo gloriosa, Super omnes speciosa,
Expers omnis maculae.

Quam è cunctis DEUS legit, Et in qua summae peregit,
Rem misericordiae.

Nisi foret haec puella, Sempiterna heu! flagella,
Remanerent homini.

Sed dum credit Gabriëli, Placat nobis Regem Coeli,
Sit laus suo Nomini.

Eja salve Sponsa DEI, Salve plena Sanctae spei,
Virgo potentissima.

Quae per Unum, FIAT, solum, Referando nobis polum,
Pandis Coeli limina.

Tu es Thronus Salomonis, Tu es vellus Gedeonis,
Sedes sapientiae.

Paradisus voluptatis, Et conclave Trinitatis,
Fons divinae gratiae.

Te in Natam Pater DEUS, Te in Matrem Natus ejus,
Te in Sponsam Spiritus.

Sanctus sibi cooptavit, Et immensis exornavit,
Gratiarum dotibus.

Tamen inter tot favores, Et inter tantos honores,
Quibus foelix emicas.

Tu non nisi te puellam, Vilem, humilem ancillam,
Domini te praedicas.

O humilitas profunda! O professio jucunda,
In divinis auribus!

Propter istud, Virgo, verbum, Dominam Te Patris Verbum,
Rebus dedit omnibus.

Propter hoc de Throno suo, Descendit et claudi Tuo,
Voluit in gremio.

Et ad Te humiliari, Ex te simul incarnari,
O quanta dignatio!

Omnes ergo collaetemur, Et devote gratulemur,
Tam felici Virgini.

Totum Coelum veneretur, Omnis lingva admiretur,
Hanc ancillam Domini.

Quae divinae Majestatis, Et aeternae bonitatis,
Mater esse meruit.

Quae fit praegnans sine Viro, Et humana modo miro,
Carne DEUM induit.

Dicant omnes: Ave pia, Ave Domina Maria,
Plena Dei gratia.

Ave summe benedicta, Virgo, Mater simul dicta,
Inaudita gloria.

Ergo per hanc dignitatem, Et per hanc humilitatem,
Obsecro Te Domina.

Fac me mitem, fac me castum, Omnem de me pelle fastum,
Cuncta tolle crimina.

Fac ut Verbi incarnati, Pro me sic humiliati,
Charitatem recolam.

Et pro suo hoc amore, Illum humili fervore,
Tecum semper diligam.

A m e n.

Az Adventi Enekek e' napra szolgálnak.

483.

VISITATIO BEATAE VIRGINIS.

SARLÓS BÓLDOG ASZSZONY NAPJÁRA.
NOTA: O GLORIOSA DOMINA ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

O Christi Mater Coelica,
fons vivus, fluens gratia:
Lux pellens cuncta schismata,
MARIA DEO proxima.

Ex motu veri luminis,
transivit in monticulis:
Virgo juvare vetulam,
de praecursore gravidam.

Mater venit de Nazareth,
ut salutet Elizabeth:
Repletur dono Spiritus,
anus, et ejus filius.

Elizabeth complacuit,
quod Mater Dei affuit:
Infans gaudet in utero,
praesente Christo Domino.

Ex charitatis germine,
Elizabeth appropiat:
Et pietatis culmine,
ipsam devote salutat.

Salutat servam Domina,
haec Matrem Christi nominat:
Confertur ingens gratia,
Matrem et prolem saciat.

En Christi incarnatio,
per nondum natum panditur:
Hunc adorat cum gaudio,
qui ventre Matris clauditur.

Clamat senex cum jubilo,
videns Mariae gloriam:
Beata credens Angelo,
fuisti rem veridicam.

Hic stupet rerum regula,
naturae mutans ordinem:
Ubi fiunt miracula,
per solum Coeli Principem.

Praesta Virgo purissima,
sufficiens auxilium:
Cum sis Mater humillima,
da nobis Coeli praemium.

A m e n.

484.

ALIUS.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA, ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

ANima consurge pia, Perjucunda tibi via,
Est agenda hodie.

Surge, veni; jam decora, Per montana se Aurora,
Suo monstrat lumine.

Jam serena maris Stella, Sole pulchrior puella,
Summa transit montium.

Quaqua pergit, quaqua meat, Sua luce cuncta beat,
Dat ubique gaudium.

Ecce vix in Zachariae, Et Elisabethae piae,
Domum fers vestigia.

Vix et salutationis, Vocem promis, o quot bonis,
Reples statim omnia!

Infans mox sanctificatur, Et in ventre contestatur,
Adventum Altissimi.

Mater Spiritu repletur, Et Beatam Te fatetur,
Genitricem Domini.

Ipse quoque Te praesente, Usum loquelae retentae,
Zacharias recipit.

Multaque de nato suo, Plura pariter de Tuo,
Prophetizans concinit.

En quam pia sis, et bona, Quanta feras illis dona,
Quos dignaris visere!

En quot gratiis ditentur, Omnes illi qui merentur,
Te, Virgo, suscipere.

Ergo Mater benedicta, Non ob mea me delicta,
Nec ob sordes deseras.

Sed me quoque visitare, Et pro me Tuum rogare,
Filium non differas.

Ut quos in Joanne plausus, Sacro Tuo ventre clausus,
Te loquente, fecerat.

Hos in me cliente tuo, Ex amore Christus suo,
Te rogante, faciat.

A m e n.

485.

ASSUMPTIO BEATAE VIRGINIS MARIAE.

NAGY BÓLDOG ASZSZONY NAPJÁRA.
NOTA: STABAT MATER.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

QUae est ista gloriosa, Tam decora, tam formosa,
Clamant omnes Angeli.

Quae est ista, quae ascendit, Universaque transcendit,
Gratia mirabili.

Caro quoque Virginalis, Ex qua DEUS immortalis,
Incarnari voluit.

Pariter glorificari, Animaeque sociari,
Triumphanti debuit.

Terris erant eximenda, Et in Coelos inferenda,
Benedicta viscera.

Quae non minus dignitate, Quam sua capacitate,
Adaequabant aethera.

Sursum ergo gloriosa, Sursum Virgo speciosa,
Sursum ad Altissimum.

Accipe Virginitatis, Accipe humilitatis,
Tuae justum praemium.

Ecce thronum fulgurantem, En coronam radiantem,
Duodenis Solibus.

Ecce purpuram Regalem, En globum Imperialem,
Dignum Tuis manibus.

Eja perge, scande Thronum, Cape sceptrum, sume pomum,
Fruere imperio.

Quod offertur toto Mundo, Coelo, terris, ac profundo,
DEI beneficio.

Ecce potestati Tuae, Pater subdit quae sunt suae,
Potestati subdita.

Ut in nomine MARIAE, Animae laetentur piae,
Contremiscant Tartara.

Filius rerum cunctarum, Divinarum, humanarum,
Adjicit scientiam.

Ut perfecte DEUM nosses, Et exacte scire posses,
Nostram indigentiam.

Paracletus charitatis, Et supremae bonitatis,
Te coronat laurea.

Ut post DEUM nos amares, Bona nobis procurares,
Pelleresque noxia.

Insuper, a Nato Tuo, Hic est ex amore suo,
Honor superadditus.

Ut qui Tibi ministraret, Te laudaret, et amaret,
Non periret penitus.

Eja ergo mentes piae, Vobis simul et MARIAE,
Gratulantes plaudite.

Plaudite summe felici, Coelorum Imperatrici.
DEO grates agite.

A m e n.

486.

ANTIPHONA DE BEATA VIRGINE, DEVOTISSIMA.



TOta pulchra es MARIA.
Tota pulchra es MARIA.
Et macula Originalis, non est in te:
Et macula Originalis non est in te.

Tu gloria Jerusalem.
Tu laetitia Izraël.
Tu honorificentia populi nostri.
Tu advocata peccatorum.
O MARIA, O MARIA,
Virgo prudentissima:
Virgo clementissima.
Ora pro nobis.
Intercede pro nobis ad Dominum JESUM CHRISTUM:
ut defendat Regnum istud.
A m e n.

487.

MAS.

NOTA: GYÖNYÖRKÖDGYÉL SZÜZ MARIA.
[Dallamát l. a 409. sz. alatt]

ADgyunk hálát a' Szent Háromságnak, mert a' Paradicsomnak;
Bé-zárt kapuját tisztaságos méhe, meg-nyitá MARIA-nak:
Kiböl az Ur Isten, ki-rekesztett vala, vétke-miatt Evának.

Idvez-légy te fényes Csillaga, a' tengeren járóknak,
Istennek Annya, Királyné Aszszonya a' magas Menyországnak,
Immár fel-vitettél, örök felségében szerelmes Szent Fiadnak.

Idvez-légy te, ki el-fogadád az Atya Ur Istennek,
Kedves izenetit Gábriel Angyaltól, az emberi nemzetnek:
Kivel Evának jóra változtatád veszedelmét vétkének.

O te kegyes Szüz MARIA, világosság Szent Annya,
A' Mennyei Felség, tégedet környül vött, mint a' Hóldnak udvara:
Nyerj irgalmasságot, bünös fiaidnak, kegyelmes Urnak Annya.

A' tengeri-vészben, meg-nyomorodtaknak második Anchorája;
El-romlott hajónak veszedelem után, te vagy amaz táblája;
Kin e' gyarló Világ, ám el-ki-ragada, bátorságnak partyára.

Mostan azért jelents magadat, kegyes Anyának lenni;
Mi áldozatunkat, és könyörgésünket méltóztassál bé-venni:
Ki, Szent méhedböl a' mi váltságunkat, méltóztatál születni.

Minden Szüzeket fellyül-haladál, MARIA tisztasággal,
Csak egyedül vagy te, kit meg-környékezett Isten olly Malasztyával,
Kihez Fiad-által, mi bünös emberek sietünk bátorsággal.

A' Menyországra, azon bóldogságra Mennyei dicsösségre,
Kiben fel-vitettél; tisztíts útat nékünk a' Mennyei felségre:
Hogy mi-is te-néked, méltó dicsiretet adgyunk tisztességedre.

Hogy meg-láthassuk az irgalmas IESUS-t, te méhednek gyümölcsét,
Es hogy el-vehessük az örök-életnek ama' gyönyörüségét;
Artatlan Báránnak, Szentséges Vérének bóldogságos örömét.

Örvendesz már mind örökké a Mennyei felségben, Fényes
Menyországban;
a' Szent Háromságnak bóldog isméretiben:
Bünös emberek-ért imádgy Istent értünk, az örök dicsösségben.

A m e n.

488.

ALIUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

AVe ô puerpera, fons jucunditatis;
O dulcis Christifera, flos Virginitatis:
In succursum propera nobis tribulatis,
Pacis adfer munera nobis tuis natis.

MARIA quae Domina es universorum,
Nostra fer precamina Regi Supernorum:
Dele prece crimina tuorum servorum,
Scribe nostra nomina in Regno Coelorum,

Tu in Mulieribus sanctiùs ornaris,
Clarior sideribus, stella Solem paris:
Quae prae Sanctis omnibus plus auxiliaris,
Junge Coeli civibus nos, ô! stella maris.

Benedictus Filius Tuus, ô sacrata,
Per te sit propitius dimittat peccata:
Conculcetur fortius passio innata,
Dentur nobis ocyus gaudia beata.

Ventris Tui solium IESUS cum subivit,
Reis in refugium carni se univit:
Contra nos daemonium saeviens contrivit,
Et contra exitium nos per te munivit.

Tui Nati gratiâ, stella matutina,
Nos vinctos per omnia fraude Sathaninâ,
Solve, tolle vitia, virtutes propina,
Tibi laus et gloria sit Coeli Regina.

A m e n.

489.

MAS.

NOTA: A' PARADICSOMNAK, ETC.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

VAlaszta az Isten magának hiveket,
Kikkel bé-töltené az örök-életet:
Fogyatkozásokat, és üres helyeket,
Bé-tellyesitené Angyali rendeket.

Erre tekínteni parancsol mindennek,
Jóknak, gonoszoknak, bünben heveröknek:
Hogy Istenhez térvén idvezülhessenek,
Es a' bóldogságban részesülhessenek.

Nézz reá, mit mutat Isten beszédében,
Hogy fel-kent tégedet, ö isméretiben:
Királlyá tött téged szép örökségében,
Ne légy háládatlan ezekröl semmiben.

Jelenti az Isten Mójsesnek könyvében,
Hogy ö öröksége bé-tölt csak egy Szüzben:
Kit Eva hagyott vólt nagy puszta veszélyben,
Maria bé-tölté engedelmességben.

Ajánlya mi-nékünk bünös embereknek,
Hogy engedelmesek lennénk az Istennek:
A' melyből hogy részünk szép örökségének,
Lehetne: ha hinnénk ö Istenségének.

Tekínts-meg Mariát, Christusnak Szent Annyát,
Isten kegyelmének szép édes magzattyát:
Ki-által az Isten mutatta-meg magát,
Hogy mind e' Világnak meg-adná váltságát.

Dicsö Szüz Maria, Napnál te fényesb vagy,
Es a' Csillagoknak fényénél kedvesb vagy:
Kérünk azért téged, hogy minket el-ne hadgy,
Christus JESUS Annya, hozzánk irgalmad nagy.

Igaz itilettel Salamon felölled,
Almélkodván mondgya: Ki légyen személyed:
Drága öltözetben-való ékességed,
Te szép Szülöttedhez-való nagy szerelmed.

Láttya szüzességed mely tiszta elötted,
Ahoz-képest Isten mint szeretett téged,
Nevezi; mely ékes elötte személlyed,
Isten Jegyesének nevezett tégedet.

Eletünknek haszna alázatossága,
Ki mind e' Világnak lön idvesség úttya:
Ha ki e' Világon magát meg-alázza,
Annak az Istennél nagy az ö jutalma.

Christusnak Szent Annya, áldott Szüz MARIA,
Fiad JESUS méne magas Menyországba:
Kiváná hogy lennél az ö Sátorába,
Istennek kertiben, fénlö szép házába.

Tellyes szép Menyország minden seregével,
Ki, Jesus elött áll, minden erejével,
Mikoron fel-mégyen nagy gyözedelemmel,
Szolgállyák Angyalok, ötet tisztességgel.

Ugyan azon sereg Mariát követi,
Ki Jesussal lévén Szent Annyát felviszi:
Jósaphát völgyéböl, Egben helyhezteti,
Ö nagy fáratságát, Jesus meg-fizeti.

Sába Királynénak illy igyekezete,
Hogy Jerusálemben nagy sereggel menne:
Személlye látója Salamonnak lenne,
Ajándékot hozván, kit néki bé-vinne.

Maria pediglen Fiához hogy méne,
Ajándékúl néki, sok Szüzeket szerze:
Vélek egyetemben sok lelkeket vive,
Christus eleiben nagy sereggel méne.

Ekes Aszszony vala Hester ö magában,
Kit szeretvén bé-vön Asverus házában:
Mindeneket néki ada hatalmában,
Es meg-koronázá Aszszonyt ö házában.

Vivé Jesus, Annyát mind testével eggyütt,
Dicsö Menyországban, hogy vigadgyon eggyütt:
Holott az Angyalok, a' Szentekkel eggyütt,
Csudálkozván mondgyák, ki légyen ki most jött?

Szép miképpen a' Hóld te ékes személlyed,
Hajnalhoz hasonlik, a' te ékességed:
Választott edény vagy, mert Nap fényességed,
Nem láttuk mi soha a' te szép személlyed.

Jöve a' Salamon Annya eleibe,
Ülteté melléje Királyi székibe:
Hagyá hogy engedgyen minden ö-nékie,
A' ki nem engedne, büntetése lenne.

Nem külömben Christus, Annya eleibe,
Jöve, hogy bé-vigye ö dicsösségébe:
Ültesse melléje Királyi székibe,
Engedelmességgel néki minden lenne.

Hogy Szent Dávid Király Izraël népével,
Istennek szekrényét közönséges néppel:
El-késérvén vala örvendetességgel,
Házához a' Király helyhezteté közel.

Olly nagy tisztességgel Christus ö Szent Annyát,
Mint Testamentomnak szépséges ládáját:
Kiben meg-találák idvesség Mannáját;
Magához fel-vivé, hogy birná Országát.

Részeltessen minket e' drága életben,
Fiának Christusnak drága érdemében:
Meg-ne fogyatkozzunk igyekezetünkben,
De söt bé-juthassunk örök örömünkben.

Tartson-meg minnyájan minket igaz Hitben,
Hogy nyája ne-essék semmi tévelygésben:
Igaz szeretetet plántállyon szivünkben,
Halálunk óráján ne-essünk kétségben.

Véled-é hogy a' Szüz ö-magáról mondgya?
Mint a' Jesus Sirák könyve-is taníttya:
Fel-magasztaltattam miként a' Cedrus-fa,
A' Libánus hegyén mely gyümölcsét hozta.

Melynek az ö szaga oktalan kigyókat,
El-kerget mellöle, mérges állatokat:
Mind testi és lelki fertelmes dolgokat,
Istennek kegyelme nem szenved ollyakat.

Szent János-is látván, illy szóval szóllittya,
Jöjjön-bé kertemben kegyesem, igy szólla:
Vegye-el ételre kedves jómat, mondgya;
Kit elegyítettem édes mézzel jóra.

Vég-nélkül való jegy vagyon Menyországban,
Ki meg-jelentetett egy Aszszony-állatban:
Ki fel-öltöztetett Napnak világában,
Tizenkét Csillag van ö koronájában.

Vigad mostan immár, a' nagy bóldogságban,
Aszszonyunk Maria, Istennek házában:
Mert el-fel-vitetett magas Menyországban,
Angyali karoknak ö társaságában.

Mi-is kérünk téged, Christusnak Szent Annya,
Imádgy Istent értünk, hogy az ö Malasztya,
Oltalmazzon; mikor halálunk órája,
El-jö: hogy ne-essünk ördögnek torkába.

Utállyuk-meg mi-is undok büneinket,
Vessük hátra hamis cselekedetinket:
Vegyük Istenünktöl az örök-életet,
Kit, vég-nélkül az Ur mi-nékünk készitett.

Méltó dicsiretet hogy néki mondhassunk,
Szent Fiával eggyütt örökké áldhassuk,
Es a' Sz. Lélekkel fel-magasztalhassuk,
örökkön örökké néki hálát adgyunk.

A m e n.

490.

MAS REGI ENEK.

UGYAN NAGY BÓLDOG ASZSZONY NAPJÁRA.
NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

FEl-vitetett magas Menyországban,
Angyali szép örvendetes házban,
Ez nap a' Szüz, nagy Meny-Aszszonyságban,
Az Istennek drága hajlékában.

A' Vö-Legény ö szerelmesével,
Szeplötelen drága Jegyesével,
Kit el-jegyzett arany-gyürüjével,
Vigadoz ma sok ezer Szentivel.

A' szép Fiú szerelmes Annyával,
Kinek szopta szüz tejét szájával:
Eggyütt beszél ez nap ö magával,
Kedveskedik néki sok javával.

Szent Attyának fényes Udvarában,
Felsö Sion drága Városában,
Dicsösséges szép Palotájában,
Már bé-viszi, nagy vigaságában.

Az életnek belsö rekeszíben,
Szeretetnek édes kebeliben,
Nagy gyönyörüségek böségiben,
Maga mellé ülteti székiben.

Bé-telik itt a' Dávid Sóltára,
Kit éneklett Világ hallattára:
A' Királyné, Királynak jobjára,
Allapodik örök társaságra.

Fel-öltözött vont-arany szoknyában,
Külömb szinü drága szép formában:
Angyali kar-felett méltóságban,
Emeltetett-fel nagy Aszszonyságban.

Ez a' Salamontól meg-mondatott,
Ezer szépek-közzül választatott:
Ki fényesen, mint Nap, fel-támadott,
Dicsösséggel meg-koronáztatott.

Ez ama' szép Istennek áldotta,
Kinek méhét Szent Lélek szállotta:
Szüz tejével fiát fel-tartotta,
Ki a' Mennyet, és földet alkotta.

Ez a' Szentek fénlö tisztasága,
Gyenge Szüzek ékes gyöngy-virága:
Mártyromoknak arany pálma ága,
Confessorok édes vigasága.

Aszszonyi rend nemes bóldogsága,
Férfiaknak buzgó kívánsága:
Angyaloknak öröm vigasága,
Az Istennél minden-felett drága.

Sokan vóltak Nemes Aszszony népek;
Dicsiretes tudománnyal szépek:
Tisztaságok virágában éppek;
De ennek csak nyomában sem léptek.

Sok Leányok kincset gyüjtöttenek,
Sok Aszszonyok gazdaggá löttenek:
Sokan nagy hírt nevet viseltenek;
De mind ettöl meg-elöztettenek.

A' leg-jobbik részt el-választotta,
A' bölcseség titkait meg-fogta:
A' gyors futást által-úton tudta:
Mert mindenek rendit meszsze hadta.

A' hol más *a'* kincset el-végezte,
Ez ott szedni elsöben kezdette:
Tálentomit meddig terjesztette;
*S*enki, *s*oha, csak meg-*se*m nézhette.

Nagy *a'* mi *A*szszonyunk Nemességgel,
Dicsösséges Királyi felséggel:
Mindeneket fel-halad szépséggel,
Mint Nap, Csillagokat fényességgel.

Méltó bizony ez a' dicsiretre,
Erdemes a' nagy tiszteletekre:
Hogy Nemzetségröl Nemzetségekre,
Terjeszszük-ki sok ezer izekre.

Oh te ékes Angyali bóldogság,
Menyországból földre szállott újság:
Emberek-közt tündöklö gazdagság,
Isten-elött fénlö világosság.

O szépséges lelki világosság,
*S*züz Leányi drága *S*zent Anyaság:
Téged illet bizony a' méltóság,
Tekéntetes Nagyságos Aszszonyság.

Téged illet Menyben a' tisztelet,
Angyali szép fényes Karok-felett:
Fiad-után végy második helyet,
Mert nincs hozzád ki hasonló lehet.

Vigadgy azért szép dicsösségesen,
Isten szine elött nagy kedvesen:
Es mi-reánk tekínts kegyelmesen,
Kik kiáltunk hozzád *ke*servesen.

Imádkozzál értünk Szülöttednek,
Nyerj kegyelmet tölle népeidnek;
*K*ik általad *k*egyelmet keresnek,
Es elötte sirván esedeznek.

A m e n.

491.

ALIUS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA etc.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

MARIA Mater Numinis!
Aurora primi luminis!
Imple meum cor lumine,
Tuoque reple nomine.

MARIA, magnes cordium,
Lux hominum socordium:
Tepore dormientium,
O excitatrix mentium.

Beata Neptis Abrahae,
Mentem potenter extrahe:
E tam profundis faecibus,
Tantisque Mundi sordibus.

Vecors meum cor excita,
Tuisque flammis incita:
Ne langveat, ne torpeat,
Tuo sed aestu ferveat.

Amor meum cor occupet,
Ac in medullis excubet:
Hoc mihi Virgo impetra,
Et his medullis impera.

Hoc corde conde Filium,
Novisque flammis ignium:
Accende flammas, quas amas;
Extingve, quales non amas.

Ut corde flammis saucio,
Tuo placere Filio:
Totis medullis expetam,
Et consequar quicquid petam.

O Mater ignis optimi,
Ignisque divinissimi:
Qui cor Tuum depascitur,
Tuoque lacte pascitur.

Hoc igne tu me saucia,
Quo Tu fuisti saucia:
Ignem fovens in vulnere,
Ignemque lactans ubere.

JESU, MARIAE lilium,
Fac me Mariae filium!
Nullus Mariae filius,
Gehennam intrat devius.

Virgo, DEI puerpera,
Nostrae salutis tessera:
Tu cor meum sic posside,
Ut stet Maria praeside.

In mortis hora me rege,
Instarque Matris protege:
Jam tutus est, jam salvus est,
Qui Te Patronam nactus est.

O quae periclitantibus,
Tuis ades clientibus:
Vitae meae sub exitum,
Meum tuere spiritum.

A m e n.

492.

KIS-ASZSZONY NAPJARA.

NOTA: EBREDGYÉL-FEL VILÁG BÜNEIDBÖL, ETC.



FEl-támadt az új öröm Nap-fénye,
El-jött az Ur választott edénye,
örök-élet kincsének szekrénye;
Kiben állott az Istennek nagy titok törvénye.

El-érkezett e' nap e' Világra,
Az idvesség kincsének Sáfára:
Ki Szent Fiát hozta e' Világra,
Hogy a' siralmas foglyokat vigye szabadságra.

Ez nap született nagy vigaságra,
Az Istennek Annya e' Világra:
Kit Isten emelt nagy méltóságra,
Minden teremtett állatok-fölött Aszszonyságra.

A' Szent Angyalok már Aszszonyollyák,
Kik Paradicsom kapuit állyák:
Haragos fegyvereket le-rakják,
Es ö szép lakó helyekben örömmel fogadgyák.

Tellyes az Eg új dicsiretekkel,
Zeng az egész föld víg énekekkel:
A' Szent Angyalok nagy seregekkel,
Hirdetnek már békeséget, szép igéretekkel.

Ez, életnek végben hordozója,
Békeségnek jó út-mutatója:
Idvességnek, új öröm-mondója,
Es Angyali barátságnak helyére hozója.

Ez Evának útát nem követte,
Fiait halálban nem ejtette:
Söt a' halálból életre vitte,
Hogy az Istennek Szent Fiát, e' Világra szülte.

Evának rút engedetlensége,
Lön az ember életének vége:
Maria szép engedelmessége,
Lön életre jövésének elsö nyeresége.

Oh kegyelem drága szép hajléka,
Lelki nyugodalom zöld árnyéka:
Régi Szentek édes maradéka,
Benned bizony az Istennek gazdag ajándéka.

Te vagy a' Szent élet új formája,
A' Szent Lélek drága irtománya:
Lelki édes gyümölcs óltománya,
Kiben legel az Istennek ártatlan Báránnya.

Te vagy a' tisztaság termö fája,
Szemérmetességnek szép rósája:
A' szelídség ékes gyöngy-virágja,
Kinek már mind e' Világon el-hatott illattya.

Oh te drága szép Nemes Aszszonyság,
Menyböl a' földre szállott bóldogság:
Setétségben fénlö világosság;
Te vagy az emberi testben, öltözött Angyalság.

Söt te ki az Istent bé-fogadtad,
Tisztaságos öledben nyugottad:
A' dicsösség Urát fel-tartottad,
Ezzel mind az Angyalokat messze fel-halladtad.

Oh Szüzesség szép eleven képe,
Ezer közzül ki-választott szépe:
Kivel nem ér az Eg fényessége,
Mert álmélkodva jár hozzá annak követsége.

Te vagy a' Szent Lélek szép Temploma,
Bölcseségnek drága tálentoma:
Lelki élet új Paradicsoma,
Kiben nem vólt soha bünnek semmi mocskos nyoma.

Tiszta vagy te minden makulától,
Epp vagy a' bün mérges fúlánkjától:
Tisztán fogontattál Szent Anyádtól,
Tisztaságban tartattál-meg az Isten Fiától.

Nem született Világra olly kellö,
Sem ki olly Szent élettel tündöklö:
Kit meg-nem szorított a' bün gyeplö,
Csak téged nem illetett-meg semmi homály szeplö.

Mert egyedül csak te találtattál,
A' ki méhedben szüzen fogadtál:
Szülésedben szüzen meg-maradtál,
A' hol mások meg-törödtek, te ott virágzottál.

Ha ki meg-fosztand téged ezektül,
Az Angyali tiszta Szentségektül:
Melly adatott néked az Istentül,
Bizony a' Pokol rút szele fú azon keresztül.

De mi téged Szüzeknek Virága,
Idvességünknek szép arany ága:
Kitöl adatott lelkünk váltsága,
Magasztalunk míg fenn-marad lelkünk szabadsága.

Dicsirtessék Menyben az Istenség,
A' három személyben az eggyesség:
Kit illet a' véghetetlen Felség,
Földön, Mennyen, mind örökké adassék tisztesség.

A m e n.

493.

MAS REGI ENEK.

UGYAN AZONRÓL.
NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

E' Mái-nap e' Világra, születék a' Szüz MARIA:
Mely által bününk rútsága, el-mosaték, s' sokasága.

Igaz Jesse gyükeréből, származék Isten kedvéből:
Választaték mindenestöl, Szent Templomúl Szent Lélektöl.

Mint szép Csillag úgy származék, halálunk ottan rontaték:
Evától ránk szállott festék, ö-általa el-véteték.

Mint szép fényességes Hajnal, tündöklik Hóldal, Csillaggal:
Egy-arányú fényes Nappal, Menybéli szép Angyalokkal.

Te-benned szép Szüz Maria Christus JESUS-nak Szent Annya:
A' Menynek, és földnek Ura, nyugszik menvén szállásodra.

A' Szent Próféták mondási, és Salamon szép éneki:
Róllad vadnak dicsireti, Angyaloknak bizonysági.

Szent Léleknek kegyelméből, Atya Istennek kedvéből:
Születék szüzességedből, Szent Ige; a' te méhedből.

Szép Pálma-fának gyümölcse, hogy minden ember meg-értse:
Mi idvezitö Jesusunk, és kegyes édes váltságunk.

Te Szüzességnek Virága, mellyet Isten igirt vala:
Meg-szánván Atyánk esetét, meg-rontá Pokol erejét.

Vének, iffiak szép Szüzekkel, Menybéli szép seregekkel:
Örüllyetek a' Szent Szüznek, születésén örvendgyetek.

Hogy minnyájan bé-fogadgyon, hol Istennél maga vagyon:
Buzgó szivböl könyörögjünk, kik bün igájában nyögünk.

Oh bóldogságos MARIA, Mennyei szép kegyes rósa:
Kérjed Szent Fiadat arra, vigyen be Szent országába.

Ezt engedgye Atya Isten, véle eggyütt Fiú Isten:
Szent Lélekkel egyetemben, úgy légyen örökké,

A m e n.

494.

ALIUS.

NOTA: O IESULE DULCEDO CORDIUM.
[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

STella Jacob, MARIA nascitur,
Cujus ortu Mundus hic pascitur:
Anna Matre Flos oritur,
Cujus odore serpens moritur.

Maria, flos humani generis,
Dignior salve Virgo caeteris:
Nam Angelos transgrederis;
Pure concepta, pure nasceris.

Maria salve, Tutrix omnium;
Laus et grandis honor fidelium:
Fulgens Christi Palatium;
Deitatis reclinatorium.

Creavit hanc Pater ingenitus,
Obumbravit hanc Unigenitus:
Hanc foecundabit Spiritus;
Maria tota fit divinitus.

Quam creavit DEUS mirabilem,
Respiciet ancillam humilem:
Parat Sponsam amabilem,
Mariam nemini consimilem.

Mira nimis eris puerpera;
Nam qui terras portat et sydera:
Mundum regens et coetera;
Intra Tua se claudet viscera.

Maria, Tu puella parvula,
Fuisti semper absque macula.
Quam potens et in saecula,
Tua monstrabunt sat miracula.

Laudetur ergo Sancta Trinitas,
Per quam fit nobis haec jucunditas:
O magna Coeli bonitas,
Qua terris nascitur integritas.

A m e n.

495.

CONCEPTIO IMMACULATA BEATAE VIRGINIS MARIAE.

BÓLDOG ASZSZONY FOGONTATÁSÁRÓL.
NOTA: KÜLDETÉK SZÜZ SZENT LEÁNYHOZ ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

I.

Salve Mundi Domina Coelorum Regina,
Salve Virgo Virginum stella matutina:
Salve plane gratia clara lux divina,
Mundi in auxilium Domina festina.

Ab aeterno Dominus te praeordinavit,
Matrem Unigeniti verbi quo creavit:
Terram, ponthum, aethera, te pulchram ornavit,
Sibi Sponsam, Adamus in qua non peccavit.

Salve Virgo sapiens, domus DEO grata,
Columna septemplici mensaque ornata:
Ab omni contagio Mundi praeservata,
Ante Sancta in utero parentis, quam nata.

Tu Mater viventium, et porta Sanctorum,
Nova stella Jacob Domina Angelorum:
Zabulo terribilis, acies Castrorum,
Portus et refugium sis Christianorum.

II.

SAlve arca foederis, Thronus Salomonis,
Arcus pulcher aetheris, rubus visionis:
Virga frondens germinis, vellus Gedeonis,
Porta clausa Numinis, favusque Samsonis.

Decebat tam Nobilem Natum praecavere,
Ab originalica labe Matris Evae,
Almam: quam elegerat Genitricem vere,
Nulli penitus sinens culpae subjacere.

Salve Virgo puerpera, Templum Trinitatis,
Angelorum gaudium, cella puritatis:
Solamen moerentium, hortus voluptatis,
Palma patientiae, Cedrus castitatis.

Terra es benedicta, et Sacerdotalis,
Sancta, et immunis culpae originalis:
Civitas Altissimi, porta Orientalis,
In te omnis gratia Virgo singularis.

III.

SAlve Urbs refugii, turrisque munita,
David propugnaculis armis insignita:
In conceptione charitate ignita,
Draconis nam potestas est a te contrita.

O mulierum fortis et invicta Judith,
Pulchra Abisai Virgo, verum fovens David:
Rachel ut curatorem AEgypti gestavit,
Salvatorem sic Mundi Maria portavit.

Salve horologium quo regradiatur,
Sol in decem lineis verbum incarnatur:
Homo ut ab inferis ad summa tollatur,
Immensus ab Angelis paulo minoratur.

Solis hujus radiis MARIA coruscat,
Consurgensque aurora in conceptu micat:
Lilium inter spinas quae serpentis terat,
Caput, pulchra ut Luna, errantes collustrat.

IV.

SAlve Virgo perflorens, Mater illibata,
Regina clementiae stellis coronata:
Supra omnes Angelos pura immaculata,
Atque ad Regis dextram stans veste aurata.

Per te Mater gratiae, dulcis spes reorum,
Fulgensque Stella maris, portus naufragorum:
Patens Coeli Janua, salus infirmorum,
Videamus fac Regem in Aula Sanctorum.

A m e n.

496.

SALVE MUNDI DOMINA.

NOTA EADEM.
A' FEIEHEZ.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

NOsza édes ajakim mostan hirdessétek,
Bóldog Szüznek tetemim, dolgát dicsirjétek:
Aszszonyom, segedelmül siess hozzám kérlek,
Ellenségem kezétöl hogy menekedhessek.

Idvez-légy e' Világnak, s' Mennyeknek Aszszonya,
Idvez-légy Szüzek Szüze, Hajnalnak Csillaga:
Malasztal tellyes lévén, Istenség világa,
Siess édes Aszszonyunk Világ óltalmára.

Tégedet el-választott az Ur, még öröktül,
Eggyetlen-egy Fiának, hogy lennél Szüléjül:
Föld, tenger, Eg, készült-el ennek erejétül,
Téged, kiben nincs vétek, választott Jegyesül.

Idvez-légy oh okos Szüz, Istennek Temploma,
Hét-féle oszlopokkal czifrázott Asztala:
E' Világ mocskaitól meg-tartatott Bárka,
Még Anyádnak méhében hogy sem löttél vólna.

Te vagy az élök Annya, Szenteknek Kapuja,
Jákóbnak új Csillaga, Angyalok Aszszonya:
Rettenetes lakó hely, sereg erös szárnya,
Es a' Keresztyénségnek segéde, s' rév-partya.

AZ ORCZAIAHOZ.

Idvez-légy szép frigy-láda, Salamonnak széke,
Mennyei szép szivárvány, látásnak csipkéje:
Gedeonnak lágy gyapja, zöldségnek veszszeje,
Istennek zárt kapuja, Sámson lépes méze.

Illik vala illy Fihoz, Annyát meg-tartani,
Evának esetitöl éppen megmenteni:
Az eredendö bünnek semmi helyt nem hadni,
Ugy hogy semmi rút mocsok nem fogna tetszeni.

Idvez-légy szülö Szüz, Szent Háromság Temploma,
Angyaloknak öröme, tisztaság czéllája:
Gyönyörüségnek kerte, kesergök vigsága,
El-türésnek Pálmája, Szüzesség Cedrussa.

Te vagy Papi áldott föld, gyümölcsöt hoznia,
Szent, eredendö büntöl Kristály-képpen tiszta:
Istennek Szent Városa, Nap-kelet Kapuja,
Te-benned minden Malaszt Szüzeknek Virága.

Idvez-légy virágzó Szüz, szeplötelen Anya,
Csillaggal koronázott kegyelem Aszszonya:
Minden Angyalok-felett, mocsok-nélkül tiszta,
A' kit finum aranyban, tart a' Király Jobja.

A' SZIVEHEZ.

Idvez-légy fegyverekkel erösitet bástya,
Oltalomnak Városa, Dávid erös tornya:
Még fogontatásodban szeretet fel-gyújta,
Altalad meg-töreték a' Sárkány hatalma.

Oh gyözhetetlen Judith, Aszszonyok ereje,
Abisai Dávidot, a' miként viselte:
Egyiptus Fejedelmét Rákel mint nemzette,
Ugy e' Világ óltalmát Maria viselte.

Idvez-légy zengö óra, kin, viszszá vonatik,
A' Nap tiz lineával; Ige testesedik:
Ember, mert innét alól fellyebb emeltetik,
Angyalok kit nem mernek, imé kissebbedik.

Ez Napnak súgárával, Maria tündöklik,
Méhben fogadásában, felkölt Hajnal fénlik:
Tövis-között Liliom: kitöl meg-töretik,
Kigyó feje: mint szép Hóld, érte úgy láttatik.

Altalad kegyes Anyánk, bünösök reménye,
Tenger fényes Csillaga, hajó-török Réve:
Menynek ki-nyílt Kapuja, beteg egéssége;
Add látnunk ott a' Királyt, hol Szentek serege.

A M E N.

497.

ALIUS.

NOTA: O MI PULCHER FLOSCULE. (FOL. 88.)
[Dallamát l. a 147. sz. alatt]

SAlve decus Virginum, O MARIA!
Mediatrix hominum, Virgo pia:
Flos Sanctorum seminum; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Evitasti laqueum, O Maria!
Crimen origineum, Virgo pia:
Calcasti aculeum: Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Bonitatis foemina, O Maria!
Tu Coelorum Domina, Virgo pia:
Fove casta germina; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Tu Regina gloriae, O Maria!
Culmen excellentiae, Virgo pia:
Facta Mater veniae; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Fons bonorum omnium, O Maria!
Malorum remedium, Virgo pia:
Domini sacrarium; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Stella Sole clarior, O Maria!
Favo mellis dulcior, Virgo pia:
Lilio candidior; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Angelis es purior, O Maria!
Creaturis altior, Virgo pia:
Christo Tu vicinior; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Arca sapientiae, O Maria!
Regina clementiae, Virgo pia:
Aurora laetitiae, Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Regina Coelestium, O Maria!
Patrona Terrestrium, Virgo pia:
Miseris refugium; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

Conserva Ecclesiam, O MARIA!
Repelle tristitiam, Virgo pia:
Perduc nos ad gloriam; Absque naevo,
Concepta pro aevo.

A m e n.

498.

SALVE MUNDI DOMINA.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

I.

Idvez-légy Világ Aszszonya,
Menyországnak Királynéja:
Idvez-légy Hajnal Csillagja,
Szent Szüzeknek Szüz virágja.

Idvez-légy tellyes Malasztal,
Fénlesz Isteni világgal:
Tégy jót emberi-állattal,
Mi Aszszonyunk; hamarsággal.

Isten öröktöl Annyának,
Téged választott Fiának:
Ki-által minden állatnak,
Léte van, és e' Világnak.

Menynek, földnek, és tengernek,
Szépségét adta e' Szüznek,
Isten maga jegyesének,
Kiben mérge nincs a' bünnek.

II.

IDvez-légy bölcs Szüz MARIA,
Istennek szentelt hajléka:
Ekesitett szép oszlopa,
Isten házának, s' asztala.

Anyádtól még nem születtél,
Méhében meg-szenteltettél:
Tisztán e' Világra jöttél,
Mert büntöl meg-elöztettél.

Te élöknek kegyes Annya,
Es Szenteknek vagy kapuja:
Jákób fel-támadt Csillaga:
Szent Angyaloknak Aszszonya.

Rettenetes Zabulonnak,
Erössége Táboroknak:
Partya vagy a' hajózóknak,
Oltalma hozzád futóknak.

III.

IDvez-légy frigynek ládája,
Salamonnak Palotája:
Egeknek szép szivárványa,
Egö csipke-bokor langja.

Isten Fia, hozzád illett,
Elöl látnád, hogy e' Szüzet:
Töle üznél minden vétket,
Mely Evától ki-eredett.

Bimbós veszszeje Aronnak,
Nedves gyapja Gedeonnak:
Bé-zárt kapuja Christusnak,
Lépes-méze nagy Sámsonnak.

Ki választott vólt Annyának,
Nem hagyá hogy a' Sátánnak:
Rabja lennél, s' a' Pokolnak,
Hanem mondatnál tisztának.

IV.

IDvez-légy szülö Szent Anya,
Szent Háromságnak hajléka:
Angyalok víg koronája,
Tisztaságnak épp czéllája.

Papi föld vagy, de meg áldott,
Mert Isten bün-nélkül adott:
Mindenkor tisztán meg-tartott,
Szentnek, áldotnak hivatott.

Vigasága könyvezöknek,
Kerte szép gyönyörüségnek:
Pálma-fája szenvedésnek,
Cedrussa a' Szüzességnek.

Városa vagy nagy Istennek,
Kapuja az Nap-keletnek:
Bö forrása kegyelemnek,
Tiszta tüköre Szüzeknek.

IV.

IDvez-légy erös Városunk,
Dávid tornyának mi vallunk:
Erös bástyának-is mondunk,
Fegyverrel serény bajnokunk.

O Aszszonyok erössége,
Judith Aszszony vitézsége:
Abisai szüzessége,
Igaz Dávid melegsége.

Tisztán mikor fogontattál,
Sátánnal mindgyárt harczoltál:
De gyözedelmesen víttál,
Mert szeretettel langaltál.

Ráchel AEgyiptusnak Urát,
Hordozta; s' szabaditóját:
De MARIA Meg-váltóját,
Szülte; s' Világ alkotóját.

V.

IDvez-légy Acház órája,
Viszsza-térvén Nap árnyéka:
Tiz garadicsal mutattya,
Fogontatnék Isten Fia.

Ember Pokolból Mennyégben,
Vitetnék hogy dicsösségben:
Testesülvén Szüz méhében,
Angyalnál kissebb lön Isten.

Mariának lelke fénlik,
Midön teste fogontatik:
Mint piros Hajnal fel-tetszik,
s' a' Napnak fénye tündöklik.

Tövissek-közt Liliom-szál,
Mint a' tellyes Hóld látczottál:
Minékünk világosodtál,
Mérges kigyót meg-rontottál.

VI.

IDvez-légy ki-nyílt szép Virág,
Epp Szüzességben Anyaság:
Kegyes Királyné Aszszonyság,
Csillaggal fénlö bóldogság.

Tisztább vagy Szent Angyaloknál,
Méltóságosb Királyoknál:
Fényesb szép finum aranynál,
Fiad jobjára állottál.

Altalad Annya Malasztnak,
Reménsége van Raboknak:
Csillaga vizen-járóknak,
Csendes partya háborúknak.

Meg-nyílt ajtaja Mennyeknek,
Gyógyítója betegeknek:
Királlyát Fejedelmeknek,
Altalad lássuk; s' Szenteknek.
Amen.

499.

PRAESENTATIO BEATAE MARIAE VIRGINIS.

NOTA: O STELLULA MARIA FULGIDA, ETC.
[Dallamát l. a 136. sz. alatt]

ECce venit Sponsa de Libano:
Fugit Virgo de Mundi clybano:
Parente cincta gemino,
Se praesentat MARIA Domino.

Fons hortorum, Aquarum puteus;
Via lucis, splendor sydereus:
MARIA Thronus aureus,
Te Coetus laudat nunc aethereus.

Cella fragrans morum dulcedine,
Praesentas Te, cum gratitudine:
MARIA cincta lumine,
Tibi cunctae congaudent faeminae.

Tu clavis es, superna referans,
Tu nubes es, ardorem temperans:
MARIA, vos refrigerans,
Quam dulcis es, DEO Te consecrans.

Sol est, Sol est, Ecclypsin nesciens,
Nunc in Templo MARIA oriens:
Sol e Templo prospiciens,
Peccatorum nubem disjiciens.

Sublimis mons, Coeleste speculum,
MARIA maximum spectaculum:
Regnatura in saeculum,
Defende Christianum populum.
A m e n.

500.

ALIUS, DE B. VIRGINE MARIA.

NOTA: SALVE CORDIS GAUDIUM ETC.
[Dallamát l. a 147. sz. alatt]

AVe Virgo Virginum, O MARIA.
Domini Sacrarium, O MARIA.
Ave Coeli gaudium, O MARIA.
Ave o MARIA.

Inter spinas, Lilium Castitatis.
Inter justos, balsamum pietatis.
Inter Sanctos, speculum Sanctitatis.
Sponsa Deitatis.

Mater salutifera, flos in esse.
Floris et puerpera, spes pro esse.
Facta es Deipara, Virgo Jesse.
Mentis spes oppressae.

Plena Luna gratiis, fons amoris.
Sol stipatus stellulis, vas honoris.
Affluens delitiis, flos decoris.
Casti fons amoris.

Tu es Mater gratiae, casta Mater.
Nos ab hoste protege, pia Mater.
Hora mortis suscipe, Sancta Mater.
Sancta Virgo Mater.
A M E N.

501.

PROSA AD B. VIRGINEM MARIAM, PRO ANIMABUS PURGATORII.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ETC.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

LAngventibus in Purgatorio,
qui purgantur ardore nimio,
Et torquentur sine remedio,
subveniat tua compassio. O MARIA.

Fons es patens, quae culpas abluis,
omnes sanas et nullum respuis.
Manum tuam extende mortuis,
qui sub poenis langvent assiduis. O Maria.

Ad te pia suspirant mortui,
cupientes de poenis erui,
Et adesse tuo conspectui,
et gaudiis aeternis perfrui. O Maria.

Clavis David, quae Coelum aperis,
nunc beata succurre miseris,
Qui tormentis premuntur asperis,
educ eos de domo carceris. O Maria.

Lex justorum, norma credentium,
vera salus in te sperantium;
Pro defunctis sit tibi studium,
assidue orare Filium. O Maria.

Benedicta, per tua merita
te rogamus, mortuos adjuva;
Et dimittens eorum debita,
ad requiem sis eis semita. O MARIA.
A m e n.

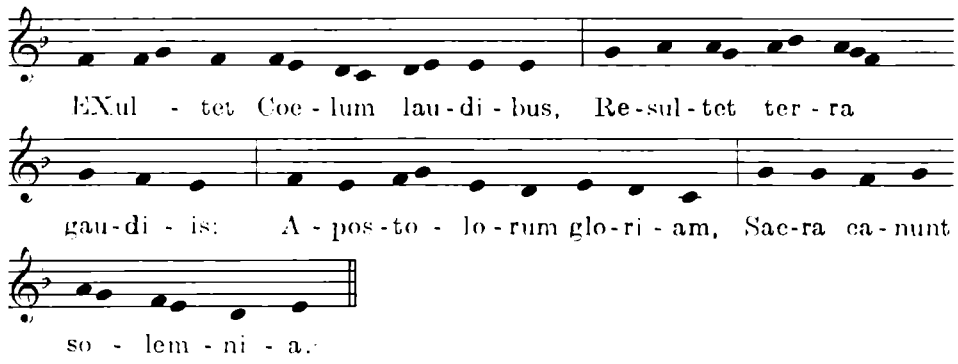


DE APOSTOLIS.

A' SZENT APOSTOLOKROL.

502.

HYMNUS DE APOSTOLIS, AD VESPERAS.



EXultet Coelum laudibus,
Resultet terra gaudiis:
Apostolorum gloriam,
Sacra canunt solemnia.

Vos saecli justi judices,
Et vera Mundi lumina:
Votis precamur cordium,
Audite preces supplicum.

Qui Coelum verbo clauditis,
Serasque ejus solvitis:
Nos a peccatis omnibus,
Solvite jussu: quaesumus.

Quorum praecepto subditur,
Salus, et langvor omnium:
Sanate aegros moribus,
Nos reddentes virtutibus.

Ut cum Judex advenerit,
Christus in fine saeculi:
Nos sempiterni gaudii,
Faciat esse compotes.

DEO Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio:
Cum Spiritu Paraclyto,
Et nunc, et in perpetuum.
Amen.

503.

EXULTET COELUM.

NOTA: FEL-TÁMADT AZ ÚJ ÖRÖM ETC.
[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

EÖrvend az Eg nagy dicsiretekkel,
Zeng az egész föld víg énekekkel,
Apostolokat, dicsösségekkel,
Magasztallya a' buzgó nép, szép tiszteletekkel.

Oh ti Világ itílö birái,
Setét földnek szép fényes világi,
Esedezünk mi bünnek foglyai,
Hallyátok könyörgésünket Christusnak szólgai.

Kik az Eget szóval bé-zárjátok,
s' Mikor akarjátok ismét fel nyittyátok,
Mi fogságunkat kérünk hogy lássátok,
Es büneinknek kötelét nékünk meg-óldgyátok.

Kiknek hatalma-alá vettetnek,
Meg-óldozási minden népeknek,
Könnyebbítsétek terhét mi vétkünknek,
Vezessétek idvességre útát életünknek.

Hogy mikor el-jö az itíletre,
A' Christus e' Világnak végire,
Minket állasson ö jobb kezére,
Es vigyen-bé Menyországban örök dicsösségre.

Dicsösség légyen a' Szent Atyának,
Es véle egyenlö Szent Fiának,
A' hivek Szent Vigasztalójának,
Egy állatban mind örökké a' Szent Háromságnak.

A m e n.

504.

MAS REGI ENEK.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

AZ igaz Hitben, végig meg-maradgyunk;
Noha ez földön szükség nyomorganunk:
Sok gyalázatot érette szenvednünk,
Végre meg-halnunk.

Példájúl vadnak a' Szent Apostolok:
Kiknek szavokra számtalan Országok,
Mind meg-tértenek roppantott Városok.
Christus Hitire.

Mert elméjeket igaz tudománnyal,
Sziveket erös álhatatossággal,
Meg-erössiték, hogy ne gondolnának,
Senki átkával.

Mennyeiekben magokat foglalák,
A' földieket pedig meg-utálák,
Mind e' Világot semminek alíták,
s' Christus-ért el-hagyák.

Mint a' lépes-méz édes vala szavok,
Azért mindenütt kedves tanitások,
A' Szent Lélektöl vólt az ö szollások,
Es tudományok.

Szent Péter méne Roma Városában,
Kit Néró Császár foga haragjában,
Föld-felé fövel feszíte Romában,
Meg-hal kínnyában.

Szent Pál Apostol Asiát bé-járta,
Es onnét ismét bé-méne Romába,
Feje véteték, örömest meg-hala,
Isten szolgája.

Szent András pedig, Simon Péter Báttya,
Nagy Scithiában Christust prédikállya,
De meg-feszíté ötet az Achája,
Hamis birája.

Szent Jakab méne Spaniol Országba,
Es ismét viszsza-tére Sidóságba,
Hérodes Király vetteté rabságba,
s' Meg-ölé abba.

A' szerelmetes Szent János kínzaték,
Forró-olajban Romában fözeték,
Pathmos szigetben ottan szám-ki-veték,
Urban el-nyugvék.

Szent Filep méne a' nagy Asiában,
Honnét végtére juta Frigyiában,
Lábbal akaszták-fel ott egy Városban,
Hieropolisban.

Szent Birtalan-is alsó Indiában,
Christus Urunkat prédikállá bátran,
Kiért meg-nyúzák ötet haragjokban,
Meg-hal az Urban.

Szent Tamást felsö Indiában küldék,
Mész-kemenczében vallásáért veték,
Templomban képpel ötet által-verék,
Es ott meg-ölék.

Dicsö Szent Máté, Szerecsen Országban,
Foglalván magát a' Sz. áldozatban;
Altal-vereték pallossal azonban,
Meg-hal kínnyában.

Másik Szent Jakab igen kínoztaték,
Nyakra és före toronyból le-veték,
Jerusálemben Sidók meg-kövezék,
Es agyon-verék.

Szent Tadeus Mesopotámiában,
Christust hirdeté Edessa Városban;
Onnét ki-térvén, juta Persiában,
Nagy Babilonban.

Szent Simon Apostol, méne Egyiptomban,
Es onnan végre jöve Persiában.
Szent Tadeussal Sányir Városában,
Szenvede vigan.

Szent Mátyás Apostol Macedoniában,
Es prédikálván jöve Sidóságban,
Fejét el-ütvén meg-ölék nagy kínban,
Jerusálemben.

Igy vészi Világ Isten ajándékát,
s' Apostoloknak sok nehéz múnkáját,
Midön hirdették Istennek Országát,
Christus mondását.

Ezen Szent Hitért sok Egyházi rendek,
Szidalmat, átkot, vereséget türtek,
Kínt, fáradságot, halált-is szenvedtek,
s' Ugy örvendeztek.

Szent Ignatiust a' vadaknak veték,
Jerusálemben Szent Istvánt kövezék,
Romában pedig Szent Lörinczet süték,
s' Rostélyon égeték.

Most sincs becsüje Christus igijének,
Nincs tisztessége az ö hiveinek,
Mert igy kell lenni e' Világon ennek,
Szava Istennek.

JESUS hivei vigan örvendgyetek,
Kik boszszúságot e' földön szenvedtek:
Mert Menyországban bö jutalmat vésztek,
Bóldogok lésztek.

Mert a' kínoknak keserü pohárát,
Szükség hogy vegyük meg-myrrházott borát,
Hogy hóltunk-után Ur JESUS áldását,
vegyük, s' Országát.

Dicsösség néked Teremtö Szent Atyánk,
Ki Szent Fiadat küldötted mi-hozzánk,
Hogy ö-általa meg-szabadíttatnánk,
Menyben juthatnánk.

A m e n.

505.

MAS.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, ETC.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

AZ Paradicsomnak dicsö kút-forrása,
Az élö-fa-alatt vagyon fel-buzgása,
Melyböl négy szép viznek esik származása,
Es az egész földre oszol ki-folyása.

Lelki Paradicsom szép magyarázattya,
Ur JESUS Szent Annya, a' szép Szüz MARIA,
Menynek és a' földnek Királyné Aszszonya,
A' Szent Háromságnak szolgáló-leánya.

A' drága szép kút-fö, az Ur Christus Jesus,
Az Evangeliom mint szép termö Cedrus,
Négy folyó-viz pedig, kiket hít a' Christus,
Szent Máthé, Szent Lukács, Szent János, Szent Márkus.

O Szent Apostolok, és Szent Tanitványok,
Minden igasságra minket tanitátok:
Magas Menyországban az Istent láttyátok;
Az UR Jesus Christust értünk imádgyátok.

Ti vötök-fel minket, ti Szent vállatokra,
Ur Jesus Christussal sok fáratságtokra;
Bé-hozátok minket Istennek aklába,
A' Szüz Mariának virágos házába.

Akkor buzgó szivel könyörögtök vala,
Hogy Isten bocsássa azt mondgyátok vala:
Es sok köny-húllással prédikáltok vala,
Szörnyü nagy halálra hogy készültök vala.

Szent Péter halálra mikor mégyen vala,
Ö a' sokaságot sirva kéri vala:
Lábbal feszítsék-fel, öt a' kereszt-fára,
Magas Menyország-ért, mert úgy szenved vala.

Szent Pálnak a' fejét, hogy el-csapták vala,
A' földröl háromszor el-fel-ugrott vala:
Mind a' három helyen a' föld meg-nyílt vala,
Három szép kút-forrás rajta fakatt vala.

Szent András, Szent Filep feszítteték fára,
Még-is köny-húllással prédikálnak vala:
Öket-feszítök-ért könyörögnek vala,
Isten megbocsássa nékik, mondgyák vala.

Szent Bertalant pedig halálra itélék,
Merön nyúzattaték, böritöl meg-válék:
Isten Országában lelke fel-viteték,
Artatlan ruhában ottan öltözteték.

Christus Tanitványa, Márk Evangelista,
Alexandriában ló-farkon meg-hala:
Nagy sokaság-elött úgy feküvék halva,
Fel-menvén a' lelke Isten Országába.

Szent Jakab Apostol hamis Sidó néptöl,
Alá-taszíttaték Templom tetejéröl:
Es agyon-vereték a' sok gazembertöl,
Fáratságát néki igy fizeték ebböl.

A' Christus JESUS-nak kedves Apostoli,
Mind igy szenvedtenek; az ö Tanitványi:
Véreket ki-ontván, sok ezer szolgai,
Igy löttek Uroknak igaz követöi.

Immár most Christussal örök dicsösségben
Fáratságok után nyugosznak Menyégben:
Meg-sem emlekeznek, mit szenvedtek itten,
Mert ök el-merültek öröm tengerében.

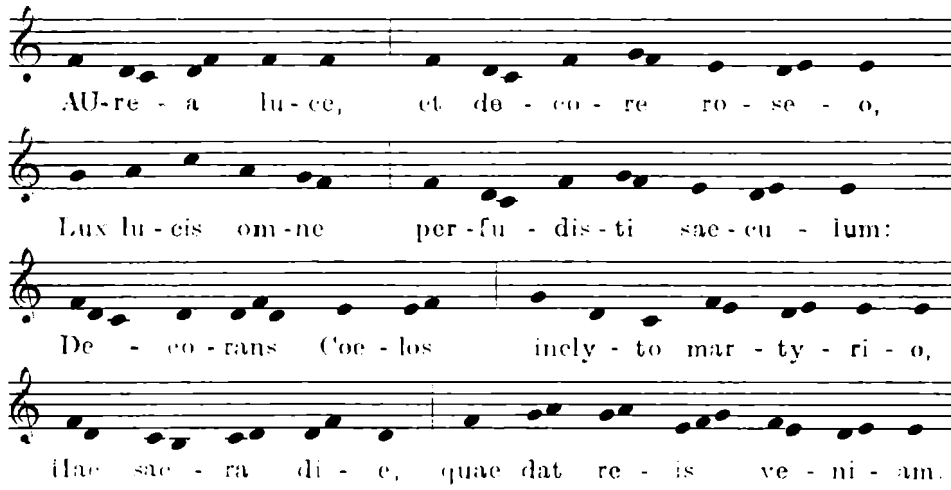
Ha ki vélek eggyütt akar vigadozni,
Isten Országában egy karban leülni:
Szükség nyomdokokat e' földön követni,
Múnkát, fáratságot, s' üldözést szenvedni.

Dicsirtessél Uram hatalmasságoddal,
A' te Szent Fiaddal Ur JESUS Christussal:
Szent Lélekkel eggyütt mi Vigasztalónkal,
Aldassál Ur Isten a' Szent Angyalokkal.
A m e n.

506.

IN DIE SS. APOSTOLORUM PETRI, ET PAULI.

HYMNUS AD VERPERAS.



AUrea luce, et decore roseo,
Lux lucis omne perfudisti saeculum:
Decorans Coelos inclyto martyrio,
Hac sacro die, quae dat reis veniam.

Janitor Coeli, Doctor Orbis pariter,
Judices saecli, vera Mundi lumina:
Per crucem alter, alter ense triumphans,
Vitae senatum laureati possident.

O felix Roma, quae tantorum Principum,
Es purpurat a pretioso sangvine:
Non laude tua, sed ipsorum meritis,
Excellis omnem Mundi pulchritudinem.

Sit Trinitati sempiterna gloria,
Honor, potestas, atque jubilatio:
In Unitate, cui manet Imperium,
Ex tunc, et modo, per aeterna saecula.
A m e n.

507.

AUREA LUCE.

NOTA: O PATER SANCTE ETC.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

JESUS Christusnak, kedves Tanitványi,
A' többi-között édes Apostoli:
Es e' Világnak szépséges tüköri,
Egö lámpási.

Isten házának, te vagy fö Pásztora,
Péter Apostol; Christusnak Szent Papja:
Lábbal fel, téged feszitének fára,
Kivánságodra.

Te Mesterednek a' Christus JESUS-nak,
Igy adád lelked meg, Vigasztalódnak:
Példáúl hogy légy, e' széles Világnak,
Az bóldogoknak.

Szent Pál Apostol, a' pogány nemzetre,
El-bocsáttatál; föld kerekségére:
Vagy Szent Léleknek választott edénye,
Fénlö tüköre.

Számtalan népet intéssel térítél,
Kiért nagy kínra azoktól vitetél:
Mert nyak-vágásra töllök itíltetél,
Es meg-öletél.

Ez napon tiktek ketten meg-ölének,
Kin az Angyalok igen örülének:
Tölletek sokan szép példát vévének,
Idvezülének.

Gyözedelmetek ékes lön ti-néktek,
Egyenlö-képpen lön ti dicsösségtek:
Ertünk Istennél ti esedezzetek,
s' Könyörögjetek.

Oh bóldog Roma, ez Világnak feje,
Fejedelmeknek mert te vagy vezére:
Ki az Istentöl választattál erre,
Idvességünkre.

Atya Istennek örökké dicsösség,
Es a' Christusnak adassék tisztesség:
A' Szent Léleknek egyenlö nagy Felség,
Menyben dicsösség.

AMEN.

508.

DE SANCTIS PETRO, ET PAULO APOSTOLIS, PROSA.

NOTA: FEL-TÁMADA MI URUNK ETC.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

GLoriosos pugiles, militesque nobiles,
Christi semper vigiles, collaudemus alacres.
Kyrie eleison.

Quos vocavit hodie, de valle miseriae,
Ad quietem patriae, Rex supremus gloriae.
Kyrie eleison.

Unus est Ecclesiae caput, alter gratiae
Vas, et sapientiae: quos colimus hodie.
Kyrie eleison.

Ambo devotissimi, amboque humillimi,
Et DEO gratissimi, Sanctorumque maximi.
Kyrie eleison.

Ergo culpae veniam, in praesenti gratiam,
In futuro gloriam, meruerunt plurimam.
Kyrie eleison.

Isti, luminaria duo, sunt lucentia,
Et illuminantia cor, calcantes vitia.
Kyrie eleison.

Mente voluntaria, tulerunt supplicia,
Ut nos ad Coelestia, invitarent praemia.
Kyrie eleison.

Petrus crucifigitur, sed caput abscinditur
Pauli, lacque cernitur fluens, ut asseritur.
Kyrie eleison.

JESU per suffragia, horum Christe gaudia,
Digneris Coelestia, nobis dare maxima.
Kyrie eleison.
A m e n.

509.

SZENT PETER, ES SZ. PAL APOSTOLROL.

NOTA: EBREDGYÉL-FEL VILÁG BÜNEIDBÖL.
[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

ATya Istennek szerelmes Szent Fia,
Atya kebeléböl szálla-le Világra:
Gyarló bünösöknek jöve váltságára,
Hogy a' bünböl ki-tisztítván, vinne Menyországba.

Sok esztendöket e' Világon jára,
Tanitván a' népet idvesség útára:
Inté hogy térnének penitentziára,
Hogy az-által juthatnának örök bóldogságra.

Attyához menvén, rólunk lön nagy gondgya,
Mert Menyböl mi-nékünk Szent Lelket bocsáta:
Ki mind Világ végig velünk meg-maradna,
Idvességnek dolgaiban minket igazgatna.

Ennek felette Pásztorokat szerze,
Kiknek juhait hagyá öriznie:
Az Ecclesiában tisztet viselnie,
Embereknek parancsolá; ezeket félnie.

Ha kik bünökböl térni akarnának,
Azoknak bünök meg-bocsáttatnának:
De kik bünökben végig maradnának,
Mondatnának meg-kötözve, átkozott fiaknak.

Hadnagyúl nékik, Szent Pétert választá,
Több Taniványokat hogy ö igazgatná:
Anya-szent-egyházát Péteren fundálá,
Meg-szollítván Menyböl Szent Pált, társúl mellé adá.

Vicáriussa lön Szent Péter Christusnak,
Választott edénye Szent Pál mi Urunknak:
Evangeliomban sokat fáradának,
Kit ök végre halálokkal meg-bizonyitának.

Lábbal fesziték-fel, Szent Pétert a' fára,
Vonák Pál Apostolt, szörnyü nyak-vágásra:
Illy jutalmat vönek sok fáratságokra,
Kiért lelkek fel-viteték örök bóldogságra.

Azért Christusnak szeretö szolgai,
Meg-emlékezzetek értünk esedezni:
Könyörgéstek-által értünk imádkozni,
Méltók legyünk, általlatok bóldogságot nyerni.

Veletek eggyütt a' Christust hogy lássuk,
Az Atya Ur Istent áldgyuk, magasztallyuk:
A' Szent Angyalokkal örökké dicsirjük,
Menyben néki dicsiretet örökké mondhassunk.

A m e n.

510.

SZENT MATYAS APOSTOLROL.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, ETC.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

Dicsösséges Isten, mindeneknek Ura,
Szegények, özvegyek, árvák táplálója:
Mindeneknek te vagy kegyes Meg-váltója,
Mi könyörgésünknek légy meg-halgatója.

Engedgyed Szent Atyánk benned örvendezzünk,
Mint kegyes Urunkat tégedet dicsirnünk:
Dicsöült Szentekkel Menybe bé-mehessünk,
Örök bóldogságot tölled hogy nyerhessünk.

Te jól tudod Uram mindeneknek szivét,
Hajtod akarattyát, vezérled elméjét:
Irgalmasságodból Szent Lelked erejét,
Nyújtod, s' bátorítod jóra tehetségét.

Hetven-két Tanitvány Christus seregébe,
Vala igaz Hitben, és szép eggyességbe:
Az élö Istennek ö nagy kegyelmébe,
Mint drága Olaj-fák, az jó Uj-Törvénybe.

Kik-közzül Szent Mátyás el-ki-választaték,
Mivel gonosz Júdás Christustól távozék:
Az Apostolságra helyébe tételék,
Az tizenkettödik szám fel-ékesedék.

Adgy nékünk-is Isten illy jó sorsot érnünk,
Hogy tellyes lehessen a' mi dicsösségünk:
Te jobb-kezed-felöl engedgyed lehessünk,
Mind földön, mind Menyben kegyelmedben lennünk.

Hogy Szent Lélek szálla az Apostolokra,
Fel-indúla nyelvek Isteni áldásra:
Hiva mindeneket penitentziára,
A' Christus Jesusnak drága igájára.

Onnét Szent Mátyás-is az Apostolságnak,
Hogy eleget-tenne nagy hivatallyának:
El-méne földére a' pogányságoknak,
Igéjét hirdeté a' Christus Jesusnak.

Melyben mikor sokat fáradt, s' múnkálkodott,
A' Christus nevé-ért szép piros vért ontott:
Keserves halállal örömest áldozott,
Ugy nyerte-el végre a' Mártyromságot.

Dicsirtessél Uram a' te Szenteidben,
Kiket dicsöitesz igen mindenekben:
Tengeren, a' Földön, és a' magas Menyben,
Aldassál Ur Isten mind örökké,

A m e n.

511.

SZENT PHILEP, SZ. JAKAB APOSTOLROL.

AZON NÓTÁRA.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

SZent Philep, Szent Jakab Christus Tanitványi,
Az Apostolságnak ragyogó gyémánti:
Anya-szent-egyháznak két erös oszlopi,
Dicsiret ti-néktek jóságnak példái.

Sok kemény lánczokat meg-aranyazátok,
Mert az igaz Hit-ért sokat nyomorgátok:
Az erös kinokat mind el-fogattátok,
A' Christus nevé-ért bátran meg-halátok.

Arany gyertya-tartón, két arany Olaj-fa,
Dicsösség helyében balsamom illattya:
Az Isten székinek két szép lilioma,
Szent Filep, Szent Jakab Istennek szolgája.

Tiszteletes ez nap, mert a' Szent életben,
Fénletek, mint a' Nap, tökélletességben:
Vattok egész földön jó emlekezetben,
Mert útat nyitátok nékünk magas Menyben.

Piros véretekkel ti meg-pecsétlétek,
Hitünknek falait szépen meg-festétek:
Sok néppel, nemzettel egybe-rendelétek,
Hogy a' bóldogságra öket vezetnétek.

A' Szent Apostolok el-oszlása-után,
Szent Filep Scithia széles tartományán,
Hirdeté a' Christust: kiért a' kereszt-fán,
Meg-hala örömmel életének fottán.

Szent Jakab pediglen Christus Attya-fia,
Keresztelö Szent Jánosnak eggyik társa:
Ki a' részegitö állatot nem itta,
Etke és ruhája, lön penitentzia.

Ez az imádságban rettenetes vala,
Sok térden-állásban böre vastagúla:
Mint-ha érzékenség abban nem-is vólna,
Isten Templomában gyakrabban áll vala.

Püspöke leg-elsö lön Jerusálemnek,
Szent Jakab Apostol, hogy a' Sidó népnek:
Idvességet adgyon minden-féle rendnek,
Istennek törvényét hirdesse mindennek.

Harmincz esztendövel sok múnkája-után,
Ördöngöst, betegest számtalant gyógyítván:
Templom tetejéröl el-le-taszíttatván,
Örül Menyországban szép Mártyromságán.

O Szent Apostolok, Mennyei virágok,
Istennek házában zöldellö laurusok:
Kérünk imádságunk nékünk meg-hallyátok,
Az Ur JESUS Christust értünk imádgyátok.

Dicsirtessél Uram Szent Apostolidban,
Kik te Szent nevedet földnek határiban:
Hordozták, és csudát tettek hatalmadban,
Engedd vélek-eggyütt legyünk Országodban.

AMEN.

512.

SZENT JAKAB APOSTOLROL.

AZON NÓTÁRA.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

SZerelmes Szent Atyánk, életnek kút-feje,
Szent Apostoloknak oktató Mestere:
Mi bünös lelkünknek buzgó szeretöje,
Örök dicsösségnek drága szép gyümölcse.

Bocsássad elödben mi könyörgésünket,
Irgalmas Ur Isten ne-nézd büneinket:
Légy irgalmas nékünk, halgass-meg bennünket,
Drágalátos Véred mossa-el szennyünket.

Mert fel-fegyverkezett a' te néped-ellen,
Ama' régi kigyó kis sereged-ellen:
Mint sivó Oroszlán, a' kit hogy el-nyellyen,
Az ö csalárdsága töriben ejthessen.

Azért te Szent neved légyen segedelmünk,
Ki meg-óltalmazzon ellenségtöl bennünk:
Nyisd-fel szemeinket hogy téged nézhessünk,
Eretted Szent Atyánk mindent hátra vessünk.

Szent Jakab Apostol Szent emlekezete,
Sok csudákkal fénlö nagy cselekedete:
Minden jóra vigyen az ö Szent élete,
Kinek ez nap vagyon dicsö Szent Innepe.

Szent Jakab Apostol Zebedeus fia,
Szent János Apostol édes attyafia:
Véle hivattaték az Apostolságra,
Midön tenger-parton Attyával halászna.

Ez vala a' Christus kedves Tanitványa,
Minden útaiban válhatatlan társa:
Ki a' Tábor-hegyén Szent szinét-is látta,
Gyakorta vólt vélle a' Szent imádságba.

Es minek-utánna nagy Samariában,
Evangeliomot hirdet, s' Sidóságban:
Sokat fárad, s' tanít nagy Spanyól Országban,
Viszsza-tére Jerusálem Városában.

Ott Herodes Király mindgyárt meg-fogatta,
Keserves halálra sententziáztatta:
Es igy nyugovék-el szépen a' Christusba,
Mellyen most örvendez örök bóldogságba.

Szent teste pediglen nagy Spanyól Országban,
Vagyon mindenek közt fénlö sok csudákban:
A' Keresztény népnek magasztalásában,
Vesznek segítséget Sz. imádságában.

Dicsiret, dicsösség az Atya Istennek,
Légyen mind örökké a' Fiú Istennek:
Véle egyetemben Szent Lélek Istennek,
A' Szent Háromságnak egy bizony Istennek.
A m e n.

513.

SZENT BERTALAN APOSTOLRÓL.

NOTA: AZ ISTENNEK KEDVES SZENT SZOLG:
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

A' Szent Bertalan Apostolnak napját,
Szentellye a' nép, s' ne üzze múnkáját:
Hogy a' Christusnak visellye példáját,
Könnyü igáját.

Ez az Istennek Szentséges igéjét,
Pogányság között hirdeté erejét:
Es az ördögnek sok incselkedését,
meg-gyözé mérgét.

Pogányság közzül sokat meg-térite,
Bálványozásnak sok helyt véget vete:
Sok szép Templomot igen éppittete,
Christus nevére.

Imádságával sokat meg-újíta,
Bél-poklosságból szépen meg-tisztíta:
Halottaiból sokat fel-támaszta,
s' Vakot gyógyíta.

Illy sok csudái, és fáratságiban,
Merön nyúzaték belsö Indiában:
Illy szörnyü halált kóstola Világban,
Nyugszik az Urban.

A' mikor el-jö az itilet-napja,
El-jö bizonnyal az Istennek Fia:
Hogy minden ember bünét meg-rostállya,
Es meg-visgállya.

Tisztelet néked dicsö Szent Háromság,
Kit fel-magasztalt a' Szent Apostolság:
Vigyen-bé' minket Mennyei társaság,
Örök bóldogság.

A m e n.

514.

SZENT MATE APOSTOLROL.

NOTA: O MI SZENT ATYÁNK ETC.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

KEgyes Ur Christus Szenteknek Királlya,
Atya Istennek eggyetlen-egy Fia:
Nyavalyásoknak édes orvoslója, Vigasztalója.

Ki vagy lelkünknek buzgó szeretöje,
Minden örömünk eleven kút-feje:
Az igasságnak világos tüköre, Dicsösség fénye.

Engedd mi-nékünk téged igen kérünk.
Hogy mint Szent Máté téged követhessünk:
A' sok Szentekkel szüntelen nézhessünk, Es dicsirhessünk.

Kinek Innepe mái-nap tartatik,
Nagy dicsirettel mindenütt tündöklik:
Keresztyén néptöl igen tiszteltetik, s' Magasztaltatik.

Minek-utánna Urunk Menybe juta,
Szent Máté ottan serénnyen indúla,
Prédikállani: Szerecsen Országba, s' Tartományába.

Ott hogy meg-hala leánya Királynak,
Nagy hatalmával a' Christus IESUS-nak:
Eletre hozá láttokra azoknak, A' pogányoknak.

Látván a' Király mind Feleségestöl,
Búcsúzni kezde bálvány Istenektöl:
Christus Hitire minden cselédestöl, Meg-téré szentül.

Idö el-telvén, hogy Király halálát,
Láták, Hirtacus kapá Királyságát:
Mellyel el-venni akará leányát, Iphigeniát.

De nem engede a' szüz leány annak,
Mert intéséböl a' Szent Apostolnak:
Szép szüzességét adta vólt Christusnak, Isten Fiának.

Mellyen a' pogány igen meg-haragvék,
Hogy akarattya semmiben nem telnék:
Es Szent Mátéra igen agyarkodék, s' Fel-fegyverkedék.

Azért meg-ölé szolgáját az Urnak,
Midön Szent Testét, s' Vérét Ur IESUS-nak:
A' Szent óltáron áldozná Christusnak, Mi Meg-váltónknak.

Igy adá lelkét az élö Istennek,
Dicsö Szent Máté édes Mesterének:
Most már örvendez a' nagy nyereségnek, örök-életnek.
A m e n.

515.

SZENT SIMON, és SZ. JUDAS APOSTOLRÓL.

NOTA: EBREDGYÉL-FEL VILÁG BÜNEIDBÖL.
[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

EÖrök Ur Isten, bölcseségnek Ura,
Ki vagy mindennek nagy bölcs tanitója:
Özvegyek, árvák kegyes táplálója,
Néked sziböl könyörgöknek, vagy meg-halgatója.

Engedd Szent Atyánk, néked esedezünk,
El-hagyván vétkünk, csak téged tisztellyünk:
Tellyes szivünkböl, lelkünkböl szeressünk,
Parancsolatidnak úttyán igazán mehessünk.

E' rosz Világot adgyad meg-útálnunk,
Szólgaid lévén, éretted fáradnunk:
Mint Szent Simon Judás bátran harczot állyunk,
Vélek egyetemben Menyben örökké vigadgyunk.

Kiknek innepét mái-napon illyük,
Keresztyénségül minnyájan becsüllyük:
Tisztességekre egy szivel szentellyük;
Kérünk azért Szent Ur Isten, hogy vélek lehessünk.

Szent Simon Apostol, Urunk Tanitványa,
Evangeliomnak serény szolgája:
Hirdeté bátran AEgyiptus Országba,
Jerusálem Városába, és Sidó Országba.

Szent Judás Apostol Mesopotámiában,
Hirdeté Christust Edessa Városban:
Int mindeneket hinni a' Christusban,
Hogy bé-mehetnének vélle bóldog Menyországban.

Ennek-utánna együvé jutának,
Nagy Persiában szolgai Urunknak:
Erejével számtalan csudáknak,
Sok népet meg-téritének a' Christus IESUS-nak.

Mellyet végtére meg-bizonyitának,
Mártyromságot mert ök kóstolának:
Igy vévék hasznát prédikállásoknak,
Dicsösséges Apostoli a' Christus IESUS-nak.

Tégedet kérünk dicsö Szent Háromság,
Mennyen, és földön hatalmas Uraság:
Itiletkor ne bántson a' fogság,
De söt fogadgyon-bé minket az örök bóldogság.
A m e n.

516.

SZENT ANDRAS APOSTOLROL.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

SZENT ANDRAS Isten szolgája, Kit az Ur IESUS választa:
Szent Péter Apostol Báttya, Es Szent János Attyafia.

Szent András Innepe-napja, Ma vagyon nagy vigaságba:
Örvendez a' bóldogságba, A' Szentekkel Menyországba.

Szent András hogy Sidóságban, Prédikálla Traciában:
Europában, Egyiptusban, Erkezék Pátra Városban.

Szent András ott nagy csudákkal, Fénlik Isten Malasztyával:
Sok vakok szeme-világgal, Gyógyít Isten hatalmával.

Szent András-ellen a' Consul, Egeas támad hamisúl:
Midön feddésén fel-indúl, Hogy el-szakaszsza Christustúl.

Szent András nem fél haláltúl, Hogy-sem el-vállyon Christustúl:
Irtózik a' bálványoktúl, Kit a' nép tisztel gonoszúl.

Szent András nékiek monda, Hogy ö csak annak áldozna:
A' ki ötet meg-váltotta, Mely az Istennek Báránnya.

Szent András ott meg-fogaték, Setét tömlöczben vetteték:
Kereszt-fára fel-feszíték, Fáratságát igy fizeték.

Dicsirtessék Atya Isten, Véle eggyütt Fiú Isten:
Es a' Szent Lélek Ur Isten, Tellyes Szent Háromság,
A m e n.

517.

SZENT TAMAS APOSTOLRÓL.

NOTA: KÖVETI VALA ETC.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

Szent Tamás vala, az Ur Christusnak eggyik Tanitványa:
Ki nagy örömmel szavát hallya vala.

Mikor a' Christus a' Sidók-közzé siet váltságunkra:
Hogy öket íntse a' Mennyei jóra.

Akkor Szent Tamás nagy bátor szivel fel-kiált, s' azt mondgya:
Mennyünk-el véle mi-is a' halálra.

Noha azonban ötet egy szóval az Evangelista:
Galileusnak, s' kettösnek-is híja.

Mert midön Urunk dicsösségesen fel-támadott vólna:
Ö csak nem hiszi, hanem hogy-ha láttya.

Nyólczad-nap-után a' Christus IESUS, Szent Tamás láttára:
Ott meg-jelenik nagy álmélkodásra.

Akkor meg-feddi hitlenségéröl a' Christus, és monda:
Tekínts sebemet, s' ne légy a' vakságba.

Annak-okáért monda Szent Tamás: En Uram, s' Istenem;
Bocsásd-meg kérlek, az én gyarló vétkem.

Ennek-utánna, a' Szent Lélekkel Szent Tamás bé-telék:
s' Az igaz Hitben jól meg-erösödék.

Parthus, és Medus, Persa, Hircanus, ö tanitásával:
Igaz Hitre tér, felsö Indiával.

Kiért végtére a' pogányoktúl nagy sok kínt szenvede,
Mert el-bé-veték egy mész-kemenczébe.

Az-után midön az Ur Christusnak óltáron áldoznék,
Hegyes láncsákkal ottan által-verék.

Engedd Ur Christus, hogy hidgyünk téged, az egy igaz Hitben:
Szentely-meg minket a' te kegyelmedben.

Légyen dicsiret, és nagy dicsösség te-néked Ur Isten,
Menyben, és földön, mind örökké, Amen.

518.

DE SANCTO JOANNE APOSTOLO.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, ETC.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

DE Patre Verbum prodiens,
Corpus de Matre induens:
Joannis testimonio,
Hoc erat in principio.

Joannes ergo caeteris,
Dilectior Apostolis:
Rogatus apud Ephesum,
Conscripsit Evangelium.

Eructans parvo pectore,
Fluenta Evangelica:
Quae hausit in convivio,
Passuro Mundi Domino.

Ascendens crucis arborem,
Commendat Matrem Virginem:
JESUS huic Discipulo,
Ut suimet Vicario.

Ut Virgo Viri nescia,
Et castitatis conscia:
Solamen Viri providi,
Haberet dies saeculi.

Sancte Joannes optime,
Ablue nos a crimine:
Ut mereamur liberi,
Servire summo Principi.

Praesta beata Trinitas,
Indulge clemens Unitas:
Ut tibi casto corpore,
Laetemur omni tempore.
A m e n.

519.

ALIUS.

NOTA: LAUDA SION SALVATOREM ETC.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

FLore vernat Virginali, Et doctrina spiritali,
Joannes prae caeteris.
Qui prae cunctis plus dilectus, Est a Christo: praeelectus,
Custos arcae foederis.

Paranymphus fit Mariae, Qui est arca Prophetiae,
Secretorum omnium.
Supra omnes sursum vectus, Supra Christi cubans pectus,
Hausit Evangelium.

Illi liber reseratur, Qui sigillis confirmatur,
Septiformis gratiae.
Dum in Pathmos relegatur, Lumen verum contemplatur,
Et supernae gloriae.

Vas electum Sanctitatis, Vas sincerae puritatis,
Vas Coelestis gratiae.
Nos commenda Matri Christi, Quam de Cruce suscepisti,
In curam custodiae.

A m e n.

520.

SZENT KERESZT NAPJARA.

NOTA: AVE DOMINA, TU ES ETC.
[Dallamát l. a 78. sz. alatt]

A' Szent Keresztnek dicsiretiröl, hatalmáról szólnunk:
Illik mi-nékünk, Christus kínnyában kik igazán bizunk.

Ez-által zárlá-bé Christus IESUS pokolnak kapuját:
Viszont ez-által a' Menyországnak meg-nyitá ajtaját.

Ez-által mi-is gonosz Sátánnak sok incselkedését:
Meg-győzzük minden ellenséginknek reánk fút nagy mérgét.

Lám a' Szentek-is, kik a' Christus-ért kínt, halált szenvedtek:
A' Szent Keresztnek jutalmát tudván, semmit nem rettegtek.

Söt bátran mentek Christus IESUS-nak mondását jól tudván:
Mellyet meg-mondott Szent Máté-által, illyen szóval mondván:

A' ki engemet akar követni, tagadgya-meg magát:
Vállára vévén az ö Keresztit, úgy veszi jutalmát.

Annak-okáért méltó tisztelnünk, és fel-magasztalnunk:
Illy szép ékes Fát, kin Christus függött, becsülnünk, s' áldanunk.

Idvez-légy szép Fa, széles Világnak idvesség adója:
Mellyet meg-hintett piros vérével az Istennek Fia.

Kegyes Ur IESUS, engedd-meg kérünk, hogy Szent Kereszt jele:
Lehessen nékünk halálunk után mi idvességünkre.

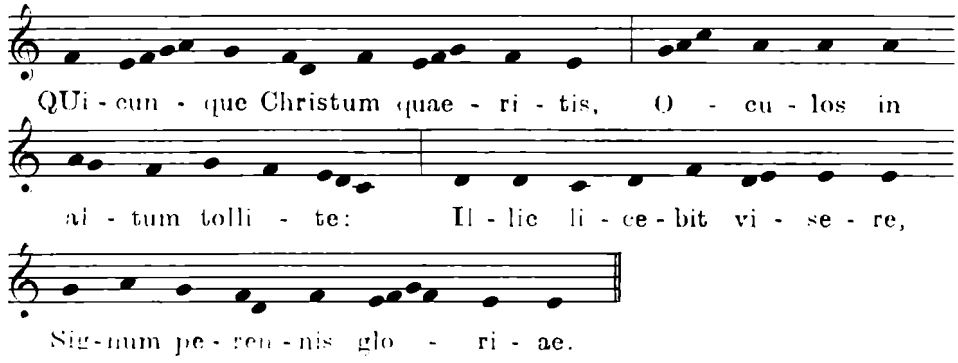
Azért dicsösség az Angyaloktól adassék Mennyégben:
Es itt a' földön az emberektöl nagy tisztesség,

A m e n.

521.

TRANSFIGURATIO DOMINI.

UR-SZINE VÁLTOZÁSA NAPJÁRA.
HYMNUS AD VESPERAS.



QUicunque Christum quaeritis,
Oculos in altum tollite:
Illic licebit visere,
Signum perennis gloriae.

Illustre quiddam cernimus,
Quod nesciat finem pati:
Sublime, celsum, interminum,
Antiquius caelo et chao.

Hic ille Rex est gentium,
Populique Rex Judaici:
Promissus Abrahae Patri,
Ejusque in aevum semini.

Hunc et Prophetis testibus,
Lisdemque signatoribus:
Testator et Pater jubet,
Audire nos et credere.

Gloria tibi Domine,
Qui apparuisti hodie:
Cum Patre, et Sancto Spiritu,
In sempiterna saecula.

Amen.

522.

MAS UGYAN AZONROL.

NOTA: O MI SZENT ATYÁNK, ETC.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

NAgy gyönyörüség az Urat követni,
Minden idöben véle beszélleni:
Törvénye-szerint benne örvendezni,
Ötet dicsirni.

Imádgyuk ötet tellyes életünkben,
Es meg-tart minket Szent igiretiben:
Fel-viszen minket ö nagy örömiben,
Dicsösségében.

Csuda-tételit Szent öltözetiben,
Ez mái Szent nap meg-mutatá szépen:
Szent Péter akkor a' nagy fényességben,
Szólla illy-képpen:

Hogy-ha akarod Uram, maradgyunk itt,
Mójses, Illyésnek, lakások légyen itt:
Mert bizonyára látom jó laknunk itt,
Ne féllyünk semmit.

Mond az Ur Christus Sz. Péter szavára:
Ennél szebb helyünk vagyon Menyországba:
A' hol Szent Atyám lakik bóldogságba,
Nagy vigaságba.

Lélekben örvend Sz. Péter magában,
Nem tudgya mit szól nagy buzgóságában:
Igen örvendez parancsolattyában,
Christus szavában.

Szent mindenkoron a' kegyelmes Isten,
Es Szentet kíván, álnokság ott nincsen:
Mennyei mezö virágzik ékesen,
Dicsösségesen.

Kristály patakkal folyó ékes vizek,
Ugy csergedeznek gyémántal a' kövek:
Ugy örvendeznek a' választott népek,
Lelkekben szépek.

A' kik meg-hóltak az ártatlanságban,
Keresztség-által mentek Menyországban:
Az Angyalokkal vadnak vigaságban,
Isten házában.

Vigad Abrahám a' vén Jámborokkal,
Sára Aszszony-is a' Szent Aszszonyokkal:
Vigan örvendez több Szüz virágokkal,
A' Mariákkal.

A' Sz. Királyok, a' Confessorokkal,
Gyönyörüségben lesznek a' Christussal:
Minden Szentekkel, és Mártyromokkal,
A' bóldogokkal.

Ott a' szeretet meg-nem fogyatkozik,
Mert az Ur Isten mi-velünk lakozik:
Ott a' nagy öröm soha nem változik,
Söt öregbedik.

Azért Keresztyén e' bóldog Városban,
Siess bé-menni a' nagy vigaságban:
E' rosz Világot útáld-meg magában,
s' Ugy mehetsz abban.

Kérünk tégedet kegyelmes Ur Isten,
Szentely-meg minket, hogy lehessünk Menyben:
Örvendezhessünk nagy lelki örömben,
örökké, Amen.

523.

MAS AZON NAP.

NOTA: ITT JELEN VAGYON.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

NAgy hálát adgyunk az Atya Istennek,
A' ki Szent Fiát küldé, hogy a' bünnek:
Terhét el-venné emberi-nemzetnek,
Adám vétkének.

Kezdetben adá nékünk igiretben,
Mikor e' Világ vala setétségben:
Hogy magas Menyböl szállana közinkben,
Emberi testben.

A' Tábor-hegyén szinét változtattya,
Mójses és Illyés magát meg-mutattya:
Az Atya Isten Egböl azt kiáltya,
Es bizonittya:

Ez a' Messiás, a' kit én küldöttem,
Igiretemet mostan bé-töltöttem:
Immár ez-által boszszumat le-töttem,
Es meg-engettem.

Minden nemzetek ötet tisztellyétek,
A' mit parancsol azt cselekedgyétek:
Ha mást halgattok mind el-tévelyedtek,
Es mind el-vesztek.

Mert csak ez ismer bizonnyal engemet,
Es csak ez-által láttyátok szinemet:
Az igaz útra ö viszen tikteket,
Minden népeket.

Azért Istennek illy nagy irgalmáról,
Ne feletkezzünk igaz mondásáról:
De mindenkoron gondolkozzunk arról,
ö javairól.

Hogy e' Világnak ö árnyéka után,
A' bóldogságra mehessünk-bé tisztán:
Ott az Ur Istent dicsirhessük nyilván,
Együtt vigadván.

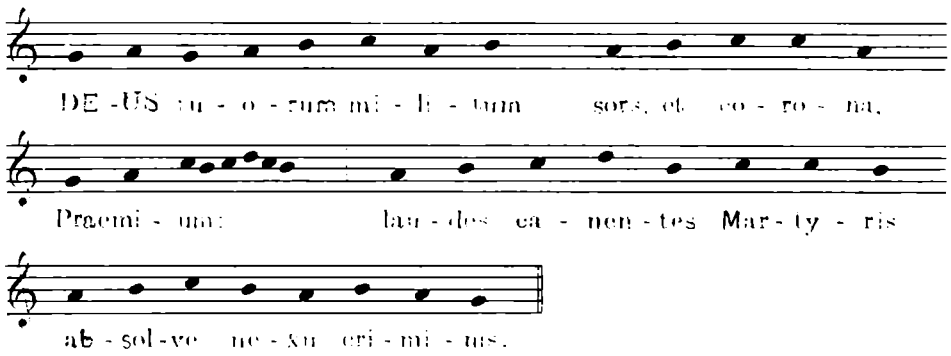
A m e n.

DE MARTYRIBUS.

A SZENT MARTYROKROL.

524.

HYMNUS AD VESPERAS, DE UNO MARTYRE.



DEUS tuorum militum
sors, et corona, praemium;
laudes canentes Martyris
absolve nexu criminis.

Hic nempe Mundi gaudia,
Et blandimenta noxia,
Caduca rite deputans,
Pervenit ad Coelestia.

Poenas cucurrit fortiter,
Et sustulit viriliter:
Pro te effundens sangvinem,
AEterna dona possidet.

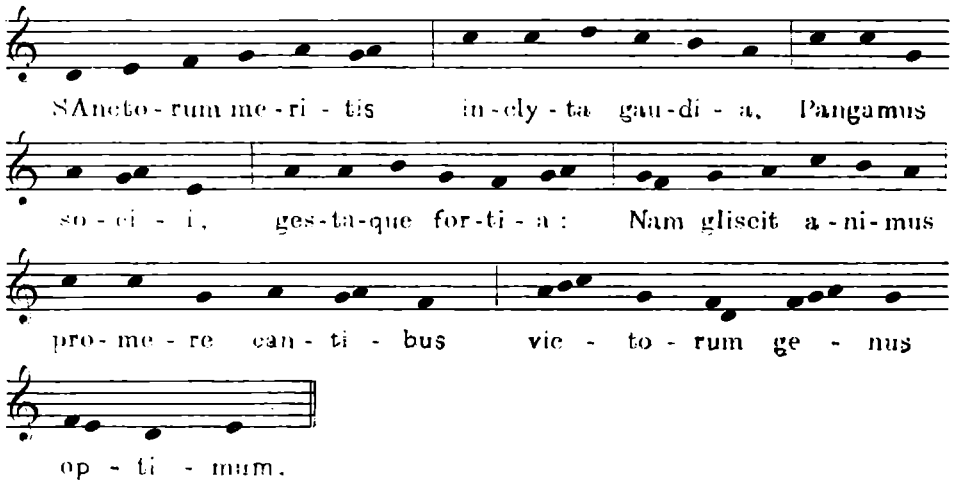
Ob hoc precatu supplici,
Te poscimus piissime:
In hoc triumpho Martyris,
Dimitte noxam servulis.

Laus et perennis gloria,
DEO Patri, et Filio:
Sancto simul Paraclito,
In sempiterna saecula.
A m e n.

525.

DE PLURIBUS MARTYRIBUS.

HYMNUS AD VESPERAS.



SAnctorum meritis inclyta gaudia,
Pangamus socii, gestaque fortia:
Nam gliscit animus promere cantibus victorum genus optimum.

Hi sunt quos retinens Mundus inhorruit,
Ipsum nam sterili flore per aridum:
Spreuêre penitùs, tequè secuti sunt, Rex Christe bone coelitùs.

Hi pro te furias, atque ferocia,
Calcârunt hominum, saevaque verbera:
Cessit his lacerans fortiter ungula, Nec carpsit penetralia.

Caeduntur gladiis more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia:
Sed corde tacito, mens benè conscia, Conservat Patientiam.

Quae vox, quae poterit lingva retexere,
Quae tu Martyribus munera praeparas?
Rubri nam fluido sangvine laureis, Ditantur benè fulgidis.

Te summa Deitas, unaquè poscimus,
Ut culpas abluas, noxia subtrahas,
Des pacem famulis nos quoque gloriam.
Per cuncta tibi saecula.
A m e n.

526.

PRO FESTO OMNIUM SANCTORUM.

NOTA: FONS BONITATIS, ETC.
[Dallamát l. a 290. sz. alatt]

KYRIE, Festum hodie Omnium Sanctorum:
Veneremur solemnizantes. Eleison.

CHRISTE, Diem hunc nobis gratum tribue.
JESU Christe, miserere nobis.
Cujus decoris laudes canimus hodie:
grates tuae piae clementiae. Eleison.

KYRIE, JESU benigne,
Sanctorum Rex Angelorum, Omnium Sanctorum.
In adventu sis propitius. Eleison.

527.

MIND-SZENT NAPJARA.

RÉGI ÉNEK.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

KÖveti vala Christus csudáját, népnek sokasága:
Mert sok beteget ö meg-gyógyít vala.

Mikoron azért Urunk a' népnek sokságát szemlélné:
Ottan fel-méne a' Tábor-hegyére.

Es ott le-ülvén, az Apostolok menének hozzája:
Tanitván öket; im ezt mondgya vala:

Bóldogok, a' kik lelki-szegények, szivböl imádkoznak:
Mert a' Menyország adatik azoknak.

Bóldogok, a' kik kegyes emberek, és nem háborognak:
Mert ök e' széles földön uralkodnak.

Bóldogok, a' kik sirván bánkodnak, és károkat valnak:
Mert ök Istentöl meg-vigasztaltatnak.

Bóldogok, a' kik az igasságot éhezik, szomjúzzák:
Isten pohárát Menyben meg-kóstollyák.

Bóldogok azok, kik irgalmasok, máson könyörülnek:
Irgalmasságot mert Istentöl nyernek.

Bóldogok, a' kik tiszta szivüek, és a' büntöl tiszták:
Mert jövendöben az Istent ök láttyák.

Bóldogok, a' kik békeség-szerzök: Mert ök hivattatnak,
az igaz Hitben Isten fiainak.

Bóldogok, a' kik az igasság-ért üldözést szenvednek:
Mert a' Menyország adatik ezeknek.

Bóldogok lésztek, mikor Christus-ért emberek gyülölnek:
Meg-szidalmaznak, közzülök ki-üznek.

Akkoron azért örvendezzetek, szivböl vigadgyatok:
Mert Menyben lészen néktek jutalmatok.
A m e n.

528.

IN FESTO OMNIUM SANCTORUM.

HYMNUS AD VESPERAS.

[Dallamát l. a 100. sz. alatt]

CHriste Redemptor omnium, Conserva tuos famulos:
Beatae semper Virginis, Placatus Sanctis precibus.

Beata quoque agmina, Coelestium Spirituum:
Praeterita, praesentia, Futura, mala pellite.

Vates aeterni Judicis, Apostolique Domini:
Suppliciter exposcimus, Salvari vestris precibus.

Martyres DEI inclyti, Confessoresque lucidi:
Vestris orationibus, Nos ferte in Coelestibus.

Chori Sanctarum Virginum, Monachorumque omnium:
Simul cum Sanctis omnibus, Consortes Christi facite.

Gentem auferte perfidam, Credentium de finibus:
Ut Christo laudes debitas, Persolvamus alacriter.

Gloria Patri ingenito, Ejusque Unigenito:
Una cum Sancto Spiritu, In sempiterna saecula.
A m e n.

529.

SZENT LÖRINCZ NAPJARA.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, ETC.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

EÖrök, mindenható irgalmasság Attya,
Es minden Szenteknek dicsö koronája:
Te-benned bízóknak vagy igaz gyámola,
Néked könyörgöknek, és meg-halgatója.

Könyörüly mi-rajtunk, Dávidnak Szent Fia,
Te-hozzád kiáltunk erösségnek tornya:
Könyörüly mi-rajtunk irgalmasság Attya,
Gyarló bünösökön; Királyok Királlya.

Engedgyed Szent Atyánk, gyarló fiaidnak,
Hogy az idvességnek úttyán járhassanak:
A'miként Szent Lörincz; néked szolgállyanak,
Nagy bátorságossan hozzád futhassanak.

Midön Xistus Pápa halálra vitetnék,
Látván ezt Szent Lörincz, igen szomorkodék;
Mondván: Atyám, néked én-is társod lennék,
Es Christus Hiti-ért örömest meg-halnék.

Kit kegyessen Xistus, ottan vigasztala,
Ne keseregj fiam, nékie igy monda:
Mert te-is utánnam jösz, harmad-nap-múlva;
Erös, és bátor légy a' Christus I E S U S-ba.

Csak hamar az-után, ötet-is meg-fogák,
Kegyetlen pogányok ártatlan hurczolák:
Es a' Hyppolitus tömlöczében vonák,
Szent Lörinczet: fogva más emberrel tarták.

Ki sok sirás-miatt, ott meg-vakúlt vala,
Szent Lörincz pediglen arra ínti vala;
Hinne a' Christusban, kénszeriti vala,
Kiért meg-adatnék szemének világa.

Hive a' Christusban, és ott-meg-gyógyúla,
Kit meg-keresztele Szent Lörincz, és láta:
Hyppolitus pedig hogy ezt látta vólna,
A' Christus Hitire szerelme gyúlada.

Meg-keresztelkedvén, hive a' Christusban
Es meg-erössödék Istennek Fiában:
A' Szent Lörincz pedig örvendez az Urban,
Hogy illyen gyümölcsöt szerzett a' Christusban.

Kin Valeriánus igen haraguvék,
Kegyetlenül reá, igen dühösködék:
Tölle vas-róstélyra Szent Lörincz tételék,
Christus-ért eleven ottan meg-sütteték.

Akkoron nagy hálát ada az Istennek,
A' Szent Lörincz Mártyr, édes Mesterének:
Hogy bé-vészi ötet fénlö dicsösségnek,
Szép nyugodalmában: az örök-életnek.

Dicsiret, dicsösség az Atya Istennek,
Légyen mind örökké a' Fiú Istennek:
Es a' Vigasztaló Sz. Lélek Istennek,
A' Sz. Háromságnak, egy bizony Istennek.

Amen.

530.

DE SANCTO STEPHANO PROTHOM.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

IMé egykor Szent István Istenben fel-álla,
Bátorsággal Sidóknak, hogy ö prédikálna:
Es penitentziára mindent fel-indítna,
A'mint a' Szent Irás ezt nyilván bizonyittya.

A' Christus személy-szerént néki meg-jelenik,
Szent István szive akkor meg-bátoríttatik:
Mint szép gyémánt Istenben fel-ékesittetik,
Szerelméből szép IESUS hozzá mutatódik.

Gyorsasággal Menyégből Angyal le-küldetik,
Es Isten akarattya akkor meg-jelenik:
Hogy ne félne haláltól néki izentetik,
Mártyrságra Istentől mert fel-szenteltetik.

Alázatos Szent István, a' meg-dorgálásban,
Lön gyönyörü ajakú az igaz mondásban:
Halhatatlan szorgalmas Istennek úttyában,
Meg-is koronáztaték, magas Menyországban.

A' Sidók kedve-szerint nem prédikál vala,
Mert Menyből az Istentől taníttatott vala:
Akkor szörnyü haláltól semmit nem fél vala,
Názáreti IESUS-ról bátran igy szól vala:

Az Istennek Szent Fia, a'kit meg-öltetek,
Idvezitönk mi-nékünk a' IESUS hidgyétek:
Ö-általa Istenhez bizony nyilván fértek,
Nálla-nélkül idvesség nem adatik néktek.

Sidók-között Saulus, hires vitéz vala,
Szent István halálában ö-is részes vala:
A' maga köntösit ottan le-vetette vala,
Kin a' Szent István vérét ki-ontotta vala.

Istvánt igaz mondás-ért hogy kövezik vala,
Az Egekre szemeit gyakran veti vala:
Ellenségé-ért az Istent engeszteli vala,
Hogy meg-bocsássa nékik, imádkozik vala.

Oh Egek drága gyöngye, szerelmes IESUS-om,
Bünösök szép váltsága, ártatlan Christusom:
Ne-nézd e'nép vakságát, szivemből kivánom,
De bocsásd-meg ö bünök édes ohajtásom.

A' mezöben kövekkel hogy le-verték vala,
Saulnak szép köntösin hogy meg-ölték vala:
Elsö Mártyrnak akkor választatott vala,
Teste-felett nagy siralmat ott miveltek vala.

Az ártatlan kis IESUS már született vala,
Istállóban, Jászolban rengettetik vala:
Szent Annyától posztóban takartatott vala,
Szüznek gyenge szép teje, már szájában vala.

Születésnek-utánna egy szép piros Rósa,
Született kis Jesusra, szépen reá szálla:
Kinek az ö illattya Menyországban hata,
Angyaloknak szép rajja arra szállott vala.

Mennyégben az Angyalok, már vigadnak vala,
Allelujá hogy vigan énekelnek vala:
Hogy a' piros szép Rósák már bimbóznak vala,
Illattal, és szépséggel mert bövülnek vala.

E' Szent Vitéz hadakozni akkor készült vala,
Hogy Országot foglalna, Zászlót emelt vala:
Nagy fel-szóval mindennek erössen kiáltya,
E' hadba a' ki menne, nagy jutalma vólna.

E' hir halván, nagy hamar szép hadat támaszta,
Mert száz negyven-négy ezert magához hódlata:
A' szép piros veres Zászlót ö maga hordozza,
Vitézinek utánna erössen kiáltya:

Ne féllyetek vitézek, kik engem követtek,
Veres kopját, s' lobogót kik velem emeltek:
Mert Országot, s' jutalmat bizony ollyant nyertek,
Kit Világi életben nem látott szemetek.

Az ártatlan szép Jesus az ö Szent Országát,
Adgya nékünk; kik várjuk az ö bóldogságát:
Es Szent István Martyrnak láthassuk óltalmát,
s' Azoknak kik követték értünk imádságát.

Dicsirtessél örökké áldott szép IESUS-unk,
Ki mi-értünk születtél Meg-váltó Christusunk:
E' Világon éltünkben légy mi orvosságunk,
Hóltunk-után, engedd-meg örök bóldogságunk.

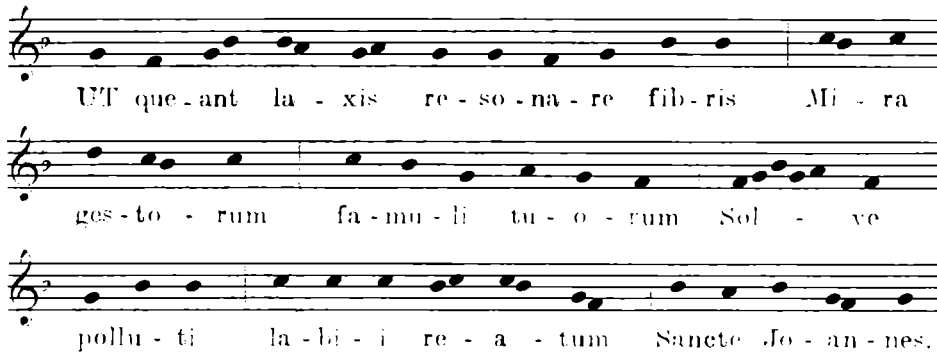
Amen.

DE CONFESSORIBUS.

A' SZENT CONFESSOROKROL.
DE SANCTO JOANNE BAPTISTA.

531.

HYMNUS AD VESPERAS.



Ut queant laxis resonare fibris,
Mira gestorum famuli tuorum,
Solve polluti labii reatum,
Sancte Joannes.

Nuntius celso veniens Olympo,
Te Patri magnum fore nasciturum:
Nomen et vitae seriem gerendae,
Ordine promit.

Ille promissi dubius superni,
Perdidit promptae modulos loquelae:
Sed reformâsti genitus peremptae,
Organa vocis.

Ventris obstruso recubans cubili,
Senseras Regem thalamo manentem:
Hinc parens nati meritis uterque,
Abdita pandit.

Gloria Patri, genitaeque Proli,
Et tibi compar utriusque semper
Spiritus alme, DEUS unus, omni
Tempor saecli.

II.

ANtra deserti teneris sub annis,
Civium turmas fugiens petisti:
Ne levi saltem maculare vitam,
Famine posses.

Praebuit hirtum tegumen camelus,
Artubus Sacris strophium bidentes:
Cui latex haustum, sociata pastum,
Mella locustis.

Caeteri tantum cecinere vatum,
Corde praesago jubar affuturum:
Tu quidem Mundi scelus auferentem,
Indice prodis.

Non fuit vasti spatium per orbis,
Sanctior quisquam genitus Joanne:
Qui nefas saecli meruit lavantem,
Tingere lymphis.

III.

O Nimis foelix meritique celsi,
Nesciens labem nivei pudoris:
Praepotens Martyr, Eremique cultor,
Maxime vatum.

Serta ter denis alios coronant,
Aucta crementis, dupéicata quosdam:
Trina centeno cunnulata fructu,
Te sacer ornant.

Nunc potens nostri meritis opimis,
Pectoris duros lapides repelle:
Asperum planans iter, et reflexos,
Dirige calles.

Ut pius Mundi Sator, et Redemptor,
Mentibus pulsâ livione puris:
Ritè dignetur veniens sacratos,
Ponere gressus.

Laudibus cives celebrant superni,
Te DEUS siplex, pariterquè trine:
Supplices et nos veniam precamur,
Parce redemptis.

A m e n.

532.

UT QUEANT LAXIS.

NOTA: O PATER SANCTE
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

HOgy zengjen néped szép dicsireteddel,
s' Te életednek csuda-tételével:
Bünös nyelvünknek kötelét óldozd-el.
Szent János vedd-el.

Gábriel Angyal Menyböl alá-jöve,
Születésedröl szépen jövendöle:
Eleted rendit, s' neved meg-beszélte,
Mert Isten küldte.

Miért Istennek Szent igiretiben,
Atyád kétséges; némula nyelvében,
De hogy születél formálád isméglen,
Nyelvét épségben.

Anyád méhében valál helyheztetve,
Isméréd Christust, te-hozzád jönie:
Kit mindeniknek jelente Szüléje,
Repdesvén méhe.

Kicsin korodban menél a' pusztában,
Világiakat távoztatván abban:
Tiszta élet-ért lakál barlangokban,
Sanyarúságban.

Tested födözted teve-ször ruhával,
Es övedzettél sanyarú madzaggal:
Eteled vólt, erdei méz, sáskával;
s' Vizi itallal.

A' több Próféták Christust csak hirdették,
Ö el-jövését csak meg-jövendölték:
De te-általad újjal mutattaték,
s' Dicsöítteték.

Im hol, azt mondád: az Isten Bárannya,
Ki e' Világnak lészen Megváltója:
Bünét el-törli, vétkeit el-mossa,
s' Lelkét gyógyíttya.

Ennél e' széles föld-kerekségében,
Szentebb született, nem vólt emberekben:
Ki Világ Urát meg-mosá a' vizben,
Mert vólt kedvében.

Oh te Istennek bóldogságos Szente,
Es Szüzek-között tisztaságos Szüze:
Ki Istennél vagy Mártyr, és Remete,
Isten edénye.

Az Isten néked nagy szép jutalmad ád,
Mert fejedben már Menyben szép koronád:
Meg-gyümölcsözte életed te múnkád,
Christust imádád.

Most azért kérünk, lágyítsad szivünket,
Sz. érdemeddel töröld-el bününket:
Es Menyországra tisztíts ösvenyünket,
s' Vezérelly minket.

Hogy e' Világnak kegyes Teremtöje,
Es embereknek kegyelmes Istene:
Méltóztassék már lakozni szivünkbe,
Jussunk kedvébe.

Mennyei sergek, tégedet dicsirnek,
Felséges Isten, s' néked énekelnek:
E' földiek-is azon könyörögnek,
Idvezüllyenek.

Dicsösség néked Menyben örök Isten,
Tisztesség néked áldott Fiú Isten:
Ezekkel eggyütt Sz. Lélek Ur Isten,
Egy bizony Isten.

A m e n.

533.

DE SANCTO IOANNE BAPTISTA, PROSA.

NOTA: LAUDA SION SALVATOREM.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

COllaudantes exultemus,
Exultantes decantemus,
Baptistae praeconia.

In ventre sanctificatus,
Fuit; fugit jamque natus,
Hujus Mundi mollia.

Non surrexit major eo,
Quisquam: prophetans de DEO,
Inter natos hominum.

Quem praedixit, demonstravit,
Demonstratum baptizavit,
Remissorem criminum.

O Joannes Vir praeclare,
Tu pro nobis implorare,
Velis pro clementia.

Ut post hujus finem vitae,
Christus vocet nos: Venite,
Ad Coeli palatia.
A m e n.

534.

MAS UGYAN AZONROL.

NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

IGaz Napnak szép hajnalát,
Istennek égö lámpását:
Meg-váltónk elöl-járóját,
Ma dicsirjük Szent Angyalát.

Zakariásnak magzattyát,
Mennyégböl vött ajándékát:
Magtalan Ersébet fiát,
Jer dicsirjük, Isten újját.

Csuda-képpen fogontaték,
Öreg Atyáktól születék:
Méhében meg-szentelteték,
Christustól látogattaték.

Ezt maga Isten dicsirte,
Kegyelemmel meg-töltötte:
Angyalának neveztette,
Választott edénynek tötte.

Elébb bírta Eg jószágát,
Hogy-sem-mint föld takarmányát:
Elébb látta Isten Fiát,
Hogy-sem-mint a' Nap-világát.

Malakiás öt Angyalnak,
Zakariás, Prófétának:
A' Szent Atyák Cherubinnak,
Mondották: és Serafinnak.

Istennek földre követe,
JESUS úttya éppítöje,
Világnak meg-térítöje,
Hivatik Malaszt szekrénye.

Oh Urunknak nagy ereje,
E' Világra jött kegyelme:
Emberek-közt drága kincse,
Messiásnak szép edénye.

Tekínts reánk az Egekböl,
Nyerj irgalmat az Istentöl:
Ne-vessen-el szine-elöl,
Tisztítson-meg büneinkböl.

Pátriárkák koronáját,
Apostolok Pálma-ágát:
Mártyromok Laurussát,
El-vetted; Szüzek jutalmát.

Szent életnek oskolája,
Tisztaságok szép formája:
Confessorok épp példája,
Vóltál; minden jó, tár-háza.

A' Szüzeknek tisztaságát,
A' Szenteknek méltóságát:
Az Angyaloknak Nagyságát,
Fellyül-haladod jutalmát.

Te ó dicsösséges gyermek,
Szent János: kinek ma tüzek,
Szent születéseden égnek,
A' Menybéliek örülnek.

Nyerj mi-nékünk annyi idöt,
Hogy ördögön vegyünk eröt
Menyországban Isten elött,
Vigadgyunk, hogy velünk jól

Dicsiret légyen Istennek,
Atya, Fiú, Szent Léleknek:
Tisztesség a' sok Szenteknek,
Es e' mái Szent gyermeknek.

A m e n.

535.

MAS UGYAN AZONROL.

NOTA: ITT JELEN VAGYON ETC.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

SZent seregeknek Ura és Istene,
A' mi lelkünknek buzgó szeretöje:
Apostoloknak ékes bölcsesége,
Elet kút-feje.

Adgyad mi-nékünk tüzét szerelmednek,
Es mutasd hozzánk Malasztyát kedvednek:
Világosits-meg homályát szivünknek,
Kérünk halgass-meg.

Hogy mindeneket békével szenvedgyünk,
Sok büneinktöl mindenkor rettegjünk:
Gyarló testünknek semmit ne kedvezzünk,
Téged keressünk.

Miként Szent János téged szerethessünk,
Tiszta szívünkböl hogy ki-ne vethessünk:
Te Szent neved-ért hogy mi dicsirhessünk,
Veled lehessünk.

Elsö követe vala az Istennek,
Világoskodó és égö szövetnek:
Utat készíte Szent Istenségednek,
Örök-életnek.

Kinek ma vagyon Sz. Innepe-napja,
Es nagy örömmel Keresztyénség tartya:
Mert Sz. nevedet mind örökké áldgya,
Es magasztallya.

Ki ez Világot még gyermek-korában,
El-hagyván, ment-bé kegyetlen barlangban:
Mert erös vala teremtö Urában,
Christus IESUS-ban.

Minden jószágos-cselekedeteknek,
Példája vala benne Szent Léleknek:
Világoskodott tüzével Istennek,
Bóldog életnek.

Midön Herodest ö gonoszságáról,
Feddette vólna el hozott Angyáról:
Setét tömlöczben tételék Királytól,
Akarattyából.

Holott halálra Szent János tartaték,
Mivel Herodes igen dühösködék:
Végre leánya kedvé-ért meg-ölék,
Feje véteték.

Igy nyugovék-el Szent János Christusban,
Lelke viteték szép nyugodalomban:
Hol most, örvendez a' Christus IESUS-ban,
Nagy bóldogságban.
A m e n.

536.

DE CONFESSORIBUS.

HYMNUS AD VESPERAS.

[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

ISte Confessor Domini sacratus,
Festa plebs cujus celebrat per Orbem:
Hodie laetus meruit secreta,
Scandere Coeli.

Qui pius, prudens, humilis, pudicus,
Sobrius, castus fuit, et quietus:
Vita dum praesens vegetavit ejus,
Corporis artus.

Ad sacrum cujus tumulum frequenter,
Membra langventum modo sanitati:
Quolibet morbo fuerint gravata,
Restituuntur.

Unde nunc noster Chorus in honorem,
Ipsius Hymnum canit hunc libenter:
Ut piis ejus meritis juvemur,
Omne per aevum.

Sit salus illi, decus, atque virtus,
Qui supra Coeli residens cacumen:
Totius Mundi machinam gubernat,
Trinus et unus.

A m e n.

537.

ISTE CONFESSOR.

NOTA: O MI SZENT ATYÁNK ETC.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

EZ az Istennek kedves Szent Szolgája,
Kinek innepét Keresztyén nép áldgya:
Ma nagy örömmel örök bóldogságba,
Bé-ment Mennyégben.

Ki kegyes, eszes, alázatos, tiszta,
Józan, és csendes életben marada:
Mig itt e' gyarló Világban mulata,
Lelke testében.

Kinek gyakorta Szent koporsójánál,
Betegek teste, mint bizony orvosnál:
Akar minemü nyavalyát gondolnál,
Eppen meg-gyógyúlt.

Azért tisztellyük ötet, magasztalván,
Es dicsiretet énekellyünk mondván:
Hogy imádsága segéllyen-meg nyilván,
Minden idöben.

Dicsiret annak, hatalom, tisztesség,
Ki mindeneknek-felette, nagy Felség:
A' Szent Háromság, egy bizony Istenség,
Örök dicsösség.

A m e n.

538.

DE SANCTO BERNARDINO.

ORDINIS MINORUM.

PLaude Coetus paupertatis,
Bernardini Sanctitatis,
Efferens praeconia.

Per quem vitae, ac doctrinae,
Mundo veritas divinae,
Fulsit lucis gratia.

Ortus Masse civitate,
MARIAE Nativitate,
Nobili prosapia.

Hinc devotus a primaevo,
Virgo toto mansit aevo,
Virginis clementia.

Mundum spernens, opes, genus,
Sub Francisco fit egenus,
Divo flante lumine.

Flens prostratus dum precatur,
Crucifixus sic affatur:
Nudum, nudus sequere.

Non ambitur praesulatus,
En amplius sublimatus,
Christum sequi docuit.

Coecos, mutos aegros multos,
Restaurarique defunctos,
Per hunc DEUS annuit.

Praeco Regis, et lucerna,
Fac spiremus ad superna,
Dans hic patrocinium.

Ut talenta nobis data,
Referentes duplicata,
Intremus in gaudium.

A m e n.

539.

ALIUS.

BErnardinum salutemus, affectus tripudio:
Charum DEO invocemus pro pio praesidio.

Ipsum Mundo perlustravit, ardens praedicatio:
Quem de terris sublimavit in Coeli collegio.

O quam Sanctum DEI probat sangvinis effusio:
Per hunc multum decoratur Minorum Religio.

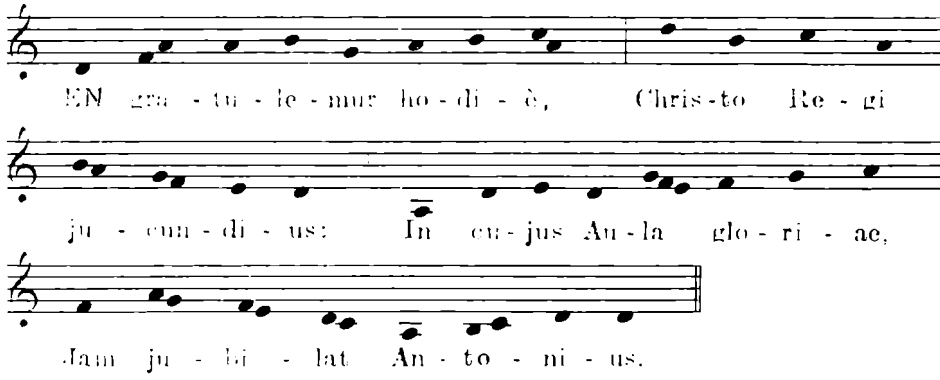
Ergo laudes Bernardino, concinat haec concio:
Ut nos sanet, atque juvet illius oratio.

A m e n.

540.

DE SANCTO ANTONIO DE PADUA.

HYMNUS AD VESPERAS.



EN gratulemur hodiè, Christo Regi jucundius:
In cujus Aula gloriae, Jam jubilat Antonius.

Francisci Patris aemulus, Sic illi se contemperat:
Ut fonte manans rivulus, Aquas vitae circumferat.

Longe lateque diffluit, Sitique mortis aridos:
Verbo salutis imbuit, Dans rore Sacro vividos.

Hic stigmatum qui bajulo, Patri natus innititur:
Dum praedicat de titulo, Confixus ille cernitur.

Sub tanto duce militans, Vincendo se non vincitur:
Duci miles cohabitans, Jam bello non concutitur.

Nos in campo certaminis, Patrum zelantes gloriam:
Hic sub re, nostri nominis, Vincamus ignominiam.

Praestet hoc Nati Genitor, Hoc Genitoris Genitus:
Ac par utrique Conditor, Paraclitus hoc Spiritus.

A m e n.

541.

CSUDALATOS PADVAI SZ. ANTALROL.

NOTA: EBREDGYÉL-FEL VILÁG BÜNEIDBÖL.
[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

GYarló ember mint-hogy erötlen vagy,
Példa néked ez az hires Hadnagy:
Mert Szent Antal Isten elött olly nagy,
Néki azért buzgóságot tiszta szivel most adgy.

A' Serafin Szerzetnek szép Napja,
Pádua Város fel-tetczett Csillagja:
Az iffiúság ékes Violája,
Gyámoltalan bünösöknek meg-vigasztalója.

Az Istentöl ha kívánsz csudákot,
Hatalmából ez tengert forgatott:
Sok veszélytöl embert szabadított,
Ö Szent könyörgése-által mindent helyre hozott.

A' halálnak sokszor meg-rontója,
Vólt, és a' szép életnek adója:
El-tévedtek bátorságos úttya,
Ezt a' dolgot igen sok rend próbálta, és tudgya.

Az el-veszett marhát fel-kereste,
A' nyavalyát el-is széllyeztette:
Sokak szivét Istenhez emelte,
Es a' fel-búsúlt elméket le-csendesitette.

Az ördögnek sok incselkedését,
El-kergette nagy fenekedését:
A' gyarlóság rettenetes mérgét,
Minden-féle nyavalyáknak el-vette a' terhét.

Ha ki ettöl kivánt segitséget,
Ott jelen vólt, ha nem kételkedett:
Mind iffiú, s' vén beszélli ezeket,
Nékünk-is Szent Antal kérünk nyisd-fel az Egeket.

Minden vadak ennek egy szavára,
Engettenek parancsolattyára:
Pádua népe életét csudállya,
De hólta után-is vagyon nagy álmélkodásba.

Ez Szent Antalt lelked örömére,
Tisztellyed, hogy Istenben reménlve:
Minden dolgod lesz kívánt jó végre,
Mind itt, s' mind a' Menyországban szived, a' mint kérte.

Dicsird Istent az ö Szenteiben,
Kiket tisztel illy igen mindenben:
A' tengeren, földön, és a' Menyben,
Aldassék a' Szent Ur Isten mind örökké,

A m e n.

542.

IN STIGMATIBUS B. PATRIS FRANCISCI.

HYMNUS AD VESPERAS.



CRucis Christi mons alvernae, recenset mysteria,
Ubi salutis aeternae dantur privilegia,
Dum Franciscus dat lucernae, crucis sua studia.

Hoc in monte vir devotus specu solitaria,
Pauper a Mundo semotus, condensat jejunia:
Vigil, nudus, ardens totus, crebra dat suspiria.

Solus ergo clausus orans, mente sursum agitur,
Super gestis crucis plorans, moerore conficitur:
Crucisque fructum implorans, animo resolvitur.

Ad quem venit Rex e Coelo, amictu Seraphico,
Sex alarum tectus velo, aspectu pacifico,
Affixusque crucis telo, portento mirifico.

Cernit servus Redemptorem, passum impassibilem,
Saeclorum Imperatorem, tam pium, tam humilem:
Verborum audit tenorem, viro non effabilem.

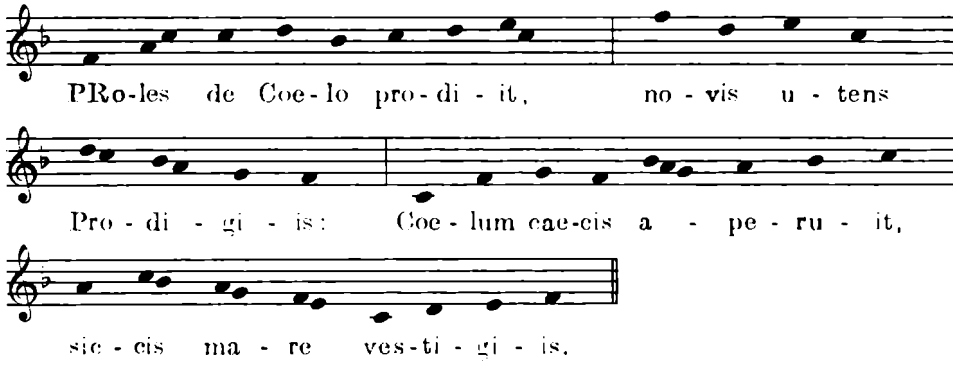
Vertex montis inflammatur vicinis cernentibus,
Cor Francisci transformatur amoris ardoribus:
Corpus vero mox ornatur mirandis stigmatibus.

Collaudetur Crucifixus, tollens Mundi scelera,
Quem laudat concrucifixus Crucis ferens vulnera,
Franciscus prorsus innixus, super Mundi foedera. A.

543.

IN SOLEMNITATE SANCTI PATRIS FRANCISCI.

AD I. VESPERAS. HYMNUS.



PRoles de Coelo prodiit, novis utens Prodigiis:
Coelum caecis aperuit, siccis mare vestigiis.

Spoliatis Aegyptiis, transit dives, sed pauperis,
Nec rem, nec nomen perdidit, factus foelix pro miseris.

Assumptus cum Apostolis, in montem novi luminis:
In paupertatis praediis, Christo Franciscus intulit.

Fac tria tabernacula, votum secutus Simonis:
Quem hujus non deseruit, Numen vel omen nominis.

Legi, Prophetae, gratiae, gratum gerens obsequium:
Trinitatis officium, festo solemni celebrat.

Dum reparat virtutibus, hospes triplex hospitium:
Et beatarum mentium, dum templum Christo consecrat.

Domum, portam, et tumulum, Pater Francisce visita:
Et Evae prolem miseram, a somno mortis excita.

A m e n.

AD LAUDES.

PLaude turba paupercula, Patre ditata paupere:
Laudis propina pocula, Sacro depressa ubere.

Hic simplex, rectus, humilis, Pacis cultor amabilis:
Lumen in vase fictili, ardens, lucens in fragili.

Vili contectus tegmine, Sancto calescens flamine:
Vicit algorem caumata, Christi dum gestat stigmata.

Carnem Mundumque conterens, hostes malignos proterens:
Auream victor meruit, aureolam dum docuit.

Pauper, nudus egreditur, Coelum dives ingreditur:
Spargit virtutum, munera, aegris profligat vulnera.

Verorum Pater pauperum, nos pauperes fac Spiritu:
Consortes redde superum, Ereptos ab interitu.

Patri, Nato, Paraclito, Decus, honor, et gloria:
Sancti sint hujus merito, Nobis aeterna gaudia.

A m e n.

545.

DE SANCTO PATRE FRANCISCO.

TERTIUS HYMNUS.



DEcus morum, dux Minorum,
Franciscus tenens bravium:
In te vite datur vitae,
Christe Redemptor omnium.

Plaudat Frater, regnat Pater,
Concivis Coeli civibus:
Cedat fletus, psallat Coetus,
Exultet Coelum laudibus.

Demptum solo datum polo,
Signorum probant opera:
Ergo vivit, nam adivit
AEterna Christi munera.

Pro terrenis votis plenis,
Reportat dona gloriae:
Quem decoras, quem honoras,
Summae DEUS clementiae.

Hunc sequantur, huic jungantur,
Qui ex AEgypto exeunt:
In quo duce, clara luce,
Vexilla Regis prodeunt.

Regis signum ducem dignum,
Insignit manu, latere:
Lux accedit, nox recedit,
Jam lucis orto Sidere.

Est dux fidus, clarum sidus,
Ducit, relucet, devia
Devitando, demonstrando,
Beata nobis gaudia.

Mina gregem dux ad regem,
Collisor hostis callidi:
Nos conducas, et inducas,
Ad coenam agni providi.
A m e n.

546.

DE SANCTO PATRE FRANCISCO PROSA.

NOTA: UR ISTEN TÉGED DICSIRÜNK.
[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

SAnctitatis nova signa,
Prodierunt valde digna:
Mira valde sed benigna,
In Francisco credita.

Regularis novi Regis,
Vita datur novae legis:
Renovantur jussa Regis,
Per Franciscum famulum.

Novus Ordo, nova vita,
Mundo surgit inaudita:
Restauravit lex sancita,
Statum Evangelicum.

Corda rudis, vestis dura,
Cingit, tegit sine cura:
Panis datur in mensura,
Calceus abjicitur.

Paupertatem tantum quaerit,
De Mundanis nihil gerit:
Haec terrena cuncta terit,
Loculus despicitur.

Ruaerit locum lacrymarum,
Promit voces cor amarum:
Gemit moestus tempus charum,
Perditum in saeculo.

Montis antro sequestratus,
Plorat, orat, humo stratus:
Tandem mente serenatus,
Latitat ergastulo.

Ibi vacat rupe tectus,
Ad divina sursum vectus:
Spernit ima, Judex rectus,
Eligit Coelestia.

Carnem fraenat sub censura,
Transformatam in figura:
Cibum capit de scriptura,
Abjicit terrestria.

Tunc ab alto Vir Hyerarcha,
Venit ecce Rex Monarcha:
Pavet iste Patriarcha,
Visione territus.

Defert ille signa Christi,
Cicatricem confert isti:
Dum miratur corde tristi,
Passionem tacitus.

Sacrum corpus consignatur,
Dextrum latus perforatur:
Cor amore inflammatur,
Cruentatum sangvine.

Verba miscent arcanorum,
Multa clarent futurorum:
Videt Sanctus vim dictorum,
Mystico spiramine.

Patent statim miri clavi,
Nigri foris, intus flavi:
Pungit dolor poena gravi,
Cruciant aculei.

Cessat artis armatura,
In membrorum apertura:
Non impressit hos natura,
Non tortura mallei.

Signa crucis quae portasti,
Unde Mundum triumphasti:
Carnem hostem superasti,
Inclyta victoria.

Nos Francisce tueamur,
In adversis protegamur:
Ut mercede perfruamur,
In Coelesti gloria.

Pater pie, Pater Sancte,
Plebs devota te juvante:
Turba Fratrum comitante,
Mereatur praemia.

Fac consortes supernorum,
Quos informas vita morum:
Consequatur Grex Minorum,
Sempiterna gaudia.
A m e n.

547.

ALIUS DE SANCTO FRANCISCO, PER MODUM DIALOGI.

NOTA: STABAT MATER DOLOROSA ETC.
[Dallamát l. a 183. sz. alatt]

FRegit victor virtualis,
Hic Franciscus triumphalis,
Crucis adversarium.

Crucis lator cordialis,
Princeps pugnae spiritalis,
Insignis amantium.

Quem praemisit Rex futurus,
Pugnaturus, provisurus,
Celebri consilio.

Praemunivit ut securus,
Suis armis congressurus,
Salubri praesidio.

Dicas nobis o Francisce,
Cur affixus sis in cruce,
Vulneratis manibus.

Quia crucis contemplator,
Atque carnis supplantator,
Semper fui sedulus.

Dicas nobis o Francisce, etc.

Quia Mundi abdicator,
Atque crucis imitator,
Vitae Christi bajulus.

Dicas nobis o Francisce, etc.

Amor JESU me absorbens,
Atque dulcor cor incendens,
Auxit desideria.

Dicas nobis o Francisce, etc.

Sursum fixam mentem tenens,
Vidi Jesum intra fervens,
Ac trahens suspiria.

Dic Francisce, quid fecisti,
Postquam JESUM aspexisti,
Salvatorem hominum.

Dulcem JESUM quo ardebam,
E vicino distingvebam,
Aspectu Seraphico.

Dic Francisce, quid fecisti, etc.

Gratu vultu aestuabam,
Et affatu excedebam,
Affectu pacifico.

Dic Francisce, quid fecisti, etc.

Alis senis convelatus,
Plagis quinis sauciatus,
Sic erat insignitus.

Dic Francisce, quid fecisti,
Contemplando plagas Christi,
Lacrymosis oculis.

Mentem sensi inflammari,
Carnem meam sigillari,
Ac mutari penitus.

Dic Francisce, quid fecisti, etc.

Manus, pedes conclavari,
Sensi latus lanceari,
Et imprimi stigmata.

Serve DEI, o Francisce,
In te signa scimus vere,
Christi DEI Filii.

Dicas nobis o Francisce,
Quinis plagis vulnerate,
Quid vidisti in cruce.

Vidi Filium viventis,
DEI, pro amore gentis,
Crucifixum stipite.

O Francisce Pater Sancte,
Juva gregem post et ante,
In valle miseriae.

Cum venerit mortis hora,
Perfruamur Coeli aura,
In superna patria.

Laus sit DEO Patri Sancto,
Filioque JESU Christo,
Spirituique Sancto.

A m e n.

548.

ALIUS.

NOTA: O FÉNYESSÉGES SZÉP HAJNAL.
[Dallamát l. a 42. sz. alatt]

SAlve Fratrum Dux Minorum,
Doctor vitae, via morum,
Vas Coelestis gratiae.

Tu sigillum summi Regis,
Quod signavit clavis crucis,
Manus sapientiae.

Salve verbi pacis lator,
Paupertatis renovator,
Novae gentis gloria.

Post te currit tua schola,
Pede nudo, vili stola,
Zonae, bursae nescia.

Vas electum, vas virtutum,
Tui spernunt sicut lutum,
Cuncta Mundi prospera.

O pauperum decus salve,
Nam Redemptor in te vere,
Monstrat sua vulnera.

Novus Ordo, novus status,
Novi clavi, novum latus,
Probant privilegia.

Crucem praefers specialem,
Nec in terris habet talem,
Sanctus, nec in patria.

Salve templum pietatis,
Qui, totius Trinitatis,
Veram fers imaginem.

Signa probant te beatum,
Cujus ossa, sanitatum,
Vaporant dulcedinem.

O pauperum Patriarcha,
Vere virtutum Monarcha,
Felix qui te sequitur.

Spreto carnis ornamento,
Christum quaeris corde toto,
Felix qui te sequitur.

Pater et Custos Minorum,
Lumen vitae, via morum,
Praepollens operibus.

O Francisce lux Solaris,
Jam cum Christo gloriaris,
In Choris Coelestibus.

Latus rubens, nova Rosa,
Hac placatus digna Prosa,
Praebe te propitium.

JESU Fili summi Patris,
Fac consortes verae lucis,
Supernorum Civium.
A m e n.

549.

ALIUS.

NOTA: FEL-TÁMADA MI URUNK, ETC.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

GRatuletur hodie, pauperum collegium:
Exolvat laetitiae, Franciscum praeconium.
Salve Francisce.

Quem Coelestis curiae, suscepit consortium:
In quo Regis gloriae, contemplatur Filium.
Salve Francisce.

Hinc pauper egreditur, sed dives ingreditur:
Coelum, in quo fruitur, Luce quae non finitur.
Salve Francisce.

Paupertas, humilitas, et signorum novitas:
In Francisco charitas, refloruit pietas.
Salve Francisce.

Dum in terris opere, formam Christi gerere:
Palmis, plantis, latere, transfixus pro vulnere.
Salve Francisce.

Hic splendet miraculis, signis, et prodigiis:
Tantis quod a saeculis, nullum talem reperis.
Salve Francisce.

O lux meditantium, decus praedicantium:
Apud DEI Filium, fac habere proemium.
Salve Francisce.

Gloria sit aeterno, Patri, atque Filio,
Spirituique Sancto. Honor Sancto Francisco.
Kyrie eleison.
A m e n.

550.

ALIUS.

GLoria vivorum, Fratrum egenorum.
Salve o Francisce.

Conserva tuorum, Statum filiorum.
O Pater Francisce.

O Fons professorum, Vita perfectorum.
Nos juva Francisce.

Aestus vitiorum, Virus peccatorum.
Dilue Francisce.

Stigmatum Sacrorum, Signa mirandorum.
Ostende Francisce.

Datori bonorum, Ut gregi Sanctorum,
Jungamur Francisce.

In regno Coelorum, Choro Angelorum,
Concede Francisce.
A m e n.

551.

DE SANCTO FRANCISCO SERAPHICO.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM ETC.
Dallamát l. a 24. sz. alatt]

VItiorum scabie Mundo sordescente,
In peccatis populo DEI putrescente:
Venit Christi famulus Orbe senescente,
In haec Mundi climata Spiritu fervente.

Vitam quaerit pauperem, Mundum abhorrere,
Cupit DEUM quaerere, pro peccatis flere:
Conculcare terrea, Tartara timere;
Et abstractus saeculo cum Christo manere.

Spretis Mundi illecebris alta meditari,
Coepit atque spiritu mentis renovari:
Ex antiquo homine novus transformari,
Jugum Christi trahere, vitam imitari.

Fit exemplum hominum paulo post dierum,
Disciplinae pelagus, et portentum merum:
Stupor vitae saeculi, atque jubar verum,
Mane quaerit spolia, non spectavit serum.

Zelus eum interim ultra provocabat,
Quaerit oves, perditas multas revocabat:
Tres ordines ordinat, Fratres reformabat,
Et dat illis Regulam, quam Christus dictabat.

In timore Domino sancte deservivit,
Quem Rex Regum gloriae Christus insignivit:
Stigmatibus propriis vitam hanc finivit,
Et directo tramite, in Coelum transivit.

Corpus viri mortuum terrae demandatur,
Ejus autem anima DEO praesentatur:
Immortalis spiritus manet, nec mutatur,
Corpus usque hodie, velut vivum datur.

Has horas canonicas tibi Pater dixi,
Fac ut possim dicere, ecce nunc revixi:
A peccatis surgere, mala quae dum vixi,
Ut parcantur flagites, sisque dux innixi.

A m e n.

552.

SERAPHICUS SZ. FERENCZ CONFESSORROL.

VITIORUM SCABIE. NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

MIdön e' gyarló Világot a' bün setétsége,
Temérdeken bé-fogta éppen szerén szerte:
Akkor jöve Szent Ferencz mint Napnak szép fénye,
Hogy tündöklyék a' Szentség mindenek szivébe.

Eletének czéllya vólt Világ útálása,
Szegénség és tisztaság, s' bün siránkozása:
Hogy pokolnak kínnyait el-távoztathassa,
Es lehessen Christussal Mennyégben lakása.

Hogy látá e' Világnak csalárd hiuságát,
Nagy Szentséggel fel-vévé a' Christus nyomdokát:
Es örömmel viselé gyönyörü igáját,
Meg-veté a' Világnak minden gazdagságát.

Hamar lön ott Szent Ferencz mindenek csudája,
Emberekhez Istentöl Szent élet példája:
E' Világnak, s' a' bünnek erös meg-rontója,
Minden jóság és Szentség tündöklö szép Napja.

Három-féle Szerzetnek ez a' fundátora,
A' penitentziának fel-vont szép sátora:
Az el-veszett juhoknak kegyes jó Pásztora,
Christustól vött Regulának erös meg-tartója.

Isteni félelemben magát ugy tartotta,
Hogy Urunk sebeinek bélyegit rá nyomta:
Azzal mint jó szolgáját meg-ajándékozta,
Sok csudákkal, és Szentül életét fogyatta.

Hólta-után Szent lelke Isten eleibe,
Fel-ment, és a' Szenteknek dicsö seregébe:
Mindenek csudájára éppen vagyon teste,
Semmiféle senyvedés mind eddig sem érte.

En ezt a' dicsiretet Serafin Szent Atyám,
Imádságodban részt adgy; néked azért mondám:
Légyen kegyelmes az Ur te éretted hozzám,
Néked tiszta szivemböl magamat ajánlám.
A m e n.

553.

DE SANCTO BONAVENTURA.

ORDINIS MINORUM.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

LAuda Sion hunc Minorem,
Fratrem: magnumque Doctorem,
In Hymnis, et canticis.

Huic honorem fer, et plaude,
Speciali namque laude,
Dignum esse noveris.

Se a cunctis servans malis,
Bene vivens specialis,
Lux, et Doctor Ordinis.

Fit Minister Generalis,
Praesul, atque Cardinalis,
Suis dignis meritis.

Plenus fide, charitate,
Spe, et omni probitate,
Sanctae vitae speculum.

Ad ovile, vir insignis,
Oves signis, et Doctrinis,
Reduxit Dominicum.

Nihil cupit praeter Christum,
Timet, sperat, et ad ipsum,
Tota mente properans.

Meditatur, gemit, plorat,
Scribit, docet, Deum orat,
Die, noctu vigilans.

Pastor bone, flos Minorum,
Via vitae es cunctorum,
Fac per tua merita.

Ut carnali absolvamur,
Compede: et transferamur,
Ad Coeli palatia.
A m e n.

554.

DE SANCTO MARTINO.

NOTA: ADGYUNK HÁLÁT AZ URNAK, MERT ÉRDEMLI.



SZent Márton születék Magyar-Országban:
Szombat-helyen, pogányság vakságában.

Midön tiz esztendöt el-töltött vólna:
A' pogányságnak ö ellene-monda.

Csak hamar a' Vitézek-közzé álla:
A' Romai Császárok udvarába.

Irgalmasság ö-benne találtaték:
Szegény Küldús tölle meg-ruháztaték.

A' Christus ö nékie meg-jelenék:
Illyen kegyes beszéddel emlékezék:

Tegnapi-nap mezitelenségemben:
Meg-ruháztál engem Küldús képében.

Ki-ért te velem én dicsösségemben:
Elsz, és uralkodol örökké Menyben.

Vitézi állapattyát változtatá:
Es a' Szent Szerzetben magát iratá.

Nagy sok csudákat-is cselekszik vala:
Mert három halottat ö fel-támaszta.

A' Sátánt halálakor ö meg-feddé:
El-üzé, s' maga lelkét Menybe küldé.

Keresztyéneknek Keresztyén szép példa:
Elete imádsággal, s' Hittel vala.

Magyarok, ti azért az ö életét:
Kövessétek, s' szentellyétek innepét.

Ha véle akartok, és a' Christussal:
Elni, és vigadni édes Urunkal.

Dicsiret Atya, és Fiú Istennek:
A' Vigasztaló Szent Lélek Istennek.

A m e n.

555.

ALIUS.

NOTA: FEL-TÁMADA MI URUNK &c.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

GAude gemma praesulum,
Gaude Mundi speculum:
Dulcedo fidelium,
Gaude calcans saeculum.
Sancte Martine.

Impetrator gratiae,
Stella fulgens veniae:
Exemplar clementiae,
Et misericordiae.
Sancte Martine.

In te fulget castitas,
Pietas, humilitas:
Desolatos visitas,
Tres mortuos suscitas.
Sancte Martine.

O Martine medice,
Spiritales abjice:
Hostes procul dejice,
Atque tuos respice.
Sancte Martine.

Bone Pastor ovium,
Tu es lima scelerum;
Pestem pellens cordium,
Sustentator pauperum.
Sancte Martine.

Gloria sit aeterno,
Patri, atque Filio:
Spirituique Sancto.
Honor Sancto Martino.
Kyrie eleison.

A m e n.

556.

DE SANCTO JOSEPH.

IOseph David filius clara stirpe natus,
I E S U Christi Domini Pater nuncupatus:
Desponsatus Virgini mente copulatus,
Utriusque custos est Coelo destinatus.

Tu qui Sponsam gravidam dolens cum videres,
Cogitabas anxius an eam teneres:
Sed Coelestis monitor ne ultra timeres,
In somnis admonuit ut magis gauderes.

Bethlehem prosectus es censum soluturus,
Cum praegnante Virgine, ubi nasciturus:
Erat Mundi Dominus quique mox facturus,
Ut ipsum infantulum esses amplexurus.

Cum Herodes impius in pueros saeviret,
Gabrielis monitu ne ultra dormiret:
Retulisti Sponsae haec, ut tecum veniret,
Et accepto parvulo in AEgyptum iret.

Hostibus jam defunctis, inde recessisti,
Eum in Galilaeam tecum reduxisti:
Et Puerum, et Sponsam sicut didicisti,
Coelitus, et Nazareth humilis vixisti.

Duodecim qui factum Jesulum annorum,
Tunc perdidisti tuum lumen oculorum:
Sed inventum postea medio Doctorum,
Custodisti sedulus Regem Angelorum.

Felix tu quem in ulnis I E S U S cum M A R I A.
Tenuit jam cubantem dum in agonia:
Spiritum cum efflares, ut directa via,
Commigrares ad Patres functus via pia.

Has horas canonicas cum attentione,
Dixi, o Sancte Joseph, tui ratione:
Quaeso sis memor mei in oratione,
Ut vivamus simul in Coeli Regione.
A m e n.

557.

SZENT LASZLO KIRALYROL.

NOTA: ITT JELEN VAGYON &c.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

MEnynek, és földnek dicsö Teremtöje,
Es mi lelkünknek buzgó szeretöje:
Minden örömnek bö élö kút-feje,
Istennek igije.

Ki igasságnak világos tüköre,
Es eggyességnek vagy fénlö szép jele:
A' szeretetnek nagy erös kötele,
Lelkünk idvessége.

Szent László Király miképpen vigyázott,
Jó erkölcsökkel életben virágzott:
Teremtöjében szüntelen vigadott,
Szivbül imádkozott.

Szent István után Királlyá tételték,
A' Magyaroktól holott választaték:
Mert Szent életét minnyájan szerették,
Es kedvellették.

Olly igen buzgó áhitatosságban,
Mind éjjel nappal szokott imádságban:
Vólt foglalatos Isteni dolgokban,
Alázatosságban.

A' körös-mellett egy Várost épite,
Mellyet Váradnak Sz. László neveze:
s' Szép Kalastromot Maria nevére,
Mellé éppittete.

Ott Püspökségét, és Káptalant szerze,
A' tiszta élet virágzott ö-benne:
Temetését-is ö oda rendelte,
s' ott fekszik Szent teste.

Koporsójánál betegek gyógyúltak,
Vakok, és némák hozzá folyamodtak:
Es több illyen nagy sok csudák láttattak,
Es bizonnyal vóltak.

Légyen örökké áldott Atya Isten,
Es egyetemben a' Fiú Ur Isten:
A' magas Menyben Szent Lélek Ur Isten,
Mind örökké, Amen.

558.

SZENT ISTVAN KIRALYROL.

NOTA: AZ IGAZ HITBEN, &c.
[Dallamát l. a 355. sz. alatt]

SZent István Király Istennek szolgája,
Christus Hitinek igaz plántálója:
Bálványozásnak el-távoztatója,
Es el-rontója.

Kegyes vóltából irgalmas Istennek,
Adatott Menyböl, a' Magyar Nemzetnek:
Hogy ö-általa úttyát igaz Hitnek,
Tanúlná, s' szentségnek.

Szent István elsö Mártyr meg-jelenék,
Gejza Attyának, s' töle taníttaték:
Hogy fia lészen, kiben kedve telnék,
Az élö Istennek.

Ottan születék Esztergom Várában,
Fel-neveltetett Keresztyén Vallásban:
Sz. Albert Püspök, ö tudományában,
Es tanitásában.

Királyi-pálczát hogy kezébe vévé,
Keresztyén Hitet terjeszteni kezdé:
A' pogányságot Országból ki-üzé,
Es ki-rekeszté.

Sok Templomokat, és Püspökségeket,
Magyar Országban fundála, s' helyeket:
Kikben szüntelen Isten dicsirteték,
s' Neve hirdetteték.

Sok gazdagsággal azokat bé-tölté,
Sz. Oltárokat fel-is ékesité:
Kincsel, arannyal, sok szép eszközökkel,
Drága kövekkel.

E' mellé szerze igaz Pásztorokat,
Más Országokból hoza Tanitókat:
Kikkel oktatá Magyar Pogányokat,
Keresztyén Hitre.

Azért ö-benne Istennek tölt kedve,
Mert Angyal-által ö Királyi feje:
Sz. Koronával Menyböl tiszteltetett,
Es becsültetett.

Királyi nevét a' Romai Pápa,
Más becsülletes névei szaporitá:
Mert Apostolnak nevezé, és hivá,
Magyar Országnak.

Christusnak Annyát, áldott Szüz M A R I A - t,
Alázatossan mint édes Aszszonyát:
Tisztelé, és rá bízá önnön-magát,
Es az Országát.

Innen hivattatik Pátrónájának,
Magyar Országnak óltalmazójának:
Ellenség-ellen baj-vívó paisnak,
Es biztatójának.

Ottan Szent István sok érdeme-után,
Christus Jesusnak születése-után:
Az ezer és az harmincz-nyólczadikban,
Juta Menyországban.

Az Isten Fia nékünk-is engedgye,
Hogy életünknek mikor lészen vége:
Szent István-után juthassunk Mennyégbe,
Örök dicsösségbe.

A m e n.

559.

MAS AZONROL.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

HAtalmas Ur Isten, szerelmes Királyunk,
Aldott I E S U S Christus, Mennyei Szent Urunk:
Fiaid te-hozzád minnyájan folyamunk,
Es szivböl te-néked Szent Atyánk kiáltunk.

Bátoritsad kérünk, mi gyarló szivünket,
Te Szent Malasztoddal; testi félelmünket,
Szent akaratodhoz szabjuk életünket,
Azért zabolázd-meg feslett erkölcsünket.

Söt mindenek-felett, adgyad örömödben,
Hogy részesülhessünk gyönyörüségedben:
Szent István Királlyal te dicsösségedben,
Dicsirjünk, és áldgyunk az magas Menyégben.

A'kinek ma vagyon Szent innepe napja,
Es a' Keresztyénség nagy örömmel áldgya:
Magyar Nemzetségnek ki elsö Királlya,
Vala a' Christusnak Szentséges szolgája.

Egy éjel Gejzának, Bóldog Szüz M A R I A,
Szent István Mártyrral meg-jelenvén, monda:
Rövid-nap ö-néki Isten fiat adna,
Ki a' Magyarokat igaz Hitre hozza.

Esztergom Várában Világra születik,
Szent Albert Püspöktöl meg-kereszteltetik:
Szent István nevére leg-ottan nevezik,
Kiben az Istennek Malasztya lakozik.

Attya hólta-után, Szent István mely Szentül,
Viselé mindenben magát Istenesül:
Fárada Christus-ért igen szüntelenül,
Szentnek hivattatnék méltán mindenektöl.

Olly szelid, irgalmas vólt a' szegényekhez,
Gyámoltalanokhoz, és szükölködökhöz:
Kegyes, és kegyelmes vala mindenekhez,
El-hagyott árvákhoz, és sok özvegyekhez.

Utólsó óráján az ö halálának,
Ajánlá Országát a' Szüz Mariának:
Viselné gondgyokat meg-tért Magyaroknak,
Esedezzék értek áldott Szent Fiának.

Valamig pediglen Szent István Királynak,
Jó testamentomát meg-tarták Uroknak;
Es a' Szüz Mariát lenni Pátronának,
Mi szép nemzetünknek óltalmazójának.

Mindenben addiglan, jól esék a' sorsok,
Bóldog, és szerencsés lön mindenben dolgok:
Eppen meg-marada szép gazdag Országok,
Es nem következék semmi-némü károk.

De mihelyen hátra veték Aszszonyunknak,
Kegyes szép óltalmát szép Szüz Mariának:
El-kezdék veszteni fényét Országoknak,
Kit már könyves szemmel minnyájan láthatnak.

Ugyan-is nem méltó az ollyan fiúnak,
Ki testamentomát fel-bontya Attyának:
Hogy örökös légyen Attya jószágának,
Soha-is birhassa javait azoknak.

Ez bóldog Szent István, lelkét a' I E S U S -nak,
Nagy szép nyereséggel meg-adá Urunknak:
Nagy-Bóldog-Aszszonynak napján, Meg-váltónknak,
Nagy örömmel nyújtá kezében Christusnak.

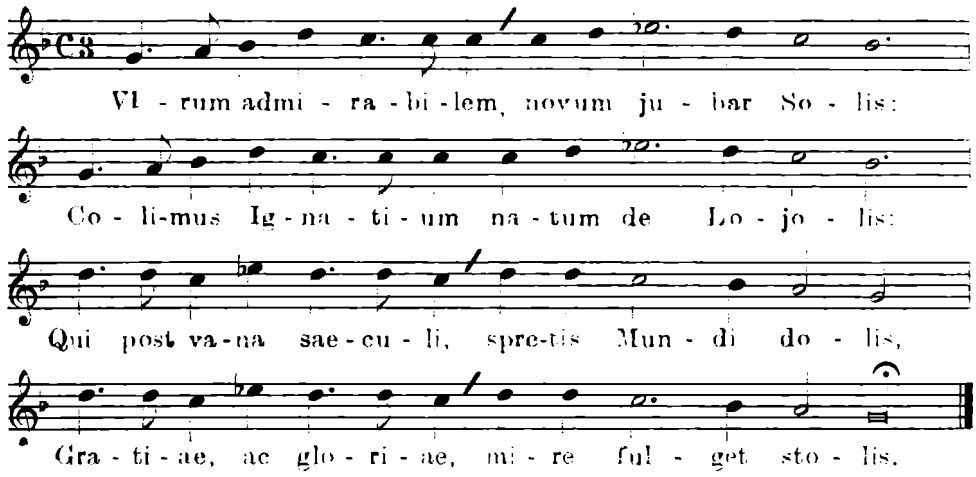
Es el-temetteték Székes-Fejér-várban,
A' Bóldog-Aszszonynak ö Szent-egyházában:
Nyugszik mind örökké a' Christus Jesusban,
Dicsöült Szentekkel fényes Menyországban.

Ki koporsójánál sok csudák látszottak,
Könyörgése-által betegek gyógyúltak:
Nagy sok nyavalyákból szépen meg-tisztúltak.
Dicsiret, dicsösség a' Szent Háromságnak.
A m e n.

560.

HYMNUS DE SANCTO IGNATIO.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN &c.



Virum admirabilem, novum jubar Solis;
Colimus Ignatium natum de Lojolis:
Qui post vana saeculi, spretis Mundi dolis,
Gratiae, ac gloriae, mire fulget stolis.

Dux erat militiae, primo saecularis,
Pietatis postea factus est Scholaris:
Dei charismatibus adornatus raris,
Datur Jesu Sociis, Ductor Regularis.

AEdem Sacram visitat, in monte Serrato,
Ubi Sago, clypeo, ense abdicato:
Et amictu nobili, cum sacco mutato,
Totum se se consecrat, DEO jam placato.

Jamque plenus numine, et Coelesti rore,
Pergit Jerosolimam magno cum ardore:
Domini vestigia, sacro lambit ore,
Videt inter verbera I E S U M cum amore.

Post venit Lutetiam, annis jam maturus,
Tanquam puer literis operam daturus:
Armis sapientiae, DEO pugnaturus,
Bellum cum haereticis provide gesturus.

Hinc conscribit socios, more militari,
Quos Christi Vicario jungit lege tali:
Ut hostes Ecclesiae, Matri Spiritali,
Domino subjiciant, arte singulari.

I E S U S nova agmina, et Ducem eorum,
In tutelam suscipit qui tutela morum:
Et doctrina, repleant, Choros Angelorum,
Fulget nunc Ignatius, in Regno Coelorum.

Per hujus Ignatii, petimus honorem,
Tuum nobis insere, I E S U S mi amorem:
Quo currentes curramus, in tuum odorem,
Cedat hoc in Gloriam, nominis majorem.

A m e n.

561.

VIRUM ADMIRABILEM.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Csudálatos Szent Ignát, mint egy új Nap-fénye,
Lojóla Nemzetségnek nemes csemetéje:
Dicsirtessél Világi hivság meg-vetöje,
I E S U S édes nevének választott edénye.

Világi Hadnagy valál földi vitézségben,
Az-után löl fö Vezér I E S U S seregében:
Hogy ö Szent Malasztyából Istenesb életben,
Öltözél, s' Pokol-ellen lelki erösségben.

Jesus Annyához menél Serrátus hegyére,
Bizván magad, (Fiánál,) ö könyörgésére:
Fegyverid fel-függesztéd Szent tisztességére,
Es magadat szenteléd Istennek kedvére.

Más fegyvert fogál, midön mind egész éj-által,
Szivedböl imádkozál, fel-öltözvén sákkal:
Menyországot érdemléd ez nagy eröszakkal,
s' Meg-világosittatál Szent Háromság-által.

Onnét Jerusálemben Isteni Malasztal,
Bövölködvén, indúlál, tellyes buzgósággal:
Urunknak Szent nyomdokit ápolád csókiddal,
Holott mikor veretnél, Jesus meg-vigasztal.

Lutetiába menél, hogy a' kisdedekkel,
(Noha koros) mint gyermek, olly együgyüséggel,
Tanúlnál; és az-után az Eretnekekkel,
Meg-harczolnál Istentöl vött bölcseségeddel.

Immár miként jó vitéz, társokat-is gyüjtél,
Kikkel eggyütt a' Szentséges Pápához menél:
Hogy meg-erössittetvén eggyütt seregeddel,
Sok lelkeket nyerjetek minden tehetséggel.

Jesus ez új sereget magának választya,
Es gyözedelmes zászlója alá bé-irja:
Ne fély édes seregem (öket igy bíztattya,)
Gondot viselek reád Roma Városába.

Ti-általatok lészen Menyország örömben,
Kedves nyájam vigad sok lelkek térésében:
Mellyeket helyheztetek azoknak székiben,
Kiket le-taszítottam Gyehenna tüzében.

Örüly jó szolgám Ignát, mivel a' kevésben,
Hü vóltál: azért tészlek részessé mindenben.
Jer-bé, légy részes néked készített örömben.
Fénlik most Ignatius örök dicsösségben.

Esedezzél Szent Ignát kérünk hát érettünk;
Hogy tégedet követvén, égjen szeretetünk:
Isten dicsösségére gerjedgyen mi lelkünk,
Mellyet minden erönkel mindenben keresünk.
A m e n.

562.

SZENT FERENCZ XAVERIUS CONFESSORROL.

NOTA: EZ AZ ISTENNEK &c.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

MEnnyen és földön uralkodó Isten,
Nagy hatalmadat jártatod tengeren:
Csudálatos vagy a' te Szenteidben,
Minden idöben.

Minden idöben a' bünös embernek,
Attál olly eszközt, hogy bünös fejének:
Oltalmat venne egész életének,
Gyenge szivének.

Igy mi idönkre gyámolúl engedted,
Szent Xaverius Ferenczet rendelted:
Szép fényes Napúl hogy ismérjen téged,
Minden te néped.

Szent Xaverius Ferencz, Indiának,
Lön Apostola az alsó Világnak:
Fényes fáklyája nagy sok Tartománynak,
Es pogányságnak.

Midön Szent Ignát Jesus társaságát,
Szerzé, hogy gyözné az ördög táborát:
Es ki-mutatná a' Szent élet úttyát,
ö igasságát.

Annak egy-felöl fel-vévé ö baját,
Szent szüzességnek hordozá virágját:
A' pogányok-közt a' Christus igáját,
Tartá, s' példáját.

Ki-mondhatatlan e' Szentnek nagy dolga,
Sok szép csudákkal fénlö fáratsága:
Christus nevé-ért fel-vállalt múnkája,
Elte, s' halála.

Mint-hogy véle vólt ereje Istennek,
Azon egy szóval idegen nyelveknek:
Prédikállott sok külön-féle népnek,
Es Nemzetségnek.

Tiz-száz ezeren a' Sz. Keresztségre,
Altala mentek Angyali szentségre:
s' Három halottat támasztott életre,
Nézett Istenre.

Szent imádsága az Egre fel-hatott,
Azért a' földtöl Egbe ragattatott:
Az ördögökön igen uralkodott,
Jövendöt mondott.

Halála-után piros tiszta vére,
Eppen meg-maradt eleven szép teste:
Semmi senyvedés eddig nem illette,
Mocsok sem érte.

Ennek Szentségét India, és China,
Jól bizonittya pogány Japonia:
Az alsó Világ nagy széles határa,
Es Potamia.

Szent Xaverius az úton-járóknak,
Fö Pátrónussa a' nyavalyásoknak.
Kérünk igazgasd úttyát mi dolgunknak,
Es vég-óránknak.

Aldassál Isten a' te Szenteidben,
Kiket magasztalsz illy igen mindenben:
Tengeren, földön, és a' magas Menyben,
Aldassál Isten.

563.

SZENT ILLYES PROFETAROL.

NOTA: NAGY BÁNATBAN DÁVID &c.



SOk hálá-adással mi most tartozunk,
Az Istennek hogy mi ezzel áldozzunk:
Mert egyébb jót bennünk nem találhatunk,
Ez keserves földön, a'hol nyomorgunk.

Azért emlekezzünk Isten dolgáról,
Az O Törvényben történt nagy csudáról:
Az ötet-félöknek táplálásáról,
A' Szent irás bizonság lészen arról.

Nagy éhség, drágaság Sidók-közt vala,
Mert fölöttök az Eg érczé vált vala:
Es alattok a' föld vassá lött vala,
Sem fü, sem gabona, nem nöhet vala.

Isten Prófétája Szent Illyés vala,
Ki a' népek-között széllyel jár vala:
Penitenztiára mindent int vala,
Mert az éhség köztök igen nö vala.

Sarepta Városba Illyés küldeték,
Egy özvegy Aszszonytól ö el-tartaték:
Istennek csudája ott jelenteték,
Kevés liszt, és olaj szaporittaték.

Mikor a' Városba Szent I lyés juta,
Egy Aszszont találа ki fát szed vala:
Kenyeret ö tölle kér vala,
Mert hoszszú út-miatt éhezett vala

Szegény Aszszony monda: El a' nagy Isten,
Ennékem kenyerem egy falat sincsen:
Vagyon csak házamban egy marok lisztem
Korsóban egy kalán olaj elöttem.

Hogy azt pogácsáúl egyszer meg-süssem,
Edes gyermekemmel hogy meg-ehessem:
Ehségnek halála ottan el-vegyen,
Mert életem tovább ennél már nincsen.

A' Próféta erre néki felele:
Hogy a' kevés lisztböl pogácsát sütne:
Leg-elöször néki abból részt tenne,
Az-után fiával ö ennék benne.

Ha ezt mivelnéje, lenne olly haszna,
Hogy kevés liszt, s' olaj el-nem fogyhatna:
Mert Istennek arra áldása szálna,
Ehség halálától meg-szabadúlna.

Szegény Aszszony hallá, gyors lön dolgában,
Lisztet, olajat gyúra pogácsában:
Meg-sülvén, elöször Illyés vön abban,
Az-után fiával évének vigan.

Olly nagy csuda-tétel ott jelenteték,
Mert Menyböl ö-néki áldás adaték:
Kevés liszt, és olaj szaporíttaték,
Ezzel sok esztendön el-tápláltaték.

O fösvény gazdagok, ezt szemléllyétek,
Az özvegy Aszszonyról példát vennétek:
Istennek szegényit segitenétek,
Terhes lelketeket könnyebbitnétek.

Isten igijével ha gondolnátok,
Es szivetek-szerint azt halgatnátok:
Sietnétek, és azt meg-tartanátok,
Jámbor Tanitókkal meg-áldatnátok.

De valahol Isten igije nem kell,
Ott sok nyomorúság népre támad-fel:
Kegyetlenek miatt nyomorodni kell,
Ehség, halál miatt pusztúlnia kell.

Azért dicsiretet mi mostan tegyünk,
Az Ur Istennek szivböl könyörögjünk:
Hogy az ö Szent Lelkét adgya mi-nékünk,
Örök-bóldogságban véle lehessünk.

A m e n.

DE SACRIS VIRGINIBUS.

A' SZENT SZÜZEKRÖL.

564.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ASZSZONYA, &c.

[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

EDes IESUS Szüzeknek Virága,
Tisztaságnak tündöklö formája:
Kinek fénlik Világban példája,
Mint a' verö-fénynek szép világa.

Te vagy elsö édes emlekezet,
Arkangyaltól hirdetett nevezet:
Ki a' Szüznek méhében rejtezett,
s' Tisztasággal egyben-ölelkezett.

Anya-nélkül Istentöl születél,
Atya-nélkül Szüz méhében lépél:
Tiszta szüzen e' Világra jövél,
s' Szüzességén sérelmet nem ejtél.

Istennek vagy titkos tudománya,
Bölcseségnek leg-szebb alkotmánya:
Kire nézett drágább koronája,
Meg-nyittatott, mint szép arany-bánya.

Soha nem vólt, hogy Világ tudnája,
Szüzességnek ki-adott példája:
El-kezdeték már ennek pályája,
s' Fel-tételék nyertesek pálmája.

A' szüz Anya hogy fiat fogadott,
A' szüzesség kincse meg-nyittatott:
Es sok drága gyöngyöket ki-adott,
Mellyel a' föld már meg-gazdagodott.

Fénlik azért sok szép Rubintokkal,
Mint az Eg ragyogó Csillagokkal:
Bövölködik sok drágaságokkal,
Mint a' Tavasz sok szép virágokkal.

Tündöklik szép kerte virágokkal,
Kik tellyesek kedves illatokkal:
Bövölködik sok nemes plántákkal,
Kikkel szinlik, mint kinyílt rósákkal.

Fénlenek a' sok szép iffiúságok,
Mint annyi szép tündöklö gyémántok:
Vélek szelíd áhitatosságok,
Mint szépséges ki-nyilt liliomok.

Tündöklenek a' Szent Szüz Leányok,
Mint annyi sok illatos virágok:
Kiknek drága példás tisztaságok,
Mint valami ki-nyilt tulipánok.

Ezek bizony a' Világ szépségi,
Gyümölcsének drágább ékességi:
Kiknek az ö érdemes szentségi,
Isten-elött egyebek mentségi.

Ezeknek nagy lelki buzgóságok,
Egek-között forgó villamások:
Mert ezeknek Isten lakó társok,
s' Véle vagyon minden barátságok.

Ezek amaz fel-emelt lajtorják,
Kik fejekkel az Egeket tartyák:
Zárt kapuit sokaknak meg-nyittyák,
Es útait már szabadon járják.

Christusnak mint szerelmes kedvesi,
Szeplötelen választott jegyesi:
Sok fiaknak Menyben vezetési,
Es csuda mely hathatók kérési.

Ez Istennek választott szép nyája,
Melyben legel ártatlan Báránnya:
Sion hegyét már szabadon járja,
Es gyönyörü füvekkel táplállya.

Csudálatos ezeknek nemzések,
Mint méheknek szokott eresztések:
Virágokból lészen terjedések,
s' Virágokon vagyon legelések.

Eredetek ezeknek szentségben,
Terjedések lelki ékességben:
Nyájasságok Istennél Mennyégben,
Mert ök Szentek, mind testben,
s' lélekben.

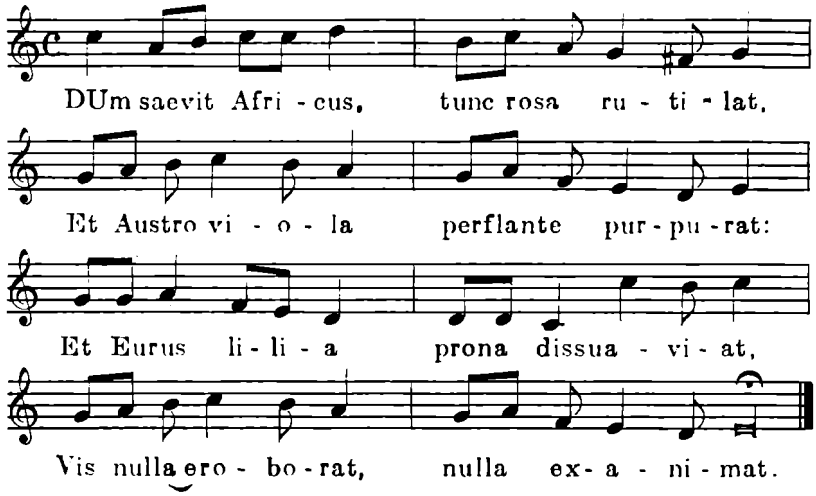
Oh drága szép méheknek nemzések,
Menyben repült ennek eresztések:
Sion hegyén hallatik zengések,
Angyalokkal szokott éneklések.

Enekellyünk minnyájan ezekkel,
Vigadozzunk e' drága Szüzekkel:
Dicsekedgyünk illy szép nemzetünkel,
Kik Mennyégben élnek Istenünkel.

A m e n.

565.

DE MARTYRIO SS. VIRGINUM.



DUm saevit Africus, tunc rosa rutilat,
Et Austro viola perflante purpurat:
Et Eurus lilia prona dissuaviat,
Vis nulla eroborat, nulla exanimat.

Dum fervet Carnifex: exurgunt Barbarae.
Secantur ubera, clarescunt Agathae.
Dum fumant balnea, surgunt Caeciliae,
Dum tela depluunt, nascuntur Ursulae.

Tauro phalarico, splendet Pelagia,
Flammis, exilio, triumphat Flavia:
Uncis, equuleo, cruce Eulalia,
Virgis, pectinibus, flammis, Trebonia.

Rotis, sartagine, vinclis, Euphemia,
Taedis ardentibus, fuste Serapia:
Felle, craticula, ferisque Maxima,
Securi, oleo ferventi Elampia.

Lucia gladiis, et Agnes ignibus,
Christina lacubus, flagris fornacibus:
Susanna variis torta securibus,
Curce, lampadibus, Firmina ardentibus.

Has Christus gloria Coelesti munerat,
Has Sponsas stabili nexu consociat:
E sexu fragili triumphos numerat,
Coelo ex humili, coronas duplicat.

Pro fuso sangvine, aeternum purpurat,
Pro casto pectore, aeternum sociat:
Pro momentaneis, aeternum pignorat,
Pro ferro, ignibus, aeternum roborat.

AEternis gaudiis, pace inaugurat,
Coeloque lucidas stellas commemorat:
Pro vita labili, aeternum animat,
Pro poenis brevibus, aeternum recreat.

Maritat humiles, donis Coelestibus,
Maritat tumidos, aeternis ignibus:
Amicat teneras primis virtutibus,
Lassantur validi, magnis sceleribus.

Qui speras maxima, Coelos inambula,
Ut parva referas, Mundum perambula:
Quid sunt haec aliud, quam levis fabula,
Vel tanquam vitrea commissa pocula.

A m e n.

566.

SZÜZ SZENT KATALINROL.

NOTA: KÖVETI VALA &c.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

ELö Istennek ártatlan Fia, nyomorúltak Attya,
Könyörüly rajtunk, Királyok Királlya.

Engedd Ur Isten, hogy lámpásinkat drága Szent olajjal:
El-készithessük Isten Malasztyával.

Kellemetesek hogy mind lehessünk, az igaz Szent Hittel:
A' reménséggel, és a' szeretettel.

A' Szent Katalin, okos, és eszes, és tiszta Szüz vala:
Hogy adá magát lelki-tanúságra.

Mikoron látná, hogy Maxentius a' Keresztyéneket:
Az igasság-ért, mint kínozná öket.

Maxentiushoz Szüz Szent Katalin ottan mindgyárt méne:
Nagy bátorsággal erröl meg-feddette.

Kin Maxentius, igen búsúla, és igen haragvék:
De bölcseségén Szüznek álmélkodék.

Ki minden-felöl, a' Szent Szüz-ellen, sok bölcs embereket:
Hamar gyüjtete, hogy meg-gyöznék ötet.

Hogy Szent Katalin, a'Christus Hitit ott meg-nem tagadá:
A' Császár magát haragra indítá.

Szüz Szent Katalint a' Maxentius igen meg-vereté:
Setét tömlöczben ötet be-vetteté.

Maxentiusnak a' felesége, hogy meg-látogatá:
Faustina Aszszony; Katalint csudálá.

Porfiriussal a' Fö Hadnagyal, Katalint halgattya:
Mindgyárt hivének a' Christus I E S U S -ba.

Kinek Nevé-ért szörnyü nagy halált, ottan szenvedének:
De szép jutalmat érette nyerének.

A' bölcs Doctorok, vélle erössen meg-vetekedének:
De mind végtére Christusban hivének.

Mellyért a' bölcsek, Maxentiustól mind meg-öletének:
Christus I E S U S -ért halált szenvedének.

Ennek-utánna setét tömlöczböl, Szüzet ki-hozatá:
Hogy meg-kínozná, s' kerékben rontaná.

Imádságára kerék a' Szüznek, éppen mind el-romlék:
Mennyei tüztöl mert meg-emészteték.

Ezt látván sokan Pogányok-közzül, Keresztyénné lönek:
Es nagy erössen Christusban hivének.

Szent Katalinnak, a' pogány Császár ott fejét vétette:
A' bóldogságot azonnal meg-nyerte.

Kinek ö testét a' Szent Angyalok örömmel el-vivék,
Sinai hegyén szépen el-temeték.

A m e n.

567.

HYMNUS.

NOTA: AVE MARIS STELLA, &c.
[Dallamát l. a 435. sz. alatt]

AVe Catharina, Martyr, et Regina:
Virgo DEO digna, Mitis et benigna.

Costi Regis nata, Virgo DEO grata:
Vera Sponsa Christi, Christum induisti.

Quae te spopondisti, Fore Sponsa Christi:
Sponsa Sponso gratos, Fac nos, et acceptos.

Victrix sapientum, Dum subis tormentum:
Caesa lacte fluis, Syna sepeliris.

Monstra vitae viam, Ut Philosophiam:
Mundi transeamus, Veram requiramus.

Ora et inclina, Nobis verum Syna:
Ut intremus tecum, Chorum Angelorum.

Sit Laus DEO Patri, Summo Christo Decus:
Spiritui Sancto, Tribus honor unus.

A m e n.

568.

MAS.

NOTA: EZ AZ ISTENNEK KEDVES &c.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

A' Pogány nemböl egy szép Szüz támada,
Ki az Istennek fogadást tött vala:
Hogy életében nékie szolgálna.
Szent Katarina.

Istenben néki olly nagy Hiti vala,
A' pogány Császárt nem rettegi vala:
Söt a' vétekröl meg-feddette vala.
Szent Katarina.

Ottan a' Császár Doctorokat hiva,
Kikkel a' Leány ám meg-disputála:
De mind meg-gyözvén, semmit nem fél vala.
Szent etc.

A' Doctoroknak Maxentius monda,
Szörnyü halálra majd öket vonattya:
Hogy erkölcsökben egy Szüz változtatta.
Szent etc.

Bölcseket Császár mind tüzben hányattya,
Szent Katarinát hohéroknak adgya:
Az Ur Christus-ért vérét ki-ontotta.
Szent etc.

Katalin testét az Isten nem hatta,
Sina hegyére vinni parancsolta:
Kit az Angyalok ott temettek vala.
Szent Katarina.

Kérünk most téged Szüzeknek virága,
Hogy visely gondot bünös szolgaidra:
Légyen kegyelmes az Istennek Fia.
Szent Katarina.

Dicsirtessék a' mindenható Atya,
Dicsirtessék ö szerelmes Szent Fia:
Dicsirtessék a' Sz. Lélek Malasztya.
Szen: Katarina.

A m e n.

569.

DE SANCTA CATHARINA.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Castitatis lilium Sancta Catharina,
Illustrata nimium gratia divina:
Convertit Porphirium ducem cum Regina,
Trahitur ad Martyrium hora matutina.

Ad duellum ducitur Virgo praeparata,
Hora prima coelitus multum confortata:
Nam traxit Philosophos doctrina dotata,
Numen verum praedicans ad regna beata.

Adest hora tertia Fano incensorum,
Caesarem redarguit de cultu Deorum:
Opprimit per Logicam Doctores astrorum,
Ducit ad notitiam Regis Angelorum.

Hinc furit Maxentius frendens in puellam,
Hora sexta praecipit ducere tenellam:
Tormentorum genera parat propter illam,
Fulmen Coelo labitur, Rota dat favillam.

Mittitur ad carcerem Virgo flagellata,
Dat cervicem jugulo Sponsa Christi grata:
Angelis astantibus cito est ablata,
Sacro tandem munere felix illustrata.

Jubar splendidissimum Sancta Catharina,
Est secuta Dominum hora vespertina:
In signum veridicum quod sit haec divina,
Lac purum pro sangvine dat Coeli Regina.

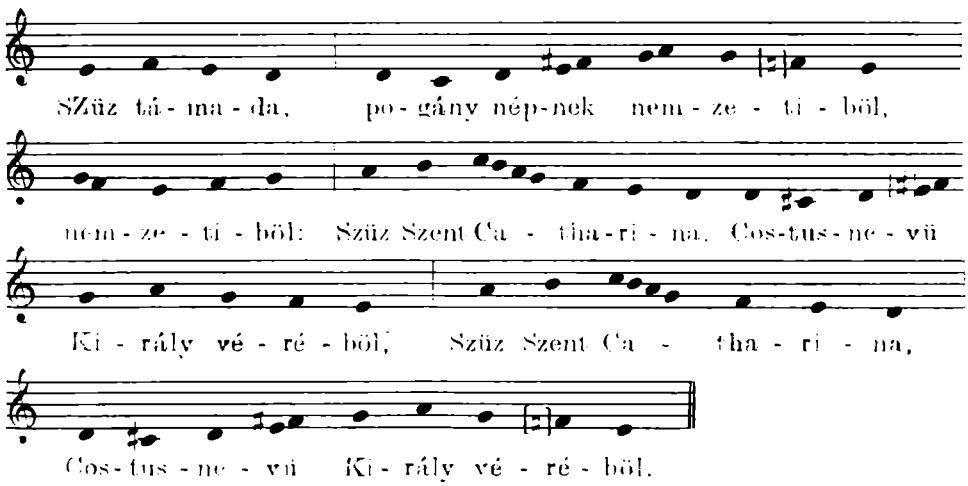
Hora completorii corpus tumulatur,
Angelorum manibus in Syna portatur:
De ossibus oleum et nunc usque datur,
Hac medela langvidis morbus effugatur.

Has horas canonicas cum devotione,
Tibi Virgo Nobilis pia ratione,
Recitavi: mihi sis praesens in agone,
Et post mortem collocer in Coeli Sione.

A m e n.

570.

MAS, SZENT KATALIN SZÜZRÖL.



SZüz támada, pogány népnek nemzetiböl, nemzetiböl:
Szüz Szent Catharina, Costus-nevü Király véréböl.
Szüz Szent Catharina, Costus-nevü Király véréböl.

Mi dicsirjük ez Leánynak Szentségét, Szentségét:
Szüz Sz. Katalinnak mert érezzük Szent segitségét.
Szüz &c.

Erös Hitben vólt Szüz Szent Catharina, Szent Catharina:
Istenben erös vala, Maxentiust nem féli vala.
Istenben &c.

Maxentius hagyá hogy pogány bölcsek, hogy pogány bölcsek:
E' Szüz meg-gyözésére Országából öszve-gyüllyenek.
E' Szüz &c.

De midön e' Szüzzel vetekednének, vetekednének:
Minnyájan e' Szent Szüztöl a' bölcsek meg-gyözettetének.
Minnyájan &c.

Maxentius szólla a' Doctoroknak, a' Doctoroknak:
Mi dolog, hogy engedtek az egy Leány tudományának.
Mi dolog &c.

Maxentius hagyá a' Doctorokat, a' Doctorokat:
Tüzben meg-égettetni, mint Hitekben meg-változókat.
Tüzben &c.

Es a' Szent Szüzet kerékre itílé, itilé:
De Szüz imádságára Mennyei tüz azt meg-emészté.
De &c.

Haragjában Szüznek fejét véteté, fejét véteté:
De Isten Angyalokkal Sinai hegyen el-temetteté.
De &c.

Catharina Doctoroknak gyözöje, gyözöje:
Kérünk téged, mint Szüzet, légy tisztaságunknak örzöje.
Kérünk téged, mint Szüzet, légy tisztaságunknak örzöje.

A m e n.

571.

SZENT BORBALA SZÜZRÖL.

NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI, &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

DRága szinben öltözött Meny-aszszonyság,
Több jószágok-közt, a' lelki tisztaság:
Nem ér azzal semmi földi gazdagság,
Mert Világon ez második Angyalság.

A' szépségnek ö elsö hely-tartója,
Szeretetnek titok tanács-adója:
Alázatosságnak gyöngy koszorúja,
Szemérmetességnek koronázója.

Es a' szivnek fényes gyertya-tartója,
Az elmének égö-világ hozója:
Isteni látásnak kapu nyitója,
Mennyei titkoknak mutogatója.

Ez ám a' buzgóságot fel-gyúlasztya,
Szeretettel magát egybe-kapcsollya:
Angyalokhoz barátságát foglallya,
Halhatatlanság czimerét meg-tartya.

Az Evának almáját nem kóstolta,
Artatlanság ruháját éppen tartya:
Magát Isten szerelmében nyugottya,
Es Sz. Fiát ölében ápolgattya.

Ez a' Léleknek leg-szebb ékessége,
öltözetinek drágább fényessége:
Kinek szeplötelen szép fejérsége,
Mint ki-nyílt liliomnak gyengesége.

Ennek színit látta-meg Sz. Borbála,
Kinek fel-gerjedett kivánságára:
Ezt öltözte-fel hamar ö magára,
Tekintvén annak drága jutalmára.

Ebben sietett a' Mártyromságra,
Rósa szinü, szép piros vér-ontásra:
Hogy hamarébb mehessen Aszszonyságra,
A' Christushoz örökös házasságra.

Senki Menyországban bé-nem vitetett,
Ki ez tisztaságban nem öltöztetett:
Mert Istentöl a' nélkül meg-vettetett,
Mint a' bolond Szüzekben jelentetett.

A' tisztaságnak az Isten állattya,
Kitöl terjed annak szép ágazattya:
Mint a' Nap súgárin, minden láthattya,
Ki a' szemnek a' Napot meg-mutattya.

Minden ember hát Christus szavát hallya,
A'ki magát jó jegyesének vallya:
Mert a' tiszta szivet bóldognak mondgya,
Mely-által minden az Istent meg-láttya.

Hallyad azért tisztaság követöje,
Ki a' Christusnak vagy szép szeretöje:
Ihon az ö jegy-ruha öltözöje;
Kinek Menyben kész már a' menyegzöje.

Le-ült Sz. Borbála már vacsorához,
Az örök-élet nagy lakodalmához:
Sies tehát hamar oda udvarhoz,
A' Kristusnak drága szép asztalához.

Hallyad oh te Szüzek felekezete,
Kinek tisztaság leg-szebb öltözete:
A' Christus azt te-néked készítette,
Szép társodat immár hozzá ültette.

De ki véle névei egybe-férkeztél,
Annyival közelebb hozzá illettél:
Ha szép ruhájában már fel-öltöztél,
Nem szenvedi töle hogy ki-vettessél.

Segitsen Isten minket tisztaságra,
Es vigyen-bé az örök bóldogságra,
Holott uralkodik ma Sz. Borbála,
Angyali fényes karoknak láttára.

A m e n.

572.

DE SANCTA BARBARA.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM &c.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

MAtutino tempore Barbara Beata,
In obscuro carcere fuit illustrata:
Cum Coelesti lumine quo est visitata,
Et a Rege gloriae secum desponsata.

Hora prima Praesidem saevus Rex affatur,
Ut ad primum lapidem Barbara trahatur:
Si verbo et opere Christus non negatur,
Natam vult occidere Rex, quod perpetratur.

Virgo ad praetorium hora tertiarum,
Ducta; testimonium Praeses fert amarum:
Contra castam filiam Sponso Coeli charam,
Dicens esse omnium hanc poenarum dignam.

Hora sexta corpore Virgo est nudata,
Rubro fuso sangvine nervis flagellata:
Cilicino tegmine dure confricata,
A Christo in carcere plagis est sanata.

Hora nona latera furcis perforantur,
Membra sua tenera lampade cremantur:
Os et caput in ea male malleantur,
Mox obtusa framea mammae amputantur.

Haec flagellis coeditur vesperarum hora.
Per plateas trahitur nuda sine mora:
A Patre occiditur Barbara decora,
Stola Dei tegitur sane fit decora.

Hora completorii a Rege decolata,
Filia Dioscori fuit tumulata:
Et per manus Angeli DEO comportata;
Anima Dioscori igne devorata.

Has horas canonicas Barbara divina,
Fero tibi debitas, ut a repentina,
Plaga me custodias, atque a rapina,
Daemonis me protegas, et Coelum propina.

A m e n.

573.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, &c.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

IDvez-légy Szüz Szent Borbála,
Szüzesség liliom-szála:
Piros vérrel festet Rósa,
Kit Mártyromság meg-mosa.

Idvez-légy minden-képpen szép,
Edes mézzel folyó szép lép:
Lelki jókkal ékesült kép,
Téged tisztel Keresztyén nép.

Idvez-légy Szentség tüköre,
Ur I E S U S-nak jegy-gyürüje:
Téged édes szerelmére,
Bé-vitt kivánt örömére.

Idvez-légy tisztaság szine,
Kiben nincsen bünnek szennye:
Reád vigyáz mint Nap-fénye,
Az ártatlan Bárány szeme.

Idvez-légy Christus Jegyesse,
Ki-választatott kegyesse:
Téged bé-vitt kegyelmébe,
Mennyei menyegzöjébe.

Idvez-légy gyöngyök szépsége,
I E S U S feje ékessége:
Mikor el-jút éltünk vége,
Légy lelkünknek könnyebsége.
A m e n.

574.

MAS A' SZENT SZÜZEKRÖL.

AD NOTAM COMMUNEM HYMNORUM.
[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

MEnyországnak dicsö Városa,
Ki vagy Szentek lakó háza:
U R Istennek édes hajléka,
Paradicsomnak sátora.

E' Szent Várost csudálatosnak,
Szent János mondgya drágának:
Tündöklönek, és csillagzónak,
Sz. Dávid mondgya bóldognak.

Ugyan erröl Szent Pál-is mondgya,
Dicsösségéröl ezt irja:
Szem nem látta, fül nem hallotta,
Elme-is meg-nem foghattya.

Ez Városban félelem nincsen,
Ehség, és szomjuság nincsen:
Fertelmesség, bú, bánat nincsen,
De csak bóldogság: s' az Isten.

Vigadnak itt a' Szent Angyalok,
Örvendeznek az Apostolok:
Dicsekednek a' Mártyromok,
Özvegyek, s' szép Szüz virágok.

Innét Christus Szent irgalmából,
Le-szálla kegyes vóltából:
Szent Attyának akarattyából,
Hogy meg-mentsen az átokból.

E' Világon sokat fárada,
Idvességre útat nyita:
Keserves kínt, halált, kóstola,
Ugy méne-bé Menyországba.

Hallyad immár Urunk sok Szentit,
Halállal ö követöit:
Szent Szüzeknek sok kín-vallásit,
Mellyekre az irás tanit.

Elsö Szent István meg-öleték,
Mert kövei agyon-vereték:
Kinek az Eg ottan meg-nyilék,
Es Menyégben fel-viteték.

Szent Pétert lábbal fel-feszité.
Szent Pálnak feje véteték.
Szent Bertalan merön nyúzaték.
Szent Barrabást meg-égeték.

Szent Annosnak nagy kín-vallása,
Caspásiustól lött vala:
Sebes tüzbe vetették vala,
Végre fejét vötték vala.

Szent Agatát meg-sanyargatá,
Quirinus: és meg-taglatá:
Ló-farkon-is meg-szaggattatá,
Tömlöczében hóltig tartatá.

Szent Dorottyát egy kád olajba,
Bé-veték; mikor forrana:
Agyba, föbe, ott verték vala,
Osztán fejét vették vala.

Szent Margitot fára függeszték,
Es gyenge testét metélék:
Tüzzel, vassal, kinzák, és gyötrék,
Végre fegyverrel meg-ölék.

Szent Katalint Christus jegyesét,
Costusnak eggyetlen-eggyét:
Maxentius Christus Hiti-ért,
Meg-ölé: s' ki-ontá vérét.

Szent Barbarát az édes Attya,
Dioscorus meg-kínzatta:
Vas-horgokkal tépte, szaggatta,
s' Fegyverével le-vágatta.

Szent Orsolyát a' több Szüzekkel,
Ugy-mint tizen-egy ezerrel:
Juliánus sok vitézivel,
Le-vágatá fegyverivel.

Illy nagy sok kínt, mind a' több Szentek,
Mártyromságot szenvedtek:
Sok Szent szüzek, és Sz. özvegyek,
Kiért meg-is dicsöültek.

A' Szentséges Mártyrok szava,
Christus eleiben juta:
Kik érette szenvedtek vala,
Es panasz-képpen igy szólla.

Oh seregeknek nagy Szent Ura,
Hiveknek kegyes pásztora:
Az ártatlan vér ki-ontásra,
Ally boszszút már; haragodba.

Hallyad immár szép feleletit,
Christusnak Szent igiretit:
Kedves Szenti keserüségít,
Mint enyhíti-meg kérésit.

En hiveim kik jelen vattok,
Kik testben már meg-hóltatok:
Boszszút állok, nyilván tudgyátok,
Csak egy kevés idöt várok.

Addig velem itt a' Felségben,
Örvendgyetek a' dicsösségben:
Cherubimokkal egyetemben,
Enekellyetek szüntelen.

Avagy még-is mit ohajtotok,
E' Világ-ért én mást adok:
Az halál-ért életet adok,
Bánat-ért örömet adok.

Atyátok-ért imé Szent Atyám,
Es Anyátok-ért Szent Anyám:
Tiétek már fénlö Palotám,
Hirvadhatatlan Koronám.

Soha többé immár nem sirtok,
Kínt, és fájdalmat nem láttok:
Es soha többé meg-nem haltok,
örökké velem vigadtok.

Ezt engedgyed kérünk Ur Isten,
Nékünk-is élöknek testben:
Hogy lehessünk veled Menyégben,
Idvezülhessünk lelkünkben.

Dicsirtessék Atya Ur Isten,
Véle a' Fiú Ur Isten:
Vigasztaló Szent Lélek Isten,
Most, és mind örökké, Amen.

575.

DE SANCTA CLARA ORD. MIN.

HYMNUS



COncinat plebs fidelium, Virginale praeconium:
Matris Christi vestigium, Et novitatis gaudium.

Pauperum primogenita, Dono Coelesti praedita:
Obtinet supra merita, Praemia vitae reddita.

Novum Sydus emicuit, Candor lucis apparuit:
Nam lux quae lucem influit, Claram clarere voluit.

Claris orta natalibus, Necdum relictis omnibus:
Vacat plenis affectibus, Pietatis operibus.

Sub paupertatis Regula, Patris Francisci ferula:
Clara Christi discipula, Luce respersit saecula.

Mundus et caro vincitur, Matri Christi connectitur:
Christo prorsus innititur, Pauperem pauper sequitur.

Spretis nativo genere, Carnis, et Mundi foedere:
Clauditur velut carcere, Dives superno munere.

Clauditur velut tumulo, Nequam subducta saeculo:
Patet in hoc ergastulo, Solum Dei spectaculo.

Tegmina carnis vilia, Urgens famis inedia:
Arcta quoque jejunia, Praestant orandi spatia.

Virginis hujus merito, Laus Patri sit ingenito:
Gloria Unigenito, Virtus summa Paraclyto.

A m e n.

576.

AD LAUDES.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. az 575. sz. alatt]

O Clara, luce clarior, Lucis aeternae filia:
Dies ista solemnior, Tua colit solemnia.

Vitae labentis gaudia, Spernendo, Christum sequeris:
Pascentem inter lilia, Tuque cum Christo pasceris.

Custos sacrarum Virginum, Omni virtute praevia:
Ducis ad Sponsum Dominum, Puellarum collegia.

Francisco duce militans, Evincis trina praelia:
Carnem namque suppeditas, Mundum, atque Doemonia.

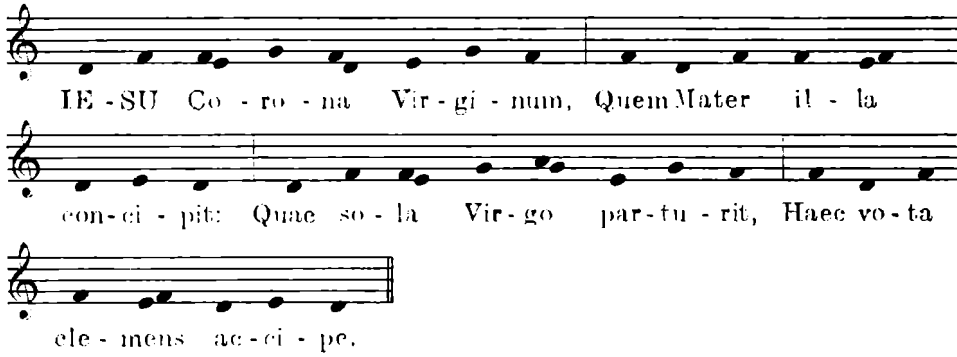
Jam jam in regno luminum, Patri conregnas filia:
Da te sequentum agminum, Recta fore vestigia.

Sit Patri, Nato, Flamini, Decus, honor, et gloria:
Nosque commendent Numini, Sanctae Clarae suffragia.

A m e n.

577.

HYMNUS DE VIRGINIBUS.



IESU Corona Virginum,
Quem Mater illa concipit:
Quae sola Virgo parturit,
Haec vota clemens accipe.

Qui pascis inter lilia,
Septus choreis Virginum:
Sponsas decorans gloria,
Sponsisque reddens praemia.

Quocunque pergis, Virgines,
Sequuntur, atque laudibus:
Post te canentes cursitant,
Hymnosque dulces personant.

Te deprecamur largius,
Nostris adauge sensibus:
Nescire prorsus omnia,
Corruptionis vulnera.

Laus, honor, virtus, gloria,
DEO Patri et Filio:
Sancto simul Paracleto,
In saeculorum saecula. Amen.

578.

HYMNUS JESU CORONA.

NOTA: MENYORSZÁGNAK DICSÖ VÁROSA, ETC.
[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

JESUS Szüzek Koronája,
Kit amaz Anya fogada:
Mely a' Szüzeknek virága.
Figyelmezz imádságunkra.

Örvend az Ur Liliom-közt,
Kit szép Szüz sereg környül-vött:
Fejekben szép koronát tött,
Isten Fia váltságunk lött.

Valahová te menendesz,
Szüzek serege zengedez:
Semmi bánatot nem érez,
Mert JESUS örömet szerez.

Aldott JESUS téged kérünk,
Adgy segitséget mi-nékünk:
Hogy te-ellened ne vétsünk,
Söt inkább kedvedben legyünk.

Dicsiret, és nagy dicsösség,
Atya, Fiúnak tisztesség:
A' Szent Léleknek egy Felség,
Kit áldgyon minden Nemzetség.

A m e n.

579.

DE VIDUIS HYMNUS.

NOTA: JESU CORONA VIRGINUM.
[Dallamát l. az 577. sz. alatt]

FOrtem virili pectore,
Laudemus omnes foeminam:
Quae sanctitatis gloria,
Ubique fulget inclyta.

Carnem domans jejuniis,
Dulcique mentem pabulo:
Orationis nutriens,
Coeli potitur gaudiis.

Haec Christi amore saucia,
Dum Mundi amorem noxium,
Horrescit: ad Coelestia,
Iter peregit arduum.

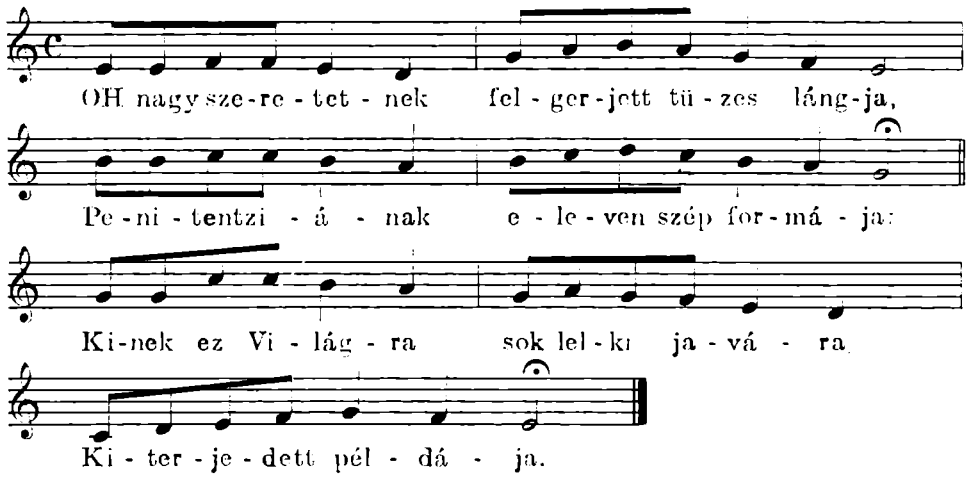
Rex Christe virtus fortium,
Qui magna solus efficis:
Hujus precatu quaesumus,
Audi benignus supplices.

DEO Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio:
Cum Spiritu Paraclyto,
Et nunc, et in perpetuum. Amen.

580.

SZENT MARIA MAGDOLNAROL.

NOTA: BOCSÁSD-MEG UR ISTEN, etc.



OH nagy szeretetnek fel-gerjett tüzes lángja,
Penitentziának eleven szép formája:
Kinek ez Világra sok lelki javára,
Ki-terjedett példája.

Oh bóldog esetnek örömre fel-kelése,
Szerencsés véteknek dicsiretre menése:
Kinek példájából, rút halál torkából,
Lesz sokak ki-jövése.

Hallyátok e' napon új élet reguláját,
Idvességre kezdett bölcseség oskoláját:
A' bün le-mosásnak, s' lelki tisztulásnak,
Tanúllyátok formáját.

Maria Magdolna, meg-tért bünös személyből,
Sok keserves könyve csorogván két szeméből:
Kiált mindeneknek, kik bünben hevernek,
Jaj-szóval tellyes sziből.

Hallyátok-meg ugy-mond, Evának maradéki,
Gyarló esetinek, siralmas romladéki:
Kinek e' Világra terjedtek halálra,
Magvának veteményi.

En ti gyarlóságtok romladozott edénye,
Es bünös véretek, magvának veteménye:
Ihon reménségre vagyok jó életre,
Mint-egy öröm Nap-fénye.

Ki tegnap vétkezvén tudatlan iffiúságból,
Es a' földre esvén, emberi gyarlóságból:
Ma jó reménséggel, és gyors sietséggel,
Fel-költem bün sárából.

Térjetek-meg velem, a' kik el-fordúltatok,
Es a' gonosságra én-velem futottatok:
Mert el-jött az óra, mellyen már a' jóra,
Néktek példát mutatok.

Kik a' setétségben engemet követtetek,
Es a' halál után, hozzám futva jöttetek:
A' világosságban, velem a' futásban,
Jertek már, siessetek.

Mert én, ki e' Világ kedvére gonosz löttem,
Test akarattyára, szemtelenül bünt töttem:
A' Világ láttára, test sanyargatásra,
Ma kemény ostort vöttem.

Gonoszúl keresett javaimat el-hadtam,
Bujaságra szabott köntösimet le- raktam:
Világ piaczára, Báál áldozattyára,
ördögnek visszá-hántam.

Kényes tagaimat, vereség-alá fogtam,
Czifrázott fejemet hamuval bé-takartam:
Sanyarú igához, kemény gyász-ruhához,
Már életemet szabtam.

Az én Christusomnak bö kegyelmét ohajtván,
Sok siralmas szókkal elötte le-borúlván:
Könyvemmel öntözöm, és hajammal törlöm,
Szent lábait csókolván.

Hogy a' kit az-elött haragra gerjesztettem,
Mikor ö láttára a' gonoszt cselekedtem:
Keserves sirással, s' sürü köny-húllással,
Immár meg-engesztellyem.

Kész azért már nékem a' kegyelem az Urnál,
Az én idvezitö szerelmes JESUS-omnál:
Kivel meg-békéltem, s' bocsánatot nyertem,
ez nap Szent lábainál.

Meg-öleltem ötet erös reménségemmel,
Hozzá ragaszkodtam buzgó szeretetemmel:
Már el-nem eresztem, söt hóltig követem,
Sanyarú életemmel.

Maradgy-el én-tölem már Világi rút hivság,
Lelkeket prédáló tisztátalan bujaság:
Mert meg-virágozott, s' fejemre ágazott,
a' lelki szép tisztaság.

Örülly szegény lelkem, ki a' fogságban valál,
Kinek már kinokat készített vólt a' halál:
Mert bün-bocsánatról, s' az irgalmasságról,
Ma kegyes választ hallál.

Kövessetek engem, tehát oh bünös népek,
Kik a' meg-térésben utánnam sirva néztek:
Semmit ne féllyetek, hozzám siessetek,
Bizony kegyelmet vésztek.

Enekellyünk Menyben a' mi jó Istenünknek,
Ki kegyelmet igér szegény bünös lelkünknek:
Adassék dicsösség, hálá-adás, tisztesség,
Örökké Szent nevének. Amen.

581.

DE SANCTA MARIA MAGDOLNA PROSA.

NOTA: FELTÁMADA MI URUNK etc.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

JESU vena veniae,
Magdalenam respice:
Post lapsum lasciviae,
Spreta carnis carie.
O Magdalena.

JESU coram pedibus,
Jacens: hos moeroribus:
Undans, mundans roribus,
Morum floret floribus.
O Magdalena.

Rorat, plorans jugiter,
Osculatur dulciter:
Amplexatur svaviter,
JESU haeret firmiter.
O Magdalena.

Lavat, tergit crinibus,
Ungit aromatibus:
Ejus haerens gressibus,
Virtutum odoribus.
O Magdalena.

Facta mox Apostola,
Fragrat velut viola:
JESUM audit sedula,
Humilis discipula.
O Magdalena.

Christum vinctum sociat,
Christi crux hanc cruciat:
Resurgentem nunciat,
Cum JESUM aspiciat.
O Magdalena.

Per hanc poenitentiae,
Formam, spem clementiae:
Jam consortem gloriae,
Quaesumus te Domine.
O Magdalena.

Nos emundes maculis,
Sertes vitae flosculis:
Dum benigne conspicis,
Locemur in Coelicis.
O Magdalena. Amen.

582.

MAS AZONROL.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, etc.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

DIcsösséges Isten, életnek kút-feje,
Az örök-életnek te vagy szép gyümölcse:
Es a' mi lelkünknek buzgó szeretöje,
Tekints reánk Menyböl Angyalok öröme.

Te-benned bizóknak te vagy biztatója,
Es sok nyavalyánknak szép vigasztalója:
Özvegyek, árváknak kegyes táplálója,
Emberi Nemzetnek gondviselö Attya.

Gyarló bünösöknek te vagy orvossága,
Es az el-esteknek nagy erös gyámola:
Légy kegyelmes kérünk Menynek földnek Ura,
Az egész Világnak hatalmas Királlya.

Mellyért mind örökké dicsirjünk, s áldhassunk,
A' Szent Angyalokkal fel-magasztalhassunk:
Dicsö Mártyrokkal téged imádhassunk,
Miként Szent Magdolna néked szolgálhassunk.

Ki olly rettenetes, számtalan bünökben,
Fertezödött vala halálos sebekben:
Nem vólt foglalatos az élö Istenben,
Hanem el-merült vólt Világ tengerében.

De mikoron hallá, Christus el-jött vólna,
Es penitentziát bünösöknek hadna:
Meg-tére magában Maria Magdolna,
Mert sok bünnel Istent meg-bántotta vala.

Késedelem-nélkül a' Christushoz méne,
Büneiröl hogy ott bocsánatot nyerne:
Urunk lábaihoz ottan esék térdre,
Hogy bünös lelkének orvosságot lelne.

Lábait Urunknak kezdé csókolgatni,
Köny-húllatásival kezdé ott öntözni:
Fejének hajával viszont törölgetni,
Es drága kenettel Szent lábait kenni.

Irgalmas szemével az Ur hogy meg-nézte,
Maria Magdolnát bünét meg-engette:
Magdolna-is vétkét mindenkor könyvezte,
Ur JESUS-t szerette, s' mind hóltig követte.

Ennek és Mártának az ö kérésekre,
Az Ur Christus JESUS szép könyörgésekre:
Fel-támasztá Lázárt és hozá életre,
Noha senyvedve vólt koporsóban teste.

Ki Maximinussal, Lázárral, Martával,
Tengeren eveze eggyütt Marcellával:
Es Massiliában Isten hatalmával, Menének:
s' Christusnak több Tanitványival.

Es annak-utánna méne egy barlangban,
Harmincz esztendeig nagy sanyarúságban:
Hol penitentziát tarta; nagy bánatban,
Büneit siratván, élt csak a' Christusban.

Elete határa mikor el-jött vala,
Szent Maximinushoz el-vitetett vala:
Urunknak Szent Testét, s' Vérét vötte vala,
Az-után Urunkban ott el-nyugott vala.

Szent emlekezetit Anya-szent-egyházban,
Igy hagyá; bizonnyal az egész Világban:
Elete-fottáig maradt a' Christusban,
Kiért most örvendez fényes bóldogságban. Amen.

583.

DE SANCTA ANNA, MATRE B. V. MARIAE. PROSA.

AVe Mater gloriosa,
Paradysi vernans Rosa,
Mater Matris gratiae:

Ave Mater, pulchra tota,
Dulcis, mitis, et devota,
Mater Jesu Mariae.

Anna pia Mater gaude,
Omni semper digna laude,
Mater tantae filiae.

Anna recte nuncuparis,
Quia gratiosam paris,
Matrem omnis gratiae.

Anna parit tres Marias,
Quarum primam Isaias,
Praedixit divinitus.

Virgam florem producturam,
Virginemque parituram,
Dono Sancti Spiritus.

Haec est radix, Anna pia,
Virga florens est Maria,
Christus flos est inclytus.

Anna Stellam matutinam,
Stellam maris, et Reginam,
Peperit salibrius.

Salve Mater Matris Christi,
Quae jam felix ascendisti,
Jubilans in aethera.

Iter para nobis tutum,
Ut in Domini virtutum,
Collocemur dextera. Amen.

584.

SZENT ERSEBETH ASZSZONYROL.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, etc.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

ATya Ur Istennek szerelmes Szent Fia,
Ki vagy szegényeknek gondviselö Attya:
Özvegyek, árváknak kegyes táplálója,
Hozzád kiáltóknak légy meg-halgatója.

Engedgyed Szent Atyánk; szerelmeddel égjünk,
Szüntelen te- néked szivböl kedveskedgyünk:
Es irgalmasságot minnyájan kövessünk,
Parancsolatidnak eleget tehessünk.

Miként Szent Ersébet te-néked szolgála,
Parancsolatidban igazán el-jára:
Kinek Szent innepét Keresztyénség hallya,
Es e' mái-napon nagy örömmel tartya.

Kis gyermekségétöl-fogva, az Istennek,
Szolgála szüntelen, édes Mesterének:
Szép áhitatossággal példa vólt mindennek,
Mint kellyen keresni úttyát idvességnek.

Kegyes, és irgalmas, Szent Ersébet vala,
Isteni félelem ö-benne nagy vala:
Gyámoltalanokon szánakodik vala,
Isten-ért mindennek adakozik vala.

Ura hólta-után szegényeket gyüjte,
Es sok betegeket, Szent Ersébet szerze:
Kiknek Ispotályban gondgyokat viselte,
Isten-ért ezeket táplálván éltette.

Ott minden jószágát a' nyomorúltakra,
Isten-ért; jó szivel özvegyek, árvákra,
El-költé: mind éppen, nyomorúlt kórokra,
Szegény, szükölködö, gyámoltalanokra.

Igy vévé ö azért a' dicsö Koronát,
Sok fáratságának érdemes jutalmát:
Az örök életnek, áldott bóldogságát,
Istentöl nékie készített Koronát. Amen.

585.

MAS UGYAN SZENT ERSEBETRÖL.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS ASZSZONYA
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

MAgyar-Ország szép Nemes Csillaga,
Aszszonyi-rend, tiszteletes taga:
Szent Ersébet; András Király Leánya,
Ki, szentséggel hamar kezet foga.

Királyoknak nevezetes neme,
Erkölcsöknek tündöklö gyöngy-szeme:
Kinek gazdag árra, és érdeme,
Szent Ersébet Christusnak jegyese.

Elt a testben, bünnek fog-házában,
Elt a' lélek nagy szabadságában:
Dicsösségnek magas pompájában,
Ült: szegénység el-vetett ruhában.

A' kevélység fel-emelt tornyában,
Gyönyörüség szép arany tollában:
Mint a' sárnak fekete porában,
Elt: nagy szelíd alázatosságban.

Bölcseségnek ez gazdag tár-háza,
Uraságát Christus-ért el-hadta:
Mint hivságot lábával tapodta,
Dicsösséggel fénlik koronája.

Két kezét a' nagy múnkára adta,
Ujjaival az orsót forgatta:
Szegényeknek ajtaját meg-nyitta,
Ehezöknek kenyerét nyújtotta.

Meg-iratott már nagy bóldogsága,
Hirdettetik szép bölcs okossága:
Soha nem fogy-el, ö gazdagsága,
Mert Mennyégben vagyon Aszszonysága.

Aszszonyoknak ez bölcs tanítója,
Özvegyeknek jó út-mutatója:
Leányoknak nagy példa-adója,
Mint legyenek kéncsek takarója.

Országunknak drága szép plántája,
Öseinknek édes unokája:
Nemzetinknek fényes koronája,
Szent Hitünknek gyümölcsös szép ága.

Dicsekedgyünk illy fö Nemzetünkel,
Szent Ersébet, tündöklö Szentünkel:
Kit kövessünk bizvást életünkel,
Hogy ö véle, éllyünk Istenünkel.

Dicsirtessék Menyben az Istenség,
Szent Háromságban egyenlö Szentség:
Kit illet az hatalom, és Felség,
Földön, Mennyen egyenlö tisztesség. Amen.

DE ANGELIS.

A' SZENT ANGYALOKROL.

586.

NOTA: MENYORSZÁGNAK DICSÖ VÁROSA.

[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

UR Isten téged dicsirünk,
Es nyilván hálákat adunk:
Te Szentséges Angyalid-ért,
Széked-elött udvarlók-ért.

Tündöklenek, és fénlenek,
Te Szent személyedre néznek:
mindenben szódat halgattyák,
Es bölcseségeddel rakvák.

Nem nyugosznak, sem alusznak,
Hanem mind arra vigyáznak:
Hogy te-néked szolgállyanak,
Es a' te kicsiny nyájadnak.

A' régi dühös ellenség,
Gyülöli, s' irigységgel ég:
Csak az után leseskedik,
Te néped hogy el-oszollyék.

Nem hever azért, sem nyugszik,
Sij, rij, mint Crocodilus gyik:
Kereng, forog, tört, s' hálót vét,
Hogy rontsa Christus seregét.

Vigyáz az Angyali sereg,
Ki Ur Christus után leveg:
Te népedet takargattya,
s' ördög alnokságát rontya.

Szent Daniel példánk ebben,
Oroszlánok-közt veremben:
Ekképpen a' nagy jámbor Lót,
Angyal-által szabadúlt vólt.

Az égö kemencze tüze,
Nem árthata, de kedveze:
Három iffiaknak nagy langban,
Az Angyal meg-tartá abban.

Ez mái nap-is Ur Isten,
Igy örizsz sok veszély-ellen:
Altala Szent Angyalidnak,
A'kik örzöül adatnak.

Azért Ur Isten dicsirünk,
Es méltán hálákat adunk:
Mint az Angyali sok sereg,
Téged dicsirni nem szünt-meg.

Kérünk-is Uram tégedet,
Mindenkor készen tarts öket:
Hogy óltalmazzák népedet,
Kik becsüllik Szent nevedet. AMEN.

587.

DE SANCTO MICHAELE ARCHANGELO.

HYMNUS.



TIbi Christe splendor Patris,
Vita, virtus, cordium,
In conspectu Angelorum
Votis, voce Psallimus,
Alternantes concrepando,
Melos damus vocibus.

Collaudamus venerantes,
Omnes Coeli milites;
Sed praecipue primatem,
Coelestis exercitus,
Michaelem in virtute,
Conterentem zabulum.

Quo custode procul pelle,
Rex Christe piissime,
Omne nefas inimici,
Mundo corde, et corpore,
Paradiso redde tuo,
Nos sola clementia.

Gloriam Patri melodis,
Personemus vocibus;
Gloriam Christo canamus,
Gloriam Paraclyto,
Qui trinus et unus Deus,
Extat ante saecula. Amen.

588.

AD LAUDES.

NOTA: O PATER SANCTE.

[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

CHriste Sanctorum decus Angelorum,
Rector humani generis et auctor:
Nobis aeternum tribue benignus, Scandere Coelum.

Angelum pacis, Michaël ad istam,
Coelitus mitti rogitamus aulam:
Nobis ut crebro veniente crescant, Prospera cuncta.

Angelus fortis Gabriël, ut hostem,
Pellat antiquum, volitet ab alto:
Saepius Templum veniens ad istud, Visere nostrum.

Angelum nobis medicum salutis,
Mitte de Coelis Raphaël, ut omnes
Sanet aegrotos, pariterque nostros, Dirigat actus.

Hinc DEI nostri Genitrix MARIA,
Totus et nobis Chorus Angelorum:
Semper assistat, simul et beata, Concio tota.

Praestet hoc nobis Deitas beata,
Patris, ac Nati, pariterque Sancti,
Spiritus: cujus reboat in omni, Gloria Mundo. Amen.

589.

CHRISTE SANCTORUM. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

CHristus, Szenteknek, s' Angyaloknak Ura,
Menynek, és földnek Teremtö Királlya:
Te népeidnek légy óltalmazója, Menyország úttya.

Mihály Arkangyalt el-küldgyed mi-nékünk,
Engedelmedböl látogasson bennünk:
Es békeséget szerezzen közöttünk, Hogy el- ne veszszünk.

Gábriël Angyalt, erösség Angyalát,
Bocsásd el nékünk ellenség rontóját:
Hogy látogassa Istennek Szent házát, Drága Templomát.

Raphaël Angyalt, idvesség orvosát,
Küld-el mi-hozzánk, lelkünk gyógyítóját:
Hogy betegeknek hallya imádságát, Fohászkodását.

Ezekkel eggyütt dicsö Szüz MARIA,
Es Angyaloknak sokaságú száma:
Mellettünk légyen, Szentek társasága, Es Szent óltalma.

Adgyad ezt nékünk Felséges Istenség,
Három személyben, ki vagy egy Szent Felség:
Tégedet illet Menyben a' tisztesség, Örök dicsösség. Amen.

590.

DE SANCTO MICHAELE ARCHANGELO, PROSA.

NOTA: LAUDA SION SALVATOREM.
[Dallamát l. a 323. sz. alatt]

LAus erumpat ex affectu,
Chorus psallat in conspectu,
Supernorum Civium.

Laus jucunda, laus decora,
Quando laudi cum canora,
Puritas est cordium.

Michaëlem cuncti laudent,
Nec ab hujus se defraudent,
Diei laetitia.

Foelix dies, qua Sanctorum,
Recensetur Angelorum,
Solemnis victoria.

Draco vetus extirpatur,
Et Draconis effugatur,
Inimica legio.

Exturbatus est, turbator,
Et projectus accusator,
A Coeli fastigio.

Sub tutela Michaëlis,
Pax in terra, pax in Coelis,
Laus, et jubilatio.

Cum sit potens hic virtute,
Pro communi stans salute,
Triumphans in praelio.

Dum venerit mortis hora,
Michaël, sub tua cura,
Nos protinus recipe.

Ut in Coelis coronemur,
Cum Angelis colletemur.
Preces nostras suscipe.
AMEN.

591.

MAS, UGYAN SZ. MIHALY ARCHANGYALROL.

NOTA PROPRIA. VEL: NAGY BÁNATBAN DÁVID &c.



SZent Mihály Arkangyal, Isten hadnagya,
Christusnak választott erös bajnoka:
Kinek gyözedelmes fel-emelt karja,
A' pokolnak erös hadát meg-rontya.

Te vagy a' vitézeknek fö vezére,
Kemény hadakozóknak szép tüköre:
Kinek ellenségre vont éles töre,
Mindenek-közt elsö jutalmat nyere.

Te ki a' Luciferrel szemtöl-szemben,
Kemény viadalt töl, a' magas Menyben:
Es az örök kárhozat tömlöczében,
Vetéd, és temetéd nagy setétségben.

Te mindenek-elött egyedül valál,
Ki az Isten hüsége-mellé állál:
Pártos-ellenségével szembe szállál,
Nagy diadalmas nyereséggel járál.

Te az Angyalok-közt, leg-elsö löttél,
A'ki Urad-mellett zászlót emeltél:
Igasság óltalmá-ért fegyvert vöttél,
Es mindenek-felett, hirt, nevet nyertél.

Te azért ó dicsösséges Fö-Hadnagy,
Ki ellenség-ellen gyözedelmes vagy:
Isten-elött jutalmas érdemed nagy,
Minket szegény erötleneket ne hadgy.

Jöj segitségre, könyörgünk mi-nékünk,
Mi nagy bátorságos erös vezérünk:
Ronts-meg elöttünk, álnok ellenségünk,
Kik halálra keresik a' mi lelkünk.

Mert te rád bizatott az Ur Istentöl,
Az egész Keresztyén nép, mindenestöl:
Oltalmazd-meg a' sok veszedelemtöl,
Az ördögnek fel-támadt erejétöl.

Te légy a' baj-vivóknak éles kardgya,
Ki a' kevély ördög nyakát meg-rontya:
A' félelmeseknek ügyét forgattya,
Es erötlenségekben igazgattya.

Bátoritsad mi félelmes szivünket,
Erösitsed lelki harczon kezünket:
Vezérellyed jóra mi életünket,
Hogy nyerhessük-meg, mi idvességünket.

Dicsirtessék az Ur Isten Menyégben,
Légyen áldott Szent neve mindenekben:
Ki uralkodik a' nagy dicsösségben,
Egy állatban, és a' három személyben.

A m e n.

592.

DE SANCTO ANGELO CUSTODE, HYMNUS.

NOTA: SANCTORUM MERITIS.
[Dallamát l. az 525. sz. alatt]

CUstodes hominum psallimus Angelos,
Naturae fragili quos Pater addidit:
Coelestis comites, insidiantibus,
Ne succumberet hostibus.

Nam quod corruerit proditor Angelus,
Concessis, merito pulsus, honoribus:
Ardens invidia: pellere nititur,
Quos Coelo Deus advocat.

Huc Custos igitur, pervigil advola,
Avertens Patria, de tibi credita:
Tam morbos animi, quam requiescere,
Quidquid non sinit incolas.

Sanctae sit Triadi, laus pia jugiter,
Cujus perpetuo Numine machina:
Triplex haec regitur, cujus in omnia,
Regnat Gloria saecula.

A m e n.

593.

ALIUS, DE SANCTO ANGELO CUSTODE.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM, &c.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

TU qui es notitia doctus matutina,
Quam in verbo conspicis, aurem nunc inclina:
Mentemque illumina Sacra medicina,
Imple tibi creditum Coelesti doctrina.

Prima norma traditur Amor filialis,
Hunc imprime fortiter, inest tibi talis:
Servilem mox abjice retrahe a malis,
Sic commissum refice, et fove sub alis.

Tertia petitio, quam tibi praesento,
Ut in fide instruas me pro fundamento:
Intra, extra munias virtutum cremento,
A vitiis protegas me omni momento.

Arce quaeso Daemonem, nunc meridianum,
Et constanter cohibe diram ejus manum:
Subverte insidias, hostemque profanum,
Et cadenti porrige cito tuam manum.

Nonus ordo muneris ad hoc deputatur,
Mentem meam excita, torporque tollatur:
Et si caro refugit, ad bonum trahatur,
Sic ad vitam dirige, qui flens praestolatur.

Tu nosti veraciter luce vespertina,
Quae desunt utilia, da mihi festina:
Ministrando prospera, adversa declina,
Hoc tibi officium dat virtus Divina.

Ultimo cum fuerit haec vita completa,
Confer patrocinium in mortis diaeta:
Prostra hostem perfidum, mi dulcis Athleta,
Testis sis propitius in finali meta.

Eja ergo inclyte claro cerne vultu,
Haec: quae tibi offero nunc devoto cultu:
Fac vivam pacifice, hic sine tumultu,
Et ubi laetitia est absque singultu.

A m e n.

594.

TU QUI ES NOTITIA. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

IStennek hü szolgája, örizö Szent Angyal,
Kérünk könyörgésünket hald-meg hamarsággal:
Elménket tellyesits-bé a' Szent orvossággal,
Tölts-bé reád bizottat égi tudománnyal.

Fiúi szeretetre gerjeszszed elmémet,
Ezt önts belém erössen, s' Isteni félelmet:
Mellettem légy Szent Angyal, s' vessek bünnek véget,
Kit rád biztak oktassad, szárnyad-alatt élhet.

Ez a' harmadik kérés kit néked jelentek,
Hogy a' Hitben igazgass, s' taníts jóra kérlek:
Kivül, belöl jósággal fel-ékesülhessek,
Siess, segíts, óltalmazz, hogy bünt ne tehessek.

A' sivó, éh Oroszlánt, kérlek most kergesd-el,
Tartsd-meg ötet, ne ártson nékem hamis kézzel:
Forditsd incselkedését, vij mint ellenséggel,
Ha meg-esem, emelly-fel irgalmas kezeddel.

Kilenczed rendi immár munkádnak a' lészen,
Hogy elmémet fel-serkents, a' restség el-veszszen:
Ha test viszszát vonna-is, jóra vezettessen,
Igy igazits életre, a' ki várja készen.

Te tudod bizonyoson estvéli idöben,
Mi van hátra, azt nékem add-meg sietségben:
Velem lévén bóldogíts, ne hadgy az inségben,
Mert Isten azért küldött, hogy ezt vigyed végben.

Utolszor midön lészen életem múlása,
Lelkem te óltalmadat halálakor lássa:
Edes bajnok, elötted ellenség húllása,
Légyen, hogy lesz idömnek leg-végsö bomlása.

No tehát szerelmesem tekints vidám szemmel,
Ezt, kit néked ajánlok igen buzgó szivel:
Engedgyed hogy élhessek örökké békével,
Ott, a'hol öröm vagyon vig gyönyörüséggel.

A m e n.

595.

DE SANCTO ANGELO CUSTODE.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

SAlve Custos Angele, Civis Paradysi,
Impetra nunc concivi lumen quod amisi:
Ut possim patrare hoc quod D E O promisi,
Cavere quod displicet suae Majestati.

Salve Custos Angele, vigil o fidelis,
Jam expulsis tenebris fulget Sol in Coelis:
Peccatorum tenebras torporemque mentis,
A me pelle gratia Christi miserentis.

Salve Custos Angele, rogo te per I E S U M,
Ut me in periculis protegas illaesum:
Offer preces Domino quas dat cor devotum,
Septiformi munere replens illud totum.

Salve Custos Angele, summi Regis miles,
Cui omnes Daemonis machinae sunt viles:
Me quaerit ut devoret sicut bene vides,
Defende, et protege prout optat fides.

Salve Custos Angele, consolator meus,
Hora nona periit pro me Christus I ES U S:
Pro quo ut alacriter, fac moriar totus,
Et in bonis actibus semper sim devotus.

Salve Custos Angele, dono immortalis,
Haec cum dies deficit, vitae corporalis:
Fac ut animae meae profectus sit talis,
Ut in Coelo gaudeat simul cum beatis.

Salve Custos Angele, Virgini M A R I A E,
Me commenda jugiter meae Matri piae:
Cor amore saucia, tam magnae Reginae,
Ut cum D E O diligam ipsam sine fine.

A M E N.

CANTUS DE TEMPORE

KÜLÖMB – KÜLÖMB – FELE ENEKEK

596.

MISSA COMMUNIS.

[Dallamát l. a 320. sz. alatt]

K Y R I E, Magne D E U S potentiae,
liberator hominis transgressoris mandati.
Eleison.

C H R I S T E, Geniteque culpas Adae;
qui venisti solvere.
Eleison.

K Y R I E, Cujus natus Emmanuel restauravit:
quod Adam primus homo perdidit.
Eleison.

597.

KYRIE MAGNE DEUS. NOTA EADEM.

[Dallamát l. a 320. sz. alatt]

K Y R I E, Nagy hatalmú, örök mindenható Isten;
ki könyörülsz az Emberen.
Légy irgalmas mi-nékünk.

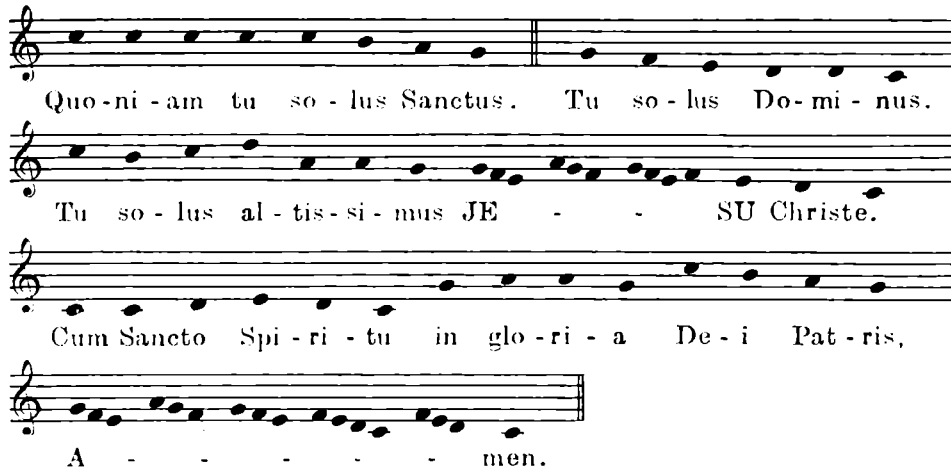
C H R I S T E, Fiú Isten, Adám vétkét,
te mosád-el szennyét.
Irgalmazz nékünk.

K Y R I E, Isten Ember Emmanuel fel-kereste:
Adám Atyánk mit el-veszte.
Légy irgalmas mi-nékünk.

598.

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

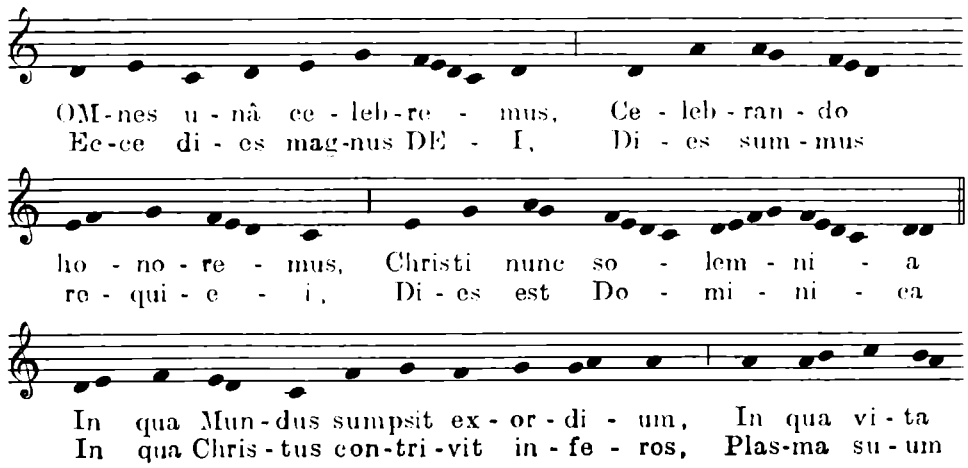


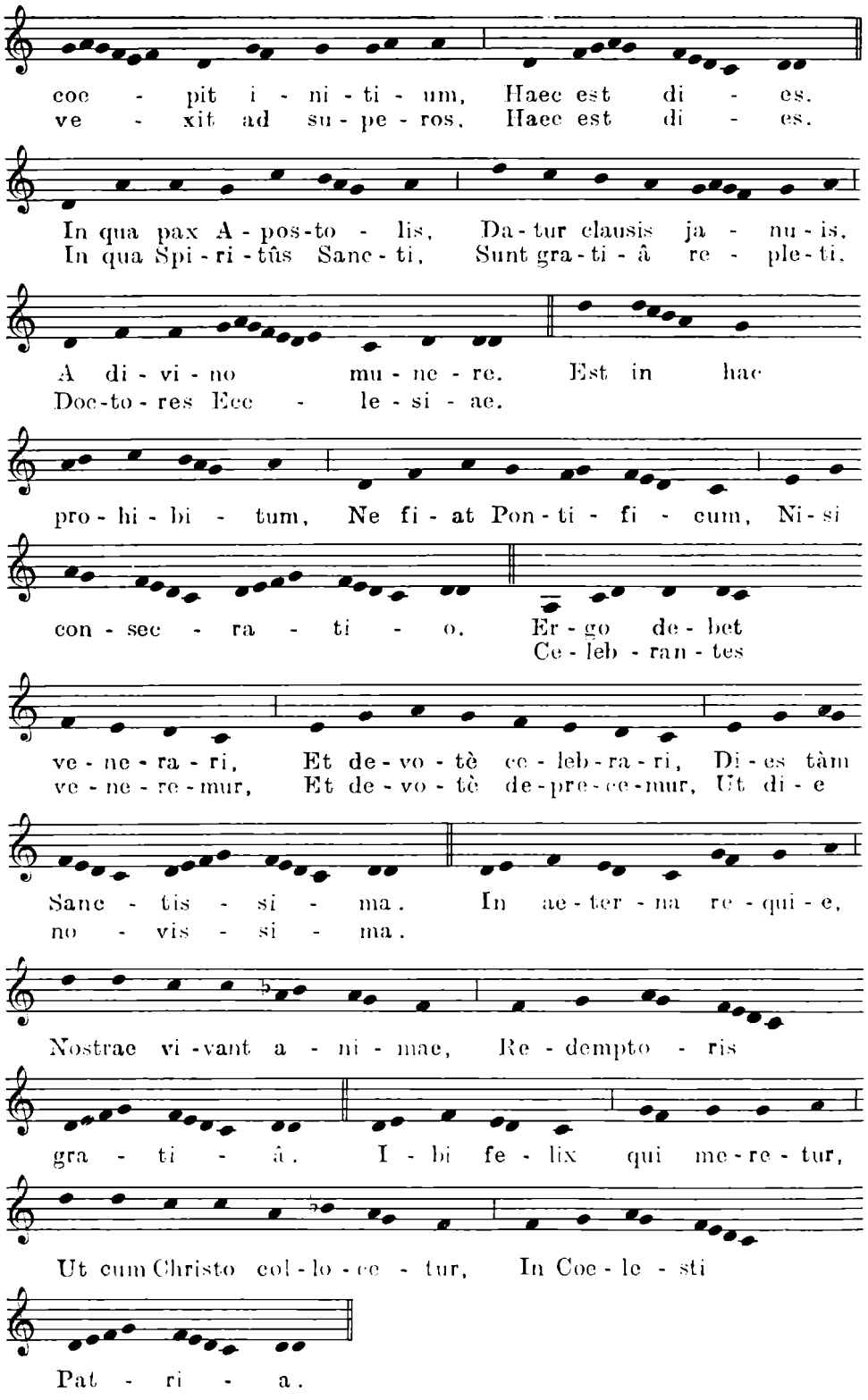


ET in terra pax hominibus, bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te, adoramus te.
glorificamus te. Gratias agimus tibi, propter magnam gloriam tuam. Domine D E U S, Rex Coelestis. D E U S Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, J E S U C H R I S T E. Domine D E U S, agnus D E I, Filius Patris. Qui tollis peccata Mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata Mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris: Miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus. Tu solus Dominus. Tu solus altissimus J E S U Christe. Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

599.

PROSA DOMINICALIS PER ANNUM.




coe - pit i - ni - ti - um, Haec est di - es.
ve - xit ad su - pe - ros, Haec est di - es.
In qua pax A - pos-to - lis, Da - tur clausis ja - nu - is,
In qua Spi - ri - tûs Sanc - ti, Sunt gra - ti - â re - ple - ti,
A di - vi - no mu - ne - re. Est in hac
Doc-to - res Ecc - le - si - ae.
pro - hi - bi - tum, Ne fi - at Pon - ti - fi - cum, Ni - si
con - sec - ra - ti - o. Er - go de - bet
Ce - leb - ran - tes
ve - ne - ra - ri, Et de - vo - tè ce - leb - ra - ri, Di - es tàm
ve - ne - re - mur, Et de - vo - tè de - pre - ce - mur, Ut di - e
Sanc - tis - si - ma. In ae - ter - na re - qui - e,
no - vis - si - ma.
Nostrae vi - vant a - ni - mae, Re - dempto - ris
gra - ti - â. I - bi fe - lix qui me - re - tur,
Ut cum Christo col - lo - ce - tur, In Coe - le - sti
Pat - ri - a.

OMnes unâ celebremus,
Celebrando honoremus,
Christi nunc solemnia.

Ecce dies magnus DEI,
Dies summus requiei,
Dies est Dominica.

In qua Mundus sumpsit exordium,
In qua vita coepit initium,
Haec est dies.

In qua Christus contrivit inferos,
Plasma suum vexit ad superos,
Haec est dies.

In qua pax Apostolis,
Datur clausis januis,
A divino munere.

In qua Spiritûs Sancti,
Sunt gratiâ repleti,
Doctores Ecclesiae.

Est in hac prohibitum,
Ne fiat Pontificum,
Nisi consecratio.

Ergo debet venerari,
Et devote celebrari,
Dies tam Sanctissima.

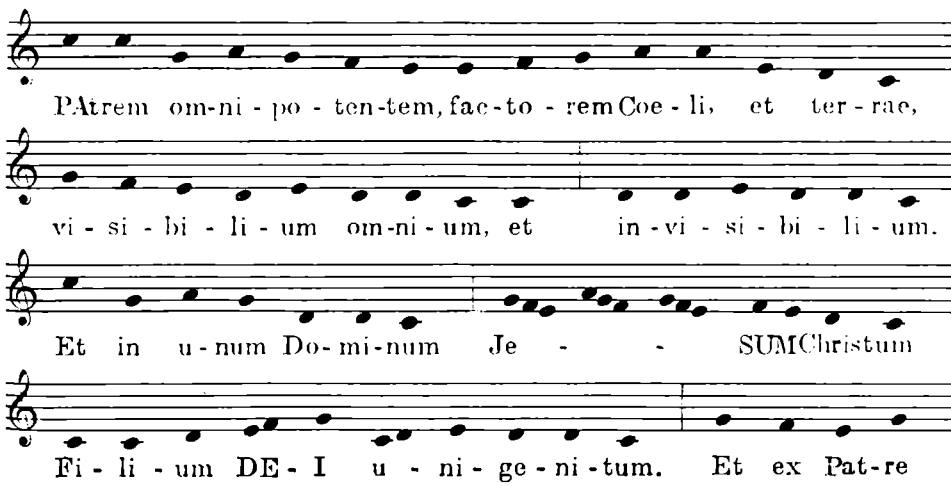
Celebrantes veneremur,
Et devote deprecemur,
Ut die novissima.

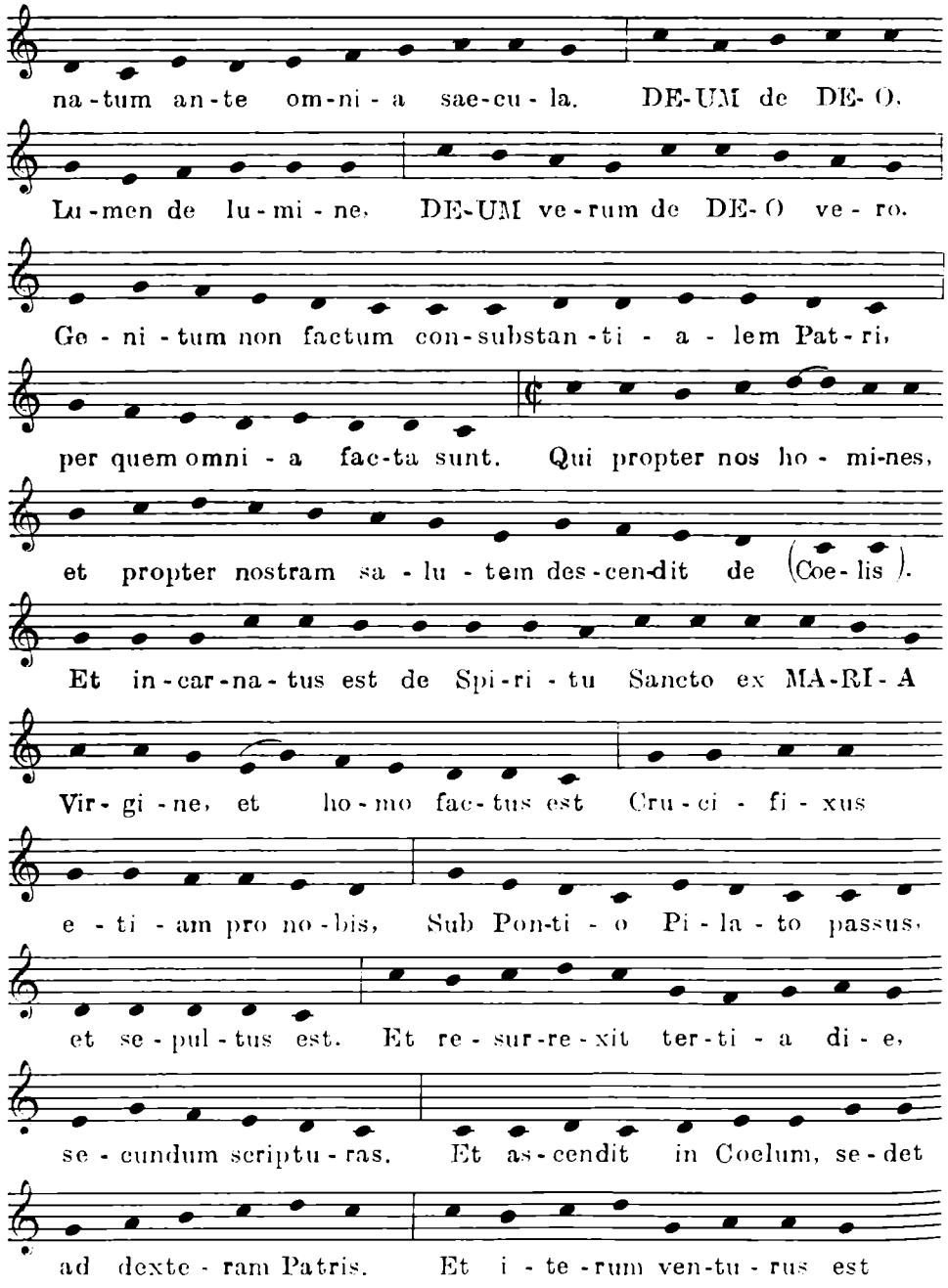
In aeterna requie,
Nostrae vivant animae,
Redemptoris gratiâ.

Ibi felix qui meretur,
Ut cum Christo collocetur,
In Coelesti Patria. Amen.

600.

CREDO IN UNUM DEUM.



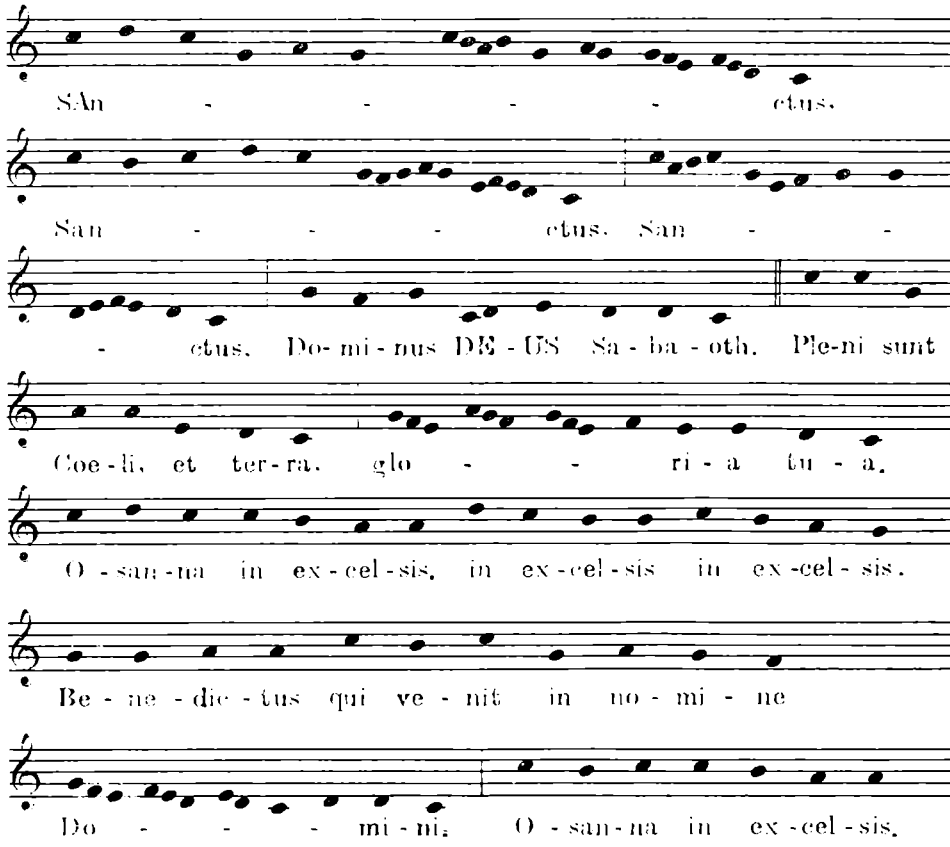

na-tum an-te om-ni-a sae-cu-la. DE-UM de DE-O,
Lu-men de lu-mi-ne, DE-UM ve-rum de DE-O ve-ro.
Ge-ni-tum non factum con-substan-ti-a-lem Pat-ri,
per quem omni-a fac-ta sunt. Qui propter nos ho-mi-nes,
et propter nostram sa-lu-tem des-cen-dit de (Coe-lis).
Et in-car-na-tus est de Spi-ri-tu Sancto ex MA-RI-A
Vir-gi-ne, et ho-mo fac-tus est Cru-ci-fi-xus
e-ti-am pro no-bis, Sub Pon-ti-o Pi-la-to passus,
et se-pul-tus est. Et re-sur-re-xit ter-ti-a di-e,
se-cundum scriptu-ras. Et as-cendit in Coelum, se-det
ad dexte-ram Patris. Et i-te-rum ven-tu-rus est


cum glo - ri - a, ju - di - ca - re vi - vos, et mor - tu - os,
cu - ius Reg - ni non e - rit fi - nis. Et in Spi - ri - tum
Sanctum Do-mi - num, et vi - vi - fi - cantem, Qui ex Pat-re,
Fi - li - o - que pro-ce - dit. Qui cum Pat-re, et Fi - li - o
si - mul a - do - ra - tur, et con-glo- ri - fi - ca - tur, Qui
lo - cu - tus est per Prophe - tas. Et u - nam Sanctam Catho-
li - cam, et A - pos - to - li - cam Eccle - si - am. Con-fi-te - or
u - num Baptis - ma, in re - mis-si - o - nem pecca - to - rum.
Et ex - pec - to re - sur - rec - ti - o - nem mor - tu - o - rum.
Et vi - tam ven-tu - ri sae - cu - li. A - - - men
A - men

PAtrem omnipotentem, factorem Coeli, et terrae, visibilium omnium, et invisibilium. Et in unum Dominum nostrum JESUM Christum, Filium DEI unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. DEUM de DEO. Lumen de lumine, DEUM verum de DEO vero. Genitum non factum consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de Coelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex MARIA Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum scripturas. Et ascendit in Coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos, et mortuos, cujus Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio, simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam Sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma, in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

601.

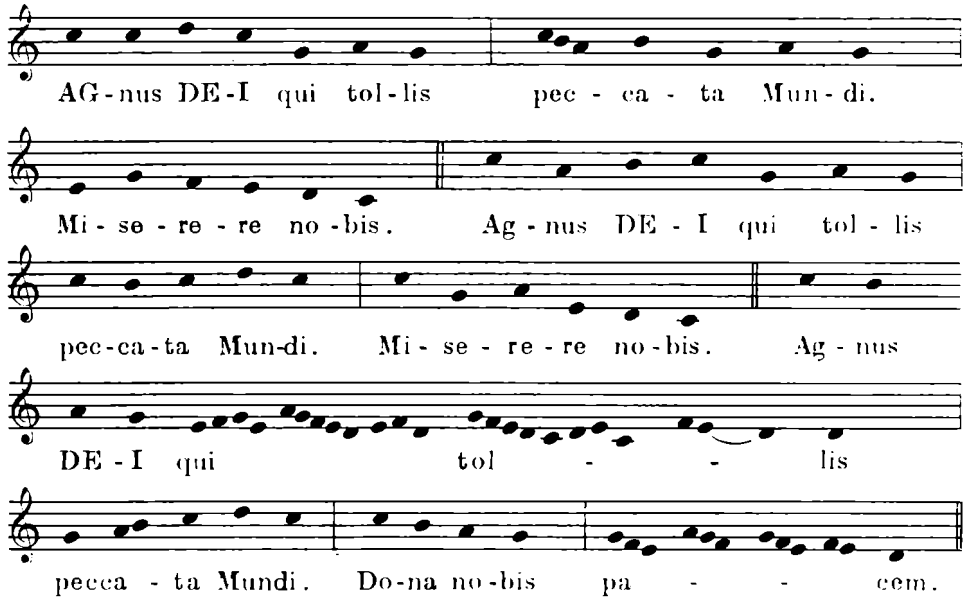
SANCTUS.



SAnctus, Sanctus, Sanctus, Dominus D E U S Sabaoth.
Pleni sunt Coeli, & terra, gloria tua. Osanna in excelsis.
Benedictus qui venit in nomine Domini. Osanna in excelsis.

602.

AGNUS.



AGnus D E I qui tollis peccata Mundi.
Miserere nobis.
Agnus D E I qui tollis peccata Mundi.
Miserere nobis.
Agnus D E I qui tollis peccata Mundi.
Dona nobis pacem.

603.

MAS. ET IN TERRA PAX HOMINIBUS.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Dicsösség az Istennek, Mennyei Felségnek,
Békeség, jó-akarat földi embereknek:
Mennyen, földön mindenkor téged dicsirjenek,
Vigaságos éneket néked szentellyenek.

Téged Uram tisztelünk, téged dicsöitünk,
Szivünkböl hozzád térünk, s'hálá-adást tészünk:
Mert te vagy mi Istenünk, erös Fejedelmünk,
Te vagy Mennyei Atyánk, és kedves örömünk.

J E S U S Atyának Fia, Szent Isten Bárannya,
Ki jövél e'Világra bününket mosnia:
Tekints alá az Egböl bünös fiaidra,
Figyelmezzél kegyessen mi imádságinkra.

Mert te hatalmas Szent vagy, I E S U S, és nagy Ur vagy,
Magasságban lakozó felséges Isten vagy:
A' Szent Lélek Istennel egy dicsösségben vagy,
Kérünk alázatoson, hogy minket el-ne hadgy.

Dicsirtessék az Atya mindenható Isten,
Az ö áldott Szent Fia, egyenlö Felségben:
Szent Lélek, Szent Háromság, mind egy tiszteletben;
Ki él, és uralkodik mind örökké,

A M E N.

604.

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

[Dallamát l. a 6. sz. alatt

ET in terra hominibus,
Sancta pax sit credentibus,
Et tibi confitentibus.

Te, nos Domine laudamus,
Benedictionem damus,
Et te cuncti adoramus.

Rex, & Pater ingenite,
Et Fili unigenite,
D E I Patris progenite.

O mi D E U S Agnus D E I,
Tollens culpas Mundi rei,
Precor miserere mei.

Qui tollis peccata Mundi,
Te rogamus nos immundi,
Sine preces ad te fundi.

Quoniam Sanctus vocaris,
Cunctis solus dominaris,
Et tu solus exaltaris.

Cum Sancto Spiritu tamen,
Tibi canimus hoc Carmen,
Qui cum Patre regnas,

A m e n.

605.

CREDO IN UNUM DEUM.

NOTA: ET IN TERRA HOMINIBUS, UT SUPRA.
[Dallamát l. a 604. sz. alatt]

HIszek én az egy Istenben,
Meny, és Föld Teremtöjében,
Es mindenek szerzöjében.

Es az Ur I E S U S Christusban,
Istennek ö egy Fiában,
Világ szabaditójában.

Ki az Atyától született,
Minek-elötte Világ lett,
Ez soha kezdetet nem vett.

Ki mi-értünk emberek-ért,
Es a'mi idvességünk-ért,
El-hagyá Mennyet, a' föld-ért.

Es Szent Lélektöl testet vön,
Kit M A R I A méhében tön,
Onnan születvén Ember lön.

Ertünk meg-is feszitteték,
Pilátustól itélteték,
Es koporsóban téteték.

Fel-támada harmad napra,
A'mint az irás tartotta,
s' A'Próféta meg-mondotta.

Es a' Mennyekben fel-méne,
Attya jobja-felöl üle,
Kin Menyország meg-örüle.

Onnan jö az itiletre,
Hóltakra, s' elevenekre,
Országának nem lesz vége.

Hiszek Szent Lélek Istenben,
Ki, elevenit mindenben,
Isten harmadik személyben.

Ki Atyától, s' Fiútól jö,
s' Azokkal imádtatik ö,
Dicsösségek mind egyenlö.

Apostoli Szent-egyházban,
Hiszek Keresztséget abban,
A' bünök bocsánattyában.

Es hogy test földböl fel-kellyen,
Jobb élet jö, s'ez el-mennyen,
Kit engedgyen Isten,

A m e n.

606.

MAS CREDO.

PATREM. NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM, &c.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

HIszek egy Mindenható Atya Ur Istenben,
Menynek, földnek, tengernek, bölcs Teremtöjében:
Hiszek I E S U S Christusban, egy igaz Istenben,
Tellyes Szent Háromságnak másik személyében.

Kit az Atya Isten szült, idöknek-elötte,
Es ö-véle mindenkor egy vólt természetbe:
Ö-általa mindenek löttek teremtésbe,
Igaz Istent érettünk a' földre küldötte.

Magas Menyböl le-szálla mi idvességünkre,
A' mi bünös-vóltunkat mert nem tekíntette:
Bóldog Szüz M A R I A - tól lön testesülése,
A' Szent Lélek Malasztya kit meg-környékeze.

Pontius Pilátustól ám meg-kínoztaték,
A' magas kereszt-fára ottan feszítteték:
Es Szent Lelkét ki-adván földben temetteték,
Harmad-nap fel-támada, Egbe emelkedék.

Ül az Atya Istennek hatalmas jobjára,
A' Szent irás e' dolgot nyilván bizonyíttya:
Onnat lészen jövendö az utolsó napra,
Midön az itiletre Világot szólíttya.

Elevenek, és hóltak akkor fel-támadnak,
Végsö sentenciára reszketve halgatnak:
Kik e' földön jól éltek, Menyországban jutnak,
Istentelen gonoszok Pokolra le-szálnak.

Hiszek elevenitö Szent Lélek Istenben,
Ki Atya, és Fiútól származik közinkben:
Ezekkel egyetemben vagyon nagy felségben,
Ki a' Próféták által, szóllott vólt régenten.

Hiszem a' közönséges Szent gyülekezetet,
Abban lévö nyilván egy igaz Keresztséget:
Bününknek bocsánattyát, a'mint igirtetett,
Hogy az-által meg-nyerjük mi idvességünket.

Es várom a' hóltaknak jövendö idöben,
Ö fel-támadásokat ugyan ezen testben:
Hiszünk örök-életet, mely vagyon Menyégben,
Kiben hogy részünk legyen, jertek mondgyuk,

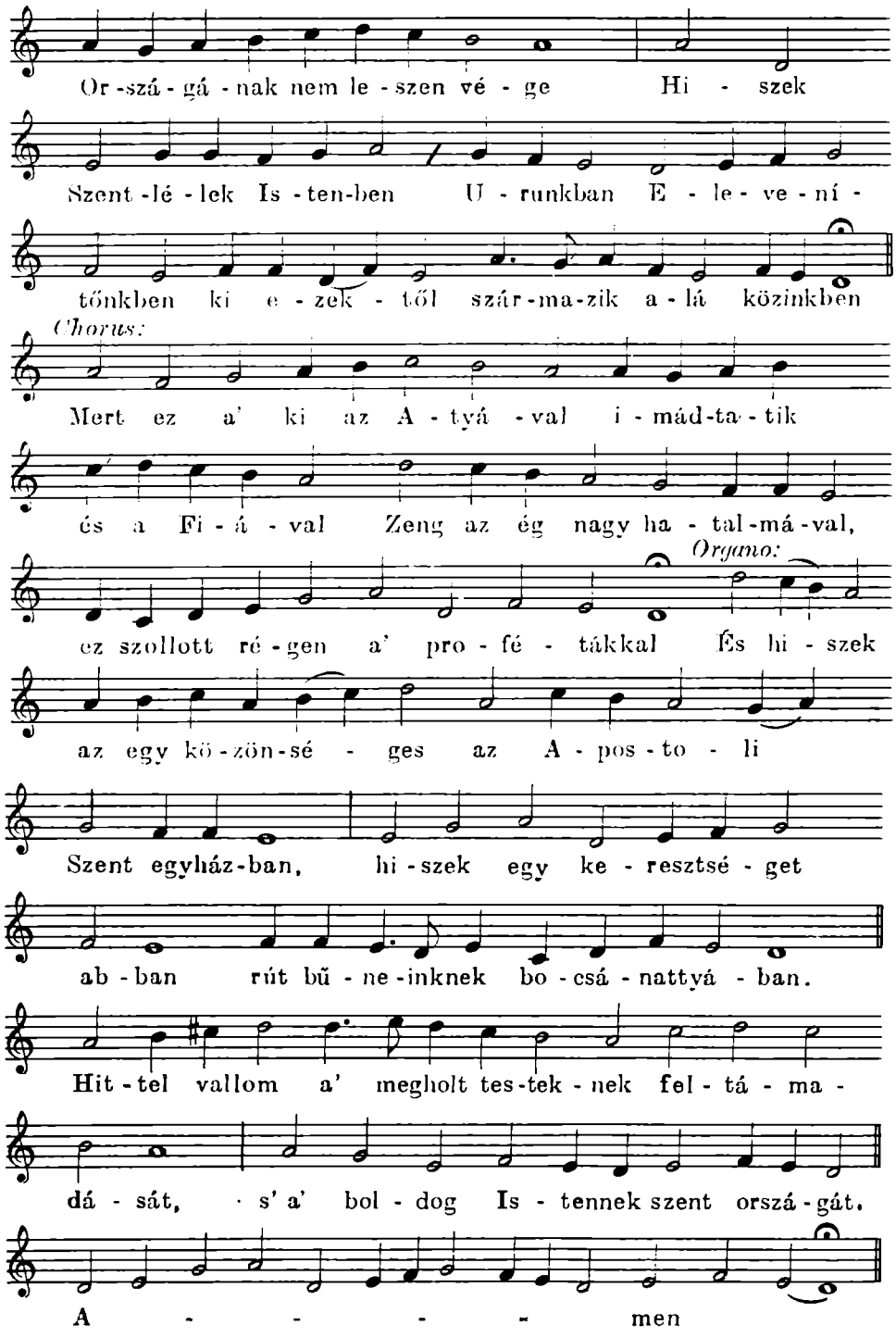
AMEN.

607.

NAGY PATREM.
CREDO IN UNUM DEUM.




Organo:
*Ki ér - tünk mi em - be - re - kért és a mi
id - ves-sé - günkért meny-ből le - szál - la nagy
Chorus:
kegyelmé - ért. És meg-tes-te - sü - le Szent Lé - lek
Is - ten - től. Szűz Má - ri - a Szent mé - hé - ből
tes - tet mi - dőn fel-vőn Pi - lá - tus-nak a - lat-ta
fel - fe - szí - ték i - rigység - ből kint és ha - lált
szen - ved - vén el - te - met - te - ték Jó-zsef - től. Ottan
Organo:
fel-tá-ma-da har - mad nap hogy eltölt volna a' mint
az í - rás jol bi - zo - nyittya És mennyég-ben
fel - me - ne Szent Attyá - nak jobbjá - ra ü - le, és el-jő
az i - ti - let - re az é - lő - ket és a
hol - ta - kat hogy ott meg - i - tillye


Or-szá-gá-nak nem le-szen vé-ge Hi-szek
Szent-lé-lek Is-ten-ben U-runkban E-le-ve-ní-
tőnkben ki e-zek-től szár-ma-zik a-lá közinkben
Chorus:
Mert ez a' ki az A-tyá-val i-mád-ta-tik
és a Fi-á-val Zeng az ég nagy ha-tal-má-val,
Organo:
ez szollott ré-gen a' pro-fé-tákkal És hi-szek
az egy kö-zön-sé-ges az A-pos-to-li
Szent egyház-ban, hi-szek egy ke-resztsé-get
ab-ban rút bű-ne-inknek bo-csá-nattyá-ban.
Hit-tel vallom a' megholt tes-tek-nek fel-tá-ma-
dá-sát, s' a' bol-dog Is-tennek szent orszá-gát.
A - - - - men

Organo. Hiszek egy Mindenható Szent Istenben. Meny, és föld Szent Teremtö Istenben, ki örökké uralkodik Királyi nagy Felségében. Hiszek áldott I E S U S Christusban, mi egy Urunkban, Istennek eggyetlen-egy Szent Fiában, kit a' Szent Atya szült minden idöknek elötte, Istent igaz Istentöl, világ világosságtól, egy igaz Istent mindenek váltságában.

Chorus. Isteni méltósággal természetben Egy az Atyával, mindent teremtet csak egy szavával.

Organo. Ki mi-értünk emberek-ért, és a' mi idvességünk-ért, Menyböl le-szálla nagy kegyelmé-ért.

Chorus. Es meg-testesüle Szent Lélek Istentöl, Szüz M A R I A Szent méhéböl, testet midön fel-vön. Pilátusnak-alatta, fel-feszité irígységböl, kínt és halált szenvedvén, el-temetteték Jóseftöl.

Organo: Ottan fel-támada, harmad-nap hogy el-tölt vólna a' mint az irás jól bizonyittya. Es Menyégben fel-méne, Szent Attyának jobjára üle, és el-jö az itíletre, az élöket és a' hóltakat hogy ott meg-itillye, Országának nem lészen vége. Hiszek Szent Lélek Istenben, Urunkban, elevenitönkben, ki ezektöl származik alá közinkben.

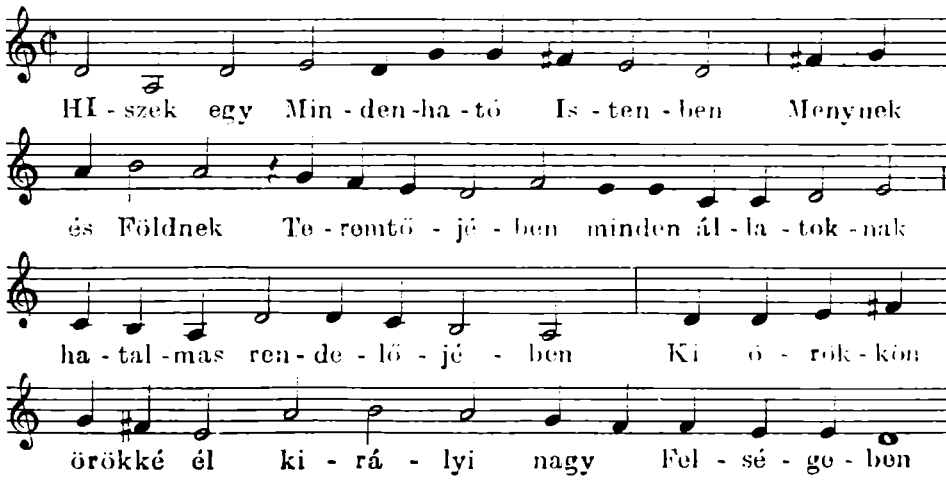
Chorus. Mert ez a' ki az Atyával, imádtatik és a' Fiúval, zeng az Eg nagy hatalmával, ez szóllot régen a' Profétákkal.

Organo. Es hiszek az Egy közönséges, és az Apostoli Szent-egyházban, hiszek egy keresztséget abban, rút büneinknek bocsánattyában. Hittel vallom a' meg-hólt testeknek fel-támadását, s' A' bóldog Istennek Szent Országát. AMEN.

608.

PETSI PATREM.

A' SZÜZ MARIA INNEPIRE, ÉS EGYÉBKOR-IS.




Hiszek Chris - tusban mi egy U - runkban Az ál - dott
Je - zus - ban Is - tennek e - gyet - len egy áldott Szent Fi-á - ban.
Kit az A - tya Isten szült min - de - nek-nek nagy váleságá - ban
Chorus:
I - gaz szent Is - ten i - gaz Is-ten - től Vi - lá - gos - ság
szé fényes - ség - től Szü - let - te - tett az Atya Is-ten - től
ter-mé-szet-ben Hoz-zá ha - son - ló vég - he - tet - le - nül
s a' ki ál - tal min-de - nek lőt - tek az ő ren - de -
Organo:
lé - sé - ből Ki mi ér - tünk Bü - nös em-be - re - kért
és a mi drága id - ves-sé - gün - kért Meny-ből le -
szál - la hozzánk ke - gyel - mes - sé - gé - ért.
És meg - tes - te - sü - le a' Szent Lé - lek - nek


Chorus:
-ze - rel-mé - ért. Szűz Má - ri - á - tól Szent Tes-tet
fel vőn a' midőn em-ber-ré lőn Pon-ti - us
és Pi - lá - tus a' ma-gos ke - reszt-re fel tőn
kint és ha - lált szen-ved - vén Di - cső - sé - ges
Organo:
te - me - té - se lőn Ot - tan har-mad-nap-ra ő
feltámada a' mint az í - rás mongya és
fel - mé - ne Mennyeknek Szent ország - gá - ba
Ül az A - tya Is-tennek ha - tal - mas e - rős Szent
jobjá - ra Is - még el - jö - vendő az i - ti - let-re
Sen - ten - ci - át mongyon min-den-re ország - gá - nak
so - ha nem lesz vé - ge Hi - szek az e - le-ve-ní - tő


Szent Lé - lek Ur Is - ten - ben Ki A - tya - tól
és Fi - u - tól szár - ma - zik min-den i - dő - ben
Chorus:
Mert ez a' ki az Atya Is - ten - nel mél-tán
tisz-tel-te - tik a' Fi - ú Is - ten - nel mint a
Pro-fé - ták ezt meg - ír - ták é - lő nyel - vekkel
min-den i - dö - ben Hiszem a kö - zön-sé-ges A - pos-to - li
Organo:
gyü - le - ke - zet - tel Val - lom min - denkor a ke - reszt -
sé - get kit a' Christus szer-zett mellyel bü - ne - ink - nek
bo-csa - nattya en - gette - tett És várom a holtak-nak
test-ben viszont e - le - ven-sé - ge - ket És a'
jö - vendő bol-dog é - le - tet. A - -
- - men A - - - -



Organo. Hiszek egy Mindenható Istenben. Menynek, és földnek Teremtöjében, minden állatoknak hatalmas rendelöjében, ki örökkön örökké él Királyi nagy Felségében. Hiszek Christusban, mi egy Urunkban, az áldott IESUS-ban, Istennek eggyetlen-egy áldott Szent Fiában: kit az Atya Isten szült mindeneknek nagy váltságában.

Chorus. Igaz Szent Isten igaz Istentöl, világosság szép fényességtöl, születtetett az Atya Istentöl, természetben hozzá hasonló véghetetlenül, a'ki által mindenek löttek az ö rendeléséböl.

Organo. Ki mi-értünk bünös emberek-ért, és a' mi drága idvességünk-ért, Menyböl le-szálla hozzánk kegyelmességé-ért, és meg-testesüle a' Szent Léleknek szerelmé-ért.

Chorus. Szüz MARIA-tól Szent testet fel-vön; a' midön emberré lön. Pontius és Pilátus a' magas keresztre fel-tön: kínt, és halált szenvedvén, dicsöséges temetése lön.

Organo. Ottan harmad-napon ö fel-támada, a' mint az irás mondgya, és fel-méne Mennyeknek Szent Országában: ül az Atya Istennek hatalmas erös Szent jobjára. Ismég el-jövendö az itíletre,

sentenciát mondgyon mindenre, Országának soha nem lesz vége. Hiszek az elevenitö Szent Lélek Ur Istenben, ki Atyától, és Fiútól származik minden idöben.

Chorus. Mert ez a' ki az Atya Istennel, méltán tiszteltetik a' Fiú Istennel, mint a' Próféták ezt meg-írták élö nyelvekkel: minden idöben hiszem a' közönséges Apostoli gyülekezettel.

Organo. Vallom mindenkor a' keresztséget, kit a' Christus szerzett, mellyel büneinknek bocsánattya engettetett. Es várom az hóltaknak testben viszont elevenségeket. Es a' jövendö bóldog életet. Amen.

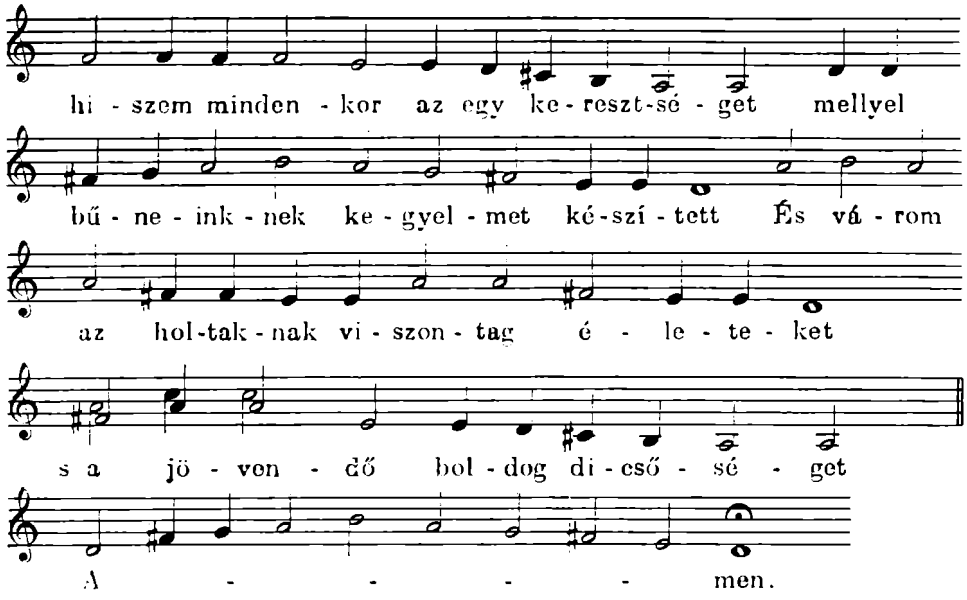
609.

CUNCTIPOTENS.




vég nél - kül És Ő ál - ta - la Min - de - nek
kik él - nek löt - tek az ő ren-de - lé - sé - ből
Organo:
Ki mi ér - tünk em - be - re - kért é a' mi szép
id - ves - sé - gün - kért Meny - ből le - szál - la
ke - gyel-mes-sé - gé - ért És meg - tes - te - sü - le Szent
Chorus:
Lé - lek szo - rel - mé - ért Szűz Má - ri - á - tól Szű - zen
Szent tes - tet vőn Mi - dőn ér - tünk hogy ember lőn
bü - ne - in - kért e - le - get tőn. Kit Pon-ci - us
Pi - la - tus a' ke - resztre fel tőn kint és halált
Organo:
szenved - vén di - szes te - me - té - se lőn. De har-mad
na - pon fel - tá - ma - da a' mint az í - rásis


tar-tya és fel-me-ne ma-gas Menyország-ba
Ül A-tya Is-tennek az Ő Job-já-ra Ismég
el-jö-ven-dő az i-tí-let-re Szentenci-át hogy ott
mongyon minden-re Or-szá-gá-nak nem le-szen
Chorus:
vé-ge Hi-szek az ál-dott Ur Szent Lé-lek
Is-ten-ben mi nagy re-mény-sé-günk-ben mert
e-le-ve-nít min-den-ben Ki Atyá-tól és Fi-u-tól
szarma-zik kö-zink-be és e-zek-kel minden-kor
vagyon egy tisz-te-let-ben és e-gyen-lő
Fel-ség-ben a' ki a' Pro-fé-ták ál-tal
Organo:
szolt ré-gen-ten A kö-zön-sé-ges
eggyes-sé-get és az A-pos-to-li gyü-le-ke-ze-tet



Organo. Hiszek egy Atya Istenben, Menynek, Földnek Teremtöjében, minden állatoknak Szent rendelöjében, ki örökkön örökké él Királyi Felségben. Hiszek áldott JESUS Christusban, mi egy Urunkban, Istennek eggyetlen-egy Szent Fiában, kit az Atya Isten szült, mindenek váltságában.

Chorus. Igaz Szent Isten egy igaz Istentöl, Felséges Ur, Felségtöl, világosság szép fényességtöl, származott az Atya kebeléből, természetben véle egy vólt vég-nélkül: és ö-általa mindenek, kik élnek löttek az ö rendeléséből.

Organo: Ki mi-értünk emberek-ért, és a' mi szép idvességünk-ért, Menyböl leszálla kegyelmességé-ért, és meg-testesüle Szent Lélek szerelmé-ért.

Chorus. Szüz MARIA-tól szüzen Szent testet vön, midön értünk hogy ember lön, büneink-ért eleget tön: kit Pilátus Pontius a' keresztre fel-tön, kínt és halált szenvedvén, díszes temetése lön.

Organo. De harmad-napon fel-támada, a'mint az írás-is tartya: Es fel-méne magas Menyországban, ül Atya Istennek az ö jobjára. Ismég el-jövendö az itíletre; sentenciát hogy ott ö mondgyon mindenre, Országának nem lészen vége.

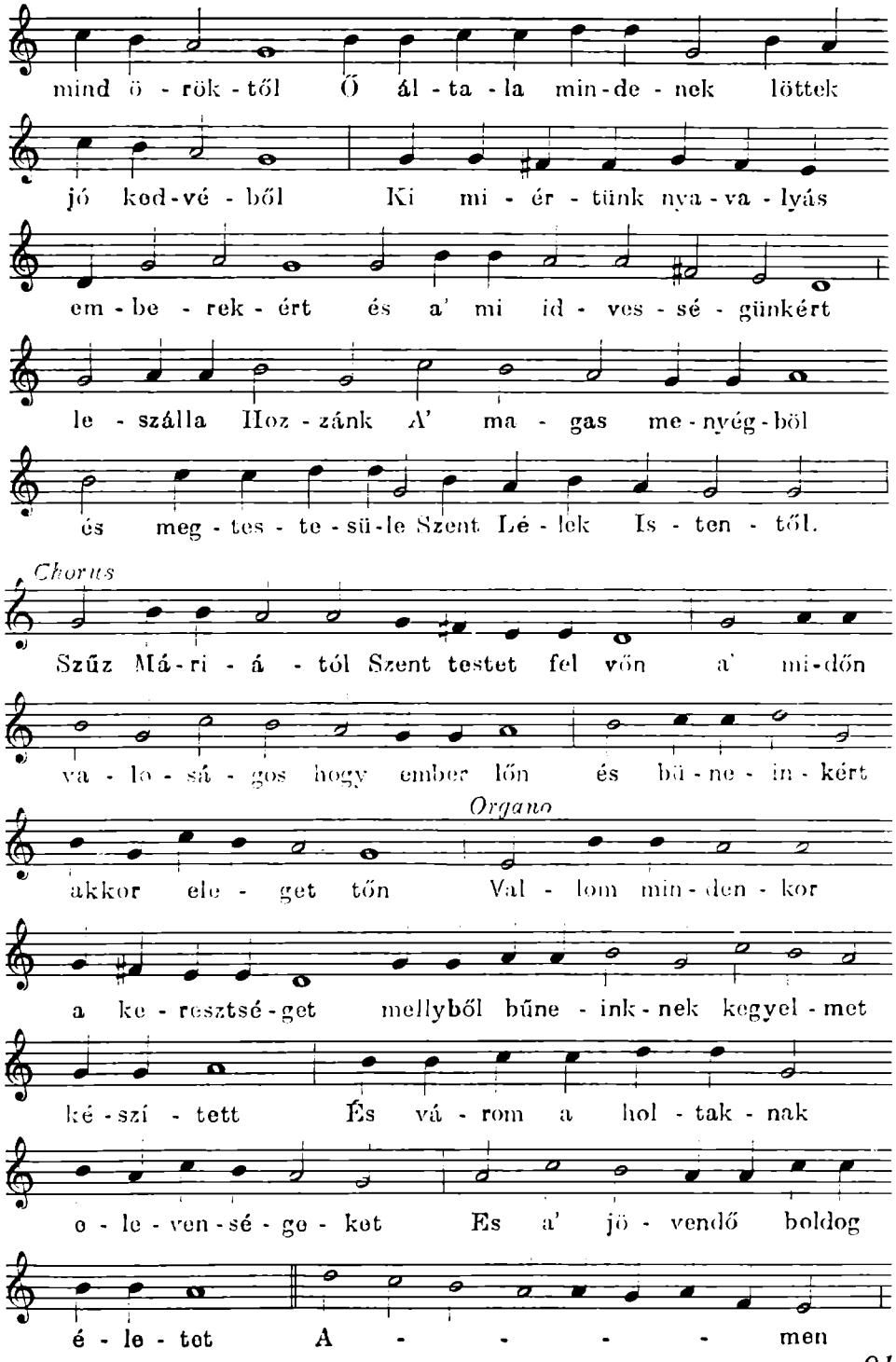
Chorus. Hiszek az áldott Ur Szent Lélek Istenben, mi nagy reménségünkben, mert elevenit mindenben, ki Atyától, és Fiútól származik közinkben, és ezekkel mindenkor vagyon egy tiszteletben, és egyenlö Felségben, a' ki a' Próféták által szólt régenten.

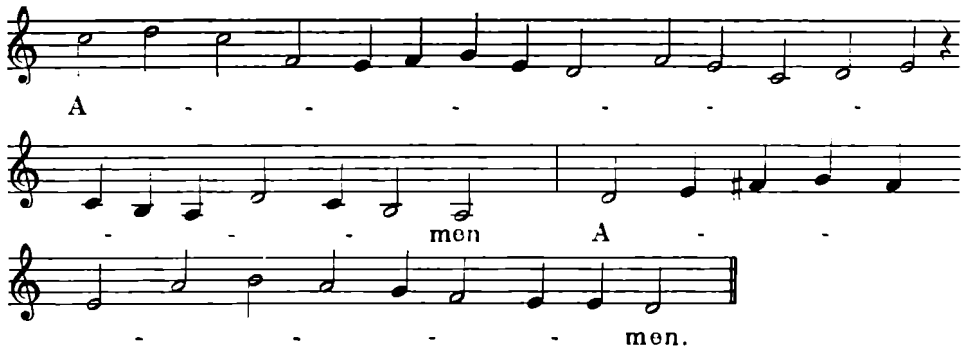
Organo. A' közönséges eggyességet, és az Apostoli gyülekezetet hiszem mindenkor az egy Keresztséget, mellyel büneinknek kegyelmet készített. Es várom az hóltaknak viszontag életeket. s a' jövendö bóldog dicsösséget. Amen.

610.

ADVENTRE—VALO
PATREM.




mind ö - rök - től Ő ál - ta - la min - de - nek löttek
jó kod - vé - ből Ki mi - ér - tünk nya - va - lyás
em - be - rek - ért és a' mi id - ves - sé - günkért
le - szálla Hoz - zánk A' ma - gas me - nyég - böl
és meg - tes - te - sü - le Szent Lé - lek Is - ten - től.
Chorus
Szűz Má - ri - á - tól Szent testet fel vőn a' mi - dőn
va - ló - sá - gos hogy ember lőn és bű - ne - in - kért
Organo
akkor ele - get tőn Val - lom min - den - kor
a ke - resztsé - get mellyből bűne - ink - nek kegyel - met
ké - szí - tett És vá - rom a hol - tak - nak
o - le - ven - sé - ge - ket Es a' jö - vendő boldog
é - le - tet A - - - - - men



Organo. Hiszek egy Atya Istenben, Meny, és Föld Teremtöjében, minden állatoknak Szent rendelöjében, ki örökké él Királyi nagy Felségben. Hiszek áldott JESUS Christusban, mint mi-nékünk kegyelmes Urunkban, Istennek eggyetlen- egy Szent Fiában. Kit az Atya Isten szült, hogy mi-nékünk, lenne mindenben mentségünk. Igaz Szent Istent küldött-le érettünk: hogy Menyországra lenne fényességünk.
Chorus. Származott Atya Istentöl, természetben véle egy vólt mind öröktöl, ö-általa mindenek löttek jó kedvéböl.
Organo. Ki mi-értünk nyavalyás emberek-ért, és a' mi idvességünkért le-szálla hozzánk a' magas Menyégböl, és meg-testesüle Szent Lélek Istentöl.
Chorus. Szüz MARIA-tól Szent testet fel-vön, a' midön valóságos hogy ember lön: és büneink-ért akkor eleget tön.
Organo. Vallom mindenkor a' Keresztséget, mellyel büneinknek kegyelmet készítet. Es várom az hóltaknak elevenségeket. Es a' jövendö boldog életet. Amen.

AD LECTOREM.

Ecce Kegyes Olvasó, ez a' Négy PATREM, a' kikkel itt mi közönségesen szoktunk élni: mellyek soha még eddig Magyar-nyelven nem vóltak: de, hogy a' Kösség inkább meg-értse, ezeket-is Magyarúl fordítottam. Azon igyekeztem pedig, hogy a' Rhythmusok formáját meg-tartsam: holott a' Deák P A T R E M Nótáját, per omnia meg-tartottam; úgy, hogy a' ki a régi Deák PATREM Nótáit jól tudgya, Magyarúl ezeket szintén így el-mondhattya: mert abban semmit nem külömböztettem; Contentus lévén a' mi régi eleink szerzett szép Nótájával. Légy jó egésségben; s' élly vélle.

611.

SANCTUS.

NOTA: KÖVETI VALA, NÉPNEK & C.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

SZent vagy Ur Isten,
Szent vagy Ur Isten,
Szent vagy nagy Ur Isten:
A'ki lakozol a' magas Menyégben.

Mennyei Karok,
földi Országok,
éppen mind bé-telnek:
Dicsösségével Szent Istenségednek.

Aldott vagy Uram,
a'ki el-jöttél
az Urnak nevében:
Dicsirünk téged mind örökké, Amen.

612.

MAS SANCTUS.

NOTA: URNAK SZOLGÁI



SZent vagy örökké Atya Ur Isten, a' magas Menyégben:
Ki teremtettél, és segitettél, e' nyomorúlt testben.

Szent a'mi Urunk, I E S U S Christusunk, kit értünk bocsátál:
Hogy vétkeink-ért ne vallanánk kint, általa meg-váltál.

Szent a' Szent Lélek, kit hiszünk Egynek Atyával, Fiúval:
Ki tanit minket, birni az Eget, minden igassággal.

Szentség, dicsösség, légyen tisztesség, a' Szent Háromságnak:
Tüle áldomás, tőllünk háládás, csak egy Állattyának. Amen.

613.

AGNUS.

Istennek Szent Bárannya. ut supra fol. 6.
[l. a 12. számot]

614.

MAS. DE DIVITE ET LAZARO.

NOTA: JER ÖRVENDEZZÜNK &C.



KEresztyén népek, szükség mi-nékünk,
Hogy hitünk lévén, irgalmasok legyünk:
A' szegényeken hogy könyörüllyünk,
Szent Lukács irja, jól rá figyelmezzünk.

Vala egy ember nagy gazdagságban.
Öltözik vala biborban, bársonyban:
Jól lakik vala Uraságában,
Nagy bövön fözet vala udvarában.

Christus bé-hozá ö példájába,
Ennek egy szegény vala udvarába:
Lázár ö neve, ki beteg vala,
Ajtaja-elött mint nyomorúlt vala.

Igen nyomorúlt, és szegény vala,
Mert minden teste, rút fekélyes vala:
Nagy éhség-miatt el-bádgyatt vala,
Csak morsalékot enni kíván vala.

Gyakran az iffiak el-jönek vala,
Maradék levet viszszá-hoznak vala:
A' szegény Lázárt útállyák vala,
Maradék lével arczúl öntik vala.

Emberek-közzül senki ö-rajta,
Nem könyörüle, reá sem néz vala:
Hanem az ebek el-jönek vala,
Szegénynek sebét nyalogattyák vala.

Végre olly igen el-bádgyatt vala,
Nagy éhség-miatt el-epedett vala:
Ki miatt szegény mihelyt meg-hala.
Lelke viteték Isten Országába.

Rövid idövel ennek-utánna,
A'gazdag ember ki jól lakik vala:
Végre ennek-is esék halála,
Es hólta-után viteték Pokolba.

Gyötrelme néki midön nagy vólna,
Ö két szemeit fel-emelte vala:
A'szegény Lázárt mindgyárt meg-látta,
Hogy Abrahámnak kebelében vólna.

Fel-szóval mindgyárt ö fel-kiálta,
Az Abrahámot kéri, hogy ne-hadgya:
Csak hogy a'Lázárt hozzá bocsássa.
Hogy újaival kínnyát meg-lágyítsa.

Erre Abrahám monda gazdagnak,
El-vetted javát az árnyék Világnak:
De hogy nem adál ételt Lázárnak,
Hadgy békét immár ö nyugodalmának.

Csak emlekezzél jól rá magadban,
Mely vigan lakál te Uraságodban:
Lázár éhel-hólt te udvarodban,
Vigadgyon ö-is már a' bóldogságban.

Ládd-é mi-köztünk mely nagy köz légyen,
Hogy innét oda senki ne mehessen:
Sem onnét ide ne közelgessen,
Ezen a' Gazdag sira nagy erössen.

Térité szavát Szent Abrahámhoz,
Kéré hogy küldgyön öt attyafiához:
Ne-ragadgyanak a'gazdagsághoz,
Mert a' gazdagság közel jár Pokolhoz.

Késö reménség kínnya Pokolnak,
Rövid válasza lön erre Gazdagnak:
Vagyon Tanító kit halgassanak,
Mójses, Próféták, kiktöl tanúlhatnak.

Meg-érts magadban ki ezt halgatod,
Hogy nem hallottad te azt nem mondhatod:
Hogy-ha a' szegényt itt meg-útálod,
Meg-válik végre mint lesz Sáfárságod.

Ezt a' Szent Ambrus igy magyarázza,
A' szükölködöt a'ki nem táplállya:
Es az éhezöt éhezni hadgya,
Lelki gyilkosnak ezt bizonnyal mondgya.

Szent Dávid Király nyilvábban irja,
Hogy csak azokat Isten meg-halgattya:
A' szükölködöt a'ki táplállya,
Arvát, özvegyet ki nem nyomorgattya.

Példa értelme már elég légyen,
Minden keresztyén hogy szegényt segéllyen:
Hogy Menyországban lakó-helyt végyen,
Minden dicsiret az Istennek légyen.
A m e n.

615.

MÁS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS &C.
[Dallamát l. a 26. sz. alatt]

FEnyességes Menybéli nagy Isten,
Ki lakozol fen a' magas Menyben:
Minden állat enged nagy hüségben,
Az Angyalok szolgálnak szüntelen.

Az Egeket csak te-magad bírod,
Tüzes-köved a' földre le-hányod:
Csillagoknak számát te jól tudod,
Noha mely sok, de neveken hivod.

Minden Szentek Felséges Királlya,
Angyaloknak nagy kegyelmes Ura:
Hozzád fogádsz, mint a' kegyes Atya,
Fiainak bünöket bocsáttya.

Széked vagyon magas Menyországban,
Fel-rakatván mint tiszta Kristályban:
Mindeneket jól látsz e'Világban,
Semmi nincsen elötted homályban.

Nagy Ur Isten tégedet szolgálunk,
Mint Atyánkhoz te-hozzád folyamunk:
Tellyes szivel tégedet imádunk;
Magas Menyben utánnad kiáltunk.

Vigasztaly-meg nyomorúságinkban,
Adgy Szent Lelket, hogy itt e' Világban:
Bizhassunk Szent irgalmasságodban,
Es bé-mennyünk örök bóldogságban.

A m e n.

616.

MAS.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, &C.
[Dallamát l. a 119. sz. alatt]

NEpeknek szól Isten, kicsinded seregem,
Senkitöl ne-rettegj, légy bátor szivedben:
A' nagy Ur Istennek bízzál beszédében,
Mert igaz mindenkor ö igiretiben.

Szép példák jussanak azért eszetekben,
Kik régen meg-löttek az el-múlt idökben:
Biztanak Atyátok az élö Istenben,
Es meg-marattanak az ö hüségekben.

Abrahámnak fiát Isákot meg-tartám,
Midön Attya nékem áldozni akarván:
Ragadá ö kardgyát; de ottan nem hagyám,
Irgalmasságommal öt meg-szabaditám.

Adék a' Jósefnek nagy hatalmasságot,
Egyiptom Országban egy nagy Uraságot:
Mert én el-vöm rólla akkor a'fogságot,
Meg-tartám, és adék néki szabadságot.

De mit cselekedtem Jónás Profétával,
A' nagy Ninivében lakó Királyokkal:
Noha el-akartam nyomni haragommal,
De még-is meg-tartám irgalmasságommal.

E'Világot régen vizzel hogy el-vesztém,
Az hitetlen népet akkor el-meritém:
Mind-az-által Nóét akkor én meg-mentém,
Meg-szünék haragom, s' ötet meg-segitém.

Susannát meg-mentém az hamis Biráktól,
Es a' hamisságban nagy sok álnokságtól:
Hozzám fel-kiálta, ártatlanságából,
Es meg-szabadítám, véletlen halálból.

A' három iffiakat meg-tartám a' tüzben,
Minden bántás-nélkül égö-kemenczében:
Mert meg-ismérének engemet szivekben,
Reménségek vala az élö Istenben.

Lám a' Sidókat-is Pharahó kezéböl,
Régen én ki-hozám kegyetlenségéböl:
Meg-mentém én öket kemény inségéböl,
Rabságból, fogságból, égö kemenczéböl.

En vagyok az Isten, népemhez kegyelmes,
Kik én-hozzám térnek, igen engedelmes:
Es én vagyok az Ur hozzátok figyelmes,
Mert az ember nálam drága, és szerelmes.

Noha meg-haragszom, de hozzátok térek,
Es a' gonosság-ért én mindent meg-vetek:
Segitséget pedig senkitöl nem kérek,
Mert én vagyok az Ur, és örökké élek.

Nabugodonozor nagy bünökben esék,
Noha Király vala, barommá változék:
Hozzám fel-kiálta, én reá tekínték,
Az ö Urasága néki meg-adaték.

Daniel Profétát meg-tartottam vala,
Oroszlánok közzé hogy vettetett vala:
Kegyelmet elöttem Daniel nyert vala,
Illyen fogságában Habakuk táplállya.

Manasses a' bünröl mennyiszer inteték,
De hogy meg-nem tére fogságban viteték:
Erös vas-békóban a' Király vereték,
Hogy hozzám kiálta, én reá tekinték.

En-hozzám emberek immár meg-térjetek,
Noha vétkeztetek, meg-bocsátom néktek:
Mert én vagyok az Ur; engem tisztellyetek,
En-töllem féllyetek, s' engem kövessetek.

Az Meny, és föld, nékem tanú-bizonságom,
Hogy mindenek-felett vagyon Uraságom:
Mennyen, és a' földön vagyon Királyságom,
Azonképpen vagyon én hatalmasságom.

Az Mennyei karok csak én-töllem fügnek,
Az Arkangyalok-is elöttem reszketnek:
Föld, Meny, Pokol, tenger, engemet rettegnek,
Es engem halgatnak minden nemzetségek.

Az én nevem alatt tengerek áradnak,
Nagy erös kö-sziklák szómra meg-indúlnak:
Parancsolván ottan Egek essöt adnak,
Viszont ha akarom, nagy habok támadnak.

Az én újaimat tengerig terjesztem,
Es a' széles földnek határit fel-veszem:
Eget Csillagokkal fel-ékesitettem,
A'Napot, és Hóldot reá helyheztettem.

Jöjjetek én-hozzám, kik bünösök vattok,
Lészek én ti-nektek kegyelmes Atyátok:
Engem tisztellyetek; én-bennem bizzatok,
Hogy örökké velem ti uralkodgyatok.

Készítettem néktek nagy szép örökséget,
Drága Menyországban örök békességet:
Kérlek el-hadgyátok az hitetlenséget,
Es meg-tanúllyátok az én Szent igémet. Amen.

617.

MAS.

NOTA: HÁBORUSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK ETC.



NE hadgy el-esnem felséges Isten keserüségemben,
Te Szent neved-ért légy segitséggel, ne essem kétségben:
Mert minden felöl látod Ur Isten vagyok késértetben.

Az irás róllad felséges Isten bizonnyal azt mondgya,
Hogy valakinek te-benned vagyon szive bizodalma,
A'féle ember meg-nem szégyenül, mert te vagy óltalma.

Gyermekségemtöl-fogván Ur Isten mind ez ideiglen,
Téged hittalak én segitségül minden szükségemben:
Mostan-is nincsen több bizodalmam sem földön, sem Menyben.

Bizony nem tudom kihez folyamjam egyébhez náladnál,
Mert nincs igasság, nincs irgalmasság teremtett-állatnál,
Szivem fájdalmit senki nem láttya Uram több náladnál.

Akar mint hánnyam vessem elmémet, felséges Ur Isten,
Ha vigasztalást sohúlt nem lelek keserüségemben:
Hanem csak benned felséges Isten, és igiretedben.

Nincsen hiveknek több bizodalmok Ur Isten náladnál,
Valamint gyötresz, szabad légy véle, csak ne haragudgyál,
Mint kegyes Atya, fiad meg-dorgáld, csak hogy meg-ne útály.

Csak Te Ur Isten vóltál egyedül én-nékem gyámolom,
Nagy fájdalmimban, és romlásimban, az én vigasztalóm:
Ne hagyd el-esnem, meg-szégyenülnöm kegyes oltalmazóm.

A' szegénységnek nagy késérteti engemet szorongat,
Nagy kár-vallásnak bánattya izgat, betegség tántorgat:
Mind ezek-ellen csak tölled várok Ur Isten óltalmat.

Irgalmasságnak Ura Istene, és kegyes kút-feje,
Kinek szemei e' földre néznek nyomorúlt szegényre:
Hozzád kiáltok, légy segitséggel illy nagy szükségemben.

Mely nagy örömöm, és bizodalmom nékem azon vagyon,
Hogy igireted mint drága zállag, én szivemben vagyon:
Christus IESUS-ért engem meg-halgatsz, azt bizonnyal tudom.

Azért könyörgök Szent Felségednek, mint jó Istenemnek,
En Teremtömnek, és Meg-váltómnak, Szent Idvezitömnek:
Hogy légy kegyelmes te szent Neved-ért az én büneimnek.

Tudom elötted úgy-mint magamtól bünös ember vagyok,
De Christus IESUS Szent halálá-ért, nálad kedves vagyok:
Mert ö-általa te fiad vagyok, örökösöd vagyok.

Jelents-meg hozzám felséges Isten kegyelmességedet,
Es véghetetlen kegyes Atyai te nagy szerelmedet:
Hogy tellyesits-bé könyörgésemet, te igiretedet.

Add-meg Ur Isten, te Szent Neved-ért, a'mit tölled kérek,
Szent Fiad-által tellyes szivemböl kiért most könyörgök:
Mert csak te-benned bizom Ur Isten, míg e' testbe élek.

Dicsiret néked Atya Ur Isten, a' te Szent Fiaddal,
Christus IESUS-sal, a' Szent Lélekkel, mi Vigasztalónkal:
Most, és örökké nagy hálá-adás, a' Szent Háromsággal.
Amen.

618.

MAS REGI ENEK.



AZ mely embernek jó Hiti vagyon,
Annak Szent Lélek szivében vagyon,
A' Christusnak-is lakása ott vagyon.

Csudálok rajtad te hív Keresztyén,
Mely nagy kegyessen hozzá hí Isten,
Szent Fiát adgya te-néked az Isten.

Ember drága vagy te az Istennél,
Christus meg-mosa téged vérével,
Bizzál ö-hozzá immár te szíveddel.

De mit kivánnál többet Istentöl,
Nem kéméllé-meg Fiát embertöl,
Kegyelmességét nem tíltya senkitöl.

Bizd a' Christusra tennen-magadat,
Te-veled közli irgalmasságát,
Es meg-mutattya néked ö Szent Attyát.

Ki a' Christusnak zászlóját tartya,
Nagy háborúság gyakorta bántya,
Mert ez Világnak mindenkor aszt mondgya.

Örvendezzetek és vigadgyatok,
Ki a' Christus-ért sok boszszút láttok,
Csak az Istenhez ti fohászkodgyatok.

Senki igaznak magát ne véllye,
Mert bünböl löttünk, minden meg- értse,
Bünösnek magát hát minden itíllye.

Dicsiret légyen az Ur Istennek,
Az Atya, Fiú, és Szent Léleknek:
Kit, minden Szentek örökké dicsirnek. Amen.

619.

MAS.

NOTA: ÖRÜLLYETEK AZ ISTENBEN, ETC.



IStenünkhöz fohászkodgyunk,
Könyörgést hozzá bocsássunk:
Nyavalyánkban fel-kiáltsunk,
Szent Felségének igy szóllyunk.

Eletünk itt e' Világban:
Vagyon csak nyomorúságban:
A' pogányok birtokában,
Im majdan esünk markokban.

Lakó földünkböl immáron,
El-kergettek már minnyájan:
Számtalan népet fogságban,
El-bé-vittek Országokban.

Kétségben-is sokan estek,
Ezt látván el-ijedtenek:
Nem hisznek igiretednek,
Ellene mondtak Hitednek.

Míg felejtesz-el Ur Isten,
Láss immár hozzánk nagy Isten:
Könyörüly a' te népeden,
Ally boszszút ellenségeden.

Engedd a' te jó-vóltodat,
Láthassuk nagy hatalmadat:
Kóstolhassuk irgalmadat,
Mutasd Atyánknak magadat.

Szent igédnek tanitását,
Ne vedd el prédikállását:
Hirdettessed gazdagságát,
Szent Fiadnak igasságát.

Nevely minket ez életben,
Nevednek ismeretiben:
Es tarts-meg igaz Hitünkben,
Atyafiú szeretetben.

Söt adgy igaz Tanítókat,
Minden jóra oktatókat:
Kik a' te akaratodat,
Hirdessék nagy irgalmadat.

Ennyi nagy sok inségünkben,
Vigasztaly-meg mi szivünkben,
Csendességet mi idönkben,
Adgy mind egész életünkben.

Tanúlhassuk Szent igédet,
Nyerhessük idvességünket:
Ezért Szent Istenségednek,
Hálát adunk Felségednek.

Hatalmas Atya Ur Isten,
Meg-váltó Fiú Ur Isten:
Vigasztaló Szent Ur Isten,
Aldassék örökké, Amen.

620.

MAS.

NOTA: KÜLDETÉK SZÜZ SZENT ETC.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Csak te-benned Ur Isten vagyon bizodalmunk,
Mert sem Egen, sem földön nincs több segitségünk:
Azért halgass-meg minket, mert néked könyörgünk,
Tekínts-le magas Menyböl, és könyörüly rajtunk.

Légy vezérünk Szent Isten, és erös Hadnagyunk,
Légy kö várunk, s' paisunk, légy minden óltalmunk:
Ne mondgyák azt a' Pogányok, hogy nincsen Istenünk,
Ne káromlyák Nevedet, boszszúságra nékünk.

Oltalmazz-meg most minket minden ellenségtöl,
Támadgy-fel, mert igirted magad segitségül:
Szabadits-meg Ur Isten minket az inségböl,
Dicsirhessünk mindenkor téged igaz Hitböl.

Plántály közzénk Ur Isten, igaz szeretetet,
Hogy végig meg-tarthassuk az egy igaz Hitet;
Mindenekben bé-töltsük Szent rendelésedet,
Szent Fiad-ért nyerjük-meg, mi idvességünket.

Ezt engedd-meg Ur Isten, a' te Szent Fiad-ért,
Meg-váltónk mi Urunk-ért, a' IESUS Christus-ért:
Kit bocsátál e' Világra, halálra bününk-ért,
Es meg-áldál örökké minket ö kedvé-ért.

Amen.

621.

MAS REGI ENEK.

NOTA: MENYBŐL JÖVÖK MOST HOZZÁTOK, ETC.
[Dallamát l. a 82. sz. alatt]

UR Isten mely sokan vannak,
Kik engemet háborgatnak:
Es mindenkor igyekeznek,
Miképpen el-veszthessenek.

En pedig egyedül vagyok,
Nagy nyavalyámban jajgatok:
Minden barátim el-hadnak,
Es csak magokra gondolnak.

Elsö ellenség a' Sátán,
Ki mint a' sivó Oroszlán:
Utánnam jár álnoksággal,
Hogy bé-nyellyen éh-torkával.

Mindenütt ellenem lest vét,
Hánnya ezer mesterségét:
Ha eggyikkel hejában jár,
A' másik-által prédát-vár.

Gazdagsággal, dicsösséggel,
Világi gyönyörüséggel:
Félelemmel gyakran késért,
Hogy elmémben csak nem meg-sért.

Honnan nehéz gondolatban,
Lelkem esik nagy bánatban,
Noha nem árthat ezzel-is,
Ugyan nem nyughatik még-is.

Második a' csalárd Világ,
Ki elöttem mint szép zöld ág:
Gonosz példával, intéssel,
Mind csak gonoszra vezérel.

Mosolyog reám édesen,
Hogy engem hozzá hitessen,
Es vigyen a' széles útra,
Mely megyen a' rút Pokolra.

Harmad ellenségem rongál,
Ki még éjjel is nálam hál:
Sokasittya nyavalyámat,
Gyakran szakasztya álmomat.

Szüntelen int gonosságra,
Lelkemet kiszti próbára:
Az én gyarló természetem,
A' kiben én születtettem.

Ur Isten a' gyors Oroszlánt,
Verd hátra ez dühös Sátánt:
Lelki fegyvert adgy kezemben,
Ki ellen semmit tehessen.

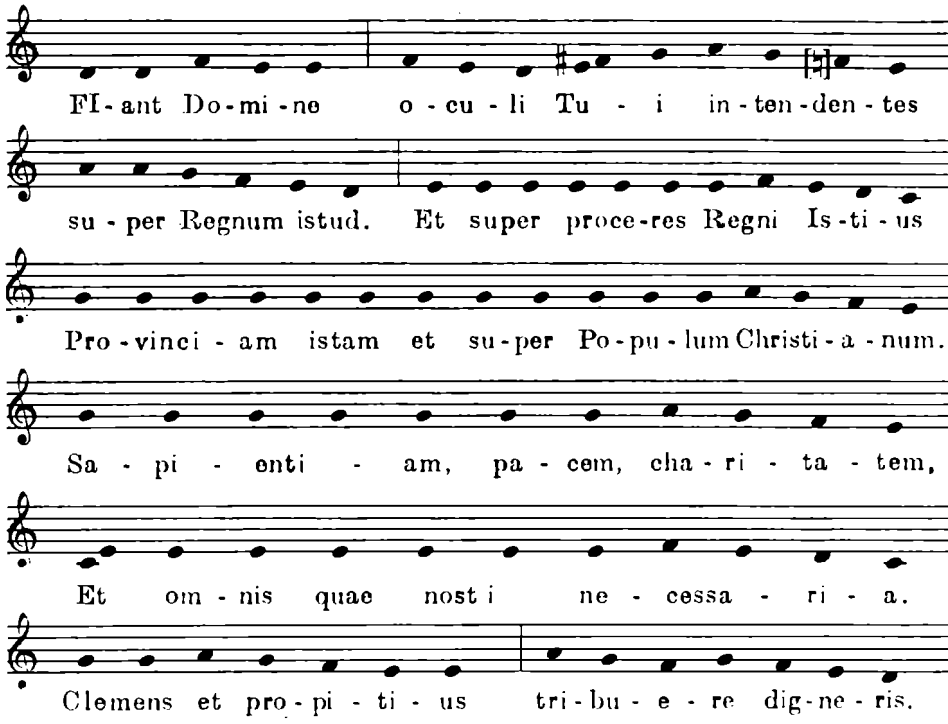
Ha álnoksággal visgál-is,
Ne ártson nékem azzal-is:
Ne rettentsen erejével,
Mellyel dühösködik széllyel.

Felséged engem meg-tartson,
E' Világ hogy ne árthasson:
Ne járjak a' test kedvére,
Söt nézzek Szent Törvényedre.

Ahoz szabjam életemet,
Mellyel nyerhessem kedvedet:
Menyben te-veled örvendgyek,
Es örökké dicsirjelek. Amen.

622.

ANTIPHONA DEVOTA



Fiant Domine oculi tui intendentes,
super Regnum istud;
et super proceres Regni istius,
Provinciam istam, et super populum Christianum.
Sapientiam, pacem, charitatem,
et omnia quae nôsri necessaria.
Clemens et propitius, tribuere digneris.
Clemens et propitius, etc.

623.

TE DEUM LAUDAMUS.

NOTA: AVE DOMINA, (FOL. 63)
[Dallamát l. a 78. sz. alatt]

TEged Ur Isten, a' nagy Felségben szüntelen dicsirünk:
Téged Urunknak, és Szent Atyánknak, mind örökké vallunk.

Mert az Angyalok, és Arkangyalok te-néked szolgálnak:
Hatalmasságok szüntelen szóval tégedet igy áldnak.

Szent vagy Mennyégben, Szent vagy Ur Isten, seregeknek Ura:
A' föld, és a' Meny dicsösségével, Felségednek rakva.

Tégedet áldnak, Apostoloknak dicsösséges Karok:
Fel-magasztalnak a' Profétáknak dicsiretes számok.

Tégedet dicsir, a' sok Szent Mártyr Szentséges serege:
Csak tégedet vall Anya-szent-egyház, föld kerekségébe.

Mert te vagy Menyben, három személyben uralkodó Felség:
A' Szent Lélekkel, s' Fiú Istennel, egy örök idvesség.

Te vagy Ur Christus, Atya Istennek eggyetlen-egy Fia:
A' Menyországnak bóldogságának felséges Királlya.

Te nem irtózál, Szüz M A R I A - nak méhében bé-szállál:
Emberi-nemnek szabadságá-ért, kínt, halált kóstolál.

Te az halálnak mérges fulákját meg-gyözéd, és rontád:
Es Menyországnak, benned bizóknak, kapuját meg-nyitád.

Menyben fel-menvén, te Szent Atyádnak Jobja-felöl ülél:
A' míg a' földre, az itíletre mi közinkbe jönél.

Légy segitséggel azért könyörgünk, szegény szolgaidnak;
Te Szent Véreddel kiket meg-váltál kezéböl Sátánnak.

Légy szabadítónk, légy Idvezítönk, felséges Ur Isten:
A' te Szentidnek dicsösségének, számlálly seregében.

Hogy mi-is téged, mint Istenünket napon-ként áldhassunk:
Es Szent Nevedben, most és örökké fel-magasztalhassunk.

Könyörüly rajtunk, könyörüly rajtunk, mi kegyelmes Urunk:
Irgalmasságid, és Szent szemeid, legyenek mi-rajtunk.

Te-benned bízunk, hozzád folyamunk, felséges Ur Isten:
A' Sz. Lélekkel, Christus J E S U S - sal, légy óltalmunk,

A m e n.

624.

MAS REGI ENEK.

PRÉDIKÁCZIÓ-ELÖTT.



KÖnyörögjünk az Istennek Szent Lelkének,
Bocsássa-ki magas Menyböl az ö világát:
Vegye-el mi szivünknek minden homályát,
Hogy érthessük Istenünknek mindenben akarattyát.

Oh Szent Lélek, árváknak kegyelmes Attya,
Szegény gyarló bünösöknek bátorítója:
Hitekben el-esteknek, erös gyámola,
Es az ö gyenge Hiteknek, csak te vagy táplálója.

Te vagy a' mi lelkünknek édes vendége,
A' mi szomorú szivünknek igaz öröme:
Lelki háborúinknak csendesitöje,
Az örök-életnek bennünk, csak te vagy el-kezdöje.

Te tanítád régenten a' Profétákat,
Igazgatád ö nyelveket, és irásokat:
Te tötted bölcsé a' Szent Apostolokat,
Hogy meg-térítsék te-hozzád, mind e' széles Világot.

Vedd-el a' mi szivünknek hitetlenségét,
Világositsd-meg elménknek nagy setétségét:
Ronts-el a' gyülölségnek kegyetlenségét,
Engedd a' te Szent Hitednek, mindenütt eggyességét.

Válasz minket magadnak élö Templomúl,
Vegyed mi könyörgésünket Szent áldozatúl:
Vedd-ki mind e' Világot a' kárhozatbúl,
Engedgy igaz Hitben-való ki-múlást e' Világbúl.

Dicsirtessél felséges Atya Ur Isten,
Légyen áldott a' te neved Fiú Ur Isten:
Ezekkel egyetemben Szent Lélek Isten,
Maradgyon a' te áldásod a' te bünös népeden.

A m e n.

625.

MAS REGI ENEK.



ADgyunk hálát minnyájan az Atya Ur Istennek,
Es mondgyunk dicsiretet mint Teremtö Istenünknek:
Ki öszve-gyüjtött most minket,
Hogy Innepet szentellyünk,
és Szent igéjével éllyünk.

Kegyelmes Atya Isten, te vagy Ur mindeneken,
Ki meg-jelentéd magad itt ez földön Szent igédben:
Aldott Szent Fiad által
sok csuda-tételedben,
mi kegyes Idvezitönkben.

Légy kegyelmes mi-nékünk, a' te áldott Fiad-ért,
az Vr J E S V S Christus-ért, mi Szentséges Meg-váltónk-ért:
Es ne álly boszszút mi-rajtunk,
az nagy hitetlenség-ért,
fertelmes sok büneink-ért.

De szentely-meg bennünket: birj, és segély-meg minket;
Gerjezd-fel mi lelkünket, és a' mi gyarló szivünket:
Hogy téged meg-ismérhessünk,
segitségül hihassunk,
néked hálákat adhassunk.

Ennyi sok romlásokban, és sok vér-ontásokban;
A' kegyetlen ördögnek illyen nagy dühösségében.
Tarts-meg a' te Táborodat,
és te Szent-egyházadat,
a' te gyarló fiaidat.

Világosits-meg minket, a' Szent Lélek Istennel,
Hogy mindenkor tündöklyék bennünk az Evangeliom.
Es erösits-meg Ur Isten,
a' te áldott igéddel,
minden tévelygések-ellen.

Igazgassad elméjét, és minden tanúságát.
Vezérlyed útát, nyelvét, a' mi lelki Pásztorunknak:
Es oktassad elméjeket,
a' te Szent beszédedre,
figyelmes halgatóinak.

Tarts-meg minden idöben minket, az igaz Hitben.
Es igaz értelmében a' Szent Evangeliomnak.
Légyen foganatos köztünk,
a' te kegyes beszéded,
és minden jóra intésed.

Hogy sok népek te-hozzád, meg-térjenek bünökböl,
Es téged szolgállyanak, az ö szivekböl, lelkekböl:
Hogy mindenek imádgyanak,
és téged tisztellyenek,
hogy örökké élhessenek.

A m e n.

626.

PREDIKACZIO VTAN.

NOTA: KYRIE MAGNE DEUS.



EÖrök Atya, mindenható Isten irgalmasságáról:
Igyekezzünk hálát adni, mindenkor jó-vóltáról.

Hogy mikor az rettenetes utólsó itilet napja,
Lészen: adassék mi-nékünk, Menyország bóldogsága.

Igasság-szeretö Atya, Mindenható Szent Ur Isten:
Dicsirettel magasztallyunk, most, és örökké, Amen.

627.

PREDIKACZIO VTAN.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

ALdott az Ur Isten, örökké Mennyégben,
Ki minket vezérlett ö dicsiretiben:
Meg-halgatott minket mi könyörgésünkben,
Neve dicsirtessék örökké Mennyégben.

Erötlenek vagyunk mi természetünkben,
Minden romlandóság mi emberségünkben:
A' nagy ellenségtöl-való rettegésben,
Csak te-tölled várunk óltalmat éltünkben.

Vezérly Uram minket, a' te jó kedvedben,
Es igazgass minket a' mi életünkben:
Eletünknek rendi légyen Szent igidben,
Hogy az igaz Hitben maradgyunk végiglen.

Dicsirtessél Uram, irgalmasságod-ért,
Ki minket kedvelél a' te Szent Fiad-ért:
Dicsösség te-néked Atyai vóltod-ért,
A' te Szent Fiadnak vigasztalásá-ért.

A m e n.

628.

MAS AZONROL.

NOTA: KYRIE MAGNE DEUS.
[Dallamát l. a 626. sz. alatt]

AZ Istennek Szent igéjét,
Kit meg-hallánk, s' dicsiretét:
Tartsuk-meg ö szép intését,
Ugy veszszük dicsösségét.

Az Istennek Szent Malasztya,
Igy marad rajtunk áldása:
Ha Szent igének hallása,
Nálunk lesz maradása.

Azért Istennek szerelme,
Maradgy szivünk kebelébe:
Hogy maradgyunk igaz Hitnek,
Igaz ismeretibe.

Kérünk téged Szent Ur Isten,
Vigyázz reánk mind szüntelen:
Szent Malasztal láss kegyessen,
Hogy veled legyünk Menyben.

Dicsirjenek az Angyalok,
Mind a' Mennyei Szent Karok:
Eg, föld, Nap, Hóld, és Csillagok,
Néki áldást mondgyatok.

Dicsiret néked Ur Isten,
Ki vagy örök dicsösségben:
Aldassál a' nagy Felségben,
Most, és örökké.

A m e n.

629.

MAS AZON NOTARA.

PRÉDIKÁCZIÓ-UTÁN.

[Dallamát l. a 626. sz. alatt]

ALdgy-meg minket Atya Isten,
Aldgy-meg minket Fiú Isten:
Aldgy-meg Szent Lélek Ur Isten,
Három személyben egy Isten.

Atya Isten, ki Fiadot,
Menyböl küldéd, hogy Adámot:
Fiaival meg-váltaná,
Es kedvedben viszsza-hozná.

Fiú Isten, ki kereszt-fán,
Magadat értünk áldozván:
Eleget töl Szent Atyádnak,
Véget-vetvén haragjának.

Szent Lélek, ki mind ezekben,
Eszköz löl, s' idvességünkben:
Bóldog Szüznek mert méhében,
Öltöztetted Christust testben.

A' ki fáradsága-után,
Attyához menni akarván:
Hogy jó-vóltát meg-mutatná,
Szent Testét, s' Vérét itt hagyá.

Végre örök bóldogságát,
s' Mennyei kíncses tár-házát:
Igirte ö hiveinek,
Kik térdet hajtnak nevének.

Azért Atyának kedvé-ért,
Es Fiú engedelmé-ért:
A' Szent Lélek szerelmé-ért,
Légyen dicsiret ezek-ért.
A m e n.

630.

REGGELI ENEK.

JAM LUCIS ORTO SYDERE, &c.
NOTA: O DICSÖÜLT SZÉP KÍNCS, &c.

[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

HAjnali Csillagnak, Nap fényességének reánk virradásában.
Estiglen múnkánknak, terh-viselésünknek, erös fáradságában.
Légy óltalmunk kérünk, segítö Istenünk, éltünk táplálásában.

Szitok, feddés, átok, nyelvünket ne-mossa; Erzékünk zabolázd-meg.
Hogy mind látás, hallás, figyelem, vigyázás, tisztán maradhasson meg.
Világ szennye, gazza, szem, fül öldöklése, ne undokithasson-meg.

Légyen tisztább hónál, fejérb liliomnál, lelkünknek ö hajléka.
Minden rémülésnek, túnya restségeknek, távozzék maradéka.
Testnek kevélysége, mértékletlensége, rontassék-meg, s' birtoka.

Hogy mikor a' Napnak nyugodalmas vólta, ébren talál bennünket,
Tiszta józan élet, erőss baj-vivással, bátoritsa szivünket.
Eneklés, dicsiret, néki hálá-adás vigasztallya lelkünket.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának: dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben egy bizony Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben: Dicsösség az Istennek.
A m e n.

631.

ESTVELI ENEK.

TE LUCIS ANTE TERMINUM, &c.
NOTA: CHRISTUS KI VAGY NAP, ÉS VILÁG.



MIvel már bé-estveledet,
Kérünk Teremtönk tégedet:
Hozzánk kegyelmességedet,
Mutasd, s' szokott örzésedet.
Mutasd, s' szokott örzésedet.

Gaz álmok távul essenek,
Rút látásink el-veszszenek:
Sátánok meg-köttessenek,
Hogy testünk ne fertezzenek.
Hogy etc.

Istennek hív Szent Angyala,
Engem ki örzésed-alá:
Az Ur kegyelmességéből,
Bizattam Anyám méhéből.
Bizattam etc.

Fényeddel éjel látogass,
Örizz, vezérely, támogass:
Hogy ördögnek álnoksága,
Ne árthasson, s' csalárdsága.
Ne etc.

Engedd ezt nékünk kegyessen,
Atya, Fiú, felségesen:
Szent Lélekkel egyetemben,
Elvén örök dicsösségben.
Elvén örök dicsösségben.

A m e n.

632.

MAS AZON NOTARA.
[Dallamát l. a 631. sz. alatt]

CHristus ki vagy Nap, és világ,
Minket setétségben ne-hadgy:
Igaz világosság te vagy,
Kárhozatra mennünk ne-hadgy.
Kárhozatra mennünk ne-hadgy.

Ur Isten hozzád kiáltunk,
Légy kegyelmes jó óltalmunk:
Örizz-meg ellenséginktöl,
Ördögnek csalárdságától.
Ördögnek etc.

Téged kérünk Szent Ur Isten,
Oltalmazz minket ez éjjen:
Nyugodalmunk benned légyen,
A' mi lelkünk el-ne veszszen.
A' etc.

Parancsollyad Angyalidnak,
Hogy mi-reánk vigyázzanak:
A' mi gonosz ellenségünk,
Hogy távúl járjon mi-töllünk.
Hogy etc.

Nehéz álom el-ne nyomjon,
Az ellenség meg-ne csallyon:
Testünk hozzá ne hajollyon,
Es haragodban ne-hozzon.
Es etc.

Emlekezzél-meg mi-róllunk,
Jól tudod mely gyarlók vagyunk:
Kiket meg-váltál véreddel,
Ur Isten kérünk ne-hadgy-el.
Ur etc.

Mi szemeink ha alusznak,
Szivünk reád vigyázzanak:
Te hatalmadnak ereje,
Légyen hiveknek örzöje.
Légyen etc.

Dicsösség légyen Atyának,
Ö Szent Fiának Christusnak:
Szent Lélekkel egyetemben.
Örökkön örökké, Amen.
Örökkön örökké, Amen.

633.

MAS.

NOTA: AZ UR ÉNNÉKEM ÖRIZÖ PÁSZTOROM.



HAlá tenéked Menybéli Szent Isten,
Szent Fiadnak az Christusnak nevében.
Hogy engemet ez éjjel (ez napon) meg-öriztél,
minden veszedelemtöl meg-mentettél:
Tarts-meg-kérlek ez napon-is (éjjel-is) életem,
Büntöl, és minden kártól ments-meg engem.

Mert Uram én te kezedben ajánlom,
Mind testem, lelkem, és minden jószágom.
A' te Szent Angyalod légyen én-velem,
Es soha el-ne távozzék én-tölem.
Hogy a' gonosz Sátánnak semmi-képpen,
Rajtam semmi hatalma ne lehessen.
A m e n.

634.

MAS.

[Dallamát l. az 554. sz. alatt]

ADgyunk hálát az Urnak, mert érdemli,
Mert minden gazdagságát velünk közli.

Es mint bö irgalmú, kegyelmes Atya,
Fiait testben, lélekben megáldgya.

Enekellyünk ennek egy akarattal,
Dicsösség Atya Isten Szent Fiaddal.

Ki ételt adtál alkalmas idöben,
Meg-ruháztál mezitelenségünkben.

Adgyad, hogy tégedet meg-ismérhessünk,
Szent Fiad-által tölled meg-nyerhessünk.

Hogy Szent igéd hirdettessék közöttünk,
Hogy éhel meg-ne hallyon a' mi lelkünk.

Hálát adunk ezek-ért mint Atyánknak,
I E S U S Christusnak mi Közben-járónknak.

Szent Lélek Istennel egyenlö-képpen,
Ki minket vigasztallyon, mondgyuk, Amen.

635.

MAS.



MOndgyatok dicsiretet, Keresztyének az Ur Istennek:
Szentséges tiszteletet adgyatok ö nevének.

Örvendgyetek ö-néki, igaz Isteni félelemmel:
Mert köztetek lakozik, az Anya-szent-egyházban.

Es meg-elégiti, lelketeket lelki kenyérrel:
Bíztató igijével, édes igiretivel.

Szent Uram a' te neved, Szent vagy Uram az magas Menyben:
Szent vagy, és rettenetes, minden Nemzetségekben.

Tégedet illet Uram, mi tiszteletünk, s' hálá-adásunk:
A' mi gyülekezetünk, s' Innepi szentelésünk.

Hálá légyen te-néked, hogy meg-jelentéd tennen-magadat:
Hogy meg-értettük Uram, a' te akaratodat.

Dicsiret, és dicsösség, légyen te-néked a' magas Menyben:
Dicsiret és tisztesség, az Anya-szent-egyházban.

AMEN.

636.

MAS.

NOTA: KÖNYÖRÖGJÜNK AZ ISTENNEK SZENT &c.
[Dallamát l. a 624. sz. alatt]

ALázatos szivbéli imádságunkal,
Edességes szép Isteni hálá-adással:
Járúllyunk mind fejen-ként egy akarattal,
A' felséges Ur Istenhez, ki lakik Menyországban.

Igaz Hitnek-általa igy könyörögjünk,
Mi szivünknek tár-házában, földre le-essünk:
Nagy bizvást szükségünkben igy beszélgessünk,
Kivált-képpen büneink-ért erössen esedezzünk.

Mert sok titkos, és nyilván-való vétkekkel,
Meg-bántottuk ö felségét, gyarló élettel:
Mind tudván, s' tudatlanúl-való esettel,
Tellyes életünkben-való engedetlenségünkel.

Mind ezek-ért mondgyuk-el az imádságot,
A' mint Urunk I E S U S Christus minket tanított:
Hogy mikor meg-keressük mi Szent Atyánkot,
Szükségünkben el-mondani, illyen-képpen tanított.

Mi Szent Atyánk te, ki vagy a' Menyországban,
Szenteltessék a' te neved Szent Templomodban:
Es jöjjön Szent Országod imádságunkban,
Földön, Mennyen akaratod, légyen nagy méltóságban.

Kenyerünket mindennap adgyad mi-nékünk,
Es bocsásd-meg vétkeinket fejen-ként nékünk:
Mint mi-is meg-bocsátunk, kik vétnek nékünk,
Es nagy sokszor gyarlóságból, kik meg-esnek ellenünk.

Ne vigy minket Ur Isten a' késértetben,
De szabadits a' gonosztól felséges Isten:
Mert te vagy földön, Mennyen az erös Isten,
Téged illet a' dicsiret, most, és örökké,

A m e n.

637.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 624. sz. alatt]

MIndenható felséges Atya Ur Isten,
Csak te-hozzád fohászkodunk nagy szükségünkben:
Halgass-meg mostan minket könyörgésünkben,
Hogy tégedet dicsirhessünk mindenkor életünkben.

Sok nyavalya, háború vagyon mi-rajtunk,
Nagy nyomorúságban immár el-fogyatkozunk:
Ha azért nem könyörülsz Uram mi-rajtunk,
A' kétségben esés miatt minnyájan el-kárhozunk.

Vigasztallyad azért most a' mi szivünket,
Ujítsad-meg a' mi szomorodott lelkünket:
Tarts-meg a' sok inségben te seregedet,
Hogy nagy örömmel vehessük, te áldott Szent igidet.

Ronts-meg köztünk, Sátánnak ö birodalmát,
Az átkozott gyülölségnek nagy diadalmát:
Adgyad te Szent Lelkednek vigasztalását,
Hogy mindenkor mi te-róllad tehessünk igaz vallást.

Távoztass-el mi-töllünk, minden tévelygést,
Hirdessed igazán köztünk, te Szent igidet:
Gyámolítsad Ur Isten gyenge Hitünket,
Engedd hogy meg-ismérhessük mi egy Idvezítönket.

Mi elménket újíts-meg te Szent Lelkeddel,
Hogy mi te-hozzád bizhassunk nagy szeretettel:
Mindenekkel élhessünk nagy békességgel,
Mindent el-is szenvedhessünk jó lelki-ismérettel.

Prédikáltasd mi-nékünk áldott Igidet,
Melyböl nyilván meg-érthessük idvességünket:
Es csak benned vethessük reménségünket,
Tarts-meg Uram mind végiglen az igaz Hitben minket.

Nagy dicsiret, és áldás néked adassék,
Te Szent neved mind az Egig magasztaltassék:
Szent Fiad, Szent Lélekkel eggyütt áldassék,
Az egy Isten Menyországban örökké tiszteltessék.
A m e n.

638.

MAS.

NOTA: O MENNYEI NAGY BÓLDOGSAG, &c.



IEr minnyájan Keresztyének,
Enekellyünk Teremtönknek:
Adgyunk hálát Istenünknek.
Adgyunk hálát Istenünknek.

Kik lakozunk Izraëlben,
Keresztyéni eggyességben:
Az Istennek seregében.
Az &c.

Mert nagy az Urnak Szent neve,
Nincs e' Világnak olly helye:
Kiben nincsen Szent igéje.
Kiben &c.

Nincs ö-hozzá egyenlö már,
Mert minden ember halált vár:
Örök-élet ö-töle jár.
Örök &c.

Uralkodik mindeneken,
Mindeneket nagy hirtelen:
Szent szemei néznek jelen.
Szent &c.

E' földröl a' szegényeket,
Fel-vészen együgyüeket,
Es a' hü Keresztyéneket.
Es &c.

Meg-rontya pogány népeket,
El-hánnya a' kevélyeket,
Kárhozatra hínti öket.
Kárhoz: &c.

El-tartya a' szegényeket,
De a' gazdag fösvényeket,
Ehséggel illeti öket.
Ehség: &c.

Igaz biró mindenekhez,
Hozzá tér, a' könyörgökhöz,
A' meg-térö bünösökhöz.
A' &c.

Példánk erröl légyen immár,
A' tiz-ezer giráról bár,
A' bünökröl mert számot vár.
A' &c.

Könyörgéssel engesztellyük,
Az adós szolgát kövessük,
Le-borúlván ötet kérjük.
Le &c.

Irgalmasságnak kút-feje,
Bünösöknek egy reménye,
Atya Istennek Igéje.
Atya &c.

Jöjjön hozzám, azt kiáltya,
A' kin vagyon bünnek súllya,
Meg-könnyebbül annak kínnya.
Meg &c.

Dávid, Péter, Szent Magdolna,
Mikor keservesen sirna,
Vélek lön Isten irgalma.
Vélek &c.

I E S U S Christus szelíd Bárány,
Büneinken boszszút ne-álly,
Szent Atyád-elött értünk álly.
Szent &c.

Légy mi-nékünk Közben-járónk,
Szent Atyád-elött szó-szóllónk,
Es kegyelmes óltalmazónk.
Es &c.

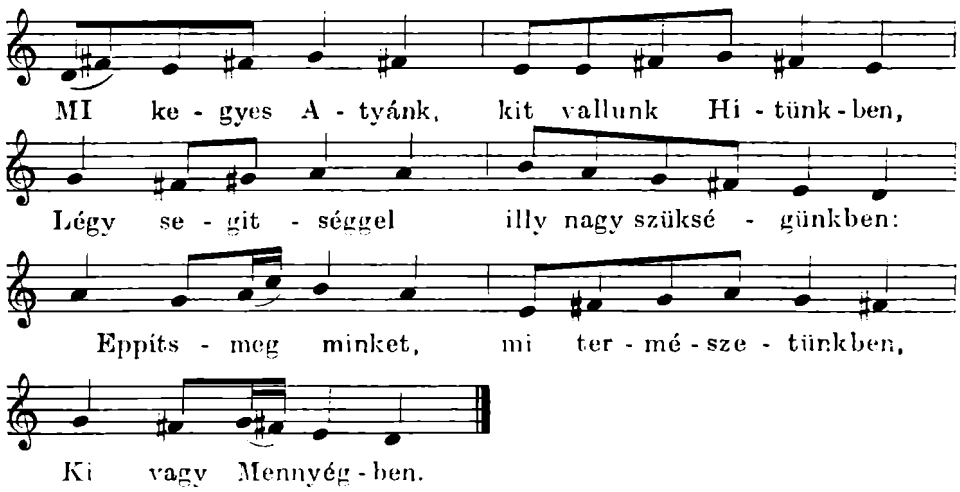
Néked adtuk már magunkat,
Tölled várjuk óltalmunkat,
Mert rád vötted nyavalyánkat.
Mert &c.

Légyen Christusnak dicsösség,
Szent Háromságban tisztesség,
Es mi-nékünk kegyelmesség.
Es mi-nékünk kegyelmesség.
A m e n.

639.

MAS.

NOTA: VEDD-EL UR ISTEN RÓLLUNK &c.



MI kegyes Atyánk, kit vallunk Hitünkben,
Légy segitséggel illy nagy szükségünkben:
Eppíts-meg minket, mi természetünkben,
Ki vagy Mennyégben.

A' te Szent neved szenteltessék köztünk,
Ne-uralkodgyék hamisság mi-köztünk:
A' te Szent igéd hirdettessék köztünk,
Hogy el-ne veszszünk.

Jöjjön mi-közzénk a' te Szent Országod,
Csak te birj minket, bünös fiaidot:
Ismérhessük-meg a' te Szent Fiadot,
Christus Urunkot.

Ne-légyen bennünk ördögnek Országa,
Ne-birjon minket a' bünnek soksága:
Szállyon miközzénk Hitnek igassága,
Meg-tisztúlása.

Természetünket ne-hadgyad követnünk,
Akaratodat építsed mibennünk:
Hogy mindenekben te-néked engedgyünk,
Ne-hadgy el-esnünk.

Mi kenyerünket mindennapit adgyad,
Te jó-vóltodból, marhánkat meg-áldgyad:
Es mindenekben testünket táplállyad,
Es óltalmazzad.

Meg-bocsásd nékünk gonosz büneinket,
Alnokságinkat, hitetlenségünket:
Végy-ki közzülünk minden irigységet,
Es gyülölséget.

Es ne-vigy minket, gonosz kísírtetben,
Ne-hadgy el-vesznünk, a'mi büneinkben:
Oltalmazz minket, ne-essünk kétségben,
Ördög kezében.

Szabadits minket, minden sok gonosztól,
Büntöl, ördögtöl, minden álnokságtól:
Ellenséginktöl, hirtelen haláltól,
Es kárhozattól.

Dicsösség néked Menyben örök Isten,
Ki, mi-hozzánk vagy engedelmességgel:
Halgass-meg minket, itt ez könyörgésben,
Aldgy-meg Hitünkben.

A m e n.

640.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 639. sz. alatt]

VEdd-el Ur Isten, rólunk haragodat,
Es a' te kemény véres ostorodat:
Nagy büneink-ért mi-reánk ne-ontsad,
Boszszú-állásodat.

Ha bününk-szerint kezdünk mi fizetni,
Vereségedet nem álhattya senki:
Mint e' Világnak elsö veszedelmi,
Nékünk meg-jelenti.

Mire mi-reánk gerjedez haragod,
Oh mi Szent Atyánk! rajtunk nagy csapásod:
Kik nem külömbek vagyunk, mint árnyékok,
rothadandó porok.

Meg-ferteztettünk Atyánknak vétkével,
Gyarló mi lelkünk, testünknek sebével:
Mi romlásunkat, nagy veszedelmünkel,
Nézd kegyelmes szemmel.

Adgyad mi-nékünk Szent ajándékodat,
Ismérhessük-meg mi Közben-járónkat:
Mert meg-ismértük mi gonosságinkat,
Vedd-el haragodat.

Ne-hadd el-veszni illyen nagy múnkáját,
Ne-hadd hejában az ö Szent halálát:
A' mi Urunknak keserves nagy kinnyát,
Az ö áldozattyát.

Vegye-el rólunk a' mi büneinket,
Es mosogassa Vérével vétkünket:
Ki az Atyával, és a' Szent Lélekkel,
Bizony örök Isten.

A m e n.

641.

MAS.

NOTA: AVE FUIT, &c.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

A'Ki akar idvezülni,
Életét kell jobbitani:
A' Szent Hitet meg-tanúlni,
Es gyümölcsét meg-mutatni.

Kétség-nélkül kárhoztattya,
Ki életét nem jobbittya:
Ki a' Hitet meg-nem tartya,
Es gyümölcsét nem mutattya.

Eletnek meg-jobbitása,
Szent iginek halgatása:
Es ö-néki meg-tartása,
Szivünkben meg-maradása.

A'mely tanít igaz Hitre,
Es a' bóldog reménségre:
Es a' lelki békeségre,
Isten-béli nagy örömre.

Hittel bizunk egy Istenben,
Kit hiszünk három személyben:
Atya, Fiú, Szent Lélekben,
Meg-foghatatlan Felségben.

Kit hiszünk Atya Istennek,
Vallyuk lenni Teremtönknek:
Mindenben segitségünknek,
Irgalmas gond-viselönknek.

IESUS Christus, mi Meg-váltónk,
Kárhozattól szabadítónk:
Es kegyelmes óltalmazónk,
Atya Istennél szó-szóllónk.

A' Szent Lélek bölcs tanitónk,
Idvességre igazgatónk:
Bánatinkban vigasztalónk,
Lelkünkben meg-vídámítónk.

A'ki akar idvezülni,
Kell Istenröl igy érteni:
Allattyában Egynek hinni,
Három személyben tisztelni.

Ez Hit kiben uralkodik,
A' test-ellen tusakodik:
Minden jóra igyekezik,
Szent dolgokat cselekeszik.

Kik bünökben meg-maradnak,
A' Szent Hittöl el-szakadnak:
Kétség-nélkül el-kárhoznak,
Mert ök ördögnek szolgálnak.

Mindennek kell életében,
Meg-maradni igaz Hitben:
Atyafiú szeretetben,
Hogy legyünk Isten kedvében.

A'kinek légyen tisztesség,
Mind örökké nagy dicsösség:
Töle nékünk kegyelmesség,
Es Atyai Szent békeség.
Amen.

642.

MAS REGI ENEK.

ATya Istennek mi-róllunk nagy gondgya,
Meg-tetszik hozzánk; kegyes akarattya:
Mint kegyes Atya, fiait nem hadgya,
Naponként táplállya.

Lelki kenyérrel kérünk, éltess bennünk,
Es ne-hadgy minket, kik hozzád folyamunk:
Mert te-általad mi meg-újíttatunk,
Vigasztaltatunk.

Kegyes Ur Isten, te vagy Atyánk nékünk,
Oltalmad-alá magunkat vetettük:
Gondviselésed, kérünk légyen rajtunk;
Minden idöben.

Örök dicsösség adatik azoknak,
Kik a' Christusban igazán óltatnak:
Igaz Hit-által hozzá folyamodnak,
Végig maradnak.

Hálá te-néked dicsö Szent Háromság,
Ki bizony Isten, vagy, örök bóldogság:
Dicsösség néked Menyben örök Isten,
Mind örökké, Amen.

643.

MAS SZEP ENEK.

[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

HAlá-adásunkban róllad emlékezünk,
Kegyelmes Istenünk, tégedet tisztelünk:
Te nagy jó-vóltod-ért el-fel-magasztalunk,
Haszontalan szolgák mert azzal tartozunk.

Hajts-le füleidet, érts-meg kérésünket,
Mi édes Istenünk; ne-nézd büneinket:
Tiszta szivel kérünk; mi könyörgésünket,
Vedd hozzád, Ur Isten, esedezésünket.

Gerjezd-fel Igidnek szerelmét lelkünkben,
Szent Lélek Istennek Szentségét szivünkben:
Adgy igaz értelmet böséggel elménkben,
Téged szolgálhassunk e'földön éltünkben.

Tanúságra eröt, csak te-tölled kérünk,
Kire mi most gyültünk, minnyájan készültünk:
Hogy te Istenséged dicsirtessék töllünk,
Engedd Szent Fiad-ért, ezeket mi-nékünk.

Igasságnak Attya, ki lakol Mennyégben,
Magad kötelezted Szent igiretedben:
Szent Máté könyvének, hatodik részében,
Tudgyuk, hogy meg-maradsz, örökké ezekben.

Ha ki Szent Országod elöször keresi,
A' te beszédedet mindenben becsülli:
Vagy testit, vagy lelkit túd tölled kivánni,
Semmiben nem lészen fogyatkozás néki.

Azért gyorsaságot el-kezdett dolgunkban,
Végig meg-maradást mi hivatalunkban:
Szorgalmatosságot parancsolatodban,
Egy-más szeretetet, plántály itt magunkban.

Engedd-meg ezeket, Szent Atyánk, Christus-ért,
Mi Idvezitönk-ért, kegyes táplálónk-ért:
Ki egy hatalomban Szent Lélek Istennel,
Elsz, és uralkodol, dicsö Szenteiddel.

AMEN.

644.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

EBredgyél-fel Világ büneidböl,
Vedd eszedben magad, a' nagy bünböl:
Mellyet néked utólsó idödröl,
Magyarázott Christus IESUS, itilet napjáról.

Minden irások immár bé-töltenek,
A'Próféták valamit hirdettek:
A' Szent Atyák a'mit reménlettek,
Urunk Jesus Christus-által, véghez vitettenek.

Nem késik már az ö el-jövése,
Közel vagyon e'Világnak vége:
Minden dolgoknak már el-jövése,
Christus Jesus e' Világra el-jö itilnie.

E' Világnak Istentelensége,
Az Uraknak nagy kegyetlensége:
A' kösségnek engedetlensége,
Jele bizony hogy közel már e' Világnak vége.

Minden rendek vannak bátorságban,
Gyönyörködnek csak az álnokságban:
Szeretet nincs az Atyafiakban,
Es kevesen vannak immár, kik hisznek Christusban.

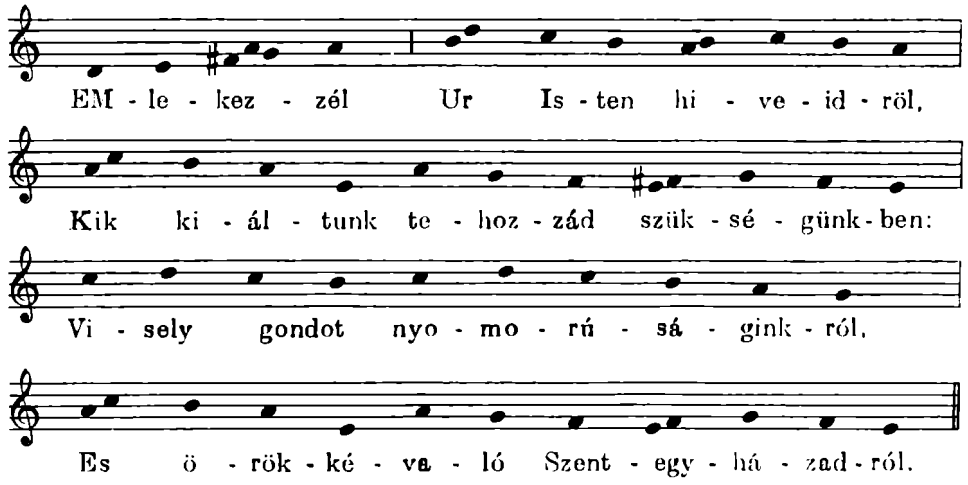
Esznek, isznak, nagy bátran lakoznak,
Menyországról de nem gondolkodnak:
El-mulandó dolgokban forgódnak,
Azt sem tudgyák, mely órában azoktól meg-válnak.

Siketségre vesznek minden intést,
Meg-vetettek minden jó rendelést:
A' tanítók nem látnak épülést,
Szent irásból mikor tésznek idvességes intést.

Adgyunk hálát az Atya Istennek,
Véle eggyütt Szent Lélek Istennek:
Mondgyunk dicsiretet Szent Fiának,
Mind örökkön és örökké a' Szent Háromságnak.
A m e n.

645.

MAS.



EMlékezzél Ur Isten hiveidröl,
Kik kiáltunk te-hozzád szükségünkben:
Visely gondot nyomorúságinkról,
Es örökké-való Szent-egyházadról.

Adgyad nékünk mindenkor életünkben,
A' kenyeret, mely vagyon Szent igidben:
Kiröl szóltál, Szent János könyvében,
Mellyel élünk örökké életünkben.

Ne-hadgy minket Ur Isten szomjúhoznunk,
Az élö-viz adassék most mi-nékünk:
Mely viz-után, soha nem szomjúzunk,
Mert te-benned örökké örvendezünk.

A' kik hallyák Ur Isten te Nevedet,
Itt meg-értik mindenek te kedvedet:
Szent Fiad-ért kegyelmességedet;
Hogy csak közlöd velünk örökségedet.

Adgyad nékünk mostan te Szent Lelkedet,
Ne-halgassuk hejában Szent igidet:
De tisztellyük örökké Felségedet,
Es dicsirjük örök Istenségedet.

Dicsirtessék az Atya Szent Ur Isten,
Ö Igije áldott Fiú Ur Isten:
Egyetemben Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság egy bizony örök Isten. Amen.

646.

MAS.



HAlgass-meg minket Ur Isten,
Tekints reánk Uram Isten:
Ne-hadgy-el minket inségünkben.
Halgass-meg minket Uram Isten.

Aldgy-meg minket népeidet,
Oltalmazzad seregedet,
Fel-magasztallyuk Szent nevedet.
Halgass &c.

Mutasd-meg te jó-vóltodat,
Lássuk irgalmasságodat,
Vedd-el mi-rólunk haragodat.
Halgass &c.

Azt mondgyák a' pogány népek,
Istene nincsen e' népnek,
Légy segitséggel te népednek.
Halgass &c.

Ne-nézzed sok büneinket,
Es meg-ne számlállyad öket,
Te Szent Fiad-ért segély minket.
Halgass &c.

Vedd hozzád imádságinkat,
Verd-meg mind a' pogányokat,
Es meg-óldozzad rabságunkat.
Halgass &c.

Dicsiret légyen Atyának,
Fiúnak Christus Jesusnak,
Es a' tellyes Szent Háromságnak.
Es a' tellyes Szent Háromságnak.

A m e n.

647.

MAS.

NOTA: KÖNYÖRÖGJÜNK AZ ISTENNEK SZENT &c.
[Dallamát l. a 624. sz. alatt]

JArúllyunk mi az Istennek Szent Fiához,
A' mi Idvezitö Urunk I E S U S Christushoz:
Mint kegyes, és hatalmas szabaditónkhoz,
Testi, lelki nyavalyánkban, csak egy vigasztalónkhoz.

Oh irgalmas, meg-váltó Fiú Ur Isten,
Ki országolsz Szent Atyáddal földön, és Mennyen:
Te-hozzád esedezünk könyörgésünkben,
Segitséggel légy mi-nékünk, mostani szükségünkben.

Sok szükségink jóllehet vadnak mi-nékünk,
De most néked kivált-képpen ezen könyörgünk:
Szent Lelked erössége légyen mi-velünk,
Hogy az igaz tudományban épületet vehessünk.

Mi elménknek homályát távoztassad-el,
Ajándékozz engedelmes szivel, lélekkel:
Hogy a' te Szent igidet vegyük jó kedvel,
Tanúlhassuk, és éltünkben, kövessük nagy örömmel.

Öregbítsed, nevellyed bennünk az Hitet,
Es az igaz szeretetet, adgy reménséget:
Adgy minden jóra-való igyekezetet,
Tiszta lelki-isméretet, és szentséges életet.

Szent nevedet engedgyed nyilván valhassuk,
Az ördögöt, s' e' Világot meg-útálhassuk:
Es te Szent Országodban kivánkozhassunk,
Felségeddel egyetemben, örökké vigadhassunk.

Légyen néked dicsiret, és nagy tisztesség,
Ki Atyával, Szent Lélekkel vagy egy Istenség:
Felséges hatalmasság, örök fényesség,
Téged illet mind örökké véghetetlen dicsösség.
A m e n.

648.

MAS.

NOTA: EBREDGYÉL-FEL VILÁG BÜNEIDBÖL.
[Dallamát l. a 492. sz. alatt]

KÖnyörgünk néked Istennek Szent Fia,
Nyomorúltak bizonyos óltalma:
Ki most uralkodol Menyországba,
Tekints reánk Christus I E S U S, bünös fiaidra.

Im meg-rontot minket a' pogányság,
Es el-hagyott minden hatalmasság:
Vagyunk immár sokaknak boszszúság,
Légy mi-nékünk Christus Jesus, mindenben bátorság.

Istállókat te Szent Templomodba,
Csináltanak te boszszúságodra:
Kiben készek minden gonosságra,
Tekints mostan Szent Atyáddal meg-nyomorúltakra.

Oltalmazzad Keresztyén népedet,
Ronts-meg immár a' pogány népeket:
Kik foglalnak bünben sok idöket,
Tílts-meg immár Christus JESUS, szemtelenségeket.

Légy mi-nékünk kegyelmes Királyunk,
Ne-birassék pogánytól Országunk:
Es ne-nézzed a' mi bünös-vóltunk,
Szent Atyáddal Christus Jesus emlekezzél róllunk.

Te hiveid, most hozzád kiáltunk,
Igaz Hittel te-hozzád folyamunk:
Pogányságban élni nem akarunk,
Menyországban uralkodni, te-általad bizunk.

Vigaságos idöket adgy érni,
Szolgaidnak, kik tudnak tisztelni:
Szent Atyádnak mondásában járni,
Bátorságot adgy ö-nékik ellenséget gyözni.

Segedelem te-tölled adassék,
Hogy dicsirjen tégedet a' kösség:
Hozzád illik a' bizony Istenség,
Es te-néked esedezik egész Keresztyénség.

Te népednek légy óltalmazója,
Téged kérünk Istennek Szent Fia:
Enekellyünk néked vigaságba,
Szent Atyáddal, Szent Lélekkel, ki vagy Menyországba.

A m e n.

649.

MAS.

NOTA: JER MINNYÁJAN KERESZTYÉNEK.



O Mennyei nagy bóldogság,
Te vagy fénlö világosság,
Menyországban egy Uraság.

Téged vallunk, és dicsirünk,
Te vagy örök idvességünk,
Te vagy Isten egy érdemünk.

Nincsen nékünk több Istenünk,
Csak te-tölled viseltetünk,
Téged immár meg-ismértünk.

Uralkodó Szent Háromság,
Te vagy élö hatalmasság,
Földön, Mennyen egy Uraság.

Adgy mi-nékünk tiszta szivet,
Szeretetet, eggyességet,
Országunkban békességet.

Dicsirhessük Szent nevedet,
Tanúlhassuk Szent igidet,
Nyerhessük örökségedet.

Bátorítsad mi lelkünket,
Birjad jóra mi szivünket,
Jövel tarts-meg életünket.

Dicsirtessék Istenséged,
Meg-adassék tisztességed,
Maradgyon-meg dicsösséged.
A m e n.

650.

MAS.

NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

I E S U S Christus mi kegyelmes hadnagyunk,
Könyörgéssel te-elödben járúlunk:
Kik e' siralom völgyében nyomorgunk,
Oltalmat, segitséget töled várunk.

Bé-merültünk sok nyomorúságinkban,
Vagyunk éjjel, nappal szomorúságban:
Számtalan sok-féle sanyarúságban,
Az ellenségnek vagyunk ö torkában.

Ellenségünk sanyargattya testünket,
Csúfollya, és káromlya Istenünket:
Gyalázattal illeti Szent nevedet,
Ne-szenvedd-el, kérünk Uram ezeket.

Járúlunk te-elödbe bátorsággal,
Elötted éneklünk nagy víg-orczával:
Egész Keresztyénség egy szivel, szájjal,
Esedezünk elötted buzgósággal.

Szent az Atya mindenek meg-tartója,
Szent a' Fiú mindenek meg-váltója:
Oh Szent Lélek hivek bátoritója,
Szent, Szent, Szent, a' te neved; minden vallya.

A m e n.

651.

MAS.



MEnybéli nagy Isten, hozzád kiáltunk,
Keseredet szivel hozzád folyamunk,
Mert veszedelmünkben nincs hová fognunk.

Soha nem mondhattyuk-meg mi nyelvünkel,
Meg-sem gondolhattyuk a' mi szivünkel,
Mennyi veszedelem támadt rajtunk fel.

Mint a' bö ár-vizek ugyan áradnak,
Rettegés, félelem, el-nem távoznak,
Sem éjjel, sem nappal békét nem hadnak.

Ugyan el-fáradtunk a' nagy bánatban,
Meg-epedtünk immár a' kár-vallásban,
Csak hogy még nem fekszünk a' koporsóban.

Kémélletlen azért minket rontatál,
Mi ellenséginkel el-pusztíttatál,
Mint a' bárányokat meg-szaggattatál.

Nincsen immár nékünk semmi örömünk,
Nagy keserüséggel rakva életünk,
Nyomorúságinkban szolni sem merünk.

Meg-alázál Isten, a' földhöz verél,
Minden vigaságot töllünk el-vévél,
Gonosz büneink-ért a' tüzben vetél.

Im fejet hajtottunk Istenségednek,
Igaz vóltát láttyuk itiletednek,
Mi vagyunk okai büntetésednek.

Könyörüly már rajtunk, kérünk Ur Isten,
Mert meg-emészt minket a' veszedelem,
Tekints reánk azért, s' légy segedelem.

A' te Szent Fiad-ért, I E S U S Christus-ért,
Adgy minden jót nékünk a' mi Urunk-ért,
Ne vess-el örökké tölled bününk-ért.

Mutasd-meg e' Világ szemlélésére,
Hogy nagy gondod vagyon te seregedre,
Ugy mint a' te magad szemed-fényére.

Hozd-el az örömet, és békességet,
A' szegény kösségnek adgy csendességet,
Vedd-el immár róllunk az ellenséget.

Ne dicsekedhessék mi ellenségünk,
Ne mondgyák hogy nincsen nékünk Istenünk,
Kérünk mi Sz. Atyánk, támadgy mellettünk.

Dicsiretet azért mi néked mondunk,
Nagy hálá-adással fel-magasztalunk,
A' Szent Angyalokkal áldotnak mondunk.

A m e n.

652.

MAS.

NOTA: VEDD-EL UR ISTEN RÓLLUNK &c.
[Dallamát l. a 639. sz. alatt]

MEnynek, és földnek nemes Teremtöje,
Es mindeneknek kegyelmes Istene:
Sohúl senki nincs, ki téged nem félne,
Es nem rettegne.

Ne-büntess minket, a' mi bününk-szerint,
Es ne-kárhoztass mi érdemünk-szerint:
Mert úgy fejen-ként, mi pokolra mennénk,
Es mind el-vesznénk.

A' mi Atyáink vétkeztek ellened,
Mi-is sok bünnel bántottuk Felséged:
De büneinket te meg-engedheted,
Es el-veheted.

Ne gerjedgyen-fel haragod ellenünk,
Te szined elöl, hogy mi el-ne veszszünk;
A' te neved-ért légy kegyelmes nékünk,
Mi jó Istenünk.

Sok ideje már hogy nyomorgattatunk,
Veszedelmünkben igen meg-fáradtunk:
Azért Ur Isten, csak te-tölled várunk,
Könyörüly rajtunk.

Bocsásd-meg bünét, a' te népeidnek,
Vedd-el romlását a' te hiveidnek:
Hogy nagy örömmel téged dicsirjenek,
Es tisztellyenek.

Dicsösség néked kegyes Atya Isten,
Es uralkodó áldott Fiú Isten:
Es vigasztaló Szent Lélek Ur Isten,
örökké,

A m e n.

653.

MAS.

NOTA: IDVEZITÖNKNEK SZENT ANNYA, &c.
CANTICUM ZACH. BENEDICTUS DOMINUS DEUS ISRAËL.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

Aldott Izraelnek Ura,
Mert ez a' kegyelmes Atya:
Ki mindeneket meg-álda,
Es Szent Fiával meg-válta.

Dávidnak mint meg-igiré,
Próféták-által hirdeté:
Esküvéssel erösité,
Fiát nékünk el-ereszté.

Ezt Abrahámnak fogadá,
Mikoron néki azt mondá:
Hogy magvából származtatná,
Kiben népét meg-áldaná.

Hogy a' nagy kételenségtöl,
Meg-szabadúlván a' büntöl:
Kárhozattól, és kétségtöl,
Pokol-béli ellenségtöl.

Néki Szentségben szolgállyunk,
Mert Christus a' mi óltalmunk:
Ö mi-nékünk igasságunk,
Kit Hittel mi meg-kapcsolunk.

Es te-is kis gyermek annak,
Mondatol Profétájának:
Hogy útat készíts az Urnak,
Ki ellene áll Pokolnak.

Vezérlesz mindent hozzája,
Mert ez idvességnek úta:
Kit jó-vóltából az Atya,
A' tévelygöknek mutata.

Illy kegyelmes lön az Atya,
Mert Menyországból meg-látá:
Hogy minket meg-szabadítna,
Fiát érettünk bocsátta.

Azért nézz reánk Ur Isten,
Kik vakok vagyunk a' bünben:
Gerjeszsz Szent Lelket szivünkben,
Legyünk csendesek lelkünkben.

Dicsiret néked Szent Atyánk,
Ki illy gondot viselsz hozzánk:
Arazd kegyelmedet reánk,
Könnyebbedgyék sok nyavalyánk.
A m e n.

654.

MAS.



OH mely igen rövid vólt lám e' Világ,
Szintén ollyan, az Egen mint a' Csillag,
Kit bé-födöz éj-után a' Nap-világ.

Szorgalmatos az ember e' Világon,
Marhát keres, kincset gyüjt minden módon,
Azt nem tudgya, hogy úgy ül mint egy ágon.

El-mulattya nagy sokszor az Istenét,
Nem gondollya lelkének idvességét,
Öregbiti valamint csak az övét.

Usorával, hamis Hit, csalárdsággal,
Mind el-vészi a' másét álnoksággal,
Az Istennek nem gondol haragjával.

Verejtékkel, fáratsággal, múnkával,
Ejjel, nappal úgy futtya nagy gondokkal,
Azt tudgya, hogy örökké él azokkal.

Nincsen mostan emberekben jó élet,
Nincsen bizony immáron a' szeretet,
Teste, lelke, csak a' nagy fösvény élet.

Nem kell immár a' jámbor atyafiú,
Utálatos a' szegény Isten-félö,
El-vettetett a' jámbor bölcs Tanító.

A' sok kincsü, jószágú hizelkedö,
Mostan kedves embereknél hazudozó,
Majdan el-fogy a' jámbor Isten-félö.

Örök Isten, felette irgalmas vagy,
Im mely sokat el-szenvedsz; mert nagy jó vagy,
El-veszésnek Istene mert te nem vagy.

Most e' Világ mindenütt a' nagy bünben,
Szintén úgy áll, mint az hajó a' vizben,
El-áradott számtalan sok vétekben.

Kik magokat mondgyák Keresztyéneknek,
Mostan azok bünökkel bövölködnek,
Mert csak névei engednek az Istennek.

Ritkán hallyák Istennek Szent igijét,
Meg-gyülölték már annak hirdetöjét,
Nem gondollyák Pokolnak nagy mélységét.

Térj-meg azért te ember Istenedhez,
Ragaszkodgyál mindenben felségéhez,
Ne-bizzál már olly igen ez élethez.

Meg-csal, hidgyed: törben ejt a' gazdagság,
El-kárhoztat bizony e' csalárd Világ,
Ha meg-veted az Istent; ki igasság.

Tekíntsed-meg e' Világ állapattyát,
Meg-isméred mindenben álnokságát,
Mert csak szinnel mutattya hozzád magát.

Mely számtalan sok bölcsek elébb vóltak,
Nagy gazdagok, Császárok uralkodtak,
Mond-meg nékem; mind ezek most hol vadnak?

Uraságok, sok pénzek, keresmények,
Szép termetek, nagy házak, örökségek,
El-romlottak: idövel mind el-vesztek.

Mert ollyatén az ember, mint a' virág,
Es a' fákon erdöben mint szép zöld ág,
Ma iffiúság, hólnapra immár agság.

Mely gyorson foly a' sebes viz jól látod,
A' ki el-múlt, viszszá nem tér, jól tudod,
Honnan jö, s' hová foly, nem gondolhatod.

Az ember-is mindenkor menten mégyen,
Halálához mindenkor közelb mégyen,
Temetését nem tudgya holott lészen.

E'Világnak illy hazug szépségének,
Ne-hidgy immár te ember, beszédének,
Tested, lelked ajánlyad csak Istennek.

E'Világon nagy gazdag lész Istennel,
Minden jóban élhetsz ö Felségével,
Viszszát ne-vony csak az ö intésével.

Mind ezekre vezérellyen az Isten,
Es ö-véle meg-váltó Fiú Isten,
A' Szent Lélek szentelö bizony Isten.

A m e n.

655.

MAS.

NOTA: SZENT ESAIÁS IGY IRT CHRISTUSNAK &c.
[Dallamát l. a 78. sz. alatt]

EMlekezzél-meg te gyarló ember a' te Istenedröl,
Hálá-adatlan te soha ne-légy az ö kegyelméröl.

Lám a' Madarak mely igen reggel énekelni kezdnek,
A'mire Isten öket teremté, el-nem feletkeznek.

Te pedig ember, úgy teremtettél az ö Szent képére,
Te-benned vagyon az ö szájából ki-eresztett lelke.

Meg-ékesitett téged az Isten, nyelved szóllásával,
Es fel-épített téged az Isten, lelki okossággal.

Ne tedd túnyává azért elmédet, dicsird Istenedet:
Mert ezt kivánnya ö csak te-töled, áldgyad Teremtödet.

A' fülemüle, lám meg-nem szünik az ö szóllásában,
Mint Isten hatta igazán el-jár, mindenkor dolgában.

Még éjfél-korban ö, hozzá serken a' szép énekléshez:
Keresztyén ember tennen-magadat te-is szabjad ehez.

Te fel-költödben, és le-fektedben dicsird Istenedet,
Ne-feletkezzél, hogy az Ur Isten teremtett tégedet.

Szüntelen vigyázz a' te házadban, adgy hálát Istennek,
Mind estve, reggel, hogy jó példa légy te házad-népének.

Tekínts-meg ember a' te házadat, légyen igasságban,
Meg-halgat Isten tégedet, hidgyed: minden dolgaidban.

Te gyermekidet, és házad-népét az Isten nevére,
Intsed, s'oktassad mindenkor öket, ö tisztességére.

Az Isten adgyon nékünk Szent Lelket, az ö Szent Fiá-ért:
Hogy dicsirhessük, s'magasztalhassuk, örökké Szent nevét.

A m e n.

656.

MAS.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

MEnnyei Felségnek, Ura, és Istene,
Ki vagy mindeneknek gondgya-viselöje:
Es az embereknek kegyelmes Istene,
Sziveknek ereje, és meg-szentelöje.

Országodban ülvén, vigyázsz mindenekre,
Kik tisztelnek téged az emberi testbe:
Minden sziveket látsz, noha lakol Menybe,
Tenyereden tartod, mert jó vagy mindenbe.

Reánk-is Ur Isten, vessed szemeidet,
Hogy minden dolgunkban dicsirjünk tégedet:
Aldgyuk, magasztallyuk te Szent felségedet,
Kiért nyerhessük-meg az örök-életet.

Irgalmasságodnak jobb-kezit fejünkre,
Terjezd-ki Ur Isten, meg-szentelésére:
Hogy minden dolgunkat te tisztességedre,
Felséged áldását vehessük fejünkre.

Csak te lágyítod meg kemény sziveinket,
Miképpen a' Nap-fény meg-melegit mindent:
Ugy a' te Sz. Lelked vigasztal bennünket,
Minden háborúból ki-szabadit minket.

Látogass-meg azért Királyi-székedböl,
Es tekínts mi-reánk Isteni kedvedböl:
Hogy mi kárt ne-vallyunk a' szép örökségböl,
A'mellyet igirtél; Christus érdeméböl.

Rajtunk a' Sátánnak, hatalma ne légyen,
A' te Szent Angyalod környülöttünk légyen:
Valahol mi járunk, minket meg-örizzen,
Szentséges Istenünk kegyelmében végyen.

Jutalmát meg-adod mindennek idövel,
Olly kegyes Isten vagy, hogy nem felejted-el:
Bé-irod neveket mind, az iró-könyvben,
Kik mint tiszteltenek e'földön éltekben.

Nagy gondod vólt Isten a' te hiveidre,
Minket-is már irj-bé, Szent élö könyvedbe:
Hogy mikoron jutunk szined eleibe,
Meg-ne szégyenüllyüünk a' meg-újúlt testbe.

Dicsiret, dicsösség az Atya Istennek,
Véle egyetemben a' Fiú Istennek:
Mind ezekkel eggyütt, Szent Lélek Istennek,
Tellyes Sz. Háromság, egy bizony Istennek.
A m e n .

657.

MAS.

NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT &C.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

NEked Mennyei Szent Atyánk könyörgünk,
Lelki fájdalminkban kérünk légy velünk:
Meg-igirt Szent Országod add-meg nékünk,
Mellyet te Szent igidböl meg-értettünk.

Adgyad itilet napját készen várnunk,
Szent Fiadnak kedves szavát hallanunk:
Az örök-életben veled vigadnunk,
A' régi Szent Atyákat-is meg-látnunk.

Oltalmazz-meg a'kemény itilettöl,
Halálunk óráján a' késértettöl:
Ne-szakadgyunk-el az örök-élettöl,
Oltalmazz-meg a'kétségben-eséstöl.

Istennek nagy jó-vólta dicsirtessék,
Az ö neve mindenkor szenteltessék:
Es az egész földön dicsöittessék,
Mind örökké tölünk magasztaltassék.
A m e n.

658.

MAS.

NOTA: CHRISTUS FEL-TÁMADA &c.
[Dallamát l. a 270. sz. alatt]

JÖvel Szent Lélek Isten,
Tarts-meg minket igidben:
Ne legyünk setétségben,
Maradgyunk igaz Hitben.
Irgalmazz nékünk.

Szenteld-meg mi szivünket,
Világosits elménket:
Hogy érthessük igidet,
Mi édes Mesterünket.
Irgalm:

Adgy Isteni félelmet,
Es bizonyos értelmet:
Igiddel tanits minket,
Gerjezd-fel mi szivünket.
Irgalm:

Vigasztald-meg elménket,
Mindenre segíts minket:
Öregbitsed Hitünket,
Távoztassad bününket.
Irgalm:

Hogy téged az Atyával,
Es az ö Szent Fiával:
Dicsirhessünk minnyájan,
A' fényes Menyországban.

A m e n.

659.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, &c.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

IDvez-légy édes I E S U S-unk,
Es mi kegyelmes Királyunk:
Idvez-légy Christus mi Urunk,
Atya-elött Prokátorunk.

Aldott légy, M A R I A Fia,
Bünös embereknek dija:
Szivünknek bátoritója,
Es lelkünknek meg-tartója.

Taníts az igaz Vallásra,
Istennek igasságára:
Szent nevednek áldására,
Igidnek halgatására.

Prédikáltasd Szent igidet,
Hirdettesd dicsösségedet:
Szent Evangeliomodat,
Öregbitsed Országodat.

Gonosz Sátántól, ördögtöl,
Tévelygö setétségektöl:
Es minden ellenséginktöl,
Oltalmazz minket ezentöl.

Te Szent igidnek fegyverét,
Add nékünk igaz értelmét:
Mert ellenségnek erejét,
Azzal ronthattyuk-meg fejét.

Adgyad nékünk Szent igidet,
Világosits-meg elménket:
Hogy ismérhessünk tégedet,
Es dicsirhessük nevedet.

Dicsiret néket Ur Isten,
Ki lakozol magas Menyben:
Dicsiret Szent Lélek Isten,
Most, és mind örökké, Amen.

660.

MAS.

MITTITUR AD VIRGINEM.

[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

OH te ember Istennek teremtett állattya,
Es ékes személlyére formált alkotmánya:
Téged Isten kezdetben rendelt bóldogságra,
Hogy nem viselsz hát gondot idvesség dolgára?

A' Mennyei bóldogság minémü ha tudnád,
Mely gyönyörü, és kedves hogy ha meg-gondolnád:
E' Világnak pompáját semminek tartanád,
Bolondságos hivságát bizony meg-útálnád.

Emberi szem nem látta, sem fül nem hallotta,
Es senki ö nyelvével azt meg-nem mondhattya:
Söt ingyen csak szivel-is meg-sem gondolhattya,
Ö hiveit az Isten miként meg-áldotta.

A'kik ötet igazán tisztelik, és félik,
Tellyes szivböl, lélekböl, eröböl szeretik:
Erdemeknek jutalmát azok mind el-vészik,
Dicsösségét Istennek szinröl szinre nézik.

Menyországban a' Szentek mint a' Nap fénlenek,
Tündöklö koronában, vigaságban élnek:
Mindenkor az Istenre nagy örömmel néznek,
Angyali társaságban mind örökké lésznek.

A' kárhoztak pediglen pokolban gyötrödnek,
Véghetetlen tüz langban nagy erössen égnek:
Sok rút, undok férgektöl szüntelen étetnek,
Mind örökkön örökké gyötrelemben élnek.

A' Jók-is, mint gonoszok, egy-aránt meg-halnak,
Es a' földnek gyomrában minnyájan bé-szálnak:
Senki el-nem kerüli hálóját halálnak,
Mint az árnyék olly hamar mindenek el-múlnak.

Mint a' virág életed ékes, ember néked,
De viszontag olly hamar, el-múlik szépséged:
Mint a' fonnyatt rósáknak meg-hirvad szép színed,
Ottan távozik tölled minden ékességed.

Mit használ az embernek irott palotája,
Külömb-külömb sok színü változó ruhája:
Fáratsággal, múnkával gyüjtött sok marhája,
Hólta-után mind másra marad mert jószága.

A'te Anyád méhéből mezitelen jöttél,
Es magaddal nem hoztál semmit hogy születtél:
A'mit pedig múnkáddal éltedben kerestél,
Semmit abból el-nem visz, mellyeket gyüjtöttél.

Hanem a'mit az Isten szegényinek adtál,
Örömmel, és víg-kedvel kezekben nyújtottál:
Bö érdemet magadnak Mennyégben foglaltál,
I E S U S Urunk mondotta: kinek szava meg-ál.

Azért senki ne-bízzék, erös hatalmában,
Reménségét ne-vesse ö gazdagságában:
Semmit ne-gyönyörködgyék szép iffiúságában,
Mert azok mind el-múlnak egy szem-pillantásban.

Ki-múlásod jó lészen, ha lész igaz Hitben,
Es gyakorlod magadat jó-cselekedetben:
Es mind végig meg-maradsz ártatlan életben,
Ugy tesz Isten részessé az örök-életben.

I E S U S, ki mi-érettünk Menyböl le-szállottál,
Es a' magas Kereszt-fán érettünk áldoztál:
Az ördög hatalmából ki-szabadítottál,
Az idvesség útára mindeneket híttál.

Kérünk azon tégedet, óltalmazz bennünket,
Távoztasd-el mi-töllünk mi ellenségünket:
Eletünket jobbíts-meg, bocsásd-meg bününket,
Es ki-múlásunk-után, vedd hozzád lelkünket.

A m e n.

661.

SZENT JANOS LATASA.

NOTA: HÁBORÚSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK &C.

[Dallamát l. a 617. sz. alatt]

HAlgassátok-meg, drága-vóltáról szóllok Menyországnak,
Kiböl meg-értsék minden Nemzetek kik Világon vadnak,
Mely szép, mely drága, s'a'kik el-vesztik, bánkodnia fognak.

Rendel Szent János, ekképpen irja az eggyik könyvében,
Egy Angyal ugy-mond, el-fel-vün engem, egy nagy magas hegyre,
Mutata nékem ott egy Szent Várost, az Istennek lelke.

Városnak módgyát szépen meg-irja, mely Istentöl vólna,
Nagy fényességhez, drága kövekhez hasonlatos vólna,
Mint-egy tündöklö Jaspis-kö vólna, igaz ollynak mondgya.

Sok ékességgel ezeket irja, nagy hoszszúnak mondgya,
Tizen-két ezer futásni földön vólna hoszszassága,
A' magasságát, és szélességét egyenlönek mondgya.

Bizonnyal irja a'Sz. Városnak tizen-két kö-falát,
De a'Városnak mind szép Jaspisból mondgya a'rakását,
Drágalátosnak, sárga aranynak mondgya alkotását.

Mondgya hogy vólna a'Szent Városnak tizen-két kapuja,
De minden kaput nagy drága köböl ki-faragtak vólna,
Város piacza mint tiszta kristály, tiszta arany vólna.

Igen fényesnek, és világosnak ö a'Várost irja,
Ott a' Városban sem Nap, sem a'Hóld nem szükséges vólna,
Mert az Ur Isten benne lakozik, s'az világossága.

Viznek szépségét Szent János irja, hogy ott látta vólna,
A' szép folyó-viz, miként a' kristály ugyan fénlik vala,
Isten székiböl, Város piaczán, nagy szépen foly vala.

Mikor Szent János ezeket látá, nagy szózatot halla,
Hogy az Ur Isten ö hiveivel immár eggyütt vólna,
A'szép Városban nagy Uraságra mind fejen-ként híjna.

Nem lészen, ugy-mond, immár ö-nékik semmi nyavalyájok,
Nem lesz fájdalmok, keserüségek, és nagy ohajtások,
Nem lesz hiveknek semmi sirások, semmi jajgatások.

Szent János ismét szózatot halla, Christus I E S U S szólla,
Ird-meg te János, minden népeknek Atyám-is akarja,
A'ki szomjúzik jöjjön én hozzám, elég lészen innya.

A'ki én-hozzám akar jönie, helyt adok nékie,
Csak szóm fogadgya, minden kincsemet meg-közlöm ö-véle,
Nagy jó Istene, és kegyes Attya lészek ö-nékie.

En a'hiveknek szerzém a'Várost, drága bóldogsággal,
Eggyütt lakozom én hiveimmel, az én Szent Atyámmal,
En nagy jó vagyok, és igaz vagyok, nem lakom gonoszszal.

A' hitetlenek, és fertelmesek nagy távúl mennyenek,
Fösvény csalárdok, és a'gyilkosok, és minden irigyek,
Undok, fertelmes parázna népek, innét el-legyenek.

A'ki meg-akar bünnel rakodni, ám bátor rakodgyék,
A'ki fertelmes akar lennie, ám fertelmeskedgyék,
Mind meg-engedtem most: még el-várom, egy igen kevesség.

Bóldog az ember, ki meg-fogadgya az én intésemet,
Szabad esz annak, a' szép Városban látni én szinemet,
Szabad lesz annak, hogy meg-kóstollya szép dicsösségemet.

Im majdan immár én véget vetek, e'csalárd Világnak,
Majd meg-láttyátok, a'tüzes tóban miképpen bé-húlnak,
Es meg-hallyátok, nagy kínok-miatt miképpen jajgatnak.

En hiveimmel nagy bóldogságban, dicsösségben lakom,
Minden kincsemet, és jószágomot nékiek ajánlom,
Az én Atyámmal, s'a' Szent Lélekkel öket vigasztalom.

Minden rendeknek, Urnak, szegénynek való a'Menyország,
Jó kedvel láttya a' Christus Jesus, ki minden-ért váltság:
Csak hogy meg-lássa, hogy távúl légyen minden rút gonosság.

Az ördög köztünk, mind éjjel, nappal erössen forgódik,
Hol mit kaphatna, ö mindenkoron azon igyekezik.
Mely bóldog lészen, a'ki most meg-tér, és jól viaskodik.

Testi fegyverrel meg-nem gyözhettyük, de lelkivel gyözzük,
Mind éjjel, nappal Isten kapuját erössen zörgessük,
A'szép Városban nagy Uraságra fejen-ként mehessünk.

Erre segéllyen minnyájan minket az Atya Ur Isten,
Ö véle eggyütt testé lött Ige, a' Fiú Ur Isten,
Szent Lélek Isten, a'Szent Háromság egy bizony Ur Isten.
A m e n.

662.

MAS.

JAM LUCIS ORTO SYDERE &c.
NOTA: FÉNLIK A'NAP FÉNYESSÉGGEL, &c.
[Dallamát l. a 265. sz. alatt]

A' Nap fel-jövén immáron,
Kérjük az Istent minnyájan:
Hogy ezen az egész napon,
Büntöl minket óltalmazzon.

Minnyájan kik egybe-gyültünk,
Atya Isten most könyörgünk:
E' mái-napon légy velünk,
Hogy ne-ártson ellenségünk.

Nyelvünket meg-tartóztassad,
Es a' bünre ne bocsássad:
Szemeinket óltamazzad,
Gonoszra nézni ne-hadgyad.

Sziveink tiszták legyenek,
Gonosz bünt bé-ne vegyenek:
Kevélységet gyülöllyenek,
Etelt, italt mértéklyenek.

Hogy mikor a' Nap el-nyugszik,
Es az éj el-alkonyodik:
Mi egészszen tiszták legyünk,
Hogy téged vigan dicsirjünk.

Buzgó szivel tisztelhessünk,
Minden jóban épülhessünk:
A' bóldogságra mehessünk,
Mellyet igirtél mi-nékünk.

Dicsiret légyen Atyának,
Es eggyetlen-egy Fiának:
Es a' mi Vigasztalónknak,
Kitöl minden jók származnak.
A m e n.

663.

MAS.

NUNC SANCTE NOBIS SPIRITUS.
NOTA: JESUS SZENT SZIVEK ARANNYA.
[Dallamát l. a 37. sz. alatt]

MOstan ô Szent Lélek Isten,
Ki Atyával vagy egy Isten:
Fiúval hasonló-képpen,
Kérünk szálly-bé mi szivünkben.

Hogy minnyájan tiszták legyünk,
Téged szüntelen dicsirjünk:
Szeretet légyen mi-bennünk,
Egy-más-közt eggyesek legyünk.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Ki szép fényes dicsösségben,
Most, és örökké élsz, Amen.

664.

MAS.

RECTOR POTENS, VERAX DEUS.
NOTA: MENYBÖL JÖVÖK MOST HOZZÁTOK, &c.
[Dallamát l. a 82. sz. alatt]

IGaz Biró nagy Ur Isten,
Ki állatsz mindent jó rendben:
Reggelt Nap-fénnyel el-kezded,
Es a' délt meg-melegíted.

Olts-meg haragunknak tüzét,
Vedd-el büneinknek terhét:
Adgy mi-nékünk eggyességet,
Lelki, testi békességet.

Dicsösség néked Atyánknak,
Es eggyetlen-egy Fiadnak:
Tisztesség adassék annak,
Ki Tútora az árváknak.

A M E N.

665.

MAS.

RERUM DEUS TENAX VIGOR.
NOTA: O GLORIOSA DOMINA, &c.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

ALlatoknak meg-tartója,
Egeknek igazgatója:
Napnak Egen forgatója,
Hóldnak bölcs változtatója.

Adgy mi-nékünk itt úgy élnünk,
Hogy bününkben el-ne veszszünk:
Hanem Mennyégben mehessünk,
s' Veled örökké élhessünk.

Dicsösség légyen te-néked,
Föld, Meny magasztallyon téged:
Mert mindenekre kegyelmed,
Mint a' bö ár-viz ki-terjed.

Amen.

666.

MAS.

NOTA: ATYA ISTENNEK MI-RÓLLUNK &c.

SOk nyavalyánkban Atyánkhoz kiáltunk,
Mert segedelmet sohúl nem találunk:
Csak ö mi-nékünk Atyánk, és gyámolunk,
Minden óltalmunk:

Tégedet azért alázatos szivel,
Kérünk, óltalmazz Atyánk jobb-kezeddel:
Es táplálly minket a'te Szent igiddel,
Lelki étellel.

Itt ez árnyékban a'miglen veszödünk,
Csak segedelmed-alá ereszkedünk:
Mert igen kegyes Atyánk vagy mi-nékünk,
Minden életünk.

Ha büneinket számlálod Ur Isten,
Senki közzülünk nem mehet elödben:
Mert mi fetrengünk számtalan sok bünben,
Undok életben.

Azért könyörgünk, ne-nézd büneinket,
De nagy kegyesen tekints-meg bennünket:
Te Szent Fiad-ért szeress ingyen minket,
Szabadits minket.

Dicsiret légyen az Atyának Menyben,
ö Sz. Fiának örök dicsösségben:
Es Szent Léleknek, vélek egyetemben,
örökké, Amen.

667.

MAS.

NOTA: O MAGNUM SACRAMENTUM &c.
[Dallamát l. a 316. sz. alatt]

ATya Istennek egy Fia,
E' Világnak ö birója:
Christus I E S U S meg-váltója,
Arváknak vigasztalója.

Atyának vagy bölcsesége,
Abrázattya, fényessége:
Minden Szentek dicsössége,
Bünösöknek reménsége.

Le-szállál magas Mennyégböl,
Szent Atyádnak kebeléböl:
Emberi testet reád völ,
Hogy meg-mentenél bününktöl.

Ezt nem a' mi érdemünkböl,
Se jó-cselekedetünkböl:
De miveléd kegyelmedböl,
Hozzánk-való szeretetböl.

Te mi-nékünk váltságunkra,
Kereszt-fát fel-vöd válladra:
Ekképpen menél halálra,
Igy löl e'Világnak árra.

Tellyes vagy felséges jókkal,
Minket-is azért azokkal:
Részeltess, hogy nagy kínokkal,
Ne-gyötressünk gonoszokkal.

Adgy nékünk csendes idöket,
Es állandó békeséget:
Atyafiú szeretetet,
Benned-való igaz Hitet.

Dicsösség Menyben Atyának,
Es eggyetlen-egy Fiának:
Ezeknek ajándékának,
A'dicsö Szent Háromságnak.
A m e n.

668.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, &c.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

O Mennyeknek fényessége,
Es Szenteknek dicsössége:
Bünösöknek reménsége,
Eggyetlen-egy segitsége.

Te-elötted vallást tészünk,
Hogy mi minnyájan el-vesztünk:
Méltó haragodban estünk,
s' Örök halált érdemlettünk.

Mert imé már a' mi bününk,
Hatalmason regnál bennünk:
Mellyért a' mi ellenségünk,
Jussát mondgya lenni köztünk.

Légy kegyelmes azért nékünk,
Ur Isten könyörüly kérünk:
Szent Fiad-ért esedezünk,
Szány-meg, és ne-hadgy el-vesznünk.

Vessed reánk szemeidet,
Vedd-el róllunk büneinket:
Igazits-meg bünböl minket,
Vigasztald-meg sziveinket.

Dicsösség néked Atyánknak,
Veled-eggyütt Meg-váltónknak:
Es a'mi Vigasztalónknak,
A' dicsö Szent Háromságnak.
A M E N.

669.

MAS.

NOTA: O PATER SANCTE &c.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

IDvez-légy Christus, e' Világnak Ura,
Atya Istennek szeretö Szent Fia:
Bünös népeknek ki vagy bizodalma,
Es vigasága.

Halgasd-meg mostan mi könyörgésünket,
Fordíts mi-reánk kegyes szemeidet:
Jelents-meg hozzánk a' te jó kedvedet,
Es szerelmedet.

Kérünk Ur Isten, hogy légy segitségül,
Gondot viselvén a' mi életünkröl:
Lelki, és testi minden szükségeinkröl,
Idvességünkröl.

Ne-nézd a' mi számtalan büneinket,
Birjad lelkünket, és mi életünket:
Csak te visellyed mindenben ügyünket,
Ne-hadgy bennünket.

Tekínts ránk azért kegyelmes Istenünk,
Ki vagy mi-nékünk egy szerelmes Urunk:
Ne-hadgy te-töled el-idegenülnünk,
s' El-tévelyednünk.

Ne-uralkodgyék a' bün mi szivünkben,
Semmi tévelygés ne légyen lelkünkben:
Hogy az ördögnek ne-essünk kezében,
Alnok töriben.

Dicsiret légyen Atya Ur Istennek,
Es neked eggyetlen-egy szülöttének:
Es egyetemben Szent Lélek Istennek,
Meg-szentelönknek.

A m e n.

670.

MAS.

NOTA: O GLORIOSA DOMINA, &c.
[Dallamát l. a 3. sz. alatt]

OH áldott Atya Ur Isten,
Ki uralkodol Mennyégben:
s' Egész föld-kerekségében,
Bizvást járúlunk elödben.

Halgasd-meg könyörgésünket,
Bocsásd-meg mi büneinket:
Szent Fiad-ért szeress minket,
Ne-késleld segítségedet.

Oltalmazz-meg szükségünkben,
Hogy dicsirhessünk éltünkben:
Fordits-meg ellenségünket,
Hogy féllyék te Szent nevedet.

Ne-számláld-meg büneinket,
Ne-ródd-fel sok esetünket:
Nézd Christust, mi érdemünket,
Es érette tarts-meg minket.

A' mi gonosz ellenségünk,
Ne-engedd, hogy ártson nékünk:
Mert Fiad vérén vétettünk,
Es te fiaiddá löttünk.

A'mint igirted mi-nékünk,
Mindenkoron légy mellettünk:
Hogy mig hazánkban bé-érünk,
Utunkban ne-tévelyegjünk.

Dicsiret néked Atyánknak,
Veled egyemben Fiadnak:
Es a' mi Vigasztalónknak,
Kegyelmes igazgatónknak.

A m e n.

671.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK DICSÖ ETC.
[Dallamát l. a 36. sz. alatt]

EZ Világnak fényessége,
Es Szenteknek idvessége:
Christus JESUS egy reménye,
Menynek, földnek Teremtöje.

Kegyetlen halált meg-gyözted,
Ördög hatalmát el-vötted:
Pokol torkát meg-kötözted,
Büneinket el-fedezted.

Ur JESUS te vagy váltságunk,
Ellenségtöl szabadságunk:
Te-általad igazúlunk,
Es bóldogságra juthatunk.

Alázatoson könyörgünk,
Buzgó szivböl esedezünk:
Légy mi-nékünk segítségünk,
Mert jól látod mely sok bününk.

Add Szent Lelked ajándékát,
Örök-életnek jutalmát:
Engeszteld Atyád haragját,
Láthassuk ö Szent irgalmát.

Te vagy Menyország kapuja,
Es idvességnek ajtaja,
Bünösöknek szószóllója,
Es csak egy Közben-járója.

Dicsösség légyen Atyának,
Te-néked ö Szent Fiának:
Es a' mi Vigasztalónknak,
A' tellyes Szent Háromságnak. Amen.

672.

MAS.

NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, ETC.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

JÖvel légy velünk Ur Isten,
Segély-meg minket igyünkben,
Adgy eröt az ellenségen,
Ki reánk tör mind szüntelen,
Háborgat minket földünkben.

Fel-fualkodott ellenünk,
Kevélykedik hogy bir velünk,
Valamig távúl lész tölünk,
Veszt, és ront, mert nem fél tölünk,
Láttya hogy nincs erösségünk.

Bizik ö sokaságában,
Fegyverében, jó lovában,
El-hitte azt ö-magában,
Hogy nincsen már e' Világban,
Ki meg-rontsa hatalmában.

Bátran kergeti népedet,
Ostorozza hiveidet,
Pusztíttya örökségedet,
Ostromollya seregedet,
Nem féli büntetésedet.

Azért te-néked könyörgünk,
Támadgy-fel most mi-mellettünk,
Emeld-fel Zászlód közöttünk,
Viadalmunkban légy velünk,
Biztass, hogy meg-ne rettennyünk.

Bátoritsad mi szivünket,
Igazgassad fegyverünket,
Töllünk el-ne vedd eszünket,
Rettents-meg ellenségünket,
Igyengessed seregünket.

Nékünk nincsen olly hatalmunk,
Hogy ö-ellenek álhassunk,
Te légy azért mi oltalmunk,
Fegyverek-ellen paísunk,
Erösségünk, diadalmunk.

Nem sokaság reménségünk,
Egyedül vagy erösségünk,
Noha sokan nem telhetünk,
Ha te velünk vagy, nem félünk,
Sokat kevesen meg-verünk.

Három-száz, tizen-nyólcz vala,
Abrahámnak népe száma,
Öt Király-ellen indúla,
El-éré, vélek meg-víva,
Nagy gyözedelemmel jára.

Erötlen Izraël-népe,
Veres-Tengerre hogy ére,
Farahótól meg-rettene,
Mikor tovább nem mehetne;
Alítá, hogy mind ott veszne.

A' Tengert ketté szakasztád,
Öket azon el-bocsátád,
Farahót mélységre hozád,
A' vizet reá-borítád,
Népedet meg-szabaditád.

Amorreusok hadára,
Az Egből sok kö le-szálla,
Jósué hogy parancsola,
A' Nap az Egen meg-álla,
Miglen öket le-vágatta.

Harmincz-egy Királyt székiböl,
Le-vetél dicsösségéböl,
El-pusztítál szemed-elöl,
Pogány népet hirtelenül,
Az igiretnek földéröl.

Gedeonnak kis serege,
Ki hinné hogy hadat verne?
De hogy te löl segítsége,
Erössége, gyözedelme,
Számtalan népet meg-vere.

Goliátnak magassága,
Hat singnél magassabb vala,
Dávid kisded gyermek vala,
Bátran véle szembe szálla,
Mert te-benned bizik vala.

Goliát talpig fegyverben,
Dávid egy kis köntöskében,
Bot, és parittya kezében,
Gyözedelme lön ezekben,
Es öt kicsiny kövecskében.

Senacheribnek seregét,
Egy Angyallal meg-öletéd,
Száz nyólczan-öt ezer népét,
Egy órában mind el-vesztéd,
Királyságából le-vetéd.

Gyenge vala Judit Aszszony,
Nem úgy termett hogy harczollyon,
Keze nem vólt soha kardon,
De te bátoritád azon,
Hogy bátran kardhoz nyúlhasson.

Holofernest meg-ragadá,
Nyakát csak kétszer vághatá,
Fejét kezében marasztá,
Szolgáló-leánynak adá,
Betuliában hozatá.

Gyakorta kevés nép-által,
Nagy hadakat le-vágattál,
Erösseket le-tapodtál,
Kevélyeknek torkán jártál,
Kegyetleneket rontottál.

Igy tégy ezekkel Ur Isten,
Mint Madiánnal régenten,
Ally bosszút a' pogány népen,
Alázd-meg kevélységekben,
Ronts-meg kegyetlenségekben.

Ök víjnak uralkodás-ért,
Prédá-ért, ragadomány-ért,
Mi Hitünk-ért, s' Egy-házad-ért,
Meg-romlott édes Hazánk-ért,
Özvegyek-ért, és árvák-ért.

Ök keresik életünket,
Rabollyák a' mi földünket,
Mi óltalmazzuk fejünket,
Tulajdon örökségünket,
Feleségink, gyermekinket.

Nem nézik ök a' véneket,
Le-vágják a' gyermekeket,
Meg-rontnak sok szép Szüzeket,
Szánd-meg Ur Isten ezeket,
Ne-szenvedd-el nagy vétkeket.

Ally boszszút rajtok néped-ért,
Nyomorodott hiveid-ért,
Verd-meg öket, Szent neved-ért,
Templomoknak romlásá-ért
Szent Fiadnak szidalmá-ért.

Ne-mondgyák azt mi-felöllünk,
Hogy nincsen nékünk Istenünk,
Mutasd-meg erödöt bennünk,
Viaskodgyál eggyütt velünk,
Magasztald-fel zászlód köztünk.

Hogy mindenek kik ezt hallyák,
Győzedelmedet csudállyák,
Jó-vóltodat magasztallyák,
Hatalmasságodat áldgyák,
Erödet meg-ne útállyák.

Dicsértessél Atya Isten,
Veled-eggyütt Fiú Isten,
Mind ezekkel egyetemben,
Aldott Szent Lélek Ur Isten.
Légy mindenkor velünk. Amen.

673.

DOMINICA IV. POST TRINITATEM.

NOTA: JER ÖRVENDEZZÜNK AZ UR ISTENNEK.
[Dallamát l. a 614. sz. alatt]

SZükség meg-tudnunk hü Keresztyének,
Irgalmas vóltát a' nagy Ur Istennek:
Csuda-tételit Szent Felségének,
Szent Lukács maga bizonsága ennek.

Régen az Istent a' Keresztyének,
Ugy becsüllötték néki könyörgöttek:
Szent igijére rá figyelmeztek,
Hogy minden-felöl hozzája siettek.

Ö Szent igijét hogy meg-hallották,
Nagy ájtatoson ötet magasztalták:
IESUS Christusnak ötet mondották,
Szüntelen szóval segitségül hítták.

Igy a' Szent Isten meg-is halgatta,
Nagy áldomását reájok bocsátta:
Imádságok-ért meg-is áldotta,
Minden gonosztól öket óltalmazta.

Szent Lukács mostan nékünk meg-irta,
Genezaretnél mikor IESUS járna:
Es a' Tó-mellet parton sétálna,
Láta két hajót a' vizen hogy vólna.

Ur IESUS Christus mihelt meg-látta,
Eggyik hajóban leg-ottan bé-szálla:
Simon Péternek ö hajójába,
Szállása néki lön nyugodalomba.

A' ki ezt hallod, értsed magadról,
Hogy mindenkoron hálákat adgy arról:
Ne-feletkezzél Isten javáról,
Meg-emlekezzél Szent áldomásáról.

Mennyi sok javát adta te néked,
Isten Országát hogy el-ne veszessed:
Földön, Tengeren ötet keressed,
Ejjel, és nappal Szent nevét dicsirjed.

Mert ha el-veszted Isten Országát,
El-nem veheted annak szép jutalmát:
Söt a' gazdaggal Pokolnak kínnyát,
Meg-kell kóstolnod setétség hajlékát.

Ejjel, és nappal illik te-néked,
Isten igéjét szüntelen keresned:
Az halászokkal eggyet értened,
Igaz halak-közt kell te-néked lenned.

Mert az halászok Isten Papjai,
Az ö nyájának fö igazgatói:
Szent igijének Prédikátori,
A' Menyországnak fö kapu-állói.

Illik te-néked öket halgatnod,
Prédikállását nékik meg-fogadnod:
Söt tisztességben öket tartanod,
Hogy Menyországban lehessen lakásod.

Christus IESUS-nak ö Szent igéjét,
Ha meg-nem tartod ö parancsolatit:
Bizony el-küldi ö Szent Angyalit,
Es ki-választya ö kedves hiveit.

A' Christus IESUS a' nagy örömre,
Hiveit viszi az örök-életre:
A' kik hajlottak Szent beszédére,
Ott az örömnek soha nem lesz vége.

Gonosz halakat de helyhezteti,
Nagy setétségre öket akkor küldi:
Ö Szent igéjét a' ki nem hiszi,
Parancsolattyát a' ki most nem féli.

Akkor egy-mástól nagy ohajtással,
Búcsúznak töllök nagy szomorúsággal:
Es az ördögök nagy kaczagással,
Viszik Pokolba szörnyü ropogással.

Isten veletek szerelmes Anyám,
Nem látlak többé immár édes Atyám:
Isten haragja szállott már reám,
Parancsolatit mert meg-nem fogadám.

Ott nagy jajgatás, fog-csikorgatás,
Pokolban lészen, és sok átkozódás:
Nem kell senkinek Prokátorkodás,
Mert bizony lészen ott nagy sok kínlódás.

Ki Attyát, Annyát, szerelmes Báttyát,
Ott meg-átkozza minden rokonságát:
Tellyes éltében az ö múnkáját,
Szánnya, és bánnya ez Világon-vóltát.

Ki Attyát láttya hogy ott kínlódik,
Ki Annyát láttya Pokolban gyötrödik:
Ki szép Leányát, és szép gyermekét,
Pokol torkában hogy ott átkozódik.

Az ember akkor igen fogadgya,
Ha valamikor lenne szabadsága:
Soha nem lenne többé olly túnya,
Ejjel, és nappal szüntelen vigyázna.

Minden idöben szegényt táplálna,
Tellyes éltében árvákat ruházna:
Szegényt, özvegyet, soha nem hadna,
Söt ruhátlannak, ruházatot adna.

Te bünös ember vigyázz magadra,
Hogy mikor az Ur az utólsó napra:
El-jö te-néked szám-adásodra,
Méltónak mondgyon örök bóldogságra. Amen.

674.

MAS.

NOTA: JER DICSIRJÜK EZ MÁI-NAPON &c.
[Dallamát l. a 63. sz. alatt]

JEr dicsirjük az Ur Istent hü Keresztyének,
Nagy fel-szóval minden állatok, énekellyetek,
Mennyen, földön, és Tengeren meg-zendüllyetek.

Mert az Isten nagy dolgokat lám cselekedék,
E'Világra Isten születék, Szüztöl adaték,
Hogy ez-által e'Világnak élet adatnék.

Régenten Isten az embert bölcsen teremté,
Személlyével meg-ékesité, meg-dicsöité,
Halhatatlansággal akkor ötet teremté.

De im Dávid az emberröl irását hatta,
Méltóságát meg-nem gondolta, nem óltalmazta,
Parancsolattyát Istennek hogy által-hágta.

Akkor minden nemzetségek el-kárhozának,
Rettenetes bünre jutának, meg-változának,
Ördögökkel örök kínra választatának.

Az Istennek haragjában mihelt esének,
Testben, lélekben el-veszének, mert vétkezének,
Paradicsomból mi Atyáink ki-üzetének.

Atyáinkat az Ur Isten ott meg-átkozá,
Siralmas életre választá, el-ki-bocsátá,
Keserves életet földön nékik mutata.

A' Cherubim Angyalt Isten akkor szólitá,
Ajtajára ötet állatá, ezt parancsolá,
Fegyverével az élö-fát meg-óltalmazná.

Veszedelmünkön az Isten meg-szánakodék,
Istenségéröl emlekezék, élet adaték,
Es született Jesus Christus ugy igirteték.

Hogy ez-által minden Ember idvezülhetne,
Az Istennek kedvében lenne, és el-ne veszne,
Az Istennel bóldogságban örökké élne.

Ez a'gyermek leg-elöször meg-igirteték,
Pátriárkáknak hirdetteték, hogy el-érkeznék,
Profétáktól ezen úton profétáltaték.

Dávid Király nemzetiböl Christus születék,
Izraël népének hirdeték, kiért áldozék,
A' Salamon Templomában Christust dicsirék.

A' Szent Atyák, és Profétak igen kivánták,
Sok Királyok látni akarták, Istent imádták,
A' Messiást ö éltekben hogy meg-láthassák.

Fogadásáról az Isten meg-emlekezék,
Hogy beszéde bé-tellyesednék, Christus adatnék,
Bethlehemben egy szép Szüztöl nékünk születnék.

Öt-ezer, száz, és kilenczven-kilenczedikben,
Hogy irnának ennyi idöben, és Esztendöben,
El-bocsátá Fiát Isten Emberi-testben. *Platina fol. 1.*

Paradicsomban az Adám halálban esék,
Bethlehemben Christus születék, és hirdetteték,
Hogy általa mindeneknek élet adatnék.

Ki-mondhatatlan nehéz lön Ádámnak vétke,
De nagyobb Christusnak érdeme, nagy dicsössége,
Földön, Mennyen, és Tengeren vagyon kegyelme.

Minden teremtett-állatok meg-bódúlának,
Adám-miatt háborodának, sokan romlának,
De Christus születésével meg-újulának.

A' gyermeket meg-ismérék Menyben Angyalok,
Ezek-után szegény Pásztorok, Egi Csillagok,
Arabiából ajándékkal jönek Királyok.

Ezen mi-is hát minnyájan nagy hálát adgyunk,
Hogy halálból életre megyünk, örökké élünk,
Mert a' Christus idvességre adatott nékünk.

Oh irgalmas kegyes Isten ki jól töl velünk,
Szent Fiadat adád mi-nékünk, hogy el-ne veszszünk,
Szent Lelkeddel vezérly minket, benned hihessünk.

Hogy újonnan Szent Fiadban mi születtessünk,
Christus I E S U S-ban dicsirhessünk, és jól élhessünk,
Hóltunk-után dicsösségben veled lehessünk.

Dicsirtessél magasságban Menybéli Isten,
A' te meg-testesült Igidben, és Szent Lélekben,
Te hatalmas és kegyelmes Istenségedben. Amen.

675.

URBANI PAPAE VIII. ORATIO.

ANTE OCULOS TUOS DOMINE, &c.
NOTA: O DICSÖÜLT SZÉP KINCS, &c.
[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

URam, szemed-elött, mint nagy látó-elött, Hordozzuk vétkeinket.
Mellyekkel akarva, vagy nem jól vigyázva bántottuk Felségedet:
Kik-ért érdemlettük, s'nagy sokszor érzettük méltó büntetésedet.

De ha csapásidat, s'gyenge sújtásidat bününkel öszve-vettyük;
Kissebb a'büntetés, hogy sem a'szenvedés, vagy a'mint érdemellyük:
Sulyosban vétkezünk, hogy sem verettetünk, noha sirva visellyük.

De, nézd a' túnyaság, vagy inkább roszszaság mire hozott bennünket?
A' bün büntetését érezzük, s'gyümölcsét; de vakmeröségünket,
Im ugyan nem hadgyuk, de söt szaporíttyuk, nehezitvén igyünket.

Ostorid-közt romol, s'majd ugyan le-omol a'mi erötlenségünk.
De meg-nem változik, hanem nehezedik rút Istentelenségünk.
Beteg elménk hevül, de nyakunk keményül, s'nem hajol fesletségünk.

Eltünk az bánatban, s'súlyos fájdalomban sirván nyög, s'fohászkodik:
De cselekedetben, s'szokott erkölcsökben jobbúlni nem láttatik.
Ha várasz, roszszabbúlunk: ha büntetsz, el-romlunk, s'létünk meg-fogyatkozik.

Látogatásodban, s'ostorozásodban meg-vallyuk büneinket,
De mihelyt le-vonszod veszszödet, s'el-rontod, fel-emellyük fejünket,
s'Mindgyárt el-felejtyük a'min siránkoztunk, s'meg-vettyük félelmedet.

Viszont ha ki-nyújtod, s'fejünk-felett tartod fenyegetö kezedet:
Jobbúlást igirünk, s'ismét reménkedünk, hogy le-tedd fegyveredet.
De ha le-ereszted, s'hüvelyedbe teszed, meg el-hagyunk tégedet.

Illyen a' mi dolgunk; s'ha megint nyomorgunk, kiáltunk hogy meg-engedgy;
Szerelmes Fiad-ért, egy reménségünk-ért, szintén veszni ne-szenvedgy.
Itt-is ha meg-engedsz, s'magadtól el-nem vetsz, ingerlünk, hogy ismét fedgy.

Im vallás-tévöid, mi bünös fiaid elötted le-borúlunk:
Magunkat itilvén, s'téged dicsöitvén, fejünkre áldást várunk:
Mert ha meg-nem engedsz, bününkben el-veszthetsz, s'méltán pokolra szállunk.

Azért édes Atyánk, szerelmes hiv dajkánk, ó engedgy kérésünknek!
Adgy helyt szerelmedböl, nem mi érdemünkböl hideg könyörgésünknek.
Ne-nézd sok roszságit, vastag nyakasságit, romlandó életünknek.

Nám semmiböl szerzél minket, s'emberré tél, csak mi idvességünk-ért,
Kiért vesztünk szánod, s'ez-szerint kivánod kérésünket éltünk-ért.
Légy azért irgalmas, s'illy kérést meg-halgass Urunk I E S U S Christus-ért.

A m e n.

SZENT DAVID SOLTARI.

676.

PSALMUS I.
BEATUS VIR QUI NON ABIIT IN CONSILIO &c.

NOTA: NAGY BÁNATBAN &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

BOldog az ollyan ember a' Világban,
A' ki nem ment gonoszok tanácsában,
Nem-is járt a' hitetlenek úttyában,
Hamis itilet sem forgott szájában.

De az Istennek igijét halgattya,
Erre föképpen vagyon minden gondgya:
Erre néz néki minden akarattya,
Ezt éjjel, nappal szivében forgattya.

Mint a' folyó-viz mellett szép termö-fa,
Melynek levelét a' hideg nem bántya:
Ö idejében gyümölcsét meg-adgya,
Jó szerencsés lesz annak minden dolga.

Nem úgy lészen pedig azoknak dolgok,
Kiknek ez igiröl csak kevés gondgyok:
Miként a' szél hínti a' port láttyátok,
Akképpen hánnya Isten el azokot.

Itiletre mikoron fel-támadnak,
Eletekröl és ott ök számot adnak:
Hivek-közzül akkor mind ki-hányatnak,
Es véghetetlen kárhozatra jutnak.

De a' hiveknek úttyokat az Isten,
Birja, forgattya kegyelmes kezében:
A' kegyetlenek ö keménységekben,
Vesznek; és esnek örök setétségben.

Mikor e' Soltárt Szent Dávid meg-irá,
Isten igijét ebben hogy ajánlá:
Bóldognak mondgya a' ki meg-fogadná,
Bóldogtalannak a' ki meg-útálná.

Dicsösség légyen Menyben az Atyának,
Szent Fiának áldott IESUS Christusnak:
Sz. Léleknek kegyes Vigasztalónknak,
Mind örökké tellyes Szent Háromságnak.
Amen.

677.

PSALMUS II.

QUARE FREMUERUNT GENTES, &c.
NOTA: BOCSÁSD-MEG UR ISTEN, &c.
[Dallamát l. a 352. sz. alatt]

SZent Dávid Proféta második énekében,
A' Szent Lélek-által fel-gerjede szivében,
Es el-álmélkodván Christus személlyében,
igaz Istenségében.

Látván a' Christusnak Mennyégböl le-szállását,
Az emberi testben, érettünk áldozását,
Sok ellenséginek reá támadását,
kikröl hallyuk mondását.

De mit zúgolódnak, s' miért panaszolkodnak,
Dühös pogány népek, Christus-ellen támadnak:
Minden hitlen népek, kik a' Christus-ellen
hivságokat gondolnak.

Melléjek állottak földi hamis Királyok,
Nagy Fejedelmekkel mind egyenlö tanácsok,
Az Ur Isten-ellen, és Szent Fia-ellen,
illyen végezés dolgok.

Jer mi, ne-engedgyünk az ö tudományának,
Semmi helyt ne-adgyunk beszédének, szavának,
Vessük-el mi-róllunk, és mind ellent tartsunk,
ö kemény igájának.

Az Ur Isten pedig a' Menyböl nézi öket,
Hogy bolondoskodnak; és csak neveti öket:
Végre nem türheti, de meg-szégyeniti,
és meg-csúfollya öket.

Akkor szól ö-nékik, az ö nagy haragjában,
Midön ejti öket nagy hirtelen rabságban,
Lésznek nagy romlásban, és veszedelmekben,
számtalan sok kínokban.

Fiamot én töttem (ekképpen szól az Atya)
Királlyá, és Pappá, az én Szent-egyházamba:
Es mindenek-ellen ötet meg-is tartom,
az ö Királyságába.

A' Fiú azt mondgya, kész vagyok meg-hirdetnem,
Parancsolatodat; mert azt mondottad nékem:
Ma szültelek téged, és öröktül-fogva
egy Isten vagy én-velem.

Te kezedben adok, minden nemzetségeket,
Vas-veszszövel birjad, és meg-büntessed öket:
Valakik ellened támadnak te-néked,
és nem halgatnak téged.

Szent Dávid Próféta igy szól néktek Királyok,
Itilö-Mesterek, kik e' földet birjátok:
Mostan meg-értsétek, hogy a' Christus-ellen,
ti fel-ne támadgyatok.

Söt nagy félelemmel ö-néki szólgállyatok,
Lelki buzgósággal, örömmel imádgyátok,
Az Istennek Fiát hittel csókollyátok,
és szavát fogadgyátok.

Hogy az ö haragja ne-gerjedgyen reátok,
Itilet napjára midön le-jö hozzátok:
Mert bóldogok azok, kik szavát fogadták,
s' nagy lesz Menyben jutalmok.

Dicsiret, dicsösség az Atyának Mennyégben,
Aldott Szent Fiával, s' Szent Lélekkel mindenben:
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben,
mind örökké úgy légyen.

A m e n.

678.

IDEM PSALMUS, QUARE FREMUERUNT &c.

NOTA: NAGY BÁNATBAN &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

ZUgódik, dúl, fúl magában e' Világ,
Mikor fel-támad köztünk az igasság:
De ha tekinted dolgát csak bolondság,
Es minden-képpen el-mulandó hivság.

Ezt nyilván láttyuk az hitetlenekben,
Nem gyönyörködnek az élö Istenben:
Sem a' töle ki-adatott törvényben,
Dicsekednek utállatos bünökben.

Leg-elsök ebben a' földi Királyok,
Fejedelmek, és Papi Uraságok:
Szent Dávid mondgya, nem tagadhattyátok,
Kik az Ur-ellen tanácsot tartotok.

Öszve-gyüléstek ha Országúl vagyon,
Az Ur Istenre ott kicsiny gond vagyon:
A' fö végezés Christus-ellen vagyon,
Hogy mint romollyon az Evangeliom.

Mondván: ne-hadgyuk rajtunk uralkodni,
Az ö beszédét közöttünk hirdetni;
Mert zabolából akar mind itatni,
Szabad életet majd nem hágy követni.

Ennek-okáért ne-urallyuk ötet,
Es ne-halgassuk úgy mint Mesterünket:
Ne-igazgassa a' mi életünket,
Ne-idvezítse érdeme lelkünket.

Rontsuk mindenütt az ö Uraságát,
Törjük izen-ként nyakunkból igáját:
Vessük-ki szánkból az ö zaboláját,
Es semmi-képpen ne-fogadgyuk szavát.

Im meg-mondom már mint lészen dolgotok,
A' magas Menyböl Isten néz reátok:
Ki csak neveti a'mit tanácskoztok,
Es meg-csúfollya a'mire vágyódtok.

Lassú beszéddel szólt az-elött néktek,
De jó tanácsát elö nem vettétek:
Már nagy haraggal riaszt benneteket,
Es meg-rettenti ti kevélységteket.

Az én Fiamot im meg-útáltátok,
Kit Fejedelmé töttem ti-rajtatok:
Sionnak hegyén hogy öt uralnátok,
Es mindenekben ötet halgatnátok.

Szómat meg-mondta, és akaratomot,
Meg-beszéllette az én tanácsomot;
Mondván: énnékem az Ur igyen szóllott,
En ma szültelek tégedet fiamot.

Légyen mind tiéd a' föld kereksége,
Ha azt kivánod, minden öröksége:
A' pogányoknak nagy sok Nemzetsége,
Te-néked adtam, ám te bírj mind véle.

Ha nem engednek, ronts mind öszve öket,
Nagy vas-pálczával, mint föld-edényeket:
Ha nem tisztelnek, mind el-pusztíts öket,
A' földnek szinén hogy ne élhessenek.

Serkennyetek-fel azért Fejedelmek,
Földnek Birái, e' Világi Bölcsek:
Tanúllyatok, és vegyetek értelmet,
Es kövessetek Isteni félelmet.

Es szolgállyatok a' nagy Ur Istennek,
Nagy félelemben néki örüllyetek:
Az ö Szent Fiát igen böcsüllyétek,
Es Szent parancsolatit bé-töltsétek

Mert ha valóban meg-nem térendetek,
Szent igijében ha meg-nem épültök:
Szent parancsolattyát nem követitek,
Haragja-miatt mind el-kell vesznetek.

Sok ideje már hogy ö hí benneteket,
Es gyakorta ínt, hogy hozzá térjetek:
Tüzzel emészt-meg, ha öt nem veszitek,
El-kell vesznetek, bizonnyal hidgyétek.

Bóldogok azok kik ö-benne biznak,
Mint Királyoknak örömest szolgálnak:
Es szükségekben ö-hozzá folyamnak,
Igaz Hit-által ö-benne nyugosznak.

Dicsösség légyen az Atya Istennek,
Ö Szent Fiának mi Idvezitönknek:
Es vigasztaló Szent Lélek Istennek,
A' Szent Háromság egy örök Istennek.
A m e n.

679.

PSALMUS III.

DOMINE QUID MULTIPLICATI SUNT, &c.
NOTA: NAGY BÁNATBAN DÁVID MIKORON &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt.]

SZent Dávid Király háborúságában,
Imádkozik vala nagy búsúltában:
Bizván mindenkor Isten óltalmában,
Igy énekel harmadik Soltárában.

Uram, mely sokan vannak én-ellenem,
Meg-sokasodott az én ellenségem:
Azt mondgyák hol vagyon az én Istenem,
El-felejtett, s' meg-nem szabadit engem.

Te pediglen Isten én óltalmam vagy,
En reménségem, és dicsösségem vagy:
Eletemnek te fel-emelöje vagy,
Imádságomnak meg-halgatója vagy.

Könyörgéssel Istenhez fel-kiálték,
Es az ö Szent hegyéröl néki szóllék:
Imádságom töle meg-halgattaték,
Szivemnek vigasága meg-adaték.

Nem félek semmit ezer ellenségtöl,
Kik meg-környékeztek-is minden-felöl:
Támadgy-fel Uram Isten segitségül,
Es szabadits-meg, én ellenségimtöl.

Mert te-nálad vagyon Uram idvesség,
Es néked adatik minden dicsösség:
Meg-szabaditónak vall Keresztyénség,
Népednek jöjjön Mennyei békeség.

Dicsirtessék Isten ö Felségében,
Atya, Fiú, Szent Lélek nevezetben:
Három személy egyenlö Istenségben,
Kérjük hogy tartson-meg az igaz Hitben.

A m e n.

680.

PSALMUS VI.

DOMINE NE IN FURORE TUO, &C.
NOTA: HÁBORÚSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK &C.
[Dallamát l. a 617. sz. alatt.]

Szent Dávid Király bünei-ellen igy panaszolkodik,
De az Istennek kegyességében nagy erössen bízik,
Es tellyes Hitböl könyörgésében szépen imádkozik.

Hatalmas Isten nagy haragodban kérlek ne-fedgy engem,
Es büneimnek érdeme-szerint ne-ostorozz engem,
Mert haragodnak nagysága-miatt kelletik el-vesznem.

De söt Ur Isten könyörüly rajtam, mert csak alig vagyok,
Tudod Ur Isten, mely beteg vagyok, mert nagy bünös vagyok,
Gyógyíts-meg engem e' fájdalomból, mert gyógyúlást várok.

Az én testemben, felséges Isten, semmi épség nincsen,
Csontaim közzül, annyira juték, hogy egy helyén nincsen,
Minden izemtöl meg-fogyatkoztam, semmi jó nincs bennem.

Térj hozzám Uram, és szabadítsd-meg el-búsúlt lelkemet,
Jelents-meg bennem, te véghetetlen kegyelmességedet,
Tarts-meg Ur Isten, nagy irgalmad-ért az én életemet.

Vallyon vagyon-é ki az halálban rólad emlekezzék,
Pokol fenekin kegyességedet nincsen kik említsék,
Mert haragodnak boszszú-állását akarod hogy értsék.

Ne-hadd Ur Isten, esni lelkemet ördögnek torkában,
Kit te szerzettél tisztességedre, ne-hadd kárhozatban,
Vigy-bé engemet örök-életre, te Szent Országodban.

Mert nem dicsirnek azok tégedet, kik vannak Pokolban,
De söt káromlyák te Szent nevedet örök káromlásban:
Téged dicsirlek, vigy-bé Szent Atyám örök Országodban.

Régtöl-fogva már csak mind veszödöm fohászkodásimban,
El-nedvesitem az én ágyamot köny-húllatásimban,
Nyoszolyám immár ugyan el-ázott az én siralmimban.

En szemeimet homály fogta-bé, keserüség-miatt,
Immár ezentül meg-emésztetem sok büneim-miatt,
De kérlek téged, tekints én-reám fogadásod-miatt.

Örvend a' lelkem, noha sok bünöm, te-benned Ur Isten,
Mert meg-halgattad könyörgésemet, hatalmas Ur Isten:
Bizzál jó fiam, térj-ki bünödböl, azt mondgya az Isten.

Távozzatok-el azért én-tölem minden ellenségim,
Mert Isten-elött kellemetesek az én imádságim,
Örvendez lelkem, sohúl nincsenek nékem ellenségim.

Mihelyt az Isten imádságimat eleiben vévé,
Ottan lelkemet ördög markából hamar el-ki-menté,
Az én szivemet bizodalomra ottan fel-épité.

Ellenségimet meg-háborítá, és meg-szégyenité,
Nagy hamarsággal szégyen-vallással mind viszszá-térité,
Bizodalomra a' bünösöket, én-általam inté.

Senki bünétöl meg-ne ijedgyen, csak Istenben hidgyen,
El-bocsáttatik Szent áldomással, ha ö-hozzá mégyen,
Hit, Reménséggel, és Szent élettel bocsánatot vészen.

Szent Dávid irta Sóltár Könyvének hatodik részében,
A' bünösöket bizodalomra ínti ez énekben:
Kérjük az Istent, hogy részünk légyen szép dicsösségében.

A m e n.

681.

PSALMUS VII.

DOMINE DEUS MEUS IN TE SPERAVI &c.
NOTA: NAGY BÁNATBAN DÁVID MIKORON &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

SZám-ki-vetésre Dávid mégyen vala,
Semei mikor szidalmazza vala:
Kövei, és földel hajigállya vala,
Dávid szolgainak ezt mondgya vala:

Ezt én reám az Ur Isten bocsátta,
Hogy szidalmazzon néki parancsolta:
Tudom hogy bünöm-ért reám bocsátta,
Azért senki közzületek ne-bántsa.

Gondolkodván Dávid Király magában,
Bizik Istennek irgalmasságában:
Semmit sem fél, bátor igasságában,
Azért illyen könyörgést tön magában.

En Istenem, mindenkor benned bíztam,
Mint erös kö-falhoz úgy támaszkodtam:
Mindenkor sirván hozzád fohászkodtam,
Mikor ellenség miá nyomorgottam.

Dúl, fúl ellenségem irigységében,
Mint éh Oroszlán kegyetlenségében:
Láttya elö-menetemet mindenben,
Azért gyülöl illyen igen szivében.

Isten tudod hogy én álnok nem vóltam,
A' Saulnak vérét nem szomjúhoztam:
Ellenségi-ellen söt hadakoztam,
Mint Fejedelmemet hiven szolgáltam.

Légyen Isten biztonságom énnékem,
Hogy-ha én néki marháját el-vettem:
Avagy tisztességében meg-sértettem,
Tölled Ur Isten bár meg-itiltessem.

Ellenségemet-is ha meg-sértettem,
Valakinek egyszer én meg-esküttem:
Hogy-ha méltatlan jószágát el-vettem,
Bátor az Istentöl meg-büntettessem.

Rajtam essék ellenségem fegyvere,
Eletemet ám üldözze, kergesse:
Minden tisztességemet el-veszesse,
Orczámat bátor a' sárban keverje.

Igasságomban támadgy-fel mellettem,
Igaz Isten, te álly boszszút érettem:
Mert nem tudom mit ellene vétettem,
Azt tudom hogy sokszor véle jól töttem.

Nám ajánlod igaz itiletedet,
Hogy meg-rontasz minden kegyetleneket:
Oltalmazd-meg nyomorodott fejemet,
Hogy dicsirjem mindenkor Felségedet.

Csak te itilhetsz-meg igasság-szerént,
Te szivemet jól látod vólta-szerént:
Itély-meg engem igasságod-szerént,
Ellenségtöl ments-meg irgalmad-szerént.

Jól látod Uram ö álnok sziveket,
Kiért minden-nap fenyegeted öket:
Mikor hallod kivül szép beszédeket,
Más-felöl jól látod álnok sziveket.

Szünnyél-meg immár ennyi gonosságtól,
En ellenségem a' kegyetlenségtöl:
Hogy nem rettensz-meg az igaz Birótól,
A' ki majdan számot vészen mindentöl.

Ha meg-nem térendesz nagy hamarsággal,
Istennek fenyegetö ostorával:
Bizony meg-lö az ö mérges nyilával,
Fegyverrel, éhséggel, és dög-halállal.

Fiat fogadtál vólt a' te méhedben,
Hamisságot vöttél vólt-bé szivedben:
Majd szülsz bánatot nagy keserüségben,
Kivel Istent meg-bántod életedben.

En-ellenem tanácsot tartottatok,
Hogy Uram haragját rám támaszszátok:
Hogy csak ti magatok uralkodgyatok,
De gondolatokban meg-csalatkoztok.

Hiszem azt én, hogy-ha Isten akarja,
Az elöbbi tisztemet meg-adhattya:
Ha pediglen ö Felsége azt mondgya,
Nem kellesz; ám légyen úgy mint akarja.

A'mely vermet ti énnékem ástatok,
Csalárdságot ellenem gondoltatok:
El-kerültem, mert Istenben vigyázok,
Ti magatok estek belé tudgyátok.

Hálát adok Ur Isten, jó-téted-ért,
Hozzám-való nagy kegyelmességed-ért:
Velem jól tett igaz itileted-ért,
Ellenségtöl-való szabadúlás-ért.

Szent Dávid irta ezt dicsiretiben,
Sóltár könyvének hetedik részében:
Dicsösség az Ur Istennek mindenben,
Három személy egy állatú Felségben.

A m e n.

682.

PSALMUS IX.

CONFITEBOR TIBI DOMINE IN TOTO CORDE MEO, NARRABO OMNIA &c.
NOTA: O MELY IGEN RÖVID VÓLT LÁM &c.
[Dallamát l. a 654. sz. alatt]

TEkínts reám Istenem nyavalyámban,
Légy gyámolom, segitségem gondomban,
Mert nem tudom mit tegyek búsúltomban.

Vallyon s' mikor veted rám szemeidet,
Siralmimra forditod füleidet,
Nem türhetem sanyarú kezeidet.

Az ellenség fejemre törekedik,
Erejében, és hatalmában bízik,
Sok türéssel én lelkem fogyatkozik.

Dühösködik, kérkedik kevélységben,
Soha nem jút Isten-is ö eszében,
Mert nem vallott semmi kárt életében.

Ebböl veszen mindenben bátorságot,
Nagy sokkáig ha el-türsz gonosságot,
Nem bünteted benne az álnokságot.

Fején vagyon áldásod, segitséged,
En fejemre hogy üllyön, te segélled,
Azért nem fél, mert soha nem bünteted.

Az ö szája tellyes sok szidalommal,
Szive, lelke gerjedez álnokséggal,
Es nem gondol semmit nagy haragoddal.

Halálomra csikorgattya ö fogát,
All útakon, titkon meg-vonsza magát,
Hogy nyakamban kerítse ö hálóját.

Mint a' farkas júh-után orozkodik,
Bárány-után Oroszlán sivalkodik,
Mindenkor csak utánnam leseskedik.

A' gazdagság kevélységre kénteti,
Az ö lelkét kárhozattól nem félti,
Hogy Isten légy, soha ö azt nem hiszi.

Te erödet, hatalmadat nem tudgya,
Hogy irgalmas, igaz vagy, nem gondollya,
Minden dolgát csak szerencsének tartya.

Indúlly azért Istenem óltalmamra,
Illy késöre tekints rám te árvádra,
Vigasztaly-meg engem sok siralmimra.

Szent neved káromlását hogy türheted,
Kevélység-ért miért hogy nem bünteted,
Türéseddel bünében keményited.

Minden dolgát jól hiszem hogy fel-róttad,
Nyavalyámat, siralmimat fel-irtad,
A' büntetést utólra halasztottad.

A' bün-ellen mutasd-meg haragodat,
Büntetéssel jelents igasságodat,
Hogy rettegjék mindenek hatalmadat.

Ezt Ur Isten, nem kérem boszszúságból,
Csak kivánom térését büneiböl,
Ne-támadgyon ellenem kevélységböl.

Ismérje-meg por, hamu, s' féreg-vóltát,
Soha többé ne hidgye-el ö-magát,
De szolgállya alázatoson Urát.

A' Szent Dávid, igy tanít könyörögni,
A' szomorú szivet meg-vigasztalni,
Illik Istent mindenben magasztalni.

A m e n.

683.

AZON PSALMUS.

NOTA: HÁBORÚSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK &c.
[Dallamát l. a 617. sz. alatt]

MEg-nyomorodván ellenségitöl Szent Dávid Proféta,
Hogy segedelmet földön magának senkitöl nem várna,
Keserves szivel, az Ur Istenhez ekképpen kiálta.

Istenem Uram, miért én-töllem illy nagy távúl állasz,
Im mint nyomorgok édes Istenem, te rejtekben állasz,
Ellenségemtöl hogy már engemet meg-nem szabadítasz.

Csak kevélykedik én ellenségem, és fel-fuvalkodik,
Rajtam naponként kevélységéböl ö kegyetlenkedik,
De meg-fogassék ö tanácsában, kiröl gondolkodik.

Hánnya ö-magát, mert helyén láttya szive akarattyát,
Fösvénységével úntalan tölti, telhetetlen hasát:
Istent káromlya, semminek tartya az Istennek szavát.

Az ö homlokát kevélységéböl ö nagy fel-emelte,
Es mindeneket magához-képest, csak semminek véle,
Nincsen az Isten gondolattyában, szivéböl ki-vette.

Elö-meneti vagyon ö-néki minden dolgaiban,
Nem fél Istentöl, vakmerö-képpen bizik ö-magában,
Ö ellenségi vannak ö-nálla utállatosságban.

Lám azt gondollya az ö szivében, kivel mit gondolok,
Semmit nem félek, mert én mindenkor ekképpen maradok,
Egész éltemben nyomorúságot, kárt soha nem vallok.

Söt az ö szája mindenkor rakva Isten káromlással,
Rágalmazással, minden rútsággal, szitokkal, átokkal,
Sok csalárdsággal, sok hazugsággal, minden álnoksággal.

Tolvaj-képpen ment, mint egy pusztában ö álnok házában,
Az ártatlanon kegyetlenkedik, ö nagy dagállyában,
A' szegényeken vannak szemei nagy orozkodásban.

Alnokoskodik mint egy Oroszlán, titkon barlangjában,
Csak hamiskodik, hogy szegény essék ö szoros markában,
Kit meg-szaggasson, mikor bé-ejti az ö hálójában.

Rontya, nyomodgya a'szegényeket, a'földre le-vágja,
Isten nem láttya, az ö szivében mert ö azt gondollya,
Isten azokat hogy elfeledte, és ingyen sem tudgya.

Istenem Uram, kely-fel immáron, mutasd-meg magadat,
Fel-magasztallyad te-is ellenben, a' te hatalmadat,
El-ne felejtsed a'te nyomorúlt jó hü szolgaidat.

Végre kezedben keríted ötet, meg-bünteted ötet,
Meg-óltalmazod te szárnyad-alatt, a'te szegényidet,
Es árváidtól, te meg-nem vonszod nagy segedelmedet.

Felséges Isten, törd-meg immáron hitlenek jobb-kezét,
Gonosz embernek te ne szenvedd-el ö kegyetlenségét,
Mert ha keresed, hamar el-veszted, nem találllya helyét.

Örökké-való Királyunk, Urunk csak te vagy mi-nékünk,
Az hamis népek földröl el-vesznek, kik rontóink nékünk,
Azok-ellen légy te, mi paisunk, óltalmazónk nékünk.

Csak te Ur Isten, nyomorúltaknak vagy meg-halgatója,
Es igaz Hitből az ö sziveknek vagy igazgatója,
Könyörgéseket csak a'te füled azoknak meg-hallya.

Itileteddel sok nyomorúltat te meg-szabaditasz.
E'földön-való kegyetleneket itiletre vonszasz,
Hogy senki többé ne rettegtessen, ellenek te állasz.

Tudgyad ezeket Keresztyén ember, Szent Dávid Proféta,
Az ö könyvének kilencz részében szépen bé-foglalta,
Nyomorúságban az Ur Istenhez ekképpen kiálta.

A m e n.

684.

PSALMUS XII.

USQUEQUO DOMINE OBLIVISCERIS, &c.
NOTA: VEDD-EL UR ISTEN RÓLUNK &c.
[Dallamát l. a 639. sz. alatt]

SZent Dávid Király háborúságában,
Panaszolkodik Istennek búvában:
Es im-ezt mondgya ö nagy siralmában,
Széllyel bújdostában.

Meddig Ur Isten kesergetsz engemet?
Meddig rejted-el elöllem szinedet?
Talám örökké igy gyötresz engemet,
Nyomorúlt fejemet?

Meddig szivemet hagyod gondolkodni?
Es ide s'tova elmémet hányódni?
Az én szivemet sirván vélekedni,
Míg hadsz keseregni?

Ebreszsz-fel Uram, mert talám el-vesznék,
Nyomorúságban talám meg-is halnék:
Ha az én szivem nem vigasztaltatnék,
Tölled nem tartatnék.

Ne-késsél Uram, én-hozzám látnia,
Mert ellenségem kezdi mondania:
Meg-gyöztem ötet, nincs óltalmazója,
El-kell pusztúlnia.

Tekínts most reám, hatalmas Ur Isten,
Es könyörgésem vegyed füleidben:
Az én siralmim jussanak elödben,
Mostani igyemben.

En mindenkoron csak te-benned biztam,
Irgalmasságot csak te-tölled vártam:
Ellenségimmel ha szemben szállottam,
Hozzád fohászkodtam.

Igyen könyörge Dávid ö szivében,
Szép énekében igy adgya elönkben:
Mi-is dicsirjük Istent szükségünkben,
Minden életünkben.
A M E N.

685.

PSALMUS XIV.

DOMINE QUIS HABITAVIT IN TABERNACULO, &c.
NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI, &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

SOkan vannak most-is ollyan emberek,
Kik azt vélik hogy ök jó Keresztyének:
Noha feslet, és nem jámbor életek,
Söt mindenben Christusnak ellenségek.

Töllök azért hogy magunkat óhassuk,
A' Szent Dávid kérdését elö-hozzuk:
Az Istennek feleletit meg-hallyuk,
Es magunkat abban nagy jól meg-láttyuk.

A' Proféta nagy álmélkodásában,
Fel-kiálta lám az ö irásában:
Ki lakozik Uram te sátorodban,
Ki marad-meg az Anya-szent-egyházban?

Rövid szóval, ki mégyen Menyországban,
Es ki lészen az örök bóldogságban?
Monda néki Isten azon órában,
Meg-felelvén illyen-képpen szavában:

Jó életben a'ki magát foglallya,
Az igazak kezével bizonyittya:
Ö szivében az igasságot szóllya,
Attyafiát a'ki nem rágalmazza.

Nem-is tészen gonoszt Attyafiának,
Gyalázattyát nem türi szomszédgyának:
Es nem ád helyt rágalmazók szavának,
Oltalmazza hirét attyafiának.

Gonosz embert tartya utálatosnak,
De az Isten-félöt mondgya drágának:
Meg-esküszik ö fele-baráttyának,
Es mindenkor Ura lészen szavának.

Soha pénzét usorára nem adgya,
Az árvákat és azzal meg-nem fojtya:
Söt mindenben azokat ö táplállya,
Valamit hoz néki igaz múnkája.

Igaz-ellen ajándékot nem vészen,
A' szegénynek-is igaz törvényt tészen:
Es éltében ha Isten-félö lészen,
Menyországban nyilván örökös lészen.

Ez éneket a' Szent Dávid Proféta,
Az ö Sóltár könyvében el-bé-irta:
Tizen-negyed részében bé-foglalta,
Es mi-nékünk tanúságunkra hadta.

A m e n.

686.

PSALMUS XXII.

DOMINUS REGIT ME, ET NIHIL MIHI DEERIT, &c.



SZent Dávid Proféta éneklö könyvének huszon-kettöd részében,
Bizván az Istennek az ö reá-való nagy gond-viselésében:
Es hálákat adván ö Szent Felségének mind egész életében;
Igen dicsekedik lelkében minden hü Keresztyének képében.

Tudom hogy Pásztorom, s'Vezérem énnékem, az én édes Istenem;
Kinek gondgya vagyon testemre, lelkemre, mert ö teremtett engem:
En ö juha vagyok, és hozzá halgatok, mert ö meg-váltott engem.
Azért benne bizom, tudom élet-nélkül hogy én nem szükölködöm.

Az ö mezejének, szép siros füvével szépen legeltet engem.
Szent igiretinek édes beszédével mikor vigasztal engem.
Anya-szent-egyházban, és az ö aklában, szépen meg-nyugot engem:
Lopótúl, farkastúl, hamis tanitótúl, ott meg-óltalmaz engem.

Reggel hogy ki-viszen, én elöttem mégyen, igaz tudományával.
Minden-napon kétszer engemet meg-itat, ö lelki-italával.
Lelki folyó-viznek, és élö kút-fönek szép gyenge folyásával.
Evangeliomnak Anya-szent-egyházban, ö prédikállásával.

Azzal én lelkemet ugyan meg-újíttya, és újonnan meg-áldgya.
Menyországnak úttyát, és az igaz Hitet, énnékem meg-mutattya.
Az ö Szent Fiában szomorú lelkemet csak egyedül biztattya:
Méltatlanságomhoz az ö Szent Fiáért, igasságát mutattya.

Illy nagy reménséggel, és bizodalommal, azért te-benned bizom.
En Uram Istenem testemet, lelkemet, én te-néked ajánlom.
Ha szintén az halál völgye árnyékában az én fejemet látom:
Mert te vagy én-velem, szabadúlásomat azért te-töled várom.

Meg-vigasztal engem te pásztori veszszöd, és te pásztori botod;
A'sok nyomorúság, mellyel hiveidet, meg-sújtod, sanyargatod:
Mellyel beszédedhez olly nagy szépen öket szoktatod, és tanitod;
Hogy el-ne veszszenek, söt veled legyenek, mind örökké meg-tartod.

Im nagy készülettel, ellenségim elött, asztalt szerzesz énnékem.
A' te Szent Fiadnak egy áldozattyával táplálod az én lelkem.
Meg-vigasztalsz engem, s'mindenkor meg-adod böséggel én életem.
En ellenségemnek nagy boszszúságára, mert tartod az én lelkem.

Rothadandó testnek halandóságától meg-szabaditasz engem.
E'Világ sem árthat, semmi álnoksággal, sem csalárdsággal nékem:
Mert én te-általad fö ellenségemet az ördögöt meg-győztem.
s'az én életemet csak te-benned bizván, mindenkor helyheztetem.

A'te jó-vóltodból, s' kegyelmességedböl, mind ezeket én várom:
Mert ezekre-való nagy méltóságomat, én bennem nem találom.
Azért minden napon az én életemet én csak te-reád bizom.
Es tudom bizonnyal, hogy te-benned soha én meg-nem fogyatkozom.

Lészek mind örökké az én Istenemnek és Uramnak házában.
Az én Christusomnak pásztorsága-alatt az Anya-szent-egyházban.
Az ö juhainak, s'igaz hiveinek, az ö társaságokban.
Kikkel egyetemben örökké vigadok, az örök bóldogságban.

A m e n.

687.

IDEM PSALMUS. DOMINUS REGIT ME ET NIHIL MIHI &c.



AZ Ur Isten nékem édes táplálóm,
Minden dolgaimban csak ö az én igazgatóm.
Nem hágy engemet tellyességgel el-nyomorodnom:
Eletemben nem hágy engem meg-romlanom.

Sokszor történt nékem háborúságom,
Az hamissak-miatt sokszor esett bújdosásom.
De mindenkor jó helyen lött én meg-maradásom:
Jámboroktúl meg-vólt az én táplálásom.

Csak az Isten én lelkemnek vezére,
A' gonosztól én életemnek el-téritöje.
Az ö áldott Szent nevének nagy dicsiretire:
Az igasságnak ösvenyén viselöje.

Nem rettegek semmi veszedelemtöl;
Még az halálnak-is ö nagy kegyetlenségétöl.
Mert óltalmaz az én Uram engem mindenektöl.
Velem vagyon, meg-ment minden ellenségtöl.

Ö énnékem meg-örizö pásztorom,
Noha töle bünöm-ért néha ostoroztatom:
De viszontag kegyes-képpen meg-vigasztaltatom;
mint Atyámtól, soha el-nem hagyattatom.

Drága szép ajándékokkal meg-láttál;
Tisztességgel én Istenem meg-ajándékoztál:
Noha boszszontod ellenségemet te azokkal,
De tartod az én lelkemet vigasággal.

Azon kérlek én Istenem tégedet,
Környékezd-meg te kedveddel az én életemet.
A' te irgalmasságod bíztassa az én szivemet:
Te jó-vóltod birja az én életemet.

Hogy csak néked élhessek e'Világon.
Vigy engemet örömre Uram a' más Világon:
Mert nincs tökélletes bóldogság itt e' Világon;
Csak te vagy Ur Isten, az én vigaságom.

Ez dicsiretet a' Szent Dávid éneklé:
Mikor Isten ötet háborúiból meg-menté.
Es a' Soltár könyvbe versekbe igy helyhezteté,
Békesége-ért az Ur Istent dicsiré.
A m e n.

688.

PSALMUS XXV.

JUDICA ME DOMINE, QUONIAM EGO IN INNOCENTIA MEA INGRESSUS &C.
NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI, &c.
[Dallamát l. a 563. sz. alatt]

MIkor Dávid vala keserüségben,
Saul Király elött szám-ki-vetésben:
Fel-kiálta Istenhez ö szivében,
Könyörögvén siralmas énekében.

Itily-meg te Uram Isten engemet,
Csak te lássad az én igaz igyemet:
Mert büntelen kergetnek ök engemet,
Hogy te-benned vetem reménségemet.

Csak te-reád bíztam Uram magamat,
En szivemet bátor te meg-próbállyad:
Szóm-járásom azon-képpen meg-lássad,
Dolgaimat hogy csak te igazgassad.

Hátra-vetem mert én minden dolgomat,
Szinem-elött tartom, te jó-vóltodat:
Es csak nézem te irgalmasságodat,
Artatlanúl járom az én útamat.

Alnokokkal nem tartom tanácsomat,
Sem gonoszokkal én társaságomat:
Söt azoktól meg-vonszom én magamat,
Ugy szolgállak tégedet mint Uramat.

Es mikor Szent Templomodban bé-mégyek,
Keresztyének seregében léjendek:
Tiszta kézzel ottan néked áldozok,
Szivem-szerint szép dicsiretet mondok.

Felséges Ur Isten kérlek tégedet,
Gonoszokkal ne-vedd-el életemet:
Gyilkosoktól óltalmazzad igyemet,
Vélek-eggyüt meg-ne büntess engemet.

Ezek azok, kik nem félnek tégedet,
Es semminek tartyák te beszédedet:
Alnokságban mert nagyon örvendeznek,
Es hamissan sok ajándékot vésznek.

Csak te-benned biztam én Uram Isten,
Artatlanúl azért járok éltemben:
Ne-hadgy engem, szabadíts-meg igyemben,
Es könyörüly rajtam nagy szükségemben.

Igasságban vetem minden dolgomat,
Arra híjlak tégedet mint Uramat:
Mindenkoron dicsirlek mint Atyámat,
Es mindenkor hirdetem jó-vóltodat.

Dicsirtessék az Ur Isten Mennyégben,
Atya, Fiú, és Szent Lélek mindenben:
Szent Háromság egyenlö Istenségben,
Most, és mindenkoron, úgy légyen, Amen.

689.

PSALMUS XXVII.

AD TE DOMINE CLAMABO DEUS MEUS NE SILEAS &c.
NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM, &c.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

MOstan hozzád fel-kiáltok felséges Ur Isten,
Mert kö-szálom, és óltalmom, vagy mindenek-ellen:
Tekínts reám, ne-hadgy engem nagy veszedelmemben,
Mert úgy vagyok, mint temetni kit visznek veremben.

Imádságom, kiáltásom kérlek meg-halgassad,
Két kezemet fel-emelvén irgalmassan lássad:
Igaz Hitböl a'mit kérek, énnékem meg-adgyad,
Igireted mostan azzal te meg-bizonyitsad.

Csuda-képpen környül-vöttek most a'hitetlenek,
Kik hamissan cselekesznek, átkozott emberek:
Szemben nékem szépen szólnak, de álnok ö szivek,
Kérlek ne-hadd, hogy közzülök az eggyik én legyek.

Hamarsággal inkább kérlek hogy öket meg-rontsad,
A'mint járnak, ö sóldgyokat akképpen meg-adgyad:
Gonosságban el-merültek, azt te-is jól láttad,
Azért nékik nagy bünöket kérlek meg-dorgállyad.

Am jól látod, hogy nem nézik a'te dolgaidat,
Meg-útálták, hátra-hadták parancsolatidat:
Semmi névben mert nem tartyák a'te szolgaidat,
Hiszem azért hogy meg-rontod, mint álnok fiakat.

Azért néked nagy hálákat adok, mint Uramnak,
Mert te-nállad helye vagyon én imádságomnak:
Mondlak téged én erömnek, és én paisomnak,
En szivemnek csak eggyetlen-egy bizodalmának.

Mert te vóltál csak egyedül nékem segitséggel,
Es te-benned örvendezett szivem nagy böséggel:
Azért téged én dicsirlek az én énekemmel,
Tarts-meg engem kérlek Uram, a' te hiveiddel.

Ez igiket a' Szent Dávid, bé-irta könyvében,
Enekének huszon-heted jó nemes rendiben:
Dicsirtessék az Ur Isten örökké mindenben,
Es mind bizzunk az Istennek nagy segedelmében.

A m e n.

690.

PSALMUS XXVIII.

AFFERTE DOMINO FILII DEI, &c.
NOTA: NAGY HÁLÁ-ADÁSSAL MAGASZTALLAK &c.



SZent Dá-vid Profé - ta az Is-ten - nek nagy ha-tal-mát lát - ván,



Es nagy Meny-dörgés-sel; vil - lá - más - sal, zá - por - es - söt lát - ván,



Meny-ü - tö-kö-vek - nek ö ke - zé - böl pat-ta - ná - sát hal-ván.

SZent Dávid Proféta az Istennek nagy hatalmát látván,
Es nagy Meny-dörgéssel, villámással, zápor-essöt látván,
Meny-ütö-köveknek ö kezéböl pattanását halván.

Titeket mond intlek; e' Világon kik nagy Urak vattok,
Hatalmas Uraknak, Császároknak kik fiai vattok,
Az Isten haragját mind fejen-ként ti meg-gondollyátok.

Az Isten hatalmas, azért ötet egyedül féllyétek,
Ötet tisztellyétek, imádgyátok, mint hatta ti-néktek,
Minden szükségtekben csak ö-néki ti könyörögjetek.

Reá gondollyatok, ha az égböl Meny-dörgést hallotok,
Nagy zápor-essövel, villámással, meny-ütéssel láttok,
Hogy rajtatok vagyon nagy haragja, bizonnyal tudgyátok.

Az Isten haragja, el-tördeli a'nagy Cedrus-fákat,
A' Libánus-hegyén, Seir-hegyén, a'nagy magas fákat,
Ide, s' tova hánnya hamarsággal, mint egy pozdorjákat.

Igen szökdécselnek, és ugrálnak, hogy egy-másra húlnak,
Mint Unikornisnak ö fiai, szintén ugyan járnak,
Isten haragjának, hatalmának mert azok helyt adnak.

Isten haragjának nagy hatalma a' Cádes pusztáját,
Nagyon rettegtéti; mikor láttyuk tüzes villámását:
Akkor ott meg-látnád, a'vadaknak széllyel futosását.

Akkor a'szarvasok ijettekben fiokat el-hánnyák,
Kik nyólcz hólnapiglan ö méhekben fiokat hordozzák,
Az ö fajzásoknak nehéz-vóltát, azzal el-mulattyák.

Hatalmas Istennek ö haragja ezeket miveli,
A' nagy álló-fáknak ö ágait szörnyen le-szegdeli,
Az ö népét ezzel Templomában dicsiretre ínti.

Az Isten hatalma, viz-özönben jelen vólt hidgyétek,
Ez, örökké-való Királyotok, és Fejedelmetek,
Birja az ö népét, óltalmazza, noha nem értitek.

Légyen örök hálá az Atyának, és Fiú Istennek,
Es a' vigasztaló, és tápláló Szent Lélek Istennek,
Ki óltalmazója, éltetöje a' Keresztyéneknek.
A m e n.

691.

PSALMUS XXIX.

EXALTABO TE DOMINE, QUONIAM SUSCEPISTI ME, &c.
NOTA: IRGALMAZZ UR ISTEN IMMÁRON ÉNNÉKEM, &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

DAvid Profétának imádkozásáról,
Magasztallyuk Istent irgalmasságáról:
El-ne feletkezzünk az ö jó-vóltáról,
Vegyünk tanúságot Szent Dávid Királyról.

Erre tanítani akar a' Proféta,
Hogy a'mi szivünket Istenhez indítsa:
Huszon-kilenczedik részében meg-irta,
Jó-tétét Istennek igen magasztallya.

Száma nincsen Uram irgalmasságodnak,
Vége, hoszsza nincsen kegyelmes-vóltodnak:
Azért magasztallak felette mindennek;
Mert hiszen én lelkem te igiretednek.

Kiáltásom Uram, töled el-nem veted,
Az én nyavalyámat csak te-magad érzed:
Atyai-vóltodat rajtam meg-tökélled,
Irgalmasságodat mikor meg-jelented.

A'Pokol torkából, te ki-szabadítál,
Hogy az én lelkemben engem meg-nyugotál:
Te igiretedben mikoron biztatál,
Ottan én szivemben bizodalmat adtál.

Mind éjjel, és nappal hálát adok néked,
Dicsiretet mondok örökké te-néked:
Mind e'Világ-elött vallást tészek néked,
Irgalmasságod-ért mert te ezt érdemled.

En-töllem haragod, Ur Isten meg-vonod,
Imádkozásomat mihelyt meg-halgatod:
Lelkem csendességét azonnal meg-adod,
En könyörgésemet mihelyt bé-fogadod.

Ne-idegenüllyön Felséged én-töllem,
Tekínts fogadásod, noha nagy sok vétkem:
Pokolnak torkából ments-meg az én lelkem,
Hogy Istenségedet örökké szemléllyem.

Nagy dicsösség légyen Menyben az Atyának,
Aldott Szent Fiának a' I E S U S Christusnak:
Szent Lélekkel eggyüt mi Vigasztalónknak,
Aldás, és dicsiret a' Szent Háromságnak.

A m e n.

692.

PSALMUS XXX.

IN TE DOMINE SPERAVI &c.
NOTA: SOK RENDBÉLI PRÓBÁK VANNAK &c.



SOk nyavalya e' Világon nyomja mi útunkat,
Mi szemeink háborúban nagy sok könyvet húllat,
Lám a' bünért reánk tátta száját minden állat.

Nem találék vigasztalást föld-kerekségében,
Sem pediglen reménséget emberi eröben,
Mert egy-aránt kötelesek vagyunk a'tömlöczben.

Hanem még-is bizodalmunk teremtö Istenben,
Ki a' szegény lelket adta mi gyarló testünkben,
Légyen még-is reménségünk ö igiretiben.

A' Szent Dávid úgy könyörög keserüségében,
Mint meg-irta Soltárának harminczad részében,
Véle-öszve kérjük Isten a'mi szükségünkben.

Benned biztam, Uram Isten, minden dolgaimban,
Kérlek azért hogy légy velem nyomorúságimban,
Hogy szidalom ne fogja-bé orczám háborúban.

Igasságod-szerint Uram, szabadits-meg engem,
Jó-vóltodból nagy Ur Isten, légy mentségem nékem,
Tekínts reám Szent Szemeddel, hogy idvezíts engem.

Légy énnékem erösségem, kihez folyamhassak,
Parancsollyad Uram Isten, hogy meg-maradhassak,
Mert énnékem eröm Uram te vagy, kihez fussak.

No azért most én Istenem, ez kegyetlen kézből,
Ez hamissan cselekedett hatalmas erötöl,
Ments-meg engem én Istenem, eröszak-tévöktöl.

Mert csak te vagy én szivemnek keserves várása,
Uram Isten; én lelkemnek minden vigasága,
Mind éltemben én szivemnek erös bizodalma.

Sokan engem én Istenem, újal mutogatnak,
Es nagy sokan mint egy csudát engem csak úgy tartnak,
De én téged bizodalmúl magamnak foglallak.

Dicsirtessék az Ur Isten a'magas Mennyégben,
Az ö Fia, Szent Lélekkel egyenlö Felségben,
Mi lelküket adgyuk néki tellyes életünkben.

A m e n.

693.

PSALMUS XXXI.

BEATI QUORUM REMISSAE SUNT INIQUITATES, &c.
NOTA: SZENT DÁVID PROFÉTA, ÉNEKLÖ KÖNYVÉNEK.
[Dallamát l. a 686. sz.alatt]

SZent Dávid Proféta, éneklö könyvének harmincz-eggyed részében,
Mikor az Istentöl meg-ostoroztatván, vólna nagy betegségben:
Az ö büneinek meg-ismeréséböl, vólna nagy rettegésben,
Fel-szóval kiáltván, im-ezt mondgya vala siralmas énekében.

Róllam most ismérem, hogy azok bóldogok, és csak igaz emberek;
Kiknek az Ur Isten irgalmasságából meg-bocsátotta vétkek:
Az ö Szent Fiának közben-járásával meg-tisztúlt bünös lelkek,
Az Atya Istentöl, I E S U S Christus által, vagyon nékik kegyelmek.

Nagy veszteglésemmel hogy el-halogattam Istenhez térésemet,
Az Ur Isten nékem ugyan meg-rothasztá minden én tetemimet:
Nagy keserüséggel, és nagy fájdalommal élem én életemet,
mert nagy betegséggel, most a' nagy Ur Isten, igen meg-vert engemet.

Vagyok az Istennek hatalmas markában, éjjel, nappal jajgatok,
Ur Isten kezedet rajtam sulyositod, és nagy kínokat vallok:
Eröm, nedvességem már el-fogyatkozott, mert ugyan meg-száradok,
Ne-hadgy én Istenem, nagy bizodalommal Felségedhez kiáltok.

Sokságos bünömet már el-nem titkolom, te-néked meg-jelentem,
En hamisságomat mellyet cselekedtem, elötted el-nem rejtem:
Tudom irgalmas vagy, és nagy-türhetö vagy, bocsásd-meg hogy vétkeztem,
Hittel, Reménséggel, igaz Szeretettel mivel már hozzád tértem.

Ezért minden Szentek, te-hozzád folyamnak, kik bünöket ismérik,
Es ideje-korán bünök-bocsánattyát, Hittel te-tölled vészik:
Sok háborúságok e'Világon lévén, öket el-nem veszthetik,
Söt reménségeket, és bizodalmokat, te-benned helyheztetik.

Istenem Uram vagy, és te én óltalmam, minden nyavalyáimban,
En néked könyörgök, hogy tarts-meg engemet én háborúságimban:
Hogy meg-szabadúlván én ellenségimtöl, még ez árnyék Világban,
Néked szolgálhassak örökkön örökké, az én hivatalomban.

Uram Isten nékem igiretet töttél, és nyilván azt mondottad:
Jó értelmet adok, jó szolgám te-néked, azért azt meg-tanúllyad.
Téged meg-tanítlak a'te életedben, csak én útamat járjad;
Az én szemeimmel téged igazgatlak, beszédemet fogadgyad.

Sok szó-fogadatlan emberek, kik vattok mind e'széles Világban,
Ne-legyetek ollyak, mint a'ló, és öszvér, szó-fogadatlanságban:
Kiket az Ur Isten, lám nem részeltetett semmi olly okosságban,
Kénszerítés-nélkül hogy magokat adnák valami szolgálatban.

Te Ur Isten nékik erös Zabolával szájokat meg-szorítsad,
Es eképpen öket erö-hatalommal még-is te-hozzád vonnyad:
A'kik távol vannak, és ide nem jönek, te kezedhez tanítsad.
Kik szót nem fogadnak, te igasságoddal mind azokat meg-rontsad.

O mely sok ostorral, az hitetlen embert, az Ur Isten meg-veri:
De ki benne bizik, irgalmasságával mindenkor környül-vészi.
Azért örvengyetek igaz Keresztyének, mert az Isten hirdeti:
Ki ötet követi, drága Szent Országát ottan azokkal közli.

Dicsiret, dicsösség az Atya Istennek, és a' Fiú Istennek,
Harmadik személynek mi Vigasztalónknak, Szent Lélek Ur Istennek:
A'ki Teremtöje, szépen alkotója Egnek, földnek, tengernek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, dicsösség az Istennek.
A m e n.

694.

PSALMUS XXXIII.

BENEDICAM DOMINUM IN OMNI TEMPORE, &c.
NOTA: NAGY BÁNATBAN &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

MIndenkoron áldom az én Uramat,
Kitöl várom én minden óltalmomat:
Benne vetem minden bizodalmomat,
Es mindenkor dicsirem mint Uramat.

Igen vigad, és örvend az én lelkem,
Az Istennek segedelmét hogy kérem:
Nyomorúltak meg-hallyák, azt örvendem,
Vigadgyanak Istenben arra íntem.

Csak egyedül ötet magasztallyátok,
Mint én-töllem láttyátok, és hallyátok:
Velem-öszve néki hálát adgyatok,
Egyetemben mind ö nevét áldgyátok.

Ha valami nyavalyában én estem,
Az Ur Istent kiáltván meg-kerestem:
Feleletet azontúl tölle vettem,
Es mindenböl meg-szabadúlt én fejem.

Az Istenhez azért fel-tekíncsetek,
Nyomorúltak ö-hozzá siessetek:
Meg-nem szégyenültök azt el-hidgyétek,
Csak én-róllam erre példát vegyetek.

En a'mikor Istenhez kiáltottam,
Az Istentöl ottan meg-halgattattam:
Ö-általa hamar meg-szabadúltam,
Es háborúságimban meg-tartattam.

Lám Istennek Angyala mind tábort jár,
Isten-félö emberek-között ö jár:
Az Istentöl azért ki óltalmat vár,
Utaiban mindenütt ö nagy jól jár.

Segitségül azért Istent hijátok,
Ö jó-vóltát kóstollyátok, lássátok:
Igen nagy jó azt bizonnyal tudgyátok,
Benne bízó emberek mind bóldogok.

Tölle azért ti mindenkor fügjetek,
A'kik Szentek vattok, ötet féllyétek:
Szükségekben azok nem szükölködnek,
Istennek javaival bövölködnek.

A'gazdagok igen szükölködtenek,
Hitlenségben nagyon meg-éheztenek:
De kik Hitböl az Istentöl féltenek,
Isten javaival bövölködtenek.

Reám kérlek én fiaim nézzetek,
Es én-hozzám ti minnyájan jöjjetek:
Szómat halván, hozzám figyelmezzetek,
Az Istennek félelmét mondom néktek.

Jöj elömbe a'ki olly ember vólnál,
Hogy éltedben te jól élni akarnál:
Jó napokat földön látni kivánnál,
Es Menyországban lakozni akarnál.

Nagyon kérlek leg-elöször tégedet,
Meg-tartóztasd gonosztól te nyelvedet:
Csalárdságtól óltalmazzad szivedet,
Meg-ne csallyad a'te Nemzetségedet.

Valamiglen lész ez árnyék Világban,
Szánt-szándékkal ne-ély a' gonosságban:
Söt életed foglallyad minden jóban,
Hogy lakozzál Istennek óltalmában.

Sok jó-között békeséget szeressed,
Es éltedben mindenkor azt keressed:
E'Világnak békeségét ne-nézzed,
Mert jól tudod ördöggel vagyon igyed.

Felséges Istennek szemei vannak,
Igazakon, a'kik ö-benne biznak:
Es valakik tölle óltalmat várnak,
Kérésekben tölle meg-halgattatnak.

Az Istennek haragos tekínteti,
Szörnyü-képpen gonosz-tévöket nézi:
Es azokat nagy szörnyen meg-bünteti,
Hireket-is e' földröl ö el-veszti.

Csak Istenhez az igazak kiáltnak,
Es ö-tölle hamar meg-halgattatnak:
Ottan minden inségböl melyben vannak,
Isten-által azok meg-szabadúlnak.

Igen közel az Ur Isten azoknak,
Töredelmes szivel a'kik ohajtnak:
Alázatos lélekkel földön járnak,
Sok nyomorúságból meg-szabadúlnak.

Ezeknek ö örzi minden csontyokat,
Es nem hadgya meg-töretni azokat:
Meg-öleti, veszti a' gonoszokat,
Kik gyülölik a' jámbor igazakat.

Békeséggel igazak meg-tartatnak,
Kik Isten szolgainak hivattatnak:
Soha azok nem pusztúlnak, rontatnak,
Kik Istennek az ö nevében biznak.

A' gonoszok pedig mind meg-rontatnak,
Kik az Ur Isten-ellen rúgóldoznak:
Es az ördögnek mind éltig szolgálnak,
Mind testestöl, lelkestöl el-kárhoznak.

Tanúságra ezt rendelé versekben,
Enekének harmincz-harmad részében:
Mikor vólna Dávid nagy örömében,
Szive, lelke örvendene Istenben.

A m e n.

695.

AZON PSALMUS, 1. REG.CAP. 21.

AZON NOTÁRA.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

MIkoron Dávid Saul-elött futna,
Achis Királyhoz bé-szaladott vólna:
Király szolgai meg-ismérték vólna,
Meg-mondák Királynak, hogy Dávid vólna.

Akkor Dávid meg-ijede szivében,
El-változtatá orczáját féltében:
Isten hatalma nem juta eszében,
Gyarlóságát mutatá ijettében.

Gyermek-módra bolondoskodik vala,
Kezével ö a' falra kapdos vala:
Nyála a' szakállán alá-fút vala,
Hogy bolondsággal magát el-titkollya.

Olly igen Király ezt látván haragvék,
Hogy a'bolondot eleiben vivék:
Király hagyá, hogy elölle el-üznék,
Mert ö bolond-nélkül nem szükölködnék.

Csuda-képpen Isten meg-szabadítá,
Noha egy kevessé magának hagyá:
Erejében meg-próbálni akará,
Illyen hálá-adásra öt indítá:

Irgalmas Isten örökké dicsirlek,
Soha eszemböl téged ki-nem vetlek:
Könyörgéssel, hál'adással tisztellek,
Oltalmazó Istenemnek ismérlek.

Gyakorta sok gondom vólt életemben,
Szüntelen forgottam nagy sok igyekben:
De olly igen biztam segitségedben,
Soha te-benned nem estem kétségben.

Az én Hitemet akkor meg-próbáltad,
A' fogságot mikor reám bocsáttad:
A' fogyatkozást bennem meg-mutattad,
Hogy könyörgésre lelkemet indítsad.

Soha kétségben nem estem magamban,
Noha féltem, rettegtem én magamban:
El-hittem hogy velem vagy fogságomban,
Kit most látok, meg-szabadúlásomban.

Parancsolsz ottan a'te Angyalidnak,
Hiveid környül hogy tábort járjanak;
Ellenségtöl hogy meg-óltalmazzanak,
Szabadúlásra útat mutassanak.

Az Oroszlánok hamaréb éheznek,
Sok kegyetlen Fejedelmek el-vesznek:
A'miglen a'hivek meg-szükölködnek;
Mert gondgya vagyon ezekre Istennek.

Reménsége kinek Istenben lészen,
Semmi rettegése annak nem lészen:
Csak egy csontya héjával-is nem lészen,
Istennek reá olly nagy gondgya lészen.

Vajha intésemet meg-fogadnátok;
Fiaim; ha engemet halgatnátok:
Fületeket én-hozzám hajtanátok,
Az idvesség útát meg-tanúlnátok.

Valaki kiván Istentöl jó napot,
Egésséget, avagy hoszszú órákot:
Hitiröl tegyen illyen bizonyságot,
Mindenkor gyülöllye a' gonosságot.

Ne-gondollyon szivében álnokságot,
Ne-beszéllyen nyelvével hazugságot:
Ne-hordozza szivében a' haragot,
Szeresse mindenkor az igasságot.

Ne-cselekedgyék ö kegyetlenséget,
Meg-ne nyomorítsa a' szegénységet:
A' törvényben ne-vegyen ajándékot,
Hogy el-ne forditsa az igasságot.

Szándéka mindenkor csak jóra légyen,
Az Istennek tisztességére éllyen:
Istenéhez háládatlan ne-légyen,
Hogy nagy-hamar veszedelme ne-légyen.

Az igazakat az Isten meg-áldgya,
Könyörgéseket igen meg-halgattya;
Viszont a' kegyetleneket útállya,
Minden hireket, neveket el-rontya.

Az Ur Isten szegények mellett vagyon,
Kiknek meg-keseredett szivek vagyon:
Sereg Angyalival mellettek vagyon,
Még csak a' csontyokra-is gondgya vagyon.

A' hitetlent haragjában meg-öli,
Minden erejét, hatalmát el-vészi:
A' nevét-is mind örökké el-veszti,
A bün-ellen haragját igy jelenti.

Szent Dávid irta ezt a' Soltár könyvben,
Harmincz-harmadik szép dicsiretiben:
Vigasztalásá-ért szerzé versekben,
Dicsirtessék az Ur Isten mindenben.
A m e n.

696.

PSALMUS XXXVII.

DOMINE, NE IN FURORE TUO ARGUAS ME, &c.
NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI, &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

NAgy bánatban Dávid mikoron vala,
Büneitöl hogy meg-ijedett vala:
Isten haragját fején láttya vala,
Azért hozzá ö igy könyörög vala.

Uram, ne fedgy-meg engem haragodban,
Ne-ostorozz erös búsúlásodban:
Ne-itíly-meg kemény igasságodban,
Mert nem lehet életem Országodban.

Kezeidet én el-nem viselhetem,
Sok ostoridat már nem szenvedhetem:
Mérges nyilaiddal kesergettetem,
Ki miatt talám majd meg-emésztetem.

Czélúl vetél engem az ellenségnek,
Kik mindenkor csak reám lövöldöznek:
Sok nyilakkal annyira el-sebhettek,
Semmi épséget testemben nem lelek.

Nincs szivemben senkihez reménségem,
Csontaimban sohul nincs békeségem:
Sok büneim meg-emésztenek engem,
Ha kegyelmed elöl nem veszen engem.

Alnokságim fejemet fel-haladták,
Minden tetemimet öszve-rontották:
En szivemet igen el-búsitották,
E'nyavalyát büneim reám hozták.

En Istenem, im mely nyomorúlt vagyok,
Ejjel, nappal búban, bánatban állok:
Örvendetes napot immár nem várok,
Azért mindenkor csak szomorún járok.

Nincs senki gyógyítója sebeimnek,
Semmi orvossággal nem kötöztetnek:
Jó barátim engem meg-gyülöltenek,
Minden atyám-fiai meg-vetettek.

Ezek nékem jómat kivánnyák vala,
De már mostan fejemre törnek vala:
Szemben szépet énnékem szólnak vala,
De hát-megül hálót vetettek vala.

En ö-nékik azért gonoszt nem szóltam,
Fenyegetéseket mind el-halgattam:
Mint egy bárány senkinek nem ártottam,
Igasághoz mindenkor támaszkottam.

Sokan vélik, hogy én szólni nem tudok,
Mert nyelvemmel senkit nem rágalmazok:
Boszszú-állást az Istenre halasztok,
Igaz Birót ö-ellenek támasztok.

Segitséget én nem várok senkitöl,
Hanem csak te-tölled, én Istenemtöl:
Téged vetlek én mindenkor paisúl,
Azért én nem félek az ellenségtül.

Te felelsz-meg Ur Isten én-érettem,
Tudod hogy igasságban gyönyörködtem:
Noha mostan haragod érdemlettem,
Oltalmamat én tölled reméllettem.

Ha tántorodásom nékem történnék,
Az ellenségnek én csak csúfja lennék:
Nagy sok káromlásra én okot adnék,
Segély-meg engem, hogy ez ne-történnyék.

Az én ellenségim reám dühüttek,
Halálomra mert ellenem végeztek:
Ha te el-hadsz engemet, ök el-vesztnek,
A' jóért énnékem gonoszt fizetnek.

Könyörgésemet Uram meg-halgassad,
Büneimet én-nékem meg-bocsássad:
Hálá-adó vóltomat hogy halgassad,
Ellenségtöl lelkemet szabaditsad.

Siess hamar az én segitségemre,
Az ellenség mert siet életemre:
Nagy sok törö vagyon veszedelmemre,
Azért figyelmezzél segedelmemre.

Szent Dávid irta ezt a' Sóltár könyvben,
Harmincz-hetedik szép dicsiretiben:
Mikor búsúl vala az ö szivében,
Ezeket éneklé nagy szükségében.

A m e n.

697.

PSALMUS XLI.

QUEMADMODUM DESIDERAT CERVUS, &c.
[Dallamát l. a 389. sz. alatt]

MInt a' szép hives patakra, a'Szarvas kivánkozik.
Lelkem úgy óhajt Uramhoz, és hozzá fohászkodik.
Te-hozzád én Istenem, szomjúhozik én lelkem.
Vallyon szined eleiben, mikor jutok élö Isten.

Köny-húllatásim énnékem, kenyerim éjjel, nappal.
Midön azt kérdik én-tölem: Hol Istened kit vártál?
Ezen lelkem ki-ontom, és házadat ohajtom:
Hol az Hivek seregiben, örvendek szép éneklésben.

En lelkem mire csüggedsz-el, mit kesergesz ennyire?
Bizzál Istenben s'nem hágy-el, kiben örvendek végre.
Midön hozzám orczáját, nyújtya szabadítását.
Oh én kegyelmes Istenem, mely igen kesereg lelkem.

Mert te-rólad emlekezem, ez Jordánnak földéröl;
Szent helyedre igyekezem, ez Hermon kis hegy-mellöl.
Mélység kiált mélységet: midön én fejem-felett,
A'sok sebes viz meg-indúl, s'mint egy erös hab meg-zúdúl.

Sebessége ár-vizeknek, és a'nagy zúgó habok.
En-rajtam öszve-ütköznek, még-is hozzád óhajtok.
Mert úgy meg-tartasz nappal, hogy éjjel vigasággal,
Dicsireteket éneklek, néked erös örizömnek.

Mondván Isten én kö-szálam, mire felejtesz igy el?
Ellenségim vannak rajtam, gyászban járok veszéllyel.
Mert az ö hamis nyelvek, csontaimban meg-sértnek:
Mert igy boszszontnak ellened. Lássuk hol vagyon Istened?

En lelkem mire csüggedsz-el, mit kesergesz ennyire?
Bizzál Istenben, s'nem hágy-el, kiben örvendek végre.
Ki nékem szem-látomást, nyújt kedves szabadúlást.
Nyilván meg-mutattya nékem, hogy csak ö az én Istenem.

A m e n.

698.

PSALMUS XLII.

JUDICA ME DEUS, & DISCERNE CAUSAM MEAM.



LAsd-meg Uram én igyemet,
Mely méltatlan boszszút szenvedek éltemben.

Itily-meg igazán engem,
Es igasságomban álly mellém Istenem.

Te vagy mindenben segítöm,
Es meg-szabadítasz, mert vagy én Teremtöm.

Örülnek veszedelmemen,
Nem szánnya életem, fene ellenségem.

Mordálység, és nagy álnokság,
Bennek találtatik sok-féle undokság.

En pedig általad Uram,
Eröt, bátorságot vészek dolgaimban.

Azért ne üzz-el elöled,
Mire tíltod tölem régi nagy kegyelmed.

Miért hadsz meg-nyomorodnom?
Miért az bánattól hadsz meg-fogyatkoznom?

Nám te igirtél óltalmat,
Mutasd igasságát Szent fogadásodnak.

Igen kegyes tekínteted,
Világosits azért én rajtam Szent szined.

Semmin nincs nagyobb bánatom,
Mint-hogy Templomodban vékony szolgálatom.

Csak álhatnék a' Szent hegyen,
Bátor méltóságom, nékem kissebb légyen.

Elötted én meg-állanék,
Es áldozatokkal te-hozzád járúlnék.

Pénzem, és semmi jószágom,
Tölled nem kéméllem, csak légy meg-halgatóm.

Te-benned én örvendezek,
Lantom, s'hegedümmel, te-néked éneklek.

A' te jó-vóltod-ért néked,
Hálá-adó szolgád én örökké lészek.

O te én keserves lelkem,
Mire kételkedel, Isten én reményem.

Emlekezzél Istenednek,
Régi dolgairól, Szent igiretinek.

Vigadgy, és bízzál ö-benne,
Mert ö kelletekor jö-el segitségre.

Szemeimmel még meg-látom,
Hogy meg-engedtetik házamban lakásom.

Sok dicsiret énekléssel,
Akkor magasztalom, Mennyei sereggel.

A' Szent Dávid igy könyörge,
Es negyven-kettödik Soltárban rendelte.

Dicsiret Menyben Istennek,
Személlyében három, Egy örök Istennek.

AMEN.

699.

PSALMUS XLV.

DEUS REFUGIUM NOSTRUM & VIRTUS, &c.



MIkor Senakerib a' Jerusálemet,
Meg-szállotta vala, hánnya nagy erejét:
A' hü Ezekiás nézi csak Istenét,
Es igy várja belöl népe segitségét.

Az Isten mi-nékünk gond-viselö Atyánk,
Bátorsága velünk, Szent szemei reánk:
Sok inség, hatalom noha siet reánk,
Oltalmat de vehet tölle édes hazánk.

Nincsen-is félelmek ö követöinek,
Am bár a' hegyek-is meg-repedezzenek:
Es a' föld részei ingani kezdgyenek;
Nem fél semmit, kinek Isten reménségek.

O te nagy Uraság, csak te maradgy velünk,
Es Szent Városodat tarts-meg Uram nékünk:
Annak szép vizei mind elégek nékünk,
Mert Szent érdemed ott, közli magát velünk.

Meg-kedvelted Uram, a' te Egy-házadat,
Es annak közepin láttya lakásodat:
Azért Szent sereged hija óltalmadat,
Meg-nem tántorodik, várja hatalmadat.

Im fel-fuvalkodtak most a' hitetlenek,
Országok de hamar bomlik ö-nékiek:
Mert mikoron fel-kél Isten ö-ellenek,
Földön sem lelhetik-meg maradó helyek.

A' Szenteknek Ura, seregek Istene,
Mi pártunkra vagyon, ki mondhat ellene?
s' ki árthat mi-nékünk? Ur az ö Szent neve,
Jákób fiainak kedves segitsége.

Nagy sok-féle népek, mind ide gyüllyetek,
Hirdettessék az Ur dolga közöttetek:
Kegyes jó-vóltában hatalmát nézzétek,
Mert lám drága csudát szerze közöttetek.

A' sürü hadakat földre le-vágatta,
Es a' meg-maradott népet el-oszlatta:
Immár Senakerib fegyvere tábora,
Mind meg-szégyenedik sok szekere, s' hada.

Száz nyólczvan-öt ezer emberét ott hatta,
Kit egy éjjel az Ur Angyala csapdosa:
Nagy szégyenben Király hogy haza szalada,
Önnön fiainak általa meg-hala.

Adgya a'Mennyei Angyalok Istene,
Kinél kellemetes Szent Fia érdeme:
Választott népével a' fényes Mennyégben,
Hogy dicsirjük, áldgyuk, mind örökké. Amen.

700.

PSALMUS XLV.

DEUS REFUGIUM NOSTRUM, &c.



ERös várunk nékünk az Isten,
Es fegyverünk ellenség-ellen.
Meg-szabadit veszedelemtöl,
Kik ránk jönek most minden-felöl:
A'mi régi ellenségünk háborgat minket,
Erövel, fegyverrel, és csalárdsággal,
Es minden nagy hatalmassággal.

Nincsen nékünk semmi hatalmunk,
Kivel nékik ellenek-állyunk.
Viaskodik az Ur mellettünk,
Kit az Isten bocsátott nékünk:
Ha kérded hogy ki légyen az, I E S U S Christus az,
Seregeknek Ura, kinél nincs több Isten;
Annál vagyon a' győzedelem.

Ha e' Világ mind ördög vólna,
Es bé-nyelni minket akarna.
Azért tölle semmit ne-tartsunk,
Csak Christus kegyelmében bizzunk.
No bátor dühösködgyék, no fenekedgyék,
E' Világnak Ura; nincs rajtunk hatalma:
Urunk Christus ötet meg-bírta.

Meg-áll az Istennek igije,
Es nem álhat senki ellene.
A' nagy Isten vagyon mi-velünk,
Es Sz. Lelke lakozik bennünk.
Ha testünk mi-nékünk el-vész, ha marhánk el-vész,
Hirünk, nevünk, feleségünk, gyermekünk:
A' Menyország meg-marad nékünk.

Dicsirtessék az Atya Isten,
Es ö-véle Fiú Ur Isten.
Szent Lélekkel Vigasztalónkal,
Mind örökké mi Szent Atyánkal.
Dicsiret dicsösség légyen, a' magas Menyben,
A' szép fényességben: engedd Menyországban,
Téged lássunk a' bóldogságban.

A m e n.

701.

PSALMUS XLVI.

OMNES GENTES PLAUDITE, &c.
NOTA: ADGYUNK HÁLÁT AZ URNAK, MERT &c.
[Dallamát 1. az 554. sz. alatt]

MInden népek örülvén tapsollyanak,
A' Jákób Istenének vigadgyanak.

Mert ö rettenetes Ur az Egekben,
Felséges Király föld-kerekségében.

A' Jákób örökségét meg-igirte,
Hogy minden szépségével miénk lenne.

Fel-mégyen az Ur Isten nagy örömben,
Es nagy trombita-szónak zengésében.

Dicsirjétek az Istent, dicsirjétek,
Es a' mi Királyunkat tisztellyétek.

Mert ö nagy Király mind a'földön, s' Mennyen:
Dicsirjétek azért ötet nagy bölcsen.

Országol az Ur Isten sok népeken,
Es regnál ö Királyi Szent székiben.

Népeknek Fejedelmi egybe-gyültek,
Abrahám Istenéhez eggyesültek.

Ezek e' Világnak bölcs tanítói,
E' földnek nagy erös óltalmazói.

Dicsiret légyen az Atya Istennek,
Christussal egyetemben Szent Léleknek.

A m e n.

702.

PSALMUS L.

MISERERE MEI DEUS, SECUNDUM &c.
NOTA: O MELY FÉLELEM &c.
[Dallamát l. a 617. sz. alatt]

HAborúsága Dávid Királynak egykoron nagy vala,
Mikor bünéröl Náthán Proféta meg-feddette vala:
Keserves szivel sirván, Istennek igy könyörög vala.

Atya Ur Isten, könyörüly rajtam, te nagy jó-vóltod-ért;
Sok büneimet bocsásd-meg nékem, irgalmasságod-ért:
Ne-hadgy Ur Isten, kérlek el-vesznem, a' te Szent neved-ért.

Rút vagyok Uram, sok büneimmel mind e' Világ-elött;
De még ennél-is én rútabb vagyok, Istenséged elött:
Mert fellyül-haladt én álnokságom, az én fejem-fölött.

Szent Templomodat meg-ferteztetém, és meg-szeplösitém;
Paráznaságban, és gyilkosságban én magamat ejtém:
Szemeid-elött soha Ur Isten el-nem rejtezhetém.

Imé Ur Isten, mind talpig vagyok a'bünben elötted;
Mint tiszta vérben bé-ferteztetvén, úgy állok elötted:
Mint a' nyár-levél, én úgy reszketek féltemben elötted.

Anyám mikoron az ö méhében engemet fogada,
Nagy siralommal, és fájdalommal e'Világra hoza:
Bünben fogada, rólla reám-is a' bün el-árada.

Nincs hová lennem, nincs hová fognom el-veszett fejemet;
Féli, rettegi el-búsúlt lelkem, az én Istenemet:
Vallyon s' mikoron mossa-el róllam az én büneimet.

Im eleiben támasztom néki az én büneimet,
Lássa ö maga az én Sz. Atyám halálos sebemet:
Kösse-bé nékem orvosságával, keserves szivemet.

Inditson erre téged Ur Isten, igaz fogadásod;
Jákób Atyánkra szállott Isteni örök áldomásod:
Hogy dicsirtessék most, és örökké Szent irgalmasságod.

Mely igen tiszta lennék Ur Isten, ha meg-mosogatnál;
Bizony a' Napnál, Hóldnál, Csillagnál, szebb lennék a'hónál:
Senki nálamnál fejérb nem lenne, ha meg-tisztítanál.

Róllad Ur Isten illy feledékeny többé én nem lennék,
Kegyelmes Atyám, ha te kedvedben az-után lehetnék:
Jó példa-adó a' bünösöknek kedves szolga lennék.

Örömet nékem mikor mondanál, és meg-vigasztalnál;
Es kegyelmedben hogy-ha mind végig, engem meg-tartanál:
Olly nagy fel-szóval, szép dicsiretet én-tölem hallanál.

Hogy-ha kivánnád áldozatomat, minden jószágomat;
Meg-nem tartanám, sem kimélleném tölled én marhámat:
De tudom Uram, hogy csak kivánod igaz Vallásomat.

Halgasd-meg azért fohászkodását a'te hiveidnek;
Kik most én-velem sirván, ohajtván eggyütt könyörögnek:
Hatalmat venni ne-hadgy mi-rajtunk, a'mi büneinknek.

Végezd-el Uram magas kö-falát a'te Egy-házadnak;
Adgyad kezekhez már az Országot, áldott fiaidnak:
Bizodalommal, nagy reménséggel kit régúlta várnak.

Szent Dávid Király, az ö lelkében igy könyörög vala;
Az Isten-elött mikor bünéröl vallást tészen vala:
Es ötvenedik dicsiretiben ezt bé-irta vala.

A m e n.

703.

PSALMUS LIII.

DEUS IN NOMINE TUO SALVUM.
NOTA: VEDD-EL UR ISTEN RÓLUNK &c.
[Dallamát l. a 639. sz. alatt]

UR Isten kérünk a'te Szent neved-ért,
Hogy ne-kárhoztass minket büneink-ért:
De szabadits-meg a'te Szent Fiad-ért,
Christus Urunk-ért.

Halgasd-meg Isten a'mi kérésünket,
Hajts ide hozzánk a' te füleidet:
Kegyelmes szemmel tekintsed népedet,
Ne-útály minket.

Mert rajtunk vagyon a'mi ellenségünk,
Es fel-támadtak kik pusztitnak bennünk:
Te Szent nevedet üldözik közöttünk,
Légy segitségünk.

Mert bizodalmunk benned Istenünkben,
Hogy meg-segitesz mostani igyünkben:
Es nem hadsz minket esnünk mi éltünkben,
Kegyetlen kézben.

Végre meg-fizetsz mi ellenséginknek,
Fejeken töltöd a' kegyetleneknek:
A'törben ejted, kit nékünk vetettek,
Hogy el-veszszenek.

Aldozunk néked azért igaz Hitböl,
Tisztellyük a' te Szent nevedet szivböl:
Mert irgalmas vagy te; s' jó mindenestöl,
Véghetetlenül.

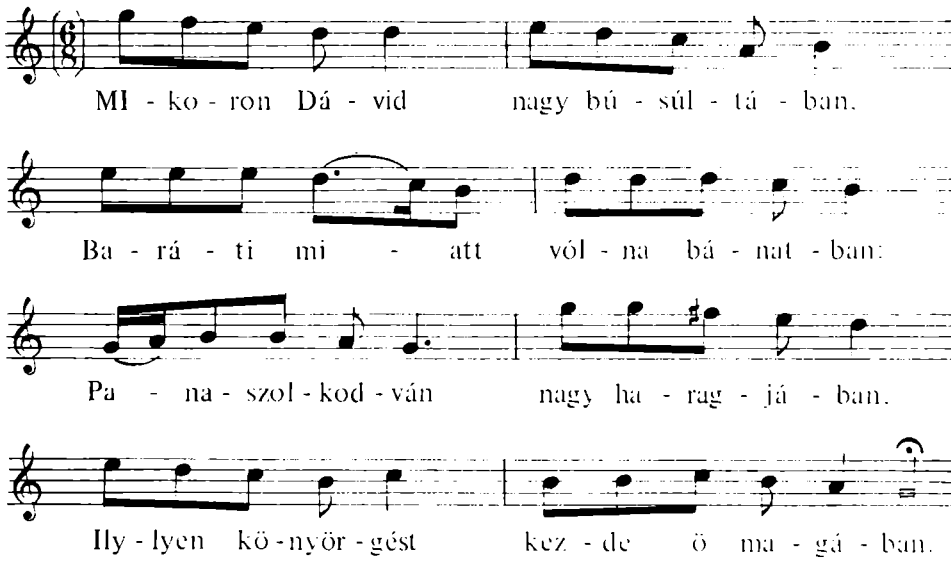
Meg-szabaditasz minden ellenségtöl,
Keserüséges nyomorúságinktól:
Szemünk láttára háborgatóinktól,
Es az ördögtöl.

Dicsösség néked Menyben örök Isten,
Ki Szent Fiadat küldéd értünk testben:
Hogy meg-szentelne Szent Lélek Istenben,
Mi életünkben.
A m e n.

704.

PSALMUS LIV.

EXAUDI DEUS ORATIONEM MEAM, & NE &c.



Mikoron Dávid nagy búsúltában,
Baráti miatt vólna bánatban:
Panaszolkodván nagy haragjában,
Illyen könyörgést kezde ö magában.

Istenem Uram kérlek tégedet,
Forditsad reám Szent szemeidet:
Nagy szükségemben ne-hadgy engemet,
Mert meg-emészti nagy bánat szivemet.

Csak sivok, rivok nagy nyavalyámban,
El-fogyatkoztam gondolatimban:
Meg-keseredtem nagy búsúltomban,
Ellenségemre-való haragomban.

Hogy-ha én-nékem szárnyam lött vólna,
Mint a' galamb el-repültem vólna:
Hogy-ha az Isten engedte vólna,
Innét én régen el-futottam vólna.

Akarok inkább pusztában laknom,
Vadon erdöben széllyel bújdosnom:
Hogy nem mint azok között lakoznom,
Kik igasságot nem hadnak szóllanom.

Ejjel, és nappal azon forgódnak,
Engem mi-módon meg-foghassanak:
Beszédem miatt vádolhassanak,
Hogy fogságomon ök vigadhassanak.

Látod jól Uram álnok sziveket,
Csak szemben-való szép beszédeket:
De zabolázd-meg az ö nyelveket,
Ne-tapodgyák-le hiremet, nevemet.

Ugyan szememmel jól látom öket,
En-reám-való gyülölségeket:
Fülemmel hallom ö beszédeket,
Igasság-ellen ö végezéseket.

Egész a' Város rakva haraggal,
Egy-másra-való nagy boszszúsággal:
El-hiresedett a' gazdagsággal,
Hozzá-fogható nincsen álnoksággal.

Gyakorta köztök gyülések vannak,
Özvegyek, árvák nagy boszszút látnak:
Isten szavára ök nem gondolnak,
Mert jószágokban fel-fuvalkodtanak.

Keserüségem ennyi nem vólna,
Ha ellenségtöl nyavalyám vólna:
Bizony könnyebben szenvedtem vólna,
Magamat attól meg-óhattam vólna.

En barátimnak a'kit vélek vólt,
Nagy nyájasságom kivel eggyütt vólt:
Jó hirem, nevem, tisztességem vólt,
Fö ellenségem most látom hogy az vólt.

Csuda szerelmét én-hozzám láttam,
Kivel sokkáig mind eggyütt laktam:
Az Istent véle eggyütt szolgáltam,
Illy álnokságot soha sem gondoltam.

Keserü halál szállyon fejére,
Ellenségimnek itiletire:
Alnokságának büntetésére,
Hitetlenségnek ki-jelentésére.

En pedig Uram, hozzád vigyázok,
Reggel, és délben, estve kiáltok:
Meg-szabadúlást te-tölled várok,
Az ellenségtöl én meg-szabadúlok.

Meg-szegték ezek esküvéseket,
Régen el-hadták az ö hiteket:
Nem hiszem immár egy beszédeket,
Mert meg-próbáltam hitetlenségeket.

Ezeknek szájok, sirosb a' vajnál,
Sikosb ajakok a' fa-olajnál:
Elesb a' nyelvek az éles kardnál,
Szájokban nincsen egyébb álnokságnál.

Te azért lelkem, gondolatodat,
Istenben vessed bizodalmadat:
Róllad el-vészi fáradságodat,
Es meg-halgattya te imádságodat.

Igaz vagy Uram itiletedben,
A' vér-szopókat ö idejekben:
Te meg-nem áldod szerencséjekben,
Hosszú életek nem lészen e' földben.

Az igazakat te mind meg-tartod,
A' kegyeseket meg-óltalmazod:
A' szegényeket fel-magasztalod,
A' kevélyeket alá-hagyigálod.

Ha egy-kevessé meg-keseríted,
Az égö-tüzben öket bé-veted:
Nagy hamarsággal onnét ki-veszed,
Nagy tisztességre ismég fel-emeled.

Szent Dávid irta a' Soltár könyvben,
Ötven-negyedik dicsiretiben:
Kérjük az Istent igaz Hitünkben,
Hogy velünk légyen minden
szükségünkben.

Amen.

705.

PSALMUS LVI.

MISERERE MEI DEUS, MISERERE MEI, QUONIAM IN TE &c.
NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

IRgalmazz Ur Isten immáron én-nékem,
Irgalmazz Ur Isten immáron én-nékem:
Mert te-benned bízik Uram az én lelkem,
Es te-benned nyugszik Uram az én szivem.

Szárnyad-alá vetem az én reménségem,
Míg el-múlik tölem az én ellenségem:
Es míg el-távozik tölem az én vétkem,
Csak te-benned lészen Uram én örömem.

Te-hozzád kiáltok hatalmas Ur Isten,
Mert nincsen én-velem ki most jól tehessen:
En ellenségimtöl engem meg-menthessen,
Es én dolgaimban ki jóra vihessen.

Velem én Szent Atyám nagy sok jókat töttél,
Mert Menyböl énnékem örizöt küldöttél:
En ellenségimtöl engem meg-mentettél,
Es az én szivemben örömet szerzettél.

Az hatalmas Isten nagy hatalmasságát,
En-hozzám bocsáttá ö nagy igasságát:
Es meg-mondhatatlan nagy irgalmasságát,
Hozzám meg-jelenté nagy jó-akarattyát.

Nékem ellenségim mind a'kik valának,
Fene-Oroszlánok mind meg-rontatának:
Es te velem lévén, ök nem árthatának,
Mert el-vötted Uram erejét azoknak.

Ezeknek ö nyilok, és az ö fegyverek,
De semmi nem egyébb, hanem az ö nyelvek:
Vermet ástak nékem, és ök belé-estek,
Csalárdságok miatt önnön-magok vesztek.

Azért téged Uram, én fel-magasztallak,
Te dicsösségedben hatalmasnak mondlak:
Mind e'Világ-elött Felségesnek hílak,
Es jó-akarómnak tégedet kívánlak.

Kész most az én szivem néked énekelni,
Kész most jó-vóltod-ért nagy hálákat adni:
Es mindenek-elött tégedet vallani,
Szent nevedet néked örökké dicsirni.

Kely-fel azért mostan, én nagy dicsösségem,
Légy mindenben nékem most-is segitségem:
Erötlenségemben légy én erösségem,
Es veszedelmemben légy óltalmam nékem.

En fel-magasztalom irgalmasságodat,
Es mindenkor vallom te igasságodat:
Mind ez egész földön hatalmasságodat,
Mindenkor hirdetem a'te jó-vóltodat.

Szent Dávid Proféta az ö énekében,
Ö Soltár könyvének ötven-hat részében:
Könyörög Istennek keserüségében,
Ellensége-elött való rettegésben.

Egyetemben vélle a' mi szükséginkben,
Nyomorúlt vóltunkban e' földön éltünkben:
Dicsirjük az Istent ö dicsösségében,
A'Sz. Angyalokkal énekellyünk Menyben.

A m e n.

706.

AZON PSALMUS.

NOTA: O PATER SANCTE, MITIS ATQUE PIE, &c.
[Dallamát l. a 194. sz. alatt]

IRgalmazz Uram, irgalmazz én-nékem,
Mert csak te-benned bizik az én lelkem:
Nincs e' Világon már több segedelmem,
Ne-hadgy Istenem.

Nyugszik én fejem szárnyad árnyékában,
Midön fel-indúl a'nép gonosságban:
Es irigykedik reám boszúságban,
Hogy ejtsen kárban.

De a' felséges Ur Istenben bizom,
Jóra vezérli ö minden én dolgom:
A' rágalmazók-ellen nagy óltalmom,
Nyelvek ne-ártson.

Mert az én lelkem Oroszlánok-közt ül,
Kik sebes langal rettentenek környül:
Fogok ellenem mint dárda élesül,
Semmit nem rémül.

Meg-szégyenüllyön az én ellenségem,
Artatlan vér-ontók fussanak töllem:
Mert imádságom hatott magas Menyben,
Isten székiben.

Csak benned vagyon azért bizodalmom,
Egy igaz Isten kérlek légy óltalmom:
Szenvedésemben csak te légy én társom,
Es bátorítóm.

Légyen dicsösség annak, és dicsiret,
Ki ellenségen tött illy gyözedelmet:
Es hamisság-ért meg-veri az embert,
Igazat szeret.

Néked ajánlom Szent Atyám magamat,
Mint kegyes Atya hogy viseld gondomat:
Dicsirlek azért, áldlak mint Uramat,
Halgasd-meg szómat.
A m e n.

707.

PSALMUS LXII.

DEUS, DEUS MEUS, AD TE DE LUCE VIGILO, &c.
NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI, &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

SAulnak a' Dávidhoz jó szerelme,
Hogy meg-szegék hozzája régi kedve:
Elötte el-futván egy kietlenbe,
Fejét nehezen mentheté-meg tölle.

Csak óhajtozik sirván Istenéhez,
Mert nem bizhatik lám sohúlt senkihez:
De hogy közel nincsen Szent seregéhez,
Azt bánnya, hogy nem juthat Felségéhez.

Azért igy szól a' felséges Istennek:
Reggel néked dicsiretet éneklek;
Reménsége csak te vagy én szivemnek,
Meg-vigasztalsz, helyt adván kérésemnek.

Csudámra vagyon szépsége házadnak,
Vajha ott vólnék, hol téged szolgálnak:
Orvossága én lelkem fájdalmának,
s' Öröme lenne könyvezö orczámnak.

Elesztö-szél a' te drága beszéded,
Melyben dicsösségedet ki-jelented:
Embernek szivét azzal fel-emeled,
Bizodalomra mikor kénszeríted.

Velem viselem ott-is izit annak,
Valahol nékem nyugodalmat adnak:
Nagy sok jókat tölem mindenütt halnak,
Edességedben ajakim mozognak.

Söt mind egész jövendö életemben,
Aldlak, dicsirlek téged vig örömben:
Gyönyörködik lelkem tiszteletedben,
Hozzád emelem kezeimet Hitben.

Mint drágalátos illatú kenettel,
Es bizodalmas gyenge eledellel:
Ugy meg-vídúl lelkem éltetéseddel,
Mikor vigasztalsz Angyali örömmel.

Azért ajakim csak téged dicsirnek,
Szájam, és nyelvem róllad énekelnek:
Agyamban-is te-veled beszélgetnek,
Ejjel, és nappal téged emlegetnek.

Te vagy, ki nékem váltságot igirhetsz,
Ki engemet Szent szárnyad-alá rejthetsz:
Te velem egyedül minden jót tehetsz,
Elöttem Uram soha el-nem mehetsz.

Te igiretedhez mert támaszkodom,
Az én lelkemben csak te-benned bizom:
En árvaságomat azzal táplálom,
Hogy jobb kezednek árnyékában nyugszom.

Ha kik lennének nékem ellenségim,
Halálos-képpen rám dühütt hóhérim:
Nagy veszélyben jutnak ollyan emberim,
Mert lészen tudom Szent óltalmad enyim.

Ezek-ellen Istennek Városában,
Hiszem bé-állok én Királyságomban:
Örömem nagy lesz Szentséges házában,
Meg-vídúl én lelkem ismég újobban.

Ellenségemnek száját bé-pecsétled,
Hogy nagy kegyelmed hozzám meg-jelented:
Ezt látom hogy mind csak azért miveled,
Dicsiretemet hogy gyakorta vegyed.

E' szókat ama' nagy buzgó Proféta,
Kinek fö gondgya az Istennek úta:
Tanúságunkra mi-nékünk ki-adta,
Hatvan-kettödik Soltárában irta.
A m e n.

708.

PSALMUS LXIII.

EXAUDI DEUS ORATIONEM MEAM, CUM DEPRECOR &c.
AZON NOTÁRA.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

*M*Eg-halgassad az én imádságomat,
Nagy Ur Isten én fohászkodásomat:
Mert csak reád biztam énnen-magamat,
Tölled várom én minden óltalmamat.

*I*m rettegtet az ellenség engemet,
Tarts-meg tölle, kérlek én életemet:
Lám te adtad mind testemet, lelkemet,
Kérlek azért, hogy óltalmazz engemet.

*C*salárdkodnak ö titok tanácsokkal,
Tanácskoznak álnok gondolattyokkal:
Meg-óltalmazsz engem igasságoddal,
Ne-ártsanak nékem hamisságokkal.

*H*amissággal élesitik nyelveket,
Ugy mint az ö két-élü fegyvereket:
Meg-vonták szájokat, mint kéz-ijeket,
Lövöldöznek keserü beszédeket.

*A*z ártatlant ök titkon lövöldözik,
Alnokságra és halálra keresik:
Nagy hirtelen a' szegényt által-lövik,
Mert az Istent csak egy-szálnét sem félik.

*E*zek azok, kik szemben szépet szólnak,
De szivekben álnokságot gondolnak:
Szegényeknek ök titkon mind tört hánnak,
ö szivekben ekképpen gondolkodnak.

*L*ám ezekben ezek semmit nem tudnak,
Dolgainkban-is ök semmit nem látnak;
Azért tudgyuk, hogy mind kezünkben vannak,
Mert el-rejtett töreinkben akadnak.

*S*okkal inkább azért ök gonoszkodnak,
Alnokságban nagy gyarlósággal vannak:
A' szegények-után ök sivalkodnak,
Es mindenkor nagy álnok szivel járnak.

*T*e Ur Isten, de által-lövöd öket,
Nagy hirtelen és meg-bünteted öket:
Rajtok ejtesz nagy halálos sebeket,
Meg-emészted mind testeket, lelkeket.

*A*z önnön nyelvek lészen ö rontójok,
Es halálok az ö álnok tanácsok:
Kiért méltán meg-szakad az ö nyakok,
Mind éltiglen mert vóltanak álnokok.

*R*ájok nézvén olly igen csudálkoznak,
Az emberek; és mind el-álmélkodnak:
Ö szivekben reszketnek, fohászkodnak,
Mert ezektöl nagy bosszúságot látnak.

*I*stennek ök nagy hatalmát hirdetik,
Tételményét és ekképpen meg-értik:
Az Ur Istent az-után ök-is félik,
Gonosságban magokat el-nem hiszik.

*N*agy örömmel az igazak vigadnak,
Igaz szivel a' kik e' földön vannak:
Es az Istenben annál inkább biznak,
Es ö-néki mindenkor hálát adnak.

*V*égét láttyák úgy az hitetleneknek,
Ö szivekben örvendnek, dicsekednek:
Es igasságban inkább serénkednek,
Kiben élvén minden jót cselekednek.

*S*ok ének-közt a' Szent Dávid Proféta,
Hatvan-harmad részében ezt bé-irta:
Az Istenhez mikor ö fel-kiálta,
Isten néki nagy segitséget nyújta. Amen.

709.

PSALMUS LXIV.

TE DECET HYMNUS DEUS, ETc.
NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN ETc.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

SOk jó-téteményén nagyon csudálkozván,
Szent Dávid Proféta, és el-álmélkodván:
A' nagy Ur Istennek nagy hálákat adván,
Fel-szóval kiálta, im ekképpen mondván.

Tégedet Ur Isten illet a' dicsiret,
A' Sionnak hegyén Innepi szentelet:
A' Jerusálemben áldozat tisztelet,
Anya-szent-egyházban tiéd a' dicsiret.

A' te Szent igidet ott prédikáltatod,
Irgalmasságodat azzal meg-mutatod:
Hogy imádságomat nékem meg-halgatod,
Minden Nemzeteket te-hozzád jutatod.

Rajtam hatalmaztak sokságos büneim,
Ellenem-támattak számtalan vétkeim:
Látom hogy a' Poklot nyilván érdemleném,
De Sz. Fiad-által el-törlöd büneim.

Jól van annak dolga, kit te választottál,
Hiveid köziben te-melléd számláltál:
A' te Szent házadban néki lakni hattál,
Minden javaiddal elégedni attál.

Nagy igasságodon igen álmélkodunk,
Hogy te vagy mi-nékünk meg-tartó Istenünk:
Minden szükségünkben mi nagy reménségünk,
Mert te meg-halgatod ha néked könyörgünk.

Valakik lakoznak e' széles világban,
Föld-kerekségnek minden határiban:
Hozzád reménkednek, vannak hatalmadban,
Birod, igazgatod parancsolatodban.

Félnek, és rettegnek földnek határában,
Csuda-tételidnek gyakran látásában:
A' Napnak, és Hóldnak fel-támadásában,
Minden népek vannak nagy vigasztalásban.

E' földet meg-látod, essövel öntözöd,
Szép siros füvekkel meg-ajándékozod:
Termö gabonával és meg-gazdagitod,
A' folyó-vizeket szépen meg-árasztod.

Csudálatos-képpen a' te jó-vóltoddal,
Az egész esztendöt nagy sok-féle sirral:
Te meg-gazdagitod sok áldomásiddal,
Pusztákat halmokat ékes ruházattal.

Juhokkal, barmokkal a' mezöt bé-töltéd,
Sok-féle vadakkal meg-is bövösitéd:
Egi-madarakkal fellyül ékesitéd,
A' búzát völgyeken nagy bövön teremtéd.

Te-néked mind ezek olly igen örvendnek,
Az ö módgyok-szerint néked énekelnek:
A' te jó-vóltod-ért tégedet dicsirnek,
Nagy hálá-adásra mind fejen-ként intnek.

Szent Dávid Proféta az ö énekében,
A' nagy Ur Istenben-való örömében:
Ezeket bé-irta nagy szépen versekben,
Eneklö könyvének hatvan-négy részében. Amen.

710.

PSALMUS LXIX.

DEUS IN ADJUTORIUM MEUM INTENDE, ETc.
NOTA: PANGE LINGUA GLORIOSI.
[Dallamát l. a 321. sz. alatt]

EÖrök Isten figyelmezzél az én segitségemre,
Uram Isten siess hamar nékem segedelmemre.
Aldott Isten óltalmazz-meg Szent Fiadnak nevébe.

Meg-gyaláztassanak azok, és meg-szégyenüllyenek,
Kik keresik én lelkemet, azok mind el-veszszenek.
Aldott etc.

Hátat adni, viszszá-futni mind kénszeríttessenek,
Kik akarnak nékem gonoszt viszont hátra térjenek.
Aldott etc.

Es leg-ottan hatalmaddal viszszá-verettessenek,
Kik én-rajtam boszszút tésznek, nyavalyámon örülnek.
Aldott etc.

Örüllyenek mind te-benned, kik tégedet keresnek,
Kik szeretik Szent Fiadat, s' magasztalván dicsirnek.
Aldott etc.

En pediglen szükölködö, nyomorúlt szegény vagyok,
Te Ur Isten segély engem, mert csak egyedül vagyok.
Aldott etc.

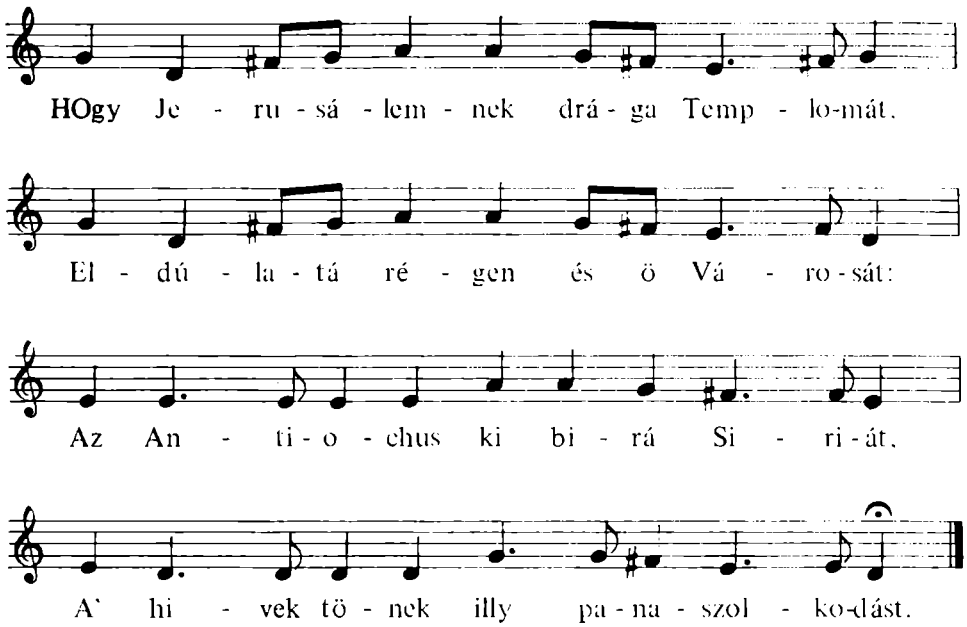
Te vagy nékem nagy segitöm, te vagy meg-szabadítóm,
Azért siess Uram Isten, mert vagy én óltalmazóm.
Aldott etc.

Igy könyörge a' Sz. David Christus Urunk képében,
Most könyörög Keresztyénség ö nagy veszedelmében.
Aldott Isten óltalmazz-meg, Sz. Fiadnak nevében. Amen.

711.

PSALMUS LXXIII.

UT QUID DEUS REPULISTI ETc.



HOgy Jerusálemnek drága Templomát,
El-dúlatá régen és ö Városát:
Az Antiochus ki birá Siriát,
A' hivek tönek illy panaszolkodást.

Miért Uram Isten hogy igy el-vetél,
Hogy Szent kezeiddel nem fedezgetél?
Miért népedtöl el-idegenedél,
Hogy ellenségnek minket igy engedél?

Térj-meg haragodból, légy óltalmazó,
Szegény juhaidnak légy igazgató:
Ki válogatván csak te-néked való,
Te Szent helyeden, és hegyeden lakó.

Lám néki Sionban maradást adál,
Véle egyetemben te-is ott lakál:
De már tekínts-meg hogy mire jutatál,
Te-is helyedtöl szintén meg-fosztatál.

Zászlójokat óltár-feliben rakák,
Nálunk gyözedelmes jeleket hagyák:
Mint régen házad sok mivesek rakák,
Igy végre pusztán nem kevesen hagyák.

Erdöllök módjára fejsze sok vala,
Pöröly kalapácscsal elegyes vala:
Tüz égetésre Czifra mégyen vala,
Ez kár nevednek csak szidalom vala.

Fottig meg-alázák ékes házadat,
Földig le-vonának sok Egyházakat:
Rettegjük illyen szörnyü tanácsodat,
Hogy el-fogyattyák te maradékidat.

Nincsen már elöttünk ki tanitana,
Jövendö dolgokról bizonyitana:
Vigasztalásban ki jóra szóllana,
Es Templomodban szin helyén állana.

Mikor jö-el immár ezeknek vége,
Vallyon népeidnek hol lészen helye?
Ellenségeinknek míg hat -el ereje,
Ha jút-meg Uram nékiek érdeme?

Mit halogatod már itiletedet,
Vond-ki kebeledböl te kezeidet:
Jelents-meg hozzánk a' te jó kedvedet,
Te vagy Királyunk, el-ne hadd népedet.

Tengernek Ur Isten, te birod vizét,
Melyben el-meritéd Pharahó népét:
Te Sárkányoknak, Czet-halaknak fejét,
Egész e' földnek tartod erösségét.

Lám nagy csuda-képpen adád életét,
A' pusztában; tartván Juda nemzetét:
Te foghatod-meg ki-folyó kút-fejét.
Es nagy vizeknek élteted ö erét.

Tiéd a' nap és éj, setét, és világ,
Te rendelésedben vagyon ez Világ:
Tél, és meleg Nyár, által azon nem hág,
Valamit nékik Szent Uraságod hágy.

Gondold-meg Uram már te szidalmadat,
Es Szent házaidnak pusztaságokat:
Te népeidnek szánnyad halálokat,
Kiket tartál, mint Gerlicze madarat.

Kérünk ne-felejts -el szintén annyira,
Frigyednek hogy essék valami héja:
Tekints a' földnek sok nyomorúltira,
Kinek Világok, csak merö nyavalya.

Fogadd szegényeknek ohajtásokat,
Ujits-meg örömre gyalázattyokat:
Hadd dicsirhessék a' te jó-vóltodat,
Ellenségidböl te tehetsz foglyokat.

Mert csak szidalomban Nevedet hozák,
Hogy veszedelemben népedet hagyák:
Imé örökké lám ugyan el-szokák,
Türésed eddig, de mire kóstolák.

Dicsiret, dicsösség az Ur Istennek,
Szent Fiával eggyütt a' Szent Léleknek.
Hetven-harmadik Soltár énekének,
Szent Dávid irta dicsiret Istennek. Amen.

712.

PSALMUS LXXVI.

VOCE MEA AD DOMINUM CLAMAVI, ETc.
NOTA: MENYORSZÁGNAK KIRÁLYNÉJA, ETc.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

AZ Ur Istent magasztalom,
Jó-vóltáról gondolkozom:
Mindenkor hozzá folyamom,
Mert meg-halgat azt jól tudom.

Számtalan kinokban valék,
Büneim-ért kit érdemlék:
De ismég meg-könnyebbülék,
Mihelyt vigasztalást hallék.

Nagy háborúság lelkemben,
Sok rettegés vólt szivemben:
Nyomorúlt valék testemben,
Tellyes minden életemben.

El-terjesztvén kezeimet,
Kiáltottam Istenemet:
Csak bé-sem húntam szememet,
Nem leltem sohúlt helyemet.

Magamban én dolgaimról,
Elöbbeni életemröl:
Kedves szép nyájasságomról,
Gondolkodtam énekemröl.

Ennél inkább búsitottam,
Magamat szomoritottam:
Lelkemben csak háborodtam,
Tusakodván ezt mondottam.

Tölle Isten mind örökké,
Hiveit el-vetheti-é?
Kegyelmét meg-vonhattya-é?
Vallyon meg-tagadhattya-é?

Istennek nagy esküvése,
Fia-által lött kötése:
Egyszer-való végezése,
El-múlhatik-é beszéde?

Ez lön az én betegségem,
Szivemben nagy gyötrödésem:
De más-felöl bátorságom,
Vagyon olly nagy vigaságom.

Régi nagy irgalmasságát,
Hiszem Istennek hatalmát:
Hozzám nagy jó-akarattyát,
Mely el-fordittya haragját.

En bünömet látom vala,
Szivem azért retteg vala;
Mikor magára néz vala,
Bátorkodni nem-mér vala.

Nagy erössen igaz Hittel,
Magam Isten beszédével:
Kegyelmes igiretivel,
Bátoritám Szent Lelkével.

Erös Pharahó fegyverét,
Izraelnek ellenségét:
Mind el-vesztéd nagy seregét,
Mutatván karod erejét.

Néked Uram félelemmel,
Mind szólgálnak nagy örömmel:
A' vizek-is sietséggel,
Utat adnak rettegéssel.

Erös vitéz mint népeit,
Az Ember ö két szemeit:
Mint jó pásztor ö juhait,
Ugy tartya Isten hiveit.

A' hiveknek számok vagyon,
Nevek nálla irva vagyon:
Hajok-szálla számán vagyon,
Rájok olly nagy gondgya vagyon.

Ne-fély azért háborúdban,
Oh én lelkem nyavalyádban:
Erös légy bizodalmodban,
Istennek vagy óltalmában.

Meg-számlálta járásodat,
Fel-jedzette siralmidat:
Mind fel-irta nyavalyádat,
Ugy viseli nagy gondodat.

Ha kevessé ostorozott,
Azzal téged el-nem hagyott:
Inkább kezéhez tanított,
Mint jó Atya úgy oktatott.

Szent Dávid Soltár-könyvében,
Hetven-hatodik részében.
Dicsirtessék egy Felségben,
Tellyes Szent Háromság, Amen.

713.

PSALMUS LXXVIII.

DEUS VENERUNT GENTES ETc.
NOTA: URNAK SZOLGAI NO DICSIRJÉTEK ETc.
[Dallamát l. a 612. sz. alatt]

FElséges Isten, néked jelentyük mi nagy nyavalyánkat,
Panaszolkodván elötted mondgyuk mi boszszúságinkat.

Mert el-bé jöttek a' pogány népek, te örökségedben,
Meg-ferteztették Szent Templomodat a' te hiveidben.

Mind el-pusztíták Jerusálemet, a' Keresztyénséget,
Rabságra vittek gyenge szüzeket, és sok özvegyeket.

Vagyunk immáron csak nagy szidalom, mi szomszédságinknak,
Es meg-csúfolás minden népek-közt, kik környülünk vannak.

Meddig haragszol, felséges Isten végetlen ellenünk?
Boszszú-állásod mint a' sebes tüz fel-gerjedt ellenünk.

Fordítsad immár te haragodat a' pogány népekre,
Kik nem ismérnek téged Ur Isten, ö idvességekre.

Az Országokra kik segitségül nevedet nem hiják,
Szent Felségednek parancsolatit semminek alíttyák.

Ne-emlekezzél régi bününkröl, de hamarság minket,
Elöl vegyenek irgalmasságid, ne-hadgy Uram minket.

O Idvezitö, édes Istenünk segély-meg már minket,
A' te nevednek dicsössége-ért, szabadits-meg minket.

Es légy kegyelmes te Szent neved-ért a' mi büneinknek,
Hogy ne-mondhassák a' pogány népek, hol vagyon Istenek.

Jusson elödben fohászkodások a' szegény foglyoknak,
Te hatalmaddal ments-meg mind a'kik halálra tartatnak.

Mi pedig földön kik te népeid, és juhaid vagyunk,
Kiket legeltetsz te Szent igiddel, néked hálát adunk.

Es Nemzetségröl Nemzetségekre tégedet hirdetünk,
Tisztességedröl, s' dicsösségedröl örökké éneklünk.

Igyen könyörög Szent Dávid Király, ellenségi-ellen,
Mint irva vagyon Soltár könyvének hetven-nyólcz részében. Amen.

714.

PSALMUS LXXXI.

DEUS STETIT IN SYNAGOGA DEORUM, ETc.
NOTA: HÁBORUSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK ETc.
[Dallamát l. a 617. sz. alatt]

AZ Ur Isten áll, minden Biráknak gyülekezetiben.
Akarja látni mit cselekednek törvény-tételekben,
Rájok figyelmez, hogy ök mit szólnak törvény itiletben.

Eleit veszi igasságával, ö álnokságoknak,
Es hatalmával ellene-támad méltatlanságoknak,
Es ö azt mondgya, most, és mindenkor az hamis Biráknak.

Miglen itiltek ti hamis Birák, mindent álnoksággal?
Mert lám róllatok, kösség azt mondgya, minden igassággal,
Rakva kezetek, és erszényetek sok hamis birsággal.

Igazat azért ti itillyetek a' nyomorúltaknak,
Törvény-tételben, ti ne-ártsatok a' szegény árváknak,
Ne-kedvezzetek az ajándék-ért hamis gazdagoknak.

Es meg-mentsétek a' szegényeket, az hatalmasoktól,
Az igazakat, és özvegyeket minden kár-vallástól,
Szegény kösséget hamis rovástól, sok húzás-vonástól.

Istenek vattok itt e' Világon, az Isten azt mondgya,
Mert ö képiben hagyott titeket, az irás azt tartya,
Jól meg-lássátok mit cselekesztek, néktek ö azt hadgya.

Vattok minnyájan a' Felséges Ur Istennek fiai,
Es igasságot ha ti itiltek, néki maradéki,
Oltalmazásban, és büntetésben kedves jó szolgai.

De ti ezeket mind hátra-vetvén, meg-nem gondollyátok,
Hogy a' mi vólna a' ti tisztetek, abban el-járnátok,
Azért ki-tetszik e' Világ-elött minden álnokságtok.

Meg-hidgyétek azt, ti álnok Birák, hogy meg-gyalázódtok,
Az Isten-elött mikor állotok, igen meg-pirúltok,
Itilet-napján hitetlenekkel, ti mind el-kárhoztok.

Mert nem álhattok a' halál-ellen, hatalmasságtokkal,
Es az Istennek haragja-ellen, ti álnokságtokkal,
Meg-kell halnotok egyenlö-képpen, ti gonosságtokkal.

Itt e' Világon a' nyomorúltak Istenhez kiáltnak,
Birák róllatok az Ur Istennek illyen szókat szólnak:
Kelly-fel Ur Isten, tégy itiletet e' gyarló Világnak.

Mett te lakozol öröktül-fogva magas Menyországban,
Es uralkodol Szent igid-által te Szent-egy-házadban,
Tégy itiletet itt e' Világon itílö-birákban.

Szent Dávid irta e' beszédeket, Ö Soltár könyvében,
Mellyet ki-ada dicsiretinek nyólczvan-egy részében:
Hogy jobbúllyanak az hamis Birák, ö itéletekben. Amen.

715.

PSALMUS LXXXV.

INCLINA DOMINE AUREM TUAM.
NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN, etc.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

AZ jó Hitü ember szelíd e' Világon,
Senkire nem támad, bátor boszszút lásson:
Meg-elégszik azzal, hogy az Urra fusson,
Ellenségi-ellen; és imillyent szóllyon:

Figyelmezzél Uram kérlek ide hozzám,
Mert ha meg-tekínted, nagy az én nyavalyám:
Szegény fejem immár szintén meg-alázám,
Hogy ellenségimnek magamat meg-hajtám.

Azért te szolgádnak siess óltalmára,
Hogy a' gonoszokkal ne-jussak halálra:
Csak tégedet várlak az én váltságomra,
Es rajtok érettem boszszú-állásokra.

Vigasztald-meg a' te szolgádat Ur Isten,
Mert lelkem te-hozzád emelem szüntelen:
Lám csak te vagy az jó kegyelmes Ur Isten,
Mindenekhez, a' kik vannak igaz Hitben.

Véghetetlen a' te jó-téted mi-hozzánk,
Menyböl-is e' földre szemeid mi-reánk:
Mikoron imádunk siess ide hozzánk,
Hogy meg-ne emészszen számtalan nyavalyánk.

Sok Istenek közzül, kiket e' Világ néz,
Nincs senki hasonló hozzád, ki csudát tész:
Temérdek sok népet mert egyedül ismérsz,
Szent tiszteletedre csak te-magad-ért hijsz.

Mert csak te vagy Felség, e' széles Világban,
Kinek mássa nincsen uralkodásában:
Mindent arra vihetsz hatalmasságodban,
Kiket egyedül bírsz szabad-akaratban.

Utaidra oktass engemet Ur Isten,
Hogy éllyek e' földön te isméretedben:
Erösits napon-ként a' te félelmedben,
Hogy én szivem áldgyon téged igaz Hitben.

Dicsirlek-is inkább szivemböl örökül,
Mert jó-vóltod látom hozzám mindenestül:
Hálá légyen néked én-töllem vég-nélkül,
Hogy meg-mentéd lelkem halálos inségtül.

Mert kész vagy Ur Isten te a' kegyelemre,
Hajlandó a' jóra, mi segítségünkre:
De sok türés-után, ha térsz büntetésre,
Gonoszok el-vesznek csak hamar végtére.

Te nagy jó-vóltodban, és fogadásodban,
Könyörüly én-rajtam az én nyavalyámban:
Részeltesd szolgádat te áldomásodban,
Tarts-meg szolgálódnak fiát a' halálban.

Hogy a' kik gyülölnek, életemet bánván,
Legyenek miattam mind meg-gyaláztatván:
Lássák-meg hogy Uram szeretsz engem nyilván,
Keserüségemböl örömre támasztván.

Ezek Szent Dávidnak, a' kevély nép-ellen,
Buzgó imádsági e' földön éltében:
Irta bé nyólczvan-öt szép dicsiretiben,
Dicsirjük az Istent mind örökké, Amen.

716.

PSALMUS XCI.

BONUM EST CONFITERI DOM:
NOTA: NAGY BÁNATBAN DÁVID MIKORON, etc.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

MEly igen jó az Ur Istent dicsirni,
Felségednek én Uram énekelni:
Szent nevedet dicsirvén magasztalni,
Es mindenütt e' Világon hirdetni.

Igen reggel irgalmadat hirdetni,
Igasságot felölled kiáltani:
Hegedüvel, Orgonával zengeni,
Minden éneklö szerszámmal tisztelni.

Csuda-képpen meg-vigasztal engemet,
Minden-némü te nagy cselekedeted:
Kezeidnek múnkájával örvendek,
Teremtömnek, Meg-váltómnak énekelek.

Ha szivemben, lelkemben meg-gondolom,
Mely nagyoknak dolgaidat én látom,
Mélységesnek jó-tétedet alítom,
Uram azon olly igen csudálkozom.

Az esztelen ember, ezt nem isméri,
A' hitetlen, bolond ember, nem érti:
Kinek róllad nincs igaz ismèreti,
Szent Fiadban mert nincsen néki Hiti.

E' Világon gonoszok gyükereznek,
Kik mindenkor hamissan cselekesznek:
Mint a' füvek virágoznak, terjednek,
Hogy örökül örökké el-veszszenek.

Lám ezeket Felséges Uram Isten,
Meg-bünteted, mert te vagy örök Isten:
Kik támadnak a' te Szent igid-ellen,
Viaskodnak a' te hiveid-ellen.

Sokan vannak, kik ritkán emlekeznek,
Kik soha nem engednek beszédednek:
Imé Uram mely nagy hamar el-vesznek,
Es nagy hamar tölled meg-büntetödnek.

Te vagy azért kegyes éltetöm nékem,
Ki nem örülsz bünösnek el-vesztiben:
De inkább örvendesz meg-térésében,
Es mind-örökké-való életében.

Az én birodalmam olly erös lészen,
Hogy Unikornishoz hasonló lészen:
Ellenségimen gyözedelmet vészen,
Gonoszoknak el-veszteket én nézem.

Róllad Uram a' kik meg-emlekeznek,
Az igazak; kik igaz Hitben lésznek:
Mint a' pálma, szintén úgy meg-zöldülnek,
Mint Cedrus-fák ugyan meg-gyükereznek.

Istennek ö házában plántáltatnak,
Anya-szent-egyházban meg-virágoznak:
Mindenkoron néki gyümölcsöt hoznak,
Igaz Hittel, jámbor életet valnak.

Ur az Isten, igaz minden dolgában,
Hatalma egész földnek határában:
Semmi közi nincsen a' hamisságban,
Dicsösség, gazdagság az ö házában.

Soltárának kilenczven-egy részében,
Ezt meg-irta Szent Dávid énekében:
Az ö népét ínti e' dicsiretben,
Ur Istenben ne-essenek kétségben. Amen.

717.

PSALMUS XCIV.

VENITE EXULTEMUS, etc.
[Dallamát l. a 614. sz. alatt]

JEr örvendezzünk az Ur Istennek,
Es énekellyünk az ö Szent nevének:
Idvesség-felöl egy reményünknek,
Mi óltalmunknak, kegyes éltetönknek.

Siessünk hozzá dicsiretekkel,
Hálá-adással, és könyörgésünkel:
Eneklésünknek szép zengésével,
Szent Angyaloknak nagy sok seregével.

Mert az Ur Isten a' mi Istenünk,
Kegyes Királyunk, erös Fejedelmünk:
Minden Istenek-felett mi-velünk,
Igaz óltalmunk, és mi segitségünk.

Csak egyedül ö bír mindeneket,
A' mélységeket, és a' nagy hegyeket:
Minden hatalmas erösségeket,
Az ördögöket, és az embereket.

Ö teremtette a' széles Tengert,
Es benne-való nagy-szép szigeteket:
Csak ö formálta a' száraz Földet,
Es azon-való drága szépségeket.

Jer hajtsunk fejet, térdet nékie,
Es borúllyunk-le arczal ö-elötte:
Az Ur Istennek nagy tisztessége,
Forogjon szánkban ö szép dicsirete.

Az ö szózattyát mikor hallyátok,
Ti sziveteket nékie adgyátok:
Ugy halgassátok, és fogadgyátok,
Hogy késértetben soha ne-jussatok.

Mert jól tudgyátok régen mint jártak,
A' kik ellene igen rugóldoztak:
Az igirt földre bé-nem juthattak,
Mert szót fogadni soha nem akartak.

Dicsiret néked Atya Ur Isten,
Légyen dicsösség néked Fiú Isten:
Tisztesség néked Szent Lélek Isten,
Három személyben, egy örök Ur. Isten Amen.

718.

PSALMUS XCIX.

JUBILATE DEO OMNIS TERRA: SERVITE etc.
NOTA: EZ FÖLDÖN TI MINDEN NÉPEK, etc.
[Dallamát l. a 619. sz. alatt]

EÖrüllyetek az Istenben,
Szólgállyatok vig örömben:
Egész föld kerekségében,
Gyüllyetek mind eleiben.

Templomába mind bé-gyüllyünk,
Dicsiretet néki tegyünk:
Szép hálá-adást készicsünk,
Szent nevének énekellyünk.

Mert csak ö a' mi Istenünk,
Es teremtö Fejedelmünk:
Hogy szép mezein legellyünk,
Az Ur mi-nékünk vezérünk.

Mert kegyelmes az Ur Isten,
Könyörülvén az Emberen:
Kegyelmének vége nincsen,
s' Meg-halgat minket kegyessen.

Ezt meg-irta nagy-örömben,
Szent Dávid a' Sóltár-könyvben:
Kilenczven-kilencz részében,
Dicsirjük Istent szivünkben. Amen.

719.

PSALMUS CXII.

LAUDATE PUERI DOMINUM, etc.
NOTA: NAGY BÁNATBAN DÁVID MIKORON, etc.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

KEresztyének kik e' földön lakoztok,
Neveteket az Istennek adtátok:
Az ö Nevét szüntelen ti áldgyátok,
Véle végre hogy ti uralkodgyatok.

Mind e' Világ az ö Nevét dicsirje,
Légyen áldott az ö Neve, azt kérje:
E' Világot mind magához térítse,
Hadd kóstollyák mely nagy ö kegyessége.

Nap-kelettöl-fogván, Nap-nyugotiglan,
Az ö Nevét dicsirjük mind addiglan:
Mert Szent neve ö néki halhatatlan,
Jó-vóltából mi-töllünk foghatatlan.

Az Isten uralkodik mindeneken,
E' Világon minden pogány népeken:
Dicsössége vagyon néki Mennyégben,
Örülnünk kell nékünk ezen szivünkben.

Kicsoda olly hatalmas országában,
Mint a' Christus, ki lakik magasságban?
Mindeneket néz ö nyavalyájában,
Es lelkinek igen nagy fájdalmában.

Fel-emeli földön a' szegényeket,
A' ganéjban fetrengö bünösöket:
Hogy hatalmassá tehesse mind öket,
Kik ö-benne helyheztetik sziveket.

A' magtalant az Ur Isten meg-áldgya,
Magzatokkal ötet bövön meg-láttya:
Es életét néki meg-szaporíttya,
Mind örökké életében táplállya.

Mert a' Christus a' Menyországból nézi,
Az alázatosokat meg-tekínti:
De a' kevélyeket igen gyülöli,
Világ bölcsességét meg-szégyeníti.

Szent Dávid irta ezt a' Soltár könyvben,
Enekének száz tizen-két részében:
Anya-szent-egyház énekli örömben,
Az Istennek ö nagy dicsiretiben. Amen.

720.

PSALMUS CXXI.

LAETATUS SUM IN HIS etc.
NOTA: O MENNYEI NAGY BOLDOGSAG, etc.
[Dallamát l. a 649. sz. alatt]

EÖrül, s' örvend az én szivem,
Meg-újúl bennem víg kedvem:
Mikor illy szót hal két fülem.

Az Ur Templomában megyünk,
Hogy az Isten-elött legyünk:
s' Kedves áldozatot tegyünk.

O mely ékes hely a' Sion,
Szép vóltával magához von:
Fundáltatott a' kö-szálon.

Az Ur népe oda gyül fel,
Csak egy Szent-is nem marad-el:
Mikor arra adatik jel.

Ott helye a' könyörgésnek,
Az Isteni tiszteletnek:
Hallása Szent igijének.

Kérjük az Istent hogy ennek,
Adgyon bö áldást e' helynek:
Örüllyön a' békességnek.

Belöl benne szép békesség,
Mezein légyen a' böség:
Népén Istentöl kedvesség.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Szent Lélek Istennel, Amen.

721.

PSALMUS CXXIX.

DE PROFUNDIS, &c.
NOTA: KÖVETI VALA CHRISTUS CSUDÁJÁT, &c.
[Dallamát l. a 16. sz. alatt]

FElséges Isten, hozzád kiáltunk nagy keserüséggel:
Könyörgünk néked, hogy légy segitséggel.

Tekints mi-reánk, kérünk Ur Isten, illy nagy szükségünkben:
Es segély minket erötlenségünkben.

Miként a' foglyok, tömlöcz-fenekin erössen kiáltnak:
Senki nem hallya, sem könyörül rajtok.

Pokolnak kínnya, bünnek soksága, dühösködik rajtunk:
Légy segitséggel, hogy mind el-ne veszszünk.

Ha büneinket te meg-tartántod, felséges Ur Isten:
Vallyon ki lészen elötted büntelen?

Nincsen ártatlan, nincsen bün-nélkül senki te-elötted:
Azért könyörgünk, útunkat vezérlyed.

Mert csak te-nállad vagyon kedvesség, és nagy irgalmasság:
Christus I E S U S -ért bününkböl szabadság.

Örvendez szivünk, felséges Isten, te igiretedben:
Es hozzánk-való nagy kegyességedben.

Oh méltóságos nagy irgalmasság, kegyesség mi-rajtunk:
Bünnek, ördögnek nincs hatalma rajtunk.

Meg-szabadúltunk a' Christus-által, örök kárhozattúl:
Nincsen félelmünk immár a' haláltúl.

Oh egy reménség, Menybéli Isten, bizony egy segitség:
Te szolgaidnak légy örök idvesség.

Dicsiret néked Atya Ur Isten, a' te Szent Fiaddal:
Es mind örökké Szent Vigasztalónkal.
A m e n.

722.

PSALMUS CXXXIII.

ECCE NUNC BENEDICITE DOM:
[Dallamát l. a 612. sz. alatt]

URnak szolgai, no dicsirjétek minnyájan az Urat:
Magasztallyátok, és meg-áldgyátok, minnyájan az Urat.

Ti kik állotok Urnak házában, örök dicsösségben:
No dicsirjétek Istennek Fiát, az egy igaz Hitben.

Emellyétek-fel ti kezeteket, Ur szolgálattyára:
Es az mint lehet ti dicsirjétek, irgalmasságára.

Viszont az Isten, ki teremtette Mennyet, és a' földet:
Meg-ajándékoz földön, és Mennyen, ezek-ért titeket.

Miként öröktül, te dicsirtessél, felséges Ur Isten:
Most, és mindenkor te Szent Fiaddal, áldassál Ur Isten.

Dicsiret néked Atya Ur Isten, a' te Szent Fiaddal:
Néked Szent Lélek egy örök Isten, a' Szent Háromsággal.
A m e n.

723.

PSALMUS CXLIII.

BENEDICTUS DOMINUS DEUS MEUS,
QUI DOCET MANUS MEAS AD &c.
NOTA: IRGALMAZZ UR ISTEN IMMÁRON ÉNNÉKEM
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

MInden állat dicsir Ur Isten tégedet,
Féli, és rettegi fenyegetésedet:
Es fel-magasztallya te Szent Felségedet,
Azért én-is áldom a' te Szent Nevedet.

Mert te igazgatod minden dolgaimat,
Viseled a' hadban ügyemet, gondomat:
Forgatod kezemben a' harczon szablyámat,
Te tanítod víni az én újaímot.

Csak te-benned vagyon minden bizodalmam.
Te vagy én Istenem, az én diadalmam:
Te vagy bátorságom, én erös kö-váram.
Csak te vagy paísom, bizonyos óltalmam.

Kezemben adod még én ellenségimet,
Ki mostan el-hordgya édes Nemzetimet:
Szertelen pusztíttya szép siros földemet,
Gyakorta le-vágja erös vitézimet.

Mennyi sok jót töttél Uram már én-velem,
Te Szent Felségedtöl honnan érdemlettem?
En halandó bünös tölled tiszteltettem,
Sok ajándékidat már napon-ként vöttem.

Jól-lehet meg-bántott az én Atyám téged,
Es nagy sok bünökkel káromlott tégedet:
Minden Nemzetségem vétkezett ellened,
En-is sok bünökkel bántottalak téged.

De ha teremtettél ö bünös vérekböl,
E'Világra hoztál te nagy jó-kedvedböl:
Meg-mentettél engem ördögnek kezéböl,
Mikor ki-tisztítál az én büneimböl.

Nem szégyenlem Uram róllad emlekeznem,
Mind e'Világ-elött benned dicsekednem:
Minden állatokkal tégedet dicsirnem,
Lelki, testi jókat csak te-tölled kérnem.

Tudom mint az árnyék el-múlik életem,
Minden tehetségem, és cselekedetem:
Mint a' szép folyó-víz el-múlik mellölem,
De mégis könyörgést hally Uram én-töllem.

Ha te minket tartasz te örökségednek,
A'Christus I E S U S -ban választott népednek:
Ne-hadgy hatalmokba az idegeneknek,
Kik mind azon vannak, hogy meg-emészszenek.

Noha meg-érdemlyük az ostort te-tölled,
Mind-az-által minket ha el-vetsz elöled:
Es a' te népedet ha meg-nem kimélled,
Hanem fottig öket mind a' földhöz vered.

Mit fognak mondani a' pogányok róllad,
A' nagy sok káromlást Uram osztán hallyad:
Oltalmazni a' te népedet nem tudtad.
Az ö éh torkokban azért taszítottad.

Nem mondgyák-é Uram ezt a' hamis népek:
De vallyon s' hová lött mostan ö Istenek?
Mi reménségünk-ért csúfolnak bennünket,
Es a' mi Hitünk-ért meg-pökdösnek minket.

Kegyelmezz-meg azért a' te seregednek,
Kit sok Nemzetségek mostan környül-vöttek:
Mint a' tenger vize úgy meg-környékeztek,
Ha Szent Felségedtöl meg-nem rettentetnek.

Tekínts reánk immár magas Menyországból,
Mutasd-meg magadat irgalmasságodból:
A' te hiveidet ments-ki a' rabságból,
A' pogány népeknek ö vas-igájából.

Te adsz diadalmat a' te Királyodnak,
Eröt, s' bölcseséget az ö tanácsinak:
Légy vezére azért a' mi Királyunknak,
Es bátorítója minden hadainak.

Vedd-el bátorságát mi ellenségünknek,
Ronts-meg erejeket a' pogány népeknek:
Mutassad magadat mi Fejedelmünknek,
Erös hadnagyunknak, és mi vezérünknek.

Hogy meg-menekedvén a' nagy ellenségtöl,
Téged dicsirhessünk mi tellyes szivünkböl:
Néked hálát adgyunk nagy lelki örömböl,
Mint kiket ki-vöttél ennyi inségekböl.

Es a' mi magzatink te-néked éllyenek,
Szent ismeretedben fel-nevekedgyenek:
Te Szent-egy-házadba mind éppülhessenek,
Az örök-életbe hogy veled legyenek.

Engedd éppíteni romlott házainkat,
Fordítsad örömre mi sok siralminkat:
Szaporítsad Uram minden jószáginkat,
Es újíts-meg immár a' mi napjainkat.

E' Világ fiai, azt mondgyák bóldognak,
A'mely népnek ezek test-szerint meg-vannak:
De mi Keresztyének azt tartyuk bóldognak,
A'kik az hatalmas Ur Istenben bíznak.

A' Szent Dávid Király igy könyörög vala,
Hogy ellenségivel szemben mégyen vala:
Kik-ellen óltalma csak az Isten vala,
Száz-negyven-harmadik énekében hadta.

A m e n.

724.

PSALMUS CXLIV.

EXALTABO TE DEUS MEUS REX &c.
NOTA: SZENT DÁVID PROFÉTA AZ ISTENNEK NAGY &c.
[Dallamát l. a 690. sz. alatt]

NAgy hálá-adással magasztallak téged én Istenem,
Kegyelmességedröl valamikor én meg-emlekezem,
Örökkön örökké minden-napon téged kell dicsirnem.

Olly nagy tiszteletre, dicsiretre töllem méltó vólnál,
Ha hozzád illendö tisztességet én-nállam találnál,
De nincsen mit adnom többet Uram, az hálá-adásnál.

Idörül idöre én hirdetem hatalmasságodat,
Az idvezitésben, teremtésben-való jó-vóltodat,
Mert nagy szerelmedböl nem kimélléd töllem Szent Fiadat.

Meg-jelentéd nékem régtül-fogván-való titkaidat,
A' te vigasztaló, bátorító öröm-mondásodat,
Te Szent Lelked-által, onnan értem jó-akaratodat.

Örök dicsösségre, tisztességre hogy engem hivattál,
Az én büneimnek nagyságából mikor ki-tisztítál,
Akkoron mutatád, hogy magadnak engem választottál.

Pecsétes gyürüddel, Szent Lelkeddel magadnak foglalál,
Erös reménséggel, igaz Hittel szépen fel-ruházál,
Örökös társává mert Christusnak engemet választál.

Vala Uram nékem, te-elötted nagy sok adósságom,
Kiért te Szent Fiad Jesus Christus lön értem váltságom,
Azért vagyon mostan én szivemben illyen bátorságom.

Sokszor emlekeztem jó-vóltodról, én nagy szükségemben,
Kit meg-is köszönni én nem tudok, tellyes életemben,
Azért kiált hozzád az én lelkem ö nagy örömében.

Felette irgalmas, mert kegyelmes, kegyes Istenem vagy,
A' meg-büntetésre, vereségre, haragra késö vagy,
Hoszszú ideiglen szenvedhetö, irgalmas Isten vagy.

Reám szive-szerint, mint fiára Atyám nem haragszik,
Erötlenségemért mikor vér-is, kedve-ellen esik,
Ha sanyarú kézzel nyúl-is hozzám, még-is jómra esik.

Az ö nagy jó-voltát az Ur Isten, nem csak rám terjeszté,
Jókra, gonoszokra, Napot, Hóldot ö ki-szélesíté,
Földet, és a' Mennyet életünkre, mi-nékünk teremté.

Nincs nagyobb jó-téted soha velem, irgalmasságodnál,
Nagy kegyelmességed fellyebb árad te igasságodnál,
Szent Fiad érdeme nagyobb Uram, én álnokságimnál.

Csuda jó-vóltodból meg-támasztod, a'kik el-nem esnek,
Kegyelmességedböl fel-emeled, kik immár el-estek,
Erötlenségekböl el-nem üzöd, a'kik vétkeztenek.

Im minden állatnak, sok szemei csak te-reád néznek,
Ö nagy szükségekben, éhségekben tégedet keresnek,
Teremtö, éltetö Isteneknek, tégedet jelentnek.

Segélled étellel, és itallal minden szükségekben,
A' holló-fiaknak eledelt adsz, az önnön fészkekben,
Mikoron annyoktól el-hagyatnak ö nagy éhségekben.

Csak meg-vonszod Uram a' szükségben erös hatalmadat,
Ismég ha akarod, a' böségre ki-nyújtod karodat,
Kegyelmességedet igy mutatod, hozzánk jó-voltodat.

Igen igaz-mondó vagy Ur Isten, minden dolgaidban,
Kit egyszer meg-mondasz, soha senki nem ér téged másban,
Az nagy vigasága én lelkemnek minden bánattyában.

Nagy közel vagy hozzám én Istenem, mint Atya fiához,
Az én kiáltásom fel-indítson a' meg-halgatáshoz,
Mert tiszta lélekböl megyek hozzád, mint édes Atyámhoz.

En akaratomat cselekedted jó-akaratodból,
Igaz törvényt töttél én-felöllem, Uram mindenekböl,
Sokszor le-vetettél, meg fel-vöttél kegyelmességedböl.

Meg-örizted Uram mind azokat, kik téged szerettek,
Hálá légyen néked el-nem vesztek, kik benned hittenek,
Kiért mind örökké minden Szentek tégedet dicsirnek.

Erös óltalma vagy, és gyámola a' szegény árváknak,
A' nyomorúltaknak hivattatol egyedül Attyoknak,
Légy meg-szabadítónk, Uram most-is, mi-nékünk fogylyognak.

Te-néked Ur Isten mind ezek-ért adok nagy hálákat,
Kérlek hogy végiglen mind meg-tartsad ebben fiaidat,
Kik téged tisztelnek mind örökké mint édes Attyokat.

Illyen hálá-adást Dávid Király tön a' Soltár könyvben,
Ö dicsiretinek száz és negyven-negyedik részében,
Hogy hálákat adgyunk az Istennek mindenkor szivünkben.

A m e n.

725.

PSALMUS CXLVI. & CXLVII.

LAUDATE DOMINUM QUONIAM & LAUDA JERUSALEM DOMINUM.

[Dallamát l. az 571. sz. alatt]

DRága dolog az Ur Istent dicsirni,
Szine-elött kegyessen énekelni:
Ekes dolog Szent nevét magasztalni,
A' hiveknek ö elötte szolgálni.

A' Jerusálemet lám ö szereti,
Anya-szent-egyházat szépen éppíti:
Törvényével bóldogúl ékesíti,
Az Izraël fiait egyben-gyüjti.

Ö gyógyít-meg szomorodott sziveket,
Vigasztallya a' meg-bádgyatt lelkeket:
Ö enyhít-meg sok keserüségeket,
Mind testi, és lelki betegségeket.

Nagy számot tart ö választott népére,
Mert tudtára Csillagoknak-is neve:
Gondot visel ennyi számtalan rendre,
Azért hogy ne-tekíntene népére?

Felséges Ur, a' mi Mennyei Urunk,
Olly nagy erös, és hatalmas Királyunk:
Kinek bölcseségétöl távúl állunk,
Ertelmében mert véget nem találunk.

Ez ö-néki csudálatos tanácsa,
Hogy a' szelídeket fel-magasztallya:
De a' kevély gonoszokat útállya,
Es öket mind a' földig le-gyalázza.

Enekellyünk néki hálá-adással,
Vigaságos hangicsáló szerszámmal:
Beszélgessünk a' mi kegyes Urunkal,
Magasztalván ötet imádságunkkal.

Ö vonsza-bé az Egeket felhökkel,
Es a' ködöt meg-terheli essövel:
Mellyet le-származtat a' földre széllyel,
Hogy gyümölcsöt, füvet hozzon böséggel.

Hegyen, völgyön, és mezöben-valóknak,
Ö ád eledeleket a' barmoknak:
Ehségeket-is a' holló-fiaknak,
Bé-tölti; helyt adván kiáltásoknak.

Semmi ö-magában akar-mi erö,
A' Lónak ereje néki nem-kellö:
Sem Emberi serénységre nem nézö,
Mert egyedül elégséges segítö.

Kedve vagyon csak az ötet-félökben,
Gyönyörködik az igaz emberekben:
Hatalmas azoknál ö Felségében,
Oltalom e' Világi erö-ellen.

Dicsird azért Jerusálem Uradat,
Magasztald Keresztyénség Meg-váltódat:
Aldgyad Sion Mennyei Királyodat,
Hiveknek serege, te Szent Atyádat.

Ö te-néked bátorságod mindenben,
Kapuid zárjait bírja erössen:
Pólgáridat meg-áldgya eggyességben,
Részesitvén sok jó-tételményében.

Határidat szereti békeséggel,
Meg-áldotta földeidet böséggel:
Meg-nem fogyatkoztat semmi szükséggel,
Táplál téged Mennyei Szent kenyérrel.

Hamarságos az ö parancsolattya,
Mindenható bölcseséges tanácsa:
A' földre-is alá származik szava,
Es leg-ottan meg-lészen akarattya.

Miként láttyuk a' darabos jegeket,
Ide alá hánnya a' kö-essöket:
Egyetemben hordoz nagy hidegeket:
A' mi Istenünk miveli ezeket.

Viszont mikor parancsolattyát adgya,
Lészen mind azoknak el-távozása:
Ha éllesztö szeleit fel-támasztya,
A' jegeket folyó-vizzé olvasztya.

Jákóbnak ki-mutattya Szent szerzését,
Fiaival közli áldott igéjét:
Ö Felsége az Izraëlnek népét,
Igazgattya, néki adván törvényét.

Nem cselekedett igy semmi Nemzettel,
Meg-nem ékesitett ennyi Szentséggel:
Miként reánk tekínte nagy jó-kedvel,
Kiért áldgyuk örökké dicsirettel.

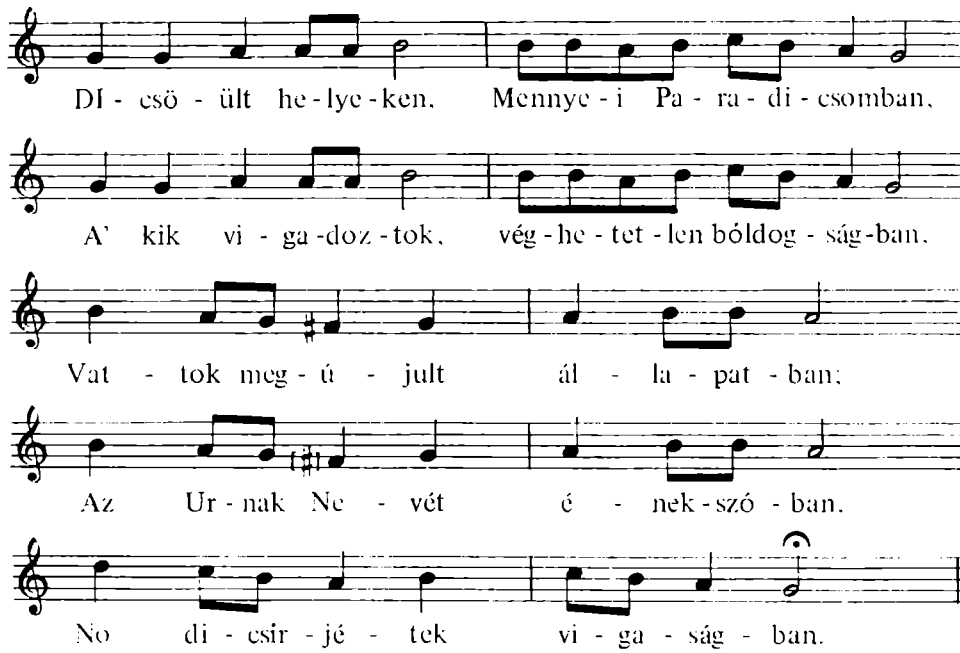
Ez igéket a' Szent Dávid Proféta,
Száz negyven-heted énekében irta:
Az Ur Istent ekképpen magasztalta,
Tanúságúl nékünk elönkben adta.

A m e n.

726.

PSALMUS CXLVIII.

LAUDATE DOMINUM DE COELIS &c.



DIcsöült helyeken, Mennyei Paradicsomban,
A' kik vigadoztok, véghetetlen bóldogságban,
Vattok meg-újult állapatban;
Az Urnak Nevét ének-szóban,
No dicsirjétek vigaságban.

Aldgyátok az Urat, kik csak ö-néki szólgáltok.
Artatlan ruhában tündöklö sok kar Angyalok.
Te-is Nap, és Hóld, és Csillagok:
Valakik égi-tüzzel birtok,
Fel-szóval ötet kiátsátok.

Egek sok részei, Világnak nagy szélessége.
Dicsirjed az Urat Tengernek titkos mélysége:
A'kiket Isten ö Felsége,
bizonyos czéllal bé-rekeszte,
s' Fel-nem bonthat már senki keze.

Barlangok fenekén, nyúgovó mérges Sárkányok.
Sötét havasokban lakozó vad Oroszlányok:
Ti-is iszonyú nagy Czet-halak,
Tenger ösvenyét kik járjátok:
Aldassék az Ur: azt mondgyátok.

Föld, Meny, Tüz és Víz, fejér Hó, Kö, Zápor-esö.
Déli s' Eszaki-szél, levegö-ég, könnyü szellö.
Tél, Tavasz, és Nyár, öszi idö,
Mely négy részböl áll egy esztendö:
Töletek az Ur dicsirendö.

Szölö-termö hegyek, fel-nyúló szép ékes halmok.
Vad, s' szelid gyümölcs-fák; zúgó, csergö patakocskák.
Ligetes erdön lakó vadak;
Csúszó és mászó sok állatok,
Nevét az Urnak mind áldgyátok.

Meg-újúlt Tavaszszal, hangos éneklö madarak.
Szép új énekekkel áldgyátok Nevét az Urnak.
Kis Filemile ki torkának,
az rekedések nem árthatnak;
Nyújts dicsiretet az nagy Urnak.

Császárok, s' Királyok, és földi sok hatalmasok.
Nemzetes nagy Urak. Gazdagok, és szabadosok.
Birák, Tanácsok, és Polgárok,
kik a' köz-népnek törvényt szabtok.
Ti-is az Urat mind áldgyátok.

Ti-is szép Tavaszi-virához hasonló Iffiak.
Szüléknek örömi, gyermeki kedves seregek.
Tiszta életü kegyes Szüzek;
eszes és okos jámbor Vének,
az Urnak Nevét dicsirjétek.

Dicsiret, dicsösség, tisztesség és hálá-adás.
A'Szentek Urának, légyen örök magasztalás:
Kiben soha nincsen változás:
vagy igirettül meg-hanyatlás;
Tölle fejünkre szállyon áldás.

A m e n.

727.

CANTICUM TRIUM PUERORUM.

BENEDICITE OMNIA OPERA DOMINI DOMINO, &c.



TEremtett állatok, minden alkotmányok, Istennek szép múnkái.
Az Urat áldgyátok, fel-magasztallyátok: méltó ötet dicsirni.
Minden állatokon, most, és mindenkoron illik fellyebb állatni.

Ti Mennyei jóban, örök vigaságban, lakozó szép Angyalok.
Dicsirjétek ötet: ti-is dicsöített Menybéli szép hajlékok:
Egek-felett Vizek, minden erösségek, ötet magasztallyátok.

Világnak szép szeme, Napnak fényessége, dicsirjed Istenedet.
Setét éjnek szine, Hóldnak fejér fénye, dicsirjed te-is ötet.
Magas égben fénlö, mint gyémánt tündöklö, Csillagok áldgyák ötet.

Szeles Zápor-esö, gyenge fürül függö gyöngy harmatok áldgyátok.
Minden-féle Szelek, kik mint titkos lelkek fújdogálván ingotok.
Tüzek, Melegségek, Hidegek, Hévségek, Istenteket áldgyátok.

Egi harmatozás, csillámó zuzmaráz, magasztallyátok ötet.
Csikorgó Tél áldgyad; hideg Hó, Jég áldgyad; áldgyátok Nap, s' Ej ötet.
Aldgyad Világosság, Setétség, Villámás: Felyhök áldgyátok ötet.

Földnek kereksége, Hegyeknek felsége, Halmoknak csekélysége:
Dicsirjétek ötet, áldván minden-felett, s'ennek ne légyen vége.
Ti-is azon-képpen gyenge jövéstekben, földnek minden sengéje.

Hives kút-fejekböl, titkos forrásokból, ki-folyó kristály Vizek.
Feneketlenségben, mélységes Tengerben meg-nyugott csendes Vizek.
Vizeknek zúgási, csorgó friss folyási; áldgyátok Istenteket.

Tenger mélységében Czet-halak feküvén, Istent magasztallyátok.
Szárnyatokon járó, Egben jádzodozó Madarak-is áldgyátok.
Minden-féle Barmok, Emberi-állatok, néki hálát adgyatok.

Izraëlnek népe, Isten szeme-fénye, az Urat dicsirjétek.
Istennek Papjai, fel-szentelt tagjai ötet dicsöitsétek;
Kik néki szolgáltok: örökké áldgyátok, leg-fellyebb becsüllyétek.

Testi tömlöcztökböl, mint kemény fogságból, már ki-szabadúlt lelkek.
Vagy kinek a'testhez, természethez-képest, nem volt kötelességtek:
Artatlanságtokban, s' alázatosságban az Istent dicsirjétek.

Dicsird Ananiás, dicsird Azariás, és Misaël az Istent.
Dicsird minden-felett, mind örökké ötet, mert fellyül-halad mindent.
Az Atyát, a' Fiút, Szent Lélekkel eggyütt áldgyuk, Egy igaz Istent.

Aldott vagy Mennyégben, Mennyei erödben, Uram s' dicsösségedben.
Dicsiret te-néked, dicsösség te-néked, örök fényességedben.
Minden dicsiretet, fellyül-halad léted, véghetetlenségedben.

A m e n.

SZENT DAVIDNAK

Hét Penitentia-tartó

SOLTARI.

728.

PSALMUS VI.

DOMINE NE IN FURORE TUO ARGUAS ME, &c.
[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

MEg-ne-fedgy engemet Uram, fel-gerjedett haragodnak tüzében:
Es meg-ne ostorozz büneimnek gonosz érdemiért mérgedben.
De könyörüly rajtam: mert meg-nyomorodtam, meg-büzhött sebeimben.

Meg-rekedett folyta, fel-dagadott habja, lelkem csendess vizének.
Meddig halgatsz Uram, s' nem könyörülsz rajtam, helyt nem adsz kérésemnek?
Fordúly hozzám immár, mert lelkem téged vár: adgy eröt betegednek.

Mert a' föld-gyomrában, pokolnak torkában nem említnek tégedet.
Nincs ott a'ki vallya, nincs ki magasztallya dicsirvén Szent nevedet.
Mert vóltak, s' meg-hóltak, Világból ki-múltak: érzik itéletedet.

Meg-száradott bennem, óhajtástól szivem, szemem köny-húllatástól.
Mert éjen-ként ágyam, nyugodalmas házam, ázik sok siralmimtól.
Töled el-vettettem, s'csak bé-nem nyelettem, ellenségim torkától.

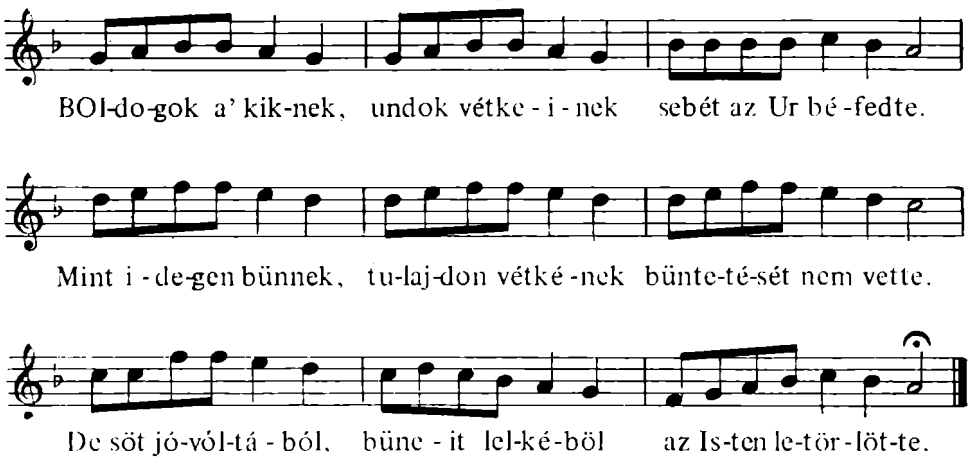
De már gonosz-tévök, ártatlan vér-szopók fussatok távúl tölem.
Mert a' magas Menybe, Isten eleibe hatott siralmas versem.
Meg-halgatott engem: pirúly ellenségem, és távozzál-el tölem.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának. Dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben Egy igaz Istenségnek:
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben. Dicsösség az Istennek.
A M E N.

729.

PSALMUS XXXI.

BEATI QUORUM REMISSAE SUNT INIQUITATES, &c.



BOldogok a'kiknek, undok vétkeinek sebét az Ur bé-fedte.
Mint idegen bünnek, tulajdon vétkének büntetését nem vette.
De söt jó-vóltából, büneit lelkéből az Isten le-törlötte.

En pedig vétkemet, fedezvén sebemet, bánatban el-száradtam.
Mert éjel, és nappal, Szent kezed ostorral, sulyos terhet hágy rajtam.
Azért sok kínomban, tövis-közt ültömben, már csak meg-nem fonnyadtam.

De te-hozzád térek, bocsánatot kérek, elötted vallást tészek:
Sebeim rútsága, bünöm undoksága, vádlója magam lészek.
A'te jó-vóltodból, tudom szerelmedböl, bocsánatot hogy vészek.

Valaki te-hozzád, bünböl hogy ki-hozád, sirván imádkozhatik:
Még a' Viz-özönnek, fel-indúlt Tengernek, habja-közt-is bízhatik.
Látván sok inségből, ellenség kezéből, Dávid hogy ki-hozatik.

Azért öszvérekhez, bünösök, s'lovakhoz hasonlók ne-legyetek.
Mert ha szép intésnek, Isten kérésének nem enged reménségtek.
Hám, fék, zabla, s'ostor, délczeg lovat meg-tör, bünötökben el-vesztek.

Ostori azoknak soha el-nem fogynak, kik hevernek a'bünben.
Kik pedig az Urban bíznak, bátorságban lesznek tellyes éltekben.
Azért örüllyetek, és dicsekedgyetek igazak az Istenben.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben. Dicsösség az Istennek.
A M E N.

730.

PSALMUS XXXVII.

DOMINE NE IN FURORE TUO &c.
[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

MEg-ne fedgy engemet Uram fel-gerjedett haragodnak tüzében.
Es meg-ne verj engem, kér nyomorúlt igyem boszszúság üzésedben.
Mert meg-sebesitnek nyilai mérgednek, szomorodott szivemben.
Mert meg-sebesitnek nyilai mérgednek &c.

Nincs épség testemben, olly nagy rettegésben, haragod-miatt estem.
Csontaim veleit, ki-vonták ereit, büneim jól érzettem.
Mert fejemen fellyül hatott sok vétkektöl eröst meg-terheltettem.

Meg-nyilátkoztattak, ismét meg-újúltak, bé-forradott sebeim.
Ugyan ki-rothattak, és ki-fakadoztak, esz-nélkül nyert fekélyim.
Fejemet le-sütvén, kiért gyászban ülvén, könyvben úsznak szemeim.

Agyékom genyetség, testem sok betegség, kínnyaival úgy meg-tölt:
Hogy vad Oroszlán-ként ordit, és a' nagy kínt viselvén, csak meg-nem hólt.
Szemeid jól láttyák szivemet, mint rágják, nincs testemben egy épp fólt.

Meg-hirvatt bús szivem, meg-változott szinem, homály fogta szememet:
Mert mind ellenségim, mind régi barátim, szidnak, pöknek engemet:
Szembe szépen szólnak, hátam-megett rágnak, törbe csallyák fejemet.

De én néma vóltam, fülemet bé-dugtam, békességgel szenvedtem.
Csak te-tölled vártam Uram, benned bíztam, érted mindent fel-vettem.
Ne-szenvedd hogy lássák, örömmel kik várják vesztemet, mert el-estem.

Ostort, pálczát, méltán szenved bünös hátán, gonosz szolgád meg-vallom.
Jó-tétért, haragját, rágalmazó szavát, ellenségeimnek hallom.
De te jó-vóltodból, lelkemet sok kínból vidd-ki, bünben ne-hallyon.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, Dicsösség az Istennek.
A m e n.

731.

PSALMUS L.

MISERERE MEI DEUS, &c.
NOTA: BÓLDOGOK A'KIKNEK, UNDOK &c.
[Dallamát l. a 729. sz. alatt]

VEgetlen irgalmú, oh te nagy hatalmú Isten, légy már kegyelmes.
Önts-ki mindenestöl jódat rám kebledböl, mert lám mely veszedelmes;
Bünöm-miatt lelkem, ki titkon rág engem, mert nagy sebbel sérelmes.

Mosd-el rólam immár, kit lelkem alig vár, mosd-el bünöm rútságát.
Eggyütt a'rút hírrel, mint rút büzt enyhíts-el, fertelmem büdös szagát.
Ismérem bünömet, kiért Nap engemet rettent, mutatván magát.

Csak néked vétkeztem, bünt elötted tettem, oh kegyelmes Ur Isten.
Kit semmi ravaszság nem csalhat, s'álnokság, rejtve elötted nincsen.
Mert a'nagy kék Egböl, mint Királyi-székböl, látod mit mivel minden.

Ha érdemem-szerint, reám eresztesz kínt: veszek,s' jaj hová legyek?
Ha tellyes éltemben, estem sok vétkekben, bizony pokolra megyek.
Mert még létem-elött, lelkem meg-fertezett. Oh Istenem már medgyek?

Még anyám méhében esém nagy vétkekben, érdemlem haragodat.
De te ki vétket bánsz, igazt szeretsz, kivánsz, mutatván jó-vóltodat:
Hogy életre adál, azonnal oktatál, mint érteném titkodat.

En rút háládatlan, azért foghatatlan Isten hozzád kiáltok.
Tisztíts Isópoddal, irgalmasságoddal: mert la ki nagy bünt vallok.
Hogy undok vétkemböl, meg-tisztúlván belöl, legyek szebb, hogy-sem vagyok.

Legyek fejérb hónál: s'öröm-mondásoddal tölts-bé az én fülemet.
Vigasztald lelkemet, küldvén örömedet: ne-szárazd-ki velömet,
Csontomból bánattal, ne-nézz rám haraggal: mosd-el inkább vétkemet.

Teremts ismég bennem, teremtö Istenem, tiszta szivet kegyessen.
Lelked belém megint, hogy nagy szivem-szerint, lelkem igazt szeressen.
Engem romlott szegént, rosz érdemem-szerént, haragod el-ne vessen.

Ne-foszsz-meg lelkedtöl, söt idvességemröl mondgy örömet már nékem.
Szentelö Lelkeddel, hadd éppüllyön már fel, mint az-elött bús lelkem.
Hogy sok tévelyedtek, te-hozzád térjenek, követvén bízvást engem.

A'kövér áldozat, jó kedvet nem hozhat, jól tudom Uram néked.
Mert ha az kellene, örömest tisztelne, bús fejem azzal téged.
Töredelmességgel, buzgó könyörgéssel, szóllok azért te-néked.

Imé ki-óldoztam,s' te-elödbe hoztam, fene-ette sebemet;
Kit csak te gyógyíthatsz, életre fordíthatsz: szánd keserves fejemet.
Büneim kínnyával, testem fájdalmával, ne-gyötörd életemet.

Ha elébb nem hadtad, söt hozzád-fogadtad: tehát mostan se hadd-el,
Jó-vóltodból szegént, jó szokásod-szerént, Sion falát állasd-fel.
Hogy mind áldozatot adgyak, s'mind hálákot: ki néked leg-inkább kell.

Dicsösség Atyának, s'az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A'három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, Dicsösség az Istennek.
A m e n.

732.

PSALMUS CI.

DOMINE EXAUDI ORATIONEM MEAM, &c.

URam hald-meg-szómat: nézd nagy siralmimat : adgy helyt imádságimnak.
Orczád el-ne fordítsd, haragodat enyhítsd, hald-meg szavát szolgádnak.
Eltem mint füst el-múlt, öszve-fonnyat,s' el-sült, csontim el-száradtanak.

Mint le-kaszált zöld-fü,a'meg-epett bús szü, el-hirvatt bánattyában.
Ereje testemnek, veleje csontomnak, el-száradt kiáltásban.
Mint Pellikán madár, mely csak vad helyen jár, bújdosom a'pusztában.

Mint éjeli varjú, farkasok-közt a'juh, Nap-fényt bátran nem látom.
Mert sokan kergetnek, fejemre esküsznek, kiért kedvetlen vóltom.
Izit kenyeremnek érzem, mint hamunak, könnyel elegy italom.

De méltán ostorozsz haragodban, mert rossz éltemmel érdemlettem.
Engem fel-emelél, viszontag le-vetél, mert ellened vétkeztem.
Kiért éltem fogyott, mint a'füst meg-aggott, mint kaszált-fü bú testem.

Te ki örökké élsz, és senkitöl nem félsz, nézz kegyessen Sionra.
El-romlott kö-falát, rakd-fel szép bástyáját, térítsd ismég útadra.
Mert most pusztasága, indíttya s' rútsága, szolgaidat sirásra.

Akkor meg-rémülnek, töled félni kezdnek, Uram minden Nemzetek.
Pogányok áldoznak, tisztességet adnak, Sionban Felségednek:
Látván könyörgését, meg-alázott szivét, hogy kedvelted népednek.

Ezek meg-iratnak, kiért jó-vóltodnak Hiveid hálát adnak:
Mert meg-nem útáltad, de Egböl meg-láttad siralmit foglyaidnak.
Kik meg-szabadúlván, Szent Nevedet áldván, sok népet hozzád vonsznak.

Nagy irgalmú Isten, kinek vége nincsen, kitöl most büntettetem.
Eröm jobb korában van fogyatkozásban, meg-rövidült életem.
Ha viszsza-szólítasz engem, ki most tartasz, félbe-szakad életem.

A'földet kezdetben te teremtéd, s' Menyben Csillagidat fundáltad.
Ezek mind el-kopnak: az idök nem ártnak néked, mert nagy hatalmad.
A' te szolgaidnak fiai, maradnak bátorságban alattad.

Dicsösség Atyának, s'az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A'három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, Dicsösség az Istennek.

AMEN.

733.

PSALMUS CXXIX.

DE PROFUNDIS CLAMAVI AD TE DOMINE, &c.
NOTA: MEG-NE FEDGY ENGEMET URAM &c.
[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

SOk háborúságban, szivem nagy bánatban, el-merült siralmában.
Kiált Szent Nevedhez: kér, erezd füledhez könyörgését búvában.
Halgass kérésemre, ne-nézz büneimre, Uram fogadgy kedvedben.

Ha gonosságinkat, sok álnokságinkat érdem-szerint bünteted.
Nincs olly ki el-türje haragodat, s' nyerje idvességét elötted.
De a' bünöst hozzád, hogy könnyebben vonnád, bíztattya igireted.

Azért benned bízom, mert te vagy óltalmom, Uram, nagy jó-vóltodból.
En szabadúlásom, böséges váltságom, te vagy ördög torkából.
Izraēlt vétkéből, undok álnokságból, te mentéd-ki fogságból.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, Dicsösség az Istennek.

A m e n.

734.

PSALMUS CXLII.

DOMINE EXAUDI ORATIONEM MEAM, &c.
NOTA: MEG-NE FEDGY ENGEMET, URAM &c.
[Dallamát l. a 432. sz. alatt]

HAjtsd-meg füleidet, kérem Felségedet, hald-meg könyörgésemet.
Kemény itiletre, ne-vidd nagy veszélyre szegény bünös fejemet.
Mert nincs senki olly Szent, kit bünnel bé-nem kent, gyarlóság, s'meg-nem ejtett.

Látod ellenségem földre nyomott engem, szomjúhozza véremet.
Setét barlangokban, mint elevent sirban, szorítottak engemet.
Csak régi jó vóltod, Atyánkhoz irgalmod, bátoríttya szivemet.

Ki-terjesztett lelkem, el-száradott szivem, Mennyei harmatot kér.
Hald-meg kiáltását, óltsd-meg szomjúságát: mert nincs már testemben vér.
Mint egy száraz kútban, kegyetlen barlangban, irgalmat csak töled kér.

Uram irgalmadat, mutasd jó-vóltodat, benned bízó szolgádhoz.
Igazgasd útamat, minden szándékimat terítsd akaratodhoz.
Bíztasd Szent Lelkeddel, és vidd hatalmaddal, lelkemet Felségedhez.

Bízom jó-vóltodhoz, nyavalyámból ki-hozsz, bünömböl ki-tisztúlok.
Verd-meg kemény szivét, ellenségem vétkét, kik-miatt én bút vallok.
Noha bünös vagyok, ugyan tiéd vagyok Uram, s' néked szolgálok.

Dicsösség Atyának, s' az ö Szent Fiának, dicsösség Szent Léleknek.
A' három személyben, és egy természetben, Egy igaz Istenségnek.
Miképpen kezdetben, most, és jövendöben, Dicsösség az Istennek.

A M E N.

735.

HYMNUS DEVOTISSIMUS

AD BEATAM VIRGINEM MARIAM.

NOTA: MITTITUR AD VIRGINEM &c.
[Dallamát l. a 24. sz. alatt]

Ave Virgo Virginum, laus et lux justorum,
Ad te clamat jugiter turba populorum:
Nos a malis eripe, quos in via morum,
Detorquere satagit tractus vitiorum.

Ave torrens gratiae, torrens fontis vivi,
Torrens de quo profluunt ubertatis rivi.
Fac ut Deum sitiam, magis quam sitivi,
Qui per Mundi scelera currens circumivi.

Ave nostrum gaudium, nostra spes et vita,
Per quam sunt remedia aegris impartita.
Generalem generis sortem non oblita,
Ad aeternae pabulum vitae, nos invita.

Ave fons clementiae, veniaeque vena,
Per quam nobis redditur vitae cantilena.
A peccato libera nos, et ejus poena,
Ad aeternae Patriae perduc nos amoena.

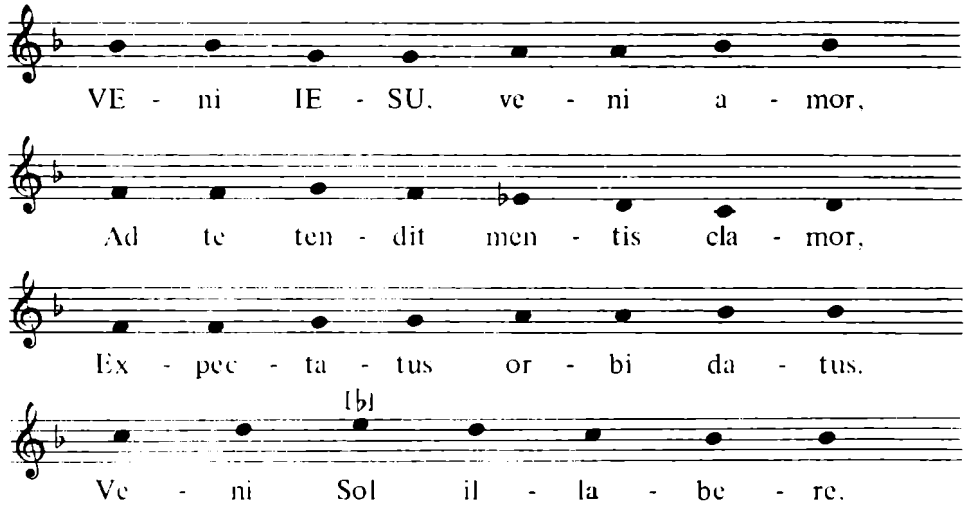
Ave nostri generis Parens et Patrona,
Supra cunctos possidens gratiarum dona.
Tuis Sanctis precibus, meritisque dona,
Ne mens nostra solito sit in malum prona.

Ave Virgo suscipe mentis in conclavi,
Verba quibus toties veniam rogavi.
Et audito saepius A V E tam suavi,
Fac me quaeso Domina procul a vae gravi.

Ave o remedium Puella decora,
Dulce refrigerium coelitus irrora.
Dulcem tuum Filium pro me nunc exora,
Et scelerum omnium veniam implora.
A m e n.

736.

ALIUS AD IESUM.



Veni I E S U, veni amor,
Ad te tendit mentis clamor:
Expectatus Orbi datus.
Veni Sol illabere.

Tu es Coeli I E S U lumen,
Veni charum, veni Numen:
Exardesce, illucesce,
Veni I E S U propera.

Sine te est nulla quies,
Tristis in tenebris dies:
Suspiramus expectamus,
Veni Sol illabere.

O affulge nostra vita,
Tota spes est in te sita:
Recreari animari,
Per te volunt pectora.

Ecce sibi pando sinum,
Veni decus o Divinum:
Date cito, cito date,
Dulce pondus sidera.

Veni ergo expectatus,
I E S U Sol Mundo donatus:
Veni cito ad me vita,
Veni, curre, propera.
A m e n.

737.

DE SANCTO ANTONIO DE PADUA.

SI QUAERIS MIRACULA &c.
NOTA: SALVE MUNDI SALUTARE, &c.
[Dallamát l. a 201. sz. alatt]

EZ a' mái nagy Szent Antal,
A'ki fénlik nagy csudákkal:
Ma örvendez Menyországban,
Ur J E S U S-nak udvarában.
Add J E S U S-om Szent Antal-ért,
a'mit kérünk érdemi-ért.

Jer mi-is örvendgyünk néki,
Mert nincsen e' földön senki:
Ha veszett marháját kéri,
Ö-tölle hogy meg nem nyeri.
Add &c.

Ha nagy betegségben estek,
Es fogadást néki tésztek:
Könyörgéssel tisztellyétek,
A'mit kértek el-veszitek.
Add &c.

Ha nyomorúság szorongat,
Es keserüség háborgat:
Ha ellenséged fojtogat,
Ehez fordúly, és nem bánthat.
Add &c.

Ha az ördög téged késért,
Ne-fély semmit, mert meg-nem sért:
Ha Szent Antal a' bünös-ért,
Imádkozik szive-szerént.
Add &c.

A' dög-halál el-távozik,
Ha Szent Antal tiszteltetik:
Istentöl mind meg-adatik,
A'ki hozzá folyamodik.
Add &c.

A' Tengernek mély vizei,
Fel-háborodott habjai:
Mindgyárást meg-csendesednek,
Ha Szent Antal fog mellettek.
Add &c.

Kik rabságban nyomorognak,
Büdös tömlöczben kinlódnak:
Erdemé-ért Szent Antalnak,
Ha kérik meg-szabadúlnak.
Add &c.

Minden-némü veszedelmek,
Szent Antal-ért mind meg-szünnek:
El-távoznak a' szükségek,
Országokban az éhségek.
Add &c.

Bizonyittya a' sokaság,
Mind vén, mind pedig iffiúság:
Rakva csudákkal a' Világ,
De föképpen Olasz-ország.
Add &c.

Pádvában lakó sok népek,
Mondgyák ezt igen nagy Szentnek:
Mert a'kik hozzá sietnek,
Tölle vigasztalást vésznek.
Add &c.

Dicsirtessék Atya Isten,
Szent Fiával egyetemben:
Véle Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromságban Egy Isten.
Add J E S U S-om Szent Antal-ért,
a'mit kérünk érdemi-ért.
A M E N.

MORS.

MEMORARE NOVISSIMA TUA,

et in eternum non peccabis.

Emlekezzél-meg a' te utólsó dólgaidról, és
örökké nem vétkezel.

PARS III.

Temetéskor, és Halottaknál-való

ENEKEK.

Mellyeket

Nagy szorgalmatossággal, egybe-szedett
A' Szent Ferencz Zászlója alatt
vitézkedö

KAJONI FRATER JANOS

Superiorum permissu.

A' CSIKI KALASTROMBAN,

NYOMTATTATOTT CASSAI ANDRÁS
ÁLTAL. 1676-BEN.

CANTUS FUNEBRES.

738.



Requiem aeternam dona eis DOMINE :
Et lux perpetua luceat eis.

Te decet Hymnus D E U S in Sion,
et tibi reddetur votum in Hyerusalem,
exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

739.

REGI ENEK.

NOTA: SOK RENDBÉLI PRÓBÁK VANNAK &c.
[Dallamát l. a 692. sz. alatt]

Emlekezem én Uraim e' csalárd Világról,
E' Világon az Embernek ö állapattyáról,
A' halálról, és ö-néki álnok hálójáról.

Igen mutat már e' Világ nagy hoszszú életet,
Ö igiri mindeneknek a' nemes Vénséget,
De nem soknak tellyesiti ezt az igiretet.

Az embernek állapattya áll e' három részben:
Gyermekségben, Iffiúságban, a' nemes Vénségben,
De nem sokan maradnak-meg mind végig ezekben.

Gyermekségnek ö ideje húsz esztendeig áll,
Es az-után három tízig az Iffiúságnak áll,
Ezek-után mind halálig az ember szálton szál.

Nám az elsö állapatban a'kik el-ki-múltak,
Nem ismérték édes vóltát e' csalárd Világnak,
Szüléjeknek mind halálig csak siralmat hadtak.

Iffiúságnak szép idejét a'kik meg-érendik,
Nagy kedvesen e' Világnak minden javát élik,
Csalárd vóltát ö-nékie csak ingyen sem vélik.

E' Világnak szép javai, a' nemes Iffiúság,
Jó egésség, és gazdagság, a' Nemes-szabadság,
De hirtelen el-változik mint a' Rósa-virág.

O te halál lám ezekben el-bé-öltöztél vólt,
Mint az étö a' horogra, magadat vontad vólt,
Eletünknek jobb korában csak torkon ragadsz vólt.

Sok Császárok, és Királyok e' Világon vóltak,
Iffiúságnak idejére mikoron jutottak,
Országokat terjesztették, sokakat el-birtak.

Hatalmasok, és nagy Urak Várakat rakattak,
Nagy gazdagon Városokat sokan csináltattak,
Iffiúságnak idejében kedvest uralkodtak.

Ezek-mellet jó Vitézek, és nagy Bölcsek vóltak,
Tanácsokkal, s' erejekkel mellettek forgódtak,
Jó hírt, nevet, Iffiúságban vallani akartak.

Házasságban kedveskedö, ó te jó Iffiúság,
Mindeneknél szerelmes vagy, kiket szült e'Világ;
Kellemetes vagy idödben mint a' Rósa-virág.

El-változó az embernek ö Nemes ideje,
Ha ma vagyon, azt nem tudgya mint fordúl élete:
Ne-talámtán hólnap lészen ö utólsó vége.

Mint a' vizben a' szép halak mely örömest laknak,
E'Világon az emberek szintén ugyan vannak:
De nem tudgyák a' hálóban mikoron akadnak.

E' Világnak a' kegyetlen halál ö hálója,
Es nem kedvez ö senkinek, azt minden jól tudgya:
Kiket talál mind egy-aránt torkában bé-rántya.

Halál, halál, emberekhez miért vagy kegyetlen?
Mindeneket meg-emésztesz igen nagy hirtelen,
Senki el-nem rejtezhetik elötted véletlen.

Császároknak te nem nézed ö birodalmokat,
Királyoknak nem tekínted széles Országokat,
E' Világon kedvek-szerint uralkodásokat.

Alexandert, és a' Cyrust hatalmasságában,
Nem tekíntéd te a' Cresust nagy gazdagságában:
Csak hirtelen el-ragadád egy szem-pillantásban.

No nem nézed Felségeknek hatalmas hadakot,
Nagy Uraknak nem tekínted erös Kö-Várokot,
Gazdagoknak mondhatatlan nagy gazdagságokot.

Elö-veszesz Felségeket nagy birodalmakból,
El-ki-vonszasz nagy Urakat erös Kö-Várakból,
Gazdagokat te meg-fosztasz nagy gazdagságoktól.

Vitézeket el-szakasztasz nagy bátor szivektöl,
A' Bölcseket szép tudomány, nagy bölcseségektöl,
Mindeneket te meg-fosztasz a' testi élettöl.

Szülejétöl el-szakasztod édes magzattyokot,
A' fiaktól, s' leányoktól ö édes Attyokot,
Rokonságtól el-választod az Atyafiakot.

El-választasz házasságban, egy-más szeretöket,
Kik egy-másnak szeretetböl gyürüzték sziveket,
Es sokkáig eggyütt hitték az ö életeket.

Elégednél-meg immáron ennyi sok halállal,
Császárokkal, Királyokkal, ennyi sok Urakkal,
Gazdagokkal, szegényekkel, ennyi sok iffiakkal.

Az Adámtól-fogva mennyi testet el-bé-nyeltél,
Attúl-fogva, ez ideig meg-nem elégedtél,
Mindeneket éh gyomrodban csak töltön töltöttél.

Mindeneket ö-magok-ért te-néked adnának,
Országokon, Kö-Várokon tölled változnának,
Temérdeki nagy sok kíncsel ajándékoznának.

De egy-aránt járton el-jársz mindenkor dolgodban,
A' Véneket elegy töltöd iffiakkal torkodban,
A' szegény-is egy-aránt áll gazdaggal horgodban.

Illik azért hogy mindenkor vigyázzunk magunkra,
Hogy a' halál mikor el-jö utólsó óránkra,
Találhasson minket készen, úgy lészen hasznunkra.

Dicsirtessél Szent Ur Isten irgalmasságod-ért,
Kérünk ne-hadgy vég-óránkon áldott Szent Fiad-ért.
Dicsirtessél Szent Háromság hozzánk jó-vóltod-ért.

A m e n.

740.

MAS SZEP ENEK.



Jaj mely hamar múlik e' Világ ereje,
Mely hamar el-bomlik minden erössége,
s' Változik szépsége.

Hamarébb a' füstnél minden erössége,
Tétova el-széllyed, szél-vésztöl el-terjed,
az ö dicsössége.

Mint a' szép virág-szál Tavaszkor ki-nyílik,
A' több fü-szálak-közt ö-is meg-virágzik,
és hamar el-esik.

Jaj az én életem Világnak mezején,
Hogy zöldellik vala leg-jobbik erején,
el-esék idején.

Jaj ki véletlenül történék válásom,
Kedves barátimtól, szomszéd Uraimtól:
Világból múlásom.

Imé el-kell mennem járatlan útakra,
Meszsze Tartományban, csak eggyes-egyedül,
kemény szám-adásra.

El-mentek elöttem én édes Atyáim,
El-jötök utánnam ti -is jó barátim,
és több Rokonságim.

Hivságnak hivsága vólt minden életem,
Férgek eledele majd lészen én testem,
ha földben tétetem.

A'miképpen földböl vóltam én alkotván,
Ugyan viszont földé kelletik változnom,
deszka-közt rothadnom.

Jaj ha e' Világnak mind igy kell el-múlni,
Erös férfiúnak végre meg-rothadni,
és porrá változni.

Jaj nagy kénnyén tartott Világnak élete,
Imé miként múlik, s' mely hamar változik,
minden dicsössége.

Iffiak rettegjetek, s' Vének készüllyetek,
Mert rajtatok a' szer, utánnam eggyen-ként,
el-kell költöznetek.

Nincs a' méltóságra itt semmi tekíntet,
Sem az okosságra, sem a' gazdagságra,
mindent meg-emésztet.

Nincs füle hallásra a' kemény halálnak,
Hogy siralmát hallya, mentségét meg-várja,
keserves Anyának.

Nincs szeme, hogy lássa gazdagnak aranyát,
Sem hogy meg-válaszsza Véntöl a' szép iffiat,
s' halaszsza óráját.

Fáratság, bú, bánat embernek élete,
Kétséges utólsó napjának mivólta,
s' hol lesz koporsója.

Ki-ki életében azért el-készítse,
Testét a' férgeknek, lelkét az Istennek,
örök dicsösségbe.

Példát vegyen töllem minden ki jelen van,
A' pohárt meg-itta, nékie-is igy kell menni
föld gyomrában.

Adgyon az Ur Isten minnyájan ki-múlást,
Bóldog fel-támadást, és jobb-keze-felöl
velem eggyütt állást.

A m e n.

741.

MAS REGI ENEK.

NOTA: MIT BÍZIK E' VILÁG &c.



SOkat irtak Bölcsek, Világi dolgokról,
A' nagy Monárchiák sok változásokról:
Országok, Városok szörnyü romlásokról,
Benne lévö gyarló Emberek sorsáról.

Igen nagy hatalmas Ur vala régenten,
Bölcs Salamon Király szép Jerusálemben:
Istennek áldása rajta vólt mindenben,
Ö-is e' Világtól csalaték hirtelen.

Gondold-meg Julius Császár állapattyát,
Maga Nemzetitöl illetlen halálát:
Világ-bíró Sándor nagy hatalmasságát,
Csak egy kicsiny ital ére vég-óráját.

Intlek most többeknek, nézd-meg változását,
Régi Romaiak csudálatos dolgát:
Crésus, és Cyrusnak nagy szörnyü halálát,
Bizontalan minden rendnek állapattyát.

Sámson csudálatos vala hatalmában,
Hires vólt Cicero ékes szóllásában:
Bölcs Aristoteles Philosophiában,
Kedves vólt Jónatás szép ábrázattyában.

Mindenek csudállyák Absolon szépségét,
Krónikák dicsirik Hector vitézségét:
Rettegik Achilles nagy kegyetlenségét;
Még-is mind ezeknek halál érte végét.

Vallyon mit veszödik tehát ö-magában,
E' változó Világ ö sok hivságában:
Mit örvendez annyit ö rosz pompájában?
Mindenek el-múlnak, ha csak egy órában.

Nagy hamar változnak ö sok keresményi,
Mint a' fazakasnak romlandó edényi:
Es mind el-oszolnak, mint Vizek örvényi,
Vagy jégre iratott bötüknek ösvenyi.

Dicsössége néki csak ollyan mint pára,
Avagy változandó Napnak szép súgára:
Mint Vizi-búborék gyenge a'romlásra,
Olly hamar változik e' Világ hatalma.

Vallyon hová löttek ennyi sok Fö-rendek,
E'Világi pompás, gazdag Fejedelmek?
Használt-é valamit ö nagy bölcseségek?
Halál-elött nem vólt kellemetes kincsek.

Sokkal többet hittem a' hazug embernek,
Hogy sem e' Világnak friss igiretinek:
Semmit ne-hidgy bátor hizelkedésinek,
Mert álmodozási mind tökélletlenek.

Kevés ideig élsz ember e' Világon,
Határt vetett Isten élted meddig follyon:
Iffiúság Vénséggel, hogy halált kóstollyon,
Altal nem hághatod te azt semmi-módon.

Oráit, napjait a' te életednek,
Számláld-meg ó ember, lásd hová löttenek:
Haszontalan tölled mind el-törlettenek,
Eggyütt mint az árnyék tölled el-mentenek.

Rothadást kell látni a' te friss testednek,
Mellyet gyengén tartasz, s' hizlalsz a' férgeknek:
Semmit ne-hidgy bátor szép természetednek,
Ejjel, nappal inkább könyörögj Istennek.

Nem tudod micsodás lészesz hóltod-után,
Senki látni többé tégedet nem kíván:
Iszszonyú vóltodtúl annyira írtózván,
Mert meg-bomlott tested, már csak földet kíván.

Illy rövid innepit ládd-é e' Világnak,
Hamar változását minden állatoknak:
Kit te ember tartasz olly drága dolognak,
Szemeid bé-húnyván, ök tölled el-múlnak.

Soha tiédnek azt ne-tarts, mit el-veszthetsz,
Annak mit Világ ád, nem sokat örülhetsz:
Erette testestöl, lelkestöl el-veszhetsz,
Kit, ha Világnak hiszsz, könyves-szemmel nézhetsz

Fel-vitt a' nagy Isten téged méltóságra,
Fel-vitt természetnek szép Iffiúságára;
Mind ezek lehetnek néked romlásodra,
Kéncsed, gazdagságod lehet nyavalyádra.

Ebben bizonyos légy, hogy mihelyt születtél,
Ottan az halálnak sóldossa te lettél:
Bünnek, kárhozatnak birtokában estél,
Ha Isten jó-vólta téged ki-nem segél.

Csak abban sem lehetsz bizonyos magadban,
Virrattig maradhatsz mint meg te házadban:
Ha mái-nap voltál nagy jo-állapatban,
Az éjjel eshetel a' halál torkában.

Jövésed Világra jaj-szón kezdettetett,
Közepi sok betegséggel terheltetett:
Vénsége inséggel, s' bünnel tellyesedett,
Jó véged hogy légyen, imádd Istenedet.

Temetésedet-is nem tudod hol lészen,
Tisztességes-é, vagy gyalázatos lészen:
Tudod a' halálod hogy bizony meg-lészen,
De helyét, s' óráját nem tudod mely lészen.

O te halandó test, férgek eledele,
O te rothadásnak büdüs genyetsége!
Hát mit kevélykedel mosadékunk szennye?
Minden ocsmányságnak rút undok fekéllye.

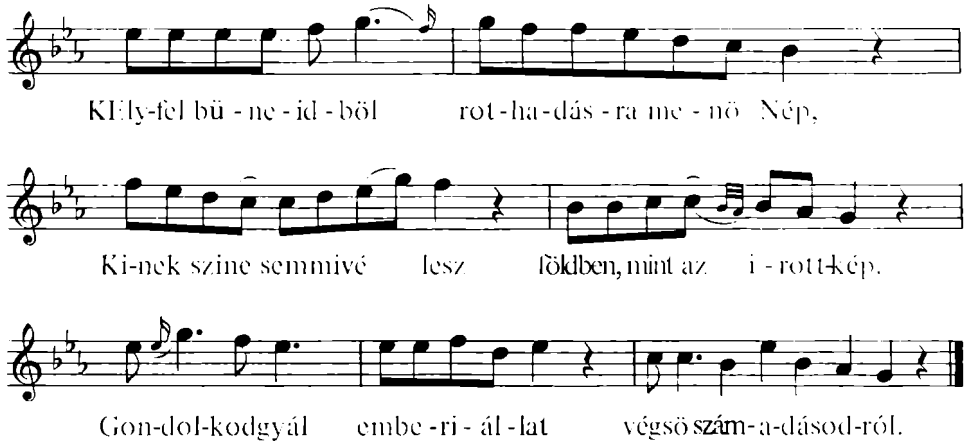
Hogy nem tekíntesz-fel az Istenhez Menyben?
Töredelmes szivel kérj kegyelmet ebben:
El-hidd hozzá vészen, ne-essél kétségben,
Ki él, uralkodik, örök dicsösségben.

Amen.

742.

MAS.

NOTA: EMBER EMLEKEZZÉL A' SZOMORÚ HALÁLRÓL.



KEly-fel büneidböl rothadásra menö Nép,
Kinek szine semmivé lesz földben, mint az irott-kép.
Gondolkodgyál emberi-állat végsö szám-adásodról.

Eletre jövésed a' halál készen várja,
Hol nem várnád, im nyavalyád, testedet földben zárja.
Gondolkodgyál &c.

Lesben töreidet útaidon fel-hánnya,
Személyedet, s' szépségedet semmi-képpen nem szánnya.
Gondolkodgyál &c.

Iffiúság virágja ez-elött kicsint használ,
Mint a' Koldús, úgy gazdag Dús kaszájától sirban szál.
Gondolkodgyál &c.

Folyása nem szünik semmit-is órájának,
Tested el-húl, mihelt fordúl éle rád kaszájának.
Gondolkodgyál &c.

Ez-elött gazdagság, sem könyörgés nem forog,
El-hidgyed bár utánnad jár, kezében mérges horog.
Gondolkodgyál &c.

Légyen egésséged bár, a'mint te kivánhad,
Egy órára mégy halálra, eleit meg-nem álhad.
Gondolkodgyál &c.

Artalmas fegyverét, már sok helyen próbálta,
Bár erös vólt, többet nem szólt, kinek rendit kaszálta.
Gondolkodgyál &c.

Zászlóstól Királyok hadait földhöz verte,
Nagy hatalmát, diadalmát nindeneknek el-nyerte.
Gondolkodgyál &c.

Bár csak egy Atillát végy elödben példáúl,
Örömiben, s'jobb kedvében halál-miatt meg-némúl.
Gondolkodgyál &c.

Üressen kelletek Hannibálnak el-menni,
Erös vitéz noha vólt ez, de nem tuda mit tenni.
Gondolkodgyál &c.

Nagy Sándort miképpen ölte-meg, azt hallottad:
Kinek mássa, bár föld lássa, nem vólt, te-is azt vallod.
Gondolkodgyál &c.

Bár ne-keress immár igazabb példát erre:
Bizony igaz, hogy mind jó, s' gaz, földben szál; csak egy helyre.
Gondolkodgyál &c.

Örök-életnek-is ez-által van kezdése:
Ördögökhöz rút dögökhöz, ez bünösök menése.
Gondolkodgyál &c.

Lásd-meg azért ember, tégedet úgy találljon:
Hogy fejedre, veszéllyedre örök átok ne-szállyon.
Gondolkodgyál emberi-állat végsö szám-adásodról.

A m e n.

743.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 692. sz. alatt]

SOk rend-béli próbák vannak rajtunk ez életben,
Kiben noha gyönyörködünk, mint a' hal a' vizben,
Azt sem tudgyuk hol akadunk az halálos törben.

Testünk rakva nyavalyákkal, és keserüséggel,
Kit nem tudunk mi szenvedni, semmi békeséggel,
Noha tudgyuk, hogy nincs rajtunk semmi történettel.

E' Világnak csalárd vóltát, ember meg-tekíntsed,
Sokat igir, meg-nem adgya, bizonnyal el-hidgyed:
Azért kérlek, hogy magadat ember el-ne hidgyed.

Példa lehet erröl nékünk, sokaknak halála:
Alexander e' Világnak nagyobb részét bírta,
Eletének jobb korában, tölle el-marada.

Halhatatlan gazdagsága Crésus Királynak vólt,
Csalárd Világ az embernek mely sokat adott vólt,
De lám végre más embernek fogságában meg-hólt.

Atilla-is e' Világnak, igen örül vala,
Sok Nemzetség e'Világon tölle retteg vala,
Örömének elsö napján meg-fúladott vala.

Ne-igírjed te-magadnak, a' hólnapi-napot,
Csak hálát adgy az Istennek, hogy érted ez napot,
Szent Jakabnak irásából ezt meg-tanúlhatod.

Uraságban, iffiúságod téged meg-ne csallyon,
Azt nem várják mindenkoron, hogy ember meg-agjon,
Még-se gondold hogy az halál téged könnyen hadgyon.

Sok házasok, iffiúságban egy-másnak örülnek,
Hoszszú napot ö-magoknak szegények igirnek,
Ehez-képest könyörgéstöl talám meg-is szünnek.

Parancsolat azon-közben adatik Istentöl,
Ki hirtelen szeretöket el-választ egy-mástól,
Ki óhatná illyen helyen magát siralomtól.

Az Anyák-is gyermekeket fájdalommal szülik,
E'Világon vigyázással, szegények nevelik,
Azt sem tudgyák ök szegények mi-végre nevelik.

Tudományok kiknek nincsen, hamar meg-gyözetnek,
Fö-képpen ha ö magzattyok sokkáig gyötrödnek,
Ez próbában úgy jajgatnak, mint egy hitetlenek.

Ha Hitedben te Keresztyén tökélletes vólnál,
Isten-ellen illyen helyen te nem zúgolódnál,
De söt inkább csendes szivel erröl hálát adnál.

A' Szent Jóbnak hét gyermeke egy napon meg-hala,
Hiszed-é hogy mint jó Atya, nem bánkodott vólna,
Ez próbában az Istennek fejét igyen hajtá.

Istené vólt, ö vette-el, áldott az ö Neve,
Mint akarta, mind úgy légyen, ki álhat ellene?
Te-néked-is el-szenvedned, szintén igy kellene.

Ne-sirassuk pogány-módra a' mi halottinkat,
Szent Pál mondgya: Ne-rútítsuk azzal Vallásunkat,
Engeszellyük háládással inkább Szent Atyánkat.

Vigasztald-meg kegyes Isten, a' keserveseket,
Tarts-meg végig igaz Hitben, a'te hiveidet:
Ha te el-hadsz Uram Isten, ki segitsen minket?

Szent Ur Isten, seregeknek győzhetetlen Ura,
Szent Lelkeddel könnyebíts-meg, ne-jussunk gonoszra,
Mehessünk-bé Christus-által a' te Országodba.
A m e n.

744.

MAS.



Oh te meg-halandó Emberi-Nemzetség,
E' Világon élted, mely igen veszetség,
Ha te-néked nem kell Christus egy idvesség.

Mit üzöd olly igen ez árnyék Világot?
Követed a' testi szorgalmatosságot,
Miért nem hagyod-el a' sok csalárdságot?

Csak foglalatos vagy hivságos dolgokban,
A' sok részegségben, és tobzódásokban,
Külömb-külömb-féle sok gonosságokban.

Tudod hogy a' halál rajtad uralkodík,
Nem tudod mely órán lelkedet ki-vészik,
Valami-ként éltél, tudgyad meg-kérdezik.

Im az Ur Istennek rajtad nagy ostora,
Külsö ellenségnek ö nyomorgatása,
Hirtelen halálnak rettenetes vólta.

Dög-halálnak mérge rajtad látod vagyon,
Mit tudsz benne ha ma, lelked el-ki-múllyon,
Isten eleiben szám-adásra állyon.

Még sem ismered-meg te állapatodat,
Nagy vakmeröségre vetetted magadat,
Mit csudállod tehát veszendö sorsodat?

Jaj a' te életed ollyan mint a' Virág,
Nagy hamar meg-hirvad, meg-szárad mint egy ág:
Illy hasznot ád néked ez veszendö Világ.

El-múlik mint árnyék ember a' te napod,
Mint a' füst, és pára, életed ha látod,
Egy szem-pillantásban hogy-ha élsz, nem tudod.

Ebredgyél-fel immár, magad vedd eszedben,
Hadd-el büneidet, ély jámbor életben,
Isten félelmében, Hitben, Reménségben.

Nagy örömmel készüly a' Christus napjára,
Mikor el-jö hozzád a' te halálodra,
Vigan várjad ötet szabadúlásodra.

Mert minden inségböl akkor ki-ment téged,
Igirt bóldogságod meg-adgya te-néked,
Ha ö-benne lészen Hited, Reménséged.

Halálod-óráján híjad segitségre,
Lelkedet ajánlyad hatalmas kezébe,
Hidgyed téged viszen örök dicsösségbe.

Kérjük azért mi-is, mi Idvezitönket,
Halálunk idején el-ne hadgyon minket,
De adgya-meg nékünk örök-életünket.

Dicsirtessél Atya mindenható Isten,
Es a' te Szent Fiad, veled egyetemben,
Szent Lélek Ur Isten, mind örökké, Amen.

745.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 742. sz. alatt]

EMber emlekezzél a' szomorú halálról,
Emlekezzél az halálnak rövid órájáról.
Emlekezzél Emberi-állat, ingyen majd meg-kell halnod.

Ember el-változik, mint a' mezei virág,
Holval reggel meg-virágzik, estve meg-aszsz, mint egy ág.
Emlekezzél &c.

Mezitelen jöttél a' te Anyád méhéből,
Földböl löttél, földé ismég ingyen majd el-változol.
Emlekezzél &c.

Senki azt nem tudgya, holott lészen halála,
Az óráját, s' az idejét, senki meg-nem tudhattya.
Emlekezzél &c.

Azért vigyázzatok, mint a' Christus meg-mondta,
Mert nem tudgyátok mikor lesz halálotok órája.
Emlekezzél &c.

A' Christus az élet, és ö a' fel-támadás,
A'kik ötet Hittel várják, meg-nem csalatkoznak.
Emlekezzél &c.

Szükség azért nékünk ezekröl emlekeznünk,
Várjuk vigan halálunkra az Istennek Szent Fiát.
Emlekezzél Emberi-állat, ingyen majd meg-kell halnod.

A m e n.

746.

MAS.

NOTA: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN &c.
[Dallamát l. a 199. sz. alatt]

A'Christus J E S U S-nak vérével nyert Népek,
Szent Lélek Istentöl szenteltetett Hivek:
Kik e' siralomnak helyére gyültetek,
Hogy Atyátok-fiát sirván szemléllyétek.

Talám a' halálról akartok érteni,
Keserüségéröl néki tudakozni:
Ihon e' példából könnyen ki-hozhatni,
A' halálnak mérge mit szokott mivelni.

Edes Atyánk-fiát, mert ö meg-fojtotta,
Az ö mérges nyila testét által-járta:
Keserü fulákját reá-bocsátotta,
Es igy életétöl, öt jaj, meg-fosztotta.

A' halálnak senki ellene nem álhat,
Olly orvost e' földön senki nem találhat:
Fegyveres-kezéböl, senki ki-nem vonhat,
Halálnak mérgétöl, senki meg-nem óhat.

Tudom hogy hallottál, régen Szent Atyákot,
A' meg-hóltak-közzül, sok vén jámborokot:
Mellyeket a' halál mérge mind meg-fojtott,
Világban sokakat élettöl meg-fosztott.

A' te gyenge tested, tudd-é mié lészen?
Minden állatoknál utálatosb lészen,
Kigyók, békák étke, eledele lészen,
Es a' szegény lélek szám-adásra mégyen.

Hogy nem gondolkodol számtalan bünödröl,
Isten-ellen-való fertelmességedröl:
Tudod hogy valaha számot adsz mindenröl,
A'mit itt miveltél, meg-kérdeznek arról.

Indúly-meg hát lelkem, tökélletességben,
Emeld-fel szivedet a'tündöklö Egben:
Szemben légy az Urral Hitben, Reménségben,
s' Igy szóly mindeneknek a' hólt test képében.

En immár a' testböl kezdek le-vetkezni,
Siralom patakán kezdek által kelni:
Ama' bóldog parton Christusban öltözni,
Méltó érdeméböl megyek örvendezni.

Mit sirtok, zokogtok én jó-akaróim,
De mit ohajtotok én kedves rokonim:
Nem térhetek viszszá hozzátok feleim,
De utánnam várlak szerelmes barátim.

O áldott Nap, és Hóld, s' ragyogó Csillagok,
Folyó-vizek, s' erdök, mezei virágok:
A'kik énnékem itt hiven szolgáltatok,
Legyetek az Urtól örökké bóldogok.

Nincsen egyébb hátra, fogjátok Zélyémet,
Az Urnak meg-adtam immár én lelkemet.
Adgyátok a' földnek hideg tetemimet,
Kivánom nyugodni Istennél lelkemet.

A m e n.

747.

MAS.

NOTA: EMBER EMLEKEZZÉL A' SZOMORÚ HALÁLRÓL.
[Dallamát l. a 742. sz. alatt]

IM látod a' halál mindeneket le-kaszál,
Senkit hidgyed ö nem-ural, senki ellene nem áll.
Jövel, jövel én Uram Christusom,
ne-hadgy végsö órámon.

Nincs ez-ellen gyükér, sem Nagyságos Nemes vér,
Nem adatik semmi drága szer, mindeneket földhöz vér.
Jövel &c.

Végy példát hogy hallod, mely rövid lesz életed,
Ma, vagy hólnap, utánnam jösz, magad meg-nem mentheted.
Jövel &c.

Embernek im látod mely rövid ö élete,
El-múlandó, mint szalma-tüz olly hamar ö öröme.
Jövel &c.

Mit bízol hát ember Világi gazdagságban,
Utánna von, hogy meg-fogjon, az halál hálójában.
Jövel &c.

Gazdag, bár szegény légy, téged a' meg-nem menthet,
A' haláltól sem okosság, s' bölcseség ki-nem vehet.
Jövel &c.

Crésus Király ki vólt Világban, még-is meg-hólt,
Gazdagsága Salamonnak, bölcsesége-is nagy vólt.
Jövel &c.

Ki vólt e' Világban Szentebb ama' Szent Jóbnál?
De lám nem vólt ö-néki-is kötése a' halálnál.
Jövel &c.

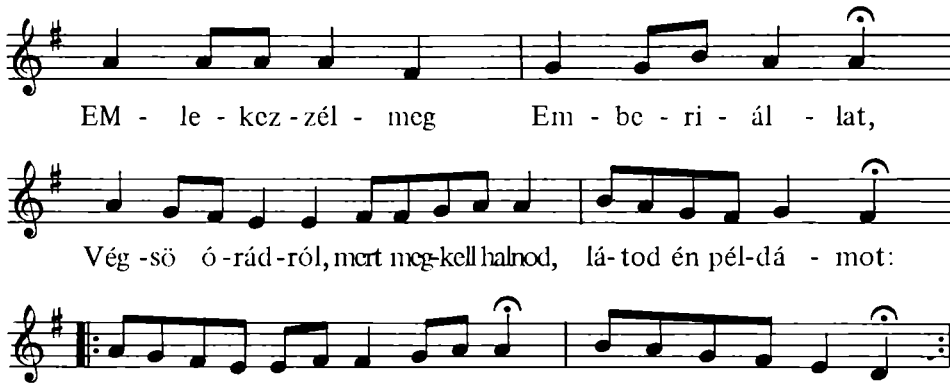
Térj-meg azért kérlek, ne-bízzál szépségedben,
Ne-vessed bár reménséged az emberi erödben.
Jövel, jövel én Uram Christusom, ne hadgy végsö órámon.

A m e n.

748.

MAS.

NOTA: KÉRLEK, ÉS ÍNTLEK, MOSTAN &c.



EMlekezzél-meg Emberi-állat,
Végsö órádról, mert meg-kell halnod, látod én példámot:
A' földböl löttél, földé kell lenned, úgy kér Isten számot.
Ne-hadgy Ur Isten, áldott Ur I E S U S, halálunk óráján.

Jusson eszedben Isten mondása,
Profétak szava, Szentek Vallása, Christus tanitása:
Mert nincs Világon itt olly Városunk, meg-maradásunkra.
Ne-hadgy &c.

Az Isten mondá Paradicsomban,
Elsö Atyánknak, szegény Adámnak, és Eva Anyánknak:
A' földböl löttél, földé kell lenned, ezt hozád magadnak.
Ne-hadgy &c.

A' Szent Profétak azt kiáltották,
Hogy hammak vagyunk, hammá kell lennünk, földé kell változnunk:
De itiletkor Isten szavára ismég fel-támadunk.
Ne-hadgy &c.

Szentek Vallási nékünk jelentik,
Hogy meg-kell halnunk, földé kell lennünk, bünnek mert ö sóldgya:
Szomorú-képpen el-temettetünk rothadandóságra.
Ne-hadgy &c.

Ez bizonságok ha nem vólnának,
Meg-is én néked nagy példa vólnék, emlekezet vólnék:
Mert tegnap valék elevenségben, ma halálban szállék.
Ne-hadgy &c.

Tegnap enyim vólt, ma tiéd lészen,
A' meg-sarczolás, én jó barátom, a' nagy adósságról:
Kit a' Szent irás jelentett nékünk a' meg-fizetésröl.
Ne-hadgy &c.

Nincsen énnékem földi életem,
De vagyon nékem lelki életem, Istennek markában:
Vagyon én lelkem Szentekkel-eggyütt, testem föld-gyomrában.
Ne-hadgy &c.

Jobbíts-meg ember te életedet,
Mert rövid órád, mint látod rajtam, vigyázz halálodra:
Es visely gondot szorgalmatoson végsö határodra.
Ne-hadgy &c.

Noha testemben vagyok szomorú,
Nem vagyok azért örök halálban, és semmi veszélyben:
Hanem csak vagyok el-aluvásban, hólt-elevenségben.
Ne-hadgy &c.

Jól-lehet vagyok házam-népének,
Szomorúsága, keserüsége, bánatos siralma:
De néktek vagyok nagy jó példátok, végsö szám-adásra.
Ne-hadgy &c.

Ez nagy jó dolog, hogy ti siettek,
A' hólt embernek temetésére, és ö látására:
Mert emlekeztet hólt ember teste, a' halandóságra.
Ne-hadgy &c.

Mint a' Czédrus-fa, ember míg fel-nö,
De mint a' Virág el-változandó, az ember halandó:
Csalárd e' Világ, nékie ne-hidgy, légy Menyben vigyázó.
Ne-hadgy, &c.

Hadgyátok-el hát ti bünötöket,
Dicsirhessétek ti Istenteket, méltó Szent Uratok:
Mert Menyországból, az Isten Fia el-jö ti-hozzátok.
Ne-hadgy &c.

Számot kér töllünk földi életünkröl,
Mi beszédinkröl, és büneinkröl, hivalkodásunkról:
El-hidgyed bizony, hogy ez igy lészen, Szent Máté irt arról.
Ne-hadgy &c.

I E S U S fizesse tisztességteket,
Temetésteket, takarástokat, hozzám nyavalyáshoz:
Imé el-mentem lelki házamban, testem föld Annyához.
Ne-hadgy &c.

Mennyetek-el már ti házatokhoz,
Dolgotok tenni, Istent dicsirni, szeretetben élni:
Es ne-sirjatok, de söt érettem jobb Istent imádni.
Ne-hadgy &c.

Dicsiret légyen az Egy Istennek,
Magas Mennyégben, ö Szent Fiának örökkön örökké:
Es Embereknek nagy jó-akarat, békesség örökké.
Ne-hadgy Ur Isten, áldott Ur I E S U S, halálunk óráján.

A m e n.

749.

MAS.

NOTA: ANGYALOKNAK NAGYSÁGOS &c.
[Dallamát l. a 26. sz. akatt]

Környül-vöttek halálnak sérelmi,
Nyavalyáknak sok-féle nemei:
Mirigy-miatt soknak meg-kell halni,
Isten nyilát el-nem kerülhetni.

Olly szép példát, erröl nékünk adnak,
A'hólt-testek kik elöttünk vannak:
Ma én-rajtam, hólnap reád várjad,
Elö-Ember azt te meg-gondollyad.

Dicsiretes erröl gondolkodni,
Halálához mindennek készülni:
Kicsiny, és nagy, hogy a' szer el-éri,
Semmi módon el-nem kerülheti.

Olly sok zengés, halálhoz készülés,
Emberek-közt széllyel sok kesergés:
A' haláltól-való sok rettegés,
Kitöl nincsen sohúl menekedés.

Reánk szállott ennyi sok kesergés,
Mindenütt csak hallik harang-zengés:
Halottak-ért sok jaj-szó emlités,
Keservesen vagyon sok éneklés.

Példánk erröl e' Világra-jövés,
Anyáinktól nagy kínnal születés:
Tellyes éltünk e' földön rettegés,
Gyarló-testböl nagy kinnal ki-menés.

E' Világban kevés gyönyörüség,
Minden öröm-után keserüség:
Sok fáratság, múnka, és rettegés,
Hóltak-felöl-való beszélgetés.

Testi, lelki nagy sok ellenkedés,
Egy-más-ellen-való irigykedés:
Külömb-külömb-féle sok vétkezés,
Es a' bünböl soha ki-nem térés.

Ezért Isten Angyalát bocsátta,
Eles törit ö kezében adta:
Embereket általa rontattya,
Az Tau bötüt a'kin meg-láthattya.

Rajtunk mostan ne-csudálkozzatok,
Kik meg-hóltunk, rajtunk ne-sirjatok:
De Istennek Angyalát várjátok,
Bóldogságban hogy bé-juthassatok.
A m e n.

750.

MAS.

NOTA: SOK RENDBÉLI PRÓBÁK VANNAK &c.
(Dallamát l. a 692. sz. alatt.)

HA gondolod élö ember, te állapatodat,
Mely nehezen, nagy múnkával éled Világodat,
Veritékkel, s' nagy gondokkal táplálod magadat.

Azt jól látod, hogy e' Világ, igen álhatatlan,
Ha mit ád-is, de nem lészen mind egy állapatban,
Hát ne-hidgyed csalárd-vóltát, mert meg-csal dolgodban.

Azt-is hallod mely sokaknak, vólt nagy gazdagságok,
Sok marhájok, s' nagy sok kincsek, és nagy Uraságok,
Im jól látod, halál-által ki-múltak mind azok.

Ki vólt gazdagb e' Világon, mint Crésus Király vólt?
Nem mentheté-meg sok kincse, végre ö-is meg-hólt,
Alexandert meg-nem menté noha hatalmas vólt.

Ki vólt köztünk e' Világon, Szentebb a' Szent Jóbnál?
Ki bírt marhát, és sok kincset többet ö nálánál?
De lám nem vólt ö néki-is frigye a' halálnál.

Senkit azért, imé látod, hogy a' halál nem néz,
Mind gazdagot, szegény rendet, ö el-vinni nagy kész,
Ha a' határ, kit Isten tött emberhez közel lész.

A' sok vétek, meg-ne nyomjon, halálodhoz légy kész,
Azt véled-é hogy a' halál, ollyan mint lépes-méz,
Ha meg-nem térsz, örök kínt, s' jajt, bizony ez-által vész.

Ha gazdag vagy, avagy szegény, téged a' meg-nem ment,
Sem okosság, sem bölcseség, nem tart semmi ellent,
A' Császárság, és Királyság haláltól meg-nem ment.

El-mehetsz-é ö-elötte kietlen helyekben,
Vaj-ki okos, bizony meg-lél, s'meg-kínoz testedben,
Es az-után ugyan bé-vet illyen mély veremben.

Matusael, Adám, Nóé, mely sokkáig éltek,
De lám végre hálójában halálnak kerültek,
Ö-elötte semmi helyben el-nem rejtezhettek.

A' Szent Pállal ha beszélnél, te Világnak fia,
El-rendelte egyszer Isten hogy meg-haly, azt mondgya:
Hadgy békét hát e' Világnak, készüly a' nagy útra.

Ha az Isten te-elötted el-vészi társodat,
Atyád-fiát, leányodat, kedves szép fiadat,
Azért kérlek ide halgass, féllyed a' nagy Urat.

Hogy nem esett-meg te rajtad semmi történetböl,
De Istennek nagy Atyai kegyelmességéböl,
Ezzel akar meg-próbálni, s'ínteni Hitedröl.

Jól tudod azt: nem a'végre ember teremtettél,
Hogy örökké e' Világban, csendességben élnél:
De hogy Menyben, a' meg-romlott Karba bé-vitetnél.

Menyországnak bóldogságát, mi légyen jól tudod,
Nagy vég-nélkül-való jónak, örömnek ezt hallod:
Hát nem szükség halottadat feletteb siratnod.

Mert ö ki-ment e' Világnak számtalan kínnyából,
Nincs félelme immár néki, a' háborúságtól,
Menyben vagyon víg öröme, üress siralomtól.

Viszsza nem jö, de oda vár, te-is készüly hozzá,
Ott-is véle-eggyütt lehetsz szép fényes hazába.
Ne-sirj tehát hü Keresztyén, bízzál a' Christusba.

Halálodnak ö órája, im mely bizontalan,
Eletednek vége napja, ollyan tudhatatlan:
Légy hát készen, mert e'Világ ládd mely álhatatlan.

Nagy hálát adgy az Istennek látogatásáról,
Csendesen vedd, a' mivel lát, Atyai vóltából,
Mint akarta, mind úgy légyen, így szóly háládásból.

Vigasztald-meg míg itt élünk, keserves szivünket,
Siralom-ért adgy örömet érnünk; és lelkünket,
Vezérellyed idvességre. Hald-meg kérésünket.

Dicsirtessél Atya Isten, a' te Szent Fiaddal,
Mi meg-váltó, s' idvezitö Christus I E S U S-unkal,
Szent Lélekkel egyetemben mi Vigasztalónkal.

A m e n.

751.

MAS.

[Dallamát l. a 465. sz. alatt]

Harcz ember élete, tellyes életében,
Az halállal menni mindennek kell szemben,
Mérge-miatt tétetni a' földben.
Oh fájdalom, s' viadalom,
Halál-ellen hogy nincsen óltalom.

A' koporsó jele gyarló életünknek,
Kiben helyheztetik teteme embernek,
Hogy gyomrában tétessék a' földnek.
Oh fájdalom &c.

A' tested majd esik rothadandóságra,
Iszonyú rút büdös férgek prédájára,
Mihelt bé-nyel föld fel-tátott szája.
Oh fájdalom &c.

Mi romlandóbb testnél, kit a' földböl vettünk?
Azért ollyan könnyen mint üveg el-törünk,
Mert hasonló hozzá mi életünk.
Oh fájdalom &c.

Hogy-ha tested mégyen Annyához a' földben,
A' lelked hogy mennyen Istenhez az Egben,
Penitentziát tarts életedben.
Oh fájdalom &c.

Itt marad mind a' tiszt, méltóság, s' gazdagság,
A' lelket követi, örökké-valóság,
Ha jót töttél, veled jár igasság.
Oh fájdalom &c.

Egyedül bújdosnod kell, a' más Világra,
A' mit cselekedtél, a' nagy szám-adásra,
Magad lész ott magad prókátora.
Oh fájdalom &c.

Azért hogy menned kell Isten eleiben,
Szám adni, mint éltél tellyes életedben,
Jusson minden órában eszedben.
Oh fájdalom &c.

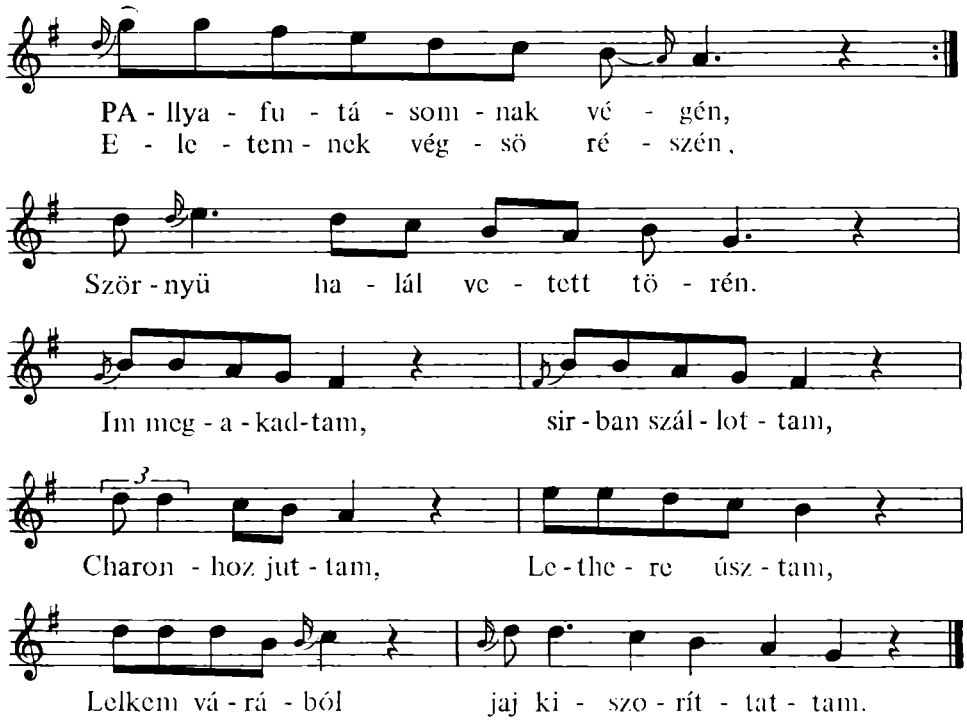
Ugy lészen, úgy lészen örök bóldogságod,
Ugy lészen Istennel örökké lakásod,
Végsö órád, ha szivedben tartod.
Oh fájdalom, s' viadalom,
Halál-ellen hogy nincsen óltalom.

A m e n.

752.

FÖ-ASZSZONY TEMETESERE.

NOTA: INFINITAE BONITATIS, &c.



PAllya-futásomnak végén,
Eletemnek végsö részén,
Szörnyü halál vetett törén.
Im meg-akadtam, sirban szállottam,
Charon-hoz juttam, Lethere úsztam,
Lelkem várából jaj ki-szoríttattam.

O Egnek két égö szeme,
Csillagból álló szépsége,
Napokból füdzött szép fénye.
En esetemen, vég beszédemen,
Húlló könyvemen, siró Versemen:
Csorgó vizekben merült veszésemen.

Ti-is Menyben jádzó fáklyák,
Nap udvara sütö szikrák,
Világ tápláló sok csudák.
Rajtam sirjatok, ködben járjatok,
Könyben úszszatok, el-ájúllyatok,
Fekete gyászban értem jajgassatok.

Mérges halál im le-vágott,
Hálójában meg-akasztott,
Sebes nyilával meg-fojtott.
Lesben kerített, gödörben vetett,
Földben eresztett, vég-búcsút tétet,
Es életemnek immár véget vetett.

Mint Actéon Diánától,
Diamedes lovaitól,
Meg-ölettettem Parchá-tól.
Alecto keze, Medusa szeme,
Mint Typhon mérge, Medea töre:
Igy az halálnak el-ronta ereje.

Nem-néz semmit Czimeremre,
Sem régi nagy Nemzetemre,
Jószágomból im ki-külde.
Mint szél Nád-szálat, talpon nem-állat,
Vagy Virág-ágat felleg meg-ronthat,
Igy tagjaimból halál ki-szakasztat.

Addig ostromlá testemet,
Füsté tévé életemet,
Meg-emészté termetemet.
Járatlan útra, a' más Világra,
Férgek Várára, gödör gyomrára,
Nyavalyáival indít más Országra.

Jaj nem ád keresményimböl,
Utra-valót kincseimböl,
Sem egy követ gyöngyeimböl.
Meg-foszt házamtól, új palotámtól,
Kövér konyhámtól, jó Magzatimtól,
Es gyermekimnek édes szavaitól.

Nem hágy leányimmal élni,
Sem fiam örömét látni,
Edesemtöl takargatni.
Ez koporsóban, egy-öl deszkában,
Rövid hajlékban, Setét árokban,
Halál bé-tészen férgeknek házában.

Mi-haszna himes köntösnek,
Es sok-szinü lepedöknek,
Gyémántal tölt le-függöknek?
Mert a' föld-doha, rágó-bogara,
Békák soksága, kígyók tábora,
Abból mind meg-foszt halálnak hatalma.

Söt ábrázatomnak börit,
Mostan lévö orczám fényét,
Testem szemét, szemöldökét.
Szivem, szájamat, fejér tagomat,
Gyöngyös nyakamat, és homlokomat,
Porrá téteti szólló ajakimat.

Hát testem selyem-ruhái,
Nyüveknek lesznek fonali,
Friss fodrom mohok köntösi.
Arany övemben, gyöngyös függömben,
Lágy köntösömben, száradt ingemben,
Majd sok féreg kezd öltözni testemben.

Ekességem, Nemességem,
Hires, neves, nevezetem,
Egész Erdélyben jó hirem.
Most földben esik, köbe rekesztik,
Verembe teszik, porral bé-fedik,
Es nem sokkáig éppen el-elenyészik.

Ti azért kedves Magzatim, ,
Szivemböl szakatt fiaim,
Lelkem édes szép leányim,
Nem szél-szárnyaim, söt szü falaim,
Nem hir tollaim, elmék tábláim,
Tartsatok engem, lelketek részein.

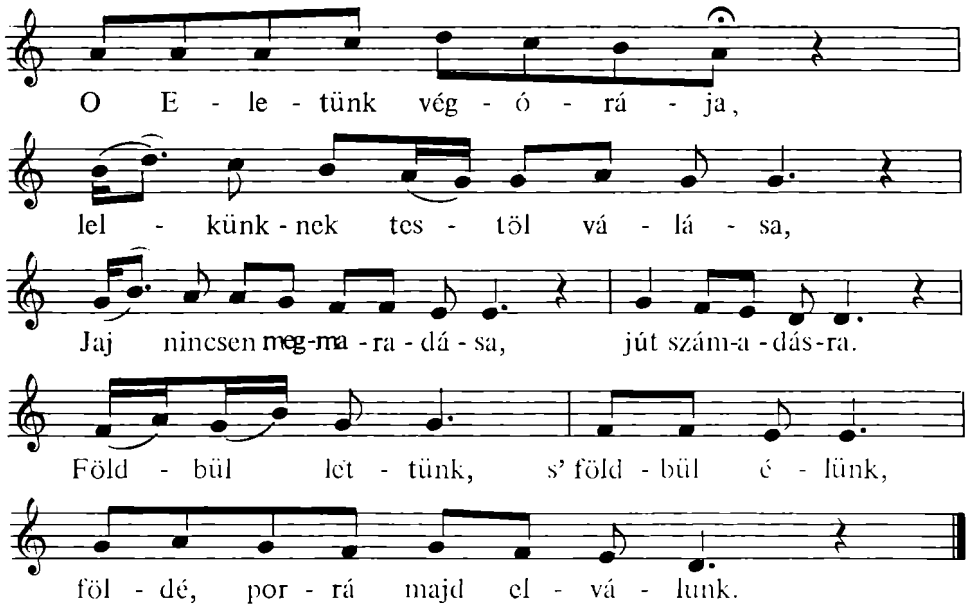
Avagy jó emlekezetre,
E' készített temetésre
Messétek-fel e' kövekre:
Itt NN. helye.
Edes Anyánknak, kedves Dajkánknak,
Méltó sirásra, tetemi nyugosznak.

Hogy ki ide szemét veti,
Talám nevemet említi,
Szemét könyvekkel enyhíti.
Mondván: Nyugodgyék,
Menyben lakozzék
Ez a' Nemzetes,
jó névvel hires
NN.

Itt Nemes teste feküdgyék,
Egbe lelke helyheztessék
Isten házában vitessék.
Nagy bóldogságban, Isten Várában,
Angyali Karban,
Szentek javában,
Örök-életnek lakjék tár-házában.
Amen.

753.

MAS.



O Eletünk vég-órája,
lelkünknek testöl válása,
Jaj, nincsen meg-maradása,
jut szám-adásra.
Földbül lettünk, s' földbül élünk,
földé, porrá, majd el-válunk.

Ne-bízzál ember erödhöz,
Világban elö-mentedhez,
Hires, Nemes Nemzetedhez,
mert jutsz végedhez.
Földböl etc.

Jaj vólt Világra születnünk,
siralmas a' mi életünk,
Kigyók, s' békák eszik testünk,
Hogy földben lépünk.
Földbül etc.

Akár együnk, s' akár igyunk,
akár járjunk, s' vagy vigyázzunk,
Mindenütt tör van utánnunk,
hogy meg-akadgyunk.
Földbül etc.

Járatlan útra kell menned,
kár követ, ha azt el-veszted,
Mert nem lehet reménséged,
el-vész életed.
Földbül etc.

Csak ollyan a' mi életünk,
mint szalma-tüz dicsösségünk,
Meg-változik mi örömünk,
mind el-kell mennünk.
Földbül etc.

Miért hát nem gondolkodol,
lakó-házad nincsen sohúl,
Gyenge orczád majd meg-sárgúl,
szód-is meg-némúl.
Földbül etc.

Szép nemzetid kik vóltanak,
nyájasságban veled laktak,
Majd mellöled mind el-álnak, ,
téged el-hadnak.
Földbül etc.

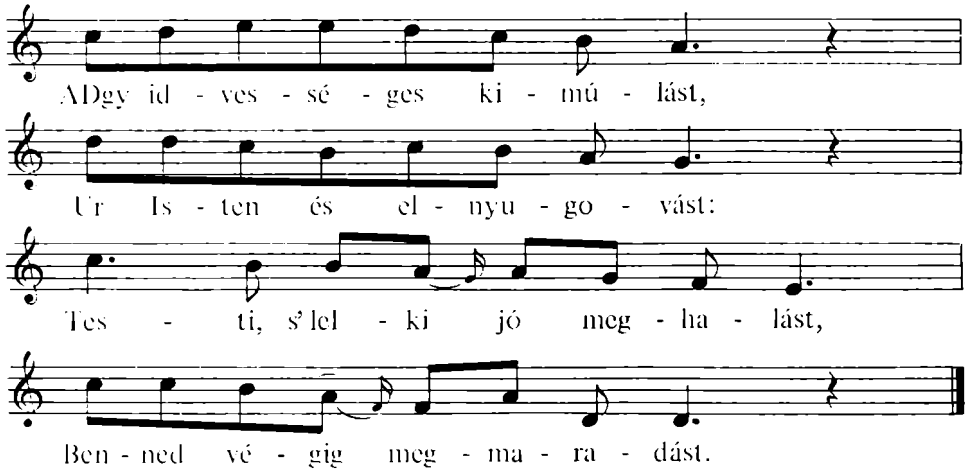
Immár csak ez a' jutalom,
e' Világi birodalom,
Nincs tovább meg-maradásom,
zárd-bé koporsóm.
Földbül etc.

O én lelkem Menyországban,
meny-bé a' szép bóldogságban,
Angyali szép társaságban,
Vigadgy az Urban.
Földbül etc.

754.

MAS.

NOTA: CONDITOR ALME SYDERUM



ADgy idvességes ki-múlást,
Ur Isten és el-nyugovást:
Testi, s' lelki jó meg-halást,
Benned végig meg-maradást.

Nincs maradandó Városunk,
De jövendöt kell kívánnunk,
Örök-életet csak várnunk,
E' reménségben ki-múlnunk.

Mert földön ollyan életünk,
Miként a' virág, kit nézünk:
El-változik mi életünk,
Koporsóban bé-tétetünk.

Rothadandó test enyészik,
Földé ismég el-változik:
Lelkünk az Istenben nyugszik,
Mig e' Világ végezödik.

Ertelmünk nincs ebböl nékünk,,
Mikor végzödik életünk:
Christustól azért íntetünk,
Hogy mindenkor készen legyünk.

Azért tellyes készülettel,
Várjuk Christust igaz Hittel:
Hogy ki-múllyunk nagy örömmel,
Bé-mehessünk bölcs Szüzekkel.

Senki magát el-ne bízza,
Lelkét Istennek ajánlya:
Nagy bizodalommal vallya,
Hogy Christust e' testben láttya.

De nagy dicsösségek lészen,
Hiveknek az itíletben:
Hogy fel-támadnak e' testben,
Lésznek az örök-életben.

Ezen testel fel-támadunk,
Ezen kézzel, lábbal állunk:
Christusnak akkor udvarlunk,
Régi Szenteket meg-látunk.

Semmi fáratság testünkben,
De mint a' Nap fényes lészen:
Nehézségünk ott nem lészen,
De nagy gyorsaságunk lészen.

Istennek kegyelmes szava,
Hiveket akkor bé-hija:
Örökké-való Országra,
Az Angyali társaságra.

Istennel örökké lészünk,
Testestöl, lelkestöl élünk:
Mind örökké ott örülünk,
Kit most ki-nem jelenthetünk.

Dicsirtessél Atya Isten,
Te Szent Fiaddal Mennyégben:
Szent Lélekkel egyetemben,
Örökkön örökké, Amen.

755.

MAS.

NOTA: OH TE MEG-HALANDÓ
[Dallamát l. a 744. sz. alatt]

HAlandó Emberek, kik most jelen vattok,
Ti vég-órátokról úgy gondolkodgyatok,
Mert Atyátok-fia halva, jól láttyátok.

A' halál-fizetés történt most ö-rajta,
Ez után kin esik, csak az Isten tudgya,
Mert ö hatalmában életünk határa.

Rettenetességet indítson ez néktek,
Ha vakmerö-képpen bünben élendetek,
Kemény szám-adásra jút a' ti igyetek.

De mint fogtok számot adni az Istennek,
Ha ellene jártok az ö igijének, ,
Véget nem akartok vetni a' sok bünnek.

Magatokat kérlek el-ne hitessétek,
Isten kegyelméröl meg-emlekezzetek,
Héában ne-légyen arról reménségtek.

A' Christus halála sem használ mindennek,
Hanem csak az igaz hü Keresztyéneknek,
Kik igaz Hit-által sok jót cselekesznek.

Bizzatok minnyájan tehát az Istenben,
Es ne-maradgyatok a' fertelmes bünben,
Részesek úgy lésztek Isten kegyelmében.

Idvességét minden igazán keresse,
Christus érdemében bizodalmát vesse,
Hitit Szent élettel jól meg-ékesitse.

Aldott légyen Atya, Fiú, és Szent Lélek,
Minden állat mondgyon dicsiretet ennek.
Dicsösség, tisztesség e' három személynek. Amen.

756.

MAS.

NOTA: MÁRIA DICSÖSSÉGNEK ANNYA.
[Dallamát l. a 411. sz. alatt]

ISten Hivei a' kik vattok,
Christusban kik igazán bíztok:
Bizony nagy a' ti vigaságtok,
Mert Mennyégben ti jutalmotok.

Ez a' ti vigasztalástokra, ,
Ha ti juttok testi halálra:
Hittel nézzetek a' JESUS-ra,
Es érdemes áldozattyára.

Semmit az halál nem árt néktek,
Sem az ördög nem bír veletek:
Ha Christusban végig ti hisztek,
Bünötökböl és ha ki-tértek.

Urunk JESUS-ban kik meg-halnak,
Igaz Hitben csak el-alusznak:
Reménségben azok nyugosznak,
Dicsösségre mert fel-támadnak.

Siessünk tehát mi meg-térni,
Hitetlenségtöl és el-szakadni:
Es Hitünket Christusban vetni,
Hozzá erössen ragaszkodni.

Azért ö-néki hálát adgyunk,
Hogy halálból meg-szabadúlunk:
Mert az-által életre megyünk,
Dicsösségbe menendök vagyunk.

Tartozunk halál-fizetéssel,
Csak hogy legyünk jó készülettel:
Igaz Hittel, lelki örömmel,
Lészünk JESUS Idvezitönkel.

A' kép-mutató Keresztyének,
Örök halált, és poklot nyernek:
De a' Hivek meg-menekednek,
Örök-életre bé-vitetnek.

Dicsiret légyen az Atyának,
Es Fiúnak JESUS Christusnak:
Mi dicsö fel-támadásunknak,
Mind örökké uralkodónak. Amen.

757.

MAS.

NOTA: FÉNLIK A' NAP FÉNYESSÉGGEL, ETC.
[Dallamát l. a 265. sz. alatt]

Meg-értsétek Keresztyének,
Kiknek Christus vezéretek:
Szent igije ösvenyetek,
Mert örömet mondok néktek.

Im láttyátok maradásunk,
E' Világon nyájasságunk:
Rövid mi-nékünk lakásunk,
Egy-más-között vigaságunk.

Csuda hamar mert életünk,
Változandó a' mi testünk:
De ezen ne-keseregjünk,
Söt Istenhez figyelmezzünk.

Es hálát adgyunk ö-néki,
Hogy ö velünk ezt míveli:
Lelkünket hozzája vészi,
Földi tömlöczböl ki-menti.

Mert végsö-nap földböl testünk,
El fel-támad emberségünk:
Ne-légyen benne kétségünk,
Szent Jób mondgya ezt mi-nékünk.

Emellyük-fel mi szivünket,
Várjuk vigan Istenünket:
Ajánlyuk néki lelkünket,
Hogy ö igazgasson minket.

Lám a' Christus Menyországból,
Itiletkor udvarából:
Angyalival dicsösségböl,
Mint Biró le-jü az Egböl.

Trombitálnak az Angyalok,
Kiknek szavát meg-hallyátok:
Meg-romlanak magasságok.
Hegyek, völgyek, és az halmok.

Urunk akkor nagy Felséggel,
Sok Szentekkel, fényességgel:
Közép-aránt seregével,
Öriz minket kegyességgel.

Békeséggel igy szól nékünk,
Kik ö-benne itt mi hittünk:
Jöjjetek Atyám áldotti,
Drága árron vett juhai.

Adom néktek országomat,
Véle-öszve én-magamat:
Hittétek diadalmomat,
Vegyétek-el Koronámat.

Akkor a' Christus IESUS-hoz,
Angyalokkal mi Urunkhoz:
Gyüjtetünk mi a' Szentekhez,
Mint Mennyei seregekhez.
A m e n.

758.

MAS.

NOTA: HARCZ EMBER ÉLETE, ETC.
[Dallamát l. a 465. sz. alatt]

ILly nagy útra indúl ember hogy születik,
Örökké-valóság néki fel-tétetik,
Halál által oda el-érkezik.
O vég-nélkül, s' határ-nélkül,
nagy örökkön-örökké-valóság!

Földi bújdosásunk Egen forgó Nappal,
Ideig méretik, setét éczakával,
Futva múlunk órán-ként azokkal.
O gyarlóság, mulandóság,
nem változik örökké-valóság.

Ránk rohan a' halál véletlen órában,
Testünket bé-ejti setét föld-gyomrában,
Lelkünk pedig kemény szám-adásban.
Sok szám-adás, nagy bú-látás,
te tölled függ örökké-valóság.

Akkor mit miveltünk tellyes életünkben,
Vagy gonoszt, avagy jót szám-szerént a' képpen,
Elö-hozzák Bíró könyveiben.
O mély könyvek, s' nagy levelek,
kikben vagyon örökké-valóság!

Teremtö Istenét az itílö székben,
A' lélek meg-látván, el-ájúl féltében,
Sententziát vészen, hová mennyen.
O nagy causa, sententzia,
ebben marad örökké-valóság!

Eleven tüz tóban, kik gonoszúl éltek,
Sok úndok bünökben tudván hevertenek,
Sok kínokra poklokra küldetnek
O kárhozat, sok jaj szózat,
égö-tüzben örökké-valóság!

Reménség úgy vagyon lelki idvességben,
Penitentziát tart, ha ki idejében,
Ugy vitetik Isten seregében.
O bóldogság, nagy Uraság.
Angyalokkal örökké-valóság!

Felséges Istennek minden dicsösségét
Csak a' jok kóstollyák az ö édességét,
Mind örökké dicsirik Szentségét.
O bóldogság, nagy valóság,
csak ez a' jó örökké-valóság!

Ebben a' dicsösség édes Tengerében,
Örökké-valóság bóldog örvényében,
Azok úsznak, kik jól éltek itten.
O bóldogság, nagy valóság,
csak ez a' jó örökké-valóság!

Részed hogy lehessen e' nagy gazdagságban,
Dicsöült Szentekkel mind egy társaságban,
Vess-meg mindent, mi van e' Világban,
O bóldogság, szép társaság,
a' Szentekkel örökké-valóság!

Eg-alatt nézd-meg jól szemeddel mit láthatsz,
Allandót azok-közt semmit nem találhatsz,
Mind csak hívság, azért fel-kiálthatsz,
O nagy hivság, és csalárdság,
nézzed mint vár örökké-valóság!

Nem szolgálhat senki Világnak olly hiven,
Kinek csalárdsággal végre ne-fizessen,
Tanuly máson, néked úgy ne-tégyen.
O álnokság, nagy csalárdság,
el-hidd hogy vár örökké-valóság!

Csalárd a' gazdagság, Uraság, s' méltóság,
Test, szépség, ékesség, öröm, és vigaság,
Hanem vigyázsz, meg-csal mint álnokság.
O álnokság, csalárd hivság,
ihol itt vár örökké-valóság!

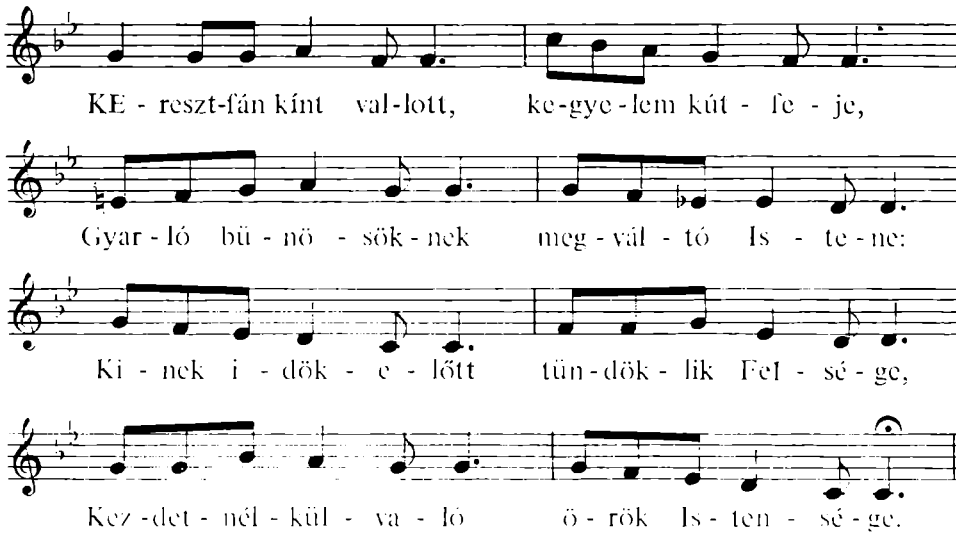
Zengö czimbalomnak mint múlik a' hangja,
Ugy múlt-el még eddig e' Világ pompája,
Ez-után-is ez lesz állapattya.
O nagy vakság, csalárd hivság,
nem ládd hol vár örökké-valóság!

Ez nagy út elötted, ki most ezt halgatod,
Örökké-valóság, kit czélúl kell futnod:
Azért jól fuss; Isten lesz jutalmod.
O vég-nélkül, s' határ-nélkül,
mind örökkön örökké-valóság! Amen.

759.

MAS.

NOTA: BÜNNEK AZ Ö SÓLDGYA &c.



KEreszt-fán kínt vallott, kegyelem kút-feje,
Gyarló bünösöknek meg-váltó Istene:
Kinek idök-elött tündöklik Felsége,
Kezdet-nélkül-való örök Istensége.

Artatlan testednek ki-nyílt sebei-ért,
Buzgó kérésimet, véred húllásá-ért:
Bocsássad elödben szokott kegyelmed-ért,
Emberi nemzethez-való szerelmed-ért.

Sátorát le-tettem romlandó testemnek,
Pállya-futását-is végeztem éltemnek:
Végire jutottam cselekedetemnek,
Sok búm-után testem meg-adtam a' földnek.

Lelkemen Felséged kegyelme, meg-lássék,
Meg-hirvadhatatlan koronám tündöklyék:
Az új Jerusálem nékem szépen fénlyék,
Házam Paradicsom szépen virágozzék.

Félelem, rettegés a' hol nem ijeszthet,
Bánat, s' keserüség engem nem rettenthet:
Halál, s' pokol mérge rám nem közelgethet,
A' mi eddig bántott, az nem árthat, s' véthet.

Rothadandó testem majd földben tétetik,
Minden ékességem ezentül távozik:
Izröl-izre testem egy-mástúl el-válik,
Mert a' rothadástúl porrá változtatik.

Csuda változással ismét támadása,
Minden csontaimnak lesz helyre-állása:
Akkor serénkedik Angyalok múnkája,
Hogy meg-fujattatik szép szavú trombita.

Mennyei fényesség mint arany tündöklik,
Christus igirete ott bé-tellyesedik,
Csontainkat mihelyt Angyalok serkentik,
Hivekröl Attyánál Christus emlekezik.

Ezek Atyám azok, kik-ért meg-feszültem,
Eggyet-is közüllök én el-nem vesztettem:
Hogy dicsösségedben öket részesitsem,
Im az Angyal-által elödben gyüjtettem.

Azontúl Istennek meg-indúl jó-kedve,
Szent szemeit veti választott népére:
Tellyes szeretettel vigyáz örömökre,
Mindgyárást bé-vészi az ö kegyelmébe.

Örök lakó helyül rendeli Országát,
Szinröl szinre nékik meg-mutattya magát,
Ez-után bé-tészik Mennyeknek kapuját,
Hivek ez Országot már vég-nélkül birják.

No tehát én lelkem dicsird Istenedet,
Az örök-életben ki bé-vett tégedet:
Választottak-közzé tette te részedet,
A' hová éltedben gyüjtötted kincsedet.

Mindenek áldgyanak örök Atya Isten,
Szerelmes Fiaddal fényes dicsösségben:
Szent Lélekkel eggyütt egyenlö Felségben,
Részesitsd lelkünket örömödben Amen.

760.

MAS.

NOTA: AVE FUIT PRIMA SALUS, &c.
[Dallamát l. a 19. sz. alatt]

CHristusnak hü Keresztyéni,
Illik ezt néktek meg-tudni:
A' bün-ért hogy meg-kell halni,
Halál-által idvezülni.

Adámnak vétke-miatta,
Halál szálla minnyájunkra:
Méltók valánk kárhozatra,
Örök pokolnak kínnyára.

De kik a' Christusban hiszünk,
Haláltól semmit ne-féllyünk:
Söt illy reménségben legyünk,
Halálból életre megyünk.

Nem szükség hát bánkodnotok,
Hóltakon siránkoznotok:
De söt ti-is vigyázzatok,,
Szüntelen imádkozzatok.

Mert a' kik Hitben ki-múlnak,
Azok Christusban nyugosznak:
Utolsó nap fel-támadnak,
Christussal eggyütt vigadnak.

Kik még e' Világon éltek,
E' légyen dolgotok néktek:
A' bünnek véget vessetek,
Minden jot cselekedgyetek.

A' bünök-ellen állyatok,
és szüntelen vigyázzatok:
Gyakorta imádkozzatok,
Késértetben ne-jussatok.

Részegségtöl, tobzódástól,
E' Világi sok gondoktól:
Eletnek nagy munkájától,
Ojja magát minden attól.

Józanságot kövessetek,
Mértékletesen éllyetek:
Jámborságot visellyetek,
Es irgalmasok legyetek.

Várjuk mi Idvezitönket.
Hidgyük meg-szabadít minket:
El-változtattya testünket,
Dicsösségre viszen minket.

Dicsiret Atya Istennek,
Christusnak Idvezitönknek:
Eggyetemben Szent Léleknek,
Szent Háromság Egy Istennek. Amen.

761.

MAS.

NOTA: OH TE MEG-HALANDÓ &C.
[Dallamát l. a 744. sz. alatt]

Sok nyomorúsággal élete embernek,
Rakva minden része az ö idejének,
Kik bün-ért haragját jelentik Istennek.

Imé ö az embert szép ajándékával,
Fel-ruházta vala halhatatlansággal,
Minden állatokon-való Urasággal.

De hirtelenséggel lön nagy változása,
Szép ékességének iszonyú romlása,
Fejedelemségböl juta nagy rabságra.

Ezeknek oka lön a'háládatlanság,
Kire embert vévé ördögi csalárdság,
Bün-ért következék minden nyomorúság.

Rajtunk im hól immár a' bünnek ö sóldgya,
Betegség, kár-vallás, az halálnak kínnya,
Sok nyomorúságnak képtelen igája.

Jaj azért csak immár e'földön életünk,
Mert kevés ideig tart gyönyörüségünk,
Hirtelen változik minden ékességünk.

Virához hasonló élete embernek,
Kit látunk szemünkel, mely hamar el-vesznek,
Reggel virágoznak, s' majd tüzben vettetnek.

Söt ollyan mint árnyék e'földön életünk,
Mert hamar el-múlik minden dicsösségünk,
Ma kevélyen járunk, hólnap meg-halhatunk.

Igen gyönyörködöl ember gazdagságban,
Mint-ha mind örökké élnél e'Világban,
Nem tudod mely órán tésznek koporsóban.

A' te gyenge tested, tudod-é mi lészen?
Minden állatoknál utálatosb lészen,
Kigyóknak, békáknak eledele lészen.

Ne-igirj magadnak te hoszszú életet,
Es ne-halogassad te meg-térésedet,
Mert mikor nem várnád, meg-kérik lelkedet.

Ojjad igen magad testi bátorságtól,
Mint a' Christus tanit nehéz tobzódástól,
El-ne vonattassál e' csalárd Világtól.

Sok példákból látod, néked meg-kell halnod,
De mikoron lészen, idejét nem tudod,
Azért szükség néked mindenkor vigyáznod.

Igen szép példában Christus Urunk mondgya,
Hogy a' halál ollyan, mint lopónak dolga,
Véletlen el-mégyen másnak romlására.

Reá gondgyok vagyon az házi gazdáknak,
Jövése mikoron történik lopónak,
Akkor vigyázzanak, hogy kárt ne-vallyanak.

Tulajdonsága ez a' halálnak láttyuk,
Szintén akkor jö-el, hogy ingyen sem várjuk,
Szükség hát vigyázni, mert napját nem tudgyuk.

Azt, felelö-napra; bizony nem veheted,
Mely órában szólít, nyilván el-kell menned,
Kárt vallasz hogy-ha nem leszen készületed.

Hadgy békét azért te ember kevélységnek,
Vess véget idején minden büneidnek,
Hogy tisztán adhassad lelkedet Istennek.

Dicsirtessél Uram örökké Mennyégben,
Ki Egy Istenségben, vagy három személyben,
Halálunk óráján légy segitség, Amen.

762.

MAS.

NOTA: MENYORSZÁGNAK DICSÖ VÁROSA, &c.
[Dallamát l. a 619. sz. alatt]

I E S U S Christus Isten Fia,
Mindeneknek ki vagy bírája:
E' Világnak meg-tartója,
Hiveidnek légy óltalma.

Ohajtással mi könyörgünk,
Kegyelmes székedhez járúlunk:
Segitséget tölled várunk,
A' halálban légy óltalmunk.

A' te szörnyü halálod-ért,
Kereszt-fán lett kín-vallásod-ért:
Drága véred-húllásá-ért,
Ne-vess-el tölled ezek-ért.

Nyavalyával mi életünk,
Rakva vagyon minden ösvenyünk:
Elöttünk forog halálunk,
Ki-ellen légy bizodalmunk.

Nincsen ez-ellen orvosság,
Te kivülled semmi vigaság:
Vagyon csak nagy nyomorúság,
Szivünkben te légy bátorság.

Ez életnek árnyékából,
Mikor ki-múlunk e' Világból:
Akkor Atyai vóltodból,
Mellettünk légy Menyországból.

Semmi-némü késértetünk,
Ne-légyen kétségben-esésünk:
Ördög-ellen diadalmunk,
Te légy mindenben óltalmunk.

Siess Uram segitségre,
Légyen gondod a' mi lelkünkre;
Tekínts Christus érdemére,
Ne-adgy ördög gyötrelmére.

Jó-vóltodat meg-ne vonnyad,
Szent Lelkedet vezérül adgyad:
Mi szivünket vigasztallyad,
Örök-élettel biztassad.

Diadalmunk ördög-ellen,
Szó-szólónk légy mindenek-ellen:
Hogy ne-jussunk késértetben,
Tarts-meg végig igaz Hitben.

Romlása mikor testünknek,
Vége közelget életünknek:
Nincs bíztatója szivünknek,
Légy óltalma Hiveidnek.

Inak mikoron meg-nyúlnak,
Izek, erek meg-szakadoznak:
Allunk-kapczái ropognak,
Es fogaink csikorognak.

Vérünk bennünk meg-aluszik,
Erzékenség meszsze távozik:
A' lélek igen buzkodik,
Ördög-ellen tusakodik.

Siess azért segitségre,
Fájdalminknak könnyebségére:
Lelkünket örök-életre,
Vidd-bé örök dicsösségre.
A m e n.

763.

MAS.

NOTA: A' VÉGHETETLEN KEGYELMÜ, &c.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

ELet adó halál Ura,
Szünnyék-meg kezed ostora,
Mert el-romol a' földnek pora.
Haragod érvén, bünét meg-mérvén,
Nincs benne igaz, élete csak gaz,
Hogy-ha kegyelmed néki nem irgalmaz.

Idvez-légy kegyelem árja,
Bünös lelkem kedved várja,
Gyarlóságomat hogy el-zárja.
Sebed mélysége, légyen épsége,
Lelkem sebének, szived kedvének,
Engedd örvendgyek, s' kedved szerelmének.

Öt sebemböl értem folyt vér,
Meg-újjúl ha hozzája ér,
Légyen engem meg-tisztító bér.
Azért fáradtál, Eget el-hadtál,
Sok kínt szenvedtél, eleget tettél,
Mi büneink-ért midön földre jöttél.

Oh drága Szüz édes Fia,
Segitségül neved hija,
Lelkem, hogy légy meg-váltó dija,
Már hozzád fordúl, kérésre indúl,
Kész bünböl térni, tégedet kérni,
Hogy légyen szabad Menyben hozzád érni.

A' mint te-magad kivánod,
Hozzád futott e' *(Leányod)*, *(Magzatod,)*
Bizik, tölled hogy el-nem hányod.
Eltét le-tette, kedvedet vette,
Halála mérge érte, s' rút férge,
Emészti, s' rajta nem maradt bün kérge.

Allítsd ötet jobb-kezedtöl,
Ne távozzék kegyelmedtöl,
Mivel égett nagy szeretettöl.
Utaidon járt, csak te-tölled várt,
Hogy-ha szólítod, sirban szállítod,
A' juhok-közzé, bízik hogy állítod.

A' kereszten lám meg-váltád,
Kiröl hét úttal kiáltád,
Szent Atyádat, s' nagy kínod látád.
Ö-is részesült, azért sebesült,
Oldalad, s' mellyed, hogy fel-emellyed,
Bünböl; és Menyben érdemit nevellyed.

Oh halálnak nagy halála,
Kivel életet találа,
Az ember, hogy bünt meg-útála.
Ördög, test, s' Világ, már erre nem hág,
Benned meg-gyözte, s' egyben-kötözte,
Ellenségeit régen meg-elözte.

Mint itt hiszünk jelen lenni,
S' Ehezö lelkünkben venni,
Siess immár ezzel jót tenni.
Látod óráját, szép koronáját,
Add-meg az Egben, gyönyörüségben,
Örökké éllyen veled dicsösségben.
A m e n.

764.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 759. sz. alatt]

BÜnnek az ö sóldgya, a' halál, jól tudgyuk,
E' Világ mely csalárd, azt-is nyilván láttyuk:
Világ végin vagyunk, gyakorta számlállyuk,
De mi életünket csak ritkán jobbíttyuk.

Emlekezzünk azért a' mi halálunkról,
Vegyünk példát immár ennyi meg-hóltakról:
Akár csak közzülünk ki-múlt jámborokról,
Szemünk-elött-való hólt Atyánk-fiáról.

Rövid életünkröl nékünk emlekeznünk,
Mind éjjel, és nappal szükség értekeznünk:
De fö-képpen mikor közzülünk temetünk.
Az Ur adta vólt ezt, ö vette-el tölünk.

Ennek példájából most mi taníttatunk,
Kit elöttünk halva koporsóban látunk:
Hogy mi-is e' földön meg-nem maradhatunk.
Az Ur adta &c.

Kívánatos vala, élete mi-nékünk,
Kedves, kellemetes sokaknak közöttünk.
De im mely hirtelen költözék-el tölünk.
Az Ur adta &c.

Igy vólt bizonyára az ö akarattya,
Hogy mi seregünket ezzel látogassa:
E' mái nap tölünk hogy öt ki-szólítsa.
Az Ur adta &c.

Véle-eggyütt majdan bizony mi-is lészünk,
Mi nem mind örökké el-távozik tölünk,
Noha egy kevessé nem láttatik tölünk.
Az Ur adta &c.

Siralmas ne-légyen hát el-távozása,
Csak ideig-való tölünk el-válása,
Mert ö-néki vagyon csendes nyugovása.
Az Ur adta &c.

Példa, és vigaság mely szép ez mi-nékünk,
Mikoron halottak temettetnek tölünk,
Mert ezzel jelentik, hogy még fel-támadunk.
Az Ur adta &c.

Légyen azért nékünk az halál elménkben,
Hogy ne-találtassunk készületlenségben,
Az utolsó óra forogjon szivünkben.
Az Ur adta &c.

O mely szépen ismét földböl fel-támadunk,
Mikoron az Urtól mi meg-szólíttatunk,
Nagy örömmel mikor ö-elötte állunk.
Az Ur adta &c.

Reméntelen rövid, e'földön életünk,
Kit mi életünkben eszünkben vehetünk,
Eggyen, ketten láttyuk földben temettetünk.
Az Ur adta &c.

A' földnek gyomrában bé-tétetik testünk,
De Christus markában lészen a'mi lelkünk,
Nem illik hát nékünk ezen kesergenünk.
Az Ur adta &c.

Tudgyuk míg éltenek, velünk nyájaskodtak,
Miképpen mi mostan, ök-is ettek, ittak,
Noha egy-kevessé tölünk el-távoztak.
Az Ur adta, &c.

Légyen a' nagy Urnak az ö akarattya,
Mindenben úgy légyen, a'mint ö akarja,
Ez-után kit szólít közzülünk, ö tudgya.
Az Ur adta, &c.

Söt inkább fejen-ként olly nagy buzgósággal,
A' mi Istenünknek alázatossággal,
Tegyünk dicsiretet egy szivel, és szájjal.
Az Ur adta vólt ezt, s' ö vette-el tölünk.

Jövel I E S U S Christus, hivek segitsége,
Jövel, jövel hozzánk, Egnek teremtöje;
Jövel, és ne-késsél seregek Istene,
Te-hozzád kiáltunk, tekínts népeidre.

Hatalmas kezedben ajánlyuk lelkünket,
Te adtad testünkben jól tudgyuk ezeket,
E' földön éltünkben te tápláltál minket,
Halálunk óráján bátorítsd szivünket.

A m e n.

765.

MAS AZON NOTARA.

VEL: HÁLÁ-ADÁSUNKBAN &c.
ATYA, ANYA BÚCSÚZIK FIAITÓL, ÉS LEÁNYAITÓL.
[Dallamát l. a 759. sz. vagy a 199. sz. alatt]

VEletlen embernek utólsó órája,
Meg-visgálhatatlan, senki nem tudhattya:
Isten Decretoma valamikor tartya,
Sem idös, sem iffiú által nem hághattya.

Arany, ezüst, szépség, drága kö, ékesség,
Halál-ellen nincsen okosság, bölcseség:
Czifra, szép, tündöklö, iratos fényesség,
Meg-nem szabadithat semmi nagy erösség.

Lesben serénséggel csak az órát várja,
Ember életének határát jól tudgya:
Hirtelenül mindgyárt csak torkon ragadgya,
Asóval, kapával, jószágától fosztya.

Erös palotákból Urakat ki-vonsza,
Teli tár-házakat vélek el-hagyattya:
Királynak, kúldúsnak illyen kemény sorsa,
Semmi szerzet-béli magát nem óhattya.

Nékem-is órámat nyilván közel hozta,
Halálnak illattya testem által-járta:
Nehéz betegségem bizonnyal mutattya,
Hogy lelkemnek el-kell testemtöl válnia.

Töllem el-maradott nincs mit ohajtanom,
Tovább életemet már nem halaszthatom:
Edes árváimtól noha meg-kell válnom,
Nem sokká utánnam öket-is el-várom.

Jertek azért hozzám fiaim, leányim,
Kikre életemben néztenek szemeim:
Hallyátok-meg mostan utólsó beszédim,
Mig meg-hidegülnek fájdalmas tetemim.

Nékem el-kell mennem, láttyátok olly útra,
Melyröl immár többé nem térhetek viszsza:
Ez lészen fiaim (leányim) végsö búcsúzása,
Edes Atyátoknak, (Anyátoknak) meg-szünik szóllása.

Vallyon életemet, hogy-ha elö-hozom,
Bú, bánat, fáratság, számtalan fájdalom:
Kesergés, háborgás, néktek azt mondhatom,
Hogy-ha akarnám-is, meg-nem számlálhatom.

Söt esztendeimet, hogy-ha el-gondolom,
Csak kevés vólt nékem jó-ízü lakásom:
Kereszt, sok nyavalya bántotta vígságom,
Hát hogy ne-kívánnyam immár nyugovásom.

II.

Vége szakad im majd minden kínaimnak,
Setét koporsóban tetemim nyugosznak:
Izen-ként egy-mástól noha szakadoznak,
De itílet-napján helyekre állanak.

Számtalan bánatim tölem el-maradnak,
Nagy sok nyavalyáim engemet el-hadnak:
Többé immár rajtam nem uralkodhatnak,
Örökségül róllam reátok szállanak.

Fiaim (leányim) azért ti Istent szolgállyatok,
Ö-ellene kérlek ne-zúgolódgyatok:
Segitséget tölle mindenkor várjatok,
Mert miként nékem vólt, úgy lészen sorsotok.

Az én halálomon ti ne bánkodgyatok,
Ki test-szerint vóltam halandó Atyátok: (Anyátok:)
Lám tudgyátok él még a' másik Atyátok,
Ki jobb én-nálamnál, nem hal-meg tudgyátok.

Csak egyedül néki szavát fogadgyátok,
Es a' mit parancsol, igen meg-tartsátok:
Az ö Szent igijét gyakran halgassátok,
Miképpen én-töllem fiaim (leányim) láttátok.

Igen meg-örizi minden jószágtokat,
Tenyészövé tészi kevés barmotokat:
Azokból kivánnya adakozástokat,
A' szükölködökhöz jó sáfárságtokat.

Ehezöt, idegent, szomjúhozót, bénnát,
A'kik ti-tölletek kérnek alamisnát:
Meg-ne útállyatok, kór, beteget, némát,
Christusnak viselik azok ábrázattyát.

Bóldogságos lészen ekképpen dolgotok,
A' Menybéli Isten lészen Tútorotok:
Es a' Szent Angyalok óltalmazóitok,
Ne-féllyetek semmit, legyetek bátorok.

Atyátoknak (Anyátoknak) szavát, hiven halgassátok,
Mindenekben néki igen szólgállyatok:
Akarattya-ellen meg-se mozdúllyatok,
Kegyes intésinek fejetek hajtsátok.

Tudom ö-néki-is élete mint pára,
Ha ma vagyon, hólnap szálhat koporsóba:
Hogy-ha elöttetek történik halála,
Temessétek öt-is az én koporsómba.

Ti-magotok-között, eggyesek legyetek,
Ha mit nem értetek, mástól meg-kérdgyetek:
Kevélységet, pompát igen gyülöllyetek,
Viszsza-vonást, patvart, ti el-kerüllyetek.

III.

Engedelmességben Christust kövessétek,
Senkit meg-csúfolván meg-ne nevessetek:
A' Hitben erössek, mind végig legyetek,
Idegen tudományt csak bé-se vegyetek.

Semmiben serénybek inkább ne-legyetek,
Mint hogy lelketekre gondot visellyetek:
Józanságban élvén az Istent féllyétek,
Hogy dicsekedhessem elötte veletek.

Tudom ha ezeket meg-cselekeditek,
Istennél Mennyégben ti kedvesek lésztek:
Az emberek-között becsülletet nyertek,
A' seregek Ura ezt tészi veletek.

Az én beszédimröl meg-emlekezzetek,
Az Ur Isten légyen fiaim veletek:
Szentséges lelkével vezérlyen bennetek,
Hogy mint a' szép Czédrus nevekedhessetek.

Menybéli nagy Isten, néked hálát adok,
Te Szent Felségednek dicsiretet mondok:
A' szép bóldogságban míg hozzád fel-jutok,
Holott a' Szentekkel örökké vigadok.

Engemet eddiglen hogy te meg-tartottál,
Noha mint Szent Jóbot, gyakorta sújtoltál:
De sirásom látván, mindgyárást meg-szántál,
Bízzál fiam, ne-fély, ismég igy mondottál.

Nagy örömmel, vigan megyek az életre,
Nem akarok többé kínlódni e' testbe:
Istennek követi, jöjjetek elömbe,
Vigyetek-fel innét, Abrám kebelébe.

Tellyes készülettel el-menni kész vagyok,
Tudom Isten-elött, hogy meg-nem pirúlok:
Ö Felsége-elött örökké udvarlok,
Örökkön örökké ö-néki szolgálok.

IV.

Vég-búcsúmat vészem Világi hivságtúl,
A' nagy sarczoltató számtalan kínoktúl:
Immáron meg-válom minden nyavalyáktúl,
A'kik gyötröttenek távozhatatlanúl.

Mostan oh én lelkem, mint fogoly tömlöczböl,
Majd meg-menekedel, és ki-mégy e' testböl:
Mellyel születtél vólt Anyámnak méhéböl,
A' te Teremtödnek jó rendeléséböl.

Fénlesz, és tündöklesz Istennek elötte,
Te-is gyarló testem, noha mély verembe:
Föld-alá tételel; légy jó reménségbe,
Mig ismét lelkeddel szerkeztetel egybe.

Itiletnek mikor el-jö az ö napja,
Akkor meg-fuvallik Isten trombitája:
A'miképpen tartya végezett tanácsa,
Mi Urunk Christusnak bé-telik mondása.

Légyen hát békeség immáron ti-néktek,
Kik még több ideig e' Világban éltek:
Az Ur Isten légyen minden segitségtek,
Vigyázás, józanság, légyen életetek.

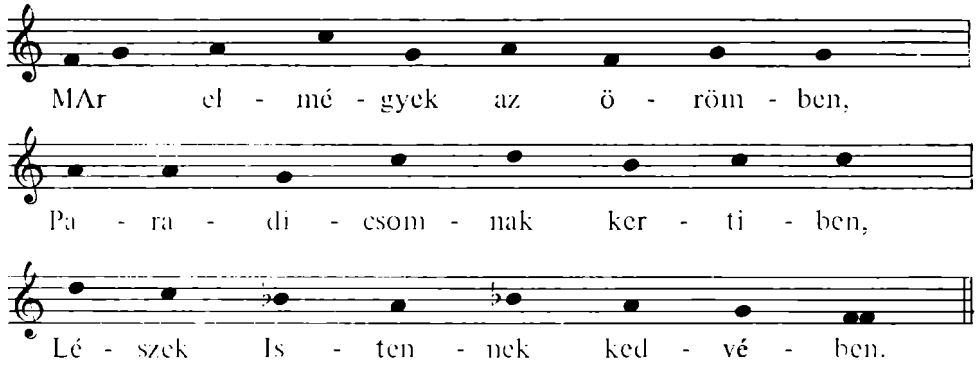
Immáron énnékem mind meg-bocsássatok,
Mind kisdedek, nagyok kik még élök vattok:
Az én halálomon semmit ne-sirjatok,
Utólsó naptokra inkább vigyázzatok.

Istennek Szent Fia, a' te Szent kezedbe,
Lelkemet ajánlom, vedd hozzád kedvedbe:
Vigy-bé Uram kérlek Atyád eleibe,
Mutass-bé ö-néki, lehessek örömbe.

Szent Háromság Isten áldassál Mennyégben,
Atya, Fiú Isten, egyenlö Szentségben:
Es a' Szent Lélekkel, Egy örök Felségben,
Ki élsz, s' uralkodol, örök dicsösségben. Amen.

766.

MAS.



Már el-mégyek az örömben,
Paradicsomnak kertiben,
Lészek Istennek kedviben.

Immáron bé-tellyesedék,
Kit éltemben sokszor hallék,
Hogy még halálnak fizetnék.

Keresztyén Hitnek jutalmát,
Már el-vészem diadalmát,
Az életnek koronáját.

Lelkem Abrahám keblében,
Testem-is nyugszik a' földben,
De vagyok illy reménségben.

Onnét hogy még fel-támadok,
Christussal eggyütt vigadok,
Azért lelkemnek igy szóllok.

Siess a' bóldog Városba,
A' hová bé-vagyunk irva,
A' Mennyeknek Országába.

Drága szép lakó Városunk,
Hol Istennel eggyütt lakunk,
Christus-is örökös-társunk.

E' Városnak bóldogságát,
Tündöklését, gazdagságát,
Szent János mondgya mi-vóltát.

Abban, úgy-mond, nem szükséges,
Nap, és Hóld nem kellemetes,
Isten benne fényességes.

Keserüség, sem irigység,
Nincsen sántaság, betegség,
Nincsen ott nyomorúlt vénség.

De fel-támadunk minnyájan,
Lészünk erös állapatban,
Christus esztendeje tájban.

Ott nincs továbbá kevélység,
Nem uralkodik az éhség,
Szeretet lesz az ellenség.

Lészünk hivek egy seregben,
Mind egyenlö dicsösségben,
Szent Pál mondgya levelében.

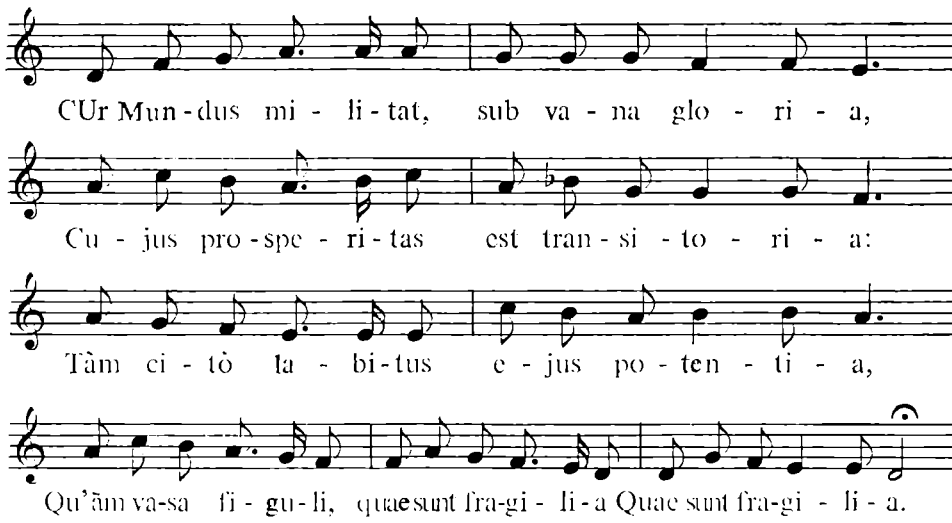
Gerjedez eggyütt szerelmünk,
Istenünkhöz dicsiretünk,
Arról el-sem feletkezünk.

Arkangyalok, Pátriárkák,
Apostolok, és Próféták,
Meg-ismérnek Atyák, s' Anyák.

De mind nagyobnak mondatik,
Hogy Isten velünk lakozik,
Kinek dicsösség adassék. Amen.

767.

HYMNUS B. JACOPONI DE VANITATE MUNDI.



CUr Mundus Militat, sub vana gloria,
Cujus prosperitas est transitoria:
Tam cito labitur ejus potentia,
Quam vasa figuli, quae sunt fragilia.

Plus crede literis scriptis in glacie,
Quam Mundi fragilis vanae fallaciae:
Fallax in praemiis virtutis specie,
Quae nunquam habuit tempus fiduciae.

Magis credendum est viris fallacibus,
Quam Mundi miseris prosperitatibus:
Falsis in somniis, et voluptatibus,
Falsisque studiis, et vanitatibus.

Dic ubi Salamon, olim tam Nobilis,
Vel ubi Samson est Dux invincibilis:
Vel pulcher Absolon, vultu mirabilis;
Vel dulcis Jonatas, multum amabilis.

Quo Caesar abiit celsus imperio:
Vel Dives splendidus totus in prandio:
Dic ubi Tullius clarus eloquio:
Vel Aristoteles, summus ingenio.

Tot clari Proceres, tot rerum spatia,
Tot ora Praesulum, tot regna fortia:
Tot Mundi Principes, tanta potentia:
In ictu oculi, clauduntur omnia.

Quam breve Festum est, haec Mundi gloria;
Ut umbra hominis, sic ejus gaudia:
Quae semper subtrahunt aeterna praemia,
Et ducunt hominem, ad dura devia.

O esca vermium! o massa pulveris!
O flos, o vanitas! cur sic extolleris?
Ignorans penitus, utrum cras vixeris.
Fac bonum omnibus, quam diu poteris.

Haec Mundi gloria, quae magni penditur,
Sacris in literis, flos foeni dicitur:
Ut leve folium, quod vento rapitur:
Sic vita hominis, hac via tollitur.

Nil tuum dixeris, quod potes perdere;
Quod Mundus tribuit, intendit rapere:
Superna cogita, mens sit in aethere;
Foelix qui potuit, Mundum contemnere.
A m e n.

768.

CUR MUNDUS MILLITAT &c.

[Dallamát l. a 741. sz. alatt]

MIt bízik e' Világ ö álnokságában;
Kinek szerencséje vagyon el-romlásban:
Ö hatalmassága haszontalanságban;
Miként a' föld edény vagyon el-romlásban.

Többet hidgy a' jégen fel-jegyzett bötüknek,
Hogy-sem-mint e' Világ hizelkedésinek:
Es ne-hidgy, mert meg-csal, szép igiretinek;
Ki soha nem talált bért reménségének.

Inkább kell hinnie hamis férfiaknak,
Hogy-sem-mint e' Világ árnyék hivságának:
Testi, és mulandó mutogatásának,
Artalmas, és csalárd okoskodásának.

Mond-meg hol Salamon ö bölcseségével?
Avagy hol a' Sámson ö erösségével?
Hol vagyon Absolon szép ékességével?
Avagy hol Jonatás kedveskedésével?

Hová lött Julius hatalmasságával?
Avagy a' dús Gazdag ö lakodalmával?
Mond-meg hol Tullius ékes szóllásával?
Vagy Aristoteles mély tudományával?

Illy Nemes férfiak, illy fö Nemzetségek;
Illy nagy Uraságok, s' Fejedelemségek:
Illy nagy birodalmak, s' illy nagy erösségek,
Egy szem-pillantásban el-múlnak mindenek.

Mely rövid inneplés e' Világ szépsége,
Mint testnek árnyéka, ollyan ö öröme:
Ki örök jószágnak örök el-vesztése,
Es setét mélységre embernek vivése.

O férgeknek étke, ó földnek csoportya!
O harmat, ó hívság! s' miért üzsz olly nagyra?
Nem tudod bizonnyal hogy-ha jutsz holnapra,
Tégy jól mindenekkel mig idöd halasztya.

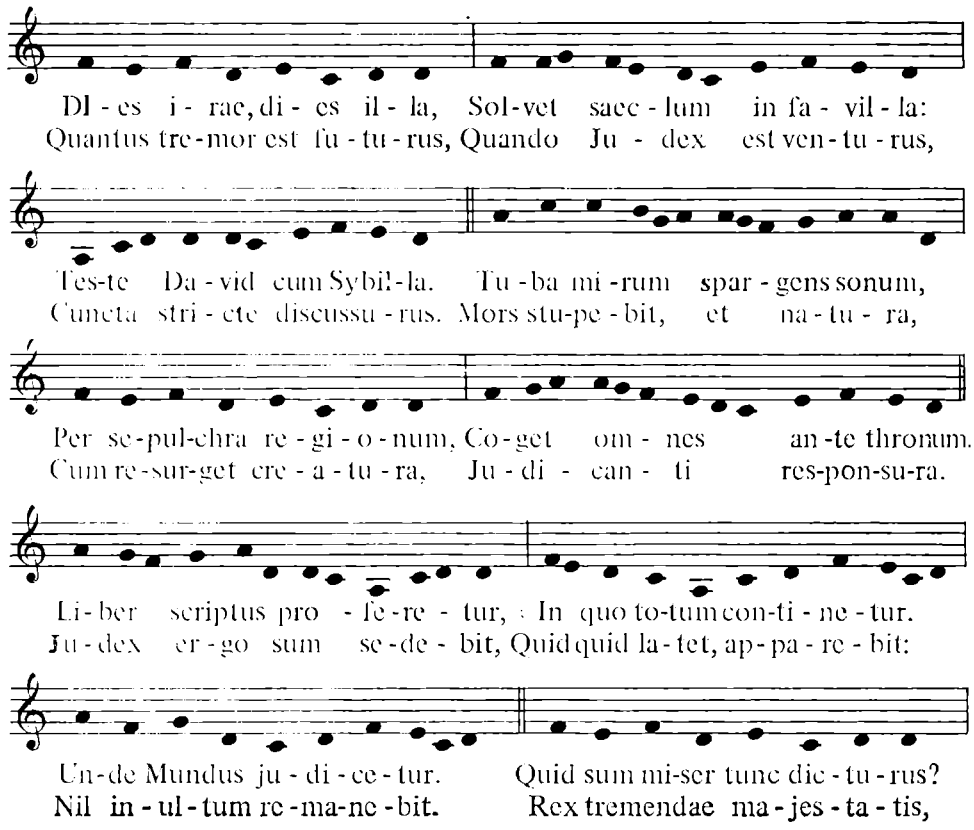
Ez földi dicsösség mely nagynak láttatik,
Ez a' Szent irásban virágnak mondatik:
Vagy könnyü levélnek, mely széltöl vitetik;
Ekképpen Világból minden ki-vitetik.

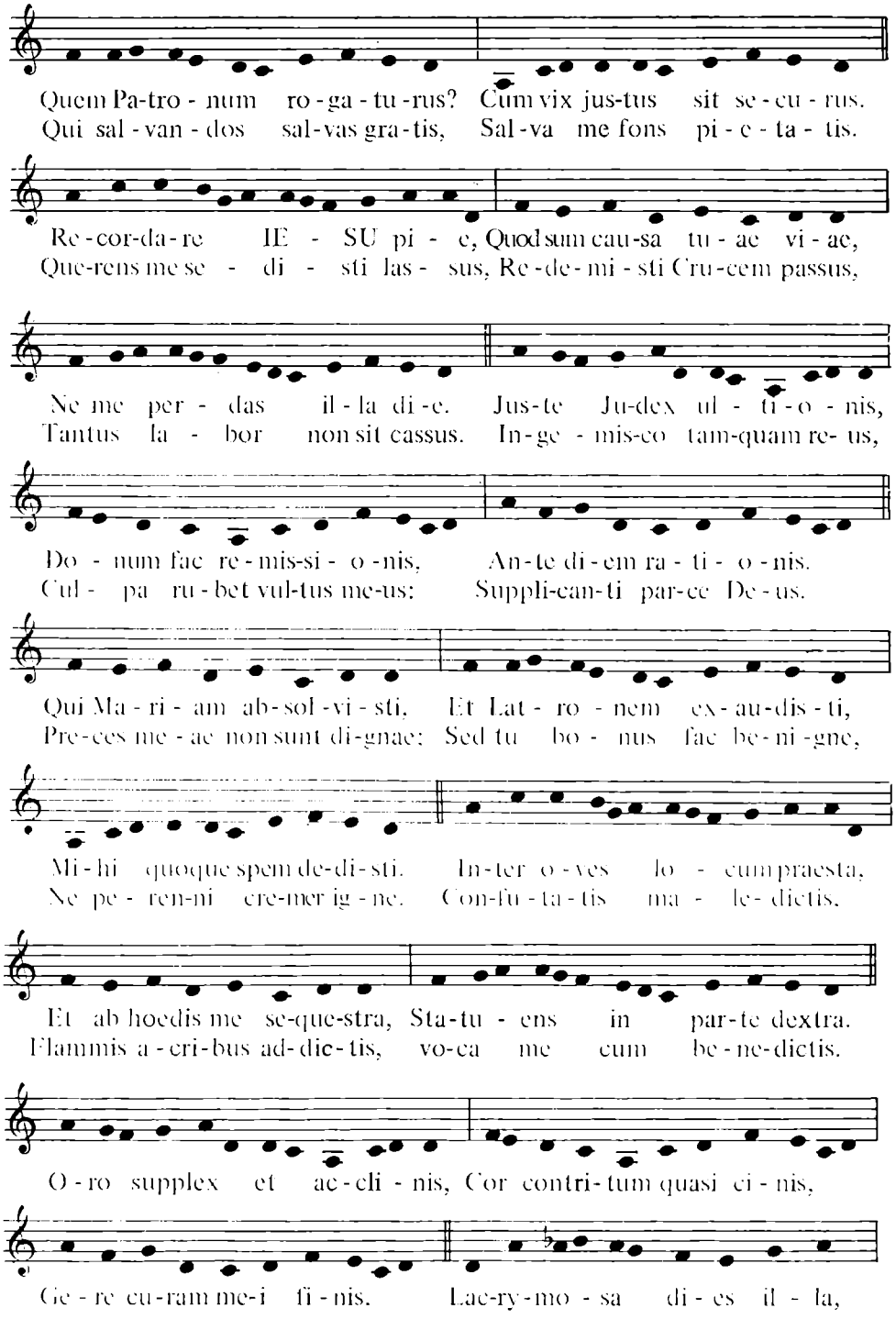
Azt ne-mond tiédnek, a'mi el-veszendö,
A'mit ád e' Világ, azt viszszá-véjendö:
Mennyei dolgokat te légy keresendö;
Ez bóldog kereset, ki el-nem veszendö.

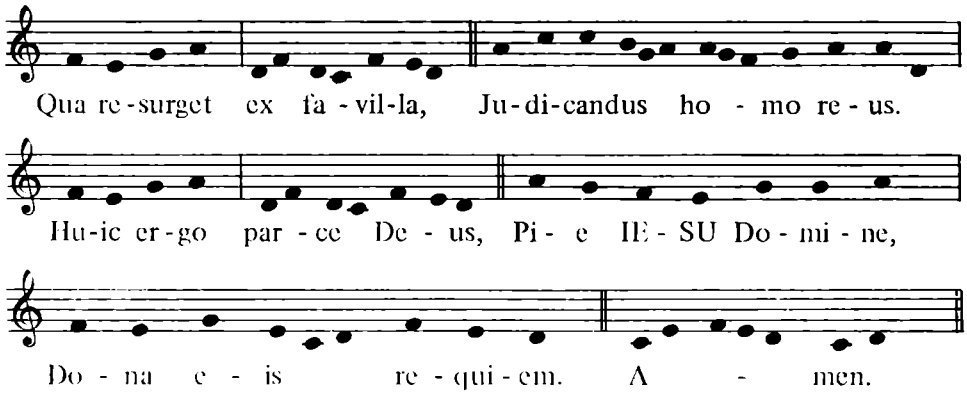
A m e n.

769.

PROSA FUNEBRIS.




Quem Pa-tro - num ro - ga - tu - rus? Cum vix jus-tus sit se - cu - rus.
Qui sal - van - dos sal-vas gra-tis, Sal-va me fons pi - e - ta - tis.
Re - cor-da - re IE - SU pi - e, Quod sum cau-sa tu - ae vi - ae,
Que-rens me se - di - sti las - sus, Re - de - mi - sti Cru-cem passus,
Ne me per - das il - la di - e. Jus-te Ju-dex ul - ti - o - nis,
Tantus la - bor non sit cassus. In - ge - mis-co tam-quam re- us,
Do - num fac re - mis-si - o - nis, An-te di-em ra - ti - o - nis.
Cul - pa ru - bet vul-tus me-us: Suppli-can-ti par-ce De - us.
Qui Ma - ri - am ab-sol - vi - sti, Et Lat - ro - nem ex - au-dis - ti,
Pre-ces me - ae non sunt di-gnae: Sed tu bo - nus fac be - ni - gne,
Mi - hi quoque spem de-di-sti. In-ter o - ves lo - cum praesta,
Ne pe - ren-ni cre-mer ig - ne. Con-fu - ta - tis ma - le - dictis,
Et ab hoedis me se-que-stra, Sta-tu - ens in par-te dextra.
Flammis a - cri-bus ad-dic-tis, vo-ca me cum be - ne-dictis.
O - ro supplex et ac - cli - nis, Cor contri-tum quasi ci - nis,
Ge - re cu-ram me-i fi - nis. Lac-ry-mo - sa di - es il - la,



Dies irae, dies illa,
Solvet saeclum in favilla:
Teste David cum Sybilla.

Quantus tremor est futurus,
Quando Judex est venturus,
Cuncta stricte discussurus.

Tuba mirum spargens sonum,
Per sepulchra regionum,
Coget omnes ante thronum.

Mors stupebit, et natura,
Cum resurget creatura,
Judicanti responsura.

Liber scriptus proferetur,
In quo totum continetur,
Unde Mundus judicetur.

Judex ergo cum sedebit,
Quidquid latet apparebit:
Nil inultum remanebit.

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem Patronum rogaturus?
Cum vix justus sit securus.

Rex tremendae majestatis,
Qui salvandos salvas gratis,
Salva me fons pietatis.

Recordare I E S U pie,
Quod sim causa tuae viae,
Ne me perdas illa die.

Quaerens me sedisti lassus,
Redemisti Crucem passus,
Tantus labor non sit cassus.

Juste Judex ultionis,
Donum fac remissionis,
Ante diem rationis.

Ingemisco tanquam reus,
Culpa rubet vultus meus:
Supplicanti parce Deus.

Qui Mariam absolvisti,
Et Latronem exaudisti,
Mihi quoque spem dedisti.

Preces meae non sunt dignae;
Sed tu bonus fac benigne,
Ne perenni cremer igne.

Inter oves locum praesta,
Et ab haedis me sequestra,
Statuens in parte dextra.

Confutatis maledictis,
Flammis acribus addictis,
Voca me cum benedictis.

Oro supplex et acclinis,
Cor contritum quasi cinis,
Gere curam mei finis.

Lacrymosa dies illa,
Qua resurget ex favilla,
Judicandus homo reus.

Huis ergo parce Deus,
Pie I E S U Domine,
Done eis requiem.

A m e n.

770.

EADEM PROSA UNGARICE.



A' Nap nagy haragnak napja,
Porrá lesz Világ s' hamuvá,
Dávid Sybillával mondgya.

Mely nagy rettegés lesz akkor,
A' Birónak el-jötekor,
Iszonyú szám-vételekor.

A' Trombiták meg-harsognak,
Kikre hóltak fel-támadnak,
Törvény-székhez elé-álnak.

Halál, s' természet el-ájúl,
Hogy ember a' koporsóbúl,
A' szám-adásra fel-indúl.

Irott könyvek el-hozatnak,
Kikben mindenek meg-vannak,
Honnan sententziát mondnak.

Azért a' Biró le-ülvén,
s' Minden titkot ki-jelentvén,
Végsö szót vár, minden félvén.

Akkor szegény mit felellyek?
Szó-szóllóúl kit keressek?
Holott még a' jók-is félnek.

Földnek rettenetes Ura,
Menynek irgalmas adója,
Follyon reám sebed kúttya.

Kegyes I E S U S emlekezzél,
Hogy értem-is kínt szenvedtél,
Vég-órámon kedveltessél.

Keresvén engem, fáradtál;
Meg-váltván, kínt nagyot láttál:
Ingyen türni ne-láttassál.

Büntetés igaz Birója,
Légy bünöm meg-bocsátója,
Szám-adásom tágitója.

Nyögök sok büneim-alatt,
Orczám pirúl vétkem-miatt,
Nyújtsd szegénynek Malasztodat.

Ki Magdolnán könyörülél,
A' Latornak meg-engedél,
Belém reménséget öntél.

Könyörgésim méltatlanok;
De érdemid használlyanak,
Örök kínok ne-ártsanak.

Rendely állást a' juhok-közt,
Hogy ne-legyek a' bakok-közt,
Hanem jobb-felöl a' jók-közt.

A' nagy erös itiletben,
Ne-küldgy Gehenna tüzében;
Hanem vigy dicsösségedben.

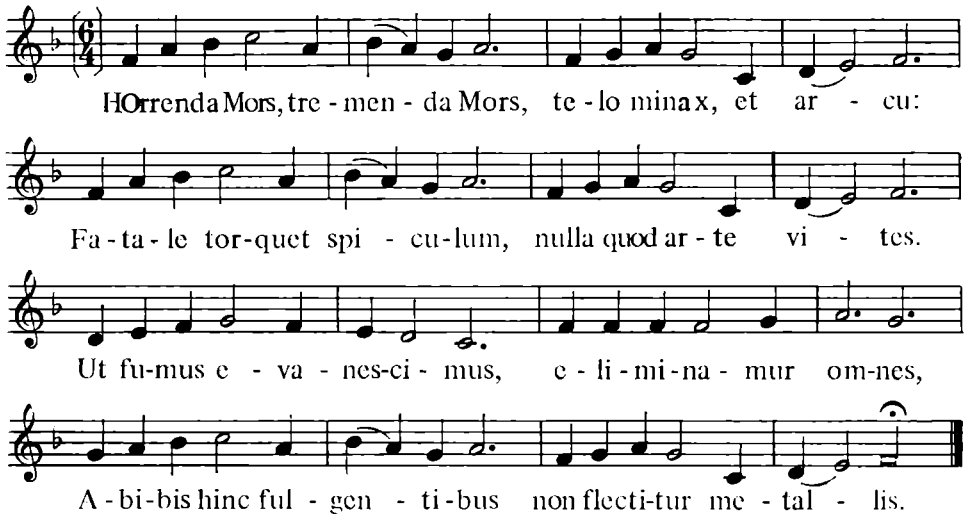
Alázatosan könyörgök,
Töredelmes szivet nyújtok,
Végsö napon áldást várok.

Az' a nap siralmas lészen,
Mikor porbúl testet vészen,
A' bünös, hogy törvényt végyen.

Ennek azért légy irgalmas,
Kegyes I E S U S légy jutalmas;
Légyen helye nyugodalmas.
A m e n.

771.

ALIUS.



Horrenda Mors, tremenda Mors, telo minax, et arcu:
Fatale torquet spiculum, nulla quod arte vites.
Ut fumus evanescimus, eliminamur omnes,
Abibis hinc fulgentibus non flectitur metallis.

Simul fores pulsaverit, jube valere vitam;
Amica turba deseret, te castra deserentem.
Intrabis exclusissimus, iter tenebricosum,
Tecum feres, quod egeris, non auferes quadrantem.

Genae rigebunt cereae, fax luminum fatiscet;
Nec pectus eluctabitur, in ore vox dehiscet:
Laudata forma concidet; arteriae pavebunt;
Gelu madebis horrido, obsessus a Charonte.

Te lectus uret anxius, curis cor exedetur.
Qui Vita, vivens dictus es, defunctus ipsa Mors es:
Avere te qui millies jussit, jubet valere,
Postesque furtim transvolat, quos ante basiabat.

Pestem creabis naribus: a te fugabis omnes;
Obsepientur ostia, orisque, nariumque,
Foras, foras, exi foras, catharma, pestis, horror,
Opertus altum dormies, interstrepente nullo.

Prope antem mortem, mortuus cadaver efferere:
Lamenta erunt solatio Uxoris, ac Nepotum.
Cras lachrymae te condito, vertentur in cachinnos;
Sed tu subi, scrobem subi, Haec fossa sorbet orbem.

Specum jacentis incolunt, venena, bufo, vermes:
Hos Aulicos haec Aula fert, his gratus imperabis.
Tributa pendes vermibus, stipendiumque blattis:
Fas his erit grassarier, per ossium medullas.

Cognata gentis atria, mox finient dolorem;
Semestre ducent lugubre, vertentque mox colorem;
Levem precata cespitem, perenne te silebunt,
Haeres talenta dividet; te divident lacertae.

Vertente C A P R I sidere, pulvis, cinisque fies,
Viator ossa transiens, scitabitur. Quis hic est?
Hiant cavernae luminum exenterata calva est.
Calcata costa truditur, deletus excidisti.

Ignota lux est ultima, quam nullus auguratur,
Cum P A R C A caedit januam, est pessulus trahendus:
Natos, Avosque surripit, ut fors, et atra sors fert:
Sceptrisque Reges exuit, et cogit esse plebem.

Ex invidenda regia, pressa fereris arca;
Laqueare nares fulcient; gens Christiana pensa:
Par primus, hic fit ultimus: Stat CODRUS inter IROS,
Una tumet diecula: mox aura difflat aulas.

Cui regna vectigalia relinquis, et QUIRITES?
Ebur tuum fert exulem, ferunt, tacentque cives.
Arces et alta turrium effossa subruuntur,
Sub more tu ludibrium depasceris colubris.

Mors ergo cum te messuit, jam nemo te requirit,
Amatus es, dum visus es, paroemiam revolve,
Amica tecum nomina morientur, et tegentur.
Quid, heu, quid has affanias, excordium petessis?

Suspenso adest vestigio, Lavernionis instar;
Exire cujus aleam, nec vi datur, nec arte;
Propinat atra toxica, nolis, velis, bibenda.
Mors est inexorabilis, non consulis futuris.

Frons, o cadaverosa frons, mentita mille larvas,
Frontisne formae creditis? fallit; cavete, fallit.
Qui fidit illi perfidae, post damna sero flebit,
Ditis coquere sulphure, tibi Venus placebit?

Quid si tibi, suprema lux haec, fulsit occidenti?
Ne lude, plebs haec omnia, virtutis esto cultrix,
Haec ipsa lux quot abstulit, qui saecla cogitabant?
Sol occidentes ante te, miratur isse ad orcum.

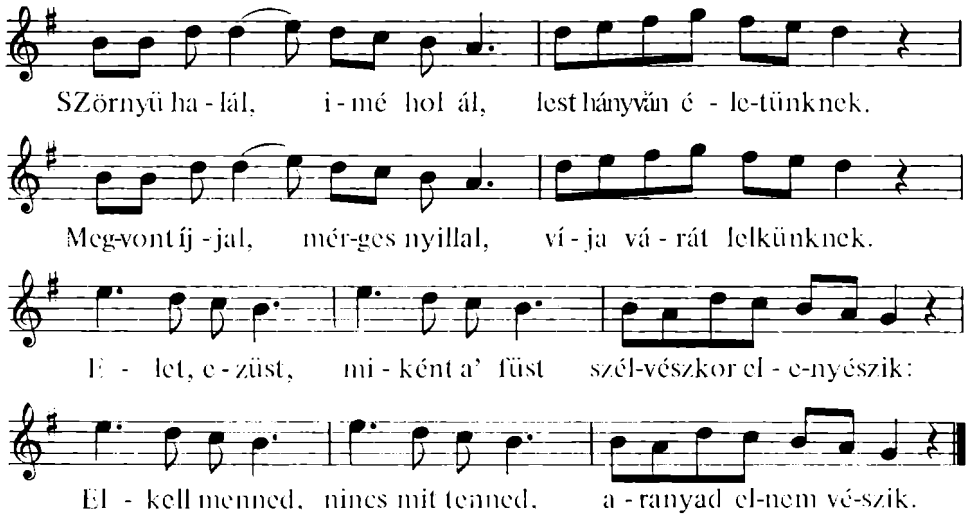
Nonne ergo pernox, perdius, constanter excubabis?
Ut mors ineluctabilis, si congredi minetur.
Interritus compareas, promptus subire luctam.
Si morte victus occides, adibis astra victor.

Contemne quidquid conditum; Amaque Conditorem.
Quod perdis hic, ibi invenies; jactura nulla turbet.
Emancipa te Numine, cura, solutus omni:
Salvum Deus, quid ambigis? Summa locabit arce.

Qui primus hoc odarium flevitque, condiditque.
Quotidiana funera, toto revolvit aevo:
Idemque dudum pulvis est, fato suo sepultus,
Sequere, (vasa collige) aut primus, aut secundus.
Amen.

772.

HORRENDA MORS, ETC.



SZörnyü halál, imé hol ál, lest hányván életünknek.
Meg-vont íjjal, mérges nyillal, víja várát lelkünknek.
Elet, ezüst, miként a' füst szél-vészkor el-enyészik:
El-kell menned, nincs mit tenned, aranyad el-nem vészik.

Torkod mihelyt hörög, a' helyt: végy búcsút e' Világtól.
Rokonságid, szomszédságid, el-futnak hólt-tagodtól.
A' járatlan, és szokatlan földre egyedül mégy-el:
Ha jót töttél, veled jár, kél: csak egy fillért sem vész-el.

Az iffiúság, és nyájasság, tölled majd el-maradnak;
Piros orczád, meghirvad; szád, s' szemeid, bé-szakadnak.
Fejed szédül, szived rémül: ékes nyelved meg-némúl.
Halál szeplö, mint egy gyeplö, meg-fojt, s'elméd meg-bénnúl.

Szerelmesid, és kedvesid, majd mellöled el-álnak:
Kik neveltek, és tiszteltek, azok-is meg-útálnak.
Kit kedveltél, s'hivnek véltél, még csak feléd sem kerül.
Tested kínban, szived búban, mint egy hajó el-merül.

Senyvett test, büz, mint kigyót tüz ki-hajt mindent házadból.
Or bé-dugva, s'száj bé-fogva, vonsznak-ki nyoszolyádból.
Ottan fognak, s'földbe dugnak, hol senki nem serkenget:
Meny-ki, meny-ki, mondván, meny-ki rút dög, éltél eleget.

Kik sirással, s' óhajtással, ma tégedet kisirnek.
Jó lakásra, s'kaczagásra holnap okot keresnek.
s' Noha sirva tésznek sirba; De majd mennek víg torba.
Te ott maradsz, s'nem-is álhatsz keresztül e dologba.

Vigan várnak, rendet álnak, kigyók, békák seregi.
s'Mint ama'szép, Udvari nép, úgy fogadnak öregi.
Alig várják, hogy bé-zárják, a'sir-ások vermedet,
Hogy rághassák, s'marczonghassák, gyengén hizlalt testedet.

Fiad, Lyányod, s'Házas-társod, nem sokkáig gyászolnak:
Fél-esztendö, elégendö, azt tartyák siralomnak.
Tested békák, kincsed bírák, ös-fiak-közt fel-osztyák.
Isten tartson, s'meg-nyugosson: kik talám azt sem mondgyák.

Tiz holnapig, tested fottig, porrá, s'hamuvá lészen,
Lábbal rúgják csontod, s'mondgyák: Vaj ki vólt ez? Hol lészen!
Edes Anyád, fö-kaponyád látván, meg-sem isméri.
El-temetve vagy, s'felejtve, sok neved sem értheti.

Nincsen olly Bölcs, s'Nemes erkölcs, ki tudná vég-óráját.
Hanem megyünk, mihelt nékünk, halál rántya kaszáját.
Mert mind dúson, s'mind kúldúson, egy-aránt uralkodik.
Mind iffiakkal, s'mind aggokkal, az ö horga rakodik.

Nemes házból, s'himes ágyból, majd egy gödörbe tésznek;
Ezt gondold-meg, s' fontold jól meg, dolgaid miként lésznek:
Mert a'végsök, itt leg-elsök, Király s'kúldús eggyütt áll.
Mint a'szélvész, a'ként el-vész Világi tiszt, másra száll.

Kinek hagyod sok aranyod, kö-várad, tiszteidet?
Más helyedbe, ül székedbe, senki nem szán tégedet.
Tartományid, s'alkotmányid, ellenségid el-rontyák.
Tested gyikok, békák, kigyók, egy-más-között fel-osztyák.

Hol szem-elöl el-mégy belöl hivek-is el-felejtnek:
Szerelmesid, s'kedves hösid, ingyen sem emlegetnek.
Ekességed, s'Nemességed, egy kö-alá rekesztik,
s'Még-is hitván kíncsen, tudván kapnak, sokan s' terjesztik.

Loppa jö rád a'halál, s' fád alattomba le-vágja;
El-nem bújhatsz, s'nem-is futhatsz, majd házadat meg-hágja.
Nincs mit tenned; bé-kell venned, az ö mérges pohárát.
Mondhatatlan, irgalmatlan; s'nem félted élet várát?

Oh te férges, úndok, s'mérges test, mely sokat viszsz vizre?
Vonszasz himes, és sok szines hazugsággal, vad mézre.
Ne-hidgy néki: mert ha féki alá foghat, meg-rongál.
Kénkö büzre, s'örök tüzre, viszen, addig practikál.

Ne talám ma, mint egy szalma-tüz, életed el-múlik?
Ah ne jádzál, tégy jót, nád-szál mert ha kezedben romlik.
Mennyin hóltak ma meg, vóltak kik tegnap egésségben.
s'Hány ment tüzre, s'örök büzre, ki vólt jó reménységben.

Ejen, s'napon, azért talpon, oh én lelkem légy készen;
Mert a'halál, csak elö-áll, s'bajt kér, és csapást tészen.
Noha ijjal, s'mérges nyillal rohan te életedre;
De nem lészen, csak légy készen, e'csata szégyenedre.

A'pénzt vesd-meg, hogy lelhesd-meg az igaz gazdagságot.
Ne-fély semmit, mert száz-annyit ád Isten, s'bóldogságot.
Bizzál ebbe, s'fordítsd Menybe, tellyességgel szivedet,
Meg-gazdagit, és bóldogit, bizonnyal hidd tégedet.

E'siralmot, és sir-halmot, ki elsöben szerzette,
Ki-múlását, s'számadását, gyakorta emlegette.
Már meg-büszhött, és földé lött, lelke talám kínban-is.
Te-is azzá lészesz, s'hozzá mégy talám csak még ma-is.
Amen.

773.

MAS.

NOTA: MÁR EL-MÉGYEK AZ ÖRÖMBEN, &c.
[Dallamát l. a 766. sz. alatt]

ELö emberek kik vattok,
Most én-rajtam tanúllyatok,
Miképpen meg-kell halnotok.

Vóltam ti-néktek társotok,
Mikoron nyájaskodtatok,
Es egy-mással lakoztatok.

Kik vattok ti, én-is vóltam,
Már töletek el-távoztam,
Koporsómban bé-szállottam.

Testem földnek ajánlottam,
Mint Anyámnak öt vallottam,
E' Világot néktek hadtam.

Temetésemet csak várom,
Kisírjetek-ki, kívánom,
Holott a' hóltakkal nyugszom.

Lelkem helyt talált az Urban,
I E S U S Christusnak markában,
Meg-váltomnak óltalmában.

Vártanak engem közikben,
Mennyeiek az örömben,
Kik vannak nagy dicsösségben.

En-is immár el-indúltam,
Ti-töletek el-búcsúztam,
E' földiektöl távoztam.

Követ vagyok elöttetek,
Mert ti-is utánnam jötök,
Kérlek azért készüllyetek.

Az Ur engemet szólított,
Ma közzületek el-hivott,
Már ti-reátok mutatott.

Nagy bóldog örömben vagyok,
Az Ur Isten-elött állok,
Intlek, hogy ti ne-sirjatok.

Meg-csendesedett nyavalyám,
Mikor ágyamban kínlódnám,
Nagy fájdalmimat jajgatnám.

Már mind azok el-távoztak,
En-tölem távol állottak,
Könyveim meg-száradtanak.

Vagyok Isten Országában,
Christussal Paradicsomban,
Angyalok társaságában.

Testemet kik fel-veszitek,
Temetésemre viszitek,
Isten hálállya ti-néktek.

Halálomat kik szánnyátok,
Rajtam kérlek ne-sirjatok,
Nám hol lészek, jól tudgyátok.

Nem térhetek-meg hozzátok,
Titeket-is oda várlak,
Ott van örökös lakástok.

Mert el-mulandó e' Világ,
Kiben életünk mint virág,
El-marad lám minden jószág.

Rövid lészen életetek,
Sokkáig ti-is nem éltek,
Egy-kevessé szenvedgyetek.

Eggyütt lésztek ti-is velem,
O én el-hagyott seregem,
Ne-sirassátok el-mentem.

Az Ur Istentöl várjatok,
Ö a' ti vigasztalótok,
Gondot visel ti-rólatok.

Bocsássatok-el békével,
I E S U S-nak segitségével,
En lelkemnek örömével.

Atya Istennek dicsösség,
Légyen Fiúnak tisztesség,
A' Szent Léleknek egy hüség.

A m e n.

774.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 766. sz. alatt]

MOstan kik itt jelen vattok,
Koporsóm-mellett állotok,
En meg-hólt néktek igy szóllok.

Tudgyátok meg-kell halnotok,
Koporsóban bé-szálnotok,
Szemetekkel jól láttyátok.

Azért az Isten igijét,
Halgassátok Szent beszédét,
Fogadgyátok jó intését.

Mert el-marad minden jószág,
El-hagyattatik gazdagság,
E' Világi hiv vigaság.

Az Istennek Szent igije,
Marad nálatok beszéde,
Mellyel mentek eleibe.

Senkit ö nagy gazdagsága,
Sem hatalmas Urasága,
Nem tarthat-meg nagy jószága.

Crésus Királyt gazdagsága,
Sem Atillát nagy hatalma,
Alexandert birodalma.

Xerxes Királyt sok száz népe,
Dávidot hadi-serege,
Hectort sem menté ereje.

Cicerót ékes szóllása,
Absolont szép ábrázattya,
Salamont bölcs tudománya.

Nem mentheték-meg haláltól,
Magokat a' koporsótól,
Ki-múlának e' Világból.

Mert vóltak ök-is halandók,
Es testekben mind romlandók,
Nem sok ideig állandók.

Az halál a' bünnek sóldgya,
A' mint Szent Pál bizonyittya,
Tehát minden meg-kóstollya.

Tudván romlandó vóltomat,
Istenhez-való útamat,
Készítettem én-magamat.

Intlek, ti-is készüllyetek,
Kik halandó testben éltek,
A' Christussal hogy legyetek.

En Abrahám kebelében,
Mondhatatlan nagy örömben,
Vagyok fényes dicsösségben.

Nincsen testemben kínlódás,
El-töröltetett nagy sirás,
Szemeimröl köny-húllatás.

I E S U S-elött Angyalokkal,
Udvarlok Szent Profétákkal,
Elek Isten látásával.

Atya Isten dicsirtessék,
Es Christussal imádtassék,
Szent Lélekkel tiszteltessék.
A m e n.

775.

MAS.

NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

EMlekezzél-meg Ember Istenedröl,
Örökké-való te idvességedröl:
Es hóltod-után te veszedelmedröl,
Mert számot vésznek a' te életedröl.

Nincsen embernek drágább az Istennél,
Christus vérével meg-váltott lelkénél:
Es Isten-szerént-való életénél,
Idö bé-telvén ö idvességénél.

Isten, és az Eg, nékünk azt mutattya,
Hogy e'Világot csak ideig adta:
Szent Fiát értünk nagy halálra adta,
Kiben szerelmét hozzánk meg-mutatta.

A' halál nékünk Istennek követe,
Kinek mint lészen az ö öltözete:
Azt meg-mutattya mindennek élete,
Nem futhatunk-el Istennek elötte.

Kigyó, és béka majd osztozik velünk,
Az ördög, a' bün fel-támad ellenünk:
Nem lészen akkor gazdagság mi-velünk,
Mind a' Meny, és föld, lészen mi-ellenünk.

Tekínts-meg ember, a' te koporsódat,
Naponként-való halandó vóltodat:
Az Isten-ellen nagy bünös vóltodat,
Te büneidröl nagy szám-adásodat.

Oh Isten-ellen-való nagy gonosság,
Hogy néked nem kell az örök bóldogság:
A' magas Menyböl vár nagy irgalmasság,
Ki-által nékünk adatik Menyország.

Testünk ezentöl földé, porrá lészen,
Jutalmunk nékünk csak Istentöl lészen:
Senki nem tudgya ö dolga mint lészen,
Nagy változásunk nékünk akkor lészen.

Csontunk ezentöl mind széllyel hányatik,
Mi testünk rólunk mind el-szaggattatik:
Es ízröl-izre mind el-mardostatik,
A' férgek-miatt mind el-rágattatik.

Illik azért hát nékünk meg-ismérnünk,
Es az Istenröl bizonyságot tennünk:
Hogy itt e' földön jámborúl kell élnünk,
Ha nem akarunk örökké el-vesznünk.

Mert jobb lett vólna soha nem születni,
Hogy nem mint Istent soha nem tisztelni:
Ö jó-vóltáról ötet el-feledni,
Es Szent igijét igen meg-útálni.

Nem jó embernek Istent késérteni,
Jövendö dolgot bizonnyal igirni:
Hogy még meg-térhetsz, nem jó azt gondolni,
Mert vaj-ki csuda az ö itileti.

Minden Keresztyén azon könyörögjön,
Hogy az Ur Isten ö mellette légyen:
Az ö jutalma csak az Isten légyen,
Es mikor meg-hal, ö mellette légyen.

Dicsiret légyen Menyben az Atyának,
Mind egyetemben az ö Szent Fiának:
Es a' Szent Lélek mi Vigasztalónknak.
Dicsiret légyen a' Szent Háromságnak.

A m e n.

776.

PSALMUS 50. MISERERE MEI DEUS.

NOTA: DRÁGA DOLOG AZ UR ISTENT DICSIRNI &c.
[Dallamát l. az 563. sz. alatt]

Rajtam nagy irgalmú Isten könyörüly,
Tölem az én vétkeim-ért el-ne hüly:
Bünöm-miatt veszélyemen ne-örüly,
Szent neved-ért irgalmadból hozzám füly.

Véghetetlen kegyelmednek szép fényét,
Önts rám, s' vedd-el szivemnek setét éjjét:
Téged kérlek, életemnek reményét,
Moss-meg engem Szent Lelkednek edényét.

Szemem-elött vagyon mindenkor vétkem,
Bánom igen, és keserü énnékem:
Méreggel forr torkomra minden étkem,
Mert könyvel elegy ád ennem sok vétkem.

Haragodból méltán meg-is büntethetsz,
Velem jól tött Atyám tölled el-vethetsz:
Igaz vóltod-szerint semmivé tehetsz,
Még-is igaz itiletü Ur lehetsz.

Csak te-néked vétkeztem én Istenem,
Bünöm-miatt kesereg az én lelkem:
Csak te-hozzád fohászkodik én szivem,
Ha meg-engedsz, nem árthat az én vétkem.

Im hol mindenestöl-fogva bün vagyok,
Mindent bünben kezdek, és bünben hagyok:
Bünben vöttem életet, bünben fogyok,
Magamnak-is utálatosság vagyok.

Szány-meg Uram, lám szeretsz vala elöbb,
Vétkeimnél nagy irgalmad hiszem több:
Bölcs titkaid meg-mondod vala elöbb,
El-hadsz-é most Uram? nincsen kedved több?

Uram csak rám egy kis Isóp-vizet hints,
Meg-gyógyúlok; ennél jobb orvosság nincs:
Csak szemeddel, vagy egy szóddal hozzám ínts,
Örül szivem, a'mely nékem elég kíncs.

Büneimnek Szent Ur Isten meg-bocsáss,
Szent Lelkednek erejével hozzám láss:
Beteg juhodnak te-magad füvet áss,
Ha te el-hadsz mert nem orvosol-meg más.

Uj szivet teremts én-bennem, új szivet,
Szivet adgy én-belém te-hozzád hivet:
Meg-halad orvosló lelked sok füvet,
Bennem ezzel gyógyítsd a' beteg szivet.

Add-meg szivem víg örömét, s' örvendek,
Velem-eggyütt dicsirnek minden rendek:
Uram ha kedvedböl ki-nem rekendek,
Sok népeket rút vétkekböl ki-kendek.

Tudom hogy nem kedvelled a' kos-bak-vért,
Régtöl-fogván, kedved buzgó szivet kért:
Lelkem nagy alázatoson arra tért,
Hogy a' te Szent törvényeddel eggyet ért.

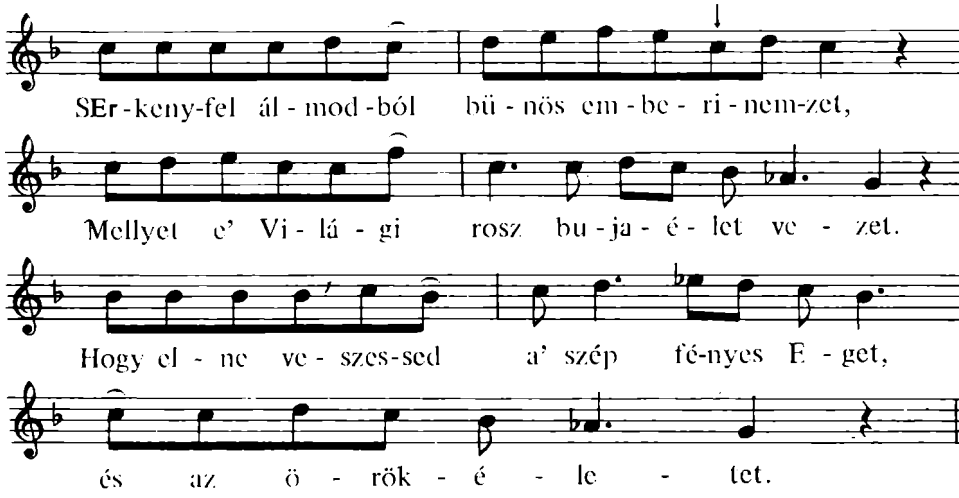
Néked élek Ur Isten, a'mig élek,
Te-elötted járok, és tölled félek:
Eppül abból Szent neved a'mig élek,
Es dicsirlek mind örökké ö-vélek.

A m e n.

777.

MAS.

NOTA: BIZONTALAN VÓLTÁT VILÁG &c.



SErkeny-fel álmodból bünös emberi-nemzet,
Mellyet e' Világi rosz buja-élet vezet.
Hogy el-ne veszessed a' szép fényes Eget, és az örök-életet.

Gyakran emlekezzél te utólsó napodról,
A' te életednek ö végsö órájáról.
Keserves sirást tégy, hogy ki-ne rekedgyél az örök bóldogságból.

Ne-bízzál erödben, se szép iffiúságodban,
Ekes Nemzetedben, pénzben, gazdagságodban,
Te nagy jószágodban, mert nem lehet néked maradásod azokban.

Mezitelen jöttél a' te Anyád méhéböl,
Mezitelen térsz-meg, légy bizonyos bár erröl.
A'mint Szent Jób mondgya: el-távozol hidgyed régi keresményedtöl.

Jaj-szóval kezded-el napját te életednek,
Közepi-is hidgyed keserves jaj lesz ennek.
Még keservesb lészen, ha kedvében nem lész a'Felséges Istennek.

Alázzuk-meg magunk az Istennek-elötte,
Könyörgésünk-által ötet kérjük mi erre:
Hogy mikoron lészen életünknek vége, lelkünket hozzá vegye.

A m e n.

778.

MAS.

NOTA: A' VÉGHETETLEN KEGYELMÜ, &c.
[Dallamát l. a 28. sz. alatt]

EZ mostani vég-órámra,
Ide-gyült Hivek gyászomra,
Vigyázzatok én siralmimra.
Fejem függesztve, lelkem epedve,
Szivem reszketve, szemem könyvezve,
E' kis ének-szó mit ád elötökbe.

Iffiak, vének meg-hallyátok,
Szivetekbe bé-irjátok,
Ha mit itten most ti hallotok.
Mert ez napotok, nyilván tudgyátok,
El-nem szaladtok, hanem meg-haltok,
Es e' Világból minnyájan ki-múltok.

Gyermeki ártatlanságom,
Istennél vólt kedves napom,
Jót mutató szép példázatom.
Benned irígység, harag, gyülölség,
Utált kevélység, undok fösvénység,
Nem találtatott semmi olly vétkesség.

Eletem gyenge fonala,
A' halálnak kaszájára,
Bár még akkor eshetett vólna.
Most nem féltetne, Pokol gyötrelme,
Emésztö tüze, mardosó férge,
Es ördögöknek rettentö serege.

Iffiúságomnak napjai,
Jaj hol vattok vigasági,
Gyönyörködtetö játéki.
Hamar lépésim, gyors forgódásim,
Serény futásim, ugrándozásim,
Bánatra juttak én víg nevetésim.

Szemeimnek tekínteti,
Szájam ékes mosolygási,
Lábaim vétkes lépési.
Botránkoztató, kezem illetö,
Bünre ingerlö, vétekben ejtö,
Ti-is nagy kínra ne-jussatok, félö.

Testem czifrázó ruháim,
Ekesitö szép köntösim,
Külömbözö szép öltözetim.
Most gyászban juttak, unalmat attak,
Bút árasztottak, s'csúfságra hoztak,
Lelki ruhámtól félö meg-fosztottak.

Lelkem tár-háza lakossa,
Szivemnek belsö titkossa,
Engem vezérlö birócska.
Most ké' vigyáznod, bátoritanod,
Jómban forgódnod, örömet adnod,
Idvességemre-menö útat nyitnod.

O sok-számú gondolatim,
Haszontalan törödésim,
Gyümölcstelen sok múnkáim.
Bár csak felire, lött vólna mérve,
Azoknak bére, hasznos érdeme,
Szegény lelkemnek idvezitésére.

Földön-levö éppületek,
Gyönyörködtetö termetek,
Külömb-külömb bö-termések.
Nem vigasztaltok, söt fonnyasztotok,
Jaj nem tápláltok, kínomra vattok,
s' Félö a' lelki-jóktól meg-fosztotok.

Jaj im most veszem eszembe,
Hogy testem van helyheztetve,
Kis koporsómban bé-téve.
Majd sirban visznek, föld-alá tésznek,
Oda rekesztenek, el-is felejtnek.
Róllam ez-után meg-sem emlekeznek.

Immár beszédem fordítom,
Az Ur Istenhez fel-nyújtom,
Idvességem csak tölle várom.
Mert meg-igirte, minden el-hidgye,
Hogy Christus vére, életünk bére,
Idvességünknek nagy erös érdeme.
A m e n.

779.

MAS REGI ENEK.

[Dallamát l. a 777. sz. alatt]

EIzontalan-vóltát Világ állapattyának,
Változását láttyuk most minden állatoknak,
Kik ma egésségben vóltak, holnap esnek torkában az halálnak.

Ne-örüllyön bátor senki, gazdagságának,
Ekes termetinek, és szép iffiúságának,
Fris öltözetinek, aranynak, ezüstnek, mert azok mind el-múlnak.

Vizi-buburékhoz mi életünk hasonló,
Mezei virággal egyszer s' mind el-mulandó,
Nincsen e' Világon olly erös alkotmány ki lehessen állandó.

Ha mát Isten adta, holnapot nem igirte,
Minden útaidat erössen meg-kötözte,
Hogy száz esztendöt élly nagy jó egésségben, talám azt nem engedte.

Bóldogbak nálunknál a' mezei-virágok,
Kert-béli szép rósák, szép füvek, liliomok,
Nem rettegnek semmit, tudgyák meddig élnek, vagyon nékik határok.

Tavasz melegétöl im mely szépen indúlnak,
Elsöben újúlnak, Pünköstben virágoznak,
Nyárban meg-lankadnak, hideg öszre kelvén, egyszer s'mind el-hirvadnak.

Nincs néked igy dolgod ember, ha meg-gondolod?
Kemény szám-adásod, bizontalan halálod,
Nem tudod meddig élsz, de ez nyilván vagyon, hogy egyszer meg-kel halnod.

Elsö óráját-is születésed napjának,
Jaj-szóval kezded-el eleit e' Világnak,
Jaj lészen közepe, jaj lészen vége-is a' te ki-múlásodnak.

Semmit abban nem tudsz, temetésed hol lészen,
Tisztességes lészen, vagy gyalázatos lészen;
Talám a' vadaknak, égi-madaraknak hasok, koporsód lészen.

Mit ragaszkodol hát illy igen e' Világhoz?
Földhöz vér az Isten, ne-bízzál tár-házadhoz;
Nagyobb gazdagsága Crésus Királynak vólt, most hasonló kúldúshoz.

Világ-biró Sándor nem elégedék azzal,
Hogy mind e' Világot el-bírá hatalmával,
Magát Isten-gyanánt imádtattya vala, nagy fel-fuvalkodással.

Azonban ö-néki mérget adának innya,
Egy szamár-körömböl, nagy Babylloniába,
Szine el-változék, a' Király meg-hala, hát nincs néki hatalma.

Tegnap nem vólt elég, e' Világ gazdagsága,
Im ma halva fekszik, csak négy-sing föld hajléka:
Szép friss palotában az-elött lakozott, most a'földnek gyomrába.

Nincs hát itt mi-nékünk maradandó Városunk,
Mint a' Bölcsek irják, szarándokság járásunk,
Ha ma vigan lakunk, ne-talán az Urtól holnap el-hivattatunk.

Meg-kérdik ott ember, mint éltél e' Világban,
Ha igazán jártál a' te hivatalodban,
Számot adsz arról-is, valamit el-loptál az Ur tálentomában.

Fele-barátodat ha meg-kissebbítetted,
Hiriben, nevében ok-nélkül meg-sértetted,
Az élö Istennek kemény itiletit soha el-nem kerülheted.

Minden ember azért magát meg-óltalmazza,
Rágalmazó szótúl nyelvét meg-tartóztassa,
El-veszendö kincs-ért, arany-ért, ezüst-ért lelkét el-ne árúllya.

Halandó vóltáról gyakorta elmélkedgyék,
Maga el-felejtve semmit ne-cselekedgyék,
Isten tisztességét kivel meg-bántaná: arról meg-emlekezzék.

Dicsirtessél Uram örök Istenségedben,
A' három személyben véghetetlen Felségben:
Aldgyon, s' magasztallyon földnek kereksége, most, és örökké,
A m e n.

780.

MAS.

[Dallamát l. a 619. sz. alatt]

SEregeknek Szent Istene,
Meny, s' földnek kegyes vezére.
Jövel, jövel én Christusom,
ne-hadgy utólsó órámon.

Tekínts lelki sebeimre,
Kit teremtél személyedre.
Jövel, jövel, &c.

Tudom azért teremtettél,
Igaz Hitben fel-neveltél.
Jövel, jövel &c.

Hogy elölled el-ne vetnél,
Söt Hitem-által nevelnél.
Jövel, jövel &c.

En bünömnek sokaságát,
Ne-nézd Uram undokságát.
Jövel, jövel &c.

Kegyelmes Menybéli Király,
Halálom-után ne-útály.
Jövel, jövel &c.

Söt táboroddal mellém szálly,
Es eröddel környüllem álly.
Jövel, jövel &c.

Fene ördög ne-bánthasson,
Es késértet ne-árthasson.
Jövel, jövel &c.

Lám igirted irgalmadat,
Mindenekhez jó-vóltodat.
Jövel, jövel &c.

Küld-el azért Angyalodat,
Hogy láthassam Országodat.
Jövel, jövel &c.

Lelkemet néked ajánlom,
Testem föld-gyomrának adom.
Jövel, jövel én Christusom,
ne-hadgy utólsó órámon.

A m e n.

781.

MAS.

NOTA: SOK RENDBÉLI PRÓBÁK VANNAK &c.
[Dallamát l. a 692. sz. alatt]

IEr mi szóllyunk e' szomorú alkalmatosságban,
Miként esénk az Istennek illy nagy haragjában,
Az életböl hogy-hogy jutánk e' testi halálban.

Az Istennek meg-visgálhatatlan Décrétoma,
Hogy a' bün-ért minden test, a' halált meg-kóstollya,
Meg-kell lenni, mert ez az Istennek akarattya.

Elsö ember hogy el-esék, a' bün következék,
A' bün-után az Istennek átka rajtunk esék,
Atok-után, az halál-is reánk úgy származék.

Igy hát e' testi halálunk büneinknek sóldgya,
Kit mi-reánk elsö Szülénk rút bünével hoza,
A'mely-miatt estünk vala örök kárhozatba.

De az Isten könyörüle rajtunk irgalmason,
Ö Szent Fiát el-bocsátá, hogy minket meg-váltson,
Az ördögnek rabságából el-ki-szabadítson.

Ki minket meg-szabadíta az ö halálával,
Ö Szent Attyát engesztelé vére-húllásával,
Adósságunk meg-fizeté számtalan kínnyával.

Nincs már rajtunk a' Sátánnak semmi birodalma,
Aszszony magva, mert kigyonak fejét meg-rontotta,
Ne-féllyünk hát, ha lészen-is testünknek halála.

A' mi fejünk az Istennek egy szülött Szent Fia,
Halál-által akart menni ö Szent Országába:
Igy nékünk-is halál-által ád részt Menyországba.

Mint jó pásztor halálig vít az ö juhai-ért,
Drága vérét ki-ontotta juhok váltságá-ért,
Ö Szent testét meg-áldozta az Ecclesiá-ért.

Hát nékünk-is követnünk kell a' mi Vezérünket,
Se életben, se halálban el-ne hadgyuk ötet,
Hogy meg-adgya halálával-nyert örökségünket.

Nem kell sirnunk hát feletteb a' mi halottinkon,
Se magunk ne-keseregjünk halandó-vóltunkon,
Söt vigadgyunk halál-után fel-támadásunkon.

O te áldott Vigasztaló Szent Lélek Ur Isten,
Tekínts reánk, vigasztaly-meg minket kegyelmesen,
Hóltunk-után számláltassunk Szenteid köziben.
A m e n.

782.

MAS.

NOTA: BÜNNEK AZ Ö SÓLDGYA &c.
[Dallamát l. a 759. sz. alatt]

I.

Kegyes buzgóságtól viseltetett népség,
Koporsóm, és sirom-mellett forgó kösség:
Kitöl hólt-testemnek adatik tisztesség,
Hallyad beszédemet egész Keresztyénség.

Honnan ki-indúltam, és a'hová érek,
Micsoda Országban már ez-után érek:
Mely jó, és mely drága állapatú lészek,
Christus I E S U S népe most arról beszéllek.

Halandóságodat én-bennem szemléllyed,
Ember minémü vagy, azt most tölem vegyed:
Hozzád ez intésem; életed úgy éllyed,
Hogy a' Menyországnak örömét el-nyerjed.

Egésség, betegség, gazdagság, szegénység,
Békesség, háború, becsület, kissebség:
Jó élet, bün-tétel, minden-féle inség,
Vagy öröm, vagy bánat, Világi dicsösség.

Semmi dolgaiban állandóság nincsen,
Embertöl el-marad; hogy-ha kapdos kíncsen:
Alhatatlansága hát tégedet íntsen,
Bóldog ki-múláshoz napon-ként készítsen.

Jó egésség-után, hoszszú betegséggel,
Ha sokkáig éltet, kedvetlen vénséggel:
Világ szokott lenni sok-féle inséggel,
Sátán lelked-környül, álnok mesterséggel.

Illyen állapattal e' Világban laktam,
Terhes sok fájdalmit, mig éltem kóstoltam:
Mással-is igy bánik, példákból próbáltam,
Fényes bóldogságát senkinél nem láttam.

Testem sok inséget tudgyátok szenvedett,
De szegény, ezekröl mind meg-csendesedett:
Bóldog ki-múlásom mihelt engedtetett,
Angyalokkal lelkem örömben vitetett.

Bóldog állapatom most a' Menyországban,
Örül, vigad lelkem ez áldott Városban:
Az Istennel élek halhatatlanságban,
Dicsöült Szentekkel fényes állapatban.

Jó szivel fogadtak Menybéli Pólgárok,
Örültek hogy bennem nem lött semmi károk:
Most én, és ez-után mást utánnam várok,
Mint jó hív társommal vigadni akarok.

II.

Christustól készitett házba bé-jutottam,
Atyám hajlékába lakójúl szállottam:
Mint örökös fiú jómban bé-iktattam,
Menyben szabadosnak Istentöl mondattam.

Fel-öltözvén vagyok ártatlan ruhában,
Tiszta, s' fényeskedö aranyas biborban:
Kit a' I E S U S Christus keresett halálban,
Szentire ruházott meg-igazitásban.

Isten irgalmának gyémánt koronáját,
Drága szép virágból füzött koszorúját;
A' Mennyei kertben nyílt piros rósáját,
Fejemen viselem ékes violáját.

A' Bárány Christusnak víg lakadalmára,
Hittak; és vég-nélkül-való szép javára:
Örülök, vigadok, hogy ez állapatra,
Istennek jutottam szine-látására.

Menyben asztalom-is nékem meg-vettetett,
Az Ur I E S U S Christus hozzája ültetett:
Pohárom jó borral csordúltig töltetett,
Nyájas beszédével meg-örvendeztetett.

Isten igijéböl mellyeket hallottam,
Ezek valóságát ma lélekben láttam:
Tükör és homályban mig Világban laktam,
Menyországnak javát rész-szerint kóstoltam.

Fel-ékesült elmém tiszta igassággal,
Akaratom tellyes jóra vágyódással:
Minden indulatom Szent ártatlansággal,
Fel-ruházván vagyon, ékes ábrázattal.

Világos szép példa erre magam vagyok,
Ki itt e' Világon sok jaj-szókat hagyok:
Többé én itt élni soha sem kivánok,
Mert mind egésségem, s' mind örömim nagyok.

Gondom nagy vólt arra, mint légyen Istennél,
Kedves ki-múlásom ö Szent Felségénél:
Mert állandóbb jószág, és nagyobb kincs ennél,
Sem Mennyen, sem földön nem lehet senkinél.

Eletem, halálom vólt nékem Christusom,
Igyemet forgató kegyes Pátrónusom:
Hitem, reménségem, érdemem I E S U S-om,
Fel-támadásban-is lesz igaz tútorom.

Lelki vitézséggel, jó harczom meg-víttam,
Bünnek az ö sóldgyát az halált meg-adtam:
Hitem meg-tartottam, el-nem tántorodtam,
Irgalmas jutalmát ezeknek el-fogtam.

Már nincs egyébb hátra, hanem hogy testemet,
Tegyétek-bé sirban, hideg tetemimet:
Takarítsatok-el akképpen engemet,
Mint Angyalok vitték Istenhez lelkemet.

Ezekre az Atya segéllyen titeket,
Szent Fia kegyelme éppítse Hiveket:
A' Szent Lélek újjá szüllyön benneteket,
Szent Háromság vigye-bé ti lelketeket.
A m e n.

783.

MAS AZON NOTARA.

[Dallamát l. a 759. sz. alatt]

I.

SZomorú az halál a' gyarló-embernek,
Halál-követitöl mindenek rettegnek:
Kivált-képpen kik e' Világban örülnek,
Nehéz e' Világtól meg-válni ezeknek.

Természetnek látod ez tulajdonsága,
Minden-féle állat a' szép szabadságra:
Kivánkozik bátor légyen jó lakása,
De gyönyörüsége kevés a' fogságba.

Eletünk e' földön micsoda? csak fogság;
Melyben étünk, itunk, bánat, szomorúság:
Jaj-szó, sok ohajtás, fájdalom, fáratság;
Még sem kivánkozik innét a' gyarlóság.

Panaszolkodását a' gyarló embernek,
Hallottad gyakorta a' szegény betegnek:
Jaj meg-halok, ugy-mond; látom már a' testnek,
Utólsó óráját minden életemnek.

Ha meg-halsz, ez-után örvendezni kívánsz,
Testi javaidtól meg-válnia sem szánsz:
Mire menendö vagy abban semmit nem bánsz,
Rettegést, félelmet, bú, bánatot el-hánsz.

Alhatatlansággal itt elödben talál,
Nyomorúságidon sokszor zúgolódtál:
Hogy nem halhatok-meg, úgy panaszolkodtál,
Ihon most azt bánod, hogy el-jött az halál.

Ne-félly, nem magad vagy a' halálnak úttyán,
A' meg-hólt Szenteknek el-mehetsz nyomdokán:
Te-elötted sokan mentenek meg-halván,
Mi-is mind utánnad költözünk ez-után.

Világra, halandó Szüléktöl származtál,
Sok keserüséget életedben láttál:
Keserü vólt az-is, a'mit ettél, ittál,
Ihon mind ezeknek végire jutottál.

Sok bünöd-ért hogy-ha halandó nem vólnál,
Meg-hidgyed bizonnyal soha meg-nem halnál:
De ha eszed vólna, azon siránkoznál,
Az halhatatlanság hogy nincs birtokodnál.

Kivánsz-é lelkedben halhatatlan lenni?
Kész légy itt e' földön test-szerint meg-halni:
Mert a' halál-által fogsz örökké élni,
Nem illik hát azon hogy meg-halsz, bánkodni.

Öröm, és vigaság a' szegény raboknak,
Ha valaki-által ki-szabadúlhatnak:
Ha meg-akarsz halni, akkor szakadoznak,
Erös kötelei nyomorúságodnak.

II.

Romlandó ez élet, csak veszendö hivság,
Szintén jobb-korában el-vész mint a' virág:
Minden ékességed csak nagy sanyarúság,
Csudálom hogy nem kell még-is a' szabadság!

Örömmel menny, semmi ne-késlellyen téged,
Se pénzed, jószágod, se szép örökséged:
Edes szép cseléded, semmi ékességed,
Virához hasonló szép iffiú termeted.

Szépséged helyében, szépséget ád Isten,
Jószágod helyében, szép jószágod lészen:
Mellyet az ellenség soha el-nem vészen,
Olly kíncsel bírsz, mellyet rosda meg-nem észen.

Igazán kik hittek a' Szent jámborokkal,
Te-elötted ki-múlt atyád-fiai-val:
Mind egy seregben lész a' Szent Angyalokkal,
Az áldott Ur Istent dicsired azokkal.

Romlandó itt hazád, ott romolhatatlan,
Örökkön örökké élsz Atyád házában:
A' Christus I E S U S-nak szép társaságában,
Melyben a' bóldogság lesz meg-únhatatlan.

Erös reménséggel ha az Urban bizol,
Nem halsz-meg, hanem csak mint-egy el-aluszol:
Fáratságod-után az Istennél nyugszol,
Es a' dicsösségnek poharából iszol.

Csak ezt cselekedgyed, hogy igazán élhess,
Bóldogúl halhass-meg, Menyországban mehess:
A' jámbor életre ne-légy késedelmes,
Nem lészen a' halál néked veszedelmes.

Tagaidnak ha van súlyos betegsége,
Hogy-ha el-érkezik test erötlensége:
Tudgyad közel vagyon a' halál követe,
Akkor kivántatik Hited erössége.

Ojjad te-magadat kétségbe-eséstöl,
Arra-való eröt kérj az Ur Istentöl:
Bátor légy, ne-rettegj semmit büneidtöl,
Halálával Christus meg-váltott ezektöl.

Reá bízd magadat, lelked bátorítsad,
Mint drága kincsedet kezében ajánlyad:
Az itilet napján hogy töle meg-várjad,
Halálod óráján segitségül hijad.

Csendes partra vigy-ki, innét el-költözvén,
Mert most vagyok látom életemnek végén:
Most költözöm-által a' halálnak révén,
Jövel I E S U S Christus, végy hozzád idején.

Ha nyelved nem szólhat, csak szived-is hija,
Mondván: I E S U S Christus Istennek Szent Fia:
Hogy Szent juhaidnak ne-essék egy hija,
Jövel, jövel kérlek utólsó órámra.

III.

Oh édes meg-váltóm, ne-nézd büneimet,
Sok ellened-való cselekedetimet:
Idvességem árrát, tekínts érdemedet,
Jövel I E S U S Christus vedd hozzád lelkemet.

Mennyi sok kínokat, és halált szenvettél,
Minden büneim-ért hiszem meg-fizettél:
Atyád sem haragszik, mert meg-békéltettél,
Jövel Jesus Christus, add-meg mit igirtél.

Igasságod-szerint ne-itily-meg engem,
Mert semmi kegyelmet nem talál érdemem:
Nem lehet kivülled soha idvességem,
Jövel Jesus Christus édes reménségem.

Azért most ne-késsél, szolgádat erezd-el,
Mert láttalak Uram lelki szemeimmel:
A' te jelen-vóltod tellyes édességgel,
Jövel Jesus Christus, légy jó segitséggel.

Testi életemmel már meg-elégedtem,
Minden javaimtól meg-idegenedtem:
Az örök-életnek mert ízit érzettem,
Jövel Jesus Christus, légy gyámol mellettem.

Innen e' Világból noha ki-kell mennem,
Noha koporsóban tétetik én testem:
Tudom fel-támasztván, meg-adod én lelkem,
Jövel Jesus Christus, bátoríts-meg engem.

El-végeztem immár minden futásomat,
E' Világon-való szarándokságomat:
Meg-tartottam Hitem, s' igaz Vallásomat,
Jövel Jesus Christus, add-meg Koronámat.

Nem kivánok többet e' Világban élni,
Romlandó testemböl akarok változni:
Kivánkozik lelkem te-veled lakozni,
Jövel Jesus Christus, siess hozzád venni.

Sok bánatim-után majd lesz vigaságom,
Fáratságom-után csendes nyugovásom:
A' Szent Angyalokkal-való nyájasságom,
Jövel Jesus Christus édes kivánságom.

Itiletnek napján állassad jobbodra,
Testemet; mellyet majd bé-tesznek a' sirba:
Az áldottak-között legyek én-is számba,
Jövel Jesus Christus idvességem árra.

Szerelmes I E S U S-om, ki lakozol Menyben,
Az Atya Istennel egyenlö Felségben:
Dicsösség adassék te-néked mindenben,
Es a' Szent Lélekkel, mind örökké, Amen.

784.

MAS.

GOndolkodgyál ember, a' te büneidröl,
Isten-ellen-való számtalan vétkedröl:
Tudod hogy számot adsz valaha mindenröl,
Miként a' Próféták szóllanak ezekröl.

Es erre fö-képpen gondod légyen néked,
Hogy légyen Istennél kedves te életed:
Jóknak életeket mindenben kövessed,
Gonoszok erkölcsét soha ne-szeressed.

Ki vala hatalmasb ez egész Világban,
Nabugodonozor Babyloniában:
Nem akara járni Istennek útában,
Isten változtatá barom-ábrázatban.

Az ö Szent igijét mert káromlya vala,
Magát Isten-gyanánt imádtattya vala:
Az hatalmas Isten úgy meg-verte vala,
Hét esztendeiglen szénát rágott vala.

Sennacherib ehez hasonlatos vala,
Számtalan népében úgy el-bízott vala:
Egész Sidóságot el-rabollya vala.
Négy Koronás-Királyt le-vágatott vala.

Istennek intését nem becsülli vala,
Jerusálem Várát meg-szállotta vala:
Ezekiás Királyt benne lepte vala,
Kin Istennek népe igen rémült vala.

Ezekiás Király imádkozik vala,
Isten törvényében igen bízik vala:
Az Istennek népét bátorittya vala,
Kiért Isten ötet meg-halgatta vala.

Angyalát mert Isten le-bocsátta vala,
Pogány táborára mikor jutott volna:
Száz nyólczvan-öt ezer embert meg-ölt vala,
Király Ninivébe haza szaladt vala.

Azért mind fejen-ként úgy lássunk dolgunkra,
Hogy minden dolgaink fordúllyanak jóra:
Istent ne-gerjeszszük ellenünk haragra,
Hogy bé-hijon minket örök bóldogságra.

Dicsirtessél azért mindenható Isten,
Teremtö Szent Atyánk, s' áldott Fiú Isten:
Szent Lélekkel eggyütt egyenlö Felségben,
Szent vagy, és hatalmas mind örökké, Amen.

785.

MAS.



A' Tenger fövenye ki sok,
Bánatink igaz ollyanok:
Séllyében takaró napok,
Gyorsak mint habok.

A'mit mutogat e' Világ,
Ollyan mint mogyoró-virág:
Mellyet fejsze hamar le-vág,
s' Meg-hirvad az ág.

Fáratságra születettünk,
Sok búban forog életünk:
Gyakran ágy-fenekin nyögünk,
Sirban bé-megyünk.

Sok bánat mi szivünkre száll,
Sok nyavalya fejünkön áll:
Sok kár, sok siralom talál,
Végre a' halál.

Nincs bölcs, nincs Uraság sohúl,
Im mindent a' halál el-dúl:
Mint öszszel liliom-kórúl,
Minden rend el-húl.

Apró gyermekek, és iffiak,
Ország oszlopi, vén Urak:
Tisztes Nemzetes Ur-fiak,
Sirban húllanak.

Hasonló a' mi életünk,
Csak mint az árnyék mellettünk:
Mint vizi-buborék leszünk,
Földben enyészünk.

Avagy a' Sasnak úttyához,
Kigyó ha kö-sziklán nyomoz:
Tengerben merült hajóhoz,
Tegnapi-naphoz.

Mely hamar a' pára múlik,
A' szó mely hamar változik:
A' gyenge virág el-esik,
Halál érkezik.

Te-is nagy hamar meg-halál,
Noha még csak iffiú valál:
Sok gyászt Nemzetidben hagyál,
Jaj meg-hirvadál.

Gyorsan folyt rövid életed,
Bé-fogta halál két szemed:
Szán, s' jajgat édes Nemzeted,
Nem szólhat veled.

El-múltak szép mulatságid,
Meg-hültek Nemes tetemid:
Ugy gyültek ide Nemzetid,
Sirnak Rokonid.

Immár tégedet el-viszünk,
A' sirban szomorán teszünk:
Bánatban mi pedig leszünk,
Rád nem nézhetünk.

Csendes nyugodalomban légy,
Mert most régi házadban mégy:
Tündöklö koronát te végy,
Nagy örömbe légy.

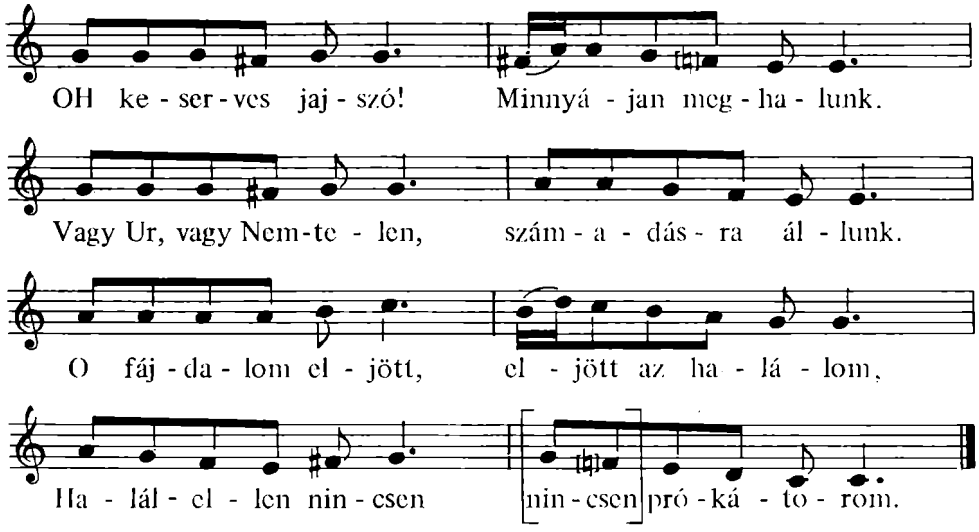
Hivek-közzé az Ur tegyen,
Mert irgalmas hozzánk ingyen:
Menyország kapuja szépen,
Téged bé-vegyen.

A m e n.

786.

MAS.

NOTA: MIT BÍZIK E' VILÁG, &c.



OH keserves jaj-szó! Minnyájan meg-halunk.
Vagy Ur, vagy Nemtelen, szám-adásra állunk.
O fájdalom, el-jött az halálom,
Halál-ellen nincsen prókátorom.

Barátságát senki ne-vesse halállal,
Mert kaszás, igen gyors, s' nem gondol Urakkal.
O fájdalom, &c.

Ne-vedd siketségre, kérlek intésemet,
A'mig idöd vagyon, jobbítsd életedet.
O fájdalom, &c.

Abban bizonyos légy, hogy meg-kellyen halnod,
De idejét, s' helyét annak nem tudhatod.
O fájdalom, &c.

Jól meg-gondold azért utólsó napodat,
Hoszszú életeddel ne-bíztasd magadat.
O fájdalom, &c.

El-megyünk, el-megyünk, hólnap, vagy ma lészen,
Bóldog a'ki várja az óráját készen.
Vigyázzatok, büntöl irtózzatok,
mert a' halál nyomoz utánnatok.
A m e n.

787.

GYERMEKEK TEMETESERE-VALO ENEKEK.

NOTA: BÜNNEK AZ Ö SOLDGYA &c.
[Dallamát l. a 759. sz. alatt]

I.

CHristushoz készülök szerelmes Szüléim,
Bennetek el-hadlak édes nevelöim:
Most vég-búcsút vészek minden ismeröim,
Hallyátok beszédim kegyes jóféléim.

Zúgódás senkitöl ne-légyen én szómra,
Ha mondom; hogy értem ma végsö órámra:
Mert a' halál-által mentem ama' jóra,
Hol a' Bárány Christus gazdag Szent Vacsora.

Eltem ez életnek csak kevés napjait,
Tudgyátok nem vettem hitetö javait:
Söt inkább szenvedtem terhes nyavalyáit,
Halálnak-is láttam ö mérges nyilait.

Gond, bú, sok fáratság, engem nem aggasztott,
Gyermeki éltemben szükség nem fárasztott:
Sirás, keserüség keveség hirvasztott,
Mert virág-koromban halál le-szakasztott.

Lakásom nálatok, tudgyátok nyájasság,
Es okos beszédem sokaknál vigaság:
Szépen-szólló nyelvem, vólt vídám mulatság,
Magam-viselése dicsiretes jóság.

Eletem kezdetin nyújtott reménséggel,
Hogy-ha éltem vólna kedves egésséggel:
Néktek Szüléimnek örvendetességgel,
Jó hírt, nevet hadnék jámbor életemmel.

Drága szép erkölcsnek sengéjét mutattam,
Szelíd természettel azt látnotok attam:
Magam kedveltettem, valamint tudhattam,
Kedves, kellemetes mindeneknél vóltam.

Isten ajándéka, és az ö szép java,
Néktek Szüléimnek szerelmes magzattya:
Vóltam bánatoknak vídámító szava,
De vagyok én mostan láttyátok meg-halva.

Példája halálnak büneim sóldgyának,
Tüköre Világnak, mulandó javának:
E' kis koporsóban porrá változásnak,
Elöttetek vagyok oka nagy sirásnak.

A' minden élöknek útára indúltam,
Terhes nyavalyákat tölem meszsze hattam:
Sok jajt, és fájdalmat e' Világon mondtam,
Azoktól meg-váltam, mihelyen ki-múltam.

Légyen a' nagy Urnak kedves akarattya,
Virág-szál-koromban lelkem ki-szóllíttya:
Meg-ismértem abból, hogy vólt édes Atya,
Mert hogy véle éllyek, akarattya tartya.

Ekes Liliom-szál házánál én lészek,
A' Mennyei jóbúl Atyámtúl részt vészek:
Tudom szép Koronám, és ruháim készek,
Kiben fel-öltözvén mind csak áldást tészek.

Dicsösséges az hely, hol örökké lakom,
Istent itt minden-nap szinröl szinre látom:
Sok ezer Szentekkel én-is ezt kiáltom,
Aldás, magasztalás Istené hatalom.

II.

Edes Szüléim hát engem mit sirattok,
Nedves orczával, és bús szivel mert vattok:
Reám-borúlással jaj-szóval jajgattok,
Hidegült tetemim ti apolgattyátok.

Szünnyék siralmotok, vidúllyon szivetek.
Mert itt-is Istennél vagyok én tiétek:
Nem sok idö-múlva ti-is ide jötök,
Ezen bódogságban velem-eggyütt éltek.

Parancsolta Isten, meg-kellett lennie,
Nékem szolgájának (leányának) el-kellett jönie:
Mint-egy követségben elöl bé lépnie,
Itt Mennyei Karban helyemre ülnie.

Atyám, édes Atyám, hát meg-csendesedgyél,
Szivedben bánattal rajtam ne-törödgyél:
Zokogó sirástúl szemeiddel szünnyél,
Es keserüségtöl kérlek üresedgyél.

Néked-is ezt mondom kedves édes Anyám,
Ki Világra szültél, vóltál kegyes dajkám:
Magad meg-tartóztasd, nincs semmi nyavalyám,
Arváé sem lettem, mert Isten én Atyám.

Nem örökségemben laktam itt e' földön,
Hol változás-alatt tudgyátok van minden:
Iffiakon, véneken, ártatlan kisdeden,
Halál uralkodik szegény, és nagy renden.

A' halál én-nékem nem vólt fáradságom,
Hanem inkább mint-egy csendes nyugodalmom:
Ur I E S U S Christusban lött én ki-múlásom,
Kiben az hiveknek halálok szép álom.

Itt a' sok nyavalya én gyenge testemet,
Törte, és szaggatta bádgyatt tetemimet:
De mihelyt az Isten szólítá lelkemet,
Meg-nyugodott testem, élem örömemet.

Azon kérek mindent, hogy már én példámmal,
Bíztassa ö-magát, Hit bizodalommal:
Ne-gondollyon semmit testi fájdalmával,
Mert lészen mellette Christus óltalmával.

Romlott állapatból még egyszer fel-vészen,
Mikor el-jövendö itiletre lészen:
Jóknak, gonoszoknak mihelyt törvényt tészen,
Testestöl, lelkestöl víg örömben viszen.

Oh környüllem álló Keresztyén Szent sereg,
Többet már nem szóllok, szived mert kesereg:
De csak azt kívánom hogy testem fel-vegyed,
Szépen el-késérvén föld-gyomrában tegyed.

Légyen mind ezekben dicsiret Istennek,
Ki bóldog ki-múlást ád benne-hivöknek:
Békeséges-türést szomorú sziveknek,
Adgyon vigasztalást a' keseredteknek.
A m e n.

788.

MAS.

NOTA: SOK RENDBÉLI PRÓBÁK VANNAK &c.
[Dallamát l. a 692. sz. alatt]

I.

FIgyelmetes Keresztyének kik ide gyültetek,
Szép sereggel, ének-szóval a'kik el-késértek,
Itt engemet; tisztességgel hogy el-temessetek.

O idöben profétáltak csontok nagy zúgással,
En-is néktek prédikállok az én halálommal,
E' mostani elöttetek fekvö tagaimmal.

Ránk jövendö dög-haláltúl senki ne-rettegjen,
De csak a' büntül, gonosztúl minden ember féllyen,
Mint ha ö-is ma vagy hólnap meg-halna, úgy éllyen.

Győzhetetlen, és el-kerülhetetlen az halál,
Vas, ércz-közzé rejtezzél bár, de ott-is meg-talál;
Veled jár, kél, hol nem vélnéd, ott-is elötted áll.

Az Hercules, és Ulysses erös vitézsége,
Halál-ellen nem használa Sámson erössége,
Dáriusnak, sem Crésusnak nem foga sok kíncse.

Csalhatatlan, nem fog rajta semmi okosságunk,
Nem kell néki gazdagságunk, pénzünk, sem jószágunk,
A' szegénnyel ö-elötte, mind egy a' mi sorsunk.

Sem bölcseség, sem szép termet, meg-nem tartóztattya,
Iffiakot-is a' vénekkel mind egy-aránt hordgya,
A' Koronát, a' kápával mind együvé-rontya.

Mint a' szántó gyenge fünek gyükerét meg-sérti,
Ha szép vólt-is, de el-fonnyad, mihelyt a' Nap éri,
A' halál-is életünknek virágát el-metszi.

Jó az halál, minden-féle bú, bánatnak vége,
A' Szenteknek ez életböl úttyok más életre:
Illyen jótúl azért hivek vallyon ki félhetne?

Kellö, kedves, kellemetes, Szüléim kertyekben,
En-is valék virág-színnel fénlö ékességben,
De az halál jobb-kezével ki-metsze hirtelen.

II.

Liliomnál, és rósánál, valék szebb virág-szál,
Kedvesb valék Nemzetemnek ezüstnél, aranynál,
De tövestül ki-szakaszta engemet a' halál.

Ohajtozó Szüleimnek valék ékessége,
Sok véletlen bánattyoknak én valék öröme,
Talám azért keseregnek, hogy juttam illy végre.

Sorsom e' vólt, mert a' bünnek a' halál ö sóldgya,
Engemet-is az eredendö-bün erre hoza,
Hogy meg-halnék; mert Anyám-is vétekben fogada.

Legyek néktek halálommal most azért én példa,
A' ki bünt nem cselekedtem, imé fekszem halva,
Ha a' nyers-fa meg-gyuladhat, mint jár a' száraz-fa?

En-rajtam ne-bánkódgyatok, a' bünt sirassátok,
A' ki engem idvezitett, ti-is azt áldgyátok,
Jó módgyával azért akkor hogy találtassatok.

A' jó Atya minden kártúl fiát óltalmazza,
Az Isten-is e' Világból hamar el-ki-hija,
A' Hiveket: hogy a' gonoszt az igaz ne-lássa.

Noha testem setét földnek gyomrában tétetik,
De a' lelkem Abrahámnak kebelében nyugszik,
Halhatatlan dicsösségben mind örökké fénlik.

A' sok búnak, késértetnek ö keserves fia, (leánya)
Es a' bünnek lettem vólna talám ö szolgája, (szolgálója)
Ha az halál ezek-ellen ki-nem ragadt vólna.

E' Világból, mint egy kertböl azért ki-metszettem,
Ö-magának Menyországba az Urtól vitettem,
Dicsösségnek vize-mellett hogy ott ékeskedgyem.

III.

Víg vagyok én, ne sirjatok szerelmes Szüléim,
Kegyes Szüzek, meg-hólt Szentek immár mind társaim,
Titeket-is ide várlak, lésztek követöim.

Azon tudom siránkoztok, hogy-ha éltem vólna,
Vénségteknek vigasága én lehettem vólna,
Házasságom örömét-is láthattátok vólna.

Már én-nékem az Ur JESUS Fejem, és Jegyesem,
Övé vagyok, ö-is enyim, ö gyönyörüségem,
Unhatatlan mi szerelmünk, nincs ott bús szerelem.

Angyaloknak szépségeket mind fellyül-haladgya,
Ennek senki szép termetit meg-nem gondolhattya,
Országának ékességét nyelv ki-nem mondhattya.

Romlandóság nincs már bennem, hát miért sirattok?
Nem hóltam-meg, csak aluszom, mert az Uré vagyok,
Idömet-is én meg-értem, azt-is tudhattyátok.

Idös csak az, ki igazán, Szentül, jámborúl élt,
Ha vén vólt-is keveset élt, ha gonosságban élt,
En el-értem, meg-is nyertem Mennyei szentelést.

Azért immár én ki-jöttem Atyámnak házából,
Ki-költöztem el-mulandó Világi hazámból,
Ez a' jele hogy ki-mégyek immár e' Világból.

Nosza azért a' kik vattok testemet fogjátok,
Föld-gyomrának, mint Anyámnak szépen meg-ádgyátok,
El-jö az-is a' Szent óra melyben fel-támadok.

Dicsirtessék a' Felséges minden-haló Isten,
Atya, Fiú, és Szent Lélek, kegyelmes Ur Isten,
Csendes halált, bóldugúlást mindennek engedgyen. Amen.

789.

HALOTT ENEKEK
MESSIS MORTUALIS

NOTA: LUCESCE STELLIS AMICTA
[Dallamát l. a 431. sz. alatt]

Est Messor cognomento MORS,
hic omnium suprema sors.
Hem falcem acuit,
in pratum irruit,
Et quasi vindicem,
stringit acinacem.
Heu! cave pulcher floscule!

Est Messor implacabilis,
est falx irretractabilis
Nil haec acutius,
nil illo crudius,
Absque discrimine,
ludit in gramine.
Heu! cave...

Non flectitur a tempore,
nec immaturo faenore,
Metit licet sic ver,
Messor hic impiger.
Manu praecipitans,
Cancrum anticipans.
Heu cave...

Non stat colorum facies,
non pulchra florum acies.
Quoquo falx incidit,
omne mox concidit,
Triste sit, laetum sit,
forma, non forma sit.
Heu, cave...

Et en cot celsa Lilia,
argentea tot folia.
Ultra non candicant,
nam terram morsicant,
Viror et roseus,
jam cadit ocyus.
Heu, cave...

Heu ubi tot formosulae,
Reginae florum Rosulae.
Plus jam de macee
monstrant in facie,
Quam nuper tenerae,
monstrarint purpurae.
Heu, cave...

At nonne Rosas inclytas,
tutatur spinae feritas!
Ferrum sed ligneam,
frangit custodiam,
Nec est praesidium,
morti non pervium.
Heu, cave...

Quid Calthae, quid nunc Violae,
quid humiles Myriculae?
Quid sperent Mirtuli,
vel quid Achantuli?
Florum cum regia,
cadant insignia.
Heu, cave...

Narcisso quid Nobilius,
Quid Hyacintho pulchrius?
Ac tot Narcissuli,
tot Hyacinthuli,
Sensere ferreum,
falcis imperium.
Heu, cave...

In cassum superbisico,
Messorem ludis serico.
Falcis adibis os,
Heu digit alis flos,
Dicesque serica,
quam sint umbratica.
Heu, cave...

Nec tu frontalis Bysine,
molli triumpha tegmine
Tuae nil gratiae
Mortis ad oriae
Rigentem osibus,
flectent ut molluis,
Heu, cave...

Tuum o Amarantule,
decus immarcessibile
Mortis in naribus,
nil est de sensibus,
Metuntur omnia,
nec puta somnia,
Heu, cave...

Amaraci praenuntiae,
lucrantur nil diviciae
Falcis ad impias,
Marcescunt Nanias,
Naturae miserae
Sic ridet munera.
Heu, cave...

Caryophilli nimium
Non invenit hic praetium,
Nec tu Marinae ros,
Unquam amicus flos,
Mortis fictitia,
Subsistes gratia.
Heu, cave.

Adusque semiramias
Falx evibratur arcas,
Ut nec pensilia
Flore cubilia,
plus praeminutulis
triumphent herbulis
Heu, cave...

Quidquid ubique meruit,
Huc denique falx irruit,
Hic sic molliculi
Caderis flosculi
Mortis nam omnia,
vadunt ad horrea
Heu cave..

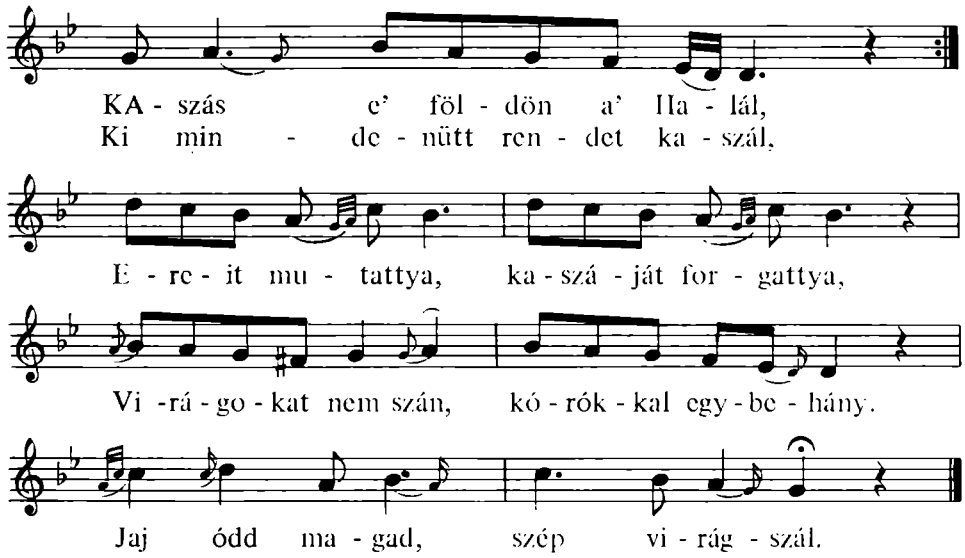
Caderis ergo gramina,
Messoris ad certamina
At vos o aurea,
vos o solsequia,
virete, vivite
casum praenoscite.
Cavete pulchri flosculi.

Coeleste viridarium
suum expandit gremium.
Hic efflorebitis,
nec plus timebitis,
Fatalis ferreum,
Mortis imperium.
Gaudete pulchri flosculi! Amen.

790.

EST MESSOR MORS

NOTA EADEM.



Kaszás e' földön a' Halál;
Ki mindenütt rendet kaszál,
Ereit mutattya,
Kaszáját forgattya,
Virágokat nem szán,
Kórókkal egybe-hány.
Jaj ódd magad, szép virág szál.

Fáradhatatlan arató,
mert Sarlója mindenható.
Kinél nincs élessebb,
semmi, vagy sebessebb,
Mert minden ezentül
elötte földre dül
Jaj, ódd...

Halál órája folyton foly,
éretlen füvel sem gondol,
Szertelenül kaszál,
Kikeletben sem áll,
Söt télben-is talál,
a' mit vág ott halál,
Jaj ódd...

Festett színek ábrázattya,
kaszáját meg-nem álhattya.
Valahová kerül,
kaszája meg-merül,
Bár friss, erös légyen,
mind fottig el-mégyen,
Jaj ódd...

Mennyi sok szép liliomok,
vóltak, kiknek nincsen nyomok.
Többé nem fénlenek,
mert oda-löttenek:
Jaj tündöklö szépség,
el-vész, s' hirvad zöldség.
Jaj, ódd...

Hol vattok füvek tüköri,
rósák, s' virágok czimeri?
Igen meg-hirvattak,
már el-is szárattak,
Kik minap friss színben,
tündöklöttek éppen
Jaj ódd...

Vannak rósáknak örzöi,
csipkék hegyes tövissei,
De az éles fegyver,
ezeken eröt nyer,
Erös-ellen Halál,
nagyobb eröt talál
Jaj ódd etc.

Mint járnak hát kis Violák,
s' alacson Tamariscus-fák?
Ha magos Czédrus-fák,
jó-szagú Cziprus-fák,
El-vesztik helyeket,
s' érzik veszélyeket.
Jaj ódd etc.

Nárcissusnál mi Nemessebb,
s' Hiacintusnál ékessebb?
Mégis mind ezeket,
illy Nemes füveket,
Mérges Halál veszti,
s' méllyen el-sillyeszti.
Jaj ódd etc.

Ti-is Csillag-virágocskák,
szép színnel festett orczácskák:
Kik most kevélykettek
s' hánnyátok színetek,
El-mentek, el-mentek,
meg-nem menekedtek.
Jaj ódd etc.

Hét-szinü szép Violácska,
te-is Pünkösdi Rósácska:
Bársonyos szineddel,
avagy friss himeddel,
Nem használsz elötte,
ha nyilát rád lötte.
Jaj etc.

Tündöklö szép Bársony-virág,
ollyan lesz csak mint aszszú-ág.
Semmit szép színeddel,
nem használsz ezennel,
El-esel, mert Halál,
le-vág ha rád talál.
Jaj etc.

Friss állapatú Amaranth,
Kit hirvadás nem könnyen bánt;
De ah mérges szája,
Halálnak kaszája,
Meg-emészt mihelt ér,
Véletlen földre vér.
Jaj etc.

Majoránnának illattya,
keveset ér friss harmattya.
Halálnak szaglása,
mert nincs hogy meg-lássa,
Kinek mint van szaga,
De szagos ö-maga,
Jaj etc.

Szekfü mely szépnek láttatik,
de árra nem találtatik:
Még Rosmarinok-is,
rettegnek; s' félnek-is,
Mert álnok, s' véletlen,
Halál, s' kegyelmetlen.
Jaj etc.

Hideg-lelést el-oszlattya,
Centuriának illattya.
De még-is hidegét,
Halálnak idegét,
Viszsza nem vetheti,
s' el-nem kerülheti.
Jaj etc.

A' Semirámis kertéig,
kaszája ér mind végéig.
Hogy felhökböl csüggö,
csak-nem Egböl függö,
Füvek meg-posdúlnak,
s' onnan le-húllanak,
Jaj etc.

Ha egy Virág nyilt valahol,
nem marad éppen-meg sohol.
Jaj jó illatozó,
Virág el-változó,
Mert Halál szertelen,
hirvasztya hirtelen,
Jaj etc.

El-esél hát szép Virág-szál,
Halál kaszája reád szál;
De te Napra-nézö,
jövendöt intézö,
Virág, vég-órádra;
Vigyázz jól magadra,
Jaj etc.

Ne félly immár ó szép Virág,
mérges foga mert meg-nem rág;
S többé reád nem hág,
mert kedves útad tág,
Ugy jobban zöldült ág,
nem bánt háborúság,
Környüled a' szép bóldogság.

A' Mennyei Virágos-kert,
jó füveknek szép helyet vert.
Ott meg-virágoztok,
kik itt jól vigyáztok,
Kaszástól nem féltek,
mert örökké éltek.
Szép Virágok örüllyetek. Amen.

791.

MAS.

NOTA: MENYBÖL JÖVÖK MOST HOZZÁTOK &c.
[Dallamát l. a 82. sz. alatt]

Minnyájan kik jelen vattok,
Halálomon siránkoztok:
Beszédemet halgassátok, ,
Meg-hólt élöknek igy szóllok.

Bóldog a' ki születtetvén,
Hamar lészen temettetvén:
Nem bánkodik sok bünején,
Mint a' ki sokkáig élt, Vén.

En vagyok egy azok-közzül,
Lelkem Angyali-Karban ül:
Mondhatatlan-képpen örül,
Hogy örömöm lesz vég-nélkül.

Keresztségemnek általa,
Christus aklában fogada:
Minden bünömböl meg-mosa,
Eletem lön Szent halála.

Nem kell félni hát haláltól,
Mely ki-ment sok nyavalyából:
Lelkem testnek fogságából,
Christus-által kárhozatból.

Jól tudom szerelmes Anyám,
Ertem csak-nem haló Atyám:
Keseregtek hogy el-válám,
Tölletek Világból múlám.

Mert mig elöttetek vóltam,
Mint Angyal testben jádzottam:
Sziveteket vigasztaltam,
Reménséget róllam adtam.

De mind azok el-mulandók,
Csak azok igaz bóldogok:
Kik Menyországban lakoznak
Véghetetlenül vigadnak.

Azért inkább örvendgyetek,
Hogy bünt sem tudván, gyermektek:
Mint az angyali seregek,
Imádgyák Istent értetek.

El-várlak utánnam ide,
Mikoron el-jö ideje:
Rövid életetek vége,
Kinek Isten határt vete.

Vaj-ha tudhatnád mely ékes,
Es igen gyönyörüséges:
Menyben palotám szép fényes,
Meg-csudálnád földi kényes.

Crésus Király gazdagságán,
Nagy Sándornak birodalmán;
Julius sok diadalmán,
E' Világ friss állapattyán.

Nem cserélném-meg ezek-ért,
Menyországnak nagy örömét,
Kinek leg-kissebb részé-ért,
E' Világ sem ér egy fillért.

Már el-vettem a' Koronát,
Látom Christusom orczáját.
Eneklek szép mélódiát,
Minden Szentekkel gloriát.

Dajkaságtok-ért Szüléim,
Aldgyon-meg Isten édesim:
Meg-bocsássátok vétkeim,
Oh én szerelmes virágim.

Az én kisded testecskémet,
En nyugodalmas sélyémet:
Környül kik vöttek engemet,
Tisztességgel temessétek.

Néktek-is sok jót kivánok,
Ti-is mind halandók vattok;
Meg-adgyák ezt néktek mások,
Menyben légyen jutalmatok.

Dicsirtessél Atya Isten,
Szent Fiaddal egyetemben:
Szent Lélekkel egy Felségben,
Adgyad láthassunk Mennyégben.
Amen.

792.

MAS.

NOTA: BÜNNEK AZ Ö SÓLDGYA ETC.
[Dallamát l. a 759. sz. alatt]

*C*Hristusnak Hivei, kik most jelen vattok,
Az én vég-órámon környülem állotok:
En Anyámnak földnek meg-adni akartok,
Ezzel tiszteteket hogy meg-mutatnátok.

Az én beszédemet kérlek meg-hallyátok,
A' kik halálomon látom szomorkodtok:
Vigasztalástokra im vagy két szót mondok,
Ezzel magatokat meg-bátorítsátok.

*T*esti Szüléimnek szerelmes magzattya,
Vóltam Nemzetemnek kedves nyájassága:
Minden bánattyoknak szép vigasztalója,
En vóltam ö-nekik örömöknek czéllya.

*H*irtelen de mostan töllök búcsút vöttem,
Örömit sziveknek vélek le-tétettem:
Az egész Világnak úttyára készültem,
Nem rettegek semmit, vagyok nagy örömben.

E' testi bóldogság, kiben gyönyörködtem,
Edes Szüleimnek örömest engedtem:
Nem kell már énnékem, mert meg-elégedtem,
Illy szép bóldogsággal kire teremtettem.

*R*omlandó testemet, noha itt láttyátok,
Mellyet majd a' földben bé-takaritotok:
De lelkemet Menyben vigadni tudgyátok,
Isten szine elött örökké udvarlok.

*I*gen drága, és szép az én lakó-helyem,
Kit a' JESUS Christus készített énnékem:
Örülök, s' vigadok, mert oda hitt engem,
Mint-hogy övé vóltam, már ötet dicsirem.

75 ... édes Hazámnak

*N*agy búnak, bánatnak, múnkának ö fia,
A' bünös Adámnak nyomorúlt árvája:
E' Világban tudom bizony löttem vólna,
Ha élnem e' testben engedtetett vólna.

*A*zok-elöl immár vigan el-készültem,
Es vég-nélkül-való örömre érkeztem:
Az én Christusomban szépen fel-öltöztem,
Aldani Szent Nevét soha meg-nem szünöm.

Az én tagaimnak földben bé-szállásán,
Semmit nem bánkodom ö romlandóságán:
Kétségbe nem esem porrá változásán,
Vigadok Christusban kedvesen nyugodván.

A' földnek mélysége engem meg-nem tarthat,
Bünnek az ö sóldgya rajtam nem maradhat:
Ördög, és e' Világ énnékem nem árthat,
Mert az én Christusom fogja én pártomat.

Mint-hogy rothadásra immár el-érkeztem,
Ideig a' földben engedtetik testem:
De Szent Angyalival majd fel-költet engem,
Szép ártatlanságban fel-öltöztet engem.

Örülök, örvendek a' szép fényességben,
A' Christusnak drága szine-nézésében:
A' Szent Angyaloknak szép éneklésében,
Minden sok Szenteknek zengedezésiben.

Szerelmesim kérlek ti-is készüllyetek,
E' Világ javait semminek véllyétek:
Az örök-életet inkább keressétek,
Mert ma, avagy holnap ti-is el-érkeztek.

Szerelmes Szüléim ti se bánkodgyatok,
En el-menésemen ne-siránkozzatok:
De söt velem-eggyütt az Istent áldgyátok,
Dicsiret, dicsösség az Urnak, mondgyátok.

A m e n.

JUDICIUM.

AZ ITILETRÖL

793.

NOTA: EMLEKEZZÉL-MEG
EMBERI-ÁLLAT ETC.
[Dallamát l. a 748. sz. alatt]

KErlek, és íntlek mostan tégedet,
a' nagy Istennek Szent személlyére teremtetett Ember;
Hogy visely gondot idvességedröl, örök-életedröl.
Mert el-jö a' nap, mely nap e' Világ tüz-miatt mind meg-ég.

Mely nagy félelem akkoron lészen,
Mikor a' Christus az itiletre el-jövendö lészen,
Hogy mindeneket meg-hánnyon, vessen, igazán itíllyen.
El-jö bizonnyal az Isten Fia, szép fényes felhöben.

Elöször pedig a' Szent Angyalok,
A' nagy szép-szavú hangos trombitát Egben fel-fuvallyák,
Kinek szavára minden halottak hamar fel-támadnak.
Mert el-jö a' nap, etc.

Nem kell akkoron senki arannya,
Sem szép ruhája, sem gazdagsága, mert föld meg-rothasztya:
Csak bóldog lészen a'ki most meg-tér, Christus Urunk mondgya.
El-jö bizonnyal &c.

Ezt nyilván hidgyed, hogy ez igy lészen,
Mihelt az igét te meg-értended, és Istent halgatod,
Szent Dávid-által, Szent János-által Isten szavát hallod.
Mert el-jö a' nap, &c.

Elé-hozatnak szám-tartó könyvek,
Kikböl az Isten mindent meg-itil mindenek láttára:
A' titok dolgok meg-jelentetnek Világ csudájára.
El-jö bizonnyal &c.

Ott mit felellyek én bünös ember,
Kihez folyamjam, és esedezzem az én büneim-ért:
Hol még a jók-is félnek, rettegnek a' nagy szám-adás-ért.
Mert el-jö a' nap, &c.

Oh te Felséges, hatalmas nagy Ur,
Ki mindeneknek csak te vagy Ura, Királlyok Királlya:
Kérünk most téged, idvezits minket, s' vigy a' bóldogságra.
El-jö bizonnyal &c.

Emlekezzél-meg Kegyelmes Isten,
Hogy én-érettem Emberré löttél, szörnyü kínt szenvedtél:
Nagy fáratságot, keserüséget érettem fel-vettél.
Mert el-jö a' nap, &c.

Kérlek én téged, el-ne vess töled,
A' véghetetlen örökké-való nagy keserü kínra:
Kérlek ne-légyen te Szent halálod érettem hejába.
El-jö bizonnyal &c.

Csak fohászkodom én édes Uram,
Mint Istenemhez, kegyes Atyámhoz, édes Teremtömhöz:
Hogy légy kegyelmes szegény juhodhoz, meg-térö bünöshöz.
Mert el-jö a' nap, &c.

Nám meg-bocsátád Magdalénának,
Undok, fertelmes, gonosz büneit, te-hozzád meg-térvén:
Es meg-engedél bünös Tolvajnak halála idején.
El-jö bizonnyal &c.

Allass engemet a' jók-köziben,
Es válaszsz el-ki gonoszok-közzül Felséges Ur Isten:
Hogy láss engemet jobb-kezed-felöl én édes Istenem.
Mert el-jö a' nap, &c.

Siralmas lészen nyilván meg-hidgyed,
Itilet-napja, számlálhatatlan nagy sok embereknek:
De nagy vigaság, és öröm lészen akkor a' hiveknek.
El-jö bizonnyal &c.

Kérlek, és íntlek azért tégedet,
Isten képére ékesittetett Emberi-nemzetség:
Viselly most gondot, itilet-napján hogy lehessen mentség.
Mert el-jö a' nap, &c.

Ne-vedd csúfságra, és siketségre,
A' nagy Istennek fenyegetését, áldott Sz. igijét:
Mert számot vészen, mint tartottad-meg az ö Sz. törvényét.
El-jö bizonnyal az Isten Fia, szép fényes felhöben.

A m e n.

794.

MAS SZEP ENEK.

NOTA: HÁBORÚSÁGA DÁVID KIRÁLYNAK &c.
[Dallamát l. a 617. sz. alatt]

OH mely félelem, és rettegéssel lesz a' nagy itilet:
Mikor az Isten minden állatot tüz-által meg-éget,
Es e' Világnak sok büneiröl kemény számot vétet.

Rettentés támad, ha egy házacska hirtelen fel-lobban,
Es sivalkodás, ha fejünk-felett a' födél meg-roppan:
Félelem-miatt, halálra hirvad, sokak szine abban.

Mi lészen tehát mikor e' Világ mindenestöl meg-gyúl;
Az Eg feletted nagy ropogással szakadozni indúl:
A' föld alattad, mint a' pozdorja, tüzes langba fordúl.

Egy kis meny-dörgést, rettenés-nélkül, a'ki most nem halhatsz,
Egy kis villámás szikrája-miatt, talpodon sem álhatsz:
Annyi sok tüzes meny-kö, csattogás-között hogy maradhatsz?

Mikor a' felsö Elementumok nyakadra indúlnak,
A'sok tündöklö fényes Csillagok mind a'földre húlnak,
Egész Világnak fundamentomi töböl ki-mozdúlnak.

Mikor az hegyek, mint-egy patakok, helyekböl ki-folynak,
Erös köszíklák, nagy hévség-miatt mind egybe-olvadnak,
Tenger vizei puska-por módra égnek, és lobognak.

A' Nap, az Hóldal, mikor az Egen feketévé válnak,
A' szép gyümölcs-fák, változás-miatt, vérrel virágoznak:
Természet-felett, Világ romlásán keseregvén sirnak.

Szegény bünösök akkor féltekben, jaj hová rejteznek?
De ha ezeknek romlása-elött rejteket nem lelnek:
Hát az Itilö-Biró haragja elött hová lésznek?

Mikor az Egböl, az Arkangyalok, trombitákat fújnak,
Sok-számú ezer sürü fegyveres seregek indúlnak:
Kinek láttára, az el-kárhoztak, mind a' földre húlnak.

Akkor ö-magát, a' dicsösségnek Királlyát, meg-láttyák,
Kit a' Mennyei Angyali Karok tisztelik, s' imádgyák,
Mennyi számtalan Királyi-rendek székét körül-állyák.

A' Szent Keresztet elötte hozzák kínzó eszközökkel,
Mellyet követnek sok-számú ezer Szentek seregekkel,
Kik viaskodtak hiven alatta jó vitézségekkel.

Örömmel telnek Christus Hivei, látván Királlyokat,
A' kárhozattak sirnak, jajgatnak, szaggatván magokat.
Hogy bünök-által meg-feszitették ollyan Szent Urokat.

De a'kik ötet meg-feszitették tulajdon kezekkel,
Drága tagait, a' Kereszt-fához, verték vas-szegekkel:
Meg-láttyák akkor, ki-mondhatatlan nagy rémülésekkel.

Jaj bóldogtalan siralmas lelkek, vallyon mit felelnek?
Mikor annyi sok rút hamisságok szemek-elött lésznek,
Kik nagy vádolást, magok fejekre, szemtöl-szembe tésznek.

Kiknek annyi rút árúltatások, szemekre vettetnek,
Annyi szemtelen fertelmességek, mint ki-jelentetnek,
Kiket éltekben nagy titok-alatt, mind el-rejtegetnek.

Mikor az Isten Angyali-elött, mind ki-nyilatkoznak,
s' Magok annyi sok ezer nép-között, mezitelen álnak,
Szenvedhetetlen iszonyú szégyen-miatt, el-ájúlnak.

Kik lésznek akkor könyörülöjök, és vigasztalójok?
Vagy csak el-vetett temérdek fóttal, ö bé-takarójok?
Es illy emésztö gyalázatoktúl, meg-óltalmazójok.

Ah esze-fordúlt Világ gazdagi, ezeket hallyátok,
Kik sok rendbéli szép ruhátokat, molyoknak adgyátok:
Bár csak eggyiket ti-magatoknak akkorra tartsátok.

Rettennyetek-meg, és gondollyátok; mint-ha most látnátok,
Miképpen akkor fényes székiben ül a' ti Királytok.
Kinek szájából, mint az éles-tör, jö haragja rátok.

Mikor a' végsö nagy sententzia mondatik reátok,
Rémülés-miatt, meg-feketedik, és szárad orczátok,
Hogy fejetekre, mint tüzes meny-kö, száll ama' nagy átok.

Mennyetek-el mind az örök tüzre, Atyától átkoztak,
Mely készíttetett az ördögöknek, és ö Angyalinak:
Hol sivás, rivás, fog-csikorgatás, örökké hallatnak.

Iszonyú lészen, miképpen akkor az el-kárhozottak,
A' sok fertelmes rút ördögöktül egybe-lánczoltatnak,
Es véghetetlen örök-kínokra kötve hurczoltatnak.

Annyi hatalmas nagy méltóságú, hires Királyokat,
Annyi sok erös fö-vitézségben forgott Hadnagyokat,
Kik e' Világon fegyverek alatt, tartottak másokat.

Annyi fö Nemes, szép tekíntetes Herczeg Aszszonyokat,
Annyi sok Uri, kedvére nevelt, tisztes leányokat,
Kik életekben drága gyöngyökkel czifrázták magokat.

Jaj ki mondhattya könyvezés-nélkül azoknak romlását?
Ki gondolhattya rettegés-nélkül, pokolra húllását?
De ki türheti siralom-nélkül, annyi jaj hallását?

Holott még akkor az Angyalok-is keservesen sirnak,
Mert annyi lélek romlása-miatt magokkal nem birnak,
Mint a' Próféták erröl szomorú jövendölést irnak.

Oh nagy halálnak szörnyü halálát, ki magyarázhattya?
Oh siralomnak, siralmas-vóltát, számba ki foghattya?
Kinek kezdetit láttya, de végit soha nem tudhattya.

Rettennyetek-meg oh ti bünösök, a'kik ezt hallyátok,
Es nyakatokról a' kárhozatnak terhét le-hánnyátok:
Hogy a' Christusnak el-jövetelit vigan várhassátok.

Oltalmazzon-meg minket az Isten e'veszedelemtöl,
Szabaditson-meg Szent Fia-által, minden büneinktöl:
Hogy ne-hányassunk az örök tüzre, ö Szent Felségétöl

A m e n.

795.

INFERNUS.
POKOL.
A' GAZDAG SIRALMA.

NOTA: REMÉNSÉGEM NINCS MÁR NÉKEM &c.



OH bú-látott, sok kín-vallott, gyarló testem!
Mely nagy kínban, siralomban érted estem:
Ejjel, nappal, jajgatással magam csak vesztem, sillyesztem.

Oh hirvasztó, s' szü fonnyasztó nyavalyáim!
Engem vesztö, s' meg-emésztö nagy kínaim:
Sokasodnak, szaporodnak, szív-mardosó Scorpióim.

Oh hol vattok, hogy nem láttok jó-barátim!
Velem-bánó, s' engem szánó jó-rokonim:
Oh szerelmes, édes, kedves, régi sok jó-akaróim.

Ha látnátok, meg-szánnátok kinaimot,
Varas-békák hasogattyák száraimot:
Ocsmány férgek húzzák, vonszák, s' úgy szaggattyák inaimot.

Aspis kigyók, s' rút Scorpiók ujjaimot,
Szopogattyák, s'úgy faldossák karjaimot,
Nagy Viperák, mint egy kutyák, mind el-rágták ajakimot.

Meg-siratom, nem óhatom kezeimet,
Frissen lakott, s' kedvén tartott tetemimet:
Jaj mint marják, s' hogy harapják, disznó-módra veséimet.

Fel-bárdolták, mészárolták derekamat,
El-lyuggatták, s' el-furdalták óldalimat:
Ketten ketté szakasztották, s' fel-osztották lábaimot.

Négygyé-vágták, nyársra vonták én szivemet,
Mind egy-cseppig el-ki-szítták én véremet:
El-faggaták, törték, marták, gyenge piros szép szinemet.

Parásával töltötték-meg a' szájamot,
Jaj nem szánták, tüzre hánták a' májamot:
Serpenyöben olvasztották, s' fel-forralták a' hájamot.

Fel-merhetnéd fejem-alól a' könyvemet,
Jaj ki-vájták két szép fényes szemeimet:
Le-tapodták, nem gondolták régi hiremet, nevemet.

Vas-pöröllyel rontották-el száraimot,
Hitván vislák mind ki-szopták inaimot:
s' Mint vesztették, el-perselték mind hajamot, szakállamot.

Ha ki látná, bizony szánná árvaságom,
Meg-siratná, s' meg-jajgatná kínlódásom:
Nem türhetné, meg-könyvezné, illy keserves jajgatásom.

Az Eg felé fel-hallatnak kiáltásim,
Erczet, követ, meg-emésztnek rikoltásim,
Ördögöknél még sem fognak, s'többet ártnak panaszlásim.

Jaj már nékem, jaj örökké kell kínlódnom,
Jaj nem lehet, soha innét szabadúlnom:
Jaj e' tüzben, e' nagy füstben, hogy nem volt szabad meg-fúlnom.

Nincs mit tennem, fel-kell vennem, mind ezeket,
Nem lelhetem ördögöknek, én kedveket:
Mert mint-ha csak kínzásomra eskették vólna mind öket.

El-viselném, nem törödném ennyit rajta,
De-hogy engem egy kis kedvem erre hajta:
Azért értem szegény lelkem felette sokat sohajta.

Örök kínra, rút halálra magát vetni,
Oh mely nagy kín, egy kis jóért igy szenvedni:
Bezzeg nehéz rút dögökkel, ördögökkel igy kínlódni.

Még-is ha csak három, négy, öt-száz napokig,
Illyen szörnyü kinaimnak az idökig:
Vége lenne, bár fel-menne tiz-száz-ezer esztendökig.

Könnyebb volna, s' úgy nem fájna én szivemnek,
Kinnya tünnék, búja szünnék én lelkemnek:
Nem áradna, s' meg-száradna nagy mély árja szemeimnek.

De el-várok sok száz-ezer esztendöket,
Ingyen meg-sem tudom számlálnia öket:
s' Ugyan még-is nem láthatok, örömmel tellyes idöket.

Mert örökkön mind örökké lesz kínzásom,
Soha nem lesz innét nékem távozásom:
s' Bár úgy lenne, csak lehetne sok kínokban ki-múlásom.

De tüzeim, sok férgeim meg-ellenzik,
Rút hóhérim, Scorpióim meg-irigylik:
Hogy meg-hallyak, s' elébb állyak, az ördögök sem engedik.

Oh átkozott, s'kínra hozott vigaságim!
Búra, jajra engem adott bujaságim!
Vaj pokolban, sebes langban vágyakozó mulatságim.

Atkozott vólt, földön néktek engedésem,
Atkozott vólt, e' Világra születésem:
Nem áldott vólt, átkozott vólt, minden járásom, kelésem.

Atkozott vólt, a'ki szült vólt e' Világra,
Atkozott vólt, ki nevelt vólt illy nagy búra:
Atkozott hogy meg-nem ölt vólt, nem juttam vólna e' kínra.

Soha bátor e' Világnak az ö szinét,
A' szép Napnak ne-láthattam vólna fényét:
Szüléimnek soha bár ne-ismértem vólna személyét.

Jobb lett vólna kis-koromba, ha engemet,
Kis séllyében tették vólna testecskémet:
Alnok dajkám, nem meczczetted vólt meg akkor én gégémet.

Jobb lett vólna Oroszlányok nösténynek,
Lettem vólna eledelül kölykeinek:
Hogy nem-mint illy nagy szörnyü kínt szerzettem vólna fejemnek.

Mire hoza, s'im mint csala e' rosz Világ,
Ki-szárada én kezemböl, mint egy Virág:
Mérget onta, im mint ronta, szem-fény-vesztö testi hivság.

Oh átkozott fösvény, sinár gazdagságim!
Kincsel bövös, jokkal tellyes tár-házaim:
Mint szántalak, nem láttalak, hogy vóltatok árúlóim.

Jaj ha lenne még köztetek én lakásom,
Jaj nem szánnám ti-tölletek meg-válásom:
Mert jobb vólna bör-iszákkal, tarisznyával küldúlásom.

Nem kelletek, nincs helyetek immár néktek,
Tüzben bátor velem-eggyütt itt égnétek:
Sérelmimen, siralmimon, hogy ti ne-nevethetnétek.

Heába vólt ti-rajtatok kapdosásom,
Heába múlt édes álmom-szaggatásom:
Vár-fokokon, s' ál-kapukon, nagy gyakorta vigyázásom.

Oh ha egyszer még kegyelem adattatnék,
Fel-fogadnám, soha többé nem vétenék:
Istenesen, nagy kegyesen bizony Szent jámborúl élnék.

Meg-nem únnám az Istennek Szent igéjét,
Meg-becsülném, és én annak hirdetöjét,
Szivel látnám, nem csúfolnám a' Christusnak követöjét.

A m e n.

796.

DE COELESTI GLORIA.
A' MENNYEI BOLDOGSÁGRÓL.
HYMNUS PETRI DAMIANI.

NOTA: OMNI DIE, DIC MARIAE &c.
[Dallamát l. a 128. sz. alatt]

AD perennis vitae fontem, mens sitivit arida,
Claustra carnis, praesto frangi, clausa quaerit anima,
Gliscit, ambit, eluctatur, exul frui patria.

Dum praessuris, ac aerumnis, se gemit obnoxiam,
Quam amisit, dum deliquit, contemplatur gloriam;
Praesens malum, auget boni perditi, memoriam.

Nam quis promat, summae pacis, quanta sit laetitia,
Ubi vivis margaritis, surgunt aedificia,
Auro celsa, micant tecta, radiant triclinia.

Solis gemmis pretiosis, haec fructura nititur;
Auro mundo, tanquam vitro, urbis via sternitur.
Abest limus, deest fimus, lues nulla cernitur.

Hyems horrens, aestas torrens, illic nunquam saeviunt,
Flos perpetuus rosarum, Ver agit perpetuum;
Candent lilia, rubescit crocus, sudat balsamum.

Virent prata, vernant sata, rivi mellis influunt:
Pigmentorum spirat odor, liquor et aromatum:
Pendent poma, floridorum, non lapsura nemorum.

Non alternat Luna vices, Sol, vel, cursus Syderum.
Agnus est foelicis Urbis, lumen inocciduum,
Nox, et tempus desuntei, diem fert continuum.

Nam et Sancti quique, velut Sol praeclarus rutilant:
Post triumphum coronati, mutuo conjubilant,
Et prostrati pugnas hostis, jam securi numerant.

Omni labe defaecati, carnis bella nesciunt,
Caro facta spiritalis, et mens unum sentiunt,
Pace multa perfruentes, scandala non perferunt.

Mutabilibus exuti, repetunt roginem,
Et praesentem veritatis, contemplantur speciem,
Hinc vitalem vivi fontis, hauriunt dulcedinem.

Inde statum semper ijdem, exeuntes capiunt,
Clari, vividi, jucundi, nullis patent casibus,
Absunt morbi; semper sanis, senectus juvenibus.

Hinc perenne tenent esse, Nam transire, transiit;
Inde virent, vigent, florent, corruptela corruit.
Immortalis vigor, atrae mortis, jus absorbuit.

Qui scientem cuncta sciunt; Quid jam scire nequeunt.
Nam et pectoris arcana, penetrant alterutrum,
Unum volunt, unum nolunt, unitas est mentium.

Licet cuique sit diversum, pro labore meritum,
Charitas hoc facit suum, quod dum amat alterum,
Proprium sic singulorum, commune sic omnium.

Ubi corpus, illic jure congregantur aquilae:
Quo cum Angelis, et Sanctis recreantur animae,
Uno pane vivunt cives, utriusque Patriae.

Avidi et semper pleni, quod habent desiderant,
Non satietas fastidit, neque fames cruciat.
Inhiantes semper edunt, et edentes inhiant.

Novas semper harmonias, vox meloda concrepat,
Et in jubilum prolata, mulcent aures organa,
Digna per quem sunt victores, Regi dant praeconia.

Foelix Coeli, quae praesentem Regem cefnit anima,
Et sub sede, spectat alta, Orbis volvi machinam,
Solem, Lunam et globosa cum Planetis, Sydera.

Christe palma bellatorum, hoc in municipium,
Introduc me post solutum militare cingulum,
Fac consortem donativi beatorum civium.

Praebe vires inexhausto laboranti praelio,
Ut quietem post praecinctum debeas emerito,
Teque merear potiir, sine fine praemio. Amen.

797.

AD PERENNIS VITAE FONTEM.
A' MENNYEI BOLDOGSAGROL.

SZENT DEMJÉN HYMNUSA.
[Dallamát l. a 128. sz. alatt]

AZ örökké élö-kútat, száraz sziv szomjúhozza:
Testi tömlöczét fel-törni, fogoly lélek kivánnya,
Gerjed, fárad, tusakodik, szép hazáját ohajtya.

Midön sanyarúságának, jajgattya sulyos terhét,
Távúl nézi vétke-miatt, el-vesztett dicsösségét,
Jelen-való gonosz nyújtya vesztett javának képét.

Mert ki mondhattya-meg vóltát, a' Mennyei Városnak,
Hol mind eleven kövekböl az éppületek álnak,
Es arany tündöklö színnel paloták csillagoznak.

Merö gyémánt, ez rakásnak, öszve-foglaltatása,
Tiszta arany, mint szép kristály, pádimentomozása:
Nincsen ott sár, nincsen ganéj, nincs szemetnek torlása.

Csikorgó Tél, és sütö Nyár, ott nem kegyetlenkednek;
De örökké nyíló rósák örök Tavaszt szereznek;
Fejér-liliom, piros-sáfrány, s'balsamom-fák teremnek.

Zöld az erdö, s'vetemények, patakok mézzel folynak,
Drágalátos füszerszámok, s'kenetek illatoznak,
Fügnek almák, zöld erdökön, mellyek le-nem húllanak.

Nem szükség ott a'Nap, és Hóld, s'Csillagoknak világja,
A'Bárány e'Szent Városnak el-nem enyészö Napja:
Nincsen ott éj, nincsen idö; fenn-áll örökké napja.

Ott a'Szentek, ki-ki mint a'fényes Nap, úgy fénlenek,
Harczok-után nyugodalmas helyeken örvendeznek,
Bátorsággal le-vert hadát, számlállyák ellenségnek.

Tiszták minden makulától, testi harczot nem tudnak,
Lelkévé változván a' test, békeségben lakoznak,
Alhatatos jóban lévén, botránkozást nem látnak.

Változásból ki-öltözvén, első léteket élik:
Szemek-előtt nyilván-való igasságot szemlélik,
Innen élö-kútnak, élö édességét meritik.

Onnan ki, s'bé-járván, azon állapatban maradnak,
Frissek, tiszták, víg-kedvüek, esettöl nem tartatnak,
Iffiúság nem jút vénségre, épp eröben maradnak.

Azért álhatatos létek; mert el-múlt az el-múlás,
Igyen élvén virágoznak, meg-rothadt a' rothadás,
Halhatatlanság torkában nyeletett a'meg-halás.

S'kik mindeneknek tudóját tudgyák, mit nem tudhatnak?
Kik még egy-más szivekben-is belsö titkokat látnak,
Egy akarat, s'nem akarat; mindenben eggyet tartnak.

Noha külömb kinek-kinek munkájok-ért érdemek,
De ezt közzé tészi köztök, az ö eggyes szerelmek:
Es igy közönséges, a'mi tulajdona mindennek.

A'hol a'test, oda méltán a'Sasok gyülekeznek,
Holott a'Szent Angyalokkal Szent Lelkek örvendeznek,
Egy kenyérrel táplalása, mind a'két-féle rendnek.

Meg-töltöznek, és éheznek, a' mit észnek éhezik,
Tellyes gyomrok, s' nem émelyeg éhségtöl nem gyötrödik,
Végtelenül enni kiván, s' évén viszont éhezik.

Enekeket, új nótákra, mind úntalan mondanak,
Eneklés-közt, elegyedett Orgona-szók hallatnak.
Méltó hálát, kitöl e' jót vették, adnak Uroknak.

Bóldog lélek, ki ez helynek, már szemléled Királlyát.
s' Lábod-alatt meszsze nézed az Egeknek forgását.
Napot, Hóldat, Plánétákat, ragyogó Csillagokat.

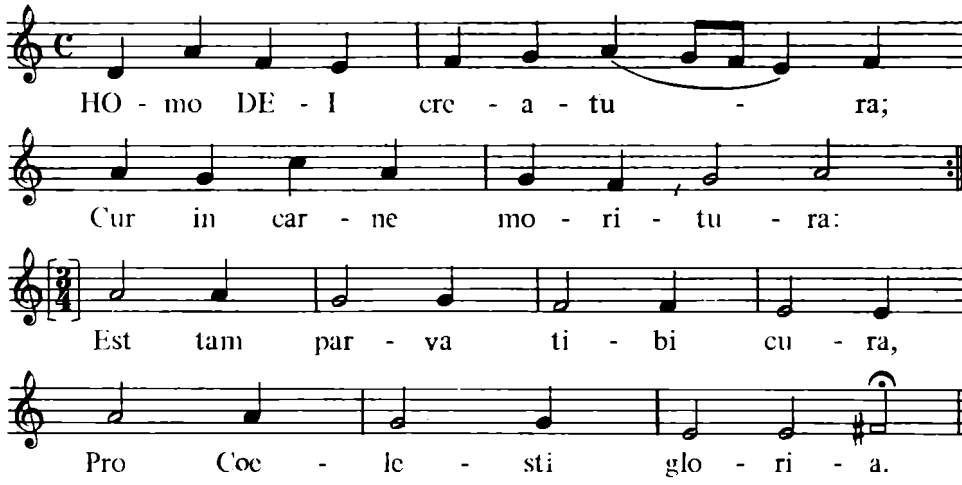
Christus a' baj-vivók bére, ebben a'szép Városban,
Vigy-bé engem, jó vég lévén veszedelmes harczomban;
Tégy részessé hiveidnek, el-rendelt jutalmában.

Engedgy eröt e' szüntelen baj-vivásnak ügyében;
Hogy midön le-fegyverkezem, nyugodalmom légy Menyben;
Hol örökké méltó legyek részesülni fényedben.
A m e n.

798.

DIVI DOMINICI CARTHUSIANI.

EXHORTATIO AD POENITENTIAM.
NOTA: O MAGNUM SACRAMENTUM &c.



Homo DEI creatura;
Cur in carne moritura:
Est tam parva tibi cura,
Pro Coelesti gloria.

Illa quanta sit si scires,
Praeter eam nil sitires:
Nec Mundana sic ambires,
Vana transitoria.

Et si poenas infernales,
Agnovisses, quae et quales?
Tuos utique carnales,
Appetitus frangeres.

Et innumera peccata,
Dicta, facta, cogitata:
Mente tota consternata,
Merito deplangeres.

Tot sunt gaudia Sanctorum,
Tot tormenta reproborum:
Quod immanitas amborum,
Nullo sensu capitur.

Donec anima post mortem,
Aut bonorum sumat sortem,
Aut malorum ad cohortem;
Improvise rapitur.

Quando caro sepelitur;
Heu de spiritu nil scitur?
Utrum gaudet, an punitur:
Non sit magna mentio.

Luctus quidem simulatur;
Sed substantia vastatur.
In propinquis generatur,
Zelus, et contentio.

Mors est bonis, mors est malis;
Sed sors nimis inaequalis:
Subinfertur aeternalis,
Vitae, vel interitus.

Exequiae celebrantur;
Et amici convivantur,
Nil defuncto suffragantur:
Si tunc est immeritus.

Nullum tempus poenitendi,
Mora nulla revertendi,
Nullus modus fugiendi,
Miseris supererit.

Si vis sursum, detraheris.
De abyssis, extraheris.
Ut Judici praesenteris,
Nihil tibi proderit;

Si J E S U M non dilexisti.
Nec M A R I A E servivisti.
Nec Patronum quaesivisti,
Tibi in subsidium.

Quis orabit pro delicto?
Quis spondebit pro convicto?
Quis judicio tam stricto,
Fiet in praesidium?

Pacis Angeli adstabunt,
Sicut scriptum est plorabunt:
Justam tamen approbabunt,
Judicis sententiam.

Et quod sonat magis dure,
Omnes Dei creaturae,
Aggravabunt justo jure,
Ream conscientiam.

Sed haec factis ex scoelestis,
Et sui ipsius testis,
Nullam Judicis in gestis,
Intuens injuriam.

Tunc horribiles tortores,
Tot incutient terrores,
Ut jam sentiens dolores,
Vertetur in furiam.

Tunc a bonis reprobata,
In seipsa desperata,
Anima sic desolata,
In profundum mergitur.

Ubi chaos obfirmatur,
Ut nunquam eggrediatur:
Sicut Abraham testatur.
Huc, illuc, non pergitur.

O quae lingva, vel narrare;
Vel quis sensus cogitare:
Quis vel audet numerare;
Mala multiplicia.

Quae damnandis sunt parata,
Et diversis deputata,
Prout singula peccata
Exigunt, et vitia.

Ignis frigus procellarum,
Sulphur, foetor tenebrarum,
Jugis luctus animarum,
Pars earum calicis.

Sempiterna mors, Dracones,
Fames, Daemones, bufones:
Amerissimos agones,
Superadunt miseris.

Tot sunt loca tenebrosa;
Tot tormenta monstruosa:
Quot haec terra spatiosa,
Atque visibilia.

Quasi parum sint miranda;
Nec ad illa comparanda,
Ista quippe enarranda,
Haec indicibilia.

Sic laetitia Sanctorum;
Jucunditas Angelorum:
DEI gloria Deorum,
Est inenarrabilis.

Eris clare Deum videns,
Fruens, et amore tenens:
Potens, sciens, placens, gaudens,
Fulgens, liber, agilis.

Ubi Conditoris tui,
Vultu semper possis frui:
Foelix prorsus, illa cui
Visio conceditur.

A qua nunquam separatur,
Sed perpetuo laetatur,
Mali nihil formidatur:
Nec qui ibi laeditur.

Illic Angelorum Chori,
Sancti facie decori:
Vivere, et nunquam mori,
Mortis nec memoria.

In aeternum sed gaudere,
Summo bono inhaerere,
Cuncta bona possidere,
In aeterna gloria.

Nunquam auris hic audivit;
Nec videre quisquam scivit:
Solum qui in Coelis vivit,
Scit experientia.

Quid a malis liberati;
Et in gloria locati,
Ipsi possident beati,
In Christi praesentia?

Sed his paucis propalatis,
Partim tactis, et narratis:
Quae tum Sanctis, tum damnatis,
Praeparata legimus.

Jam prudentius agamus,
Sanctam vitam eligamus:
In hoc Mundo defleamus,
Mala quae peregimus.

Non vivamus ut jumenta:
Ne post mortem ad tormenta,
Veniamus, et lamenta,
Intollerabilia.

Modo veniam precemur,
Mortem Christi meditemur:
Ad superna praeparemur,
Desiderabilia.

Ecce Mundus evanescit,
Decor ejus jam marcescit:
Et quotidie vilescit,
Fallax ejus gloria.

Quae demergit ad inferna:
Ergo gloria superna,
Vita nobis sempiterna,
Jugis sit memoria.

Ut defuncti sublevemur,
Cum Coelestibus laetemur:
Et in DEO gloriemur,
Summe delectabili.

A m e n.

799.

HYMNUS, HOMO DEI CREATURA, &c.

CARTHUSIAI SZENT DOMONKOSNAK

POENITENTZIA-TARTÁSRA-VALÓ INTÉSE.

[Dallamát l. a 798. sz. alatt]

EMber Isten alkotmánya,
Halál élted majd el-hánnya:
s' Mért szivednek illy kis gondgya,
Az örök bóldogságra?

Ennek mi-vóltát ha tudnád,
Csupán csak ezt szomjúhoznád:
s' Arnyék javát meg-útálnád,
Világi dicsösségnek.

A' pokolnak hogy-ha kínnyát,
Azon-képpen meg-fontolnád:
(Sulyosságát, hoszszúságát,)
Testedet meg-sarkalnád.

Sok számtalan büneidet,
Belsö, s' külsö esetidet:
Mellyek bántyák Istenedet;
Irtózván meg-siratnád.

Mert annyi jutalmi vannak,
Mind jóknak, s' mind gonoszoknak:
Hogy senki vóltát azoknak,
Meg-nem magyarázhattya.

Egyedül csak halál-után,
Vagy jóra, vagy roszra jutván:
A' lélek ö-maga nyilván,
Véletlenül ezt láttya.

Ha a' testet földben tészik,
Szegény lélek mint, s' hogy esik:
Örvendez-é? vagy bánkodik?
Ah senki nem gondollya!

Egy kis sirást ha tettetnek,
Ottan az jószágnak esnek:
Pör-patvarral ellenkeznek,
Még az Atyafiak-is.

Mind jó, s' mind a' gonosz meg-hal;
De nagy külömb állapottal:
Mert élettel, vagy halállal,
Örök jutalmat vésznek.

Hólt-ért akár mit adgyanak;
Am bár szegényt táplállyanak:
Semmit néki nem használnak;
Ha halálos bünben vólt.

Nincs viszsza-térésnek helye,
Vagy elég-tétel mühelye:
Sem szaladásnak mezeje,
Nincs semmi folyamások.

Ha fel-siet, le-rántatik.
Ha alá, fel-vonyattatik.
Itéletre állittatik,
Nem lészen rejtek-helyek.

Ha a' JESUS-t nem szeretted,
Sem MARIA-t nem kedvelted:
A' Szenteket nem tisztelted,
Szó-szóllót nem kerestél.

Ki könyörög ott éretted?
Avagy ki lesz kezes érted?
Ki forgattya te pörödet?
A' kemény Biró elött?

Az Angyalok körül-állyák,
Es sirnak-is, a'mint irják:
De mind igaznak próbállyák,
Istennek itiletit.

Az ki pedig sulyosb lészen;
Minden állat ellen lészen,
Vádolója fottig lészen,
Az emberi-állatnak.

Söt ö-maga sok rútsági,
Lésznek ellen bizonysági.
Hogy Biró sentencziái,
Helyesek mindenekben.

Az ördögök-is azonnal,
Lelket meg-rettentik kínnal:
Hogy még pokol kivül lévén,
Meg-telvén dühösködgyék.

Jóktúl ott ki-rekesztetvén,
s' Magát kétségben eresztvén:
Mivel óltalma nem lévén,
Mélységben sillyesztetik.

Holott úgy bé-nyelettetik,
Hogy soha fel-nem vettetik:
A'mint meg-bizonyittatik,
Dús gazdag példájából.

Oh kicsoda számlálhattya;
Vagy micsoda nyelv mondhattya?
Avagy elme gondolhattya,
Ott a' sok kínzásokat?

Mellyek el-készíttettenek,
A' kárhozandó lelkeknek:
Kik, kik, a'mint vétkeztenek,
Pokolnak tömlöczében.

Tüz, hidegség, fergeteggel;
Büdös kénkö setét éjel,
Hol a' lélek nagy inséggel,
Gyötrödik, s' kínoztatik.

Ott az ördög rút állattal,
Sárkányokkal, nagy békákkal,
Kik örök mardosásokkal,
Szolgálnak kárhoztaknak.

Annyi setét helyek vannak,
s' kínzó mivekkel torlanak,
Mennyin itten találtatnak
Láthatandó állatok.

Söt ha egy-más-mellé vettyük,
Ezt semminek találhattyuk:
Mert ezt mind meg-számlálhattyuk,
Amaz számlálhatatlan.

Igy a' Szentek bóldogsága,
Angyalok-közt vigasága:
s' Az Istennek méltósága,
Itt meg-gondolhatatlan.

Ott az Istent nyilván látod,
Szeretettel hozzád csatlod:
Eröd, kedved, tudományod,
Serénység, fény, szabadság.

O bóldog szivnek öröme,
Ott adatik Isten szine,
Örök vigaságnak fénye,
Mely, Nap-fényt hétszer meg-gyöz.

Mely jótúl soha el-nem vál,
Söt örök vigaságban áll:
Rettegés szivében nem száll,
Semmi bántása nem lesz.

Zeng ott az Angyalok Karja,
Fénlik Szenteknek orczája:
Halálnak meg-szünt fúlákja,
Nincsen emlekezeti.

De örökké örvendeznek,
Véghetetlen jóval élnek:
Minden jókkal bövölködnek,
Az örök bóldogságban.

Ezt soha fül nem hallotta,
Soha testi szem nem látta;
Csak a'ki Menyben kóstolta,
A' méznek édességét.

Kik bünböl fel-szabadúlván,
Menybéli jók-között lakván,
Es ezt örökösül bírván,
Szemlélik Isten szinét.

De a'miket mind ezekröl,
Mind jókrúl, s' mind gonoszokrúl,
Eddig irtunk; vagy azokrúl,
Fül-hegygyel hallogatunk.

Ezekröl úgy elmélkedgyünk,
Hogy a bünnek véget vessünk:
Szent életet még ma kezdgyünk,
Siratván vétkeinket.

Ne-éllyünk már barom-módra:
Hóltunk-után hogy pokolra,
Türhetetlen sok kínokra,
Ne-jussunk örök jajra.

Bocsánatot most keressünk,
Ur J E S U S-ról elmélkedgyünk:
s' Menyországban készülgessünk,
Jó cselekedetinkel.

Im e' Világ majd el-múlik,
Szépségétöl meg-fosztatik:
Mely minden-nap kissebbedik,
Arnyék dicsösségével.

Ezek hogy meg-ne csallyanak,
Örökké állandó jóknak,
Add Mennyei gondolatnak,
Minden tehetségedet.

Hóltunk után hogy fel-mennyünk,
Szentek-közzé számláltassunk:
Az Istenben vigadhassunk,
Véghetetlen javunkban.

Ki egyedül dicsirtessék,
Es mi-töllünk szerettessék:
Aldassék, dicsöittessék,
Mind örökkön örökké.

A m e n.

800.

MAS.

EGY SZENTELT-VITÉZNEK, KÉSZÜLÖT-FUVÓ TROMBITÁJA.

NOTA: MIT BÍZIK E' VILÁG &c.
[Dallamát l. a 741. sz. alatt]

Szegény gyarló ember, jaj mely nyomorúlt vagy!
Nem láddé nyavalyád, minden-felöl mely nagy?
Bár látnál dolgodhoz, a'mig az úton vagy;
Irnád ratiódat, mert szám-adásod nagy.

Látod jól minden-nap, esendö példákban,
Hogy a' halál siet, nem késik dolgában:
A' kit elöl, utól-talál, hálójában;
Kerget kegyetlenül: s'nehéz rabságában.

Egész gyermekséged idejétöl-fogva,
Valamit miveltél, fel-van nálla róva:
Csak mi kis bünöd-is nem lesz el-titkolva,
E' Világ-láttára ki-lesz nyilatkozva.

Ingyen sem gondolnád, mely kicsiny vétked-ért,
Mely nehéz bajod lesz, egy trágár beszéd-ért:
Hát gyilkos, parázna, ocsmány-életed-ért,
Részeges, kóborló, mit remélhetsz azért?

Hazug, Szentség-törö, fondor, rágalmazó,
Fösvény, s' jóra túnya, roszra langadozó:
Hamis törvény-tévö, árvát nyomoritó;
Ez-ért, s' mit ád néked amaz igaz Biró?

Mit gondolsz, ki a' bünt mint a' vizet iszod?
Talám azt tudod, hogy nincs itilö Biród?
Vagy hogy e' Világot mind örökké bírod;
Eletedet mindgyárt hogy még nem jobbítod?

Vagyon-é hireddel, hogy készülöt fúttak?
Készen a' trombitás, majd indúlót fújnak:
El-kell menned el-hidd, bizony itt nem hadnak;
Mint lesz dolgod hogy-ha készületlen kapnak?

Kérlek siketségre ne-vedd intésemet,
A'mig idöd vagyon, jobbítsd életedet:
Sok rosz dolgaidról kövesd Istenedet;
Fordíts e' trombita-szóra füleidet.

De mindenek-felett erre légyen gondod,
Hogy légyen ez útra sok böv takarmányod:
Tár-szekered meg-kell jól éléssel raknod,
Ne légyen e' hadban hogy fogyatkozásod.

Vaj ki csudás törvény vagyon e' táborban!
Ott semmi mód nincsen a' szabad Sákmányban:
Szükség hogy jó kincsed légyen tarsolyodban,
Haszonnal ha akarsz harczolni e' hadban.

Nem hadnak ott semmit erövel el-venni,
Innét a'mi élést viszsz, azzal kell élni:
Ha jó készülettel oda nem fogsz menni,
Veszedelem, éhség, rabság kezd követni.

Kegyetlenek pedig ott a' tömlöcz-tartók,
Szépen ök nem szólnak, mert igen káromlók:
Akár-mint sirjanak ott a' szegény Rabok,
Nem lészen ott a'ki könyörüllyön rajtok.

Egy csöpp viz sem lesz ott, akár-mint szomjúzzál,
Párna-sák-is nincs ott, a'mellyen aludgyál;
Vagy egy pettzentésig hogy köztök nyughassál,
Mert ott egyébb nincsen örök siralomnál.

Régi adósságid irva elö-hozzák,
s' A'mennyi summával tartozol meg-láttyák:
Usorával tölled azt mind meg-kívánnyák,
Ha meg-nem fizethetsz, böröd-is le-vonnyák.

Nem lehet ki-menned e' fogságból addig,
Mig meg-nem fizethetsz utólsó fillérig:
Azért ne-halaszszad térésed sokkáig,
Mert azt nem tudhatod ha élsz virrattáig.

Tehát jól meg-gondold nyomorúlt vóltodat,
Hamis reménséggel ne-bíztasd magadat:
Meg-tréfál e' Világ, meg-ójad magadat,
Véletlen veszélyben ne-szakaszd nyakadat.

Siess, engeszteld-meg a' te Istenedet,
Ne-halaszd sokkáig te meg-térésedet:
Meg-jobbitani ne-késsél életedet,
Ma kezd-el, mert késö hólnap véghez vinned.

Penitentziára a'mig idöd vagyon,
Addig visely gondot, dolgod mig jól vagyon:
El-rántyák a' gyéként mely alattad vagyon,
Csak úgy élly, utánnad hogy minden jót mondgyon.

Abban bizonyos vagy, hogy meg-kellyen halnod:
De idejét, helyét annak nem tudhatod;
Kemény szám-adásra elö-kell állanod,
Ezer szóra sem lesz eggyet mit mondanod.

Vigyázz dolgaidra hát, s' légy igen készen,
Es e' trombita-szó találljon olly Hitben:
Hogy mihelyt meg-virrad indúlhass örömben,
s' Jól éltéd-ért kedves fizetésed légyen.

Panaszolkodóknak nyisd-meg füleidet,
Az alamisnára nyújtsd-ki kezeidet:
A' szükölködöktül ne-kiméld pénzedet,
Ezért Meny-országban meg-adgyák béredet.

Ehezöknek, ne-szánd; szegd-meg kenyeredet,
Gyakorta a' szegény Rabok tömlöczeket,
Meg-látogasd, osztán a' kór-betegeket;
Es a' meg-hóltaknak temesd-el testeket.

Rongyost ruházz, mutasd Keresztyén vóltodat,
Ne-egyék csak férgek sok takarmányodat:
Ne-tölts csak duskára sok hordó-borodat,
Ne-tarts mint rabodat szegény jobbágyodat.

Pogány módra, meg-ne ronts a'törvényeket,
Oltalmazd az árvát, és az özvegyeket:
Cseléded-közt csinálly Istenes rendeket,
Mert meg-kéri Isten kezedböl lelkeket.

Egész életednek tellyes napjaiban,
Vagy eszel, vagy iszol, vagy nyugszol ágyadban:
Ejjeli, nappali sok fáratságidban,
E' trombita-szóra vigyázz dolgaidban.

Csinálly barátokat, a' hamis Mammonból,
Hogy mikor meg-fordúlsz szarándokságodból:
Ki-ne rekesztessél az örök hajlékból,
A' bóldog Szenteknek szép társaságából.

Cseréld-meg magadnak az el-múló jókon,
Valts-meg Menyországot sok gazdagságidon:
Ne-kapdoss heában e' csalárd Világon,
Mert meg-halsz, mint mások, te-is azon módon.

A' pállya-futóknak tudd-é szokásokat?
Mind addig fáradnak a'mig jutalmokat,
El-vévén örömmel nyugottyák magokat,
El-múlt kis munká-ért látván sok hasznokat.

Te-néked-is fel-van téve a' jutalom,
A' Menyország-béli bóldog nyugodalom:
Fussad jól pállyádot, s' ez az a' birodalom,
Néked meg-adatik, igaz Hittel vallom.

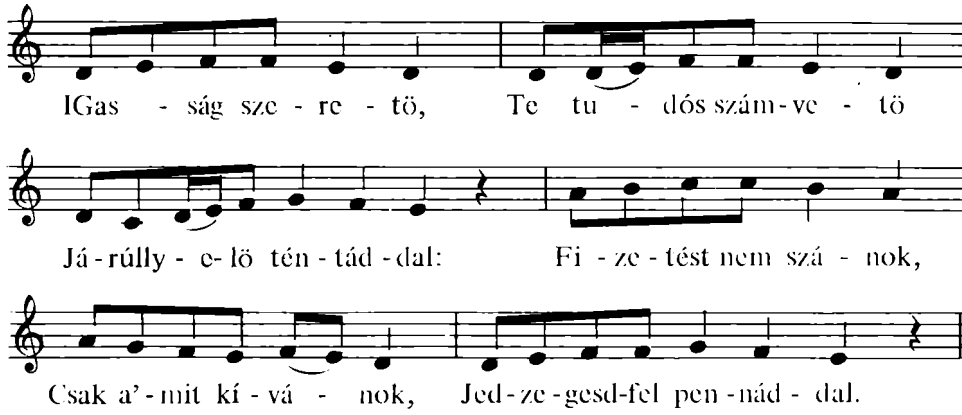
Oh Felséges Isten, Menynek, földnek Ura,
Tekínts kegyelmesen rám szegény szolgádra:
Segély, hogy juthassak jó pállya-futásra,
Utamat igazgasd, te Szent Országodra.

Reám ki-árasztott számtalan sok jód-ért,
En-is Szent nevedet kegyelmességed-ért:
Aldom, s' magasztalom te nagy jó-vóltod-ért,
Erdem-felett-való irgalmasságod-ért.

Mondván: Szent, Szent, Szent a'Seregeknek Ura,
Minden állat ötet áldgya; s' magasztallya.
Nékie szolgállyon, és ötet imádgya.
Ugy légyen, úgy légyen. Amen, minden mondgya.
A m e n.

801.

A' VEGHETETLEN ÖRÖKKE-VALOSAGROL.



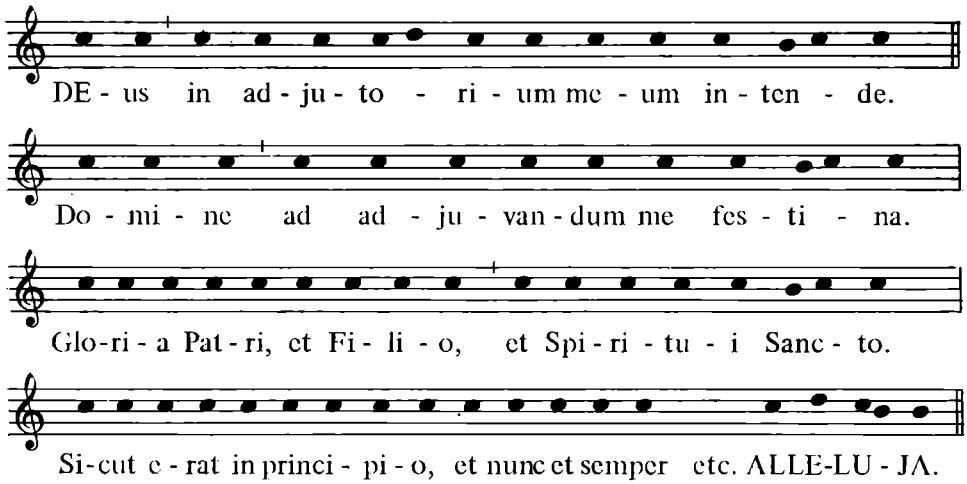
Igasság szeretö, Te tudós szám-vetö
Járúlly-elö téntáddal:
Fizetést nem szánok, Csak a'mit kívánok,
Jedzegesd-fel pennáddal.

Mitöl-fogva Világ All, hány-féle virág
Nevekedett a' földböl?
Az Egen hány Csillag, Ejjel, nappal villog,
s' Hány gyöngy-szem lött a' ködböl?
A' tenger hány csöpböl All? és a' felhökböl,
Vaj s' hány csöpp esö esett?
Hány Angyal kárhozott? s' Reánk hány kínt hozott
Adám midön el-esett?
A' tenger-fövenyit, s' annak sok örvényit,
Tedd hamar egy summába:
Hány csöpp ártatlan-vér, Most boszszú-állást kér,
Igaz Abeltöl-fogva?
Add-mellé vadait A' földnek, s' barmait,
Minden szörök-szálával:
Füveknek magvait, Vizeknek habjait,
A' tenger halaival.
Madarak tollait, s' A' fáknak ágait,
Azoknak levelével:
A' szölö-szemeket, s' Apró kövecskéket,
Földnek minden férgével.
Vesd-meg hány ember hólt, s' Hajok-szála hány vólt,
Adám Atyánktól-fogva?
Hány szem-pillantás vólt, s' Földre hány csöpp viz folyt,
Világ kezdettöl-fogva?
Ah vesd-el pennádat, s' szegezd-bé téntádat,
Mert ezt véghez nem viszed!
De bár meg-vetnéd-is, s' Számban tehetnéd-is
Ezeket; de meg-hidgyed:
Hogy meg-foghatatlamb, s' Meg-számlálhatatlamb
Az örökké-valóság.
Örökké-valóság! Örökké-valóság
Oh örökké-valóság!

A m e n.

DOMINICA
AD VESPERAS.

PATER NOSTER. AVE MARIA.

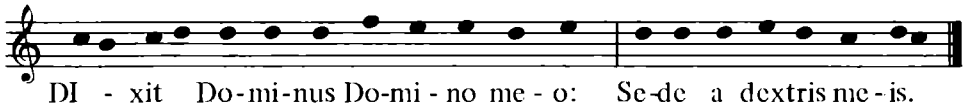


Deus in adjutorium meum intende.
Domine ad adjuvandum me festina.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.
Sicut erat in principio & nunc & semper &c.

ALLELUJA.

802.

PSALMUS CIX.



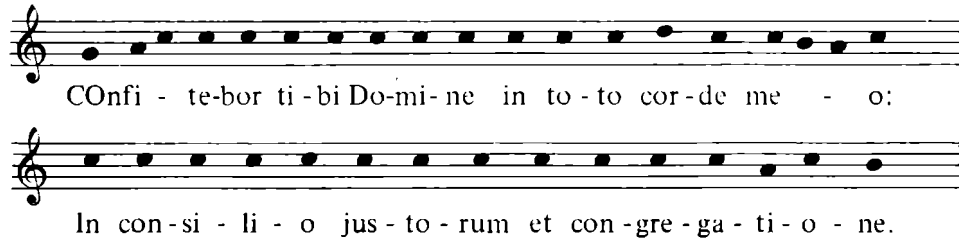
DIxit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis.
Donec ponam inimicos tuos: Scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion: Dominare in medio inimicorum tuorum.
Tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus Sanctorum: Ex utero antè Luciferum genui te.
Juravit Dominus, & non poenitebit eum: Tu es Sacerdos in aeternùm secundùm ordinem Melchisedech.
Dominus à dextris tuis: Confregit in die irae suae Reges.
Judicabit in nationibus, implebit ruinas: Conquassabit capita in terra multorum.
De torrente in via bibet: Proptereà exaltabit caput.
Gloria Patri, & Filio, &c.



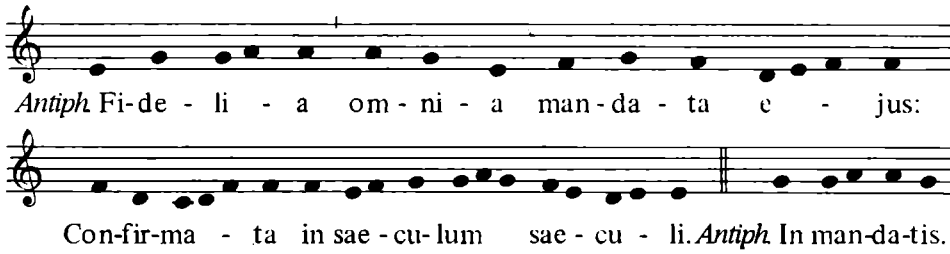
803.

PSALMUS CX.



COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: In consilio justorum et congregatione.
Magna opera Domini: Exquisita in omnes voluntates ejus.
Confessio et magnificentia opus ejus: Et justitia ejus manet in saeculum saeculi.
Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus: Escam dedit timentibus se.
Memor erit in saeculum testamenti sui: Virtutem operum suorum annunciabit populi suo.
Ut det illis haereditatem gentium: Opera manuum ejus veritas, et judicium.
Fidelia omnia mandata ejus, confirmata in saeculum saeculi: Facta in veritate et aequitate.
Redemptionem misit populo suo: Mandavit in aeternùm testamentum suum.
Sanctum et terribile nomen ejus: Initium sapientiae timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: Laudatio ejus manet in saeculum saeculi.
Gloria Patri, etc.

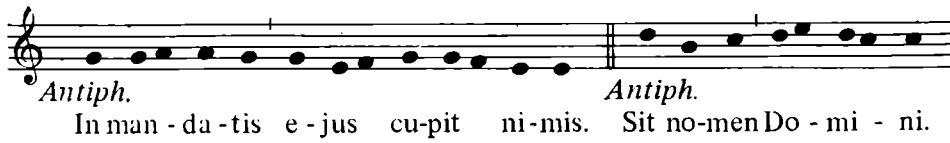


804.

PSALMUS CXI.

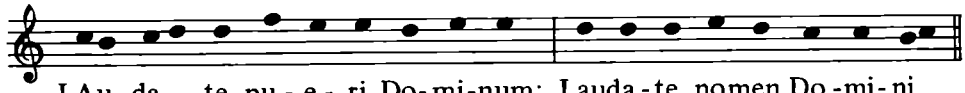


BEatus Vir qui timet Dominum: In mandatis ejus volet nimis. Poteris in terra erit semen ejus: Generatio rectorum benedicetur.
Gloria et divitiae in domo ejus: Et justitia ejus manet in saeculum saeculi.
Exortum est in tenebris lumen rectis: Misericors, et miserator, et justus.
Iucundus homo, qui miseratur, et commodat: Disponet sermones suos in judicium. Quia in aeternum non commovebitur. In memoria aeterna erit justus.: Ab auditione mala non timebit. Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus: Non commovebitur donec despiciat inimicos suos.
Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in saeculum saeculi: Cornu ejus exaltabitur in gloria.
Peccator videbit, et irascetur: Dentibus suis fremet, et tabescet: Desiderium peccatorum peribit.
Gloria Patri, etc.



805.

PSALMUS CXII.

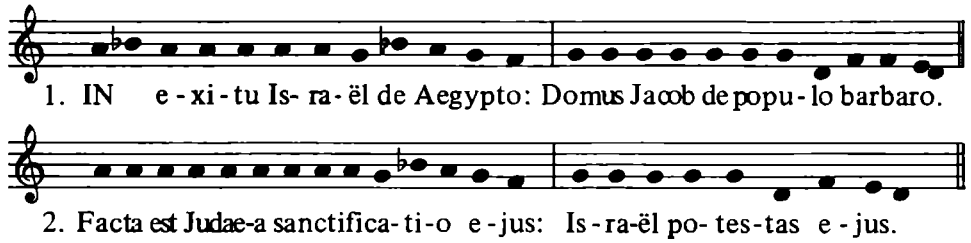


LAudate pueri Dominum: Laudate nomen Domini.
Sit nomen Domini benedictum: Ex hoc, nunc, et usque in saeculum.
A Solis ortu usque ad occasum: Laudabile nomen Domini.
Excelsus super omnes gentes Dominus: Et super Coelos gloria ejus.
Quis sicut Dominus Deus noster? qui in altis habitat: Et humilia respicit in Coelo, et in terra?
Suscitans à terra inopem: Et de stercore erigens pauperem.
Ut collocet cum Principibus: Cum Principibus populi sui.
Qui habitare facit sterilem in domo: Matrem filiorum laetantem.
Gloria Patri, etc.



906.

PSALMUS CXIII.



IN exitu Israël de Aegypto: Domus Jacob de populo barbaro.
Facta est Judaea sanctificatio ejus: Israël potestas ejus.

Mare vidit, et fugit: Jordanis conversus est retrorsum.
Montes exultaverunt ut arietes: Et colles sicut agni ovium.
Quid est tibi mare, quód fugisti: Et tu Jordanis, quia conversus es retrorsum?
Montes exultâstis sicut arietes: Et colles sicut agni ovium.
A facie Domini mota est terra: A facie Dei Jacob.
Qui convertit petram in stagna aquarum: Et rupem in fontes aquarum.
Non nobis Domine, non nobis: Sed nomini tuo da gloriam.
Super misericordia tua, et veritate tua: Ne quando dicant gentes, ubi est Deus eorum?
Deus autem noster in coelo: Omnia quaecunque voluit fecit.
Simulacra gentium argentum, et aurum: Opera manuum hominum.
Os habent, et non loquentur: Oculus habent, et non videbunt.
Aures habent, et non audient: Nares habent, et non odorabunt.
Manus habent, et non palpabunt, Pedes habent, et non ambulabunt:
Non clamabunt in gutture suo.
Similes illis fiant qui faciunt ea: Et omnes qui confidunt in eis.
Domus Israël speravit in Domino: Adjutor eorum, et protector eorum est.
Domus Aaron speravit in Domino: Adjutor eorum, et protector eorum est.
Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: Adjutor eorum, et protector eorum est.
Dominus memor fuit nostri: Et benedixit nobis.
Benedixit domui Israël: Benedixit domui Aaron.
Benedixit omnibus qui timent Dominum: Pusillis cum majoribus.
Adjiciat Dominus super vos: Super vos et super filios vestros.
Benedicti vos à Domino: Qui fecit Coelum et terram.
Coelum Coeli Domino: Terram autem dedit filiis hominum.
Non mortui laudabunt te Domine: Neque omnes qui descendunt in infernum.
Sed nos qui vivimus, benedicimus Domino: Ex hoc, nunc, et usque in saeculum.
Gloria Patri, etc.



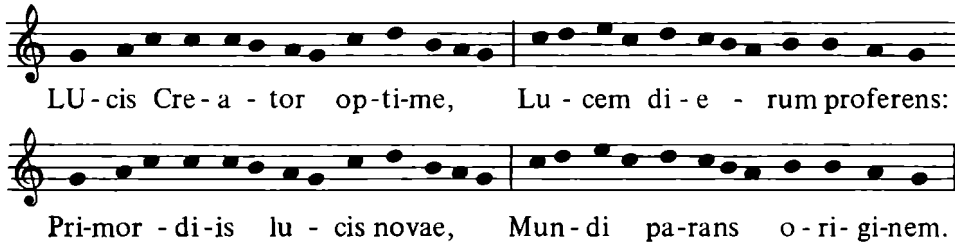


807.

CAPITULUM.

Benedictus Deus, et Pater Domini nostri JESU Christi: Pater misericordiarum:et Deus totius consolations: qui consolatur nos in omni tribulatione nostra.
R. Deogratias.

HYMNUS



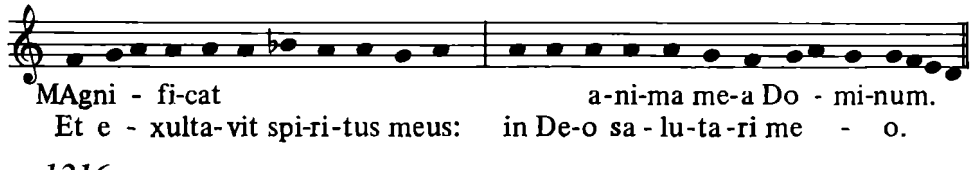
Lucis Creator optime, Lucem dierum proferens:
Primordiis lucis novae, Mundi parans originem.
Qui manè junctum vesperi, Diem vocari praecipis,
Tetrum chaos illabitur: Audi preces cum fletibus.
Ne mens gravata crimine, Vitae sit exul munere:
Dùm nîl perenne cogitat, Seseque culpis illigat.
Coelorum pulset intimum, Vitale tollat praemium:
Vitemus omne noxium, Purgemus omne pessimum.
Praesta Pater piissime, Patrique compar unice:
Cum Spiritu Paraclito, Regnans per omne saeculum. Amen.

V: Dirigatur Domine oratio mea.
R.: Sicut incensum in conspectu tuo.

808.

CANTICUM BEATAE MARIAE

VIRGINIS.



Magnificat anima mea Dominum.
Et exultavit spiritus meus: In Deo salutari meo.
Quia respexit humilitatem ancillae suae: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
Quia fecit, mihi magna, qui potens est: Et Sanctum nomen ejus.
Et misericordia ejus à progenie in progenies: Timentibus eum.
Fecit potentiam in brachio suo: Dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede: Et exaltavit humiles.
Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.
Suscepit Israël puerum suum: Recordatus misericordiae suae.
Sicut locutus est ad Patres nostros: Abraham, et semini ejus in saecula.
Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto etc.

809.

PSALMUS CXVI.



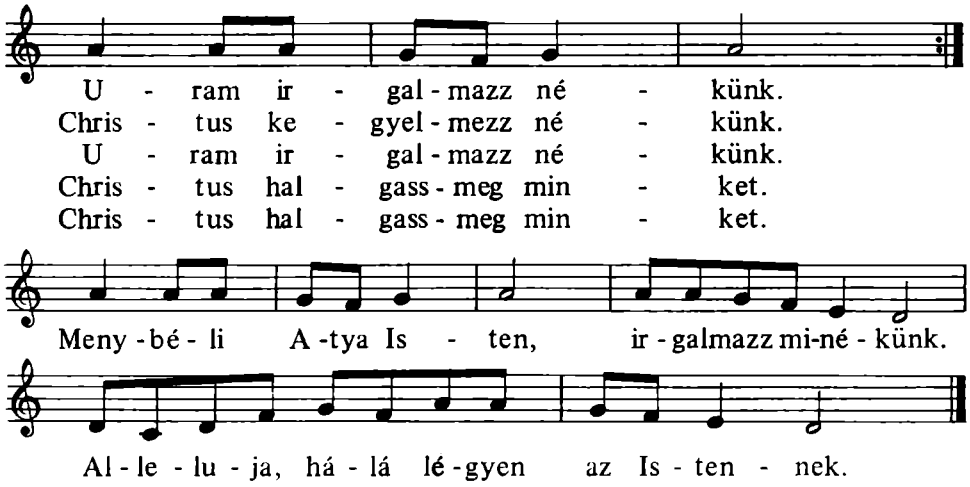
LAuda-te Dominum omnes gentes: Lauda-te e-um omnes po-pu-li.

LAudate Dominum omnes gentes: Laudate eum omnes populi.
Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: Et veritas Domini manet in aeternúm.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.
Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in saecula saeculorum, Amen.

810.

PROCESSIOKRA-VALO LITANIAK.

Az idvességes J E S U S Nevéröl-való
L I T A N I A.



URam irgalmazz nékünk.
Christus kegyelmezz nékünk.
Uram irgalmazz nékünk.
Christus halgass-meg minket.
Christus halgass-meg minket.
Menybéli Atya Isten, Irgalmazz mi-nékünk.
Alleluja, hálá légyen az Istennek.

Meg-váltó Fiú Isten,
Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság Egy Isten. — Irgalmazz mi-nékünk.
J E S U S élö Istennek Fia, — Alleluja, Hálá légyen
Jesus Istennek örök Igéje, — az Istennek.
Jesus minden tökélletességnek Szekrénye,
Jesus Dávidnak kúlcsa,
Jesus örök világosságnak fenyessége,

Jesus minden Nemzeteknek kívánsága,
Jesus életnek kút-feje,
Jesus szegelet-béli Kö-szikla,
Jesus életnek zöld fája,
Jesus békességnek Fejedelme,
Jesus betegeknek orvossága,
Jesus el-esteknek gyámola,
Jesus tévelyedteknek úttya,
Jesus Isteni dicsösségnek fenyessége,
Jesus erösségnek Tornya,
Jesus Világ csudája,
Jesus minden örömnek kút-feje,
Jesus békességnek és tisztaságnak szeretöje,
Jesus örök-életnek gyümölcse,
Jesus minden jóságos-cselekedetnek tüköre,
Jesus alázatos engedelmességnek Mestere,
Jesus nagy türés szenvedésnek példája,
Jesus Lelkünk buzgó szeretöje,
Jesus nyavalyáink vigasztalója,
Jesus szegényeknek kegyelmes Attya,
Jesus nyomorúltak kincses Ládája,
Jesus keseredteknek öröme,
Jesus Juhaidnak jó Pásztora,
Jesus tengeren evezök fenyes Csillaga,
Jesus szarándokságunk Kalaúzza,
Jesus setétben-járók világossága,
Jesus gyámoltalanok óltalma,
Jesus tudatlanok bölcsesége,
Jesus benned bízóknak gyámola,
Jesus neked könyörgöknek meg-halgatója,
Jesus árvák, s' özvegyek táplálója,
Jesus Uraknak Ura, Királyok Királlya,
Jesus Angyalok öröme,
Jesus Pátriárkák Királlya,
Jesus Próféták Tanítója,
Jesus Apostolok bölcsessége,
Jesus EvangélistákDoctora,
Jesus Mártyrok erössége,
Jesus Confessorok vilagossága,
Jesus Szüzeknek Vö-legénye,
Jesus minden Szenteknek Koronája.

Irgalmazz mi-nékünk.
Alleluja, Hálá légyen
az Istennek.



Isten irgalmazz nékünk.
Uram kegyelmezz nékünk.
Isten irgalmazz nékünk.
Uram halgass-meg minket.

Minden gonosztúl,
Minden büntül,
Minden veszedelemtül,
A' te haragodtúl,
Az ördögnek incselkedésétül,
Dög-haláltúl, éhségtül, és hadaktúl,
A' te parancsolatidnak meg-szegésétül,
Minden-némü gonosztúl,
Meg-testesülésed-által,
Születésed-által,
Környül-metélkedésed-által,
Sok fáradságid, s' éhezésid-által,
A' te fájdalmid-által,
Ostorozásid-által,
Szent Halálod-által,
Fel-támadásod-által,
Menybe meneteled-által,
Szerelmes Anyádnak, és minden Szenteknek
esedezése-által.

Ments-meg minket
J E S U S.
Alleluja,
Hálá légyen
az Istennek.

Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Kegyelmezz mi-nékünk.
Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Halgass-meg minket.
Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Irgalmazz mi-nékünk.
Christus halgass-meg minket,
Christus halgass-meg minket.
Uram irgalmazz nékünk.

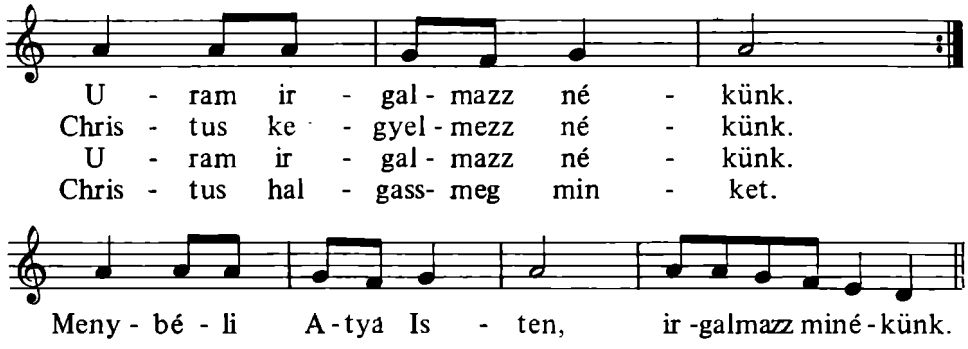
KÖNYÖRGES.

URam JESUS Christus könyörüly rajtam, mert nincs az Ég-alatt más Név, ki-által idvezülhessek, hanem csak a' IESUS Neve. Légy velem IESUS, mikor bünben esem; légy velem Iesus, mikor hozzád térek; légy velem Iesus, mikor vigyázok; légy velem Iesus, mikor aluszom; légy velem Iesus, mikor szerencsétlenségben vagyok; légy velem Iesus, mikor szerencsém vagyon; légy velem Iesus, mikor beteg vagyok; légy velem Iesus, mikor egésségben vagyok; légy velem Iesus, mikor az ördög, a' Világ, a' Test kisirget; légy velem Iesus, az én tellyes életemben; légy velem Iesus, kivált-képpen mikor a' halállal tusakodom; légy velem Iesus, mikor e' Világból ki-múlom; légy velem Iesus, az itiletkor; légy velem Iesus az örökké-való dicsösségben. Ó áldott IESUS, o irgalmas Iesus, o Uram Iesus Christus, szerelmes Iesusom, ird-bé a' te édességes Szent Nevedet, drágalátos Szent Véreddel az én szivemben. O én szerelmes drága Iesusom, légy én Uram, légy én Iesusom, légy Meg-váltóm, légy Idvezitöm, és örökké-való bóldogságom.

Amen.

811.

BOLDOG ASZSZONYROL-VALO LITANIA.



URam irgalmazz nékünk.
Christus kegyelmezz nékünk.
Uram irgalmazz nékünk.
Christus halgass-meg minket.
Menybéli Atya Isten,
Meg-váltó Fiú Isten,
Szent Lélek Ur Isten,
Szent Háromság Egy Isten.
} Irgalmazz mi-nékünk.



Duo vel 3. praec. Szentséges Szüz M A R I A.
Populus. Idvez-légy M A R I A. M A R I A te-is örvendezz Szüz Leány. Esedezzél érettünk Aszszonyunk, Christus Annya Szép Szüz M A R I A.

Istennek Szent Annya,
Szüzeknek Szent Szüze,
Christusnak Szent Annya,
Isteni Malasztnak Annya,
Tisztaságnak Annya,
Szeplötelen Szüz Anya,
Makula-nélkül-való Anya,
Szüz virág Szent Anya,
Szeretetre méltó Anya,
Csudálatos Szent Anya,
Teremtönk Szent Annya,
Meg-váltónk Szent Annya,
Nagy okosságú Szüz,
Tisztelendö Szent Szüz,
Nagy hatalmas Szent Szüz,
Kegyes, és irgalmas Szüz,
Hüséggel tellyes Szüz,
Igasságnak tüköre,
Bölcseségnek Királyi-széke,
Örömünknek oka,
Isteni ajándékok edénye,

Idvez-légy M A R I A. M A R I A
te-is örvendezz Szüz Leány.
Esedezzél érettünk Aszszonyunk,
Christus Annya szép Szüz M A R I A.

Becsületes edény,
Aitatosságnak jeles edénye,
Titkos értelmü Rósa,
Dávid Királynak Tornya,
Elefánt csontból-való Torony,
Aranyból éppített Ház,
Békeségnek Szekrénye,
Menyországnak Ajtaja,
Hajnali szép Csillag,
Betegeknek egéssége,
Bünösök óltalma,
Nyomorúltak vigasztalója,
Keresztyének segítsége,
Magyar-Ország óltalmazója,
Angyalok Királynéja,
Pátriárkák Királynéja,
Próféták Királynéja,
Apostolok Királynéja,
Mártyrok Királynéja,
Confessorok Királynéja,
Szüzek Királynéja,
Minden Szentek Királynéja.

Idvez-légy MARIA. MARIA
te-is örvendezz Szüz Leány.
Esedezzél érettünk Aszszonyunk,
Christus Annya szép Szüz MARIA.

Isten Báránnya, ki el-vészed e'Világ büneit. Kegyelmezz minékünk.
Isten Báránnya, ki el-vészed e'Világ büneit. Halgass-meg minket.
Isten Báránnya, ki el-vészed e'Világ büneit. Irgalmazz mi-nékünk.
Christus halgass-meg minket.
Uram irgalmazz nékünk.
Uram irgalmazz nékünk.
Imádkozzál érettünk Istennek Szent Annya.
Hogy méltók legyünk a' Christus igiretire.

KÖNYÖRGES

Kérünk Uram önts lelkünkbe Malasztodat: hogy a'kik Angyali izenet-által Szent Fiadnak, Christusnak meg-testesülését meg-ismértük; kínszenvedése, és kereszti-által a' fel-támadásnak dicsösségébe vitessünk. Ugyan azon mi Urunk IESUS Christus-által. Amen.

812.

MAS REGI NOTA.



Unus praecedit. M A R I A Istennek Szent Annya.
Populus. Imádgy Istent érettünk bünösök-ért o M Á R I A drágalátos szép Rósa.

M A R I A Szüzeknek Szent Szüze,
M A R I A Christusnak Sz. Annya,
M A R I A Isteni Malasztnak Annya.
} Imádgy Istent érettünk bünösök-ért.
o M A R I A drágalátos szép Rósa

Caetera ut supra fol. 757. = 811. sz.

813.

SZENT MARK NAP.

BÚZA SZENTELÉSKOR, VAGY EGYÉBB PROCESSIÓRA

REGI LITANIA.



ATya, Fiú, Szent Lélek. Egy Isten. Szent Háromságban eggyek.
Nagy Isten. Christus ember, és Isten. Christus ember, és Isten.

Meg-váltó Fiú Isten, Ur Christus. Könyörüly te népeden, Ur Christus.
Légy szó-szóllónk Mennyégben. Légy szó-szóllónk Mennyégben.

Jobján ülsz az Istennek, U.C. Ura vagy mindeneknek, U.C. Intésednek engednek.
Intésednek engednek.

Elötted Szent Aszszonyunk, U.C. Szent Anyád, de mi tagunk, U.C. Minden-némü
jutalmunk. Minden-némü &c.

Angyalok, Arkangyalok, U.C. Cherubim, Seraphimok, U.C. Szép Angyali
Szent Karok. Szép &c.

Prófétáknak Seregi, U.C. Pátriárkák Szent rendi, U.C. Istennek minden Szenti
&c.

Lelkek a' Szent Atyának, U.C. A' Szent Apostoloknak, U.C. Mellettünk fejet
hajtnak. Melletünk &c.

Mártyrok, Confessorok, U.C. Szent életü Barátok, U.C. Isten-félö jámborok Isten-félö &c.

Szüzek, s' özvegy Aszszonyok, U.C. Kisdedek, ártatlanok, U.C. A' Menybéli táborok. A' &c.

Erettünk esedeznek, U.C. Mellettünk könyörögnek, U.C. Légy kegyelmes kéréseknek. Légy &c.

Elötted sok esetünk, U.C. Feslet a' mi életünk, U.C. Atyáinkal vétkeztünk Atyáinkal &c.

Fegyverrel környül-vettél, U.C. Ehséggel emésztettél, U.C. Döghalállal veszszöztél. Dög &c.

A' fák ö gyümölcsökkel, U.C. Nem táplálnak izekkel, U.C. Puszta hegyünk szölökkel. Puszta &c.

Csillagok ö fényekkel, U.C. Fenyegetnek mérgekkel, U.C. Mezönk rakva férgekkel. Mezönk &c.

Méltó mi büntetésünk, U.C. De még-is reménkedünk, U.C. Halgass-meg, jó Istenünk. Halgass &c.

Fogadásid elöttünk, U.C. Hogy Atyád kedvel bennünk, U.C. Téged küldött érettünk. Téged &c.

Hát a'miért könyörgünk, U.C. Lehessen eledelünk, U.C. Szép Jesus add-meg nékünk. Szép &c.

A' Nap, Hóld, reád néznek, U.C. Es Szent kezedtöl fügnek, U.C. Csillagoknak erejek. Csillagoknak erejek.

Rontsd-el ördögnek törét, U.C. Mérges, nyilas fegyverét, U.C. Alnok incselkedését. Alnok &c.

Angyaloknak fegyverét, U.C. Öldöklö szelenczéjét, U.C. Távoztassad nagy mérgét. Távoztassad &c.

Ragyát, szél-vészt távoztass, U.C. Nagy hévséggel ne-bántass, U.C. Záporral neháborgass. Záporral &c.

Adgy kedves harmatokat, U.C. Földeinkre valókat, U.C. Hogy nyújthassák hasznokat. Hogy &c.

Tápláld veteményinket, U.C. Ald-meg mi Csüreinket, U.C. Eltesd szükölködönket. Eltesd &c.

Hald-meg könyörgésinket, U.C. Ne-nézd mi büneinket, U.C. Engedd-meg nékünk ezeket. Engedd &c.

Hogy téged magasztallyunk, U.C. Szent Atyáddal imádgyunk, U.C. Es Szent Lélekkel áldgyunk. És &c.

Adgy Szent Lelket szivünkben, U.C. Eggyességet Hitünkben, U.C. Békeséget földünkben. Békeséget &c.

Minnyájan igaz Hitben, U.C. Lehessünk, s' te kedvedben, U.C. Engedd nékünk éltünkben. Engedd &c.

Minden-némü gonosztól, U.C. Büntöl, és álnokságtól, U.C. Ments-meg, és haragodtól. Ments &c.

Ördög csalárdságától, U.C. Es hirtelen haláltól, U.C. Es minden kisirtettöl Es &c.

Gyülölségtöl, haragtól, U.C. Es gonosz akarattól, U.C. Ments-meg rosz kívánságtól. Ments &c.

Dög-haláltól, fegyvertöl, U.C. Ehségtöl, szomjúságtól, U.C. Ments-meg minden gonosztól. Ments &c.

Te Szent születésed-ért, U.C. Meg-testesülésed-ért, U.C. E'Világra jövésedért. E' &c.

A' te Szent halálod-ért, U.C. Es el-temetésed-ért, U.C. Es feltámadásod-ért. Es &c.

Menyben fel-menésed-ért, U.C. Ennyi fáradságod-ért, U.C. Térj hozzánk érdemedért. Térj &c.

Hogy bününket meg-bocsásd, U.C. Eletünket jóval lásd, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy Anya-szent:egyházad, U.C. Örizzed, s' óltalmazzad, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy a' Romai Pápát, U.C. Az ö Szent társaságát, U.C. Szent életben meg-tartsad. Szent &c.

Keresztyén Királyok-közt, U.C. Békeségre adgy eszközt, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy a' Keresztyéneknek, U.C. Adgy helyt békességeknek, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy Szent szolgálatodban, U.C. Gyorsak legyünk magunkban, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Mennyei kívánságra, U.C. Elménk vidd buzgóságra, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

A' mi jó tévöinkel, U.C. Tégy jót dicsösségeddel, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy örök kárhozattól, U.C. Minnyájunkat ments attól, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy a' földnek gyümölcsét, U.C. Meg-adgyad böv termését, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy a' meg-hólt hiveket, U.C. Dicsösségedben vigyed, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Hogy téged dicsirhessünk, U.C. Atyáddal tisztelhessünk, U.C. Szent Lélekkel áldhassunk. Szent &c.

Istennek Szent Bárannya, U.C. Ki, jöttél e' Világra, U.C. Bünösök váltságára Bünösök &c.

Kérünk irgalmazz nékünk, U.C. Bocsásd-meg gonosz vétkünk, U.C. Esedezzél érettünk. Esedezzél &c.

Drágalátos érdemünk, U.C. Kiben örök-életünk, U.C. Es minden reménségünk. Es &c.

Légy irgalmas mi-nékünk, U.C. Légy kegyelmes mi-nékünk, U.C. Alázatoson kérünk. Aláz.:

Istennek Szent Bárannya, U.C. Ki, jöttél e' Világra ,U.C. Hiveid óltalmára. Hiveid &c.

Szent Lelkeddel újíts-meg, U.C. Büneinkböl tisztíts-meg, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Ne-hadgy Ur Isten bennünk, U.C. Hogy rontson ellenségünk, U.C. Mert így elkéne vesznünk. Mert &c.

Légy irgalmas mi-nékünk, U.C. Légy kegyelmes mi-nékünk, U.C. Halgasd-meg mi kérésünk. Halgasd &c.

Istennek Szent Báránnya, U.C. Ki, jöttél e' Világra, U.C. Hogy vinnél Menyországra. Hogy &c.

Ördög, s' gonosz embertöl, U.C. Örizz incselkedéstöl, U.C. Minden ellenséginktöl. Minden &c.

Vegyed könyörgésinket, U.C. Fordíts ránk szemeidet, U.C. Aldhassuk Szent Nevedet. Aldhassuk &c.

Légy irgalmas mi-nékünk, Ur Christus. Légy kegyelmes mi-nékünk, Ur Christus Adgy békességet nékünk. Adgy békességet nékünk.
A m e n.

814.

MINDEN SZENTEK LITANIAJA.

[Dallamát l. a 810. sz. alatt]

URam irgalmazz nékünk. Christus kegyelmezz nékünk.
Christus halgass-meg minket. Christus halgass-meg minket.
Praecin. Menybéli Atya Isten. *Populus.* Irgalmazz mi-nékünk. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.
Meg-váltó Fiú Isten, } Irgalmazz mi-nékünk. Alleluja,
Szent Lélek Ur Isten, } Hálá légyen az Istennek.
Szent Háromság Egy Isten.

Szentséges Szüz M A R I A,
Istennek Szent Annya,
Szüzeknek Szent Szüze,
Szent Mihály Arkangyal,
Szent Gábriel Arkangyal,
Szent Raphael Arkangyal.
Minnyájan Szent Angyalok, és Arkangyalok,
Minnyájan a' dicsöült Szentek lelkei,
Keresztelö Szent János,
Minnyájan Szent Pátriárkák, és Próféták.
Szent Péter Apostol,
Szent Pál Apostol,
} Könyörögj érettünk. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Szent András Apostol,
Szent Jakab Apostol,
Szent János Apostol,
Szent Tamás Apostol,
Szent Filep Apostol,
Szent Bertalan Apostol,
Szent Máté Apostol
Szent Simon Apostol,
Szent Thadaeus Apostol,
Szent Mátyás Apostol,
Szent Barnabás Apostol.
Szent Lukács Evangélista,
Szent Márk Evangélista.
Minnyájan Szent Apostolok, és Evangélisták,
Minnyájan Christusnak Szent Tanitványi,
Minnyájan Apró Szentek.
Szent István Mártyr,
Szent Lörincz Mártyr,
Szent Vincze Mártyr,
Szent Albert Mártyr,
Szent Fábián, és Sebestyén Mártyrok,
Szent János, és Szent Pál Mártyrok,
Szent Kozma, és Demjén Mártyrok,
Szent Geruasius, és Protásius Mártyrok.
Minnyájan Szent Mártyrok.
Szent Sylvester Pápa,
Szent Gergely Pápa,
Szent Ambrus Püspök,
Szent Agoston Püspök,
Szent Jeronimus Confessor,
Szent Márton Püspök,
Szent Miklós Püspök,
Szent Albert Püspök,
Szent Gelérd Püspök,
Szent István Király,
Szüz Szent Imre Herczeg,
Szent László Király.
Minnyájan Szent Püspökök, és Confessorok,
Minnyájan Szent Doctorok.
Szent Benedek Apátur,
Szent Antal Apátur,
Szent Bernárd Confessor,
Szent Domonkos Confessor,
Szent Ferencz Confessor,

Könyörögj érettünk.
Alleluja,
Hálá légyen az Istennek.

Minnyájan Szent Papok, és Léviták,
Minnyájan Szent Barátok, és Remeték.
Szent Maria Magdolna,
Szent Ersébet Aszszony,
Szent Margit Mártyr,
Szent Borbála Mártyr,
Szent Agota Mártyr,
Szent Lucza Mártyr,
Szent Agnes Mártyr,
Szent Cecelle Mártyr,
Szent Katalin Mártyr,
Szent Neste Mártyr.
Minnyájan Szent Szüzek, és özvegyek.
Istennek minden Szentei.

Könyörögj érettünk.
Alleluja,
Hálá légyen az Istennek.

Isten irgalmazz nékünk. Uram halgass-meg minket.
Minden gonosztúl,
Minden büntül,
A' te haragodtúl,
Hirtelen, és véletlen haláltúl,
Az ördög csalárdságátúl,
Haragtúl, gyülölségtül, és minden gonosz-akarattúl,
Fajtalan lélektül,
Meny-kötül, és égi-háborútúl,
Az örök haláltúl,
A' te csudálatos Testesülésed-által,
A' te El-jöveteled-által,
A' te Születésed-által,
A' te Keresztséged, és Szent Böjtölésed-által,
A' te Kereszted, és kín-szenvedésed által,
A' te Halálod, és Temetésed-által,
Szentséges Fel-támadásod-által,
Csudálatos Menybe-meneteled-által,
A' Vigasztaló Szent Léleknek el-jövetele-által,
Az Itélet-napján.
Mi bünösök. Kérünk téged halgass-meg. Alleluja,

Ments-meg Uram minket.
Alleluja,
Hálá légyen az Istennek.

Hálá légyen az Istennek.

Hogy nékünk irgalmazz,
Hogy bününket meg-bocsássad,
Hogy minket az igaz poenitentzia-tartásra vezérelly,
Hogy a' te Anya-szent-egyházadat, örizzed, és óltalmazzad,
Hogy a' Romai Pápát, és az Egyházi rendeket tökélletes életben meg-tartsad,
Hogy az Anya-szent-egyház ellenségit meg-alázzad,
Hogy a' Keresztyén Királyoknak, és Fejedelmeknek békességet, és eggyességet engedgy,

Kérünk téged halgass-meg,
Alleluja,
Hála légyen az Istennek.

Hogy az egész Keresztyénséget békességben, és eggyességben tartsad,
Hogy mi magunkat Szent szolgálatodban meg-erössits, és meg-tarts,
Hogy elménket Mennyei kívánságokra fel-indítsad,
Hogy minden velünk jót-tötteknek örökké-való javaidat adgyad,
Hogy magunk, fele-barátunk, atyánk-fiai, és velünk jó-tévök lelkét örök kárhozattól meg-mentsed,
Hogy a' Földnek bö gyümölcsét adgyad, és meg-tartsad,
Hogy a' meg-hólt hiveknek örök nyugodalmat engedgy,
Hogy minket meg-halgass.

Kérünk téged halgass-meg. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Istennek Fia. Kérünk téged halgass-meg. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Kegyelmezz minékünk. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Halgass-meg minket. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Isten Báránnya, ki el-vészed e' Világ büneit; Irgalmazz minékünk. Alleluja, Hálá légyen az Istennek.

Christus halgass-meg minket,
Uram irgalmazz nékünk.
Christus kegyelmezz nékünk.

KÖNYÖRGES.

Eörök minden-ható Isten, ki az eleveneken, és hóltakon uralkodol, és irgalmazsz mindeneknek, a'kiket Hit, és cselekedet-által tiéidnek ismérsz: téged alázatoson kérünk, hogy a'kik-ért elötted könyörögni akarunk, kiket vagy még e' Világ testben tartóztat, vagy testböl ki-múlván a' más Világra jutottak, minden Szenteidnek esedezése-által, kegyes irgalmasságodból, minden bünöknek bocsánattyát nyerjék. A' te Szent Fiad, a' mi Urunk I E S U S Christus-által, ki te-veled, és a' Szent Lélek Istennel egyetemben, él, és uralkodik örökkön örökké. Amen.

LITANIAE OMNIUM SANCTORUM,

possunt etiam hoc modo cantari.

Duo praecinunt. PAter de Coelis Deus. Populus. Miserere nobis.
Kyrie eleison. Christe audi nos. Salvator adjuva nos.
Duo praec. Fili Redemptor Mundi Deus. R. Miserere nobis. Kyrie eleison.
Christe audi nos. Salvator adjuva nos.

Duo praec. Sancta M A R I A. R. Ora pro nobis. Kyrie eleison. Christe audi nos. Salvator adjuva nos. et sic consequenter.

Duo praec. Ab omni malo. R. Libera nos Domine. Kyrie eleison. Christe audi nos. Salvator adjuva nos. &c.

815.

PATER NOSTER.

PRÓCESSIÓRA-VALÓ HÁROM ÉNEK.



O Mi Menybéli Szent Atyánk. Irgalmazz mi-nékünk. Dicsösségedböl nézz reánk. O jó Atyánk. O Istenünk könyörüly mi-rajtunk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk. *minden vers igy jár.*

Szenteltessék te neved. Irgal: És mi-bennünk tellyék kedved. O jó &c.

Országod jöjjön mi-hozzánk. Irg: Malasztod szállyon mi-reánk. O &c.

Légyen te akaratod-is. Irg: Mint Menyben, úgy e'földön-is. O jó &c.

Minden-napi kenyerünket. Irgal: Add-meg lelki életünket. O jó &c.

És úgy bocsásd-meg bününket. Irg: Mint mi-is mások vétkeket. O &c.

Ne-vigy minket kisirtetben. Irg. Segély-meg minden igyünkben. O:

De szabadíts a' gonosztúl. Irgalmazz mi-nékünk. Oltalmazz a' kárhozattól. O jó Atyánk. O Istenünk könyörüly mi-rajtunk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk.

A m e n.

816.

AVE MARIA.

NOTA EADEM.
[Dallamát l. a 814. sz. alatt]

IDvez-légy szép Szüz M A R I A. Kyrie eleison. Dicsö Istennek Szent Annya. Edes Anyánk. O jó Aszszonyunk könyörögj érettünk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk. *minden vers igy jár*

Malasztal éppen tellyes vagy. Kyr: Istennél tisztességed nagy.
Edes &c.

Veled vagyon az Ur Isten. Kyr: Reánk-is nézzen kegyessen.
Edes &c.

Aldott vagy Aszszonyok-között. Kyr: Mert Kristus beléd költözött.
Éd:

Aldott gyümölcse méhednek. Kyr: Reménye bünös embernek. Edes:

J E S U S Christus Fiad vigyen. Kyrie eleison. Országában minket. Amen. Edes Anyánk. O jó Aszszonyunk könyörögj érettünk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk.

A m e n.

817.

CREDO.

AZON NOTÁRA.
[Dallamát l. a 814. sz. alatt]

HIszek Egy Atya Istenben. Irgalmazz mi-nékünk. Az Eg, Föld Teremtöjében. O jó Atyánk. O Istenünk könyörüly mi-rajtunk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk. *minden vers igy jár.*

Es Urunk J E S U S Christusban. Irg: Ö eggyetlen-egy Fiában. O jó &c.

Ki Atyáinktól kívántaték. Irgal: Szent Lélektöl fogontaték. O jó &c.

Szüz M A R I A-tól született. Irgal: Pilátus-alatt szenvedett. O jó &c.

Kereszt-fára feszíttetett. Irgalm: Meg-hólt, és el-temettetett. O jó &c.

Pokolra szálván békével. Irgalm: Mind el-rontá erejével. O jó &c.

Harmad napon fel-támada. Irg: Halálban nem maradhata. O jó &c.

Mennyekbe méne prédával. Irg: A'Szent Atyák nagy számával. O &c.

Az Atyának ül jobjára. Irgal: Szent Lelket küldi javunkra. O jó &c.

Onnét lészen el-jövendö. Irgal: s'Minden embert itilendö. O jó &c.

Hiszek kegyes Szent Lélekben. Irg: Kinek bízom kegyelmében. O &c.

Es Egy Anya-szent-egyházat. Irg: Mert egy tanít csak igazat. O jó &c.

Hiszem Szentek eggyességét. Irgal: Add életünknek jó végét. O &c.
Bünnek hiszem bocsánattyát. Irg: És a' Szentségek sok hasznát. O &c.
Testünknek fel-támadását. Irgal: Itiletre újulását. O jó Atyánk. &c.
Hiszem az örök-életet. Irgalm: Mely a' jóknak készíttetett. O jó &c.
Amen, Amen úgy légyen bár. Irgalmazz mi-nékünk. Isten áldását várjuk már O jó Atyánk. O Istenünk könyörüly mi-rajtunk, hogy te-elötted kedves fiak lehessünk.

A m e n.

818.

IN ROGATIONIBUS DICUNTUR LYTANIAE

OMNIUM SANCTORUM, VEL SEQUENTES, CUM SOLITIS SUFFRAGIIS.

KERESZT-JARO HETBEN-VALO LITANIA.

NOTA: ATYA, FIÚ, SZENT LÉLEK, &c. (FOL. 759.)
[Dallamát l. a 812. sz. alatt]

ATya, Fiú, Szent Lélek. Egy Isten. Szent Háromságban eggyek. Nagy Isten. Christus ember, és Isten. Christus ember, és Isten.
Meg-váltó Fiú Isten, Ur Christus. Könyörüly te népeden, Ur Christus. Légy szó-szóllónk Mennyégben. Légy szó-szóllónk Mennyégben.
Egyben mi gyülekeztünk, U.C. Te nevedben könyörgünk, U.C. Add-meg nékünk mit kérünk. Add &c.
Számtalan bünben estünk, U.C. Kit, ki-tisztíts belölünk, U.C. Ne-engedd veszedelmünk. Ne &c.
Oltalmazd seregedet, U.C. Kiért ontád Véredet, U.C. Adád te életedet. Adád &c
Mosogasd büneinket, U.C. Nyújtsad te kegyelmedet, U.C. Vegyed könyörgésünket. Vegyed &c.
Az ördög álnoksággal, U.C. A'halál gyorsasággal, U.C. Lövöldöz nyilaival. Lövöldöz &c.
Védelmezz dög-haláltól, U.C. Hirtelen fuladástól, U.C. Es minden nyavalyától Es &c.
Tarts-meg Fejedelminket, U.C. Kik óltalmaznak minket, U.C. Adgy nékik gyözedelmet. Adgy &c.
Rajtunk van ellenségünk, U.C. Hitünkben kergettetünk, U.C. Csak rettegés életünk. Csak &c.
Le-vágták Papjainkat, U.C. Foglalták Templominkat, U.C. Pusztították azokat. Pusztították &c.

Mint régen cselekettél, U.C. Most-is kérünk ne-késsél, U.C. Ha immár fel-kerestél. Ha &c.

Verd-ki a' lator népet, U.C. Ronts az eretnekséget, U.C. Ismérjenek tégedet. Ismérjenek &c.

Hozd-egybe Hiveidet, U.C. Széllyel el-kergetteket, U.C. Te gyülekezetedet. Te &c

Ne-hadd-el Juhaidat, U.C. Pásztor-nélkül aklodat, U.C. Tévelygeni azokat. Tévelygeni azokat.

ESÖÉRT. háromszor mondatik e' vers.

Adgy nékünk jó esöket, U.C. Mely éleszsze földünket, U.C. A' mi veteményünket. A' mi &c.

TISZTA IDÖÉRT. háromszor.

Adgy jó kedves idöket, U.C. Ködtül fel-derült Eget, U.C. Zárd-bé a' sok esöket Zárd-bé &c.

Ald-meg a' mi mezönket, U.C. Tápláld reménségünket, U.C. Örvendeztesd népedet. Örvendeztesd &c.

Minden-féle férgektöl, U.C. Háború, szél-veszektöl, U.C. Tartsd-meg ellenségéinktöl. Tartsd &c.

Adgy nékünk békeséget, U.C. Abban kegyes életet, U.C. Atya-fi szeretetet. Atya-fi &c.

Ne-nyomorgasd a' Népet, U.C. Noha ellened vétett, U.C. Mutasd hozzá kedvedet. Mutasd &c.

Mi hasznod ha el-vesznek? U.C. Jobb ha te-veled élnek, U.C. Es tégedet tisztelnek. Es &c.

Hova lesz szereteted, U.C. Ki, le-szállított téged, U.C. Ez-é hogy el-vesd néped? Ez-é &c.

Hová lesz születésed, U.C. Széllyel kergettetésed, U.C. Keserves könyvezésed? Keserves &c.

Hová lesz sebed kínnya, U.C. Vérednek ki-folyása, U.C. Erdemednek nagy haszna? Erdemednek &c.

Tekínts a'seb-helyekre, U.C. Kiket fel-völ testedre, U.C. Ertünk meg-feszítésre. Ertünk &c.

Ne-hagyd hát szükségünkben, U.C. Halgass-meg beszédünkben, U.C. Légy kegyelmes mindenben. Légy &c.

Te tudod szükségünket, U.C. Látod betegségünket, U.C. Kötözgesd sebeinket. Kötözgesd &c.

Hogy midön dicsösséged, U.C. Kit szerzettél, közlönded, U.C. Vigadhassunk te-veled. Vigadhassunk &c.

Ezt engedgyed mi-nékünk, U.C. Hogy téged dicsirhessünk, U.C. Örökké tisztelhessünk. Örökké &c.

Istennek Szent Báránnya, U.C. Ki, jöttél e' Világra, U.C. Bünösök váltságára. Bünösök &c.

Kérünk irgalmazz nékünk, U.C. Meg-bocsásd gonosz vétkünk, U.C. Esedezzél érettünk. Esedezzél &c.

Istennek Szent Bárannya, U.C. Ki, jöttél e'Világra, U.C. Bünösök váltságára. Bünösök &c.

Szent Lelkeddel újíts-meg, U.C. Büneinkböl tisztíts-meg, U.C. Kérünk téged halgass-meg. Kérünk &c.

Istennek Szent Bárannya, U.C. Ki, jöttél e' Világra, U.C. Bünösök váltságára. Bünösök &c.

Ördög, s' gonosz embertöl, U.C. Es sok incselkedéstöl, U.C. Kérünk ments-meg ezektöl. Kérünk &c.

Vegyed könyörgésinket, U.C. Fordíts ránk szemeidet, U.C. Aldhassuk Szent Nevedet. Aldhassuk &c.

Nagy dicsösség Atyának, Ur Christus. Az ö áldott Fiának, Ur Christus. Tellyes Szent Háromságnak. Tellyes Szent Háromságnak. Amen.

Suffragia in Rituali habentur.

819.

PASSIO DE VITA CHRISTI.

NOTA: A' SZENT IRÁS MONDGYA, HOGY SZOROS ÚT VAGYON ETC.



A' Felséges Isten, ki lakik Mennyégben, az embert úgy szerette;
Szent Fiát halálra, drága váltságára, tölle nem kímíllette:
Menyböl le-küldötte, MARIA méhében testünkben öltöztette.

Mert a' tíltott alma, az ördög hatalma alá, vete bennünket;
De az Isten fia, váltságunknak díja, keserülvén lelkünket:
El-hagyá Országát, bérül adván magát, el-törlé büneinket.

Sok esztendök-után, érettünk fáradván, Tanitványokat szerze.
Kik-által lelkünket, és a' mi szivünket Istenhez emelhesse:
Hogy bünböl ki-térvén, s' annak véget-vetvén, Mennyégben fel-vihesse.

Vég-Vacsorán lévén, és le-telepedvén kedves Tanitványival.
A' Kenyeret, és Bort, midön meg-áldá ott, közlé Apostolival:
Azt hagyom ti-néktek, ezt cselekedgyétek, élvén e' Vacsorával.

Dicsiretet mondván, és hálákat adván Mennyei Szent Attyának;
Mivel-hogy az óra, már nem meszsze vólna, szörnyü kín-vallásának:
Szép édes beszéddel, és nagy szelídséggel igy szól Tanitványinak.

Edes Apostolim, kedves Tanitványim, mennyünk Jerusálemben.
Ott meg-valósodnak, a' mik irva vannak a' Próféták könyvében:
Az embernek Fia, adatik halálra bünös ember kezében.

Pirongattyák, pökik, szidogattyák, ütik, tövissel koronázzák.
Szertelenül verik, vérében keverik, kegyetlenül kínozzák:
Keserves halálra, sokak váltságára, kereszt-fára fel-vonnyák.

Ez dolgot tekíntvén, veszélyemet nézvén, sokan meg-botránkoznak.
Sebeimet látván, ez próbára jutván, kínaimtól irtóznak:
A' Pásztor meg-romol, a' Nyáj-is el-bomol, s' mellölem el-állanak.

Söt egy közzületek, kit meg-nem nevezek, engem ugyan el-árúl.
Ördög viszi erre, véremre kért pénzre gonosságából szorúl:
De jobb vólt nem lenni, ingyen sem születni, annak: oly kínban borúl.

Tés Péter meg-tagadsz, mihelt kézben akadsz, el-állasz én mellölem.
Nevemet el-veted, ugyan el-temeted, el-fordúlsz én elöllem:
A' míg a' kakas szól, tudom háromszor jól, tagadást tész felöllem.

Szent Péter magába, a' Christus szavára, igen kezde búsúlni.
Magát jól bíztattya, soha el-nem hadgya, kész mellette meg-halni:
Azért illyen-képpen, nagy jó reménségben kezde Urunknak szólni.

O Uram mit hallok, mert ollyan nem vagyok, hogy én meg-tagadnálak.
Ha ök minnyájan-is, téged el-hadnak-is, én soha el-nem hadlak.
A' szomorú halál, ha hátamon kaszál, még-is el-nem árúllak.

Tudod-é egy szódra, mély tenger habjára, a' hajóból ki-léptem.
Sarum meg-nem merült, mert Hitem öregbült, melyröl ott nagy jelt tettem:
A' Bárkát el-hagyván, a' tengernek partyán, szintén tehozzád mentem.

De immár régólta, Hitem nagy gyakorta nálad URam vólt kellö.
Ha ki bánt tégedet, üldözi Nevedet, akár hol állok elö.
Meg-ládd hogy nem félek, veled halok, élek: szablyánk-is vagyon kettö.

Azon-közbe Judás, kinél gonoszb nincs más, Urunknak Tanitványa,
Vég-Vacsora-után, Christust el-árúlván, bé-mégyen a' Városba.
A' Sidó népeknek, és a' Fö-rendeknek Ur Christusról igy szólla:

Papi-Fejedelmek, Pólgári Fö-rendek, halgassatok egy szómra.
Tegyetek fizetést, nyitok én néktek rést, Jesus meg-fogására.
Ötet meg-csókolom, csókkal el-árulom, ragadgyátok halálra.

Caiphás hogy hallya, mindgyárt kapa rajta, örül Judás szavának.
Beszél a' Sidókkal, irigy Hohérokkal, néki mit adhatnának.
Nagy sok tanács-után, hamar bé-szóllítván, mond Caiphás Judásnak.

Ez harmincz ezüst-pénz, látod te-reád néz, nagy hamar vedd kezedben.
Erszényedben bé-tölts, onnat békével költs, aprólék szükségedben.
Szolgaimmal meny-el, a' JESUS-t jegyezd-el, hadd akadgyon kezemben.

Júdás hamis Kalmar, éjel sem nyugszik már, Ur Christus árúlója.
Minden-képpen készül, hamis pénznek örül, nem tudgya hogy meg-bánnya.
Lámpásokat készit, el-atta Mesterét, s' Vitézeknek azt mondgya.

Jertek-el katonák, pálczák, éles szablyák, kezetekben legyenek
Minnyájan nagy botot, fejszét, vagy dorongot, hónnyok-alá vegyenek.
A' kit meg-csókolok, Jesus az, tudgyátok: azt fogja mindenitek.

Készüllyetek mind-el, csak hamar mennyünk-el, mert el-rejtezi magát.
Hiretekkel légyen, hogy hamar el-mégyen, tudom én immár dolgát.
Idvez-légy Mesterem, im csókkal illetem, örvendetes orczáját.

Ott ez hamis kalmár, ki ördöggé lött már, a' Júdás Iskáriót.
Szive méreggel tölt, Istenétöl el-költ, meg-tagadván a' nagy jót.
Forrallya szándékát, el-árúlta Urát, s' nem szól érte egy jó szót.

A' Sereget látván, Júdás köztök álván, monda Jesus nékiék:
Itt most mit kerestek, s' mire igyekeztek, ha igy kell lenni ennek?
Júdás-felé fordúl, rajta igen búsúl, s' igy szól a' veszett népnek:

Barátom szép szókkal, s' mérges-színü csókkal árúlsz-é-el engemet?
E' rút dorongokkal, mint Latrot botokkal, üldözitek fejemet.
Ma a' könyörgésben, a' Templomban hogy nem fogtatok-meg engemet?

Azonban a' Sereg, mint fene rút méreg, Urunkra veté kezét.
Kiáltnak, rikóltnak, serénnyen forgódnak, hogy Meny, föld Teremtöjét:
Meg-fogják, meg-kössék, a' tiszthez vihessék, s' el-fogyassák életét.

Sz. Péter ezt látván, Christuson szánkodván, ragadá jó fegyverét.
Pap szolgájához csap, mindegyárt nagy sebet kap, s' kész le-tenni életét.
Szivét bátoríttya, magát jól forgattya, így bíztattya Mesterét:

Uram ne-hadd magad, kardal hozzá szabad, el-vágtam Málkus fülét.
Jesus mond, vért ne-onts, senkit kardal ne-ronts, fordíts szablyád hüvelyét.
Ki fegyver-után él, kardtól mindenkor fél, kardal veszti életét.

A' fel-dühödtt Kösség, mint fene ellenség, Urunkat meg-kötözék.
Ordítnak úgy viszik, taszigállyák, ütik, a' Városban bé-vivék.
Mind egész éczaka, nagy sok gyalázatra, sok nép hozzá érkezék.

Meg-bódult Sidóság, csak nem egy-másra hág, úgy sietnek udvarhoz.
Mely nagy prédát nyertek, hogy fegyverrel értek az ártatlan Jesushoz.
Hurczollyák, vondozzák, Pilátusnak adgyák, mondván a' Tiszt-tartóhoz:

A' Jesust meg-fogtuk, és tenéked hoztuk, mert bünösnek találtuk.
Templomunkat rontya, azt mondgya el-bontya, füleinkel hallottuk.
Magát-is Krisztusnak, mondotta Királynak, azt-is minnyájan tudgyuk.

Annak békét hadgyon, mert Császárunk vagyon, ö Királysága nem kell.
Barrabást szabadítsd, a' Jesust meg-feszítsd, e' dolgot ne-halgasd-el
Mert ha el-halgatod, a' te barátságod a' Császárnál bomol-el.

Halván Sidók szavát, félti maga javát, Pilátus isméri jól:
Hogy bün-nélkül vagyon, s' vádoltatik nagyon Jesus Urunk Sidóktól.
Még-is tisztít féltvén, szavát fel-emelvén, Urunkhoz e' képpen szól:

Hallod-é mit mondnak, miket rád kiáltnak, még-is semmít nem szól szád.
Erts-meg jól igyedben, kemény feleletben, mit mondanak te-hozzád.
Halgatást most el-hadgy, és feleletet adgy, Christus vagy-é? TE MONDAD.

Azonban Sidóknak, a' hamis-tanúknak, Pilátus imigyen szól:
Végét dolgotoknak, mostan szándéktoknak, ti meg-gondollyátok jól.
Elömbe jöttetek, vádolást töttetek, énnékem a' Christusról.

Vétket de én ebben, halálost semmiben, nem találok hitemre.
Ennek ö halálát, kit nem bünnel talált, nem vehetem lelkemre.
El-távozom tölle, ki-mosdom belölle, tölts vizet a kezemre.

Caiphás a' nép-ért, hogy JESUS ontson vért, igy monda Pilátusnak:
Hogy ne-hidgyen ínti, dolgát nehezíti az ártatlan Jesusnak.
Kéri hitelt adgyon, szavának; mert vagyon nagy büne a' Christusnak.

Mert a' Sidóságot, azt a' bölcs Országot, akarja téveszteni.
Söt méltóságunkban, mi Fö-Papságunkban akar immár férkezni.
A' Kösség kedvé-ért, illyen nagy vétké-ért illik néki meg-halni.

Caiphás szavának, hamis vádlásának mihelyen ott vége lön:
A' Kösség magának, el-kezdett dolgának nagyobb szabadságott vön;
Hogy Pilátus féllyen, s' Jesus-ra gerjedgyen, haraggal illy mondást tön:

Hatalmas székiböl, minden erejéböl a' Császárt ki-emeled.
Es az ö helyében, nagy tiszteletiben, a' JESUS-t helyhezteted.
Kiért temagadat, s' minden jószágodat Császár kezében ejted.

Ha te csak attúl félsz, hogy ártatlan vért tész, maradgyon rajtunk vére.
Hogy ne-tartsa a' föld, hamarsággal meg-öld, a' Sidóság kedvére.
Mi mondgyuk veszesd-el, vidd-el, feszítsed-fel, egy nagy magas keresztre.

A' sok vádolóknak, Papoknak, Sidóknak, Pilátus kedven felel.
Láttya halálára Jesusnak kínnyára, minnyájan készültek-el.
Hogy kínnya többüllyön, kin a' Nép örüllyön, szól illyen beszédekkel:

Ha ti nem szánnyátok, holott ti Tagotok, nem illik nékem szánnom.
Egy-mást hogy rontyátok, e'ként szaggattyátok, egy szálnéra sem bánom.
A' ti lelketekre, ötet egy keresztre ezentöl fel-vonatom.

Pirongasd, szidd, üssed, ama' nagy tövisset a' fejére rakjátok.
Homlokát Náddal verd, sebét vérrel keverd, kopott bársont hozzatok.
Királyt bársony illet, és Nád-pálcza helyett, nosza arczúl-csapjátok.

Judás eszére tért, hogy az ártatlan vért, igen ólcsón el-adta.
Meg-ismérvén magát, hamis adósságát Sidóknak meg-tagadta.
Búvában igen sir, de lelkével nem bír, Ura szenved miatta.

Mond: én veszett medgyek, immár hová légyek, Uramot el-árultam.
Hitem nagy erejét, idvességem kincsét, harmincz pénzen el-attam.
O veszett föld-háta! ki engemet tarta; hogy illy búra jutottam.

Nap, Hóld, mezö, hegy, völgy, Erdö, Tenger, Meny, Föld, vétkeimtöl nehezült.
Lelki békességem, szibül reménségem, gyükerestül már ki-dült.
Anyám e' Világra, nehéz nyavalyára, jaj, mert kárhozatra szült.

Istenhez térjek-é, kegyelmet kérjek-é, de azt én nem érdemlem.
Arra csak egy szómat, semmi szándékimat, többé fel-nem emelem.
Örvendetes óra, hogy már follyon jóra, soha azt nem remélem.

Fogjátok ezt a' bért, mert az ártatlan vért, ti-néktek ezért adtam.
Lehajtom a' földre, lelkem küszöbire, mert ezzel terhet raktam.
E' rosz pénz kedvé-ért, jaj az ártatlan vért, hogy néktek el-árultam.

Az esztendö gyászban, öltözzék homályban, kin fogontatásom lött.
A' Nap-is sirással, járjon ohajtással, mely születésemre jött.
Rettenetes búra, jajgasson az óra, kin Anyám Világra tött.

A' jótól ijesztö, gonoszra vezetö ördög-után eredék.
Nagy kárhozatomra, én jól-tött Uramra, hamis hó-pénzt fel-szedék.
Halálom óráján, ördögnek hálóján, akarattal maradék.

Azért a' Pokolban, kínnal tellyes ólban, ezentúl rekesztetem.
Tüzzel lobogó Tón, ki engem hozzá von, ezentül fereztetem.
Honnan e' Világra, szabadulásomra, soha nem eresztetem.

Oh tüzzel tölt fészek, Majd te benned lészek, úgy tetczik ugyan látlak.
Tölem nem távozol, környüllem szikrázol, már kebelemben tartlak.
Rettenetes rút füst között forró réz-üst, szívem ablakán várlak.

De én mit kesergek, tovább mit rettegek, nagy nyomorúságomra?
Fel-kötöm magamat, kínnal tölt nyakamat, ama' titkos ágakra.
Csak egy verset irok, Világon kit hagyok, szörnyü gyalázatomra.

En Júdás Scáriót nem szeretvén a' jót, Uramat el-árúltam:
Hitetlen Sidóknak, mint vér-szomjúzóknak, harmincz-pénzen el-adtam.
Im magamat azért, mivel bünöm el-ért, ide fel-akasztottam.

Azonban egy Leány, ki a' tüzre fát hány, Pétert a' tüznél láttya.
Alítván hogy ennek, a' fogoly embernek, ö-is eggyik baráttya.
Hogy a' Jesussal vólt, s' a' Sidók-ellen szólt, szolgáknak azt kiáltya.

Nészsze amaz embert, az ajtó-fél megett, az-is Jesussal vala.
Szava el-árúllya, hogy ö Tanítványa, halgassátok mit szólla.
Ezt-is meg-kell fogni, s' meg-is kell kínozni, rá felelek meg-mondgya.

Péter hogy ezt hallya, nem igen javallya, söt tagadásra vészi.
Régi nagy hüségét, és kötelességét Urához félre-tészi.
Féltvén állapottyát, a' szolgáló szavát illyen formán fel-vészi.

Te szolgáló-leány, illyen szókat ne-hány, mert ötet nem ismértem.
Engemet mit faggatsz, belém mire akadsz, holott én nem vétettem?
Isten úgy segéllyen, tuttomra ö nincsen, sem láttam, sem ismértem.

Pilátus Sidókat, fene hóhérokat, azon-közben szóllíttya.
A' verést el-hadgyák, más kínra ragadgyák, Jesusunkat nódíttya.
Keményen néz rájok, beszédét hozzájok illyen-képpen indíttya.

Tedd-le a' veszszöket, hozz nagy vas-szegeket, légy itt a' kereszt-fával.
Mindenek nagy hiven, itt állyanak készen, a' feszítö-szerszámmal.
A' kakas immár szól, igen kukurékol, majd fel-tettszik a' hajnal.

Péter észre vötte, hogy hamissan tötte tagadását Uráról.
Mestere mondását, maga kár-vallását, érzi Kakas-szaváról.
Keserves sirással, sürü jajgatással, így szól nyavalyájáról.

Mellyem nagy hangoson, ütéstöl dobogjon, erre a' Kakas-szóra.
Nagy bünbe merülve, vétkeimben ülve, juttam e' mái-napra.
Oh búmmal töltözött, bünömmel öltözött keserüséges óra!

Mely meg-esett szivvel, sürü könyves szemmel, én Uram rám tekínte.
Hogy bünössé löttem, rút tagadást töttem, kegyessen hozzá ínte.
Kivel nagy jaj sirást, lelkemre ohajtást, fohászkodással hinte.

Ez-é a' bátor szü, s' én vagyok-é olly hü, magam igéretemben?
Ez-é az emberség a' meg igért hüség, Uramhoz szükségében?
Jaj mely bünné löttem, bezzeg méllyen léptem a' véteknek törében!

A' magas kereszt-fát, kin a' Jesus kínt lát, Pilátus el-hozattya.
Szolgák hogy csapodgyák, káromlyák, és szidgyák, az néki akarattya.
A' Sidók kedvére, hogy ki-follyon vére, majd arra- fel-vonattya.

Mondván: e' kereszt-fát, kit magának talált, vállára fel-tegyétek.
kín-valló helyére, a' koppasztó hegyre, véle ki vitessétek.
Mint-hogy Királlyá lött, a' két Tolvaj-között, erre fel-feszítsétek.

Tedd rá a' keresztet, emez vas-szegeket, keze, s' lábában verjed.
Ne-gondoly sebével, ki-folyó vérével a' keresztet keverjed.
Ne-kímíld karodat, köszörült láncsádat óldalán által-verjed.

Elöször a' mérget, epével eczetet, italára adgyatok.
De a' köntösivel (ne-vágjátok azt el) sors-szerint osztozzatok.
En-is a' keresztre, ö nevezetire, imillyen verset irok:

Názáreti JESUS, Isten Fia Christus, a' Sidóknak Királya.
Ki ötet keresi, e' szókról meg-leli, kínok közt itt találllya.
Mély sebe vérével, Királyi fejével a' kereszt-fát itt állya.

Meg-váltó orvosunk, kín-vallott Christusunk közelit halálához.
Piros Vére csorog, kínok-közt nyomorog, érkezvén vég-órához.
Kezét ki-terjesztvén, fejét le-függesztvén, e-ként szól Szent Attyához:

En Uram Istenem, Szent Atyám mindenem, engem mire hagyál-el?
Halálom ihol vár, nem múlt-el a' pohár, vég-órám vagyon közel.
Már bé-tellyesedett, azért én lelkemet áldott kezedben vedd-el!

Bal-kéz-felöl-való, büne-ért meghaló Tolvaj-is keseríti.
Hogy fáról le-szállyon, ha Isten, és állyon bosszút, úgy kénszeríti.
Nem-hogy szánná kínnyát, söt nehéz fájdalmát illy szókkal nehezíti.

Ha Isten Fia vagy, minket-is itt ne-hadgy, te-magad-is szály alá.
Hogy adod magadat, Királyi tagodat, a' nagy gyötrelem alá.
Tedd-le testedet-is, e' kínból minket-is, ha Ur vagy, szállíts alá.

A' másik nem úgy szól, mert tudgya igen jól, hogy ártatlan szenvedi.
Jesus Urunk kínnyát, ártatlan halálát, de Isten meg-engedi.
Azért Tolvaj-társát, halván káromlását, kemény szókkal meg-feddi.

Mondván: mérges szódat, káromló rút szádat, nem tudod-é bé-fogni.
Mert ö e' rút halált, kit nem bünnel talált, ártatlanúl viseli.
Régi ocsmány vétkünk, azt hozta mi-nékünk, ö büntelen szenvedi.

Öldöklö lándcsákkal, mind éjjel, és nappal, setét erdöben lestünk.
Mint az éh oroszlán, hegyen, völgyön, pusztán, mi-is prédát kerestünk.
Sok ártatlan vér-ért, ontyuk a' bünös vért, hogy immár kézben estünk.

Vaj-ha e'Világra, élet jobbításra egyszer viszszá-térhetnék.
Sok bünt kiben éltem, melyben torkig ültem, vállamról le-vehetnék.
Hitben, reménségben, Keresztyén életben, én-is jámborúl élnék.

Ne-felejts-el Uram, emlékezzél rólam, midön jutsz Országodban.
Jesus mond: majd részt vészsz, ezentöl velem lész, a' szép Paradicsomban.
Hald-meg kérésemet, Szent Atyám lelkemet vegyed kegyes markodban.

Bánatban el-apadt, igen lelke szakadt, keserves Szüz MARIA.
Nézd mely reméntelen, láttya mezítelen, kereszten függ Szent Fia.
Sok jaj kiáltással, keserves sirással, így kezd fohászkodnia:

Jaj édes szülöttem, én eggyetlen-eggyem, hogy téged halva látlak.
Sürün sebesedtél, kereszten meg-hültél, mi-végre tartottalak.
Szivem kínban apad, hogy tested meg-szakad, s' meg-nem vigasztalhatlak.

El-költél elölem, nem beszélhetsz velem, meg-hirvadott szép orczád.
Tanitványid tölled, el-mentek mellöled, jaj nem mehetnek hozzád.
Nem oktathadd öket, el-hagyál bennünket, nem szól örvendetes szád.

O meg-hült csendes kép, szép szók mint mézes-lép, ajkaidról jöttenek.
A' meg-nyomorúltak, veszélyben borúltak, te-hozzád siettenek.
De a' kevély népek, halálodra néztek, sebekkel fizettenek.

Nicodeme jöj-el, Jósephet-is hídd el, Szent Testét le-vegyétek.
A' vért sok sebéből, szegeket kezéből, s' lábából ki-szedgyétek.
Takargassuk gyólcsban, a' kö-koporsóban Testét úgy be-tegyétek.

Szerelmes Fiamnak, a' Christus Jesusnak, kínnyait sirassátok.
Nap, Hóld, Eg gyászollyon, bánatban fordúllyon, halva fekszik Uratok.
Teste szakadozott, sok sebbel virágzott, sok fájdalmit szánnyátok.

Keserves sirásra, sürü zokogásra, össze-gyült Tanítványok.
Pásztorok el-veszvén, magok el-széllyedvén, mint együgyü Bárányok.
Sirnak hogy Urokat, erös óltalmokat, meg-ölték Oroszlányok.

Péter mond: árvákká, s' mely nyomorúltakká maradánk! immár medgyünk?
Tündöklö oszlopunk, el-esett gyámolunk, ez-után hová légyünk?
Csak magunk maradánk, mely búban borúlánk, Vigasztalást hol vegyünk?

András mond: ha sirtunk, s' midön szomorkodtunk, szép szóval bíztat vala
Bánatban vídúlást, betegségben nyugvást benne találunk vala.
Jaj immár elöllünk, el-vitetvén töllünk, sok kínokkal meg-hala.

Szent János sirattya, mondván ha kit gutta ütött, meg-gyógyította.
Ha látott olly Atyát, a' kinek magzattyát a' Sátán szorongatta.
Oh mely kegyelmesen, szólván nagy kegyessen, azt meg-szabadította.

Igy szól Szent Bertalan, a' vakot úntalan, szenvedni nem engedte.
Hályogot szemekröl, és az ö fülökröl süketséget el-vette.
Ha kikhez vólt kedve, szóllalt némák nyelve, vélek azt cselekedte.

Philep úgy sirattya, ha ki nem halhattya nyavalyától igéjét.
Sárt vévén illette, fülöket, s' el-vette sokak nyelve kötelét.
Szegény betegeknek, vakon-születteknek meg-atta egésségét.

Máté úgy kesereg, pusztában a' sereg, midön ötet halgatta:
Öt-ezeren lévén, mind eleget évén, két kenyérrel tartotta.
Mindennek vólt jóval, nem szólt nehéz szóval, a' népet tanította.

Tamás szól, jól vóltunk, ha Tengeren jártunk, felhöknek-is parancsolt.
Kedve-ellen a' szél, Tengeren fel-nem kél, mikor velünk hajózott.
Az inség idején, maga mellé vévén, gonosz tölünk távozott.

Az Alphaeus fia, Jakab-is azt mondgya, mennyi ördögöt üzött.
Szomorú lelkeket, meg-epedt sziveket, kegyelemmel bé-füdzött.
Sokakhoz irgalma, mint az arany-alma, kedvesen gyümölcsözött.

Ez szava Simonnak, hogy ö az hóltaknak lelkeket viszszá-hozta.
Halálban esteket, meg-szóllítván öket, viszont fel-támasztotta.
Siralmas Atyáknak, keserves Anyáknak, kegyelmesen meg-atta.

Szent Tadeus Júdás, nem álnok mint a' más, e' képpen kesergette:
A' jótúl meg-nem szünt, emberekben a' bünt szüntelenül feddette.
A' bünben-élöket, kemény szivüeket, pokollal fenyegette.

Zebedeus fia Jakab, in ezt mondgya, siratván Teremtöjét.
Mely sokat fáradott, sokat imádkozott, hogy idvezítse népét.
A' kórságosoknak, Ina-szakattaknak, el-vötte betegségét.

Salome Maria, és Sz. Jakab Annya, monda, mindgyárt el-mennyünk:
Mi édes Urunknak, meg-hült tagjainak, drága kenetet vegyünk.
Illyen búra jutván, hozzá hólta-után háládó szivel legyünk.

Magdolna el-mennyünk, azt mondgya; de nékünk a' koporsó nagy kövét:
Vallyon ki veszi-el, és ki szakasztya-fel a' Pilátus pecsétét?
Mert ahoz erönk nincs, nem olly mint egy kilíncs, tudgyuk jól nehezségét.

Maria Magdolna, ott két iffiat láta, szép feír-öltözetben.
Nincs ott Urunk Teste, szemem meg-kereste, legyünk viszszá-térésben.
Jaj nem bírom magam, el-szakadott inam, az én nagy keservemben.

Ti jó Aszszony-népek, semmit ne-féllyetek, kik engemet kerestek.
Christus szól nékiek: láttyátok hogy élek, hanem azt mivellyétek:
Mondgyátok Péternek, és több Hiveimnek, vélek hogy szemben lészek.

Maria Magdolna bé-menvén a' házba, mond az Apostoloknak:
Néktek jó hírt hozok, kin örülni fogtok, s' vége lesz sirástoknak.
Az Ur fel-támadott, s'nékem illy szót mondott, mond-meg Tanitványoknak.

Szent Péter ezt halván, bünein bánkodván, szól az Apostolokhoz:
Jaj! el-rejtezzem-é, vagy elé-mennyek-é az én áldott Uramhoz?
Jól tudom vétkemet, meg-tagadtam ötet; de bízom irgalmához.

Engem Uram úgy láss, hogy nékem meg-bocsáss, mert én meg-tagadtalak.
De immár könyvezve, Híttel reád nézve, keservesben siratlak.
Lám meg-hóltod elött, benned látván eröt, Kristusnak mondottalak.

Ne-vess-el elöled, el-se üzz mellöled, noha bünömön kaptál.
Engem gyenge edént, ne-ronts-el napon-ként, ha magadhoz kapcsoltál.
Tarts-meg már jó Hitben, igaz reménségben, mellyet szivemben adtál.

E' Világ raj-lépét, kedves házam-népét, te-éretted el-hattam.
Hálómat, hajómat, azzal minden jómat, tenger-parton le-raktam.
Nem kellett e' Világ, oh! élet-termö ág, te-hozzád kívánkoztam.

Kristus monda: ne-fély, söt minden jót reménly, mint a' kö-szikla úgyály.
Sok Nemzetségeket, kik töttek vétkeket, kegyelem-alá számlály.
Hogy erös Hiteddel, a' Szent Lelket vedd-el, s'örök-életet talály.

Minden-féle népet, ki Világra lépett, új életre hijátok.
valaki Hittel élt, ne nézzetek személt, zászlóm-alá irjátok.
Tölem tanúlt szókkal, Menyböl küldött jókkal, magatokat bírjátok.

A' ki bennem hiszen, s' keresztséget vészen, örök-életet talál.
Minden jókat meg-lel, a' ki erös Hittel tanácsotok-mellé áll.
De a' ki nem hiszen, annak sóldgya lészen, a' kárhozatos halál.

En az én Atyámhoz, és ti Atyátokhoz, az Egekben indúlok.
De erötlenül, sem reméntelenül, bizony ti sem maradtok.
Nem sok idő-múlva, vigasztalástokra, Szent Lelket néktek adok.

Péter szól örömmel, telik szeme könyvel, ô mi áldott Sz. Urunk.
Véreddel virágzó, bö kegyelem rázó, idvesség szerzö útunk.
Fényessé változott, új örömet hozott, halálból költ Christusunk.

O én Uram Teste, rút vétkünk ezt leste, hogy értünk meg-töressél.
Micsoda jó-létünk hozta ezt mi-nékünk, hogy a' sirba tétessél.
Honnan érdemlettük, Uram hogy érettünk halál kínnyában essél.

De már Pokol romol, a' bün széllyel omol, Halál te' s pironkodgyál.
Semmivé löttetek, nincs gyözedelmetek az én áldott Uramnál.
Mert ö noha meg-hólt, de halálban nem vólt, tovább csak harmad-napnál.

Immár szerelmesim, Apostol-társaim, az ö tanítására.
Nagy gondot visellyünk, hamar ki-szélledgyünk mind az egész Világra.
A' népet oktassuk, hogy öket jutassuk végre a' bóldogságba.

A' sok gonosz vétket, mely sérti a' lelket, az emberek hadgyák-el.
Ördög sugallását, testnek kívánságát, töllök távoztassák-el.
Hogy a' Szent élettel, Isten kegyelmével, az örömet nyerjék-el.

Gonosz bünt rázzon-el, hamar öltözzék-fel a' Hitnek sisakjába.
Mosódgyék gyónással, légyen nagy bízással reménség pénczéllyába.
Azért folyt Sz. Vére, hogy bününk töröllye, s' mehessünk Országába.

Légyen nagy dicsösség, hatalom, tisztesség, Mennyei Szent Atyánk.
Mind örökké-való értünk nagy kínt látó, szerelmes Sz. Fiának.
Szent Lélekkel Menyben, ez három személyben, Egy Isten állattyának.

Amen.

VEGE.

820.

PROCESSIÓRA — VALÓ KÖZÖNSÉGES

REGI LITANIA.

MINDEN SZENTEKRÖL.



Vram irgalmazz nékünk. Christus kegyelmezz nékünk.
Uram halgass-meg minket. Christus halgass-meg minket.
Unus praecinit. Jer mi kérjük a' Menybéli Atya Istent.

Populus. Nékünk meg-bocsássa büneinket.
Engedelmes légyen Jesus nékünk Sz. halálá-ért:
Szent Kereszt-fán Jesus meg-válta; nagy keserves kínnyaival.
Uram irgalmazz. Christus kegyelmezz.
1. praec. Jer mi kérjük a' Fiú Szent Ur Istent.
Pop. Nékünk meg-bocsássa büneinket Engedelmes etc. *ut supra.*
1. praec. Jer mi kérjük a' Szent Lélek Ur Istent.
Pop. Nékünk meg-bocsássa büneinket. Engedelmes etc.
1. praec. Jer mi kérjük Szent Háromság egy Istent.
Populus. Nékünk meg-bocsássa büneinket. Engedelmes etc.
1. praec. Jer mi kérjük Szentséges Szüz Mariát.
Popul. Kérje azon mi Urunkat Jesust az ö Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsássa büneinket. Engedelmes légyen etc.
1. praec. Jer mi kérjük az Istennek Szent Annyát.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Jesust az ö Szent Fiát, etc.
1. praec. Jer mi kérjük a' Szüzeknek Szent Szüzét.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Jesust az ö Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsássa büneinket. Engedelmes légyen etc.
1. praec. Jer mi kérjük a' Szent Mihály Arkangyalt.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Jesust Maria Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsássa büneinket. Engedelmes légyen etc.
Jer mi kérjük Szent Gábriel Arkangyalt.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Jesust Maria Sz. Fiát.
Nékünk meg-bocsássa etc.
1. praec. Jer mi kérjük Szent Raphael Arkangyalt.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsássa büneinket. Emgedelmes légyen etc.
Jer mi kérjük mind a' Szent Angyalokat.
Pop. Kérjék azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsáss etc.
Jer mi kérjük a' Szent Arkangyalokat.
Populus. Kérjék azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etc.
Jer mi kérjük mind a' dicsö Szenteket
Pop. Kérjék azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etc.
Jer mi kérjük Keresztelö Szent Iánost.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etd.
Ier mi kérjük a' Szent Pátriárkákat.
Popul. Kérjék azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etc.
Ier mi kérjük mind a' Szent Prófétákat.
Pop. Kérjék azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etc.

Ier mi kérjük a' Szent Péter Apostolt.
Pop. Kérje azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk etc.
Ier mi kérjük a' nagy Szent Pál Apostolt.
Popul. Kérje azon mi Urunkat Iesust Maria Szent Fiát.
Nékünk meg-bocsássa büneinket.
Engedelmes légyen Iesus nékünk Szent halálá-ért: Szent
Kereszt-fán Iesus meg-válta, nagy keserves kínnyaival.
Uram irgalmazz. Christus kegyelmezz. *et ibique sic respondetur*
Reliqua ut supra fol. 763. (=814. sz.]

A' NYOMTATÁSBAN ESETT FOGYATKOZÁSOK.

Pag.	Errata.		Correcta
277.	Et mundo,	*lege*	Et in mundo.
423.	fongontatásodban,	*lege*	fogontatásodban.
478.	vállat,	*lege*	vállalt.
622.	mett,	*lege*	mert.
664.	nevei,	*lege*	nemei.

Ha mi egyébb aprólék fogyatkozások estek, a' Kegyes Olvasó magától eszébe veheti.

IN MOMUM.

Qui nihil aedificas, alios tu spernere noli.
Si famam rodis, tu meliora sture.

CRONOSTICON.

ParCe DoMine IesV, serVVLo, tVo, FratrI IoannI KaIonI.

JEGYZETEK

1. FNN 40. sz. „Kyrie Sanctorum lumen"
2. az előző dallamra alkalmazott szöveggel
3. CC 1651 116.1. „O Gloriosa Virginum"
   E dallam a Kájoni kódex 2/b lapján „O gloriosa Domina" címen szerepel (hiányosan).
   Kájoni egyik leggyakoribb nótajelzése. Minthogy az „O gloriosa Domina", „Mennyországnak királynéja", és az „Üdvözítönknek szent anyja" nótajelzései egymásra utalnak, v. ö. még a 19. sz. dallamával és jegyzetével.
4. CC 1651 1.1. „Mittit ad Virginem"
6. D-SZ 117. sz. „Et in terra hominibus"
   A D-SZ ritmizálatlanul jegyzi fel a dallamokat. Az általam adott ritmusjelek csupán javasolt ritmizálást jelentenek.
7. D-SZ 7. sz. „Küldé az Ur Sz (Ark)angyalát"
8. D-SZ 8. sz. „Omnes unanimiter"
10. D-SZ 9. sz. „Resonemus pariter"
11. Az előző dallam a nép ajkán így él. *Istensegíts.* (Bukovina)-*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. Antal sz 1895.
14. D-SZ 10. sz. „Ave Maria boldog Isten annya"
15. CC 1651 3.1. „A kereszténységben"
16. CC 1651 4.1. „Az Ur Istennek csuda hatalma"
19. Népének. *Gyergyóalfalu* (Csík) 1935.
    Az egyik leggyakrabban előforduló nótautalás. Itt közöljük egy korabeli feljegyzését is: CC 1651 6.1.



Minthogy az „O gloriosa Domina"-nak is „Menyországnak királynéja" a nótajelzése v. ö. a 3. sz. dallamával és jegyzetével. Valószínű, hogy Kájoni a 4×8 szótagos szövegekre teljesen egyenrangúan használta egyik vagy másik dallamot.

20. CC 1651 7.1. „Ave MARIA gratia plena"
A 2. dallamsor 5.6. hangja az eredetiben fele értékü.
21. D-SZ 14. sz. „E világot Ádám hogy elveszté"
22. A versfőkben végig a latin „Ave Maria".
24. D-SZ 11. sz. „Mittitur ad Virginem"
26. CC 1651 106.1. „Angyaloknak nagyságos Aszszonya"
27. Csíkcsobotfalvi kézirat „Ier mi dicsirjük"
28. CC 1651 33.1. „Infinitae bonitatis"
A versfőkben: AVE MARIA.
29. CC 1651 135.1. „Szüz MARIA kegyes Anya"
A versfőkben: AVE MARIA.
30. Versszak-kezdeteiben végig az „Üdvözlégy Mária".
31. A versfőkben: MARIAHOZ.
32. A versfőkben: KÜLDETET.
33. Csíkcsobotfalvi kézirat: „Az UR Isten im az Ádámnak"
36. CC 1651 152.1. „Ur Isten téged dicsirünk"
37. Kájoni kódex „Jesu dulcis memoria"
Közlésünk RMDT II. 74. számán alapul.
v. ö. még a 252. sz. jegyzetében közölt dallammal.
38. HV 35.1. „Creator alme siderum"

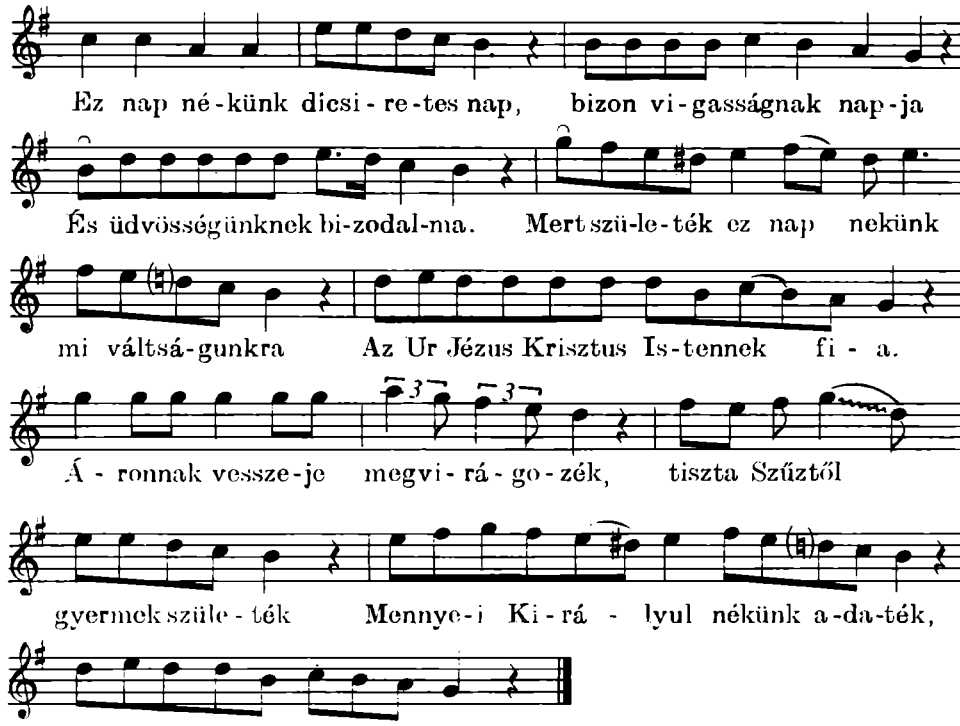
40—41. Nótajelzése nincs. Dallamát más forrásban sem találtuk.

42. CC 1651 7.1. „O Fényességes szép Hajnal"
Jegyzetben közöljük a nép ajkán élő dallam-változatot: *Istensegits* (Bukovina) — *Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal



50. CC 1651 9.1. „Puer natus in Bethlehem"
52. CC 1651 10.1. „Puer natus in Bethlehem"
53. Csíkcsobotfalvi kézirat „Puer natus in Bethlehem"
55. HV 53.1. „Grates nunc omnes reddamus"
57. CC 1651 14.1. „Dies est laetitiae"
59. CC 1651 14.1. „Dicsiretes az gyermek"
60. CC 1651 15.1. „Magnum nomen Domini: Emmanuel"

62. CC 1651 17.1. „Jer mi dicsirjük, áldyuk"
63. CC 1651 19.1. „Jer dicsirjük ez mái napon"
l. még a 97. sz. dallamát.
64. CC 1651 21.1. „Ez nap nékünk, dicsiretes nap"
Jegyzetben közöljük népi változatát:
Kézdiszentkereszt (Háromszék) 1937. Biró István 54 é.



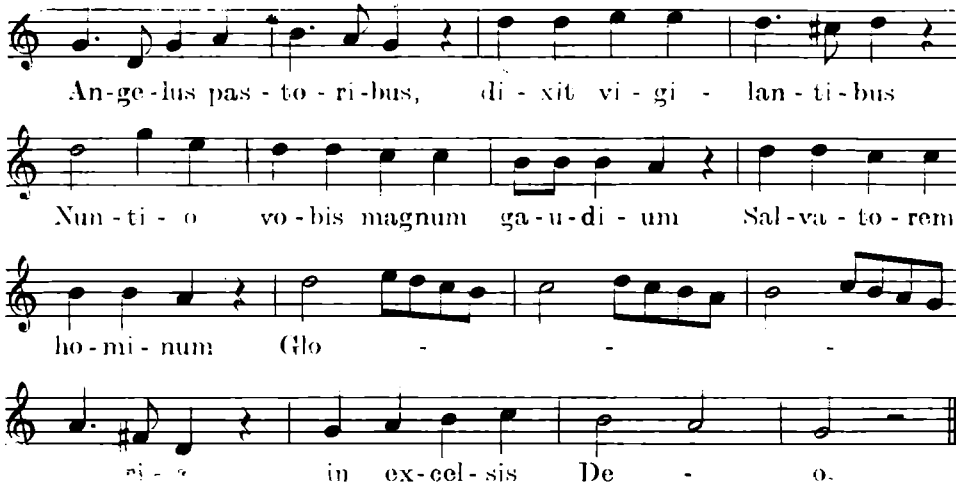
65. CC 1651 22. l. „Jer minnyájan örüllyünk"
66. CC 1651 24. l. „In Natali Domini"
67. Az előző dallam a nép ajkán így él. *Trunk* (Moldva) 1929. Szabó Ferenc 51 é.
68. CC 1651 25. l. „En Virgo parit Filium"
69. Az előző dallam népi változata. *Istensegits* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal
70. CC 1651 26. l. „En nagy vigaságos örömet hirdetek" A versfőkben: ENDRE AAA.
71. CC 1651 28. l. „Beata immaculata"
73. CC 1651 30. l. „In dulci jubilo"
74. CC 1651 31. l. „Laetare puerpera"
v.ö. még a 120. és 128. sz. dallamával.
75. CC 1651 32. l. „Dulcis JESU, dulce nomen"

78. Népének. *Istensegíts* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal.
A versfőkben: SZEGEDINS AMKMNNNIDESN
81. Kolozsvári énekeskönyv 1744 „JESUS születél idvességünkre." Közlésünk alapja RMDT I. 209. sz.
A versfőkben: JESUS
82. D-SZ 25. sz. „Menyből jövök most hozzátok"
84. Kolozsvári ék 1744 „Ur Isten veletek"
Közlésünk alapja RMDT I. 140/I.
85. Kolozsvári ék 1744 „Tellyes szivvel örvendjünk"
Közlésünk alapja RMDT I. 194. sz.
88. A versfőkben: MJHAEL
89. Népének. *Lövéte* (Udvarhely) 1938. asszonyok
90. Csíkcsobotfalvi kézirat „Panditur coeli atrium"
A versfőkben: PUER NATUS IN BETLEHEM
92. CC 1651 37. l. „Cor tibi JESU offero"
93. A versfőkben: AVE MARJA
94. CC 1651 117. l. „O Maria Virgo pia"
95. Népének. *Istensegíts* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal
v.ö. a 68. sz. dallamával.
96. Kájoni: Hymnarium „O Puer dilectissime"
Közlésünk alapja RMDT II. 252. sz.
97. A 63. sz. dallamának a nép ajkán élő formája.
Istensegíts (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal
A versfőkben: STEPHANUS SZABOD
98. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam. Strófaszerkezete alapján énekelhető a „Lauda Sion Salvatorem", vagy a „Stabat Mater dolorosa" dallamára.
99. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam. Énekelhető a következő, PK-ben található, karácsonyi dallamra: (Burlas—Fišer—Hořejs 274. l.-ról) „Posluchagte Krestiané"



100. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 70. sz. „Christe redemptor omnium"
101. Népének. *Gyergyócsomafalva* (Csík) 1934. asszonyok
102—119. Rotula címmel 17 szöveg szerepel; vidám, örvendező karácsonyi énekek. Legtöbbjük dallamát nem ismerjük. (A Cantionale 2. kiadásában már nem szerepelnek.)
102. Bäumker I. 48/I. „Resonet in laudibus"

105. *Vulkán* városban (Hunyad m.), kántortanítóságom idején 1920-ban, az ottani németajkú közösségtől a következő éneket tanultam:

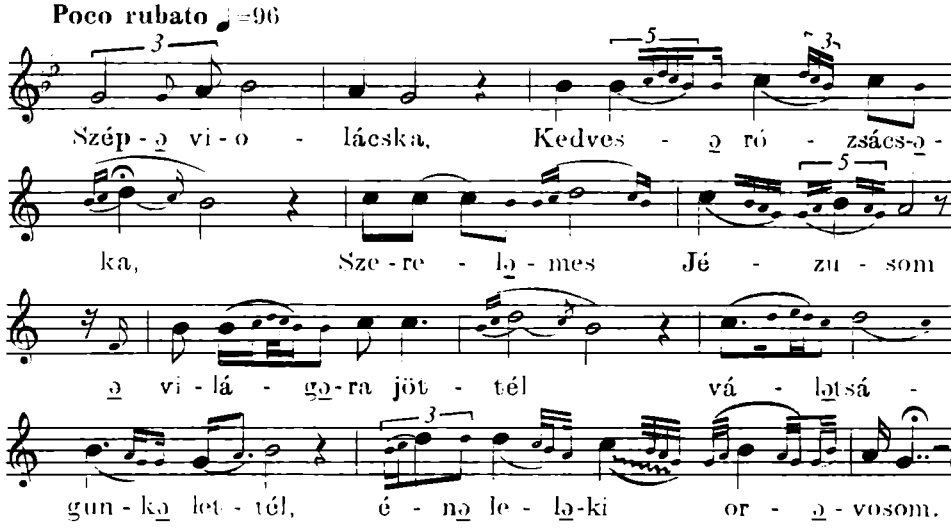


106. CC 1675 és 1703 285. l. „Omnis mundus jucundetur"
110. A VIII. Rotula magyar fordítása. Szövege először Telegdi Miklós prédikációskönyvében (1577) fordul elő, majd Petri András és Réti János énekeskönyvében (1630—68) szerepel; dallamát nem sikerült megtalálnom.
111. Bäumker I. 141 = Turóci Cantionale 37. l. „Psallite unigenito". A forrásokban a „Pueri psallite" szavaktól kezdve a visszatérésig német, ill. magyarnyelvű szöveg-betét; ezt Kájoni nem vette át.
117. Bäumker I. 45/III. „Quem pastore laudavere"
120. D-SZ 97. sz. „Oh Istennek Sz Annya"
v.ö. a 74. sz. és a 128. sz. dallamával.
122. CC 1651 35. l. „Redemptor orbis natus est"
124. CC 1651 36. l. „Dum Virgo vagientem"
125. Az előző dallam a nép ajkán így él. *Trunk* (Moldva) Szabó Ferenc. Az 1938-ban készült PÁTRIA lemezen 48B/a. Paksa Katalin lejegyzése.
126. CC 1651 38. l. „Dormi, Fili, dormi"
128. CC 1651 127. l. „Omni die, dic MARIAE, mea laudes anima"
v.ö. a 74. és 120. sz. dallammal.
132. CC 1651 261. l. „Gratulare Virgo singulari"
133. Az előző dallam népi variánsa. *Trunk* (Moldva) Szabó Ferenc. PÁTRIA lemez 48B/b, 1938. Paksa Katalin lejegyzése.
134. CC 1651 262. l. „Coelo rores pluunt flores"
136. CC 1651 264. l. „O JESULE! dulcedo cordium"
138. Népének. *Gyergyóalfalu* (Csík)
139. A 136. sz. dallam népi változata. *Kézdiszentkereszt* (Háromszék) 1937. Gáspár Béla 54 é.

140. Nótajelzése a 124. sz. dallamra vonatkozik, bár a két szöveg sor- és szótagszáma némiképp eltérő. Jegyzetben közöljük másik népi változatát, amely megmutatja, hogyan alkalmazkodik u.a. a dallam a szöveghez. *Gajcsána* (Moldva) 1962 Gyurka Istvánné 36 é. (A gyüjtés az énekes magyarországi látogatása alkalmával történt)

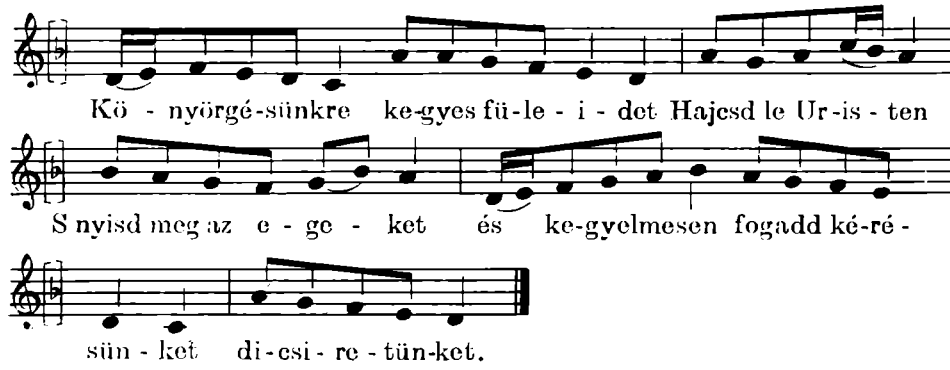


141. CC 1651 119. l. „JESU Salvator; mundi amator"
Jegyzetben közöljük a Kodály gyűjtéséből származó népi változatot *Kászon* (Csík) 1912. Róka Ádámné 60 é. MNT II. 402. sz.



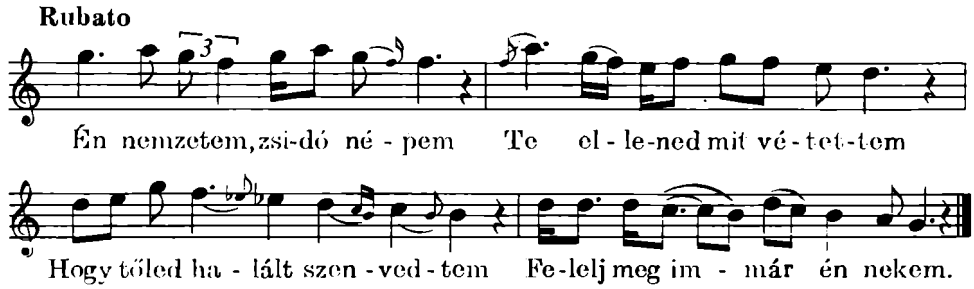
142—143. A nótautalás a 124. sz. dallamra vonatkozik. 3. sorát nem kell ismételni.
147. D-SZ 43. sz. „O mi pulcher floscule"
148. l. a 96. sz. dallamot; az 1. dallamsort ismételni kell.

151. CC 1651 39. l. „O gratiose JESULE"
154. CC 1651 40. l. „Puellus nobis natus est"
155. CC 1651 41. l. „Nobis est natus hodie"
157. CC 1651 42. l. „Puer natus in Bethlehem"
159. CC 1651 43. l. „Puer natus in Bethlehem. Hoc in Anno"
161. CC 1651 43. l. „Puer natus in Bethlehem"
163. CC 1651 44. l. „Nékünk születék mennyei Király"
165. Csíkcsobotfalvi kézirat „Mikor Christus Bethlehemben"
166. D-SZ 45. sz. „Megtelyesité az Atya Isten"
A versfőkben: MICHAEL TUBA
171. Csíkcsobotfalvi kézirat „Királyoknak Királlyának"
A nótajelzés a 69. sz. dallamára utal. A dallam valóban közeli rokona annak, de a szótagszám különbözik.
172. D-SZ 48. sz. „O szep fenyes kis csillag"
176. Csíkcsobotfalvi kézirat „Emlekezzünk Istennek"
177. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 77. sz. „Hostis Herodes"
180. A versfőkben: MARIA MATER GRACIE MATER MISERICORDIE TU NOS AB HOSTE PROTEGE ET IN HORA MORTIS SUSCIPE GLORIA TIBI DOMINE EVI NATUS ES DE VIRGINE CUM PATRE ET SANKTO SPIRITU IN SAMPITERNA SECULA AMEND.
183. CC 1651 49. l. „Stabat Mater dolorosa"
185. D-SZ 78. sz. „A Pünkösdnek jeles napján"
186. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam.
187. Csíkcsobotfalvi kézirat „Joseph, Joseph, hol vagy Joseph?"
191. A versfőkben: SALVE REGINA
194. D-SZ 82. sz. „O Pater Sancte"
v.ö. a következő, vmint a 337. sz. jegyzettel
195. Nótajelzése az előző dallamra vonatkozik.
Jegyzetben közöljük a D-SZ 55. sz. dallamát.



v.ö. a 14. sz. dallamával.
198. CC 1651 47. l. „Patris sapientia"

199. D-SZ 131. sz. „Hálá-adásunkban rólad emlékezünk"
200. Nótautalása a 187. sz. dallamra vonatkozik. Jegyzetben közöljük népi változatát *Istensegíts* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal



201. CC 1651 54. l. „Salve Mundi salutare"
A versfőkben: GYENDRE JANOS
203. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 71. sz. „Hymnum dicamus Domino"
204. Turóci Cantionale „Dicsiretet mondjunk az Istennek" némileg eltérő szöveggel. Az „A—B" szakasz Kájoninál hiányzik.
205. Csíkcsobotfalvi kézirat „Bünös lélek sirasd kérlek"
214. CC 1651 52. l. „Stabat juxta crucem Christi"
Kájoni nótautalása a 183. sz. dallamra vonatkozik.
217. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 32. sz. „Vexilla regis prodeunt"
218. Népének. *Gyergyóalfalu* (Csík)
219. LU 524. l. „Gloria, laus, et honor"
220. Népének. *Csíksomlyó* (Csík)
221. A népi gyakorlat szerint. *Gyergyóalfalu* (Csík)
222. FNN 107. sz. „Miképpen ül egyedül..." a kettősvonalig. Utána írva: „Eodem modo aliae huius diei Lamentationes currunt".
A „Jeruzsálem, :/:" sor a FNN-ben hiányzik, ezt a LU 545. l.-ról pótoltuk.
228. FNN 108. sz. „Nagy Csütörtökre való Lamentatiok."
Utána írva: „Eodem modo aliae Lamentationes huius diei."
234. Az Ómagyar Máriasiralom latin eredetije. Dallamát nem ismerjük. Énekelhető a „Stabat Mater dolorosa" dallamára. (Szabolcsi Bence megoldását l. MZK 10 l.)
237. A versfőkben: SALVE MATER DEI
240. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam.
245. FNN 109. sz. „Jeremias Propheta Imádsága"
249. CC 1651 67. l. „Ah! Ah! ah jaj nékem szomorunak!"
251. HV 38. l. „Ave Regina coelorum"
252. nótautalása a 19. sz. dallamára szól.
A népi gyakorlatban a következő dallammal énekelték: *Gyergyóalfalu* (Csík)



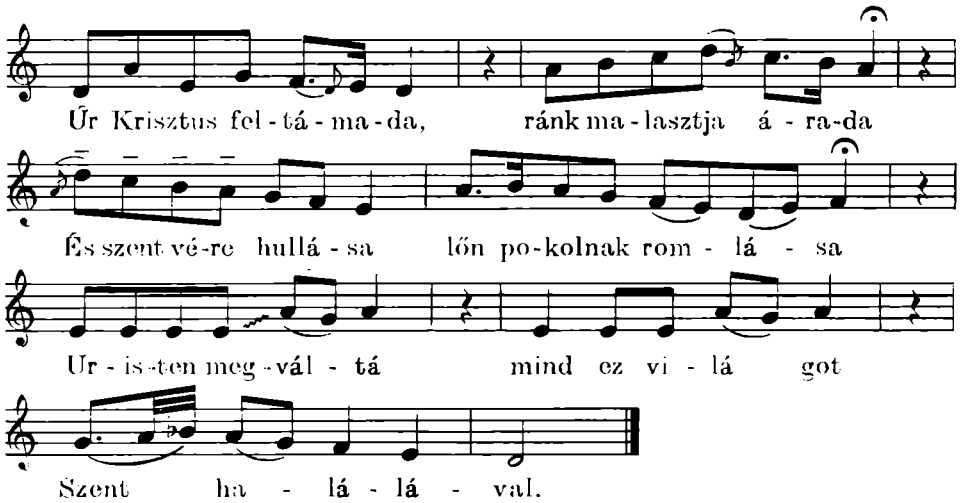
Ezt a népi változatot v.ö. a 37. sz. dallamával.

253. FNN 1741 3. sz. „Kyrie Paschale Antiquum"

254. FNN 4. sz. „Victimae Paschali"

255. CC 1651 73. l. „Christus fel-támada"
v.ö. a 278. sz. dallamával.

257. CC 1651 71. l. „Christus fel-támada"
A nép ajkán élő dallama: *Lujzikalugar* (Moldva) 1958. Kocsánga János 71 é. vak koldus



258. CC 1651 72. l. „Christus fel-támada"

259—260. Dallamukat a forrásokban nem találtam.

261. CC 1651 73. l. „Christus fel-támada"

263. CC 1651 74. l. „Christus fel-támada"

264. CC 1651 75. l. „Fel-támadt az mi életünk"

265. CC 1651 76. l. „Fénlik az nap fényességgel"

270. Csíkcsobotfalvi kézirat „Christus fel tamada"

271. CC 1651 70. l. „Surrexit Christus hodie"

273. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam.

274. Kolozsvári ék 1744 „Oh JESUS mi Idvezitönk!"
Közlésünk alapja RMDT I. 230. sz.
276. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 58. sz. „Ad coenam agni providi"
278. CC 1651 77. l. „Christus Halált meg győzé"
279. CC 1651 78. l. „Resurgente Domino"
A dallamról (sajátos befejezéséről) l. RMDT II. 47. j.
282. Psalterium Ungaricum „Örvendezzetek az erös Istennek"
288. HV 39. l. „Regina coeli laetare"
289. Kájoni nótajelzése a 3. sz. dallamára utal. Itt közöljük a nép ajkán élő dallamot Csík megyéből. Ezzel az énekkel érkeztek a csíksomlyói búcsúra a „keresztalják":



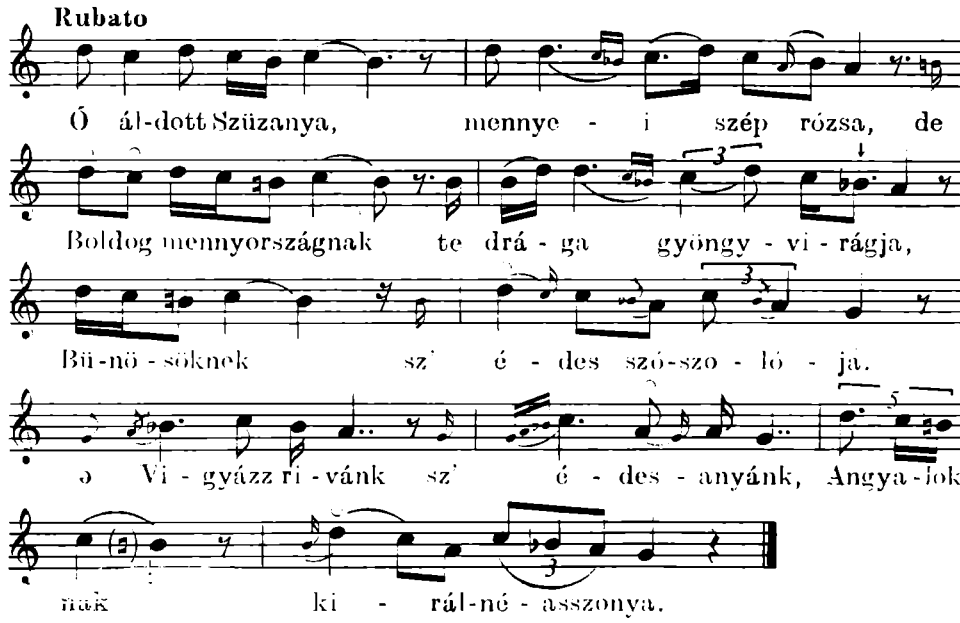
v.ö. még a 433. sz. dallamával.
290. Csíkcsobotfalvi kézirat „Kyrie, qui ascendisti"
u.o. hangról-hangra egyezően a „Kyrie fons bonitatis"
291. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam. Énekelhető a „Stabat Mater", vagy a „Lauda Sion" dallamára.
292. Rajeczky: Melodiarium... Seq. I. 34/a „Rex omnipotens die hodierna"
Szövegünk rövidebb az idézett forrásénál, utolsó két sora viszont ott nem szerepel.
293. CC 1651 80. l. „Ascendit Christus hodie"
299. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 6. sz. „Jesu nostra redemptio"
301. Rajeczky: Melodiarium... Seq. I. 34. sz. „Sancti Spiritus adsit"
302. CC 1651 84. l. „Veni Sancte Spiritus"
303. A nótajelzés az előző dallamra vonatkozik. A népi gyakorlatban (Csík m.) viszont erre a bővített dallamra énekelték.
309. CC 1651 159. l. „Jövel szent Lélek Uristen"
313. CC 1651 81. l. „Spiritus Sancti gratia"
316. CC 1651 82. l. „Veni Creator Spiritus"
320. CC 1675 és 1703 346. l. „Kyrie, Magne DEUS"
321. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 99. sz. „Pange lingua"
323. CC 1651 89. l. „Lauda Sion Salvatorem"
325. HV 44. l. „Te Deum laudamus"

326. HV 47. l. „Téged Isten dicsirünk"
329. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 19. sz. „O lux beata Trinitas"
337. Nótautalása a 14. sz. dallamára szól.
Szövege szerint dallamát l. a 194. sz. alatt.
v.ö. még a 195. sz. dallamával és jegyzetével is.
340. CC 1675 és 1703 279. l. „Vis tibi dicam JESU mi?"
341. Kájoni Organo Missale 234. l. „Ego amo te"
Közlésünk alapja RMDT II. 219. sz.
342. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam.
351. CC 1651 92. l. „Imádlak téged el-rejtett Istenség"
352. CC 1651 94. l. „Imádlak tégedet láthatatlan Istenség"
353. A 316. sz. dallama a D-SZ 88. sz. alatt „O magnum Sacramentum" szöveggel szerepel.
355. CC 1651 137. l. „Az igaz Hitben, végig meg maradgyunk"
A D-SZ 93. sz. a dallam közeli változatát „Itt jelen vagyon" szöveggel közli.
v.ö. még CC 1675 és 1703 233. l. „Christushoz nem méltó"
356. D-SZ 89. sz. „Idvezlégy Christus Sz teste"
365. D.SZ 91. sz. „Idvezlégy Istennek Sz Teste"
366—367. Dallamukat a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam. Énekelhetők a 21. sz. dallamára.
375. l. a 78. sz. dallamát.
A dallam a D-Sz-ben 98. sz. alatt így szerepel:



384. és 386. l. a 366—67. sz. jegyzetét.
389. CC 1651 173. l. „Mint a' szép hives patakra"
393. CC 1651 122. l. „Ave rubens rosa"
394. Kájoni Organo Missale 111. l. „Rex Chre primogenite"
Közlésünk alapja RMDT II. 213. sz.
409. D-SZ 96. sz. „Gyönyörködgyél Szüz Mária"
410. Kájoni kódex „Maria mater gratiae"
Közlésünk alapja RMDT II. 82. sz.
411. Zahn I. 1454/a „Jam moesta quiesce quaerela"
420. A versfőkben: DOMINA ORA PRO NOBIS
425. D-SZ 99. sz. „Eörök Atya Isten"
431. RMDT II. 164. sz. jegyzetében közli Papp Géza. A dallam Kersch Ferenc esztergomi karnagy hagyatékából került elő, egy 1903-ban, Székelyudvarhelyen írt levélben „egy Kájoni féle, Mikházi kéziratosból lemásolva".

432. CC 1651 112. l. „O Dicsöült szép Kincs"
433. D-SZ 110 sz. „Menyországnak királynéja"
A nótautalás a 3. v. a 19. sz. dallamára vonatkozik.
v.ö. még a 289. sz. jegyzetében közölt népénekkel.
434. D-SZ 111. sz. „Menyországnak királynéja ó Mária"
Kájoni szövegének 4. sorában valósz. véletlenül maradt ki a „szép" szó.
435. CC 1651 114. l. „Ave maris stella"
440. CC 1651 254. l. „Gaude Virgo gloriosa"
A versfőkben: GREGORIOS
443. CC 1651 117. l. „O Maria, Virgo pia"
447. CC 1651 121. l. „Sanctissima, :/: Mater DEI"
449. D-SZ 103. sz. „O Szencséges, O Szencséges"
452. CC 1651 123. l. „Ave stella matutina"
456. CC 1651 126. l. „Virgo Mater extirpavit"
460. A versfőkben: SZEREDI MARTON
464. A versszakok kezdő sorai kiadják az AVE MARIA-t.
465. D-SZ 107. sz. „Oh Áldott Szüz Anya"
Jegyzetben közöljük a nép ajkán élő dallam-változatot is, Lujzikalugar (Moldva) 1958. Kocsánga János 71 é. vak koldus



468. Nótajelzése a 40. sz. dallamra utal, l. annak jegyzetét.
469. Kájoni kódex 3/a „Virgo Dei Genitrix"
RMDT II. 7. sz. alapján
486. HV 41. l. „Tota pulchra es Maria"

487. Nótautalása a 409. sz. dallamára vonatkozik, a két szöveg szótagszáma viszont nem egyezik. Ha valóban erre a dallamra gondolt Kájoni, s nem hibás nótajelzésről van szó, akkor a szövegnek a dallamhoz való alkalmazása csak hangismétlésekkel lehetséges.

489. A versfőkben: VENIAT DILECTUS MEUS IN HORTUM SUUM

490. A nótajelzés a 26. sz. dallamára utal.
A CC 1651 107. l.-ján a következő dallamot közli erre a szövegre:



492. CC 1651 110 l. „Feltámadt az uj öröm nap fénye"

502. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 20. sz. „Exultet coelum laudibus"

506. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 95. sz. „Aurea luce"

521. HV 19. l. „Quicunque Christum quaeritis"

524. HV 7. l. „Deus tuorum militum"

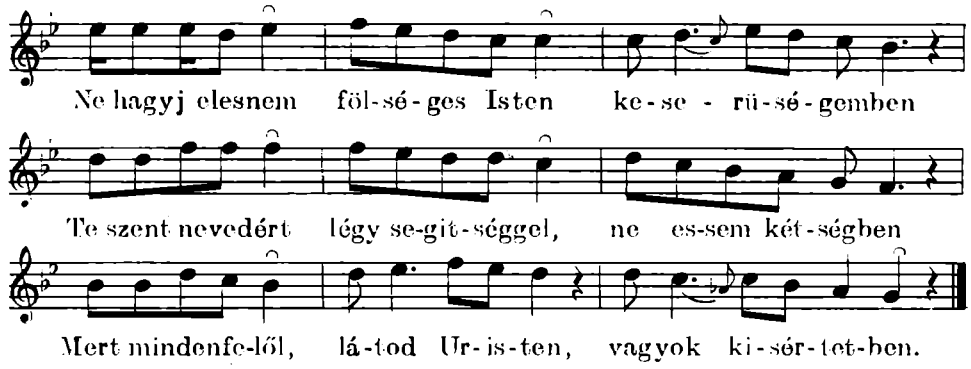
525. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 94. sz. „Sanctorum meritis"

530. l. a 24. sz. dallamát.
A nép ajkán élő dallam: *Istensegíts* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal



531. HV 16. l. „Ut queant laxis"

538. Dallamát a forrásokban nem találtam.
Énekelhető a „Lauda Sion" dallamára.
539. Dallamát a forrásokban nem találtam.
540. HV 28. l. „En gratulemur hodie"
542. HV 30. l. „Crucis Christi mons Alvernae"
543. HV 31. l. „Proles de coelo prodiit"
544. Dallamát a forrásokban nem találtam.
545. HV 32. l. „Decus morum, dux minorum"
550. Dal amát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam.
553. Nótlautalása nincs; a 323. sz. dallamára megy.
554. D-SZ 114. sz. „Szent Márton születék Magyarországban"
556. Dallamát nem találtam.
Énekelhetű bármely 4×13 szótagú dallamra, pl. „Mittitur ad Virginem", v. „Szállj szivünkbe nagy Isten".
560. CC 1651 150. l. „Virum admirabilem, novum jubar Solis"
563. CC 1651 154. l. „Drága szinben"
565. CC 1651 143. l. „Dum saevit Africus"
570. D-SZ 115. sz. „Szüz támada pogány népnek nemzetéből"
575. HV 29. l. „Concinat plebs fidelium"
577. Rajeczky: Melodiarium... Himn. 39. sz. „IESU corona virginum"
580. CC 1651 144. l. „Oh nagy szeretetnek"
v.ö. a 352. sz. dallamával
583. Nótautalása nincs. Énekelhető a „Stabat Mater dolorosa" dallamára.
587. HV 26. l. „Tibi Christe Splendor Patris"
591. CC 1651 148. l. „Szent Mihály Archangyal"
Az alternatív notautalás az 563. sz. dallamára vonatkozik.
598. HV 84. l. „Et in terra..."
599. Rajeczky: Melodiarium... Seq. II. 12. sz. „Ones una celebremus"
600—602. FNN 13—15. sz. Missa Ss Angelorumból.
607. Kájoni kódex „Nagy Patrem", orgonatabulatúra.
608. Kájoni kódex „Petsi Patrem", orgonatabulatúra.
609. Kájoni kódex „Cunctipotens", orgonatabulatúra.
610. Kájoni kódex „Adventre való Patrem", orgonatabulatúra.
612. D-SZ 143. sz. „Urnak szolgái"
613. = 12. sz.
614. Illyés: Sóltári énekek 33. l. „Gyakorta való buzgó könyörgést"
Illyésnél a 94. zsoltár nótajelzése „Gyakorta való"
617. CC 1651 244. l. „Oh melly felelem, rettegéssel-is lesz a' nagy Itilet"
A dallam a nép ajkán így él: *Istensegíts* (Bukovina)—*Nagyvejke* (Tolna)
Gáspár S. Antal



618. D-SZ 124. sz. „A mely embernek jó hiti vagyon"
Ritmizálása Illyés „Dicsird az Istent" kezdetű dallama szerint.
619. D-SZ 156. sz. „Seregeknek szent Istene"
622. D-SZ 125. sz. „Fiant Domine oculi Tui intendentes"
623. Kájoni nótautalásában a lapszám hibásan, valójában: 358. l.
624. CC 1651 156. l. „Könyörögjünk az Istennek szent lelkének"
625. CC 1651 157. l. „Adgyunk hálát minnyájan"
626. Csíksomlyói kézirat a XVI. sz. 2. feléből. l. ZT I. 286. l.
631. CC 6151 162. l. „Mivel már béestveledett"
633. Psalterium Ungaricum „Az Ur énnékem öriző pásztorom"
635. D-SZ 129. sz. „Mondgyatok dicsiretet"
638. CC 1674 „Dicsöitsük magos égben"
Közlésünk alapja RMDT I. 220. sz. és jegyzete
v.ö. a 649. sz. dallamával.
639. D-SZ 130. sz. „Vedd el Ur Isten"
642. Dallamát nem találtam.
Énekelhető a 194. sz. vagy a 639. sz. dallamára.
645. D-SZ 133. sz. „Emlékezzél Ur Isten Hiveidröl"
646. Kolozsvári ék 1744 „Hallgass-meg minket Ur Isten"
Közlésünk alapja RMDT I. 201. sz.
649. Kolozsvári ék 1744 „O Mennyei nagy bóldogság"
Közlésünk alapja RMDT I. 200. sz.
v. ö. a 638. sz. dallamával.
651. D-SZ 134. sz. „Menybéli nagy Isten"
654. D-SZ 135. sz. „Oh mely igen rövid vólt lám e'Világ"
672. l. a 201. sz. dallamát. Az utolsó szövegsort ismételni kell.
677. l. a 352. sz. dallamát.
v. ö. még a 580. sz. dallamával is.
686. CC 1651 175. l. „Szent Dávid Propheta"
v. ö. a 432. sz. dallamával, annak hosszabb formája.
687. CC 1651 177.l. „Az Ur Isten nékem édes táplálóm"
688. A versfőkben: MICHAE FECID

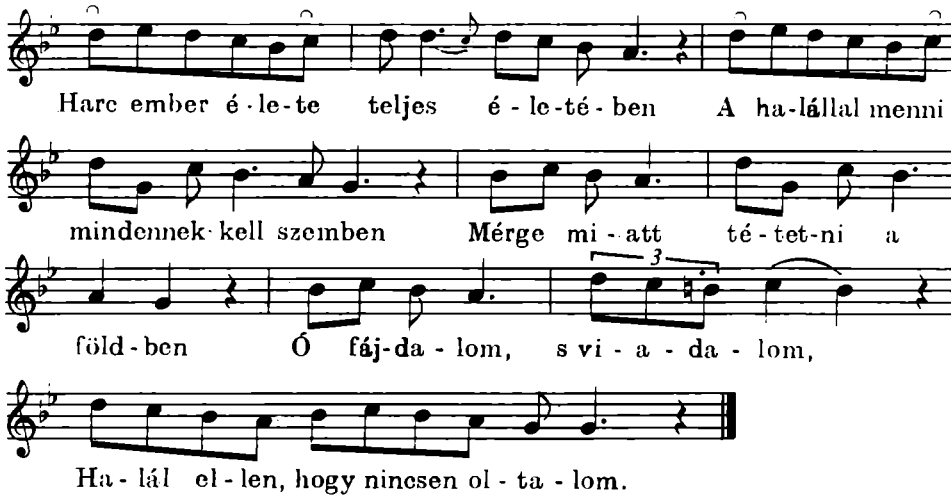
689. A versfőkben: MICHAAME
690. Debreceni ék 1774 „Nagy hálaadással"
Közlésünk alapja RMDT I. 107. sz.
A versfőkben: STARAI IAHAL
692. Illyés: Halottas énekek 34.1. „Sok rendbéli probák" A dallam a nép ajkán így él: *Istensegíts* (Bukovina) — *Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal



694. A versfőkben: MICHAEL STARINUS FACIEBAT
695. A versfőkben: MAGOCSI GASPAR
698. Illyés: Sóltári énekek 67.1. „Lásd meg Uram én ügyemet"
699. Illyés: Sóltári énekek 68.1. „Mikor Sennakerib a' Jerusalemet"
700. Illyés: Sóltári énekek 71.1. „Erös várunk nékünk az Isten"
702. A versfőkben: HARSIANI IMRÖHHUS
704. Illyés: Sóltári énekek 86.1. „Mikoron Dávid nagy busultában"
A versfőkben: MICHAEL UEG KECSKEMETI AHS
705. A versfőkben: ISTVANE AKKÉSZE
708. A versfőkben: MICHAEL STARINUS
709. A versfőkben: STARINU FECIT
711. Illyés: Sóltári énekek 100.1. „Hogy Jerusálemnek drága Templomát"
716. A versfőkben: MICHAEL STARIUS
726. CC 1651 179.1. „Dicsöült helyeken mennyei paradicsomban" Népi változata: *Zetelaka*(Udvarhely) 1928. Jakocs János, vak koldus



727. CC 1651 181.1. „Teremtett állatok: minden alkotmányok"
729. CC 1651 166.1. „Bóldogok az kiknek, undok vétkeinek" A 352. sz. dallamának bővült formája.
732. Nótautalása nincs. Énekelhető a 432. vagy a 729. sz. dallamára.
736. FNN 51. sz. „Veni Jesu, veni amor"
738. FNN 43. sz. „Requiem eternam"
740. Népének. *Istensegíts*(Bukovina) — *Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A.
741. CC 1651 249.1. „Mit bizik ez világ"
A versfőkben: SIGISMUNDUS KORNIS FECIT OH
742. Népének. *Istensegíts*(Bukovina) *Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A.
744. Illyés: Halottas énekek 19.1. „Ember emlékezzél utolsó napodról". Az „Oh te meghalandó" szövegnek Illyésnél ez a nótautalása.
748. Illyés: Halottas énekek 87.1. „Emlékezzél meg emberi állat"
749. A versfőkben: KODOR PETER
751. l. a 465. sz. dallamát.
Itt közöljük másik, virrasztó szövegű népi változatát: *Istensegíts*(Bukovina) —*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. Antal



752. Népének. *Istensegíts*(Bukovina)—*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A. Nótautalása szerint a 28. sz. dallamára éneklendő.
753. D-SZ 150. sz. „O Életünk végórája"
Ritmizálása népi változatok alapján.
754. Népének. *Istensegíts*(Bukovina)—*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A. Nótautalása a 38. sz. dallamára vonatkozik.
758. A versfőkben: FRATER FERENCZÉ
759. Illyés: Halottas énekek 61.1. „Véletlen embernek utolsó órája"
A dallam a nép ajkán így él: *Istensegíts*(Bukovina) — *Nagyvejke* (Tolna) Gáspár S. Antal



761. A versfőkben: SIDERIUS JANOS IRTA HD
762. Valószínűleg hibás nótajelzés, és a 619. sz. dallamára kell énekelni.
A versfőkben: IOANNES SIDRIUS
764. A versfőkben: BEREKIUS PLORAT
765. A versfőkben: VALENTJNUS US FACIEBAT TESTAMENTUM FILIIS
766. D-SZ 151. sz. „Már elmegyek az örömben"
A versfőkben: MIKLOS DEAK DOLGA
767. CC 1651 248.1. „Cur mundus militat"
769. Rajeczky: Melodiarium...Seq. II. 4. sz. „Dies irae"
770. CC 1651 252.1. „A nap nagy haragnak napja"
A nép ajkán a következő dallammal él: *Klézse*(Moldva)—*Egyházaskozár* (Baranya) 1964. Demse Dávidné



771. CC 1651 233.1. „Horrenda Mors, tremenda Mors"
772. Népének. *Istensegíts*(Bukovina)—*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A.
777. Népének. *Istensegíts*(Bukovina)—*Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. A.
783. A versfőkben: STEPHANUS KÖRÖSI CHOMIATIENSIS
784. Dallamát a rendelkezésemre álló forrásokban nem találtam. Énekelhető pl. a 199. sz. dallamára.

785. Illyés: Halottas énekek 93.1. „A Tenger fövenye ki sok" Népi változata: *Istensegíts*(Bukovina) — *Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. Antal



786. D-SZ 158. sz. „Ó keserves jajszó"
787. A versfőkben: CZEGLÉDI PÁL ÉDES PANNÁJÁRÓL
788. A versfőkben: FORGACS MIKLOS LEANA EVA MARIAN
790. Népi változat. *Istensegíts*(Bukovina) — *Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. Antal
792. A versfőkben: CATHERINAAAMOSZ
795. D-SZ 164. sz. „O bu látot sok kén vallott"
A dallamról l. még a bevezető tanulmányt a ... lapon.
796. l. a 128. sz. dallamát. A 3.4. dallamsort ismételni kell, l. CC 1651 222.1.
798. CC 1651 227. l. „Homo Dei creatura"
801. D-SZ 166. sz. „Igasság szerető"
802—809. A vasárnapi vecsernye dallamait a LU-ból vettük: 255. laptól; az ott hiányzó antifónákat a XIV. sz.-i Havasalföldi Ferences Psaltériumból pótoltuk.
810. CC 1651 183.1. „Uram irgalmazz nékünk"
811. CC 1651 203. l. „Boldog Aszszonyról való litánia Első része azonos az előzővel.
A „Menybéli Atya Isten" kezdetű rész dallamát az előző litániából vettük át.
812. CC 1651 207. l. „MARIA istennek szent Annya"
813. CC 1651 192. l. „Atya, Fiú, Szent Lélek"
815. CC 1674 437. l. „Oh mi Menybéli Sz. Atyánk"
Közlésünk alapja RMDT II. 185. sz.
819. Népének. *Istensegíts*(Bukovina) — *Nagyvejke*(Tolna) Gáspár S. Antal.
820. Náray: Lyra Coelestis „Processiora való Régi Litánia Minden Szentekről"
A Cantionale szövege „egységenként" egy sorral hosszabb, ezt a 3. dallamsor ismétlésével oldottuk meg.
Kivételesen transzponáltuk a többi litánia hangnemébe.

KÁJONI JÁNOS:

CANTIONALE CATHOLICUM TARTALOMJEGYZÉKE

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
276. Ad Coenam Agni providi	246	—	505
754. Adgy idvességes ki-múlást	670	569	1116
487. Adgyunk hálát a' Szent Háromságnak	409	337	743
634. Adgyunk hálát az Urnak	533	460	939
625. Adgyunk hálát minnyájan	528	457	931
796. Ad perennis vitae fontem	733	633	1196
194. Ad preces nostras	153	—	394
602. Agnus DEI qui tollis	509	443	893
249. Ah! ah! jaj nékem	229	178	476
636. Alázatos szivbéli imádságunkal	535	461	940
401. Aldgyad lelkem JESUS nevét	345	279	647
629. Aldgy-meg minket Atya Isten	531	459	935
627. Aldott az Ur Isten	530	458	933
29. Aldott gyümölcse szép Szüznek	18	19	199
653. Aldott Izraelnek Ura	548	472	959
398. Aldott JESUS, Isten Fia	343	278	644
395. Aldott JESUS Kenyér-színben	341	277	642
213. Alla a'keserves Anya	174	128	420
665. Allatoknak meg-tartója	559	446	973
335. Allatok teremtöje	289	225	573
334. Alme rerum conditor	288	224	572
127. Alugy fiam, igy énekel	76	47	299
89. Alugy ó magzatom	59	68	265
112. Angelus ad Pastores ait	70	—	288
105. Angelus Pastoribus	69	—	283
408. Angyaloknak Nagyságos Aszszonya	350	285	655
484. Anima consurge pia	407	335	738
293. Ascendit Christus hodie	257	196	523
813. Atya Fiu Szent-Lélek	759	683	1225
818. Atya, Fiu Szent Lélek	769	686	1235
209. Atyáinknak szokásokból	171	127	416
667. Atya Istennek egy Fia	559	479	974
642. Atya Istennek mi-róllunk	540	464	947
509. Atya Istennek szerelmes Szent Fia	435	367	779
211. Atyának Bölcsesége	172	126	418
584. Atya Ur Istennek szerelmes Szent Fia	497	430	872
375. Atya Ur Isten, öröktöl-fogva-való	326	265	621
192. Audi benigne Conditor	152	105	393
506. Aurea luce	433	—	776
567. Ave Catharina	484	417	850

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
418. Ave Domina	358	291	667
413. Ave dulcis Mater Christi	354	142	662
22. Ave fuit prima Salus	13	—	191
387. Ave hostia Salutis	333	—	630
247. Ave Manus dextra Christi	228	177	475
14. Ave Maria bóldog Isten Annya	7	8	181
20. Ave MARIA gratia plena: igy üdvezlé	12	10	189
435. Ave maris stella	371	299	687
583. Ave Mater gloriosa	497	—	871
48. Ave Mater JESU Christi	31	27	215
461. Ave Mundi Domina	393	—	718
466. Ave Mundi gloria	395	—	722
467. Ave Mundi spes MARIA	397	322	724
453. Ave Mundi spes MARIA	382	309	704
464. Ave nostrae spes salutis	395	322	720
488. Ave o puerpera, fons jucunditatis	410	—	744
251. Ave Regina Coelorum	233	179	481
450. Ave rubens Rosa	380	—	701
452. Ave Stella matutina	381	309	703
468. Ave sydus lux dierum	398	324	725
735. Ave Virgo Virginum	646	—	1081
500. Ave Virgo Virginum, O MARIA	427	353	766
390. Ave vivens hostia	337	276	635
386. A' Christus JESUS Istennek Fia	333	271	629
746. A' Christus JESUS-nak vérével	660	560	1103
294. A' Christus Menybe fel-méne	257	—	523
297. A' Christus Menybe felméne, Minden	260	199	526
296. A' Christus Menybe fel-méne, Nékünk	259	198	525
819. A' Felséges Isten	772	694	1237
641. A' Ki akar idvezülni	539	464	946
662. A' Nap fel-jövén immáron	557	445	971
770. A' Nap nagy haragnak napja	689	585	1143
568. A' Pogány nemböl egy szép Szüz	484	418	851
513. A' Szent Bertalan Apostolnak napját	440	372	785
520. A' Szent Keresztnek dicsiretiröl	445	250	791
315. A' Szent Léleknek kegyelme	274	210	543
313. A' Szent Léleknek Malasztya	272	209	542
95. A' Szüz egy Fiat szült, Kin, Menyben	64	41	273
93. A' Szüz egy Fiat szült, Alleluja.	63	40	271
69. A' Szüz szülé szent Fiát	45	35	242
785. A' Tenger fövenye ki sok	712	601	1170
77. A' Véghetetlen kegyelmü	49	36	251
230. Az Annyoknak mondának	201	157	450

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
34. Az Atya Ur Isten, Adámot hogy terem.	22	—	205
457. Az Egeknek szép Csillaga	384	311	707
226. Az ellenség kezét vetette	199	155	447
225. Az én lelkem nagy szomorúsággal	198	154	446
227. Az hitetlen Sidóknak Serege	200	156	447
36. Az Idvezitöt régenten	23	—	207
504. Az igaz Hitben, végig meg-maradgyunk	430	363	771
628. Az Istennek Szent igéjét	530	458	934
715. Az jó Hitü ember szelid	622	527	1053
17. Az Keresztyénségben	10	13	185
402. Az Melchisedek rendin-való fö Pap	345	280	647
618. Az mely embernek jó Hiti vagyon	523	452	922
235. Az mi Urunk JESUS Christusnak kinsz.	205	161	454
797. Az örökké élö-kutat	734	634	1198
28. Az öröktül-fogván-való	17	18	198
505. Az Paradicsomnak dicsö kút-forrása	432	365	774
305. Az Pünköst Innep-napján	266	—	534
307. Az Pünköstnek jeles napján	268	205	537
312. Az Pünköstnek jeles napján hálá legyen az Istennek	272	208	541
285. Az Ur Christus fel-támada	253	193	514
304. Az Ur Christus Isten Fia	265	203	534
241. Az Ur Irgalmassági	225	174	470
714. Az Ur Isten áll	621	526	1052
33. Az Ur Isten im az Adámnak	21	21	204
18. Az Ur Istennek csuda hatalma	11	14	186
687. Az Ur Isten nékem édes táplálóm	586	—	1007
712. Az Ur Istent magasztalom	618	523	1049
345. Bátoritója szivünknek	295	232	582
71. Beata immaculata	46	—	244
804. Beatus Vir qui timet Dominum	748	646	1213
807. Benedictus Deus	751	649	1216
539. Bernardinum salutemus	459	—	814
779. Bizontalan-vóltát Világ állapattyának	702	593	1158
811. BOLDOG ASZSZONYROL-VALÓ LITANIA	756	680	1222
676. Boldog az ollyan ember a' Világban	571	487	987
729. Boldogok a' kiknek	639	542	1075
764. Bünnek az ö sóldgya	680	577	1129
205. Bünös lélek, sirasd kérlek	165	119	410
569. Castitatis lilium Sancta Catharina	485	418	852
100. Christe Redemptor omnium	67	—	279

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
528. Christe Redemptor omnium Conserva tuos famulos	450	—	800
588. Christe Sanctorum decus Angelorum	501	356	876
260. Christus fel-támada Alleluja	236	—	489
286. Christus fel-támada, Hálá Istennek	253	194	514
287. Christus fel-támada Húsvét-napján	254	194	515
263. Christus fel-támada igasságunkra	237	182	490
258. Christus fel-támada Irgalmaz nékünk	235	—	488
270. Christus fel-támada Ki értünk meg-hólt	243	—	498
266. Christus fel-támada Ki értünk meg-hólt	239	184	494
262. Christus fel-támada mi bününket el-mosá	236	180	490
255. Christus fel-támada Mi bününket el-mosá	234	—	485
261. Christus fel-támada Mi bününket Kyrie e.	236	—	489
257. Christus fel-támada mi bününket Ur Isten	235	181	487
259. Christus fel-támada mi örüllyünk	236	—	488
268. Christus fel-támada Nékünk örömet ada	241	186	496
267. Christus fel-támada Ö Szent vére-húll	240	185	495
282. Christus fel-támadott ö halottaiból	251	—	511
278. Christus Halált meg-gyözé a' Sátánt	248	190	507
787. Christushoz készülök szerelmes Szüléim	713	606	1173
79. Christus JESUS születék	52	65	255
298. Christus kínt szenvede mi büneink-ért	261	200	527
632. Christus ki vagy Nap, és világ	532	459	937
295. Christus Menybe fel-méne	258	197	524
101. Christus minden meg-váltója	68	44	280
792. Christusnak Hivei, kik most jelen vattok	723	615	1185
760. Christusnak hü Keresztyéni	676	573	1124
589. Christus, Szenteknek, s' Angyaloknak Ura	501	—	877
269. Christust meg-feszité̀k	242	187	497
242. Christus Urunk hogy meg-feszítteték	225	—	471
134. Coelo rores pluunt flores	80	69	306
135. Coelo rores pluunt flores	81	69	307
107. Coelum gaude	69	—	285
250. Coenam cum Discipulis	231	—	478
533. Collaudantes exultemus	456	387	808
109. Collaudemus ./.	70	—	285
575. Concinat plebs fidelium	491	422	862
38. Conditor alme siderum	25	—	209
803. Confitebor tibi Domine	747	645	1212
240. Consolare Domina, Mater	224	—	469
399. Corporis mysterium pange gloriosi	343	—	645
145. Cor tibi JESU offero	87	—	318
542. Crucis Christi mons alvernae	461	—	817

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
767. Cur Mundus militat	686	583	1137
592. Custodes hominum psallimus	504	—	881
620. Csak te-benned Ur Isten	525	453	925
138. Csorda Pásztorok	83	46	310
185. Csudálatos nagy bölcseség	144	107	384
561. Csudálatos szent Ignát	476	410	838
691. David Profetának imádkozásáról	590	502	1012
545. Decus morum, dux Minorum	463	397	820
518. De Patre Verbum prodiens	444	376	790
802. Deus in adjutorium	747	645	1211
524. DEUS tuorum militum sors	448	378	797
324. Dicsird Sion Meg-váltódat	279	216	554
59. Dicsiretes az Gyermek ki ez nap	36	34	227
420. Dicsiretes vagy szép Szüz MARIA	360	292	669
26. Dicsiretes vagy szép Szüz MARIA	16	17	195
204. Dicsiretet mondgyunk Ur Istennek	164	118	409
119. Dicsirjük az áldott JESUST	71	—	291
239. Dicsirjük JESUST az Istennek Fiát	223	173	468
603. Dicsösség az Istennek	509	—	894
220. Dicsösség és dicsiret te-néked	188	144	437
582. Dicsösséges Isten, életnek kút-feje	496	—	869
510. Dicsösséges Isten, mindeneknek Ura	436	—	780
474. Dicsösséges Szüz MARIA	401	326	729
3. Dicsösség Menyben Istennek	1	2	171
726. Dicsöült helyeken	635	539	1070
57. Dies est laetitiae	35	32	224
769. Dies irae	688	584	1140
802. Dixit Dominus	747	651	1211
126. Dormi Fili, dormi	76	47	298
120. Dormi mea gratia	72	—	291
725. Drága dolog az Ur Istent dicsirni	633	538	1067
571. Drága szinbe öltözött	486	420	854
129. Dulci collo pendens pondus	78	49	301
75. Dulcis JESU, dulce nomen	48	63	248
565. Dum saevit Africus	482	415	847
124. Dum Virgo vagientem	74	45	296
644. Ebredgyél-fel Világ büneidböl	542	466	949
499. Ecce venit Sponsa de Libano	427	352	765
564. Edes JESUS Szüzeknek Virága	480	414	845
341. Ego amo te	293	—	579
150. Eja mea anima, Bethlehem eamus	91	53	323
763. Elet adó halál Ura	679	576	1128
773. Elö emberek kik vattok	694	—	1149

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
566. Elö Istennek ártatlan Fia	482	—	848
277. Elsö-napján Szombatnak	247	190	506
745. Ember emlekezzél a' szomorú halálról	660	559	1102
799. Ember Isten alkotmánya	739	639	1203
739. Emlekezem én Uraim e' csalárd Világról	650	551	1088
748. Emlekezzél-meg Emberi-állat	662	562	1106
775. Emlekezzél-meg Ember Istenedröl	697	590	1152
655. Emlekezzél-meg te gyarló ember	550	474	963
245. Emlekezzél-meg Uram	227	176	473
645. Emlekezzél Ur Isten hiveidröl	542	466	950
176. Emlékezzünk Istennek nagy hatalmasságáról	109	84	352
198. Emlekezzünk mi hivek Urunknak haláláról	158	113	400
11. Enekellyünk minnyájan	6	7	179
405. Engemet miért szeretgetsz	347	282	651
540. En gratulemur hodie	460	—	814
70. En nagy vigaságos örömet hirdetek	45	59	243
200. En Nemzetem Sidó népem	160	115	404
233. En tégedet, én szerelmes szölöm	203	—	452
232. En vagyok a' Férfiú	203	159	451
425. Eorok Atya Isten	365	295	676
626. Eorok Atya mindenható Isten	529	458	933
710. Eorok Isten figyelmezzél	616	521	1045
529. Eorok, mindenható irgalmasság Attya	450	—	801
515. Eorok Ur Isten, bölcseségnek Ura	441	—	787
720. Eorül, s' örvend az én szivem	627	534	1060
441. Eorülly dicsösséges szép Szüz	373	302	691
718. Eorüllyetek az Istenben	626	532	1058
475. Eorülly Istennek Szent Annya	402	327	729
442. Eorülly JESUS-nak Szent Annya	374	303	693
143. Eorüllyön és vigadgyon	86	—	316
284. Eorülly örvendezz Szent Szüz	253	193	513
359. Eorülly, vigadgy o én lelkem	317	256	607
503. Eorvend az Eg nagy dicsiretekkel	429	—	770
153. Eorvendgy o áldott Israël	93	55	326
700. Erös várunk nékünk az Isten	604	511	1030
224. Es el-távozott a' Sion Leányától	198	154	445
789. Est Messor cognomento MORS	719	611	1179
604. Et in terra hominibus, Sancta	510	435	894
598. Et in terra pax hominibus	507	434	886
502. Exultet coelum laudibus	429	—	769
142. Exultet et laetetur	85	—	315
493. E' Mái-nap e' Világra	419	—	756
377. E' Szín-alatt a' kivánt jó	328	266	623

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
737. Ez a' mái nagy Szent Antal	647	392	1083
281. Ez a Nap, kit az Ur szerzett	249	191	509
537. Ez az Istennek kedves Szent Szolgája	458	390	812
778. Ez mostani vég-órámra	700	592	1157
99. Ez nap mi örvendezzünk	66	—	277
64. Ez nap nékünk dicsíretes nap	41	57	236
671. Ez Világnak fényessége	562	477	977
184. Ez Világnak szépséges tüköre	143	104	382
21. Ez Világot Adám hogy el-veszté	13	11	190
721. Felséges Isten, hozzád kiáltunk	628	535	1060
713. Felséges Isten, néked jelentyük	620	524	1051
275. Fel-támada mi Urunk	246	189	504
264. Fel-támadt az mi életünk	238	183	491
492. Fel-támadt az új öröm Nap-fénye	417	342	753
272. Fel-támadt Christus ez napon	245	188	501
273. Fel-támadt Christus ez napon	245	188	502
490. Fel-vitetett magas Menyországban	414	340	749
265. Fénlik a' Nap fenyességgel	238	183	493
615. Fenyességes Menybéli nagy Isten	519	448	917
622. Fiant Domine oculi tui intendentes	526	455	927
788. Figyelmetes Keresztyének	716	609	1176
156. Fit porta Christi pervia	94	—	329
519. Flore vernat Virginali	444	—	791
579. Fortem virili pectore	493	425	865
9. Földön levö Nemzetek	5	6	177
547. Fregit victor virtualis	465	400	822
41. Gabriel Egböl küldeték	26	—	210
13. Gabriel el-választaték	7	8	180
463. Gaude flore Virginali	394	—	719
555. Gaude gemma praesulum	471	—	830
342. Gaudete dulces lacrymae	293	230	579
440. Gaude Virgo gloriosa	373	301	690
219. Gloria, Laus, et Honor tibi sit	188	144	436
550. Gloria vivorum	467	—	825
508. Gloriosos pugiles	435	—	778
784. Gondolkodgyál ember, a' te büneidröl	711	—	1169
178. Gonosz kegyetlen Heródes	110	85	354
55. Grates nunc omnes reddamus	34	32	223
132. Gratulare Virgo	79	49	303
549. Gratuletur hodie, pauperum collegium	467	—	824
541. Gyarló ember mint-hogy erötlen vagy	460	393	815
51. Gyermek születék Bethlehemben	33	31	220
160. Gyermek születék Bethlehemben. Az idöben	95	71	332

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
162. Gyermek születék Bethlehemben. Az idöben	95	71	333
158. Gyermek születék Beth. Kinn örüle	95	71	331
54. Gyermek születék Beth. Mostani	34	—	222
201. Gyónom az élö Atyának	161	116	405
409. Gyönyörködgyél Szüz MARIA	351	286	657
702. Háborúsága Dávid Királynak	605	512	1032
750. Ha gondolod élö ember, te állapatodat	665	564	1109
630. Hajnali Csillagnak	531	444	935
734. Hajtsd-meg füleidet, kérem Felségedet	644	549	1080
643. Hálá-adásunkban	541	465	948
755. Halandó Emberek	671	—	1114
56. Hálát adgyunk minnyájan	34	32	223
633. Hálá tenéked	533	460	938
661. Halgassátok-meg, drága-vóltáról szóllok	555	641	969
193. Halgass-meg minket Ur Isten	152	106	394
646. Halgass-meg minket Ur Isten, Tekints reánk	543	467	951
751. Harcz ember élete, tellyes életében	667	566	1111
199. Hatalmas Mennyei Királyi-Székemböl	159	114	402
559. Hatalmas Ur Isten	474	—	835
609. Hiszek egy Atya Istenben	515	441	906
817. Hiszek egy Atya Istenben. Irgalmazz	768	—	1234
610. Hiszek egy Atya Istenben. Meny, és Föld	516	436	910
606. Hiszek egy Mindenható Atya Ur Istenben	511	437	896
608. Hiszek egy Mindenható Istenben	514	440	901
607. Hiszek egy Mindenható Szent Isten	513	439	898
605. Hiszek én az egy Istenben	510	—	895
6. Hiszünk egy bizony Istenben	3	5	175
256. Hiszünk igaz Istenben	235	—	486
333. Hogy-ha valaki akar idvességet nyerni	287	223	571
711. Hogy Jerusalemnek drága Templomát	617	522	1047
532. Hogy zengjen néped szép dicsireteddel	455	386	806
798. Homo Dei creatura	736	636	1200
189. Hora jam Matutina	149	—	390
771. Horrenda Mors, tremenda Mors	690	586	1144
177. Hostis Herodes impie	110	—	353
203. Hymnum dicamus Domino	164	—	408
669. Idvez-légy Christus, e' Világnak Ura	561	480	975
367. Idvez-légy Christus Istennek Fia	321	260	613
248. Idvez-légy Christus jobb-Keze	229	177	475
384. Idvez-légy Christus, Kit az	331	267	627
414. Idvez-légy Christus Szent Annya	355	142	663
356. Idvez-légy Christus Szent Teste	315	254	604
397. Idvez légy Christus Szent Teste, Bünösök	342	—	644

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
389. Idvez-légy Christus Szent Teste, ki vért	335	272	633
370. Idvez légy Christus Szent Teste, Bünösöknek	323	261	616
659. Idvez-légy édes JESUS-unk	553	476	966
406. Idvez-légy Felség	348	284	652
365. Idvez-légy Istennek Szent Teste	320	259	612
363. Idvez-légy JESUS Christusnak Szent Teste	318	257	609
190. Idvez-légy Jesus Szent feje	149	109	391
385. Idvez-légy lelkünk fejér Gyöngy-virága	332	270	628
436. Idvez-légy MARIA, Tengernek Csillaga	371	299	688
30. Idvez-légy MARIA, Te vagy tenger	19	19	200
391. Idvez-légy Mennyei Bárány	339	274	637
379. Idvez-légy o Manna, Egi majorána	329	268	624
347. Idvez-légy Szent életünk	296	234	583
355. Idvez-légy Szent Kenyér	314	253	603
369. Idvez-légy Szent Kenyér Emberek élete	322	261	615
381. Idvez-légy Szentséges Ostya	330	268	625
376. Idvez-légy szép JESUS	327	265	621
451. Idvez-légy szép Rósa	380	305	702
393. Idvez-légy szép Rósa lelkünknek	340	275	640
426. Idvez-légy szépséges MARIA	366	16	677
46. Idvez-légy szép Szüz	29	25	214
816. Idvez-légy szép Szüz Maria	768	—	1234
573. Idvez-légy Szüz Szent Borbála	488	421	858
498. Idvez-légy Világ Aszszonya	424	348	763
216. Idvez-légy Világ váltója	181	136	428
23. Idvezlettel az Idvesség	14	—	192
801. Igasság szeretö, Te tudós szám-vetö	745	644	1209
664. Igaz Biró nagy Ur Isten	558	445	972
534. Igaz Napnak szép hajnalát	456	387	809
758. Illy nagy útra indul	673	571	1120
364. Imádgyuk Istenségedet	319	258	610
351. Imádlak téged el-rejtett Istenség	312	251	598
352. Imádlak tégedet láthatatlan Istenség	313	252	600
336. Imádunk mi téged Szent Háromság	290	226	574
530. Imé egykor Szent István	452	382	802
747. Im látod a' halál	661	561	1104
476. Imperatrix gloriosa	402	328	730
73. In dulci jubilo	47	—	246
806. In exitu Israël	749	—	1214
76. Infinitae bonitatis	49	36	249
197. In mea sint memoria	156	0	398
66. In Natali Domini	43	62	239
706. Irgalmazz Uram, irgalmazz én-nékem	611	—	1039

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
705. Irgalmazz Ur Isten immáron én-nékem	610	517	1037
536. Iste Confessor Domini sacratus	458	389	811
182. Isten Fia magát meg-alázá	130	95	369
756. Isten Hivei a' kik vattok	672	570	1118
594. Istennek hü szolgája	505	—	883
613. Istennek Szent Báránnya	517	443	914
12. Istennek Szent báránnya	6	8	180
37. Istentöl választott népek	24	23	208
619. Istenünkhöz fohászkodgyunk	524	452	924
403. Itt jelen vagyon az Istennek Fia	346	280	649
378. Itt vagyon Christus Szent Teste	328	267	624
740. Jaj mely hamar múlik e' Világ ereje	652	553	1091
206. Jaj mit látok, s' mit szemlélek	166	120	412
149. Jam Divini succensum	90	—	322
647. Járúllyunk mi az Istennek Szent Fiához	544	468	952
202. Jer dicsirjük az Istennek Fiát	162	117	406
674. Jer dicsirjük az Ur Istent	567	—	983
63. Jer dicsirjük ez mái-napon	40	60	234
110. Jer dicsirjük, jer dicsirjük	70	—	286
62. Jer mi dicsírjük, áldgyuk, és	38	55	231
27. Jer mi dicsirjük a' szép Szüz Maríát	17	10	197
471. Jer mi dicsirjük a' szép Szüz Mariát	399	—	726
65. Jer minnyájan örüllyünk	42	58	237
638. Jer minnyájan Keresztyének	536	—	942
781. Jer mi szóllyunk	704	595	1161
168. Jer mondgyunk éneket	99	74	339
717. Jer örvendezzünk az Ur Istennek	625	531	1057
346. JESU cordis gaudium	295	233	582
577. JESU Corona Virginum	492	424	864
348. JESU dulcis memoria	296	234	583
299. JESU nostra redemptio	262	—	528
445. JESU Salvator, Mundi amator	377	306	696
762. JESUS Christus Isten Fia	678	575	1127
650. JESUS Christus mi kegyelmes	546	470	956
507. JESUS Christusnak, kedves Tanitványi	434	366	777
49. JESUS Kristus egy igaz Hajnal	31	28	216
810. JESUS nevéröl Litánia	753	677	1218
339. JESUS Salvator, Mundi amator. Tu es	291	306	576
349. JESUS Szent Szivek arannya	299	237	586
446. JESUS szerelmünk, és idvességünk	378	307	697
81. JESUS születék idvességünkre	53	—	257
578. JESUS Szüzek Koronája	492	424	864
581. JESU vena veniae, Magdalenam	495	—	869

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
556. Joseph David filius	471	404	831
187. Joseph, Jóseph, hol vagy Jóseph?	146	108	386
303. Jöj-el Szent Lélek Isten	264	203	533
317. Jöj-el Szent Lélek Istenünk	275	211	545
672. Jövel légy velünk Ur Isten	562	482	978
87. Jövel Népek meg-váltója	58	68	263
658. Jövel Szent Lélek Isten	553	—	966
310. Jövel Szent Lélek Ur Isten, ki	270	—	539
309. Jövel Szent Lélek Ur Isten, Lelkünknek	269	—	538
311. Jövel Szent Lélek Ur Isten, világosits-meg	271	207	540
790. Kaszás e' földön a' Halál	720	612	1181
782. Kegyes buzgóságtól	705	596	1162
470. Kegyes szép Szüz MARIA	399	325	726
514. Kegyes Ur Christus	440	373	786
742. Kely-fel büneidböl	656	556	1096
140. Kely-fel Keresztyén lélek	84	51	313
759. Kereszt-fán kínt vallott	675	572	1122
719. Keresztyének kik e' földön	626	—	1058
614. Keresztyén népek, szükség mi-nékünk	517	446	914
183. Kérlek én Szarandok lelkem,	132	97	371
793. Kérlek, és íntlek mostan tégedet	725	626	1187
221. Kezdetik az mi Urunk JESUS Christus	189	145	438
218. Királyi Zászlók lobognak	187	141	435
171. Királyoknak Királlyának	105	78	345
195. Könyörgésünknek kegyes füleidet	154	106	395
648. Könyörgünk néked Istennek Szent Fia	544	468	953
624. Könyörögjünk az Istennek	528	456	929
749. Környül-vöttek halálnak sérelmi	664	564	1108
527. Követi vala Christus csudáját	449	379	799
5. Küldé az Ur Isten	2	3	173
7. Küldé az Ur Szent Archangyalát	4	5	176
32. Küldeték az Archangyal a' Szüzhöz	20	—	202
25. Küldeték a' Szent Szüzhöz	15	9	194
526. KYRIE, Festum hodie omnium Sanctorum	449	379	799
300. KYRIE, fons bonitatis	263	202	529
320. KYRIE, JESU Christe, Corpus tuum	277	214	549
596. KYRIE, Magne DEUS potentiae	507	434	885
597. KYRIE, Nagy hatalmú örök mindenható	507	434	885
290. KYRIE, qui ascendisti ad Coelos	256	196	519
1. KYRIE, Sanctorum lumen	1	1	169
253. KYRIE, Surrexit Christus a morte	234	180	483
2. Kyrie, Szenteknek fénye	1	1	170
407. KYRIE, Virginitatis amator inclyte	350	285	655

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
501. Langventibus in Purgatorio	428	—	766
118. Largum vesper, Rex gloriae	71	—	290
698. Lásd-meg Uram en igyemet	601	509	1026
553. Lauda Sion hunc Minorem	469	—	828
323. Lauda Sion Salvatorem	278	215	553
809. Laudate Dominum omnes gentes	752	650	1217
805. Laudate pueri Dominum	749	647	1214
590. Laus erumpat ex affectu	502	—	878
74. Laetare puerpera laeto puerperio	47	—	247
152. Laetare Virgo Israël	93	—	326
431. Lucesce Stellis amicta	368	—	682
807. Lucis Creator optime	751	649	1216
480. Lux advenit veneranda	404	—	733
223. Magas hegyén im az olaj-fáknak	197	153	445
808. Magnificat anima mea Dominum	751	649	1216
60. Magnum nomen Domini	37	61	228
585. Magyar-Ország szép Nemes Csillaga	498	—	873
766. Már el-mégyek az örömben	685	582	1136
411. MARIA dicsösségnek Annya	352	287	660
481. MARIA in Urbem vadit	405	—	734
812. MARIA Istennek Szent Annya	758	682	1224
410. MARIA Mater gratiae	352	—	659
491. MARIA Mater Numinis	416	—	752
415. MARIA Virgo Virginum	355	—	664
121. Ma születék e' Világnak Idvezitöje	72	—	292
208. Mater Sapientiae Rosa sine spina	170	143	415
572. Matutino tempore Barbara Beata	488	—	856
757. Meg-értsétek Keresztyének	672	—	1119
228. Meg-gondolta az Ur, hogy el-bontsa	200	—	448
708. Meg-halgassad az én imádságomat	613	519	1042
728. Meg-ne fedgy engemet Uram	638	541	1074
730. Meg-ne fedgy engemet Uram	640	543	1076
91. Meg-nyílt Menyország kapuja, Alleluja	61	39	267
683. Meg-nyomorodván ellenségitöl	581	—	1000
166. Meg-tellyesité az Atya Isten	98	74	337
716. Mely igen jó az Ur Istent dicsirni	623	528	1055
651. Menybéli nagy Isten	546	470	957
35. Menyböl az Ige le-jöve	23	21	206
82. Menyböl jövök most hozzátok	54	37	258
656. Mennyei Felségnek, Ura, és Istene	551	475	964
165. Mennyei Király születék	97	72	336
562. Mennyen és földön uralkodó Isten	477	—	840
557. Menynek, és földnek dicsö Teremtöje	472	—	832

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
652. Menynek, és földnek nemes Teremtöje	547	471	958
180. Mennynek, Földnek, ez Világnak Ura	113	87	357
289. Menynek Királyné-Aszszonya	255	195	517
574. Menyországnak dicsö Városa	489	421	858
252. Menyországnak Királynéja	233	179	482
417. Menyországnak Királynéja, Bünösök	357	290	666
433. Menyországnak Királynéja, Irgalmasságnak	370	354	685
434. Menyországnak Királynéja, O MARIA	370	—	686
88. Mi Atyánk Atya Isten	59	—	264
179. Mi dicsirjük e' mái napon	111	85	354
125. Midön a' Szüz Magzattyát	75	45	294
552. Midön e' gyarló Világot	468	—	827
350. Míg nem-látom víg orczádat	304	241	591
639. Mi kegyes Atyánk, kit vallunk Hitünkben	537	462	944
222. Miképpen ül egyedül a' néppel-rakott Vár.	197	153	444
169. Mikor Christus Bethlehemben	102	80	342
688. Mikor Dávid vala keserüségben	587	499	1008
231. Mikor JESUS kereszt-fán függ vala	202	—	450
704. Mikoron Dávid nagy búsúltában	608	515	1035
695. Mikoron Dávid Saul-elött futna	597	—	1020
699. Mikor Senakerib a' Jerusálemet	603	510	1028
723. Minden állat dicsir Ur Isten tégedet	629	536	1062
39. Mindeneknek teremtöje	25	—	209
637. Mindenható felséges Atya Ur Isten	535	—	941
694. Mindenkoron áldom az én Uramat	594	504	1017
701. Minden népek örülvén	604	511	1031
814. Minden Szentek Litániája	763	688	1229
229. Mind fejen-ként kik velem valának	201	157	449
319. Mi-nékünk adattassék	276	212	547
791. Minnyájan kik jelen vattok	722	614	1183
697. Mint a' szép hives patakra	600	508	1024
243. Mint homályosodott-meg az arany	226	—	471
31. Missus est Archangelus	19	—	201
40. Missus Gabriel de Coelis	26	20	210
768. Mit bízik e' Világ	687	583	1139
4. Mittit ad Virginem	2	2	172
24. Mittitur ad Virginem	15	9	193
631. Mivel már bé-estveledet	532	446	936
635. Mondgyatok dicsiretet	534	461	939
322. Mondgy éneket zengö nyelvem	278	214	552
459. Mondgy napon-ként	388	316	712
689. Mostan hozzád fel-kiáltok	588	500	1010
774. Mostan kik itt jelen vattok	696	—	1151

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
663. Mostan o Szent Lélek Isten	558	445	972
86. Most örüllyünk örvendezzünk	57	67	262
696. Nagy bánatban Dávid	599	506	1022
396. Nagy dicsösségben lakozó Istenség	342	277	642
522. Nagy gyönyörüség az Urat követni	446	—	794
724. Nagy hálá-adással magasztallak	631	—	1065
523. Nagy hálát adgyunk	447	—	795
58. Nagy öröm-nap ez nékünk	35	33	225
16. Nagy szivel várják	9	12	184
104. Nascente Christo Domino	68	—	282
98. Nato nobis Salvatore	66	—	277
617. Ne hadgy el-esnem felséges Isten	522	450	920
657. Neked Mennyei Szent Atyánk könyörgünk	552	476	965
164. Nekünk születék	96	72	335
163. Nekünk születék Mennyei Király, Szüz Mariának	96	—	334
616. Népeknek szól Isten	520	449	918
155. Nobis est natus hodie	94	—	328
318. Nobis Sancti Spiritus	275	212	546
196. No Földnek minden Népei	154	112	396
496. Nosza édes ajakim	422	350	760
430. Nyilnak az Egek, gyül fényes Sereg	368	297	681
92. O Aestuantis animae	61	40	269
465. O áldott Szüz Anya	395	323	721
382. O Amoris Sacramentum	330	269	626
137. O Angeli, cito accurrite	82	—	309
43. O aurora lucidissima	27	24	212
483. O Christi Mater Coelica	407	—	738
576. O Clara, luce clarior	491	—	863
358. O csudálatos Istenség	316	255	606
439. O dicsösséges Aszszonyság	372	301	689
432. O dicsöült szép kincs	369	298	684
357. O drágalátos nagy Szentség	316	255	605
329. O Lux beata Trinitas	285	—	568
139. O Edesem, szerelmes kisdedem	84	50	312
360. O Egeknek Királlya	317	256	608
753. O Életünk vég órája	669	568	1115
42. O Fényességes szép Hajnal	27	23	211
44. O Fényességes szép hajnal, Christus	28	24	212
438. O Gloriosa Domina	372	—	689
419. O gloriosa, O speciosa	359	—	668
151. O gratiose JESULE	92	—	325
416. O Istennek Szent Annya	356	289	664

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
344. O Istennek Szent Fia	294	231	581
136. O JESULE! dulcedo cordium	81	—	308
94. O JESULE mi floscule	63	—	272
274. O JESUS mi Idvezitönk	245	188	503
361. O JESUS-om, hitünk segedelme	318	257	608
362. O Jesusom, kinek az Eg széki	318	257	609
353. O magnum Sacramentum	313	252	601
443. O MARIA, Virgo pia	375	303	694
649. O Mennyei nagy bóldogság	545	469	955
668. O Mennyeknek fényessége	560	480	975
374. O Menynek égö-lámpása	325	264	620
130. O mi dulcis JESULE, Pusio venuste	78	—	302
131. O mi dulcis JESULE Sponsule decore	79	—	302
815. O mi Menybéli Szent Atyánk	768	—	1233
147. O! Mi pulcher floscule	88	70	320
599. Omnes una celebremus	508	—	887
8. Omnes unanimiter	5	6	177
458. Omni die, dic MARIAE	384	312	707
106. Omnis mundus jucundetur	69	—	284
337. O Pater Sancte mitis	291	—	575
172. O Praeclara lucida	107	—	349
96. O puer dilectissime	64	—	274
427. O Stellula, MARIA fulgida	366	—	678
383. O szabadságomnak díja	331	269	627
449. O Szentséges, ·/· Istennek	380	309	700
448. Oh Szentséges, ·/· Szüz MARIA	379	308	699
429. O Szentségnek leg-föbb ága	367	296	680
167. O Szép JESUS ez uj Esztendöben	99	73	338
400. O szép JESUS reménségem	344	279	646
173. O te fényes kis Csillag	108	82	350
354. O titkos, és mély Szentség	314	253	602
388. O véghetetlen kegyelmü	334	271	631
670. Oh áldott Atya Ur Isten	561	481	976
366. Oh áldott Manna Istennek Teste	320	259	613
795. Oh bú-látott	729	630	1192
186. Oh Egeknek fényessége	146	108	385
246. Oh én népem indúly siralomra	228	—	474
343. Oh én szerelmes JESUS-om	293	231	580
45. Oh fel-kelö fényes nappal	28	—	213
47. Oh fényességes szép Hajnal	30	23	215
371. Oh kegyelmes szivü JESUS	323	262	616
423. Oh kegyes szép Szüz MARIA	363	294	674
786. Oh keserves jaj-szó!	713	602	1172

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
794. Oh mely félelem, és	726	627	1189
654. Oh mely igen rövid vólt	549	473	960
373. Oh Menyország ékessége	325	263	619
338. Oh mi Szent Atyánk	291	227	576
580. Oh nagy szeretetnek fel-gerjett	493	—	866
331. Oh örökké-való Egység	286	222	569
330. Oh te bóldog Szent Háromság	286	222	569
660. Oh te ember Istennek teremtett állattya	554	477	967
744. Oh te meg-halandó Emberi-Nemzetség Ö l. Eo	659	559	1100
752. Pállya-futásomnak végén	668	567	1113
90. Panditur Coeli atrium	60	38	266
321. Pange lingua gloriosi	277	—	551
83. Pásztorok kik a' Nyájnál	55	66	259
600. Patrem omnipotentem	508	436	889
210. Patris Sapientia, Veritas divina	171	125	417
236. Patris Sapientia, Christus	220	—	464
234. Planctus ante nescia	204	160	453
538. Plaude Coetus paupertatis	459	—	813
544. Plaude turba paupercula	462	—	819
174. Pogányok, Nemzetségek	108	83	351
291. Postquam hostem, et inferna	256	—	520
327. Profitentes Trinitatem	284	220	566
543. Proles Coelo prodiit	462	—	818
114. Promit vox Angelica	70	—	288
115. Psallite Senes	70	—	289
111. Psallite unigenito Christo	70	—	287
154. Puellus nobis natus est	93	—	327
170. Puer circumciditur	104	77	344
159. Puer natus in Bethlehem, Hoc in Anno	95	71	332
161. Puer natus in Bethlehem, Hoc in Anno	95	71	333
50. Puer natus in Bethlehem: Natus	33	31	219
53. Puer natus in Bethlehem, Nunc in gaudio	34	—	222
52. Puer natus in Bethlehem, Unde gaudet	34	—	221
157. Puer natus in Bethlehem,	95	71	331
108. Puer nobis nascitur	69	—	285
306. Pünkösd napja bé-telvén	267	204	536
485. Quae est ista gloriosa	408	—	740
117. Quem Pastores laudavere	71	—	290
521. Quicunque Christum quaeritis	446	—	793
332. Quicunque vult animam	286	222	570
128. Quis te tenet in conclavi	77	48	300
404. Quo me DEUS amore	346	281	650

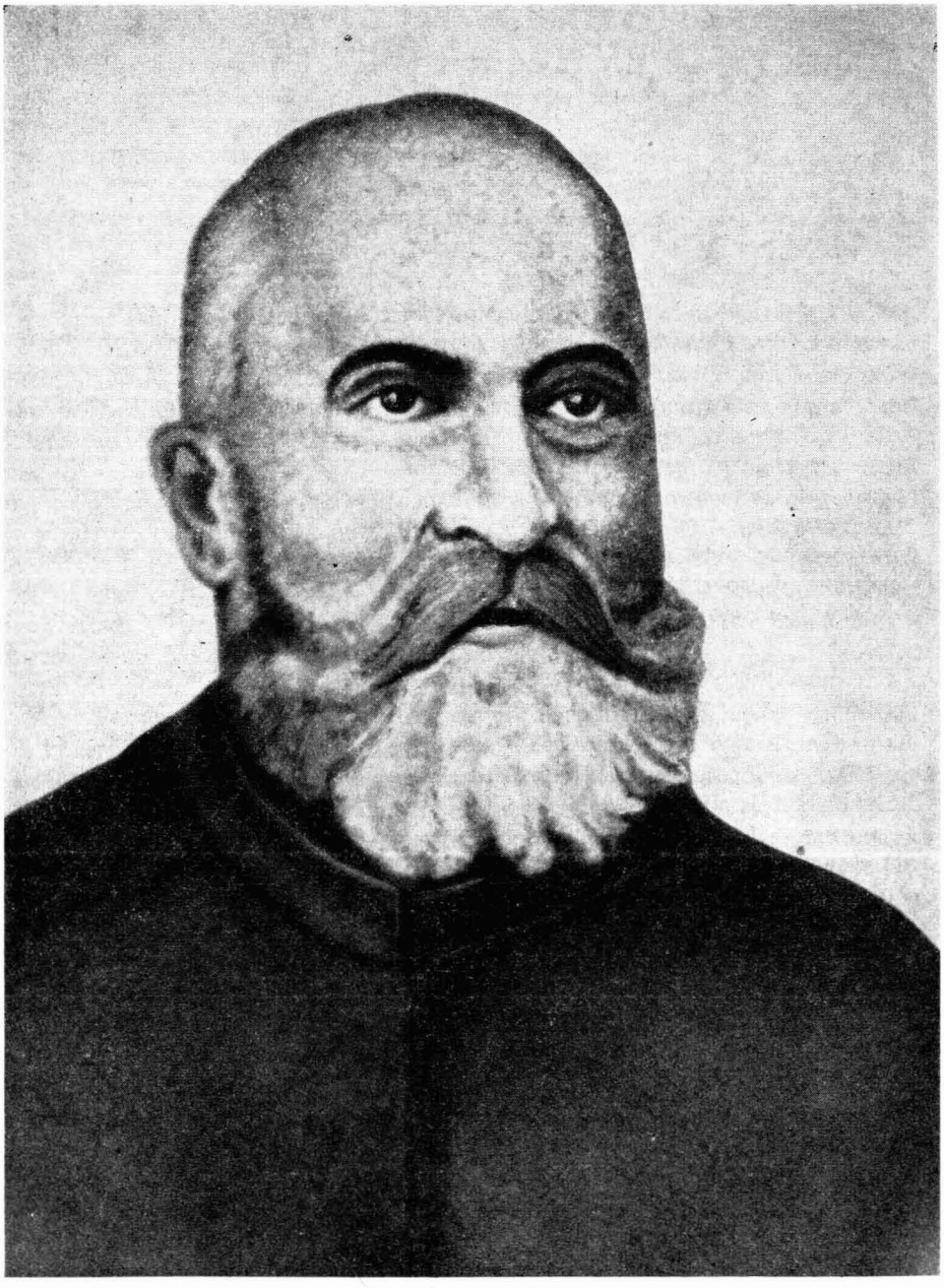
	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
776. Rajtam nagy irgalmú	698	—	1154
122. Redemptor Orbis natus est	73	—	294
228. Regina Coeli laetare	254	195	516
308. Régi Pünköstnek idején	269	205	537
738. Requiem aeternam dona eis	650	551	1087
10. Resonemus pariter	5	7	178
102. Resonet in laudibus	68	—	281
279. Resurgente Domino	249	—	508
394. Rex Christe primogenite	341	—	641
292. Rex omnipotens	257	—	522
595. Salve Custos Angele	506	361	884
497. Salve decus Virginum	424	352	762
548. Salve Fratrum Dux Minorum	466	—	823
103. Salve JESU parvule	68	—	282
472. Salve Mater misericordiae	399	325	727
495. Salve Mundi Domina	420	346	758
215. Salve Mundi salutare	176	131	423
473. Salve porta aeternae	400	—	728
477. Salve Sancta Christi parens	403	328	731
462. Salve Sponsa Deitatis	394	321	718
482. Salve Virgo gloriosa	406	333	736
421. Sancta DEI Genitrix	361	293	671
455. Sancta Messiae Genitrix	382	310	705
301. Sancti Spiritus adsit nobis gratia	263	—	530
447. Sanctissima ./·Mater D.	379	308	698
546. Sanctitatis nova signa	464	399	821
525. Sanctorum meritis inclyta gaudia	448	378	798
8. Sanctus, sanctus, sanctus	5	6	177
601. Sanctus, sanctus, sanctus D	509	442	892
707. Saulnak a' Dávidhoz jó szerelme	612	518	1040
188. Septem tuos dolores MARIA	148	—	388
780. Seregeknek Szent Istene	703	595	1160
777. Serkeny-fel álmodból	700	591	1156
97. Serkeny lelkem mély álmodból	65	42	275
15. Siralmunknak oka	8	12	182
244. Sirasd magad oh te Jerusálem	226	175	472
685. Sokan vannak most-is ollyan emberek	584	497	1003
741. Sokat irtak Bölcsek, Világi dolgokról	654	554	1093
733. Sok háborúságban, szivem nagy bánatban	644	548	1079
563. Sok hálá-adással mi most tartozunk	478	485	842
709. Sok jó-tételnyén nagyon csudálkozván	615	520	1044
692. Sok nyavalya e' Világon	591	503	1014
666. Sok nyavalyánkban Atyánkhoz kiáltunk	559	479	973

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
761. Sok nyomorúsággal élete embernek	677	574	1125
743. Sok rend-béli próbák vannak rajtunk	657	557	1098
314. Spiritus Sancti gratia	273	210	543
214. Stabat juxta Crucem Christi	175	129	421
212. Stabat Mater dolorosa	173	127	419
456. Stella Coeli extirpavit	383	311	706
494. Stella Jacob, MARIA nascitur	420	345	757
454. Stella maris, o MARIA	382	310	704
422. Summe Pater Sancte DEUS	362	—	672
271. Surrexit Christus hodie	244	187	501
681. Szám-ki-vetésre Dávid mégyen	577	492	995
800. Szegény gyarló ember, jaj	742	603	1205
516. SZENT ANDRÁS Isten szolgája	442	374	788
680. Szent Dávid Király bünei-ellen	576	—	993
684. Szent Dávid Király háborúságában	583	496	1002
679. Szent Dávid háborúságában, Imádkozik	575	489	992
690. Szent Dávid Próféta az Istennek	589	—	1011
693. Szent Dávid Próféta, éneklő könyvének	593	—	1015
686. Szent Dávid Próféta éneklő könyvének	585	498	1005
677. Szent Dávid Próféta második	572	—	988
78. Szent Esaiás igy irt	50	64	253
328. Szent Háromság, és csak Egy Istenség	285	221	567
558. Szent István Király Istennek szolgája	473	407	833
554. Szent Márton születék Magyar-Országban	470	403	829
591. Szent Mihály Arkangyal	503	358	879
511. Szent Philep, Szent Jakab	437	370	782
535. Szent seregeknek Ura és Istene	457	388	810
392. Szent Szent, Szent Isten	340	275	639
517. Szent Tamás vala, az Ur Christusnak	443	375	789
612. Szent vagy örökké Atya Ur Isten	517	442	913
611. Szent vagy Ur Isten	517	442	913
72. Szeplötelen Szüz MARIA	46	—	245
428. Szeplötelen Szüz MARIA, Menyországnak	367	296	679
141. Szép violácska, kedves rósácska	85	51	314
148. Szerelmes édes Jesusom	89	—	321
512. Szerelmes Szent Atyánk	439	—	783
783. Szomorú az halál a'gyarló-embernek	707	598	1165
772. Szörnyü halál, imé hol ál	692	588	1147
673. Szükség meg-tudnunk hü Keresztyének	565	—	980
67. Születésén Istennek, az Angyalok	44	63	240
144. Született új Király nékünk	87	53	317
191. Szüz-által jött e' Világra	151	110	392

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
380. Szüz-által jött e' Világra	329	—	625
424. Szüz MARIA, Christus Annya	364	294	675
444. Szüz MARIA, Christus Annya, Emberi	376	304	695
133. Szüz MARIA ez világra nékünk	80	50	304
237. Szüz MARIA hét fájdalma	221	171	465
181. Szüz Maria Jesusnak Szent Annya	126	—	366
460. Szüz MARIA kegyes Anya	392	320	716
570. Szüz támada, pogány népnek	485	419	853
325. Te DEUM laudamus	282	218	559
326. Téged Isten dicsirünk	283	219	563
623. Téged Ur Isten, a' nagy Felségben	527	455	928
682. Tekínts reám Istenem nyavalyámban	580	494	998
85. Tellyes szivel örvendgyünk	57	—	261
437. Tengernek fényes Csillaga	371	300	688
727. Teremtett állatok, minden	636	—	1072
587. Tibi Christe splendor Patris	501	—	876
486. Tota pulchra es MARIA	409	337	742
207. Tudván JESUS hogy el-jött órája	168	121	414
593. Tu qui es notitia doctus matutina	504	359	881
175. Uj Csillag jelent az Egen	109	83	351
732. Uram hald-meg szómat	642	547	1078
810. Uram irgalmazz	753	677	1218
811. Uram irgalmazz	756	680	1221
814. Uram irgalmazz	763	688	1229
820. Uram irgalmazz		693	1249
675. Uram, szemed-elött, mint	569	484	985
703. Ur Isten kérünk a'te Szent	607	514	1034
621. Ur Isten mely sokan vannak	525	454	926
80. Ur Istennek szent Fia	53	—	256
586. Ur Isten téged dicsirünk	500	355	875
84. Ur Isten veletek, Keresztyének	56	—	260
283. Ur JESUS kereszt-fán	252	192	512
280. Urnak fel-támadásán, ki	249	191	509
61. Urnak nagy nevezeti Emmánuel	37	62	229
722. Urnak szolgai, no dicsirjétek	628	—	1061
368. Ur vagyon a' Kenyér-színben	321	260	614
531. Ut queant laxis	454	386	805
19. Üdvezitönknek szent Annya	12	29	188
489. Valaszta az Isten magának hiveket	411	339	745
238. Váltságunknak drága árra, Feszíttetvén	222	172	467
372. Váltságunknak drága árra, Mit vitt téged	324	262	617
640. Vedd-el Ur Isten	539	463	945
146. Vedd jó néven én szivemet	88	52	319

	I. kiad.	II. kiad.	Oldalszám
731. Végetlen irgalmú, oh te nagy	641	—	1077
765. Véletlen embernek utolsó órája	682	578	1132
412. Veneremur Virginem	353	288	661
316. Veni Creator Spiritus	274	211	544
736. Veni JESU, veni amor	646	233	1082
302. Veni Sancte Spiritus	264	202	532
113. Venit Lux in Mundum	70	—	288
479. Veni Virgo Virginum	404	—	733
116. Verbum Caro terris	71	—	289
217. Vexilla Regis prodeunt	187	141	434
254. Victimae Paschali laudes	234	180	484
123. Világ Váltója születik	74	44	295
478. Virginis MARIAE laudes	403	329	732
469. Virgo Dei Genitrix	398	325	725
68. Virgo parit Filium	44	35	241
560. Virum admirabilem	475	409	837
340. Vis tibi dicam JESU mi	292	228	577
551. Vitiorum scabie	468	—	826
678. Zúgódik, dúl fúl magában	573	488	990

PETRÁS INCZE JÁNOS:
TUDÓSÍTÁSOK



PETRÁS INCZE JÁNOS

PETRÁS INCZE JÁNOS ÉLETE ÉS MŰVE

PETRÁS FERENC forrófalvi kántoréknál 1813-ban fiúgyermek született. A fiúcskát János névre keresztelték. (Forrófalva a Román Népköztársaság Moldva nevű tartományában van, Bakó megye besztercei járásában. Bakó városától délnyugatra, a legnagyobb csángómagyar falucsoport közepén, a Szeret folyó jobb partján fekszik.) A gyermek édesapja, Petrás Ferenc, ekkor 45 éves, a forrófalvi egyháznak római katolikus kántora, aki a latin, magyar, olasz és román nyelveket beszéli és írja. Erre a nyelvismeretre a Háromszék megyei kézdivásárhelyi (régi nevén kanta-i) konventualista minorita szerzetesek gimnáziumában tett szert. A kántor apa egyik őse a moldvai csángómagyarok történetéről magyarnyelvű naplót írt a XVII. században. Ezt a naplót a forrófalvi plebánia őrizte. Zöld Péter még látta a XVIII. század végén és jelentésében fel is használta. Petrások a hagyomány szerint Baranyából származtak Moldvába.

A kis Petrás János az elemi ismereteket nyilvánvalóan a szülői házban sajátította el, hiszen Forrófalván akkor nem volt iskola. Középiskoláit ő is Kantában végezte a minoritáknál, mint édesapja. Feltehető, hogy a szerzetesrendbe való belépés gondolata is ott érlelődött meg benne. Minorita szerzetessé, misszionáriussá való képzése Egerben történt. Fogadalmat 1834-ben tett. Pappá szentelése ugyancsak Egerben, 1836-ban ment végbe. Középiskolás korában a székely nép életébe láthatott be mélyebben, teológiai tanulmányai során az Eger–Mátrakörnyék palóc világa került szemlélődési körébe. Az új misés „hitküldér" – ahogy Ő magát leveleiben nevezi – misszionárius szerzetes papi küldetésének, élethivatásának megvalósítása céljából, rendjének engedélyével szülőföldjére Moldvába ment, és élete végéig ott is maradt. Szerzetes névként az *Incze* nevet kapta.

Egri életéről, körülményeiről, a misszionáriusi életre való készülődésről egy kortársának írt levelében így emlékezik meg: „... meglehet, hogy egymást ismerjük, ha Egerben azon években pályázott a bölcsészeten, midőn én az isteni tudományokban izzadtam, de én zárdai életünk szabályainál fogva igen csekély ismeretséggel dicsekedtem ama városbul, mely reám nézve valóban sok áldást árasztott: mert benne vettem fel a papi hivatal szentségét és ott nyertem egyházi igen csekély míveltségemet, mellyel az Úr szőlőjében a jelen napig Isten kegyelmébül működni szerencsém van." (l. Okmánytár XXII. sz. Brassai levél.)

PETRÁS INCZE JÁNOS lelkésszé való egész neveltetése a XIX. századi Magyarország területén, minorita házakban történt. E tényeket saját szavai így erősítik meg: „Egész neveltetésemet köszönöm háládatossággal a Szent Erzsébetről nevezett magyar minorita rendnek. Magyar tartománybeli minorita szerzetes pap a kantai konventhez affiliálva." (l. Okmánytár V. sz. 29. felelet.) Pappá szentelése után a konventualista testvérek moldvai missziójába küldik, melynek hivatalos neve: Missio Moldavica Fratrum Minorum Conventualium, ahol elkezdi működését.

PETRÁS INCZE JÁNOS a felszentelése és működésének megkezdése, működése helyének kijelölése között eltelő időt (1836–1838) szülőföldje közelebbi megismerésére fordította. A szemeivel látott, füleivel hallott életrend jelenségei vésődnek emlékezetébe tudományosan is értékelhető hiteles tényekként.

Látni és olvasóimmal láttatni szeretném a már megismertetett moldvai csángómagyar népért élő és tevékenykedő Petrás Incze Jánost a való életben, túl hivatásbeli-, küldetésbeli foglalatosságán.

Petrás Incze János szemével és kortársai szemléletével érzékeltetném az ő és övéi életét, sorsát, akikkel személyes, vagy levélkapcsolatban állott. Okmányszerűen mutatom be az általa és hozzá írt anyagot. Tehát a kronologikus sorrendben közölt történeti „Okmánytár" lesz ezzel a népéért élő „hitküldér" igaz életrajza, mely dokumentatív értékénél fogva önmagáért beszél és vall egy kiemelkedő egyéniség életsorsáról és a hátteres közösség, – melyért ég ez az élet – hétköznapi valóságáról is.

A következőkben ismételten érintenem kell olyan Moldva történetére és népére vonatkozó adatsort, mely az első kötet elején már szerepel. Az olvasó elnézését kérem a kényszerű ismétlésért, azonban szükségesnek ítélem az Okmánytárban közöltek háttérrajzának és összefüggéseinek jobb megértése céljából.

PARONI JÁNOS a Rómából Moldvába küldött missziós főnök a gondozására bízott területeken 1825-ben 50 000-nél több lelket talált. Számbavette a missziós területet és látta, hogy nagyszámú hívő seregét magyar pap hiányában nem tudja gondozni. Elhatározta, hogy a moldvai paphiányt megszünteti. Titkárként maga mellé vette a minorita Papp Sándor tatrosi plébánost és vele együtt Kolozsvárra, majd Désre utazott, hogy a magyarországi minoriták főnökét Studer Rudolfot megkeresse. Paroni elmondotta úti célját Studernek és a probléma megoldásához segítségét kérte. A két főpap szerződést kötött, melynek lényege, hogy a Magyar Minoritarend a Moldvai Missziónak évenként hat magyar minorita pátert kölcsönöz évi száz szkudi ellenében, mely összeget a Moldvai Misszió fizeti „ifjú szerzetesek neveltetésére" címen. A szerződést aláírták és Rómával is jóváhagyatták.

A szerződés megkötésén Studer társaságában jelen volt P. Gegő Elek Nicephor akadémiai levelező tag is. A hivatalos tárgyalásokon kivüli szabad időt a két főpap titkára Papp Sándor a tatrosi plebános minorita és Gegő Elek hitszónok, akadémiai levelezőtag, obszerváns, baráti beszélgetésben töltötte. A Moldvából jött Papp Sándor elmondotta az ott élő magyar katolikus nép körülményeit. Gegő megrendüléssel hallgatta a tájékoztatást, jól eszébe véste Papp szavait, és visszatérve Budára jelentést tett az Akadémiának mindarról, amit Moldváról, és a moldvai magyarokról hallott. Az Akadémia Gegőt közelebbi tájékozódásra Moldvába küldte. Gegő elvégezte feladatát és jelentését írásban tette meg. Az Akadémia Gegő jelentését saját kiadványaként „A moldvai magyar telepekről" című, térképpel is ellátott könyvben, Budán, 1838-ban közre adta.

A szerződő felek a kezdeti időben teljesítették a feltételeket, és annak megfelelően a vallási élet mintha kezdett volna helyes útra terelődni. Rövid idő után el-elmaradt a neveltetési járulék megfizetése s annak megfelelően minorita atya sem érkezett. Az olasz és magyar minoriták között a nép nyelve miatt ellentét kelt. A magyar minoriták a nép anyanyelvét gondozták, az olaszok az állam nyelvét vitték be a magyar nép templomaiba. A kérdés akkor vált súlyosabbá, amikor a moldvai misszió élére Magni Károly János került. Moldvai Apostoli Vizitátorsága ideje alatt (1832–1838) félreérthetetlenül a román nyelv primátusa mellé állott, és hatalmi szavával kényszerítette az olasz minoritákat a román nyelv használatára. A magyar papságot is kötelezte, hogy templomaikban az imádság és ének szakaszonkint változzon: „...egy szakasz magyar szöveg elhangzása után egy szakasz román nyelven történjen..." (Okmánytár III. sz.) Magni a magyarok tulajdonjogi kérdéseibe elegyedett akkor, amikor jogtalanul elvette a kalugeri magyarok szláv nyelven írt birtoklevelét. Jassyban és Szabófalván románnyelvű iskolát szervezett. 1837-ben a Magyar Tudományos Akadémiához latinnyelvű levelet írt Magni (Okmánytár I.), melyben a Moldvában élő m a g y a r o k gyermekeiről „...pro H u n g a r o r u m i n Moldavia principatu" beszél, és akiknek számára román nyelven írt magyar nyelvtant kér ingyen.

Magni működésének végén, Gegő útját követően érkezett vissza a moldvai Forrófalván született Petrás Incze János szülőföldjére, mint Egerben frissen végzett konventualista minorita misszionárius. Felszentelése és kinevezése közötti szabad idejében bejárta Moldvát, és megnézte testvéreinek, a moldvai csángómagyaroknak életkörülményeit. Nyitott szemmel járta végig a tájat, de figyelte a világ eseményeit is. Olvasta a magyarországi lapokat, és így jutott kezébe leendő főnökének, Magninak a levele, melyet az Akadémiának küldött, és melyet Schedel Ferenc (a későbbi Toldy Ferenc) az Akadémia akkori titoknoka válaszlevélben nyugtázott. (Okmánytár II.) Magni levele megdöbbentette a pályája kezdetén álló misszionáriust. Azt látta, hogy saját szerzetének főembere, vezetője tör értetlenséggel a népre, mely nem tud védekezni. *Petrás nem viseli el az igazságtalanságot*, és észrevételeket fűz főnöke leveléhez, valamint egyéb tetteihez. Népe, a moldvai csángómagyar nép ügyét saját gondjaként veszi vállaira, és ez ügy védelmét ettől fogva életcéljának tekinti. Magni levelére mintegy ő válaszol. Petrás ez írása (Okmánytár III.) melyet szintén az Akadémiához küldött, – pecsétszerű rajz rejti az Incze név betűit – aláírás nélkülinek minősült, és így olvasásra sem került. Nem is jelent meg.

Magni Károly Jánost Arduini Rafael Péter követte a moldvai püspöki széken az 1838–1842. években. Egyetlen olasz missziós főnök, aki igazán megszerette híveit, a moldvai csángómagyar katolikusokat és igen sokat is tett értük. Felfigyelt a pusztinai segéd lelkésszé kinevezett Petrás Incze János misszionáriusra is, s képességeire tekintettel útjaira titkárként magával vitte.

Döbrentei Gábor az Akadémia több nyelvet beszélő, világot járt nagy műveltségű volt titkára, ki az Erdélyi Múzeumot alapította, a Régi Magyar Nyelvemlékeket szerkesztette, a magyar bibliafordítás 1466-os tatrosi másolatát is kiadta, majd Gegő könyvéből értesült a moldvai csángómagyarok körülményeiről, egészsége helyreállítása céljából a Csík megyei híres fürdőre, Borszékre utazott. Ugyanakkor ugyanolyan célból Borszék fürdőn tartózkodott Arduini Rafael Péter is titkárával, Petrás Incze Jánossal.

Borszékfürdőn a Budapestről jött Döbrentei Gábor, az Akadémia volt titkára rövidesen megismerkedett Arduini Rafael Péterrel, Moldva katolikus püspökével, és annak titkárával, Petrás Incze Jánossal. Nem sokkal az ismeretség után Döbrentei a moldvai csángómagyarok életrendje után tudakozódó 38 kérdést tett fel írásban Petrásnak. Ezt a találkozást, Döbrentei kérdéseit, valamint a kérdésekre adott feleleteket az Okmánytárban olvashatjuk (ld. Okt. IV. sz.). Megállapíthatjuk, hogy Döbrentei kérdései felölelik a népélet egész területét. Döbrentei e kérdéssorát az első klasszikus kérdőívnek nevezhetjük. Petrás feleletei nyomán magunk előtt látjuk a moldvai csángómagyarságot, házait, otthonait, udvarait, kertjeit, mezeit, erdőit, a folyton fonó-szövő asszonyait, gyöngyfűző leányait, fáradhatatlan férfiait, akik megteremtik az élet lehetőségeit. Feleletet ad népének számára, szokásaira, hétköznapi, ünnepnapi életrendjére, vallási életére, hit- s hiedelem kapcsolataira. Szól püspökéről, Arduiniról, annak moldvai működéséről, munkájáról, eredményeiről, egyházközség-szervezéséről, iskolaalapításairól, templomépítéseiről, Európaszerte végzett eredményes gyűjtéséről, meg lelkitesti tulajdonságairól is. Arduini nevezi ki Petrást klézsei plébánosnak, és bízza meg azzal, hogy a csángómagyar nép történelmét latin nyelven írja meg számára. Petrás alaposságára jellemző, hogy még plébániája, Klézse község ősi földjegyzékét sem hagyja figyelmen kívül. Mi több, a szomszéd falu, Kaluger, eredeti, szláv nyelvű, Magni által elkonfiskált adományozó levelét is megemlíti. Petrás feleleteit aligha lehetne valamiféle fontossági sorrendbe állítani. Minden adata egyformán fontos. Ha valamit mégis kiemelnénk, az népdalgyűjtésének különösen eredményes volta. Az akkor is oly bőséggel áradó népdalok szépsége és a dalok általános ismerete arról beszél, hogy a moldvai magyarság századokon át tudatosan őrizte, védte hagyományait, kulturális értékeit. Petrás püspökével hitelesíttette feleleteit, nehogy azok igazságához kétség férhessen.

Arduini sikeres moldvai működése után visszatért szülőföldjére, Olaszországba. Utódja 1843–1848 között Sardi Pál lett, aki nem Arduini szellemében, hanem a Magni-féle kezdeményezések jegyében irányította a rábízott közösség sorsát. A magyar falvakat jellegtelen falvakká igyekezett átalakítani.

Sardi Pál működésének kezdeti idejében érkezett Döbrentei ajánló levelével a tudós Jerney János Moldvába, Klézse községbe, Petrás Incze Jánoshoz. Petrás Döbrentei kérésére a legnagyobb készséggel segítette Jerneyt néprajzi kutató

munkájában. Jerney Petrás kíséretében Sardi Pál apostoli vizitátort is felkereste Jassy-ban. Szó került arról, miképpen segíthetnének a csángómagyarok nyomorán. Hármuk közös megállapodása az volt, hogy intézzenek kérést a legfőbb magyar hatóságokhoz, és a főrendekhez a csángómagyar nép megsegítésére. Sardi kívánsága az volt, hogy e kérést Jerney fogalmazza meg, a kész iratot pedig Petrás juttassa el aláírásra és pecsételésre őhozzá. Elkészült az irat, el is érkezett Sardihoz, de Sardi latin válasz keretében megtagadta az aláírást, és a beadványt visszaküldte Petráshoz. (Okmánytár XII. sz.) Sardi ezzel 1848-ban bekövetkezett haláláig, a Magni által megkezdett munkának tudatos folytatója lett.

Petrás a Sardi-féle kudarc után is folytatta levelezését Döbrenteivel. Ez időben többször említi, hogy a huszita bibliáról 1466-ban készített tatrosi másolat nyelvi anyagát összeveti a csángómagyar nép jelen nyelvével.

Petrás levélsora 1848-ban, Döbrentei 1851-ben bekövetkezett halála előtt három évvel, ismeretlen okból megszakad – legalábbis ez évekből semminemű írása nem került elő –, 1863-ig. E kiesés rejtélyes és megmagyarázhatatlan. Annyi a korábbi írásokból kivehető, hogy az Akadémiával való szívélyes, meleg kapcsolata Döbrentei halálával elhidegült. Toldy (Schedel) Ferenc akadémiai titkár és Petrás között – talán az Észrevételek miatt – nem létesült olyan baráti viszony, mint amilyen Döbrenteivel szövődött.

1861-ben Magyarországon megalakult a Szent László Társulat, mely alapszabályszerűen a „keleti – sajátlag – a moldvai csángómagyarok" segélyezését tűzte ki célul. Több gyűlésén foglalkozott a kérdéssel, majd tagjai közül Imets, Veszely és Kováts-ot Moldvába küldötte, hogy a helyszínen győződjenek meg a való helyzetről. A küldöttség útjára 1867-ban került sor.

A Szent László Társulat küldötteinek Klézsén való megjelenése óta az Akadémia helyét Petrás tudatában a Szent László Társulat foglalta el. Ez az összefonódás Petrás élete végéig megmaradt. A moldvai csángómagyar egyházközségek kéréseinek sorát: templomépítés, templomi berendezés, harang, miseruha, -könyvek, renoválás vonatkozásában a hívek nevében Petrás írta alá és küldte el, ugyancsak ő kézbesítette az érkezett adományokat, és a Társulatnak ő köszönte meg azokat. Az Okmánytár (ld. LXXXVI, LXXXVII, LXXXIX, XC, XCI, XCVI, XCVII sz.) szemlélteti Petrás ezirányú tevékenységét.

A Szent László Társulat segítő keze Petrás révén elér Bukarestbe is. Az ottani katolikus püspök az angolkisasszonyok iskolája számára, majd a galaci-plojesti, – tirgovistei, – krajovi iskolák, ill. templomok számára Tomek Sándor és Vizi Menyhért tanítók részére kér és kap segélyt.[1] Román megyei falvak: Sagna, Tamásfalva, Román városával együtt Bocsáni Dénes személyében magyar papot kérnek, – a kérést a nevezett községek 71 hívője írta alá.[2] Borgófalva község papja Wierczinszky Felicián latin nyelvű levélben fordul a Társulathoz. Íme a levél fordítása (magyarul szabadon): „Borgófalva község lakói kivétel nélkül magyarok, akik a lefolyt századok alatt hazájukat végképp elhagyva Moldvában vetették meg lábukat. A legelsők a szomszédos Szabófalváról jöttek, ők alapították meg a falut, a többiek kétségkívül Magyarországból települtek ide, ahol magyarul beszélő katolikusok is voltak." Templomépítésre 7000 ft. segélyt kér. A latin levelet a Társulathoz Dominicus Jaquet moldvai püspök terjesztette fel. Még 1930-ban is érkezett

levél a Társulathoz, melyben magyar papért esedezik Nagypatak 146, Ferdinánd 430, Kákova 760 magyar katolikus lakosa.

A sokat küzködő, nehéz életű Petrásnak is voltak boldog percei, így akkor, amikor Kápota nevű filiájában az ő kezdeményezésére a Társulat segélyével templom épült, és felszentelésre került. (Okmt. XCII.)

Petrás Incze János néprajzi tevékenysége a magyar tudósokkal, jelesül a Magyar Nyelvőrrel való együttműködésben jutott kifejezésre. Petrást a csángómagyar nyelvet tanulmányozó magyar tudósok sora kereste fel klézsei otthonában: Munkácsi Bernát, Ballagi Aladár, Kunoss Ignác és Szarvas Gábor. A Magyar Nyelvőrt alapító Szarvas Gábor nyerte meg Petrást, hogy lapja számára néprajzi cikkeket küljdön.

Petrás a népdalok, nyelvi adatok, találós kérdések sorát küldi a Nyelvőrnek. (Okm. tár: XXXIX, – XLII sz. okmányok.) Legtöbb cikkét „Rokonföldi" néven írja alá–, mivel fölöttesei kifogásolták e tudósokkal való kapcsolatát.

1881-ben Camilli Miklós József lett Moldva apostoli vizitátora. Fáradozásának eredményeként lett Moldva missziós területéből püspökség, amelynek élére ő maga került. Egyik első lépéseként körlevélben írta elő, hogy „...templomaiban csak román nyelven szabad imádkozni..."[3]

1886-ban Petrás Incze Jánost rablógyilkosok megölték. Nincs róla adat, hogy kik, és miért.[4]

Petrás halála után a Szent László Társulat tovább folytatta tevékenységét. A Társulat egyik legjelentősebb tette az volt, hogy megíratta Auner Károllyal (temesvári kanonok) a moldvai csángómagyarok történetét. Auner német nyelven írott könyvét Pacha Ágoston, a későbbi temesvári püspök fordította szép magyar nyelvre. A könyv címe: „A romániai magyar telepek történeti vázlata."[5] Auner fontos könyve a megjelenés idejéig minden adatot a legnagyobb komolysággal vesz számba. A könyvet senki sem nélkülözheti, aki a kérdésben tájékozódni akar.

Petrás Incze János népével, a moldvai csángómagyarokkal Auner könyve után napjainkig többen foglalkoztak. Moldvából az első népdalt jelen sorok írójának Moldvai magyarság c., négy kiadást megért könyve hozta.[6] A könyv 120 népdala alapján nevezi a szerző az V. magyar népdaldialektus területnek Moldvát. Domokost moldvai gyűjtőútjain Veress Sándor, Lükő Gábor, Balla Péter követték, útjaikról könyvekben, cikkekben számoltak be.[7] Moldva bejárása nélkül, íróasztal mellől írtak könyveket: Oberding József, Baumgarten Sándor (Siculus) és Mikecs László.[8]

1938-ban e sorok írója Budapestre hozott néhány moldvai csángómagyart. A Magyar Rádió Stúdiójában Bartók Bélának, Lajtha Lászlónak énekeltek moldvai csángómagyar népdalokat, melyeket a ma már történeti értékű Pátria hanglemezsorozat őriz.

A II. világháború után a romániai magyar népdalgyűjtők közül Jagamas János több népzenekutatóval gyűjtőutat tett Moldvában. Magnetofonra vett több tízezer népdalt a kimeríthetetlennek látszó anyagból. Moldvai Csángó Népdalok és Népballadák címen (Bukarest 1954) könyvet is adott ki 154 népdallal. Jagamas egyetlen falu: Trunk népzenei monográfiáját is elkészítette, de a munka a mai napig még kiadatlan.

Szegő Júlia és Dobó Klára is foglalkozott moldvai magyar népzenével, közös könyvük is megjelent.[9]

Legutóbb Kallós Zoltán két könyve: „A balladák könyve", „Új guzsalyam mellett" tárt fel gazdag moldvai anyagot.[10] A balladák könyvében 150 ballada, az Új guzsalyam mellett c. kiadványban 163 moldvai népdal került közlésre, kottákkal és gramofon lemezzel együtt. Kallós 1947-ben került Moldvába, amikor a román kormány 100-nál több magyar tanítót nevezett ki oda, a csángómagyar gyerekek anyanyelven való tanítására. 1958 óta Moldvában nincs magyar iskola.

Neves nyelvészek is tanulmányozták a csángómagyar nyelvet: Weigand Gusztáv (német), Wichmann György (finn), Márton Gyula és Szabó T. Attila. Tudomásom szerint kiadásra készen áll a csángómagyar nyelvatlasz is.[11]

A negyvenes években Bukovinából 14 000 székely és egyidejűleg Moldvából mintegy ezer csángómagyar telepedett Magyarországra. A hazatelepültek Tolna megye Völgységi járásában, és Baranya megyében nyertek állandó otthont. Közöttük végzett népdalgyűjtésem eredménye „Csángó népzene. I–II." címen jelent meg.[12] (Ennek a kiadványnak első kötete Petrásnak az Akadémiához küldött teljes népdalanyagát is közzéteszi jegyzetekkel ellátva.) A hazatelepítetteket számtalan magyar népzenegyűjtő kereste fel, s végzett gyűjtést köztük.

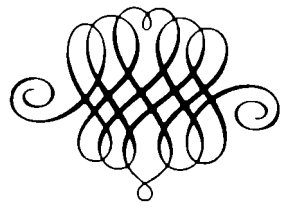
A rövid, vázlatos életrajz után – mely már az előbb idézett könyvemben is megjelent – Petrás János életművének bemutatása következnék. Én Petrásnak, a legelső magyar népdalgyűjtőnek életműve méltó megírására nem vállalkozom. Életem alkonyán világosan látom, hogy ez a nagy feladat képességeimet meghaladja. Viszont összegyűjtöttem Petrás általam elérhető valamennyi irását, saját kezével írt tudósításait, a hozzá küldött leveleket és nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy ezekből összeáll Petrás hiteles életműve.

Petrás Incze János életművét akkor ismerjük meg teljes egészében, és jelentőségében, ha nevezett gyűjtések kiadványanyagával és előző népköltészeti gyűjteményeink megfelelő szövegeivel összevetjük Petrás gyűjtését. Így megismerve munkásságát fogjuk látni, hogy milyen értékekkel gazdagította Petrás Incze János a magyar folklorisztikát, mit tett népéért, a moldvai csángómagyarok fölemeléséért, ha úgy tetszik, megmentéséért.

JEGYZETEK

1. *MTA Kézirattár:* A Szent László Társulat iratai a moldvai csángók ügyeire vonatkozólag 1863–1941. Jelzete: MS: 10.528 Ezek az iratok 1964-ben kerültek át az Akadémiára a Központi Papnevelő Intézetből.
2. ld. MTA-Kézirattár (ld. 1-es pontban) 1889. július 31.
3. Camilli körlevelének dátuma: 1889. szept. 17/29
   in: Iosif Petru M. Pal: Originea Catolicor din Moldova şi Franciscani pastori lor de veacuri Săbăoani-Roman 1942, 186–187. o.
4. Az első merénylet után még nem halt meg, Neuman Péter bogdánfalvi plébános gyóntatta meg, – Petrás fölismerte gyilkosokat, de nem mondta meg, kik voltak. ld. Domokos P. P.: Moldvai Magyarság. Kolozsvár 1941.
5. *Auner Károly:* Temesvár 1908, 1–94. p.
6. *Domokos Pál Péter:* Moldvai Magyarság I. kiad: Csiksomlyó 1931,
   2. kiad.: Cluj-Kolozsvár: 1934
   3. kiad.: Kolozsvár 1940 (Gloria nyomd.)
   4. kiad.: Kolozsvár 1940 (András László nyomd.)
7. *Veress Sándor:* Népzenei gyűjtés a moldvai csángók közt = Ethn. 1931. XLII. évf. 133–143.
   Balla Péter: Népzenei gyűjtés a bukovinai falvakban = Ethn 1935. 1–4. sz.
   Lükő Gábor: Havaselve és Moldva népei a X–XII. szd-ban = Ethn1936, 3–4. szám.
8. *Oberding József György dr.:* Az óromániai magyarság. Pécs 1940 3–68 p.
   Mikecs László: Csángók Bp. 1942. hn. én.
9. *Szegő Júlia–Sebestyén Dobó Klára:* Kötöttem bokrétát. 150 népdal. Bukarest 1958.
10. *Kallós Zoltán:* Új guzsalyam mellett. Bukarest 1973
    Balladák könyve. Bukarest 1970
11. *Weigand Gusztáv:* Neunter Jahresbericht des Instituts für Rumänische Sprache (Rumänisches Seminar) zu Leipzig. 1902. 131–154. p.
    Wichmann Yrjő: Wörterbuch des Ungarischen Moldauer Nordcsángó- und Hétfaluer Csángódialektes nebst grammatikalischen Aufzeichnungen und Texten aus dem Nordcsángódialekt. Herausgegeben von Bálint Csüry und Artturi Kannisto. Helsinki, 1936.

Márton Gyula: A moldvai csángó nyelvjárás román kölcsönszavai. Bukarest 1972. 7–601. p.
12. Domokos Pál Péter-Rajeczky Benjamin: Csángó népzene
1. kötet Bp. 1956
2. kötet Bp. 1961



OKMÁNYTÁR

I

Magni Károly Moldva apostoli prefektusa a Magyar Tudós Társaságtól román nyelven írt magyar grammatikákat kér ingyen 1837-ben

Amplissimo ac Per Illustri Viro Hungaricae Eruditorum Societatis Praesidi Meritissimo et Sociis Clarissimis.
Pestini

Vir Summe,

Quamvis individualiter qui forte nimis animi fidens has Literas Claritati Tuae substerno Tuam notitiam non habeam, tamen cum amplissimae Societatis cui praees fama longe lateque diffusa sit, idque naturaliter humanis mentibus insideat caeteris eiusdem corporis membris caput praestare debere, sapientiae Tuae mirum sane haud videbitur, quod ignotus homo gloriae Tuae et sociorum mei tributum obsequii deferre non dubitem. Has ergo sinceri cordis significationes benigne pro Tua comitate exipere ne dedigneris; audentique aliquid pro Hungarorum in Moldaviae Principatu dispersorum utilitate insinuare facilis veniae indultor parce. Siquidem *magna horum pars, quos Moldavo-Hungaros* appellabo iam penitus maternae oblita est linguae magna vero ita corrupte eam loquitur, ut vix illustris originis eamque valde detritam faciem servet, omnibus in densis ignorantiae tenebris tabescentibus. Cum itaque mens sit ad aliquod eruditionis lumen tenellam saltem aetatem educere, quo possit posteritas ad feliciorem statum transmigrare, in eum-

A legmélyebben tisztelt és nagy tekintélyű férfiúnak, a Magyar Tudós Társaság érdemdús elnökének és kitűnő barátainak
Pesten

Kiváló Férfiú,

Felette hű lélekkel terjesztem híresség-ed elé e sorokat, bár személyesen nem ismerlek, mégis, mivel az igen tekintélyes Társaságnak, melynek élén állsz, a híre széltében-hosszában elterjedt és az emberi értelemben természetes dologként van számontartva, hogy ugyanazon test tagjai felett a fejnek kell kiemelkednie, bölcsességed számára nem fog különösnek tűnni, hogy ismeretlenként sem habozom bizalmam jelét kegyelmed és a kegyelmes társaság elé terjeszteni. Ezeket tehát, mint őszinte szívem megnyilatkozásait pártfogásodért, szíveskedjél jóindulattal fogadni és szíves engedelemmel légy könyörületes ahhoz, aki a modvai fejedelemségben szétszórt magyarok hasznára tolakodni merészel. *Nagy része ugyanis azoknak, akiket moldvai magyaroknak* nevezek, már teljesen elfelejtette anyanyelvét, a másik része annyira rosszul beszéli, hogy az alig felismerhető dicső eredetinek egy nagyon romlott változatát őrzi, minden tekintetben a tudatlanság sűrű homályában sorvadozva. Az ész legyen az, ami a nevelés révén valamiféle fényre vezeti ezt a bizony

que finem iam scholae hic institui incipiant, non mediocriter proficuum censerem, si puerorum manibus Grammaticae Hungaricae linqua Valachica exaratae tradi possent. Auditum autem est, in Typographia Hungaricae Universitatis eiusmodi Grammaticas una cum alio opere Valachice et Hungarice circa informandam iuventutem concinato venales prostare;

sed cum multi ex novis Alumnos futuri sint admodum pauperes, qui nullo modo poterunt libros necessarios pecunia sibi comparare, ideo supplicatur humiliter Insigni Vestrae Societati, ut pro indita generositate bene velit aliquot utriusque nuper laudati operis exemplaria usui pauperum discipulorum gratuito huc mittenda curare, qui utique perennes rependent grates apud Deum, quem exorare non desistent pro eiusdem Amplissimae Societatis incremento. Quod si id consilii humanissimis vestris suffragiis probabitur, ne gravetur Claritas Tua dicta exemplaria ad Inclytam Caesareo-Regiam Jassys existentem Agentiam mihi tradenda dirigere, qui expensas vectionis illico solvere non detrectabor. At simul in meum et amicorum commodum alia quatuor profecto venalia, sed quo leviori poterit pretio fieri, dictorum Operum exemplaria ut mihi mitterentur, rogarem, per honorabilem mox commemoratam Agentiam quam citissime meae obligationi satisfacturus.
Atque dum, Vir Summe, haec fidenter benignitati Tuae submitto, beneficii quo a Te praestolor indelebilem memoriam despondens, maximae laudi mihi verto, quod declarari possim Amplissimi Nominis Tui

gyenge kort, ami által legalább az utókor boldogabb állapotba léphet. És ha már e célra iskolákat kezdenek építeni, úgy vélem, hogy igen hasznos lenne, ha a tanulók kezébe oláh nyelven írt magyar grammatikákat tudnának adni. Azt hallottuk ugyanis, hogy a Magyar Egyetem Nyomdájában ilyen nyelvtanok, az ifjúság oktatására alkalmas egyéb művel együtt oláhul és magyarul kaphatók.
De mivel az új tanulók közül sokan annyira szegények lesznek, hogy semmiképpen sem tudják a szükséges könyveket pénzért beszerezni, alázatosan könyörgünk kiváló Társaságotokhoz, hogy ismert nagylelkűsége révén szíveskedjék néhány példányt az imént dicsért mindkét műből szegény diákok számára ingyen idejuttatni, akik örök hálával fizetnek Istennél, akit nem szűnnek meg kérlelni a kitűnő Társaság gyarapodásáért. Ha ezt önök emberséges egyetértéssel igenlik, Hírességednek ne legyen nagy teher, hogy az említett példányokat a Jassyban működő magasságos Császári és Királyi Követségen keresztül eljuttassa hozzám, aki a szállítás költségeit megfizetem. Egyidejűleg kérem, hogy nekem és barátaimnak másik négy példányt szíveskedjék küldeni a nevezett műből, ha lehet, engedményes áron, az említett nagytekintélyű Követségen keresztül, melyyel szembeni tartozásomat a legrövidebb időn belül ki fogom egyenlíteni.

És míg ezt, kiváló férfiú, hittel, jóindulatodba ajánlom, jótéteményednek, melyet tőled várok, eltörölhetetlen emlékezetet ígérve, legnagyobb dicsőségnek tartom, hogy dicső nevedet hirdethetem

Jassys 31 Oct. 1837
Cultor Perpetuus Fr. Jo(hann)es Carolus Magni Min.(orum) Con.(ventualium) Mission(is) Moldaviae. Praefectus Apostolicus

Jassy 1837. okt. 31.
Örök tisztelőd Frater Johannes Carolus Magni, conventualis minorita a moldvai misszió pápai prefektusa

(Madas Edit fordítása)

E levél kivonatai megjelentek a Nemzeti Újság 1838-as évfolyamában.
Eredetije a MTA Kézirattárában RAL 137/1837

II

D Schedel Ferenc az Akadémia titoknoka elismeri Magni levelének érkezését. Válaszát és intézkedését a Nemzeti Újság 1838. bőjtmáshó 24-i- és a Jelenkor 1838. március 25-i számában így adja közre:

„Magni Károly János, a' moldvai apostoli missio' igazgatója, Jászvásárott, 1837. oct. 31. költ levelében írja a' m. t. társaságnak, hogy minekutána egy része a' moldvai magyaroknak nemzeti nyelvérül megfeledvén, más része azt romlottan beszélvén, mindnyájan pedig mély tudatlanság' homályában tespedvén, némi mivelődés' terjeszthetésére itt ott már iskolák keletkeznek; nem csekély hasznú dolog lenne itt a' gyermekeket oláhul írt magyar grammaticákkal ellátni. Minthogy pedig sokan a' tanítványok közül szegényebbek, hogy sem magoknak a' szükséges könyveket megszerezhetnék, felszólítja a' levél' írója a' magyar academiát mozdítaná elő moldvai atyánkfiai' ezen ügyét czélirányos munkák' ingyen küldésével. A' kisgyülés ezen' nagy részint oeconomiai tárgyhoz érdemleg nem szólhatván, azt a' maga idejében a' nagygyülés útján az igazgatóság elibe rendelé terjeszteni, a' helybeli tagok közt pedig aláírás nyittatott, 's így e' czélra 106 ft. 50 kr. folyt be (maga Jankowich Miklós tiszt. tag 50 fttal járult ide) melly pénzen 5 példány deák-magyar-német-oláh szótár és 30 példány Maller' oláh magyar nyelvtanából vásároltatott, 's addig is, míg netalán újabb ajánlatokból egy újabb küldemény eszközöltethetnék, útnak inditatik. Alulírt késznek nyilatkozik ezennel más buzgó hazafiaktól is számadás terhe alatt, e' czélra nyitandó adakozásokat elfogadni."

Pesten martius 22. 1838 Dr. Schedel Ferencz s. k. titoknok

Eredetije az MTA Kézirattárában, RAL- ben.

III

A Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában „Ismeretlen levélíró" jelzettel négy sűrűn teleírt oldalas levél fekszik 82/1838 szám alatt. A levél Moldvában, Igazvölgyben 1838. április 10-én kelt.

ÉSZREVÉTELEK A MOLDVAI MAGYAROK ÜGYÉBEN

Magni Károly Jánosnak a Moldvai Apostoli Misszió igazgatójának a Magyar Tudós Társasághoz 1837 október 31-én írt levelére.

A Magyar Hírlapokban, jelesen a Hazai Tudósítások és a Jelenkorban megjelent a m. t. Társaságnak a moldvai magyarok művelődésére tett nemeslelkü ajánlata, és a legszentebb célra küldött adománya az ottani Apostoli Misszió Igazgatójának levelére, mely több ismeretim s észrevételeimből, némellyeket nem látom célirántalannak a Magyar Községgel tudatni. Ha különböző véleményeket is fog soraim olvasása sokakban támasztani, mégis elég jutalmat nyerek, ha fogom tapasztalni, hogy a Magyar Haza Tudósai mélyebben fognak e tárgyban tekinteni. Jelen soraimnak főleges célja leend, felfedezése azon okoknak és forrásoknak, melyekbül azon említett levél a m. Tud. Társasághoz intéztetett. – Már hat évek folytak el mióta a T. Úr igazgatja a Missiot, s mind a múlt év végéig nem is gondolkodott arról, hogy a m. tud. Társasághoz folyamodjon segedelemért: melyet olasz szívéből utált, gyűlölt és ahol módját ejthette kigúnyolt. Ezt bebizonyítom ott, ahol szükség lesz. De mióta hatása körében a moldvai népnek a magyar nyelvet isteni szolgálatjaiban megtiltotta, és kik az utcán is magyarul beszélnek, azokat maga is kinevette, meg kezdett némely helységekben szűnni a magyar nyelv bátor gyakorlása. Ezt látván az ott buzgolkodó magyar minorita rendű lelkészek, felszólaltak és nyelvüket férfiasan védeni kezdették és ez ügyben a mint mindenfelé tudva van, írtak Rómába további igazulás végett, de mivel előljárójuk ellen vontak kardot, nem nagyon kedvező választ kaphattak, mert jelenleg is tiszta magyar parochiákon magyarul semmit sem tudó lelkészek őrzik az Üdvözítő nyáját. Annyit mégis tapasztalunk, hogy az Igazgató már nem akadályozza a magyar nyelv gyakorlását oly módokkal, mint azelőtt, de az is igaz, hogy elő se mozdítja. Ugy látni, hogy ezek és hasonló okokbul féltvén hivatalát alkalmasint valakinek tanátsábul intézé az Igazgató ezen áll ortcás levelét a m. tudós társasághoz, hogy ennek következtében a Propagandánál meg mutathassa azt, hogy a moldvai magyaroknak nem ellensége, hanem nyelvi tökéletesedésében is előmozdító jótevője: pedig levelében írt véleménye cselekedetével meg nem egyez, arra számtalan az élő tanú, és ha talán ösméretlen személyem hitele a T. olvasó község előtt, adatim miatt csökkenne, nem lészen hasztalan dolog az említett buzgolkodó magyar lelkészeket e tárgyban teendő körülményesebb adatra felszólítani, kiknek véleményével ha az én iratom meg nem egyezend, ellenségeimnek kények szerint láncolásra kezeimet nyújtom.

Nem lesz érdektelen tudni, mit mivelt mult évig a magyar nyelv előléptetésében, melyre most oly buzgón törekszik? Semmit. Még a semminél is kevesebbet, mert

azelőtt akar, ki előtt maga az Igazgató a magyar nyelvet ökör bőgésnek, szamár ordítású kiejtési nyelvnek nevezte. Vallyon megegyeznek-é ezen nyelvet és nemzetet sértegető mondásai egy Igazgatónak a Bölcsességi tanársággal? – Több ilyenek sokkal jobban tudatnak népétől, mint hogy kétkedni lehetne. – Micsoda vihette Igazgató urat arra, hogy a magyar nyelvet az isteni szolgálatban is csak annyira engedte meg, hogy egy vers oláhul, a más magyarul énekeltethessen. Hallaná csak ezt egy magyar, mily rémítő hang tölti el a nép szivét, midőn a kántor román nyelv kiejtéseit nem tudván durván, minden jó érzésű szívet rettentő módon el énekli a parancsolt román éneket: alig egy-két tetszeni kívánó utánozza. De midőn a magyar verseket kezdi, már többé szükség nints szavára, azonnal a fiatalság kiveszi szájából és a legbájolóbb hangokra ömledezve hat fel a Mindenható Zsámolyához ájtatos fohászuk a magyarul éneklő gyermekek, fiatalok, vének s főképp a kellemetesen összehangzó, tisztán öltözött szüzeknek szájából. *Tudhatná pedig* azt, ha akarná, hogy mihelyest Moldvában a magyar nyelv megszünik, nagyon nehezen fog fennállani továbbá a római hit is, talán csak egy két görög nem egyesült papnak nyájas beszélgetése, és azon bár csak valaha létesülhetendő jóslata, hogy ha a nyelv egy leend könnyebben véghez vihetendő leszen az „Unio" vivé ennyire csaknem mindenben állhatatlan tervét.

Ugy látszik nem cselekedne célirántalanul Igazgató Ur a magyar nyelv, ha nem előmozdítására, legalább fenntartására, ha azon törekedne, hogy a magyar ajkú embereket magyar papokkal látná el, kik a népből neveltetvén népszerű erkölcsi beszédeket (:ca techezis:) tartván, a már nehezen beszélt nyelvet egy pár év alatt szép tökéletességre emelhetnék, e célhoz járulnának szinte honból nevelt kántorok vagy tanítók szorgalmai, ha elébb népszerű iskolák létesülhetnének, mert a nemzet és nyelv szeretete (:t apasztalás után mondom:) legforróbban buzog ezen maroknyi népnél, nemis hallhatni mást gyakrabban mint ezt: „leszsze még valaha magyar Papunk?". – Nem örömest említem azon esetet, mely az úgynevezett Egyház napján a román nyelven erőszakkal tett prédikációért, majd az egész népet széjjel szórta, némelyeket a korcsmákba vezete, így beszélgetvén egymással: „inkább addig iszom, úgy se értem". – Észrevételeim ezen szavaira leginkább felébredének melyeket a Jelenkor 25. számában a 97. lapon e sorral közöl a Titoknok SCHEDEL ur: „Minekutána egy része a Moldvai magyaroknak nemzeti nyelvéről megfeledkezvén, más része elromlottan beszélvén". Egy része nemzeti nyelvéről igaz ugyan, hogy annyira elfeledkezett, hogy örömestebb beszéli a román nyelvet, de még sem annyira, hogy ne értené nemzeti nyelvét, legalább csak az üdősebbje: mégis bátran fel merem szóllítani Igazgató Urat, nevezzen csak egy katolikus falut, melyben én magyarul nem beszélhetnék és akkor ez állítását el fogom hinni. – A pedig igen szép, hogy olasz létére akarja a magyar nyelvet birálni, így nyilatkozván: „más része ezt romlottan beszélvén" e részben nem fog reám bosszankodni, ha azt mondom: kevéssel van több tudománya, mint a hajdunak a harangöntéshez. – Már most bátor vagyok kérdezni, ugyan honnan tudgya, hogy hibásan beszélik, ön saját tudományából-e?, vagy más valakinek tanitásából? Az elsőből nem, mert saját szája vallása, hogy csak egy szavat sem tanulhatna meg. A második kútfőből is csak egy oldalu tudomása lehet, mert amint tudva van bölcs tanátsadói koránt sincsenek annyira bé avatva a magyar nyelvbe, és annak tulajdonaiba, hogy arról és an-

nak helyes, vagy helytelen beszéléséről helyes birálatot tehetnének. Arról nincs is szó, hogy a moldvai magyarok grammatica szerint beszélnének, de elég az, hogy ők annyi viszonyok után, századok mulva mindeddig egymással magyarul tudgyák érzelmeiket közleni. Nevezhetnék különösen két falut, amelyekben ugy beszélnek magyarul, hogy akárhol is köznéptől elég és többektől hallottam az utazók közül: hogy már az a magyar hazában is elegendő volna, tehát nem felejtették el a nemzeti nyelvüket, sőt úton útfélen, a városok utcáin is hallhatni itt-ott egy pár embert, vagy aszszonyt egymással magyarul folytatni huzamosabb üdeig beszédjüket; – néha ugyan belé elegyedik egy két tartományi szerb, román szó, minda mellett is könnyebben érthetők, mint a Mátrai völgyeket lakó Palócz nép, vagy a kövesdi, s Szent Istváni lakósok, így hát távul jár Igazgató ur az igazságtul. Továbbá így folytattya: „minnyájan pedig mély tudatlanságban tespednének" ez magában igen szorosan látszik mondva lenni, ami pedig nem egyez a hadak által történt változásokkal, mert vagy más szokás csak rájok ragadhatott, de megengedem állítását, és arra azt kérdem, vallyon hol azon mély tudatlanságnak oka? – Már itt csakugyan hosszabb értekezésre volna mezőm és alkalmam, – de hogy mindeneket öszve foglalva némileg árnyékozhassam e tudatlanság okát, szükség volna e Tartománynak és e nemzetnek historiai történeteit tudni melyeknél viszonyosabbat nemigen sokakat találunk, mert ezt minden felől és gyakran sok had érte, és utána mi jó bejött azt az önkény hatalmas kormánya megfojtotta. Csak a jelen században is mennyi változásokon ment keresztül e csekély tartomány, azt az Ausztriai s más alatt való nem is hiszi. Hogy pedig a szüntelen had és ez által való pusztitás az előrehaladó tökéletesedésnek ellensége légyen, arról nints kétség; nem tsuda tehát ha magyarjaink is a mívelődésben elmaradtak, de van bennök lélek és tehetség ollyan, hogy bámulásra támasztanak a tapasztalt utasoknak is kérdéseket, mellyeket megfejteni nem kis dolgot ad: ezek pedig csupán a természetes észből származnak. Még egy másik fő okát e mély tudatlanságnak látom, éppen az említett Igazgatóság és olasz papságnak gondatlanságában, mert noha találkoznak ugyan szívből buzgók, és talán többen, akik tudgya Isten mi különböző czélból jönnek ide nem gondolván a nép tanításával, kényök szerint élnek. Ha pedig sokat mondanék meg lehet tekinteni, hosszabb üdőtől a lelkészek sorát, hányat találunk, aki annyit is áldozott volna a közjóért, hogy legalább egy-két ártatlant írásra és más ösmeretekre tanított volna?!! – Holott a tudni vágyás és tanulásra való ösztön mint több adatok bizonyittyák annyira dolgozik, hogy kész a szegény földmüves mindenét szigoru élelmén kivül feláldozni fija tanítása végett, csakhogy láthassa könyvből olvasva imádkozni, vagy némely sorokat írni ezt is a helybeli kántorok nagy kérelmére vállallyák fel: minthogy ők is leginkább a gazdálkodásban fáradoznak és itt végződik minden tudományos mívelődések a szegénysorsú magyaroknak. Hogy a míveltebb tartományokba elvihesse fiját Tudományok szerzése végett, az vagyonából s erszényéből ki nem telik egy szegény jobbágynak, otthon pedig az érintett személyeken kívül mástól nem tanulhat és így mintegy kénytelen maradni tudatlanságban a szegény nemzet, mert eszközei nintsenek a mívelődésre. Nem számithatik ide a hitágazatban való tanítás melly egészen a szülők által megyen végbe s részint a szorgalmatosabb, lelkes Kántorok által, kik néha ezen munkájukért hivatalok s kenyerek elvesztése veszedelmében forognak. A lelkészek pedig ha akarnának is hogy taníthatnák mi-

kor bizonyos, hogy a némelly magyarokon kívül a többi azt sem tudná népének anyanyelvén elmondani „hány az Isten"?, hogy pedig a 19. században ez így vagyon, iratomat igazolja a tapasztalás, de felelhet a népis.

Follytattya sorait Igazgató ur e kép: „Némi mivelődés terjesztésére itt ott iskolák keletkeznek." Nem tudom mire érti a dolgot alkalmasint tudatni akarja szorgalmát a Magyar Académiával. Úgy van. MAGNI Úr szorgalma fel állított két iskolát. Jásziban egy német minorita rendü lelkésznek ügyelete alatt, tanításával, hol német nyelven taníttatnak a Jászi mesteremberek gyermekei, mintegy 12-en; és Szabófalván, hol a helybeli kántor tanít mintegy 10–15 gyermeket magyarul és románul olvasni, ezek is minnyájan kántorok gyermekei, vagy egyes könyörgő mester embereké. Hanem hogy ollyan iskolát állittana fel, mellyben részrehajlás és személy válogatás nélkül, mint tehetősb, úgy a szegényebb és tehetetlenebb gyermek egyformán kapna tanítást, arról még gondolat sints, holott a mesteremberek mind jövevények, ennélfogva a törzsökös magyarok közül csak egynek fija sem nyeré azon szerencsét, hogy az ujontán keletkező iskolában tanulmányt szerezhetni módgya volna. A magyarok száma pedig a mesteremberekéhez úgy áll, mint egy a negyvenhez, nem számítva ide azokat, kik már jobbadán románul beszélnek mintegy 15—18 ezeren, de mégis magokat magyaroknak, unguroknak tartyák és így Moldva magyar lakóinak száma mintegy 60 000-re rug, kiknek szokásaikrul s sorsukrul némi vázlatot közlött a múlt évi Társalkodó 92. száma, a mellybül s jelen sorokbul ki világlik, hogy kevés annyi számú népnél a tanultak száma, melly tudatlanság okát jelen iratom voltaképen kíváná a Magyar haza előtt ábrázolni. – Igy történik osztán, hogy a Propaganda az illy egyoldalu adatokból, millyent az Igazgatóság szokott adni, tökéletesen hiszi azt, hogy a moldvai magyarok oly értetlenek, kik minden további előhaladásra és mívelődésre alkalmatlanok. Ennek pedig megvilágosításáról a nevezett Congregatio nemis gondolhat, mivel hivatalos a hibás jelentés. Ez az elv pedig olly erős gyökeret vert, hogy nem csekély munka volna e véleményt a Propaganda előtt csak kétségbe is hozni. Éppen ennélfogva még századok emlékétől fogva se mehettek annyira, hogy a nemzet örömére e honfiakból csak egy lelkészt is nevelhettek volna, pedig Moldva népeinek is az az Istene, ki a többieknek és így nincs akadály, mért nem vitethetne Moldvából is, mint más távolabbi részeiből a világnak a Congregatio a czélirányos nevelésre iffiakat, de az előítéletek vakító homálya még nem oszlott el s valameddig azok szét nem szóratnak, addig nem jöhet moldvai rokonainkra a szép tudományt s minden jó művelődést terjesztő fényes nap, s nem szórhattya valódi világosságot terjesztő áldott mivelő sugárjait.

Más szint fő okát e tudatlanságnak abban látom létezni, hogy ha valami módon csak kettő neveltetne, ki alaposan közülök a tudományokban annyira, hogy akárholis a világ előtt tudományukkal felléphetnének és így többeketis e jeles célra ösztönözvén lassanként annyira vihetnék a szorgalmat, hogy maguk közül nyernének lelkészeket, tanítókat, kántorokat s más e célhoz szükséges tudománnyal elkészült férfiakat. Igen, de úgy az olasz minorita rendnek hatalmas befolyása sok tekintetbe vesztene: Innen csak kiviláglik mi a tudatlanság oka? Úgy látszik a haszonlesés s még e tárgyban többetis írni, terhére nem lenne a T. olvasóközségnek nem sajnálnám fáradtságomat, ámbár ezek öntapasztalásomon épülnek, mégis részrehaj-

lástól óvom magamat. Különben is az egész moldvai nép előtt üsmert dolgokat közlök a végett, hogy mivel ők fel nem szóllalhatnak magok ügyébenis, legalább olvasva érthesse a magyar haza miképp vannak rokoni helyezve nyelvekre nézve. Polgári helyzetükről is örömest közölnék némely adatokat, minthogy azt is menynyire lehetett ki puhatoltam, de arra kevéssé több üdő kivántatik, minthogy jelen soraimban csak rövid ösméreteket is szőhetnék, de reménlem, nyújt még a Megtartó arra is üdőt, s akkor bővebben fogok e tárgyban értekezni.

Folytatja levelét Igazgató Úr tovább így: „Nem csekély hasznu dolog lenne itt a gyermekeket románul írt magyar grammatikákkal ellátni, némi müvelődés terjesztésére." Már most, ha lelkesen vesszük a dolgot azt kérdeném: ugyan az a gyermek, kinek szülei magyarul beszélnek, maga is magyarul cseveg, kezdgyen hozzá tanuláshoz, vallyon nem könnyebben és nem kétszerte hamarább tanulna meg magyarul olvasni, mint románul? és olvasni tudván azonnal értené a mit néki megtanulni parancsoltak, holott a románul írt grammatikával mennyi drága üdőt elvesztene, csak mig olvasni megtanulna. Hát még ameddig a szavaknak oly bőségét szerezné magának, hogy értse is, amit tanul. Ebből nékem legalább úgy tetszik, hogy Igazgató Urnak fő czélja az ottani román nyelv tanítása, a mi magának nem volna hiba csak több ne járulna hozzá, sőtt igenis hasznos: a magyar nyelv pedig csak mellesleg taníttassék. Már most mély alázatossággal lélek szerént kérem a magyar Akadémiát, fontollya meg bölcsen ugyan mi czél lehet ez?!!! és reménlem hogy lesznek talán olyanok is, kik észrevételemet legalább ha nem helyeslik is, még sem fogják a feledékenység és megvettetés börtönére kárhoztatni. Küldene csak a Magyar Academia még egyszer valakit ide ösméretek szerzése végett, ki ne csak bétekintene, mint valaki Debreczenbe, hanem elmével járná meg minden legkisebb magyar falut is és az megbirálván iratomat ugy reménlem nem nagyon fognék a hazudság miatt pironkodni.

Magam pedig, ki ezeket előre bocsátom lelkemből érzem, látván önszemeimmel s érzékeimmel tapasztalván valódi véreink sorsát, egész bizodalommal vagyok bátor az egész Magyar hazának és a magyar Académiának véleményemet jelenteni: mely abban áll, hogy nagyobb és nemesebb jó tétet nem vihet véghez a Nemzet, mintha ez el szigetelt földünk lelki mivelődését elő mozdítaná, amint már is mutatá nagy lelküségét: mert vallyon lehete örvendetesb s vigasztalóbb cselekedet a lelki mívelődés előmozdításánál, tudván azt, hogy a tudatlanság minden testi, lelki, erkölcsi, polgári roszszaknak főoka légyen, ellenben tudván aztis, hogy az életnek boldogságát csupán a miveltség szerzi meg. A valódi alapokon épült tudományos mivelődés meg ösmerteti velünk az Istent, meg a természetet és az embert s az ezek között levő viszonyokat és kötelességeket, az azon eléggé megbecsülhetetlen egy jó tett, melly az embert kiemeli a siralmas tudatlanságnak posványábul és el is űzi szemeiről azon homályt, melly előtte minden szépet, jót s valót elfedez, hogy önveszedelmére a mi üdvös azt ne lássa, ne láthassa. Még egyszer kérem a Magyar Haza nagylelkű tudósait méltóztassanak megfontolni mely szerencsétlenek legyenek azok, kik e fölséges ezközben a mívelődésben nem maguk vétkei miatt részt nem vehetnek. – Bárcsak e mindenek müvelődésének szerencsés századja megnyitná a tudományoknak és művelődésnek kapuit, mellyeken bémenve elhagyott feleink azon mennyei kinccsel gazdagon megrakodva visszatérvén áraszthatnák maguk kö-

zött a szép mivelődést. Csak nincsenek elkészülve, hogy ügyüket védhetnék, de ezeket többnyire távolságis akadályozza, melly a magyar haza és közöttük van. Meg lehet hogy fognak találkozni kik iratomat vakmerőnek fogják teli torokkal kiáltani amiért hogy ki merek kelni egy hivatalbeli törvényes előljáró levele ellen, és erre kész mindenkor feleletem „éppen úgy bátorkodom énis amint bátorkodik a törvényes előljáró a fényes igazságot bitorolni". Mindezeket pedig acélból cselekedtem, mivel látom, hogy a „kicsinyek kenyeret kértek, és nem vala ki megszegné nekik." Költ Moldovában Igaz-völgyben április 10-én 1838 N z sk.

Ui.: Kéretik tisztelettel szerkesztő ur e soroknak ha lehetetlenség benne nincs hív közlésére.

Az aláírás pecsétszerű rajzban olvasható betűkből áll. „N" és „I" betük körül úgy van kiképezve, hogy „n", „c", „e" és „z" betük kétségtelenül felismerhetők. A külön kiírt „z" az akkor szokásos „cz"-hez tartozik és „c"-nek hangzik. A betükből az „Incze" név kiolvasható. Az „Észrevételek" kezdetű „Ismeretlen levélíró"-ja iétségtelenül Petrás Incze János, kinek közel száz levele fekszik az Akadémia levéltárában eredeti aláírásával. Az „Észrevételek" betűi azonosak Petrás Incze János betűivel!

IV

ELŐEMLÍTMÉNY

Eredetije a MTA-Kézirattárában RU/8° 206/187/C 145 Megjelent a Tudománytár 1842-es évfolyamában Újfolyam – Hatodik év, Tizenkettedik kötet 9–10. l.
Döbrentei Gábor 1831–1836-ig volt A MTA titkára, azonban „titoknoki" címét azután is megtartotta. Petrás később előforduló levéleinek „Titoknak Úr" megszólítása Döbrenteinek szól.

Julius 19-dikén érkeztem a' szép Székelyföldnek Borszék nevű híres gyógyvizére 's augusztus 13-dikán hagyám el, 1841-ben. Az Erdélyből, Havasalföldről és Moldovából oda gyülttek 400–500 közötti számában, mindjárt julius 19-dikén délest a' csorgónál egy moldovai catholikus magyar papra mutatott Dr Szilágyi Miklós kolozsvári k. lyceumbeli orvos tanár ki, az európai hírre érdemes gyógyvíz körül, sok czélszerű intézkedésben több év óta fárad 's kit én hálával említek. A' moldovai magyar papot, magas karcsú szálú ifjú embernek láttam, gyér szakállal, sárgás barna szinben, komoly tekintettel, de midőn szóla nyájas részvétü lön ajaka. Ez volt PETRÁS INCZE.

Másnap reggel, együtt ivók a' borvizet, 's vonszalmamat követvén, vele megismerkedtem, valamint általa, harmad napon, méltóságos püspökével, ki tisztelkedő látogatásomat szívesen viszonozá szállásomon. A' püspök magas, izmos, testes, orczája színe barna piros csupa egészség (mit e' borvíz ada neki), szakálla hosszú terjedt, feketén fekete. Tartása méltóság, kifejezése nemes. Gyönyörü ember. Nyelve olasz, latin, kevéssé franczia. Magyarúl moldovai szőke magyar komornyikától kapkod fel holmit, kivel én azért beszélgeték, miként PETRÁS INCZÉ-

NEK hasonlóan moldovai szőke magyar kocsisával, hogy szólamjárásukat halljam.

Intett a' nemzeti rokonság' vonzalma, e véletlen találkozást nyom nélkül elillanni nem hagynom. Julius 22-dikén e' 38 kérdésem, ámbátor csak hirtelen összeírva, már PETRÁS INCZÉNÉL volt. Feleletei leírásához ő következett napokon velem beszéltéből buzgón sietett; azoktól hozzám szép reményekkel jött az iránt, hogy, hátha nemes Magyarország nemzeti feltüzülése reájuk is vetende ügyet, hogy főként a' magyar clerus gazdag elsőbbjei talán csak kiemelendik lelki elhagyatásukból. Hiszen, mondá, olasz és franczia földről is jött már segedelem catholicizmus tekintetéből, de a' magyar clerust e' mellett, magyar nemzetiség is ébreszthetí', s a' kettő együtt azért, mert ha embereink catholicusok lenni megszünnek akkor magyarságuk is oda van, mivel nem egyesült vallással egyszersmind oláhság közé sorozódnak. „Ezen okból fogom én fel ügyöket, szólék, 's így nyilatkozám a püspök előtt is. Ki tudja? ugymint miféle dísze jöhetne elé onnan a' magyar értelmiségnek, ha tanítás vezetné, és mivel Moldova kormánya magyar lakósait semmikép nem tanítatja, köz keresztyén szeretet és nemzetiség nyújtathatna velünk segéd kezeket, miként e' két indulat egy kebelben nemesebben munkál, mintsem a' csak elkülönző felekezetesség, 's hive maradhat és maradjon e' mellett mindenik a magáéhoz, másika sértése nélkül.

PETRÁSNAK válasz írása alatt képe kelt előttem külön azon 20 000 körülnyi sereg magyarnak, mellyet 1420 táján számüzés kergete ki honából Magyarországról azért, mivel Hussz vallástanát fogá fel s inkább itteni ház-tüzhelyétől vála meg és Moldovának keseredék, mintsem lelki meggyőződéséről lemondjon, az üzők pedig mintha még 20 millió magyar maradott volna hon, úgy nem gondolának a nemzet eldarabolásával. Képzelém a' különösen Szerém vármegyéből oda nyomorgott csapatot Bálint és Tamás nevű két sz. ferences clericus papjával, kik azután 1437 és 1441 között az ó testamentom néhány könyveit 's a' négy evangyelistát Moldovában magyarra fordíták, miként a' „Régi Magyar Nyelv-emlékek 1-ső kötetében 1840-ben" eléadni megkésértém, 's miről a' készülőben lévő III-dik kötet megint szól. Hátha volna fenn még azok ivadékából, gondolám, egy néprész, mellynél e' forditások régi nyelvéből még divatoz holmi arra ismertető szerkezet szójárás. És, mivel a' magyar academiának mind effélére mindenfelé kiterjed figyelme, tísztemet vélem teljesítenem, ha e' moldovai magyar gyarmatról e' tekintetben is talán valami felvilágítást nyerhetnék.

Midőn pedig 50 000-ren felül lenni hallám Moldovában a' magyart, tehát egy egész Debreczen városát tevőnek, más tekíntetben is felette érdekesnek nézém ez ügyet. Miért? kitalálható. Annak megértését pedig, miként ma is folyvást takarodik, szökik oda székelység, igen szomorítónak azon okból, mert az életrevaló, munkás és mesterségét is többfélét üző derék székely vért inkább Erdélybe idébb, vagy épen Magyarországra, költözhetőnek kelle ohajtanom, mintsem, nagy szaporodása miatt is egészen külföldre besuhanni kénytelennek, hol végképen elszakad nemzetétől, országtól, mellynek az egyhelyti illy felesleget, más vidékeire szállítani, állana egyik legnevezetesebb érdekében. Ő cs. királyi főherczegsége az ország nádora, Aradvármegyei urodalomságába magyar telepitvény népet vétete fel.

Reménnyel adom által e' tudósitásokat, úgy miként Petrás tollából folyának, 's a' méltóságos püspök által hitelesítést nyerének, biztató reménnyel az iránt, hogy e' tárgy bővebb figyelmet méltolást gerjeszt, és így a' gond nem marad sükertelen. Döbrentei Gábor m. k.

KÉRDÉSEK

TISZTELENDŐ PETRÁS INCZE MINT PUSZTINAI MAGYAR PLEBÁNOSHOZ MOLDOVÁBAN AZ MOLDVAI MAGYAROK FELŐL.

Nagyon érdekes lévén a Moldovában teleplő, vagy oda szakadott Magyarok felől minél tisztábban felvilágositatnunk, Tisztelendő Urat hazafi indulattal Kérem Következő Kérdések felfejtésére.

1. Mintegy hány ezerre megyen a Moldovai Magyarok Száma?
2. Mi nevü Városokban, falukban laknak s ezek melly kerületekben fekszenek?
3. Földmüveseké? Pásztor embereké? Vagy miféle mesterséget űznek?
4. Öltözete a férfinak millyen? millyen a Némberé?
5. Téren laknaké, vagy hegyek között?
6. Miféle hagyomány lehet közőttök Moldovába mikor? melly alkalommal telepedésük felöl? Ki vezette őket oda?
7. Vané közöttűk szabad birtokos nemes? vagy millyen viszonyban állanak Földes Uraikhoz?
8. Állítatnaké a Moldovai Katonaság Közé S Mennyi Számmal?
9. Vagynaké Magyar Nyelvűkhöz buzgó ragaszkodással, vagy hamar el oláhosodnak?
10. Millyen Család Nevek fordulnak elé? Magyar jelentésüek-, hangzatuaké, vagy oláhosok?
11. Tudnaké a'rul, hogy van Magyar Király, Erdélyi Fejedelem, S Magyar Nemzet külön függetlenségü Szabadsággal, S rokonnak tartjáké ezzel magokat?
12. Mintegy Mennyi lehet Már az el oláhosodottak Száma?
13. Miképpen lehetne azokat vissza Magyarositani?
14. Miféle elhanyaglás változtatta a Moldvai Magyart olahvá?
15. Nyelvük hang ejtése mennyiben tér el Székelyétűl, Mennyiben a Magyar országitul?
16. Vannaké Közöttük Magyar Irástudók, vagy régi Magyar Irások?
17. Hány Magyar papjok van?
18. Mikor Kezdetett a Moldvai Kath. Magyarok Között a Romai Curia Miszsziója?
19. Vagyon e az ottani Egyházi Kerületről Schematismus?
20. Mikorrul van emléke hogy Magyar Papokis alkalmaztattak?
21. Nevekedik e ezek Száma vagy Kevesedik?
22. Honnan? és mi uton mennek Moldvába Magyar Plebánusok?

23. Hogy hívják a mostani Katolikus Püspököt, a Kitűl függnek s hol lakik? Mennyi jövedelemmel? Ki nevezi ki egyenesen Van azon Ki neveztetésbe befolyása a Moldvai Fejedelemnek?
24. Beszélnek e az emberek arrul, hogy egykor a Magyar Király Közben járásával, vagy a Magyar Országi Primás által neveztetett volna ki hozzajok Magyar Püspök, vagy hogy a Magyar Országrul kapták volna Papjaikat?
25. Vannaké fogyatkozások és Mennyi pénz alap kellene ahhoz, hogy Magyar Országon oda Papok Neveltessenek?
26. Vane iskola ollyan faluban, hol Magyar Plebánus lakik?
27. Vane még emléke a MARGIT Fő Magyar Asszony ISTVÁN Vajda felesége alapitványának? Mellyről ENGEL beszél1?
28. Vané bennök át költözésre kedv Mint a Németben, Ki honát akár melly más földdel hamar felcserél; Vagy annyira ragaszkodnak e moldovai lakukhoz, hogy azt, ha Magyar Országra, vagy Erdélybe jöhetnénekis, el nem hagynák?
29. Tisztelendö Ur Maga hol született? Régieké Elei Moldovában vagy mikor szakadtak oda?
30. Vannaké benn Református Magyarok s melly számmal? Van e Papjok? Honnan kapják? Mi falukban laknak? Ha közel vannak a kath Magyarokhoz, egyessegben élneké? Vonja e őket egymashoz Nemzetiség rokonsága?
31. Hiteleseke GEGŐ adatai, mellyeket munkájában elő számlál?
32. Beszélnek e azon időrül, mellyben ZÖLD PÉTER közöttük járt?
33. Tatrosson laknake Magyarok? Van é ott Papjok?
34. Vannak e Magyar Dalaik, lehetne e illyent Kapni?
35. A Többségnek millyen arcza, szeme, haja színe?
36. Tisztelendő Ur melly Postán kapná a hozzá irandó levelet Budárul? s miként arégi Magyar Nyelvemlékek kötéseit a Moldovai Magyarsággal össze hasonlitás végett?
37. Magára vállalhatná é Tisztelendő Ur, minthogy a Magyar Országi nyelvetis ismeri, ezzel a Moldvainak összve hasonlitását s a Moldvai Szójárásból, szókötésbűl ABC szerinti Szókönyvecske készítését Ha igen, ennek hozzám küldését kérném
38. Mi volna még ide tartozó érdekes?

Borszék, Gyergyószékben nyárhó 22-ik 1841

DÖBRENTEI GÁBOR sk.

V

FELELETEK TEKINTETES ÉS NEMZETES DÖBRENTEI GÁBOR BUDAKERÜLETI ORSZÁGOS FŐ BIZTOS KÉRDÉSEIRE, A' MOLDOVAI MAGYAROK FELÖL

Megjelent a Tudománytár 1842-es évfolyamában: 13–69. lap. (Ugyanitt a dalszövegek is megjelentek.) Eredetije: MTA Kézirattár: RUI 8° 206/187/C 145

Nagy benső lelki örömmel késértem a' Magyar Nemzet' szellemi nem csekély érdekü haladását, miolta szabad gondolkodásimmal nemzetileg eszmélni kezdettem, s minél tisztább és nagyobb örömet élvezék a' Magyar hon' saját Nemzetiségének virágzására, 's a lehető tökéletesség' leg nagyobb fokára el jutni törekedő, buzgó haladásában; annál nagyobb bánat hatá meg lelkemet, valahányszor a' Moldvában teleplő véreim sorsa, akaratom ellenis elég gyakran gondolatim s elmémbe ötlött: 's minthogy erőm a' tetemes segítésre mi sincs, csak ohajtásim orvoslák az enyim, s a hason érzetüek' szive' nem csekély bánatit. Igen kevés, mit jelen soraimban füzhetek; 's valóban csekély feleletek Uraságod lelkes kérdéseire. De vegye, illő tisztelettel 's alázatossággal, egy Nemzete lelki haladását szivéből ohajtó hazafitul olly buzgósággal, a' millyen tiszta bizodalommal Uraságod által a' Nagy lelkü Magyar Nemzet' részvétébe ajánlom: igérvén őszintén, hogy menynyire csekélységem, 's hivatásom' nem kevés foglalkozásokkal terhelt köre engedendi, igen kedves és szerencsés hazafiui kötelességemnek tartom, az itteni régibb 's ujjabb ismeretekkel, a mennyire tudhatnom engedődnek, szolgálni: mind addig, a' meddig a' leg hatalmasabb Szent akaratja a' boldogabb hazába nem szólítand, hova annál nagyobb lelki örömmel költözném, ha tapasztalni szerencsés lehetnék, hogy a' Magyar Nemzet' közben járása, pártolása és segedelme által ez idegen földön lakó véreink' sorsán leg főkép a' lélek' müvelése által vallási, nemzeti 's polgári tekintetben is valamennyire könnyebbittetnék. Jól tudom azonban, hogy ezen szent ügy jobban érdekli a' buzgó Magyar Nemzetet, mint hogy csak emlitő ajánlásomra is szükség lehetne. Igen jól ismerve tudom pedig, hogy saját tapasztalásom csekély körben fordulhat meg, 's épen azért illő tisztelettel legyen tudva mindenek előtt, hogy Méltóságos Püspököm' kegyes parancsa és megbizásából bocsátom forrón szeretett Nemzetem elejébe hazafi tisztelettel jelen iratomat, buzgón ohajtva: hogy szolgáljon czélszerü hasznos ismeretül. Nincs mit ajánljak soraimon, elég bövségesen meglesznek jutalmazva, ha a' várakozásnak némileg megfelelhetnek. – Hozzáfogok tehát, mennyire az alkalom engedi, Uraságod' kérdéseire teendő feleleteimhez; mellyekre hatásom szerint jelenleg csak ezekben felelhetek:

1.

Mintegy hány ezerre megyen a' moldovai magyarok' száma?

Inkább a' Közönséges Egyházi Előjáróság, véleménye, mint valóságos számítása szerint, Moldova' Fejedelemsége' határiban körülbelül létezik Ötvenhétezer Romai Kathol. hitvallásu lélek, és nem kevesebb; kik közül ha kiveszünk némelly városokban kereskedést és Kézmüveket gyakorló némelly külhonokból ide vándorlott családokat: Kik leginkább Franczia, Német vagy Lengyel honiak, a' többiek mindnyájan valóságos Magyar vérből származottaknak tartják magokat, és azoknak tartanak a' kormánytól ugy, mint a' nemesektől. Ezek közül mintegy 30–40–50 ezeren mais hol jobban hol rosszabban Magyarul beszélnek, a' többiek pedig magokat Magyaroknak hivatni erössen szeretik, de magok vagy egy-nehány hibás szavat vagy pedig semmit, egy kevés elpiruló szégyennel az ösi nyelveken kérdezöknek oláh, nem tudommal felelnek.

A' népesülés' haladása a' szaporodásban igy áll, 1770-től 1839-ig:

Fö tiszt. Martinotti Praefectus alatt:	.....	12,000.
Fö tiszt. Róchi Praefectus alatt:	1790-ben	15,000.
Méltóságos Berárdi Püspök alatt:	1815-ben	20,000.
Méltóságos Paroni Püspök alatt:	1821-ben	25,000.
Fö tiszt. Pamphili Praefectus alatt:	1830-ban.....	45,000.
Méltóságos Ardoini mostani Püspök alatt:	1839-ben	57,300.

2.

Mi nevü városokban, falukban laknak, 's ezek melly kerületekben fekszenek.

Itt az egyházi kerületeket veszem tekintetbe, el nem mellőzvén a' haza' kerületeitis. A' Jassi egyházi kerülethez tartoznak ezek: Jassi váross a hason nevü kerületben, Horlest falu, Szlobozén Domnest, Popest, Formozella, Kokotén, Lunkán, Kotnár, Jozepest Hodora, Hrleu, Dorohoi város a' hason nevü kerületben. Botossány vár, a hason nevü kerületben, Folticsén, Huss város a Vaszlui Kerületben, Konr Pogonest, Pojána, Bohotin, Berlád a' hason nevü kerületben város. – Tekucs város a hason nevü kerületben, Galacz város a' Duna' partján, Foksány a' Putnai, vagy Foksányi kerületben, Domnest, Angelest faluk. A' Szereti v. Románi egyházi kerületben, és a' Moldova vizén tul Pijátra vár a' hasonnevü kerületben, melly Nyamczinak is hivatik, Talpa, Brácza, Bergován, Onicsén, Valény, Dávid, Tupilácz, Vale-alba, -Szőcs, Korhán. – A Moldova vizén innen Halocsest, Merdgyest, Zapold, Barticsest, Moncsella, Kozmest, Mogosest, Szabófalva, Likosén, Girjest, Jugán, Teczkán Bildest, Román város a' hason nevü kerület' fővárosa és törvény-

székével. Dsidafalva, Tamásfalva, Dumafalva vagy Rekitén, Skéja, Farkaseny, Miklósény, Szépváros, Rotunda, Burjanest, Szakna, Dozest, Bogics, Mogunka, Maxinest, Oczolény, Nestiut, Vezsia, Récse, mind a' romániai kerületben, a' Szeret folyó' mentiben. – A Besztercei, vagy bákai egyházi kerületben: Prezest, Bogdanest, Pojana, Ross Vladika, Galinest, Kalagurény, Damnest, Spinén, Szancsest, Kostény, Rézsa, Bohóka, Doftor Grandafila, Kaluger, Bákó fővárosa, és törvényszéke a' hason nevü kerületnek, itt volt a' hajdani római kathol. magyar püspök' lakhelye; és székes egyháza. Sospatak, Barát a' *Nővér* nevü patak mellett, Küsbikk, Margysinén, Fontanella Leszped, Szekatura, Formikár, Valeszáka, Dioszin, Reketté, Horgyest, Valeny, Porincsel, Medelény, Vládnik, Gacsána, Kolbászka Ploszkuczén, Acsud, Varosocska, Százkut, Orbény, Rekettsi, Csik, Kurmatura, Somoska, Andrásfalva, Pokolpatak, Budafelső, Alsó Klése, Forrófalva, Nagypatak, Bogdánfalva, Trunk, mind faluk a' Szeret' folyó' két partján, részint a' hegyek' tövében a' bákai kerületben. Szués, Formosa, Pusztina, Lunkán, felső-alsó Szerbek, Sztrugár, Kövess-Allya-Ujfalu, Gajdár, Bossotény, Lárga, Vidráska, Berzoncz, Pojána, nagy és kis Szaláncz, mind a' nagy Tazlo folyam' mentében. Csügés, Praelues, Kománfalva, Mojnest, Podur, Sós Tázló, Glodur, Száka, Dormánfalva, Doftána, Bogáta, Pokorár, Szalancz okna, város: Tatross, Tuta, Diószeg, Kot Bowniegro, Guravoj, Szlobozia, Szőlőhegy, Vöcsök, Gorzafalva, Hersa Fürészfalu, Vizánta, Valeszáka, Borzest, Kaucz város, Prajla, Bogdána, mind faluk a' Sos Tázló Tatross és Ojtoz folyók' mentiben. – Itt statisztikai és geographiai tekintetben tágas mező nyilik ugyan, de minthogy azt pontossággal megtenni üdőm és alkalmam nincsen, elég legyen annyit általányosan megjegyezni, hogy a legnépessebb falukban a' családok száma az öt százat ritkán haladgya meg, a' legkisebbekben pedig tiznél ritkán van kevesebb ház táj. –

3.

Földmivesek-é? Pásztor emberek-é? Vagy miféle mesterséget üznek?

Leg nagyobb számmal földet, buza, rozs, árpa, len, kender, és legtöbb tengeri vagy törökbuza alá (melyet Puj-nak neveznek) kitünő szorgalommal mivelnek; mellynek lisztlyébül a' közönséges kenyér helyett használt moldovai eledelt, a' „*Málét*„ (oláhosan van ejtve) csupán vizzel és soval egybe keverve üstben főzik. De sütnek ugyan a'bul buza vagy rozs lisztet hozzá keverve „*Pitánt*„ (kenyér' neme, ez is az oláh nyelvtül van alkalmasint kölcsönözve.) többnyire minden Vasárnap és Ünnepekre. Sütnek ismét tiszta buza lisztbülis kenyeret, és kalácsot bulcsu napjára, temetési lakomára, mit (magok nyelvükben) „Komendár"-nak neveznek, 's mellynek végén mindenkinek egy szál sárga vékony viasz gyertyát, és egy fonott kalácsot annak, haza viendőt, a' holt' emlékéül; a' gyermekeknek pedig pereczeket, kissebb gyertyákkal (E' szokások, ugy látszik a románoktól vannak kölcsönözve). A' lakadalmakra pedig „*Menyekező*„ (igy nevezik nyelvükön a' lakodalmat) más különös formákban fonva sütik kalácsaikat, és csak azokat ne-

vezik „*Zsemlyének*„ (Maguk nyelvén igy hivatik, csupán a' lakodalmi kenyér), melly alkalommal azokon kivül más kenyereket enni szégyen az öröm Apának. A' halotti 's menyegzői lakomáknak vagynak többféle mulattató szokásaik; de itt hosszas volna, ha nem épen unalmas is, elő számlálni: azért röviden csak imezeket emlitem. Nagyon szomoru, sőt azt nem látottnak rémítő, a' halottnak – háztóli kivitelkor – az uton is, a' temetőfelé szünteleni fenszóval, jajgatással siratása; a' leányzók hajaikat egészen le bontva, hátukra rendetlenül szélyelszórva, Keservesen sirnak megholtaik' hideg teteme felett; a' „*Sélyét*„ (Koporsó; igy nevezik a' koporsót) be nem hagyják záratni az eltemetési pillanatig, 's csak a' sir' száján. Midőn leányzó' halála történik „*Korácsi*" (Igy nevezik az egy évűeket; így hívják a' velök egy üdőst „*Korács*"; az egynevüeket, mit a magyarok Druszával neveznek „*Ját*„-nak; atyjokfijait pedig „*vérjem*„-nek nevezik) hajokat az érintett módon szélyyel szórva, kezekben virágokat tartva, késérik és sirattyák, 's kezeikben tartott virágjaikat Sélyéje' tetejére hányják, azután egyegy marék földet vetve mondják: *Isztenbocsássza büneit* – A' menyegzői szertartásban nevezetes a' Meny asszonynak versekkel ki adása, 's hasonlagos általvétele, szekérre tétele, haza vitele, leányzó társainak, kik mellette a' szekéren álva énekelgetnek, csendes zengedezése, kik előttem ismeretlen szokás szerinti régi éneket dalolnak egész a' Vőlegény' házáig; ott a' levétel bevitel 's asztalhoz helyezés, figyelmet érdemlők. A' menyasszony mellett ülő két leány társa „*Nyoszolya*„ lányoknak hivatnak. Az el vitelkor az utakon nézőkre öröm gyakor „ujuju„ öröm kiáltozások közt „*fedelesek*„ -ből (Igy neveztetnek az általok készült 10–12 iczés, két fenekü fa edények) bort öntözgetnek, és buzaszemeket marokkal, sokféle szerencse kivánatok' el mondásával hintezgetnek a nézőkre, kiket borral megkinálni el nem mulatnak. (Ezeket az oláhoknál divatozni nem hallottam.) Több eféle, csak nálok divatozó szokásokkal végződik a' néha háromnapigis néha tartatni szokott Atyafiságos lakoma. Melly alatt a' menyasszonyt (oláhosan „Mirászának„ nevezik) az asszonyok vékony fátyol kendővel be burkolják, hogy képét a' jelenlevők alig láthattyák, ő még is mindeneket lát, 's így vele az asztalt a' vendégek' tiszteletére vigadozva többször megkerülik.

Mivelik továbbá a' szőlőtis nem kiss szorgalommal, ha nem Mindenüttis, és a'bor' el tartására szükséges, edényeket, hordokat készítnek, nem csak magok számára, hanem nagy mennyiségben az Orosz és Lengyelországi borárusok' számára, nagy mennyiségben Moldvábul minden évben ki viendőket. –

Magyar és Erdély honokbul be vándorlottak Szijjártó, Kovács, Timár, Asztalos, Lakatos, Kalapos, és más Kézi műveket üznek, mellyekre Moldovában szülöttek nem örömest adgyák magokat: ugy látszik az el oláhosodástuli félelem miatt.

Az Asszonyok nagy szorgalommal fonnyák és szövik a' gyapjat, lent, kendert, selymet és pamutot, mellyekbül mind ünnepi, mind viselő ruhájokat férjeik' gyermekeik' magok' s leányaik' számára tulajdon kezeikkel készítik; el is adnak len, kender, gyapott, vásznat és gyapjuból mindenféle szinekkel készitett szőnyegeket, mellyeket tulajdonképen „festékeseknek„ neveznek; melly munkák az öszi, téli, és tavaszi napokban gyakoroltatnak, míg elé jön a kapálás' ideje: a kor kapálni, szénát gyüjteni, aratni, pujt (kukoricza)-, szőlőt szedni, férjeikkel edgyütt sietnek,

ha azok a hordók' készitésére szükséges donga, abroncs munkával el nincsenek foglalva. Burgonyát nem rég kezdettek termeszteni; de terem kölessük is. –

Pásztorságot pedig a' fi gyermekek közönségesen a' fel serdülésig gyakorolnak; tartanak pedig juhokat, mellyeknek őrzését szeretik az oláhokra bizni; legnagyobb szorgalommal tenyésztik a' szarvas marhákat, mellyeknek segedelme által mivelik a' magok 's földes uraik' földjét; lovakat gyérebben tartnak. A lovakat inkább lovaglásra mint szekerezésre vagy kényelmükre használják, mellyeket többnyire meg sem szeliditve tenyésztenek, 's szabadon járni engedik az erdőkön, szaporitásukat is ott viszik végbe; a' többi szükséges házi állatoknak minden neme találtatik nálok, u. m. sertés, pulyka, lud, récze, tyuk stb. Az ifiaknak télen kötelességük a' barmokra gondot viselni, a' lányok pedig a' bolondulásig ingváll varrásban, és apró gyöngy füzésben töltik téli napjaikat. Varrnak pedig arany, selyem és pamut mindenféle szinü fonalbol: de csak akor válik dicsiretére sok varrása, ha tulajdon szorgalma által készült len, gyapott vagy kender vászonra himezte. – Továbbá a' férfiak a' szekeret, szánat, taligát meg csinálják a magok' szükségükre, de igen ritkán és sokára másoknak pénzért: a'vas munkához pedig épen nem értenek. Ezeken kivül a' többi mivekre igen kevés, vagy semmi figyelmet sem forditanak. Magában érthető azonban, hogy mind magok' mind barmaik' hajlékát, fábul, nádból, vesszőbül, saját kezeikkel készitik. – A' gyümölcs fák' nemeit elég szorgalommal szaporitják, nevezetesen a' Diófát, különféle nyári, téli kellemetes izű és zamatu almákat 's körtvéket termő fákat; Baraczkfát többnyire őszit, nyárit ritkán láthatni; cseresznye, meggy, szilva, veres, fehér és leginkább a' tőllök úgy nevezett horgas magu' faját, főkép öregek nagy szorgalommal oltogattyák még az erdőkönis be oltyák a' vad fákat, és azokra különös figyelemmel gondot viselnek, hogy ágaik meg ne sértessenek; gyümölcseiket a' járok kelök szabadon használhattyák. A' falvak pedig, főkép a termékenyebb helyeken, a' gyümölcsfáktul erdönek képeztetnek. Megjegyzést érdemel az, hogy itt a' Dió, Körtvét és almafák nevezetes nagyságra nőnek és sokáig élnek, gyümölcseiket pedig böven termik, annyira, hogy több atyafiak, kik öseik után osztozó jogokat tartanak, egy fának gyümölcsébül tetemes mennyiségben részesülnek, a' szilvások nagy számmal ültettettnek és közönségesen bőven gyümölcsöznek, mellyek' gyümölcsébül magok is nem ritkán égetik az „*égett bort*„ igy hivják nyelvökön ők a pálinkát, akár mibül légyenis az főzve; legtöbben pedig Zsidóknak adják gyümölcseiket ki főzésre, ha veszteséggelis, mert magok azzal „*mocskolódni*„ (igy ejtik ki) nem szeretnek: az asszonyok azonban főznek ugy nevezett „szilva izet„ egész évi eledelekre használandót; sütnek úgynevezett „*rétest*„ is vele, 's a' nélkülis. A' szőlő magvát, mellyet „*törköly*„nekis, de többnyire oláhosan „*tiszkovinának*„ neveznek, sokan a' szemétre dobják, mások a' Zsidóknak adják csekély fizetésért, pálinka égetésre.

4.

Öltözete a' férfinak millyen? millyen a' Némberé?

Öltözettyük az itteni oláh viselettül csak némely külső himzetekben, vagy csekélyebb alakokban el térő: mellyekrül mind a' férj, mind a' nő nemüeket magok az oláhokis megismerni országszerte tudják. Ruházattya a' férjnek közönségesen ez: Széles és hosszu ing, szük gatya, öv szőrbül szőve a' nők' munkája vagy török müv, mellyet ismét széles derék szijj „*Dézső*„ vagy keskenyebb gombos szíj szorít derekjokhoz; gyapjuszövetü nadrág, mellyet h a r i s n y á n a k neveznek, bocskor vagy csizma, mint az érdek hozza. A' fejét, napjaiban a télnek fehér, vagy fekete kerekded kucsma, az éltesbeknél hosszu mindenkor fekete, – nyáron pedig közép magos tetejü kalap veres vagy fekete szőrszalaggal keritve fedi. Az iffiakét kedveseiktül kötött gyöngy füzér ékesiti, a' szőtt övet pedig fehér onbul öntött gombok díszítik, keskeny hosszu szijra rendbe füzve, 's ezzel derekjokot szorittyák; mellyeket alabastromba metszett formákba magok készitenek. A' felső ruha pedig fehér vagy fekete szoknya (zeke), mellynek kék vagy fekete 'sinórral különféle karikás ékessége ismertető jelül szolgál, a' Moldoványok előtt; valamint az ingnek két ujnyi töbnyire egy, szélességü gallérja, melly ki vagyon veress fonállal hímezve. Télben közönségessen viseltetik a' hosszu bőr öltöny kosók, mellyet az érdek szerint különféle selyem, vagy másféle fonallal varrott virágokkal meg rakatni szeretnek. Vagyon ismét bőrbül készült melleny mellyet saját névvel bundának neveznek, ez főkép az ifiaknál, mínél himessebb, annál szebbnek tartatik. – A' némberek' öltözete áll szinte hosszu vászony ingbül, mellynek válla különféle hímekkel ha ki nincs varva, 's a' háton 's mellyén le menő része ha nincs a' szokás szerinti varrással ellátva és nem tiszta, az a' hölgy' hanyagságának ocsmány jele. Fejük fehér len kendővel mindenkor ugy be van burkolva, hogy csupán ábrázattyok ismerhető; alsó ruhájokat teszi egy magok által szőtt kerekítő, mellyet vagy „*kerekítőnek*„ , vagy oláhossan katrinczának neveznek, és vagy festett gyapjuból különféle szinekkel öltve, vagy csupán sürü kenderfonalbul van szőve. – Övök vagy magok kezek munkája, vagy török szövetü, mellyre kerekítőjöket egy jó ujnyi szélességű kissebb övvel, mellyet sodrott gyapjúból magok szőnek, szorossan far csontjaikra szorittyák. Az innepi ingnek, selyem és arany fonallal kell himezve lenni, ha csak az érdek engedi, a' mire közönségesen szert tenni szeretnek; de a' selyem varrásban, 's főkép az aranyban tulság még sem igen mutatkozik, 's ez csak alig észre vehető a' selyem himek között. Télben Kosókot és bundát a' férfiakkal egyenlőt viselnek. – Lábaikra sárga csizmát vagy papucsot huznak az üdő szerint: most már a piros karmazsin itt ott divatozni kezd. Az ünnepi kerekitőjök különös selyemmel szőtt, mellyet a' városon vesznek és „*Fatá*„-nak neveznek, vagy pedig egészen pamut szövetű kék koczkás, mellyet „*Pestyimán*„nak hivnak. – A' leányzók pedig különös figyelmet fordítnak arra, hogy ingeik tiszták legyenek, 's magok munkájuk által készültek. Nyakok körül igen sok rendü, különféle szinü gyöngy füzérek lengnek, a' leg közönségessebb apró gyöngybül. Hátaikon pedig övezetyükig lógnak minden szinü keskeny szalagok, mellyeknek egyenlő hoszaságu végeiken,

színlett arany 's ezüst pénzecskék villognak. Nevezetes az, hogy az eladó leányzók kötény helyett a' jelesebb alkalomkor egy közönséges nagyságu selyem, vagy más szebb színű kendőt magok előtt viselnek, és „*előruhának*„ nevezik. Hajokat fejeik, tetején két ágba kötik, és egy valóságos ló patkó formába, fejek' tetejére fel kerekítik, ünnepekben, tánczokban és menyegzőkön gyopárral, fénylő gyöngyökkel és páva tollakkal fel piperézik. A' tánczoknak és menyegzői lakomáknak több féle szokásait, az üdő és alkalom miatt, minthogy ide egészen nemis tartoznak, el halgatom, azokbul némelyeket fellyebb emlitvén.

J e g y z e t. Az itt le irt öltözet' rendgye ugy látzik, 's ugy is van, hogy egy az oláh viselettel, minek tán e' hosszas le irása ha csömört nemis, de legalább unalmat sokaknak könnyen szerezhet; mégis a' tapasztalás után nagyon ki tünőleg ismerhető, hogy mind a' Magyar országi mind az erdélyi ugy a' Moldvai és oláhországi oláh viselettül meg ismerhetők Magyarjaink ruhájokrul is; a' mit lehet tulajdonitani az öltözésben ki tünő csinynak, a' test forgatásainak mozdulatnak, járásnak 's más töb megjegyzésre méltó jeleknek. Meg kell azt nem ok nélkül jegyezni hogy valamint a' férfiak' gyermeki, ifiu kori, házassági' s házasság utáni ruhái: ugy a nő nemnekis kisdedkori, leányi, férhezmenti 's azutáni ruháji különböznek az oláhok, hasonkori viseletü ruhájoktul. – Továbbá az asszonyi 's leányi ékességek 's piperézések sokkal ki tűnőbb illedelemmel és tisztességgel használtatnak, mind az oláhoknál, kiknek valóban pongyola ruhájok és tárt mellyök nemigen tisztességes látásra szolgáltat alkalmat, a' mi tellyességgel nem tapasztalható Magyar nőinknél, kik kitünő szeméremmel fedezik magokat szokásuk szerint. Meg kell továbbá itt szorossan jegyezni azt, hogy a' Moldvai csángó Magyarok még se posztó, se más karton szövetü ruhákat nem viselnek valamint a' férfiak, ugy asszonyok némelly prémes, régi elődeitől maradott kaczagányokon kivül, azokat is csak a' fijatalabb nők; a' férjek pedig nagy szégyennek tartának ollyas ruhát viselni, a' mellyet nem kedveseik készítettek. Ellenben pedig a' harapódzó divatozás és fényüzés ideis el hatván, az oláhok' férjei már el szorták (kiknek módgyok van benne) régi viseletüket, 's azt posztóval válttyák fel ha oláhos szabásra is. Ugy az asszonyokis már nemigen töltik napjaikat a' varrással, hanem minel tarkább karton, hosszu ruhát vétetnek férjeikkel, fejüköt a' veress kis török süvegen kívül, minél tarkább kendővel, és szebb szebb színű minél veressebb fátyollal, a' hijuságig fel bokrétázzák. El lehet pedig bátran mondani hogy mikor az oláhok igy változtatni szeretik öltözettyüket, semmi azok után való kapkodás vagy kiváncsiság nem tapasztalható Magyarjainkban, sőt igen szeretik megtartani régi öltözettyeiket; mert a mostani öregekis ebben öregedvén meg, nemis akarnak hallani a' változtatásrul, a' mire igen csekély kedv mutatkozik. 'S igy a'miben őket az idő vagy a' tartomány' szokása belé szoktatta, a' szerint sajátszerüleg szeretnek ujitás nélkül ruházkodni.

5.

Téren laknake vagy hegyek között?

Legnépessebb falúk vannak téren 's leg inkább a' vizek mellet, főleg a' hegyek' allyaiban; gyarmatoznak azonban nem kevesen erdőkhöz közelis, sőt néhol épen az erdők' széliben, hová a' tüzelő, 's eszközi fának szüke édesiti.

6.

Miféle hagyomány lehet közöttük Moldovában mikor? melly alkalommal telepedésük felől? ki vezette öket oda?

Kétfélék a' Moldovában teleplő Magyarok, Csángók t. i. és a' szomszéd Erdélyből be vándorlottak; az elsőbbek' telepei teszik a' népessebb helységeket: midőn a' második felekezetüek, vagy imitt amott amazok közt laknak; vagy csak kissebb falvakat képeznek, kiket a' különféle Erdélyi viszonyok, ú. m. a' hadak, terméketlen évek, a' székely fel fegyverezés avagy más erkölcsi vonások költöztettek ide által. Már mi illeti az emlitett *Csángók*' nevezetét, költözésök' idejét, arul minden fürkészetem mellettis semmi nem csak bizonyosat, hanem még a' bizonyoshoz hasonlót sem tudhatok; azt sem határozhatom meg, a' régiségnek-é? hadaknak-é? vagy tudatlanságnak tulajdonitsam? e' nagy és valóban sajnálható hézagot. Annyi tagadhatlan, hogy mais alig találkozik az itt tanultak közül 10–20, a' ki nevét helyesen fel jegyezni, 's valamit folytában másolva irhasson; mégis Dzsidafalva, Tamásfalva, Domafalva, Forrófalva nevezetek, aligha telepitőjük neveire nem mutatnak, a' mi gyanitható még hegyek', mezőségek', tájhegyek' nevezeteibül is; a' melletis ezekre keveset épithetek, minthogy irott adatokra semmiképp eddig nem akadtam, azokhoz pedig remény is kevés van. Kunok maradványinak valamennyire onnan gyanithatók, hogy mais egy hosszu puszta völgy, hol csak szénatermesztést üznek K o m á n n a k hivatik. Egy más falu pedig (Mellyet K o m á n f a l v á n a k hivnak), hol a mostan épült fa Egyháznak Gyka Miklós, helybeli nagy lelkü földes Ur Földeket ajándékozott a' Méltós. Püspök' kérésére, ki Parochiát fog ez évben létesíteni az ottani 's környéki hivek' lelki vigasztalására, kik eddig nem csekély hijányát érezték lelki örömüknek a' Pap'szüke 's távolsága miatt) hol bizonyos, ez előtti három évekkel ki ásott halomban 4, egy egy öles hosszu, és fél szélességü, láda formára öszve állított kövek közt, bizonyos hamvat találtak: vastag cserép edényekben. Hirlik, hogy arany kendgyeleket, gyürüket, s más díszítvényeket találtak; ez azonban csak annyin alapul, mennyire a mondánnak hinni lehet; annyi pedig igaz, hogy egy azon kövek közül a' *Kománfalvi* ujj templom ajtajában e' jelen évben huzatott. (így nevezik a' halom körül falu és környéke oláhul pedig *Komanest*). A' Jászok hajdani lakhelyét pedig Jász-

vásár nevezete jelöli. – Hozzávetőleg tehát bizonyosan meg nem határozhatni, vallyon a' Hunnok, Avarok, Magyarok' elsőbbi ki vándorlásaibul? a jászokból, kunokbul, vagy talán még más költöző csapatokbúl maradtak? Annyi igaz, hogy magokat nagyon régieknek tartyák. 'S a' mi igen el hangzónak tetczik, az: hogy a' székely nevezetért, igen meg illetődve érzik magokat, azt nem sajátjoknak mondván, s' tartván, ellenkezőt pedig bizonyítani nem tudván. – Figyelemmel megjegyezni méltó továbbá, hogy az emlitett bevándorlott székellyekkel baráttságosan élnek ugyan, őket mindenkor székelyeknek, nejeket pedig székelykéknek nevezvén, de attyafiságos szövettségre velök igen nehezen, vagy semmiképpen lépni nem akarnak. Például szolgáljon az, hogy a csángó leány férjhez nem megyen székely legényhez, készebb lévén annya tüzhelyén maradni. (Igy neveztetik tulajdonképen töllök a' „*kemencze*" földbül vert katlan előtt mindenkor égő tüznek a ház földinél egy tenyérrel magassabb alapja, melly a kemencze két oldalán el nyulik, és az iffiak s kisdedek szállásául szolgál a lányok oda huzódnak, mikor idegen jő a házhoz, vagy az ugy nevezett *kemencze*' hátára.) Az is tapasztaltatott, hogy biztatók is illyen esetben fáradságuk jutalmát elvesztették. Éppen illy vagy még nehezebben veszen a csángó legény is székely leányt feleségül, 's örömestebb meg akarja látni szürke bajuszát mint székely felességét. – E' tárgyban a' meghatározó itilet bizatik a' magyar történetek régiségeiben jártasok bölcsességére.

7.

Vané közöttük szabad birtokos Nemes? vagy millyen viszonyban állanak Földes Uraikhoz?

Hajdan több határokat birtak mind szabadok 's Nemesi jogokkal birók, mirül bizonyít a' hagyomány, 's még az itteni moldován lakósok is erősítnek. Hagyomány vagyon mind az oláh mind a' Magyarok között, hogy több helyeket egymásközt birtak magyarjaink, melly hellyeket ma csak mind utazók láthatnak; illyen *Magyarest* a' sós Tázló mellet, melly falut mais birják szabad jogokkal de már nem Magyar lakósi a' magyar nevü nagy falunak; illyen *Mojnest* városka és az alatta fekvő *Albutest* nevü tér, hol mais mutogattyák még az oláhokis a' Magyar el pusztult Kő egyház helyeit és temetőjét, ott találtak nehány évek előtt egy mais haszonra szolgáló igen hangos csengettyüt és kis feszületet, de egyiken sincs semmi irás; ezen helyetis szabadon birták a' Magyarok, sőt vagyon ollyan, ki az okleveletis tudgya mikor adták el és micsoda kezekben létez; magamis hallottam hogy az e'táji embereknél Magyar oklevelekis találtatnak, de igen nehéz hozzájuk jutni Ma is él *Podurban* egy 70-éves Asszony, ki azt beszélli, hogy leány korában az attya' házánál itták meg az „*áldomást*" (igy nevezik ők a' meg történt alkalomkor inni szokott bor poharat) azon oklevél' el adása után, mellyet a' Kalugeri Csángók az *Albotesti* jószágrul s' határirul szollót, egy ott nem messze lakó oláhnak holmi csekély penzért el adtak, minthogy ők messze

lévén nem folytathatták haszonnal kezelését. Ez az Asszony elé sorolja a' meg vételi és el adási pénz mennyiséget, mellyet az oláhok fizettek. Ma is élnek azon vásárló oláhnak utódjai, kiknél máig meg vagyon az emlitett oklevél, de már azt látni sem engedik Magyarnak, ugy beszéllik, hogy már vissza váltani is akarták, de számas pénzzel sem érhették czéljokot a' valóságos birtokosok maradéki. Ugyan azon tájon egy Prohozesti oláhnál, ki hir szerint magyarulis beszél, mondgyák, hogy heverne egy Nevezetes Magyarul irt oklevél, és pedig a'mint mondatik Sz. Lászlótul; ennél több magyar iránnyrul pedig beszélleni sem hallottam. Hogy pedig magyar irómányok a' hajdani üdőkben létezhettek, azt nem ok nélkűl lehet gyanitani Moldovának Erdély 's Magyar Országi hajdani nagyobb egybe köttetésébül, 's azoknak Királyaik 's Fejedelmeikkeli kissebb nagyobb viszonyokbul, leg inkább pedig Magyar lakosinak a' régibb időkbenis itt nem kevés számmali lakásabul, 's több ide tartozó régibb 's ujjabb körülményekbül. El pusztulasát pedig a' magyar és latin adatoknak egyenesen tulajdonithatni a' Florenczi Zsinatban történt *unioi* aláírásnak 's az abul következett *disunioi* dölyfös dühösségének, honnan haza jöven a' Jassi Metropolita Görög Érsek, őtet hitsorsosai ki végezték, 's az addig Diák nyelven irott Istenes könyveiket meg égették, valamint minden irományt, melly a' latin szertartásu hittel legkisebb viszonyban vagy egybe köttetésben állott, elpusztitották, az addig használt latin nyelvet ki küszöbölték, helyébe a' mostani oláh nyelvet moszka betükbül és szavakbul, a' latin 's szerb és tót szavakkal vegyitve erőszakkal bé taszitották. Fel dulták a' Kath. Egyházakot is, Püspökjüket 's Papjaikat meg ölvén vagy számüzvén, 's ezekkel egybe hangzólag, ha saját irományaikat meg égették, bizonnyal a' Magyarokéval sem bántak kedvezőbben. Ezek 's az ezekbül származott szomoru esetek teszik olly homályossá Moldvai magyarjaink' nemzeti 's hiti állását. E' belső pusztulás egyik hátráltatója volt Moldova' haladásának, mig a' Jelen században a' mostani Uralkodó, minden jót szerető, Tartománya' boldogságát szivén hordozó Herczeg Vajda meg nem nyitotta a' nemzete' 's népe' lelki haladására alapitott *Akademiát*, több más itt elé nem számlálható hasznos intézetekkel, mellyek e' hon' müvelődését ez utóbbi években szépen fel ébresztették 's czéljához törekvő haladásnak indították. – – Több effélékrül hir és hagyomány elég van, mellyek igazolásra várnak, bizonyos adatok' hijánya miatt. Könnyen gondolható azonban, hogy nem levén sem védelmező pártolójok, sem testi sem lelki erejök a' védelmezésre ugy, valamint törvénykezésre: ősi birtokaikat elveszesztvén, a' hatalmassabb földbirtokosok' jobbágyaivá, idegen földön nem csudálhotni, hogy majd minyájan lettek. Birnak azonban mais némely helyeket, 's azon birtokaiknál fogva mint kissebb Nemesek oláhosan „*Rezeseknek*„ hivatnak, melly nevezet használtatik az oláh nemzetü hason birtokuakra is. Én ugy vélekedem, hogy az érintet „rezes" szó nem oknélkül vehette eredetét a' magyar „részes" szótul, melly úgy láczik alkalmasint kijeleli az aféle birtokosok' helyezetét, minthogy részibe osztoznak egymással. Különbenis az oláh nyelv' tulajdona, hogy a' melly szótagot a' magyar hosszasan ejt, azt ha kéntelen ki ejteni, minden bizonnyal röviden ejti, mire példákat hozhatnék fel; de ugy is azt tartom, elég világos; mind a' mellett mit lehessen erre is épiteni, a' meghatározó itilet a' dologhoz nálamnál jobban értökre marad. – Illyen szabadon biró „*rezes*„ vagy részes embereké Kotnár melletti Jozepest falu, hol nehány, ma magyarul mitsem értő Család Ist-

ván Vajda' ájándokábul hiteles oklevelek' tartalmánál szabad birtokának jogaival mais él, mégis mindnyája az eféléknek adót fizet. Itt meg jegyzem azonban, hogy sem Országos, sem kerületbeli kissebb hivatalokat, szabad birtokosaink nem viselnek, 's talán nem annyira a' Kormány' ellenkezése mint tudatlanságok miatt. Kételkedni pedig, ugy tartom, arul nem lehet, hogy az emlitet Jozepestiek, habár nyelvöket el felejtettékis, magyar eredetüek ne volnának, mert a' Kath. hitben állandóul megmaradtak; itt pedig a' római kath. hit a' görög eredettel meg nem férhető, sőt inkább gyanitható, hogy a' zavarossabb üdőkben az Uralkodó itteni Görög n. e. vallást némi tekintetekbül többen követhették. Ezekbül tehát ki indulva ugy tartom, nem épen puszta oknélkül vélekedhetni, hogy a' többi Moldován „*Rezesek*"bül is, ha nem mindnyájan is, sokan mégis magyar eredetüek, 's csupán a hitbeli változás 's főkép a'nyelv' felejtése oláhosithatta el, a'mit több helyen magokis örömest el mesélnek, igy például a' Berlódiak (város a' hason nevü kerületben) a' mostis élő Tatrossi öreg Plebánusnak több évek előtt beszéllették, hogy az ő elejek mind magyarok voltak, magyar neveiketis dicsekedve emlegették, meg mutatták továbbá neki a' Magyar temető helyetis, hová mainapigis a' görög hitüek nem temetkeznek, több illyenekrül van emlékezet, de mind a' történetekben jártasok itiletére 's igazolására várakoznak. – Birják továbbá mais a' meg vétel jogainá fogva „*Klése*„ határát, mellyhez mint egy 3–4 száz család tart osztozójogot, Kiknek tőkéktüli származásuk és osztozó levelük magyar nyelven vagyon irva; de hányadik évig megyen fel, nem tudhatom, ugy a' meg vétel' üdeje is előttem ismeretlen. Birták bizonyos Fejedelem mais meg lévő levele' tartalmával K a l u g e r falut is határával mintegy 4 százan, mellyet 3 évekkel ez előtt az oklevél ellenére is a' szomszéd boérnak itélt Uralkodó Herczeg által a' moldovai törvény; minek következésében igen sokan kiköltöztek házaikból el hagyván ösi lakhelyüket; pusztájában maradtak az általmenők' nem kiss meg illetődésére a' leg szebb gyümölcsösök, 's az e'falu mellett bizonnyal nem kis emberi szorgalom által alakított Diófa erdő, melly fák között almát, körtvétis a' legjobb izüt termő igen szép fák mostis találtatnak, valóban sajnálható pusztulásra jutott. – Még bírják a „*Marginéniek is*„ kik a' Baráti Püspöki jószággal határoznak, lakóhelyeiket, milly levelek' erejével, előttem ismeretlen; de már szántó földeiket a' szomszédok birják, kiktül saját magokét rúd számra vásárolják meg minden évben.

(*Jegyzet:*) A' mi Polgári helyzettyüket illeti Magyarjainknak, minthogy minnyájan, vagy legalább nagyobb részint jobbágyok, az országos terhekben való munkákban közöttük és a' moldvai jobbágyok között semmi különbség nem tetetik a' kormánytul, p. o. az adó fizetésben, az utak' csinálásában, s a más haza' szükségeire teendő munkákban. Ha pedig tekintyük a' kedvezöbb részt, akor már ha nem minnyájanis, mégis idegeneknek szeretik tekinteni, 's hittyük mián csak türelmezettek levén, annyi alkalmuk nincs a' mivelődésre mint a' többi jobbágyoknak, kiknek hittyökre 's annak szolgáira nagyobb figyelem fordittatik. Egyházaik azoknak tiszteletben tartatnak, a' földes Uraktól épitetnek, 's ruháztatnak, midőn a' mieink minden segedelem nélkül csupa buzgóságból épitik, elég bajjal is ruházzák, 's szükségesekkel igen silányul láthattyák el Sz. Egyházaikat 's azok' szolgáit, kiknek több nagy lelkü Nemesek, jobbágyai' szeretetéből csupán saját joságukbul szoktak földeket, akarattyok szerint vissza veendöt ajándékozni.

Ezeken kivül a többiek, ma az Austriai alattvalókot kivéve, Kik S z u d i t o k - n a k hivatnak minnyájan jobbágyok, kik eránt némely nagy lelkü Földes Urak ki tűnő kedvezéssel viseltetnek, Kik jobbágyaik' boldogitásában találják leg szebb s legállandóbb benső örömüket. Akik pedig a boldogító 's valóban nagy lelkekhez illő örömet nem érzik, kényük szerént gondolkodva, a' szegények' nyomoritásától szikrát sem irtóznak, igen csekély kedvezést mutatnak munkás magyar jobbágyaikhoz, a miket terjedelmesben le irni se czélom se akaratomban nincs.

8.

Állitatnaké a' Moldovai Katonaság közé, 's mennyi számmal?

Minden nyolcvan Család a' haza' közönséges bátorságára ügyelő legszebb szabálya szerint, köteles egy legényt a' rendes Katonaság közé állitani, mást pedig a' Kerületi Törvényhatóság' Szolgálattyára. Még eddig, ugy tudom, katonaságnáli hivatalra nem alkalmaztattak, nemis ok nélkül, minthogy a' kormány' nyelvét ugyan beszélleni ugyan 's a' katonai gyakorlatokban használni tudják, de irni talám egy sem, ha csak szolgálattyában meg nem tanulta, mire azonban példát mutatni nem tudok. – Mind kettőnek tartására, öltözetére 's lovára való szükséges költséget, a' közönséges adó pénzen kivül, kötelesek az adói öszveirás alatt lévő, föszerinti nevekre ki számitni, le fizetni a' Bírónak, kinek szoross kötelessége mind azokrul a' kerület' „*S z á m o s a*„ (M a g y a r o k *'s oláhok minnyájan Számosnak hívják a Pénz tárnokot a' Kerületnél*) *előtt igasságos Számot adni.* Igy neveztetik mais közönségesen a' Kerület Tárnoka. Kérdés, vallyon nem a' magyar nyelvtül veszi e eredetét? 's vallyon nem viselték-e hajdan magyarok is? mit csak a Kormány rendszere 's történetei fejthetnek meg igazán.

9.

Vagynaké magyar nyelvükhöz buzgó ragaszkodással, vagy hamar el oláhosodnak?

Minden nemkedvező viszonyaik' ellenére is megelégedést, ugy láczik, aban találnak a' még magyarul beszélni tudók, ha egymással 's akárkivelis saját nyelvükön beszélgethetnek, az eddigi elolához odásnak mi volt az oka, könnyen érthető, t. i. a' tartomány' uralkodó nyelvének elkerülhetlen szüksége. A' hit' szolgái – Missionariusok – pedig a' leg szomorubb üdőkbenis a' Propagandától nagy szorgalommal küldetvén, mivel a' magyar nyelvet nehezebben tanulhatták az oláhnál, nincs mit csudálni hogy ha egy nehány évig ott maradások' reményében inkább oláhul mind magyarul kivantak hiveikkel közlekedesben lenni; ezek pedig azt jónak tartván, mit Pásztoruk' szájából hallanak, s ennél fogva nem kevesen a'

magyar nyelvet el felejtették. Ki tagadhatná azonban, hogy az itteni magyarok' nyelve' meg tartását a' hittyök iránt való leg szentebb atyai gondoskodásnak, a' Római Sz. Szék 's a' Propaganda' hitet terjesztő gyülekezetnek semmi veszedelemtől csekély mit sem irtózható buzgó fel vigyázásának, 's a' Minorita Rendü Sz. Ferencz' fijai'nemes el szánásának Köszönhetni, kik századok olta pótolták lelki szükségeit az itten vigasztalás nélkül szükölködő véreinknek a' legnagyobb szenvedések köztis az Istenben való legbátorságossabb bizodalomra, Kiben kell megvetni minden reményünket, nem csekély haszonnal serkentgették. Nem tudom, de nemis akarom az itten fáradozott boldogult szerzetes férfiak buzgalmát megdicsérni, el végzi azt helyettem legjobban az a' kiért 's kinek hite tudományáért fáradozni nem irtóztak! Méltán erösíthetni azonban hogy ez utóbbi években az el olahosodásnak példái igen ritkák, ma pedig illyen esetet nemis lehet hallani; csupán a regényes házasságok, biztatások, igiretek, erkölcsi viszonyok 's más egyéb személyes esetek mutathatnak még egy nehány ritkább eféle szánakodásra méltó szomoru példát. Nem ok nélkül illik, sőt szükséges itten meg jegyeznem, hogy el oláhosodásrul itt nem lehet emlékezni, melly a' Csángók közül, ha sokan már magyarul nem beszélnekis, történt volna, sőt mostan örömmel lehet el mondani, hogy arra példát nem említhetünk. Nem lehet ugyan tagadni, hogy mais történnek itt ott elolához hosodások, de azok a' külső határokbul bé vándorlott, munkát nem szerető, vagy magokat elrejteni akaró atyánkfiai közül történnek: néha a' zsíros házasság' kedvéért, vagy más egyéb személyes igéretek' elnyeréséért, főkép ollyak közt, kik a' hit és vallás' legszentebb titkaibul nem szégyellik 's nem irtóznak könynyebb élelmekre eszközt csinálni. Keveset lehet azonban látni azok közülis, kik mélyen bánkodva ne siratnák tántorodásukat. Sokkal inkább szánakodásra méltók az illyek cselekedeteikkel, mint hogy őket birálnunk lehetne, 's csak annyira valóban, érdemesek, hogy bocsássunk meg nekik mert nem tudják mit cselekesznek. Megvallani mégis kénytelenek vagyunk, hogy némellyel huzamosb évekig az oláhok közt lakván, édes nyelvüköt annyira megfelejtették, hogy vagy semmit, vagy igen keveset, azt is szégyennel szólnak magyar nyelven. Egyéb iránt hogy a' nyelvhez buzgó ragaszkodással vannak, ha nem szóllanékis, mégis onnan világos volna: hogy annyi sok sok viszonyok 's változások között, századok' elmúlta utan is, ha hibásanis, magyarul beszélnek. Az el oláhosodásra pedig semmi önkéntes vonzodást tapasztalni nem lehet.

10.

Millyen családnevek fordulnak elé, magyar jelentésüek, hangzatuak vagy románosok?

Számos magyar ejtésü régi nevek találtatnak, mellyek közül most csak egy nehányat nevezhetek helyezetem miatt, u. m. Hadi, Roncz, Tiba, Rab, Perke, Donkó, Mezei, Benke, Demse, Borbócz 's több illyenek, a' mellyeket regiebbnek gon-

dolunk. Újabbak pedig, u. m, Farkas, Róka, Antal, Szarka, Gyurka, Sándor, László, Szeles, Széjjes, Kerekes, Fazekas, Porondi, Kövecsi 's több ezekhez hasonlók. Nem kevés számu székely nevezetekis vagynak: sok vagyon még oláh jelentésü is, úgy mint Dogár, Bezsén, Bezsenár, Kosán, Kosokár 's ezekhez hasonlók, mellyeknek névsorát itt igen hosszas volna sorolni de mas alkalommal, ha szükséges leend, meg tehetendő.

11.

Tudnaké a rul, hogy van Magyar Király, Erdélyi Fejedelem, 's Magyar Nemzet, Külön függetlenségü szabadsággal,' s rokonnak tartjáké ezzel magokat?

Létérül a' Magyar Király 's Erdélyi Fejedelemnek csak a' hírekbül 's utazóktul tudnak valamit. De igen keveset, vagy semmit függetlenségükrűl 's jogaikrul (ha ki vesszük az Erdélybül be vándorlottakat); minthogy a' mostani állásukhoz képest azokrul fogalmuk sincs. Pedig azokot a' *Nagy Magyar országi Magyarokat* (így szeretik nevezni ők magok) őseiknek mondogatni benső észrevehető tetszéssel szeretik, 's azokkal ismeretlen Atyafiságrul álmadoznak.

12.

Mintegy mennyi lehet már az elolláhosodottak' száma?

Minthogy több falvaknak hajdan magyar létérül nem csak gyanu, hanem hagyományis vagyon, nem lehet hozzávetőleg szollani. Közelebbi éveinkben, századunk, söt még a múlt utó felébenis semmi el oláhosodásrul nincs emlékünk, az előtti századok éveiben mik történhettek, a fel jegyzések hijánya miatt mit sem tudhatunk. A havasok pedig s az oláh falvak között elszórt vándor idegeneink száma pedig csupán a vándorlókra nézve úgy áll mint 1: 100 hoz (az elolláhosodottak közűl.) Ezek is csak azok fellyebbi jegyzékeim szerint, kiket a görög hitelű s állandóságu igiretek, mellyek ritkán valósulnak, hiu s hasztalan, a valódi érdek szerint mitsem érő kecsegtetések nemzetüktül, hittyektül el tántorítottak. Ide említhetők volnának némely szerencsétlen házasságok a szencség fel oldhatatlan sz. kötelei üdvös tartalma miatt, mellyeket az aféle szerencsétlenek meg gyaláznak újra keresztelkedésök s házasságokkal, s két féle szerencsétlen magzatoknak bizonytalan neveltetésü nemzésével. Az illyen esetekis könyörületes szánakodást érdemelnek, javitások pedig a minden jóság kútfejetül ohajtható.

13.

Miképpen lehetne azokat vissza Magyarositani?

A' hit szerintis elrománosodottakat az Uralkodó Görög n.e. Vallás, Papjai előítéletekkel tellyes vakbugzósága s tulzása miatt vissza teriteni semmikép, vagy igen nehezen reménlhető; ámbár sok szívbül visszatérni szándékozók érzékenyitő könnyeit láthatni, mi valóban egy különöss szánakodo érzékeny bánatot nem ok nélkül gerjeszt az afélékkel értekezők' szivében. Azokat pedig, kik nyelvöket el felejtvén, magokat pedig mais minnyájan Magyaroknak vallani dicsiretnek tartyák, nem kerülne talán legyőzhetetlen fáradságban, vissza magyarositani, ha leg alább minden faluban a' nagyobbak közül czélszerü Iskola állítathatnék, 's a' szülők gyermekeik iránt különössen figyelmeseké tétetnének az iskolában küldésre: mert tapasztaltatott Szabofalván a' legnépessebb faluk' közül egyikében, hogy a' legnagyobb szorgalom utánis alig tiz, de még soha husz tanulo nem gyült öszve. 'S inkább szeretik barmaiknál tartani magzattyaikat általyában, mint az Iskolába küldeni, mit sem használván a' helybeli Plebánus' biztatása; csupán akkor mutatnak kevés szeretetet, ha már hasznos következményeit láthattyák az iskolázásnak, a'mit itt nemigen láthatni. Magában érthető azonban, hogy ennek alapos, czélszerü megpenditésére mindenesetre több erő kívántatik, mint a' mennyi jobbágy érdekü Magyarjainkban létez, meg annális több pedig hasznos létrehozására. Ha pedig ez megindíttatnék, ugy remélhető volna, hogy üdővel talán némellyek a' Moldvahaza uralkodó nyelveben 's törvényeiben előmenetelt tévén, hivataltis viselhetne a' Kormány' engedelmébül; ugy talán Polgárisága is ennyi ezernek inkább tekintetbe vétetnék 'stöbbi, 'stöbbi.

14.

Miféle elhanyaglás változtatta a' Moldvai Magyart olahvá?

Annyi igaz, hogy némellyek közüllök oláhul beszélnek; de azt megnem lehet határozni, mi oka legyen olahul beszélléseknek; mert bizonyos adatok vannak, hogy egymáshoz legközelebb fekvő falusi lakósok, egyik része magyarul beszél, 's az ugy szolván tős szomszéd falubeliek szót sem tudnak magyarul. Mifelőlt inkább azt gyanithatni, hozzá értő tapasztaltak véleménye szerint, hogy az oláh ritusrol jöttek által a' Diák szertartásu Szentegyházba, nem pedig a' hanyagság' akár mi neme miatt beszélnek oláhul.

15.

Nyelvűk' hang ejtése mennyiben tér el a' székelyétűl? mennyiben a' Magyar országitul?

Mindkettőtül nevezetes kiejtésekkel különbözik; de azok' terjedelmesb elő sorolására most üdőm 's alkalmam nem lévén, csak annyit jegyzek meg, hogy a' csángók s helyen mindenütt szt használnak, és pedig annyira, hogy egy kiss rá tartás abban észre vehető. A' gyököt azonban a' szó származatnál igen meg szokták tartani. Az *ét* pedig így ejtik ki *éje*, p.o. *éjen* én helyett, *Péjeter* Péter helyett, *féjenyesz* fényes helyett. A' cs pedig épen ugy hangzik náluk mint a' Németeknél az *sch*, p.o. *schendess* csendes helyett, *báschim* bácsi helyett, *schengő* csengő helyett. A' Divinutivumokat pedig főleg a' nőnem nagyon használja m.p.o. *lyányoschka* kiss leány helyett, *házoschka* házikó vagy kiss ház helyett. – Több eféle ki ejtések érdemelnek megjegyzést, mellyekről más alkalommal többet szolhatnék.

J e g y z e t. Az itteni Csángó Magyarok beszéllik ugyan a' magyar nyelvet, de igen sok olah szavakat vegyitenek közé, főképp egy némelly falvakban, annyira, hogy azon egy idegen valóban meltán csudálkozhat 's igazán szólva, ha csak olahul nem tud, tolmács nélkül a' beszélőnek véleményét tökéletesen meg nem értheti. Vagynak a' mellett olyanok is, kiket méltán meg kell jegyezni alkalmatos beszédgyekrül, nevezetesen a' Kellemetes kiejtésükrül.

16.

Vannaké közöttük Magyar Irástudók, vagy régi Magyar Irások?

A' Falus Egyházak' ugy nevezett Kántorain kivül (ezeknek is nagy része Erdélyi) közüllök más írástudókat nem ismerünk, kik közé számithatók némely falusi jegyzők, ezekis a' magok szorgalma 's leginkább a' szükség által tanulnak meg annyit, hogy a' magyar és oláh írásokat fel olvashassák. Írnak azonban fogalmuk szerint Kötelezvényeket, uti leveleket 's egyéb szükséges bizonyitványokat. Régi iromány pedig sem nem láttam, sem valami hitelesrül beszélleni nem hallottam azokon kívül, a' mellyeket felyebb emlitettem.

17.

Hány Magyar Papjok van?

Jelen évben 8*an* vannak Magyarhoni hitszolgák. A' mostani Méltóságos Püspök fő Igazgató pedig atyai szeretettel 's példájával vezeti Pásztorait a' nyáj' legeltetésére, sőt magát Jézusért mindennek tevén örömmel vallja, hogy Magyar a' Magyarok között. De még meg lepőbb az, miképen fogadja a' magyar „Dicsirtessék a' Jézus-t„ „Mindörökké„vel. – Nem lehet kifejezni, milly szívre hatólag kérdezi a' Bérmálás szentség' kiszolgáltatása előtti próbatételen az ártatlanokat a' Keresztény Kath. Tudománybul ezeket: Hány Isten van? Ki teremtett? Mibül? Hány a' szentség? Istennek tíz parancsolattya? Az Anyaszentegyház' öt parancsolatja? Mi vagyon az oltári szentségben? 'stb. Saját kezével szereti pedig minden bérmálandónak meg irni nevérül 's szüleirüli czédulát, mellyek szokás szerint öszveszedetvén, csak az a'végre rendelt könyvbe ABC. szerinti pontos be irások után égettetnek meg.

Jegyzet. Püspöki Látogatást pedig 's Bérmálást minden évben tart a' téli napokban, és pedig a'legkisebb falukat sem hagyván el, megjutalmazza azokat pénzzel 's képekkel, kik a' keresztyén tudományban jártasságukat a' helyes feleletekkel s' erkölcsös viseletökkel ki tüntetik, serkentvén az Istenben való bizodalomra és fedhetetlen életre.

18.

Mikor kezdetett e' Moldovai Kath. Magyarok Között a' Római Curia' Missiója?

Már az 5*dik* században itt voltak katholikusok Sz. Nicoetas' bizonyitványa szerint; azutáni üdőkbenis, ámbátor sok viszonytagságokat szenvedett légyenis itt, mégis megnem szünt a' Kath. hit. A' Sz. Ferencz' szerzetének pedig kezdetétül fogva, hiteles adatok szerint, mai napig meg nem szüntek itt az ugynevezett Conventualis Minorita Rendü Szerzetes férfiak az említett RKath. Hitet a' lehetőségik védelmezni s' fel tartani. Kiknek gondviselésök alatt ma is vagyon Püspöki Előljáró' Kormánya alatt a' Moldovai RKath. Missió.

19.

Vagyoné az ottani Egyházi Kerületrül Schematizmus?

Leg első Papi Kalendárium a' Julianus Számitása szerint, minthogy itt a' Görög vallás' uralkodása' tekintetébül a' Sz. széktül azt követni megvagyon helyes okoknál fogva engedve, a' Minorita Szerzet ünnepei rendje szerint készülve ez évben jelent meg Jászvásártt nyomtatva, ennek sarkához vagyon ragasztva névsora a' Parochiák, és azokat szolgálattyokkal ellátó Minorita rendü Plebánosoknak neveik. Ebül mutatványul saját magaméval szolgálni szerencsémnek tartom mellyet T. cz. Uraságodnak tisztelettel altal adok.

20.

Mikorrul van emléke, hogy Magyar Papokis alkalmaztattak?

Minthogy az 1828-iki Nagy tüz meg emésztette a' Missio' levéltárátis Egyháza 's minden épületeivel Jássban, meg nem lehet határozni a' Magyar Papoknak mikori idejöttét 's alkalmazását. Nem oknélkül lehet azonban mondani, hogyha sok számmal nem voltakis, mégis nem hijányoztak többeknek névszerinti emléke ma is fen levén. Nevezetesen pedig szaporodtak e' jelen században, minthogy az Előljárók mindenkor különös figyelemmel gondoskodtak azok' létérül.

21.

Nevekedik e ezek' száma vagy kevesedik?

Minden kéttségen kivül nevekedik, 's hogy a' többi éveket elhalgassam, csak a' mostani három utolsóban 5-ell nevekedett a' Magyar Papok' Száma, mit buzgó FőPapunk' Atyai gondoskodásának legmeltóbban köszönhetni. –

22.

Honnan? és mi uton mennek Moldovába Magyar Plebánusok?

A Magyarhoni Conventualis Minoriták Provinciájábul, az itteni Missio' Püspökének vagy Előljárójának kérésére.

23.

Hogy hijják a' mostani Katholikus Püspököt, a' kitül függnek 's hol lakik? mennyi jövedelemmel? ki nevezi ki? egyenesen van azon ki neveztetésbe befolyása a' Moldovai Fejedelemnek?

Tisztelt neve a' mostani Mgos Püspöknek Ardoini Péter Ráfáël, ki a' Minorita Szerzetes Rendbül felszentelt Karrai Püspök, Apostoli Látogató és a' Bakai Püspökségnek a' Moldvai Missio név alatt Igazgatoja. Téli lakása vagyon Jaszvásárban, nyári pedig Barát nevü falujában, melly a' hagyomány szerint István Vajda' Margit herczegnője' eszközlése általi ajándékán alapszik; fekszik Bákótul egy kiss fel órányira igen Kellemetes helyen; nevezetes szöllős kertyeinek szemeket gyönyörködtető fekvéserül, és kősziklából ömlő böv vizü hidegviz forrásairol, hajdan nagyobb volt, mint ma terjedése; e' század elejénis földjei' leg szebbjeit pörlötték el a' szomszéd Birtokosok. Lakja mintegy 50–60 magyar család, kik inkább oláhul, mint magyarul szeretnek beszélleni. Bákoban volt pedig a' hajdani Püspökség' székes Egyháza, mellynek ma helyét sem ismerjük, mert a' 18-dik század' elején történt, a Bákó mellet folyó Beszterczének' rendkivüli aradása ugy el mosta, hogy a' hely' szine is meg változván, ma annak hajdani helyét csak még arányozni sem tudhattya senki a' mostaniak közül. A' mostani Bakó városában pedig említett *Mgos* Püspökünk' nagy buzgalmu 's le gyözhetetlen fáradozó szorgalma által emelkedik egy igen csinos alaku Egyház, mellyre forditja jövedelme nagyobb részét, minthogy a' hivek igen keveset adakozhatnak, majd minnyájan nyomorult jobbágyok levén. Így szánja minden jövedelmét közre, 's hogy inkább tehessen, magais a' többi Missionariusok' köz asztalánál él. Jövedelme 250 arany Moldovábul, ide nem számitván a' külhoni segedelmeket, mellyeket folyamodó leveleire kap, azokatis mind szent czélokra áldozván. 5(*ik*) Ferdinánd Magyar Király ő felsége a' mostani Püspöknek mig ott leszen évenként különösen rendelt 100 aranyat, azaz száz aranyat. – Tett illyen folyamodást a' Magyarhoni Püspökökhöz is; de kivéve a' Nváradit Káptalanjával és az erdélyit, Kiknek Sz. czélra tett adományokat hálálva meg nem szünik köszönni, a' többiek feleletre sem méltatták bizodalmas kérelmét. Jövedelme tehát az itteni nagy és különféle szükségekhez képest épen a' semminél több, mégis azzal annyit tett már is, a'mennyit remélni sem lehetett. – Itt már el halgatni nem lehet nagy buzgalmának üdvös cselekedeteit: mellyeket a' Mindenható' Nagyobb dicsiretére, a' Hit' tiszteletére, a' Lelkek' javára 's a' köz jó' előmozditására tett. Kötelességemben állana szorosan azokat elő számlálni, hogy az emberek látván, a' Mennyek' attyát dicsirjék; de ha lenem irhatom ugy, a'mint kellene, gyarlóságom' feledékenysége lesz mentségem, más felöl pedig atul is tartok, ne talán a' dicsiretektül menekedni akaró buzgó Fő Papom' szerény lelkét megsértsem. Nem lesz tehát érdektelen, ugy vélem, a' Magyarhonban is tudni, mik történtek Moldovában e' buzgó Fö Pap által, idegen földön teleplő véreink' javára; mellyeket nagyjában e' renddel sorolok elő.

Meg nyiltak Kormánya alatt a' Galaczi, Valényi, Foksányi, Horlesti és Talpai Parochiák, 's még ez évben a' Kománfalvit is létre szándékozik hozni 's meg

kezdetni az Isteni tiszteletet, hol eddig csak a' kántor végezte az imádságokat, 's egy évben csak négyszer, vagy legfennebb ötször láthatták a' legnagyobb szorgalom mellett is Papjokat a' Tatross mentin lakó nem kevés számu Hivek.

(J e g y z e t. Itt közönségesen a' távolság és helyezet, 's főképp a szükségek miatt, annyi Papok voltak, a' hány Parochiák. E' században pedig igy nevekedtek, a' mint itt megjegyeztetnek,

1823-ban felállittatott a' Prezesti Parochia
1830-ban felállittatott a' Pusztinai Parochia
1831-ben a régi lelki Pásztor nélkül szükölködő Tatrossi Parochia visszaállittatott
1837-ben felállittatott a' Foksányi város
1838-ban felállittatott a' Galaczi,
1840-ben felállittatott a' Valényi,
1841-ben A' Románfalvi, Horlesti és Talpai.

Ezen Egyházak' és Iskolák' fel állitására, elősegittésére kéretvén, a' Méltóságos mostani Püspök által a' Franczia Papság és más bugó adakozók küldöttek ezer aranyat, azaz 4573 pengő forintot. A' Szardinia kormány pedig egyszer 1000 frankot azaz ezeret, másszor 100 aranyat, azaz száz darab aranyat. A' Konstantinápolyi Missio pedig 300 aranyat azaz három százat. A' Moldovai mostani Fejedelem Szturdza Mihály adott 200, azaz kétszáz darab aranyat. A' moldovai belső Miniszter Lagofet Ghyka Sándor 2000 leót, az az 266 ft és 40 pengöben (egy leó tevén 8 pengő xrt.) Magyar Országrul a' mostani Felséges Császárné Királyné 400 pengö forintot, az az négy százat. Estei Ferdinánd Királyi Fő Herczeg, Galicziai Kormányzó 200 pengő forintot, azaz kétszáz p. f. A' Nagyváradi Püspök Laicsák, Káptalanával együtt 140, azaz száz negyven pengő forintot. Az Erdélyi Püspök Kovács 100 azaz száz pengő ftot. Ezek mind 1840-ben adattak.

Egyházakot épiteni 's azoknak diszét melly készséggel igyekezik elő mozditani, meg nem mondható; mit bizonyit az, hogy már mintegy 30 egyházak többnyire mind fábul épültek fő pásztorsága' üdeje alatt, 's mintegy 28 harangokat szentelt, maga kezeivel felkenvén azokat, mellyeknek nagyobb része az ő üdeje alatt vásároltatott, és igy több apró fijók falukban, hol eddig egy juharfa Deszkának két fakalapáccsali kopácsolása hivta öszve hiveinket egy hazba, az Isteni tiszteletre, ma ékesen Zengő harangocsák serkentik a' nagy Isten' imádására buzgó hiveinket, és pedig Sz. Egyházba. Ha jól meggondolom, nem találtatik egy szegényebb helységünkis, hol az Isteni tisztelet' gyarapodására vagy képet, vagy szükséges egyházi ruhát nem készítetett, vagy más e' Sz czélra szolgáló ajándékot nem tett volna, és pedig olly készséggel, a'mit inkább csudálhatunk mint meg foghatunk.

Meg vetetett a' nevelésnek legszükségessebb alapjátis, mellyrül itt eddig igen csekély figyelemmel lehetett gondolkodni a' Körülmények 's főképp a' segedelem' hijánya miatt. Egészen ujiskolákat épitett Jásban, Kalugerben és Szabófalván, mellyekben fizetéses tanitókat, általa fizetendöket, helyezett, kik már tanittyák a' csak lassan szaporodó ártatlanokat ABCra, Hittudományra, olvasásra, számolásra és Irásra olahul, magyarul, 's Jassban németülis. Ezen iskolákra szükséges

ABC könyveket oláh és magyar nyelven Jassban nyomatott ez évben, mellyeket ingyen osztogattat. Czélszerü rendelést tett, hogy a' Hittudományi Katechizmus is mind a' két nyelven ki nyomattasson. Vagynak egy nehány Diák grammatikákis, mellyeket Erdélybül hozatott, a' tanulók' számára 's azokhoz szükséges kevesebb számu szókönyveket is. *Huss* városában is ez évben az Iskolát meg kezdetni szorgalmaztattya, mellyet szinte saját költségein épittette. Galaczon és Foksányban a' Papi házban tanittatni rendelte elemi iskolát, mig célszerü rendelkezést tehet. (Valeszákon a' Gorzafalvi Parochia' fijók' Egyházánali Kántor Iskolát tanit.)

Ezek igy lévén örömmel lehet el mondani, hogy hajnal hasadta következik itteni magyarjainknakis a' haladásra, 's a' szép tudományok' és mivelődés' boldogitó áldott napfénye tán fel derülend nekikis, ha a' segedelmezés nem hiányzana, most midön megmozgattatott az értelmek' földje 's nagy szorgalommal készittetik a' jövendö hasznos bőv gyümölcsözésre. Tapasztalható azonban, hogy a' segedelem hiánya szikrányit sem csökkenti ez apostoli férfiut meg kezdett munkájában; sött egy bámulásra méltó nemes elszánással reményét a' Mindenhatóban helyezve, tör által minden akadályon. Vallyon leheté nem fohászkodni, hogy e' Sz. czélra törekvést virágoztassa, gyümölcsöztesse és jutalmazza a' Mindenek' leg hatalmasabb Gondviselője? -!!!

Ki nevezi a' Moldovai RKath. püspököt e' Missio' Igazgatójának a' Sz.Szék' megbizásábul a' Propaganda, semmi befolyása nem levén a' nevezésbenn az Uralkodó Moldovai Fejedelemnek. El pusztitatván az üdő' mostohasága mian a' Moldvai Bákai Rkath. Püspökség, annak állapottyárul 1600 elejéig semmi bizonyos Püspök' létérül nincsen adatunk; az emlitett üdöben pedig az akori Moldovai Fejedelem kért Kath. Alattvalói' vigasztalására Püspököt a' Sz.széktül, kinek kinevezése és elküldése teszi a' nevezetesseb üdőszakot a' Moldovai szentegyházra nézve. Emlegeti pedig Kogolicsán Moldovai nemes a Berlinben franczia nyelven ki adott Moldva's Oláhország' Historiájában 1839 ben, hogy miután meg gyilkoltatott Róza János (Róza János' megöletése történt 1441 ben) a' Bákai Kath. Püspök, Papjai és hivei nagy számmal halált szenvedtek a' Bákai Püspökség' czimje fel tartatott a' Magyar Királyok által, azután ismét a' kinevezési jog a Lengyel Királyra menvén által, onnanis neveztettek Püspökök egész a' királyság" meg szünteig, melly alkalommal Austria vette által felséges Kormánya' Pártfogása alá a' Moldovai Kath. Szentegyház' védelmezését, Kinek pártfogó kegyelmét mais tapasztalja. Ugyan azon Historiában fel jegyzi a' moldvai történetek irója számát is a' Margit Herczeg Asszony által épített Szentegyházaknak, mellyekbül ma fennáll még düledező félben a' kotnári, a' többinek pedig helyét sem határozhatni meg, ha csak, a' magyar történetekben valami nyomok nem találtatna.

24.

Beszélnek e az emberek arrul, hogy egykor a' Magyar Király' Közben járásával, vagy a' Magyar Országi Primás által neveztetett volna ki hozzajok Magyar Püspök, vagy hogy Magyar Országrul kapták volna Papjaikat?

Valamint eredetjekrül, történeteikrül a' semminél kevéssel tudnak többet: úgy arrul sincs fogalmok ki legyen a' Magyarországi Primás; arrul sem halhatni pedig semmit, hogy valaha a' Magyar Király által neveztettek volna ki a' Bákai Püspökök; ha ugy volt is, azt közöttük megemésztette az üdő. Eleget mesélnek ugyan mostis, hogy a' Magyar Püspöknek Borátbul fákkal ültetett séta uttya volt Székes egyházáig Bákóba. Barátokrul ismét regélnek de ezeken mit lehessen épiteni, itiljék meg a' hozzá értők. Hogy Nagy Moyzesnek, a' Székely Nemzet' háromszéki Apostoli férfijának, a' 17 század végén ide is valami befolyása volt, ki a' kantai Minorita Szerzetesek' Házátis alapitotta, Onnan következtethető, hogy élete le irásában, melly az emlitett szerzetes háznál találtatik, ezek vannak fel jegyezve többi dicsiretei közt: „Trium Regnorum Hungariae Transilvaniae et Moldaviae Apostolus". – Ennél többet itt a' régi Magyar Papokrul nem sokat, vagy inkább semmit sem tudunk bizonyost, minthogy a' missio' levéltára el égett a'már említett veszedelmes tüzben.

25.

Vannaké fogyatkozások és mennyi pénz-alap kellene ahhoz, hogy Magyar Országon oda Papok Neveltessenek?

Ha az itteni sokféle fogyatkozásokat akarnám szorossan és való szinnel a' magok' mezitelenségében lefesteni, sokak elött igen könnyen tulzónak czimeztethetném; csak a' nagyobbakat számlálom tehát itt elé, minthogy megvagyok arrul győzve hogy vagy igen kevés ismeret vagyon Magyarországon az itteni tetemes szükségletekrül, vagy egészen más. Legelőszöris tehát, mivel bölcsebben tudatik az hogy a' leg nagyobb hijány akár melly tekintetben az értelem' és az emberi ész' miveletlensége, ha én nem említenémis; pedig éppen azzal voltunk itt eddig hátra. Nincsenek itt a' Parochiák a' nép' szüksége szerint rendes élelmezéssel biztosítva, semmi egyéb alapjok nem lévén a' szegény nép' segedelmezésén kivül; nincsenek továbbá az itteni erkölcsi és hitbeli oktatások' szükségeihez képest elég számmal a' lelki tanitók, 's a' mostani Püspök' szorgalma által fel állitottakrais még segedelem kivántatna, hogy csak a' többiekhez is hasonló karban állhatnának. Leg nagyobb szükség volna pedig még a'mostaniakon kivül *Botossányon* állitani egyet a' Keresztyén Katholika Hit' és a kereszténi élet legszentebb czélu tekintetébül, mivel a' többiektül távul levén, jóval a' Pap' oda küldése 's élelmezése mindenkor az Elöljáró' terhére esik. – Továbbá a fent megjegyzett falvak mutattyák, hogy igen

el vannak szorva a' Hivek, Kik melly nagy hijányát érezhetik minden szorgalom mellettis mostani állapottyokban a' tanitásoknak, igen könnyen megfogható. Mik még a'mosstan keletkezett iskolák ezen szükségekhez képest?!!! Iskolákra van itt nagy szükség, azt kiálthattya minden, ki csak az emberiség mivelődésének és haladásának örűl, 's azokra szükséges tudományokkal elö készült tanitók egészen hijányoznak. Nagy szükség vagyon itt még a' Kántorokbanis, kik többnyire igen csekély tudománnyal végzik hivatalukat, kézi munkával kénytelenitetvén nagyobb részint élettyüket fen tartani; csak azok pedig valamennyire tanultabbak, kik vagy Erdélyben jártak nehány Iskolát, vagy onnan jöttek ide. Van még itt egy nagy hijány, a' betegségekbeni segitség, a' mire igen kevés szorgalom fordittatik: de nincs is, ki hozzáértőleg valamit javasolhasson: mert ámbár a' Kerületek fö városiban most igen szép renddel 's tisztasággal ellátott Ispotályok keletkeznek, 's nagy részint már betegeketis ápolnak; de falukon az orvosi segedelem' hijánya miatt nagy számu halál történik ollyanok testökben, akiket az orvosi segedelem könnyen vissza adhat vala még a' Köztársaságnak. Mennyire hátra vagyunk még ezekben, csak itt tapasztalható, hol a' vén asszonyok' fonák orvoslásmódja minden reménye a' betegnek! ámbátor néha ezekis mind a' ficzamodásoknál, töréseknél csudálkozásra méltó haszonnal orvosolnak: de már a' belső nyavalyákhoz mit érthetnek, megitélik a' hozzá értők. Legutoljára hagyám pedig, a' mit legelőször kell vala emlittsek, a' Papok' vagyis a Lelki Pásztorok' szaporitása, a' neveltetés által szenved itt legnagyobb hijányt; mert a szükségekhez képest nem levén elegendö számmal, minden gondosság mellettis igen nehezen felelhetnek meg legszentebb czélu hivatallyoknak. Minthogy pedig itt a' czélszerű Papi növeltetésre sem mód, sem intézet nincs, ezen sarkas szükség ugy pótoltathatna valamennyire, ha innen küldendö iffiakat neveltetni méltoztatna az apostoli Magyar hon a' Minorita szerzetnél; ez a' mi legohajtóbb az itteni szükségek' némi pótolására. Az elő számláltakbul folyó több más szükségek, segedelemre várakozók, ki számithatók.

Jegyzet. Az itt nagyjában fel jegyzett szükségek annál nagyobbak, minél jobban el vannak szórva egymástul a' Hivek. Annakokáért itt hozzá vetőleg semmi határozott pénz mennyiséget ki jelelnünk nem lehet, hanem rá bizatik az e' dolgot szivbül meg fontolók bölcsességére, kik jól ismerik, mi kivántatik a nép' czélszerü neveltetésére szükséges Iskolák' állandó alapitására, alkalmas Tanitók' élelmezésére 's többi s a többi ide el kerülhetetlenül szükséges intézmények' létesitésére.

26.

Vane iskola ollyan faluban, hol Magyar Plebánus lakik?

Az itteni Missionarius Plebánusok' rendeltetése függ a' Missió' Elöljárójától vagy Püspökétül, mint az üdő hozza magával, jelenleg pedig két helyen tanittatik iskola a' Magyar Plebánusok' felügyelése alatt, Foksányban és Valeszákában.

27.

Vane még emléke Margit Fő Magyar Asszony' István Vajda' felesége' alapítványának mellyröl Engel beszél?

E' jeles, nagy lelkü, bátor szivü, Magyar Asszonynak emléke csak nem mindennapi Kirül azt regéllik országszerte, hogy nagy férfiui ügyességgel 's bátorsággal birt, 's annyira jártas volt a' lövésben, hogy kedvesének két ujai közül a' pénzt vagy a' golyót minden tartózkodás nélkül kilötte, pedig, ugymondgyák, nyillal, melly vitézségéért István Vajda Nőjének választotta. – Ezen Nagy lelkü Magyar Nő' Közbenjárásának köszönhető a' Bákói Püspökség' baráti jószága, melynek, bizonnyára sokkal kissebb terjedelmével mint hajdan, mais a' Püspökség tulajdonában vagyon. Azt pedig bizonyosnak beszéllik, hogy az emlitett Vajdanő a Bákai székes egyház nagy oltára alá temetődött, mellyet el sodorván a Besztercze árja, ma még hamvaival sem dicsekedhetnek boldog emlékü Herczegnéjüknek Magyarjaink.

28.

Vané bennök át költözésre kedv, mint a' Németben, Ki honát akár melly más földdel hamar felcseréli, Vagy annyira ragaszkodnak e moldovai lakukhoz, hogy azt, ha Magyar Országra vagy Erdélybe jöhetnénekis, el nem hagynák?

Semmi kedvet, vagy kiváncsiságot nem mutatnak a' ki költözésre, sőt Moldovában is az összeiktül lakott földrül csak a'kor mozdulnak meg, más földes Ur' határin szállásozandók, ha a' földes uri rendkivüli igát nem győzvén, marhájokbul 's élelmekbül kifogynak. Mert némelly helyeken annyira robotoltattyák, hogy lehető szorgalmuk mellett adójok 's uri munkájjokon kivül nagy gondba kerül mindennapi élelmüket meg szerezni. Még is nincs eset, hogy csak a' szomszéd Erdélybe is menekült volna bár egy család, lakhelyét változtatandó. Egyátaljában a' költözéstűl mint a' tüztől irtóznak.

29.

Tisztelendő Ur Maga hol született? Régieké Elei Moldovában, vagy mikor szakadtak oda?

Forrófalván Moldovában születtem. Atyámot nevezik Petrás Ferencznek, ki az emlitett helybéli RKath.Szentegyháznak 45 éves kántora; a' Latin, Magyar, olasz és oláh nyelveket beszélli és irja; iskoláit Erdélyben Kantában végezte;

Kinek szorgalma 's Atyai gondoskodása után én egész neveltetésemet Köszönöm háladatossággal a' Sz. Erzsébetrül nevezett Magyar Minorita Szerzetnek. Atyám élő nyelven beszélli, hogy nagy Atyámis elötte azon helyen az emlitett egyházi hivatalt több évekig folytatta, 's Szép Atyámnak mind Irástudónak hagyományábul tudgya, hogy több mint száz évek előtt Baranya megyébül ide származott Elődünk birtokot vásárolt „*Acsud*„ várossa körül, onnan mi hozta Forrófalva határira, gyakran beszélli, ki mostis akarná Baranyát meglátni. Sokszor tett utazó szándékot, s csak azzal maradván, még máig őssei földgyét nem látta.

30.

Vannaké benn Református Magyarok,'s melly számmal? Van e Papjok? Honnan kapják? Mi falukban laknak? Ha közel vannak a' Kath. Magyarokhoz, egyességben élneké? Vonja e őket egymáshoz Nemzetiség' rokonsága?

„Százkuton„ mintegy 22–25 Erdélybül be vándorlott család kisded Egyházában gyakorolja vallássát; annak egyházi szolgáját pedig, ki Pap 's Mester egy személyben, Erdélybül kapják. Ugyan azon faluban, lakó valamivel több számu Katholikusokkal nemzeti szomszédságot tartnak, magyar nyelven közölvén egymással atyafiságos érzelmeiket.

31.

Hiteleseké Gegő adatai, mellyeket munkájában elő számlál?

Jól tudvan azt, hogy minden irataink', véleményeink' 's cselekedeteink' igasságát csak az üdő' részre hajolhatlan itélete, 's az utánunk következő bölcsebbek tapasztalása határozhattyák meg; mégis minthogy sok adatai a' tapasztalás szerint egészen máskép állanak itt, mint *telepeiben* el sorolta; ebbenis Uraságod' Kérdésére minél világossabban felelni akarván, ezeket kell meg jegyeznem. Gegő Ur' uttyárul: 1840. januárius' napjaiban a' Pusztinai Parochiát törvényes(en) látogatván a' Bérmálás' Szentsége' osztogatása' alkalmával Januar 22 napján, szóba hozatott az érintett utazás; énis mint Pusztinai helyettes Pap kötelességem szerint jelen levén, a' helybeli Kántor Gegő Ur' utazásároli kérdésére Fő Pásztoromnak ezeket mondotta: „Ide, t.i. Kománfalvára megérkezett Kedden, a' Ghymesi vámtul itt maradott hálásra, 's az alatt többekrül kérdezősködött, és jegyzéseket tett; szeredán reggel elment Tatrossra P. Sándorhoz utasításunk szerint, honnan csütörtökön estvére ismét vissza jött Kománfalvára, honnan ismét másnap, u.m. Pénteken jó reggel vissza indult Csügésfelé, 's a' Gymesi veszteglő intézetbe azon nap' be is

iratta magát." – Igy beszél a Tatrossi leg idősb moldovai Plebános P. Sándor is, 's többeket elnem ismér magáénak, mellyeket szájából mint bizonyos kutfőbül meritetteknek állit. Meg taglalta a Brassai oláh Hirlap e' munkát 's utazást, 's bár csak olvasta volna Gegő Ur, mert a' felelet nagyon ohajtható, Innen pedig, ha e' kérdés nem tétetett volna, tán sohasem ment volna észrevétel, minthogy több munka vagyon hivatalaink' tellyesitésével, hogy sem arrul gondolkodni is lehetett volna. – Csudálkozik a Brassai oláh ujságbani taglaló, miképen utazhatta 15 napok alatt Moldovát annyira keresztül, hogy arul munkát irjon, holott az emlitett élő bizonyitvány szerint, még kevesebbet mulatott Moldovában; minek következtében a' Jássig és visza utazása nem igaz; miért nem islehet csudálkozni, hogy azon képzelt utazásban többnyire mindeneket máskép ir le, mint a'hogy vannak. Oknárul Jáss felé Rekettsinen keresztül moldovai Postalovakon nem mehetett, mert Rekettsinfelé posta ut nincs, sött kisded ökör szekérrelis csak alig lehet az emlitett uton el menni; leginkább gyalog, vagy lóháton járják azon utat, de igen ritkán a' Forrófalviak, kik valamely dolgaik mián Tatross vidékére hamarább akarnak jutni. Nem meg fogható azon irománya, melly szerint tudattya olvasóival, hogy több olasz és Magyar Misszionárusokkal 's más emberekkelis beszélt; holott azok száj szerinti élő bizonságok szerint nem emlékeznek, hogy még csak névtelenis aféle kérdéseket házoknál járván tett volna, s velek társalkodott volna pedig ha valahol, Moldovában talál figyelmet a' magyarul beszéllő utazó, és igy mind kéttség alá jönek amiket a' Papokrul és falvakrul el mondott, ugy a' romániés jassi szavai csekély alapon épülnek. Nevezetesen a Parochiák népessége' fel jegyzésében igen nagyot sántitott tolla, melly hiba nehezen háromolhat a' fel adókra.

Jegyzet. Több nem épen alaptalan véleményeink oda mutatnak, hogy a' Moldovai Uralkodó Herczegnek Gegő Urhoz irt levele Koholmány; mirül a' visza menet után a' hivatal' helyszinerül fog bizonyitvány küldetni, addig határozó itiletet nem hozhatván. Különben közönséges gyalázattal illetni a' Missio' testületét azért, hogy P. Bandin' irománya szerint az akori Missio' Elöljárója a' megjelent szerzetes Atyának szolgálatot tenni nem engedett, nem nagy illedelem. Minek oka alkalmasint ott áll hogy az emlitett szerzetesnek törvényes bizonyitványok nélküli járását másnap tudhatta meg az Elöljáró, 's ha el tiltotta a' szolgálattul, kötelességét tellyesitette; efféléket pedig az egész testületre varga bőr módjára ráhuzni nem lehet. Hogy pedig a' magyar Papok iránt gyülölség itt nem volt, onnan kiviláglik, hogy magok az Elöljárók, kik mindenkor olaszok voltak, nagy szorgalommal gondoskodtak aziránt, hogy itt Magyar Papok ne hijánozzanak, kiket mindenkor atyai szeretettel fogadtak, a' Missionáriusok pedig egymás között barátságos szeretetben éltek. Továbbá arul sem tud bizonyitani sem Gegő Ur, sem tapasztalása, hogy a' Sz. Ferencz Reformált rendü Szerzetesek, kik alamisnáért majd minden évben meg jelennek, el nem fogadtattak volna, annál inkább ki nem üzettek. Mert bizonyitsanak az itt járt szerzetes atyák, kik valljon nem tiszteletet nyertek e minden Missionáriusoktul, kik magokis alamisnával segittették, a' nélkül, hogy valami lelki szolgálatra általok teendőre, számolhattak volna.

Nagy bélyeg az erényi világban a' személyeskedés, ezt jobban tudja Gegő Ur, hogysem töllem hallania kellene, 's az alacsony rágalom békés hallgatással elégé meg büntetődik, a' becsűlés pedig a' másokat megbecsülökre legméltóbban ruház-

tatik. Nem örömest akarom ugyan, de mégis a' felebaráti szeretet kötelez arra, hogy ki nyilvánitsam gondatlan személyes sértését, 's akarmit gondolis, személye iránt mégis mindenkor tisztelettel maradandok, 's az igazságban akárholis kezet fogni kész leszek: Hanem itt kijelentem, hogy épen azon Ceraulo nevü Klései olasz Missionarius, kinek állitása szerint nyelve nevéhez ragadott, az, a' ki moldovai szorgalma által a' magyar nyelvet nem csak érti, hanem maga Gegő Ur is megszeretné, milly helyesen ejti, 's már akkor a' magyar nyelv tanulásával foglalkozott, mikor rolla azokat irta. Mit pedig a' már több éves gyermek' kereszteletlen állapotjárul emleget, nem elhihető: mert ötször, vagy leg alább négyszer minden leg kissebb falut meg látogatnak a' Misszionáriusok akár mely távul legyenekis. Itt csak annyit kivánok értésére adni a' t.cz. olvasóknak, hogy sokkal könnyebb a' moldovai Missionáriusokrul akármitis irni, vagy el mondani, de nem igen könnyü hivataljokban együtt munkálódni.

32.

Beszélnek e azon üdőrül, mellyben Zöld Péter közöttük járt?

Vagyon ugyan emlékezet Zöld Péter' itt járásárul, 's hir szerint találkoznak még, kik ötet ismerték, de kevesen; 's mivel a' Prut' táján járt, talám ott nagyobb emléke vagyon, a' hol több üdőt töltött; de a' Bessarabiai magyarokrul, kiket emleget, velek semmi közlekedésök nem lévén, tudomásunk sincs lételükről.

33.

Tatrosson laknake Magyarok? van é ott Papjok?

Csak név szerint tartya meg mais a' város nevet, magában pedig falu hol régi törzsökös magyar familiák, családok vannak mintegy 80–90en, az itten szállásozni szokott székely honiakon kívül, kik itten szoktak meg települni bejövetelek' alkalmával. A' valoságos Tatrossiak ma is birják földjeiket azon teher alatt, hogy a' só aknánál heti szolgálatot tegyenek; alkalmasint nem igy volt ez a' hajdani üdőkben. Mostani helybeli Papjok a' leg öregebb Misszionárius köz szeretetü Atya (Papp Sándor). Láthatók itt mostis a' 17. vajda öles hosszu hajdani Sz. Egyháznak igen erössen épült fundamentomai, mellyeken most mintegy 9–10 öles hosszu, fábul épült szentegyház diszlik, nem rég ezelött épitve. Vagyon egy ezüst oltári feszület kereszt a' régiség' maradványábul, és ezüst kehely, mellynek talpáni némelly betüket senki sem tudgya magyarázni; több faragott kövek találtattak 's a' mostani Egyház' talpai alá rakattak, de minden irás nélkül. Mutattyák itt az öre-

gek a' Papi lak' és kerítése' romjai alap köveit; de már most a' legnagyobb országos ut vágja ketté közepét a' ház helynek. Ide fél órányijárásra, a' Tatross folyó' bal partyán fen állnak még két ölnyi magasságra Egy ismét hajdani Magyar Szentegyház' romba düledezett falai, némely szakaszokban, ezis erőss munka volt; még vannak ollyanok, kik elpusztult fedelénekis némely részeit a' falakon érték, de semmi jelessebb történetet arul nem beszélnek. Ismét a' mostani Gorzafalván alól mintegy fél óra járásra mutogatnak egy más szinte magyar Szentegyház' romjaira, de azok már csak a' föld szint vannak, és alig ismerhetők, történetérül mit sem tudhattam hiteles kútfőkbül. Gorzafalván most is szolgáló kisseb harangrul azt beszéllik, hogy a' földben találtatott 's azért vesztette el ékes hangját, mostis amellet elég szolgálatott teszen, mindennapi csengetésével: erre vagyon öntve 1526 és ez a' körül irás: „*Spes mea Christus.*„ Ennél bizonyossabb régiségre még Moldovában nem találtam, s ennekis története igen homályos a' sokféle elbeszéllök' véleménye miatt. Van a' Tatross folyó' mentin Egy Kotzatenest nevü falu is, mellyhez az erdélyi B. Apor Család tart jogot, de ma mások birják t. i. Moldovaiak. Voltak e itten Magyarok, nem tudható, most oláhok lakják.

34.

Vannak e Magyar Dalaik, lehetnee illyent kapni?

Semmi más Dalt, az egyetlen, meny asszony' el vitelénél használni szokottat, többet létezni közöttök nem hallottam, arulis azt mondgyák hogy nem érthető; más mulattató énekeket pedig az Isteneseken kivül nem énekelnek, azokatis a' Szentegyházakban.

35.

A' Többségnek millyen arcza, szeme, haja, szine?

Többnyire piros arczuak, testalkotásuk közönséges nagyságu, vállaik szélesek; vannak jó magossakis, de ritkábban, törpék pedig igen ritkán találtatnak. Tekintetök vidám és bátor, szemeik leginkább szőkék vannak feketékis, de igen ritkán kékek. A' gyermekek kisded korokban nagy részint fejér hajuak 's a' felnevekedésig közönségessen szög színüvé válnak. A' férfiak leginkább kevés beszédüek, 's az Asszonyok sem tulságosan csácsogók. Orczájuk kerekded, 's igen ritkán hoszúkás. Az idegen földiek egész test alkotásokat valoságos magyarosnak állíttyák. Fordulásaik, mozgásaik az iffiaknak serény, de nem szeles, az éltesebbek mindent csendes lassusággal tenni szeretnek. Magok között emberszeretők 's a' jótékony-

ságra hajlandók, az idegenek iránt ki tünő tisztelettel viseltetnek, de szokásaikon nem kapkodnak; az ujságokon sem igen törődnek. Az asszonyok többnyire sugárak, csak öregségükre akor is ritkán, indulnak hizásnak; tekintetük éles, lassu minden ledérség nélkül, de mindent észre vevő A' rendkívüli elhizás mind a' két nemnél nagy ritkaság, elég gyakor pedig az oláhoknál.

36.

Tisztelendő Ur melly Postán kapná a' hozzá irandó levelet Budárul? 's miként a' régi Magyar Nyelvemlékek' Köteteit, a' Moldovai Magyarsággal össze hasonlitás végett?

Leveleket a' Kézdi Vásárhelyi Postáig lehet hozzám szollandókat utasitani, onnan azután lesz gondoskodás az el hozatalrul, 's az a fájdalmas, hogy bizonyos alkalom' hijánya miatt sokszor 's többnyire későn fogom kezemhez venni. Igaz ugyan, hogy elég számmal vesznek körül hivatalom szerinti foglalkozásaim, mellyeknek eröm szerint a' lehetösegig megfelelni a leg szorossabb kötelességemnek tartom ugyan; mégsem titkolhatom el, hogy ne érintsem, mennyire érzem a' magyarhontuli el szigeteltetésemet, mi szerint megnehezülvén a' közlekedés' a' szükséges könyvek' meghozatalára alkalmam, s érdekem csekély levén azok megszerzésére saját kárommal kéntelenittetem tapasztalni hátramaradásomat, valamit a' nyelvben, ugy a' többi hivatalom 's életemre igen szükséges ismeretekben is. Ha pedig olly szerencsés lehetek, hogy a' Magyar Régiségek' köteteit csekélységem szerinti öszvehasonlításra megnyerendem, 's akar mi más könyveket ismeretim tökéletesbitésére s további terjesztésére t. cz. Uraságod által, méltóztasson a' KVásárhelyi Kereskedő Urak által, kik a' Pesti vásárokat járják, hozzám utasitani, kiket a' teendő fáradságra tisztelettel meg kérek; melly szivességét Uraságodnak nálamnál nagyobb háládatos köszönettel senki sem veheti, azt ezennel egyenesen egész tisztelettel kivánom tudtára adni.

37.

Magára vállalhatná é Tisztelendő Ur, minthogy a' Magyar Országi nyelvetis ismeri, ezzel a' Moldovainak öszve hasonlitását, 's az Moldovai szójárásbul szókötésbűl ABCze szerinti Szókönyvecske' készitését Ha igen, ennek hozzám küldését kérném.

Ezen meg szollitásra, tehetségem szerinti munkámat örömmel elfogadom, megigérem, és fogadom, hogy a' miben alkalmam leszen, mindent elfogok követni, hogy az itteni nyelvünk' különbsége meg ismertessék. Annyit pedig illedelemmel

kívánok jelenteni, t. i. magában érthető, hogy e' munka több üdöt kiván, és utánnajárást; hivatalom' tellyesitésére pedig körülményeimhez képest sok üdö áldozat kivántatik: mellyek szerint megbocsátani kérem késedelmemet, ha talám később végezhetném bé az érintett munkát mint a'hogy kivánni lehetne. Igyekezetem pedig hiányzani nem fog, annyit bizonyosan mondhatok igéretemet pedig teljesiteni, ha Éltem' Ura életemnek kedvezend, szoross kötelességemnek tartom, 's mihelyest a' munkával készen lehetek, azonnal Uraságodnak el küldeni szorgalmatos leszek.

38.

Mi volna még ide tartozó érdekes?

Ide tartozók mindazok, mellyek e'feleletekben érintve és rajzolva vannak némileg a' Moldovai Magyarok' helyzetérül. Főleg ajánltatik a' Magyar Nemzet' bölcs megfontolásába az itteni nevelés leg nagyobb hijánya. A' Papok' Kántorok' és iskolatanitok' nevelése áll itt legnagyobb érdekébe a' nép' mivelődésének. Leg inkább tekintetbe vétetni ajánltatik pedig a' Magyar Nemzetnek, hogy neveltessenek a' Missio szükségére a' Magyar Minorita Provinciánál innen küldendő iffiak Szerzettes Papoknak legalább nyolczan, Kik ideküldessenek fel szenteltetésük után papi szolgálattyokat gyakorlandok; ez a' mi itt leg több figyelmet 's leg nagyobb pártolást kiván. Volt ezen ügyre ezelöttis forditva figyelem mi onnan világlik ki hogy 1825 A' Magyar Minorita Provincia' és a' Moldovai Missio' akori Elöljárók közt törvényes szerzödes történt, mi szerint az emlitett Szerzetes felekezet tartozzon mindenkor Moldovában hat alkalmas szerzetes egyedeket tartani a' Missio' szolgálattyára, a' Missio pedig azért köteles legyen a' szerzetnek iffiai' neveltetésére minden évben 100 romai skutátumokat, az az 200 pengő forint körülnyi, fizetni. A' különbenis szükségekkel küszködő Missio több évek olta már valoságos lehetetlenségben áll az emlitett pénz mennyiséget fizetni, minek oka az 1828iki nagy tüz: melly minden jövedelem forrásit t. i. a' a házait a Missionak hamuvá tette melly szerencsétlen eset óta a' Jassi szerzetesek minden egyszerüség mellettis csak adósságokkal terhelve élhetnek. Ezeknek következtében a' legnagyobb szomorusággal nyilvánittatik az, hogy az itteni Mgos Püspök, e' Missio' mostani Elöljároja, levelet kapott az emlitet t. cz. szerzet' Elöljárójjátul, melyben nyilványittya, hogy a' kötelező levél' törvényes tartalmánál fogva több szerzetes Papokat nem adhat, ha csak a' régi adosság ki nem fizettetik, 's a'további törvényes fizetés meg nem igértetik. Ezen valósággal igasságos követelés, a' moldovai körülményekben nehéz feladat, 's még nehezebb tellyesitése.

Ezekben foglaltatnak mind azok, mellyeket Méltóságos Püspököm' parancsolattyábul és utasitásábul csekély fogalmam szerint T. Uraságod' Kérdéseire felelhettem, 's ha nem ugy rendezvék, a' millyeneknek lenni kelletett volna, bizom, hogy az üdő' rövidsége miatt megbocsáthatók lesznek iratom' rendetlenségei. Kü-

lönbenis ugy leszek nyertes, ha nem soraim, hanem maga az ügy nyerendi meg a' szükséges pártolást. Utoljjára azon biztató reménnyel teszem le tollamat, hogy a' Magyar Nemzet' Apostoli Királya' védelmezése alatt, buzgó fő Papjai, Nagyjai és egész testülete nem fogják tovább az értelem miveletlenségében hagyni véreiket; hanem szükséges segedelmezéssel megalapittyák a' czélszerü intézęteket, és hatalmas Közbenjárások által Könnyiteni fogják el nyomatott polgári 's nemzeti ügyöket; miért háládatos köszönetre leg méltóbban számolhatnak.

Ezen kérdésekre felelt

PETRÁS INCZE, sk.
Minorita Rendü Pap, és Pusztinai
Helyettes Missionarius

Responsa haec de Coloniis Hungarorum Moldaviae ad interrogationes Spectabilis ac Clarissimi Domini Gabrielis Döbrentei, superior Provincialis Commissarii Districtus Budensis per Adm. Rdum Prem Innocentium Petrás, Minoritam Conventualem, Missionarium Aplicum, et Parochiae Pustianensis Administratorem concinnata perspeximus quae fide digna esse declaramus. Datum Borseki, 28. Julii 1841.

PETRUS RAPHAEL ARDOINI
Eppus Charrensis, et Visit. Aplicus Missionum
Moldaviae

azaz: „Ezeket az igen tisztelt és nagyhirü DÖBRENTEI GÁBOR budakerületi főbiztos ur kérdéseire készitett feleleteket a moldvai magyar telepesekről, mellyeket főtisztelendő PETRÁS INCZE konventualista minorita, apostoli missionarius és pusztinai adminisztrator állitott össze átnéztük és azokat hitelesnek nyilvánitjuk.

ARDUINI RAFAEL PÉTER
Kelt Borszéken, 1841. julius 28-án
karrensi püspök, apostoli Visitator
a Moldvai Missioban"

Aug. 31-én 1841. Budára térttem után a' magyar tudós társaságnak septemberben folyt nagy gyülésében jelentést tevék ezen feleletek' magammal hozásáról, 's azok közrebocsátása el lőn a' Tudománytárba fogadva. Itt azonban ezek későbben megjelenése azért következett, mert még holmi pótlékot vártam 's most, PETRÁS INCZÉNEK két leveléből függeszthetek még ide némi érdekeset.

DÖBRENTEI GÁBOR.

VI

Petrás Incze János rk Minorita r. áldozó pap és pusztinai Moldvai Misszionárius levele költ Pusztinában augusztus 27-én 1841 szeptember 8-án

MTA – Kézirattár
RUI 8° 206/187/e

Döbrentei Gábornak
Borszékről való szerencsés visszaérkezésükről ír. Feleleteinek megírásáig nem figyelt fel a nép beszédjére, éneklésére (magyar földön nevelkedett). Most figyelve talált is hét éneket. Azokból egyet küld. A nép a papok előtt nem énekel. Öt olasz misszionárius érkezik Moldvába.

„Vettem Octob. 12 1841

Drága Tekintetes Uram!

Egy leg szerencséssebb szakasza életemnek azon időpont, melyben Uraságodat meg ismérni szerencsém vala: s azon orától fogva tisztelőji közé számitván magamat: ezennel sietek tudositani mikép érkeztünk vissza Moldva határiba. Örvendve azon ha Uraságod is kivánt egésségben tért visza budai emlitett magosztas lakába. Mgos Püspököm jó egésségnek örvend énis türhetővel birok s' a' borszéki mejjbéli gyengeség ugy tapasztalom nem lesz káromra.

Meg vallom eddig terhes hivatalommal foglalkozva alig forditottam figyelmet az itteni Magyarok *nyelvére*, de mostani vissza tértem után igen észre tudom venni az el téréseket, mellyekbül már jegyzékeket tenni kezdettem. A legkülönösb el térések pedig a csángó falvakban divatoznak oda pedig én Papi kötelességem, s más viszonyok miatt nemigen utazhatok: de igyekezni fogok hogy engedelmet nyerjek azoknak be utazására 's a' néppeli bizalmas beszélgetésre Mgos Püspököm ugyis minden jóra hajlandó. Minthogy én a' köznép közt ugy szolva nem is forogtam kiss koromtul a magyar honban neveltetvén, azért nem tudék semmi énekeltetni szokott Dallrul említést tenni. Most pedig a tapasztalat után im ez sül ki: hogy voltakis vannakis, Dallok mellyeket a Moldovai serdülő lyányok estvéken szoktak dalolni, főkép téli hosszu estvéken, midőn összve jönnek rokkájokkal fonni, és ezen öszve jövetelt „*guzsalyas*"-nak nevezik, minthogy a rokkátis itt „*guzsaly*"-nak hivják. Ott beszélgetnek, és danolnak csupán magok férfinak ott helye nem levén. *Illyen hét dalokat* pedig le irtam Augusztus 28-án Kövesallyi hiveimet látogatva, egy ottlakó, de Bogdánfalván született, tíz éve férjhez ment aszonytul. Ki nagyon sajnálva, hogy lyány korában nem szolitatott illyesmire, akkor többeket, el sorolt volna; de most a sok házi gondokkal terhelve több eszébe nem jövén megigérte hogy eszébe jutatván velem le irattya, s ez mondá, hogyha a lyányokat kérdőre venném ugy két nagyobb falvakban mellyekre utasitott nem győzném le irni a mennyit tudnak, mert a férjhez menet után bé köszöntvén a bu, és baj meg szünik az e'félék után való kedvök.|: Hozzá tevé továbbá azt hogy csak úgy nyerhetem meg ha a lyányokat sehol sem fogom vádolni mert nagy a Papoktul való félelem,

kik szoross büntetések alatt tilalmazzák az e'féle öszve jöveteleket bizonyára erkölcsi tekintetbül de már ez csak uraságod előtt legyen tudva kérem. Sok a'féle fenyitékek használtatnak itt, mellyek a magyar nyelvet elfelejtették, s csudálhatni, hogy még annyi hibákkal is imitt amott beszéllik e pedig itt, addig nehezen fog orvosoltatni valameddig a dolog más szint nem ölt magára, mit csak a magyar Nemzet bölcs közben járásától várhatni leginkább a' nevelés meg kezdésével a'mit jól által érteni méltoztatott már.: |

Ki tudgya mennyi Dall avult el a régiség miatt, minthogy azokat fel jegyezni senkinek eszében nem jutott de tán nemis volt aki számba vette volna. Jelenleg csak egyet közlök azért hogy bővebb utmutatást nyerhessek miképpen le irásokra epedig a hatodik Dall, amint irattak. Tudakozodtam az általam emlitett Magyar régi irományok felől, mellyeket csakugyan ezelőtt nehány évvel bizonyos fijók megyém kántora olvasott s rájok igazitott, de vallyon megkaphatomé az már más kérdés.

Mindenekben helyes, és bölcs utmutatását várva csekély fáradságomat örömmel ajánlom akarminek is végbe vitelére, a mi csak tehetségemben van. Mostan pedig más érdekesrül nem tudosíthatván a' hirtelen írásrul engedelmet kérve megjegyzem, hogy itt egész nyáron nagy szárazság uralkodott, széna igen kevés termett, gabona sem sok; a marhák mindenneme igen csökkent árában, de bor annyi lett, hogy csupa vesztegetés mi csekélységért még most tövérül inkább elvesztegetik mind el árulják. A hideglelés tartományunkban e nyáron igen nagyon uralkodott mindenfelé. Most szünni kezd különben köz béke, és csend uralkodik a' hazában. Sőt még a fejedelem elleni öszve esküvést nem is tudgyák, olly csenddel végbe ment minden. Öt olasz Missionarius jövő hetekben meg érkezend azok még nyelvet fognak tanulni 's fájdalom csak olahot s ugy lelki Pasztorsagokat meg kezdik, folytattyák is a' meddig tetszik. Bé zárom már levelemet azon kerelemmel hogy engemet igaz tisztelőji közé számolni ne sajnáljon s egyszersmind irántam méltatlanhoz mutatott hajlandóságát meg ne változtassa. Ki az egész magyar nemzetnek hódolattal Uraságodnak pedig hü tisztelettel vagyok örökös legkissebb kész szolgája

PETRÁS INCZE sk.
Minorita r. áldozó Pap és
pusztinai Moldvai Missionarius

Költ Pusztinában
augusztus 27-én 1841.
szept. 8-án

A hét ének megjelent Tudománytár 1842-es évfolyamában Új folyam – Hatodik év, Tizenkettedik kötet. Közülük az első: („O szegéjeny budoszo legéjeny") első verszaka: Bocskor János Énekeskönyvében (1716–39) l. Domokos–Rajeczky: Csángó népzene Bp. 1956
l.: Tudománytár: 150–164. l.: Moldovai magyar csángó dalok, összeszedve PETRÁS INCZE által 1841/2-ben.

Dall.

Eredetileg így danolják.

O szegéjeny budoszó legéjeny
Idegen földről jövevéjeny
Szennyesz szakadozott ingbe
Fejéer rójtosz köpenyegbe.

Ő meg huzta szegéjeny magát
Hol őt' meg e nap szem szüti
Nap szem szüti világosszan
Még e hold isz homályosszan.

Napom napom fényesz napom
Szüsz még egyszer világosszan
Nem mindetig homályosszan
Hogy hazámot ne szirasszam.

Ha az erdőt le vághatnám
Szép hazámot megláthatnám
Látom füsztyit de csak elig
Hogy éz égen fekétellik.

Nincsen nekem Apám' sz Anyám
Ki gondot üszeljen rivám
Gondüszelő szent Ur Iszten
Csak ő üszel gondot rivám

Éjen Isztenem valahára
Üszelly gondot éz árvára
Hogy ne jusszon budoszászra
Egyik ajtóról e mászra.

Vége.

A' Magyarhoni nyelven pedig így hangzik:

O szegény bujdosó legény
Idegen földrül jövevény
Szennyes szakadozott ingben
Fejér rojtos köpenyegben.

Ő meghuzta szegény magát
Hol őt még a nap sem süti
Nap sem süti világossan
Még a' hold is homályossan.

Napom napom fényes napom
Süss még egyszer világossan
Nem mindenkor homályossan
Hogy hazámat ne sirassam.

Ha az erdőt levághatnám
Szép hazámot megláthatnám
Látom füstjét, de csak alig
Hogy az égen feketéllik.

Nincsen nekem Atyám' s Anyám
Ki gondot viseljen reám
Gondviselő szent Ur Isten
Csak ő visel gondot reám.

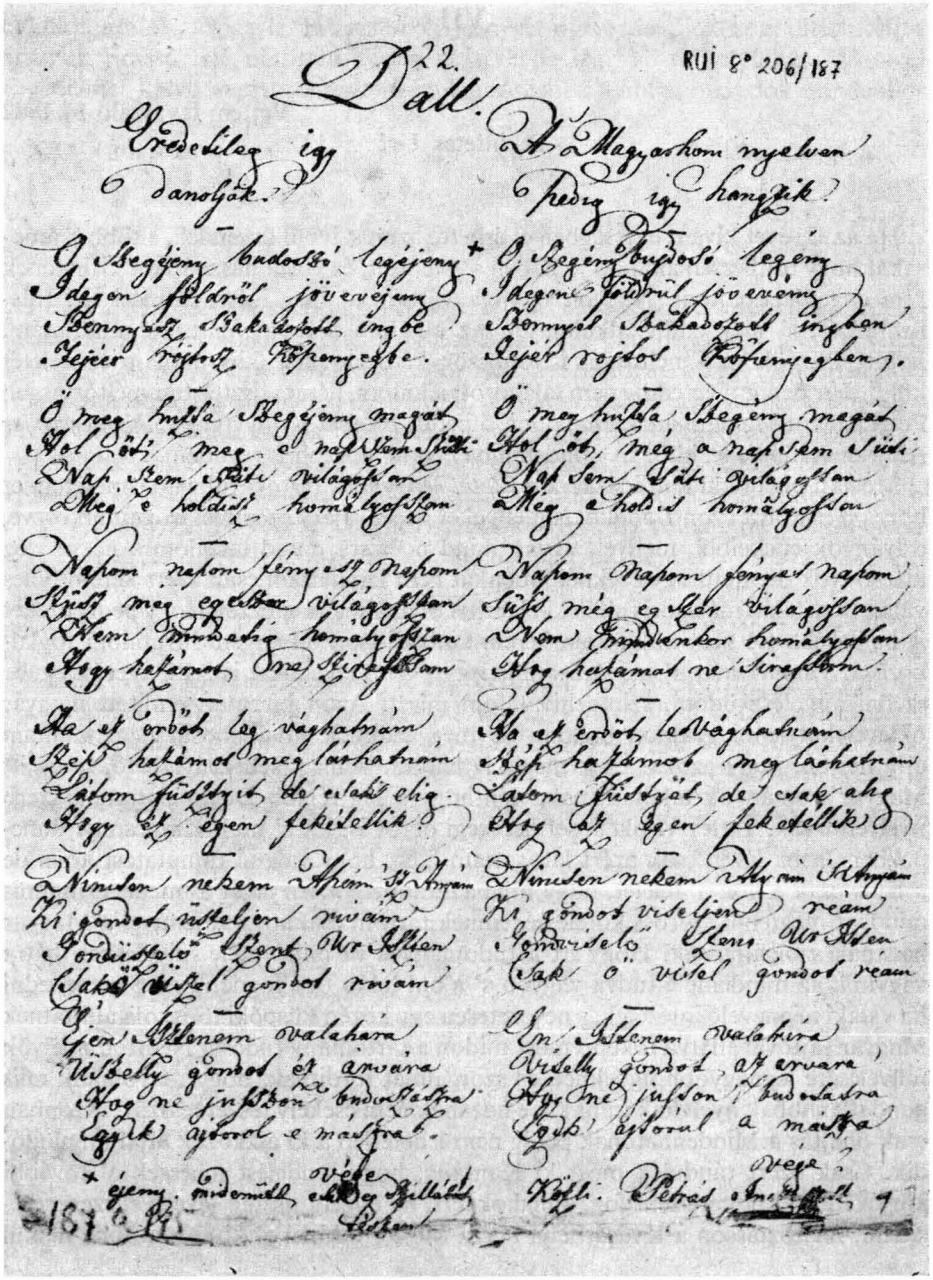
Én Istenem valahára
Viselly gondot az árvára
Hogy ne jusson budosásra
Egyik ajtórul a' másra

Vége.

Közli Petrás Incze sk. Moldvából

---

* éjeny, mindenütt csak egy syllabát tészen.
Megjelent, ld. előző jegyzet im.



PETRÁS KÉT MÓDON ÍRT SZÖVEGE

VII

Vettem tavaszelő 14 1842

Tekintetes Ur!

Ha az Uj évet kivánt egésségben el érhette azon szivbül örvendek, s több számosakat hogy tölthessen állandó jó létben a' Nemzet, és Haza hasznára, a' Mindenek Ura engedje, ohajtom. Nagyon ohajtva vártam a' meg igért Tatrossi Sz. Irásfordítását, s' még eddig alkalmasint az alkalom hiánya miatt, nem láthatám, holott Püspököm ő méltósága is többször kérdezte már kiis általam tiszteletét küldi. Ha pedig még eddig nem találtatott alkalom, kérem tisztelettel méltóztasson Pesti Kiliam Maximiliának által adni, ő pedig Brassai Könyvtáross, *Kantersveller* Alajosnak küldje le, kitül én minden hiba nélkül kezemhez veendem.

Mostan pedig küldöm idezárva *a Klesei M*agyarok birtokárul való ismereteimet hozzája csatolva azon *Dallokat is* mellyeket ismét saját kezemmel irogattam öszve, a lyányok énekeibül, mellyek ugyan mind poëzisra, mind tartalomra nézve elég alacsonyok de minthogy ezeknél jobbakat nem kaphattam csak azért kérem bölcs válaszát netalán másszoris a'félékkel terhet és unalmat szerezzek Hogy pedig ezeket is hamarébb fel nem küldöttem kérem szabadittson fel engem hivatalom foglalkozása. Vannak már a' szó járásbul is jegyzékeim de azokat is ABC szerint egybe szedni alig lesz üdőm, szinte hivatalom miatt. Azon hír után emlitett magyar okleveleket lenni gyakran hallom, de még azoknak tulajdonosát nem találtam olly helyen, hogy azokat csak megis láthattam volna. Nehezen hihető, hogy itt Magyar irományok találtassanak, minthogy a leg régibb Documentumok szerb nyelven írvák. Tettes Vijola Josef herczegi orvos is, kit a' mult Karácsonyi ünnepekben Jasba lévén csak azért látogattam meg, hogy valami útmutatást adna de tölle is csak a' lőn a' felelet, hogy hijába fáradozunk. Én pedig a' mellet ezutánnis mindent megtenni szoross kötelességemnek tartom csakhogy valamivel a Magyar hazának szolgálhassak. Hogy itt a tudományos és mindenféle mivelésben hátra vagyunk az mindenfelé tudva vagyon s' a'bul talán ugy fognánk meg menekedni ha valaki népnevelő intézetek, s nevezetesen egy közép Püspöki fő-iskola állíttatnék Magyar sajtóval ellátva főképp most midőn a tartomány tudósai Nemzeti nyelvök müvelésére legnagyobb figyelmet, és szorgalmat forditnak, hogy ne volnánk miis gondatlanabbak nyelvünk iránt kik e hazának nem csekély részét tesszük. Azonban csak óhajtás a Mindenhatónak pedig nem lehetetlen a ki eszközök által munkálódik. Csak azért rándulék most ki Kantába, hogy rendelést tehessek a' további közlekedésrül ha tettszeni fog. annakokáért, ha engem tisztelt levelével szerencsésitend, méltóztasson a Kvásárhelyi Posta Mesterre bízni a' ki nekem hiba nélkül

---

Eredetije MTA-Kézirattár RUI 8°206/187/f

el küldi, amint megigérte. Ha valamely könyvet nyerendek, azt az emlitett könyv árusnak Brassó felé utasítani kérem ne terheltessen. Végre helytelen írásomrul engedelmet kérve magamat tisztelő hajlandóságába ajánlva maradok mindenkor

Költ Kantában
Február 23-án 1842

kész szolgája
PETRÁS INCZE
Moldovai Missz.
és Pusztina Admt

J e g y z e t. Ezen buzgósággalírt levélre mene válaszom, hiréül tevé Petrás Inczének, hogy a' Régi magyar nyelvemlékek 1838-ban megjelent I.-ső kötetét, a' bécsi codexel, vagy ó testamentumi nehány moldvai magyar fordításával: valamint a' sajtó alatt levő III.-d kötetből, a' már elkészült tatrosi másolatot, vagy a' négy evangyélistát, magyar tudós társasági elnök gróf Teleki József ő excelja., megrendelése után, mártius 23-d 1842. adtam által Hartleben Adolf pesti könyvárusnak, ki annak Brassóba küldését magára vállalá, honnan a' kitüzött uton e' két példány Petrás kezébe jut, megvizsgálás végett, ha volna-e még Moldvában vagy Havasalföldön ollyan magyar beszédejtés fenn, millyennel e' fordítások irvák.

DÖBRENTEI GÁBOR m. k.

Az itt következő 50 dal eredetije: MTA Kézirattár RUI 8r 206/187. 22 megjelent: Tudománytár 1842. Új folyam – hatodik év, 12. kötet 150–164. l., innen Erdélyi János: Népdalok és mondák I. kötet 419–434. l., 415–437. sz. Pest, 1846.

Betűhív közlése: Domokos Pál Péter–Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I. 68–100. l. Bp. 1956.

A Közlésekben előforduló jegyzetek Petrás Incze Jánostól.

Moldovai Magyar csángó dalok

mellyeket
öszve szedett
PETRÁS INCZE sk
1841/2-ben

1-ső Dall

Nagy madarat láték nagy bánatba
Magosz fenyü fának tetejébe
Ugy szóll ugy szóll ugy keszereg
Fejit földbe csökkesztette
Magát holté eresztette

Oda mene kissz göricze kérdi
Mit szirsz, mit szirsz te nagy madár
Hogyne szirjak kissz göricze
Ha egyszer társzom el vesztettem
Neszirj ne szirj te nagy madár
Társzad helyett társzad leszek.

Nemkell nekem szenki társza
Szenki társza szenki átka

Erdőt mezőt esze jártam
Csontyát bontyát esze gyüttem
Kápolnába rakogattam
Tulujával megfedettem.
Vérivel megfesztettem.

2-dik

Éen szombaton régvel,
Éen egy álmot láték,
Ma vaszárnap régvel
Rittam, tellyeszedék.
Széep szeretőm felől
Szomoru hírt hallék.

Azt hallám azt hallám,
Beteg ágyba fekszik,
Kéjet fekete szeme
Könnyükbe feredik.

Azt szokták mondani,
S e próféták irni,
Eszesznek, okosznak,
Józonnak kell lenni

Ki e szeretetben
Meg akar indulni,
Hoszas szeretetnek
Búra kell fordulni

---

ba be egyenlően használtatik a hol és hová kérdésekre s csupán a beszéd kötésébül érthető.

3.

Eegbül szállott dali madár,
Dali tánczát járja,
Elől járja Dorkó biró,
Gyöngyös Dolománba.
Után járja szeép aszonya
Fejéer rokolyába.

4-dik

Vidd el madar, vidd el
Vidd el levelemet,
De nem igen mesze,
Csak e' tenger mellé.

Apámnak, Anyámnak
Tedd ez ablakjára;
Ablakjáról ved el.
Tedd ez asztalára.

Tudom mingyárt kérdik,
Hogy vagyok, mint vagyok;
Tudjad megmondani,
Tatár rabja vagyok,
Földig vaszba vagyok.

Mert én úgy meguntam,
Karcsu derekamon rabszijjat viselni,
Kezemen laboman vaszakot zörgetni.
Jobb lett lenne, szivem, hiredet nevedet
Ne hallottam lenne
Talán esztendőkvel többet eltem lenne.

Széep fekete hajom
Meg szem őszült lenne,
Gyenge piross orcám
Meg szem hervadt lenne.
Két fekete szemem
Kinem szirtam lenne.

---

e' ugy hangzik mint az ö vagyis inkáb o' helyett használtatik
lenne többnyire volna helyett tétetik.

5-ik

Éjen el menek Roszám valamerre,
Magyarország köllős közepibe.
Ott leszállok liliom képébe
Édesz Anyám háza elejibe.

Ott isz kötnek gyöngyöt a nyakamra
Arany övet karcsu derekamra.
Ugy inditnak fel a bécsi utra,
Hol még éjen juthatok nagy szomoruságra

A nagy urak jőnek látászomra,
De nem jőnek szabaditászomra;
Szabad nekem ez utra ki mennem,
mert meguntam a Pusztaban ülnöm.

Parancsolom korcsomárosznének,
Hozzon bort ki jó borivójának.
Bort nem iszom, fogadaszom tartya,
Palinkat szem iszom, mert anyám nem hadgya.

Vizet iszom, mikor kedvem tartya,
Aztis csakugy, ha éjedeszem adgya.
Azt isz csakúgy, ha szájábul adgya,
Mind a galamb, ha társát itattya.

Az én lovam mindenkor jókedvü,
Nem kell neki karmazsin szügyellő;
Vagyon neki hevedere, kettő,
Pokrócza isz vagyon tizenkettő.

Ne buszuljon hát szenki menyecske
Ha ez ura nemigen széjepecske,
Ha meghalisz, meg ne haljon érte,
Mászt hoz neki a tavaszi fecske.

6-ik

Oh szegéjeny budoszo legéjeny
Idegen földről jövevény
Szennyesz szakadozott ingbe
Fejéer rójtosz köpenyegbe.

Ő meghuzta szegény magát
Hol őt meg e nap szem szüti
Nap szem szüti világoszan
Még e hold isz homályoszan.

Napom napom fenyesz napom
Szüsz még egyszer világoszan
Nem mindétig homályoszan
Hogy hazamat ne sziroszam.

Ha ez erdőt le vághatnám
Szép hazámot megláthatnám
Látom füsztyit de csak elig
Hogy éz égen feko'tellik.

Nincsen nekem Apám sz Anyám
Ki gondot uszelljen rivám
Gondüszelő szent Ur Iszten
Ő gondot üszelhet rivám.

Éen Isztenem valahára
Üszely gondot éz árvára
Hogy ne jusszon budoszászra
Egyik ajtóról e mászra.

7-ik

Forrófalvi zöld erdőben
Barna legény e szélyiben,
Arany kalap e fejibe,
Nem szüt e nap e szemibe.

Ne bánnyatok, ti szép lyányok,
Hogy ez alföldre szétálok.
Barna szeretőmhöz járok,
Csókért tőlle csókot várok.

Kőbül fogok hidat rakni,
Azon fogok hezza járni,
Azon fogok hezza járni,
Sz osztán társznak válosztani.

Szépesz vagyok, jo esz vagyok,
Emez aszony veje vagyok.
Szép lyányának társza vagyok,
Hálá Iszten boldog vagyok.

Hezzád jártam szok üdőtől;
Kilenc egesz esztendőtül
De nem bánom fáradtságom,
Te vagy immár boldogszagom.

Meg nem untam hezzád járni,
Szárossz utcákon gázlódni,
Mert néjeküled szem szeretni,
Szem nem tudtam lenne élni.

8-ik Dall

Tul a vizen egy kissaszony,
Kinek neve Rosza aszony,
Selyem kalap a fejibe,
Nem szüt a nap a szemibe.

Kicsi ökör nagy e' járom,
Barna legény az én párom.
Három esztendeig várom,
Mégis ő lesz az én párom.

Moszt akadtam egy gyengére,
Fejér haju legénykére,
Egyéb hiba nincsen benne,
Menyecskékre jár e' szeme.

Meg fogom az ökröm szarvát,
Fel szántom e kertem allyát,
Ne teremjen gyalog bodzát,
De teremjen kerti rózsát.

9-ik

Lovam rétbe nyugszik,
Szajja vérrel habzik,
Szép barna galambom
Rólam gondolkozik.

Vallyon kár volna-e
A tengerbe veszni,
Sz e tenger vizivel
Magam el vitetni

Elvagtam ez ujjam,
Holtig foly e vére,
Messze van galambom,
Ki nekem békösse.

Egy csufért, egy rosszért
Életem veszteni,
Egy haszontalanért
Szokat kell buszulni

Szeret vize mellet
Szétáltam kedvemre,
Ott isz e sziralom
El jött bus szivemre.

Jaj mind le csufola,
A szemmire való,
Kinek a két szemit
Vájja ki a holló.

A Szeret vizinek
Csónakába ülnék,
Sz azon el budosznék,
Habelé nem vesznék.

Ugyan megnézd, rózsam,
Kinek adod magad.
Egy csufval, egy rosszval
Ne rontsd virágkorod.

Ullyan beteg vagyok,
Hogy szinte meghalok,
Édeszem hazáig
Mégisz el ámbolygok.

10-ik

Lyányok, lyányok, jó lyány barátjaim,
Ne járjatok esztve guzsalyosba,
Az én uram keringő goromba,
Estve, regvel a faluba kering.

Mikor másznak hajnalt harangoznak,
Akor neki hajnalt hegedülnek;
Mikor másznak esztét harangoznak,
Akkor neki esztvét hegedülnek.

11-ik

Ne hidgy a legénynek,
Tüzes e lelkének;
Mert megtudgya csalni
Gyermekit embernek.

Zurgó mogyoróval,
Csattogó dgyivóval,
Keszkeny szalagjával,
Szürü hazugszágval

12-ik

Szerelem, szerelem, átkozott szerelem,
Mért nem termettél volt minden falevelen.

Minden fa tetején, s dyivó fa levelen,
Gazdag gyümölcsfákon, s e' szöllyő veszejin.

Hogy szakasztott lenne minden szegény legény,
Minden szegény legény, sz minden szegény lijány.

Mert éjen szakasztottam, sz el is szalasztottam
Kit immár szakasztok, azt magamnak tartom.

13-ik

Gyenge iffiuska kin törli szemeit,
Kitől küldené el ő isz a levelit,
Rigótól küldené, rigó ullyan madár,
Felül a fészkire, száll e falevélre.

Micsó példát meglát, mind ki fütyérgeti,
Titkos levélkéjét azért nem viheti.
E fecskétől küldi, fel tette magában,
Kit igy szóllita meg nagy bubánattyában.

Vidd el fecske, vidd el ez én levelemet,
Apámhoz, anyámhoz sz ez én kedveszemhez.
Ülly fenyü fájára, szálly ez ablakjára,
Sz ez én édeszemnek tedd ez asztalára.

Jól tudom megkérdik, hogy vagyok, mint vagyok,
Tudgyad megmondani, tatár rabja vagyok
Tatár rabja vagyok, térdgyig vaszba vagyok
Kezemen, lábamon vasz zurgot zurgotok.

14-ik

Azért szeretem én falu végin lakni,
Mert az én édeszem ott jár le aratni.

Kicsi ez e buza, nagyot kell hajlani,
Megisz ez en rózsám tud markot hajtani.

Szereti e dolgot, szapora munkája,
Meg isz áldja Isten, lesz bora, buzája.

Szerényen dolgozik, mert szeret ingemet,
Éjen isz szeretem őt épen mint lelkemet.

15-ik

Az én édeszemnek dombon ülő háza
Csikorgós kapuja, dobogós ajtaja

Mázos kemenczéje, tükör a tüzhelye,
Csillogós ajtaja, márványos házföldje.

Pántyika padlása, sinor gerendája,
Szép fekete fodor barány bőr gucsmája.

16-ik

A pünkösti rozsa kihajjlott ez utra,
Sz ez én szekeremnek kivagyon e rudgya.

Jóra-e vagy roszra, e jó Isten tudgya,
Minden horgast, borgast ő fordithat jóra.

Kimenék, kimenék, kimenék ez utra,
Látám édeszemet, ő isz lata iengem.
Akarám kérdeni, szánom buszitani,
Mint gyenge iffiat megszomoritani.

Aldott Apa sz Anya, ki tégedet szült volt,
Aki téged szült volt, sz téged fel növelt volt.
Adjon Iszten annak ezernyi ezer jót,
Ki a te bölcsődet meg renditette volt.

Nem egyszer sz nem egyszer, ezernyi ezerszer,
Ugy hallottam rózsám, rózsa fán termettél,
Piross pünkösd napján hajnalban születtél,
Áldott az o napom, mellyen megszerettél.

17-ik

Szirassz, edes Anyám, immár moszt szirathatsz,
Mind jártam éltemben ugy szirassz holtomban.

A Duna martyára szállot egy madarka,
Fészket inditana, de fél az árviztől.

Majd e tenger habja kezdi magát hánni,
Akkor az ő fészkit el fogja rontani.

18-ik

Ugy jő napról napra bánat e fejemre,
Nagy fájdalom szállot bánatos szivemre.

Ha e nap elnyugszik, ez elmém bujdoszik,
Hoszu tenger éjjen szoha el nem nyugszik.

Ha nekemis volna egy iró diákom,
Iro diákomval levelet iratnék.

Bizott emberemtül bátyámhoz küldeném,
Bátyámnak házához, apám udvarába.

Irom levelemet nagy szetét tömleczbe,
Kérem Isztenemet nagy alázatosszon.

Hogy ha még valaha hazámba vihetne,
Az én Isztenemnek uj fogadást tennék.

Az ő szent házába mindennap elmennék,
Nyomorult rabokért szivből könyörögnék.

19-ik

Á' hol felnőtt vala egy edesz almafa,
Szárig gyoszár virág alatta nőtt vala,
Szegény árva lyánka alatta ül vala,
Maga koszoruját kötögeti vala.

Hova gyoszár nem ér, bila gyöngyvel toldgya,
Bila gyöngyvel toldgya, aranyval nyomtattya,
Énekeli vala tanolt énekeit,
Törölgeti vala keserves könnyüit.

Isztenem, Isztenem, szerelmesz Isztenem
Apa sz Anya nélkül hogy kell igy megélnem
Atyafiju nélkül, egy hitesz társz nélkül,
Mit fogok csinálni éltemben egyedül

Csak ajtón szóllamlék egy idegen szózat,
Ne szirj, ne keszeregj, e szavakra biztat,
Apád, Anyád sz atyadfija leszek,
Hitesz társzad helyett, hitesz társzad leszek.

Ne hitegeszsz ingem, te kevély idegen,
Mert nekemisz vagyon jegyeszem gyürüsszem.
Jegyesszem gyürüsszem, jegybeli szép mátkám,
Ő lesz életemben nekem apám sz Anyám.

Ki moszt isz oda van hadban hadakozni,
Hadban hadakozni, zászlot el hordozni,
Holnap delelőttre tán jó hirt fog hozni,
Hajnalkor akarok elibe indulni.

20-ik

Moszt van esztendeje, mászodikba fordult,
Hogy ez éjen édeszem háboruba indult,
A hoszú utakat elejibe vette,
A but s a bánatot magához ölelte.

Keszéerj el ingemet bár csak a kapudig,
Ha kapudig nemisz, bár csak ez ajtódig,
Onnat elmenek én, szivem egyedül isz,
Ingem Iszten őröz, őrözzon téged is.

Tunya neked, szivem, ágyadban heverni,
De rosz nekem kincsem, hadak között lenni,
Hadak között lenni, róllad gondolkozni,
Titkos bánatimat éretted szenvedni.

Az esső isz esik, köpönyegem ázik,
A szél patkójától a kő isz szikrázik.
Győzünk-e vagy vesztünk, tán immár elválik,
E' szok szenvedés, tám megjutalmazódik.

21.

Szeretlek szeretlek csak ne mond senkinek,
Mig az oltár előtt eszve nem eskitnek.

Szeretőm e tánczba, gyürü ez ujjába,
Minden fordulásra rogyog az ujjába.

22.

Eme nyuguvó mezőbe
Aratgat egy szép menyecske.
Eggy idegen odaére,
Uti társnak hini keszte.
„Nem menek én jó idegen,
Nekem is van házam, tüzem:
Házam, tüzem kicsi fijam,
Egy igenigen jó társam."
„Semmi sem a szép menyecske,
Jere velem rengetegbe!"
Aggyig hivá, mig elcsalá,
Szép eziből kiforgatá.
Ők ugy mennek mendegélnek;
Zöld erdőbe mig elérnek.
Szovát szollá szép menyecske:
„Üljünk le e rengetegbe!
Én erőssen elfárattam,
Igen-igen elbággyattam."
„Ne nyugoggyunk szép menyecske,
Mennyünk belyebb az erdőbe
Zöld erdőbe burkus fához,
Emez igen magos fához.
Ülj le ide szép menyecske,
Nézz kevesdég a fejembe.
Fel ne tekincs erre fára.
Met ennek kalász ződ ága
Két szemednek ártására."
Nézni kezde a fejibe,
Elaluvék az ölibe.
Féltekinte arra fára,
Arra igen burkos fára,
Hat szép lyány ott felakasztva.
Szüve mingyárt elszakada.
„Én Istenem hova leszek,
Hetedik immár én leszek."
Ő azomba sirni kezde,

Egy csepp könnyü lecseppene
Ez idegen arcájára;
Felébrede s igy riasztá:
„Mit sirsz, mit sirsz szép menyecske,
Zöld erdőnek kedvessége?
Tám felnézél erre fára?
Erre igén burkos fára?"
„Nem neztem én jó idegen!"
Igy felele nagy hirtelen.
„Csak házamra gondolkoztam,
Siró fiam messze hagytam."
„Semmi sem a szép menyecske,
Ha eljövél velem ide,
Hágj fel csak e magos fára,
Erre igen burkos fára."
„Nem szoktam én fára mászni;
Mutasd meg té, hogy kell hágni."
Mikor hágni kezde fára,
Tüstint ragada kargyára.
Gyenge nyakát ugy elcsapá,
Hogy aszt ugyan messze hajtá.
Felölté bongos szoknyáját,
Megszoritá paripáját,
Elnyargala hazájába,
Jámbor társa udvarába.
„Accz-é szállást éczakára?"
Szállást kére hamarjába.
„Adnék biz én utonjáró,
Szállásom nem neked való.
Kicsi gyermek van a háznál,
Éjjel-nappal mind sirdogál."
„Semmi sem a jámbor gazda,
Nyisd ki ajtód a szavamra.
Mük es csak ullyanak voltunk,
*Étt kicsi gyermekek voltunk.
Hallod-é te jámbor gazda,
Tuccz-é bort itt e faluba?"
„Tudok biz én kedves szállóm,
Ha pénzemet megtalálom."
„Nem bánom menny akarhova,
Csak bort hozhass éczakára.
Hallod-é te jó lányocska,
Gyüss forgácsot éczakára!"
Feloldá bongos szoknyáját,
Megszoptatá siró fiját.
Megszoptatá, elalitá,
Könnyüivel mosogatá.
Haza mene jámbor gazda,
Mingyát e szóra fakada:
„Mi dolog, ullyan jól nyukszik,
E gyermek most is aloszik?
Talán bizony ez is tuggya,
Hogy idegen van házamba?"
„Hallod-e te jámbor gazda,
Haza jőne fijad annya,
Megszidnád-e, vaj megvernéd
Vaj arczájára félvetnéd?"
„Meg se szidnám, meg se verném,
Arczájára fel se vetném."
„E gyermek annya vagyok én,
Kit elcsalt volt egy idegen.
Ereggyj, menny bé csak aklyodba,
Lásd meg, mit hoztam én oda!"
Bétekinte az aklyába;
Ott nyergelve egy paripa.
Visza mene megölelé,
Kedves társát megismeré,
Örömébe majd meghala,
Jó Istennek hálát ada.

(Klézse, Moldva). ***Rokonföldi***

---

* = mikor

24.

Csendes Nyilkó martyán
Felnőtt egy virágszál;
Magos karcsu szárán
Egy csudavirág áll.

E csudavirágnál
Kedves angyalom áll,
Kitül e föld hátán
Szü jobbat nem talál.

Nagy szél kerekedék,
Nyilkóba vetteték,
Minden oldogságom
Vele elvéteték.

Szélyes víz e Nyilkó,
Ritta keskeny padló.
Rivája indulnék,
Ha belé nem vesznék.

Mind csak neki fognék,
Ha belé nem vesznék,
Talán édesemmel
Még eggyet szólhatnék.

Nyilkón tul édesem
Virágos kertyébe
Virágot ültetget,
Szerelem földébe.

Ültetésit nézi
Vérmes szemeivel
Gyakran megöntözi
Sürü könnyüivel

Napfelkölte felől
Nagy szélvész indula,
Virágostól mindent
Hamuba boríta.

Mi csak Nyilkó körül
Élve mozog vala,
Szernyü hirtelenül
Minden elpusztula.

Néma Nyilkó sirnál
Tudom, ha sirhatnál,
Puszta neved münköt
Sirásra tanitván.

Szép kövecses vized
Csendesen halad el,
Szeretbe* viszi bé
Ha még csontokot lel.

(Klézse, Moldva) Rokonföldi.

(E népdal azért is érdekes, hogy három évszázad elmúlta után is feltartotta az elpusztult Milkovia emlékét, amellyel annyi történelmi adataink vannak sokféle viszonyban összefüggésben. Ki többet kívánna tudni, olvassa e könyvet: Milkovia sive antiqui Episcopatus Milkoviensis Explanatio, Autore Josepho Benkő. Viennae MDCCLXXXI. Typis Josephi nobilis D. Kürzböck.)

(Jegyzet: A „Szeret" Moldva főfolyója; ebbe ömlik a Nyilkó a Dunától nem messze, azután együtt ömölnek az ős Dunába Galacz és Braila városok között. „Nyilkó" a Kárpát aljaiban ered, Foksány városán keresztül foly.)

25.

Ha te nem biztattál lenne,
Nekem más is talált lenne.
Ullyan még sem, mint te voltál,
Igen karcsu magoss voltál.

Mindenképpen párom voltál,
Csak szivedben hamis voltál,
Arczul gyenge piross voltál
Velem igen jól találtál.

Karjaidval megöleltél,
Szavaidval hitegettél,
Szemeidvel mást vigyáztál,
Ingemet csak csalogattál.

Ha elménsz én azt sem bánom,
Szerelmedben ugy sincs hasznom.
Ha vissza jösz, visszavárlak,
Szivembe esmég bezárlag

Rokonföldi.

26.

Nem sérik e szived értem,
Ládd-é tölled mind elestem?

Egyedül hagyott a világ,
Egyedül busulok immág.

Meg van szüvem kötelődve,
Ne menny el idegen fődre.

Üselje Isten gondodat,
Igazgassa utaidat.

Ez a világ ullyan világ
Mind a magyarófa virág.

Sokat igir, keveset ád,
Mit ád is, mind keserüt ád.

Ugy elváltam édesemtül,
Mind szép zöld ág levelitül.

(Klézse) Rokonföldi.

27.

Szentül napom szép ragyogva,
Marad szüvem szomorogva.
Egész napom ugy telik el,
Mikép feljő, ugy halad el.

Látod rózsám, hogy nyergelek,
Még se hiszed, hogy elmenek.
Elmentedet nem kivánom,
Visszajöttöd holtig várom.

Elmentél, nem bucsuztál el,
Megátkozlak hogy hervaggy el.
Még sem átkozlak erőssen,
Hogy el ne hervaggy egészen.

Megesküszöm hat pap előtt,
Akárhány szentegyház előtt,
Nekem nincsen más szeretőm,
Nem es lesz több hitegetőm.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

28.

Szereten tul van egy szép lyány,
Haja sirül fejér nyakán.
Fejin lobog szép kendeje,
Nap se süthet szemeibe.
Kicsi eke nagyon járja,
Csángó legény leszen párja;
Három esztendeig várja,
Méges e lesz az ő párja.
Most akattam e gyengére,
Szőke piros legénykére,
Egyéb hiba nincsen benne,
Menyecskéken forog szeme.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

29.

Szegény árva asszony
Hogy megszabaduljon
Keserü fogságtól,
Tatár rabságától,
Jobb karjára vette
Siró fijucskáját,
Bal karjára vette
Siró lyányecskáját.
„Istenem Istenem,
Szerelmes Istenem,
Fohászkodni kezde,
Mellyiket tegyem le.
Talán csak leteszem
Siró lyányecskámot;
Magamval elviszem
Kedves fijucskámot."
Ő es csak letevé
Siró lyányecskáját.
„Ülj le ide, ülj le
Siró galambecskám.
Hogy mennyek el én es
Rózsavirág szedni
Ki rózsamezőbe,
Rózsabokrok közzé.
Sirva elindula
Ki rózsamezőbe,
Egybe találkozék
Egy barom ünővel.
Ez ideji borját,
Szájába felvette;
De tavaji borját
Után eresztette.
„Istenem Istenem
Szerelmes Istenem,
Ez egy barom ünő,
Én egy lelkes állat,
Mégsem hagyá el ő
Még egyik borját sem.
Én sem hagyom itt el
Eggyik gyermekem sem."
Mikor visszatére
Körmibe es vette
Három fene farkas,
Van asszony mit sirass.
Legnagyobb aszt mondgya:
„Szakasszuk háromba."
Középső aszt mongya:
„Mi hasznunk van abba?"
Legküssebb aszt mongya:
„Ne tépjük háromba,

Jobb lesz vigyük szegényt
Apánk barlangjába.
Neveljük fel ott őt
Gyenge bárányhusval;
Ne tölcsük be mezőt
Ártatlan sirásval."
Ők hárman elvivék,
Ők es felnevelék.
Gyenge bárányhusval,
Farkas orditásval.
Kéredzeni kezdék,
Hogy esze megnyilék:
„Apám, édesapám
Édes farkas apám.
Eresszen el ingem
Erdőbe jáczodni
Mezőkbe nyargalni,
Virágokat szedni."
„Ne menny el ne menny el,
Te siró lyányecskám,
Elfoghatnak téged
Vadak kergetői."
Nem lén mit csináljon,
El kelle eressze.
Kedves szép lyánkának
Szovát nem szeghette.
Őt es csak meglátá
Szülő édesannya:
„Itt vagy-e angyalkám,
Te siró lyányecskám,
Jere hezzám immár
Te siró lyányecskám.
Nézd be szépen megnőtt
Kedves szép fijucskám!"
„Hallgass asszony hallgass,
Nem vagy nekem anyám,
Anyám lettél lenne,
El nem hagytál lenne."

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

30.

Erdő erdő kerek erdő,
Be szép madár járja kettő.

Ha egyiket megfoghatnám,
Kebelembe szoritgatnám.

Onnat ki se szalasztanám.
Mig szájomból nem itatnám,
Kedvemre megsikogatnám,
Szemit, száját csókotgatnám.

Szemit, száját csókotgatnám,
Ha magaménak mondhatnám.

Ha magaménak mondhatnám,
Soha, soha el nem hagynám.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

31.

Elindula három árva,
Temetőbe hosszu utra;
Temetőbe holt anyához,
Kit még e föld is siratoz.
Mentyikbe találkozának
Egy jó ember baráttyikval.
Ő megkérdé: Hova mentek,
Három árva mit kerestek?
„Elindultunk hosszu utra
Mü elveszett három árva.
Hosszu utra temetőbe,
Holt anyánkhoz keservünkbe."

„Három árva, állyatok meg,
Három vesszőt adok nektek."
Hosszu három vesszőt vága.
Mindeniknek egyet ada.
Elmenenek nagy sietve.
Holt anyához temetőbe.
Ott sirdombját ők megcsapák,
Holt anyát igymegszólliták
„Jőjj ki anyánk, jőjj ki anyánk,
Ládd elszakadt testi gunyánk."
„Nem mehetek gyermekeim,
Testemből szakadt véreim.
Mennyetek el házatokba,
Mostohátok lakik abba.
Ki fejért ad tü rivátok,
Ha őt es tü ruházzátok.
Mikor fejért ad rivátok,
Vérvel virágzik hátotok.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

32.

Népmánczcz.

Oláhul Marinka,
Magyarul Margitka.
Aszt es mond meg nekem,
Hogy ez mire menen.
Oláhul Márinka,
Magyarul Margitka.
Mingyá megtudhatod,
Csak vigyázz szavamra!
Oláhul Márinka,
Öreg Ráduly vajda,
Magyarul Margitka,
Péter Ráduly fia.
Mind egy szép fénylő nap
Ullyan Ráduly vajda;
Mind egy hajnal csillag
Ullyan Ráduly Péter.
Szovát szóllá Ráduly vajda,
Eszt meghallá édes fia:
Mit mond apám vigyázz oda!
Hallgass rivám szép Margitka!
Favágó helyemnek
Tőkéje nem lehecc-e,
Asztal vendégemnek
Világa lehecc-e?
Favágó helyednek
Tőkéje nem leszek,
Asztal vendégednek
Világa sem leszek.
Őt tekerni kezdék
Vijaszas vászonba,
Vijaszas vászonba,
Feteke kátrányba.
Talpától elkezdék,
Fejig bétekerék,
Tetejin meggyujták
Talpig elégeték.
Csontait elküdék
Ki rózsamezőbe,
Piros rózsák közé.
De haza találá
Ifju Ráduly Péter,
Lováról leszálla,
Ég felé sohajta.
Hon vagy-e, hon vagy-e,
Jegyesem, gyürüsem,
Magyarul Margitka,
Édes jegyes rózsám?
Szovát felfelelé
Édes kedves annya:
Nincsen honn, nincsen honn
Jegyesed Margitka.
Eleresztettem őt
Ki rózsamezőbe,
Rózsavirág szedni,
Neked hazahozni.
Anyám, édesanyám,

Add ki nekem add ki
Arany-szárnyu székem,
Arany-nyelü késem!
Kiadá, kiadá
Arany szárnyu székit,
Kiadá, kiadá
Arany-nyelü késit.
Kimene, kimene,
Ki rózsamezőbe,
Ott es megpillantá,
Margit pergelt tőke.
Élsz-e, vagy megholtál
Jegyesem, gyürüsem?
Sem élek, sem halok
Illyen keservesen.
Leveté, leveté
Arany székecskéjét,
Kirántá, kirántá
Arany-nyelü késit.
Ha megholtál értem
Illyen keservesen,
Haljak meg én érted
Még keservesebben.
Bédöfé szüvébe
Arany-nyelü késit,
Igy késéré lelke
Szeretett kedvesit.
Egyiknek csináltak
Veres márvány sélyét,
Másiknak csináltak
Rózsaszinü sélyét.
Egyiket temették
Oltár elejibe,
Másikot temették
Oltár szegelyébe.
Egyikből kinöve
Egy szép lyilyiomszál
Másikból kinöve
Más szép lyilyiomszál.
Aggyig nőttek nődögéltek,
Mig az oltárt meghalatták.
Mikor oltárt meghalatták,
Fejiket egybekapcsolták.
Apjik, annyik ha bémentek,
Mind a ketten legörbültek.
Apjik annyik, ha kimentek,
Minnyá feligyenesettek.
Éltönkbe se sajnáltatok,
Holtunkba se sajnáljatok!
Rittunk ne siratózzatok,
Nekünk szüből bocsássatok
Aggyon Isten ullyan apát,
Ullyan apát, ullyan anyát,
Ki gyermekit nem utállja,
De kit szeret annak aggya.

(Klézse,) Rokonföldi.

33.

Szereten tull lakom én,
Fejér földön járok én.
Jajj de piros egy legény,
Szeretője vagyok én.
Tull e vizen egy kosár,
Benne járkál egy madár.
Keritgetem, de nem vár,
Jaj Istenem be nagy kár.
Jaj Istenem be nagy kár,
Hogy az ingem meg nem vár.
Várj meg, várj meg, szép madár
Gyenge szüvem elig vár.
Este hezzád elmenék,
Ha csak életbe leszek.
Megfogom szép kezedet,
Megcsókolom szemedet.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

34.

Kiaszott a diófa,
Nem táncolunk alatta;
Megujul még tavaszra,
Táncolhatunk alatta.

Szép szeretőm emléget,
Keservesen söltülget.
Rezes puska, rezes kés,
Szeress Magdó, táncoly tés.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

35.

Ma nem ettem semmit, csak mártást,
Nem szeretek senkit, csak Ondorjást.
Ma nem ettem semmit, csak rétest,
Nem szeretek senkit, csak Pétert.
Nem szeretek semmit, csak halat,
Nem szeretek senkit, csak Antalt.
Ma nem ettem semmit, csak szilvát,
Nem szeretek senkit, csak Mihályt.
Ma nem ettem semmit, csak bálmost,
Nem szeretek senkit, csak Jánost.
Ma nem ettem semmit csak gombát,
Nem szeretek senkit, csak Istvánt.
Ma nem ettem semmit, csak tárkonyt,
Nem szeretek senkit, csak Mártont.
Ma nem ettem semmit, csak lepényt,
Nagy baj is szeretni a legényt.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

36.

Hova mensz, hova mensz
Szép karcsu legényke?
Ide s oda menek,
Hol szeretőt lelek.

Eggy igen szép lyányhoz,
Mihelyefalvára*
Hat karikán forgó
Csikorgós kapuhoz.

Pázsint az udvarán,
Boglár az ajtaján,
Tornaczos eresze,
Virágos kürteje.

Tiszta kemencéje,
Seprett háza fölgye,
Tükör e tűzhelye,
Tiszta fejér inge.

Jó édes almája,
Szép csokros virágja
Leszedem virágját,
Eszem jó almáját.

Bársony nyerges lovam,
Csengős pengős kardom,
Jó kedvemből amugy
Fél farul ugratom.

Mosott ház padlása,
Gyalult gerendája,
Csillagos asztala,
Fodros, szép abrosza.

Éveges ablaka
Kevesszer van nyitva,
Szép ablakja alatt
Felnőtt egy almafa.

Míg almáját eszem,
Kedvesemet nezem,
Virágot ad nekem,
Kalapomba teszem.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi

---

* Hajdan falu, ma szántóföld

37.

Kapum előtt egy mély árok,
Utánna többet nem járok.

Tunya szeretőt tartani,
Nehez igazra találni.

Szeretőt mást is találok,
Kivel kedvemre sétálok.

Tunya szeretőt találni,
De nehez tölle elválni.

Tunya apró halat fogni,
Nehez szálkájától enni.

Volt szeretőm kettő, három,
Minden uczán tizenhárom.

Ha most nincsen azt sem bánom,
Ad az Isten, csak azt várom.

(Klézse,) Rokonföldi.

38.

Csak azért szeretem
A csángó lyányokat,
Tuggyák ők megsütni
Szép font kalácsokat.

Ha megtuggyák sütni
Szép font kaláccsokat
El is kapják érte
Szerelmes csókokat.

Azért nem szeretem
Moszka rut leányát,
Ő meg szokta inni
Az erőss pálinkát.

Nem szerethetem én
Az olá rest lányát,
Nem tuggya megfőzni,
Keverni máléját.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

39.

Én Istenem add megérnem,
Kit szeretek, aval élnem:
Ha ezt meg nem adod érnem,
Én Istenem végy el ingem.

Én Istenem valahára
Üsely gondot egy árvára
Hogy ne jussak budosásra
Egyik ajtóról másikra

Rokonföldi.

40.

Kövecses viz közepibe,
Ugy federik két göricze.

Oda mene egy nagy madár,
Rivik csapa mint egy tatár.

Ez egyiket elszenvedé.
Másikat onnat elüzé.

Ezis onnat felreppene,
Zöld erdőbe be reppene.

Ott sem szálla szép zöld ágra,
Hanem szálla asszu ágra.

Asszu ágot kopogtassa,
Társecskáját hivogassa.

Társom társom édes társom,
Hallod-e sok sohajtásom?

Vigyázgatlak, de nem látlak,
Sohajtozlak, nem halhatlak.

Ő es onnat felreppene,
Zöld nádosba béreppene.

Ott sem szálla szép zőld nádra,
Hanem szálla asszu nádra.

Asszu nádat kopocsolja,
Társécskáját rikoltozza.

Társom, társom, édes társom
Hallod-e sok rikoltásom?

Csontaidot megkaphatnám,
Rakáskába rakogatnám.

Vérecskédet meglelhetném,
Vele szépen megfesteném.

Ő es onnat felreppene,
Messze földre ugy elmene.

Ott kesereg kedves társa,
Nem hitte, hogy megláthassa.

Szóla neki, ő nem szóla,
Mire csak hogy meg nem hala.

Onnot is ő felreppene,
Zőld mezőbe béreppene.

Ott sem szálla zőld füszálra,
Hanem egy asszu virágra.

Sárig lábát sárba tette,
Magát ugy eleresztette.

Szárnyát széjjel szélyesztette,
Magát holté eresztette.

Oda jöve fülyemilye
Mit szomorogsz? Kérdi tölle

Mit sirsz, mit sirsz kis göricze,
Istennek szép teremtése.

Hogyne sirjak fülyemilye,
Jó társecskám ugy elmene.

Egy nagy madár elkergette,
Tám halálra ijesztette

Ne sirj ne sirj kis göricze
Istennek szép teremtése!

Társod helyett társod leszek,
Párod helyett párod leszek.

Nekem nem kell senki társa,
Senki társa, senki átka.

Nekem csak igaz társam kell,
Töllem élhetsz akárkivel.

Szüvem csak vele nyughatik,
Bágyadt testem elalhatik.

(Klézse, Moldva.) Rokonföldi.

41.

Szivu ostor helyett
Két pisztoly övembe,
Hogy vele őrizzem
Hazám s határomot.

Lelkem gyermekeim,
Jól szót fogadjatok.
Mit csak mond anyátok
Jól meghallgassátok.

Istennek áldása
Szálljon tü rivátok
Édes hazátokban
Legyen lakásotok.

Ne siránkozz értem,
Lelkem feleségem,
Felsütött e napon,
Melyen indulnom kell.

Hadba hadakozni,
Jó hírt hazahozni,
Jó hírt hazahozni,
Hazámért harcolni.

Ne keseregj lelkem,
Kedves feleségem,
Gondja lesz Istennek,
Árva életedre.

42.

Azért szeretem én
Falu végin lakni;
Mert az én édesem,
Ott jár le aratni.

Ullyan szép, kedves ő,
Mind az ég angyala:
Izzad szép homloka,
Lobog sárig haja.

Arassa buzáját,
Rakja kalangyáját,
Verityékvel festi
Gyenge szép arcáját.

Kicsike a buza,
Nagyot kell hajlani:
Karcsu darakának,
Ketté kell szakadni.

Csak azit szeretem,
Patak mellyett lakni,
Met az én édesem,
Oda jár itatni.

Lovait itassa,
Magát fitogtassa,
De mikor el nyargal
Szüvemet szakassza.

43.

Túl a vizen meg innet
Barna vagyok leg innet
Ha barna vagyok is én
Szép szeretőt tartok én.

Szép szeretőt tartok én,
Aval kinek ártok én.
Aval kinek ártok én
Ha szeretőt tartok én.

44.

Szoross uca szegelettye,
Ott hull le a berekenye.
Ott hull le a berekenye,
Hol édesem megszerete.

Hol édesem megszerete
Ott legyen éltem végzete.
Ott legyen éltem végzete,
Ha Isten is úgy rendelte.

45.

Kicsi lyanka nagyot nőttél,
Azt gondoltam férhez mentél.
Nem mentem én, nem kerestek,
Ingemet hon felejtettek.

Itt hon ülök inget varrok,
Dolgozom mennyit csak birok.
Nem döngeti senki hátom,
Mit én annyi sokszor láttam.

Készebb leszek hon vénülni,
Mint fejemet elveszteni.
Egy rossz után ha elmennék,
Se lány, se asszony nem lennék.

Csak jó Istenembe bizom,
Tudom meg nem csalatkozom.
Ha társot ad, társom leszen,
Ha nem ad is őt tisztelem.

46.

Magas fára hág a komló
Szép lyányokból válik ringyó.
Én elmenek messze földre,
Galaci puszta mezőkre.
Ott vagyun elég szélmalom,
Bánatot őrölnek azon.

Nékem es van egy bánatom,
Odaviszem, lejáratom,
Sebesen fut eme kocsi,
De szeretném ritta járni.
Ha édesem megengedné,
Vele együtt beszélgetni.

47.

Szeretlek szépecske,
Bukilai menyecske.
Szerettelek s szeretlek,
Soha el nem felejtlek.

Soha el nem felejtlek,
Akar merre vigyenek.
Akar merre vigyenek.
Míg élek, emlegetlek.

48.

Napom, napom, fényes napom,
Gyászba öltözött csillagom.
Ugy teli vagyok bánatval,
Mind zöld füszál vizharmatval.
Elfonnyadt benne a jó szü,
Mint mezőbe lekaszált fü.
Lekaszálják, megaszalják,
Rakáskákba rakogassák.
Feketeföldön jártomba,
Jutott nekem a bánatba.
Illik rivám gyászos ruha
Mit nem viseltem volt soha.
Nezem az eget s a földet,
Eszem az árva kenyeret.

Égnek allyán, földnek szinén,
Nincsen ullyan árva mint én.
Árva vagyok apa nélkül,
De még árvább anya nélkül.
Hétszer árvább társom nélkül,
Mint kis madár párja nélkül.
Elment, elment kedves párom,
Járjon békével nem bánom.
Testem teszem gyászos ágyba,
Fejem bánatos párnára.
Ugy elváltam egy szép lyántól
Mint szép rózsa virágjától.
Bu életem, bu halálom,
Halálomat mégse várom.

49.

Nezem, nezem magamot,
Nem találom páromat:
Ha megkapom társomot,
Neki adom magamot.
Néhol menen látod-e?

Kezit fogom bánod-e?
Édes rózsám teveled
Beszélgetni sem lehet,
Ha beszélni lehetne,
Száz aranyat megérne.

50.

Szép az uca ha poros,
Minden lyány szép, ha piross.
Ha piross nem szintelen,
Csókot kap ő hirtelen.
Ha nem piross szintelen
Csókot kéván végtelen,
Ha kap es csak véletlen.

51.

Eltöltöttünk egy esztendőt
Adjon Isten jobb jövendőt.

52.

Árpacipó, kenderlepény
Szép Czillandi ullyan legény
Belsőföldön ő nagy vezér;
Kit meglát, senkitől sem fél
Eszik, iszik mulatozik
Szép népvel hadakozik
Szép Czillandi rezes kardja
Ez a boért elvagdalja
Sír a boér keservesen,
Nem sétálhat Bukarestben
Sétálhatna, ha akarna,
Ha nyakával nem gondolna,
Ne gondolna a nyakával
Hogyha élne igazsággal.

Tudnivalók.

A' moldovai klései magyar ösi földbirtokról, mellyet még mai napig szabadon birnak, az itt alább mindjart megnevezendö tökéktöl vérszerint származó, Moldovában lakó csángó magyarok, úgy nevezett „Reszszesek" vagy Részesek.

1-a Maji 1818.

In Nomine Domini.

A' Magyar *Klese*, és *Reketsin*, azaz a' magyar örökös birtokról (Mossia) való emlékezet és a' gyökerekről az ágak.

1. Bór Pál.
2. Antoni, alias Benke Péter.
3. Orsik, alias Bodó Mihály.
4. Lóre Pal.
5. Darkó Ferencz.
6. Demeterkó.
7. Pataky Mihály.
8. Zsórát János.

Ezen nyolcz tökének nemzedék sora, részint egész a' mai napig élökig; némellyik tökétöl származó családok' nevei pedig leirva találtatnak Petrás Ferencznél csak bizonyos ágakig; de szorgalmasan munkálódik, hogy az egész nemzedék névsorát irva hagyhassa át az utóbbi maradéknak: az érintett nevü Forrófalvi kántor. Az egész pedig csupán az 1818ikban élö 70, 80 évesek' szájszerinti hagyományából vagyon merítve, minthogy az ajándéki oklevél, melly még negyven évek elött a' pergamennal együtt megvolt; szerb nyelven irva, mit az említett kántor maga olvasott, és erösítve volt az akkori vajda' pecsétével és a' többi divánbeli tanácsosokéval; de az idö megemésztvén, mai nap csak a' vajda nagy pecsétét

láthatni mintegy két ujnyi pergamennal, a' többi elrongyollodott, és a' földbeni tartás által elrothadott; néhány évek előtt pedig törvénybe idéztetvén, csak azzal tarthaták meg e' földbirtokot, hogy szomszédok' okleveleiben nyilván neveztetnek a' magyar határok. — E' földnek szélessége mintegy ezer jó ölet, hosszasága pedig tiz ezeret tészen, többnyire hegyes, de kevés erdeje van, ma leginkább gabna, és szőlőtermesztésre 's lakásra használva. Osztozó jogot pedig tartanak hozzá mintegy ezerkétszáz családok származás szerint, mindazáltal pedig mindnyájan közönségesen, ki hol foglalhatott használják, nem pedig felosztva kinek kinek, 's épen azért most új biztosságot kértek kerületjöktől, hogy ez év' elején az egész feloszoljék; a' mi ugyan nehéznek látszik. Mai nemzedék pedig a' tőkétől 7-dik, 8-ik, 's némellyiknél a' 9-ik nemzésen áll. Ennyit most erről bizonyosan tudok, idővel a' nevek' sorát is, ha kivántatni fog, közlendő, a' többi birtokok' történetéről is ha bizonyost tudhatok, jelenteni fogom. A' Csik Gymes-loki csángókról is annyit tölök tudakozva értettem, hogy bizonnyal a' moldvaiakból származtak, mit neveik' 's szokásaik' hasonlósága bizonyit. A' moldovai oláh nyelvbe elegyitett magyar szavak pedig arra mutatnak, hogy hajdan itt csakugyan nagyobb érintkezésben volt a' magyar nyelvvel mint ma; azon elolahosult magyar szavakról is, ha jegyzéket tenndek, a' mint már sokat fel is jegyeztem, ugy tartom nem lészen felesleges annak megmutatása, hogy a' magyar nyelv itt hajdan nagyobb terjedelmü volt mint most. Ezen említett birtok' adományának idejét pedig bizonnyal nem tudhatni, mert az elavult viaszpecséten sem ismerhető az esztendő szám, olly idös pedig a' mennyire az emberi nem 8-dik nemzedékre szaporodhatik.

VIII

Mélyen tisztelt
Kedves Tekintetes Ur!

Ki nem fejezhetem örömemet, mellyet éreztem, midőn Martzius 29-én költ s hozzám intézett levelét April. 18-án szerencsém len kezemhez venni épen elszort hiveim látogatásakor a' lárgai uton. De csekély személyem meg tiszteltetésén való örömemnél, ezerszer nagyobb háládatos örömet érzettem azon buzgó fáradozásinak olvasására, mellyeket a' Magyar királyi helytartó-tanácsnál, és annak a közben járása által Metternich herczeg Külügy miniszternél, és a' herczeg Primásnál tenni méltóztatott a Missionáriusok neveltetése ügyében, és véreink ezutám tán leendő nagyobb pártolásában; mert hogy itt igen sok függ a Missionáriusok nyelv nem tudásától a' magyar nyelv hanyatlására nézve azt senki nem tagadhattya a' ki pedig láttya, az érzi és tudgya. Különbenis a müveltségbeni minden haladás a' Papságtul várható, minthogy kormányunknak népünk nevelésére intézetei még nem léteznek, s nemis lehet könnyen ki számitni mikor fognak keletkezni. Mi feleleteimet illeti részint örvendek, ha némi tudomásul szolgálhatnak azok a t. Magyar hazának, más részrül ismét tartok, ne talán sokaknak szigorú birálatra adtam légyen alkalmat, egyébiránt a' czél azokban tekintendő, inkább, mint hibáim, mellyek úgy reméllem tökéletesen ki igazitvák Uraságod igért szorgalma által, mellyért ezennel leghívebb köszönetemet méltoztasson elfogadni. Igen nagyon tudok csudálkozni azon petsi (?) Kath. Pap gondolatlanul ki ejtett mondásán, holott neki akar vallási, akar nemzeti tekintetbül vette volna fel ez ügy pártolását, Köszönetet vala kötelessége nyilvánitni Uraságod szives fáradozásaiért, s' együtt munkálását a' mennyiben lehet igérni, én azonban sokkal kissebb vagyok, minthogy azon ismeretlen személyrül, legkissebb észre vételt is tehetnék, csupán csudálkozom gyalulatlan mondásán: de azért én arra kérem Uraságodat ha szavamnak valami kiss helye vagyon, meg ne szünnyön ügyünket védeni, mert érdemei minden tekintetben annál nagyobbak leendnek, minél jobban felyül multa ügyekezetével sorsosink e'beni szorgalmát, és részvétét, s ha én nem szóllanék is tudva van, hogy mindenkiben az erény nem egyéb más mellékes viszonyok betsültetnek. Nagy lelkét szerentsém levén ismerni nemis kétkedem leg kevésbé is, hogy akar mennyi a' féle mondák el tántorithatnák a' legszebb ügy további pártolásától, mert szilárd el szántsága, s a' nemzeti köz jóra törekedő leg szentebb fáradságai jutalmait legméltóbban fogja aratni midőn az a' félék tán kevés dicsőségre számolhatnak. Meg mondám Püspökömnek Uraságod' jelentését az adakozások ki tételében, s azt ugy láczik maga sem ellenzi.

MTA-Kézirattár RUI 8°206/187/g

SERIES.

VICARIATUUM, PAROCHIARUM ET FILIALIUM, ITEM NOMINA MISSIONARIORIORUM EX ORD. MIN. CONVENTUALIUM IN HOC PRINCIPATU MOLDAVIAE EXISTENTIUM ANNO DOMINI 1842, SUB DIRECTIONE ILLUSTRISSIMI ET REVERENDISSIMI

D. D.

PETRI RAPHAELIS ARDOINI,

MISERATIONE DIVINA ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA EPISCOPI CARRENSIS ET VISITATORIS APOSTOLICI EJUSDEM MISSIONIS.

DISTRICTUS JASSIENSIS.

Vicarius vacat.

Parochiae.

	Dist. a Matr. Hor.	Quadr.
1. JASSIUM. Eccl. ad B. M. V. ad Coelos assumptam. Administr. Paroch. R. P. Joannes Baptista Dornsaiffer. Coadministr. R. P. Eugenius Zapolski. Item Capella ad Patrocin. S. Joseph. Spons. Cathol. 1530		
2. HORLESTIUM. Ecclesia Parochialis ad S. Josepum Spons. B. M. V. Administr. et Oeconomus Missionis A. R. P. M. Michael Filustek.		
In Matre Cathol. 685.		
In Filialibus:		
Slobodzia Eccles. ad SS. Cor. Jesu 70	2	—
Domest . . . 42	—	3
Formoseka . . . 35	2	3
Summa 682		
3. KOTNARIUM. Ecclesia Parochial. ad Exaltat S. Crucis. Administrat. R. P. Joannes Baptist. Holzknecht.		
In Matre Cathol. 204		
In Filialibus:		
Josepest . . . 42	—	2
Mora Prefetului . . . 19	—	2
Herleu . . . 34	—	3
Hodora . . . 21	—	3
Botoseian. Eccl. construenda 194	5	3
Dobroveni . . . 17	5	—
Doro-hoi . . . 28	5	—
Folticen . . . 82	8	—
Summa 641		
4. HUSCIUM. Eccles. Paroch. ad Nativit B. M. V. Parochus. A. R. P. M. Antonius de Stephano.		
In Matre Cathol. 1767		
Boattin cum Eccl. ad S. Petrum Ap. 504	5	—
Pogonest . . . 15	—	3
Pojana cum Eccl. ad B. V. M. 152	6	2
Movilla . . . 40	4	2
Berlat . . . 53	8	2
Summa 2542		
4. FOKSCHANUM. Capel. Paroch. ad Nomen B. M. V. Administrat. R. P. Cosmas Fustak Min. Observ.		
In Matre Cathol. 152		
Tekuceri . . . 20	4	—
Domnest . . . 162	4	—
Angelest . . . 25	5	2
Nicorest . . . 14	6	—
Summa 384		
6. GALATIUM. Capel. Parochial. ad S. Joannem Baptistam. Parochus R. P. Stephanus Rossi. Numer. Cathol. 280		

DISTRICTUS SIRETENSIS.

Vicarius.

RDMUS P. M. AUGUSTINUS MELIS.

Parochiae.

	Dist. a Matr. Hor.	Quadr.
1. SABOANUM, Ecclesia Paroch. ad S. Michaelem Archang. Parochus idem qui Vicarius.		
In Matre Cathol. 1940		
In Filialibus:		
Jacomeni . . . 109	—	1
Ghirlest Eccl. ad SSmum Euchar. Sacram. . . . 1152	—	2
Pildest. Eccl. ad B. M. V. ad Coel. ass. . . . 534	—	3
Sagan Eccl. construenda . 327	—	2
Tescan . . . 151	—	2
Coran . . . 232	1	—
Roman . . . 207	1	1
Summa 4472		
2. JUDENUM. Eccl. Paroch. ad Spirit. Sanct. Paroch. R. P. Angelus Orsini.		
In Matre Cathol. 502		
In Filialibus:		
Tamascen. Eccl. ad S. Joan. Bapt. 515	—	1
Burianest. Eccl. ad Patroc. S. Joseph. Spons. . . . 528	—	2
Rotunda . . . 204	—	1/2
Sakna Capel. ad Decol. Joan. Bapt. 344	2	—
Oszolen Eccl. ad S. Annam. 430	1	1
Bogonka . . . 160	—	3
Boghic . . . 95	—	3
Nistiuta . . . 20	—	3
Nexia . . . 75	4	3
Maxinest . . . 154	1	—
Summa 3624		
3. RECHETENUM. Eccl. Paroch. ad S. Anton. Patavinum. Administrat. Paroch. R. P. Bonaventura Brajda.		
In Matre Cathol. 620		
In Filialibus:		
Mikloscen. Eccl. ad SS. Trinit. 671	—	1
Scheja Eccl. ad Exalt. S. Crue. 219	1	1
Farkascen Eccl. ad B. M. V. in Coel. assumpt. . . . 187	2	—
Tergo formosa . . . 30	3	—
Summa 1727		
4. ALLAOCEST. Eccles. Paroch. ad Nativit. B. M. V. Parochus R. P. Stephanus Bizzari.		
In Matre Cathol. 1302		
In Filialibus:		
Particest. Eccl. construenda 396	—	2
Zapodia Capel. ad Nom. B. M. V. 375	—	3
Mercest. Eccl. construenda 180	—	2
Cosmest . . .		
Mogonest . . .		
Socci Capel. ad B. M. V. 98	2	2
Summa 1051		
5. TALPA. Eccl. Paroch. ad S. Petrum Apost. Paroch. A. R. P. M. Francisc. Pellegrini.		
In Matre Cathol. 140		
In Filialibus:		
Borgovan Eccl. ad S. M. Magdal. 458	1	—
Valleatha . . . 70	—	3
Tupilaz . . . 68	—	3
Brazza . . . 62	—	2
Onicent . . . 110	1	1
David . . . 22	—	3
Vallent . . . 71	—	2
Piatra . . . 75	2	—
Niamej . . . 22	2	2
Summa 1098		

DISTRICTUS BISTRICCIENSIS.

Vicarius.

RDMUS P. M. ANTONIUS FINTA.

Parochiae.

	Dist. a Matr. Hor.	Quadr.
1. FARAONUM. Ecclesia Paroch. ad S. Antonium Patav. Parochus idem qui Vicarius.		
In Matre Cathol. 1506		
In Filialibus:		
Valemare. Eccl. ad Spir. Sanct.. 1604	—	1
Item Capel. ad S. Martinum.		
Summa 3100		
2. KLESIA. Eccl. Paroch. ad S. Franc. Seraphicum. Paroch. R. P. Eugenius Maslarski.		
Item Capel. ad VII. Dolor. B. M. V.		
In Matre Cathol. 1652		
Valleri . . . 148	—	2
Somoska . . . 436	—	1/2
Becaccium . . . 283	1	3
Fiat-nou . . . 75	1	2
Ciocan Eccl. ad S. Mor. Magdal. 402		
Colmatura . . . 354		
Sasciut Eccl. ad Transfig. Domini 306	4	—
Aggiut . . . 54	6	—
Summa 3830		
3. VALLESACCA. Paroch. ad Nativ. B. M. V. Parochus A. R. P. M. Stanislaus Zamoyski.		
In Matre Cathol. 2012		
In Filialibus:		
Trunki Capel ad S. Georgium 256	—	3
Idem Capel. ad S. Mar. Angelor.		
Summa 2268		
4. CALAGHERA. Eccl. Paroch. ad S. Andream Apost. Paroch. A. R. P. M. Antonius Accardo.		
In Matre Capella Calvarie. Cathol. 1507		
In Filialibus:		
Dionobit . . . 354	—	1/2
Monastir . . . 125	—	1/2
Sarata . . . 202	—	1
Petriccika Eccl. construitur 224	2	2
Gaidar . . . 147	2	3
Baccow Eccl. ad S. Nicol. Ep. 626	—	3
Barata Eccl. ad S. Mariam in Coel. assumpt. . . . 294	1	—
Cosbik . . . 20	1	—
Margineu . . . 580	1	—
Sacca . . . 122	1	1
Seccatura Eccl. ad S. Mar. Magd. 148	1	—
Lespez Eccl. ad S. Annam 463	3	—
Summa 4762		
5. PRESESTIUM. Eccl. Paroch. ad SS. Trinitatem. Paroch. A. R. P. M. Carmelus Ceraulo.		
In Matre Cathol. 1104		
In Filialibus:		
Bogdanest . . . 185	—	2
Bojana Eccl. ad S. Martin 475	1	—
Ros-Vladiki . . . 68	1	3
Collughereni Eccl. ad Transf. Domin. 329	1	—
Reccia Eccl. ad S. Aloysium Gonzag. 152	4	1
Spinen Eccl. ad S. Georgium 127	—	1
Costeni . . . 35	—	2
Saucest . . . 24	—	2
Serbest . . . 18	—	2
Bogoccia . . . 59	1	2
Bercest . . . 46	2	2
Doftor . . . 52	1	3
Triandafil . . . 372	2	—
Summa 3047		
6. VALLENUM. Eccl. Paroch. ad S. Joannem Nepomuc. Parochus R. P. Josephus Clementis.		
In Matre Cathol. 189		
In Filialibus:		
Petrest Eccl. ad S. Michael Archang. 311	2	2
Parnicari . . . 39	2	1
Joseni Eccl. ad S. Joan. Bapt. 507	2	—
Recheten . . . 248	1	2
Horgest. Eccl. ad S. Mar. Magd. 360	1	—
Purinci Eccl. ad B. M. V. assumpt. 142		
Vladnik Eccl. ad S. Annam 525	1	2
Medileni . . . 135	2	—
Gaicciana Eccl. ad S. Steph. Reg 540	4	—
Ploskozzen Eccl. ad Exalt. S. Crue. 378	7	2
Summa 3274		

DISTRICTUS TATROJIENSIS.

Vicarius.

RMUS P. M. ALEXANDER PAPP.

DECANUS MISSIONIS.

Parochiae.

	Dist. a Matr. Hor.	Quadr.
1. TATROSINUM. Eccl. Paroch. ad SS. Euchar. Sacram. Parochus idem qui Vicarius.		
In Matre Cathol. 402		
In Filialibus:		
Diosch . . . 274	—	1
Koot . . . 297	—	2
Okna . . . 148	—	2
Pacurar . . . 46	1	—
Slobozia . . . 74	1	2
Guravoi . . . 98	2	—
Bounigru . . . 25	1	2
Bretest . . . 16	1	3
Summa 1380		
2. GROSESTIUM. Eccl. Paroch. ad Ss. Trinitatem. Parochus. R. P. Cornelius Konya.		
In Matre Cathol. 1244		
In Filialibus:		
Solofiegi Eccl. ad S. Steph. Reg. 450	1	—
Satul-nou . . . 364	—	3
Boharia Capel ad SS. Petrum et Paulum Apost. . . . 115	—	2
Valessacca Eccl. ad Spirit. Sanct. 218	2	—
Bogdana Eccl. ad S. Emeric. 168	2	2
Hersein . . . 42	3	—
Solenz Eccl. ad S. Annam 463	2	—
Cascio . . . 12	4	—
Praia Eccl. ad Nativit. B. M. V. 319	6	—
Visanta Eccl. ad S. Ladislaum Reg. 304	7	—
Petrescan . . . 94		
Summa [illegible]		
3. PUSTIANA. Eccl. Paroch. ad S. Stephanum Reg. Hungariae. Parochus R. P. Innocentius Petras.		
In Matre Cathol. 488		
In Filialibus:		
Formosa Eccl. ad S. Mar. Magd. 249	2	2
Succi Eccl. ad Ss. Cor. Mariae 84	3	—
Lonkan Eccl. ad St. Ant. Paduan. 181	2	—
Reketesc . . . 62	3	—
Strugar . . . 120	1	—
Sarbek Eccl. ad Stigamat. S. Franc. 168	—	3
Hoscioten Eccl. ad Transfig. Dom. 151	1	—
Vidraska Eccl. ad Nomen B. M. V. 142	2	2
Largu Eccl. ad Exalt. S. Crue. 62	2	2
Pojana Eccl. construitur . 72	3	—
Berzonza Eccl. ad S. Joan. Nepom. 175	4	3
Solonz major. Eccl. construit 85	1	—
Solonz minor. Eccl. construit. 80	1	—
Summa 2119		
4. COMONESTIUM. Eccl. Paroch. ad S. Raphaelem Archang. Parochus R. P. Fortunatus Papp.		
In Matre Cathol. 140		
In Filialibus:		
Glodor . . . 146	—	1
Dormanest Eccl. ad S. Joan. Bapt. 242	1	2
Doftana Eccl. ad S. Michael. Arcs. 214	2	—
Moinest Eccl. dad Ascens. Domini 52	2	2
Poduri . . . 58	2	2
Tasleu-Sarat . . . 60	3	2
Scies . . . 30	3	1
Cinghies Eccl. ad S. Mariam ad Nives 138	5	1
Brustulosa 126	4	2
Preluci . . . 23	2	
Summa 1229		

45, 110 Cells.
1560
46.670

A régi Magyar nyelv emlékek köteteit én még máig meg nem kaptam, de gondoskodtam utban igazulásokrul, mellyekért legtisztább köszönetemet méltóztasson elfogadni az egész hiba Kantersveller' ügyetlensége miatt esett. ő nekem Kilian Maximiliánt jegyzé, kivel a'mint látom semmi közlekedése nincs, én rolla tehát le is mondok és meg fogom Németit kérni ha szíveskedne, a' brassai kereskedők által, kik különbenis ide elég kereskedést üznek, az ezután küldendőket hozzám utasitani. JASZEN PÁL szótárát én nem birom, s' annak hasznát csak úgy vehetném, ha megküldeni nem terheltetne. Örvendettem G. TELEKI ő excellenciájának erdélyi kormányzóvá tételén; minthogy, az érdemek sokasága emelé fel azon fényes polczra; hogy legméltábban számos évekig közszeretettel kormányozhassa Erdélyt szívembül óhajtom.

Eddig is tettem amint már írám holmi jegyzékeket az itteni zavart magyar nyelvjárásbul, azonban legterhesebb Parochiám bajai miatt nemigen nyerek üdőt a csángók között járásra, kik között vannak az érdemesebb szó ejtések: az én hiveim erdélyiek levén csak nem mindenben hasonlitnak a székelyekhez szóejtéseikbenis. Az actio reactiot szül, én nem vagyok oly bölcsen előrelátó Politikus, hogy a történendőket meg jövendőlhetném, sem pedig látnoki lélekkel nem bírok, hogy a jövendőkrül szólhatnék. Mégis annyit tisztelettel jelentek, hogy ha valósulni fog az oláhságra nézve az mi az erdélyi ország gyülésen terveztetett és Magyarországbanis kötelezni fogják a' Magyar nyelv megtanulására a romai nemzetet (mint itten mondani szeretik, ha nem elég helyesen is) alkalmasint velünk is az történhet Moldovában, hiszen máris az Anyakönyveket oláh nyelven kéntelenitetünk le írni és bé adni a' hatóságnak. A helységek számadásai mind oláh nyelven vannak és a magyar helységek pecsétjei mind oláh köriratúak. Minden folyamodás a' hatóságnál oláh nyelven fogadtatik el, a' mi ezelőttis így volt ugyan, de most a' nemzetiség szelleme ittis éledezni kezdvén, az egész hatalom pedig az oláhságnál levén, minthogy itt a' Magyaroknak most leg alább semmi kiváltságos jogaik nincsenek nem fog nekik anyiban kerülni a' magyarokat el oláhositani, kik közül már többen nem értik nyelvököt, mint az oláhokot Erdélyben, Bánátban és Magyar országban meg magyarosítani, és errül nem kevés aggodalommal lehet itt gondolkodni, főképp midőn azon ingert halhatni az Előkkellőktől (kik leg nagyobb részvéttel olvassák hit és nemzet sorsosaikat a' Magyar honban nekik nem kedvelt nyelv tanitására szorgalmaztatni) – hogy nemzetiségjök segélyt óhajtó veszedelemben forog ennek meg fontolása ugy gondolom még nagyobb részvétre gerjeszthetné a' Magyar nemzetet neveltetési segedelmezésünk iránt, hogy a' honiakat s' nemzeti sorsosokat inkább érdekli hivei s vérei állapottya mint az egészen más nemzetü és nyelvüket nem értő Papokat, kiktül azonban majd hogy egész léte függ az itteni Magyarságnak, a' mint már értetődik. – Azonban talán tovább menék írásommal mint kell vala, de ezeket vegye egyedül saját tudomása és ügyünk használására. Őszinte nyilatkozásomtul, én még eddig Isten kegyelmébül csekélységem szerint, első Missionarius lévén a Moldovában szülöttek között, csak magam tudom milly hajóban evezek. Jól tudom, hogy nem volna illendő személyemrül mitis fel jegyezni, de eztis Uraságod iránti bizodalmambul tevém s nemis érdemlek én semmi figyelmet, nem is akarok, csak azt sajnálom, hogy hivatalom foglalatosságai miatt nem tellyesithetem minél hamarabb a mit igértem a' magyar nyelvjárási jegyzé-

keimmel. Püspökünk ez évben nem menend Borszékbe a' mint mondá hanem *baráti*(!) lakában fogja használni a' borszéki gyógymódot, onnan hozatott vízzel; egéssége vallomása szerint gyengül, s ha nem jobbuland Augusztusban bucsut veend honunktul, a'mint nekem nyilvánította, többé alkalmasint vissza sem térendő a' mi ha megtörténik ismét ujabb szint fognak ölteni dolgaink. Az mostani új Agens igen nagy baráttságban van vele s a'mit (!) hallam lelkes az ügyek pártolásában, még Sztámbulbul ismeretesek. Uralkodó herczegünk e napokban indul külföldre egéssége visza nyerése végett. Ezennel van szerencsém küldeni Missionk statisztikai le írását, melyben némely magyar falvak neveik hibásan vannak ki téve, mert Püspökünk nem értvén nyelvünket csak a' fül hallomása után saját kezével írta sajtó alá az egészet; a' Papi kalendáriummal nem akarván terhelni úgyis az nem annyira érdekes, mint ez. Tisztelettel küldöm a' kalugeri Magyarok jószágárul szolló jegyzékeit is annak a'kinél állottak minden oklevelek addig valameddig 1836. törvény által el nem vesztették: még a *kleseinek hegyei s patakjai el nevezésérül ha érdekes leend ezután adandok le írást.* A' Tatrossi Párochus és leg öregebb Missionarius April 17-én meg holt. Tavaszunk hüvös, és száraz a' gabona ár azonban mit sem növekszik. Ezeken kivül most más érdekesekkel nem szolgálhatok, hanem ami engemet illet meg nem álhatom, hogy értésére ne adgyam melly nagyon meg érdekelték lelkemet, a leg tisztább lélekbül származott bé záró utolsó sorai mellyekben engemet hív ölelésére s leg szívessebb emlékezetére méltatott, mit én szívemnek leg bensőbb indulattyábul s a' legtisztább viszony érzettel viszonzok s örökösen tisztelni is fogok a mit bár csak közelebrül tehetnék. A' leg illőbb lehető tisztelettellyes indulatom mellet arra figyelmeztetni vagyok bátor, állandó szíves hajlandóságában, és emlékezetében hogy megtartani ne felejtse

Költ Pusztinában
Május 20-án 1842

Petrás Inczét sk

„Kedves Tdő Páter Incze Ur!

Által értvén parancsolat szerént lévő kivánságát, a Tdő Urnak bánom nagyon hogy előbb nem tudám tudosíttani az Jószág résziről való, kivánt Punctumairól, amellyek, is hogy ebben állyanak, amind ide alább fel jegyzem méltoztasson meg engedni, csekély irásomról hogy ezek légyenek, elé nevezem:(!) –

1764-ik *Esztendőben*, örökségképpen ajándékozá *A Kalugeri*, és *Ujjhegyi* Törzsökös eredeti Bákai lakósoknak, akik is régentén eggyütt a Bákaiakkal, *Császári Országi* Adót fizettek, és nem volt külömbség *a Kalugeriek* között *a Bákaiakkal*, sem pedg *a Bákaiak* között, *a Kalugeriekkel* és nagy nyomoruságokat szenvedvén a szomszéd jószágoss uraktól, azért Instánciákkal járultak, – az *öreg: Gligori Gika:* Hertzeghez: hogy mind az élő hely része miatt, mind pedig a sok szorongatások eránt; a'kiknek instánciájakra kegyesen tekéntvén: a felyül nevezett *Hertzeg*: könyörüle nyomoruságokon, és meg ajándékozá őket, hogy örökösön és senkitől bántva gazdállyák a jószágot: amelly része az is a hegy ahol a kalugeriek laknak, *a Bákainak:* Története pedig a ki költözéseknek Bákoból nem egyéb vala, hanem a régi *Tatár*, és *Török* futások idejében, mivel hogy a város mellett nem volt helyek, hogy *szénafüves* hellyeket: *szőllős jussokat: gyümölcsös kerteket* szerezzenek, itten szereztek vala és akkor egy része ki folyamodtak önnön munkájok mellé; és így *1764-ik* esztendőbe megnyerék aztis, hogy méltó senki ne légyen őket ki írtani jószágjokból, sőt más jövendőbeli *Hertzegekis* megerősittsék Documentumaikat örökös gazdálás végett.

– Akikből is származtak valami három, vagy négy száz famillyákig, akik most tartoznak osztozó jusshoz.

a'hegyeknek bérczeknek neveik ezek:

1. Sóós nagy hegy. 2. Siniszló hegye: 3. Nagy hegy más: 4. Sinkai hegyek: 5. Bértz tető: 6. Nevér hegyei: 7. Nagy hegyeske: 8. Köves tető: 9. Béldimán hegye.

A patakok nevei:

1. Kaluger pataka 2. Nevér pataka 3. Sinka pataka 4. Orósa pataka 5. Sóós patak.

Imé tehát kedves Tdő Ur ezekről tudok Igazán felelni amellyeket énis a Documentumokból ki szedtem rövideden.

Bízom s nem is kételkedem hogy a' Tdő Ur böltsebben azokat le rajzolni méltóztatik, ahová kérettetik – egy próba tétetik. Méltóztasson meg emlékeztetni a M.N. Felsőséggel hogyha irgalmassággal lehetnének a szegény közönség érant akiknek meg nem száradott még az ábrázattyaik a könnyhullatásoktól. –

Csókolyuk kezeit egész házam népivel a' Tdő urnak Tisztelvén maradtunk holtig tisztelői Attyafiai

1841. Nov. 19. TULBUR JÁNOS

IX

Petrás Incze János Pusztinából írja levelét Döbrenteinek 1842 augusztus 25-én. Petrás leveléről fényképmásolatot készíttettünk, a két oldalas levelét és címzést a levél olvasata után közöljük.

Tekintetes Ur, szeretve tisztelt Jóakaró Uram!

A leg mélyebb tiszteletemet akarom nyilvánitani, méltatlan személyem' azon meg tiszteltetéséért, miszerint az Academiától nyert Régi Magyar nyelvemlékek I és III-ik köteteit Uraságod legszívesebb közben járása és gondoskodása által valahára Julius 4-én kezemhez venni szerencsém volt, mibül ki tettzik mennyire el vagyok távolitva a közlekedés majd minden alkalmától. Tessen tehát elfogadni előbb saját fáradságiérti forró köszönetemet, azután ugyan azt nyilvánitani az Académiának is ne terheltessen. Nagy szerentsémnek tartom pedig azt, hogy épen az Académia Kegyelmes Elnöke parancsára valék szerencsés a fen érintett munkát meg nyerni, miről azt írhatom előleg, hogy igen számos szavakra találtam, mellyek moldvai csángóink nyelvén, mais használtatnak; de aztis meg kell vallanom, hogy a sok ékezet, mely a' kötetekben találtatik, engem egy kissé megzavart s minthogy segéd könyvek nélkül szükölködöm, azokbeni utasítását a leg illőbb tisztelettel el várnám, ugyis munkálatom a téli napokra szorul minthogy a nyáriakban hivatalom bokros foglalkozási arra meg eddig bövebb üdőt nem engedének. Igen el van osztva minden órája időmnek, el szórt hiveim legeltetése miatt, s éppen annál fogva bár csak a jövő nagy gyülésre készen lehetnék munkámmal szivembül örvendenék, ügyekezetem azonban nem hiányzik. Püspökünk ő Méltósága Auguszt 7-én indult Bécsen keresztül Romába, és onnan Szardiniába, aligha többé vissza térend: mert hazája is siet érdemeit jutalmazni. – Nagyon kiváncsi vala pedig el mente előtt tudni, ha vallyon megláttá e már a világot, engedelmével közlött feleletim, mikrül úgy nyilatkozék, hogy Bécsből fogja Uraságodat meg kérdezni. Engemetis magával akara vinni a' tisztelt fő Pap csupán az egyházi egyedek hijánya, és munkám be végzése miatt főleg el maradék becses társaságától, azon felyül még a Kath. Religio itteni eredetét, történeti viszonyait egybe szedni s még ez évben utána küldeni rám bizta latin nyelven, miben engem segiteni fog Benkő Milkoviája. Igy tehát ezis fogja hátráltatni munkám hamarábbi el készülését. – Ha valami küldendőt hozzám intézni szíveskedend a postán Ojtoz felé, az alkalom által pedig Németinek Kanta felé utasitani méltoztasson, onnen a Zárda Elnöke mindeneket a' leg biztosabb uton ha késücskénis nekem el küldend. Minden számos terhei közt Missionariusi életemnek édes vigasztalást érzek abban, ha bár mi kevesetis az Isten dicsiretére, az erkölcsiség terjesztésére, és véreim szellemi haladására csekély fáradozásimmal eszközül szolgálhatnék. épen azért akarék inkább a mivelt olasz hon látásában nem részesülve kis körömben ha kevesetis a legszentebb czélbul munkálni. – Honunkban ez évben meglehetős termés van, de a

---

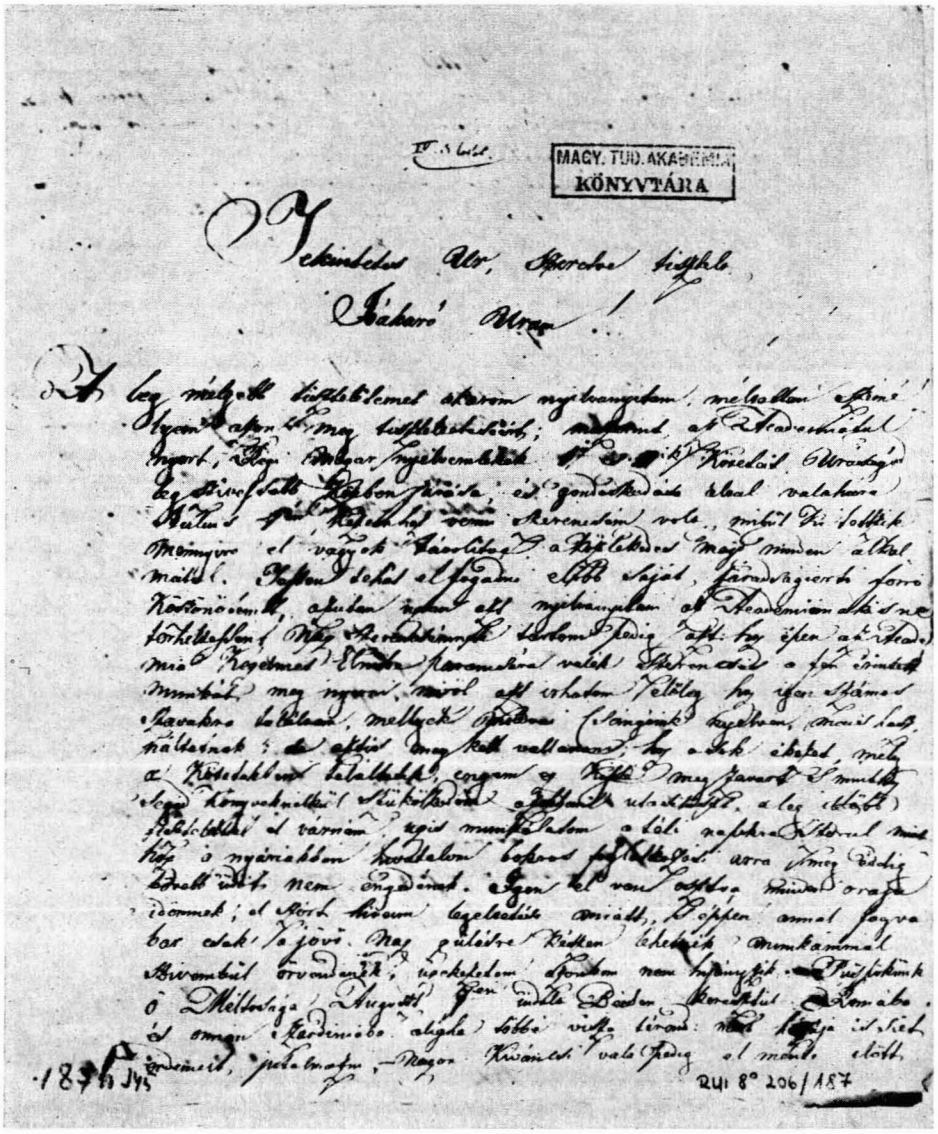
MTA-Kézirattár RUI8/206/187 h

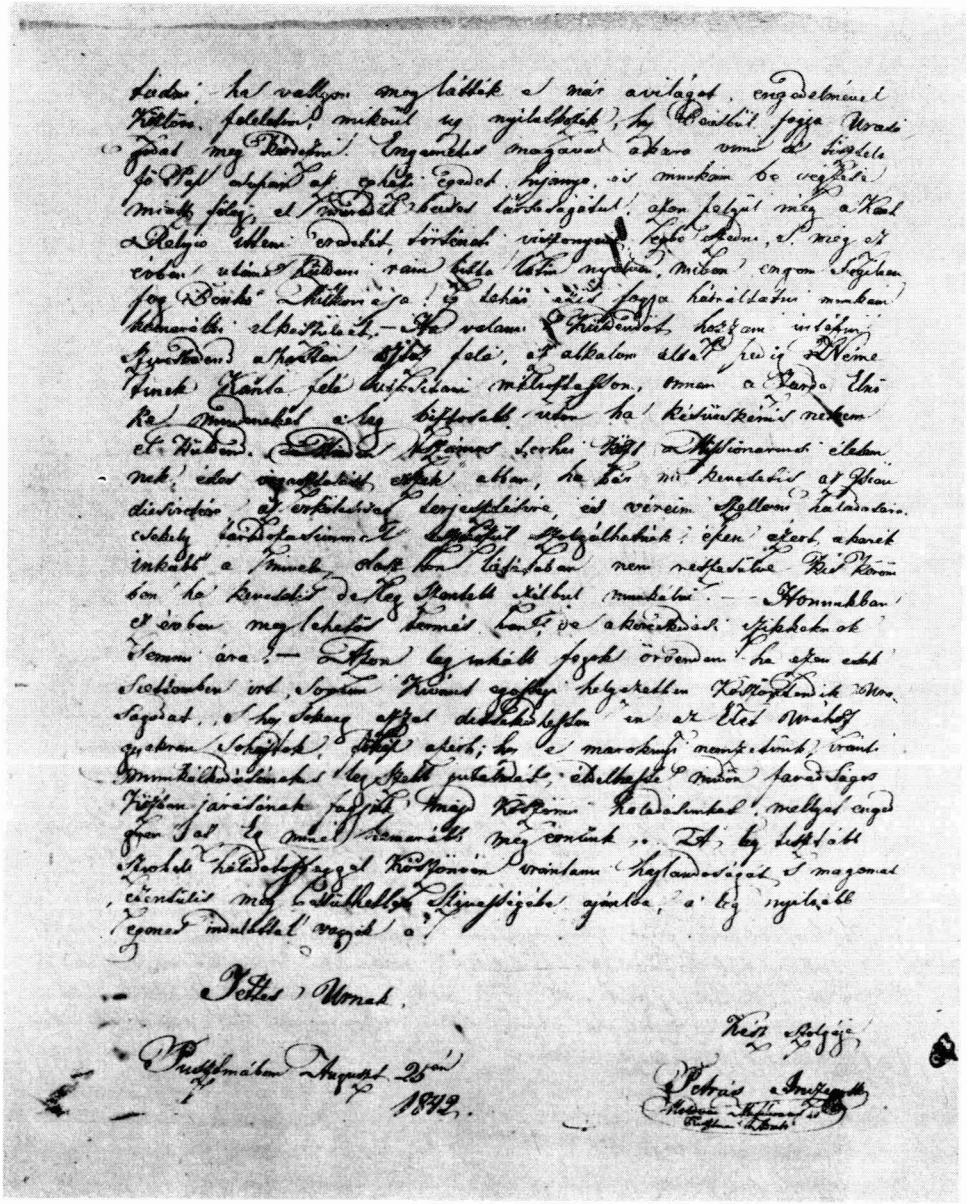
kereskedési czikkeknek semmi ára. – Azon leginkább fogok örvendeni ha ezen csak siettemben írt soraim kivánt egésségi helyezetben köszöntendik Uraságodat, s hogy sokáig azzal ditsekedhessen én az Élet Urához gyakran sóhajtok, főkép azért, hogy e maroknyi nemzetünk iránti munkálkodásánakis, legszebb jutalmát éldelhesse midőn fáradságos közben járásának fogjuk majd köszönni haladásunkat, mellyet engedgyen meg az Ég minél hamarább megérnünk. A legtisztább szívbeli háládatossággal köszönvén irántami hajlandóságát s magamat ezentúlis meg becsülhetetlen szivességébe ajánlva, a' leg nyíltabb egyenes indulattal vagyok a

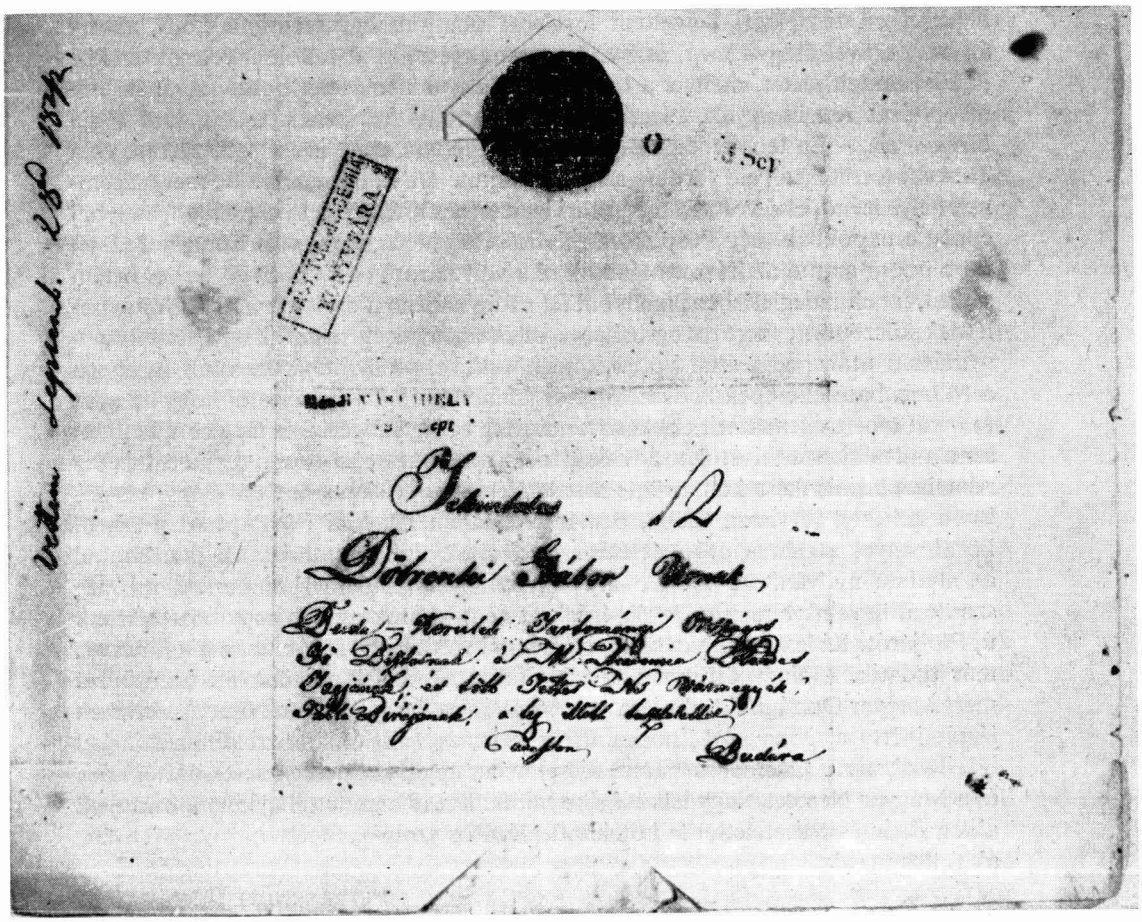
Tettes Urnak
kész szolgája
Pusztinában Auguszt. 25-én 1842.
PETRÁS INCZE sk.
Moldvai Missionár.
és pusztinai Administr.

Kivül cím: Tekintetes
Döbrentei Gábor Urnak,
Buda-Kerületi Tartományi Országos
Fő Biztosnak. a' M. Academia Rendes
Tagjának, és több Tettes Ns Vármegyék'
Tábla Bírájának, a'leg illőbb tisztelettel
adasson Budára.

P.H.
(szép piros pecsét, benne:
P.I.


MAGY. TUD. AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA





X

Petrás Incze János levelét Klézséről írja Döbrenteinek 1843 május 14-én.

Klése Majus 14-én 1843

Tekintetes Tartományi Fő Biztos Ur!

Nagyon sajnálom, hogy későre tudosíthatom meg bizatásombani eljárásomrul, és munkám miben létérűl; mostis csak röviden, és hamarjában írhatok: de ezen biztos jó alkalom előadván magát legkedvessebb kötelességemnek tartom becses személyét üdvözleni, melly alkalommal szivembül örvendek ha kivánt egésségi

MTA-Kézirattár RUI 8°206/187/i

helyezetben tisztelheti helyettem levelem; óhajtom egyszersmind hogy az Ég állandó erővel áldgya meg, és nyújtsa számos évekig a' tudományoknak és köz jónak szentelt életét, mellyel a távol levő magyar nemzedék boldogságának előmozdítását remélhettyük. Nemis kétlem, hogy a' Mindenek Ura áldani fogja törekvéseit. – Én tehát még máig sem készíthettem el az itteni szójárásbul, és a Tatrossi fordításban elő forduló szavakruli munkámat, minek oka ha mencségemnek helye leend, első volt, lelki pásztori igen terhes hivatalom Pusztinában, melybül éppen e napokban még Püspököm rendelésébül ide Klésébe változtam hol kissel több üdőm marad az írásra. Második oka volt három egész hólnapi terhes betegségem, inbeli hideglelésben; mellybül fel gyógyulásomat csak a' menyei Gondviselésnek köszönöm; mert az orvosi segedelem a' távulság mián hiányzott: fel gyógyulásom után pedig által költözésem hátráltata munkámban. ezután pedig ha a Mindenható éltemnek kedvezend szorgalmam nem fog hiányzani, hogy az igért munkát tehettségem szerint el készítsem. Még eddig az igérteket meg nem kaptam sem mult évi Martziustul tudositását nem valék szerencsés venni, holott pedig némely utasitásokért könyörögtem vala kétszeri levelemben. Igaz hogy Püspökünk nehezen jő vissza többé, ő már hazájában Algeriai Fő Pap: itt pedig a' körülmények alkalmasint ismét más színt fognak ölteni minthogy Magyar honbul az általam nyilvánított okok mián nem könnyen küldetnek a' Papok, mi elég szomorú ügyeinkre nézve. Egyéb érdekest nem írhatok annál, hogy most várunk új Előljárót. Ki lesz azonban senki még nem gyanithattya, Romában alkalmasint, már tudatik. – Nagy örömmel várnám mind a' mellett ügyünkrüli tudósitását mert Magyar Országbul tudositva vagyok az iránt, hogy a' Bécsi Nunczius közben jártát igérte a' Magyar Minorita Provinczia, és Missiónk közti differentiák el igazitásában... Ezennel magamot szeretetébe, ügyünket pedig becses pártolására és a Magyar Nemzet Nagy lelküségébe midőn hazafi szeretettel ajánlanám vagyok
a' leg őszintébb tisztelettel le kötelezett alázatos szolgája
a' Tettes urnak

PETRÁS INCZE sk.
Magyarhoni Minorita rendü áld. Pap.
Moldvai Missionárius és klései Admtr.

(A negyedik oldalon más kézzel, valószínű Döbrentei keze írásával
Hozta Dr THEODOR JÓZSEF ki
Bákóban gyógyszeres s ez mondá, hogy
Tatrost ma hiják az oláhok Trotusnak,
s elpusztult a régi város, csupán
falu, de mind magyarok lakják város
pedig lett helyette 1/4 órányira
oda eső Okna, hol 10 oláh és egy örmény
templom van.
feleltem reá általa jul. 22 1843

XI

Petrás Incze János levele Klézséről 1843 december 28-án kelt, és Döbrentei Gábornak szól.

Tekintetes Tartományi Fő Biztos Ur!

Julius 22-én költ, igen magyra becsült levelét Augusztus vég napjain adá kezembe nagy örömemre Dr. Theodor Josef, Budapestrül szerencsés visza jőte után; mire hogy eddig késtem a válaszszal méltoztat hivatalom folytatása, s' több más, nem is gyanitott akadályok miatt késedelmemet megbocsátani. Más részrül azértis késtem, hogy ha egy uttal megbizott munkálatombul valamivel szolgálhattam volna, ez vala szándékom, minek azonban tellyesitése látom, hogy minden ügyekezetem mellettis kissé hosszabb üdőre nyulik, minthogy gyanithatom vala is. Mert itt papi hivatalunkkal több más viszonyokis öszve foglalva levén a' drága üdővel nagyon kell gazdálkodnunk.

Szivembül köszönöm Klésére jötömön való örömét mi valóban kissé több üdőt nyitott nekem a' munkára, ámbár ittis gyakran félbe kell szakasztani, a' mit csak alig kezdhetek meg a' munkálatbul. Jelentem tehát tisztelettel, hogy a'tatrossi másolaton dolgozom már jó üdeje, de bé végzésére még mind több üdő kivántatik. ha azonban az Isteni felség életemnek kedvezend, reméllem hogy 1844. évben bé fogom végezni. Most pedig *küldök ide mellékelve harmincz-négy* csangó népdalt, még annyi van le írva; de nincs le tisztázva; pár év előtt csak ennyit sem teheténk fel, s im most kiviláglik, hogy a' költészetben itt a Csángó lyányoké a' borostyán.–

Több sajto hibák estek feleleteimben, mellyekbül a' megnevezetteket kérem ha lehettséges méltoztasson egy pótlék lapot a' jövő füzetében a Tudománytárhoz csatolva ki igazittatni, hogy a cz. olvasó közönség a' mennyire lehetős valódi ismereteket tápláljon lelkében ügyünkről. Azt már tettzik tudni, hogy más Püspökünk, van, egy részint azértis késtem tudositásommal, hogyha valami új rendeletet tenne tudassam Uraságoddal de még eddig semmi nagyobb mozdulat az eddigieknél előhaladásunkra nem történvén: nincs mit írjak, hanem tisztelettel kérem méltóztasson engem' arrul értesiteni vallyon mi véleményre adtak feleleteim okot a' Magyar honban, találtak e némi viszhangra vagy talán a' pusztában el hangoztak. Azon kérdésre ha vallyon volt-é a magyar Primasnak ide befolyása most többet tudnék felelni, mit Ardoini ő méltóságának küldött munkámban Benkő Milkoviája segedelmével a'mennyire lehetett kifejtettem azzalis mi történt nem tudom, minthogy az el ment Püspök rollunk' már keveset gondolván munkálatomatis nem sokra méltattya, pedig valóbani nagytekintetü volt Moldvára nezve a magyar

---

MTA-Kézirattár RUI 8°206/187/k
Népdalokhoz ld. Csángó népzene I.35. laptól.

kormány befolyása a' Mohácsi veszedelem előtt. Mind Egyházi mind Polgári szempontbul tekintve. ezis készteté egy részrül az Uraságod átali kedves meg bizatásom végrehajtását; mit csak itt élő nyelven forog én mindent öszve jegyezni igyekszem, mit fogunk pedig nyerni csak a bé végzett munka mutathattya meg. – Nagyon ohajtva várom a harmadik kötethez szükségess bévezetést, mit ha eddig útba nem teczett igazitni kérem ezennel csak Brassón által küldessék hozzám. Hogy és mind vélekedik a' Primás herczeg? hogy a' Magyar Papság? hogy a' nagylelkü Magyarnemzet rollunk: és ügyünkről? örömest kivánnám tudni. Arra is figyelmeztetem, ha vallyon tettzetté azon levelemet venni mellyben Anyakönyveink olahuli le irásárol, és a' Törvényhatóságnak minden évben beszolgáltatásárul tudositottam vala. Ez évben még Egyházaink pecséttyeitis oláh körirással a kormány akarta ránk tolni mi azonban még eddig előljáronk közben járása mián nem sikerült. Mi történhet ezután nem ki számítható, itt pedig az északi szél minket uttyában talál. –

Nagy köszönetemet nyilványitom ezennel azért, hogy méltatlan személyemet megbecsülhetetlen baráttságára méltatta: épen nem érzem pedig magamat méltónak azon kifejezésekre mellyeket előemlítményében rollam oly nyiltan ki mondani sziveskedett egyedül szép lelkének tulajdonítom én azokat: elhültem, mikor csekély tartalmú leveleimet a világ elejébe ki nyomva láttam: ha azonban általam melyen tisztelt Uraságod azokban valamit közügyünkre használni akart úgy sem én, hanem a' szent szándék érdemel minden jutalmat. Miért nem tudom soha is köszönetemet illőleg és elegendően nyilványitni. Sajnálom továbbá azt, hogy a' Magyar klérus iranti, későbbi kivánatra Püspökömnek nem tellyesült, mely kitétel a' feleletekben, aligha ellenvetésre nem fog találni: minden homály eloszlatását pedig én tellyes bizodalommal Uraságod bölcsessége, és a' két magyarhoni ügyekbeni jártassága által meg igazittatni fel teszem. Teczett arrulis emlitést tenni hogy a' bécsi kabinetis értesitve vagyon mindenekrül. Vallyon mi a vélemény ha szabadé nekünk tudni? – Leg tisztább örömmel olvasám azon sorokat, mellyekben a parádi víz hasznairul értesit. Valóban szivembül örvendek: mert az egésség egyetlen kincsünk e' földön mi hogy állandoul szolgáljon s' a' jövő uj évet érhesse és töltheese kivánt egésségben több számosak számlálásával szivembül kivánom, és azért kéremis a' Mindenhatót, hogy munkás életét a Magyar-Nemzet fel virágzására, dicsőségére, és mü ügyeinknekis némi megpenditésére tarcsa meg a' késü öregségig, hogy akkor mikor a' Mindenhatónak tettzeni fog érdemekkel telve költözhessen az örökös halhatatlanságba. Alkalmasint unalmat is szerzék hoszas irásommal de tessen meg bocsátani hibámat, mert azt őszinte bizodalom cselekedte. – Nem tudom mennyibe hitelesek dr Theodori szavai, ő engem azzal biztat, hogy jövő nyáron Uraságod honunkat megtekinteni szándékozik: adná az Egek Ura én ugyis nehezen tisztelhetem valaha Buda-Pesten, bár Moldvában láthatnám. Szivem belsejébül köszönöm végre, hogy baráttságunk napjárul emlékezni teczett. Az nekem valóban leg örvendetescebb pillanatai közül életemnek egyik mit bár méltóképp tudnék viszonyozni, ez tiszta ohajtásom! Köszönöm a' figyelmeztetéstis mellyel emlekezeteinkbe egymással lenni utasit, én valóban úgy szivemen hordozom, velem éreztetett leereszkedő baráttságát, hogy arrul soha meg felejtkezni, ha akarnék se tudhatnék. Magamat pedig tellyes bizodalommal megbecsülhetlen

hajlamába, ügyünket pedig pártolásába ajánlván vagyok tellyes tisztelettel le kötelezett kész
a Tettes Urnak
Deczember 28-án 1843

Minorita Rendü
Aldozó Pap és Klésén
Administrator.

Küldök egy *Seriest* Missionk létérül miben első pillantásrais mindenki látni fogja, hogy több a' hiba mind a szó; de mit tegyünk e' felsőbb helyrül jött, jónak kell lenni; így vagyunk mü még a' jelen századbanis. – E nem csuda hiszen ember ugy sincs hiba nélkül.
(Német jóváhagyó sor., 22. jan. 1844.")

Ennek a levélnek melléklete a levélben jelzett harmincznégy dal, mellyeket PETRÁS eme jellemzők rögzitése után közöl:

: „ M o l d v a h o n i
Csángó–Magyar Dallok (I. füzet!)

Mellyeket csupán a Leányok szerzenek, és danolnak a tapasztalás, és saját vallomásuk szerint.
Kiknek szájszerinti Elmondásuk után, mennyire lehettséges volt sajátszerü hanglejtéseikkel öszve szedett P...I..e sk.

1843
Alsó–Klésén."

Petrás eredeti levelét fotómásolatban is közreadjuk! A jelzett „Series" a mellékletek között nem található.

MAGY. TUD. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

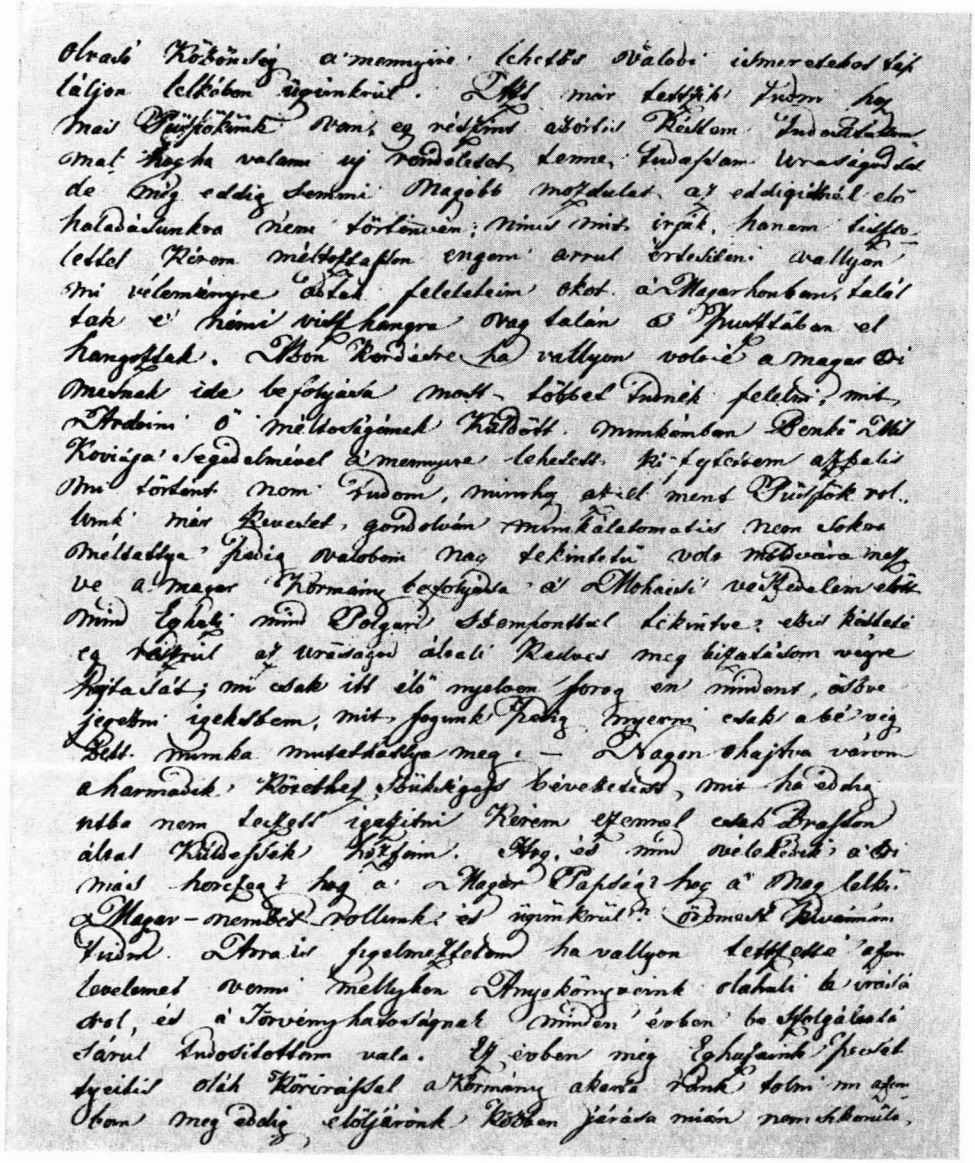
VIII is levél

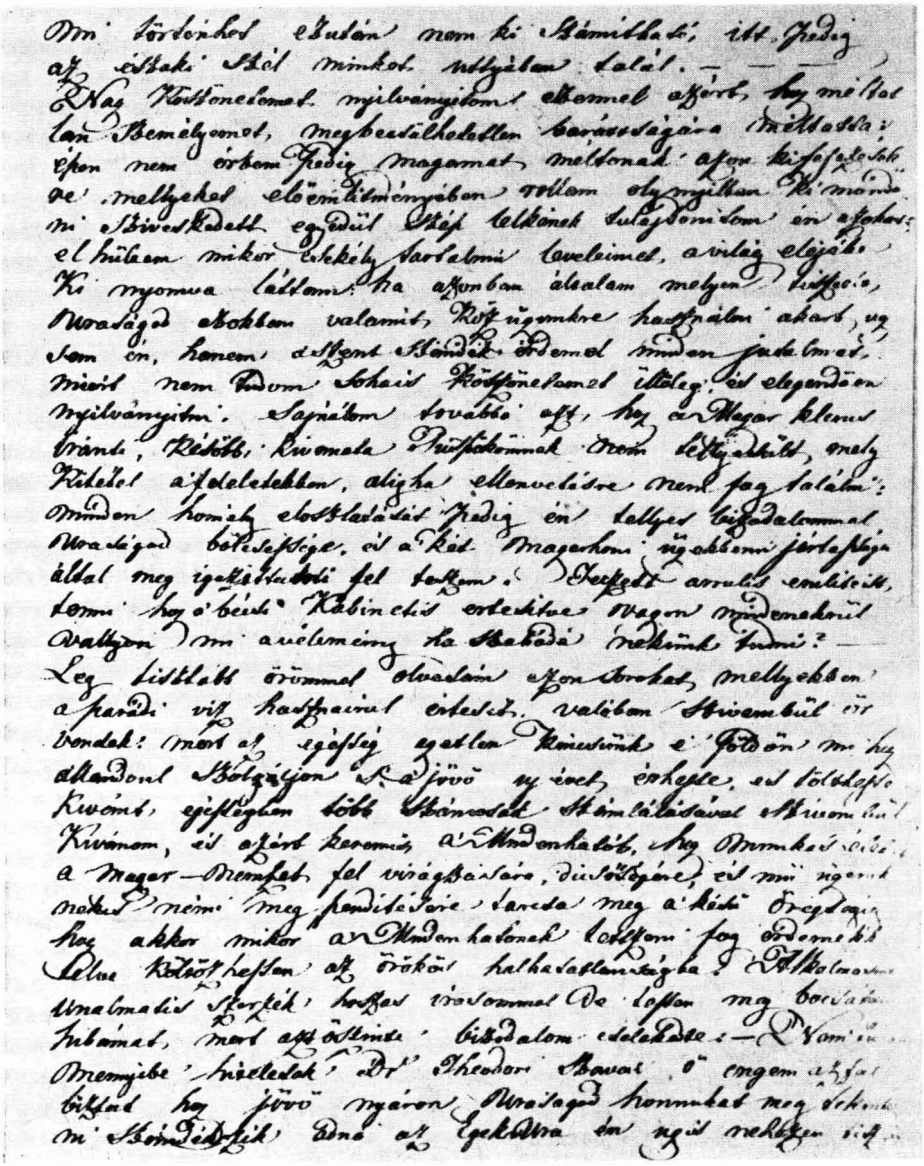
Tekintetes Vardomanyi, Vő Uram!

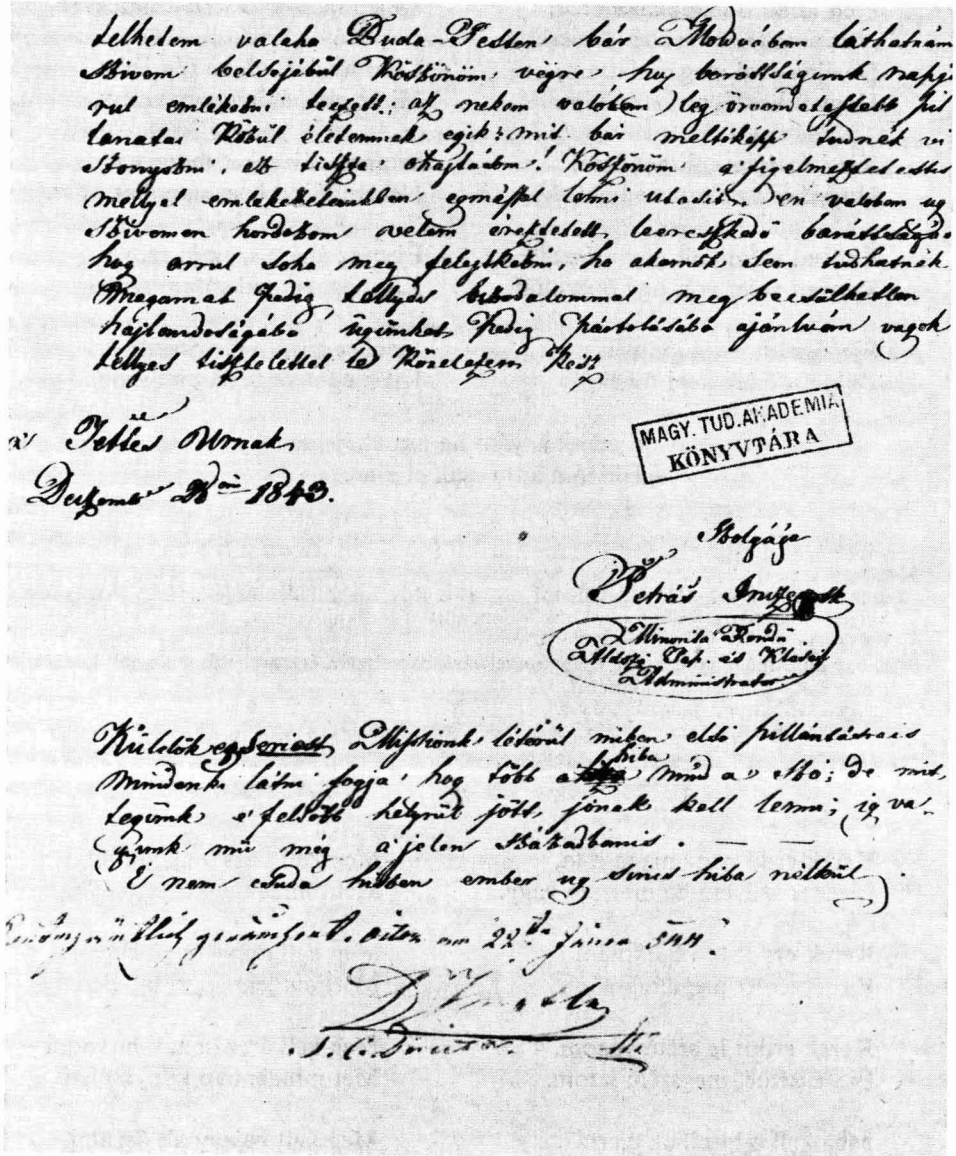
Julius 29-én költ, igen nagyra becsült levelét, Augustus vig Napjain vettem kezembe. Nagy örömemre szolgált Dr. Theodori Josef, Budapestről Szerencsi viszatérte, s ottani; mivel hogy eddig közöttünk a' válaszolással, méltóztatott hivatalom folytatása, s több más nem is gyanított akadályok miatt, késedelmemet, meg bocsátani. Most viszont azt kérlem, hogy ha ez ideig meg kezdett Munkálatomból valamivel a Bolgárhatalom kezében volna; s' vala Barátom, mivel abban kellyes tudósítást látom kívánni, minden ügyekezetem mellett kissé hosszabb időre nyulhat munkám, amellyben valóságmert itt papi hivatalumhoz több más tudományokat is kell fogalalva lenni a' dolog nagy voltával nagyon kell gondolkodnunk;

Sürgetésemből köztünk kitetszőleg jótéteményem való örömét, mi valóban kissé több időt mutatott nekem a' munkára, ámbár illő gyakran félbe kell hagynom, amiket csak alig tudok meg a' Munkálatból. Jelentem tehát tisztelettel hogy a' statistikai munkálatom dolgozom már jó ideje, de bé végzésére, még mint több időt kívánandok; ha azonban az Istent, dolgomnak, kedvezendő reménlem hogy 1844. évben bé fogom végezni. Most pedig küldök, ide mellékelve harmincz-négy (34) még csangó nyelvből. Még annyi van le irva; de mivel le tisztázása; sok időt elvett tőlem, ennyit, elsőben fel, s' ím most kívánok hogy a' többiekben; itt a csángó nyelvnek a' vonásait, több s' lajdonsajátságaikat, mellyekből a' meg nevezetekből kérem ha lehetséges méltóztassa ez Istenek tiszteletére fütelében a Tudományt szolgálni kívánó igaz tisztelettel hogy a' ez

RUI 8° 2.06/187







MAGY. TUD. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

1-ső dall.

Azt gondolom, ĕ mig éjelĕk,
Éjen mind ünnapokat éjerĕk.

De éjen aval meg csalattam,
Hogy árvaszágra maradtam.

Kicsi ĕcséjem mit gondolál
Hogy hoszszu utra indulál.

Kedved szĕm volt ugy utâztál*
Szinyed szĕm volt ugy buszultál.

Éjenĕsz onnét el indulék
Zöld erdőnek neki fogék.

Eme nagy hĕgyre kimenék,
Széjep hâzámba viszva nĕzék.**

Kicsi madâr, oh be fĕn jársz
Mi ĕz oka, âlább nem szálsz,

Szomoru éjenekĕt mondasz,
Nekem mind búsz napokat adsz.***

Éjedĕsz âpám szok jó szova
Kit megnem halgattam szoha

Ejedĕsz ânyám tânyitásza
Kit meg nem fogadtam szoha

Ejedĕsz ânyám ha moszt éjelne
Hĕzzám látni csak el jöne.

---

* á és a között a megkülönböztethetni mit + e jegy fog mindenütt jelölni. (A Petrás féle a helyett nyomdatechnikai okokból mindenütt â-t alkalmazunk, az első előfordulástól kezdve.)

** é, ĕ, e háromféle hangzása, e csángó nyelvjárásban tisztán észrevehető, mellynek középsőét ĕ jegy fogja mindenütt kitüntetni.

*** ez gyakrabban így hangzik a d c z

2.

Kerek erdő nagy magosz fa,
Éjedĕsz szüvem be meszsze vagy.

Kerek erdőt le vághâtnám
Éjedĕszĕmĕt megláthâtnám.

Kerek erdőt le szĕm vágom,
Éjedĕszĕmĕt megszĕm látom.

Meg kell e buzának éjerni
Met*mindennap uj szél éjeri.

Meg kell pázsitnak zőldülni
Met mindennap eszső éjeri.

Meg kell szüvemnek lágyulni
Met mindennap uj bu éjeri

Meg kell árczámnak hirvadni
Met mindennap kőnyü éjeri

Meg kell hajamnak őszülni,
Met mindennap bánat éjeri.

Ingĕmĕt hijjába szeretsz**
Ha magadénak nem tehetsz.

Azt hijják igaz árvának
Kinek társzat nem találnak

Nem lehetĕk ĕz ő társza
Éjen vagyok ez igaz árva

Erdők mezők megzőldülnek
Széjep madárkák ĕszve gyűlnek.

Észve gyülnek éjenekĕlnek
Jó kedvikből fütyéjergetnek.

Mindenfelé vigan neznek
Csak ez árvák keszeregnek.

Bu ebédem bu vâcsârám
Boldogtalan minden órám.

Esztvéjet nem várom kedvemre
Nem virradok örömemre.

---

* met mert helyett használtatik a beszéd és szójárásban mindenütt kivétel nélkül. —
** Tollam ezekben egyebet nem javított hanem az eltévesztett rimet ugyanazon szavakból vissza adta: mint e pár vers mutatja Hijjába szeretsz ingemet Ha magadénak nem tehetsz. Mi több helyen ezen kívül is megtörtént de az értelem, és szavak változása nélkül.

3.

Őszi harmat hideg essző,
Őszvel éjerik meg ĕ* szőllyő.

Ha meg éjerik bornak szürik
Széjep lyányomat féjerhez viszik.

Ne mĕnny lyányom e' torlóra
Met gyĕnge vagy e' sorlóra.

Ha el vágod âz ujjadot
Ki szit nekem jó kalâcsot

Van kökéjeny fa de nincs rítta
Van szeretöm de nincs haszna.

Kinek vagyon szereteje
Annak vagyon buszerzeje.

Kinek nincsen szereteje
Annak nincsen buszerzeje.

---

* ĕ ĕz épen azon értelemben köttetik és használtatik mint az a', ez az s...t. mégis csak kétféle kitétel elegendő nálunk arra, hogy nyilván meg értessék a' beszéllő.

4.

Bolyog elméjem mind ĕ' fĕlyhő,
Hull e' könyüm mind ĕz essző.

Nem kap helyt szüvem magának,
Illyen dolga ez árvának.

Éjen Iszteném vâlâhára
Tekéjencs riva ĕz árvára.

Szĕm egy óra szĕm kéjet óra,
Hogy ĕ' szüvem helyt állana.

Akar lásszak akar szĕ mászt
Ugy meg untam ĕ' bódorgászt

E bódorgászt sz' e budoszászt,
Sz'* ez idegen földön lâkást.

Éjen Isztenem add meg éjerněm
Kit szeretek aval éjelněm

Ha azt meg nem adod éjerněm
Éjen Isztenem véjegy el ingĕm.

Hoszszu utnak mennyi pora
Éjen szüvemnek annyi buja.

Folyó viznek mennyi köve,
Kéjet szememnek annyi könyve.

Árkot mosott ez ârczámon
Mind folyóviz ez uczákon.

Éjen Isztenem mit csináljak
Mit csinállyak marre fogjak.

Ha el futok ihogatnak,
Ha meg állok jaj megfognak.

Ha meg fognak pirongatnak.
Eszembőlesz kiforgatnak.

---

* sz rövidített foglaló és vagyis s' minthogy a' foglaló é s soha sem használtatik különben hanem csak szó ragnak a' szó végén, minden esetétt itt tökéletesen ki pótol az sz' avagy a' szó ragul használt ĕsz. –

5.

Fel tettem magamba
Hâzámot szolgálom
Több jó vityézekvel,
Hadban hadakozom.

Többi jó vityéjezek
Pâripát nyergelnek
Nagyobb reméjenyséjegvel
Hogy el nem repülnek.

Lovam ágoszkodik
Szája vérvel hobzik
Hol pázsit zöldellik
Sirom ott virágzik.

Kibe gyengejen tartott
Tesztecskéjem megnyugszik
Annak széjep hâlál ez
Ki jol vityéjezkedik.

El vágtam küsz ujam
Holtig foly e' véjere
Béje köti galambom
Tán még ma esztvéjere

Ez' éjegi mâdárkák
Naponkéjent sziratnak
Éjedesz âpám sz ânyám
Többet nem láthatnak.

6.

Kövecsĕsz viz mártyán
Van ĕgy lyilyiom szál.

Helyit nem szereti
Ki akar aszani

Ki kell onnét vĕnni
Uj helybe kell tĕnni

Van üdeje elég
Széjepĕn fel nöhet még.

De nem az ĕ' virág
Ki e kertbe virág

Hanem az ĕ' virág
Ki uczákon virág.

7.

Ně hol kerekĕdik
Egy fekete fĕlyhő

Sz' belőlle ki vállék
Egy kegyetlen szellő

Ez éjen éjeděsz ânyám
Meg haragudt rivám.

Ki tětte zászlaját
Veri szüvem buját.

Hollóm éjeděsz hollóm
Álly měg egy keveszdyéjeg

Küldjem levelemět
Ez éjen éjedeszemig.

Áldott apa sz' anya,
Ki virágot növel.

Ki virágot növel
Másznak nem mâgának

Másznak nem mâgának
Mász ember fijának.

Boldogságot szerez
Maga magzattyának.

8.

Ejedeszem ne měnny el
Ne hadgy el ingemet
Met e szanyaru téjel
Meg veszen ingemet.

Jó neked éjedeszěm,
E' meleg sutukon*
Rosz nekem éjedeszem
Hideg havaszokon.

Köpenyegem ázik,
E' lábomesz fázik,
Bár még el mehetnék
Eme kedvesz házig.

Van nekěm éjeděszěm,
Sz' földgyig érő měntém
Mikor őt kereszem
Féjel vállamra vetem.

Megesz bongoztatom
Bongolygó könyüimvel
Meg szarádoztatom**
Hosszu uttyaimval

Megesz prémoztatom
Nagy buval bánatval,
Meg aranyoztatom
Hadakozászimval.

Láttál-e éjeděszěm
Csipke bokron rósszát
Pirossz rosza bokron
Apró bojtorjankát

Apró bojtorjankát,
Csokrosz morojánnát,
Csokrosz morojánnát
Roszámnál szebb lyánykát.

Nem láttam éjedeszem
Személyednek párját
Karcsu derekadnak
Szěměm előtt mászszát.

Madárkám, madárkám
Csácsogó Rigócskám,
Renditsd meg nyelvednek
Gyönyörü szózattyát.

Hozz ěz éjen szüvemnek
Kedvesz vigasztalászt;
Buval teli fejemnek
Vidd el ezěr baját

Szir ěz ut előttem,
Bánkodik ez öszveny,
Éjenesz bánkodhatnám
Bum annyi mind füveny.

Éjeněsz bánkodhatnám
Vagyon módom benne
Měnybe fohászkodnám
Ha rivolla*** tenne.

---

* Igy neveztetik a kemence két oldalánál minden házban meg levő két szeglet, hol a gyermekek, és növendékek szállásolnak, ha idegen lép a házba, azoknak háló helyül is szolgál: ide huzódik a leány, mikor kérői megjelennek, hogy magát elrejthesse mégis mindent hallhasson, ha valyon oda adják-e az apák annak akit ő szeret, vagy annak tartják meg, kit az öregek kedvelnek, mindkét esetben innen rántatik elé, hogy nyáron annyi bajjai közt szedett mogyoróját egy tálban, a kérők elejébe tegye, és gyürüjét kezével, a sokszori kérés után jegyesének odaadja.

** szarád = vékony négyszegü sinor, mit az asszonyok gyapju fonálbul készitenek leginkább csak kéken és feketén festve, a kéket a fekete, a feketét pedig a fehér szoknyára szarádozván fel az az a varrásokra kívül a szoknya szinén, apró karikákba ugy felszarádozzák, hogy a varrás ne látszóljon. – Készítenek kissé vastagabb szarádot is, mely mégis ritkán van egy ujjnyi vastag, ebbül készülnek a szoknya gombjai és gombházai. De szoknyát szabni, varrni, szarádozni, gombokat és gombházakat kötni nem az asszonyok, hanem férfiak kötelessége a kész anyagból. —

*** annyi mint rólla.

9.

Ha ěz ökröm Daru lěnne,
Széjep szeretőm karcsu lenne.

De ěz ökröm neměsz Daru
Széjep szeretöm nemesz karcsu.

Ha szeretőm barna lenne
Sz* ez osztora szivu lenne

De szeretőm neměsz barna
Nemesz szivu ěz osztora.

E mig bizony legény voltam
Sorkantyus saruba** jártam.

De hogy éjen megházaszodtam
Szárba rugtam sz' el tipodtam.

Szárba rugtam el tipodtam
Még szörösz bocskort szem kaptam

Lyánkákra esz kacsingattam,
Szeretőt mégszěm kaphattam

E mig bizony éjen lyány voltam
Czifra pántyikásszon jártam

Dehogy bizony el adodtam
Még füz hijjat szem kaphattam.

E pántyika könyü gunya
Met azt ĕ széjel fudogalja

Féjem közepe*** nehez gunya,
Met azt e bu nyomdogalja

Barna legény házaszodgyál
Utánnam ne várakozzál

Ha utánnom várakozol
Szoha meg nem házoszodol.

---

* E csángó hanglejtésben s mindenütt sz-vel hangzik, ha valahol maradott, oda értendő.
** Sarunak pedig mind a férj mind a' nőnem nevezi a' csizmát.
*** Az asszoni főkötő csángóéinknál áll egy kezekkel készült fejér, inkább hosszudad, mind négyszegű ruhából avagy kendőből, ezzel azonkép felaggatott hajokat mint leánykorukban vala bé takarva viselik, mi fejükről többé le nem száll, csupán a változtatás alkalmával, nevezik közönségesen fej kötő- vagy kerpa ruhának ez pedig mindenkor el van takarva a nagy és hoszu aszonyi kendővel ezis szinte mint a más sajátkezüleg fejökhöz szoritva feszesen és mozdulatlan áll.

10.

Tudd ĕ éjedesz mit fogâdál,
Mikor velem mulatoztál.
Menyre földre meg igirted,
Szoha szüvem meg nem veted.

Mind azt mondtad ingem szeretsz*
Most ha kérdlek hogy kit szeretsz
Fel feleléd hogy nem szeretsz
Töllemtől szebbekre ügyelsz.

Éjedesz madar ki el hâgyál
Eme hegyen tul hâlâdál
Béjekesszéges utakon járj
Csendesz folyóvizből igyál.

Nagy átkokot nem kévánok
Hogy ez Isztén meg ne verjen
De mellyik' utra el indulsz
Csupa horgasz borgasz legyen.

Hosszu legyen galyos** legyen
Lovad lába ténferegjen
Gyenge nyakad ki ne törjön
Inkább szüved megkövüljön

Mellyik pahár bort meg iszod
Azĕsz epe sz' méreg legyen.
Mellyik vizből te meg mosgyol
Az ĕ' vizesz véré vállyon

Mellyik kendőhöz*** meg kendel
Az ĕ' kendő langot veszem
Gyenge arczád mind el éjegjen
Hogy szĕnki szĕ szerethesszĕn

Mélyik ágyba te lefekszel
Az ĕz ágy esz csipke lĕgyĕn,
E párnádesz kőé válljék
Csaló szüved ne nyughasszék.

---

* ez is gyakrabban igy ejtődik s z e r e c z
**Mi Magyarhonban a göröngy itt az a' galy, és mi Magyarhonban galy itt az ágbog; nálunk tehát így beszélnek galyas ut, galyas föld, galyas szántás, galyas kapálás, s. t.
*** Kendőnek hivatik tulajdonkép a törülköző: azért mondatik itt kendeni, vagy kendezni, törülközni ige helyett, mit igen ritkán halhatni.

11.

Ki szétálék küssz kertembe
Virágimat nézni
Hát égi harmat fogta bé*
Virágim szinét.

Küssz göricze ritta szétál
Kicsi szárig lábával
Meg szollitám küssz göriczét
Hát fülyemülye.**

Meg szollitám fülyemülyét
Éjen szerelmemet,
Hej bé hezzám éjedesz szüvem
Légy arany almám.

Éjen nem menek éjedesz szüvem
Mert megutáltál
Én helyettem éjedesz szüvem
Mást választottál.

Jol meg nézzed éjeděsz szüvem
Kit választottál
Tiszta viznek szinye alol
Mérget ne igyál

Szem nem szěbbet, szem nem jobbat
Ha még ullyant szem
Nem felejtlek nem felejtlek
Téjeged szoha szem.

---

* A hoszszu é minden helyen ugy hangzik és ejtődik mint az é j é mit ha mindenütt ki nem írhattam, az írásban ahoz nem szokott kezem járása miatt esett; mit azonban a figyelmes olvasó egy két dall elolvasása után könnyen megérthet, és mindenütt ha tetczik eredetileg csángóssan ejthet, ahol csak hosszu é-re fog találni: mindenkinek pedig e kiejtés kedves tettszésére bizatik minthogy a hozzá nem szokott fülnek könnyen unalmas, s kedvetlenséget szerezhet.

** ly, ny. Kedvelt kiejtéseikhez tartoznak és gyakran használtatnak, azonban mégsem lesz minden l-ből ly sem minden n-ből ny minek okára tán csak ezután bukkanhatunk, hosszabb nyomozás után.

12.

Éjen Isztenem eljött esztve
Éjedeszem meg szěm jött ide

Vaj nem jöhet vaj nem lehet
Vaj szereteje mász lehet

Meg üzenem éjeděszémnek
Tarcson mászt szeretejinek

Ne tarcson ingem csufjának
Bocskorbeli kápczájának.

13.

Álom álom éjjeděsz álom
Szerelemnél jobb ez álom

Met ez álom nyugodalom
De szerelem szü fájdalom.

Nekem ullyan asszonyom van
Ketszer seper egy honapba

Három pászma matóláján
Három holnapja hogy fonján*

Éjjel nappal tud alunni
Kenyeretesz jót tud szitni

Ketszer kever kovászt neki
Megesz meg nem keletheti.

Met harmadnapig keleti
Mégesz keletlen béveti

Sz' ha ez Iszten megszegéti
Csupa szitelen szedi ki

Hétfőn régvel lugzót** rakott
Mász héjetfőig mind lugozta

Mikor moszni inditotta
Komászonyát*** szollitotta

Zöld kancsóját el nem hagyta
Egyet mostak kettőt ittak

Mégesz mikor ki rakdoszták
E' kutyák esz meg ugâtták

Jol tudgya ě' zőld kancsocska
Hova lett ě gabonacska

Korcsomába elhordotta
Kontya alá hajtogatta.

Nász népe ě' kapuba áll
E nagy láda üresszen áll

Eger' szereg benne ugrál
Vásznot gunyát ott szem talál

Ügyelj fijam kapu felé
Mikor döndül apád elé

Hogy futhesszak hátrafelé,
Hogy ne fájjon hátom belé.

---

* verbumokban az egyes szám harmadik személyének án én, in-nel végzése az indicativusban, nagyon életben van így pl.: halján. fonján, tudján, szegyjén, üssén, tegyén; keletin, ültetin, kerülin.

** Lugzónak nevezik a mosást bizonyára a lugtul, mellyel addig forrázzák a míg minden szennybül ki takarodva hó fejérséget kapnak, mihez különösen értenek asszonyaink.

*** koma-aszonybul röviditve

14.

Éjedesz âpam s' ânyám
Kegymětěk jól tudák
Szeretetlen párval
Nem lehet megéjelni.

Méjegěsz béje vetéjenek
Holtig gyülölmetbe
Ingěmět tevéjenek
Nagy keszerűszéjegbe.

Ha házból ki měněk,
Szetétszéjegbe měněk,
Ha házba béje měněk
Szenvedéjeszbe měněk.

Hova kezit těszi
Tesztěm megaloszik
Hova lábát těszi
Föld megfetekědik.

Ányám éjedesz anyám
Ápám éjedesz apám
Kinek köszönöm ezt
Hâlálom oráján

Kegymětěk szollitom
E nagy Iszten előtt
Méjett veszesztettek el
Egy igaz szeretőt.

15.

Ki ěz ő éjeděszit
Igâzáṇ szereti
Ninczen ullyan szárviz
Hogy fěl nem kereszi

Éjen esz éjedeszěmět
Igazán szerettem
Nem volt ullyan szárviz
Hogy fěl nem keresztem.

Irigylik éjeděszěm
Hogy téjegěd szeretlek
Méjeg aszt szem ěngedik
Hogy veled beszéljek.

Ne buszulj éjeděszěm
Mindcsak tijéed leszěk
Ha csak bánatimban
Éjerted el nem veszěk

Könnyebb folyóviznek
Árkán felindulni
Mind két éjeděsz szüvnek
Egymásztól elválni.

Azt haltam éjeděszěm
Lelkem szerelměszěm
Velem egy faluba
Meg nem akarsz lakni

Azt akarnám tudni
Merre fogsz indulni
Hogy tudhasszam téjegěd
Hol kell fel kereszni

Azt várom éjeděszěm
Erdő béje boruljon
Majt akkor elviszen
Iszten utaimon.

16.

Egy szěm buza kéjet szem rosz
Fel öntöttük járja moszt
Ha le járja fel merjük,
Szir e gyermek sz megverjük.

Kerek ucza kicsi ház
Benne szüvem mit csinálsz
Készítek éjen uramnak
Szeme szája mit kiván.

Falu végin lakom éjen
Kéjet fazakval főzök éjen
Egyvel borcsos* tyuklevet
Sz'e, mászikval metéjeltet

Fekete tyuk iromba
Megtojott ě szapuba**
Majt meg irjuk huszéjětra
Mátkázó vâszárnapra***

Eme széjekěly legénynek
Sziszd ki szemit szegéjěnynek
E klézsei legéjenynek
Szisz pogácsát szegéjenynek

Somoskai legéjenynek
Egy kéjet csókot szegénynek
Sz'ě Budai legéjenynek
Kössz bokrétát szegénynek

---

* B o r c s ritka ház, mellynél nem találtatik egy dézsába meleg vizzel, leforrázott korpa, melly rövid idő alatt megsavanyodván, eczet helyetti savanyitóul szolgál mindennemü ételbe, mint hogy eczettel nem élnek; azon levet pedig, mit e korpa savannyal készitnek, akar mi legyen is borcsos lévnek mongyák; illyen a borcsos tyuk, borcsos bab., s. t. Nevét alkalmasint a borhoz igen hasonló izétől kölcsönözte, avagy a borfövéshez hason forráson által menetele adta neki.

Forrófalvi legéjenynek
Van bocskora szegéjenynek.
Egyszĕr másszor ugy köti
Ez uczánkot ki szĕpri.

Ujfaluszi legéjenyĕk
Csupa borosz edéjenyĕk
Rekettsini legéjenyek
Szokval jobbak szegéjenyek.

** S z a p u, véka nagyságu hársfa hejbul készült, hárssal varrott és fenékkel ellátott házi eszköz, mely minden apróbb dolgoknak felmérésére, rakására, vagy átalhordására használtatik, szüretkor a szőllőt is belé szedik s vele hordgyák a kádakba: sok helyen e név alatt a véka mérték értetődik: a feneketlen elavult szaput a házi asszony tyukfészekké teszi: innen van, hogy nálunk a tyukok többnyire mind szapuba tojnak.

*** M á t k á z ó v a s á r n a p-nak neveztetik husvét utáni 1-ső vasárnap, melly napra a leányok, husvétra megfestett piros tojásaikat megiratják s bizonyos savany egyveleggel a piros szint le étetik ugy hogy az irott virágok pirossan, a többi része pedig fejéren maradgyon és ezen tojásokkal azon vasárnap magoknak mátkát váltani igyekeznek, az az által adgyák kedveltjeiknek s azonnal azt mondgyák „mátkát váltottam" ez így foly aznap egész délest az iffiak sőt még a gyermekdedek közt is mig a harangok hangja a délesti Isteni szolgálatra minynyájokat a Sz.egyházba gyüjti, ahonnani kijövetel bevégzi egy évre a Mátkázó vasárnapot.

17.

Tull ĕ Dunán Tót országon,
Rosza termik egy zöld ágon

Egyik ágán tizenhárom,
Mászikon van harmincz három.

Ha szeretőm barna lĕnne
Ez osztora hosszu lĕnne

De szeretőm neměsz barna,
Neměsz darék ĕz osztora

Ha csapoja szelyĕm lĕnne,
Ingĕm bizony szerethetne

Kapum előtt csattogtatna,
Ingĕm oda csalogatna.

Jere ki szüvem ĕgy szóra
Nem ĕ világ egy kéjet óra

Elĕsz mehetsz jol dolgodra,
Éjen nem szorultam csókodra

18.

Ne csudálkozzatok,
Millyen szárig vagyok.

Három esztendeje,
Török rabja vagyok.

Ez éjen vetett ágyom
E tömlĕcz feneke.

Ez éjen lakó társzim
Csúszó mászó férgek

Ez éjen takarodzóm
E tömlocz fedele

Egyik felől dolgom
E mezei szántász

Kertĕkbe rétĕkbe
Zöld füvet kâszálás.

19.

Mekkorát változék
Hamar ĕ szerencse.

Moszt néjegy ökröm helyett,
Lovam e' nyeregbe.

Szivu osztor helyett,
Kéjet pisztoly övembe

Aval oltalmazom
Hâzám sz hâtárimot.

Lelkem gyerměkeim,
Jól szót fogadgyatok,

Mit mond jó ânyátok
Szovát hâlgasszátok.

Isztennek áldásza
Szálljon tü rivátok.

Éjedĕsz hâzátokba
Legyen lâkászotok.

Ne sziránkozz éjertĕm
Lelkem felesszéjegĕm.

Fel szitĕtt ĕ napom
Mellyen indulnom kell.

Hadban hadakozni,
Jó hirt hazahozni

Jó hirt hazahozni.
Hâzámét harczolni.

Ne keszerĕgj lelkĕm
Kedvesz felesszejegĕm

Gondgya lĕsz Isztennek
Árva életĕdre.

20.

Fudd el jó széjel bumot
Fudd el bánatomot.

Viz'alá mentyire
Pornak felkeltyire.

Keszkĕny padlon által
Még onnatĕsz fudd el

Fudd béje éjedĕszĕmnek
Forró kebelibe.

Ugy szálliszd szüvire,
Hogy hallyon meg vele.

Megszĕ fudd szĕgéjenynek,
Hogy ellyĕn kedvire,

Szőke Dunánk' vizit
Kalánval ki merem

Sz' ĕz ő fenekiről
Éjen mind gyöngyöt szedĕk.

Éjedĕsz szeretőmnek
Széjep bokrétát kötök.

Gyöngy vagy szüvem gyöngy vagy
Gyöngynéjel ĕsz gyöngyebb vagy

Ezüsztnéjel âranynál
Nekem drágább kéncs vagy.

21.

Mig lyanyecska voltam
Szabad mâdár voltam.

Ha esztve elmĕntem
Regvel haza mĕntem.

Szenki azt szĕm kérte,
Hol járál hol üléjel.

Dehogy féjerhĕz mĕntem
Fogoly mâdár lĕttem.

Csak szomszéjedba mĕnék
Sz mingyá haza mĕnék.

Mingyá esz ezt kéjerdik
Hol járál hol ülél

Mig számomat âdám
Addgyig el esz kâpám

Karcsu darakamra,
Jó verészt hátamra.

22.

Minden szir előttem
Mire szĕmĕm vetĕm

Éjenĕsz bánkodhatom
Vagyon elég okom.

Beteg ĕz éjen szüvem
Vigasztója nincsen

Bádgyatt ez éjen tesztem
Nyugitója nincsen.

Szennyesz ez éjen ingem
Ki megmossza nincsen

Borzosz ez éjen fejem
Ki szikissza nincsen.

Vallyon mit csánnyak éjen
Hiszĕ szĕnkim szincsen

Még szĕm veszĕk tám el
Biztat a jó Izten.

23.

Pokol* szőrü paripádot,
Nyergeld ne tásd el ĕ szádot.

Mert ha üdődöt halasztod
Galambodot elszalasztod

Éjen üdőmöt halasztottam,
Galambom el szalasztottam,

El szétálék ĕz uczáján,
Végig járék ĕz odvarán.

Bé tekénték ĕz ablakán,
Roszák szórva ĕz asztalán,

Há ott jáddzik ĕgy mász kutya
Jádczik nekĕm nagy buszumra.

Ott jáczoddyék ĕz ĕbunta
Ha élek tĕszĕk rivolla.

---

* p o k o l e szó melléknévül használtatik mindenre mi csak az élők között virgoncz, hamiss, pajkos,csintalan így itt pokol nevet viselnek ezek pokol-ember, pokol-gyermek, pokol-pap, pokol-aszony, pokol-biró s. t. leginkább pedig hivataljokat szigoruan teljesitők teszik magokot e nevezetre érdemeseknek. Millyen lehetet azonban a pokolszőrü paripa megfejtésre vár, hacsak nem a pej szinü ló nyeré e haragoss nevezetet.

24.

Életĕm hajnala
Moszt kezdett haszadni

Nekem egy széjep rosza
Moszt kezd virágozni.

Hĕzzáměsz egy mâdar
Moszt kezdett volt járni

Virágossz kertĕmbe
Fészkĕt kezdĕtt rakni.

Asztĕsz ĕz irigyĕk
Eszre kezdték venni,

Ĕszre kezdték venni,
El akarják szorni.

Irigyim' irigyim,
Gonosz akaróim

Mét nem hagytok békit
Kik egymászt szeretik.

Kik egymászt kedvellik
Egymászt nem gyülöllik

Elment ĕ' madárka
Üressz ĕ galizka

Mind azt fudogalja
Viszva jő tavaszra.

Ha tavaszra nem jő
Pünköstra visszva jő

Ha pünköstre nem jő
Aratásra el jő

Ha akkorra szĕm jő
Hidd meg szoha szĕm jő.

25.

Ĕz ajtodat nyiszd ki roszam
Ajtodon van kit rég vártál

Kit rég vartál szohajtoztál
Tâlám csak nem csalogattál.

Ajtóm nyitva béje-esz jöhecz
Üressz ĕ pad* leesz ülhecz

Ĕhol jöttél elesz mehecz
Mit hoztál mind elesz vihesd.

Met bizony nekĕm nem kĕllesz.
Ha még mászokra ĕsz ügyelsz.

Kapum előtt ĕgy mély árok
Utánnad többen nem járok.

Szeretőt mászt ĕsz tâlálok
Kivel kedvemre szétalok.

Tunya szeretőt tartani
Nehez igazra találni.

Volt szeretőm kettő három
Minden uczán tizenhárom.

Ha moszt egy szincs azt szĕm bánom
Ad ĕz Izten csak azt várom.

* Idegenek s kedves vendégek, elfogadására a f e s t é k e s s e l be teritett és az ablak alatt az asztal fejéhez el nyuló pad deszka.

26.

Jaj ânyám meg halok
Házâszodni akarok.

Jaj fijam meg ne haly
Inkább megházâszodgyál.

Jaj ânyám nem merĕk.
Met azt mondgyák hogy gyerměk.

Jaj fijam nem mondgyák,
Csak ĕ papok hazudgyák.

27.

El menék örömeszt
Tennap ez erdőre.
Őseinktől szerzett
Hegyesz bérczeinkre.

Falunk végin töszténť
Eszembe jutának
Kik széjep helyeinkétt,
Még vértesz ontanak

Egyszeribe kedvem
Ugy el szomorodék,
Hogy vig szöltüleszem*
Meg keszerveszedék.

Mégesz elámbolygék,
Patyul** oldalába
Sz ott riva borulék
E hideg forrászra

Előmbe reppene
Egy fekete rigó
Véjérem megdöbbene
Vallyon mi e holló

Fel ugrám e földről
Vizet szem ihatám
Hanem jó kedvembül
Rigót megrikoltám.***

Rigocskám rigocskám
Csácsogó madarkám
Ne szüriszd vizemet
Ne busziszd szüvemet.

Egy cseppet hadgy igyam
Háha jobban hágom
Bodczász**** oldalait
Sz e Patyul tetejit.

E Patyul tetejit
Vicsolta***** erdeit
Vicsolta erdeit
Sz e Rákosz****** mezeit.

Ha folyó viz lennék
Bánatot szem tudnék,
Hegyek völgyek alatt
Széjepen csorgadoznék

---

* S ö l t ü n e k neveztetik a furulya mi ritka legény kinek nincs, ennek hangja hasittya át az erdőt mezőt hol a legények járnak nem epen érdektelen hang ez az aratás vagy más mezei munkával foglalkozó leányoknak.

** Legmegasabb hegye a magyar Klései ősbirtoknak déli oldala kopasz az északi apro bükkös erdőtül setét, déli oldala tövében van egy igen szép forrás.

*** r i k o l t a n i annyit tesz mind kiáltani szollitani.

**** S o m o s k a falu felett elnyuló Kopasz hegy alkalmasint a rajta termő bocza nevezi igy, ennek nyugoti vége a Patyul kezdete.

***** Tájszó. Szintén az ősi magyar birtoknak egy nevezetes hegye, melly Nagy- és Kiss Vicsoltára oszlik, mai erdeje kevés bokorbul áll majd mindenütt eke hasittya oldalait. –

****** Igy neveztetik egy patak a magyar földbirtokon és a mellette lenyuló téres mező.

Kerek erdők alatt,
Zöld füvet növelnék
Porondot hajtanék
Szövet vidámitnék

Még e folyo vizesz
Télbe megaloszik
E nagy vasztag jéegesz
Nyárba ki aloszik

Éjen rebegő nyelvem
Szoha meg nem nyugszik
Mig ezekről eszem
Mélyen gondolkozik.

28.

Éjedesz angyom gyöngy virágom
Le szakasztott mák virágom.

Nem haragszom éjen kegymedre*
Csak szüvemre sz sẽmeimre.

Sz' e zátkozott szerelẽmre
Annyi bura métt vezete.

Akkor jusszak éjen eszẽdbe,
Mikor virág van kezedbe.

Akkor szẽ jusszak egyéjebről
Csak ez igaz szeretetről.

Ugy forogjak éjen elmédbe
Mind ẽ lang ẽ kemenczéjebe

Ugy főjjön ẽ szived éjertem
Mind e szir ẽ csẽrpenyőbe.

* Kegyelmedből rövidítve tisztességes nevezés avagy megszollításul köz ajkakon divatoz.

29.

Kilencz esztendőtől fogva
Hezzád jártom guzsalyasba.

Azt esz bánom éjerted jártam
Gyenge lábom fárosztottam.

Szok éjedesz álmom szaggattam
Magamval birni szẽm tudtam

Lyányok szüve mind ẽ nádszál
Ingatlam csuda ha megáll

Bennik éjen kicsit bizhatom
Miattik még szẽm alhatom.

Nádszálhoz ke* nincs mit bizni
Ki fel szokott széjepẽn nőni

* K e pedig helyett gyakran előfordul leg inkább pedig ok adó particula helyett szolgál p. o. azétt nem jöhettem ke bajom volt.

Széjepen nőni nődögélni
Mindenfelé lĕngĕdezni

Széjel megfújja hĕzzám hajlik
Ha mász fújja mászhoz hajlik

Hajladozzék ott ő lássza
Csak végtire meg ne bánnya.

30.

Éjerted vagyok szüvem beteg
Ráz e' mindennapi hideg.

Meghirvadt bennem ĕ jó szü
Mind mezőbe lekaszált fü.

Éjerted szüvem neměsz csuda
Met széjep vagy mind gyĕnge rósza.

Fejéer kendő* van fejemen
Feteke gyász ĕ szüvemen.

Teli vagyok búbánatval,
Mind ĕ füszál vizharmatval.

Fáj ĕ szüvem nekem belől
Szorissza bánat kéjet felől.

Fáj ĕ' szüvem azt megvallom
De kijétt fáj nem mondhatom.

---

* Itt lyányokat hajadon fővel az apja udvarán kívül nem láthatni hanem egy fejér az aszonyoké-tól mégis különböző kendőt, két rét fogva vetnek fejeken keresztül, ugy hogy végei a vállokon nyugodjanak vagy a széltül szabadon lógattassanak, az ünnepieknek pedig végei különbféle szinü selyem vagy pamut fonállal hímezvék, az erdek, vagy a himzés tudománya szerint. Szentegyházba pedig e nélkül leány meg nem jelenik.

31.

Itt ĕ Klézsei patakon
Van egy bánat örlő malom.

Néznek szĕmeim egekre
Hulnak könyüim ĕ földre

Bár bánatom megőrlené
Hogy bu szüvem ne gyötrené.

Kik ĕ földre kik ölömbe
Kik ĕ forró kebelĕmbe.

Jót reméltem, roszat értem
Jaj be szerencsétlen lĕttem

Akar merre vesszem fejem
Mindenütt árva ĕ nevem

Kibe szüvem dicsekĕdĕtt
Töllem elidegĕnĕdĕtt

Nincsen nekem âpám s ânyám
Ki gondot üszellyen rivám.

Sz'ĕ kit szüvem nem szeretĕtt
E szĕrĕncse annak vetett

Ĕ 'jó Iszten éjeděsz âpám
Gondüszelő legjobb anyám

Éjen Isztenem szánny meg ingĕm
Szánd meg ennyi keszergéjeszĕm

Vigasztald meg bus szüvemet
Met ĕ sok bu el temetett.

32.

Csak ĕz éjen Isztenem tudgya
Szüvem kijétt szohajtoza.

Minél tisztábban szerettem
Annál több bánatba esztem.

Ĕgnek hittem ĕgnek éjeltem
Szenki kedvit szĕm keresztem.

Éjeděsz szüvem mibe eszéjel
Hogy ingem'elfelejthetéjel

Verjen meg ez éjen Teremtőm
Nem voltál igaz szeretőm.

Met ha igaz lettéjel lĕnne
Ingem elnem hâgytál lĕnne.

Verje meg ĕz egek Ura
Ki ĕ szeretet' rontója

Met éjen nem rontottam szoha
Voltam szeretetnek fija.

33.

Vidd el jó széjel bumat
Vidd el bánâtomat
Âpám odvârába*
Ânyám âblakjába

Ŏkesz hogy tudgyák meg
Kinek adtak ingĕm
Kivel éjeletĕmĕt
Szirva vesztegĕtĕm

Hat ökrösz gazdának
Ki hideg havaszra
Nagy tüzesz tolvajnak
Holtig kénozászra.

Ki mosztĕsz odavan
Keresztut állani
Aroszt** megfosztani
Pénzt haza horani.

Ĕgy pénzétt kettőétt
Vért nem szán ontani
Kicsi szemmiszégétt
Ĕmbĕrt kész levágni.

Meg untam meg untam
Készŏ vacsorakor
Vendéget szállítni
Tolvajokat várni

Tolvajokat várni
Vacsârát készítni
Szohaszem lehetőssz
Nekem így megéjelni.

Jó regvel kell kelni
Patakra kell mĕnni
Patakra kell mĕnni
Véressz ingĕt moszni.

* o d v a r n a k hivatik a ház előtti szabad tér, gyakran ház elejének is.
** A r o s nevet visel minden kereskedő akar milegyen kereskedési cikje, ha pénzért adgya vagy árulja portékáit.

Könnyükvel áztotni
Jaj szóval szulykolni
Igy kell hideg ingĕt
Hátamon üszelni.

Csak ajton szóllamlék
Ĕ nagy tüzessz tolvaj
Szirtál asszony szirtál
Mond meg te métt szirtál.

Nem szirtam nem szirtam
Gyerměkčm ringattam
Neki éjenekěltem
Neki keszerĕgtem.

Nagy tüz mellyet jártam
Gyorsan forgolódtam
Mi ételt csináltam
Könnyűimvel szóztam.

Csĕrefának füsztye
Hozta ki könnyemĕt
Fenyőfának szaga
Ingĕmĕt hirvaszta.

Szeretőm személlye
Intett ingem erre
Őesz elkészéjere
Eletĕm vesztyire.

Készülly asszony készüly
Ĕ fejvesztő helyre
Ĕ fejvesztő helyre
Ki buzamezőre.

Készülly tészesz szolgám
Leg küsszebb fijecskám
Hej*** el tészesz velem
Ha elüti fejem.

Ĕ nagy tüzesz tolvaj
Onnan tészesz kapd fel
Hogy ne lássza szenki
Széjepen takarisd el.

Takard fejer gyocsba
Tarka katrincámba****
Küld bé Moldovába
Âpám odvárába.

Vidd ĕz ablakjára
Tedd ĕz asztâlára
Őesz hogy lássza meg
Kinek adott ingĕm.

Gyermekit mét adta
Hat ökrössz gazdának
Nagy tüzesz tolvajnak
Egy uton állónak

Ezĕkre a szókra
Mosszák ürmösz borval
Sziratnak nagy szóval
Sürü zokogászval

*** H e j, hivó szollitó ige, jere helyett tétetik a szókötésben.
**** K a t r i n c z a az asszonyi ruha nem gyapjuból szőve négyszegü alakban, hol mi féltősebb dolgok takargatására a félig elviselés után használtatik.

34.

Amugy őrzi amott
Széjep fejéer juhászka
Ezer baranykáját
Néztelen*szok juhát

Havassz oldâlába
Havassz kebelibe
Őesz kitekente
Havassz tetejire

Há ugy jő há ugy jő
Három gonosz tatár
Ők oda éjerének
Őkĕsz köszönéjenek.

Jónapot jónapot
Széjep fejéer juhászka
Hozott Iszten hozott
Három gonosz tâtár

Nem adnád-ĕ nekünk
Néztelen szok johod
Ezĕr báránykádot,
Tarka nyájecskádot.

Jól látom jóllátom
Három gonosz tâtár
Hogy fejem vĕszitek
Ha meg tehetitek.

Ha fejem vĕszitĕk
Ez utval mellyékĕszt
Ingem temesszetek
Bárányim vigyétek.

Nagyobb furulyámból
Széjep sélyéjet csánnyatok
Küsszebb furujámot
Lábomhoz tegyétek

Hogy mikor ĕz al széjel
Fujja fudogálja
Ki aszt esz meg hallya
Tudom jol meg mondgya

Itt egy szegéjeny legéjeny
Magát havalgassza**
Éjeděszit keszergi
Met meg nem láthassza.

Ĕz utval mellyékeszt
Fejéer báránykáim
Széjepen jáczodoznak
Amugy ugránczolnak.

Hol tü elé mentek
Egy füsztösz házecskánál
Abba nekem vagyon
Egy jó öreg anyám

Fekete miczét*** fon
Mind ingĕmĕt gyászol
Tudom jol megkéjerdi
Ĕz éjen fijam mit csán

Tudgyátok mondani
Hogy megházâsszultam
Met szokat kénlódtam
Mitolta elhagytam.

Asztĕsz megkéjerdezi
Vallyon kit vettem el
Tudgyátok mondani
Igazat szollani

E Napnak hugávol
Föld unokájával****
Világ csudájával
Tennap elvevődtem.

---

* Ennek saját értelmére nem jutottam, hacsak azt nem fejezi ki, mit szemmel bé nem foghatni.
** ennek éppen semmi valóságos értelmére nem akadtam még addig.
*** a kis bárányról először lenyirt gyapjut nevezik „Miczé"-nek.
**** Ki volt a nap huga s a föld leánya hacsak a lányok meg nem mondják én nem tudhatom.

Hol tük elé mentek
Ĕgy virágossz kertnéjel
Ott nekeměsz vagyon
Kéjet hajadon néjenéjem

Virágot gyomlálnak
Ingĕmĕt gyászolnak
Ingĕmĕt gyászolnak
Szüntelen sziratnak.

Tudom ők esz kéjerdik
Hogy éjen moszt mit csánok
Éjelve-e halva-e?
Ingem hol láttotok.

Tudgyátok mondani
Hogy megházosultam
E napnak hugával
Föld unokájával.

Vigyetek nekiek
Töllem békesszéjeget
Szüvemből üzenek
Tartosz egésszéjeget.

Ezek mindegyik Kléséről öszve szedvék.

Kérelem Közre bocsátott feleleteimben esett sajtói hibák közül ha lehettséges kérem bár az itt meg nevezetteket méltóztasson egy potlék lapon ki igazitatni.

Lap.	*hiba*	*javitva*
12	Reketté	Rekettó
12.	Gacsána	Gajcsána
12.	Budafelső	Buda, Felső-Klése
12.	Prusztina	Pusztina
12.	Juta	Tuta
12.	Jázló mindenütt	Tázló
25.	Jazepest	Jozepest
25.	Berlódiak	Berládiak
25. utolsó sorban	megvétel	ajándéklevél
29.	némellyel	némellyek
47.	kapják	kapja
50.	négyszer minden	négyszer egy évben minden

A dallokban is többi könnyebben megbocsáthatókból tessen bár ezeket az olvasó községgel tudatni:

71.	emberknek	embernek
72.	el is szakasztottam	elisszalasztottam
73.	quesmája	kucsmája
75.	gyoszár	gyopár

esz isz pedig mindenütt az előtte való szóhoz ragasztasson

P. Incze

XII

Döbrentei Gábor ajánló levelével Jerney János író Petrás Incze János klézsei plebánost otthonában keresi fel 1844 év tavaszán.

„Olly buzgó hazafi kérelemmel adatik által Tekintetes Jerney János Ur Magyar Akadémiai Rendes Tag és Több Tekintetes Vármegyék Táblabirájának használatra, hogy köztumásra nem jőjjön-

Nemes
Magyar Nemzet
Ország-Gyülése!
Fenséges Cs. Királyi Örökös Főherczeg és Nádor Ispán Nagykegyelmü Herczeg Primás, Kegyelmes Érsekek Püspökök Fő T(isztelendő) Főpapok Kegyelmes Uraim!
Nagy Méltóságú Fő Rendek!
Tekintetes Karok és Rendek.
Kegyes Uraim!

Nem lehet elrejtve a Magyarnemzet előtt miként a Moldvai Fejedelemségben sok századokat felül haladó idők óta oly nép felekezet létez, melly vérség és nyelv tekintetben a magyarral ugyanazon egy.–

Moldvának ugyanis legjelentékenyebb vidékein a szomorú hajdankor ezer viszontagságait tul élte, civilizált Europától majd végkép elszigetelve tengőde minden jóra és szépre kitünőleg fogékony magyar törzsökfaj maradt fen melly *nemzeti nyelvehez s vallásához örökké hív ragaszkodással* viseltetvén *jelennen efejedelemség majd hatod részyi népességének legkitünőbb szorgalmu osztályát alkotja s romai kath hit vallásban*, a Propaganda ügyelése alatti Missio által gondosan megőriztetik-E maroknyi magyar nép Elődei Kereszténységének *diszére az 5-ik században fel állitott Milkovi* Püspöki széket elpusztulása után *Sz László Király emelé fel hamvából* s a kunok lelki vigasztalására e tartományban felvirágoztatá, javakkal s Főpásztorokkal ellátván; több rendbeni siralmas leromboltatása után az apostoli Magyar Királyok helyre állíták gazdag földbirtokokkal s más jövedelmekkel kellőleg ellátták mellyek ma idegeneknek jövedelmeznek. –

Ezen főpásztorságom alatti *bízvást hatvanezer főnyire tehető népség* sorsának, a jelenneni nyomasztónál boldogabba hitvallásának, mi nemzeti fennmaradását egyedül feltételezi erősb karba helyezése indita engemet arra: hogy a *nagylelkü magyar nemzet* szine szive és szeme eleibe–mellyel egykor a vérrokonságon kivül a Dicső Magyar Királyok Koronája általis szorossan egybe forrasztva vala nyuj-

---

MTA–Kézirattár RAL 37/1845

csam alázatos folyamodásomat: serkente továbbá engem erre az is, hogy Esztergom Főpapjai a legborzasztobb öldöklés, tatár pusztitás irtozatoss veszélyeinek leven kitéve e nép valódi sarjadéka a legmostohább viszonyokban is több száz évek lefolytán örködtek e csekély nyáj felett, hit és vérrokonaikot az üdvözitő hit legelőin táplálva örök boldogság kapui felé vezetve aratták az emlitettem Főpásztorok munkásságuknak véres áldozatu gyümölcsét, mig a mohácsi siralmas csata minden tekintetre a Magyar hontul el nem szakasztá a még mait nem kis számmal levő Moldvai Magyar Katholikusokat.

Távulrul sem polgári jogok, vagy bármi politikai életerőnek számunkra leendő szerkezete s kivánásáért emelek érettük szót minőket egyébiránt eddig elő minden tekintetben nélkülözőknek fájdalommal érzik magokat a Moldvai katholikusok, miután alattvalói mindennemü terhékben bőven és talán kétszeresenis részesülvén, mint hív jobbágyok s a köztársaságnak hasznos tagjai az emberiség elvénél fogvais az örök igazság tronusa előtt azokat meltán igényelhetnék, – épen nem: merőben szellemi jobblétük eszközléséért Kivánom a Nemes Magyar Nemzet figyelmét rokoni szives részvételét fölgerjeszteni, – ollyon állapot eszközléséért, melly által hitben, erkölcsben, s az által nyelvünkbenis erősödvén értelmi kifejlődésük sullyánál fogva majd egykor maguknak biztos polgári állást, a görög nemegyesült szertartásu föld népével status, polgári és vallási szabadságokat szerezhessenek, hogy Istenök, uralkodójuk felebaráttyuk s ön maguk iránti kötelességeiket annál értelmesebben tellyesíthessék. –

Hálás érzettel ismeri el a kormányom alatti Missio miként ujabb időkbenis a Felséges Ausztriai Császár és Magyar Király több örökös főherczegek ugy a Magyar Anyaszentegyház számos fő oszlopai tetemes segedelem nyujtással mozdíták elő az itt keletkezett templomok építését: de mindazon szent törekvések, a vallás kellékeinek előbbre mozdítását maganak pedig a Rom. Kat. hitnek örök időkre dicső és disztellyes fennmaradását biztosíthatnák, megalapítva nincsenek. Ugyanis egyszerű s többnyire fából épült szentegyházaink mellyek szükséges készülettel többnyire egyig szükölködnek nem csekély *segedelmezést* könyörögnek. – *Hitszolgák mellé megsegedeket, Iskolákat, Tanitokat és azoknak megalapitására sokkal tetemesebb költségeket kivánnak itteni körülmények mintsem hogy* azokat mostani allasukban magyarjaink elviselhetnék. Magában érthető milly nagy hijányt szenved itt a hitbeli s azzal nem csekély kapcsolatban levő polgári oktatás a távulság (:melyben imitt-amott elszorvák:) miatt – az oktatók nem léte miatt. – azoknak élelmezésük terhe miatt. – alelki Pásztorok és Kántorokon kivül alig levén ki hiveinket a kisded kortul czélszerü neveléssel az Isten és Fejedelem iránti kötelességekben kezenfogva vezesse és hasznos tanitásokkal elkeszülve a hitnek hazának emberiségnek és Világnak hasznos tagokat adgyon. – Nem megvető itt annakis meggondolása hogy sokszor a miveletlenség a Hittül s Nemzetiségtül örökre siralmas elszakadásnak nemegy szomorú példáját velünk sokszor szemlélteti. Alkalmas Lelkipásztorok szaporitása eletekrüli gondoskodás. Iskolák felállitása, Tanitokkal ellátása azok mik itt a legnagyobb figyelmet és segedelmezést magokra vonnyák, mellyeknek elkerülhetetlen szükségét csupán a helybeli körülmények ismertcthetik valódilag, minél tovább halasztatik pedig ezeknek létrehozatala annál jobban szaporodnak a decatholizálás veszélyei azokat itt le irni, vagy

elő sorolni nem lehetvén szomorú szívvel s megilletődött lelekkel elhalgatni kötelességünknek tartjuk.

Erőss bizodalmomat melybül származának e sorok azon szent remény biztattja, hogy a hit és nemzeti rokonszeretett, melly a *Nemes Magyar Nemzetnek dicső bélyege Európa előtt az Isten előtti hervadhatatlan örökös érdem fel tüzeli arra, hogy hiveimet mindennemü művelődésre eljuttattyák és felsegedelmezik*, a Nemes Magyar Nemzet Országgyűlésének Nagy lelkü Nagyai. Minél nagyobb minél szentebb minél minden tekintetben érdekesebb ezen ügy főkép az északi hatalom tulnyomosága miatt, annál nagyobb és lelkesebb pártolásába ajánlom és részvételébe minden Egyházi és Világi Országgyülési Követek és Szónokoknak, mit hogy mind elébb végbe vihessen hathatoson a Nemes Magyar Nemzetért a Mindenhatóhoz hiveimmel együtt buzgó imáimat bocsátom hogy a magyarok Királyát, Nemzetét, hazáját, alkotmányát dicsőitse eföldönis az örökboldogság országábanis és vagyok mindenkor tellyes tisztelettel lekötelezett kész szolgája

A Nemes Magyar Nemzet Ország Gyülésének
Jászvásárhelyt Junius 27 1844

Méltóságos SZÁRDI Pál vérei felszentelt Püspöktől a Moldvai Missio Praefektusa és Apostoli látogatójától terveztetett és el készítetni illy modorban parancsoltatott: mikor pedig el készült a Püspök által ismért, *terhes és legnagyobb okokbul alá nem iratván*, ügyünk kissé hátrább taszíttatott a Magyar Nemzet Országgyűlés pártoltatásától.

Ime Sardi Pál aláírást megtagadó válasza:

Reverende Pater

Dolendum sane, necessarium tamen quod litteris a reverendo tuae Paternitate Clesia nuper mihi conscriptis in omnibus negativam sogar exhibere responsionem.

Me etenim rationabiles validissimaeque rationes impediunt quominus tuis, bonis aliunde aliunde voluntatibus assensum praebeam. Libellum precipue supplicatorium ad nobilissimam Ungaricam Nationem talis pacto exaratum subscribere nunquam possum. Si anim a potentissima illa Natione rationabiliter quidquam petere volumus, unice supplicamus, ut centum illa scutata quae singulis annis a pauperrima ista Missione Hungarica Minorum nostra Provincia requirit, eidem in futuro solvere atque gravissimo huiusmodi onere Missionem istam levare dignetur. Hoc esset profecto Hungarice Nationi dedorum, illis Provinciae commodum Missioni huid utile. Ego interim tuae Paternitatis epistolam Illmo Episcopo Ardoini quam cito remittam; quo facto nihil aliud agendam mihi superest, quam ut eidem tuae reverendae Paternitati pastoralem Benedictionem impertior.

Jasiis 25. Junii 1844

In Domino Addictus,
fr Paulus Sardi Eppus

Admodum Rendo Patri Dni
Innocentius Petras minorite
Dno Miss. Ap. administrator Parochiae Klesie
azaz:

Tisztelendő Atya! Nagyon sajnálom, de mégis szükségesnek vélem közölni, hogy Tisztelendőséged minap Klézséből hozzám küldött levelének minden vonatkozására csak negativ választ adhatok.

Engem az észszerü és egészséges meggondolás akadályoz meg abban, hogy meghallgassam és egyetértsek a te egyébként jóakaratu szándékoddal.

A legnemesebb Magyar Nemzethez irányitott kitünő könyörgő iratot ily megegyezésre kidolgozva sohasem irhatom alá.

Ha pedig attól az igen hatalmas nemzettől ésszerűbben kérhetnénk valamit, könyörögnénk, hogy a szerződésszerint megállapitott évi 100 scudi megfizetését ne követelje szegény missziónktól a Magyar Rend tartomány, e nehéz teher levételével könnyitsen rajtunk. Mindez a Magyar Nemzetnek dekoruma (tisztessége-ékessége) volna, a missziónak pedig igen hasznos..."

Jassi, 25 Junii 1844

Tisztelendő PETRÁS INCZE JÁNOS
misszionárius atyának, Klézse lelkészének

az Úr nevében
fr. SARDI PÁL püspök

XIII

Petrás Incze János irja a levelet Alsóklézséről 1844 augusztus 29-én Döbrentei Gábornak.

Nagyságos Királyi Tanácsos és Tartományi Országos Fő Biztos Ur!

Tekintetes Jerney János Urnak nálam meg jelenése minél véletlenebb, annál meg lepőbb volt: hogy szerencsém lehete Moldvábanis egy lelkes Magyart láthatni: örömemet nevelte azzal, hogy Nagyságod levelét nekem által adta, mellybül a' többi között leg nagyobb örömemre értém, hogy a' Királyi Tanácsosi szép rang leg méltóbban diszesíti Nagyságod számos érdemeit, és tisztelt köz szeretetü személyében a' Magyar Nemzetnél soha feledékenségbe nem mehető érdemes nevét. sokat kellene irjak; hogy örömemet valódilag kifejezhessem; azonban netalán unalmat szerezzek, fel hagyok vele, csak röviden azt kivánom, hogy a' Mindenható kivánt egésséggel nagy hivatalában tarcsa meg, számos évekig a' Magyar Nemzet és Litteratura' diszére s több más sz. és üdvös tervek kivitelére mi pedig nekem legkedvesebb a' mü ügyünk pártolására.

MTA-Kézirattár-RUI 8° 206/187/1

Tekintetes Jerney Urral történetesen Jászvásárhelytis találkoztam de vissza tértem után, útnak eredvén hiszem az académiát még innen tudosította. A fővárosba létünkkor mostani Püspökünk egyetértésébül az emlitett Tettes academiai tag tervezett egy folyamodó levelet a Magyar Ország-gyülés elejibe terjesztendőt Püspökünk aláírásával fel küldeni: mit én elis készitve minthogy méltatlanságomra bizatott fel küldöttem az aláírás és elküldés végett, de minden ügyekezetünk füstbe ment: ollyan választ kapván a fő helyrül; hogy a Magyar Nemzet elejébe bizonyos; de nekem semmikép nem nyilványitott okok miatt: „innen ő általa soha folyamodó levél alá nem fog iratni", ez hiteles tartalma a' levélnek, de kérem legyen csak tisztelt személye előtt tudva, minthogy az itteni viszonyok miatt örvendek, ha halgathatok; nem kiss lelküségbül, hanem a gyanitható nagyobb és tán minnyájunkra s' itteni nemzetiségünkre nem kedvező jövendők eltávolitásáért. Szivem ég nemzetiségünket előmozdítani, igyekezetem nem csökken; de tehetségem hiányzik – Nagyon sajnálom hogy a' jó lelkü Tettes Jerney', általam tisztelt lelkes hazafi' leg szentebb terve nem csak füstbe ment hanem ki tudgya mi fonák véleményekre adott alkalmat, mi a' nálom levő levél tartalmábul nem ok nélkül gyanitható ennyit tisztelt személyéhez ügyünk mostani állomásárul általányosan, részletekre úgy tartom nincs szükség.

Szégyenlenem kell, hogy a' Tatrossi másolatruli munkámbul most sem küldhetek, sok baj lévén itt a Pásztori hivatallal párosulva, leginkább Egyházam épitése, ide jötömtül olta, üdőmnek nagyobb részét elfoglalta, annyira, hogy le tisztázásra még részt nem nyerheték, lesz talán még időm reménlem Istenemet.

Nem fejezhetem ki mennyire érzem a' tanulásban hátra maradását népünknek, minek némi elő mozditására kécség kivül iskola szükséges; úgy vélekedem, ha itt Klésén valami úton módon alakulhatna a' többinél csak állandóbb lehetne minthogy Magyarjainké a föld s számos elnyomatások közt mégis úgy mondhatni itt még legbiztosabb nemzetiségünk s ha még jövőre magokat tudományos férfiakkal el láthatnák, tán szabadságaikis holmi kiss virágzásra fel vidulnának. Ez azonban mostani helyezetünkben minden erőnkkel sem végbe vihető hogy bárcsak egy tanitóval örök időkre állandóval iskolát keletkeztessünk, ha csak a Magyar Nemzet nem segedelmezend; s ha nyilván szabad szóllani mihelyt ide is ismét olasz lelkész jövend kik eddig itt is nagyobb részt magok pásztorkodtak, még a' tervis száz évvel hátrább fog esni mirül az itteni körülmények bizonyithatnának. – Példák az Ardoini Mélts. Püspök által alitottak: a jászvásári áll, a' szabófalvi vonaglik, a kalugeri elhalt, a' foksányi nincs, Valeszákán nem tanitnak, Hussonis kissé lehet kedvezőbb az iskola ügye, a' segedelem hijánya miatt.

Lelki bizodalommal mellyel nagy érdemü személye iránt viseltetem kérem tanácsát, ha terhére nem volnék Testvér Báttyám itteni kántornak Ferencz nevü fija 4-ik Diák osztályu 13 éves igen kellemes viseletű iffiu arról ugyan ismerem nem nekem kellene irni; de elégé bizonyittya az első hely mellyet a kantai kir. iskolában eddig minden tanulmányokbul meg tartott: nagyon óhajtanók Attyával együtt ha Buda Pestre bár a nagyobb osztályokra fel mehetne, iskolai pályáját folytatandó; minthogy innen a tavulság miatt e' nem könnyen el érhető kérem méltoztat erről nem lévén kihez folyamodhatnunk tudositani, ha vallyon lehetne é reményünk a gyermek felküldéséhez? Mit Tettes Jerney Uris nagyon javasolt, és miképp? –

Csak oda járulhatunk, hol a' tisztelet bizodalommal párosult, mint nálam, Nagyságod személye iránt; minélfogva második kérelmemetis nyilványitom: Méltóztasson midőn annyi üres üdeje leend egy Buda Pesti müvészt fel szolitatni, ha nem vállalkoznék é 24 minél tisztességessebb oltári gyertyatartókat fábul, aranyozva késziteni mikre nagy szükség vagyon a Bákai Püspöki Egyházban itt pedig a' művészek hiánya és kontársága miatt meg nem szerezhetők; Brassóbul sem nagyon biztatnak, 12 nagyobb 12 pedig kissebb rendü kivántatna, a pénzt pedig akar a' gőzhajó, akár az Agentzia úttyán Nagyságodhoz leg nagyobb tisztelettel meg küldenők; a' müvet úgy vélekedem a' gőzhajó hozná Galaczig onnan gondoskodnánk az elhozatalárul; méltóztat meg engedni bátorságomrul mellyet bizodalmam szüle s' amellet minthogy erre fel szolitva vagyok örvendenék minden tekintetben a' várakozásnak meg felelhetnék, az Isten tisztelete pedig töllünk a' mivészetbenis legnagyobb tökélyt kiván.

Utolyára midőn illő tisztelettel jelentem, hogy a' Régi Magyar Nyelvemlékek' III. kötetéhez járulandó iveket még meg nem kaptam Magamat tapasztalt nagy lelkü szeretetébe, ügyünket pedig részvevő pártolásába ajánlva vagyok a Magyar Nemzet boldogságáért Isten szent felségéhez szüntelen fohászkodó hü jobbágya, Nagyságodnak pedig mély tisztelettel lekötelezett leg kissebb szolgája

Költ Alsóklésén
Auguszt 29-én 1844

PETRÁS INCZE sk.
Magyar Minorita rendü Áldozó
Pap. Klesei ideiglenes Administrator

(más kéz: vettem octob. 4.)
(A negyedik oldalon jóváhagyó német irás.)
(A levél melléklete egy Kanta-i kir. gimn. értesítő az 1843–44 isk. évre. A tanuló között az „In Media Grammaticae Schola az első helyen PETRAS FRANCISCUS szerepel, ki a Vallástanból 1.–, a történelem-földrajzból 1.– és a számtanból 1-sel szerepel s így az osztály első tanulója.)

XIV

Petrás Incze János levele Alsóklézsén 1845 március 10-én kelt és Döbrentei Gábornak szól.

Alsó-Klése Marcius 10-én 1845.

Nagyságos Királyi Tanácsos és Tartományi Fő Bisztos Ur!

Ennél jobb alkalom ritkán adhattya elő magát, mint Tettes és Tudós Jerney Urnak épen innen Pestre vissza menetele arra; hogy Nagyságodnak méllyen tisztelt személlyét igen csekély érdekü de hü bizodalom szülte levelemmel tisztel-

MTA-Kézirattár RUI 8° 206/187 m

hessem. Szivembül örvendeni fogok, ha meg tudhatni szerencsém leend, hogy levelem kivánt egésségben tisztelte, s hogy azzal dicsekedve számos éveket tölthessen a' Magyar hon' közönségess Anyánk diszére; s' az egész Nemzet' Nemzetiségének tudományos előmozdítására, szüntelen kérem a' Mindenhatót: hogy azonban mi se legyünk kizárva üdvös törekvéseibül e' sohajtásomatis oda érteni kivánom. – Sorsunkrul és ügyünkrül épen semmit sem írhatok, mitt Tettes Jerney Ur bővebben ne tudna, s' tisztábban nálamnál elő nem adhatna, azzal tehát nem foglalom el jelennen igen kedves és tisztelt figyelmét. Azt mégis szeretném tudni, ha vallyon a' mult nyáron küldött levelem kezébe juthatott-e? igaz hogy abban némely ollyas kérelmeket tettem vala, mik Nagyságodat kissé talán megis bánthaták: de e hibámat kérem mencse ki azon őszinte bizodalmam mellyet nagyon tisztelt személyében helyheztetni oly bátor voltam. Csángó Dal gyüjteményim ha világot láttak, kérem részeltetni méltóztasson, valamint a' Régi Magyar Nyelvemlékek III. kötetének bevezetését meg küldeni alázatossan figyelmeztetem elne felejtkezzen; az nekem igen szükséges, nem csak a' munka hijánya pótolásáért, hanem munkálatom tekintetibül. Dal gyüjteményim még vannak, miket ezennel nem küldhetek a' sok foglalatosság miatt; hanem annak idejében örömmel fogom fel küldeni, mikor majd le tisztázhatom. Csángó nyelvjárásunkonis dolgozni kedves foglalkozásom. – Moldvai Magyar Nemzetiségünk ügyét ajánlanám ha szavamra szükség volna; de az úgy hiszem minden oldalruli valódi megismertetésével, mit az emlitett Académiai Rendes Tag, és hires ügyvéd úr hitelesen meg fog tenni, elégé lészen ajánlva, csak a' szükséges közbenjárás és pártolás ne hijányozzon a' Nemes Magyar Nemzet lelkes Nagyai és Fő Papjai, valamint a' Karok és Rendek részérül; úgy az egész Nemzet Testületétül hatalmason pártolva; virradhat még hajnala szellemi oly szükséges haladásunknak, vagy inkább felüdülésünknek. – Miután Magamot Nagyságodnak tapasztalt, Nemes hazafias szeretetébe és pártolásába ajánlom, bátorkodom alázatoss, de leghivebb hazafi érzéssel magamot s' véreimet az egész Nemzet' nemes részvétére bízom azon buzgó indulattal, mellyel boldogulását szüntelen óhajtom. Részemrül pedig vagyok a' Magyar Nemzetnek utolcsepp vérig háládatos fija a' Tettes Tudós Académiának Nagyságod által a'mennyiben töllem telhető fáradhatatlan leg....munkatársa, Nagyságodnak pedig a' legőszintébb tisztelet, és hazafi szeretettel állandóan lekötelezett kész szolgája:

PETRÁS INCZE sk.
Klései Admtr. és a' Minorita Rendű Magyar Provinczia Növendéke.

(Kívül cím: Döbrentei Gábor stb.)
piros pecsét., benne:
P.J. betűk.

XV

Petrás Incze János kezével, írásával, betűivel írt aláírás nélküli levél, mely „Moldvában 1844. július 14-én" kelt. A megszólítás: „Tekintetes Magyarnemzeti Tudományos Akadémia!" Döbrentei Gábor írja rá az érkezést!

Akadémiai levelezés: 37/1845 sz.
A Nemzetek Mindenható Urának Nevében.
167 szvb(?) Vettem aug. 22. 1845
Tekintetes Magyarnemzeti Tudományos Academia!

Hőn szeretett Nemzetünk Dicső Eleink ivadéki több évszázad óta különbféle viszonyok közt éltek e Tartományban, melly *ma a' Moldvai Fejedelemség 'Török hatalomtul függő és a'* **Moszka** *czártul védett kormánya által igazgattatik.* – Magyarnépfaj lakott evidéken *hoszas éveksorátul*, hogy *ne említtsünk* évezredet, mellyet bár milly nevezettel czimezzenek a magyar történetek tudós kutatói, épen nem ide tartozik kivivni; jelenrül teendő hiteles jelentésünk *folyo év' Aprili napjaitul csángómagyar véreink sorsát valoszinüleg ábrázolandja Nemzetiség és Nyelv* tekintetében, mi e nagy érdekü kettős tárgyban történt s köztudomásra jöhetett az említett honaptul jelenig, enehány sorokban legyen buzgo hazafi indulattal, magavaloságában a' Nemes Magyarnemzet elejébe hiven terjesztve: – Mi e maroknyi magyarság nemzeti ügyét illeti arrul *ma sincs sokkal* több el mondanivaló, mint az előtt: *minthogy nagyobb részint földmivesek* levén e Fejedelemség *Kormányától* épen *ugy tekintetnek valamint Moldvahon többi földmives jobbágy lakói.* –

Nyelvünkrül ennél jóval többetis, kellis elmondanunk: „a' m e n n y i h á z a n n y i s z o k á s" ez igen ismeretes magyar példabeszéd szavait tüzzükki a' moldvai csángómagyarok nyelvére nézve, **kik a' mennyi falvakban laknak,** *majd annyiféleképen ejtik ősi nyelvüket, mit mégis mindenütt, egy igen szépen, és könnyen megkülönböztető szelid s' mingyárt figyelmet gerjesztő szóhajtás ugyanazon egynek jellemez, és ez az, mit* c s á n g ó m a g y a r n y e l v e j t é s n e k méltán mondhatni, ha még *azt egészen* elnem felejtették, *mi* már **némely** *helyeken a'szó tellyes értelmében* **megtörtént,** nyelvünk e *csángós* tulajdonsága *néhol* **tisztább,** *másutt* **darabossabb,** *nehol* **szelidebb** *másutt* **keményebb,** imitt amott fületis sért, főképp evéreinkkel először beszélgetőt. több helyeken pedig oláh, szláv, szavakkal, már annyira vegyes, hogy tökéletesen kivenni a csángóssan beszéllő *szándékát általlyában filologiai jártasságot feltételez.*

Ezen hibás, míveletlen, semmi szépre, jóra avagy szentre, épen nem alkalmas s nemis alkalmazható durva magyarnyelv, millyennek kürtölik, Moldvában-Országszerte a'magyarnyelvet nem beszélők: de épen nem is értők, a'világ előtt mégis, tisztelet becsület, tudosoknak nemcsak láczók, de' azoknakis méltan ismertek. Ezen magyarnyelv, melly mint az előbbeniekbül értetik, **hibás** *melyben*

MTA–Kézirattár RAL 37/1845

azonban drága kincsei fennmaradtak nyelvünk', s nemzetiségünknek mostani állásában semmi javításra: annál inkább fenmaradására semszámithat: mert **egyetlen** *gyakorlati pályája levén* a' Kath. *Religioi Isteni* tisztelet: onnan ha mégugyan nemis minden helyen, de *némely nevezetessebb falvakban (:s' ezekben van meggyökerezve a' csángóság:) rajta tul adni, s' végveszélyét nyakra főre siettetni* törekedik az *Egyházi lelkészség*, és mi *okbul* a' *Religio iránti szent* buzgalombul? avagy más előttünk ismeretlen nagyobb *lelki haszonbul?* mi megnem határozhatván, a dologhoz jobban értőkre bizatik mindennemü véleményezés.

Szabófalvát *említeni kell itt, mintegy leg régibb s' mais legnépessebb lakhelyét Csángó véreinknek, ezvala még jelen évig a' Romani vagyis szereti, Egyházi kerületben egyetlen magyarnyelvü Parochia: itt jelen évben csakugyan valahára, nem kiss* erőködés után *végre hajtatott az annyi évek óta czélba vett* s' ezerféle *Kellemetlenségek, gyülölségek, botrányokba került, de minden oldalrul szilárd lélekkel tervezett „oláhositás", elsőbben csak minden második vasárnap parancsoltatván* az imátság és éneklés oláhul ma *már a'mult husvéti ünneptül* fogva törvényé *vált ez Egyházban többé magyar nyelven a' népnek még* Isteni *tiszteletébenis semmit sem szolgálni: itt az ősrégi* énekek, oláhul *el ferdítve hangzanak, ollyas Kántoroktul szabadon* fordítva, kik *sem a' magyar, sem az oláh nyelv' szabályaival, annál kevésbé poëzisával mégcsak jó formán meg ismerkedve sincsenek, itt egyedül kiáltoz ma a' pusztában, igen kevés hangtudományi ismeretekkel* orgonát játczó Kántor, ki önmaga vallja hogy még a' hangbillentyüket *sem ismeri minnyáján; mélly csend uralkodik az Isteni tiszteleten itt, hol azelőtt ezerek ajkán ájtatoss hangok özönlötték az Isten dicsiret méltoságát, illy hangvezér énekel ott néhány, minden poëtai lelket nélkülöző olah énekeket, hol ezelőtt az Imádunk szent ostya, Idvezlégy Krisztusnak drága szent Teste, Jertek Keresztény lelkek, Menyországnak királynéja s többi, számos magyar ajkakon harsogva repültek nem csak az Égfelé, hanem a' tágas falvat és sikmezőtt olykor az oláhok épületes csudálkozására eltöltötték; ma a' buzgolkodókkal teli szenthajlék fala közt pusztában kong a' „venicz Krisztini buni", „Maria Majka mili" :itt a sz:meneten (:Bulcsujárás:) valosagos babel zavarja az ajtatossagot, hol az egyik olahul, a' másik magyarul énekelvén* buzgolkodik az egészbül pedig érteni semmit se lehet. *El temette ez évben Szabófalva* ősi magyar nyelvét, mellyet a' *Nagypénteki* Keresztények sírjatok, tán utolsó elhangzásával siratott meg: Kérdés vallyon fel támadhate ez? mint a Világ Üdvezítője?! – *E Parochiában ma a' házasságra senki sem bocsátatik még oláh nyelven meg nem tanulja az egyházi Törvények által oly szorossan megkivántató imádságokat, és Hitágazatokat, ezeknek magyarul tudása sem volt eddigelé illy terhes akadály: e czélra jelesen közre munkáltak a szabófalvi Iskolák* növendékei kik többnyire az oláh nyelvben gyakoroltatván, *Vasár és ünnep* napokon a *papi udvarban kapuk bezárva nagy szorgalommal tanitották a' parochiabeli mind két nemü ifjuságot, oláhul imátkozni, magok pedig magyarul tán a' Miatyánkotis alig tudnák el mondani,* ezzel foglalkoztak többnyire az iskolások, és az iffiak csapodárságai után **ejenkint** leselkedve hogy a' törvény elejébe ránthassák mind felsőbb parancsolatbul, nempedig a'szép Iskola szorgalmas gyakorlásával melly inkább gabna raktár mint Tanoda nevet viselhetne: az illy növendékekbül válnak s' váltak azon alkalmas egyének kik Kántori kenyeret nem *egyébbel mint édes véreik* árulásával, *nyelvük nevettséges* oláhosításával s'

nemzetiségük nemkiss gyalázattyával nyernek, millyenekrül még alább szólanunk kell: ez erőszakolt oláhositásra avének alkalmatlanok levén nem kéntelenitetnek, de *azok kihalása elegendő* arra, hogy *egész falvak oláhul beszéljenek* ott is holmég matalán egy sincs ki magyarul szót váltani netudna. illy lépések *s mozgások mellet 4–5 év elég* arra hogy *jobban szégyenlje utálja gyülölje a magyar vér saját nyelvét* mint ma, mellyett valóban az imént érintett törekvések *egészen meg gyülöltetni eröködnek*. Itt meg kell jegyeznünk a *Katekezisi és Evangéliumi* oktatásokrul, azt: hogy ezek *csak 15 év előtt tétettek* magyarul, ma a *szó tellyes értelmében oláhul* végeztetnek és miért? nem gordiusi csomó hogy végét karddal keljen keresni. – ezek s az illyenek ha hidegségét elég fájdalommal tapasztalhatót szültek e csángó magyar népfajban épen nem csudálhatni; *ők nyelvük s nemzettyükhez ragaszkodásukat a mult év századbanis, jelenbenis tehettségük szerint megmutatták folyamodván az Erdélyi Püspökökhez; de buzgalmukért a külhonból semmi segedelem kevés részvét, ithon* pedig csak **verés,** lén a vigasztalás. Mi kécség kivül ma sem hijányzana, ha valaki illy bünös véleményt csak szóvalis védeni merne, az *emlitett esetrül igasságot tesz a Szabófalvi anyakönyvbe irt esemény*, mit nemmindenkinek szabad megtekinteni. Legszebb népét teszi a Moldvai csángó-magyarságnak *Szabófalva és a körülte fekvő Románi kerület magyarsága, akár lelki szép tehettségeiket, akár kül alakjukat vegyük kissé nagyobb figyelemmel tekintetbe, ennek eloláhosítására fordítatott ugy láczik mindenkor a legtöbb és legnagyobb* figyelem, hogy a nagyobb és tehetősebb rész, annál könnyebben vonná maga után a tehetetlenebbet itt e vidéken vannak a legrégiebb de ma csak nevekrül azoknak ismert magyar falvak, mellyekbül jelennen ki küszöbölve van a magyar nyelv miért csak keservesen és titokban sírhat még, néma bánattal a nemzete boldogságáért sohajtozó kebel, mi jobban epeszt holmi szabadon eljajgatott siránkozásnál, *itt az általmenő másnemzetüek előre figyelmesek a magyarfalvakra és bámulásig csudálkoznak*, midőn a tudakoló szóváltás után, megtanulják, hogy nyelvük már *nem magyar, nem nemzeti. Talán nem is kellene említeni, hogy e Román kerületben levő Parochiák 15–20 év előtt majd mindenikében alkalmaztattak magyar ajku Papok ma már azon véleménynél fogva; hogy ott magyar nyelv nem szükséges hanem égbe kiáltó vétek, Egyházkormányi hívtelenség és közcsend háborító alacsony bujtatás, az említett vidék falvaiban magyar Papnak vagy akárkinekis, e magyarokhoz nemzeti nyelven szollani.* **Jelen** *évben hagyá el Moldvát egy Magyarhoni Lelkész ki Halocsesten Domafalván Szabófalván* s.t. *18 év* előtt magyarul hírdette az üdvösség Evangéliumának magvát. – szép haladás, ma nem szükség, avagy nem kell illy nyelv! – Ezekbül bátran következtetheti a Magyar nemzet, ha 20 év lefolyta alatt a szabófalvi vidék ennyire eloláhosult, a mostani körülmények közt nem nagy erőszak kivántatik a többiek elvetemedésére is. – Ezekhez folytatólag legyen megjegyezve hogy a szabófalvi s a többi kerületbeli filiák nemellyikében *még kissé ugyan bátrabban és több számuakkal beszélhe'ni magyarul* mint a Parochiában, minek hol állyon az oka könnyebb kitalálni mint akármely szórejtvényt t.i. nem fordulván azokban olyan gyakran meg tiltó s rettentő mennyköveket dörgő erő, mint az Anyamegyében, szabadabban válthatna, egymással szót nemzeti nyelven, még holmi töredezett magyarsággal beszélgetnek csángosan a buzgó magyareredetü Hívek. Ide kell említenünk a kenyér s hivatalféltők alacsonyságait kik e vidéken saját nemzetök,

hazájok, gyalázattyán, és atyafiaik véreik árulásán, hízlalják undok szájaikat, alacsony lelkeiknek ocsmány jellemzésével, mire őket nem annyira magok elfajultsága, mint a hivatalos tanácsadás tanítá, érteni kell az illyeneken azon **kántorokat,** vagy más egyházi szolgálatban levőket, kik az álhírek álnok hordozásaival, többnyire mint az ilyenekkel történni szokott amás szinben elő adott dolgok vagy hazugságokkal szaggattyák véreik közt abéke sz köteleit: ezek mindenkit ki nemzetéhez ragaszkodik, vagy a magyar nyelv itteni szükségérül *valamit talál szollani azonnal feljelentenek*, ki azután nemcsakhogy *tekintetit vagy érdemit* veszti: hanem minden alkalommal kissebbséget szenvedni kéntelen, a legnagyobb elnyomattatások s legkínzóbb lelki fájdalmak közt: ezek továbbá azon *magyar oláh Poëták kik az erdélyi egyházi énekes könyv énekeit alelkipásztorok parancsára a nevettségig s boszontásig szorgalmason* oláhra fordittyák, avagy jobban mondva elrontyák azokat a köz Isteni tiszteleten éneklik fenséges eszméiket a nép előtt fel dicsirik az égig magosztalják, minthogy más azt rollok épen elnem mondhatna sem müveikrül: illy *kontárok* kezelik a moldvai *magyar oláh litteraturát* kiknek megvesztegetett lelki alacsonyságaik csúszómászó álnok hizelkedéseik többet ártottak, mint használtak a moldvai csángómagyarok ügyének nyelvének s általlyában minden tekintetöknek. *Ezek nem szégyenlik az oláh nyelvet Isteni tiszteletre a magyarnál sokkal* **alkalmasabbnak** és **buzdítobbnak** hírdetni, mintha bizony Istenfelsége anyelvben s nem a szív tisztaságában gyönyörködnék. *Magyarnak pedig úgy hisszük magyarul illik Istenétis dicsérni.*

E felvidék hova még az egynemzetiségen kivül atyafiságis köt némellyeket a Bákó körül lakókbul annyira elvan egymastul szigetelve, hogy nyelvök miatt ha utazás, vagy atyafiságbul egymással találkoznak magyarjaink, egész társalgásuk: sohajtozás, kedvetlenség, félbeszakasztott panaszolkodás levén, mert egymással se merészelnek sorsukról szabadabban szollani, alig várják az elvállási órát, mely kinem fejthető keserüséggel esik meg mindazon részrül, melly nyelvéhez még mennyire annyira ragaszkodik mindazonrul mely már azt elvesztette, vagy közeledő elvesztésének épen omladozó siralmas sírján áll. – E csángóság nagy részérül csak annyit mondhatni, hogy még mostan se fehér se fekete az az se Magyar se oláh, nem magyar: mert nyelve s nemzetiségét vesztő félben áll, nem oláh mert annak még nem neveztetik. –

Folytatólag e jelentést Bákó vidéke sem kerülheti ki a Tettes Académia és Magyarnemzet figyelmét, hol ujabban imezek történtek: –

Kalugerrül és a *kalugeriek* bukott ügyérül, hütelenség bünöss szennye nélkül még tudakozódni sem lehet, ügyök s dolgaikrul beszélgetni valoságos polgári s *hazafi büné* vált nyomatásuk pedig nem könnyebbül. – **Okleveleik** s irományaikrul mellyeket *Jászvásárrul* csakugyan *elé kerítettek*, magok semmernek szóllani, általlyában őket *az egyetnemértés* tette illy nyomorultaká, ügyök felvétele folytatása és kiviteléhez sem *reményük*, sem *elméjük* sem *tehetségük* nincs, kikrül illy szomorú példabeszédet forgat a haza őket ismerő környéke **semmit érő mint a kalugeriek".** Szóval ezek sorsa épen ollyan, mint a haldoklásig földhöz vert emberé ki széditő kinnyai után, fel eszmél és tovább tántorog, hogy annál nagyobb kinok között haljon meg. –

Bákóban, hol eddig olly tetemes szükség nem volt az oláh nyelvre *minden második vasárnap* oláhul tartatik az Isteni tisztelet felsőbb parancsnál fogva: illy lépésekkel siettetik a visszamagyaritás mitfogezután az idő és következmény szűlni, nemcsak gyanitható, hanem kézzel tapintható, hogy a lélek kinzo erőszakolt eszközök hasznalása csak erőszakolt igen lassu haladást fog maga után vonni.

Barátban, *Kalugeri filia* a Kántor hivatalától megfosztva elüzetett hibájáért, érdemlette vagy nem? az nem ide tartozik most nemkiss botrányára a hitnek s nemzetiségnek az oláhoknál nyert menedék helyet kik nem utolsó dicsőséggel hírlik, hogy nem sokára ismét egy Kath. hitszolgát fognak ujra keresztelni, mig ezek igy folynak tavasztul fogva, addig hitvese, három magzattyával az inséggel küzködve csaknem földönfutová vált. Bákóban nagy szorgalommal épül a Paplak, két holnap mulva kész leend az épitész igérete szerint, ki lészen első lakója mély titok.

Prezest E Parochiát magyar Pappal nyitotta meg az Egyházi Előljáróság, hol egymásután e nemzetbül többen müködtek, most már rájok semmi szükség itt nincs, hol *még ma minden második* vasárnap *magyar* nyelven dicsérik Istenöket a hivek kiknél azon vélemény terjesztetett, a mostani lelki Pásztorság által miszerint a *Török nyelvnélis miveletlenebb levén a magyar*, sokkal nagyobb szorgalommal kell a *haza moldován oláh nyelvét tanulni*, mint a magyart, melly hazáján kivül van, és nehezen létezhet, mire szép lépésekis tétetnek, mivel már éltemben s asszony előtt, szégyen a magyar szó annál inkább annak körtölt hibás ejtése, általlyában *a magyarul beszélést, elkerülni örvendetes a Prezestiek előtt;* mi szivszomorító Magyarnak aztlátni hallani és tudni, mi miatt saját faja szégyenljen nemzeti nyelvén beszélni holmi fonák és alaptalan vélemények terjesztése miatt, mellyek a mélyebb tudományokban épen jaratlan magyarságban olly kemény és csak sok fáradtsággal kiirtandható gyökereket vertek: igy és nem máskép történtek meg a századok elötti tetemesb elolához sodások. –

Pojána *Prezest filiája*, jelen évben szüntelen, *kedvetlen egyenetlenségben áll lelkipásztorával* oly növendék Kántor rajok tolásáért ki a Miatyánkot sem képes magyarul előttük elmondani, ezek még eddig magyarnyelven dicsérték Istenfelségét ezutánis ugy akarnák, de mit fognak tehetni szegények azon ki mondott itélet ellenében, mely szerint a Magyarpapok politicai uton fognak innen eltávolitatni.

Ploszuczkén, *szabofalvi, Dsidafalvi, Forrofalvi, Klései, Bogdánfalvi* st. *falvakbul tiz évalatt gyülekezett*, s mintegy 80 házat számlált eddig *Valényi* most *Foksányi* filia, azon *szoross parancsot vett* az uj Administrator *legelső* megjelenésével, melynek szigoru tartalma szerint, *csak harmadik vasárnap legyen szabad kántorának népét magyarul énekeltetni*, és imádkoztatni, holott ekiss helység terjedelmében alig fogna találtatni *tiz* lélek amagyar nyelvet nem beszéllő. annalis kevesebb tán nemértő igy vonatik akisebb rész után anagyobb foksányi szellemben. –

Gorzafalvárul nagy panasz emelkedik ahivek hidegsége ellen: mert a *husvéti gyonás* parancsának eleget nem tettek; de miokért? a népszava nem halgattatik, nemis kérdeztetik, elegendő nekik hogy lelkipásztorjok van. – Hogy és mirendel megy alelki tanitás csak a magyar ajku lelkészek hiveitül vétetik észrevehetőleg tudositás, mi az együgyü népbenis nemoknélkül gerjesztett figyelmet. Többi

Parochiáin e vidéknek, hol magyar ajku hitszolgák lelkészkednek ámbár lecsigázott érzések közt: de *mégis* elegendő szeretettel gyakoroltatik a Magyarnyelv, mint az Istentiszteleten, ugy a köztársalgás alkalmával de csak a magyarok közt.

Mit mondgyunk általlyában, s bár mondanunk ne kellene, az Isteni tiszteletben lelki szemek köny záporával, keservesen megsiratando hidegségrül: melly uralkodik azon szentegyházakban, mellyekben a szent áldozat latin szavain kivül minden oláhul kezdetik, folytattatik és végeztetik?! – sem az utazó, sem a buzgolkodó ajtatoss nép ezen hangokon eneklők szavát nem halja mit szent örömmel tenni mégmegnem untak azok, kiknek sz: hajlékaiban magyarul dicsirtetik az Isten: halottas keserüség, és nagypénteki szivreható szomoruság hangzik vissza az egyedül éneklő kántor oláh szavaiban, hol nemmagyarul zengenek az Istendicsérő énekek. –

Nem régen érkezett meg *Romábul két olasz* szerzetes kiknek egyike *Kalugerben*, másika *Husson* döllött neki az oláh nyelv tanulásának, az első Bákai, másik a Romani kerületben veendő minél elébb alkalmaztatást: mult héten *ismét kettő* szinte *onnan ujabban érkezett*, jelent meg, hol veendők alkalmaztatást nem tudhatni. *Magyarhonbul még egysem érkezett.*

Minél jobb czélszerübb és alkalmasabb felfoghatásáért minden tekintetben a csángo Magyarügy s Nemzetiségnek mellynek kezenfogva vezetője a Rkath Religio, végezetül meg ide kell emlitenünk a következendőket: Hitünk Nemzetiségünk s Nyelvünk ekiss hazában némi fennmaradhatására s jövendőjének biztositására föleg *elolához sult véreink visza magyarositása volna czélba veendő*, mi czélszerü müveltetés és alkalmas tanittatás által volna eszközlendő, mi kétségkivül *könnyebben megtörténhetne mint az elolához sodás szomorú metamorfosisa*, mire magában érthető *miszerint magyar szellemü Iskolák lelkes magyar Tanitókkal* felállitandok; kivantatnak és mi leg inkabb ohajtando; az hogy az *Isteni tisztelet nyelve* melly hajdonta buzditotta emaroknyi magyarságot a *vallásosságra vissza adasson*, és *tellyes szabadságába tétessen*, mit nem mondand talán igazságtalan követelésnek sem Róma sem a világ: de nem a moldvai kormányis havaloszinüleg értesülend a dolog mibenlétérül melly még most semmi kedvező véleményt nem táplál, eziránt sőt mind botrányt, csendháborítást, épen nem jó szemmel tekinti.

Siralmas nemzeti érzettel s lelketkinzó hideg keserüséggel tapasztalhatni itt sokaknak lelkében ecsángók közül a nemzeti elhülést, melly jelennen annyira vitte őket hogy külhoni idegen magyar ajkuval szégyen, és felelembül még szót váltani is rettegnek borzadnak mivel a magyarhoniaktoli ovakodás azoktul van hü kötelességeké téve, kiknek lelkeikben legtöbb hatályu uradalmok van, kikben legnagyobb bizodalmuk és reményük Isten után vetve van: szóval tul vagyon e magyar nép azon nemes lelkesedésen, melly őt nyelve s nemzetisége fenmaradásáért valami esedezés, vagy könyörgésre bátoríthatná felsőbb helyen teendőre, avagy kész elszántsággal bátor lélekkel feltüzelhetné valami kedvetlenségnek ügyökjavitásáért elszenvedésére, szilárd akarattal kitürésére. Tesped ezekben elnyomatva különféletekintetbül a nagyra szépre és mindenjóra termett s könnyen fogékony lélek, minek szép jeleit a csángók szelid jellemökben rövid társalgás után kitanulhatni, melly szép tulajdonok, ma kiss lelküségé bátortalanságá fajultak, illy helyezetben pedig a szolgai lélek gyalázatoss alacsonságaira is minél elébb terpülendők;

ha lelki miveltetésükről minél idébb czélszerü gondoskodás a Nemes magyar Nemzet Egysége által nem lesz!!! --- másunnan igen csekély javitasra számolhatnak. E hazában ha idegen tudakol, vagy kérdezkedik véreinktől nyelve avagy Nemzetisége felől készebb magát eltagadni, mint sorsárul valamit felfedni milly helyezetben, igen nehéz feltenni, hogy magukért valami szót bizonyítást, feleletet tegyenek, sőt inkább ellenkezőt. bizonyitandnak avagy bátorságosabban, a mostanival tellyes megelégedést nyilvánitandnak, ha épen semmi jobrul nem álmodhatnak.---

Lelki bánattal el érzékenyülve bizodalommal kell jelentenünk azt, hogy e Tartományban *kissebbittetik Edes Magyarnemzetünk* nem a *hazafiaktul és nemesektül*, hanem *külföldiektül* a honfiak és csángómagyarok előtt; ivekre terjednének s még sem volnának leirhatok azon *kissebb nagyobb rágalmok gyalázatok*, mellyek a Magyarnyelv és Nemzetiség rovására tétetnek, *kiktül?* gyöngédség parancsolja halgatnunk, mellyekre csak azt kell mondanunk Atyám bocsáss meg mert nem tudgyák mit cselekszenek. A Fővárosban azon vélemény uralkodik és fonákoskodik, hogy a *magyarnak egész világ ellensége*, a magyar Papokon tul kell adni, őket *csend háboritoknak* kell a világ előtt nyilvánitani holott a Csángókkal ügyökről senki sem mer de nemis tanácsos beszélleni: - Illy boszontó *nyughatatlan véleményben van* az *egyházi kormány igy velekedik az Ausztriai Cs Kir. Agens kik az Uralkodó Fejedelmet a magyarok intézkedései ellen dolgozatra birták diplomatiai uton*, e közlemény terjed hazaszerte. - Ha valamikor, most gyülöltetik itt edes Nemzetünk *miolta némely itt még ismeretlen mozgalmak történtek*, és az ingerültség oly fokra hágott, hogy ha nagyobb erőtül nem támogattatand *maroknyi véreink ügye veszni kell nyelvünkkel együtt Nemzetiségünknek Moldvában.* Igy áll jelennapokig a csángómagyarok ügye e Hazában.--- Kelt Moldvában Julius 14-én 1845 (Nincs aláírás!!!).

XVI

Petrás Incze János levele Alsóklézsén, 1845 augusztus 25-én, melyet Döbrentei Gábornak küldött.

Alsó Klése Augusztus 25/13-én 1845

Nagyságos Tartományi Fő Biztos és Királyi Tanácsos Ur Lelkembül tisztelt, Jóakaró Uram!

Nem kétlem, hogy Tettes Jerney János Académiai rendes Tag Ur által küldött levelem becses kezébe jutott; jelen soraimnak csupán egyedüli czélja az hogy egésségben üdvözölhessem mihez hosszu életet ohajtok Istenem sz. Felségétül kegyednek a magyar nemzet diszére minél számosb évekig folytatandót. Dall

---

MTA-Kézirattar RUI 8° 206/187/sz

gyüjteményeimet időm nem lévén a le másolásra e legjobb alkalommal sem küldhetem igyekezni fogok, hogy elne maradjanak. Bátor vagyok továbbá nemes lelkének részvétébe ajánlani az innen Pestre küldött csángó rokonimat méltoztat őket a'hol alkalmas leend ajánlani es ők s jövendőink miveltetésérül az egez hazával (?) gondoskodni. Én őszintén meg vallom ügyünk miben létérül terjedelmesb tudósitását a legnagyobb ohajtással elvárnám, ha szabad volna, tudván, hogy arrul senki ki meritőbb és helyesebb véleményt nekem nem adhatna Nagyságodnál kinek a' Nádornál s helytartó Tanácsnál oly nagy tekintete és jelentősége, mivel meg kell vallanom, hogy itt sok épen nem kedvező véleményeket hallok és szomorúan kölönbféle terveket koholtatni veszek észre magamnak helyes tudomásom a dolog tellyes folytárul a távulság s más körülmények miatt nem lévén. Ezennel magamat s ügyünket tapasztalt nemes lelkének résztvevő hajlandóságába ajánlván vagyok az egész sz Magyar Nemzetnek háládatos legkissebb fija Nagyságodnak pedig a legalázatosabb tisztelettel lekötelezett mindenkori kész szolgája

PETRÁS INCZE sk.

XVII

Petrás Incze János kezével írt, „Moldvában 1845 szeptember 24-én" keltezett, a Tudományos Akadémiának címzett, aláírás nélküli levél.

Vett. oct. 26 1845

II. Tudósitás, moldvai levelezőnktől.
Tekintetes Magyarnemzeti
Tudományos Academia!

Tellyes bizodalommal lelkesülve, sietek folytatni moldvai csángó magyar véreink sorsárul meg kezdett tudositással annyiban ábrázolni a történteket, első jelentésem óta mostanáig némi változások, a kérdéses Magyar fajra érdekesek közbejöttek. Püspöki rendelet következtében Augusztus hó végnapjaiban T. *Funták Kozma*, Pusztinábul Foksányba költözött, kinek helyét foglalta T. Szakácsi Pláczid ki a I I Minorita Rend Magyarhoni Sz: Erzsébetrül nevezett Provinciábul jött, mi viszonyokkal, majd alább érintendjük. – *Kalugerbül* Fő T. *Accardo Antal* volt Beszterczekerületi vicarius-Esperess Sztambulba költözött ott Apostoli Helyettes és keleti Minorita Provinciálisi Főnök hivatalt viselendő, helyét foglalta T. *Toppia Josef* azelőtt Galáczi Admtor. – Gorzafalván jelenleg a magyar ajku hiveket evangeliumi igékkel örvendezteti T. *Tóth Anasztáz*, édes Anyahonunk soprony megyeifija, az említett honi Szerzetes Rend Tagja. T. Visáni Miklós ezelőtt

---

MTA–Kézirattár RAL 212/1845

Gorzafalvi Lelkész Bákai Admrá van kinevezve addig kalugerbül ügyködendő meddig apapilak eme régi püspöki városban tökéletességre jutand, mi ez őszön megtörténendőnek hihető, minthogy a csinos alaku ház már födél alatt van, s nagyobb részint vakolva. Egy harmadik szerzetes egyén ugyanazon Rendbül mindennap váratik Magyarhonbul kirül azon fonák hír terjenge előleg, hogy nem fog a Missio Püspökétül béfogadtatni, mivel a szerződési számon felyül halad: most ismét az hallaczik, hogy bé fogadtatna, ha a határszéli szoross viszonyok nem ellenzenék, miknek valoságos okai előttünk rejtvék, ennyi mégis köz tudomáson van: hogy *T Szakács Placzid* székely származású Minorita Rendü Áldozó Papnak Előljárók rendelése következtében Moldvába utazónak a törvényes uti bizonyítványok ellenére, minden butora, a „sósmezői" oláh falun, amoldvai ojtozi határszélen, az oláh tisztviselő által letartoztatott: az említett papi egyén pedig kezes levél mellett csak 24 órára nyert szabadalmat Moldvába jöhetésre, kiis azonnal jelentvén magát az egyházi hatalomnak, Pusztinába rendeltetett az Istenige hirdetésével legeltetni e vidék magyarhiveit.; mig az uralkodó herczegnél a dolog ki igazittatik, honnan folyamodás után azon válasz érkezett: minek tartalma a könyveken kivül *mindent* kiadatni parancsol, mégis az emlitett tisztviselő eddig mindeneket konokul tartoztat: a könyvekrül azon szoross rendelés van, hogy a Fővárosba vitessenek, egytül egyig, hol a censura fogja vissza, vagy nem adatásokat meghatározni. Ujjabb folyamodás is tétetett, mire a kedvezőbb engedelem mindennap váratik. – E szerzetes egyénre voltak bízva a szcitovszkyféle könyvekis, mellyek a többiekkel együtt Sósmezőn hevernek. s alkalmasint azon sorsra várnak–, mi az előtt a magyarnemzeti Tudoss Társaság által ajándékozott könyvek küldeményét érte, mi történt azokkal halotti csend és mély halgatás takarják, annyira hogy még eddig legkisebb hirtis bizonyost, azoknak miben, és hollétérül hallani nem lehetett. – Továbbá a Szereti papi kerületben semmi egyéb változás nem történt: azonkivül, hogy a halocsesti eddigi volt Lelki Pásztor T *Pellegrini Ferencz* helyét foglalta Fő T. Destephano Antal ki Jassi kerületi vikárius és elébb Viceprefektusi rangot viselt; mindezen változások s egyéb körülmények csak oda mutatnak, hogy még most semmi szándék sincs nagyarajkú Lelkészt alkalmazni olly helyre, hol eddig másnyelvüek müködtek, még oda se hol egykét vén asszony örömestebb beszél oláhul, mint magyarul, holott oláhnak magát a világért semmondaná, de nemis tarthatná.–

Kath. Egyházunk s nemzetiségünk e tartományban gyenge lábon állásárul, nem épen oknélkül kell jelentenünk, aztis: hogy minden legkissebb Kath. *Templomnak oláh köriratú pecsét* készítetett, 1843-ban és 1844-ben a Kormánytul, mindenikének általis adatott, ezek ügyében az Egyházi Kormány eleget buzgott, de semmit se tehete az Ausztriai Cs. Kir. Agentia ezt csekélységnek nézvén és nem érdemesnek a kellemetlenségekre, mivel ehazai kormány rendelése, mellynek egyenesen alá vetvék minden magyarlakta falvak igy szoross értelemben minden védelme csak a bevándorlottakra terjed és nem a benhonosultakra: mirül többet szollanunk nem lehet, *mae pecsétek* vagy a tulajdonos földes Urnál, vagy a biráknál vannak, minthogy *egyházi személyeknek azokkal tilos élni*, mind amellett a tulajdonosok hol jónak láttyák szerződésekre s más oklevelekreis felteszik: ez aligha nem a szomszédságban forró russificatio előzménye, mit határozzanak és itillyenek meg, adologhoz jobban értők, akármilegyenis a dologban Diák szertartású Egyháznak,

ha a hívők nyelvén nemis, bizonyos okok és körülmények miatt legalább latinos feliratú pecsét illik; – im idemellékeve ötnek hasonmása a, többi is megszerezhető; de ennyi elég annak igazolására hogy mindenütt így van. – Parancsára a Kormánynak mindenik pecsét árát a templomokhoz tartozó magyarok fizették meg. – Beszterczekerületi Esperest-Vikáriusnak, az elment *Accardo* Antal helyébe kineveztetett Fő T. *Zamoyszky Sztaniszló* Lengyelhoni, kitül Nemzetségünkre mit várhatni ajövendő fogja igazolni.

Meg kell említenünk mi történt *Urnapján* a *kerületnek Fővárosában Bákóban:* – Szerencsétlen véreinket, kiket ezelőtti években az *uton állási orzásért* a kerületi hatoság befogatott befolyván *törvényük e napra határoztatott* a hóhér általi gyalázatoss megveretésük, öket atemérdek nép között afő uczán taszigálva csapkodá a Bakó ostorral mindaddig, mig minden ütést a törvény által határozottat rájok nem vert, szép vigasztalás az *Urnapjára öszve* sereglett buzgolkodó Kath. *magyar* népsokaságra! a szerencsétlenek *hátaikon* bőrök, irtózatosan *hussostul csontig öszve marcangoltatott s másnap az oknába sovágásra vitettek* hol már némellyek közüllök elhaltak s tan kevesen fogják kivárhatni aszabadulás idejét: akár mind történt legyen ez, annyi igaz hogy az *említett napon oláh egy sem kinoztatott meg, kik illy büntetésre voltak közüllük* itélve azok egy *héttel később* bünhödtek, afogházakban pedig igen csekély lelki vigasztalást élveznek mind az oláhok, mind a Magyarok. – *Szabófalvát jövő* 5–6 évre haszonbérli az uralkodó Fejedelem Attya hajlamát a Franczia honbul hozott és ujra megkeresztelt hirszerint nem utolsó családú nővel hazasságra lepeséert nélkülöző fija, honnan már a sohaj több magyar községekbe elhatott: de mivel vigasztalhatják egymást mind azzal, hogy kisebb nagyobb mértékben minnyajan ugyanazon igába görbülvék. Emlithető e? hogy *Forrófalvának földesuri jogait* a moldvai törvények ellenére zsidó haszonbérlők tarttyák, 5 évre más név alatt: *mik történnek ott aszegényebb alattvaló földmivelőkkel* hol a tulajdonos távul, csak a közöttük mulatozo írhatná le. – *Kalugerben szeptember első hetében négy asszony köttetett az uradalmi szolgák által lovak mellé és úgy hurcoltatott iszonyú sikoltások közt Cholera tövisben, faluszéltiben, azért hogy az uri munkát szegénységük s kenyérfogyatkozásuk miatt nem tellyesíthették:* megjegyzendő az említett tövisrül, az hogy ehazát 1831-ben lepte el mikor az epemirigy ittis pusztita, tövisse igen hegyes, szurása annyira mérges, hogy sokszor tagjokat is vesztették sebesítése miatt; annyira szapora, hogy rövid idő alatt nagy helyet el öl kellemetlen növényével, a falvak s városok tágosabb uczáin oly buján terem, hogy se barom, se ember nem járhattya szenvedés nélkül ki irtására a kerületi hatoságok által kiparancsoltatott anép, de mitsem tehetvén más évben még szaporábban gyarapult: azon hír és véleményis kering szaporulásából, miszerint a moszka katonák abrakjából, vagy lovaik serényébül maradtak volna enövény szapora tenyésztő magvai mezitelen lábbal embert benne hurcolni nagyobb büntetés nem kell. *Jászvásárhelyt* Collegiumot szándékozikaz Egyházi Elnökség állitani Kath ifjak neveltetésére, *ha Franczia honbul elegendő* alapítvány lészen nyerhető., melly tervezett Collegium növendékei bizonyosan német és Francia iffiak leendnek, kik a fővárosban születtek nevekedtek, vagó laknak afalvak magyar gyermekeire mihatással leend adgya Isten hogy a jövendk csak örömet hozzon. Ismét legujabb fővárosi tudosítás szerint *Lembergbül* váratiy

mindennap egy papi egyén *Jasban* müködendő. Azt sem lesz tán érdektelen ide jegyezni, hogy a moldvai uralkodó Herczeg *Szturdza Mihály* ez évben fejedelemsége határaiban utazást tevén leginkább pedig *Okna* városán mulatozván, kirándulást tett *Bogdánfalvára*, melly magyar falut szándékozik az áruba bocsátotta spanyol Marquis De Bednártul megvásárolni, melly alkalommal ott *a Kath Lelkésznél szállásozott*. Hirlik, miszerint Kaluger magyarjai is ő herczegsége birtokába fognának jutni melly földbirtokot hasonlóan magáévá tenni szándékozik a megvétel jogain. Ennyirül tudósíthattyuk jelennen a Tettes Magyarnemzeti Tudományos Académiát, mi a moldvai Csángómagyarok ügyére érdekesnek és kissebb nagyobb befolyással levőnek láczik lenni.

Költ Moldvában Szeptember 24-én 1845

XVIII

Petrás Incze János kezével írt levél, melyről a keltezés hiányzik, csupán az 1845-ös évszámmal.

Vett. oct. 26. 1845

Tekintetes Titoknok Ur!

Nem hihetem, hogy folyó évi Julius havában költ és becses személye által, az Académiához intézett tudosításom, kezébe nejött volna; mellyel együtt tisztelt személyéhez intézett csekély tartalmu soraimatis gondolom olvasá, azokban némi utmutatásért és további felfoghatás helyességéért szót tevék mire ámbátor mind mainapig választ nem kaphaték, jól tudván hivatalának bokros foglalkozásaival idejét annyira elosztva lenni, hogy minden kissebb tárgyakra figyelme ki nem terjedhet. Nyilton megvallom ismételve, helyezetemben a folytonos tudósítások minél helyesebb és okosabban vitelére tanácsadóra és utmutatóra volna szükségem, minélkül nemzeti ügyünkhez szolva itt, a szó tellyes értelmében szükölködök. Nem vagyok magamis épen minden foglalkozás nélkül főképp miolta különbenis elég faradságos Parochiam administratioja mellett egy másik szomszédra is ügyelnem kelletik a papi egyének hijánya miatt, mind azáltal, hogy *a három havi tudósítás mit se szenvedgyen* röviden egybe szedtem mindazokat az itt történtek közül, mellyeket kissebb nagyobb tekintetben nemzeti ügyünkre érdekeseknek véltem s mellyek a moldvai magyar ügyet szivükben lelköken hordozókat közelebb, vagy távolabbi viszonyban érdeklik. – Röviden igyekeztem mindeneket ábrázolni s amennyire töllem telhető volt a szerénység szabályaira figyelve ovakodtam a sértegetésektül, tessen tehát el fogadni és fel használni a Tettes Tudományos

MTA Kézirattár RAL 103/1845

Académia és a Nemes magyar Nemzetnél csekély tudosításomat, mind hiteles kutfőből merítettett személyem *s körülményeimrül bizodalommal kérem szivesked-jen megtartani a halgatást*, mivel csak a nemrég mult *napokbanis ugy nyilatkozott egy papi társam*, mintha engem Püspököm a Ns magyarnemzetbeli *becses közleke-désért nagyon megdorgált volna* és minden *további levelezést bé tiltott volna* egyházi fenyiték alatt: mi valójában eddig velem *nem* történt: de rá számolhatni, avagy tán csak némi fogás volt az emlitett nyilatkozat magamban elhatározni képes nem vagyok. aztis gondolom, tán kémlelet volt, milenne rá feleletem: de az illyen körülményekben elegendő ovakodásra tanitott a tapasztalás. Tisztelője vagyok minden Elöljáróimnak, de azért reménlem meg bocsátható, legalább némellyek előtt azon hő tiszteletem, melly engem azon nemzethez, olly édes lánczokkal kötöz, melynek méltatlan fija vagyok s mellynek haladásán lelkemben örvendeni, kinem fejthető örömek közt tudok; azon egyet lelkemből fájlalva, hogy oly nehezen halhatok és olvashatok az anyahazárul valamit hiszen a hirlapokis mellyek itt olydrágába kerülnek sokszor ki tudgya mért ugy elkésnek, hogy három holnap alatt sem érkeznek meg többször pedig egészen elis maradnak. De nem tartoztatom többé ezekkel becses figyelmét hanem a tudosítást bölcsességére tapasztalására és adologhoz oly mélyen értő lelkére bízván vagyok valamint a Tettes Académiának édes Nemzetemnek egy isméretlen de lelkembül tisztelt becses személyének a leg-őszintébb indulattal lekötelezett alázatos szolgája

P. Incze sk

A hátsó lapon: 103/1845 Pecsét. Négyszögű.

XIX

Petrás Incze János kezével Döbreteinek írt aláírás nélküli levél. Alsóklézsén 1845 december 4-én kelt.

Alsó Klésén Deczember 4 1845

Tekintetes Titoknok Ur!

Bokros foglalkozásimmal körülveve hivatalom tellyesitése tekintetébül, örvendek miképp annyi időm juta, mellyben a' harmadik tudósítástis elkészíthetém mellyet ezennel uttyára bocsátok, ajánlván Tettes Uraságod szivességébe és bízván hogy fogatkozásaimat potolandja és megbocsátandja, midőn irományomat a Ns Nem-zet Tudományos Ácademiája elejébe terjesztendi. Várván vártam az előbbeniekre is szükséges útmutatásait, de felteszem, hogy számos teendőji miatt időt nem nyer-hetett alevél írásra, mind a melletis bizodalommal kérem tessen engem megnyug-

MTA-kézirattár RAL 59/1846

tatni havallyon tudosításim modora helyes és czélszerüe hogy annál tökéletessebben felelhessek meg a Ns. Académia kivánságának hanetalán ezutánis illyes mi általam teendő kivántatna. Nincs miért szaporítani olvasmányait, soraimmal, mivel felteszem hogy Tettes Jerney János Ur tagtársa által mindezekrül mik evidéken nemzetiségünket érdeklik hivatalosan értesülve van. Miértis a Nm magyarnemzet egysége iránti hü bizodalmamat és jövendő boldogságáért forró imáimat midőn nyilványítanom vagyok tellyes tisztelettel a Tettes Urnak kész szolgája

Petrás Incze sk.

utóirat Ha valamely nagyobb könyv vagy iromány küldeményt engem érdeklőt küldeni szíveskedne méltoztasson Gándi Antal Cs.Kir.Harminczados jó barátomhoz utasítani „*Ojtozba*" onnan minden bizonnyal és hibanélkül kezemhez veendem külömben ki tudgya mennyi idő és fáradságba kerülhetne. –

(Német igazoló sor. Szám: 59/1846 Pecsét. Négyszögü.)

XX

Petrás Incze János keze által írt levél a Magyar Tudományos Akadémiához, mely Moldvában 1845 december 4-én kelt.

Vett. dec. 24. 1845

Tekintetes Nemesmagyarnemzeti
Tudományos Academia!

Moldovában a Csángó Magyarok nyelvét s nemzetiségét érdeklő adatokat folytatólag az anyanemzettel közlendőknek, megkell ezúttal emliteni azon körülményt mi szerint *Szabófalvát* s körét érdeklőleg a Kath hitet terjesztő Romai Congregatiotul „*Decretum*" van hozva, mellynek tartalma *általlyában és örökre eltiltya Szabofalvárul* a *magyar ajkú* és *nemzetü Lelkészeket*, azon *mozgalom miatt, mely nyelvük s nemzetiségük védetéseért s fen maradhatásáért boldogult Mártonfi József erdélyi Püspök* idejében történt. A Propaganda mint övéi békéjét s üdvét ohajtó Anya, e határozatot minden bizonnyal az értesitvények tartalma következtében hozhatá, mellyek az épen nem magyar tudosítók véleményébül keletkeztek, miként történt légyen ez a magyarnyelv és nemzetiségét nem kissé terhelő és magában sokat jelentő lépés? huzamosan nem szükség leírni, *annyi bizonyos, hogy a szabófalviak esdeklése és ügye tekintetbe nem vetetett;* így volt ez hajdan bé leplezve igy lehet és van mostis egészen ellenkező *vélemény a szent városban a Csángóma-*

MTA–Kéziratár RAL 213/1845

gyarok ügye felől, mivel az ott sajátszerüleg képviselve nincs és annak miben léte voltakép nemzeti s vallási tekintetben ábrázolva nincs: miért nemis csuda, ha erül helyes fogalom és abbul következő hatható részvét ott a hol kellene épen nincs, innen magyarázható, hogy Lelki Pászotraik javallására sokkal inkább simulnak mais némely csángófalvak az oláhosodás, mint a magyarosodáshoz, akár nyelvmivelődési akár nemzeti tekintetben. mi következhet ebbül? könnyű kitalálni: adná Isten, hogy a jövendő kor tapasztalása ellent bizonyítana. –

Ezeket előre bocsátva, világos, mi lelkesedés és részvét fogta és fogja fel jelennen nemzetiségünket és nyelvünket e hazában, a hitvallás legszentebb érdekével szoros kapcsolatban állólag, mellyekbül nyilván érthető, imez nevezetes adat, mely történt ezelőtt mintegy 12 évvel, midőn a lelkek javáért saját tapasztalásábul indulva ki, lelki buzgalommal szót emelő agg lelki Atya azért miképp legalább a Gyónás üdvösebb végbeviteléért a szabófalvi kerületbenis legfellebb egy magyar Lelkésznek lakni kellene, e feleletet nyerte: (Zelus domus tuae comedet te:) mely szavak, az akori kormánynok szájából mendörögtek, az agg atyát mais nem kevéssé szomorító s lelke buzgalmát amúgy önkényileg letipró hatalommal.! –

Minden szónagyítás nélkül következetes az egyházi kormányzás, mivel az emlitett vidéken masincs magyar ajkú hitszolga, még a töredelmesen gyónni óhajtó bünösnek sem nyujt anyanyelvén lelki vigasztalással tellyes oktatást, Gyontattya; ott nem nehéz ma is tapasztalni, mikép 10–12–16–18 évtül gyónás és áldozathoz nem járultak sietnek kétnapi járásnyira, lelkeiket magyarnyelvüken megtisztitandók s mi türés tagadás elelki vigasztalást gyakorlatilag tapasztaló magyar lelkészt haszollani mer kedvetlenség követi; legfellyebbis azonválaszt nyeri, ne aggódjon azon mihez köze nincs; mit lehetne továbbá itt mondani azokrúl, kiknek napnyi földnyire utazni se alkalmuk, se erejük se tehettségük nints, milly elégedés, vagy szükségbül járulnak elegszentebb titok s isteni kegyelmek áldásához a Kath Hittan üdvös rendelményeihez Krisztus Jézus Kegyelem forrása s békéltető tárházához! Sok volna itt elmondandó, miket a hit iránti tisztelettelyes kötelességünk parancsol elhalgatni. –

Csángómagyarok izzadsága és verejtékével áztatott kezek munkája, azon kútfő, melly táplálékot nyújt hű pásztorinak azért, hogy ezen elhagyott keleti magyarnépfaj édes anyanyelvén nem csak magát ne érthesse, egymással érzelmeit biztosabban ne közölhesse, de még Istenét se dicsérhesse, így van még több ezer magyar lélekkel a dolog, kik erőszakolt oláhnyelven kéntelenittetnek Istenüket magosztalni.

Jászvásárhelyen a *Kath. Missio* Residentiájában *világi Tanító pénzen fizettetik*, ki az *ujjonan érkezett olaszhoni Hitköveteket oláh nyelvre* taníttsa, illyes mi a magyarnyelvet érdeklőleg nemis említtetik, holott már minden kécségen kivül áll miképp itt minden belholni Katholikus főképp a falvak lakói valóságos magyareredetüek.

Szeptember végén megjelent ismét Magyar honbul *Rozen Gottfréd* Minorita, kit a Mgos Püspök egyenesen vissza utasított, mivel a magyarhoni Minorita Provinciális (:non servatis conditionibus:) Küldötte: de az egyén visszatérő uttyábul megfordulván ma Jásson vár alkalmazást. Október végén ismét megérkezett Pongrácz Gellért szintén Magyar honbul, ki azonnal a *valényi* Parochiába rendeltetvén a Kath. Hit s magyar nemzetiségre hatólag ügyködik. Kalugernek ez évben

nevezetes papi változása nem kiss hátramaradást okoznak a lelkiekben, főképp a nyelv miatt, itt a törvényes lelki Pásztor oláhul keveset tudván beszélni, nehezen mennek végbe a keresztelések s több más egyházi foglalkozások a körülállok csudálkozására, pedig e Parochiában az oláh mellett a magyar nyelv, épen nem nélkülözhető, az istenige hirdetésérül csak ezután lesz az érdeklő és tehetők által gondoskodás, minthogy ezen hivek a sok más külső szenvedés után még saját lelki dolgaik ügyében is Fő Pásztorjuknál könyörögni épen nem fognak tán soha bátorkodni.

1841-ben Jáson ehon fővárosában ki nyomatott Diák Magyar ABC könyvek annyira el oszlottak, mikép alig találtatott ezen egyetlen, mutatványul idemelléklendő, a többiek egészen felhasználva elrongyolvák, ugyan azon alkalommal közre bocsátott oláh ABC könyvecskék mais bőven találtatnak a magyar gyermekek közt elosztva, de nem annyira felhasználva, mibül nem épen oknélkül lehet következtetni azon szép vonzalom jeleit, mellyel minden erőtetései ellenére is csakugyan igazolja a csángó magyarságis édes nemzeti nyelve iránti hü ragaszkodását. Elemiiskolák, Tanítók és szükséges könyvek hijánya, azon elégé meg nem siratható nagy hézag itt, azon veszedelmes homály, melly jövőre a mostaninális sokkal nagyobb setéttséget boríthat édes nyelvünkre.

Jelen évben a Nemes Magyarnemzeti Tudos Társaságtul küldött könyvek elveszvén, a legkisebb erdélyi Kalendariumokhozis kettős vagy hármas áron, ugyis elég bajjal és vigyázattal juthatni, más tartalmu magyar könyveket, árultatni avagy használtatni épen nem lehet tapasztalni illy nehézségek álják ellenét Moldvában a csekély Csángómagyar Nemzetiség terjeszthetésének.

Nem lesz talán minden érdeknélküli dolog itt még aztis megjegyezni: miszerint a *Fejedelemségben minden hetedik évben* tartani szokott adovetési *összeírás* épen ez évben tartatatván országszerte, a fejedelmi törvényes biztosság elébe kellet állani a csángómagyaroknakis adójukrul s fejeikrül számolandók: de nem ok nélkül megjegyzésre méltó, miképp nemzetisége tekintetébül *annyi ezer népnek* szoszoloja, avagy tanult és törvénytudó embere ki által szükségeit felfedezhetné a maga saját nemzete körébül *épen nem volt* s vallyon mikor lészen? — minek következtében nem megvetendő elmefuttatás képen el gondolni, milly pártolatlan áll ügyök a Publicitás terén. ábmátor herczeg Kantakuzén Sándorban a bizottság fejében valóban atyjok személyét láták feléjük jotevően mosolygani, kinek szép kegyelme azon jeles tettel örvendezteté a könyörgő csángómagyarokat mellyel minden tehetetleneket és öregeket az adó terhe alul felmente. Végezetül még egyszer meg kell említenünk mi tetemes hijány e Fejedelmeségben, mint édes nyelvünk úgy nemzetiségünk terjedhetése tekintetébül, a népnevelés hijánya, valamedig ez hatalmasabban meg nem mozdittatik, mind addig igen csekély jövendővel biztat, nyelvünk s nemzetiségünk sz: ügye: mivel Moldvában minden népnevelés még most csupán az Atyák és Kántorok munkatellyes értelme s élete körében fordul meg, hogy ide ne ércsük az Egyházi beszédeket, mellyek ugyis saját körökbül kinem vágván a hittudomány és erkölcsökkel foglalkoznak

Költ Moldvában December 4-én 1845

(Német szavak igazolják az irat hitelét!

213/1845)

XXI

Petrás Incze János levele a T. Titoknok úrhoz, mely Moldvában Alsóklézsén 1848-ban, február 16-án kelt.

Vettem martius 27 1848

Tekintetes Titoknok Ur!

Alázatos tiszteletem mellett vanszerencsém ezennel megküldhetni a moldvai Kath. Missio Istenitisztelet rendet mutató *1848-ik* évi latin Kalendáriumot, melyhez van ragasztva statisticai nézete az említett Missio s Parochiái jelen állomásának elég hijányos ugyan, még sem lesz tán épen érdektelen a jövőre nézve: *ez alkalommal küldöm a Klései Parochia pontos öszveírását*, a mult évrül, mitt saját kezeimmel tettem a mennyire csak tehetett pontosan, mik ha el lesznek fogadva kérem méltóztat ollyas helyre tenni, honnan jövendőre némi ismeretül szolgálhassanak és a küldőrül, valamit, a többi körülményekrül bölcsen halgatni, avagy kimilettel értekezni ahol illik és szükség: mivel ezeknek tudása itten sokaknak akaratunk ellenis Kedvetlenséget szerezhetne. Miknek öszinte jelentése után maradtam a tudományos Académiának alázatos tisztelője, Nemzetünk boldogságáért Istent imádó s ugyan annak állandó hüséggel hódoló fija. Uraságodnak pedig mindenkor tellyes tisztelettel alázatos szolgája Alsó Klésén Moldvában Február 16 1848 Petrás Incze Minorita Rendi áldozó Pap és ideiglenes Administrator.

(58/1848

A 2 oldalas levélpapír 2. 3. 4. lapja üres, a levél hátán a szám. A jelzett mellékletek hiányzanak.)

MTA-Kézirattár RAL 58/1848

XXII

Petrás Incze János levele ismeretlen plébánosnak (talán Drusbatzkinak!), mely Klézsén 1863 február 10-én kelt.

Nagyontisztelendő Szerzetes rokonom,
Mélyentisztelt Lelkész Uram!

Igen meglepő volt hozzám intézett baráti levele, mit hiba nélkül által vettem s köszönetemet előlegesen nyilvánítom érette: azt sajnálva, hogy a velem született őszinteségbül igazán nyilvánítanom kell, mkép a Fő T: czím engem épen nem illet, ki alázatoson Szerafin Szent Ferencz Atyánk fija levén, ollyasmit, ami legkissebb nagyravágyást igényel, elnemfogadhatok, tökéletesen meg elégedve a legtisztább alázatosság egyszerüségével, de mind amellett méltánylom és nagyrabecsülöm irántam szép vonzalmát, s meglehet ugyan, hogy egymást ismerjük, ha Egerben azon években pályázott a bölcsészeten, midőn én ott Isteni tanulmányokban izzadtam: de én zárdai életünk szabályainál fogva igen csekély ismeretséggel dícsekedtem ama városbul, melly reám nézve valóban sok áldást árasztott: mert benne vettem fel a papi hivatal szencségét és ott nyertem egyházi igen csekély míveltségemet, mellyel az Úr szőllőjében a jelen napig Istenem kegyelmébül működni szerencsém van; Bélik Fülep utánnam Egerben maradt a szent tanulmányokban örvendeni, hogy ismerettségben van e nyilt szívü szeretett rokonommal, én ő vele Lembergbenlétébenis leveleztem, azután Erdélybe: de most régnem bírok tőlle levelet, hallom Plébánián van az Erdélyi Megyében. –

Köszönöm a Bukovinai Magyarokruli tudosítást, csakhogy históriai adataim, mellyeket rollok bírok, nem egyeznek meg önével, mivelhogy ők a Rákóczy taborozásában részt nem vehettek, sem eleik: mert Mária Terézia ideje alatt „Hadik" Tábornok szállította őket a szomszéd Erdélyhonbul a Madéfalvi esemény után, de semmi, hiszen ebbül nem kell készítenünk akadémiai értekezést, elég, ahogy a kath. hitet és Nyelvüket mai napig megtartották, bár ezutánis védené őket a Gondviselés!. –

Örvendettem lelkembül, hogy kegyed szerencsésebb volt a Sz. István társulathozi folyamodásban nálamnál, én is tettem ilyesmit 1858-ban, de az leve Danielik Úr felelete, hogy a Szent István társulat az Osztrák határokon túl nem működik: – mennyiben is ámbár mikép tekincse kegyed a bukovinai rokonainak sorsát, sok tekintetben elébb áll és boldogabb, mint a Moldvaromániában idegen Kormány és a Görög nem egyesült hitü nép között, hol mégis nem megvető számmal; mert

---

Megjelent: Domokos Pál Péter: Moldvai magyarság. 4. kiadás Kolozsvár 1941 519–521.l.
Eredetije: MTA–Kézirattár Ms 10.528/1
Ezen eredeti iratok a MTA Kézirattárában: A Szent László Társulat iratai a moldvai csángok ügyeire vonatkozólag 1883–1941 = MS 10.528 alatt találhatók. A Szent László Társulat iratai 1964-ben kerültek át a Központi Papnevelő Intézetből az Akadémiára.

bizonyos adatok szerint, az egyesült Fejedelemségekben Száz ezeren vannak, kik magyarul beszélnek, és dícsérik a jó Istent: de jövőjükre semmi kilátás, csupán a menyei Gondviselésben van erőss bizodalmunk: ámbár ezek valóban az Etelközi Hunnok maradványi Spányik Oknyomozó Története szerint. –

Mily szomorú háttérben szorítva él itten nyelvünk, arról nem írhatok, hanem áldom a Teremtőt azért is, amennyit élvezni engedett, én meg elégszem ezen egyszerű kereszténi elvtannal, amin magunk nem segíthetünk, Istennek kell ajánlanunk. –

A legérzékenyebb szívvel drága jó Zamoyszky... ügytársam és jótevőmről tudósítását, én azt gondoltam, hogy tökéletesen boldog sorsnak örvend: mert Zapolszki Botusánban jártával a legörvendetesebbeket beszélte róla, én csak annyit írhatok, hogy Moldvában Áldásban van emléke s ma is örömmel fogadnák a Bogdánfalviak, csak hogy a hatalom e tárgyban mások kezében van és sorsunk csak igen bizonytalan alapon áll általlyában. –

Bogdánfalván most Barbera Péter lelkészkedik, Forrófalván Miglioratti Domokos, a többi úgyis tudom Zamoyszky urat nem érdekli, P. Tóth még 1860 szeptemberben itt hagyta Moldvát, ma Nagy Bányán presidens a legnagyobb megelégedésben: mert e zárdánk igen jól van alapítva. Kalugerben van Filusztek Mihály, Bákóban Hussek János, kit Z..... úr vitt Olaszhonban, Szabófahán Rossi s. t. – A Gorzafalvi Kozma obszerváns még működik, de volt Bákai Strauss minden szolgálattul eltiltva, Hg Vigtenstein udvarában él. Tomassi Jósef itt Főnök: De Stefano Moldvába nem jő, mint mondgyák: hanem bocsánat ennyiért is, mit kívánsága és felszólítására teszem, különben én kormányunk és egyházi igazgatásunk ügyében éppen nem vagyok avatva, teszem, amit tehetek, meddig a jó Isten és az Előljárók engedik. Ezennel a legtisztább szívvel köszönve irántami nyiltszívű vonzalmát, idvezlem Zamoyszky urat, ki nékem hajdani jótevőm és ügytársam volt, sajnálva nyomorult sorsát, bárcsak közelebb lennék, hogy amennyire töllem telhetik, enyhíteném keservét, ámbár részemrül ma is azon véleményben vagyok, hogy zárdai életünk minden tekintetben sok előzménnyel bír a missioi terhes fáradalomdús élet felett, de mit tegyünk, itt is kell Istenért s a hívek örökboldogságáért élnünk. – Áldja meg a jó Isten s kérem, barát vonzalmát ezentul se vonnya meg töllem, aki legtisztább indulattal és őszinte szerzetesrokoni szertettel vagyok és leendek, amíg élek, sz. imáiba ajánlott alázatos rokona Nagyontisztelendőségednek

PETRÁS INCZE minoritarendi áldozár és ideiglenes lelkész
Klesén Február 10-én 1863.

A legérzékenyebb könnyeket sajtolának ki szemeimbül drága levelének eme szavai, mellyekben a Magyar Nemzetre Isten áldásáért imádkozik, ó legyenek meghallgatva az én méltatlan szavaim is, harmatozzon az ég onnan felülről áldást azon honra, melyben annyi sok szegény ifiú nyert tudományt, nevelést és szerencsés sorsot, mit e Nagylelkü hontul és honfiaktul az kaján irigység sem fog megtagadni soha, – itt el kell állanom, mert könnyeim egymást érik.

(A levélen látni Petrás könnyeinek nyomát.)

XXIII

Petrás Incze János levele Bukovinában működő ismeretlen szerzeteshez. Levele Klézsén 1864 február 14-én kelt.

Dícsértessék a Jézus szent neve.

Nagyontisztelendő Plebános Úr, Jézusban szeretett Testvérem!

Folyó évünk Februárja 17-én költ levele hiba nélkül kezembe jött, mibül tellyes örömet élveztem, olvasván boldogabb és kényelmesebb helyzetét az előbbinél, és kérem a jó Istent, hogy számos éveken át élhessen örömben, s tellyesüljenek jó szíve kívánata szerint minden óhajtásai; én is hálá a jó Istennek Klései helyzetemben még meg vagyok, egésségem is kevéssé jobb, mint a lefolyt évben vala, melyben hideg lázzal bajlódtam, bár ezévben mentene tölle a jó Isten, mert valóban szomorító és leverő nyavalya, mitül az Isten őrizzen mindenkit! –

Mult évben én két levelet írtam tisztelt személyéhez; de csak ez utolsóra kaptam választ, az első tehát elveszett; nagy részvéttel vettem kedves tudósításait, mikért előleg is köszönetemet nyilvánítom!

Nagyrabecsülöm szép lelke egyenes és igasságos véleményét a magyar nemzetiség és e nyomorult, elszórt, de valódi magyar vérű, kath. hitű szegény nép irányában, igaz ugyan, sokat kell nekünk velük együtt kiállani idegen honban és kormány alatt a gyülölt magyar nyelv ügyében; de azért még sincs toll, aki leírhatná azon lelki örömet, mellyet élvez e nép. az Isten házában, hol minden ünnep és Vasárnap a Jőjj el Szent Lélek Isten elhívásától kezdve minden ima is ének anyai nyelven hangzik a Mindenek Ura Zsámolyához az utolsó amenig! –

Ez az egyetlen lelki vígasztalás az, ami engemet 25 évi folytonos szolgálatom után még mindig lebilincsel, e buzgó és Istenfélő Nemzetrokonaimhoz, ámbár a búza között mindenütt létez konkoly is. Mily jól esett midőn Joseffalvi állásárul oly értelmesen tudósít, örvendem főkép azt, hogy a kormánytul veszi határozott és bizonyos jutalmát, sokkal hitványabban állunk mi Moldvában, hol a kormány segedelmezésére egyetlen fillérig sem számolhatunk, a nép pedig, millyenek a mi „*csángó magyarjaink*" az úri munka és robot által annyira el van szegényítve, hogy ritka család, melynek újig jusson sovány máléja, a kényelmesebb életrül itt a népnek fogalma sincs, nem is lehet. Mi pedig csupán e nyomorult néptül kapunk egy kis silány fizetést, azonfelyül a Sz. Egyházhoz tartozó szőlőt és földet míveltetjük és így szerezzük be a mindennapiakat, Isten kegyelmébül és népünk segedelmébül élünk, amint élhetünk: ez a mi és népünk anyagi helyzete. Ami csak megy, amint lehet: de szellemileg, Istenem! ez már a nagyobb Isteni csuda! ugyanis az Egyesült

---

Megjelent im. 521–524. l.
Eredetije: MTA Kézirattár, Ms 10.528/3.

Romániában szétszórva 100.000 százezer magyar ajku nép könnyü számítás szerint van s mégis egyetlen népiskola vagy tanítóintézet rendezve nincs, csupán a pap és kántor szájszerinti tanítása minden népnevelésünk alapja, semmi más tekintet nem lévén az iskoláztatásra és az írás-olvasásbani népnevelésre, mily hátra vagyunk itt e tekintetben, csak az ismerheti, aki látja, Áldott Isten mikor küldöd ide az értelmi mívelődés fáklyáját! – Egyházi és világi kormányunk törekednek elolahosítani!

De tám tovább is szalada tollam, mint kellett volna, semmi, úgy is ma nálunk borult az ég, es és havaz: már illy állásban a jövőre mi vár ránk, borzadok a gondolattul is! – majd gondoskodik a Mindenható.

Örvendettem lelkembül, hogy az ön által magyar honba küldött ifjak haladnak a tudományos pályán, ilyent *én is* mozdíték a boldogabb időkben, *de a* forradalom mindent összve rontott, jótevőink elhaltak, az ifiak is jobbára kihaltak, azután folyamodásomra pedig a lén a válasz, hogy az osztrák határokon kívül működni nem lehet, és így ön helyzete e tekintetben mennyi előzménnyel bír, könnyen megítélheti, semmi, én csak azzal biztatom magamat a monda szerint, amit meg nem jobbíthatunk, a nagy Istenre kell bíznunk. Sok van, amit ide illőleg el kellene mondanom, de minthogy rolla nem tehetek, elhallgatom.

Zamoyszky úr hajdani ügytársam és Főnököm sorsában szomorúan osztozom, én már kétszer felszóllítottam Zapolszki Ödön Elnökünket, s mindenkor ideiglenességit taszította előre, most már azzal biztat, hogy húsvétra bizonyos választ adand, azonban úgy vélekedem, nem ártana, ha Zamoyszkynk, nekie írna: mert az én egyéniségem itt igen csekély, amit őmaga is bölcsen ismer, mind amellett, ahol lehet, zörgetek s ha megnyittatik, beköszönök, ha nem tovább állok: Sz. Pál is így tett az oláhokkal, ami nem épen monda, hanem én úgy tapasztalom, van alapja, avagy legalább az Apostol szava ok nélkül fen nem marad vala korunkig: írja meg neki, kérem, hogy Mansvétunk Páduából különösen idvezli, én pedig igaz lelkembül Isteni felség jóságából a legboldogabb napokat, és ahhoz állandó egésségét és minden jót óhajtok, a Bogdánfalviak még a mult héten is nálam voltak, sokat értekeztünk felőlle, bárcsak hallhatta volna a messze távulban is! valóban büszke lehet rá; mert az ő emléke Bogdánfalván áldásban van, és így a Szentírás szava szerint; boldog férfi: még a buzgó nősereg is sokszor megállít, kiváncsi kérdéseivel engemet meglepvén, s tudakozván hogy létét, mire én bánommal felelek, neha; és a gyengéd nő szívekből az érzékeny sóhaj mikor az ég felé repül, szemeim is könybe lábbadnak, és így tovább kell állanom, hogy gyávaságrul ne vádoljanak, mit azonban szívszakadva kell tennem! – és ez őszinteségemen meg ne ütközzön kérem: mert az érzékeny szivet a nő nembe alkotta a jó Isten, hiszen Urunk Jézust is megsiratták s gyengéden épolták a Sz. aszonyok, kit a férfiak dühe és dölyfössége keresztre feszített idvességünkért! –

Különössen örvendem, hogy Egerbül tudósítása van, mivel én nem dícsekedetem, már három év óta nem felelnek leveleimre, mi az oka nem tudhatom; az ott megjelenő hírlapbul, ha bírja, kérem küldgyön mutatványt: szeretnék onnen egy Megyei névkönyvet is bírni; az év végén írtam Kovácsik kanonok pályatársunknak ez iránt, de meg eddig semmi választ nem kaptam, nem is reménylem, mert nagy köztünk a hézag. – Valóban sajnos az ily elszigetelt élet, mint az enyém, hol

az ember minden töprenkedése után sem élvezhet semmit a szellemi világbul, no dehát mit tegyünk, ha így kell lenni: hiszen a nagy mindenségben úgyis mindnyájan egyenlők nem lehetünk. –

Már úgy hiszem, meg is unta terjedelmes írásomat, de bocsánat érte; mert annyi időt sem kapok, így hamar annyi a hivatalom és foglalkozásom terhe. Nálunk a tél elég hideg s amellett oly változó volt, hogy a dermesztő hideget rögtön tágulás váltotta fel, mi miatt útaink szörnyü alkalmatlanok, ma is olyan sár van, hogy az uccára sem kívánunk menni, de meg kell lenni. Gabona mult évben elég volt, akinek volt, de a szegény, millyen e honban legtöbb van, ma is veszi, de van a földbirtokosoknak annyi, mivel nem tudgyák mit kellyen tenni, ha csak a Magyarhoni nagy szükség majd fel nem emészti, bor is volt elég, de nem igen jó minőségü. A jövendőrül semmi bizonyost nem ígérhetek, de ha Isten éltet, örömest szolgálok a borvásárlásban, magamnak ugyan több nem terem, mind ami házam szükségére kivántatik: hanem a körben lehet vásárolni, csak azon megjegyzést kell tennem, hogy a bukovinaiak Odobestre szoktak menni, ami töllünk még 5 posta járás tovább, hol jobbnak mondják a bort.

Köszönöm Pál Ferencznek, hogy idvezletemet át adta, én egy jólelkü embert ismertem benne, ki nekem a fejér barátrul sok örvendetest mondott, én pedig a jó Istentül égi s földi áldásokat óhajtva és lelkembül idvezelve arra kérem, emlékezzen Sz. áldozataiban méltatlanságomrul, adgya Isten, hogy barátságunkat füszerezze azon szent szeretet, mely alapitóinkat, Sz. Domokost és Sz. Ferenczet különös baráti vonzalomban tartotta egymáshoz, míg a földi pályán fáradoztak. Legyen hát boldog, mégegyszer kívánom, s nagyra, de igen nagyra becsülve iránami vonzalmát és szép lelke nyilatkozatát, mellyel Isten áldását óhajtja a Magyar nemzetre és minnyájunkra, már itt higye meg hű érzelmem könnyei áztatják szemeimet, midőn a legtisztább hálaérzettel el gondolom, mennyivel tartozom azon nemzetnek, és honnak, mely engemet, a legnyomorultabb Moldvaföld fiát, oly nemes lelküleg a lelki művelődésben részesített, ismerem ugyan, hogy semmi sem vagyok, de ami vagyok, a magyarhon édes anyai gyámolításábul vagyok, lengjen érte az áldott Isten mindenható gondja felette örökkön örökké.

Vegye kérem igaz tiszteletem jelét, soraimban s midőn a jó Isten kegyelmébe ajánlom, arra kérem, ne felejcse mindenkor igazán tisztelő rokonát és Jézusban igaz és alázatos szolgatestvérét

Mélyentisztelt Plebános úrnak,

PETRÁS INCZÉt, a minorität.

Költ Klésén, Február 14 ószerint 1864.

XXIV

Petrás Incze János levele Klézséről 1865 július 31-én ismeretlennek.

D. a J. Szent neve.

Nagyontisztelendő Plebános Úr,
Mélyentisztelt Szerzetes Rokonom, Drága Barátom Uram!

Nemes lelkének irántami különös vonzalma és nagy lelküségébül hiba nélkül általvettem a Kátékot, Biblia történetet, P. Pius Jubileumára készült szent beszédet s más igen jeles egyházi beszédeket, mellyekért ezennel vegye Forró köszönetemet: mert nekem ezekben mind annyi aranynál drágábbat nyujtott, mikért én is küldök egy Magyarhoni Minorita és egy Kapistráni Provincia Névkönyvét, azokhoz csatolván e Missio 1851-iki névsorát, minthogy újabbal nem szolgálhatok, ebben feljegyzém mostani állásunkat. Igen nagyon méltánylom irántami hamlamát, és nagyrabecsülve azt, arra kérem legyen hajlandó azt ezentul is, míg élünk, Istenjovoltábul méltatlanságom irányában fentartani: Nagy köszönettel vettem Zamoyszky hajdani ügytársam idvezletét, kiről Salandri Püspökünk azt mondá visitatiójakor, hogy Római Vaticani Gyónatya, ki hitte volna, hogy a fő Pásztor se volt jól értesülve, avagy nem akarta a valót fölfedezni; nekie minden jót óhajtok a jó Istentül, de visszajőtérül mit sem írhatok, minthogy kormányunk rendelkezéseibe avatva nem vagyok, annyit ugyan mondott nyilvánító kérdésemre Fő Pásztorunk, mikép hajlandó lenne béfogadni és Nagy Patakra helyezni, hanem a szó és a tény közt nagy a különbség, főkép minálunk, jól tudgya ezt Zamoyszky úr: azonban ő maga, ki Rómát ismeri, legjobban tudja, mit legyen teendő, általlyában itt nagyon változó sorsunk, és a Fő Pásztor kényétől függ: nemrég is jött három missionárius Rómából, kiknek nevét nem tudhatom, és szorgalmatosan tanulják Jásban az oláh nyelvet, minél előbb parochiára menendők.

Nagyon elkeseredtem magam is a terméketlen száraz évünk csapásain, itt sincs úgyszólva semmi áldás, a földek szántatlan maradtak nagyában, a gabna sok helyen ki sem kelt, ami pedig ki kelt, kiégett s csak imitt-amott lehet látni gabnaszálokat: az élelmiszer itt is méreg drága, a barmok nagyon olcsók és amellett senki sem keresi megvásárlásra, a Jó Isten tudja, mit végzett mi róllunk: a pénz szüke pedig oly nagy, mikép a nyomorult földnép adóját sem fizetheti. –

Ezzel újítva jókívánataimat s magamat tapasztalt jó szíve drága hajlamába ajánlva, a jó Isten áldását állandóul kérem... becses személyére, és vagyok a legtisztább indilattal mindenkor igaz és alázatos szerzetes rokona

PETRÁS INCZE minorita és ideiglenes lelkész *Klésen Július 31-én 1865.*

U. i. ma írok Zsendvich úrnak is, kinek drága levelét szerentsés voltam vehetni, áldja meg az Ég az ily buzgó és Lelkes egyházi személyeket.

Megjelent im. 524–525. l.
Eredetije: MTA–K. Ms 10.528/4

XXV

Petrás Incze János levele, mely Klézsén 1868 november 18-án kelt. A levél a Szent László Társulat püspök-elnökének szól.

D. a Jézus szent neve

Kegyelmes Uram és Atyám!

Meg becsülhetetlen aláírásával kaptam a' Sz: László Társulat gyülésének csekélységem irányában tett nagylelkü méltánylását kevés fáradalmamért, mit a' honban el hagyott: de szent hitünkhöz szorgosan ragaszkodó véreink közt annyitis, amennyit tehettem, legyen Szent Felségeé a dicséret, én legkisebb méltánylásra számoltam, nemis számolok: hanem azért mégis nagyra, igen nagyra becsülöm a Sz: László Társulatnak méltatlanságom iránti figyelmét s imáimban ernyedetlenül kérem a mennyei Atyát, hogy áldásával kísérje Sz: törekvéseit!

Aleg mélyebb lelki megilletődéssel köszönöm azon atyai jóakaratot, mellyel e kedvezőtlen események, és mindennapi szenvedések között az Egek Mindenható Urának áldását küldi reám az itteni viszonyok és kedvetlenségek elviselésére, és ezzel csókolván méltatlanságomat megáldó főpásztori kezeit vagyok hosszas életéért mindenkor tiszta szívvel imádván Istent: magamot pedig atyai figyelmébe ajánlom, és kérem, hogy igaz tisztelői közé engemetis számlálni méltóztasson a ki főszerencsémnek tartom, hogy amíg élek igaz szolgája, és engedelmes fija lehessek, a távolbanis Kegyelmes Uram és Atyámnak

Klézsén November 18 1868

Petrás Incze
minorita

MTA Kézirattár RAL - 1868

XXVI

Petrás Incze János kérő levele Klézséről.

Alázatos Könyörgése

Az Oltártársulathoz
alulírtnak-

Mély alázatossággal folyamodom e mesze távolbul, a' nagyméltóságú Oltártársulat Kegyes Jó akaró Urai, és Urnőihez a' moldvai Klései fára és filiái nevében azon könyörgéssel; hogy a szegények Attya szerafin Sz: Ferencz pártfogása alatt

MTA Kézirattár RAL 1871

levő Oltárt, és a filiákban levőket egyházi készülettel ellátni, vagy legalább felsegélteni méltóztassanak, minthogy e' tekintetben igen nagy hijányában vagyunk, az Isten dicsérete kivánt diszének, hozzá járulván még azon szomorító körülmény is, miképp az *Alsó-Rekecsini* szent hajlékot 5 év előtt egészen kirabolták, s azóta a' szük évek és a' nép szegénysége miatt semmit helyre nem állíthattunk. –

Ugyanis általában nagy szükség van itt a' Casulák, álbák, superpeliceumok, kelyhek, kehelyruhák, ministeri öltönyök, Oltárképek, és Keresztútképekben; Alsó Rekecsinben Mária látogatása Sz: Erzsébetnél, Százkúton Ur színe változása, Csíkban Mária Magdolna, Felső Rekecsinben B. Szüz Mária Keresztények segítsége a' szentegyházak pártfogó czímje, általlyában akár mely szent kép hála köszönettel fogadtatik, mi az Ur Isten dicséretét növelheti. –

Ezen alázatos könyörgés mellett, a' buzgó népel együtt állandóan imádkozunk Isten szent felsége előtt a' kegyes jótevők égi s földi boldogságáért, és hosszas életéért: minthogy nincs más senki a hová folyamodhassunk.

Klézsén Moldvában Február 26-án 1871

Petrás Ince
minorita rendi áldozár és
ideiglenes lelkész

XXVII

Petrás Incze János levele Klézséről 1872 január 14-i kelettel. A levél a Szent László Társulat püspök-elnökéhez szól.

D. a Jézus

Nagyméltóságu Püspök

Kiapadhatatlan kegyelmű Atyánk!

E bizodalom sugta folyamodvány a'mint láczik, már jó ideje keletkezett: de csak mai nap érkezett hozzám, mit azon fijui bizodalommal bátorkodom nagy kegyelmességéhez áttenni, hogy a Sz. László Társulat, s más jótevők által méltóztat enyomorult helyzetben sinylődő csángó falu lelki szükségein amennyit lehet segitteni: hogy sok hijányzik ott az Isten háza diszitményeibül azt könnyen fel lehet fogni: mert az egész falu harmincz évi telepitvény 152 családbul áll, és 672 lelket számlál, több adatokatis közölhetek idővel, ide vonatkozókat, jelennen csak annyit vagyok bátor nyilvánitni, hogy a' két harang elrepedése miatt ha még a harmadik meg nem marad, fa keleplőre marad Isten tiszteletünk. Mély alázatossággal könyörgök az előttem esdeklő szegény hivek nevében, méltóztat fel segélteni a' mennyiben telhető e szentegyházat; mely az úgynevezett Felső Rekecsin faluban létez, az Szüz „Ke-

---

MTA-Kézirattár RAL 1872

resztények segíttségére" szentelve. Nagy hegyek közt de jeles bucsujáró helye ájtatos népünknek. Ezen alázatos könyörgésem mellett aztis bátor vagyok tudomására juttatni, hogy tegnap Forrófalván, hol meg nem számlálható sokaság buzgó imái közt innepeltük Páduai Sz: Antal napját, Nagyméltóságod hosszas életéért, csodákkal tündöklő pádvai szentünk közben járása által Istent imádtuk, bárcsak meghallgatvá lennének buzgó fohászaink!. – Nem akarnék drága személyénél unalmat szerezni, be zárom esdeklő soraimat, azon alázatos kérésemmel, hogy ügyünkről emlékezni, és méltatlanságomat meg áldani méltóztasson; csókolom szent kezeit, és vagyok állandó buzgósággal Isten sz: Felségét hosszas életéért imádó és hü fija Nagyméltóságodnak

Klésén Junius 14-én 1872 Petrás Incze

XXVIII

Petrás Incze János levele Klésén 1872 július 19-én kelt és a Szent László Társulat püspök-elnökéhez szól.

D. a Jézus
Nagyméltóságú Püspök Krisztusban
Mélyentisztelt Kegyes Atyám!

Mire fordította N. t. Máté Jób Atya szerzetes rokona és ügytársam a Sz. László Társulat nagy lelküségébül nyert pénz segedelmet arul felelni fog lelki esmérete én általlyában semmi bizonyost nem írhatok. Azon bizodalmat felszólítására azonban, ha vallyon a Gorzafalvi, és Nagypataki Lelkész sorsa milly nyomasztó, im ennyit alaposan válaszolhatok, hogy Gorzafalva, egyik a' leg régibb Parochiákbul, hol emlékezet olta helyben lelkész volt és tisztességesen élt mindenik mái napig. – Nagydatak ugyan Forrófalvábul van kiszakitva; de sokkal szegényebb Parochiák vannak nálánál, ittis több lelkipásztorok müködtek, és tisztességesen éltek, nehány év ota, a' lelkészek szüke miatt volt adva Forrófalvához, minthogy ős időkben egy volt, hozzájárul még azis, hogy az egész Missióban legnyugodalmasabb, nem levén egyetlen filiája se azon fellyül illő földmennyisége egy drabban tagositva van, négy száz családot meghaladja népessége, ugyanazért tekintve Jób Máté haladott korát, a' püspök őméltósága, legcélszerűbbnek látta, oda rendelni, mirül rendelkező levelében, atyailag gondoskodott; mivel úgy láczik, az emlitett n. t. Atya nem volt meg elégedve, s azért rendelé a Mgos Püspök terjedelmesebb, jövedelmesebb, de de sokkalis fáradságosabb Parochiába, hol a' sok filiában, bizony sok szükség van, s helybenis elég gond van, az omladozó Sz: hajlékkal, a' lelki pásztor azonban, ha

MTA-Kézirattár RAL-1872

nem kényelmesenis legalább szerzetesi szegénységünkhöz képest elélhet, mint az elődök: ennél fogva a szeretet adományok helye az iskolák ís szentegyházak; tehet a'mellett a' nagylelkü Szent Társulat egyebekkelis annyi jót a mennyit, s' amit bölcsen jónak és szentnek lát. – Végre mély alázatossággal bocsánatot kérek, ha ki nem elégíthettem csekély levelemben kivánságát, minthogy többet semmit sem írhatok: hanem ügyünket azért kegyes atyai gondosságába ajánlván, hoszas életéért állandóan imádom az Ur Istent, és vagyok a legtisztább fiu indulattal Kegyes kezeit csókolván, a' Krisztusban elég méltatlan, de mindenkor hü fija

Nagyméltóságodnak Petrás Incze

Klésén julius 19-én őszerint 1872

XXIX

Petrás Incze János levele, mely Klézsén 1872 augusztus 9-én kelt és a Szent László Társulat püspök-elnökéhez szól.

D.aJ.

Nagyméltóságu Püspök Mélyentisztelt Kegyes Jóakaró Atyám!

Ismét bátorkodom kegyes atyai szine elejébe járulni, méltatlan levelemmel, és nyilatkozni bővebben a' mirül mult levelemben atyai kivánságára válaszoltam. Ugyanis a' dolgot közöltem Püspökünkkel, minthogy ő tölle is kötelezve voltam némely fel világosítást adni a' kérdéses ügyben, s' minthogy hozzám küldött levele érdekli a' Sz. László Társulatot, sőt kötelességemé teszi, hogy némely felvilágosítást a' legillőbb tisztelettel adjak, az említett Sz. Társulatnak: ennél fogva jónak látom Püspökünk levelét eredetiben ide mellékelni s' minthogy jól tudom vannak a' Társulat tagjai között kik az olasz nyelvet birják eredetében fogják ismerni jó szándékát, és kivánságát Püspökünknek kiis amint levelébül ki teszik ajánlja a' Missiót a' Sz. László Társulat állandó figyelme és segedelmezésébe, minthogy értelmi tanítatása népünknek, és szentegyházaink, igen sokban szükölködnek, tetemes segedelem kivántatik szent ügyünk, és népünk felsegítésére, az Ur Isten dicsiretére, és a buzgó hivek lelki javára: minél fogva arra kéri méltatlanságom által a' nagy érdemü társulatot, méltóztasson Őtet személyesen értesíteni előre a' segedelem küldésrül, hogy czélszerűen legyen fel használva minden fillér, avagy a' kerületi helyetteseket; illyenek vannak Szabófalván, Tatrosson és Klésén.

A'mi Gorzafalvát illeti, ott igen tetemes segedelemre van szükség, omladozó félben lévén a' nem régen épült parochialis Sz: hajlék: megemlitem Pusztinát is ám-

---

MTA-Kézirattár RAL-1872

bár erre nem vagyok megbízva Püspökünktül, de jó szándékárul meg levén győződve, elmondom mikép ott is öszve dült a' Szentegyház, pedig Sz. István királyt tiszteli, mint jeles pártfogóját, a' nép pedig ottis szegény, hol magamis öt évig lelkészkedtem, de úgy hiszem a' buzgó Liegerhoffer bővebben fogja értesíteni a' Sz. társulatot, ki jelennen Pusztinában ügyködik a' buzgó nép lelki örömére. Aztis bátorkodom megemlíteni, hogy a' kath. Néplapbul értesülve, jelentenem, vagy inkább emlékezetbe kell hoznom, mikép még a mult évben a' szükölködő Klézsei Szentegyház részére, egy velum volt megszavazva, úgy hiszem ide hátrábbis meg fogja kapni, e' szentegyház, mire szüksége van, és itt a' félét nem is tudnak elé álitani. –

Nem alkalmatlankodom és nem akarok unalmára lenni terjedelmes iratommal, hanem Sz: ügyünket a' Társulat figyelmébe ajánlva a' legalázatosabb tisztelettel csókolom atyai kezeit és hoszas életéért a' jó Istent állandóan imádom, és vagyok a' leg alázatossabb fiui tisztelet és hódolattal örökre lekötelezett méltatlan fija a' Krisztusban Nagyságodnak

Klésén Augusztus 9-én ó szerint 1872.

Petrás Incze
minorita

Mély alázatossággal kérem méltóztasson bé mutatni a' Sz. László Társulatnak alázatos hódolatunkat s biztosittsa arrul, hogy buzgó népünkkel együtt állandóan imádjuk a jó Isten sz: felségét a' mü édes anyánknak a' Magyar Nemzetnek boldogságáért a főt. Klérus javáért és az anyaszentegyház felmagasztalásáért, engedje a jó Isten, hogy lehessen állandó figyelmében a Sz: Társulatnak és a' Nemes Magyar nemzetnek e maroknyi hit és vérrokon népe a' moldvai, és romániai magyarság. –

(A levél melléklete a püspök olasznyelvü levele.)

XXX

Petrás Incze János a Szent László Társulathoz terjeszti fel Burjanest község 1872. november 10-én keltezett kérését, melyben leégett templomuk felépítésére pénzt kérnek. 13 aláírás.

Nagy méltóságú s Kegyességű Sz. László Társulat!

Mi alól írttak moldvai *Burianesti* Romai Katholikus hívek, 's ugy nevezett „magyar csángók" könyüs szemekkel, 's elkeseredett szívvel folyamodunk e nagy reményü forráshoz, alázatosan felterjesztvén annak szívepesztü ügyünket, mely minket egész súlyával értt; t. i. folyó év September 11[ik] napján, dél után 2. órakor uj-

MTA–Kézirattár MS 10,528/63

donan uj templomunkban véletlenül tűz támadván, midőn a nép mezei munkával el vala foglalva, 's a nélkül, hogy valaki legkisebb neszét észrevette volna, az egész tamplom egyszerre minden oldalról lángokba tünt fel, 's így rövid idő alatt, a nélkül hogy legcsekélyebb dolgot megmenthettük volna, mindenünk a kántori lakkal a lángok martalékjává lett.

Még két éve sincs, hogy azon templomocskát, csak a jó Isten tudja, mily nagy áldozatokkal tudtuk bevégezni, midőn a régi elkorhadván 's így megsemmisülvén, egész hat évig minden lelki vigasztalás nélkül kornyadoztunk.

Hogy tehát a mi gyenge erőnkből újra más templomot felépíthetnénk, arról nem is gondolhatunk, midőn anyagi szükségeink miatt, földes urainknak, ki két, ki három évre önkéntesen lekötelezte magát munkálni.

Ezeket tekéntetbe véve, mély alázattal, Isten nevében folyamodunk e Nagykegyességü Társulathoz, hallván mi is annak igen üdvös feladatát, mikép rajtunk nagylelküleg könyörülve, minket e nyomorú helyzetből, korai bőkezü segedelemmel felsegíteni méltóztatna, és minket az idegen honban szenvedő hitsorsosakat 's nemzetüket, templom 's Oltár nélkül sokáig lankadni ne engedjék. Mi pedig nagylelkü jótevőinkért minden nap az Istent buzgón imádni soha meg nem szünjük. Kik egyébaránt hódoló tisztelettel maradunk Nagykegyességü Sz. László Társulatnak alázatos szolgái: +AGÓ ANTAL, +BÁLINT JÁNOS, +BULAJ JÓZSEF, +BUZSÓ PÉTER, +CSICSÓ MIHÁLY, +CSIKI GERGELY, +DEÁK JÁNOS, +FAROÁN ÁGOSTON, +HOSSZÚ ANTAL, +FENESI JÁNOS, +KATRI GERGELY, +TULBUR ÁDÁM 's.a t. *Románia* Burianesti község Primárja: PICZI ANTAL
1872, november 10

XXXI

Petrás Incze János a tamásfalvi moldvai csángómagyarok kérését a Szent László Társulathoz továbbítja. A kérés Tamásfalván, 1872. novemberben. 11-én kelt.

„Nagy méltóságú és Kegyelmes Sz. László Társulat!

Mi alább írttak moldvai *Tamásfalvi* Romai Katholikus hivek, kik ez ideig magunk hordoztuk szegény egyházunk szükségelt terheit, de mióta mi is urbér által felszabadultunk, nem hogy a terhünk könnyebbülne, sőt évről évre egész sulyával ránk nehezedik. Két év óta az Isten is megvonta tölünk bő áldását, mi miatt közölünk sokan nagy inségre jutottak. –

Ezen igen szorongatott állapotban, az egyházunk is nagy szükségnek néz elébe, de hogy a többit elhalgassuk, jelenleg csak egy alázatos kérésünk van a Nagykegyességü Társulathoz, a mely ebből áll: egy kisebb két mázsás harangunk, több évtől hasadtúl is szolgálván, most a múlt halottak napján végkép elromlott, és

---

MTA–Kézirattár–MS 10.528./64.

hogy uj harangot meg szerezhessük, arra mi képtelenek lévén, ezen könyörgő soraink által a Nagy kegyességü Társulatnak hathatós pártfogását, és felsegélését szándékunk forrón kikérni... +ANTAL MIHÁLY., + BULAJ JÁNOS, +DORKÓ ANTAL, +FARKAS GYÖRGY, +FEKETE ANTAL, +GÁLL PÉTER, +HOSSZÚ PÉTER, +IMRE ÁGOSTON, +KÁDÁR JÁNOS, +LADÁN MIHÁLY, +RÓKA MÁRTON, +TAMÁS GYÖRGY sat.

Kelt Tamásfalván 1872, november 11-én.

XXXII

Petrás Incze János levele, melyet Klézsén 1872 november 20-án irt a Szent László Társulat titkárának.

D.a'.Jézus

Nagy Érdemü Titkár Ur Mélyentisztelt Kegyes Jóakaró Uram!

Hála tellyes köszönettel sietek ezen csekély iratomban a'rul megnyugtatni; hogy a' Velum a' többi kelmékkel együtt, tegnap hiba nélkül jött kezembe; miértis arra kérem hála köszönetemet méltoztat a' Sz. László Társulat tudomására juttatni, és Főt. Trantwein urat értesíteni a'ról hogy a' rám bízott 100 intentióbul 21-et már el végeztem s' ha a' jó Isten életemnek kedvezend a többitis lélekismeretesen elvégzem, s' annak idejében köszönettel megnyugtatom; hanem alázatosan arra kérem, hogy egy vijola szin pluvialét és Casulat készitetni méltoztasson, mire nagy szüksége van a Szentegyháznak, s' ámbár nem oly jeles helyezetünk, hogy ki tünhessünk minden sziniben, egyházi szertartásunknak; mégis örvendeném ha Istendicséretünk' diszét ezzelis szaporithatnám!

Felső kerecsen (:Rekecsén:) filia hivei között pedig oly buzgó hiveimre akadtam, kik meg kértek, hogy egy tisztességes Monstrancziát szerezzek a' költséget ők örömest meg fordítják, minek következtében arra kérem alázatossan az emlitett Ft. Trautwein urat, méltoztat e kérésünket tellyesíteni, és hála köszönettel meg téritjük a' költést, mit öszve szerezni igyekszem, mihelyst értesülhetek az öszves költségi számlárul. Ezen alázatos esdekléseim mellet boldog uj évet ohajtva a' legmélyebb tisztelettel Isten Sz. felségét a' Jótevőkért állandóan imádom, és vagyok hü és alázatos szolgája

Klézsén, November 20-án ószerint 1872 Petrás Incze

Vallyon lehetne e folyamodnom a' Sz. László Társulathoz a vijola szinü készület ügyében, minthogy sok fogyatkozás közt e' nép nehezen viselheti a' költséget, e'ről méltoztat utasitani, netalán szerénytelenségemért szégyennel pirulva lakoljak.

MTA Kézirattár MS 10.528/65

XXXIII

Petrás Incze János továbbítja Kászoni Elek szabófalvi kántornak faluja nevében készített kérvényét a Szent László Társulathoz.

Fő Tisztelendő Al-elnök Ur!
s' mélyen tisztelt Szent László Társulat!

Mély alázattal 's buzgó könyörgéssel én alol írt moldvai szabófalva romai katholikus község kántora egész falunk nevében járulok a' mélyen tisztelt Sz. László Társúlat kegyes színe eleiben szegény templomunk részére nyerendő fölsegélésért.
Alázatos folyamodásunk abban áll, hogy templomunk régi orgonája oly annyira elromlott, hogy azon a legjobb orgonista is egyező hangot többé kicsalni nem képes. – Koronás Próféta ugyanis 150.-dik Zsóltárjában azt énekli: Dícsérjétek, „az Urat" hurokon és orgonákon; de a' mi orgonánk hangja, nem hogy buzgó imáinkat fölemelné, sőt inkább azt zavarja. Hiveink szokva lévén az orgónához, minden igyekezetöket arra fordítják, hogy valami módon új orgonát szerezhetnének, s' így az Istent kettőztetett 's meg egyezett orgona hanggal, buzgobban dicsirhetnék. De minek utánna mai válságos időben ön erejökben nem bizakodnak, ezen igénytelen soraim által mély alázattal folyamodok egész Szabófalva nevében a' Nagy kegyességű 's mélyen tisztelt Szent László Társúlathoz, hogy feltett szándékunkban minket jótévő 's irgalmas adakozással elő segiteni méltóztatnak, meg emlékezvén rólúnk, hogy mi is a dicső magyar nemzetnek – noha érdemtelen – sarjadékjai vagyúnk.
Kérésemet még egyszer mély alázattal a nagy kegyességü Sz. László Társulatnak, és minden leg főbb jot tévőknek a' leg megalázottabb buzgó könyörgéssel ujból fölterjesztvén, remény teljes szivvel – Isten után bízunk, hogy alázatos folyamodásunk sikerrel meghalgattatik. – Én pedig hiveinkkel együtt nagy lelkü jo tévőinkért az Nagy Ur Istent mindenkor buzgon kérni fogjuk: Hanem első góndolatainkban késznek (?), hogy óh Dicsőséges Szent Mihály Arkangyal – óltalmazd meg a vélünk jott tévőket minden evilági harczókban, hogy el ne vesszenek. De különösen ama retenetes itíletnek napján. mivel szent egyházúnk az emlitett nagy érdemü szentnek tiszteletire van fel épitve.
Egyéb aránt magamot s' ügyünket kegyes pártfogóinknak mélyen ajánlva maradok.

Fő Tisztelendő Al élnök Urnak,
leg alázatosabb és térden álva szólgája

KÁSZONI ELEK sk.
Szabofalvi kántor

MTA-Kézirattár MS 10.528/75

Fő Tisztelendő
Roder Alajos Urnak a' Sz. László Társulat al elnökének könyörgök és igen szépen kérem ez én gyenge foglalmaimot el fogadni és elő mozditani az mikor kegyes jósága fogadja és az körülmények: minden hibáimról könyörgök – és igen szépen engedelmet kérek bátor vagyók. 1873.ik Ev. foly. és az ujj Kalendár szerént 10ik December Moldvai Kalendar részben 29.ik November

XXXIV

Petrás Incze János „Moldvai helynevek" c. cikke. Nyr. 1874 február 15. 93. lap.

MOLDVAI HELYNEVEK
(Szeret folyó környéke.)

Klézse, falu, alsó, felső rész nevezéssel.

Tyukszér, hegy-oldali falu a felső részben. Buda falu, része Klézsének, alsó felső Buda névvel. Buda nevü falu töb van a románok lakta országrészben is.

Hegyek. Bikkes, Forrófalvától elválasztó magoslat, szőllőkkel és szántóföldekkel ékes, honnan Román városáig látni tiszta időben. Bércz, a bikkes folytatása, de csak bokros borítja. Gyümölcs, a legmagosabb nyugoti hegytető, ennek folytatása a Törökhágó, Cseresnyés, Derékványa eszünkbe hozza „Dévaványa" nevét. Bila, az előbbinek szomszédja. Nagy szék, Küs szék, egymás közelében. Somosgorcz, Bagolyvész, Bankóe ezek is egymás szomszédi.

Patakok. Nagy Klézse, ered a nyugoti hegyekből Küs Klézse északnyugotról foly. Klézsén egyesülve a Szeretbe folynak. Pokolpatak, Csigásp. Alfü patak, mind a három délrül ered, és a Szeretbe siet. Sóskút és Három árok csermelyek Klézsepatakába végződnek.

Hidegvíz Források. Diószkút, Bikkbeli kút, Csigási kút, Hidegkút., Patyul, oldali nagy forrás, Csorgó.

Szőllősök. Nagy mál. Küs mál. Somoska hegy. Patyul oldal.

Rokonföldi

XXXV

Petrás Incze János „Moldvai csángó dal" c. közleménye Nyr 1874 március 15. 144. lap.

NÉPDAL
Moldvai csángó dal.

Fudd el jó szél fúdd el
Búmat bánatomat,
Víz alá mèntire,
Szélnek fèlfuttára.

Fudd el a hègyekèn,
Nagy erdőken által,
A szélyès vizekèn,
Keskèny padlon által.

Fudd bé èdèszèmnek,
Forró kebelibe,
Ugy szállisd szüvire,
Hogy haljon mèg vele.

Mèg szè fudd szègénynek
Nagy keszerveire;
Haggy bèkit szègénynek,
Hogy èljèn kedvire.

(Klézse) *Rokonföldi*

XXXVI

Petrás Incze János közleménye cím nélkül a Nyr 1874 április 15-i számában a 102. lapon.

Mindèn sír előttem
Mire szèmèm vetèm,
Én is bánkódhatom,
Vagyon èlég okom.

Szomorú a szüvem,
Ègy örömem sincsen,
Szennyes az én ingem,
Ki megmossa nincsen.

Bágyatt gyènge testem,
Nyugtatója nincsen;
Keserü a lelkèm,
Hogy kell így elvesznèm?

Borzas az én fejem,
Ki sajnáljon nincsen;
Mèg sem veszèk tám el,
Biztat a jó Isten.

(Klézse, Moldva) *Rokonföldi*

XXXVII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 május 15-i számában a 240. lapon.

CSÁNGÓ NÉPDAL

Érted vagyok szüvem beteg,
Ráz a mindennapi hideg.

Érted szüvem nem is csuda,
Mert szép vagy mind gyènge rúzsa.

Teli vagyok búbánatval,
Mind a fű-szál víz-harmatval.

Mèghirvatt bennem a jó szű,
Mind mezőbe lèkaszált fű.

Fehér kendő van fejemèn,
Feteke gyász ül szüvemèn.

Fáj a szüvem kűhül belől,
Szorijja bánat két felől.

Fáj a szüvem aszt mègvallom,
De kiért fáj, nem mondhatom.

Csak az én Istenem tuggya,
Kiért estem búbánatba.

(Klézse) *Rokonföld*

XXXVIII

Petrás Incze János Klézsén 1874 június 8-án kelt levele a Szent László Társulat vezető egyházi személyéhez.

D. a J.

Nagyságos Főtisztelendő Ur
Mélyentisztelt Kegyes Jóakaró Uram!

Szabófalva és Klézse közt nagy a' távolság, minél fogva csak a bákói ügytársam által kézbesíthettem az 50 Ft. kegyadományt, mit az ide mellékelt nyugta bizonyit.

A legmélyebb alázatoss tisztelettel köszönöm méltatlanságomban helyezett bizalmát, s' e' mellett illendő tisztelettel, őszintén nyilvánítani bátorkodom azt: hogy lelkészi gondoskodásom alatt levő Klézsei filiában négy harangom van elrepedve: egy Klézsén, kettő a' felső Rekecséni filiában, és egy a' legnyomorultabb Kápotán, ezis fijókja Klézsének.

MTA-Kézirattár MS. 10.528/80

Ezeknek helyre állítása a' mostani viszonyok közt, igen nehéz feladat havalami segedelem nem gyámolítand, és így sokáig fogja még Istendicsiretünk nélkülözni a' szívreható és buzgóságra gerjesztő ércz hangokat. –

Bocsánatot esdve ezen bátorságomért, a' leg mélyebb tisztelettel vagyok a' nagy érdemü Társulatnak boldogságáért Istenfelségét imádó, Ngy Fő tisztelendőségednek kezeit csókoló leg alázatossabb hü tisztelője

Klézsán Junius 8-án ószerint 1874 Petrás Incze sk
minorita

(A 3. oldalon) Csókolom áldott kezeit a Nagy méltóságú Elnök Seitler Antal váczi Püspök ő nagy méltóságának állandóan Istenfelségét kérvén, hoszas, és a' jótékonyságban soha sem fogyatkozó drága életeért. –

XXXIX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 június 15-i számában a 285. lapon.

LAKODALMI MEGHÍVÓ

A meghivás tisztét két ifju legeny vegezi. Mind a ketten ünnepiesen vannak öltözve, virágokkal és üveg gyöngyből kötött ékességeikkel fel gyöngyölve. Kezökben hosszú vékony som pálcza. Kalapjokat a pálcza tetejére helyezve s szorosan szemök előtt tartva egyikök így kezd szóllani.

„Isten gyónapot kegymetèknek! Az ő kegymek szèmélye felől a' kegymetèk szèmélye felé.

Kegymetèket kéri követi öröm apánk, öröm anyánk: Bèzsán Pètèr társával, nyirely s nyirásza (vőlegény és öröm lyány) erre napra vásárnapra el jövendők s el fárandók lègyenek ő kègymik öröme napjára; mert ha Isten felsége őket mèghagyja ők es mègfordíttyák kègymetèknek fáraccságát. Ennyi tisztèsségès bècsülètèt tudunk mondani az ő kegymik szèmélye felül kègymetèk szèmélye felé."

Ezután tisztességesen köszönve megfordulnak és tovább állnak a rájok bizott dolgot folytatandók. Szemöket csak akkor fedezik le, mikor a meghivás szövegét a hivogató bevégzi.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI.

XL

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 július 15-i számában 334–336. lapokon.

CSÁNGÓ ROMÁNCZ

Eme nyuguvó mezőbe
Aratgat ėgy szép mėnyėcske.
Ėggy idegen oda ére,
Uti társnak híni keszte.
„Nem mėnėk én jó idegėn,
Nekėm is van házam tüzem;
Házam, tüzem, kicsi fijam,
Ėggy igėnigėn jó társam."
„Sėmmi sėm a szép mėnyėcske,
Jere velem rėngetegbe!"
Aggyig hivá, mig elcsalá,
Szép esziből ki forgatá.
Ők úgy mėnnek, mėndėgélnek;
Zöld erdőbe mig el érnek.
Szovát szollá szép mėnyėcske:
„Üljünk lė e rėngetegbe!
Én erőssen elfárattam,
Igėn-igėn elbággyattam."
„Nė nyugoggyunk, szép mėnyėcske,
Mėnnyünk bellyebb az erdőbe.
Zöld erdőbe, burkos fához,
Emez igėn magos fához.
Ülj lė ide, szép mėnyėcske,
Nézz kevesdég e fejembe.
Fėl nė tekincs erre fára,
Erre igėn burkos fára.
Met ennek kalász zöld ága
Két szėmėdnek ártására."
Nézni kezde a fejibe,
Elaluvék az ölibe.
Fėltekinte arra fára,
Arra igėn burkos fára,
Hat szép lyány ott fėlakasztva,
Szűve mingyárt el szakada.
„Én Istenėm, hova lėszėk.
hetedik immár én lėszėk."
Ő azomba sirni kezde,
Ėgy csėpp könnyü lė csėppene
Ez idegėn arczájára;
Felébrede s igy riasztá:
„Mit sirsz, mit sirsz, szép mėnyecske
Zöld erdőnek kedvessége?
Tám fėlnézėl erre fára?"
Erre igėn burkos fára?
„Nem nesztem én jó idegen!"
Igy felele nagy hirtelen.
„Csak házamra gondolkosztam,
Siró fijam messze hagytam."
„Sėmmi sėm a szép mėnyėcske,
Ha el jöttél velem ide,
Hágj fėl csak e magos fára,
Erre igėn burkos fára!"
„Nem szoktam én fára mászni;
Mutazsd mėt tė, hogy kell hágni."
Mikor hágni kezde fára,
Tüstint ragada kargyára.
Gyėnge nyakát ugy elcsapá,
Hogy aszt ugyan messze hajtá.
Fėlölté bongos szoknyáját,
Mėgszoritá paripáját,
Elnyargala hazájába,
Jámbor társa udvarába.
„Accz-ė szállást éczakára?"
Szállást kére hamarjába.
„Adnék biz én, útonjáró,
Szállásom nem neked való.
Kicsi gyermek van a háznál,
Éjjel nappal mind sirdogál."

Megjelent: a Csángó népzene I. kötetében 78–81. l. is.

Sèmmi sèm a, jámbor gazda,
Nyizsd ki ajtodot a szavamra
Mük es csak ullyanak voltunk,
Étt* kicsi gyermèkèk voltunk.
Hallod-è té jámbor gazda,
Tuccz-è bort itt e faluba?"
„Tudok biz én kedves szállóm,
Ha pénzèmet mègtalálom."
„Nem bánom mènny akarhova,
Csak bort hoszhass éczakára.
Hallod-è té jó lyányoska,
Gyűss forgácsot éczakára!"
Fèloldá bongos szoknyáját,
Mègszoptatá siró fiját.
Mègszoptatá, elalitá,
Könyüivel mosogatá.
Haza mène jámbor gazda:
Mingyát e szóra fakada:
„Mi dolog, ullyan jól nyukszik,
E gyermèk most is aloszik?
Talán bizony ez is tuggya,
Hogy idegèn van házamba?"
„Hallod-è té jámbor gazda,
Haza jöne fijad annya,
Mègszidnád-é vaj mègvernéd
Vaj arczájára fèlvetnéd?"
„Mèg sè szidnám, mèg sè verném,
Arczájára fèl sè vetném."
„E gyermek annya vagyok én,
Kit el csalt volt èggy idegèn."
„Ereggyj, mènny bé csak aklyodba,
Lásd mèg, mit hosztam én oda!"
Bètekénte ez aklyába;
Ott nyergelve ègy paripa.
Visza mène, mègölelé,
Kedves társát mègismeré,
Örömébe majt mèghala,
Jó istennek hálát ada.

(Klézse, Moldva.) *Rokonföld*

---

* Mikor helyett használja ma is minden öreg és ifjú.

XLI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 augusztus 15-i száma 384. lapján.

CSÁNGÓ NÉPDAL.

(E népdal azért is érdekes, hogy három évszázad elmulta után is feltartotta az elpusztult M i l k o v i a emlékét, a mellyel annyi történelmi adataink vannak sokféle viszonyban összefüggésben. Ki többet kivánna tudni, olvassa e könyvet: M i l k o v i a sive antiqui Episcopatus Milcoviensis E x p l a n a t i o Authore Josepho Benkő, Viennae MDCCLXXXI Typis Josephi nobilis D Kürzbück.)

Csèndès Nyilkó martyán
Fèlnőtt ègy virágszál;
Magos karcsú szárán
Ègy csudavirág áll.
E csudavirágnál
Kedves angyalom áll,
Kitűl e' föld hátán
Szű jobbat nem talál.

Nagy szél kerekédék,
Nyilkóba vetteték;
Mindèn boldogságom,
Vele elvéteték.

Szélyes víz e Nyilkó,
Ritta keskeny padló.
Rivája indulnék,
Ha belé nem vesznék.

Mind csak neki fognék,
Ha belé nem vesznék;
Talán édèsèmmel
Még èggyet szólhatnék.

Nyilkón tul édèsèm
Virágos kertyébe
Virágot ültetget
Szerelèm földébe.

Ültetésit nézi
Vérmès szemeivel
Gyakran megöntözi
Sürű könyüivel.

Napfelkölte felől
Nagy szélvész indula,
Virágostól mindènt
Hamuba borita.

Mi csak Nyilkó kürül
Élve mozog vala,
Szérnyű hirtelenül
Mindèn elpusztula.

Néma Nyilkó sírnál,
Tudom ha sirhatnál,
Puszta neved münket
Sirásra tanitván.

Szép kövecsès vized
Csèndèssen halad el,
Szeretbe* viszi bé,
Ha még csontokot lel.

(Klézse, Moldva) *ROKONFÖLDI*

---

* Moldva főfolyója; ebbe ömlik a Nyilkó a Dunától nem messze, azután együtt ömölnek az ős Dunába Galacz és Braila városok között. „N y i l k ó" a Kárpát aljában ered, Foksány városon keresztül foly.

XLII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 október 15-i számában a 480. lapon.

CSÁNGÓ NÉPDAL.

Ha tè nem biztattál lènne,
Nekèm más is talált lènne.
Ullyan még sèm, mind tè voltál,
Igen karcsú magoss voltál.

Mindènképen párom voltál,
Csak szívedben hamis voltál,
Arczul gyènge piross voltál,
Vélem igèn jól találtál.

Karjaidval mègöleltél,
Szavaidval hittègettél,
Szèmeidvel mást vigyáztál,
Ingèmet csak csalogattál.

Ha elmènsz, én azt sèm bánom,
Szerelmedben ugy sincs hasznom.
Ha visza jösz, visza várlak,
Szűvembe esmég bezárlak.

ROKONFÖLDI

XLIII

Petrás Incze János 1874-ben Klézsén kelt levele a Szent László Társulat püspök-elnökéhez.

D. a Jézus.

Nagyméltóságú Püspök Ur
Mélyen tisztelt Kegyes Atyám!

Legtisztább hála köszönettél általvettem a' 40 Fr. o. é. kegyadományt elrepedt harangunk kijavítására. Fogadja alázatosan kérem ezen nagy kegyességért alázatoss köszönetünket kik hosszas életéért állandóan imádjuk Isten Szent felségét: és a Sz. László Társulat boldogságáért tiszta szívvel könyörgünk.

Magam pedig csókolván atyai kezeit vagyok a' buzgó néppel együtt igaz, és alázatoss fija a' Krisztusban

Klézsén Moldvában Október 20. 1874

Petrás Incze
minoritarendü
hitküldér

MTA—Kézirattár MS 10.528

1466

XLIV

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1874 december 15-i számában az 568. lapon.

CSÁNGÓ NÉPDAL

Nem sérik e szived értem,
Ládd-é tölled mind elestem?

Ėgyedül hagyott a világ,
Ėgyedül busulok immág.

Mėg van szüvem kötelődve,
Nė ménny el idegėn fődre.

Üselje Isten gondodat,
Igazgassa utaidat.

Ez e világ ullyan világ
Mind a magyarófa virág.

Sokat ígir, keveset ád,
Mit ád is, mind keserűt ád.

Ugy elváltam édėsėmtül,
Mind szép zöld ág levelitül.

(Klézse.)

ROKONFÖLDI.

XLV

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 január 15-i számában a 46. lapon.

NÉPDAL

Szentül napom szép ragyogva,
Marad szüvem szomorogva.
Egész napom ugy telik el,
Mikép fėljő, ugy halad el.

Látod rózsám, hogy nyergelèk,
Még sè hiszèd, hogy elmènèk.
Elmèntèdèt nem kivánom,
Visza jöttöd holtig várom.

Elmèntél, nem búcsuztál el,
Mègátkozlak, hogy hèrvaggy el.
Még sèm átkozlak erössen,
Hogy el nè hèrvaggy egészen.

Mègesküszöm hat pap előtt,
Akárhány szentègyház előtt:
Nèkèm nincsen más szeretőm,
Nem es lèsz több hitègetőm.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

XLVI

Petrás Incze János Közleménye a Nyr 1875 március 15-i számában a 142. lapon.

TÁJSZÓK
Moldvaiak:

A b a j o g n i : panaszkodni
b i b e l é g n i : haszon nélkül munkálkodni.
c s ü m ü l y g e t n i : mesélni; itt a mesélés c s ü m ü l y g e t é s, a mese c s ü m ü l y.
d s e l é l n i : egyszerre sokan beszélni haszon nélkül.
d s ő g n i : lármázni; a lárma d s ő g é s
l e b e l é g n i, n e b e l é g n i : hasztalan enyelegni.
v i c s o r o g n i : szájfeszitve valakit fenyegetni.
v i s z r a : vissza. Szabófalva körül változatlanul használt szóejtés. (A Román város vidéki csángó szójárás figyelmet érdemel; ott még sok falvakban magyarul szeretnek a csángók rokonaikkal értekezni; ámbár töredezve: de még sem megvetendő szójárásuk.)
v é r j e : férfi rokonaikat így szólítják.
v é s á r : a nő rokonok megszólitása e szóval történik.
v i t y é z : virág neme, a melyet Magyarhonban szarkalábnak hivnak; a csángó lyányok kedvencz virága, kitünően szeretik igyenes állásáért.

(Klézse)

ROKONFÖLDI.

XLVII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 április 15-i száma 188. lapján.

NÉPDAL

Szeretėn tul van ėgy szép lyány,
Haja sírűl fejér nyakán.
Fejin lobog szép kendeje,
Nap se süthet szemeibe.
Kicsi eke nagyon járja,
Csángó legény lėszėn párja;
Három esztendeig várja,
Még es e' lėssz az ő párja.
Most akattam ė' gyėngére,
Szőke piross legénykére.
Ėgyéb hiba nincsen benne,
Ménvecskékėn forog szėme.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI.

XLVIII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 június 15-i számában a 287. lapon.

NÉPROMÁNCZ

A szívtelen anya

Szegėny árva asszony
Hogy mėgszabaduljon
Keserű fogságtól,
Tåtár, råbságától,
Jobb kårjára vėtte
Siró fijucskáját,
Bal kårjára vėtte
Siró lyányėcskáját.
„Istenėm, Istenėm,
Szerelmes Istenėm;
Fohászkodni kezde.
Mellyiket tėgyem lė.
Tålán csak lė tėszėm
Siró lyányėcskámot;
Magamval elviszėm
Kedves fijucskámot."
Ő es csak lėtėvé
Siró lyányėcskáját:
„Ülj lė ide, ülj lė
Siró galambėcskám,
Hogy mėnnyek el én es
Rózsavirág-szėdni,

Ki rózsamezőbe
Rózsa bokrok közzé."
Sirva elindula
Ki rózsamezőbe,
Ėgybe tálálkozék
Ėgy barom ünővel.
Ez ideji borját,
Szájába fėlvėtte;
De tavalyi borját
Után eresztėtte.
„Istenėm, Istenėm,
Szerelmes Istenėm,
Ez ėgy barom ünő,
Én ėgy lelkės állat,
Mégsem hägyá el ő
Még ėggyik borját sem;
Én sem hagyom itt el
Ėggyik gyermekėm sem."
Mikor vissza tére,
Körmibe es vėtte,
Három fene farkas;
Van asszony mit sirass.
Legnagyobb aszt mongya:
„Szakasszuk háromba",
Középső aszt mongya:
„Mi hasznunk van abba"?
Legküssebb aszt mongya:
„Ne tépjük háromba,
Jobb lėsz vigyük szėgényt
Apánk bárlångjába
Neveljük fėl ott őt
Gyėnge bárány husval;
Ne tölcsük bé mezőt
Ártatlan sirásval."
Ők hárman elvivék,
Ők es fėlnevelék;
Gyėnge bárány husval,
Farkas orditásval.
Kéredzeni kezdék,
Hogy esze mėg nyilék:
„Åpám, édės åpám
Édės Farkas åpám.
Eresszėn el ingėm
Erdőbe jáczodni,
Mezőkbe nyargalni,
Virágokat szėdni."
Ne mėnny el, ne mėnny el,
Tė siró lyányėcskám;
Elfoghatnak tėgėd,
Vadak kergetői."
Nem lén mit csináljon,
El kelle ereszsze,
Kedves szép lyánkának
Szovát nem szeghette.
Őt es csak meglátá
Szülő édės annya:
„Itt vagy-ė ångyålkám,
Te siró lyányėcskám.
Jere hėzzám immár
Te siró lyányėcskám;
Nézd be szépen megnőtt
Kedves szép fijucskám!"
„Halgass asszony, halgass,
Nem vagy nekėm ånyám.
Ånyám lėttél lėnne,
El nem hågytál lėnne."

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

XLIX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 július 15-i száma 336. lapján.

CSÁNGÓ DAL.

Erdő erdő kerek erdő,
Be szép madár járja kettő.

Ha ėggyiket megfoghatnám,
Kebelėmbe szorítgatnám;

Onnat ki sem szálásztánám,
Mig szájamból nem itátnám.

Kedvemre megsikogátnám,
Szėmit száját csókolgátnám.

Szėmit száját csókolgátnám,
Ha magaménak mondhátnám.

Ha magaménak mondhátnám,
Soha soha el nem hagynám.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

L

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 szeptember 15-i számában a 432. lapon.

NÉPROMÁNCZ

Elindula három árva,
Temetőbe hosszú útra;
Temetőbe holt ånyához,
Kit még e föld is siratoz.
Mėntyikbe tålálkozának
Ėgy jó embėr bårättyikval.
Ő megkérdé: „Hova mėntėk,

Három árva mit kerestėk?"
„Elindultunk hosszu utra
Mü elveszėtt három árva.
Hosszu utra, temetőbe,
Holt ånyánkhoz keservünkbe."
„Három árva, állyatok mėg,
Három vesszőt adok nektėk."
Hosszu három vesszőt vága.
Mindėniknek ėgyet ada.
Elmėnének nagy sietve
Holt ånyához temetőbe.
Ott sir dombját ők megcsåpák,
Holt ånyát igy megszólliták:
„Jöjj ki ånyánk, jöjj ki ånyánk,
Ládd elszåkatt testi gunyánk."
„Nem mėhetėk gyermėkeim,
Testemből szakatt véreim.
Mėnnyetėk el házatokba,
Mostohåtok lakik abba.
Ki fejért ad tű rivåtok,
Ha őt es tü ruházzåtok.
Mikor fejért ad rivåtok,
Vérvel virágzik håtotok.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

LI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1875 november 15-i számában az 528. lapon.

NÉPDALOK:

Életėm hajnala
Most kezdėtt virradni,
A tavaszi rózsa
Most kezd virágozni.

Hėzzám ėgy szép mådár
Most kezdėtt volt járni,
Virágos kertėmben
Fészket kezdėtt rakni.

Aszt is az irigyim
Észre keszték vėnni;
Észre keszték vėnni
El åkårák rontni.

Irigyim, irigyim,
Gonosz akaróim,
Mét nem hattok békit.
Kik ėgymást szeretik?

Kik égymást szeretik,
Égymást nem gyűlölik,
Égymást nem gyűlölik,
Égymást megölelik.

Elmènt a madarka,
Üress a kaliczka;
Mind aszt fudogálja,
Visszajő tavaszra.

Ha tavaszra nem jő
Pünközsdre vissza jő;
Ha pünközsdre nem jő,
Åråtásra eljő.

Ha akkorra sem jő,
Kåszálásra eljő;
Ha akkorra sem jő,
Hidd el, soha sem jő.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

LII

Petrás Incze János Klézsén, 1875 december 16-án kelt levele a Szent László Társulat alelnökéhez.

D. a Jézus!

Mélyen tisztelt Nagyságos Alelnök Ur!

November 12-én költ, s' hozzám intézett kegyes rendelkezését ma át vettem, mire jelennen csak annyit felelhetek, hogy a' Sz. László Társulat szentebb czélt alig tüzhetett ki mint az itteni magyar rokonok segélyezését, s' ha valami nyomatékos lehet jelentésemnek rövid idő alatt fogok szolgálni; minthogy e' napokban a' lelkiekkel el levén árasztva alig jutott ennyireis időm. –

A leg mélyebb tisztelet, és hódolattal vagyok, mindenkor igaz, és hü alázatoss szolgája

Nagyságodnak

Klézsén December 16/4-én 1875

Petrás Incze
minorita

MTA–Kézirattár MS 10.528

LIII

Petrás Incze János Klézsén, 1875 december 18-án kelt, a Szent László Társulat alelnökéhez írott levele.

Mélyen tisztelt Nagyságos Alelnök
Kegyes Jóakaró Uram!

Csekély igéretemet beváltandó ide melléklem e' nyomtatványt folyó évünkről tájékozás végett, 's a' mellett mély tisztelettel bátorkodom Nagyságodat tudosítani a'ról, hogy itt mind szellemi, mind anyagi tekintetben elég kiáltó szűkség van, magyar atyánkfiai viszonyait illetőleg, mikre nézve a' velem egy véleményüekkel ebben állapodtunk meg.

1. A nép iskolák ügye a' kormány kezében levén, hol magyar nyelv tanitásrol szó sem lehet, ide bé sem folyhatunk; hanem szent hitünk és nyelvünk fentarthatására, nem is emlithetvén lelkészek növelését, a' kántorok tanittatása szellemileg leg égetőbb szükség: ezek még az Isten dicsíreten anyanyelven szolgálhatnak, katekizálnak, a kisdedek és felnőttek közöss, s' az erkölcsiségre és vallási dolgokra nem kiss befolyással működnek: de hanyatlani kezdett állásuk mert a' jövőrül gondolkodva nem levén, etérenis szomorú jövőnek nezünk elébe: ennél fogva itt helyben egy Kántor növelde fel állítása egyik leg égetőbb feladat szellemi szükségeinkre nézve, minek létre hozhatása, magába érthető *Püspökünk ő méltósága közre müködése által történhetik meg.*

2. Anyagi szükségei e' népnek megszámolhatlanok; a parochiák, szentegyházak szükséges egyházi készülettel, de nem ragyogóval el látvák ugyan, de az egyházak falai, födelei, sok helyen roskadó, vagy omladozó félben, némely filiákban pedig szent hajlék hijányában, házban kéntelen a' lelkész áldozni, és gyóntatni: a' nép szegény lévén alig tudja napi szükségeit fedezni.

Ezen alázatoss jelentésem mellet maradtam a' Szent Társulat boldogságáért és Nagyságod hoszas életeért, állandóan Isten szent felségét imádó alázatoss, és hü szolgája
Nagyságodnak Klézsén Moldvában December 18 ószerint 1875

Petrás Incze sk Minorita rendi áldozár ideiglenes lelkész

Nagyságos Roder Alajos Apátkanonok
Szent László Társulati Alelnök uraságának Budapestre.

MTA-Kézirattár MS 10.528/89

LIV

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 január 15-i számában a 17. lapon.

NÉPROMÁNCZ

Oláhul Márinka,
Magyarúl Margitka,
Aszt ės mond mėg nekėm,
Hogy ez mire mėnėn.
Oláhul Márinka,
Magyarúl Margitka.
Mingyá mėgtudhatod,
Csak vigyázz szavamra!
Oláhul Márinka,
Öreg Ráduly Vajda,[1]
Magyarúl Margitka,
Pétėr Ráduly fija.
Mind ėgy szép fénylő nap
Ullyan Ráduly Vajda;
Mind ėgy hajnal csillag
Ullyan Ráduly Pétėr.
Szovát szollá Ráduly vajda,
Eszt mėghållá édės fija:
Mit mond åpám, vigyázz oda!
Halgass rívám szép Margitka!
Fåvágó helyemnek
Tőkéje nem lėheccz-ė,
Asztal vendėgėmnek
Világa lėheccz-ė?
Fåvágó helyednek
Tőkéje nem lėszėk,
Asztal vendėgėdnek
Világa sem lėszėk.
Őt tekerni kezdėk
Vijaszas vászonba,
Vijaszas vászonba,
Feteke kátrányba.
Tålpától elkezdėk
Fejig bėtekerėk,
Tetejin mėggyujták,
Talpig elėgetėk.
Csontait elküldėk
Ki rózsa mezőbe,
Ki rózsa mezőbe,
Piross rózsák közé.
De haza tålála
Épen Ráduly Péter;
Lováról lėszålla,
Ég felé sohajta.
Hon vagy-ė, hon vagy-ė,
Jegyesėm, gyürűsem,
Magyarul Margitka,
Édės jegyės rózsám?
Szovát fėlfelelé
Édės kedves annya:
Nincsen hon, nincsen hon
Jegyesėd Margitka.
Eleresztėttem őt
Ki rózsa mezőbe,
Rózsavirág szėdni,
Nėked haza hozni.
Ånyám, édės ånyám,
Add ki nėkėm, add ki,
Arany szárnyú szėkėm,
Arany nyelű késėm!
Ki ådá, ki ådá
Arany szárnyú székit,
Kiådá, kiådá
Arany nyelü késit.
Kimėne, kimėne,
Ki rózsamezőbe,
Ott ės mėgpillåntá,
Margit pergelt tőke.
Élsz-ė vaj mėgholtál
Jegyesėm, gyürűsem?
Sem élėk, sem halok
Illyen keservesen.
Lėveté, lėveté
Arany székėcskéjét,

Kirántá, kirántá
Arany nyelű késit.
Ha mégholtál értem
Illyen keservesen
Haljak még én érted
Még keservesebben.
Bédőfé szűvébe
Arany nyelű késit,
Így késéré lelke
Szeretett kedvesit.
Éggyiknek csináltak
Vérés márvány sélyét[2]
Másiknak csináltak
Rózsa szényű sélyét.
Éggyiket temették
Oltár elejibe,
Másikot temették
Oltár szegelyébe.[3]

Éggyikből kinöve
Égy szép lyilyiomszál.
Másikból kinöve
Más szép lyilyiomszál.
Aggyig nőttek, nődögéltek,
Míg ez oltárt méghálátták,
Fejiket égybekapcsolták.
Apjik, annyik ha béméntek,
Mind e ketten légörbültek
Apjik, annyik ha kiméntek
Mingyá féligenesèttek.
Éltünkben sem sájnáltatok,
Holtunkba se sájnáljatok!
Rittunk ne siratózzatok,
Nekünk szűből bocsássatok!
Aggyon Isten ullyan ápát,
Ullyan ápát ullyan ányát,
Ki gyermékit nem utálja,
De kit szeret, annak aggya!!

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

1. „Engel" szerint a moldvai uralkodó vajdák közt sem fordul elő Ráduly nevű; itt pedig a csángó néprege valami forrófalvi Margit lányról tartotta fel maig a népies emléket s István vajdával hozzák viszonyba szépsége és jeles tettei miatt.
2. „s é l y e" vagy z s é l y e, így mondják csángosan a koporsót.
3. szegelye vagy szugoly, olyan szeglethely a háznál, hová holmi féltősebb holmit szoknak lerakni. Ilyen a pad- „s z u g o l y", hol az eladó lányok ruházata áll felhalmozva.

LV

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 február 15-i számában a 89. lapon.

TÁJSZÓK

Csángóságiak

Á b o s k o d i k v. ágaskodik; nagyra tartja magát
b o c z = turós málé gombolyítva
b ö c s ö k = haszontalan., b ö c s k ö s s é g = haszontalanság
b ő r j á n o s k o d n i: részegeskedni. (A B ő r családnév, ma is fenn van több falvakban: de Bogdánfalván legtöbben vannak ily nevüek; egy hegyrészt Forró-

falván B ő r I s t v á n é n a k hívnak a mai napig. B ő r J á n o s - így mondják - részeges ember volt, azért maradt fenn neve a részegeseknél.)
b ű, b ű s é g e s = utálatos, mosdatlan
b ü r g e: mi nagyon vastag és hamar nő
b i b i r c s ó = pattanás a testen
b u b a = akár fi, akár lyány míg csecsemő
f ü r g e = serény, virgancz
k ü c s ü r ü l = hizelkedve kedveskedik
l ü l l ö g = düledezve jár, lógázik
l ü l ü l = aluszik
c s ü l l ö g n i = betegségből javulni
c s ü l l e d n i = gúnyszó, meghalni
c z i r o m = piszok, c z i r m o s = piszkos
g e r n y ó = hernyó, pondró
n y ü g = kötélből csinált békó
n y ü g e l ő d n i = kötekedni, alkalmatlankodni
n y ü g e = cseresnye, szilva, baraczkfák csipája
n y i r i s t y e = tarló
n y i r i-v á r a = kék jáczint, a tavasz első virága
t o r h o n y a = elhízott, nehéz testü ember
t o r o n g y = a lúd hasa alatti kövér rész
t u n y a = r e s t ; t u n y á l k o d n i , restelkedni
t o r n y a = álló víz, posvány
t e b e r c s e = az emelő rúd alá tett tőke .

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LVI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 április 15-i szám 192. lapján.

NÉPDAL

Pokol szőrű paripádot
Nyergeld, ne tásd el a szádot.

Ha idődet elhalasztod,
Galambodat elszalasztod.

Én időm elhalasztottam,
Galambom elszalasztottam.

Felsétálék az uczáján,
Bétekénték az åblåkán.

Bétekénték az åblåkán,
Rózsák szórva az åsztålán.

Vele jádzik égy más kutya,
Jádzik nekém nagy buszumra.

Ott játszóggyék az ébúnta,
Nemsokára tészék róla.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LVII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 május 15-i száma 268. lapjáról.

TALÁLÓS MESÉK

(a csángó nép c s ü m ö l y g e t é s n e k mondja.)

Üssed kőhöz, el nem romlik,
Vessed vízbe, takony válik ..... P a p i r o s
Medve ménén, mája morog,
Méges égy helybe dudorog. ..... M a l o m
Vessed vizbe, el nem romlik,
Üssed kőhöz ésszeomlik. ..... T y u k m o n y
Két szőröst éssze csapom,
Gombolyagom benne hagyom. ..... S z e m p i l l a n t á s
Hasam nyomom hasára,
Hoszukomat bele szurom
Mi benne van, megkóstolom, ... Borszívás lopóval
Zer pete, zer bé vas lyukába. ..... L a k a t

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LVIII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 júniusi száma 288. lapjáról.

CSÁNGÓ DAL

Szeretèn tull lakom én,
Fejér földön járok én.
Jajj de piros ègy legény,
Szeretője vagyok én.

Tull e vizèn ègy kosár,
Benne járkál ègy madár.
Keritgetèm, de nem vár,
Jaj Isteném be nagy kár.

Jaj Isteném be nagy kár,
Hogy az ingèm meg nem vár.
Várj meg, várj meg szép madár,
Gyènge szüvem elig vár.

Este hèzzád elmènèk,
Ha csak életbe lèszèk
Megfogom szép kezedet,
Megcsókolom szèmèdet.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

LIX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 augusztus 15-i száma 378. lapján.

TÁJSZÓK

Moldvaiak

B e n n e g = kényesen kedvetlen síró gyermek
d e r n y e = a fák leveleit elhervasztó korai dér kikeletkor
d ü n n ö g = orrából beszél

d ö n g e t = ököllel ütve veszekedik
d ö r g e t = a deszkázaton, padláson kopogva jár
c s é r g e t y ü = madarakat veteményről elüző faeszköz
c s é r g e t = veteményt, szőllőt, vagy gabonát őriz
h e p p e n t y ü = tántorogva járó rest ember
k e g y m é l n i = elkényeztetni, avagy gondosan növelni akármi élőt
k é g y m e d = tiszteletkifejező megszólítás, úgy látszik kegyelmedből röviditve
n y ü n n y e = orratlan pisze ember
r e g e l y e = rejtett hely, erdőben, vízmosásos árokban, avagy a patak kerengő, mélyebb vízfordulója
r ö n k ö l y = kisded, kerekded testü ember
s z e m e l y e = haszontalan, polyvás gabonahulladék, ocsú
s z e m e l y é s = akármily egészen tölt edény
s z e g e l y e = szoros hely, akármi szegletes hely szorossában
t é b o l y a = eszeveszett, együgyü, esztelen
t r ö n k = röviden vágott darab fa
t e g e t = senkit meg nem becsül, beszédében fennhéjázó, büszke ember.
v é k = jégen vágott, hoszúdad lyuk, melyből a víz felbugyog a barmoknak téli itatására.

(Klézse)

ROKONFÖLDI

LX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 október 15-i száma 480. lapján.

CSÁNGÓ DAL

Kiaszott e diófa,
Nem tánczolunk alatta;
Mégújúl még tavaszra,
Tánczolhatunk alatta.

Szép szeretőm emlèget,
Keservesen söltülget.
Rezes puska, rezes kés,
Szeress Magdó, tánczoly tés.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 november 15-i száma 528. lapján.

CSÁNGÓ DAL

Ma nem èttem semmit, csak mártást,
Nem szeretèk senkit, csak Ondorjást.
Ma nem èttem semmit, csak rétest,
Nem szeretèk senkit, csak Pétert.
Ma nem èttem semmit, csak halat,
Nem szeretèk senkit, csak Antalt.
Ma nem èttem semmit, csak szilvát,
Nem szeretèk senkit, csak Mihályt.
Ma nem èttem semmit, csak *bálmost*[1]
Nem szeretèk senkit, csak Jánost.
Ma nem èttem semmit, csak gombát,
Nem szeretèk senkit, csak Istvánt.
Ma nem èttem semmit, csak tárkonyt,
Nem szeretèk senkit, csak Mártont.
Ma nem èttem semmit, csak lepényt
Nagy baj igy szeretni a legényt.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1876 december 15-i száma az 570. lapján.

NÉPMESE

A béka és a Szüz Mária

Keservesen síránkozva elindula szűz Mária nagy bujába hoszu utra. Busúl, busúl, sir, kesereg. Találkozik ègy békával.

Béka kérdi: Hova mènsz, hova mènsz, szép szűz Mária? Mit busulsz, mit keserègsz?

---

[1] Túró, zsírral összeolvasztva, kedves eledele a csángó fiatalságnak.

Szűz Mária fèlfelelé: Hogy ne sírjak szègény béka? Egy fijam volt, aszt is mègölték.

Béka erre aszt felelé: Ne sirj, ne sirj, szép szűz Mária. Nekèm tizènkettő volt; s è' kerek vágásbaègy kerek mind èsszetöcskölte; még se sirok.

Szűz Mária eszt felelé: Ha te nem sirsz fiaidétt, el se rothaggy soha!

Azét e béka ha elvesz ès, el nem rothad, csak elszárad. Ki nem hiszi, keressèn döglött békát. Ne felejcse szűz Máriát!

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXIII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1877 február 15-i száma 83. lapján.

BABONA

Vízvetés

„Elindula szüz Mária Jézuskával ez ölibe Jordán mellyé szép mezőbe, hol tálálkozék egy zsidó lèányval. E zsidó lyány szép bábáját, Máriának Jézuskáját kitákárá fejér fátyolábul; mèglátá, hálálra igízé. Szüz Mária Jordánhoz mène, vizet vete, mègmosogátá, meggyávitá.

E szavakra a vizvető, ki háromszor három égő szenet vet a kezében levő vizes edénybe, mindenkor egy idvezlégy Máriát imádkozva végül ezt mondja: „Ugy hásználjon vízvetésèm, mind a kiss Jézusnak hásznált a szűz Mária vizvetése!"

Ezután az igézett a vizből iszik és megmosdik. „S mennyit hásznál annyit hásznál. Higgyed te is, ha mèg nem háltál."

(Klézse., Moldva)

ROKONFÖLDI

LXIV

Petrás Incze János levele Klézséről 1877 február 24-én a Szent László Társulat ügynökségének.

D. a Jézus!

Nagyméltóságu
Főtisztelendő Társulat!
Mélyentisztelt Kegyes Jóakaróink!

Az elmult 1875-ben küldött kegy adománybul 40 Frt értékben egy harangot az elrepedtekbül Isten segittségével helyre állitottunk, itt helyben, az anya megyében; de még három romlott van a' filiákban; ennél fogva mély alázatossággal bátorkodom ismét a' buzgó Társulat kegyességéhez járulni könyörögvén: hogy ha csak lehettséges méltóztat kegy adományaibul részeltetni, hogy helyre állíthassuk az Ur Isten dicsiretében ezen annyira érezhető csonkaságot.

Itt hiveink között a' szegénység nőttön nő kiknek segélyezésére épen nem számithatunk, bár csak mindennapi élelmüköt és ruházatjukat kereshessék az adó fizetésen kivül, ennyire ment itt a' nyomor, minek hogy vegyük elejét épen nem tudhatni.

A' többi közt van egy igen nyomorult filiája a Parochiának, neve *Kápota* egy nagy magoss hegy tetején, hol 25 kat. család a' legnagyobb nélkülözésben él. 1848–49-ben költöztek ide különböző helyekről távol öt órányira a' parochiális Szentegyháztul, terméketlen vadon és hegyes helyen, itt a' leg nagyobb ház, melyben gyóntatok és áldozok oly nyomorult, hogy az Ur testét fejemen felyül emelni nem tudom, a' többit könnyü képzelni. Itt egyetlen harang, mit a' boldogabb években bé szerezhettünk ma halgat el repedve, minek helyét egy hasitott bükk fa kelepelése pótolja mikor a' sz. gyónásra öszve gyüjtöm, vagy a' két órányira levő közelebb filiából a' kántor oda megy együt imátkozni, a' hívekkel kiknek egész valójábul ki sír a' nyomor, hol még az áldozatra szükséges csekély bor mennyiséget sem lehet találni, ha csak a' lelkész nem gondoskodik. –

Mértek ugyan e nyomorult gunyhók között a' föld osztásakor egy helyet templom épitésre: de mikor lesz fel épülve a' jó Isten tudja! hát még szolgálattal el látva! – bár csak innepeken és vasárnap.

Tellyes bizodalommal és mély tisztelettel bocsánatot kérve kérek e nyilatkozatomért, mert illy el hagyott állásban épen nincs kihez folyamodni a' jó Isten és jótevőkön kivül. Ezzel bé zárom elég unalmas jelentésemet, mély alázatossággal bocsánatot kérve buzgó őszinteségem kifejezéseiért, melyeket a' hely szinén bizony még bővebben lehetne szemlélni. – Részemrül pedig a' jó Isten előtt imátkozni a'

MTA-Kézirattár MS 10.528/100

míg élek meg nem szünök a' Sz. Társulat boldogsága és előmenteért levén a' legmélyebb hálatisztelettel el kötelezett hive, és változatlan tisztelője a' Nagyméltóságu Társulatnak Klézsén Moldvában. Február 24/12 1877.

Petrás Incze minorita rendi hitküldér.

A Szent László Társulat ügynökségének

LXV

Petrás Incze János Klézsén, 1877 június 12-i levele a Szent László Társulat püspök elnökéhez.

Nagyméltóságu Püspök Elnök
Mélyentisztelt Sz. László Társulat Kegyes Jóakaróink!

A' leg tisztább hálatellyes alázatossággal, sietek ezennel tudomására hozni, hogy a' nyomorult Kápotai kat. hivek lelki vigasztalására nagy lelküleg küldött 30 Fr o. é. Kegy adományt harangszerzésre át vettem; mit ezennel a' szükölködő hivek nevében alázatosan megköszönök, és rajta leszek Istenfelsége segedelmével, hogy minél hamarább zengő ércz hangok válthassák fel a' fakelepelést. –

Ujítva alázatos köszönetemet maradok a' hivekkel egyetemben, a' nagy érdemü Társulat boldogsága, és a' Nagyméltóságú Püspök Elnök hoszas életeért Istenfelségét állandóan imádó alázatoss hive és fija a' Krisztusban

Klézsén, Moldvában Junius 12-én 1877.

Petrás Incze
Minorita Rendi R. kat.
hitküldér

MTA-Kézirattár MS 10.528/98

LXVI

Petrás Incze János közelménye a Nyr 1877 június 15-én kelt száma 287. lapján.

NÉPDAL

Hova mènsz, hova mènsz
Szép karcsu legényke?
Ide s oda mènèk,
Hol szeretőt lelèk.

Èggy igèn szép lyánhoz,
Mihelyefalára*,
Hat kårikán forgó
Csikorgós kapuhoz.

Pázsínt van udvårán,
Boglár az ajtaján,
Tornaczos eresze,
Virágos kürteje.

Tiszta kemenczéje,
Sèprètt háza fölgye,
Tükör e tüzhelye;
Tiszta fejér inge.

Mosott ház pådlása,
Gyalult gèrèndája,
Csillagos asztala,
Fodros szép abrosza.

Bársony nyergès lovam,
Csèngős-pèngős kardom,
Jó kedvembül amugy
Fél farul ugratom.

Évegès ablaka
Kevesszèr van nyitva,
Szép ablakja alatt
Fèlnött èggy almafa.

Jó édès almája,
Szép csokross virágja;
Lèszèdèm virágját,
Èszèm jó ålmáját.

Míg ålmáját èszèm,
Kedvesèmet nezèm,
Virágot ad nekèm,
Kalapomba tèszèm.

(Klézse, Moldva) *ROKONFÖLDI.*

* Hajdan falu, ma csak szántóföld Forrófalva és Klézse közt.

LXVII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1877 szeptember 15-i száma 432. lapján.

NÉPDAL

Kapum előtt égy mély árok,
Utánna többet nem járok.

Szeretőt mást is találok,
Kível kedvemre sétálok.

Tunya apró halat fogni,
Nehez szálkájától énni.

Tunya szeretőt tartani,
Nehez igazra találni.

Tunya szeretőt találni,
De nehez tőlle elválni.

Volt szeretőm kettő-három,
Mindèn úczán tizenhárom.

Ha most nincsen, azt sè bánom,
Ád az Isten, csak azt várom.

(Klézse)

ROKONFÖLDI.

LXVIII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 április 15-i száma 192. lapján.

CSÁNGÓ NÉPDAL

Csak azért szeretèm
A csángó lyányokat,
Tuggyák ők mègsütni
Szép font kalácsokat.

Ha még tuggyák sütni
Szép font kalácsokat,
El is kapják érte
Szerelmes csókokat.

Azért nem szeretém
Moszka rut leányát,
Ő még szokta inni
Az erőss pálinkát.

Nem szerethetém én
Az olá rést lányát,
Nem tuggya mégfőzni
Keverni máléját.

(Klézse, Moldva) *ROKONFÖLDI.*

LXIX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 május 15-i számában a 237. lapon.

TÁJSZÓK

Moldvaiak

Á r i k = rothad, senyved
á r n i = rothadni, senyvedni. Innen mondják: árt víz, árt málé, árt kenyér, árt étel
b á b o = öregasszony
b a c s ó = öreg ember, tehetetlenség
b á g y e = nagyobb fivér
h a b a r n i = keverni, így málét habar, ételt habar
h o p o c z á l = tánczol
h á c s k ó = szőllőkbe, vagy kertekbe bejárás két karó közt
h á r á g = szőllőkaró
m l á s é = szőllő veszőt kötöző apró füzvessző
m á m h u r o s s = lakadalom utáni főleg részeg ember, kedvetlen, komor
u r u s = orvos
u r u s á g = orvosság, orvosló szer
u d u = üresség vén fában, vagy akármiben
t á k á n y o s = ki bocskorát roszul, lágyon, foszlányon kötözi

t a p s i = tapogatva járó röstös ember
t e p e l ő d ő = igyekvő, szorgalmatos, serény ember; a szorgalmatosság szó itt csak az írástudók szájából hallik
t e r n y ő = a gyermekek haja között kellemetlen kiütések, miatta hajokat is elvesztik
t e g e = gyermekek játéka, hüvelyknyi nagyságú gömbölyü fa, melyet botokkal vernek, sokszor fejtörések, szemkiütések követik e szenvedélyes játékját az ifjúságnak.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI.

LXX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 augusztus 15-i száma 382–383. lapjain.

CSÁNGÓ GYÜMÖLCSNEVEK

Almafajok: Á r p á r i alma; aratáskor érő, kellemes izü, jó fajú, savanyu a. – B i r s a l m a, B i s a. – B o l o n d a.: csak télre való, igen nagyra nő, egyik oldala piros, a másik zöld. – B o r j u z ó a. igen kedves illatu, télre való; talán borízétől kapta nevét. – F ű z f a a., hosszudad, kedves és kellemes izü, magvainál üressége van és hasonló a fűzfa puhaságához. – K ó g y i s a. Sz. Jánoskor már érő, korai, édes; a gyermekeknek szereti osztogatni mindenki keresztelő sz. János napkor. – O l t o v á n y a. soká tartós csemege gyümölcs. – O r d o s a. piros, sárga barázdákkal; kellemes izü nyári faj. – P i r o s k a a. igen kellemes izü puha nyári alma, korán érik, korán is eltelik. – Ő s z i a. késő őszszel érő, egészen zöld, tartós. – T é l i a. ezt eltarthatni egész télen; piros, savanyú. – T e r e b e s a. gömbölyű, kedves alaku, zamatos, savanyu izü gyümölcseért kedveli az ifjuság és szerelmes almának szereti nevezni; tán a Terebes pataktól és falutól kapta nevét, (mind a kettő a bakói kerületben.)

Körtefajok: B i k a b ő r ü k ö r t e : szeptemberben érik, igen nagyra nő, egészen zöld és kemény külsejü, de jóízü. – C s e m e g é s k. igen édes, jó zamatu, szép alaku; az aratással végződik. – D á r á z s k. nyári jó nagy; édessége miatt a darázsok majdnem egészen kiszopni szeretik a belét. – N a g y b o l d o g a s z s z o n y körtéje: édes ízü, jó szagú, sárga, nagyasszony napkor érik. – N y a k a s k.: édes, kellemes, szép idomú, sárga, hosszudad nyaku., – Ő s z i k. igen kemény bőrü., de jó ízü, zamatos. – T é l i k. igen erős és kemény, de tartóssága miatt becsülik, mert nyár közepén is tudnak vele kedveskedni s olyankor már jól izlik; egészen zöld, de nyár közepén már aranyszinüvé válik.

E p e r e : az epret így nevezik s ha valaki epret kér a leánykáktól, azt vepernek gunyolják és kinevetik jóízüen.

ROKONFÖLDI.

LXXI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 évi október 15-i száma 478. lapján.

CSÁNGÓ TÁJSZÓK

B a j m á s z = tapogatva, lehajolva keres holmit
b i n g ó = bimbó
b ü k k ö g = lüktet (az ér)
b u r u k o l = a galamb mikor társát híja
b ü r ü k ö l = mikor a gyomor széllel visszaböfög
e v e s = mérges, mérgesült seb; mikor mérgesedni kezd akkor e v e d zik.
d e b e r e g = a rosz szekér, mikor reszketve jár, akadoz az úton, terhet hullat
g ü l ű = a több száz éves tölgyfa közepén talált vastag fejér hernyó, mit donga csináláskor találnak a zsenge „tég" erdőben tél közepén is élve
g i n g ó = kopár hegytető, terméketlen magosság, hitvány földrész
i m e l y = bőr alatt lappangó hernyó, ember, vagy barom testében
i m e t t em = ébren létemben
m e c s i s = nyalánk, mint a macska, mecsiskedni: macskálkodni
o r o t á s = a kivágott erdő törzsökös maradványa, mit csutakosnak is neveznek a törzsökcsutakokról
p i r c s e = mezitelen test., csórénak is mondják
p u k k o g = a tészta, mikor kovászosodni kezd és felkelésbe jő
t ö r é s = a láb talpán támadott alkalmatlan fekély
z s e b e r e g = tavaszszal hideg, havas esőben elázott szigorú bárány
z s i g o l = a gyomor epés sárvizétől, keserű nyállal émelygő gyomorbaj
z s i t á r = a gabonák és mezők őrzője egész nyár folyamán.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXXII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 szeptember 15-i száma 425. lapján.

BABONÁK

Hogy meg ne igézzék a bubát, homlokára szénvel minden reggel huzz keresztet.

Hogy tehened tejét el ne vegyék: furd meg a bal szarvát, mikor megborjuzott, tégy belé temjényt, fokhajmát, és dugd bé szadopfával, a furás legyen a két szarv között, szemben a jobbal.

Hogy szép asszonyok s rosz lelkek ne árcsanak, fokhajmával huzz keresztet ágyod felett ablakodra, minden ki s bejárásra.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXXIII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1878 szeptemberl 5-i száma 429. lapján.

CSÁNGÓ TÁJSZÓK

Á t ó d i k = a csángó aszony, mikor ölében buba van és jön avatódni
á r i k = megromlik a főtt étel és málé
b u c c z = ágyék czombja, embernek és állatnak
b u c s á l ó d i k = sírva kesereg, szomorkodik
b o r c s = kovászitott savanyu lé, a muszkák kedves eledele, korpa cibre
b ű = szennyesség
b ű s é g = utálatosság
c s o s z k a = utálatos nő vagy barom
d o r c s o n = serényen helyett dívik
é l d e s, é l d e s s é g = édes, édesség
f ü l y ö k ö s = rojtos, bojtos
f ü l y k e = lyányok, legények estvéli mulatsága egyszer egy héten
h á p o r t y = nád neme, miből gyékényeket készítenek és a hordó lyukait megdugják, ha foly
k o c s o m, k o c s m o s = mocsok, piszkos
k o c s o m f é s z e k = igen sok változásban használatos
k u t t y o g = eb lépéssel jár kel
p a s z i t o l, -ás-, ó = pusztitás, pusztító
s z o p o r t y = orr tisztátalanság
s z o p o r t y o l = orrában szörpög
m e h e t e l, m e h e t s é g = gunyolódik, gunyolódás
n e b e l e g = szükség nélkül dolgozik
s z i m a t o l = szagolva keresgél valamit
s ü n n y ö g = kéntelen, kedvetlen jár-kél
p u t t y o g = mikor fövésnek indul a kádban a bor
s ü l l ö g = tüzön a fa mikor nem akar égni
t r ö n k = kemény, görcsös darab fa
t r ö n k ö l y, r ö n k ö l y = rövid termetü lyány, vagy legény
t u r = seben támadt száraz bőrös heggedés

uti rossz = egészen haszontalan rossz ember, utonállókra is alkalmazva
borsért járó v. kürtön járó = virgoncz leány, sorkon forgó, vagy nagyot ugró; virgoncz legény.
Ikerszavak: csajta-bajta, csiri-biri, dangó-dongó, dodog-dadog, czinczi-finczi, hülye-bülye, rityi-rotyi, tutyi-mutyi, zenge-zunga.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXXIV

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1880 szeptember 15-i száma a 431. lapján.

GŰNYNEVEK

Bocskorszájú. Medvetalpú. Szarkalábu. Kecskeszemű. Horgasorrú. Körmösmarkú. Szurkoskezű. Lőcsöslábú. Dombosmellyű. Laposfarkú.

(Klézse, Moldva)

ROKONFÖLDI

LXXV

Petrás Incze János kezeírásával Pusztinán 1880 december 15-én kelt levél a Szent László Társulathoz.

Dicsirtessék a' Jézus!

Nagyméltóságú Szent László Társulat
Mélyentisztelt Kegyes Jóakaróim!
Alulírt tellyes tisztelettel járulni bátorkodom, jelen alázatoss könyörgő iratomban a' Nagyméltóságú Társulat kegyességéhez, itt a' pusztinai Rom. Kat. Szentegyház', és hüséges istenfélő szegény népünk nevében az iránt: minél fogva az emlitett falu népe nagy szükségben van az Ur Isten dicsiretének nagyobb tisztességére

---

MTA Kézirattár MS 10.528/116

oly *szükséges Orgonának* és a' szellemi mivelődésnek némi előmozdítására elkerülhetlen meg kivántató Iskolának alapitására szükségeseket nélkülözzük: de jövőre is igen csekély reményünk van ezeket elő állíthatni. erre nézve alázatosan könyörgünk a' nagyméltóságú Társulatnál népünk, és Sz. Egyházunk nevében, – méltóztat ezen égető szükséginkön segíteni, miért örökös hála tisztelettel maradok a' buzgó néppel együtt Istenfelségét a' Nagyméltóságú Társulat boldogságáért állandóan imádó alázatoss tisztelő a Nagyméltóságu Társulatnak P. Ferraccioli Serafino lelki atya Pusztinán December 15én 1880.

(Figyelem! A levél a Petrás Incze kezeírása, csak az aláírás az olasz plebánosé. D. P. P.)

LXXVI

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1881 január 15-i száma 48. lapján.

CSALÁDNEVEK

Orbán Molnár Ambarus Barta Kósa Duma Istók Méngerés Prutyán Dodán Benke Zsuzska Verjelók Malotás Serbán Csurály Mesterke Nyünnye Szopos Gondos Kupás Világos Görög Olá Német Demse Kosokár Bezsán Csobotár Rotár Zsitár Harangozó Vakár Butnár Purkár Roznován Kádár Császár Bezsenár Veres Kotyorás Halmágyi Szálka Varga Fekete Koszos Legedi Bartos Bálint Sárig László Pozson Kánya Habari Zöld Gyepesi Ászló Tálász Tála Czurkán Bolokán Sándor Görbe Csonka Bonka Horgas Borgas Parés Ludas Bordás Pipás Réczés Tyukász Mozsikás Kadari Firkóki Botos Darvas Madaras Bakta Boka Táncsos Szarvas Fáin Bürge Lőre Fürge Iborka Csonka Buska Lovas Kertész Kecskés Johos Ludas Kotyor Kotyorka Kuskás Puskás Hoszú Zsáloba Pipó Csintó Kurta Virág Hoszú Szabó Tapsi Turi Pataky Porondi Malmos Bordéjos Bocskoros Bajuszos Budai Rupi Csejki Máli Kukori Bincsók Buláj Gusás Gödöri Bóldog Forró Kupri Sánta Cseszme Bódor Hódgysa Hudoróg Kukucsi Bérczi Balán Kozsán Mokány Doboss Puliszka Farczádi Szentes Piszár Szilvás Czólink Loding Kamsal Hadi Díák Cziri Nagyfejü Csúcsó Nagylábu Diószemű Pálinkás Bondi Bais Monyók Kukuk Fencerke Szőcs Gologari Virág Keresztes Csobotár Hajhász Kutász Róka Farkas Borzos Didán Árgyiros meghalt ez évben, ily nevü ez egyetlen volt.

Mindnyájan élők, kik e családneveket viselik.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI

LXXVII

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1881 február 15-i száma 96. lapján.

NÉPDAL

Csángó lyányok sohajtásai

Én Istenem add megérnem,
Kit szeretek, aval élnem:
Ha ezt meg nem adod érnem,
Én Istenem végy el ingem.

Én Istenem valahára
Üsely gondot egy árvára,
Hogy ne jussak budosásra
Egyik ajtórol másikra.

ROKONFÖLDI

LXXVIII

Petrás Incze János Klézsén 1881 február 26-án kelt levele a Szent László Társulathoz.

Mélyen tisztelt Szent László Társulati
Nagyságos Elnök Ur!

A' Pusztinai R.Kat.Községnek Orgona szerzésre fel ajánlott 40 forintot kezemhez vettem, mit a' bákói lelkész útján, a' pusztinai Lelkésznek kézbesitettem, mit az ide mellékelt nyugta bizonyit. Méltatlan részemrőlis hála köszönetemet nyilvánvitva, s' ügyünket ezentulis a' nagy érdemü Társulat pártolásába ajánlva vagyok Istent imádó alázatos hü tisztelője Nagyságodnak

Klézsén Február 26. ószerint 1881.

Petrás Incze

U.i. alázatoss tiszteletem mellet ide kell jegyeznem aztis, hogy a' Kat.Hetilap egyetlen 1-ső számát csak tegnap kaphattam kezembe, mi ennek oka nem tudhatom.

MTA-Kézirattár MS 10.528/119E

LXXIX

Petrás Incze János közleménye a Nyr 1881 október 15-én megjelent száma 479. lapján.

NÉPROMÁNCZ

Köveses viz közepibe,
Úgy federik két göricze.

Oda mene egy nagy madár,
Rivik* csapa mint egy tatár.

Ez egyiket el szenvedé,
Másikat onnat el üzé.

Ezis onnat fel reppene,
Zöld erdőbe bé reppene.

Ott sem szálla szép zöld ágra,
Hanem szálla asszú ágra.

Asszú ágot kopogtassa,
Társecskáját hivogassa.

Társom, társom, édes társom,
Hallod-e sok sóhajtásom?

Vigyázgatlak, de nem látlak,
Sóhajtozlak, nem halhatlak.

Ő es onnat fel reppene,
Zöld nádosba bé reppene.

Ott sem szálla szép zöld nádra,
Hanem szálla asszú nádra.

Asszú nádat kopocsolja,
Társécskáját rikóltozza.

Társom, társom, édes társom,
Hallod-e sok rikoltásom?

Csontaidat megkaphatnám,
Rakáskába rakogatnám.

Vérecskédet meglelhetném,
Vele szépen megfesteném.

Ő es onnat fel reppene,
Messze földre úgy elmene.

Ott kesereg kedves társa,
Nem hitte, hogy megláthassa.

Szóla neki, ő nem szóla;
Mire csak hogy meg nem hala.

Onnotis ő fel reppene,
Zöld mezőbe bé reppene.

Ott sem szálla zöld fű szálra,
Hanem egy asszú virágra.

Sárig lábát sárba tette,
Magát úgy el eresztette.

Szárnyát széllyel széllyesztette,
Magát holté eresztette.

Oda jöve fűlyemilye,
Mit szomorogsz? – Kérdi tőlle.

---

* összevonása a „rivájuk": rájuk., szónak.

Mit sirsz, mit sirsz kis göricze,
Istennek szép teremtése.

Hogy ne sirjak fülyemilye,
Jó társecskám úgy elmene.

Egy nagy madár elkergette,
Tám halálra ijesztette.

Ne sirj, ne sirj kis göricze,
Istennek szép teremtése!

Társod helyet, társod leszek,
Párod helyett, párod leszek.

Nekem nem kell senki társa,
Senki társa, senki átka.

Nekem csak igaz társam kell,
Tőllem élhetsz akárkivel.

Szüvem csak vele nyughatik,
Bádgyatt testem el alhatik.

(Klézse, Moldva.)

ROKONFÖLDI.

LXXX

Petrás Incze János Klézsén, 1881 november 26-án kelt levele a Szent László Társulathoz szól.

Mélyentisztelt Intézet!

A' Religio 40 számából volt szerencsém olvashatni: *A' Magyarok segedelmezése Keleten* a' Sz. László Társulat köz gyűlésén a' M. Elnök Püspök által tartott beszéd' hírdetését. Sokkal jelentéktelenebb vagyok el szigetelt helyzetemben, minthogy a' Társulat figyelmet forditana rám: de magyar nyelven hírdetem Isten igéjét; épen azért könyörgök nehány példányt a' minket tán közelebb érdeklő beszédből méltóztat hozzám küldeni terjesztendő a' csekély számú irástudó híveink közt.

Ezen alázatoss kérésem mellett a' nagy érdemü Intézet figyelmébe ajánlva az itteni nagyszámú Csángó Magyarság nyelvét és hitét, vagyok a' leg tisztább hódolattal le kötelezett hüséges tisztelője, alázatoss nemzetrokona

Petrás Incze
minoritarendi r.k.hitküldér
lelkész a t.cz. Intézetnek Klézsén Romániában November 26-án 1881.

hozzám legbiztosabb az út, „Via di Vienna"–Lemberg–Csernovics–Itzkani–Roman–Bacâu–Klézse falú
igaz ugyan, hosszabb, de biztosabb ut. – – –

MTA–Kézirattár MS 10.528/121

LXXXI

Petrás Incze János Klézsén, 1882 december 20-án levelet ír a Szent László Társulatnak.

D.a J!

Nagysagos Püspök
Mélyentisztelt kegyes Jóakaróm!

200 fr segély adományt, a' Mojnesti hiveink Szentegyházának ki javitására adományozottat helyettem által vette a' bákai lelkész és ő általa püspökünk ö Nagyságához által tette, minthogy töllem igen távol van a' Dormánfalvi lelkész, kihez Moinest tartozik: ugy gondolkodva, hogy a' püspök fő pásztor leg czélszerüebben fog gondoskodni az át vett pénz' üdvös czélra fel használásáról: ide mellékelve a' bákai lelkész nyugtáját, mély tisztelettel maradtam a' nagy lelkü Társulat', és Nagyságod' boldogságáért állandóan a' jó Istent imádó

alázatoss hü tisztelője

Klézsén December 20 ószerint 1882.

Petrás Incze
minorita rendi rom.kat.
hitküldér lelkész

MTA-Kézirattár MS 10.528/122

LXXXII

Petrás Incze János levele Klézsén 1883 augusztus 29-én kelt. A Szent László Társulathoz szóló levél.

Dicsirtessék a' Jézus a Mária Sz. Jósef!
Mélyentisztelt Szent Társulat
Nagyságos Elnök Ur
Minnyájan Drága Hit, s' Nemzetrokon Uraim!!!
Leg előbbis bocsánatot esdek bátorságomért: hogy e' jelentéktelen helyezetről csekély soraimmal alkalmatlankodom. – Itt Romániában a' Bákai kerületben Klézse R.K. Fára kebelében *Fata morta* nyugotra hajló hegy tetején különböző vidékekről oda gyülekezett 20 család a' rom.kat.hit fijai mintegy 3–4 óra távolságra Klézsétül a' lelki vigasztalást nagy részt nélkülözve egy kisded harang hírdeti

---

MTA-Kézirattár MS 10.528/127

néha az üdvözlégy Mária estéli s' hajnali idejét. tervezik ugyan több év olta e' nyomorult hivek egy kisded Isten háza épitését: de az anyagi tehetetlenség nem engedi azt tehetni. Földbirtokos Ur ott egy Izraël fijai közül a' nem egyesült román szakadárságra ki keresztelkedett személy, kitül némi remény derül épületi fa anyagot nyerhetni, mihez mester kell, ki fizetés nélkül szóba sem akar jőni. Ez alázatos jelentésemet, csak azért bocsátom a' Szent Társulat elejébe, mert itt épen nincs semmi remény a' segedelemhez.

Én pedig a' nyomorult hivekkel egyetemben állandóan imádom a' Mindenhatót a' Sz.Társulat, és a' Magyar Nemzet boldogságáért, levén mindenkor igaz és alázatoss tisztelője

Klézsén Augusztus 29-én ószerint 1883.

Petrás Incze minorita
rendi hitküldér lelkész sk.

(Figyelem!: a második üres oldal után a harmadik oldalon:)

„*Fata morta*", nevét e' kietlen hegy bércz a' monda szerént öröklötte egy magyar lyántul, kit a' Tatárok bé vetettek szörnyü magos hegy omláson, mais az ott által menők ágakot és köveket hánynak a' siralmas emlékü Temetés helyre. A' mai kápotai hitrokonaink alig hihető milly keserüen nélkülözik az élelem-szereket, és a házi nyomor keserveit. –

LXXXIII

Petrás Incze János levele Klézséről, 1883 augusztus 31-én kelt.

Dícsirtessék a' Jézus, Mária, Szent Josef!

Főtisztelendő Lelkész Úr, hajdani Pályatársam és Testvérem az Úr Jézusban!

Minél inkább óhajtottam Drága személyéről holmit tudhatni, annál inkább meglepett Augusztus 30-án írt levele: de lelki fájdalmamra abbul semmi örvendetest nem élvezhettem. Igy vagyunk minyájan e nyomorult életpályán jutalmazva s valóban el kellene csüggednünk, ha Megváltó Jézusunk példája előttünk nem fényeskedne e nagyon sokat jelentő szavaiban: „*ha engemet üldözni fognak, titeket is üldöznek*", nekünk bizony semmi vigasztalás sincs e nyomorult föld színén: de én nem is számolok semmire másra, a megvetés és gyalázatnál kissé keserű biz ez, hanem áldom a Teremtőt, még mai napig béketürésemet nem veszítettem el,

---

MTA-Kézirattár MS. 10.528/128
Megjelent Domokos P. P. im. 525-526. old.
Brassai Imre e levelet kapta valakitől, ezért nem neki szól.

bár csak az Úr Isten támogatna öregségemben, azért emlékezzen rám Sz. áldozataiban, én sohasem fogom felejthetni! –

Hogy áll a Missio, azt mások jobban tudják nálamnál: hallom, hogy Püspökünk visszajött Rómából, de velem semmit sem tudatnak, pedig elindulása előtt utasítást adott, hogy Nagy boldog Aszony nap után körünkben bérmál, mirül ma semmi hír. Sajnálom lelkembül kedvességed szenvedéseit: de hát én mit mondhassak, kinek egész élete nyomorult volt, és öregségemre semmi más bizodalmam nincs, mind a szegénység, mire esküve vagyok. –

Hallottam a bukovinai kiköltözést, mire itt a románok nagy kárörömmel örömest kürtölik a kiköltözöttek nyomorult állását, sőt azt beszélik, hogy jövő kikeletkor visszavándorolnak lakta helyeikre: itt a mult héten egy csaló jelent meg, minden embertül 4 frankot vett ki, 4 fálcsa földet íratott ez őszön elveendőt, pár ezer frankot elvitt az együgyü néptül s ma a törvény kezében fogoly: de a pénz oda van, így ámítják itt a nyomorult népet, kinek ma máléja sincs, egész évben a földesuraknak dolgoznak általyában, az elszegényedés vette körül e népet annyira, hogy ez évben egyetlen temetést sem fizethettek be nekem.... jövőre mit várhatok, mikor szemeimmel látom az inséget! –

Nagyon csudálom, mit Hg Odeschalchi Arturról írt, én semmi levelet nem kaptam. Bizonyosan más kézbe került: én soha hanyag nem voltam az írásban, annál inkább oly jeles úri ember levelére rögtön feleltem volna.

Lelkembül köszönöm László úrnak rám emlékezését, viszont minden Isteni áldást óhajtva és hosszú boldog életet kérek a jó Istentől nekie. Részemről idvezlem mindazon nagyérdemü urakot, kiket a templom szenteléskor alkalmam volt megismerhetni. Kedvességednek pedig Isteni áldást, és béketűrést óhajtok. Úgyis öregek vagyunk már, csak a boldog kimulást adná meg a jó Isten, hogy pályánkat idveségesen végezhessük bé és így ismételve jó kívánatomat, arra kérem Sz. áldozatiban ne felejtse igaz szívü ügytársát és alázatos tisztelőjét PETRÁS INCZÉT, a minoritát. Klézsén, Moldvában, Augusztus 31-én Ószerint 1883.

Utóirat: Én hálá Istennek türhető egésségben élek, a sok nyomor között, hol szolgálatomat nem fizethetik, vagy nem akarják, mi nagyon szomorít. Örvendtem, hogy kedvességednek 350 fr. nyugdíja bíztosítva, úgy nincs, mit aggódjon, de nekem fillér sincs, mégis bízom Istenben és a jó emberekben, csak testi egésségem tarcsa meg a Mindenható, ezért sóhajtozok és imádkozom mindennap.

Ádám János uramot tisztelem, könyvei itt hevernek, nehéz a könyvüzlet, hol a nép írást nem tud.

LXXXIV

Petrás Incze János Klézsén 1883 november 3-án írta levelét a Szent László Társulat püspök-elnökéhez.

Mélyen tisztelt Nagy érdemü Szent László Társulat
Méltóságos Püspök Elnöke Minnyájan Nagy érdemü
Jótevő Uraim!

Mely alázatossággal ide mellekelni bátorkodom egy jeles ügy társam levelét, mellyet bizodalommal hozzám intézett: hogy közben járnék segélyért a Prezesti paroch. Templom számára a' nagy érdemü Szent Társulatnál; épen nem bizván csekélységemben, csakis a' szent remény fejében bocsátom útnak eredetiben a levelet. Általánosan szegényes ügyünket a' Szent Társulat részt vevő figyelmébe ajánlom, és vagyok mindenkor a' nagy érdemü jó tevők, és Társulat boldogságáért Istenfelségét állandón imádó hüséges, és alázatoss tisztelője
Klézsén Novembr 3-án ószerént 1883.

Petrás Incze
minorita rendi
Rom.Kat.hitküldér
Lelkész

MTA-Kézirattár MS 10.528/130

LXXXV

Petrás Incze János 1883 november 24-én a Szent László Társulat püspök elnökéhez levelet ír Klézséről.

D.a' J.Maria Sz.Josef!

Mélyentisztelt
Nagy érdemü Sz. László Társulat,
Méltoságos Püspök Elnöke! és
Minnyájan a' jó Isten dicsiretének gyarapulásáért buzgólkodó
Uraim Egyeteme!!!

A' nagy Isteni felség dicsiretének gyarapodásáért legszentebb reménnyel ide mellékelni bátorkodom egy érdemes buzgó ügytársam kérelmét, ki nagy szorga-

---

MTA-Kézirattár MS 10.528/132

lommal buzgólkodik az Ur háza tisztességéért a' Prezesti fára, és falúban, melly alkalommal sokhelyen szükölködő ügyünket, a' nagy érdemü Sz. Társulatnak figyelme, és nagylelküségébe ajánlva vagyok a' nagy érdemü Társulat boldogsááért a' jó Istent állandóan imádó leg alázatossabb, és hüséges tisztelője

Klézsén, november 24-én ószerint 1883.

Petrás Incze
minorita rendi
rom.kat. hitküldér lelkész

LXXXVI

Petrás Incze János Klézsén 1884 január 29-én a Szent László Társulat püspök-elnökének megköszöni a juttatott pénzsegélyt és beszámol a végzettekről.

Dicsirtessék a J. Mária és Sz. Josef!

Mélyen tisztelt Nagyérdemü Sz. László Társulat,
Méltóságos Elnök, Minnyájan Isten dicsiretének gyarapulására törekedő
Kegyes Uraim!

Átal vettem a' Bákói állami postárul a' leg nagyobb hála köszönettel 200 p. for. Kegyadományt, mibül 100 Frt. tüstint elküldöttem szomszédom forrófalvi lelkész ügytársam által a' prezesti lelkész Caneve atyaságának: de a' távolság és a' közlekedés nehézsége miatt onnan nyugtát nem kaptam. még az kezembe jő a' forrófalvi lekésznek ide mellékelt nyugtája igazolni fogja hűséges pontosságomat; annak idejében pedig aztis fel küldöm mihelyest megkaphatom. A' fatamortai építkezésrűl pedig pontosan számolni fogok e fára kebelében levén az említett nyomorult hely, és az ott lakó hiveink, kik fogatkoztak, a' jövő kikeleten Szent hajlékot épiteni a' felséges Isten dicsiretére.

Most pedig a' legmélyebb alázatossággal köszönöm a' nagy érdemü Társulatnak irányunkban tanusitot kegyes hajlamát, mibe ezentulis ajánlva az Ur Isten dicsiretének minél nagyobb gyarapitását nyomorult körünkben; maradtam hala indulattal elkötelezve a' Szent Társulat boldogságáért a' jó Istent állandóan imádó hüséges és alázatos szolgája, tisztelője a' Nagyérdemü Társulatnak

Klézsén, Január 29-én ószerint 1884.

Petrás Ince
minorita rendi R. k.
hitküldér lelkész

(A levél belsejében a forrófalvi lelkész nyugtája.)

MTA-Kézirattár MS 10.528/136

LXXXVII

Petrás Incze János Klézséről 1884 február 20-án levelet ír a Szent László Társulat elnökének.

D. a J!

Mélyen tisztelt
Nagy érdemü Szent László Társulat
Méltóságos Elnök minnyájan Kegyes Uraim!

Örvendek lelkembül, hogy ide mellékelhetem a' Prezesti lelkiatya hála tellyes nyugtáját, mibül ki tetszik milly bajós minálunk a' közlekedés; méltoztasson el fogadni részemrülis a' legtisztább szív, és lélekbül eredező hála köszönet fohászokat: miket mindennapi áldozatimban bé mutatni elnem mulatok az irgalom Mindenható Attyának az illy kegyes lelkü társulat minden jó tevő tagjaiért, és a' Szent Társulat örök-idvessége, és földi boldogságáért kérvén állandóan Szent felségét, hogy meg hallgatni méltóztasson forró imáimat: reménlem erőss hittel, hogy ezentulis szükölködő állásunkat figyelemre fogja méltatni Isten dicseretéért a' Szent Társulat. Minden kezdet nehéz, azonban a' Fátamorta Kápotaiak ügyében ennyit írhatok, hogy a' föld tulajdonos minden anyagot ajánlott; isteni segedelemmel a' bőjti napokban hozzá fogunk egy kisded szentegyház építéséhez, az eredményről bátor leszek irni. Holnap fogjuk az Isteni szolgálat után alá írni Szent Atyánknak a' Propaganda ügyében hozzánk intézett fel szollalását, mire úgy hiszem szélyes e' Világon van figyelem, bár a' jó Isten működjék szent hitünk ügyében másban úgy sincs bizodalom.

Nálunk Husvét után fog bérmálni, és visgálni uj Püspökünk Mg. Camilli Miklós; ennyit vélekedem ide jegyezhetőnek, és maradtam a' lelkembül tisztelten Sz. Társulatnak Isten imádó hüséges és alázatoss fija, kész szolgája

Klézsén, Moldva Romániában
Február 20 ószerint 1884

Petrás Ince
minoritarendi hitküldér
lelkész

utóirat kérelem:
Sánta Lajos Drága uramot, hanem lennék alkalmatlan uri családjával egyetemben idvezleni könyörgök, sohase fogom felejthetni személyét, és hű jellemét, Isten áldása késérje minden ügyeiben! –

—

MTA-Kézirattár MS. 10.528/141

LXXXVIII

Petrás Incze János Klézsén 1884 június 19-én írta levelét a Szent László Társulat vezetőségéhez. Segélyt kér a Fata-morta-Kápotai templomépítéshez. Elmondja a falucska létrejöttének körülményeit.

Dicsirtessék a' Jézus Mária Szent Josef!
Mélyentisztelt Nagyérdemü Jótékony Társulat
Nagyságos Elnöke!
Minnyájan Nagylelkü Kegyes Jóakaróink!

A' mélyentisztelt Társulat kegy adományával Isten felsége nevében, hozzá fogtunk a' Fatamorta Kápotán lakó hiveink örömére az Isten háza építéséhez, mit égi segedelemmel annyira vittünk, a' jótevők adakozásából, hogy fel állitva már fedél alá fogjuk rövid időn venni.

De a' szükölködő hivek tehetetlen szegénysége miatt aligha hogy meg nem állapodik építkezésünk a' pénz hijány nagyonis érezhető lévén; pedig még harangok, oltár és minden oltári diszitmény szükségeltetik, hogy a' nemegyesültek előtt ne maradjon hitünk és igyekezetünk guny tárgyává. Talán lehetne az oltár Társulathoz járulni. – Ezeknél fogva mély alázatossággal folyamodom a' nagylelkü Társulathoz, méltóztasson kisegélteni ezen buzgó szorgalmunkat, hogy a' távol helyenis dicsirtessék Isten szent felsége. – Némi tájékozásul megjegyzeni bátorkodom; hogy ezen kis s' nemzetrokonink 48, és 49-bül menekültek ide különböző helyekrül, és laknak a' Kárpátoknak épen a magyar határokról ide nyúló magoslatán; innen kelet felé szép kilátás nyilik Bákó vidékére nyugot felé a' Kárpátok csúcsai láthatók mik a' székely földet és Brassót környezik. a' kápotai nyugoti hegy oldala Benye nevet visel, itt eszünkbe jut Erdő Bénye a' hegy nyugoti talpát pedig mossa mindég a' Tázló folyam, mitül kiss távolságra van a' Perkő homokos szikla-hegy, ennek talpát mossa a Karakló patak. ittis eszünkbe jön Szoboszló, Domoszló, Poroszló. – E' csekély kitérés után ujitva alázatoss könyörgésemet a' legtisztább hüséggel maradtam a' hívekkel együtt a' Nagy érdemű Társulatért és a nemes hon boldogságáért Istenfelségét állandóan imádó és könyörgő tisztelője

Klézsén, Junius 19-én ószerint 1884

Petrás Ince mp.
minoritarendi áldozár
hitküldér lelkész.

Ui.: Ez irományokat épen nem dicsvágybol mellékeltem ide, hanem azon kérelemmel bocsátom át hogy a' jövőben ha teczik lássák mily drága érzelmi ismeretlen jóakaróim vannak az áldott magyar földön., éljenek boldogul hogy rollunk se feledkezzenek! –

MTA-Kézirattár MS 10.528/139

1502

LXXXIX

Petrás Incze János Klézséről 1884 szeptember 24-én egy bukovinai származású országgyűlési követhez.

Dicsirtessék a' Jézus, Mária, Szent Jósef!
Nagyságos Országgyülési Követ
Mélyentisztelt Kegyes lelkü Jóakaró Uram!

Junius hóban folyamodtak a' pusztinai hivek Uraságod közben járásához *elrepedett haranguk ügyében a' folyamodványt* én bocsátottam utnak kegyességed által a' Sz. László társulatnál kegy-adományért esdeklendő: magamis folyamodtam azelőtt *a' kápotai szentegyházunk bevégzéseért* könyörgő; mely Isten dicsiretére épült szent hajlék már fedél alatt van, a' Sz. László társulat segélye, és magányos adakozók adományával; de még sok hijányzik, míg megnyilhatik a jó Isten dicsiretére, minél fogva bátorkodom ismét könyörögni az annyira szükséges kegy adományért; hogy a' nemegyesült hit felekezetüek közt ne maradnánk szégyenében az evangéliumnak: mert el kezdettük épiteni, és nem tudtuk bévégezni! E' szent reményemet a' pusztinaiakéval együtt Uraságod drága személye és közben járására bízom és várom örvendeztető válaszát.

Szent István apostol királyunk napján Pusztinába voltam hivatva szent tanitást tartani; mit szokott nagy gyülekezetü buzgó népünk örömére áldom a' Teremtőt oly lélekre hatólag halgatott a' buzgó népség, hogy kevesen voltak, kiknek sájtatos köny cseppek nem hulottak orczájukra, magamis hullattam, hullattam illyeneket lelkileg el érzékenyülve, mit ugyan szégyen vén embernek tenni, de a' lelki meg illetődést nem hagyhatám emlitetlenül; bocsásson meg kérem érette, épen nem dicsvágyom ez, kinek ugy sincs a' világon mit vadásznom; hanem a' nép buzgalmát nem hagyhatám fel emlitetlenül. legyen Istené a' dicsiret, a' hiveké a' lelki öröm. Ez alkalommal azt is tiszta szívvel adom tudtára, hogy Sz. Lajos napján uri családjaért imátkoztam az Ur oltárán, bárcsak meghalgatva legyenek imafohászaim! Nem akarván unalmas lenni hoszas irásommal, magamat és nyomorult ügyönket drága hajlamára bízva maradtam Istenfelségét állandóan imádó igaz tisztelője és alázatoss hit s' nemzetrokona Nagyságodnak

Klézsén, szeptember 24, ószerint 1884

Petrás Ince
minorita rendi r. k.
hitküldér lelkész.

Fogadja kérem a' pusztinai hit, és nemzetrokonink hála tiszteletét, és idvezletét: mire engem fel szóllitottak, hogy irásban tegyem meg, mit ezennel lelki örömembül teszek, és kérem, hogy felejtve ne legyenek Uraságod előtt soha, ezen jó lelkü hüséges tisztelőji a' pusztinaiak minnyájan. a' lelkiatyával egyetemben.

MTA-Kézirattár MS 10.528/140

Bugát Ferenc unoka öcsém azelőtt Belváros 4-ik kerület Kötő utca 8 számnál lakott, ma Budán időz., ha megtalálná idvezletemet ne sajnálja kérem át adni és értesítem arrol, hogy még életben vagyunk.

XC

Petrás Incze János levele Klézséről 1884 augusztus 2-án, melyen nincs megszólítás.

(A pusztinaiak szép köszönő levele 17 név, a pap és kántor aláírásával. A pap: Seraphinus Ferracoli., a kántor Bartis József. A nevek: 1. Daradics György, 2. Laczi István József, 3. Becze György, 4. Becze János, 5. Becze István, 6. Laczi Péter, 7. Laczi János, 8. Laczi János István, 9. Simon György, 10. Simon Györ István, 11. Laczi Péter István, 12. Laczi István Péter, 13. Simony Péter, 14. Becze József, 15. Simony Istvány 16. Nyisztor György, 17. Daradics Istvány.

Ezen pusztinai köszönő levél hátára van ragasztva Petrás saját kezével írt levele:)

A' drága Jézus, Mária, és Szent István nevében!
A jó pusztinai hivek nevében alázatosan könyörgök énis a' szükséges segélyezésért: és örömmel tudathatom, hogy Isten segedelmével a' kápotai szentegyházunkis fedél alá került: demég igen sok szükség van fedezendő, ezért esdekeltem a' Sz. László Társulatnál a szükölködő hivek nevében; most pedig Nagyságod figyelmébe ajánlom, és közre müködésébe nem levén másunnan reményünk az ohajtott bévégezhetésre. – Uraságodnak pedig igaz szivem és lelkembül ohajtom Szent Lajos napját örömben érhetni, tiszteltem uri családjával, arra fel kérve alázatossan, hogy ne legyek énis felejtve a' ki vagyok míg élhetek hü tisztelője

Klézsén, Augusztus 2-án 1884 Petrás Ince sk.
nagyon örvendeném ha drága soraival meg örvendeztetne!

MTA Kézirattár MS 10.528/138

XCI

Petrás Incze János levele Klézsén 1885 március 24-én kelt.

Mélyentisztelt Képviselő Ur
Drága Jóakaró Uram!

Nagyon meglepett levele, melyben irányunkban szép jövő van tervezve, ha Isten segedelmével kivihető volna, én pedig ellevén a' fáradalmas keresztjárásban fáradva, alig birom forgatni a' tollat: de mégis csak ennyit válaszolok: nálunk az apostoli vikáriusság még a mult évben megszünt, mert Mg. *Camilli Miklós* püspök *Jassii székes Püspöknek* van kinevezve, és nagyban tervezik tanácsosival a' papnövelde felállítását és alapítását, mihez bizony elkerülhetetlen s' mondhatom égető szükség a' kántortanító képezde alapítása, csakhogy *minden román stylban* megy. Méltóztat tehát a Szent László Társulat egyenes levelezésbe bocsátkozni Püspökünkkel, különben nehezen érünk czélt. Hogy ál a' dolog a' bákai és Baráti helyiségekkel arról sem tudhatok semmi kecsegtetőt írhatni a' fő pásztor akaratjától függvén minden. –

E nyomorult Klézse faluban épen nincs semmi alkalmas helyiség a' kántori képezde ki nyithatására, magam pedig meg aggot koromban inkább nyugodalmat, mint hivatalt várnék. A' lelkészek hol, és hogy létérül épen semmit sem írhatok, nem lévén tanácsos sarlómat az Előljáró búzájába vágni, mi nem csekély kellemetlenséget vonna maga után, *annyit mégis meg kell jegyeznem, hogy minden püspök parancs román nyelven közöltetik velünk.*

Ennyiben nyilatkozhatom előlegesen, azt sem tudhatom, pedig ha a' kormány bele egyezik e' Csángó elemi iskolák alapításába; általyába méltoztat meg jegyezni, hogy életemben mindenkor ovatos voltam a' menyire lehetett a' kellemetlenségektől, tökéletesen megelégedni ha lelkészi teendőimet pontosan tehetem a' többit Istenfelsége és a' jótevőkre bízva. Tiszta szívvel idvezlem családját s ügyünket tapasztalt jó lelkü hajlamára bízva maradtam a' legtisztább indulattal köteles és igaz szívvel lélekkel hodoló, és Istenfelségét állandóan imádó alázatoss és hűséges nemzetrokona Uraságodnak

Klézsén, Január 24-én ószerint 1885

Petrás Ince
minorita

Nálunk nagy az inség, a' kápotai Szentegyház készülőben van, de még sok kivánatos a' harangokon és bel-készületen kivül nem is bátorkodom már folyamodni, pedig bizony a Sz. László Társulatnak fogják köszönni öröké ezen szegény hivek, ha szentelt hajlékba gyülekezhetnek az Ur Isten dicsiretére. – –

MTA–Kézirattár MS 10.528/149

XCII

Petrás Incze János 1885 május 24-én írt levele.

Dicsirtessék a' Jézus, Mária, Szent Josef! ámen.
Mélyen tisztelt Nagy érdemü Szent László Társulat,
Kegyes jótevő Uraink!

Kápotán a' Klézsei fára fijókjában folyó hó 5-én fel szenteltetett és meg nyilt Istenfelsége dicsiretére és a' hívek lelki örömére az uj szent hajlék, minek keletkezése és végre hajtásában fő érdeme levén a' szent Társulatnak, sietek hála köszönetünket nyilványitani a' buzgó, és szükölködő hivekkel együtt. Továbbá imez őszinte nyilatkozatunkatis ide mellékelni bátorkodom mikép tudva legyen, hogy ezen ünnepélyes foglalkozáson öt lelkész müködött, mire roppant és megszámolhatlan nép tömeg sereglett öszve mesze távolból, a' mieinken kivül sokkal többen a' nemegyesültekből, kik ez alkalommal jelesen feltünő rend és buzgósággal részt vettek az innepies jeles Isteni Dicsiretünkben, nemis lehetett észrevenni a' nem egyesülés bélyegét, sött még hálá tisztelet, és részvéttel távoztak honaikba, kik meszebb távolból ide jöttek. –

Megnyilt Isten kegyelmébül és a' jótevők kegy adományaibúl e kisded szent hajlék, minek belső feldiszitésére még sok kivántatik, eztis csak a' jótevők kegy adományaibul reménljük illendően végbe vihetni mit méltán igényel a' szent kereszt feltalálása, e' szent czímre levén fel avatva a' szent hajlék, melyben hogy örök időkig fen tartassék Isten dicsiretünk szentul óhajtjuk minyájan! Tán nem lesz felesleg meg emlitenem, eztis, hogy a' szomszéd Felső Rekecsini jó szivü aszonyaink oly teritéket rögtönöztek a' bársony zöld gyepen, mellyen négy sorral hoszában több százan enyhitették meg fáradságos testüket, éledellel és enyhitő bor itallal, mi igen nagyon fel tünő volt e szükölködő évünkben, nagy lelki örömmel ránk illet a' Jézus csudája, ki az öt árpa kenyérbül és a' két halacskábul mintegy öt ezeret meg elégitett, minden nagyitás nélkül el mondhatjuk, mikép ezer száj meg enyhült; ezt nevelte hangászaink egyszerü zenéje mit befejezett a' csendes tánczvigalom általlyában az egész nagyszerü néptömeg örömmel, és köszönettel távozott.

Az egészet béfejezte a délesti Isten dicsiret. Ohajtjuk pedig tiszta lélekkel, szolgáljon a' nagy érdemü Szent Társulatnak örömére csekély jelentésünk számolván ezentulis kegy adományaira Isten szent Nevéért.

Költ Klézsén. május 24-én őszerint 1885.

Petrás Incze
lelkész sk.

A Religio ha közölné, nem volna tán felesleg. – – –

MTA-Kéziratár MS 10.528/152

XCIII

Petrás Incze János 1885 június 17-én Klézséről levelet ír a Szent László Társulatnak.

D a. J. M. J.

Mélyen tisztelt Társulat
Kegyes Uraim!

A' legmélyebb alázatossággal bátorkodom ide mellékelni egy jeles ügytársam folyamodványát épületben levő fijók szentegyházra annyira szükséges segélyért Satu nou-Ujfaluban, mit erőssen hiszem kegyesen meg fog szavazni a' nagy érdemű szent Társulat!

Magam pedig míg élhetek állandóan imádom a jó Istent, a Szent Társulat bóldogságáért, levén mindenkor hü, és alázatos tisztelője

Klézsén Június 17-én ószerint 1885.

Petrás Ince
minorita rendi rom. kat
hitküldér lelkész

MTA-Kézirattár MS 10.528/154

XCIV

Petrás Incze János klézsei plebános írja 1885 augusztus 30-án, hogy augusztus 22-én kirabolták, minden ruháját és kevéske pénzét elvitték. Magának nem kér semmit, csak a „Kápotai templom" belső felszerelésére kér további segítséget.

Klézsén, Augusztus 30-án ószerint 1885

Mélyen tisztelt Képviselő Ur
Nagy lelkü Jóakaró Uram!

Mi előtt siralmas sorsom ecseteléséhez fogjak, őszinte szív, és lélekkel adom tudtára, hogy szent Lajos napján áldozatomban leg tisztább szívvel imátkoztam, drága személye, és uri családja boldogságáért, és hoszas életéért!

MTA-Kézirattár MS 10.528/156

Azután keserü lélekkel adom tudtára, hogy folyó hó 22-én a' gonosztevők kirablották e házat, melyben számos évek olta lakom, el vitték minden jóra való ruhámat a kevés pénzel együtt mivel rendelkeztem. házi szükségemben, az inség itt oly nagy levén hogy kevés embernek jut mindennap málé hol keressek segedelmet szükségemben nem tudom; nem levén itt valami intézet, magánosoknál pedig hijába zörgetünk. Nemis akarom kegyes szivét segélyért felkérni csak jobban esik ha el panaszolhatom szomorú állásomat. Nem is bátorkodom a nagy lelkü Társulatnál alkalmatlankodni, csakis azt fel emlitem, hogy a' Prezesti lelkész sürgeti kérelmére az eredményt, énis a kápotai szentegyházzal még bajlódom a' belső diszítmény miatt; tán csak megsegit a jó Isten de jelennen semmi erőm sincs pedig ott nagyon szükséges a belső díszítmény Isten felsége dicsiretére! Nagyon fáj lelkemnek, hogy öregségemre ily csúfá tettek a' gonosz tevők. Mult vasárnap Pusztinában voltam, hol kicsinye nagyja a' jó népnek kedvességedrül tudakozott a leghálásabb indulattal. Hírdettem az Ur igéjét, mit lelki örömmel halgatott mindenki bár csak haszonnalis! Ezzel bocsánatot kérek rendetlen írásomért: mert keserű bennem a' lélek mire jutottam öregségemre bár csak kimulásom lenne boldogabb sanyarú életemnél! Ujjítom tehát jó kívánatomat és arra kérem méltóztasson emlékezni igazán tisztelő alázatoss hü nemzetrokona és lelkiatya

Petrás Incére

Legyen áldott a' jó Isten ki ért éltem, és szenvedtem, e' honban hitem, és nemzetrokonimért! – egy szegletben vonulva maradt meg életem, keserü vigasztalás öregségemben! –

e' papirus a' bákai nagyszerü gyár müve! –
(kékes-zöld szinü papír!)

XCV

Petrás Incze János Ágoston Antal úrnak írja Klézséről, 1885 december 6-án:

Klézsén December 6-án ószerint 1885
Mélyentisztelt Ágoston Antal Ur!

E' folyóhó 4-én költ becses levelét által vettem mire bocsásson meg hogy beteges szenvedő állásomban bár ennyiben felelhetek. Én tisztán az Ur Isten dicsérete növeéséért esdekeltem a' nagy érdemü társulatnál Istenfelségét imádandok boldogságáért.

A' kormány minden kissebb nagyob helységben iskolát állított saját kezelése alatti tanítóval mihez nekünk semmi be folyásunk nem levén a mi tanításunk régi

---

MTA-Kézirattár MS 10.528/158

szokás szerint foly az Isten házában. Advent első Vasárnaptul karácsonyig és hamvazó szerdától husvét napig, hol az ifiúságot bé tanítjuk a hit ágozatokban, husvétra meg gyóntatjuk, ide már nem szól senki. Szentegyházaink mind jó állapotban vannak, kivéve némely szegényebb filiákot, hol silányabb az anyagi állás Lelkészeink közül öten tanulmányozzák a magyar nyelvet és gyakorolják.

Ennyiben felelhetek némi fel deritésül tisztelt levelére, többre magamot ajánlom szíves részvétébe levén amíg élhetek igaz és alázatoss tisztelője

Petrás Ince
minorita rendi r. k. hitküldér
lelkész

Kaneve Prezesti ügy társam tudakoz folyamodványa után, mit eredetiben fel küldöttem.

XCVI

Petrás Incze János Klézséről 1885 december 12-ről Ágoston Antalnak írja, hogy amik fontosak voltak, azokat korábbi levelében megírta.

Mélyentisztelt Ágoston Antal Ur!
Kegyes jó akaróm!

Pár nap előtt el küldém rövid, de úgy teczik nem érdektelen tudósításomat lelki oktatásunk miben létérül, miben, ha még hijányzot valami testi gyöngeségem az oka, mert sokféle meserűségem, szomorúságom közt még testi betegségis láttogat, ami bizony több baj és kedvetlenséggel jár mint nyáron napokban. Nincs mit mondgyak, hát hogy nyomorult vagyok tiszta lélekkel mondhatom, hogy a könyör adomány jobb helyre nem esik, mint nyomorult életem körébe, ha mindenki a' jutalmát várja

Ezzel maradtam a' kegyelem Ura Istenét imádó leg alázatossabb szolgája, hű nemzetrokona
Klézsén, Deczember 12-én 1885

Petrás Ince
minorita

Ngy. Sánta Lajos urat szívem, és lelkembül idvezleni kérem, ő volt életemben Szentegyházunknak és magyarságunknak vigasztaló angyala is. éljen!
(Reszkető betükkel írt alig olvasható levél; kivül:) reménlem be mutatja a Sz. László Társulatnak!

MTA Kézirattár MS 10.528/159

XCVII

Petrás Incze János Klézséről 1885 december 13-án segélykérő levelet ír a Szent László Társulathoz.

A'
Mélyentisztelt Nagy Érdemű szent László Társulat! Kegyes Uraim!
Választmányi jó lelkü Uraimhoz alázatos folyamodvány.

Alulirt tellyes bizodalommal bátor vagyok folyamodni Uraságtok' nagy lelkűségéhez, mint igénytelen fija Sz. Ferencnek, a'ki 4-ik kiraboltatásom után nagy ínségben szenvedek betegséggelis meg látogatott a jó Isten. Nem is kell emlitenem, milly sanyarú, télben betegeskedni, kellő öltöny nélkül, mitül megfosztottak a gonoszok, filléreimtől, és kelméimtől. E' volt jutalma 24 évi szorgalmas működésemnek e hon és fárába, miről bizonyithatnak élő szóval az élő hivek, és a fára könyvek.

Nem akarom untatni Kegyes Uraim kegyes szivöket, csakis az irgalom vigasztalást várom, maradván állandóan Istenfelségét imádó, és a' Nagy érdemü Társulat jövendő boldogságáért szüntelen imátkozó leg alázatossabb hűve

Klézsén December 13-án ószerint 1885

Petrás Ince
minorita rendi r. k.
hitküldér lelkész

Hitvány irásomat mentse ki nyavalygó sorsom! Buzgottam, törekedtem a jó Isten háza tisztességére és szent neve dicsiretére: de ha elett jutalmam legyen áldott szent neve érette Égben, földön, és mindenütt ámen. Örökön öröké!

MTA Kézirattár MS 10.528/160

XCVIII

Petrás Incze János Klézséről 1886 február 17-én köszöni a Szent László Társulat 100 forint kegyadományát...

Mélyen tisztelt Drága Al Elnök Ur
Kegyes Jóakaró Uram!

Által vettem mainap 100 fr kegy adományát a' Szent László Társulatnak mit ugyan meg nem tudok soha méltólag hálálni, de szünetlen imádon a' jó Istent a

MTA Kézirattár MS 10.528/161

Sz. Társulat boldogságáért: de kérem Sz. felségét állandóan amíg élhetek hogy a' menyei boldogság örömébe minyájan bé jutva örvendezhessenek örökön örökké! – Al Elnök Uraságodnak köszönöm lelkembül irányomba mutatott nemes lelkü hajlamát, kérvén Uraságodat, hogy sorsomat és ügyemet a Sz. Társulatnál bé mutatni méltóztasson, aki e nyomorult honba csakis szenvedésre vagyok a jó Istentül bérendelve! Ujjitom tehát jó kivánataimat és vagyok a legtisztább hála indulattal tisztelő alázatos hit, és nemzetrokona Uraságodnak

Klézsén Febr. 17 1886 őszerint

Petrás Ince minorita
rendi r. kat. hitküldér lelkész

Sokat szenvedvén e télen betegségben bár a' jó Isten öregségemet meg áldaná állandó egésséggel! Különben igen sok kedvetlenségnek nézek elébe, mitül mentsen meg éltem Ura, kinek sz. hatalmában van életem, és halálom! –

Lapszám:	Címszó	Ki írja	Kinek írja
1309	I. Okmány	Magni Károly János	Magyar Tud. Ak.-nak
1311	II. Okmány	Schedel válasza	
1312	III. Okmány	Észrevételek. Petrás	Magyar Tud. Ak.-nak
1317	IV. Okmány	Döbrentei Gábor	Petrás Incze J.-nak
1321	V.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1352	VI.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1356	VII.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1383	VIII.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1389	IX.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1393	X.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1395	XI.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1422	XII.	Jerney–Sardi–Petrás	A magyar főrendekhez
1425	XIII.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1427	XIV.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1429	XV.	Petrás. (név nélkül)	Döbrenteinek
1435	XVI.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1436	XVII.	Petrás (név nélkül)	Döbrenteinek
1439	XVIII.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1440	XIX.	Petrás (név nélkül)	Döbrenteinek
1441	XX.	Petrás (név nélkül)	Döbrenteinek
1444	XXI.	Petrás Incze J.	Döbrenteinek
1445	XXII.	Petrás Incze J.	ismeretlen t. társhoz
1447	XXIII.	Petrás Incze J.	ismeretlen t. társhoz
1450	XXIV.	Petrás Incze J.	ismeretlen t. társhoz
1451	XXV.	Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1451	XXVI.	Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1452	XXVII.	Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1453	XXVIII.	Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1454	XXIX.	Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1455	XXX.	Burjanesti Petrás Ince J.	Szent László Társ.
1456	XXXI.	Tamásfalva Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1457	XXXII.	Rekecsin Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1458	XXXIII	Szabófalva Petrás Incze J.	Szent László Társ.
1459	XXXIV.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1460	XXXV.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1460	XXXVI.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1461	XXXVII.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1461	XXXVIII.	Kápota Petrás Incze János	Szent László Társ.hoz
1462	XXXIX.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1463	XL.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek

Lapszám:	Címszó	Ki írja	Kinek írja
1464	XLI.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek.
1465	XLII.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrnek
1466	XLIII.	Petrás Incze János	Szent László Társ.
1467	XLIV.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1467	XLV.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1468	XLVI.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1469	XLVII.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1469	XLVIII.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1471	XLIX.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1471	L.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1472	LI.	Rokonföldi	Magyar Nyelvőrhöz
1473	LII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1474	LIII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1475	LIV.	Petrás Incze J.	MNnyr
1476	LV.	Rokonföldi	MNyr
1477	LVI.	Rokonföldi	MNyr
1478	LVII.	Rokonföldi	MNyr
1479	LVIII.	Rokonföldi	MNyr
1479	LIX.	Rokonföldi	MNyr
1480	LX.	Rokonföldi	MNyr
1481	LXI.	Rokonföldi	MNyr
1481	LXII.	Rokonföldi	MNyr
1482	LXIII.	Rokonföldi	MNyr
1483	LXIV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1484	LXV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1485	LXVI.	Rokonföldi	MNyr
1486	LXVII.	Rokonföldi	MNyr
1486	LXVIII.	Rokonföldi	MNyr
1487	LXIX.	Rokonföldi	MNyr
1488	LXX.	Rokonföldi	MNyr
1489	LXXI.	Rokonföldi	MNyr
1489	LXXII.	Rokonföldi	MNyr
1490	LXXIII.	Rokonföldi	MNyr
1491	LXXIV.	Rokonföldi	MNyr
1491	LXXV.	Rokonföldi	MNyr
1492	LXXVI.	Rokonföldi	MNyr
1493	LXXVII.	Rokonföldi	MNyr
1493	LXXVIII.	Rokonföldi	MNyr
1494	LXXIX.	Rokonföldi	MNyr
1495	LXXX.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1496	LXXXI.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1496	LXXXII.	Petrás Incze J.	Szent László T.

Lapszám	Okmánytár-szám	Ki írja	Kinek írja
1497	LXXXIII.	Petrás Incze J.	Ismeretlen barátnak
1499	LXXXIV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1499	LXXXV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1500	LXXXVI.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1501	LXXXVII.	Petrás Incze T.	Szent László T.
1502	LXXXVIII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1503	LXXXIX.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1504	XC.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1505	XCI.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1506	XCII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1507	XCIII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1507	XCIV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1508	XCV.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1509	XCVI.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1510	XCVII.	Petrás Incze J.	Szent László T.
1510	XCVIII.	Petrás Incze J.	Szent László T.

A FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE, RÖVIDÍTÉSEK

Apor kódex – Erdélyi Tudományos Intézet Codices Hungarici II. Bevezetéssel ellátta és hasonmásban közzéteszi Szabó Dénes. Kolozsvár, 1942

Asztalos Miklós: Erdély története. Budapest, 1936.

Auner Károly: A romaniai magyar telepek történeti vázlata. Temesvár, 1908.

Balla Péter: Népzenegyűjtés a bukovinai falvakban. Ethnographia–Népélet XLVI. 1935. 126–141. l.

Ballagi Aladár: A magyarság Moldvában. Földrajzi Közlemények 1888.

Bartalus István: A magyar egyházak szertartásos énekei a XVI.–XVII. században. Pest, 1869.

Bartalus István: Adalékok a magyar zene történetéhez. Bp., 1882.

W. Bäumker: Das katholische deutsche Kirchenlied in seinen Singweisen. Freiburg in Breisgau, 1886.

Beke Antal: Az erdélyi egyházmegye képe a XVI. század elején. (Az 1332–1337. évi pápai tizedjegyzék világánál.) Esztergom, 1894.

Boros Fortunát: Kájoni János: Fekete könyv. Hírnök 1923. IX. 405–407.

Boros Fortunát: A Kájoni kódex első írói. Erdélyi Irodalmi Szemle 1924.

Boros Fortunát: Az erdélyi ferencrendiek. Cluj-Kolozsvár, 1927.

Burlas–Fišer–Hořejs: Hudba na Slovensku v XVII. storoči, Bratislava, 1954.

CC – Cantus Catholici 1651 (Kisdi–Szőlősy) Lőcse; 1674 (Szegedi Ferenc Lénárt-féle) Kassa; 1675 és 1703 Nagyszombat

Cosma, Viorel: Compositori și Musicologi Romani. Mic Lexicon București 1965.

Czerey János énekeskönyve – kézirat (1634–1651) OSzK Oct. Hung. 1609.

Csíkcsobotfalvi kézirat – OSzK Zeneműtár Ms Mus 1211.

Csomasz Tóth Kálmán 1. RMDT I.

Debreceni énekeskönyv 1774

Debreczy Sándor: Újabb adatok a legrégibb bibliafordításunk eredetkérdéséhez. Erdélyi Múzeum 1940.

Diplomatarium Italicum Documenti Raccolti negli Archivi Italiani Roma é.n.

D. Mátai Mária: Egy elfelejtett reformkori magyar tudós Gegő Elek (1805–1844). Budapest, 1976.

Domokos Pál Péter: A csíki énekeskönyvek. in: Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára szerk. Csutak Vilmos Sepsiszentgyörgy, 1929. 102–112.

Domokos Pál Péter: Adalékok Moldva történetéhez. Cluj–Kolozsvár 1940.

Domokos Pál Péter: A moldvai magyarság. Kolozsvár 1941[3]

Domokos Pál Péter: Két zenetörténeti dokumentum. ZT VII. 585–604. Budapest, 1959.

Domokos Pál Péter: Dramatizált „Credo" a XV. század első negyedében. Filológiai Közlöny 1964. X. évf. 1–2. sz. 123–131.

Domokos Pál Péter: Vadász Miklós „Compendiuma" 1428-ból. Magyar Történelmi Szemle II. évf. 2. sz. 1971. 243–268. Buenos Aires.

Domokos Pál Péter–Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I.–II. Budapest, 1956 és 1961.

Domokos Péter [ifj.]: A Csíksomlyói Magyar Prefációk. Magyar Nyelv 1965. 4. sz. 436–447. l.
D–Sz–u.n. Deák-Szentes kottás kézirat 1774; elveszett.
Endes Miklós: Erdély három nemzete és négy vallása autonomiájának története. Budapest, 1935.
Erdélyi országgyűlési emlékek I–XXI. Budapest 1875–1898.
Erdélyi Pál: Énekes könyveink a XVI. és XVII. században. Budapest, 1899.
Eubel, Conrad: Geschichte der römisch-kath. Kirche in der Moldau. Römische Quartalschrift 1898.
Fejérpataky László kéziratos jegyzetei 1901–1910. OSzK Kézirattár Fol. Hung. 1525.
Ferenţ, Ioan: Cumanii şi Episcopia lor. Blaj, 1931.
FNN – Székelyföldi Ferences Névtelen kézirata 1741-ből (más kiadványokban Kolozsvári kézirat néven szerepel)
Forrai Magdolna: Egy ismeretlen Kájoni kézirat. Magyar Könyvszemle 1972. 1–2. sz. 91–93.
Frick József: A középkori magyar himnuszköltészet. Kolozsvár, 1910.
Gálszécsi István: Kegyes énekekről és keresztyén hitről rövid könyvecske. Krakkó 1536.
P. B. Gams (Bonifatius): Series Episcoporum Ecclesiae Catholicae. Ratisbonae, 1873.
Gyárfás Tihamér: A magyar rituale történetéhez. Batthyaneum Brassó 1911.
Gyorffy, Paulo: Opusculum de Ortu, Progressu, ac Vicissitudinibus, olim Custodiae, nunc Provinciae Transylvaniae Fratrum Minorum Strictioris Observantiae S. P. N. Francisci. Romae, 1737.
György József: A ferencrendiek élete és működése Erdélyben. Cluj–Kolozsvár, 1930.
Havasalföldi Ferences Psaltérium – kottás kézirat a XIV. századból OSzK Ms N° 366.
Hóman Bálint és Szekfű Gyula: Magyar történet I–V. Budapest 1935–36.
Horváth Cyrill: A magyar irodalom története. Budapest, 1899.
HV – Hymni Vesperarum Ecclesiastici... Csíksomlyó, 1741.
Illyés István: Sóltári énekek... és Halottas énekek... Nagyszombat, 1693.
Iorga, Nicolae: Istoria bisericii românești și a vieţii religioase a românilor I–II. Vălenii-de-Munte 1909.
I. Tóth Zoltán: Az erdélyi román nacionalizmus első százada 1697–1792. Budapest, 1946.
It = Irodalomtörténet
Jagamas János–Faragó József: Moldvai csángó népdalok és népballadák. Bukarest (1954).
Jénáki Ferenc: Kájoni János énekeskönyve és forrásai. Kolozsvár, 1914.
Jerney János utazása a magyarok őshelyeinek kinyomozása végett 1844. és 1845. I–II. Pest, 1851.
Kájoni I. – a Cantionale Catholicum első kiadása, Csíksomlyó 1676.
Kájoni II. – a Cantionale Catholicum II. kiadása, Sajtó alá rendezte Balázs Ágoston; Csíksomlyó 1719.

Kis Batzoni Benkő Károly: Csík Gyergyó és Kászon leírások. Kolozsvár, 1853.
Kolozsvári énekeskönyv 1744.
Kovács Alajos: Erdély népesedési viszonyai. in: Erdély. Kiadja a Magyar Történelmi Társulat. Bp. 1940. 229–239.
G. I. Lahovari: Marele Dicţionar Geografic al Romîniei I–VI. Bucureşti, 1898–1904.
Lányi–Knauz: Magyar egyháztörténelem. Esztergom, 1866.
LU – Liber Usualis Missae et Officii 1921.
Lukács Ladislaus–Polgár Ladislaus: Documenta Romana Historiae Societatis Jesu in Regnis olim Corona Hungarica Unitis. I–II–III. Romae, 1967.
Lükő Gábor: Havaselve és Moldva népei a X–XII. században. Ethnographia–Népélet XLVI. 1935. 90–105. l.
MNT II. – A Magyar Népzene Tára. Szerk. Bartók Béla és Kodály Zoltán. II. Jeles Napok. Sajtó alá rendezte Kerényi György. Bp. 1953.
Makkai László: A milkói (kún) püspökség és népei. Debrecen, 1936.
Márton Gyula: A moldvai csángó nyelvjárás román kölcsönszavai. Bukarest, 1972.
Mezey László: Irodalmi anyanyelvűségünk kezdetei az Árpádkor végén. Budapest, 1955.
Mezey László: Leuweni jegyzetek az Ómagyar Mária-siralomról. It 1971/1.
Mikecs László: Csángók. Budapest, 1941.
Mocanu, Vasile: Joan Caian. Bucureşti, 1973.
Molnár Antal: A népzenekutatás kérdéseiből. in: ZT I. Emlékkönyv Kodály Zoltán 70. születésnapjára. szerk. Szabolcsi Bence és Bartha Dénes Bp. 1953. 331–338.
Munkácsi Bernát: A moldvai csángók nyelvjárása. Magyar Nyelvőr 1881–1882.
MZK l. Szabolcsi
Náray György: Lyra Coelestis, Nagyszombat, 1695.
Oberding József György: Az óromániai magyarság. Pécs, 1940.
Orbán Balázs: A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népismei szempontból. I–VI. Pest, 1868–73.
OSzK – Országos Széchényi Könyvtár
Preot Dr. Iosif Petru M. Pal: Originae Catolicilor din Moldova şi Franciscanii pastorii lor de veacuri. Săbăoani–Roman, 1942.
Pall, Francisc: Le controversie trai i Minori conventuali e i Gesuiti nelle missioni di Moldavia in: Dipl. It. XXIV.
Papp Géza l. RMDT II.
Papp Géza: Kajoni János orgonakönyve. Budapest, 1942.
PK – Cantus Catholici. Pysné Katholické... Lőcse 1655.
Petri András–Réti János énekeskönyve (1630–1668) – kézirat. OSzK Quart Hung 1395.
Psalterium Ungaricum – Szenczi Molnár Albert zsoltároskönyve 1607.
Rajeczky Benjamin: Középkori misszáléink Praefatio-dallamai. Magyar Zenei Szemle 1941.
Rajeczky Benjamin: Adatok a magyar gregoriánumhoz. in: ZT I. Budapest, 1953 279–286.

Rajeczky: Melodiarium... – Rajeczky Benjamin, Melodiarium Hungariae Medii Aevi I. Himnuszok és sequentiák. Budapest, 1956.
Rajeczky Benjamin írásai. szerk. Ferenczi Ilona Budapest, 1976.
RMDT I. – Régi Magyar Dallamok Tára. I. A XVI. század magyar dallamai. Írta Csomasz Tóth Kálmán. Budapest, 1958.
RMDT II. – Régi Magyar Dallamok Tára II. A XVII. század énekelt dallamai. Írta Papp Géza. Budapest, 1970.
RMKT – Régi Magyar Költők Tára; szerk. Klaniczay Tibor és Stoll Béla
Reicherstorffer, Georgius: Moldaviae, quae olim Daciae pars Chorographia. Viennae, 1541.
Rómer Flóris: Régészeti levelek Ipolyi Arnoldhoz. Vasárnapi Újság 1860.
Rosetti, Radu: Despre Ungurii şi Episcopiile catolice din Moldova. Bukarest, 1905.
Schmidt, Guilielmus cédulái az OSzK-ban.
Seprődi János: A Kájoni-codex irodalom- s zenetörténeti adalékai. Irodalomtörténeti Közlemények XIX. 1909. Budapest.
Stud Mus – Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae
Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve. Budapest, 1947.
Szádeczky Lajos: A székely határőrség szervezése 1762–64-ben Okirattárral (1761–1790). Budapest, 1908.
Szendrei Janka: Die Tedeum – Melodie im Kodex Peer. Stud Mus 14. 1972. 169–201.
Sztripszky Hiador–Alexics György: Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban. Bp. 1911.
Tamás Lajos: Rómaiak, románok és oláhok Dácia Trajánában. Bp. 1935.
Theiner, Augustinus: Monumenta Poloniae I–IV. – Nuntiatura Poloniae.
Turóci Cantionale – XVII. századvégi kottás kézirat.
V. A. Urechia: Codex Bandinus. Bucureşti, 1895.
Varga Damján: A Te Deum fordítása kódex irodalmunkban. It 1912.
Vásárhelyi Gergely: Az keresztyeni tudomanynac summaianac részei... 1599.
Veress Sándor: Népzenei gyűjtés a moldvai csángók közt. Ehtnographia–Népélet XLII. 1931. 133–143.
Veszely, Imets és Kovács utazása Moldva-Oláhországban 1868. Marosvásárhely, 1870.
Gh. Vinulescu: Pietro Diodato e la sua relazione sulla Moldavia (1641) in: Diplomatarium Italicum. IV. Roma.
Weigand, Gustav: Neunter Jahresbericht des Instituts für Rumänische Sprache (Rumänisches Seminar) zu Leipzig. 1902.
Wichmann, Yrjö: Wörterbuch des ungarischen Moldauer Nordcsángó- und Hétfaluer Csángódialektes nebst grammatikalischen Aufzeichungen und Texten aus dem Nordcsángódialekt. Herausgegeben von Bálint Csüry und Artturi Kannisto. Helsinki, 1936.
I. Zahn: Die Melodien der deutschen evangelischen Kirchenlieder. Gütersloh, 1888.
ZT – Zenetudományi Tanulmányok.

TARTALOMJEGYZÉK

Történeti áttekintés	5
Kájoni János	101
Jegyzetek	143
Cantionale Catholicum	151
Jegyzetek	1253
Petrás Incze János: Tudósítások	1293
Petrás Incze János élete és műve	1297
Jegyzetek	1304
Okmánytár	1307
Mutató az Okmánytárhoz	1512
A felhasznált irodalom jegyzéke, rövidítések	1515
Tartalomjegyzék	

ISBN 963—360—079—0

A kiadásért felel Dr Fábián János a Szent István Társulat alelnöke
79/5315 Franklin Nyomda, Budapest.
Felelős vezető: Vágó Sándorné igazgató